Anul III. No. 647 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 1 Noembrie 1922

Infrățiri

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU ... ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
R... 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Unificarea financiară

Venit la conducerea țărei pe temeiul unui program de realizări sociale și economice, guvernul din capul locului și-a dat perfect seama, că actualul sistem de impozite nu poate să mai corespundă nevoilor din prezent. Și, aceasta cu atât mai mult, cu cât nici în provinciile liberate și nici în vechiul regat, nu se găsea un sistem fiscal pe care întinzându-l în întreg cuprinsul țărei, să ne dea posibilitatea de a ajunge la unificare.

Deși această reformă se impunea din primul moment al guvernărei, totuși din pricina studiilor amănunțite și îndelungate pe care le cerea legea, nu s'a putut ajunge decât abia acum la realizarea anteproectului. Dar această întârziere nu trebuie să fie luată ca o vină ce s'ar putea aduce guvernului, dimpotrivă ca un merit, deoarece ea ne întărește și mai mult convingerea că actualii conducători atunci când este vorba de a fi apărat interesul obștesc, ei nu iau măsuri pripite și nestudiate îndeajuns.

De aceia chiar în prezent d. Vintilă Brătianu ministrul de finanțe nu consideră proectul reformei ca definitiv terminat. Căci e în vederile actualului guvern să nu pornească la înfăptuirea unificărei, decât atunci când se vor fi consultat în această privință toate competințele indiferent de culoare politică din întreg cuprinsul țărei reîntregite. Ca o urmare acestui mod de a vedea anteproectul reformei agrare alcătuit de d. Vintilă Brătianu a fost trimis tuturor membrilor comisiunei fiscale, pentru ca numai după ce ei își vor fi făcut observațiile necesare, proectul să dobândească o formă definitivă.

In alcătuirea reformei fiscale, autorul ei pornește de la ideia că unificarea financiară trebuie să presupuie și o modernizare a sistemului nostru de impozite, ținându-se seamă de evoluțiunea realizată în genere în politica de impunere a statelor moderne cu deosebire dela războiu încoace.

Potrivit acestei concepții financiare, sistemul fiscal al unui stat nu trebuie să atragă după sine un dezechilibru budgetar, dar în acelaș timp trebuie să se ție seama ca impozitele care vizează de fapt toate veniturile producțiunei, în nici un caz să nu paralizeze dezvoltarea economică. Și tocmai din acst punct de vedere greșește legea d-ui Titulescu.

Actualul ministru de finanțe în modificarea reformei, s'a condus de concepția, că politica financiară normală și firească a statului român, din cauza bogățiilor naturale ale țărei și a situației ei în genere, se poate face pe o bază mai largă, nu atât întemeiată exclusiv pe interese pur fiscale, cât pe însăși desvoltarea bogățiilor țărei și progresul mijloacelor pentru punerea lor în valoare. Cu alte cuvinte politica financiară a conducătorilor de astăzi nu tinde numai la o politică de impozite, ci de creare de venituri, de desvoltare a unei producții mai puternice, pentru ca din beneficiile ei să isvorască prosperitatea financiară a statului.

Dar, dacă d. Vintilă Brătianu în noua organizație fiscală a statului, a avut în vedere interesele financiare și economice generale, d-sa nu a uitat de loc că o politică cuminte de impunere, este ca să se reducă taxele care apasă asupra produseolr de prima necesitate. Cu chipul acesta traiul se va ieftenii simțitor fără ca veniturile statului să scadă, întrucât lipsurile provenite, se vor acoperi prin instituirea unei taxe asupra luxului.

Privind proectul din punctul de vedere social, găsim că impozitul pe venitul global corespunde și principiilor democratice, cari stau la baza organizațiilor țărilor cu civilizația mai înaintată decât a noastră.

De aici ne putem convinge că legea d-lui Vintilă Brătianu nu trebuie să fie privită numai prin lumina intereselor financiare, dar ea constituie un mare pas înainte spre calea realizărilor noastre democratice.

Falimentul principiilor comuniste

Nefastul regim comunist care a dus Rusia la marginea prăpăstiei, a venit ca o reacțiune naturală a fostei stăpâniri țariste, a cărei tiranie a stârnit vânturile revoluției în vastul Imperiu de eri. Era de așteptat ca unei guvernări teroriste, care înăbușea nu numai acțiunea, dar și ideia potrivnică regimului absolutist, să-i răspundă o reacțiune necumpătată, fără nici o preocupare a realităților sociale, de aceiași intensitate în nebuloasele sale manifestări ca și sistemul de guvernământ pe care tindea să-l înlocuiască.

Și atunci am văzut cum pe pământul unei țări a cărei populație este în majoritate formată din țărănime, aprigă luptătoare pentru proprietatea individuală, s'a întronat regimul principiilor comuniste cu toate absurdele sale făgăduieli de statornicire a unei perfecte egalități între fii societății rusești. Rusia a devenit astfel teatrul celei mai himerice doctrine, menită să rămâie ca titlu de curiozitate în Utopia lui Thomas Morus sau romanele lui Cabet, dar niciodată să coboare în arena realizărilor sociale.

Dar ca orice reacțiune care n'avea decât rostul de a dărâma o situație de fapt, pentru ca având un rol de transiție să facă loc regimului care să servască cu adevărat nevoile societății rusești, ea trebuia de mult să înceteze.

Se menține încă sub forma tiranicei dictaturi a lui Lenin exercitată în numele proletariatului, dar zilele îi sunt de sigur numărate. Și ca o dovadă peremtorie că principiile comuniste nu-și mai pot găsi aplicarea, este necontenita cedare a politicei sovietiste sănătoaselor puncte de vedere burgheze, din a căror realitate în timpul din urmă sovietele s'au inspirat tot mai des.

Noua politică economică a sovietelor se îndreaptă cu pași repezi spre procedeele burgheze, singuree în stare să satisfacă imperioasele necesități economice și sociale ale poporului rus.

In al optulea și al nouălea congres panrus al sovietelor, care joacă întrucâtva rolul parlamentului, ținute în Decembrie 1920 și 1921, această evoluțiune spre viața economică burgheză, a marcat etape importante.

Acum va veni al zecelea congres sovietist din Decembrie 1922, care va consacra desigur realizările congreselor anterioare și va duce mai departe evoluțiunea, această măsură fiind singura care poate salva Rusia dela dezastru și în acelaș timp menține regimul politic ce deține astăzi puterea.

Iată deci cum actualul guvern sovietic, ne mai putând să se susție prin constrângere și constatând efectele triste ale măsurilor comuniste, se silește acum să-și sprijine puterea pe satisfacerea nevoilor generale naționale și economice ale masselor și în special ale masselor țărănești. In modul acesta absolutismul bolșevic își pregătește sfârșitul, pentru a face loc unui alt regim de guvernământ, mai conform intereselor și aspirațiilor poporului rus, atât de vătămat în legitimele sale năzuinți spre progres.

e. p.

Pe când?

Prietenii de eri se înjură. Câtă vreme averescanii au ascultat de ordinele d-lor Maniu și Lupu, oficioasele țărăniste și naționaliste nu găsiau termeni mai amabili pentru partidul poporului. Dar „generalul" a vrut să meargă la încoronare, pentrucă nu înțelegea să-și bată joc de ziua care îl simboliza munca celor doi ani de războiu cari ni-au adus România Mare, și partidul a gândit la fel. Treaba însă a stricat înțelegerea făcute de opoziția antiguvernamentală și de atunci foile celor două partide abstinente injură ca la ușa cortului.

Acestea sint moravuri politice noui, ca și oamenii cari fac așa politică. Astăzi averescanii sint pentru „Aurora" „lichele", „stipendiații lui Schuller" „Complotiștii de la Enescu", și nu erau acum o lună de zile după cum nu vor mai fi peste o vreme. Roata se învârte mereu și iacă așa se despart și se injură sau se laudă după nevoie.

Pe când deci scărmăneala între țărăniști și naționaliști, căci după cât știm poteca politică e pe cale să se despartă?

Chestiunea reparațiunilor și pacificarea Europei

— Situația financiară a Germaniei și influența ei asupra Europei ca rezultat al soluției date problemii reparațiilor la conferința de Pace —

Incă nerezolvată problema păcii generale și a normalizării Europei și o nouă conferință se va întruni la Lausanne pentru a deslega chestiunea orientală, pusă pe tapet de războiul abia terminat dintre greci și turci. Conferința dela Lausanne nu poate astfel să dea decât o soluție parțială chestiunei pentru ca re a fost convocată. Soluția întreagă nu poate veni decât după ce va deslega definitiv și complect problema restabilirii ordinei de pace în Europa. Sau această mare și primordială chestiune nu poate fi soluționată decât când se va merge direct la nodul ei: problema reparațiunilor și chestiunea rusească.

Restabilirea raporturilor normale între Statele Europene depinde în primul rând de Germania și Rusia. Politica lui Lloyd George a căzut, Franța pare a deține astăzi frânele politicei internaționale, și Franța se pare că a ajuns la convingerea că se poate discuta problema rusă. Din această parte deci se poate nădăjdui într'o soluționare rapidă.

Rămâne chestiunea reparațiilor, care depinde înainte de toate de Germania. Sau, după rezultatele de până acum politica aliaților față de Germania s'a dovedit destul de slabă. Franța avea necontenit să lupte cu Anglia pe această chestie, ceea ce a adus ca rezultat că situațiunea financiară a Europei a rămas nerezolvată. Mai mult, Germania crezând că eschivându-se de la obligațiunile contractuale ale tratatului de pace se va putea salva, și-a îngreuiat propria ei situație materială, îngreuind în acelaș timp și situația Europei, destul de sdruncinată de războiu.

Greșeala fundamentală pornește dela Conferința păcii. Consiliul suprem a hotărât dibuind. Fixată la Boulogne la 259 miliarde mărci, datoria de războiu a Germaniei a fost redusă la Paris în 1921 la 226 miliarde, sumă plătibilă în 42 ani, ea a fost redusă acum în urmă la Londra la 132 mil., sumă plătibilă în anuități. In fața acestei nehotărâri, Germania a recurs la tot felul de subterfugii pentru a nu plăti nimic, sau a plăti cât mai puțin. Astfel s'a ajuns la inflațiunea monetară de astăzi, datorită căreia valuta germană a ajuns al noi la 3 bani, iar aiurea nu mai contează ca valută.

Consecința firească a acestei stări e că Europa se găsește astăzi, după patru ani dela încetarea ostilităților, într'o situație financiară imens mai rea decât celeia din 1918. Haosul este general și revenirea la normal pare a fi mai mult decât oricând o imposibilitate pentru generația noastră.

Dacă din capul locului Conferința păcii ar fi avut o normă precisă față de problema reparațiunilor Germania — a cărei datorie constitue — ar fi fost obligată să plătească în raport cu posibilitățile reale ale bogăției sale, iar problema restabilirii raporturilor de pace ar fi fost cel puțin ferită de situația imposibilă de astăzi. La o datorie de 100 de miliarde plătibilă în 50 ani, Germania ar fi putut plăti cele 2 miliarde anuitate fără prea mari urmări pentru situația economiei sale. Aplicată imediat și condiționată emisiunea noilor bancnote sub controlul aliaților, ea și-ar fi plătit până acum aproape a zecea parte din datorie.

Soluția firește n'ar fi fost complectă, dar ar fi scutit Europa de neliniștea financiară de astăzi, de șomajul tuturor industriilor și comerțului, de nestabilitatea politire problemii reparațiunilor.

Astăzi însă Germania se află în fața unei datorii pe care nu e dispusă să o plătiască și care crește cu orice zi ce trece. Socotind la 100 miliarde datoria inițială, neplătind anuitățile, ea s'ar urca în zece ani la 150 miliarde, 312 milioane, în douăzeci ani la 232 miliarde 264 milioane, în trei zeci la 365 miliarde 264 milioane, în patruzeci la 583 miliarde 200 milioane, în cincizeci ani la 937 miliarde 395 milioane. Astfel în timpul cât ea ar fi putut fi plătită, dobânda compusă a datoriei inițiale ar înzeci suma, iar aceasta nu ar mai putea-o achita nici toate tezaurile terestre reunite.

Europa e pusă în fața acestui formidabil dezastru economico-financiar, iar starea de astăzi nu e decât un slab preludiu, care ar trebui să deschidă ochii asupra problemei reparațiunilor. Chestiunea va trebui discutată cu toată gravitatea cuvenită. Soluțiunea dată s'a dovedit insuficientă și trebue căutată cât mai grabnic o alta. Mai cu deosebire nu trebue să se uite că fostul premier englez, d. Asquith, a avut dreptate când spunea:

„Cei ce au naivitatea să creadă că o mână de oameni adunați la Paris ... jurul unei mese, oricare ar fi cumințenia și capacitatea lor, vor putea să prevadă ce se va întâmpla de aici în 20 de ani, în ceea ce privește plățile datoriilor, fac dovada unei doze de credulitate și a unei lipse de imaginație care nu face cinste oamenilor de stat ai epocii noastre".

Și dacă numai după doi ani are dreptate ce se va întâmpla peste 20 ani, mergând înainte pe calea apucată?

C.

75084

DESCHIDEREA CURSURILOR UNIVERSITAȚII

Solemnitatea din Aulă. Discursul dlui prorector D. Călugăreanu: Darea de seamă asupra activității din anul trecut. Discursul dlui Iacob Iacobovici, rectorul Universității din Cluj. An nou

Solemnitatea din Aulă

Integ corpul profesoral universitar impreună cu reprezentanții înaltelor așezăminte din Cluj și cu studențimea în număr mare au luat parte ieri dimineață la solemnitatea deschiderii Universității. La masa prezidențială a luat loc vechiul Senat universitar condus de d. D. Călugăreanu fostul rector al Universității. Dl. D. Călugăreanu luând cuvântul a făcut obișnuita dare de seamă anuală despre activitatea Universității din anul trecut.

Discursul d-lui Calugareanu

D-sa spune că nu putem înțelege activitatea unei Universități până nu o punem în legătură cu viața și rânduiala societății în mijlocul căreia funcționează. Universitatea împlinește o funcțiune socială. Deci trebue activitatea ei să o privim în cadrul activității generale.

Condițiile de activitate ale Universității

Urmările nenorocite ale războiului — atât materiale cât și morale — îngreunează sarcina Universității mult mai mult ca în trecut.

Cu toate acestea Universitatea noastră — dată fiind situația ei specială și comparându-i începutul cu starea ei de astăzi — a făcut progrese mari. Ne trebue numai hotărirea de-a ne pune pe lucru și voința tare de-a continua zi cu zi. Dl. D. Călugăreanu arată apoi înbucurătăriri simțitoare dar cu toate astea insuficiente.

Nădăjduește însă că guvernul de astăzi al cărui membrii sunt adânc pătrunși de opera culturală-națională [illegible] va da sprijinul necesar pentru complectarea lipsurilor.

Activitatea didactică

D-sa face apoi un expozeu al activității didactice depusă de dnii Profesori universitari, activitate care întrece cu mult pe cea fixată de regulamentele facultăților. Prin acest surplus de muncă facultatea de științe, secția chimică, a ajuns una din cele mai bune din Europa, în tot cazul cea mai bună din țară.

Activitatea științifică

Universitatea noastră s'a distins în anul expirat prin lucrări științifice foarte numeroase. Profesorii cât și personalul ajutor au dat la iveală o mulțime de cărți precum și articole științifice publicate în revistele streine și românești

Dl D. Călugăreanu enumeră amănunțit toate publicațiile ce s'au făcut, la fiecare facultate în parte.

Tradiții

Universitatea noastră fiind acum la începutul ei, vrea să-și creeze cât mai multe și mai folositoare tradiții. Una dintre ele, pe care nădăjduim s'o încetățenim pentru todeauna e și chemarea pentru un timp scurt a specialiștor străini, sau români dela alte Universități din țară, ca să facă cicluri de conferințe pentru studenții noștri. Prin aceasta Universitatea intensifică și cultura publicului dar mai ales a studenților cari pot asculta la ei acasă cuvântul autorizat al specialiștilor recunoscuți în anumite câmpuri ale științei. Așa am putut asculta frumoasele conferințe ale d-lor. Henri Focillon, Gaster, Craigie, Chapman. Wrigt, W. W. Iervis, Zimmern, G. Marinescu, Cantacuzino și alții.

Distincțiuni aduse Profesorilor

In anul trecut, guvernul Republicei Franceze a onorat în multe rânduri Universitatea din Cluj prin acordarea de decorațiuni Profesorilor ei. Dlui E. Racoviță i s'a acordat „Crucea de cavaler al Legiunei de onoare“ iar dlui Iacobovici „Medalia Epidemiilor“ de aur.

In acelaș an au mai fost distinși cu următoarele decorații; Prof. I. Ursu cu „Crucea legiunei de onoare“, Prof. Dr. I Vasiliu și Dna Bratu, studentă în drept, cu „Medalia Epidemiilor“ de argint iar d. Prof. Ostrogovich a fost declarat „Ofițer al Coroanei Italiei“.

Statistică

D. Prof, Călugăreanu trece apoi la citirea câtorva date statistice mai însemnate. In anul 1922—23 Universitatea noastră a funcționat cu 32 Profesori titulari, 32 Agregați, 5 Profesori angajați, 3 Suplinitori, 1 Profesor detașat, 6 Conferențiari și 5 Lectori, ceri au fost ajutați de 35 Șefi de lucrări, 67 Asistenți și 144 Preparatori.

Studenți înmatriculați au fost în număr de 2447 dintre cari: 1197 la drept, 828 la medicină, 238 la litere și filosofie, 132 la științe și 52 la farmacie. Au fost promovați Doctori 257 și Licențiați 41.

Bugetul

Bugetul universității pe anul 1921—22 a însumat totalul de 54.985.121, repartizat între: 1. Retribuțiunile personalului didactic și administrativ. 2. Cheltuelile materiale. 3. Cheltuelile extraordinare, speciale Clinicelor și 4. Bursele pentru 200 studenți.

Biblioteca — Donații

Continuând discursul, d-l D. Călugăreanu aduce în public mulțumiri d-lui G. Sion care a donat bibliotecii o frumoasă colecție de cărți vechi românești și străine cu referințe la Români, stampe, tablouri litografice și fotografii vechi. Pe lângă aceasta biblioteca s'a mai îmbogățit cu 38.000 volume românești și străine.

Universitatea și încoronarea

D-l D. Călugăreanu ține să mai facă cunoscut aici că Universitatea a luat parte la încoronare fiind reprezentată prin 20 de profesori în frunte cu Rectorul și peste 500 studenți.

Un apel.

Inainte de a încheia, d l D. Călugăreanu face un călduros apel publicului rugându-l să contribue materialiceșie pentru înlăturarea lipsurilor ce se mai simt, ca astfel Universitatea să poată propăși cu pași mai repezi ca până acum.

In chestia unificării învățământului superior.

D-sa mai amintește că una din cauzele ce împiedică această propășire este și lipsa de unitate între universități, de unde se nasc o mulțime de nedumeriri care întârzie chestiuni urgente și vitale ale Universității. Speranțele se anină de viitoarea sesiune parlamentară unde d-l Ministru va prezenta legea mult așteptată.

D-l D. Călugăreanu încheie cuvântarea urând noului Rector Prof. Dr. Iacob Iacobovici să întâmpine mai puține greutăți ca să poată realiza mai multe în înălțarea Universității noastre.

Schimbarea Senatului Universitar

După discursul d-lui Călugăreanu vechiul Senat Universitar părăsește masa prezidențială, făcând loc noului Senat în frunte cu noul rector Prof. I. Iacobovici. D-sa ocupă scaunul prezidențial îndelung aclamat de întreaga adunare.

D-l Iacobovici ia cuvântul:

Discursul d-lui rector I. Iacobovici

Domnilor colegi, Domnilor studenți, Doamnelor și Domnilor! Țin în primul rând, să aduc mulțumiri în numele Universității D-lui fost rector Prof. Călugăreanu pentru priceperea și râna cu care a condus Universitatea.

Universitatea din Cluj începe azi al patrulea an al existenței sale.

Platoul Transilvaniei a fost în cursul vremurilor leagănul a numeroase civilizațiuni. Omul preistoric a lăsat aci numeroase urme păstrate în secția de archeologie a muzeului de antichități a acestei Universități.

Primele semne ale unei adevărate culturi apar odată cu dominația și colonizarea romană, dar această civilizație romană a găsit aci popoare pregătite și apte pentru a-și apropia toată fineța culturei greco-romane. Iată de ce dominațiunea romană deși relativ scurtă a pătruns atât de repede și a transformat complect caracterul local.

Vitregia vremurilor și aci ca și în restul Europei, Asiei și Africei a împedicat civilizația română să ajungă la maximul său de dezvoltare. Dar puterea și superioritatea culturei latine, dacă nu s'a putut dezvolta, în schimb a fost scutul cel mai puternic al conservărei noastre naționale.

Seminții după seminții s'au pierdut în curgerea vremurilor și se perd și azi. Poporul și cultura noastră au rămas și vor rămâne. Acei cari prezidau destinele neamului românesc în momentul dezrobirei știau acest trecut, cunoșteau prezentul și pentru a asigura viitorul, întemeiat-au această Universitate.

Acești bărbați au avut încredere în neamul nostru, pentru dânșii n'a fost nici greutate și nici un obstacol, care să-i ție în loc.

Și din această încredere, ca și din chibzuita lor judecată s'a așezat aci și în scurtă vreme Universitatea Daciei superioare. La inaugurarea acestei Universități neînfricoșatul luptător și cel din urmă martir al neamului românesc de aci, Valeriu Branisce zicea:

„Prăznuim astăzi înfăptuirea unui act de dreptate istorică“.

„Grație înțeleptei prevederi și vitejiei Majestății Voastre — grație patrioticei orientări politice a guvernului Majestății Voastre, grație eroismului fără seamăn al armatei române, condusă la victorie de Majestatea Voastră — gratie sprijinului efectiv dat de glorioșii allați ai Malestății Voastre; pune astăzi poporul român stăpânire pe o puternică fortăreață culturală, menită de aci înainte să servească cu devotament și însuflețire: știința, cultura și civilizația românească în nobilă emulație cu popoarele înaintate ale apusului luminat“.

Și mai departe zice:

„De aici înainte poporul român nu va mai fi tributarul altuia, ci stăpân pe ale sale. De aici înainte va lupta și munci, va creia și clădi pentru sine“.

Adânca noastră recunoștință cuvine-se întemeietorilor Universității românești din Cluj. Tot în vremea aceia Majestatea Sa Regale Ferdinand Intâiul grăit-a astfel:

„Cuvântul Universitate — omnium scientiarum Universitas — ne spune menirea ei. Imbrățișând tot domeniul gândirei, la ea, ca la un izvor nesecat aleargă tineretul studios ca să-și potolească setea sa de lumină și de știință și cu cât se va ridica mai sus pe aripile luminoase ale cugetărei cu atât mai bogat, mai limpede și mai binefecător va curge acest izvor“.

„Astfel apare în viața Statului: Universitatea în puterea rolului ei atât de înalt, atât de nobil nu de a scoate un număr cât mai mare de titrați — nu cantitatea, ci calitatea este factorul important — ci de a forma generații de oameni de caracter, însuflețiți de vederi largi, pătrunși de iubire de Patrie și de dragoste de învățătură și de muncă, dornici de a pune energia și capitalul lor de știință în slujba acestei țări“.

Zămislită sub astfel de auspicii se pune în chip firesc întrebarea, dacă noi suntem pe calea cea bună și cari sunt rezultatele obținute până acum?

Intrucât privește prima parte — omnium scientiarum Universitas — putem fi și mulțumiți și mândri. Studențimea noastră însetată decât mai multe cunoștințe se avântă pe toate terenurile gândirei și pretutindene constatăm cu nespusă bucurie progrese uimitoare. Inzestrată prin origina și prin firea sa latină cu tot ce este necesar pentru a-și apropia toate tainile gândirei, studențimea românească ținută ani întregi la porțile seminarilor, laboratoarelor și clinicelor a făcut în trei ani — minuni.

Oamenii de aici, produs al unui teren cultural încă virgin, vor fi în curând elementul hotărâtor al cugetului românesc. Dacă însă cercetăm partea a doua a menirei Universității, constatăm cu durere, că rolul nostru educativ întimpină greutăți foarte mari. Actuala noastră populație școlară este în mare parte produsul unor licee strânse. Licee, cari prin organizarea lor sunt cu totul insuficiente; licee, cari din cauza împrejurărilor războiului au fost și mai insuficiente; în fine licee, unde s'a predat o cultură și străină și protivnică neoului. In aceste licee tineretul nostru a primit o cultură exclusivistă, intolerantă, brutală și incompatibilă cu firea noastră.

Și cred, că toată lumea este de acord, că cultura ține mai mult sub puterea sa pe individ, de cât făptura lui anatomică și în determinarea naționalității am putea afirma fără să exagerăm, că rolul culturei este mai puternic de cât origina fizică a individului.

Superioritatea culturală a elementului românesc a mistuit origina fizică a tuturor, cari în cursul vremurilor s'au prăpășit pe aci. Stăpânitorii de eri, înțeleseseră acest adevăr și iată de ce dăduseră atâta importanță culturei lor specifice și făcuseră dintrânsa condiția sine-qua non a existenței statului lor. De aci noi putem conchide, că nimic nu este mai important și mai necesar și să aibă drept la mai multă grijă, de cât promovarea culturei noastre naționale și Universității din Cluj, mai mult de cât or cărei alta, îi revine acest rol.

Și tot ea are dreptul de a cere cu tărie și de la cei cari sunt în slujba sa și de la cei cari vin la dânsa, ca să-și pună întru îndeplinirea misiunei lor toată puterea muncei lor. Profesorul american Münsterberg pe care-l citez dintr'un articol a domnului Constantin Mureșianu asupra sufletului de la Oxford, zice în această privință:

„Lucrul esențial în personalitatea educatorului nu este cultura lui, nu-i meșteșugul, nu-i abilitatea și nici practica, ci *entuziasmul pedagogic*. Un profesor, care nu simte frumusețea sfântă a chemărei sale și care vine la catedră, nu fiindcă inima lui e plină de dorul de a învăța tinerimea, ci ca la o slujbă oarecare, aduce mari dezastre studențimei și mai mari lui însuși.“

Și mai departe această frază plină de înțelepciune: „Incredere entuziastă în valoarea idealurilor umane, e lucrul cel mai de preț pe care studentul îl poate învață de la profesorul lui.“

Prima parte a deziderateloe lui Münsterberg este realizată la Cluj. Cei mai mulți dintre noi suntem aci, mânați de acel entuziam pedagogic pentru care am sacrificat totul. Dorul de a ne instrui pe noi și de a instrui pe alții, este singura noastră preocupare.

In ceiace privește partea a doua răspândirea idealurilor umane, atmosfera este prea încărcată pentru ca văpaia, care ne arde sufletele noastre să se poată transmite cu toată puterea în jurul nostru.

Dar care sunt idealurile umane?

Acel care rezumă viața la satisfacerea trebuințelor fiziologice, moare înainte de a fi trăit. Trăește — ca om — numai acela, care se ridică deasupra mizeriei noastre fiziologice și se înalță în sfera idealizmului acolo, unde restul regnului animal nu poate pătrunde.

Idealismul este atributul speței umane, din momentul, ce el dispare, omul intră în speța comună a animalelor. Istoria ne arată, că în cursul vremurilor umanitatea a trecut de multeori prin faze de idealism cari corespund

(Urmare pe pag. III-a)

Deschiderea cursurilor Universităţii

(Continuare din pag. II-a)

civilizaţiunilor şi faze de bestialitate, cari sunt epocele de barbarie. Frământările gigantice ale omenirei de azi nu sunt decât luptele dintre idealismul uman şi bestialitatea animalică. Diferitele curente extremiste incapabile, din cauza insuficienţei lor culturale, de a pricepe idealurile umane, mână omenirea spre bestialitate. Totuşi pretutindenea curentul uman rezistă şi se înalţă chiar acolo unde azi pare înăbuşit şi mai curând decât pare, omul va fi stăpân pe dreptul lui de a fi om.

Universităţile şi în trecut şi acum au avut rolul primordial şi hotărâtor întru îndrumarea omului spre idealism. Acele universităţi, cari n'au priceput acest rol au dispărut şi ţările, unde s'au găsit şi s'au distrus pe dânsele. Cele petrecute în răsăritul Europei sunt probe edificătoare. In Apus, Universităţile şi cu deosebire cele engleze, au priceput şi cultivat cu îndârjire cele două postulate adică: cultura, şi mai ales educaţia. Universităţile engleze au dat lumei acea specie umană unică — gentlemenul — omul cum se cade. Acel tip care îşi devotă toate darurile pentru binele societăţei, acel tip care urmăreşte individualitatea pronunţată pentru a o pune în slujba aşezămintelor sociale.

Şi autorul articolului asupra sufletului dela Oxford zice: „In această ţară mediul educativ este atât de puternic, că dacă ar peri toate şcoalele, Anglia nu ar intra în stare de barbarie. Universităţilor franceze şi belgiene se datoresc acele virtuţi arătate în războiu, pe care Europa nu le cunoscuse decât în Repablica romană şi în timpul înfloririi republicilor elene.

Universităţile româneşti au fost în fruntea pregătirei sufleteşti şi înainte de-a vorbi tunul, a vorbit prin glasul lor instinctul naţional şi atunci când a amuţit tunul, glasul lor a răsunat în tot Apusul.

Universitatea nu este o fabrică de titluri, cari să permită posesorilor un trai uşor.

Universitatea este cu deosebire o şcoală a sufletului. Ea ridică pe om acolo, unde el trebue să stea.

Universitatea din Cluj n'a fost creată pentru a fi elementul de distrugere al neamului; în ziua când am constata aceasta este mai bine s'o dărâmăm.

Ea este chemată să îndrume neamul românesc pe calea dreaptă; măreaţă şi înălţătoare a idealului omenesc, acel ideal, care, formează fundamentul etic al plugarului, ciobanului şi muncitorului român, care fără nici o cultură eticheţată a ştiut prin instinct şi rasă să ajungă la adevărată concepţie a rolului umanităţei şi să fie ceia-ce românul a definit atât de plastic — om întreg — om dintr'o bucată.

Acei, cari vin la noi să înveţe a urî, n'au ce căuta; acei cari vin să înveţe intoleranţa o caută în zadar; acei cari vin să afle soluţii uşoare cu cari să pătrundă în vârtejul vieţei nu pot intra pe poarta casei noastre.

Aici e şcoala iubirei de aproape, aici este şcoala toleranţei şi respectului omului şi drepturilor sale. Aici e şcoala muncei fără preget şi religia idealismului. Aici sunt chemaţi toţi cei dornici să ajungă oameni întregi — oameni de samă.

Universitatea din Cluj este quintesenţa şi păstrătoarea îndărătnică a fondului moral al neamului românesc. Cu acest fond s'a format unitatea de azi.

România-Mare este o realitate şi rezultanta normală a superiorităţei morale şi culturale a poporului românesc.

Imbecilli, cari să sconteze chimere sunt şi vor mai fi — noi suntem pe calea cea bună şi mergem înainte.

Şi dacă împrejurări vitrige nu ne-au îngăduit să dăm omenirei ceia-ce noi putem să dăm, venit-a vremea acum să arătăm tuturor, că suntem în stare că contribuim şi noi la binefacerile progresului.

Intârzierea nu trebue să ne descurajeze, din contra noi suntem obligaţi să câştigăm prin viteză culturală, ceia-ce am perdut prin protivnicia soartei.

Şi pentru asta ni se impune să fim oameni întregi şi să muncim.

Intru desăvârşirea acestora şi urând muncă rod ică şi spor tuturor, declar deschis anul şcolar 1922—23.

An nou

Universitatea îşi redeschide porţile. O viaţă nouă, împuternicită cu energii nou acumulate, o să pulseze iarăş în acest focar de cultură naţională, făcând să se simtă munca îndârjită — căci numai aşa poate fi — când e însufleţită de aceiaşi idele de care s'a condus şi în trecut: înălţarea neamului prin cultură.

Acum, când ni se deschide înaintea ochilor terenul unui întreg an de activitate, trebue să ne dăm seama mai bine ca oricând, în al cui serviciu, cărui scop, ne supunem forţele intectuale; într'o ţară de curând plămădită, care pentru stabilirea ei pe baza sigure de propăşire, mai are încă nevoie de multe energii bine aplicate, îndreptate toate pe acela drum sănătos, nu putem face ştiinţă pentru ştiinţă. Ştiinţa trebue s'o punem în serviciul unui ideal comun — propăşirea noastră ca naţiune. Iată criteriul ce ne va conduce!

O. B.

Salonul de mode pentru dame
MOLDOVAN
s'a mutat în Piaţa Unirii 10

Execută prompt şi cu preţuri avantajoasă ori ce lucrare după cele mai noi modele
Engleze şi Franceze.
Lloyd 1085 2327

Nici când şi nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma 2226
Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

„Nu-i adevărat"...

— Dl Maniu se apără —

Dl Brătianu a dovedit analfabetismul politic al conducătorilor partidului naţional, dl Maniu s'a şi grăbit să se apere.

Mai bine tăcea. In însăşi faptul că dl Maniu se grăbeşte să răspundă la o constatare care se dovedeşte cu toate actele sale politice de până acum, este o nouă şi eclatantă acuză.

Dl Maniu în răspunsul său nu face decât să răspundă:

„Nu-i adevărat, ştiu face politică".

Dovadă dlui Maniu nu-i trebue, logică să nu-i cerem pentrucă ar fi prea mult.

Dacă dl Maniu ar fi cetit cu mai multă atenţie articolul dlui Seton Watson, ar fi văzut că dl Brătianu nu numai logica faptelor avea dreptate. Căci acolo se scrie textual:

„Partidul naţional poate fi slab în manevrări, dar e tare în principii".

Dl Maniu şi ceilalţi conducători ai partidului naţional n'au înţeles însă ironia publicistului englez şi s'a grăbit să strige dlui Brătianu:

„Nu-i adevărat, eu ştiu face politică".

Şi-atâta!

O legendă care piere

Protestul reprezentanţilor Ardealului contra insolenţei dela Budapesta

Faţă de provocarea ce ni s'a aruncat din Parlamentul de la Budapesta, membrii majorităţii aleşi în Ardeal s'au întrunit la Bucureşti pentru a protesta împotriva obrăznicei vecinilor noştri de peste Tisa. Gestul parlamentarilor ardeleni din majoritate nu are numai însemnătatea pe care i-o dă vorbirea impertinentă a lui Szilágyi; el este menit să salveze Ardealul din ruşinea în care l'a târât atitudinea partidului naţional.

Datorită unei abile manevre a celor interesaţi, atât în ţară cât şi peste graniţă, partidul naţional a isbutit să treacă încă drept unic reprezentant politic al Ardealului. Pentru a ajunge la aceasta oamenii partidului naţional n'au avut decât să speculeze un trecut politic vrednic de cinste pentru acei ce l'au trăit, dar nici cum identificabil cu actualul partid naţional şi oamenii lui, fără a nu i se aduce o profonare. Profitând însă de credulitatea neştiutorilor din ţară şi înafară partidul naţional trece încă pentru profani drept totalitatea ardelenilor. Mai mult încă, conducătorii acestui partid şi-au făcut din această falsă situaţie o platformă şi o armă politică.

Datorită acestei arme partidul naţional a îndrăznit să proclame abţinerea de la încoronare, neţinând seamă de urmările politice, cari ar dăuna intereselor superioa e ale ţării şi prestigiului ei. Interpelarea obraznică din parlamentul maghiar a căzut ca o bombă în castronul cu speranţe naţionaliste. Indignarea pe care a stârnit-o în ţară, perfect justificată nu se îndrepta atât contra insolentelor ameninţări ale iredentismului maghiar neputincios şi laş, ci contra partidului naţional care a săvârşit un grav abuz de încredere, scontându şi calitatea de partid ardelean de dragul unor combinaţiuni de politică de partid.

Protestul care l'au redactat la Bucureşti parlamentarii ardeleni din majoritate trebuia să se producă. Pentru acei ce au obţinut încrederea masselor ardeleneşti cu o majoritate sdrobitoare faţă de candidaţii pretinsului reprezentant unic al Ardealului — partidul naţional — era o datorie.

Ardealul trebuia răzbunat pentru ruşinea în care l'a târât abuzând partidul naţional, iar impozanta manifestare de la Bucureşti e cea mai elocventă desmintire ce se poate da pretenţiilor mincinoase ale lui Szilágyi, după care românii ardeleni protestau contra încoronării.

Invocarea argumentelor din comunicatul explicativ al partidului naţional rămâne astfel fără efect. Comunicatul-manifest nu reprezintă decât parerea celor 150 de membri executivi ai partidului naţional. Ardealul şi-a spus cuvântul şi la Incoronare unde a participat fără precupeţire şi la Bucureşti prin reprezentanţii săi autorizaţi.

Astfel piere legenda că partidul naţional este Ardealul şi invers.

Defecţiunea partidului ţărănist

Este cunoscut de toată lumea modul cum a luat naştere acest partid al demagogiei şi al intereselor streine, simplu avorton al vremurilor tulburi de după războiu. In timpul când popularitatea generalului Averescu dăinuia încă cu puterea de convingere a unui mit, partidul ţăranist a profitat de abţinerea grupărei averescane de la alegerea de atunci, pentru ca să înşele ţărănimea, alegându-şi reprezentanţii săi în numele Generalului.

Cu toată pata ce a întunecat de la început cinstea unui partid născut dintr'o „excrocherie electorală", s'au găsit şi câţiva oameni de bine care să se încrie în rândurile sale, cu convingerea că acest partid va aduce un aport sănătos în viaţa noastră politică. Curând însă după aceea, văzând nesinceritatea politicei noului partid, nutrită din cea mai deşanţată demagogie şi cea mai vinovată încălcare a intereselor Statului nostru, au regretat pasul făcut.

Incet-încet aceşti oameni de bine încep să se retragă, lăsând grupărei ţărăniste numai pleava transfugilor şi a căpătuiţilor politici.

După demisiunea întregei organizaţii ţărăniste de la Tg.-Ocna, vine semnificativa demisiune a senatorului de Cetatea-Albă, dl Teodor Covalski.

Nu vom discuta demisiunea senatorului basarabean ca fapt în sine, ci vom releva semnificaţia sa deosebit de importantă, care dovedeşte că elementele cinstite şi cu dragoste de ţară ce-au mai rămas în partidul ţărănesc, se grăbesc să-i părăsească rândurile.

Redăm aci scrisoarea dlui senator Covalski pentru ca cititorii să poată trage concluziile care se impun:

„Stimate dle ministru

Inculeţ,

Timp de un an mă aflu în partidul ţărănesc de sub conducerea Stere, Lupu, Mihalache şi alţii. Am crezut că oamenii aceştia sunt cinstiţi şi doresc binele ţărănimei, dar trebue să constat că amar m'am înşelat. Fiind ales ca senator la Cetatea-Albă, pe o listă cu dl Stere şi un oarecare Trandafirescu, care nici nu ştia, unde este Cetatea-Albă, am căutat să-mi fac datoria faţă de alegători. Pe dnii Stere şi Trandafirescu în judeţ nu i-a văzut nimeni, de la alegeri. Mai mult decât atâta, directiva partidului ţărănesc, care vădit trage spre bolşevism, n'a permis conştiinţii mele cinstite să mai stea în rândurile acestui partid. Veşnica progagandă antidinastică în acest partid, trebue să pue pe gânduri pe toţi membrii curaţi la suflet, şi să părăsească acest conglomerat unde întâlneşte alături de bolşevicul Lupu cel mai mare ciocoiu.

Ultima acţiune criminală a drului Lupu în America, unde dsa face propagandă vădită împotriva ţărei în aceste momente grele m'a decis să părăsesc această grupare şi să trec în partidul de sub conducerea Domniei-Voastre, fiindcă consider calea dv. cea mai bună.

Am ferma convingere că partidul ţărănesc basarabean alături de partidul liberal va contribui la marea operă de refacere a ţării şi dacă eu cu votul meu voiu ajuta această acţiune sănătoasă mă voiu simţi cel mai fericit.

Vă asigur, domnule Inculeţ, că în curând exemplul meu îl vor urma mai mulţi colegi de ai mei trecând în partidul domniei voastre.

Cu stimă

TEODOR COVALSCHI
senator de Cetatea-Albă"

•

Acestea sunt rândurile unui om înşelat în credinţele sale, careia conştiinţa sa cinstită nu-i mai putea permite să rămâie într'un partid care nutreşte idei comuniste şi face propagandă contra Dinastiei şi a intereselor ţărei.

Acest strigăt de revoltă, va desamorţi conştiinţele celor ce ezită încă să părăsească partidul desordinei şi al ruşinei, partidul care s'a vândut pe bani intereselor streine. In curând şi puţinii oameni cinstiţi care au mai rămas rătăciţi în gloata indivizilor lipsiţi de sentimente româneşti şi de simţul răspunderei, se vor retrage din acest partid repugnat de întreaga opinie publică.

Şi atunci partidul ţărănist e fatal să se desagregheze, ca fiind potrivnic spiritului de moralitate care trebue să stăpânească societatea noastră.

INFORMAŢII

Trezirea conştiinţelor

După demisiunea în bloc a organizaţiei ţărăniste dela Tg.-Ocna, după demisiunea deputatului Gr. Diaconescu din gruparea ţărănistă, iată că încep să curgă demisiunile şi din Basarabia.

Iată, în adevăr, textul scrisoarei pe care dl Teodor Covalschi, senator de Cetatea Albă, a trimis-o d-lui ministru Inculeţ:

Stimate domnule ministru Inculeţ,

Timp de un an mă aflu în partidul ţărănesc de sub conducerea Stere, Lupu, Mihalache şi alţii. Am crezut că oamenii aceştia sunt cinstiţi şi doresc binele ţărănimei, dar trebue să constat că amar m'am înşelat. Fiind ales ca senător la Cetatea Albă, pe o listă cu dl Stere şi un oarecare Trandafirescu, care nici nu ştia unde este Cetatea Albă, am căutat să-mi fac datoria faţă de alegători. Pe d-nii Stere şi Trandafirescu în judeţ nu i-a văzut nimeni dela alegeri. Mai mult decât atâta, directiva partidului ţărănesc, care văădit trage spre bolşevism n'a permis conştiinţii mele cinstite să mai stea în rândurile acestui partid. Veşnica propagandă antidinastică, în acest conglomerat unde întâlneşte alături de bolşevicul Lupu cel mai mare ciocoiu.

Ultima acţiune criminală a d-rului Lupu în America, unde d-sa face propagandă vădită împotriva ţărei în aceste momente grele m'a decis să părăsesc această grupare şi să trec în partidul de sub conducerea Domniei-Voastre fiindcă consider calea d-v. cea mai bună.

Am ferma convingere că partidul ţărănesc basurabean alături de partidul liberal va contribui la marea operă de refacere a ţării şi dacă eu cu votul meu voiu ajuta această acţiune sănătoasă mă voiu simţi cel mai fericit.

Vă asigur, domnule Inculeţ, ca în curând exemplul meu îl vor urma mai mulţi colegi de ai mei trecând în partidul domniei voastre.

Cu stimă

TEODOR COVALSCHI
senator de Cetatea Albă

Ţinem să [illegible] manifestul „Asociaţiei de propagandă pentru solidaritatea naţională şi socială a Românilor", publicat de noi în numărul de Duminecă al ziarului „Infrăţirea", a fost trimis spre publicare în acelaş timp, tuturor ziarelor româneşti.

•

Din Arad se anunţă, că la fabrica de vagoane „Astra" de acolo s'a introdus lucrul cu acordul.

Hotărîrea a fost luată la Bucureşti, de către direcţiunea generală a C. F. R. care a trimis în acest scop la Arad pe delegatul său dl Florian.

Astfel li se asigură muncitorilor un spor de salar de 40 la sută.

•

Congresul profesorilor de pedagogie se amână până la o dată ce se va anunţa la timp.

Colegii care n'au primit prima înştiinţare împreună cu lista chestiunilor de discutat sunt rugaţi să scrie dlui Isbăşanu la şcoala normală de băeţi Piteşti.

Despre ziua ţienrii congresului, despre găzduire, sală de discuţii, călătoria pe C. F. R. concedii se va înştiinţa prin gazete din vreme

•

Dl I. Pop şef de birou cl. VII gr. II. la poliţia Lupeni, a fost numit notar judeţean la subprefectura judeţului Timiş-Torontal încadrându-se în clasa de salarizare VIII, gr. I-a, în locul dlui N. Radu, neprezentat la post.

Pentru dl Prefect de Poliţie

Sâmbătă seara, comisarul Teodorescu dela secţia II. a provocat un enorm scandal le barul „Dacia", insultând şi ameninţând cu sabia scoasă publicul aflător în sală.

Cerând pedepsirea exemplară a acestui comisar care necinsteşte prin purtarea-i instituţia din care face parte, întrebăm cu acest prilej pe dl Prefect de poliţie dacă nu crede că a sosit în sfârşit vremea ca să înceapă o educaţie mai urbană şi mai civilizată a poliţiştilor locali pentru a nu se mai da pe viitor loc la accesele barbare şi desgustătoare cu cari aceştia se ilustrează. Stăm la dispoziţia dlui Prefect cu toate lămuririle trebuitoare.

•

S'a acordat un concediu de 8 zile cu începere dela 28 Octomvrie dlui general Artur Văitoianu, minstru de interne.

Dl Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, a fost însărcinat cu interimatul ministerului de interne, până la întoarcerea la post a titularului.

•

Princ'pesa moştenitoare Elena a fost numită cap al regimentului 9 roşiori.

•

Apele mari ale Prahovei au ameninţat, din nou, podul dela Valea Largă.

Inginerii cari supraveghează linia au oprit circulaţia trenurilor pentru o nouă verificare a podului.

•

Dela 1 Noemvrie se vor pune în circulaţie noulle trenuri accelerate 11 şi 12 între Bucureşti—Oradea-Mare pe via Predeal. Trenul 11 va pleca din Bucureşti la ora 6'40 dimineaţa şi va sosi la 12 şi 10 noaptea la Oradea-Mare, iar trenul 12 va pleca dela Oradea-Mare la 5'20 dim. şi va sosi în Capitală la 9'50 seara.

•

La Oradea-Mare şi împrejurimi a căzut zăpadă.

•

Iniţiatorii manifestului parlamentarilor ardeleni şi bănăţeni roagă pe toţi parlamentarii din majoritate aleşi în Ardeal şi Banat, să-şi trimeată de urgenţă, telegrafic, adesiunile pentru acest manifest dlui Simion Mândrescu senator, Alea Bianc A. Nr. 19.

•

M. S. Regele a sancţionat legea prin care a fost modificată compoziţia comitetului agrar şi legea privitoare la dotarea generalului Berthelot cu un lot şi o casă.

Ambele legi au fost promulgate prin „Monitorul Oficial".

La ministerul de comunicaţie [illegible] nizare a marinei noastre comerciale.

Senzul legei este a se proteguí cât mai mult vasele de sub pavilion român.

•

Toţi domnii **avocaţi, medici, farmacişti, droghişti, ingineri, dentişti** etc. din oraşele Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Timişoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând şi specialitatea pentru a fi trecuţi în tabloul nominal pe specialităţi ce se va tipări la începutul fiecărui oraş din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta şi suma de Lei 100, pe adresa agenţiei de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

•

„Monitorul Oficial" din 28 Octombrie publică o decizie ministerială privitoare la modalităţile şi condiţiunile de decernare a burselor ce se vor da din bugetul Transilvaniei, Bucovinei şi Basarabiei pentru diversele facultăţi şi şcoli superioare din ţară şi străinătate.

•

Dr. GHEORGHE GÂRDA, avocat în Făget, deputatul Făgetului, caută *Candidat de avocat.*

•

„Infrăţirea"

Răspândiţi

O nouă propagandă bolşevistă

Viena centrul acţiunii de bolşevizare a Europei centrale

Partidul comunist din Viena, ca secţia a III-a a Internaţionalei, a primit de curând dela Moscova nu numai fonduri noui ci şi instrucţiuni pentru o mai intensivă propagandă în Europa centrală. Propaganda aceasta nouă este în legătură cu un plan general al Moscovei, care prevede o propagandă intensivă în toate ţările şi va fi pusă acum în practică. Moscova crede că este acum pe punctul de a fi recunoscută de drept şi vrea să profite de aceasta ca să pregătească pretutindeni terenul pentru bolşevism, pentru ca miniştrii plenipotenţiari bolşevici, pe cari îi va trimite, după recunoaştere, pe baza reluării relaţiunilor diplomatice, să fie scutiţi de propagandă. Moscova ştie bine că trimeşii aceştia nu vor putea face ei înşişi propagandă bolşevistă, căci atunci nu numai că ar fi expulzaţi, dar s'ar întrerupe şi relaţiunile cu atâta greutate reluate.

Comitetul executiv al Internaţionalei a treia, a împărţit, ca să zicem aşa, globul întreg în teritorii de propagandă, în fruntea cărora s'au pus bolşevicii energici. Este îndeosebi remarbabil, că teritoriul de propagandă al Europei centrale, al cărei centrală este Viena, a fost curăţit de conducătorii de până acum. Propaganda se face mai ales prin agenţia de informaţiune bolşevistă „Rosta", condusă până deunăzi de ungurii Rudas şi Radoer. Deja fostul ambasador bolşevic, Dr. Bronski Warszawski, raportase de multeori că aceşti doi conducători nu prea se ţin strict de instrucţiunile ce primeau dela Moscova ci păreau a fi inaugurat mai mult o politică numită „direcţiunea Levi". E politica urmată de deputatul german Levi, care nu se ţine strict de instrucţiunile din Moscova ci caută să o adapteze intereselor ţării. De aceea Levi a fost depărtat din Internaţionala moscovită.

Şi noul ambasador bolşevic la Viena A. G. Schlichter a raportat în acest sens, aşa că comitetul executiv a trimis un comisar la Viena ca să facă o anchetă. Acesta nu numai că a constatat că cele referate erau adevărate ci şi că cei doui conducători au întrebuinţat banii sovietului pentru trebuinţele lor personale, punându-i în socoteala propagandei. Se zice că ar fi vorba de mai multe milioane şi urmarea a fost că acest comisar i-a dat numai de cât pur şi simplu afară şi a cerut telegrafic de la Moscova isgonirea lor. Conducerea „Rostei" a fost deocamdată încredinţată lui Şafgoci, care a fost conte, iar după prăbuşirea monarhiei a trecut la comunism şi a lucrat o bucată de vreme cu fostul propagandist la Viena Diatliw. După gonirea acestuia din Austria, Şafgoci a fost însărcinat cu conducerea „Rostei" şi a primit acum împuternicirí extraordinare. El nu este un talent organizator şi probabil îi se va ataşa un comisar german din Reich sau unul rus.

Propaganda externă şi-a îndreptat privirea mai ales asupra Americii, deoarece Moscova vede în America pe cel mai mare potrivnic al recunoaşterii ei. Spre a lovi în America Moscova a fundat acum cu interesaţi englezi „Compania ruso-asiatică", cu scopul de a exploata comorile solului din ţinutul Uralului, adică în sfera de interese americane.

Cu propaganda în America a fost însărcinat fostul dictator al Ungariei, Bela Kun. Acesta şi-a şi început activitatea şi acum câteva săptămâni a trimis cu paşapoarte false, la NewYork, pe cunoscuţii comunişti Poganyi, fostul său ministru de războiu, şi pe Lekay ucigaşul contelui Tisza unde sub nume împrumutate, au întrat ca redactori la ziarul de acolo „Uj-Elöre" (Noul Inainte). Lekay este adevăratul redactor al ziarului. Kun ia foarte în serios propaganda aceasta, deoarece vrea să repare prin aceasta o „greşală".

Acum câtva timp a făcut împreună cu comunistul ungur Rodnianski, un „control" în fostul palat al ambasadei austro-ungare din Petrograd, unde se află foarte multe depozite de ale supuşilor austriaci. După acest „control". Rudnianski a fugit în Spania, luând cu sine valori de mai multe miliarde. Moscova i-a depeşat imediat să se întoarcă numai decât în Rusia. Rudnianski a răspuns printr'o scrisoare „că doreşte să nu mai fie supărat de Moscova şi că e hotărât să-şi petreacă restul zilelor retras ca simplu burghez.

Moscova a trimis acum un agent la el. Kun, pe cât se spune, n'a ştiut nimic de uneltirile lui Rudnianski şi susţine că în timpul „controlului" n'a văzut cum Rudnianski şi-a însuşit câte ceva în palatul ambasadei. El s'a aruncat acum cu toată ardoarea în propaganda în America.

Adunarea dela Camera de comerţ

Camera de comerţ şi industriedin localitate şi-a ţinut Vineri, dupăcum anunţam, adunarea generală, la care s'au luat în discuţie mai multe chestiuni la ordinea zilei. Cum alegerea noului comitet n'a fost încă încuviinţată de minister, au luat parte la adunare tot vechii membrii.

După ce s'a citit telegrama de omagiu adresată Suveranului, s'a dat citire diverselor rapoarte anuale, din care se constată un considerabil progres în toate lucrările camerei.

S'a arătat cu ocazia aceasta, că guvernul a ordonanţat Camerei de industrie şi comerţ din localitate 150.000 lei, cu titlul de ajutor pentru a putea face faţă nevoilor.

Printre alte chestiuni care au format obiectul unor mai lungi discuţii e şi aceea a vămii. Participanţii s'au arătat nemulţumiţi de faptul, că din cauza insuficienţei de personal la oficiul de vamă din localitate, transportul sufere uneori întârzieri. S'a hotărât să se facă demersuri la autorităţile în drept pentru îmbunătăţirea acestei situaţii. Totodată s'a decis să se intervină pentru înfiinţarea în gara locală a unei magazii pentru depozitarea mărfurilor care trebue să întârzie din unele motive la vamă.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Un pod aruncat în aer

Pe linia Cernăuți—Noua-Suliță a fost aruncat alaltăeri în aer podul dintre Vinticăuți și Noua-Suliță.

E vorba de un atentat, cu dinamită, ai unor răifăcători rămași necunoscuți.

S'au luat măsuri pentru prinderea atentatorilor.

Podul va fi refăcut în 48 de ore.

Semnarea acordurilor italo-jugoslave

Ziarele anunță că la 23 Octombrie au fost iscălite acordurile dintre Italia și Jugoslavia, care vor fi prezentate parlamentului spre aprobare și ratificare.

Wilhelm și pacea dela București

Continuând cu memoriile sale, ex-kaizerul se ocupă de pacea dela Brest-Litowsk și dela București.

Aceste tratate, afirmă ex-kaizerul, nu pot fi comparate cu cel semnat la Versailles și nu pot fi întrebuințate ca o armă împotriva Germaniei. Ele au fost încheiate în plin război și trebuiau să dea garanții, care să pună puterile centrale la adăpost până se vor termina ostilitățile.

Intr'o pace generală, pacea orientului ar fi fost cu totul alta. De altfel puterile centrale ar fi revizuit-o din propria lor inițiativă dacă victoria ar fi fost de partea lor. In momentul când aceste păci au fost încheiate, nevoile militare primau.

De la Societatea de Științe

Conform statutelor, Societatea de Științe din Cluj va ține

Adunarea generală

ordinară Mercuri 1 Noembrie 1922, ora 8 și jumătate seara la Institutul de Botanică generală (Universitate).

La ordinea zilei:

1. Darea de seamă a întregii activități a Societății în anul împlinit.
2. Expunerea stării financiare și raportul asupra gestiune financiare.
3. Prezentarea bugetului exercițiului viitor.

La această ședință nu pot lua parte decât membrii activi ai societății.

Conferința orientală se va ține la Lausane

Acordul aliaților pentru invitarea Rusiei.

Lausane ales ca sediul al conf.

Roma. Se anunță oficial acordul aliaților pentru a invita guvernul sovietic să ia parte la conferința orientală: de asemenea vor mai fi invitați și rebrezentanții Bulgariei și Statelor-Unite. Aliații au făcut cunoscut guvernului elvețian că au ales Luusanne ca sediu al conferinței.

Statele-Unite vor trimete un observator

Roma. Se telegrafiază din Washington că, în cazul când Statele-Unite ar fi invitate să ia parte la conferința din Lausanne fără îndoială că acestea vor trimite un observator oficios având facultatea de a expune punctul de vedere al Statelor-Unite asupra tuturor chestiunilor tratate în conferință.

O nouă amânare a conferinței?

Roma — Constantinopol: Prin cercurile naționaliste se vorbește că întrunirea conferinței de pace va fi probabil amânată la 25 Noembrie în scop de a se permite întreaga ocupațiune a Traciei înaintea începerei conferinței.

Țările invitate la conferința Orientală

Londra — Agenția „Reuter" anunță că Anglia, Franța și Italia au trimis invitațiunile pentru conferința orientală de pace Românei, Japoniei, Iugoslaviei, Greciei, guvernului din Constantinopole și celui din Angora. Bulgaria și Rusia au fost invitate numai la conferința care va trata chestiunea Dardanelelor.

Dela Consiliul de Război

Procesul Col. Dospinescu

Ziua V-a

Sentința

Sâmbătă la ora 6 p. m. Consiliul de Războiu al Corp. 6 Arm. a pronunțat următoarea sentință:

Lt. Colonel Dospinescu Alex. condamnat la doi ani închisoare și pierderea gradului.

Maiorul Mihail Popovici, condamnat la trei luni închisoare și pierderea gradului.

Agent de siguranță Pop Romulus a fost achitat.

Ambii ofițeri au făcut recurs.

Rep.

Criza politică din Italia

Proclamația consiliului de miniștri italian. Refuzul lui Salandra de a forma cabinetul. Chemarea lui Mussolini la guv.

Consiliul de miniștri a publicat o proclamație declarând că față de manifestațiunile sedițioase din unele provincii, manifestațiuni organizate pentru a împedeca exercitarea puterei guvernamentale, guvernul își va face toată datoria și prin toate mijloacele și cu orice preț, el va menține ordinea publică pentru salvgardarea cetățenilor și instituțiunilor constituționale.

*

Salandra refuzând să formeze cabinetul, a fost însărcinat cu formarea lui, Mussolini, șeful fascistilor.

De Valera, primministru al Irlandei

Roma. Știri din Irlanda anunță formarea unui nou guvern republican cu de Valera ca președinte.

Alegerile în Anglia

Viena. — „Neue Freie Presse" anunță din Londra: Incă înainte de anunțarea oficială a noilor alegeri, partidele politice au început campania electorală. Organizația conzervatoare, care a provocat căderea lui Lloyd George, era pregătită pentru această eventualitate și de aceea a făcut pregătirile cele mai bune în vederea alegerilor. Milioane de manifeste au și fost expediate dela cartierul general și două din cele mai răspândite manifeste și lozince electorale sunt: „Socializmul e drumul roșu spre ruină" și „Socialiștii cer mandat în alb, Dați-le o lovitură". Deoarece noul parlament va număra 615 membri, Bonar Law va cere alegerea a cel puțin 310 conzervatori pentru ca să poată avea majoritatea absolută.

Lloyd George dispune fără îndoială pentru partidul său de cei mai mulți bani, dar are numai puțini candidați. Se crede că nu va putea prezenta mai mult de 200 candidați. Partidul muncitoresc la rândul său va prezenta pe cei 400 candidați anunțați, dar e propabil că lipsa de mijloace bănești va împiedeca pe cei mulți dintre ei să se prezinte în alegeri.

Noul guvern englez și problemele externe

Lafayette, 28. — Bonar Law, a expus programul cabinetului său într'un discurs pe care l-a ținut joi la Glascow și într'un manifest.

„Le Temps" subliniază, din expozeul premierul i britanic următoarele declarațiuni: „Pentru a se rezolvi problemele de astăzi și cele din trecut e nevoe de o cooperare franco și completă cu Franța și alți mari aliați.

Toată politica externă a Angliei va fi de acum înainte condusă de lordul Curzon. Ideia creiării unui nou Gibraltar la marginea Strâmtorilor este ridiculă. Anglia are intenția să-și retragă trupele de acolo. Tu cii și grecii vor accepta hotărârea puterilor dacă acestea sunt unite. Aliații trebue să aibe preocuparea comună de a face ca Germania să plătească tot ce se poate reclama cu judecată de la ea".

Neînțelegeri între Bavaria și guvernul din Berlin

Berlin — Se presupune că conte le Lerchenfeld, ministrul șef al Bavariei, va demisiona Luni Demisia [illegible] chestiunilor economice adresat guvernului german.

Se prevede doctorul Mayer amdasador german la Paris, ca și Lerchenfeld membru al partidului populist bavarez și funcționar bavarez sub fostul regim va fi succesorul lui Lerchenfeld Totuși se crede că va fi înlocuit curând prin doctorul Schwer, actualmente ministru al afacerilor interne bavarez care este privit în Bavaria ca omul viitorului.

Cetiți „Infrățirea"

In curând apare la CLUJ

„CULISELE"

Revistă de Teatru, Muzică și Arte frumoase, în limbele română și ungară.

Reclama 2421

2324

Director: LEONARD PAUKEROW.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul:

ABONAMENTE: 150 lei pe an

75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.

Lovd 2721 1553

Petre Bucoveanu invită la Cluj cel mai târziu până în ziua de 30 Oct. pe **Baronul Banffi János** Senior asociatul firmei **Ella Goldfarb,** pentru o da explicațiunile necesare asupra actelor semnate de D-sa.

In caz de nevenire voi proceda după împrejurări.

Petre Bucoveanu,
Str. Filipescu 7.
Loco. 2328

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public

Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

Pensionul

din Strada Regală No. 5 servește vipt de casă foarte bun pe lângă prețuri moderate. 2102

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale
Myriam Barka, Olga si Teddy.
Inceputul la 9 oare seara.
Lloyd 1010 2222-1

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 160 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

D-lor AGRICULTORI
Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

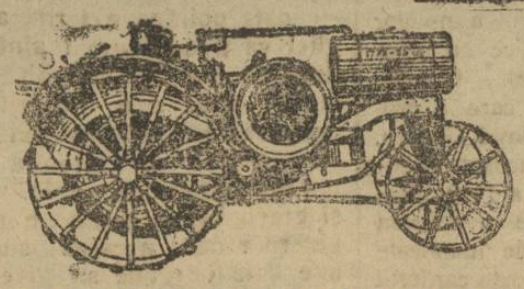

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

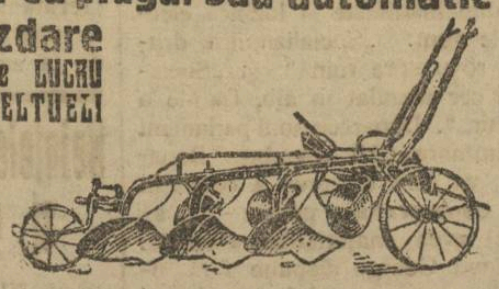

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN
Bucuresti, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

Cea mai nouă senzație a Clujului!

Din cauza muntări magazinului Se vinde cu prețurile cele mai reduse la

REGELE PĂLĂRIILOR

Piața Unirii 17

Pentru oficianți se face rabat special! Aceasta

Până la terminarea stocului

Magazinul se va muta în luna Noemvrie în Piața Unirii No. 24
— (fost locatul Jeszenszky) —
Lloyd 1609 2306

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Se capătă și engros!!!
Jucării pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare
La firma **Eisenstädter Fülöp și soți,**
CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13
1812 **Se capătă și engros!!!**

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi				
Central		**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încălțăminte, etc.	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	
Coloniale	Rózsa			Automobile
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.			Coafor	
Atlantica	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.

„Cartea Românească"

Societate Anonimă

BUCUREŞTI

BILANŢUL GENERAL INCHEIAT LA 30 IUNIE 1922

Activ			Pasiv		
Imobile Bucureşti şi Cluj		15.821.485 79	Capital { Emisiunea I	14.200.000.—	
Maşini, instalaţiuni, unelte, litere, mobilier, etc. Bucureşti, Cluj, Timişoara		11.465.347 14	„ II	9.100.000.—	23.300.000.—
Cassa şi depozite la Bănci		1.145.787 54	Fond de Rezervă Special		4.306.479 05
Efecte Publice şi Participări diverse		1.745.131 10	„ „ „ Statutar	867.058.11	
Mărfuri Bucureşti, Cluj, Timişoara		47.747.282 38	5% dobânzi	43.352.95	910.411 06
Furnizori (avansuri pentru mărfuri şi maşini comandate)		5.861.938 98	„ Cultural şi Premii		
Diverşi debitori		15.835.526 88	Invent. Bibl. Period.	356.067.—	
			Sold		66.375 01
			Fond de Pensii al Pers. Societ.		327.296 50
			Amortizări la imobile, maşini, instalaţiuni, litere, mobilier		5.831.587 05
			Diverşi Creditori		58.490.410 70
			Dividende neridicate 1919/20	27.995.—	
			„ „ 1920/21	154.123.20	182.118 20
			Profit şi Pierderi		6.207.832 24
Total Lei		99.622.509 81	Total Lei		99.622.509 81
CONTURI DE ORDINE:			CONTURI DE ORDINE:		
Garanţii Statutare		495.000 —	Depunăt. de garanţii statutare.		495.000 —
Diverse Conturi		8.291.868 56	Diverse conturi		8.291.868 56
Total Lei		8.786.868 56	Total Lei		8.786.868 56

Directori: (ss) *N. Ionniţiu, C. Rasidescu, C. Sfetea.* Şeful Contabilităţii: *Procurist,* (ss) *A. Goldenberg.*

Administratori-delegaţi: (ss) Ing. *G. Dobrovici,* Ing. *A. G. Ioachimescu.*

Am verificat prezentul bilanţ conform Art. 186 Cod. Comert. şi l'am găsit în concordanţă cu registrele Societăţii.

Censori: (ss) *Dem. Constantinescu,* Expert-Contabil, *M. Gr. Popescu,* Expert-Contabil, *Victor Slăvescu.*

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE INCHEIAT LA 30 IUNIE 1922.

Debit			Credit	
Cheltueli Generale Bucureşti, Cluj, Timişoara	5.189.896 14	Report din anul trecut	33.032 —	
Salarii: { Lucrători Bucureşti, Cluj, Timişoara 11.099.860.97		Contul „Lucrări executate în ateliere" Bucureşti, Cluj, Timişoara	22.625.082 40	
Ad-ţie şi Libr. Bucureşti, Cluj, Timişoara 4.100.389.45	15.200.250 42	Contul „Mărfuri" Bucureşti, Cluj, Timişoara	5.677.427 96	
Dobânzi şi Comisioane	2.807.301 57	Gestiunea Imobilelor şi diverse	4.003.993 60	
Amortizări la imobile, maşini, instalaţiuni, litere, mobilier	2.542.931 —			
Editura	391.324 59			
Beneficiul net	6.207.832 24			
Total Lei	32.339.535 96	Total Lei	32.339.535 96	

Directori: (ss) *N. Ionniţiu, C. Rasidescu, C. Sfetea.* Şeful Contabilităţii: *Procurist,* (ss) *A. Goldenberg.*

Administratori-delegaţi: (ss) Ing. *G. Dobrovici,* Ing. *A. G. Ioachimescu.*

Am verificat prezentul cont conform Art. 186 Cod. Comert. şi l'am găsit în concordanţă cu registrele Societăţii

Censori: (ss) *Dem. Constantinescu,* Expert-Contabil, *M. Gr. Popescu,* Expert-Contabil, *Victor Slăvescu.*

Mica publicitate

Vânzări şi Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antişambră şi dependinte, grădină cu flori şi totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureşan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informaţiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu-Maniu 3. Et. I. Totacolo şi alte case de vânzare în strâzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

CĂŢĂI rasă adeverată lup de vândut str. Hăsdău (Kökert) 25.

DE VÂNDUT costume de dame, matasă puţin uzate şi noi, preţ convenabil. A se interesa Calea Regele Ferdinand 30, etaj II la stânga.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Jakab
Str. Nouă 30
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Irkolai György
Str. Regală 12 a
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Zilah, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szabó Károly
Str. Rugului 9.

VITE ALTOITE
Vite Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

Nr. 26040 şi 26161—1922

Publicaţie de licitaţiune.

Spre cunoştinţa generală să publică, că în ziua de 7. Noemvrie oara 11 a. m. se va ţinea licitaţiune publica cu oferta închise; pentru darea în intreprindere a lucrarilor de văpsit dela laboratoarele de igiena din str. Balcescu No. 6.

Tot în aceeaş zi se va ţinea licitaţiune la oara 12 a. m. şi pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparaţie ce sunt a se executa la spitalul judeţan Aiud.

Ofertele se pot înainta până la 7 Noemvrie oara 11 a. m. la Divizia technică igienica (Inst. Pasteur), unde se vor deschide.

Pentru licitaţiune sunt în vigoare art. 72-85 din legea Contabilităţii publice.

Informaţiuni mai detailate se pot primi la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru, iar pentru reparaţiunile ce sunt a se executa la spitalul judeţan Aiud, se pot primi şi la Direcţiunea acelui spital.

Cluj, la 25 Octomvrie 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2326 — Şeful Diviziei Tech.: Ing. IVASCU m. p.

AUTO-MECANICA S. R. A.
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.

LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL
Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

In jurul reformei sanitare

Declarațiile Dlui G. G. Mârzescu

— Ministrul sănătății publice —

— Cari sunt principiile legei sanitare votate de parlament în actuala sesiune extraordinară — Necesitatea unificărei legislatiei sanitare

După cum se știe, a fost adus și votat, în sesiunea extraordinară, proectul de lege pentru noua organizare a serviciilor sanitare din România întregită.

Interviewat fiind de un redactor al ziarului „Viitorul" d. Gh. Mârzescu, ministrul sănătății publice, a dat următoarele amănunte explicative asupra acestei importante legiferări:

Unificarea organizărei sanitare

Proectul de lege, votat de Senat și de Adunarea deputaților, nu este nici proectul pentru organizarea ministerului sănătății publice, nici proectul reformei generale sanitare. Acest proect de lege are de obiect ratificarea decretelor-legi ce-am întocmit în 1919, ca ministru de interne, împreună cu regretatul dr. Sion, pentru organizarea și descentralizarea serviciilor sanitare exterioare.

Este adevărat însă că am făcut acestor decrete-legi câteva modificări și adăugiri importante, care consacră principii ce vor sta la baza viitoarei reforme sanitare.

Diviziunea sanitară

In primul loc, m'am preocupat ca administrația sanitară să se împartă [illegible] pite după aceleași norme ca și'n vechiul Regat. Căci cu toate că legea din Iulie 1921, votată sub guvernul Averescu, edictă unificarea regimului sanitar pentu toate provinciile alipite, totuși, din cauza lipsei dispozițiunilor de aplicațiune practică, administrația sanitară a țărei, a rămas sub aspectul diversității de organizare din legile, decretele-legi, decretele-legi, decretele regale și deciziunele ministeriale, care o guvernau până atunci. Astfel de unde Vechiul-Regat era împărțit în 7 regiuni descentralizate, provinciile alipite, și în special, Transilvania, cu cele 22 de județe, formau fie care câte o regiune sanitară separată, excesiv descentrafizată, fără nici o legătură cu celelalte regiuni și, de multe ori nici măcar cu direcțiunea centrală a serviciului sanitar.

In această situație organizarea sanitară a țărei era lipsită de o unitate de direcțiune și de control. Aș putea afirma ceva mai mult: lipsită de orice direcțiune și de ori ce control. Pentru a vă învedera aceasta este suficient să vă spun că cugetul Transilvaniei se găseau sumi prevăzute și, de fapt, exista un întreg personal sanitar superior și inferior pentru unele instituții inexistente sau pentru instituții care nu funcționau. In proectul de lege votat, dintr'o singură regiune sanitară centralizată, am făcut în Transilvania trei regiuni sanitare descentralizate, în care direcțiunea și controlul permanent este asigurat, pentru că ne permite să întocmim pentru exercițiul viitor, un buget real. Centrele noilor regiuni din Transilvania sunt Cluj, Arad și Brașov. In total avem acum 11 regiuni sanitare cu reședențile în Cernăuți, Iași, Chișinău, Bălău, Galați București, Pitești, Craiova și acele trei din Transilvania ce v'am citat.

Dispariția vechilor fruntarii

In întocmirea acestor regiuni am nesocotit vechile fruntarii. Și Prutul și Carpații și Dunărea dispar în diviziunea administrației sanitare. Regiunea Brașovului cuprinde Prahova, după cum regiunea Craiovei cuprinde Hunedioara, regiunea Iașului ia Bălțile și Soroca, după cum regiunea Chișinău ia Fălciul; regiunea Bicăului ia Ciucul, după cum Cernăuții iau Hotinul, Dorohoi și Suceava-Moldovei, regiunea Galați, Ismailul și Cahulul și regiunea București, Constanța, Durostorul și Caliacra. S'a ținut seamă pretutindeni de căile de comunicație și pe cât posibil de populație și de suprafață. S'a urmărit o distribuție cât mai egală și cât mai echitabilă a asistenței sanitare.

Unificarea denumirilor și atribuțiunilor

In al doilea loc, proectul s'a preocupat să dea regiunelor un [illegible] toate regiunile aveau un caracter pur sanitar, în Basarabia inspectoratul purta denumirea de civilo-militar, iar în Transilvania acela de inspectorat general sanitar și de ocrotiri sociale, înglobând nu numai instituțiile sanitare, dar și acele de asistență socială. Pentru a realiza unificarea eram puși în această alternativă sau să dăm și regiunelor din vechiul Regat atribuții de asistență socială, sau să amputăm aceste atribuții de la regiunele din Transilvania. Ne-am oprit la această din urmă soluție nu numai pentru că ea intra în litera legei sanitare, aplicabilă tuturor provinciilor alipite, dar pentru că de la înființarea ministerului muncii și ocrotirilor sociale, există o direcțiune generală a asistenței sociale care, în mod firesc are a primi sub direcțiunea și supravegherea sa toate instituțiile de asistență socială. In acest chip, proectul de lege face un pas înainte în organizarea acestui minister, grupând sub direcțiunea generală Sanitară toate instituțiile cu caracter sanitar, și sub direcțiunea generală a asistenței sociale, toate instituțiile cu acest caracter. Toate regiunile poartă dar aceași denumire și au aceleași atribuții.

Descentralizarea administrației sanitare

Proectul nu și-ar fi atins țelul dacă n'ar fi emancipat direcțiunele de regiuni sanitare de sub tutela excesivă a direcțiunei centrale, mai cu seamă cum se manifesta în inspectoratul de la Cluj. De aceia proectul dă tuturor directorilor de regiuni sanitare aceleași drepturi și îndatoriri ca și directorului general al serviciului sanitar cu singura rezervă pe care legea sanitară o pune însu-și acestui director general în unele chestiuni în care cere avizul Consiliului sanitar superior, a comisiunei administrative și de disciplină sau a unei comisiuni de specialitate.

Directorii de regiuni sanitare vor fi definitivi și inamovobili. Ei vor fi recrutați din elementele cele mai de valoare ce se vor găsi în rândurile actualilor inspectori generali sau a medicilor cara întrunesc, după legea sanitară, condițiile de a deveni inspectori generali. Ne având înaintea mea decât grija de a servi cât mai bine interesele sanitare ale fiecărei regiuni, am îngrădit în aceste numiri atât dreptul ministrului cât și-al directorului general, lăsând ca numirile să se facă după avizul Comisiunei administrative și de disciplină, aleasă din sânul Consiliului sanitar superior. Directorul sanitar, odată numit, va trebui să se ocupe numai de regiunea lui. Funcțiunea lui este incompatiaiă cu alte funcțiuni.

Indrumare și supraveghere sanitară unică

Intr'o altă parte, proiectul realizează un deziderat de mult exprimat de autoritățile sanitare su[illegible] ficare instituită printr'un decret din Octombrie 1920: înglobarea sub aceiași îndrumare și supraveghere sanitară a tot ce este funcțiune medicală, igienică și ocrotire socială. Astfel, de aci înainte, toate instituțiunile și funcțiunile civile cu caracter sanitar, publice sau private, depinzând până acum exclusiv de alte departamente, vor fi supuse îndrumărei și supravegherei sanitare a ministerului sănătății publice. Vă rog să notați „îndrumărei și supravegherei sanitare", iar nu administrațiunei acestui minister, căci fiecare instituție, din punctul de vedere administrativ, are a rămânea ca și până acum pe lângă departamentele de care depind. Ceeace urmărim nu este de a scoate serviciile medicale de sub autoritatea administrațiunilor sub care funcționează, ci de a le chema să colaboreze, din punctul de vedere sanitar, sub acțiunea unitară a direcțiunei generale a serviciului sanitar, a ministerului sănătății publice. Această dispoziție va avea de efect să împiedice în viitor anomaliile ca: comisiunile deosebitelor instituții sanitare, depinzând de Stat, să se concureze pe piețele streine la cumpărarea medicamentelor; ca, în combaterea epidemiilor, acțiunele de combatere să fie disparate; și ca în funcțiunele superioare ale unora din instituțiile sanitare să se găsească medici eliminați de comisiunea de administrațiune și de disciplină de pe lângă direcțiunea generală a serviciului sanitar.

Recrutarea personalului medical

Este inadmisibil ca funcțiunile sanitare să se ocupe după norme deosebite după instituțiile de care depind, ca și cum interesul general n'ar fi acelaș. Ori, în afară de medicii sanitari, medici din spitalele Statului, comunelor, medicii eforiei spitalelor civile sau Epitropiei Sf-tului Spiridon, aproape în toate celelalte instituții publice sau private, funcțiunile medicale, chiar, cele de specialitate, nu se ocupă prin concursuri, ci după bunul plac al administrațiilor, de multe ori fără nici o garanție nici pentru bolnavi, nici pentru instituții, nici chiar pentru medici. Ori, în această privință, proectul caută să stabilească un sistem unitar de numiri, pentru funcțiunile medicale, cu îndoita preocupare de a servi și interesele generale ale bolnavilor și acele ale medicilor. Avem înaintea noastră regulamente și legi speciale cu care să putem dovedi că, în cea mai mare parte din instituțiile sanitare publice și private, cu excepțiunea celor ce v'am arătat, în afară de cetățenia română și diploma de medicină nu se cere nici o altă condițiune de numire: nici concurs, nici stagiu, nici specialitate, nici reputație — nimic.

Autonomia instituțiilor private

Aceasta nu înseamnă a atinge autonomia vreunela din instituțiile private.

In afară de dreptul legal și firesc ce statul are, față de toate persoanele juridice, de a supraveghia ca fondurile să se administreze potrivit destinațiunei ce s'a dat prin actele de fondațiune sau de acordare a personalității juridice, ministerul sănătății publice nu înțelege a se amesteca în nici un act de administrațiune a vreunela din instituțiile sanitare private. In această privință, cunoscutul Cap. 27 din legea sanitară rămâne neatins.

Numirile de medici, au a se face ca și până acum, potrivit actelor de fondațiune sau regulamentelor acelor instituții, de eforii sau administratorii lor, dar medicii ce vor numi vor trebui să întrunească condițiunile cerute de legea sanitară pentru serviciul ce voesc să ocupe. Veți recunoaște că Ministerul sănătății publice nu ar putea rămânea indiferent numai de dragul autonomiei, când, în afară de condițiunile cerute de legea sanitară i-ar trece prin minte unui administrator să numească un internist la o secție de chirurgie, un specialist de urechi la o maternitate sau un psihiatru la o secție genito-urinară.

Odată medicii numiți în condițiile legei sanitare, ori unde ar fi ei, în instituții publice sau private, trebue să-și dobândească o situație sigură, ferită de arbitrar, supusă însă unei acțiuni disciplinare, înaintea unei jurisdicțiuni comune pentru toți.

Proiectul și consiliul sanitar.

Aceasta este în trăsături generale proectul. Sunt fericit că l'am putut realiza și mulțumesc atât Consiliului sanitar superior, cât și Consiliului inspectorilor generali care m'au încurajat în prezintarea lui.

Mulțumesc calaboratorilor mei de aproape d-lor D-ri Bordea și Ganea, dar și medicilor din Bucovina și Basarabia. Gheorghian și Varzaru care, au susținut cu tărie unificarea pe bazele propuse.

De altminteri unanimitatea cu care proectul a fost primit în Parlament de toți reprezentanții tuturor județelor țărei, dovedește că proectele de unificare sunt cele mai bine primite nu numai de „regățeni" ci și de toți frații din provinciile alipite.

Impozitele funciare în grâu în Ungaria

Adunarea națională din Budapesta a votat noua lege privitoare la impozitele fonciare propuse de guvern.

Noile impozite vor fi plătibile dela Iulie 1922 până la 30 Iunie 1925 și nu în monedă, ci în grâu. Un kilogram de grâu se va plăti pentru o fiecare coroană de beneficiu net, după registrele funciare dinainte de 1914.

Această înseamnă o sporire de impozite de 1000 de ori mai mare.

Se speră că această măsură va face posibilă încetarea de a tipări hârtie monedă.

Fondată la anul 1635
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești
Alexandru Anca Cluj,
Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

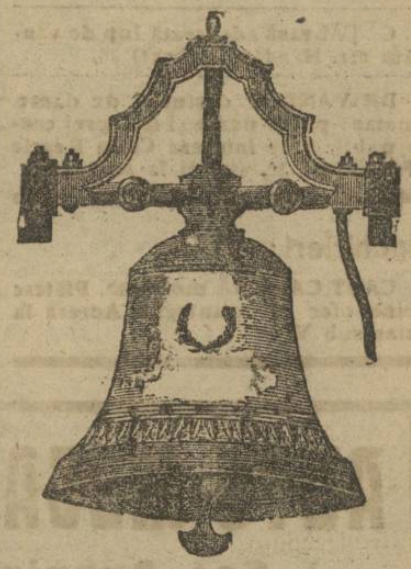

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziți Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

Anul III. No. 648 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 2 Noembrie 1922

SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Refacerea economică a țării

Deși a avut mult de suferit de pe urma războiului, mare parte din teritoriul său fiind cotropit de armatele inamice, totuși datorită faptului că e o țară aproape eminamente agricolă, România e în stare să revie la producția normală, cu mai multă ușurință decât statele industriale.

Refacerea economică a țării e în funcție în primul rând de refacerea agricolă. Și dacă această refacere agricolă depinde de reforma agrară, nu putem să judecăm de pe acum rezultatele pe care le va da înfăptuirea ei, fiindcă acest act de revoluțiune socială, numai cu timpul își va arăta roadele sale.

Deocamdată consecințele imediate ale exproprierii s'au arătat puțin satisfăcătoare, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ al recoltei: în același timp și cantitatea disponibilă pentru export s'a micșorat.

Nu e însă mai puțin adevărat că micșorarea recoltelor se datorește în primu rând faptului că perioada de tranziție de acum între marea proprietate și mica proprietate, dând naștere la diferite procese între latifundiar și noul proprietar, țăranul, mare parte din pământuri au rămas necultivate.

Dar acest fenomen nu poate fi pus de nimeni în legătură directă cu exproprierea marilor latifundii, căci pretutindeni unde țăranul a fost pus în stăpânirea pământului, ogoarele n'au rămas nelucrate.

Pe lângă refacerea agricolă pentru a reveni la normal, un al doilea factor important în țara noastră e fără îndoială, problema transporturilor.

Pagubele suferite în timpul războiului mai ales în ce privește materialul rulant au fost excesiv de mari și dacă există vagoane și locomotive din abundență, mijloacele de reparațiuni nu sunt suficiente într'o țară ca a noastră care nu posedă uzini speciale în acest scop. Totuși e de remarcat febrilitatea cu care se lucrează, pentru refacerea materialului rulant, în uzinele din Banat și în atelierele căilor ferate.

Odată cu refacerea și întreținerea materialului rulant se impune însă, cu o egală necesitate și refacerea terasamentului și a podurilor de cale ferată, care fiind lăsate în părăsire din cauza războiului e natural, ca acum să se prezinte în condițiuni așa de puțin satisfăcătoare.

Oricâtă bunăvoință ar arăta conducătorii statului e lesne de înțeles că readucerea la normal a căilor ferate nu se poate de pe o zi pe alta, în împrejurările de astăzi.

Îmbunătățirile aduse de când guvernul libral a venit la putere arată opiniei pubice că, cu o stăruință și economie se va ajunge treptat la reorganizarea transporturilor.

Veniturile aduse de căile ferate se măresc în fiecare lună, întrecând de două ori suma încasată pe lună cu un an în urmă.

Mult timp a fost agitată sub guvernările trecute, care au urmat imediat după război la cârma Statului, ideia exploatării bogățiilor sub-solului nostru de către capitalurie străine.

In nenumărate rânduri s'a pus în discuțiune fie problema concesionării bogățiilor naturale și a căilor ferate, fie chiar exploatarea porturior Galați, Constanța, Brăila la sindicate străine, sub cuvânt că în acest mod s'ar creia posibilități comerciale imense.

Dacă în adevăr deocamdată, prin influența capitalului străin, situația economică ar fi prosperat mai repede, nu e mai puțin adevărat însă, că această situație economică ar fi fost mai mult în profitul streinilor, decât al nostru și înstreinarea bogățiilor noastre naturale și a centrelor de industrie și comerț ne-ar fi dus la o robie economică, tot atât de apăsătoare ca și robia politică, suferită de o parte din noi, până la războiul unirei.

Partidul liberal s'a opus din răs puteri atât în opoziție cât și acum la guvern contra tuturor tentativelor de această natură, înțelegând că în primul rând orice concesiune să aibă în vedere mai întâi capitalul român și numai apoi pe cel străin.

Drepturile minime din întreaga țară, fiind monopolul statului s'a curmat în același timp și cu sistemul de speculă, pe care l'au introdus profitorii războiului în celelalte întreprinderi.

Având în vedere și alcătuirea primului buget dela război încoace, care datorită economiilor se va solda cu un excedent, cu toate greutățile prin care trecem, suntem siguri că situația economică și financiară a țării nu va întârzia să se amelioreze, luând înaintea tuturor statelor învecinate.

De ziua marilor uitați

„Ne a robit putregaiul naturalismul". — Cetim sublimul povestei artistului legat de patul suferinței, și nu înțelegem sensul sacerdotalelor lui cuvinte. Un om, care își proslăvește crucea: Luchian. *Îl citim cuvintele reproduse de un amic într'un Nr. recent al „Flăcării": pictorul cel mai mare al românilor și cel mai nefericit în acelaș timp, ne vorbește ca un proroc de pe altă lume, spunându-ne nouă, micilor de astăzi, că adevăratele, nepieritoarele creațiuni de artă se zămislesc în suferință. Și'l vedem pe acest mare preot al artei române împăcat cu crucea care-l va ucide peste câteva săptămâni, peste câteva luni.*

E cu sufletul la gură: mâine 'l vor duce la groapă și poate că-l vor uita și cei mai dragi ai lui. Artistul n'a mai exteriorizat de mult: i-e mâna zdrobită de boală. E artist acum numai în interiorul lui unde se crucifică. Și, iată un burghez, viitor cârmuitor de țară, îi cere un tablou—: îi trimite niște flori și 'i promite, dacă'i va face tabloul, numai atunci! — patruzeci de lei. Luchian, cu sufletul pe buze, cu mâna neputincioasă, se așează 'n fața șevaletului: tabloul va face plăcere unei mirese, finei burghezului. Cine știe ce l'a convins să facă această jertfă. Poate s'a gândit la nimicnicia burghezului care 'i făgăduia cei 40 de arginți numai în cazul când se va executat. Par'că lui cei 40 de arginți îl trebuiau! Unul artist pe cruce!

— Tabloul a rămas neisprăvit.

Artistul a căzut zdrobit.

Și după acest mare fapt divers din viața lui mare, artistul s'a stins într'o zi, și cei mai mulți nu ne mai aducem aminte de el, cu toate că ne-a fost cel mai mare artist al penelului: pictor de suflete.

Și mâine e ziua morților. După un frumos obicei occidental împământenit și la noi sub o formă de parodie, se vor aprinde lumânări la toate mormintele din țară.

O babă adusă de spate și fără vedere își va ploua lângă o cruce ultimile lacrimi.

Cineva, studiat, cu gesturi de paradă, va ține poate un discurs. Vreo gazetă va repeta cuvinte jalnice ca de obicei.

Și tot atunci, sub câte un mormânt fără cruce, sub câte un mormânt lăsat în părăsire, se vor mișca suflete care s'au crucificat pentru viitorul românesc.

Marii noștri uitați, poeți cari ne-au deschis drumuri spre culmile idealului, să amintim numai pe cei mai de curând îngropați: Cosbuc, Anghel, Iosif, artiști ai cuvântului, ai daltei și penelului — dorm la Bellu sau prin alte cimitire din latul și lungul țării, uitați, sub morminte uitate, multe fără cruce, toate fără flori, fără un cât de puțin pios prinos din partea noastră.

Știm —: e zadarnic orice apel Noembrie a acestui an și mormintele lor vor rămânea tot așa de pustii, de uitate, de ne'ngrijite. Unde 'i societatea, care le va înfrumuseța; inimile, care nu vor precupeți pentru înfrumusețarea lor suma ce se plătește la o masă, într'o noapte, la șantanurile și varieteurile culturii române de astăzi? Unde 'i îmbogățitul de război, ca re să 'și dea seama, că oamenii aceștia, ostracizați de el, îi vor supraviețui prin veacuri așa uitați și nedreptățiți cu mult după ce trupul lui de recentă grăsime slidătoare îl vor fi mistuit viermii și va fi îngrășat pământul?

Știm —. e zadarnic orice apel s'ar face.

Poate mai târziu, când această dorită înfrumusețare a mormintelor marilor noștri uitați va aduce beneficii, când s'ar crea societăți pe acțiuni, ne vom putea și noi plăti față de aceia cari ne-au dat cultura în numele căreia trăim și vorbim.

Politica noului guvern englez

Deocamdată în mersul evenimentelor externe europene și orientale se remarcă o stagnare, pricinuită de schimbarea de guvern din Anglia.

Telegramele ne-au adus știrea că noul guvern britanic a fost constituit sub prezidența d-lui Bonar Law. Intrebarea se pune, dacă noulii conducători ai imperiului britanic vor urma în politica externă, directivele fostului guvern sau se vor îndepărta complect de la politica preconizată de d. Loyd George.

La activul fostului premier britanic, care a condus destinele țării sale începând din 1916 și până acum, se găsesc merite necontestate atât de amicii lui politici, cât și de adversari. Totuși majoritatea conservatorilor englezi, învinuiesc pe d. Lloyd George că după războiu n'a urmat întotdeauna o politică potrivită cu interesele Angliei.

In ceiace privește politica internă majoritatea conservatorilor, fiind cu totul protivnici năzuințelor manifestate de irlandezi, s'au opus întotdeauna ideiei ca Irlandei să i se recunoască independența. Pare deci că această chestiune a fost începutul neînțelegerilor ivite în sânul guvernului de coaliție prezidat de d. Lloyd Georbe. A urmat apoi conferința genoveză, a cărei inițiativă se știe că se datorește exclusiv fostului președinte al consiliului englez. Nu se poate spune că de pe urma conferinței de la Genova popoarele adunate acolo prin reprezentanții lor, n'au folosit nimic. Dimpotrivă mai ales pentru statele mici a fost un potrivit prilej ca ele să-și afirme autoritatea lor în politica Europei.

Totuși conferința genoveză pentru Anglia a însemnat o înfrângere, întrucât nu s'a putut realiza nici una din propunerile ei. Ba chiar la un moment dat tensiunea între reprezentanții puterilor era așa de mare, încât între Franța și Anglia ruptura părea inevitabilă. Numai cu multă abilitate din partea delegatului României dificultățile acestei neînțelegeri au fost înlăturate, astfel că lucrările conferinței s'au terminat cu liniște, fără însă să ne dea speranța că pe viitor rezolvirea tuturor chestiunilor europene, vor fi înfăptuite cu un deplin acord între d-nii Poincaré și Lloyd George.

Dar, în curând după aceia politica Angliei de după războiu a trebuit să sufere o altă înfrângere și mai puternică, ceia ce a avut ca urmare căderea guvernului de coaliție britanic. In adevăr criza orientală și încheierea armistițiului din Asia-Mică în favoarea Turciei, era încă un avertisment pentru d. Lloyd George că poitica pe care a preconizat-o după războiu, nu numai că nu servește interesele Angliei, dar poate fi privită chiar drept o cauză a tuturor dificultăților ivite în legătură cu rezolvirea problemelor europene la ordinea zilei.

Chemat să guverneze în asemenea împrejurări, d. Bonar Law a-les șeful conservatorilor, zilele acestea și-a făcut cunoscut programul activității politice pe care urmează să o desfășoare. Deși din cuprinsul lui nu se constată ce politică va adopta față de Franța, totuși considerând faptul că noul prim-ministru englez s'a pronunțat pentru o politică de apropiere față de Statele-Unite, de aici lesne putem deduce că relațiile dintre Franța și Anglia vor fi strânse tot mai mult, făcându-ne deci să întrezărim posibilitatea unor noui perspective pentru refacerea Europei.

Pentrucă lucrul e cert, dacă Statele-Unite n'a intervenit până acum cu resursele ei în Europa, se datorește tocmai neînțelegerilor dintre Franța și Anglia. Că în prezent noul guvern englez dorește o politică de apropiere față de America, aceasta confirmă că politica Angliei din punctul de vedere al interseor ei externe, va suferi radicale modificări.

Propagandă contra Franței în Germania

In Germania se face propaganda desmățată contra Franței.

Copiii de școală, trecând în grupuri pe străzile orașelor, strigă în corpore „Jos Franța, țara dușmană întregei omeniri!" „Vrem revanșa!" „Ceasul răzbunării va sosi în curând!", etc.

Iată deci educația ce se dă viitoarei generații din Germania.

In afară de acestea, în toate orașele se face o întinsă propagandă contra Franței, atât prin presă și broșuri, cât și la întrunirile publice.

Incursia bandelor ukrainiene în Polonia

Nota poloneză catre guvernul ukrainian

Varșovia, (Rador). Dl Narutovici, **ministrul de externe al Poloniei a trimis o notă legației ukrainiene din Varșovia. In această notă ministrul semnalează numeroasele cazuri de încălcare a granițelor poloneze de către bande înarmate, formate pe teritoriul ukrainian. Nota este foarte documentată și enumeră toate incursiunile, cari au avut loc între 5 și 20 Octombrie. Banditii ukrainieni au trecut granița dedându-se la prădăciuni și acte de brigandaj.**

Guvernul polonez posedă dovezi de existența unor organizațiuni speciale în teritorul ucrainian, care are de scop formarea acestor bande. Nota exprimă nădejdea că guvernul ucrainian va lua măsuri energice pentru stârpirea acestor bande.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Fondul Dr. I. Scurtu

Primim următoarele:

Domnule Director,

Vă rog să binevoiți a publica în coloanele ziarului Dv. lista ce urmează, cu numele celor ce au contribuit până acum pentru crearea *Fondului Dr. Ioan Scurtu*, inițiat de subsemnatul în memoria mult regretatului profesor și publicist, spre a fi dat Facultății de Litere și Filosofie din Cluj, în scop de a se acorda, din venit, premii pentru cele mai bune cercetări și studii făcute de studenții acestei facultăți, cu privire la viața și opera lui Mihail Eminescu.

30—X 922.

Alex. Lapedatu
Profesor la Universitate

5000 lei: Ig. Mircea, marea comerciant, senator, București.

3000 lei: Aurel Pană, proprietar, Frățilești, Ialomița.

1000 lei: Fr. Hosszu Longiu, avocat, Deva. Leonte Moldovan, avocat, deputat, Brăila. I. Russu Abrudeanu, deputat, București.

500 lei: I. N. Roman, avocat, senator, Constanța. Tiberiu Eremie, inginer, București. Gh. M. Murgociu, profesor, București. Alex. Lăpedatu, profesor, Cluj.

300 lei: Șt. Bogdan, profesor, deputat, București. Iulian Martian, publicist, Nisăud. Florica dr. N. Popa, Satulung-Săcele. Mateiu Sassu, deputat, Brăila.

200 lei: Valentin Bude, profesor, Iași. Henri Stahl, profesor, București. Remus Caracaș, profesor, București. Dr. Marius Sturza, medic, Cluj. Șt. Pop, profesor, senator, Bucuresti.

150 lei: Moise Ciută, proprietar. Satulung-Săcele.

100 lei: Elie Dăianu, protopop, Cluj. A. Martinovici, profesor, Cluj. I. Lupaș, profesor, deputat, Cluj. O. Ghibu, profesor, Cluj. Ios. Popovici, profesor, deputat, Cluj. Vasilie Bogrea, profesor, Cluj. Const. Sporea, profesor, Deva. G. Popa-Lisseanu, profesor, deputat, București. I. Minea, profesor, Cluj. Em. Panaitescu, profesor, Cluj. Victor Biberea, avocat, deputat, București.

40 lei: Pr. A. Vasilescu, Cerasa, Prahova.

Total: 16.490 lei.

•

Lista fiind încă deschisă, cei ce doresc să contribue la creșterea acestei sume, sunt rugați a trimite obolul lor (oricât de modest) pe adresa inițiatorului la Facultatea de Litere (Universitate) sau acasă, str. N. Iorga Nr. 16, Cluj.

A. L.

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1733
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Universitatea din Cluj

Sub acest titlu, dl N. Iorga publică în ziarul românesc „America" următoarele rânduri:

Acuma câteva luni, contele Andrassy, unul din cei mai simpatici și culți reprezentanți ai șovinismului maghiar, a declarat înaintea opiniei publice străine, care nu știu **dacă** și **cât** l-o fi crezut, că noi am găsit la Cluj o școală înaltă cu profesori de merit mare și că noi am pus în loc niște învățători oarecari în stare doar ca să dea lecții ca la clasele primare.

Și acuma în urmă am văzut universitatea astfel batjocurită și mi-am putut da seama câtă răutate cuprind aceste născociri clevetitoare. Am intrat în laboratorii unde învățații noștri și cei francezi lucrează laolaltă. Am văzut cărțile ce s'au adus, am constatat roadele bogate ale ostenelilor ce se cheltuiesc, marele avânt spre cultură. Nu tăgăduiesc ceia ce Ungurii au făcut în mândria lor de a domina dar am înțeles că nu mândria de a domina trezește și îndeamnă silințele noastre.

Studii însemnate asupra limbii au fost adunate într'un mare și felurit volum. Acuma a'tul se gătește pentru istoria Românilor. **La nici o universitate românească nu se poate vedea o colaborație mai spornică, și puține universități străine pot face atâta ispravă.**

Nu, n'am trimes cârpaci la Cluj ci am dat și dăm din puținul ce-l avem ca să facem din școala înaltă de acolo o adevărată mândrie pentru neamul nostru.

N. Iorga

Răspândiți „Infrățirea"

Impozitul cultural al minoritatilor

O scurtă informațiune a lui „Ujsag" ne spune, că eparhia reformată a Clujului a întocmit proectul impozitelor cu care se vor impune credincioșii în vederea susținerii școlilor confesionale.

Confratele „Ellenzék" ne informează, că impozitul hotărât de comunitatea catolică maghiară este de treizeci de lei de cap de familie.

Semnalăm acest lucru, întrucât descoperă sforțările nebănuite din partea minorității maghiare din Ardeal pentru susținerea școalelor lor confesionale, implicit împotriva statificării. Dupăcum s'a mai constatat, chiar oficial, școala maghiară s'a dovedit în timpul din urmă cel mai serios refugiu al machinațiunilor subversive. Au fost școlile maghiare, din cari delegații guvernului au fost dați pe ușă afară.

Și sunt altele în care se face carte în sti iredentist și iarăși multe altele, în care istoria românilor n'are loc. E firească prin urmare această străduință stăruitoare a capilor bisericilor maghiare.

La acest loc mai trebue amintit, că factorii școlari ai Ungurilor împiedecă din răsputeri, pe toate căile, intrarea elevilor maghiari în școalele statului.

Toate acestea sunt lucruri pe care nu le putem trece cu vederea.

Mișcarea culturală săsească

— Adam Müller —

In mișcarea culturală a Sașilor se distinge dela o vreme o tendință pe care trebue să o relevăm. Este tendința de a părăsi nota săsească veche și de a da culturii lor forme germanice cât mai pure. Nota săsească rămâne dar istorică și în prezent e înlocuită cu cea germanică modernă.

Tendința aceasta a prins deja rădăcini. Dovadă e o expoziție recentă a Sașilor din Banat; literatura reclamată de ei a fost mai ales cea germană: Lenau și Adam Müller.

Adam Müller este un scriitor vechiu. A împlinit acum 70 de ani cu care prilej a fost sărbătorit și la Viena unde Universitatea l'a numit „Doctor honoris causa", dar și la Sași, cari i-au consacrat articole festive.

In tinerețe ajutat și scos la iveală de către Laube, Adam Müller s'a arătat vrednic de atenția acestuia și așa s'a și legat de viața săsească pe care a știut s'o povestească minunat. Dar ce l'a legat și mai mult de această viață a fost activitatea politică — antimaghiară desfășurată pe terenul ziaristic și literar. (Pe teren literar Müller a scris o triologie de roman „Dela Eugeniu până la Iosif" luând adică epoca lui Eugen de Savoia și a lui Iosif II).

Născut în Banat, amintirile îl întorc din nou într'acolo oferindu-i subiecte originale locale. Totuși Müller rămâne mai departe austriac. A fost membru în adunarea națională a republicei austriace și și-a câștigat merite ca întemeietor al mai multor societăți culturale austriace.

Posterității, Müller și va lăsa însă tot operile sale pur literare rămânând povestitorul vieței Sașilor din Banat în timpul Ungurilor.

O. B.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Situația materială și morală în Rusia

— Conferința profesorului Sorokine —

Profesorul Sorokine, de curând expulzat din Rusia dimpreună cu mai mulți intelectuali ruși, a ținut la Praga o conferință asupra situațiuni actuale a Rusiei. „Gazette de Prague" o publică în rezumat, pe care îl reproducem și noi:

Rusia a suferit după război și revoluție imense și numeroase transformări. Cea dintâi dintre aceste transformări este scăderea numărului populației țării în raport cu cea din 1914. In 1921 numărul locuitorilor Rusiei și a celorlalte republici sovietice, evaluat până atunci la 134 de milioane a scăzut cu 21 de milioane adică cu 136 la sută.

Cauza este, pe de o parte creșterea mortalității pe de altă parte scăderea natalității. In acelaș timp populația a slăbit și din punct de vedere al calității. Războiul și mai ales războiul civil a distrus cele mai bune elemente ale populației nelăsând să subsiste decât elemente de a doua mână. Clasele cele mai muncitoare (dela 16 la 50 de ani) au suferit cel mai mult; mortalitatea lor a atins 28 la sută în loc de 13,6 la sută procentul moral.

Bărbații au pierit în mai mare număr ca femeile. Inainte vreme în Rusia pentru 1000 de bărbați erau 1038 femei; astăzi sunt 1250. Elementul sănătos în ceace privește moralul a suferit mai mult decât oricare altul deoarece elementul stricat sau criminal nu a luat parte nici la războiul mondial nici la războiul civil. Clasele culte au fost cu adevărat decimate, mortalitatea lor a fost de vre o trei ori mai mare ca a celorlalți cetățeni. Diminuarea acestui element crește din zi în zi din cauza emigrării și a expulzărilor. Ca o urmare a foametei, a frigului a bolilor etc. s'a produs o puternică micșorare a natalității o scădere în greutate a noilor născuți, o micșorare și o slăbire accentuată a vitalității lor. Intr'un cuvânt, în general se constată o scădere a populației din punct de vedere biologic.

Aspectul societății ruseți a suferit deasemenea numeroase și considerabile transformări. Vechea aristocrație și vechea burghezie au fost în cea mai mare parte sau distrusă sau asvârlită depe treptele superioare ale scării sociale. Locul lor a fost ocupat, în prima parte a revoluțiunii de elemente din clasele sociale inferioare. Astăzi se poate vedea o transformare contrară. Parte din noua aristocrație se scoboară iar o parte din vechea aristocrație își reiea vechile locuri dirguitoare (generali, specialiști, etc.)

Revoluția nu a adus nici egalitate, nici fraternitate, nici o micșorare a exploatării unora de către alții.

Din punct de vedere economic, sărăcirea și ruinarea populației precum și distrugerea unei mari părți din bogățiile naționale sunt principalele rezultate ale revoluțiunii și ale războiului. In 6 ani 60—70 la sută din vechea proprietate mobiliară a fost prădată; producția industriei nu se ridică nici la 15 la sută din cea care era înainte de războiu.

Producția agricolă cam 25 la sută, producția armatei lucrătoare cam 20 la sută, transporturile 15 la sută din cifrele din timp de pace. Puterea de cumpărare a populației a scăzut de la 20 ruble și 42 kopeici de persoană la 3 ruble și 21 kopeici. In ultimul timp totuși s'a constatat o apreciabilă ameliorare economică în orașe cât și la țară ca rezultat al nouei politici economice. Industria națională sătă a căreia decadență continuă face excepție de la această mișcare.

Situațiunea morală a poporului s'a transformat deasemenea. Războiul și revoluția au produs un regres și în această direcțiune. Enorma creștere a criminalității o dovedește cu prisosință. Criminalitatea infantilă s'a mărit de 8 ori la Petrograd.

Că și în timpul celorlalte revoluțiuni s'a putut constata în Rusia o creștere importantă a concubinajului, la 10.000 de căsătorii sunt 93 de divorțuri; La 100 de căsnicii desfăcute, 31,1 procente n'au durat mai mult de un an, 11 procente au durat mai puțin de o lună, 22 procente două luni iar 26 procente dela 2 până la șase luni.

Numărul bolilor venerice deasemenea a crescut foarte mult.

Datele și amănuntele pe cari le dă distinsul profesor Sorokin nu pot fi puse la îndoială. Autoritatea morală a acelula care le afirmă nu îngăduie nici o umbră de neîncredere. De altfel ele nu fac decât să întărească pe acelea furnizate de atâția alții, ziariști, profesori, savanți, scriitori sau oameni de afaceri cari au vizitat Rusia sau au trăit în ea sub regimul sovietic.

Și în legătură cu interesanta conferință a profesorului Sorokin ținem să stăruim asupra constatării de căpetenie care se desprinde din ea, și anume: că Rusia de azi trece nu numai printr'o mare criză politică și economică ci și printr'o și mai mare criză morală. Se va spune că întreaga lume trece printr'o astfel de criză. Este adevărat. Dar nicăiri ca în Rusia manifestările acestei crize nu s'au dovedit atât de puternice, atât de numeroase, atât de adânci. In țările celelate criza morală s'a resimțit mai mult la orașe. Lumea morală a rămas cu o sănătate morală nezdruncinată. In Rusia, însă, chiar massele țărănești au fost atinse de această criză. Sunt totuși semne că și în fosta împărăție a țarilor, poporul se reculege și pare a se fi angajat pe drumul însănătoșirii morale.

Este o întrebare însă care, fără să vrei, ți-se pune: dacă cilpa când Rusia își va recăpăta echilibrul moral, nu va coincide cu prăbușirea unui regim care a însemnat cea mai dureroasă experiență din câte se cuprind în istoria civilizației omenești?

Politica externă a Partidului Național

Se știe că partidul național, prin dl Iuliu Maniu, și partidul țărănist, prin dl Mihalache, pertractează pentru a ajunge la o colaborare.

In legătură cu aceste tratative ziarele au dat știrea că în urma discuțiilor cari au avut loc între șefii celor două grupări, atât de apropiate astăzi prin aceeași politică anti-națională, s'a ajuns la un acord a cărui redactare a fost dată în seama dlui Mihalache. Unele ziare au precizat că acordul va cuprinde 15 paragrafe exprimând punctele de vedere comune asupra chestiunilor la ordinea zilei.

Desigur că între acestea trebue să figureze și punctul de vedere al alianței țărăniste-naționaliste în privința politicei externe. In împrejurările internaționale actuale, politica externă are o importanță deosebită. Voim să credem că după ce își vor fi împărțit până la unul scaunele în Parlament și portofoliile ministeriale partidul național și gruparea țărănistă va da un loc și preocupărilor de politică externă.

Suntem curioși să cunoaștem care este politica externă pe care o preconizează alianța Vaida-Stere. După declarațiile sale de până acum noi îl socotim pe dl Vaida ca pe un partizan al unei strânse cooperări cu aliații iar pe dl Stere, judecând după acțiunea politică din timpul războiului și după atitudinea sa actuală ca pe un stăruitor susținător al inamicilor de eri și un înverșunat vrășmaș al Franței și Angliei.

Și când punctele de vedere ale celor doi cunducători de fapt al acestei alianțe par atât de ireductibil potrivnice avem tot dreptul să ne întrebăm cum s'a putut ajunge la stabilirea unei opiniuni comune amblor șefi? Care din ei a cedat? Cum îl știm pe dl Stere de o intransigență extraordinară, este de așteptat ca dl Vaida să fi fost acela care a renunțat la punctul său de vedere adoptând politica externă a fostului agent al lui Mackensen. Conducătorii partidului național ne-au obișnuit cu asemenea brusce întoarceri, Cât e de adâncă prăpastia între acțiunea partidului național înainte de unire și între acțiunea sa politică actuală.

D. Vaida în Banat

„Patria" continuă să pubilce dări de seamă asupra întrunirilor partidului național, încercând să acrediteze ideia că pretutindeni în Ardeal conducătorii lui se bucură de cea mai mare popularitate. Pe ziua de eri oficiosul naționalist se ocupă de succesele obținute de d. Al. Vaida în Banat, dând amănunte că în toate părțile bănățenii au aclamat pe subșeful partidului național.

Făcând această afirmație, „Patria" nu numai că este tendențioasă în publicațiile ei, dar este chiar ridicolă. Căci ori unde ar putea să mai prindă o acțiune de reabilitare politică din partea d-lui Vaida, dar în nici un caz în Banat.

Alegerile generale trecute au do vedit aceasta cu prisosință. In adevăr în ținuturile Banatului, partidul național abia a reușit să cucerească câteva locuri în Parlament. Și explicația este firească, fiindcă bănățenii nu vor uita nici odată că datorită acțiunei d-lui Vaida la Paris, jumătate din această provincie a fost pierdută.

Fruntașul ardelean e perfect convins de acest lucru și dacă d. Vaida s'a hotărât să participe la întrunirile partidului național din Banat, a făcut aceasta tocmai cu scopul de a-și reface situația politică compromisă în Banat.

Cu prilejul întrunirei dela Vrani d. Vaida a trecut prin momente penibile. Aici d. Caius Brediceanu vorbind de pierderea Banatului, a vestejit pe toți acei cari poartă vina trunchierei celei mai frumoase și mai bogate provincii locuite de români. Ultimele cuvinte ale d-lui Brediceanu au primit vii aprobări din partea întregei asistențe.

Toate privirile erau ațintite asupra d-lui Vaida, fiindcă toți știau că numai d-sa poartă greaua răspundere a acestei dureroase pierderi teritoriale.

Credem că după toate aceste, d. Vaida se va fi convins de șanse le politice pe care poate să le mai nădăjduiască în Banat.

Învățătorii și sporul de scumpete

De la „Asociația Invățătorilor din Ardeal" primim spre publicare următorul

COMUNICAT OFICIOS:

No. 136—922.

Lățindu-se vestea:

a) că membrii corpului didactic nu vor fi împărtășiți de adausul de scumpete, ce se dă funcționarilor;

b) că școlile române, — foste confesionale și comunale, — nu rămân statificate, ci vor rămânea și pe mai departe cu caracterul confesional, respective comunal, avut sub controlul bisericilor ori comunelor;

c) că nu s'ar acorda învățătorilor foști confesionali, diferența de salar de la data statificării până la 1 Aprilie 1922.

Pe baza comunicărilor primite de la învățătorii parlamentari, cari au intervenit și cerut lămuriri categorice de la dl ministru al Instrucțiunii, avem onoare a aviza întreaga învățătorime aparținătoare „Asociației" noastre, de următoarele:

1. Și membrii corpului didactic primar se vor împărtăși de sporul de scumpete asigurat funcționarilor de stat prin legea votată în sesiun a extraordinară a parlamentului, ținută în 23 Octombrie a. c.

2. Școlile foste confesionale rămân statificate pentru totdeauna; deasemenea învățătorii, cari funcționează la aceste școli rămân statificați sub controlul exclusiv al organelor de stat, căzând în sarcina comunelor bisericești numai obligamentul întreținerii edificiilor școlare până la egiferare.

Comunicatele lansate de către adversarii școalei de Stat și cari au nelinistit pe unii dintre învățători, au fost tendențioase, urmărind de a produce desamăgire și desiluzionare în rândurile noastre. Invățătorimea română statificată în ultimul timp să știe însă că are numai un singur stăpân, pe **Stat.** Celialalți și celelalte n'au absolute întru nimica a dispune, sau a se amesteca în afacerile acestei învățătorimi.

3. Diferența de salar pentru învățătorii foști confesionali, din 1 Noemvrie 1921 și până la 31 Martie 1922, va fi pusă în curgere în timpul cel mai scurt.

Cluj, la 28 Octomvrie 1922.

Andreiu Pora,
v.-președinte.

Gavril Almășianu,
secr. gen. al „Asociației".

Parlamentul lucrează, opoziția se abține...

Corpurile legiuitoare deschise în sesiune extra-ordinară și-au sfârșit lucrările. O serie de proecte de legi de o netăgăduită importanță, pentru nevoile țărei, după ce în decursul verei au fost serios studiate de către guvern cu concursul comisiunilor de specialiști, au fost depuse pe biroul Camerei și Senatului. Printre acestea menționăm proectul de lege al d-lui ministru Anghelescu în chestiunea învățământului universitar, proectul de lege pentru sporirea lefurilor funcționarilor, legea pentru înaintarea invalizilor de războiu, legea pentru încorporarea contingentului 1923, deja votate în cea dintâi ședință a Camerei, etc.

Opoziția reprezentată prin naționaliștii d-lui Iorga, conservator democrații, partidul țărănesc din Basarabia, partidul unirei din Bucovina și socialiștii, au luat parte la lucrările parlamentului din actuala sesiune.

S'au abținut însă de la aceste lucrări, regionalistul partid național și internaționalul partid țărănist, după cum era și de așteptat. Aceste două partide nu-s în stare să priceapă că într'un regim de Stat constituțional, locul legal de întâlnire al forțelor opoziției cu acelea al partidelor de guvernământ, nu poate fi de cât parlamentul. Aci se sfârșesc legile unei țări, în această supremă instituție politică trebue să se ciocnească diversitatea opiniilor și a intereselor sociale, pentru ca în lumina discuțiilor să se ia măsurile cele mai bune pentru propășirea obștească. Parlamentul este prin urmare Areopagul oficial al luptelor politice, singurul loc de unde opinia publică își poate procura elementele de control necesar. Dacă eviți lupta parlamentară, atunci nici nu poți avea pretențiunea de a fi secondat în acțiunile ce le întreprinzi de către opinia publică, care nu poate sancționa o activitate în afara îngrădirilor legale.

Aceste considerații de ordin constituțional pare că nu le înțelege s'au nu vrea să le ia în considerație îngustimea de vederi politice a celor două partide. Parlamentul le repugnă, deoarece acolo trebue să lucrezi, să pui la contribuție competința și puterea de muncă ce le posezi și oamenii partidului național și grupărei țărăniste nu au avut nici odată aceste indispensabile calități. Acești oameni au fost o singură dată în mediul lor: în parlamentul din timpul guvernărei Vaida, când atmosfera de scandal și de neactivitate, era prielnică felului lor de a se manifesta în viața politică. De când însă adunările legiuitoare au revenit la bunele tradiții de a lucra cu sârguință în interesul obștesc, parlamentarii celor două partide opoziționiste preferă se incaseze mai departe bani nemunciți și să înlocuiască munca parlamentară cu tapaloasa și negativa acțiune extraparlamentară.

Este singura manifestare politică care le convine și care în acelaș timp îi caracterizează.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,
vărsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Noua reformă sanitară

Dacă în alte ramuri de activitate se putea invoca principiul că pentru a ajunge la unificare este nevoie de o perioadă de tranziție care să pregătească spiritele din provinciile liberate în vederea adoptărei din partea lor a legilor din vechiul regat de sigur, că în materie sanitară asemenea concepție nu-și avea nici un rost.

De aceia reforma sanitară se impunea din capul locului, cu atât mai mult cu cât în provinciile alipite organizația sanitară lăsa mult de dorit. Din acest punct de vedere organzația sanitară a vechiului regat era cu mult superioară aceleia din teritoriile liberate.

Cu toate acestea dl Gh. Mârzescu ministrul sănătăței publice în vederea înfăptuirei acestei importante reforme, a crezut că nu-i bine să se mărginească la extinderea legilor și regulamentelor sanitare din vechiul regat, pe tot cuprinsul țărei. Dsa în colaborere cu cei mai de seamă medici atât din vechiul regat cât și din teritorite alipite, a alcătuit o nouă lege sanitară ale cărei principii să corespundă situației creată de împrejurările de după războiu.

Din cuprinsul legei votată de Parlament în sesiunea extraordinară închisă zilele acestea, reese limpede că noua reformă pe lângă concepția ei superioară din punctul de vedere sanitar, cuprinde și o serie întreagă de realizări, care constituesc un mare pas către unificare.

In primul rând dacă privim legea prin lumina unei bune administrații, constatăm că în alcătuirea ei, d-l Gh. Mârzescu a ținut seama că o unitate de direcțiune și exercitarea unui riguros control, nu se poate indeplini dacă la baza reformei nu va exista principiul descentralizărei. Fiindcă lucrul e cert: controlul într'o țară este asigurat numai atunci când ea edivizată din punctul de vedere administrativ, avându-se prin aceasta posibilitatea ca legile și regulamentele să fie aplicate cu mai multă strictețe.

Dar, întocmirei regiunilor sanitare din noua lege, i se atribuie o mare însemnătate și în ceia ce privește tendințele noastre de unificare. Astfel organizația d-lui Mârzescu nesocotește vechile fruntarii. Și Prutul și Carpații și Dunărea dispar în divizțiunea făcută.

Regiunea Brașovului cuprinde Prahova, după cum regiunea Craiovei cuprinde Hunedoara, regiunea Iașului ia Bălțile și Soroca, după cum regiunea Chișinău ia Fălciul; regiunea Bacăului ia Ciucul, după cum Cernăuții iau Hotinul, Dorohoi și Suceava-Moldovei, regiunea Galați, Ismailul și Cahulul și regiunea București, Constanța, Durostorul și Callacra.

E deci neîndoelnic că legea d-lui Mârzescu trebuie considerată cu fiind primul pas făcut mai solid în vederea unificarei.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

INFORMAŢII

Omagiu pentru generalul Berthelot

„Monitorul Oficial“ publică următoarea lege:

Art. Unic. Se acordă generalului Berthelot, cetăţean de onoare român, în deplină şi absolută proprietate, în mod gratuit, în semn de recunoaştere a nepieritoarelor sale merite faţă de poporul român, un lot de pământ din cele rezervate de Stat prin legea de expropriere, împreună cu clădiri, în locul şi întinderea ce se vor alege de ministerul de agricultură.

Această lege s'a votat şi adoptat de către Corpurile legiuitoare cu unanimitate prin aclamaţiuni.

*

In locul d-lui Schroder, care urma să vină în ţară pentru a trata chestiunea despăgubirilor de război pendinte între Romănia şi Germania, va veni dl Korber, fost delegat al Germaniei la tratatul de pace dela Bucureşti.

D-sa va sosi în ţară peste câteva zile.

*

S'au făcut următoarele numiri şi încadrări în personalul din administraţia judeţului Hunedoara: Dl G. Balomiri, notar judeţean, cl. VIII. gr. II, prim-notar II judeţean, încadrându-se în cl. de salarizare VIII, gr. I; dl Ioan Paştiu, notar comunal, prim-notar II judeţean, încadrându-se în clasa de salarizare VII, gr. II.

*

„Monitorul Oficial“ publică decretul regal prin care dl general de corp de armată în rezervă Prezan Constantin, a fost numit cap al regimentului VII Rahova No. 25. pentru energia şi competinţa cu care a condus în calitate de şef de stat major al înaltului, comandament, operaţiunile în timpul campaniilor 1916—1918 şi 1919 pentru întregirea neamului.

■

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE“**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga ţară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

*

Comisiunea pentru plata în străinătate a datoriilor comercianţilor va pleca în străinătate în ziua de 7 Noembrie.

Pe lângă membrii ce i-am indicat la timp va pleca şi d. Eremia, director la Banca Naţională şi delegat al acestei instituţiuni.

Cu prilejul încoronării MM. LL. Regelui şi Reginei, care s'a făcut în ziua de 15 Octombrie la Alba-Iulia, Augustii Suverani primind din toată ţara cele mai călduroase felicitări şi urări, M. S. Regele a însărcinat pe d. preşedinte al consiliului de miniştri să arate înaltele sale mulţumiri: înaltului cler, autorităţilor civile şi militare, diferitelor comunităţi şi corporaţiuni, precum şi tuturor persoanelor particulare, cari prin adrese şi telegrame s'au grăbit să dovedească simţimintele lor de respect, iubire, şi devotament pentru tron şi dinastie în această zi de sărbătoare a Neamului.

*

Noul comitet agrar a fost constituit astfel: d-nul Victor Râmniceanu, prim preşedinte la Curtea de casaţie; Gh. Buzdugan şi Oscar Niculescu, preşedinţi la Casaţie: Mandicefski şi Nedici, consilieri la Curtea de Casaţie; Al. N. Gane, procuror la Curtea de casaţie; G. Cipăianu, doctor în ştiinţele agronomice şi director general al Casei Centrale a împroprietăririi; Busocescu, doctor în ştiinţele economice; C. I. Nicolaescu şi N. G. Popovici, senatori; P. Grozea, fost ministru, deputat şi Gavril Tripon deputat.

■

Incasările timbrului şi înregistrarea în luna Septembrie 1922 au fost în:

Vechiul Regat: Lei 68,024.667.
Ardeal: Lei 17,338.950.
Bucovina: Lei 2,000.852.
Basarabia: Lei 6,474.551.

Dela 1 Aprilie 1922—30 Sept. 1922 încasările timbrului în tot cuprinsul regatului sunt de lei 480,892.447 cu un plus de lei 195,367.447 faţă de evaluările bugetare pe 6 luni.

*

Numai Doamnele şi Domnişoarele au acces la Salonul de Coafură şi Manicură. PASCU & ERDELYI, Cluj, Piaţa Unirei 23 (în pasaj).

■

Direcţia generală a vămilor a înştiinţat din nou circulara trimisă tuturor punctelor vamale prin care le face cunoscut nu se permite sub nici un motiv tranzitarea prin interiorul ţării a mărfurilor prohibite la import, iar cu începere dela 1 Noembrie a. c. mărfurile cu plata taxelor vamale în monede de aur, odată tranzitate în ţară spre vămuire, în caz de neplata taxelor vamale, ele nu mai pot fi reexpediate, ci rămân în ţară la dispoziţia statului care le va vinde prin licitaţie publică.

*

Ministerul ne justiţie a dat o circulară tribunalelor şi Curţilor din ţară prin care le atrage atenţia, că graţierea acordată de Suveran celor condamnaţi la 3 luni, se răsfrânge şi asupra pedepselor, cari nu sunt definitive, atunci când inculpatul este apelant sau opozant şi declară că-şi retrage apelul, de oarece prin apelul lui nu i se poate agrava situaţia.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Pentru încheerea unui nou contract colectiv de muncă cu lucrătorii dela minele şi topitoarele Statului din Transilvania, ministerul de industrie şi comerţ a delegat pe d. inspector Isidor Munteanu.

Tratativele se vor ţine la Cluj

*

Duminică, 29 Oct. s'a pus cu solemnitate la Timişoara piatra fundamentală a şcoalei politechnice, construită din fondul de 3 milioane donat de administraţia oraşului.

Din partea guvernului a luat parte d. dr. Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice.

*

D l Mihail Nicula referent la secţia presidială a Directoratului General al Ministerului de Justiţie a fost promovat în ziua de 28 Octombrie a. c. ca Doctor în drept.

Tribuna publică

In chestia anarhiei dela „Casa Învăţătorilor“

Ca răspuns la nişte articole ale D-lui D. Hancu, primim de la Dl O. Ghibu, următoarea scrisoare, în chestia „Casei Învăţătorilor“. Publicând şi acest răspuns ziarul nostru închide polemica pe această temă.

Nu voesc să intru în polemică cu dl D. Hancu, care a publicat pe chestia Casei Învăţătorilor din Cluj, două articole în contra mea (Inf ăţirea Nr. 633 şi 634). Ancheta numită de Onoratul Minister al Instrucţiei publice a stabilit cu vârf şi îndesat adevărul şi curioşii sunt rugaţi să mai aibă numai puţină răbdare până ce autoritatea şcolară superioară va lua, în baza anchetei, sancţiunile necesare.

Voesc să reflectez numai la afirmaţiunea d-lui Hancu, că eu aş fi administrat Co'egiul Latin „ad-libitum“, „fără de nici o socoteală, fără de nici o normă, fără de nici un control, mânuind fonduri de milioane după bunul plac“.

Pentru informarea cetitorilor cinstiţi, ţin să declar că eu n'am avut nici odată nici un singur ban pe mâna mea şi că despre gestiunea financiară de pe timpul directorului meu, am prezintat darea de seamă în toată regula Comisiunei Comisiunilor universitare.

Cine afirmă cu atâta uşurinţă lucruri atât de grave ca dl Hancu, este sau un inconştient sau un simplu ç lomniator.

Onisifor Ghibu.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantităţi diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Telefon 431

Creşterea vitelor in Ardeal

— Alarma crescătorilor de vite este neîndreptăţită. Măsurile prevăzute în legea agrară —

Odată cu exproprierile moşiilor de dincoace de Carpaţi, se pune în discuţie şi problema creşterei vitelor. Se ştie că până acum în Ardeal existau un mare număr de crescătorii de vite din cele mai renumite rase, ceia ce în fie care an făcea ca ţara noastră să exporte un însemnat număr de capete de vite.

In legătură cu aceasta, comitetul administrativ al judeţului Arad într'o şedinţă ţinută zilele acestea şi-a manifestat îngrijorarea că prin aplicarea reformei agrare în Ardeal, numărul vitelor nu numai că este în descreştere, dar că pe viitor ţara noastră nu va mai putea să se bizuie pe numărul de vite pe care l'a avut în trecut.

Credem că îngrijorarea acelora cari susţin că prin împroprietărirea ţăranilor creşterea vitelor este în primejdie, nu corespunde pe deantregul realităţei. Fiindcă legea agrară în această privinţă este categorică. Textul ei prevede în mod precis că acolo unde există crescătorii de vite, organele care aplică legea, sunt datoare ca să lase proprietarului o bucată de pământ necesară menţinerei mai departe a fermei pe care o posedă.

Pe lângă aceasta legea a mai prevăzut ca în anumite părţi să se rezerve terenuri în vederea înfiinţărei de ferme model şi de crescătorii de vite. Cunoscând acestea lesne putem deduce că alarma dată de unii proprietari că creşterea vitelor este ameninţată, nu este îndreptăţită.

In ceia ce priveşte iniţiativa comitetului administrativ al Judeţului Arad, de a înfiinţa o crescătorie model pentru întreaga ţară, trebue să ne bucure pe toţi. Ea nu dovedeşte însă că reforma agrară loveşte în creşterea vitelor, ci dovedeşte grija pe care conducătorii acelui judeţ o poartă viitorului economic al ţărei noastre.

Dacă se vor fi găsit totuşi proprietari nedreptăţiţi din acest punct de vedere, guvernul actual a avut grija tocmai ca în sesiunea extraordinară din zilele acestea, să reorganizeze Comitetul agrar pe noui baze dându-i puteri potrivite cu realizarea tuturor realizărilor noastre economice.

De aceia atunci când organele însărcinate cu aplicarea legei agrare nesocotesc dispoziţiile luate în vederea încurajărei creşterei vitelor, acei nedreptăţiţi cu posibilitatea să sesizeze instanţa superioară, iar autoritatea centrală în urma cercetărilor ce va ordona, vă repara în totul prejudiciile cauzate.

Iarăşi „Uniunea maghiară“

— Guvernul nu i-a încuviinţat fiinţarea. Noulle Preocupaţiuni ale fruntaşilor unguri dela noi

O telegramă a ministerului de interne a anunţat prin prefectura Clujului pe conducătorii Uniunii maghiare, că ministerul n'a aprobat noulle statute ale Uniunii maghiare. Motivele acestei deciziuni ministeriale sunt tot cele din trecut. Adunarea din 6 August a Uniunii maghiare — adunare, la care, după cum se ştie, n'au participat decât două sute de persoane, — trebuia să modifice vechile statute. Totuşi ea nu le-a modificat şi toată deosebirea dintre noulle şi vechile statute rezida numai într'o schimbare de cuvinte, într'o disparentă netezire a părţilor prea bătătoare la ochi. Cele două puncte asupra cărora a obiectat guvernul rândul trecut, au rămas nemodificate în esenţă. Astfel răspunsul ministerului a trebuit să fie cel din trecut.

Aprobarea nu s'a dat pentru aceste două motive ce s'au obiectat şi noulor statute: pentru faptul, că Uniunea Maghiară, nerespectând voinţa membrilor minorităţii maghiare, declara pe fiecare unguru membru al ei şi în rândul al doilea, pentrucă adunarea de revizuire n'a voit să la în consideraţie îndrumarea expressă a guvernului, de a face din Uniune a asociaţie culturală sau una economică, sau de oricare altă natură, dar nu una politică a tuturor Ungurilor de aici.

In urma acestui răspuns al guvernului, conducătorii Uniunei s'au văzut siliţi să recurgă la alte manevre. Se vorbeşte astfel despre convocarea unei noui adunări a Uniunei maghiare, spre a se lua o hotărâre oarecare. Tot atunci s'au ridicat voci pentru votarea unor statute aşa după cum le doreşte ministeru'.

De-ocamdată nu se ştie, la care iniţiativă se vor opri fruntaşii minorităţii maghiare. Chestiunea Uniunei lor şi a partidului unitar, despre care se vorbea deunăzi, este încă în discuţiune.

Mare asortiment de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firma

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Defecțiunea opoziției

Hotărârea unor deputați țărăniști și naționali

După ziarul „Viitorul" numeroși parlamentari din partidul național și partidul țărănesc au anunțat pe șefii respectivi că înțeleg să-și exercite efectiv mandatul lor de deputați participând la ședințele corpurilor legiuitoare.

Nereguli în școlile din Basarabia

In urma anchetelor organelor ministerului de instrucțiune, pela diferite școli din Basarabia, s'au constatat numeroase nereguli și abateri dela legea și regulamentele școlare, mai ales în ceia ce privește predarea limbei române. Vinovații vor fi aspru pedepsiți.

Construcțiile de școli

Ministrul instrucțiunei publice, d-l Anghelescu, a ținut eri o conferință cu directorii și arhitecții ministerului în vederea viitoarei campanii de construcții școlare dela primăvară. Se vor pune în construcție numeroase licee și școli de care se simte nevoie în țară.

Vizita financiarului Zaharof

Ziarele din București se ocupă cu scopul vizitei financiarului englez Bazil Zaharof. După „Lupta", Zaharof va discuta la București întreaga problemă financiară a României și condițiunile în care România ar putea să aibă la dispoziție mijloacele financiare necesare. Propunerile lui Zaharof ar fi foarte avantajoase.

Stârpirea comitagiilor din Cadrilater

In Cadrilater au fost arestate alte bande de comitagii bulgari.

Despăgubirile germane

In vederea sosirei în țară a delegatului german Körner, pentru tranșarea chestiei despăgubirilor, direcția generală a despăgubirilor de război, întocmește tabloul averilor germane sechestrate.

Aruncarea în aer a unui pod

Din Cernăuți se anunță că a fost aruncat în aer podul dintre Sulița-nouă bucovineană și cea basarabeană. Legătura dintre Bucovina și Basarabia e întreruptă. Autorii sunt necunoscuți.

Răspunsul generalului Berthelot la darul României

Generalul Berthelot a răspuns că primește cu plăcere darul guvernului român. Dl Ministru Constantinescu crede că va alege loturi, și adapost în Ardeal pentrn generalul Berthelot.

Accidentul unei vapor românesc

Sâmbăta după masă vaporul „România" s'a ciocnit cu un vapor francez în portul Constanța. N'a fost nici unul avariat.

Jefuirea unei bănci la Cernăuți

Din Cernăuți se anunță că eri, în centrul orașului, mai mulți bandiți travestiți în militari, au pătruns în localul „Casei de schimb" și amenințând personalul cu revolverele, au ridicat toți banii din cassă, dispărând.

Externe

Maghiarii opoziționiști din Viena și interpelarea lui Szilágyi

Presa opoziționistă ungară din Viena califică interpelarea lui Szilágyi drept o mojicie la adresa României.

Vizita lui Stambulinsky la Belgrad

Oficiosul sârbesc „Politica" anunță că primministrul bulgar Stambulinsky și-a exprimat dorința de a veni la Belgrad, pentru a discuta cu d-nii Pasici și Nicici asupra situației create în peninsula balcanică, prin reîntronarea turcilor în Europa. Guvernul jugoslav a cerut să-și amâne vizita până la rezolvarea crizei politice din Iugoslavia.

Ecoul atacului lui Szilágyi în Ungaria

Budapesta. — Conflictul româno-maghiar a produs în Ungaria o vie discuție Dl Apponyi a declarat că hotărârea guvernului ungar, de a se admite un arbitraj a puterilor europeene este potrivită, deoarece conflictul prin suspendarea reciprocă a vizei pașapoartelor a luat o formă acută. Vreau să cred, a spus Apponyi, că interpelarea unui deputat nu poate provoca un conflict atât de serios între două state. Un ziar din Budapesta spune că la 13 Noembrie, la deschiderea parlamentului ungar, deputatul Szilágyi va face o nouă interpelare în chestia României.

Chestia reparațiunilor

Londra. — Bradbury, plecând spre Berlin a declarat că activitatea comisiunei reparațiilor la Berlin, nu urmărește o nouă politică ci numai o nouă metodă de muncă și înlăturea deosebirilor de vederi dintre Franța și Anglia.

Sultanul va recunoaște adunarea națională din Angora.

Constantinopol — Se afirmă că Sultanul va recunoaște adunarea națională din Angora, care constituește de fapt singura putere legislativă actuală a Turciei.

Revoluția din Georgia reprimată

Constantinopol. In Georgia a fost organizată o revoluție care însă a fost sângeros reprimată de bolșeviști. Revoluția este mencevică. Au fost concentrate numeroase trupe turcești la frontiera kaukaziană

Criza politică din Italia. Declarația lui Mussolini

Roma (Rador) Mussolini a declarat că intenționează formarea unui cabinet de coaliție în care vor intra patru democrați, trei catolici din partidul poporului și un naționalist.

România la Conferința dela Lausanne

Invitată oficial, România va fi reprezentată prin dl ministru de externe

Ministrul Angliei la București, însoțit de însărcinații de afaceri ai Franței și Italiei, s'a prezentat la ministerul de externe și au remis — oficial — d-lui Duca, invitația de a participa la conferința Orientului ce se va ține la Lausanne.

România va fi reprezentată la această conferință prin dl I. G. Duca, titularul departamentului externelor.

Situația în Grecia

De ce e arestat prințul Andrei?

Prințul Andrei, comandant al armatei a treia greacă, este acuzat că este în parte răspunzător de dezastru, de oarece a refuzat să țină socoteală de ordinele generalisimului Papoulos.

De asemenea este acuzat și directorul ziarului „Protevoussa" care a voit să organizeze un corp de fasciști greci cu care

Austria face un mare împrumut intern

Roma. — Parlamentul austriac a aprobat proectul unui împrumut intern de 80 milioane coroane aur, garantat cu depozitul de aur dela banca austro-ungară, depozit care se urcă la suma de 35 milioane coroane aur.

Congres aeronautic

Condiții pentru piloți

Londra. — Comisiunea aeronautică internațională, a ținut prima ședință publică la Westminster, sub președinția lui Brancker. Toate țările care au ratificat convențiunea aeriană din 1919, au fost de față. S'a întrebuințat limba franceză.

La întrunire, s'a hotărât ca piloții sub 19 și peste 45 de ani să nu fie angajați. Toate avioanele de transport vor fi amenajate cu aparate de telegrafie fără fir.

Chestia datoriilor de război

Rostul comisiunei reparațiunilor la Berlin

Berlin. (Rador). In cercurile politice germane se afirmă, că delegatul englez din comisiunea reparațiunilor, d. Brandbury, a propus strămutarea comisiunei reparațiunilor la Berlin, pentru a fi mereu în contact cu guvernul german.

Brandbury motivează propunerea sa că numai o politică de înțelegere poate rezolva chestiunea datoriilor. Franța ar fi contra acestei propuneri. Cercurile politice germane pun în legătură scăderea francului cu aceia a mărcei germane și își exprimă speranța că acest fapt îl va convinge pe d. Barthou să caute o înțelegere cu Germania în chestia datoriilor.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stănilolu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata **paltoane, pardesiuri** și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

Pensionul

din Strada Regală No. 5 servește vipt de casă foarte bun pe lângă prețuri moderate. 2102

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini si tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scălmânat pene și scălmânăm și curățim orice cantități de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustrele cu prețurile fixate.

Vindem: Engros și detail totfelul de pene curățite și sortate seegrasafric, lână (pieptănată).

In prețurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515
Lloyd 13 1334

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand
(Palatul Széky)
Telefon No. 403

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrează instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 15 Octombre			1922 7 Octombre	1922 14 Octombre
4.239.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.097.981.992	5.137.982.024
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.744.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
364.866		Argint și diverse monete	561.129	660.107
108.438.170		Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	
885.785.846		Efecte scontate	3.234.355.683	3.421.781.508
166.565.358	106.365.800	Imprumuturi pe efecte publice	133.646.750	
	136.210.700	„ „ „ „ în cont curent	172.263.150	
	60.199.558 76.011.142	din cari nu s'au ridicat lei	74.731.508 97.531.642	219.325.544 231.178.392
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000		Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
399.999.977		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
198.902.783		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000		Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	7.055.670.096	7.055.670.996
802.319.126		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	104.733.494	95.862.782
61.244.734		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	11.997.418	11.997.418
11.997.418		Efectele capitalului social	32.958.207	32.958.207
32.908.657		Efectele fondului de rezervă	3.785.322	3.785.322
3.792.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	48.172.396	48.283,137
9.344.022		Imobile	3.852.128	3.894 481
2.376.024		Mobilier și mașini de imprimerie	12.048.042	14.180.891
9.081.550		Cheltueli de Administrațiune	164,981.565	175.789.807
15.462.792		Conturi curente	79.972.082	42.635.998
644.912.326		Conturi de valori	401.616.166	405.895.570
1.483.913.164		Conturi diverse	21.762.189.636	21.972.735.012
18.580.307.548				

PASIV

12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
62.086.366		Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
12.496.256.407		Bilete de bancă în circulațiune	15.274.472.329	15.371.570.036
11.693.106		Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
18.170.198		Dobânzi și beneficii diverse	44.181.162	48.495.412
1 897.588.566		Conturi curente și recepise la vedere	1.349.252.408	1.379.833.242
4.074.369.922		Conturi diverse	4.980.582.612	5.059.135.197
18.580.307.548			21.762.189.636	21.972.735.012

15 Oct. 1921		Efecte și alte valori de restituit	14 Oct. 1922		
			319.716.066		
11.073.863.027	9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.866.875.835	10.894.379.163
	1.096.453.832	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.410.329.097		
1.510.149.725		Conturi de ordine		1.712.326.529	1.708.947.720
12.584.012.752				12.579.202.364	12,603.326.883

Taxa: { **Scont 6%** **Dobânda 7%**

Reclama este sufletul comerțului

Revista presei maghiare

Szilágyi

Numele acesta se repetă de câteva zile în toată presa maghiară de aici. Ca la comandă, toate ziarele minorității maghiare au cuvinte de critică la adresa deputatului opoziționist din parlamentul budapestan, care a atacat în felul cunoscut România cu ocazia încoronării Suveranilor noștri la Alba-Iulia.

„Ujsag" se miră că se atribue o așa mare importanță discursului acestui deputat, pentrucă acest discurs a fost rostit de unul, de cari mai sunt încă mulți, pretutindeni, însuflețiți de un nebunesc avânt, provocat de psichoza bolnavă de după războiu. Confratele cere să se aibă în vedere, că spiritele de azi sunt agitate și comit lesne acte necugetate. Totodată ziarul învinuește pe Szilagyi, că, vorbind așa cum a vorbit, fără să își dea seama de însemnătatea faptului, n'a făcut decât să strice Ungurilor din România.

In același sens a vorbit și dl Gyarfas Elemer, fruntașul Uniunei maghiare, într'un interview dat lui „Keleti Ujsag".

Lipsa de numerar

„Temesvari Hirlap" se ocupă în editorialul său de ieri de criza economică provocată în țară de lipsa de numerar, pe care o atribue următoarelor cauze: întâi, că negustorii s'au văzut nevoiți să își plaseze toți banii în cumpărături în vederea iernei; în rândul al doilea faptului, că băncile nu mai dau împrumuturi, iar prețurile sunt azi dublate de cum erau în iarnă; iar în rândul al treilea, inexistenței unui sistem clearing la poștă, din care pricină banul negustorilor întârzie la oficiile postale.

Are informațiunea și credința, că în urma îmbunătățirii finanțelor țării, criza de numerar va înceta, după ce negustorii ne mai fiind siliți să cumpere stocuri mari, moneda va ajunge iar în circulație.

*

Socoate necesar pentru înlăturarea acestei crize: introducerea din nou a sistemului poștal amintit și a caselor de depuneri poștale; ușurarea exportului unor articole ca petrolul, sarea etc. și plata împrumuturilor de războiu, în urma cărora sume considerabile, cari sunt azi fără valoare, vor ajunge iar în circulație.

Presa maghiară

Confratele „Ellenzék" readuce în discuție chestiunea acestei prese în legătură cu atacurile ce i-se aduc pe chestiunea iredentismului. Se ridică împotriva faptului, că ziarelor maghiare nu li-se dă voe — cine nu le-o dă? — să critice stările de lucruri din România. Și în legătură cu aceasta arată, că și presa maghiară contribue la îmbunătățirea situației Statului român, dovadă a fost faptul, că abuzurile colonelului Dospinescu au fost arătate justiției de către un ziar maghiar.

Ne este inexplicabil, cum poate acest confrate să confunde aceste două lucruri: iredentismul și critica serioasă. Ba mai mult încă, ca răspuns la o acuzație dn iredentism, vrea să arate, că acest pretins iredentism este pur și simplu un act patriotic.

Nu împotriva acestor demascări de felul celei de mai sus s'au ridicat critici de iredentism ziarelor maghiare. Și nu este la locul ei o asemenea apărare.

: Citiți Infrățirea :

Navigația aeriana in Romania

Cine și-ar fi închipuit acum zece ani numai, ce progrese imense ar realiza știința aviației și ce rol va juca în viața noastră zilnică, fără a mai vorbi de importanța ei ca armă de luptă? Într'un timp foarte apropiat, nu numai transportul corespondenței și al coletelor poștale se va putea face pe cale aeriană, ci și acel al pasagerilor, mai cu seamă pe distanțe mari.

Cât privește țara noastră, navigația aeriană civilă, există abia de 2 luni de zile și este reprezentată prin Compania de Navigație Aeriană Franco-Română cu sediul în Calea Victoriei 71. Această societate a mai creiat 2 aerodromuri, unul la Băneasa, altul la Arad, ambele înzestrate cu hangare, ateliere de reparație și servicii meteorologice.

Primul serviciu regulat de la București la Budapesta a fost inaugurat la 19 Septembrie 1922.

Distanța dintre ambele capitale fiind de 650 km. a fost parcursă de 26 ori în ambele direcții, și anume: 18 călători dela Budapesta la București și 8 călătorii dela București la Budapesta. In total deci 16.250 kilometri

Linia București Constantinopol a fost deschisă abia la 3 Octombrie 1922. Distanța fiind de 550 km. s'au făcut 9 călătorii dela București la Constantinopol și 5 în sens invers ne dă un total de 7.700 de km.

Prin urmare, dela 19 Septembrie până azi avioanele societății de navigațiune aeriană franco-română au făcut între București Budapesta și București-Constantinopol și inapoi 40 de drumuri de o lungime totală de 23.950 km., adică mai mult de jumătate din circonferința pământului.

Această distanță a fost parcursă fără cel mai mic accident de persoane sau de material, fără măcar o pană de motor.

Aceste rezultate ar fi fost cu mult superioare dacă vremea nu s'ar fi stricat în cele 2 săptămâni din urmă.

La începutul lunei Martie 1923 societatea proiectează a organiza un trafic intens și regulat între București-Paris și București-Constantinopol și vice versa cu un material cu mult sporit și un personal technic selecționat.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu fiori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăg. lina.

CĂȚĂI rasă adeverată lup de vândut str. Hăsdău (Kökert) 25.

DE VÂNDUT costume de dame, matasă puțin uzate și noi, preț convenabil. A se interesa Calea Regele Ferdinand 30, etaj II la stânga.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Szatmári István
Str. Pata 79
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Desiseriu Horvath
Str. Baron L. Pop 29
Cluj.

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**“ și noul program slager. Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Atenţiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu pearda ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

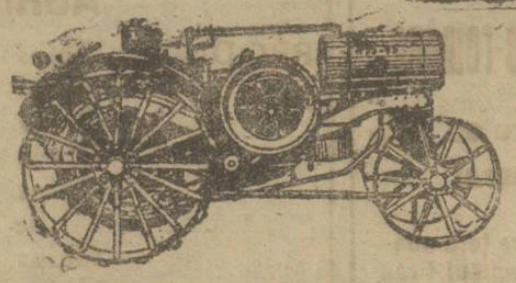

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FĂCUT ARĂTURI

lucrează ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN
București, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

Nr. 26040 și 26161—1922

Publicație de licitațiune.

Spre cunoștința generală să publică, că în ziua de 7. Noemvrie oara 11 a. m. se va ține licitațiune publica cu oferta închise; pentru darea în intreprindere a lucrărilor de văpsit dela laboratoarele de igiena din str. Bălcescu No. 6.

Tot în aceeaș zi se va ține licitațiune la oara 12 a. m. și pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparație ce sunt a se executa la spitalul județan Aiud.

Ofertele se pot înainta până la 7 Noemvrie oara 11 a. m. la Divizia technică igienica (Inst. Pasteur), unde se vor deschide.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72-85 din legea Contabilității publice.

Informațiuni mai detailate se pot primi la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru, iar pentru reparațiunile ce sunt a se executa la spitalul județan Aiud, se pot primi și la Direcțiunea acelui spital.

Cluj, la 25 Octomvrie 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2326
Șeful Diviziei Tech.: Ing. IVASCU m. p.

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu

L. C. Harötmuth és Karol Majors fil.

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Ilyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Gézi.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Situaţia mondială a cerealelor

Informaţiunile culese de Institutul internaţional de agricultură din Roma prezintă situaţia agricolă mondială precum urmează:

In Europa

In Europa recolta cerealelor dau un rezultat defavorabil faţă de anul trecut.

Pentru Germania producţiunea de grâu este evaluată la 18 957.000 chintale, de secară, 53.491.000 de orz 15.814.000 şi ovăz 41.308 000 cu un deficit faţă de anul trecut variând între 17 şi 35 la sută.

In România producţiunea se cifrează la 25 milioane chintale de grâu, 19.350.000 orz, 14.300000 ovăz şi 24.000.000 porumb, cu o diferinţă, pentru porumb în minus, iar pentru celelalte cereale în plus faţă de 1921.

Cu excepţie pentru Rusia şi Jugoslavia, pentru cari lipsesc deocamdată cifre statistice, producţiunea Europei în 1922 este de 253 milioane chintale grâu (81 la sută faţă de 1921), 168 milioane chintale secară (93 la sută faţă de 1921), 174 milioane chintale orz (102 la sută faţă de 1921), şi 189 milioane chintale ovăz (99 la sută din 1921).

In America

In Statele-Unite recolta de grâu în 1922 este de 810 milioane bushel la care se adaogă o cantitate de 109 milioane bushel din disponibilul rămas din 1921.

Consumul intern necesitând o cantitate de 559 milioane bushel iar stokul de rezervă înmulţindu-se cu o cantitate de 100 milioane bushel, vor rămâne pentru export circa 260 milioane bushel de grâu.

Din Argentina şi India ştirile sunt favorabile şi se speră pe un excedent disponibil pentru export suficient de însemnat.

Pentru Canada recolta de grâu este evaluată la 380 milioane bushel faţă de 100 milioane în 1921, de orz la 55 milione contra 44 în 1921, iar de ovăz de 400 milioane faţă de 388 milioane în 1921.

Coloniile engleze au avut de suferit puţin din cauza secetei; rendementul în general oscilează în jurul producţiunei din anii mijlocii.

Piaţa mondială

Piaţa mondială a cerealelor de la recolta prezintă un uşor excedent faţă de anul trecut se menţine fermă. La această fermitate contribue într'o măsură însemnată şi urcarea navlului.

Pe de altă parte intervine situaţia politică a Europei. Statele exportatoare din cele două Americi scomptează turburările politice din Europa şi aşteaptă momentul când cererile ţărilor în deficit din cauza condiţiunilor politice şi economice, vor deveni mai perzistente.

Cotarile în porturile franceze

In porturile franceze cerealele cotează în jurul cifrelor următoare:

Grâu 54—58 franci suta kgr. orzul 53—56, ovăzul 62—58, porumbul 55—58, iar secara 48—51 franci suta de kgr.

Preţul cerealelor în Germania

Comisiunea economică a Reichstagului a adoptat o propunere a deputatului socialist Blum după care preţul cerealelor livrate drept cotă obligatorie pentru consumul intern va fi socotit cu 25 la sută mai ieftin ca preţul mijlociu practicat în comerţul liber.

Social democraţii au luat poziţie contra acestei hotărâri care va urca de patru ori preţul actual al pâinei.

Situatia guvernului lui Bonar Law

Situaţia noului cabinet englez este foarte şubredă. Rezervele Franţei. Lloyd George este încă destul de tare pentru a putea răsturna pe Law

S'a părut în primul moment, că Dl Bonar Law, noul ministru preşedinte al regatului unit al Angliei, a găsit o situaţie încântătoare. Presa aliată, scăpată de obsesia acelei francofobii din timpul din urmă a d-lui Lloyd George, fobie care a dus la complicaţiunea dăinuitoare şi azi din orientul apropiat, s'a grăbit să ne asigure, că situaţia găsită de noul guvern englez este cum nu se poate mai bună.

Dar a trecut câteva timp, câteva zile numai, dela formarea noului cabinet şi presa engleză şi cea din alte ţări aduce acum altfel de consideraţiuni asupra nouii situaţii politice din Anglia.

In Franţa ziarişti de seamă îndeamnă guvernul francez să fie precaut faţă de guvernul d-lui Law. Tot atunci dl Poincaré, preşedintele consiliului, declară, că nu va face nici o declaraţiune cu privire la atitudinea Franţei faţă de noul guvern englez, până ce nu se vor fi făcut în Anglia noile alegeri, până când adică nu se va fi clarificat situaţia noului cabinet.

Pentruca să ne putem da bine seamă de motivele acestei rezerve franceze, ne luăm voe a stărui asupra unor importante lămuriri ce le citim în „Prager Presse“, semioficiosul guvernului Cehoslovac. Editorialul acestei ziar, recunoscând d-lui Bonar Law toate calităţile necesar unui preşedinte de consiliu în împrejurări grele ca acestea în care a venit noul premier englez, atribue circumstanţelor acestora o importanţă de care depinde viitorul cabinetului d-lui Bonar Law şi implicit soarta Europei. Pentruca să ne dăm seama de greutatea sarcinei d-lui Law, trebue să ştim, că Lloyd George a avut o organizaţiune, cancelarii, secretari — în sfârşit un intreg comandament prin care a condus Europa.

Foreign-Office, Downine Street No. 10, au fost nişte cartiere generale, şi cu greu va organiza în pripă altele noul preşedinte de consiliu.

In afară de aceasta, conferinţa economică dela Bruxelles, convocată pentru luna viitoare, este foarte aproape şi cu greu ne putem închipui, ca până atunci noul premier să-şi poată cristaliza, prin alegeri, situaţia. Mai este apoi chestiunea orientală, care a rămas complicată.

*

Noul preşedinte al consiliului englez va avea de luptat tot atunci şi în alegeri şi în străinătate, în timp ce evacuarea Traciei continuă.

Dar reala parte critică a situaţiei a cabinetului Bonar Law este în alegeri. D. Lloyd George n'a devenit tocmai atât de impopular pe cât se afirma de către unele cercuri. Din potrivă are partizani destui şi ce e mai mult, are oameni, care contează mult: Sir Robert Horne, lord Balfour, Churchil, lord Birkenbead etc. Toţi aceştia vor ajunge negreşit în parlament, unde vor fi adversari temuţi ai reginului.

De fapt în aceste două lucruri rezidă gravitatea situaţiei noului cabinet: în opoziţia puternică, şi în faptul, că toate evenimentele externe aşteaptă o soluţionare grabnică.

Faptul însă, că cercurile engleze se bizue pe Bonar Law cu toate acestea, înseamnă că Anglia, şi în aceeaşi măsură şi aliaţii, pot aştepta dela guvernul englez, realizarea tuturor aşteptărilor.

Legăturile franco-române

O mare onoare ce se face clubului liberal

In momentul în care ţara noastră sărbătoarea pe trimisul Franţei la încoronare, societatea franceză care are ca preşedinte pe mareşalul Foch, primea urmatoarea adresă clubului liberal din Bucureşti, care este de natură să-l onoreze cu deosebire:

Domnule Preşedinte!

In lipsa d lui Mareşal Foch, presidentul nostru, am onoare a vă aduce la cunoştinţă că comitetul a decis că membrii clubului liberal din România pot deveni membri timporari ai „Uniunei Interaliate“ pentru o lună sau două pe baza presentărei unei legitimaţii din partea clubului, şi aceasta în afară de dreptul de a participa la sărbătoarea zilei de 14 Iulie.

V'aşi fi foarte recunoscător, aducând la cunoştinţa membrilor, această deciziune a comitetului, destinată a menţine relaţiunile cele mai cordiale între membrii societăţei române şi ai societăţii franceze.

Primiţi, vă rog D-le Preşedinte expresiunea celor mai distinse sentimente.

D. Mareşal Foch
vice-preşedintele

YITE ALTOITE
Vite Amerikane (port altoi) în calitatea superioară şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

BIJUTERIA „SINGHER“
BUCUREŞTI, STR. CAROL No. 38
Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2080
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIŞ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

1290 No. 1

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice. Cluj,

Anul III. No. 650 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 4 Noembrie 1922

SIBIIU

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI (illegible)
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Intelectualii si politica

In jurul unui articol al dlui prof. Rădulescu Motru

Dl profesor universitar C. Rădulescu-Motru pare a încerca din nou o scoborîre din lumea înaltă a preocupărilor sale filozofice, în lumea mică şi sbuciumată a politicii noastre. In revista dsale „Ideea Europeana", dl Rădulescu-Motru a publicat o serie de articole prin care voeşte desigur să atragă atenţia conducătorilor unor anumite partide asupra dsale.

In numărul din urmă al foii dsale, dl Rădulescu-Motru publică un articol cu titlul „Intelectualii şi politica Ardealului."

După ce vorbeşte despre dezordinea care ar domni în politica românească, dl Rădulescu-Motru îşi manifestă părerea că intelectualii ar putea juca astăzi un rol în conducerea ţării şi în politica ei. Dar, spune dsa, lucrurile vor rămâne încă multă vreme aşa cum sunt azi pentrucă intelectualii nu găsesc porţi deschise la nici unul din partidele politice din vechiul regat. Aci intelectualul a fost o unealtă a politicianismului. El n'a putut dobândi un loc cinstit şi nu-l va putea dobândi câtă vreme va dăinui puterea politicianismului. Aşa încât nenorociţii de intelectuali sunt osândiţi ca şi de acum înainte să nu însemne nimic în politica noastră şi să nu poată aduce astfel prinosul lor de muncă şi de pregătire la opera de conducere a ţării. Singura scăpare ar fi — ne spune tot dl Rădulescu-Motru — ca intelectualii din vechiul regat să dea buzna în partidul naţional, singurul partid din ţara românească care poate oferi o tovărăşie sinceră pentru intelectuali.

N'avem nimic de spus împotriva simpatiilor politice ale dlui Rădulescu-Motru, deşi nu ştim prin ce şi-a dovedit partidul naţional intelectualitatea si ataşamentul pentru intelectuali. Dl Bollă ne-ar putea spune ceva în această privinţă. Dar ceiace trebue lămurit din articolul dlui Rădulescu-Motru pentru opinia publică din Ardeai puţin iniţiată în cunoaşterea lucrurilor din vechiul regat, este despre ce intelectuali vorbeşte dl profesor dela Universitatea din Cluj. Şi pentrucă din articolul dsale se desprinde impresiunea că se voeşte socotit ca un reprezentant al acestor intelectuali, ne vom ocupa chiar de dsa.

In vechiul regat sunt o seamă de intelectuali cari roşi de ambiţiuni, nu se mulţumesc cu situaţiunile la cari au ajuns în direcţiunea pregătirii lor. Ei au voit să însemne ceva şi în politică. Şi atunci au pândit la toate răscrucile politicei, părăsind un partid pentru a intra într'altul, batjocorind astăzi ceiace fusese credinţa de ieri şi gata sa întineze mâine ceiace este lupta de azi. Conservatori eri, democraţi azi, mâine anarchişti, ei nu s'ar da în lături să se întoarcă apoi de unde au pornit pentru a reîncepe o evoluţie dela care aşteaptă realizarea ambiţiunilor şi poftelor lor. Unii dintre ei au izbutit să-şi satisfacă aceste ambiţiuni politice, alţii nul Dintre aceştia face parte şi d. Rădulescu—Motru. Deşi profesor universitar, deşi un nume destul de cunoscut în lumea noastră culturală, dsa nu s'a socotit satisfăcut şi a pornit să-şi cucerească un loc şi în politică. A intrat în partidul conservator, a trecut apoi în partidul lui Take Ionescu, iar azi se găseşte liber şi dispus să între într'o grupare politică nouă unde ar putea nădăjdui să găsească o satisfacţie pentru ambiţiunea dsale. Căci dl Rădulescu-Motru n'a fost savantul care trăeşte numai în laborator sau în bibliotecă; dsa a luat parte activă la lupta politică şi a cunoscut toate urâţeniile şi toate moravurile politicianismului pe care-l osândeşte acum. Pentru a cuceri locul pe care-l dorea, dl Rădulescu-Motru a făcut tot ceiace fac politicianii pentru a parveni. Dacă izbutea, dsa ar fi fost în rândul celor pe cari îi zăgrăveşte în culori atât de întunecate. Dar neizbutind, fie pentrucă nu era înarmat în deajuns pentru lupta politică care cere nu numai carte ci şi o mulţime de alte însuşiri, fie pentrucă împrejurările i-au fost potrivnice, dl Rădulescu-Motru este astăzi un nemulţumit.

Cuvintele din articolul dsale sunt cuvintele unui ratat politic care mai nădăjdueşte totuşi. Ca dl Rădulescu-Motru mai sunt mulţi intelectuali în vechiul regat cari nu şi-au putut satisface prin politică ambiţiunile. Din această pricină provine atitudinea lor de nedreptăţiţi şi postura de revoluţionari. De aci ura împotriva tuturor partidelor politice din vechiul regat în cari au intrat pentru a ajunge şi de unde au plecat pentrucă nu şi-au văzut satisfăcute ambiţiunile.

Mai sunt apoi acela ale căror partide au fost scoase din circulaţie prin politica germano-filă şi prin atitudinea faţă de reformele democratice cari stau la temeliile României-Mari. Despre aceşti intelectuali este vorbă în articolul dlui Rădulescu-Motru. Pentru a înlătura o confuzie şi a nu da loc la păreri greşite în Ardeal era nevoie de această lămurire.

Nationalismul invinge

După războiu, aşezarea politică a Europei a suferit grave modificări. Mobilul moral care a târât aproape toate statele europene într'un măcel desperat, a fost provocat de către tendinţele imperialiste ale unei politici învechite. Cele două tabere s'au determinat în mod natural. De o parte puterile Centrale, Germania şi Austro-Ungaria vechi organizaţii imperialiste, la cari s'a alipit imperialismul de ultimă fază istorică a Turciei şi tendinţele proaspete ale imperialismului bulgar; de altă parte ţări europene cari aveau să-şi apere teritoriul naţional sau să şi-l întregească. Ţări ca Spania, Portugalia, Suedia, Norvegia, Danemarca, Olanda şi Elveţia, cari nu aveau ce'şi însuşi din principiul naţionalist al eliberării popoarelor şi cari erau prea slabe pentru a risca urmările unui războiu costisitor, au rămas pe dinafară.

Sfârşitul războiului a marcat prima izbândă a principiului naţionalităţilor. Harta Europei a fost modificată în sensul realităţilor etnice. Dar, cum era şi firesc, învinvinşti nu puteau să renunţe aşa uşor la ideea lor călăuzitoare.

Imperialismul puterilor centrale era înfrânt în aparenţă. El îşi găsea încă un puternic sprijin în tabăra aliaţilor naţionalişti, unde imperialismul britanic şi cel rus se strecurase bine mascat.

Cea dintâi reacţie trebue căutată în revoluţia rusească. Cu toată aparenţa de extremă democraţie, revoluţia rusă a fost pusă la cale şi efectuată de către Germania, ca o ultimă încercare pentru slăbirea duşmanilor săi. Isbânda principiilor comuniste în Rusia, nu a schimbat însă întru nimic soarta armelor.

Conferinţa păcii nu a putut totuşi aduce izbânda completă a naţionalismului. Imperialismul economic al Angliei a fost până acum, la căderea guvernului Lloyd George, o continuă piedecă. Pacea Europei a suferit astfel o întârziere de patru ani, în care timp, dacă tendinţele imperialiste deveneau tot mai anemice, principiul naţionalist al politicei noilor state avea să ducă o aprigă luptă contra tendinţelor de extremă ... democraţie ale comunismului.

Comunismul în ultimă esenţă nu este decât un imperialism de altă structură, un imperialism internaţional şi dictatorial, ca şi socialismul. Fatal urma deci ca el să întâmpine cea mai vie rezistenţă în statele unde principiul naţionalist constitue opera unei lungi tradiţii politice, sau o necesitate inexorabilă. Franţa, Italia, se numără printre cele dintâi; România, Jugoslavia, Cehoslovacia, Polonia, Grecia, printre cele din urmă.

Izbânda reală abia acum se poate întrevedea. Căderea guvernului Lloyd George în Anglia este datorită politicei sale imperialiste. Ea înseamnă cel dintâi succes al naţionalismului francez. Instituirea fasciştilor italieni a fost o urmare firească a acestui succes. In Franţa ca şi în Italia s'au aşezat cei dintâi piloţi ai naţionalismului european, celelalte state vor trebui să-şi conformeze alcătuirea internă după necesităţile principiilor călăuzitoare naţionaliste cari vor prezida la aşezarea Europei. Insăşi Rusia pare gata să accepte politica naţionalistă a Franţei, ceeace înseamnă prima îngenunchiare a imperialismului internaţionalist care a terorizat Europa după războiu.

D. I. C.

... din partidul comunist francez

Ocupându-se de situaţia politică a comuniştilor, ziarul „Le Temps" spune, că ar fi o greşală să se creadă că congresul acestui partid a pus capăt crizei în care încă din ziua alcătuirei lui, se sbate partidul extremist înfeodat Moscovei.

Dimpotrivă, pare că defecţiunea comuniştilor începe acum cu mai multă furie şi simptomele pe care zilnic le observăm, ne fac să fim convinşi că din ce în ce organizaţia comunistă merge cu paşi repezi spre definitiva ei desfiinţare.

Unul din cele două organe comuniste a fost suprimat zilele acestea, iar cel de al doilea este pe cale de a dispărea, întru cât demisiunile colaboratorilor curg în fiecare zi, însoţite de comentarii destul de lămuritoare.

Totuşi, noul comitet de direcţie, numit în urma hotărârilor congresului, care a fost un adevărat eşec pentru Moscova, a început să excludă din partid o serie întreagă de „militanţi" şi să publice un apel la partizanii comunişti, cu scopul ca aceştia să se supună fără rezerve comitetului executiv al internaţionalei III-a.

Acest comitet de direcţie, a crezut de datoria lui ca să dea asigurări de fidelitate Moscovei, din care cauză a socotit necesar să se ralieze „Internaţionalei" III-a. Dar această atitudine, continuă ziarul „Le Temps" este un servilism înjositor faţă de o influenţă politică streină, care pretinde să stăpânească complect un partid politic francez.

Supunerea umilitoare faţă de Moscova nici nu este măcar pornită din principii politice, căci programul politic al Internaţionalei III-a variază la nesfârşit potrivit împrejurărilor şi intereselor şefilor sovietişti, a căror întreagă acţiune, nu se mărgineşte decât la ideia ca pe orice cale să împedice cel puţin în parte, falimentul comunismului.

Dovada acestei situaţii ne-o face faptul că în organul oficial al partidului, unul dintre principalii membri ai comitetului de direcţie, declară: „Impotriva intenţiunilor noastre, este cert, că comitetul executiv din Moscova, întâmpină în ţara noastră, mari dificultăţi de aplicare". Mai departe, ziarul „Le Temps" constată că deşi situaţia comuniştilor francezi este din cale afară de sdruncinată, totuşi membrii comitetului de direcţie, continuă să mai creadă că acest partid extremist trebuie să predomine pătura muncitorească din Franţa.

In susţinerile lor, ei afirmă că dacă astăzi în rândurile militanţilor comunişti se constată dezordine şi zăpăceală, aceasta nu se datoreşte de loc spiritului comunist, ci este o turburare generală provenită din cauza stărei economice extrem de precare.

Cu tot servilismul noului comitet de direcţie, totuşi el n'a împedecat de loc pe Manoilisky, delegatul comitetului executiv al internaţionalei III-a, de a trimite birou lui politic al partidului comunist, o scrisoare în care afirmă că toată responsabilitatea actualei situaţii creată în rândurile partidului comunist, cade asupra centrului.

De sigur că această atitudine, trebuie privită ca fiind începutul unei noui crize comuniste.

Din oricare punct de vedere va fi considerată criza partidului comunist, ea nu dovedeşte decât o lamentabilă înjosire din partea tuturor acelora cari şi-au propus să arunce democraţia franceză în ghiarele bolşevismului, cu urmarea firească de a încerca în Franţa aceiaşi monstruoasă experienţă care a aruncat Rusia în prăpastie.

Dar, în Franţa comunismul a fost ucis de chiar spiritul democratic. Din aventura comunistă de aici, nu mai rămâne doar de cât amintirea că apostolii grupărei bolşevice totdeauna au fost preocupaţi de ideia aservirei mişcărei muncitoreşti, propriei lor acţiuni politice.

Greva muncitorilor unguri din Arad

Măsurile luate de guvern pentru reîncepere lucrului şi menţinerea ordinei

In privinţa grevelor dela Arad, ziarul „Viitorul" dă următoarele lămuriri:

Sunt aproape trei luni de când guvernul constatând, că, la uzinele „Astra", din Arad, muncitorii, cari sunt aproape în întregime unguri, se dedau la dezordine cu caracter politic şi nu economic, a fost nevoit să militarizeze întreaga instituţie.

Văzându-se mobilizaţi pe loc, lucrătorii, instigaţi de elemente sosite în acest scop din Ungaria, s'au dedat la greva pasivă. Pentru a pune capăt acestei stări de lucruri, direcţiunea militară a fabricei „Astra" a încercat să introducă lucrul cu acord.

In faţa acestei măsuri muncitorii au declarat grevă şi cu ei s'au solidarizat ceilalţi lucrători dela alte fabrici din Arad.

Guvernul aflându-se în faţa unei mişcări căreia organizatorii ei îi imprimase dela început un caracter politic pronunţat, a ordonat măsuri severe pentru reînceperea lucrului în fabricele din Arad şi menţinerea ordinei.

Instigatorii principali au fost daţi în judecată, conform legii Asociaţiunilor profesionale. Cei câţiva streini cari se introduseră în ţară, cu acte neregulate au fost expulzaţi.

Doi reprezentanţi ai Ministerului muncii au plecat azi la Arad cu scopul de a interveni pentru reluarea lucrului, atât la „Astra" cât şi în atelierele în cari muncitorii au declarat grevă de simpatie.

In Arad este complectă liniştea.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Datini reinviate...

— Un covor pe masa de încoronare —

de LUCREȚIA de COSTA NICOALA

In castul și îndepărtatul trecut al Domnițelor Române, aflăm cea mai mare pietate în lucrarea odoarelor pentru sfintele biserici. Se vorbea, pe vremuri, ca despre o minune, despre cusăturile și finele țăsături ale vrednicelor noastre străbune.

In iatacurile Domnițelor și jupănițelor de pe vremuri, în cari sârguincioasele mânuțe țeseau și coseau minunatele arabescuri și motive naționale, împletind printre fire sentimente și gândiri ginașe și formând din ele tot atâtea poeme scrise în fire de mătasă și fluturi de aur — găsim cuprinsă toată distincția de suflet a femeilor noastre.

Dar aceste pilde din trecut, par'că iau acum o nouă viață în România-Mare. Doamnele române încep a face odoare bisericești. Pentru masa încoronării din Alba-Iulia, s'au făcut mai multe covoare. Cel mai frumos însă, și pe care l'am văzut și eu, este acela lucrat cu o deosebită artă, de d-na văd. Aurelia Hossu născută Petco.

A lucrat la el aproape 4 ani, decând a ocupat România județul Hunedoarei, a început a-l țese cu gândul sfânt de a-l dărui bisericii în care avea să se facă încoronarea și iată că cea mai strălucită coroană din lume, câștigată prin milenara muncenicie a poporului și prin eroismul noului împărat al „Daciei felix" a fost dusă pe acest minunat covor așternut pe masa sf. biserici de încoronare.

Acest covor are în 4 colțuri cele 4 embleme ale țărilor alipite; la mijloc este emblema și coroana României întregite lucrată în aur și perle; de patru părți se află și emblema particulară a casei de Hohenzollern.

Covorul a fost expus în Deva și Alba Iulia, stârnind admirația trecătorilor.

Iar în ziua Incoronării, el a fost pus pe masă însoțit de următoarea ploasă dedicație, scrisă pe un pergament, cu mari litere și inițiale artistice în colori naționale.

„Făcut-am acest pristolnic, cu multă osârdie, ca să rămână la Sf.-Biserică de pomenire a slăvitei zile de încoronare, stăpânit fiind sufletul meu de cucernicie și credință, către Domnul Dumnezeul meu, cât și de gândul de *recunoștință* către Izbăvitorul Neamului Românesc biruitor al vrăsmașului de veacuri, Ferdinand I-ul și Preaînălțata Sa soție Regina Maria, cari împreună luat-au cu Duhul dreptății și al vitejiei, cârma peste Neamul întregit, lărgind hotarele țării în lung și în lat, precum bine a voit Dumnezeu și ostășeasca virtute a Regelui și-a oștenilor Săi.

Și acum proslăvind fericita zi, în care cinstitorul de lege creștinească Ferdinand I-ul, *Unsul Domnului este*, Harul ceresc să se reverse peste toate făptuirile Sale, ca să putem aduce laudă și mulțumire lui Dumnezeu, lui Iisus Christos și Preacuratei fecioare. Amin"

Această dedicație ne spune cu pris siută de ce înalte sentimente a fost călăuzită D-na Vad. Aurelia Dr. Hossu.

Lucreția de Costa-Nicoală.

Răspândirea culturei în massele muncitorești ale Ardealului

Ședători artistico-culturale și conferințe pentru muncitori. Cursuri profesionale. Săli de lectură și biblioteci prin fabrici. O acțiune lăudabilă a societății „Cultura poporului"

O importanță deosebită, în consolidarea românismului în Ardeal, trebuie să se acorde răspândirei culturei și spiritului românesc în massele muncitorești.

Se știe că muncitorimea ardeleană datorită superiorității numerice a muncitorilor străini se găsește până astăzi încă sub influența primejdioasă a spiritului maghiar care întreține în sufletul muncitorimei ideia că actuala stare de lucruri e trecătoare, și nădejdea în restabilirea vechilor timpuri. Pentru a contrabalansa mișcarea aceasta protivnică intereselor statului român, acum doi ani, un grup de intelectuali români din Cluj sub conducerea d-lor V. Dimitriu, General N, Petala, General I. Anastasiu și Marin Ștefănescu, au pus basele soc. „Cultura Poporului" și au pornit o intensă activitate pentru ridicarea nivelului cultural al muncitorilor si pentru infiltrarea în sufletele lor a idei naționale române.

In vederea acestui scop, societatea „Cultura poporului" a organizat și a ținut prin secția centrală din Cluj și prin filialele ei din provincie, 164 de ședători artistico-culturale pentru muncitori, a organizat 14 cursuri de limbă românească și cursuri profesionale pe la diferite fabrici din Ardeal, cu slabele ei mijloace materiale a înființat 5 biblioteci populare dintre care una în Mănăstur, prin reprezentanții ei a ținut nume oase conferințe culturale prin diferite orașe ale Ardealului și a făcut să apară o gazetă pentru popor, care în ultimul timp era mult căutată de populația dela sate și de muncitori și care astăzi, din cauza lipsei mijloacelor materiale, a trebuit în mod provizoriu să'și suspende apariția.

Acțiunea, sau mai bine zis apostolatul admirabil pornit de „Cultura poporului" a avut ca prim rezultat înăbușirea grevei generale a lucrătorilor, din Ardeal prin întoarcerea dela ideile anarhice a tuturor muncitorilor dela Uioara și dela Petroșani.

Pe de altă parte, prin cursurile de limbă românească, prin cursurile profesionale, prin ședători, prin societăți de lectură și prin biblioteci populare și muncitorești, s'a putut obține rezultatul lăudabil că cei puțin 40 la sută dintre muncitorii dela Cluj, Uioara, Petroșani etc., au ajuns să vorbească românește. Pe de altă parte, tot datorită acțiunei soc. „Cultura poporului" o mare parte dintre muncitorii români și streini au fost smulși din ghiarele sindicatelor comuniste sau socialist-extremiste și înregimentate în sindicatele naționale. Aceasta e pe scurt frumoasa și rodnica operă a soc. „Cultura poporului" dela Cluj.

Cu toată lipsa aproape totală de mijloace materale, cu toate că nimeni nu se gândește să dea un ajutor material acestei societăți, cu toate că ducerea mai departe a acestei activități pretinde, neglijarea atâtor interese personale, atât timp, atâtea secrifici de odihnă și de liniște — cu toate că trebuește să lupte cu atâtea interese și acțiuni contrare scopurilor ei, „Cultura Poporului" își va relua activitatea și în anul acesta.

In planul de activitate din anul acesta, se vor menține: ședătorile artistico-culturale, cursurile de limbă românească, cursurile profesionale, conferințele, etc.

Printr'un apel adresat tuturor oamenilor de bine din țară, se vor înființa numeroase noui săli de lectură și biblioteci populare și muncitorești, unde în fiecare Duminică câte un membru al societății va ține conferințe și va face lectură din operile scriitorilor noștri.

In ceia ce privește gazeta „Cultura Poporului" nu putem spune altceva — decât atât că dispariția ei chiar provizorie a lăsat un mare gol în mișcarea de luminare a țăranilor și a muncitorilor și că toată această țărănime și muncitorime așteaptă cu nerăbdare ziua reapariției acestei gazete, care constituia o hrană sufletească minunată.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Dintr'o lume îndepărtată

— Cum se cultivă poporul American —

Un lac — Chautauqua — la capătul nord-vestic al Statului New-York.

Vii pe apă, cobori în port și intri în localitatea purtând acelaș nume ca și locul.

Aici e o Universitate de vară, deosebit de interesantă și special întocmită pentru burghezime și tagma institutorilor.

Din toate părțile marelui continent american, se îndreaptă cu miile doritorii de cultură aleasă spre Chautauqua, unde se întrunesc pe vară opt săptămâni, în apropierea, sub farmecul și atâtarea naturei.

Vin de la distanțe colosale, făcând și 17 zile pe drum.

Alături de oameni adulți, se aduc aici mulți copii — băeți și fete — sub conducerea învățătoarelor.

Ele își îmbogățesc cunoștințele, iar micuții înviorează puterile în aer liber cu jocuri și sporturi potrivite trupului lor.

Din sălile de cursuri, dacă ies în relief prin frumsețea și ideea de imensitate ce reprezintă.

„Hall of Philosophy", nedând imagina unui templu grec, e zidită în pădure; și colosalul „Amfiteatru", cioplit adânc într'un munte.

Până la opt mii de oameni încap pe băncile acestui minunat amfiteatru... Acustica lui este atât de perfectă încât și vocea slabă a unui conferențiar bătrân se aude chiar de pe ultimul loc.

Tot în el se fac deosebite comemorări, festivități, concerte. Orga cu dimensiuni gigantice, stăpânește cu sunetele ei vastitatea întinderii.

Artiștilor li se rezervă anumite locuințe în locuri mai retrase. Virtuoșii la pian, vioară, etc. găsesc aici liniștea trebuitoare inspirației.

Meseriile au și ele partea lor de considerație. Ateliere prevăzute cu tot soiul de unelte și mașini, stau la dispoziția celor doritori de a se lumina în direcția aceasta.

Breasla dăscălească — compusă în America din femei în majoritate — își desăvârșește în aceste ateliere prepararea pentru marea ei misiune, ca apoi să treacă și tinerelor vlăstare cunoștințele, respectul și dragostea pentru munca brațelor.

Paralel cu desvoltarea inteligenței și-a destoiniciei manuale, se dă atenție și sporturilor: câmpuri pentru bătut mingea; partide și întreceri de înotat, de vâslit...

Precum vedem, un eșafodaj complect, unde omul e luat în considerație cu toate energiile și aptitudinele lui. Șapte zeci și cinci de profesori și conferențiare muncesc din răsputeri pentru cultivarea oaspeților, cari se urcă până la 15 mii pe vară!

Programele de cursuri și conferințe sunt de o bogăție și varietate surprinzătoare.

O pildă; într'o singură zi erau afișate 49 prelegeri cu tot soiul de subiecte, de la cele mai banale până la cele mai înalte.

Spicuim câte-va: — Despre pădure și păsări; — Despre mișcarea socială modernă în Europa; — Despre istoricul băncilor americane; — Despre modul de preparație al cremei și-a înghețatelor; — Despre biserică și chestia muncitorească.. iar seara concert cu soliști și coruri în grandiosul Amfiteatru.

Afară de cursurile de specialitate pentru institutori, de conferințe pentru marele public, în fie-care an se ține un curs special despre un subiect hotărât.

Intr'un an: — Chestiuni americane — în altul: — Chestiunile culturale ale Angliei — într'al treilea: — chestiunile culturale ale Franței, și așa mai departe.

Cursurile acestea se scot apoi în broșuri și cărți, se vând vizitatorilor, cari astfel sânt legați sufletește de Chantanqua și în celelalte anotimpuri.

Foarte mulți dintre bărbații și femeile însemnate americane au venit și vin, au lucrat au citit și ținut cursuri în acest cuib de cultură.

Printre ei sânt nume cunoscute și la noi: Roosvelt, Taft, Mac Kinley, Julia Howe.

Ne explicăm acum constența de care dau dovadă unii vizitatori. Un domn bătrân povestește că împreună cu nevasta și fiica sa vine regulat să petreacă vara la Chantanqua de 30 de ani.

■

Câte-va clipe încă pentru alte curiozități demne de atenție și studiu.

Sântem în otelul „Atheneum" din localitatea știută. Portarul, spătos și serviabil, poartă ușor pe umeri cuferile pasagerilor. Figura lui e cludat de atrăgătoare. Intrăm cu el în vorbă și aflăm că-i . . . student medicinist.

Dar femea de serviciu ce are grija rânduelei prin camere?

Și ea o studentă, ca și cele 30 de domnișoare cari servesc la table d'note pe cei patru sute de clienți ai otelului...

La ascensor ne așteaptă un băețaș, care nu se lasă nici el mai pre jos: — va deveni student; deocamdată e gimnazist. Și câți și câți alții!...

Muncesc vara, în condițiunile cele mai umile, cu râvnă și promptitudine, pentru ca cu banii economisiți să-și urmeze apoi cursurile la școlile și universitățile de cari depind...

Momentele de repaos, de înfrățire, de ștergere a diferențierilor sânt pline de duioșie.

E seara, munca a mai contenit. Iată-ne în spațiosul vestibul al otelului.

Lucsoasa și fina doamnă a milionarului din Cincinnati, într'o apropiere și intimitate expresivă, stă de vorbă cu domnișoara care-i fusese chelnăriță la masă.

Vorbesc de una alta de condițiunile din propriile lor țărișoare și raporturile cu marea țară înglobătoare...

Alt grup ne atrage privirea.

E un domn bătrân din Kentuchy, care cere stăruitor lămuriri băețanului dela ascensor asupra unor cuvinte latine, auzite la prelegerile de astăzi și neînțelese.

Grăbit, băiatul dă explicațiile dorite și fuge, căci clopoțelul a sunat și numărul cutare cere să se aducă sus repede apă cu ghiață...

La sfârșitul sezonului oaspeții se împrăștie în cele patru vânturi, îndreptându-se spre căminurile lor.

Mintea li-i îmbogățită cu idei noi; inima li-i plină de calde simțiminte unificatoare...

Se despart cu părere de rău și fac planuri de-a se revedea la anul viitor...

Ni se pare că acolo, departe, în Noul Continent e o stare de spirit, o lărgime de vederi și întocmiri sociale ce nu înfloresc aiurea...

Ni se pare că acolo e tinerețea și viitorul omenirii...

Lelia P.

Cronica politică

Situaţiunea politică. — Reîncepem astăzi însemnările zilnice ale acestei rubrici, pe cari le-am întrerupt în timpul vacanţei parlamentare socotind că această vacanţă va însemna şi o potolire a luptelor politice. In timpul verei însă partidele de opoziţie cu orice preţ, naţional şi ţărănist, au desfăşurat cea mai deşănţată acţiune de agitaţie şi cea mai violentă campanie de presă, pe care am cunoscut o. Dar epuizându-şi puterile în acest efort, ambele partide se găsesc obosite tocmai în anotimpul, când în preajma deschiderii parlamentului, hărţuielile politicei reîncep deobiceiu. Sătulă de vorbă goală şi de agitaţie stearpă, opinia publică priveşte cu desgust la svârcolirile unor politiciani, cari nu dovedesc prin nimic preocupări serioase şi gânduri de muncă realizatoare.

Partidul naţional se depărtează zilnic dela ceiace trebuie să fie datoria unui partid politic românesc. Prin politica sa, el încearcă învrăjbirea oamenilor de aci şi de dincolo, iar prin acţiunea sa el procură arme color de peste hotare cari nutresc gânduri rele României întregite.

Partidul ţărănist condus de d-nii Stere şi Lupu a ajuns să fie astăzi un partid de agitatori plătiţi de guverne straine.

Partidul conservator continuă a rămâne, în ciuda desperatelor sforţări ale d-lui Marghiloman, tot la uşa vieţii politice. Partidul conservator democrat, în urma morţii lui Tache Ionescu, se găseşte dezorientat. Cât despre d-l Iorga, nu se poate spune nimic hotărât întrucât s'a dovedit de mult mai capricios decât o femeie.

Despre o înţelegere a partidelor de opoziţie nici nu poate fi vorba, atât de deosebite sunt concepţiile metodele, şi ambiţiunile conducătorilor lor.

In atari condiţiuni, situaţiunea politică a guvernului n'are nici un motiv de nelinişte. După uriaşa operă pe care a putut-o realiza numai în opt luni de guvernare şi după dovada de energie şi de muncă pe care a dat-o guvernul a dobândit în opinia publică un credit politic şi un prestigiu moral, ambele atât de trainice încât nu pot fi sdruncinate de acţiunea opiziţiei, mai cu seamă în forma în care s'a manifestat.

Cu această autoritate şi cu această încredere guvernul îşi poate desăvârşi în linişte marea operă a cărei răspundere şi-a luat-o.

„O şansă pierdută"...

Un nou succes al politicei de obstrucţie

După succesul înregistrat de partidul naţional la Budapesta, ca urmare firească a atitudinei sale faţă de actul Incoronării, şi după cel pe care la Londra i-l oferea articolul unui vechiu prieten al nostru, fals informat, partidul naţional are prilejul să înregistreze un nou succes în străinătate.

Ziarul londonez „Times" scrie de curând un articol pe care îl întitulează „O şansă pierdută pentru România". Autorul articolului interpretează abţinerea partidului naţional ca o manifestare care a prezentat în afară „drept farsă" popularitatea Familiei noastre regale.

Oricâtă scuză i s'ar găsi partidului naţional — şi autorul articolului nu pare de loc străin de manifestul lămuritor al acestui partid — fapt cert e că s'a dat ocazie străinătăţii să vadă în serbarea comemorativă a unităţii noastre naţionale altăceva decât ceea ce trebue să se vadă. Luptele politicei noastre interne servesc de argument şi vor servi contra intereselor noastre de stat, iar singurul vinovat pentru aceasta este şi rămâne partidul naţional, care a dat Incoronării caracterul unei manevre politice.

Astfel partidul naţional poate fi satisfăcut de urmările politicei sale. Ţara însă are de înregistrat „O şansă pierdută" din cauza politicei sale, şi nu va întârzia să-i fie recunoscătoare.

PRIGONIRE

Cum îşi scuză partidul naţional falimentul politic?

Ziarele partidului naţional, ca şi cele prietene acestuia, caută să acrediteze în public ideia că partidul naţional ar fi prigonit.

„Prigonirea partidului naţional?"

Iată un lucru în adevăr foarte curios. Dela căderea guvernului Take Ionescu şi până astăzi, partidul naţional exercită asupra ţării în general şi asupra Ardealului în special o adevărată teroare. Se poate oare vorbi într'o atare situaţie de prigonirea partidului naţional?

Activitatea în alegeri şi după alegeri a acestui partid ar fi îndreptăţit la represalii orice guvern. Partidul naţional duce de nouă luni cea mai deşănţată campanie politică ce s'a văzut vre-odată în ţara românească. Agitaţiile sale nu s'au mărginit în cadrul permis al luptelor de politică internă. După ce forţele partidului naţional au fost toate mobilizate pentru împiedecarea oricărei activităţi folositoare ţării, după ce partidul naţional s'a opus cu toată îndârjirea contra oricării încercări de unificare şi consolidare, după ce populaţia Ardealului a fost asmuţită contra vechiului Regat, după ce duşmanilor noştri din streinătate li s'au oferit de către partidul naţional şi **numai de către partidul naţional,** atâtea arme împotriva unităţii noastre naţionale, se poate vorbi serios de prigonirea partidului naţional? Neruşinarea prea ar fi mare pentru a crede în seriozitatea unei atari versiuni.

Şi totuşi e adevărat. In câteva rânduri ziarele partidului naţional au căutat să dovedească acest lucru sau au căutat să găsească pentru scuzarea politicei partidului, motivul prigoanei. Ziarele bucureştene — spre onoarea lor, nu toate — cari au dovedit o complectă lipsă de pricepere şi spirit critic obiectiv în chestiunile de politică provocate de partidul naţional, au reprodus fără nici un control aceste stupide scuze, le-au amplificat întrebuinţându-le ca argumente.

Luăm la întâmplare dintr'un ziar bucureştean:

Ordinele date administraţiei din Ardeal de a exaspera pe membrii partidului naţional au fost numai transmise de dl general Văitoianu.

„Conceptul acelei campanii politice a fost dat însă de şeful guvernului. Ca dovadă că e aşa, e faptul că în timp ce administraţia din Ardeal opera pe aderenţii partidului naţional, presa liberală ducea şi ea cea mai injurioasă campanie în contra acelui partid şi doar nu ministrul de interne inspiră presa liberală, ci ea e direct subordonată dlor Ion şi Vintilă Bratianu".

Lipsa de seriozitate sare în ochi. Ca supremă dovadă pentru afirmaţii stupide ca cele de mai sus se dă drept fapt alte două afirmaţiuni rămase nedovedite.

Cum a fost şi cum este partidul naţional persecutat de către organele administrative? Aceasta nu ni se dovedeşte pentrucă nu ar avea cu ce. Am vrea să ni se aducă o singură dovadă serioasă la această afirmaţie care tinde să prezinte în victimă un partid vinovat de cele mai grave abuzuri cetăţeneşti.

In ceea ce priveşte acuzările aduse presii partidului liberal, neobrăzarea întrece orice margini. Colecţiile ziarelor naţionaliste din ultimele nouă luni dau cea mai formală desminţire pretenţiei că presa partidului liberal a început atacul; iar injuriile şi calomniile foilor naţionaliste nu au putut cu nimic influenţa tonul urban al articolelor de apărare din presa partidului naţional.

Dar poate fi un argument faptul că partidul naţional a fost atacat de ziarele unui partid advers? Cei însă porniţi a face atmosferă în jurul partidului naţional, văzând politica partidului condamnată de întreaga ţară, recurg la un procedeu înjositor, invocă mila şi compătimirea ţării, înfăţişând partidul ca pe o victimă.

Astfel partidul naţional a agitat contra unităţii naţionale pentrucă a fost prigonit, a împiedecat unificarea şi consolidarea pentrucă a fost prigonit, a încercat să învrăjbească Ardealul cu restul ţării pentrucă a fost prigonit, a furnizat argumente contra ţării, duşmanilor, pentrucă a fost prigonit, a lipsit de la Incoronare pentrucă a fost prigonit.

Frumoasă apărare în adevăr, dar cine o crede?

Statutul funcţionarilor publici

Informaţiuni din capitală ne anunţă că noul budget al statului va fi alcătuit în legătură cu statutul funcţionarilor publici şi cu suprimarea serviciilor şi posturilor, care nu mai corespund necesităţilor statului.

Ştirea este de o deosebită importanţă şi dovedeşte că actualii conducători credincioşi făgăduelilor făcute de a se ocupa îndeaproape de soarta slujbaşilor statului, nu părăsesc un moment această ideie.

Lucrul e cunoscut îndeobşte, că intenţiunile guvernului sunt de a crea un corp select de funcţionari numai în limitele necesităţilor statului. Pentru ca să se ajungă la această situaţie, comisiunea de studiu a chestiunei, a opinat că trebuesc revizuite toate serviciile publice, cu scopul de a se face constatarea care anume funcţionari sunt indispensabili bunului mers al afacerilor publice. Urmarea desigur, va fi că toate sinecurile găsite ca fiind înfiinţate numai în vederea de a satisface partizani politici, vor fi desfiinţate.

Cu chipul acesta, statul va avea putinţa pe lângă realizarea unor însemnate economii în budget, dar va fi în măsură ca să vie şi în ajutorul stărei materiale a funcţionărimei.

Stăpânit de convingerea, că în opera de unificare, guvernul trebuie să ţie seama de legislaţiile tuturor provinciilor din nou alipite, acei însărcinaţi cu alcătuirea proiectului legei privitoare la îmbunătăţirea stărei funcţionarilor, au constatat că statutul funcţionarilor din Ardeal, prezintă principii, cari nu pot fi nesocotite deloc. De aceea suntem în măsură să afirmăm că îmbunătăţirea stărei funcţionarilor va fi realizată, luându-se de bază actuala organizare a funcţionarilor din Ardeal.

Această hotărâre desminte, deci, afirmaţiunea neadevărată a celor interesaţi să răspândească versiunea, că guvernul în alcătuirea legilor de unificare, nu ţine socoteală de dispoziţiile astăzi în vigoare în teritoriile alipite şi care conţin principii bune.

Statutul funcţionarilor din Ardeal, în adevăr, e o lege pornită dintr'o concepţie sănătoasă şi prin adoptarea acestei legi de către stat, toată lumea e convinsă că va avea rezultate salutare. De aceia guvernul n'a stat o clipă la îndoială a-i însuşi parte din dispoziţiile lui, cu credinţa că starea funcţionarilor va suferi însemnate îmbunătăţiri.

Mizeria studenţimii Clujene

Plângerile ce ni s'au repetat mereu de către studenţii universităţii noastre, împotriva greutăţilor de neînvins ale vieţii de student de azi, ne-au îndemnat să întreprindem o anchetă în chestiunea aceasta şi să stăruim, ca autorităţile în drept să intervină, spre a pune [illegible] că studenţimea clujană de a'şi vedea numai de carte.

Mizeria cea mai mare o prezintă lipsa de locuinţe. Cele două căminuri studenţeşti şi al treilea: căminul studentelor, nu sunt suficiente nici pentru o infimă parte a studenţimii.

In afară de aceasta mulţi studenţi din cursurile naintate au fost evacuaţi sau li-s'a pus în vedere evacuarea din cămin, spre a se face loc studenţilor noui, acelora cari au obţinut burse. De fapt, nu sunt găzduiţi, ori nu vor fi găzduiţi de-aci înainte în cămin decât bursierii. De încartiruirea celorlalţi nu s'a prea ocupat nimeni.

Centrul studenţesc a început nu'i vorbă, în timpul din urmă, să întocmească o listă a studenţilor fără camere. S'a luat, chiar, contact cu oficiul închirierilor; spre a se obţinea camerele necesare şi am aflat, că şeful închirierilor, a făgăduit centrului studenţesc camerele necesare şi în urma acestei promisiuni conducătorii studenţilor au răspândit un chestionar, făcând apel la toată studenţimea să comunice adresele camerelor despre care ştiu, că sunt ocupate ilegal, prin fraudă, precum şi cele nedeclarate. Suntem informaţi, că s'ar fi promis studenţimii încuviinţarea unei delegaţiuni studenţeşti, care să ancheteze în oraş din casă în casă. Din păcate însă oficiul de închirieri şi-a închis tocmai acum biroul.

Din cauza crizei acesteia de locuinţe studenţii dorm îngrămădiţi pe la prieteni, câte 3—5 într'o cameră; sau sunt nevoiţi să frecventeze cafenelele şi alte localuri publice.

Incontestabil, că această situaţie nu poate fi tolerată la nesfârşit.

Ar mai trebui vorbit la acest loc despre scumpetea alimentelor, despre necesitatea unui consum studenţesc, [illegible] întreaga studenţime.

Mai este apoi o problemă tot atât de grea de deslegat pentru studentul fără mijloace, problema cărţilor. In vară am mai stăruit în coloanele acestui ziar asupra lucrului acestuia. D. N. Iorga propusese înfiinţarea unei edituri a universităţii de aici. Era o propunere salutară şi din punctul de vedere al binelui studenţesc, dar şi pentru românizarea mai temeinică şi mai grabnică a capitalei Ardealului. Până acum nu s'a văzut nici un indiciu, că sfatul d-lui Iorga ar fi dat cuiva de gândit. Il repetăm din cauza aceasta încă odată.

Cu alte ocaziuni ne vom mai ocupa de situaţiunea rea a studentului clujan. De data aceasta ne mărginim să arătăm, că nici când studenţimea română din Cluj n'a fost într'o mai mare mizerie, decât acum, când nici slujbe nu mai găseşte, nici meditaţiuni şi nici o altă resursă.

Chiar şi acest fapt ar trebui să îndemne autorităţile să sprijineas că acest tineret. Din parte-ne, făcând acest apel la autorităţi, nu ne îndoim, că profesorii vor da tot ajutorul studenţimii, iar din partea ei ne-am aştepta, ca în loc să facă gălăgie politică, de simpatie sau antipatie faţă de unii şi alţii, să se ocupe mai mult de aceste chestiuni ale sale, care, la fel cu politica, o opresc dela carte. O manifestaţiune pentru auto-ajutorare nu va fi de nimeni rău văzută: ar fi din potrivă indiciul, că studentul de aici să ştie afirma, pentru ca pe urmă să se afirme prin succes la carte.

Informații

D-l prof. **I. Mateiu** ne roagă să vestim, că față de insultele și calomniile organului naționalist din loc, care nu l-au impresionat nici până acum, d-sa n'are decât un singur răspuns: **disprețul său.**

Îi trimite totuși un avertisment binevoitor: să fie mai modest în fluturarea mustrătoare a lozincii de „autoritate morală", căci într'o bună zi marii moraliști ai „Patriei" ar putea regreta astfel de atitudini insolente.

■

Simpaticul bijutier d-l Heinrich S. Braunfeld din Cluj a căpătat în 30 Octomvrie o fetiță cu numele Livia. Din partea noastră dorim viață lungă.

*

Persoanele cari doresc să ia parte la adunarea Asociației care se va ține la Sibiu în zilele de 8 și 9 Noembrie, sunt anunțate că biletele de legitimație pentru călătorie se pot căpăta dela d-l protopop Dăianu, str. N. Iorga Nr. 6 etaj.

*

Dl. Mircea Leonescu, actual inspector administrativ, a fost înaintat inspector general cl. II, cu titlu onorific în serviciul agriculturi și domeniilor din Transilvania.

■

Dl Vasile Dobrotă, a fost numit director clasa I, la direcțiunea regională a asigurărilor sociale Sibiu.

*

In ziarul „La Nazione dela Sera", într'un articol interesant dl Tomaso Fracassini face istoricul întemeerii regatului român[illegible] românesc.

*

Greva de la fabrica „Schiell" din Brașov pentru repararea vagoanelor c. f. r. a fost aplanată.

Lucrătorii au reluat lucrul după ce delegatul lor a fost reprimit în fabrică.

Tratativele au stabilit ca zilele de grevă să nu fie plătite.

*

Dl dr. Victor Mărgineanu, a fost numit inspector general cl. I, pentru direcțiunile regionale și Casele cercuale din Ardeal, Banat și Părțile Ungurene, cu reședința în Sibiu.

*

Asociația profesorilor secundari, secțiunea Cluj, anunță pe membrii săi că a obținut, dela Directoratul general de instrucțiune, un local în Muzeul de arte și meserii. (peste drum de Liceul „Gh. Barițiu")

Localul stă deschis, la dispoziția profesorilor, în fiecare zi, după masă.

*

In ziua de 5 Noembrie a. c. orele 8 seara, în sala Prefecturei județene va avea loc un mare concert dat de dna **Elena N. Miksa,** soprană lirică de operă, cu program compus din arii din operele „Bărbierul de Sevilla", „Traviata", „Mignon", „Lakmé" etc. Acompaniamentul la pian va fi susținut de dl I. Nassavi, care va executa personal din Liszt și Chopin. Biletele la libraria Lepage.

Azi 2 și mâine 3 Noembrie se va ține la Sibiu un congres Catehetic al preoțimii.

Toți profesorii de religiune și cateheții din diferitele școli vor lua parte la acest congres.

*

Asociația profesorilor secundari, secțiunea Cluj, a luat inițiativa de a constitui în localitate o filială a „Casei de credit economie și ajutor a Corpului didactic". (In legătură cu Adresa Ministerului Instrucțiunii, No. 886—92).

Asociația invită deci pe toți membrii Corpului didactic, primar, secundar și universitar din regiunea Cluj să ia parte, personal sau prin delegație, la adunarea de constituire, care va avea loc în amfiteatrul Liceului Gh. Barițiu" din Cluj, în ziua de 12 Noembrie, ora 11 am.

*

In zilele de 15 și 16 Noembrie se va ține la Sibiu al treilea congres al preoților.

*

In cursul săptămânei viitoare va fi convocată comisiunea parlamentară însărcinată cu reforma constituțională, spre a lua în discuție ante-proectul întocmit de dl C. Dissescu.

*

La Iași s'au întrunit în congres delegații partidului naționalist-democrat din județele Moldovei de Nord, cuprinzând și Bucovina, cum și Basarabia până la Chișinău inclusiv.

[illegible] întemeiat federația naționalist-democrată a Moldovei de Nord.

Alt congres se va face la 12 Noembrie la Galați, unde se va întemeia federația „Dunărea de jos". Din această din urmă federație vor face parte și județele moldovenești Bacău, Tecuciu și Putna.

*

„Monitorul Oficial" publică textul legii prin care s'a acordat creditul extraordinar de 660.000.000 lei pentru plata suplimentului de primă de scumpete funcționarilor Statului.

■

Dl Dim. C. Iancic, actual prim-notar județean la subprefectura județului Trei-Scaune, a fost trecut în administrația centrală a ministerului de interne, cu titlu de consilier de secție.

*

Dl G. Popescu, secretarul general al ministerului de comunicații, a plecat aseară la Viena, spre a lua parte la lucrările comisiunei parlamente a regimului apelor din bazinul Dunării.

*

Foarte multă atenție se dă la spălatul și tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piața Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Decreție garantată. 2

Funcționarii ardeleni și sporirea salariilor

— De vorbă cu dl Dr. Ilie Oana, președintele Asociației funcționarilor din Ardeal —

Publicăm mai la vale declarațiile pe care dl Ilie Oana, președintele Asociației funcționarilor publici din Ardeal, le-a făcut unui redactor al ziarului nostru, și din care se va vedea că funcționarii Ardealului, în numele cărora vorbește dl Oana, sunt relativ mulțumiți de sporul acordat și că își dau perfect de bine seama că în împrejurările actuale nici un guvern n'ar fi putut face mai mult decât a făcut guvernul de astăzi.

Dl Dr. Ilie Oana, fost consilier superior la resortul de interne din Cluj, este o personalitate cunoscută în Ardeal ca unul care a luat parte la munca de organizare a administrației din Ardeal.

D-sa lucrează actualmente la un mare studiu asupra administrației Ardealului din care a publicat câteva fragmente în publicația săptămânală scoasă de d-sa „Revista Administrativă". Prin glasul d-sale autorizat, vorbește întreaga funcționărime conștientă de nevoile ei și de interesele țărei.

Declarațiile domnului Dr. Ilie Oana

Ce părere aveți despre modul cum guvernul actual a rezolvit situația materială a funcționarilor de stat?

— „Soluția dată de guvern problemei funcționarilor privită în principiu și mai ales în intențiile ei este cât se poate de bine venită și întrucâtva prin această lege spiritele funcționarilor s'au liniștit. Nu pot spune că această lege a mulțumit complect pe funcționari dar avem conștiința intenției bune a guvernului și a greutăților financiare prin care trece statul.

Care vi se pare că sunt părțile nemulțumitoare ale acestei legi?

— In primul loc una din principalele insuficiențe ale acestei legi este aceia că nu se face o deosebire simțită între funcționarii căsătoriți și cei necăsătoriți, cu toate că între greutățile traiului ale unora și ale altora există diferențe colosale.

In ceeace privește sporul acordat funcționarilor căsătoriți și cu copii s'a făcut deasemenea o greșală că nu s'a acordat acest spor progresiv cu numărul copiilor. Știut este că greutățile familiare ale unui funcționar cu 1 copil sunt mult mai mici decât ale altuia cu 2 copii. Dacă primului i s'a acordat un spor de 100 lei celui de-al doilea ar fi trebuit să i-se acorde cel puțin 250 și nu 150 cum prevede legea guvernului. Cu alte cuvinte creșterea numărului copiilor, nu aduce după sine creșterea progresivă a sporului.

— Care a spiritul ce domnește actualmente între funcționarii județeni și comunali? Sunt ei mulțumiți?

— „Din acest punct de vedere trebue să remarc următoarele.

Legea pentru sporirea salariilor funcționarilor județeni și comunali spune că aceste sporuri le vor plăti județul și comuna. De fapt însă salariile funcționarilor județeni și comunali sunt plătite tot de stat în cadrele bugetelor județene și comunale. Așa fiind dacă noua lege obligă județele și comunele să plătească sporurile, acestea neavând un buget special independent pentru a executa legea, vor trebui să pună noi impozite populației — județelor.

Acest lucru e însă împotriva dispozițiunilor legale prin care județul din proprie inițiativă nu poate pune noui impozite pentru a-și plăti funcționarii de oare ce pe aceștia îi plătește statul.

In ceia ce privește pe funcționarii comunali, sunt în adevăr unele comune care pot plăti din averea lor sporul nou dar cele mai multe nu pot face aceasta pentru că sunt zecimi comunale deja prea ridicate.

De alt cum și în cazul prim și în cazul al doilea, sporul are caracter de ajutor de scumpete.

Ori acest spor în toate țările, a fost și este plătit de către stat.

Sporul acordat funcționarilor liniștește spiritele funcționarilor până când cei în drept vor găsi mijloacele necesare să soluționeze mulțumitor salarizarea funcționarilor.

Incontestabil că prima cauză a nemulțumirilor funcționarilor nu e statul ci scumpetea și pot afirma că dacă guvernul va găsi mijlocul să eftinească traiul, sporul acordat e absolut suficient. Pentru eftinirea traiului însă numai noi consumatorii putem porni o acțiune eficace.

Statul poate face prea puțin în această chestune.

Funcționarii ardeleni au luat cu multă plăcere la cunoștință că guvernul s'a gândit cu multă bunăvoință îmbunătățirea situației lor materiale și s'a silit s'o amelioreze.

Cea mai mare doleanță însă, a funcționarilor ardeleni este rezolvirea cinstită a situației lor morale și de drept.

— Cum s'ar putea face aceasta? ca să corespundă dorințelor Dvoastră?

Singura și cea mai bună soluție ar fi aceia ca la rezolvirea tuturor chestiunilor care privesc pe funcționari să fie consultați nu oamenii politici ci de specialitate.

Exemplele de până acum arată că la rezolvirea acestor chestiuni au fost întrebați în totdeauna oameni cari, n'au aproape nimic comun cu funcționarii și cari nu pot înțelege durerile, cererile și îndreptățirile acestora.

Guvernele de până acum, în toate comisiunile care aveau menirea să proecteze legi administrative și de interes funcționăresc, au chemat și cheamă în comisiile lor advocați, preoți, ingineri, învățători, farmaciști etc., în fine pe toți aceia cari erau mai puțin chemați să dea deslușirile necesare

■

— Inaintea guvernului actual stau trei probleme mari: reforma administrativă, reforma judiciară și constituția. Dacă guvernul va proceda în sensul arătat mai sus, va putea realiza cu siguranță o operă reală care să înlăture definitiv situația de nesiguranță în care ne aflăm și să consolideze cu adevărat țara. Procedura guvernului în chestia funcționarilor lasă să se vadă că el s'a convins că trebue să eșim din situația și din sistemele de până acum și să pornim cu toți la muncă după o normă bine chibzuită.

— Credeți că guvernul actual va rezolva chestiunile administrative în mod corespunzător?

— Nu pot, și cred ca nimeni nu poate nega patriotismul, priceperea și prevederea guvernului actual. Așa fiind, dacă voiește să salveze țara din situația în care a găsit-o și în care este încă, o va face. De capacitatea necesară dispune.

*

Acestea sunt importantele și obiectivele declarații ale dlui Dr. Ilie Oana, președintele funcționarilor publici din întreg Ardealul.

St. P.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Ludovic Mezei la „Europa". Cafeneaua „Europa" va răsuna de Sâmbăta viitoare 'nainte de un răset continuu. Proprietarul cafenelei, jertfitorul Carol Kassa, a angajat pe cunoscutul în Ardeal Ludovic Mezey, distinsul comic dansator și pe eminenta lui parteneră Manci Keleti, apoi pe celebrul pianist vienez Fritz Plaschkeszt, cari vor face să strălucească la „Europa" distinsa lor artă muzicală și dansantă și aceasta — datorită spiritului de jertfă al dlui Kassa — fără nici o taxă de intrare și cu aceleași prețuri mici de până acum. Publicul familiar al Clujului, cunoscător al cafenelelor, va saluta cu plăcere inovația aceasta a „Europei". 2235

*

„FAVORIT" champagne — a lumei elite. Cereți în tot local cea mai favorită champagne! 2332

*

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Targul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

CIORAPII Lloyd 147 1880
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Pregătirea constituției

Azi, Joi, la ore 5 se va întruni comisia constituantei la care va lua parte și guvernul.

Congresul averescanilor

In jumătatea a doua a lunei Noembrie va avea loc congresul averescanilor într'un oraș ardelean. Se va vota un program și se va hotărî atitudinea față de parlament.

Desmințirea conflictului greco-român

Legația română desminte știrea unui conflict consular greco-român.

Evitarea unui mare accident de Cfr.

Miercuri la orele 4 și jumătate în stația Adjud, accceleratul 17 București—Cernăuți s'a întâlnit pe aceiași linie cu accceleratul 6 Cernăuți—București. In urma semnalelor disperate, mecanicii observând, au oprit trenurile la o distanță de 100 pași între ele. Panica a fost foarte mare.

România la Conferința Orientală

Impreună cu dl ministru Duca va mai pleca la Lausanne și ministrul plenipotențiar, Diamandi precum și un delegat al ministrului de războiu.

Pe măsura necesităților se vor mai trimite experți.

România va participa la lucrările comisiei pentru stabilirea granițelor și a regimurilor în Tracia și mai ales la regimul strâmtorilor.

La Lausanne se va stabili probabil un regim al navigației pe Marea Neagră.

Economiile noului buget

Noul buget va fi întocmit în legătură cu statutul funcționarilor, suprimându-se toate serviciile și posturile cari nu corespund nevoilor Statului. Economiile realisate astfel vor servi la acoperirea sporurilor de salarii.

Incendiul din Capitală

Astă noapte a izbucnit un incendiu la fabrica de aluminiu „Thozet" din șoseana Ștefan cel Mare, distrugând-o.

Stabilirea noilor impozite

Mâine se întrunește comisia fiscală care va fixa cotele impozitelor din noua lege fiscală.

Principiile unificării administrative

„Viitorul" publică principiile proectului relativ la unificarea administrativă arătând că județul va fi socotit persoană morală păstrând circumscripțiile actuale. Capitala județului va fi fixată prin votul consiliului județean. Interesele județului vor fi reprezentate de un consiliu ales cu vot universal, secret, egal și obligator pe 9 ani.

Consiliul județean va avea inițiativa și va decide în toate chestiunile de interes local.

In chestia despăgubirilor germane. Delegatul german n'ar fi agreat de guvern.

După „Adevărul" guvernul român nu agreează numirea lui Körner ca delegat german pentru tratativele relativ la despăgubiri care vor avea loc la București, în cazul când Körner ar fi indentic cu acel Körner care a asistat ca delegat la tratativele păcii de la București.

Restrângerea drepturilor primăriilor de a primi cotele de export

Dela 1 Noembrie ministerul de comerț a restrâns avantagiile acordate primăriilor marilor centre, privitor la primirea directă a cotei interne dela exportatori.

Arestarea unui agitator ungur

La Brăila a fost arestat ofițerul maghiar Ormos Sandor membru a-l organizației „Ungurii deșteptați" din Budapesta.

Răspunsul Budapestei la demersul României

Aseară a sosit la legația maghiară răspunsul guvernului din Budapesta la demersul României.

Tratativele țărăniste-naționaliste

Pentru astă seară sau mâine dimineață se așteaptă rezultatul definitiv al trataivelor dintre partidul național și cel țărănist.

Externe

Dela comisia reparațiunilor. Primirea Comisiei la Berlin

Berlin. Salutând comisiunea reparațiilor și în special pe Barthou Cancelarul Wirth, a dat asigurări de sinceră colaborare pentru rezolvarea problemelor la ordinea zilei. Barthou a răspuns exprimându-și mulțumirile sale. Comisiunea așteaptă informațiuni complecte și exacte asupra situației Germaniei.

Se afirmă că instrucțiunile lui Barthou prevăd în principiu aprobarea moratorului. Amănuntele se vor discuta la Bruxelles.

Intreruperea tratativelor economice italo-ruse

Krasin care urma să plece în Italia pentru tratative economice a renunțat la călătoria din cauza venirei la putere a fasciștilor.

Guvernul din Angora și conferința orientală

Londra. „Reuter" anunță că comisarii aliați din Constantinopol au primit două note dela guvernul din Angora. Prima e declarația de participare la conferința din Lausane iar în cea de a doua se protestează împotriva invitării guvernului din Constantinopol la conferință.

Deficitul german

Secretarul de stat Schröder a comunicat eri comisiei reparațiunilor că deficitul german va fi probabil de 44 miliarde.

Washington. — Guvernul german așteaptă întâi rezolvarea problemei reparațiunilor prin experți, apoi va participa la conferința economică și la discutarea chestiunei datoriilor.

Tratativele pentru reparațiuni

Berlin. — Tratativele între delegații germani și comisia reparațiunilor s'a continuat eri după amiază. Barthou a declarat că suveranitatea germană nu va fi atinsă.

*

Azi înainte de amiazi au început tratativele între ministrul Hermes cu experții financiari străini.

Situația Germaniei

In ședința comitetului central Reichsbank, președintele Havenstein a declarat că bilanțul plăților germane e mult mai defavorabil decât s'a presupus.

Prăbușirea mărcei nu se va opri decât prin sporirea producției.

Secretul radiogramelor. O nouă invenție

Paris. — Eduard Belin inventatorul transmisiunei fotografice și a scrisului la distanță prin fir telefonic, a înventat un aparat, care asigură secretul absolut al transmisiunei radiotelegrafice și cu fir.

Noul guvern italian, depune jumământul. Telegramele lui Poincaré și Law

Roma. — Noii miniștri au depus jurământul. Mussolini a trecut în revistă 100.000 de fasciști înșirați pe străzile principale. Suveranul care asista, în balconul Quirinalului a fost ovaționat.

Astăzi trupele fasciște vor pleca la resedințele lor.

Telegrama dela Poincaré și Bonar Law prin care aceștia îi trimit salutul lor cordial — și insistă asupra prieteniei consacrate prin sângele vărsat arătând solidaritatea aliaților indispensabilă pentru eficacitatea politicei lor.

Festivalul „Moliere" dela Teatrul Național

Sâmbătă 4 Noemvrie 1922 va avea loc la Teatrul Național un festival „Moliere", organizat de facultatea de litere a Universității din Cluj, pentru comemorarea a 300 de ani de la nașterea marelui scriitor.

Spectacolul va începe cu uvertura din „Nunta lui Figaro" de Mozart executată de orchestra operei Române sub conducerea maestrului Rudolf Schüller.

Vor urma cuvântările dlor profesori universitari Oprescu și Auger. Dl Oprescu va vorbi despre „Viața lui Moliere" iar Dl Auger despre „Le Rire de Moliere".

Se va face apoi pe scenă încoronarea bustului trimis cu acest prilej de Muzeul Luvru din Paris. Artiștii teatrului vor asista la această solemnitate îmbrăcați în costume din piesele lui Moliere. Dna Glua Sandry-Bulandra va spune „La Gloire de Moliere de Th. de Banville. Se va mai spune și o odă în românește închinată „Lui Moliere".

La sfârșit se va juca „Vicleniile lui Scapin" cu dnii Neamțu-Otonel, Al. Ghibericon, Mihăilescu Brăila, Virgil Vasilescu, P. Balandra, Potcoavă și d-rele Jeana Popovici, Sylvia Jipescă, N. Ștefănescu.

Duminecă 5 Noemvrie matineu cu același program pentru școli.

Moartea lui Alfred Capus

A încetat din viață în urma unei febre tifoide marele autor dramatic Alfred Capus ale cărui piese s'au jucat și la noi. Defunctul care era directorul politic al ziarului „Figaro" a fost un prieten sincer al țării noastre.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantități diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, și de vapsit Cluj,

văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2082

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.

Lloyd 2721 1553

CONSUMUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI CLUJ

CONVOCARE

Conform § 22 din statute, să convoacă **III-a adunare generală ordinară** pe ziua de 19 Noemvrie 1922 ora 10 a. m. în sala Nr. 4 dela primărie, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de administrație și al Comisiunei censorilor.
2. Aprobarea bilanțul încheiat la 30 Iunie 1922.

Cluj, la 28 Octombrie 1922.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

CONTUL BILANȚ

ACTIVE:			PASIVE:		
Numerar în Cassa	234.104	72	Capital societar	308.950	—
Inventarul mărfurilor	1.444.605	59	Fond de reservă	60.397	38
Cont curent	1.167.566	76	Cont Curent	3.351.208	09
Casa însoțirei	900.000	—	Dividendă 1920, 1921	18.795	—
Mobilia	68.670	—	Azilul funcționarilor	1.155	—
Autocamioane	80.000	—	Imposite neplătite	79.937	25
Depuneri proprii	500	—	Garanții depuse	3.185	—
Depunerea cauțiunilor	34.500	—	Cauțiuni	44.500	—
Saci	46.510	—	Direcțiune de Aprov. București	8.213	50
Mărfuri Negruțiu	23.462	01	Remunerațiuni neridicate	718	77
Direcțiunea Cfr. Cluj	7.677	70	Profit curat	202.210	69
Anticipațiuni	6.400	—			
Pretensiuni dubioase	65.273	90			
	4.079.270	68		4.079.270	68

CONTUL PERDERE ȘI PROFIT

SPESE			VENITE		
Imposite	152.424	77	Venite dela mărfuri	853.468	99
Salare	268.597	82	„ „ „ in comisiune	131.127	24
Chirie	900	—	„ „ case	6.067	—
Venite și spese cu autocamioane	25.736	—	„ „ croitorie	27.491	65
„ „ „ „ caii	17.709	50	„ „ pantofarie	13.362	95
Spese	256.232	20			
Abscrieri	107.706	85			
Profit curat	202.210	69			
	1.031.517	83		1.031.517	83

Cluj, la 30 Iunie 1922.

Andrei Nemeșiu director. *V. R. Iepurean* contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Lazer Chirila ss. *Leon Ștefan* ss. *Eugen Lazar* ss. președinte. *Emil Cadar* ss. *Ioan Boros* ss. *Ioan galoș* ss. *Ioan Nicoară* ss. *Geörge Murășan* ss.

Subsemnații am verificat Contul Bilanți și Profit și Perdere, găsindu-le în consonanța cu registrele.

Cluj, la 28 Octombrie 1922.

CONSILIUL CENSORILOR: 2339

Simion Rusu ss. *Ioan Corun* ss.președinte. *Iacob Peptea* ss. *D. Cusman* ss.

Subsemnatul pierzând Certificàtul de dispensa contig 1912 eliberat de cercul de recrutare București, îl declar nul și fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

C. Angelescu
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Francisk Eperjesi
P. Mihai Viteazul 17.
Cluj

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Palagan
Str. Berek 32.
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Ludovic Mayer
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Mezei Albert
Str. Iuliu Maniu 40
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rosenfeld Jenő
Cluj,
Arena Sportivă.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Arad, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

AJUTORAREA refugiaților din Orient

Starea deplorabilă a refugiaților din Orientul apropiat a determinat o activitate febrilă printre societățile de binefacere din Anglia. Unul din procedeele cele mai interesante aplicate în transmiterea ajutoarelor, cu cea mai mică întârziere, era acela realizat printr'un tren special plin cu lapte, alimente și medicamente, care era încărcat și sigilat la Calais, luându-se măsuri pe lângă guvernele țărilor prin care trebuia să treacă trenul, ca întârzierile la frontiere și vamă să fie evitate. Astfel acest tren a străbătut repede Europa întreagă, trecând prin Franța, Elveția, Austria, Cehoslovacia și Jugoslavia spre Atena centrul de împărțire al ajutoarelor organizate de aceste societăți.

Un apel de subscripție pentru ajutorarea refugiaților, lansat de cele 5 principale organizațiuni, a găsit un ecou imediat; de asemeni guvernul a făcut tot posibilul pentru încurajarea acestor opere de binefacere.

Înainte de ivirea acestor imprejurări din Orient, aceste agenții de binefacere erau cu totul absorbite de organizarea ajutoarelor contra foametei din Rusia. In ultimul an, peste un milion de lire sterline au fost subscrise în Anglia pentru realizarea acestei opere, sumă care a permis organizațiilor engleze să ajute 520.000 de adulți și 417.000 de copii în regiunea Volgei. Această lucrare nu a fost acum neglijată, întrucât un fond de 300.000 de lire sterline este în curs de subscripție pentru întreținerea a multor mii de orfani din acele ținuturi și cari depind cu desăvârșire de caritatea engleză.

Citiți pag. 8-a

Politica noului guvern englez

O strânsă cooperare cu Franța. Tratatul cu Irlanda

Noul cancelar al tezaurului Stanley Baldwin, a rostit o cuvântarea la Worcester, în legătură cu campania electorală.

Referindu-se la chestiunile de care guvernul va trebui să se ocupe cât de curând dânsul spune că guvernul va încerca de a asigura o cooperare mai bună cu Franța. Cât timp Franța și Anglia nu vor lucra în unire va fi imposibil de a ajunge la o soluțiune, atât în chestiunea reparațiunilor cât și în chestiunea datorilor, care au fost o-igina turburărilor financiare din lume. Ar fi zadarnic a încerca o soluțiune fără această cooperare.

Tratatul cu Irlanda va fi privit de noul guvern, ca chestiune de onoare. Printre diferitelele cauze care au adus actuale turburări putem cita cu deosebire, grelele impo ite. Nu numai industria a fost paralizată însă aceste măsuri au apăsat greu populația săracă. Aceste impozite vor putea fi reduse numai prin micșorarea cheltuelilor și aceasta este greaua însărcinare care trebue să o îndeplinească guvernul. Și guvernul este ferm hotărât a o face.

Deschiderea școalei politehnice din Timișoara

Duminică s'au deschis cu deosebită solemnitate cursurile școalei politechnice. Tot odată s'a pus și piatra fundamentală a primului pavilion din noua clădire a școalei.

Au luat parte d-nii ministru Cosma, consulul francez Boullen, inspectorul francez Le Teo, autoritățile civile în Bursan, inspector Cantuniari, autoritățile militare în frunte cu d. general Găvănescu, corpul profesonal cu rectorul Vâlcovici și subdirectorul Teodorescu și un public numeros.

A luat cuvântul d. rector Vâlcovici, care a vorbit despre activitatea, însemnătatea, fondurile și programul școalei.

D. prefect Coste a îndemnat studenții la muncă.

D. prim notar dr. Nistor a promis sprijinul comunei.

D. ministru Cosma a relevat rolul școalelor tehnice și politehnice din Timișoara, pentru întreg Banatul.

A urmat apoi serviciul religios, punerea pietrei fundamentale și semnarea actului.

Inspectorul francez Le Teo a donat școalei 10 mil franci francezi.

Lupta electorală în Anglia

— Acordul de opoziție al dlui Lloyd George —

Interesul principal în actuala campanie a alegerilor generale este concentrat în relațiunele dintre conservatori și partidul liberal coaliționist. Președintele asociațiunei centrale conservatoare, al cărui partizani cuprind pe toți acela care acum în urmă sub Bonar Law au rupt cu coaliția de sub Lloyd George, a declarat că nici un fel de pact nu există între liberalii partizani ai lui Lloyd George și între oficiul central al organizărei conservatoare. Intru cât privește relațiunile dintre liberalii independenți partizani al d-lui Asquith și liberalii coaliționiști partizani ai lui Lloyd George, au avut loc câteva înțelegeri locale pentru a evita lupta, cum de exemplu în orașul Leeds unde s'a pus ca o condiție principală pentru susținerea candidaturei liberale, aderarea la propunerea comerțului liber. Sâmbăta viitoare vor avea loc voturile.

: Citiți Infrățirea :

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu flori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu t. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

DE VÂNZARE un dormitor nou cu 10.000 lei mai ieftin ca prețurile curente Str. Kökert 69. 2337

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**“ și noul program slager. Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Formulare în cauza de locuință la
Librăria LEPAGE CLUJ
cu explicațiuni cu taxa de timbru etc.

1. **Insinuare si cerere:** când a devenit vacantă o locuință și pe aceasta o cere însuși proprietarul casei.
2. **Insinuare:** că chiriașul s'a mutat din locuința deținută.
3. **Cerere,** pentru aprobarea închirierei a unei locuințe prin contract.
4. **Cerere,** pentru atribuire unei locuințe, cu indicarea că aceia unde să află.
5. **Apel** la tribunal contra deciziunei, comisiunei a oficiului de închiriere.
6. **Cerere** de depozitare pentru suma chiriei neacceptată.
7. Contractul de Închiriere românește.
8. Român-maghiar. 2329

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

2330 **Editura MASSON-PARIS**
1 franc = 7 Lei
Baillière-Paris
1 franc = 8 Lei
la Librăria Lepage Cluj

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Se capătă și engros!!!
Jucării pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare
La firma Eisenstädter Fülöp și soții,
CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13
1812 **Se capătă și engros!!!**

PREFECTURA POLIȚIEI ORAȘULUI SIBIU.

Nr. 11393—19.2.

Publicație.

La Prefectura Poliției orașului Sibiiu, se află mai multe locuri vacante de sergenți de oraș, plătite cu aproximativ 1000·— Lei lunar, îmbrăcăminte, popota cu 240·— Lei lunar, pentru necăsătoriți și locuința gratuită.
Sibiiu, 30 Octombrie 1922.
Prefect: Indescifrabil. 2334 p. Director: Indescifrabil.

Produsele Reclama 2397
FABRICEI de BERE S. A. din TURDA
sunt de **prima calitate**
Berea „Coroana”
e știut **cea mai cunoscută și bună.**
Berea nutritoare „**GLORIA**“, din malț dublu, **e neîntrecută.** 2338

Citiți „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

COMERTUL exterior al Angliei

— Câteva cifre. Excedentul exportului. Stabilitatea valutei —

In cifrele publicate de „Board of Trade" privitoare la comerțul exterior pentru luna August, nu [illegible] un mare optimism asupra tendințelor din lumea industriei; totuși se găsesc multe motive încurăjătoare. Importul total pentru luna August s'a ridicat la 82 jum. milioane de lire sterline, în comparație cu 81 jum. milioane în Iulie și 88 jum. milioane în August al anului trecut. Exportul Angliei s'a ridicat la 60 milioane lire sterline față de 60 jum. milioane în Iulie și 51 jum. milioane în August 1921. Pe când reexportul a atins cifra de 7 jum. milioane lire sterline față de o valoare puțin peste 8 milioane în Iulie și 10 milioane acum un an. Excedentul importului asupra exportului în August a fost de 15 milioane, adecă cu 2 milioane mai mare decât în Iulie, dar cu 12 milioane mai redus decât în anul trecut.

Scăderea importului în August în raport cu aceeiași lună de acum un an, este datorită unei reduceri de 12 și un sfert milioane de lire sterline în valoarea importului de alimente, în special cereale și cărnuri. Această scădere se explică mai ales prin coborîrea prețurilor, de oarece cantitățile importate au fost foarte puțin micșorate. Importul de grâu de exemplu s'a mărit de la 8 jum. la 10 milioane de cwts., dar valoarea lui a scăzut de la 7 și un sfert la 6 jum. milioane de lire sterline. In mod analog importul de carne a scăzut numai dela 2 jum. la 2 și un sfert milioane cwts., în cantitate. pe când valoarea a căzut dela 13 milioane la 9 milioane lire sterline. Importul materialelor brute s'a mărit cu 4 jum. milioane lire, față cu cifra din August 1921, grație mai ales marelui import de cherestea, bumbac și lână, pe când importul de mărfuri fabricate s'a ridicat cu 2 milioane lire, acest excedent fiind repartizat aproape uniform la toate categoriile de mărfuri.

In privința exportului, aproape întregul excedent, adecă 7 și jum. milioane de lire se găsește sub rubrica produselor fabricate. Acum un an firește industria engleză suferea în mod dureros de efectele întreruperii de trei luni a exploatării cărbunilor și ca atare valoarea exportului era anormal de redusă. Astfel fabricatele de fier și oțel, exportate în August 1921, au însumat numai 2 și trei sfert milioane de lire sterline. însă în August 1922 ele au atins cifra de 5 milioane lire sterline.

Exportul de fabricate de bumbac s'a ridicat cu aproape 6 milioane lire sterline iar pentru cele de lână cu vreo 2 milioane lire sterline. In vasele vândute străinătății a survenit o scădere bruscă, tonajul căzând de la 78.900 la 8550 de tone, iar valoarea lor dela 3 jum. milioane la mai puțin de trei sferturi milioane lire sterline. Exportul cărbunilor s'a ridicat de la 5 jum. la 6 și trei sferturi milioane lire sterline, dar prețul a căzut enorm, de oarece stocul exportat s'a ridicat de la 3 la 6 milioane de tone.

Excedentul importului

Cifrele comerțului pentru primele 8 luni sfârșind la finele lui August arată că excedentul vizibil al importului de 108 milioane lire sterline este cu peste 100 milioane inferior celui din perioada corespunzătoare din 1914. Satisfacția acestei considerabile îmbunătățiri este micșorată prin faptul că reducerea aceasta nu este datorită unei extensiuni a exportului ci unei micșorări a importului. Totalul de 100 milioane lire sterline pentru primele opt luni ale anului însă sau în proporție, mai puțin de 12 jum. milioane pe lună este puțin ridicat față de media normală înainte de război și trebue să fie acoperită de importul „invizibil" sub formă de transporturi maritime, asigurări etc. Reducerea importului pentru aceste opt luni este datorită în mare parte descreșterei în valoarea importului de alimente care este cu 83 și trei sferturi milioane de lire sterline mai inferioară, diferență pricinuită mai ales de prețurile scăzute. De asemenea ea se datorește unei scăderi a importului produselor fabricate, de 20 și trei sferturi milioane lire sterline, cumpărăturile de materiale brute fiind cu 15 jum. milioane mai superioare, cu toată scăderea de 12 jum. milioane în importul cărbunilor. Exportul Angliei în primele opt luni a crescut cu 8 și trei sferturi milioane lire sterline, această mărire fiind datorită în mare parte unei creșteri de 20 jum. milioane de lire sterline în cărbuni, de 3 și trei sferturi milioane în minereuri și reziduuri metalo-feroase și fără fier, apoi uneia de două milioane în lână și de 8 și trei sferturi milioane în fabricate de bumbac. Aceste excedente au fost într'o mare măsură contrabalansate printr'o depreciere de 18 și trei sferturi milioane lire sterline în exportul de mașini. Totalul importului pentru primele 8 luni, ce a expirat la sfârșitul lui August 1922, a atins o valoare de 651 milioane de lire sterline față de 740 milioane și 1350 milioane pentru perioadele corespunzătoare respectiv ai anilor 1921 și 1920.

Stabilirea valutei britanice

Această descreștere considerabilă în valoarea ce ar reveni importului, fie din cauza prețurilor mai scăzute, fie din pricina cantităților mai reduse, ne dă o explicație a stabilității remarcabile a valutei engleze pe piața New-York-ului. Astfel orice creștere în cumpărăturile de grâne, bumbac și alte materiale prime, cari vor trebui să procedeze o reînviere efectivă a comerțului, va fi de sigur urmată de o scădere a valutei pe piața americană. Stabilitatea valutei în decursul ultimelor 2—3 luni este aproape anormală pentru această perioadă a anului, întrucât finanțarea importului de toamnă atrage de obicei o depreciere a valutei. O altă explicație constă în faptul că puterea de export a Statelor Unite a fost serios stânjenită prin turburările muncitorești, acum în curs de rezolvare și apoi se mai manifestă în această țară un anumit grad de inflațiune a creditului și o ridicare paralelă a prețurilor. In Anglia cazul este tocmai contrariu. Prețurile continuă să cadă, indexul oficial al costului traiului scăzând în August cu încă 2 puncte, iar tranzacțiile băncilor manifestă o continuă scădere considerabilă în depuneri, împrumuturi și sconturi.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de stofe.

Contele Burian

Ziarele străine au anunțat zilele acestea moartea contelui Burian, fostul și ultimul ministru al afacerilor străine austro-ungar. „Frankfurter Zeitung" din 23 Octombrie însoțește știrea morții lui Burian cu câteva mici comentarii, care pot interesa și pe cititorii români, cu atât mai mult cu cât ele au apărut într'un ziar german.

Moartea contelui Burian, care din luna Ianuarie 1915 până în Octombrie 1918 a fost ministrul afacerilor străine austro-ungar, — ultimul înaintea disoluțiunei monarhiei dualiste — deșteaptă amintiri triste. Burian a venit după Berchthold, care lucrase în vederea războiului cu Serbia.

Din acest război s'a născut războiul mondial. Burian ar fi putut după aceea, printr'o politică conciliantă față de România să reție pe aceasta din urmă dela orice amestec în război.

Poate că nu ar fi reușit, căci exigențele Românilor erau atunci foarte mari. Dar nu a făcut nimic ca să îi împedice de a intra în război, el nu cunoștea decât punctul de vedere strâmt maghiar, care nu a servit întru nimic Ungurilor, dar care a păgubit foarte mult cauza comună a puterilor centrale.

In urmă a încercat în Septembrie 1918 printr'o cerere de pace separată să salveze Austro-Ungaria. Era prea târziu.

Antanta a refuzat-o, căci prin această cerere de pace separată aliații au înțeles și mai clar, ceeace se știa încă din primăvara anului 1917, că alianța austro-germană, pe care Burian a sărbătorit-o în cuvinte răsunătoare la recepția presei câteva zile înainte de a fi cerut pacea separată, era pe punctul de a se disolva. Câteva săptămâni în urmă s'a terminat totul.

Acum trebue să ne aducem aminte cu oarecare greutate cine era Burian și ce a făcut. Nu a făcut mult și cele mai multe ori a făcut lucrul greșit, ceeace s'a întâmplat în special la bărbații de stat ai puterilor centrale dela Bismarck încoace.

[illegible] Casina Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 652 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 7 Noembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Profesorul Clark despre toleranța românească

Clujul românesc își aduce aminte de visita cu care l-a onorat, acum câteva luni, d. Charles Upson Clark.

Eminentul filolog și fost director al Școlii Americane din Roma, care e în același timp un însemnat personagiu politic și un apreciat publicist, a ținut să ridice prieteniei sale sincere pentru noi un monument din cele mai nobile și mai durabile: vorbim de splendida-i carte „Greater Rumania".

Atâta ar fi fost deajuns pentru a-i asigura, din partea noastră, o profundă și inalterabilă recunoștință.

Dar savantul american nu s'a mulțămit cu atât.

După admirabilul articol din „Manchester Guardian", d. Clark publică acum, în N-rul din Octombrie al revistei americane „Our World", un al doilea articol ilustrat, despre Transilvania noastră, sub titlul suggestiv: „Unde sclavii guvernează acum pe foștii lor opresori".

Nu ne putem abține de a împărtăși publicului nostru sfârșitul acestui bilant a două concepții naționale diametral opuse:

„Acum acești Români sunt stăpânii: bărbați și femei cari au avut asemenea experiențe, și unele mult mai cumplite, sunt acum superiorii Sașilor și Maghiarilor cari-i priviau de sus în trecut. Cum se poartă ei în noua lor situațiune?

„Oprimă ei pe Sași și pe Maghiari, cum fuseseră oprimați ei înșii în trecut de aceia?

„Am cheltuit o lună de zile căutând să răspund pe scurt la această întrebare; și iată, aici, o seamă din observațiunile mele.

„Pretutindeni am constatat că Ungurii și Germanii continuă să aibă biserici și școli, cărți și ziare în propriile lor limbi. Eu însumi am ascultat o lecție de citire într'o școală ungurească din Bistrița, în care copiii întrebuințau vechi autori cari nu numai că înălțau în slavă pe eroii naționali maghiari, dar povesteau actele de trădare ale Valahilor disprețuiți în revoluția lui Kossuth din 1848. Mi-am aruncat ochii într'o carte de cântece în uz încă într'o școală ungurească din Alba-Iulia și am găsit între ele „Imnul național ungar" și „Imnul lui Kossuth". Am visitat unele clase în gimnasiul de Stat germano-maghiar din Timișoara, orașul în bună parte german care e Capitala Banatului, și, spre uimirea mea, am constatat că limba română se învață numai patru ore pe săptămână în primii doi ani și trei ore în ultimii șase ani — la fel cu limba franceză! In această înaltă instituțiune, menținută integral de Statul român, de zece ori mai multe ore sunt consacrate limbii ungare și germane decât celei române.

„Visitând Universitatea din Cluj, — cum se chiamă acum fosta Universitate ungurească din Kolozsvár, — am constatat că în acele săli, în care a vorbi românește era odinioară o ofensă criminală, astăzi sunt studenți maghiari slabi în românește, cari sunt admiși să răspundă în ungurește ori nemțește, dacă profesorul lor înțelege una din aceste limbi. Acesta e de sigur un pas mai departe. Ar fi păcat pentru tinerii Transilvăneni să piardă putința de a aprecia pe Petőfi sau Goethe; dar nu asemene lucru voiesc ei.

„Acum treizeci și cinci de ani o Engleză, femeia unui ofițer austriac, care trăise mai mulți ani în Transilvania și scrisese o carte care e încă cea mai bună ce s'a scris asupra acestei țări, își resuma observațiile sale cu o precisiune profetică. *Sașii, zicea ea, sunt un popor al trecutului, ziua lor a trecut. Maghiarii, cu energia și totodată cu intoleranța lor, sunt poporul presentului. Românii, cu buna lor omenie și străvechea lor legătură de sol, sunt poporul viitoru lui. Acum, că ei au intrat în stăpânirea bunului propriu, viitorul Transilvaniei pare sigur în mânile lor".*

Asemenea mărturii leale și competente răzbună de multe calomnii interesate sau credule.

Și de-aceia mulțămim încă odată distinsului învățat american.

PROBUS

Presa „democratică" și fascismul

O parte din ziarele dela noi și anume: „Adevărul", „Aurora" și „Lupta" au luat o atitudine vădit ostilă fascismului care a luat astăzi conducerea statului italian.

Ele spun că fasciștii au ajuns prin violență la guvern și protestează în numele democrației și a ideii de ordine împotriva unei mișcări a cărei forță și măreție n'o poate nimeni tăgădui.

Dar același ziare cari au adoptat azi această dușmănoasă atitudine față de izbânda fascismului care s'a impus — spun ele — prin violență și teroare, s'au manifestat cu totul altfel atunci când alte mișcări făceau eforturi pentru a junge unde se găsește acum mișcarea fascistă.

Astfel în 1919 când comuniștii italieni au încercat să pună mâna prin violență pe putere, același gazete n'au ridicat nici un protest împotriva unei tendințe care se voia stăpână pe conducerea țării prin mijloace și cu arme anapoge. Dimpotrivă ele și-au manifestat simpatia pentru o mișcare revoluționară care din stradă voia să se vadă stăpână pe viața unei națiuni prin forță brutală și prin agitație.

Nici una din aceste foi care invocă azi cu atâta energie ideia de ordine și de legalitate pentru a protesta împotriva izbândei fasciste, n'a avut atunci un singur cuvânt de dojană și de protestare în fața manifestărilor de violență și de teroare ale comunismului italian.

Față de izbânda fascistă ele își afirmară neted și hotărât o ostilitate surprinzătoare.

Astfel „Adevărul" scrie:

„Triumful, pe aceiași cale, al comuniștilor ar fi fost UN ACCIDENT FOARTE DĂUNĂTOR; triumful fasciștilor, nu prin parlament, ca expresie a voinței generale, ci prin forța brutală a unei armate particulare, constitue O CATASTROFĂ pentru toate clasele dominante: ea ar putea să însemne că ceeace se cheamă ordinea de azi, nu se poate menține decât prin dezordinea cea mai calificată".

Pentru „Adevărul" izbânda fascismului este o „catastrofă", pe când izbânda comunismului n'ar fi fost decât un „accident". Deosebirea de apreciere este atât de adâncă și de hotărâtă încât lămurește pe oricine asupra simpatiilor pe care „Adevărul" le nutrește comunismului.

La rândul său „Lupta", ocupându-se tot de această victorie a fasciștilor, nu se sfiește s'o socotească ca pe o izbândă a elementelor reacționare și să protesteze împotriva mijloacelor prin care fascismul a izbutit să se afirme.

Iar „Aurora" care zilnic îndeamnă la agitație și la o răsturnare prin orice mijloace a ordinei actuale, are cele mai puternice cuvinte de osândă la adresa noului regim politic din Italia.

Și veți gândi, poate, că toată această ostilitate față de triumful fascismului se găsește justificată prin atașamentul acestor gazete pentru ideia de ordine și de legalitate sau teama primejduirii cuceririlor democrației? Atitudinea lor față de mișcările comuniste — și în această privință n'avem decât să ne amintim dragostea cu care aceste ziare au îmbrățișat încercările de a se înstăpâni ale comuniștilor dela noi — dovedesc contrariul.

Ura „Adevărului", a „Luptei" și a „Aurorei" față de fascism se datorește numai faptului că mișcarea fascistă are un pronunțat caracter național. Internaționalismul le împinge să se manifeste atât de dușmănos împotriva fascismului. Iată explicația ostilității cu care aceste gazete au întâmpinat ridicarea la cârma statului a fasciștilor italieni.

Relațiunile franco-engleze

— Europa în perspectiva unei noui situații politice —

Căderea d-lui Lloyd George și venirea conservatorilor la putere în Anglia, au ridicat din nou în discuție chestiunea relațiunilor franco-engleze. Cu atât mai mult trebuie să credem că această chestiune devine acum iarăși de actualitate, cu cât convingerea opiniei publice europene încă de la terminarea războiului a fost că soluționarea tuturor problemelor internaționale la ordinea zilei, nu pot fi realizate decât printr'un perfect acord între Paris și Londra.

Dacă dela războiu încoace o serie întreagă de chestiuni europene au rămas nerezolvite și dacă altele, soluționate numai în aparență, au avut drept rzultat redeschiderea lor mai târziu, aceasta se datorește tocmai lipsei unei înțelegeri desăvârșite între Anglia și Franța. Exemple de felul acestora avem nenumărate: chestiunea reparațiilor de războiu, problema rusească, pacea în orientul apropiat etc. Toate aceste deziderate, a căror soluționare era impusă de consolidarea păcei și care nici până în prezent nu și-au găsit o [illegible] Europa o stare de lucruri nesigură, din care cauză statele nu și-au putut urma temeinic calea refacerei lor.

Este neîndoelnic că majoritatea oamenilor politici englezi și-au dat seama că situația economică precară în care se sbate Anglia trebue pusă într'o strânsă legătură cu dificultățile ivite în politica Europei, ale cărei directive se datorau în mare parte ascendenței pe care d. Lloyd George știuse să și-o capete asupra cancelariilor europene.

Conferința genoveză confirmă în totul pe de o parte această ascendență politică a fostului premier britanic, iar pe de altă parte, ne întărește convingerea că problemele europene nu pot fi rezolvite decât prin acordul franco-englez. Fiindcă oricât de mare a fost atunci dorința d-lui Lloyd George de a ajunge la o înțelegere cu Germania și Rusia, trecând peste vederile guvernului francez, ea n'a avut posibilitatea să fie realizată fără de sprijinul Franței.

Dar, în legătură cu aceasta constatăm că acțiunea izolată a Angliei a suferit dela războiu încoace puternice înfrângeri, pe când politica guvernului francez întotdeauna a ieșit învingătoare. Și dovada evidentă a acestei afirmațiuni ne-o fac evenimentele petrecute în orientul apropiat, unde încheierea armistițiului turco-grec, a însemnat eșecul politicei preconizate de d. Lloyd George.

Explicația înfrângerei politicei engleze o găsim în faptul că d. Lloyd George n'a ținut seama că directivele și hotărârile luate în legătură cu situația internațională, trebuiau să nu se depărteze câtuși de puțin de principiile care au servit de călăuză în tot timpul războiului. D. Lloyd George nu numai că n'a ținut socoteală de lucrul acesta, dar la un moment dat a căutat chiar să modifice unele din clauzele tratatelor războiului, înscrise în temeiul dreptății popoarelor și dobândite cu atât de mari sacrificii.

Spunând acest lucru ne întemeiem convingerile noastre pe declarațiile făcute zilele acestea de d. Bonar Law, noul prim ministru britanic, în senzul că întreaga politică externă a Angliei se va face pe viitor la Foreign-Office, iar pentru a soluționa problemele de actualitate, a spus noul premier, este absolut necesară o cooperare completă și sinceră între Franța și Anglia.

Presa franceza despre parlamentul român

Răsplata eroilor și vocea Bucureștilor

Citim în „Le Figaro":

„Cincinnatus, sprijinit pe atitudine plină de noblețe. Noi îl admirăm și trecem. Cu toate acestea se întâmplă ca Cincinnatus acoperit de glorie, să nu aibă nici un câmp de cultivat. Guvernul și parlamentarii români s'au gândit că ar fi de decent să nu impună eroilor o pază zadarnică teatrală și au hotărât ca o casă și un teren să fie oferite unui general victorios.

Generalii români, veți spune, văd meritele lor recunoscute în această frumoasă țară unde femeile au trăsăturile curate și vestmintele lor naționale sunt ornamentate cu broderii plăcute. Ar trebui însă să se știe că generalul cinstit de națiunea română e francez: e generalul Berthelot.

Ești nevoit să te întrebi: ce a făcut Franța pentru aceia cari au slujit-o bine? Cronica discretă răspunde. Văduva unui general, care a jucat un rol însemnat în ultimul război, nu poate trăi cu o rentă, de care un cantonier al drumurilor noastre nu s'ar mulțumi ca salariu.

O altă văduvă a unui cunoscut ofițer e silită să muncească din greu ca să poată câștiga cele trebuincioase traiului. Și câte alte mizerii necunoscute pentru aceia și aceleea care suferă în tăcere, cu mândrie, rușinea lor nemeritată!

Parlamentul român face în lume mai puțin zgomot decât al nostru. El ne-a arătat azi că știe să facă treabă bună. Poate n'ar fi rău ca parlamentarii noștri să asculte o clipă vocea Bucureștilor. Se găsesc și acolo excelenți oratori, dar care știu să dea un sens generos și cinstit discursurilor lor".

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Unitatea slavă

Cum înțelege Klofac tendințele de solidaritate slavă ce se observă în viața intelectuală a acestor neamuri

In ultimul timp — după dizolvarea Austriei — s'a observat că relațiile dintre popoarele slave, iau pe lângă imediatul caracter economic, politic și militar și o notă mai lirică, ce se resimte mai cu seamă pe terenul cultural.

Această notă sprijinită de literaturi energice, a produs în trecut mișcarea panslavă. Ce va produce în viitor e de observat.

Constatăm deci și în prezent cum se desvoltă această tendință național-culturală.

Senatorul ceh V. Klofac, om de înaltă cultură, — care și-a câștigat multe merite ca conducător al noilor curente panslave, cu prilegiul unei vizite a deputaților Scupcinei sârbești, publică în „Prager-Presse" anumite lucruri care fac să ne apară mai precisă noua tendință a „unității slave", cum o numește el.

Ce este unitatea slavă?

Aceasta ne o explică Klofac în „Prager-Presse" astfel: „ea este absolută și necondiționată — bărbătească și cinstita hotărâre de-a apăra până la moarte libertatea și independența celor două state slave."

Până la moarte? Dar contra cui? Evident contra acelor cadavre politice care au fost Austria și Ungaria dacă ele ar mai putea să încerce încă ceva; evident și contra fostului lor aliat Germania, dacă în viitor ar fi gata să mai poftească înspre Orient.

Dar Klofac nu se oprește aici cu lămuririle, El se ridică la un punct de vedere mult mai interesant. Acesta este punctul de vedere al profeților, al filozofilor istorici. Am văzut ce s'a petrecut; dar ce s'a petrecut e un efect care va deveni cauza altor efecte.. Acesta este punctul de vedere universal-istoric. Din acest punct de vedere Klofac a zis: „Timpul Slavilor în „istoria universală încă nu a „sosit. Și acest timp va veni „odată. Dar în politică trebue „să contăm pe fapte. Deacea noi, „Cehoslavii și Jugoslavii, măr„turisim solidaritatea slavă și „ormăm baza pentru altă mun„că și oferim acesteia exemplul „trecutului".

Frază este, firește, vagă, cum este și sentimentul din care iese. Dar vagul sentimentului se concretizează treptat. Viitoarele forme de concrețiune ne interesează și pe noi și le vom observa.

Deocamdată credem că exemplul ce ni-l dau aceste două neamuri slave nu trebue trecut cu vederea: Se accentuează solidaritatea între vecini: de ce nu putem fi noi între noi — aceleași popor — tot atât de solidari?

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteluor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj, 12-97

ECOURI

Transfuziunea sângelui dela animale la om

Doctorul R. Cruchet dela facultatea de medicină din Bordeaux, a publicat un studiu științific privitor la transfuziunea sângelui dela animale la om în care întrevede rezultatele primelor experiențe făcute ca bune. Se înțeleg rezultatele târzii ce această transfuziune va avea asupra individului căruia i s'a aplicat. După d-sa, această transluziune se poate face fără nici un pericol. Reacțiunile provocate în pacient, până în prezent nu diferă de acele provocate în cazurile transfuziunii sângelui dela om la om.

Aceste prime experiențe deschid orizonturi largi și cu totul noi în domeniul practic al medicinei.

Pianul și construcția locomotivelor

Nu e tocmai de mirat cum se pare la prima vedere. Pianul e chemat să îndeplinească o funcțiune capitală în construcția locomotivelor: verificarea perfectei stări a fiecărei piese. Sistemul a fost adoptat de curând ca cel mai practic și cel mai sigur.

Pentru a se încredința că metalul respectiv al fiecărei piese din mașină nu conține corpuri străine — că e pur — că nu are goluri de aer ce s'ar putea forma când se toarnă în forme, se lovește piesa cu un ciocan și sunetul obținut astfel se compară cu acela al notelor pianului. După puritatea acordului se hotărește perfecțiunea operei metalurgice.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Anuarul Liceului „Aurel Vlaicu" din Orăștie

Lipsurile anuarelor din anul acesta — Ce ar trebui se cuprindă anuarele școlilor — Un anual model

Am primit la redacție anuarul liceului „Aurel Vlaicu" din Orăștie. Acest anuar are 184 de pagini și e tipărit în condițiuni tecnice admirabile.

Cuipul în care este aranjat materialul informativ și cel instructiv al acestui anuar, ne face să spunem că ar fi foarte mult de dorit ca toate școlile din Ardeal să-l ia de exemplu și pe viitor toate anuarele să fie întocmite după sistemul acestui anuar.

Remarcăm dela început, că toate anuarele liceelor din Ardeal nu sunt altceva decât o înșirare de date statistice și informațiuni privitoare la activitatea școlii, lucru, care face din ele o cărticică, unde găsești informațiuni și date ce interesează numai pe specialiști.

Partea rea din întocmirea acestor anuare este lipsa aproape totală de material instructiv și educativ cum ar fi de exemplu: conferințe de-ale profesorilor, dizertații și lucrări originale de-ale elevilor — fragmente educative pentru elevi din diferiți autori — etc.

Trebuie să dispară obicelul de până acum după care anuarele sunt pur și simplu un bilanț al activității școalelor și să se facă din ele și o carte, care să cuprindă material instructiv și educativ, bine înțeles în cadrele activității elevilor și a profesorilor și în interesul lor.

Anuarul liceului „Aurel Vlaicu" din Orăștie, întocmit de d-l Aron Demian, directorul liceului — și-a dat seama de importanța acestui sistem de întocmire a anuarelor și i-a dat forma unei cărți ce cuprinde pe lângă materialul informativ și statistic și un bogat material instructiv și educativ.

Astfel anuarul cuprinde: Un cuvânt de admirație și gratitudine amintirii mult regretatului Andrei Bârseanu, cu reproducerea câtorva poezii, cuvânt rostit de d. Demian, cuvântarea profesorului Zaharia Stanciu, cu ocazia comemorării lui Aurel Vlaicu; cuvântarea directorului Demian, conducătorul soc. de lectură „M. Eminescu", ținută cu ocazia comemorării lui Eminescu, în care face o admirabilă analiză și caracterizare a genului și operei poetului, un instructiv articol intitulat „Idealul suprem al elevilor" datorit d-lui V. Iacob, prof; un studiu asupra faunei infuzoriilor mlaștinilor de turbă din Poiana Stampei în Bucovina, scris de prof. Iosif Lepszy: „Zori de ziuă" o mică piesă în versuri scrisă de I. U. Soricu; Cugetori și fragmente din operile următorilor oameni mari ai țărei: I. I. C. Brătianu, V. Conta, A. Vlahuță, N. Iorga, etc.

Câteva mici fragmente din diferitele opere ale următorilor autori străini: Jean Jaques Rousseau, Georges Leygues, Wundt, Robert Grancourt, Dubois, Jules Michelet, Streten, etc. Pe lângă acest material instructiv și educativ foarte bogat, bine ales și util, mai găsim în anuarul de care vorbim două poezii: „Seara" de Aurel Tămăsoriu, elev în clasa IV și „Mureșul" de Petru Simion, elev în clasa IV, poezii naive dar totuși cu oarecari calități literare.

Materialul informativ și statistic e bogat și dă oglinda clară a rodnicei activități școlare și extra-școlare a liceului „Aurel Vlaicu" din Orăștie.

Șt. P.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Théophile Gauthier

In Franța s'a comemorat de curând împlinirea 50 de ani de cela moartea scriitorului Théophile Gauthier.

Cu această ocaziune s'a dovedit că Gauthier, care inspira oroare tinerilor simboliști nu a căzut în disgrație și astăzi ocupă locul pe care îl merită, în literatura franceză. Opera romanticului „Théo", care a fost în același timp și tatăl spiritual al parnassienilor nu poate fi desconsiderată.

Fie în proză, fie în poezie, la el nu găsești o frază sau un vers de prisos.

Fraza sa e consistentă, având perspectiva și ordonanța operei care rămâne.

Criticii i-ar fi putut evita atâția ani de nedreptate, dacă s'ar fi gândit numai la faptul că lui i-au fost dedicate de Baudelaire „Les fleurs du mal."

Cum s'ar fi putut înșela Baudelaire, idolul poeților noui asupra aceluia, care era numit de el, magicianul literaturei franceze?

Ca să apreciezi mai bine pe Gauthier trebue să-l compari cu frații Goncourt, ale căror scrieri nu mai sunt astăzi aproape de loc citite și care pe vremea aceia erau foarte căutate.

Criticul francez Charles le Goffic, în discursul pe care l'a ținut cu ocazia cincantenarului morții poetului, i-a lăudat mult inteligența, elogiu pe care-l merită acel care poate fi considerat ca un adevărat Malherbe al romantismului.

Contimporan cu Gauthier, criticul Eugène de Mirecourt condamna felul de a se purta al acestuia, acuzându-l că pozează ca atlet al vițiului și face pe apostolul doctrinelor funeste.

Gauthier tratează pe moraliști drept cretini și afirmă că nu există păcate, că adulterul i-se pare lucrul cel mai inocent din lume și că virtutea constă în corecțiunea formelor, stabilite față de societate.

Creștinismul nu e pentru Gauthier, scriitorul, fiind tot așa de păgân ca și Alcibiade.

Cu toată furia plină de virtute a criticului de Mirecourt, prestigiul operei de artă face ca părerile lui Gauthier să ni se pară astăzi mai mult amuzante decât imorale.

Proclamându-se păgân, Gauthier se apropie de clasici; e o legătură comună care-l apropie de alt întârziat al clasicismului Andre Chenier.

Gauthier ca și Racine s'a inspirat din Horațiu și Virgil.

Deși antiquitatea să e mai mult plastică decât rațională, ea conserva gustul echilibrului și al armoniosului.

Nimeni între scriitori, n'a știut să-și obsrve afinitățile sale reale ca Gauthier.

Cu instinctul său infailibil de artist, de și n'a strălucit prin ascuțimea raționamentului Gauthier s'a remarcat prin gustul pe care l'a avut de tot ceia ce e clar sănătos și proporționat.

Vizual având ochiul lui Praxitele niciodată nu greșește simțul măsuri. Nici un scriitor nu percepe ca el sintaxa limbei franceze și în întreaga lui operă nu se găsesc zece fraze incorecte; echilibrul construcției nu e niciodată rupt deși trei sferturi din opera sa sunt scrise la repezeală.

La aceste calități se mai adaogă și faptul că a introdus în literatură transpoziția și metafizica, care apropie senzațiile de artă cele mai deosebite, supunându-le categoriilor ideale ale spiritului.

Unii critici au voit să vadă în acest credo estetic germenul confuziunii și origina dispoziției genurilor literare, — Dar pentru Gauthier găsirea de legături subtile, distincția afinităților secrete cari leagă colorile, sunetele, parfumurile, afirmă tocmai noțiunea continuului în haosul aparențelor.

Teoria sa „a artei pentru artă" care a putut să pară la început că materializează și distruge ideia, e cu totul altfel dacă se examinează având în vedere nu numai opera ci și omul.

Afirmarea superiorității operei de artă asupra naturei, acoaterea ei de sub jugul moralei, nu însemnează contribuția omului la contemplarea frumosului?

Și aici Gauthier e în adevăr platonician.

Și lungile sale meditațiuni pe divanul unde încrucișa picioarele turcește, călătoriile din care se reîntoarcea cu ochii scăpărători de senzațiile primite, arată că pentru dânsul, lumea exterioară nu exista, decât mișcându-se în lumea ideală a visului.

Dovada că Gauthier trăia în lumea visului e preocuparea neconită de moarte, pe care o găsim în operele sale.

Chiar în opere fanteziste ca „Spirite", „Avatar", „Roman de la Momie", etc. el analizează problema misterului destinelor noastre, fiind ferm convins că sufletul trece după moarte în lumea invizibilă, unde-și găsește adevărata sa patrie.

Acest păgân n'a profesat păgânismul decorativ și superficial; el a avut ca și vechii Greci, un simț foarte viu al spiritualismului și poate fi considerat ca un discipol de-al lui Socrate.

Pe de-o parte autorul poeziilor „Emaux et Camees" posedă simțul lumei exterioare, respectul obiectului, fiind lipsit de ceia ce e exagerat în individualismul romantic, iar pe de altă parte el pătrunde până în sufletul lucrurilor, urmând calea contemplării estetice.

Puțini scriitori au fost așa de certați cu criticii ca Gauthier, nici unul n'a avut atât de suferit de pe urma lor ca dânsul.

După 50 de ani de abia criticii îl recunosc și îi admiră ordonanța formei și incoruptibila perfecțiune a limbei — semn sigur că opera sa posedă plasticitatea măreață a operelor, pe care posteritatea nu le înlătură.

Cronica politică

Noua Constituție. Eri după amiază a avut loc la președenția consiliului de miniștri ședința Comisiunei parlamentare însărcinată cu alcătuirea nouei Constituții pe care o cer necesitățile vieței noastre naționale întregite.

Intre chestiunile cari au făcut obiectul discuțiilor, au fost: chestiunea minorităților, chestiunea drepturilor civile ale femeilor și chestiunea naționalizării subsolului.

In ceiace privește chestiunea minorităților s'a hotărât să se dea minorităților toate drepturile civile, politice și confesionale, fără a se trece însă în Constituție că aceste drepturi se dau pe baza tratatului de pace dela Versailles. Prin aceasta s'a voit a se arăta că acordarea drepturilor politice, civile și confesionale minorităților nu se datorește unor îndemnuri din afară ci numai toleranței și spiritului larg de dreptate și de umanitate a poporului român. Cât despre populațiunea evreiască, d-l Ion Brătianu a propus și Comisiunea a admis ca să se ratifice toate drepturile acordate evreilor prin decrete legi de către diferitele guverne.

S'a hotărât deasemeni să se acorde femeilor toate drepturile civile.

In chestiunea naționalizării subsolului nu s'a ajuns încă la o rezolvire definitivă. D-l Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a făcut o documentată expunere. Primul ministru a propus să se studieze legislația statelor occidentale în această materie și să se adopte soluția cea mai nouă și mai potrivită. Deocamdată s'a admis ca terenurile petrolifere și miniere cari sunt actualmente în exploatare să nu fie supuse exproprierei. Naționalizarea nu va privi decât exploatările cari se vor face de acum înainte.

Din soluțiile date acestor chestiuni atât de importante se desprinde spiritul democratic în care este concepută noua Constituție a României. Ele spulberă toate calomniile și insinuările interesate ale celor cari orbiți de patimi și de deșarte ambițiuni nu voesc să aducă o cât de mică contribuție la marea operă de așezare a statului român.

O „Solie" mincinoasă

Intr'un articol scris pe la începutul lunei trecute, ca răspuns la campania presii partidului național contra împroprietăririi arătam că guvernul actual nu face decât să aplice o lege deja votată de către partidul național.

Meritul guvernului constă în a fi aplicat o lege, pe care partidul național deși o votase, nu o vota aplicată, pentru a putea exploata politicește această chestiune.

Atacurile, cari se aduceau guvernului pe chestia reformei agrare erau pe cât de nedrepte pe atât de neserioase, pentrucă legea de reformă agrară poartă imperfecțiunile primei concepții, care se datorește în întregime partidului național și Consiliului Dirigent.

După aproape o lună de la această discuție, din cari foile naționaliste au ieșit înfrânte, foaia d-lui Aurel Vlad de la Orăștie, — „Solia Dreptății" — desgroapă chestiunea și afirmă, că tot guvernul e de vină *„pentrucă legea a fost stricată de parlamentul averescan, care sub presiunea unor deputați demagogi, a schimbat toate părțile bune ale legii făcute de Consiliul Dirigent; iar părțile rele le-a lăsat în pace."*

Argumentul e prea lipsit de logică și inteligență pentru a merita o discuție serioasă. E destul să amintim însă că partidul național a votat legea modificată de parlamentul averescan și cu atât mai rău pentru acest partid că abia astăzi a ajuns să vadă isprava lui de anul trecut.

Faptul însă e cu totul altel de cum pretinde „Solia Dreptății", care în materie de dreptate și mai cu seamă de adevăr, cam calcă alături cu drumul.

Legea are și imperfecțiuni și părți bune. Imbucurător e că se aplică. Dacă s'ar fi rămas însă la proectul Consiliului Dirigent, mulți magnați ar fi rămas neexpropiați și mulți țărani lipsiți de dreptul lor secular pe pământul românesc al Ardealului.

Acesta este adevărul.

Salonul de mode pentru dame
MOLDOVAN
s'a mutat în Piața Unirii 10
Execută prompt și cu prețuri avantajoasă ori ce lucrare după cele mai noi modele Engleze și Franceze.
Lloyd 1085 2327

Mare asortiment
de blănarii
și paltoane
de toamnă
și iarnă pentru dame la
firma
Diamantstein
și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand
fost Wesselényi Miklós 25
(vis-a-vis cu posta) 2032

„Aurora" și ideia de solidaritate națională

Se știe că de curând s'a constituit la Cluj o asociațiune de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a Românilor. „Infrățirea" a publicat zilele trecute un apel prin care această asociațiune îndemna pe intelectualii din toate părțile țării să se strângă în jurul acestei idei și să pornească o acțiune pentru a păstra neștirbită solidaritatea națională și socială a Românilor, amenințată astăzi de elemente anarchice.

„Aurora" comentând inițiativa intelectualilor din Cluj o apreciază astfel.

„De fapt nu-i vorba decât de o „abilă" intrare în cloaca politicianismului a mai multor intelectuali cari ar dori să fie, dacă nu miniștrii, cel puțin secretari generali sau . . . deputați."

Oricine își dă seama câtă primejdie înfățișează violența și patima luptelor politice pentru păstrarea solidarității noastre naționale, nu poate să nu privească inițiativa intelectualilor ca foarte binevenită. O condițiune se cere pentruca această mișcare să ducă la rezultate bune: să fie liberă de orice preocupare de politică personală sau de partid. Până acum nimeni n'are dreptul să bănuească inițiatorilor ei gânduri nemărturisite.

Dar „Aurora" care nu cunoaște nici un respect, nu putea să nu încerce discreditarea unei inițiative care urmărind tocmai întărirea ideii de solidaritate națională se izbește de opera de agitație și de subminare dusă de această gazetă.

Prin atitudinea luată față de mișcarea intelectualilor din Cluj ziarul partidului țărănist dovedește încă odată cât este de ostilă celor mai de seamă interese românești.

Reorganizarea barourilor de avocați

Printre alte proecte de legi pe care guvernul le va depune pe birourile Parlamentului la deschiderea lui, este și acel al unificărei barourilor de advocați din întreaga țară.

Nevoia unei asemenea legi se simțea cu atât mai mult, cu cât în prezent deși există o lege alcătuită și votată sub guvernul Averescu, totuși ea a dat loc la multe discuții din care cauză neînțelegerile ivite între avocații din vechiul regat și cei de aici n'au putut fi aplanate.

Urmarea firească acestei, situații a fost că parte din barourile ardelene nici până acum n'au voit să înscrie pe avocații din vechiul regat stabiliți aici. In legătură cu aceasta se știe că Ministerul de Justiție ca o măsură împotriva acelor barouri, cari nu s'au conformat dispozițiilor luate în legea din Iulie 1921, a ordonat dizolvarea comitetelor de direcție, astfel că mai multe barouri de dincoace de Carpați, astăzi se află conduse de autoritatea judecătorească.

Dl Jean Florescu, ministrul de justiție, socotind că această situație nu poate să mai dăinuiască, întrucât din ea decurg o serie întreagă de dificultăți dăunătoare atât corpului de avocați, cât și justițiabililor, a holărît ca printr'o lege chibzuită să curme neajunsurile. Nu cunoaștem principiile proectului de lege al dlui ministru Florescu, însă nădăjduim că în alcătuirea lui va ține seama atât de doleanțele avocaților de aici, cât și de ale acelora din vechiul regat.

Prietenii noștri, Ungurii

— O chestiune care se lămurește —

Conflictul nostru cu Ungaria, care în aparență a luat sfârșit prin retractarea făcută de guvernul dela Budapesta — a pus în evidență natura raporturilor noastre cu statul vecin de peste Tisa. Pentru acest lucru n'avem decât să fim recunoscători partidului național care a înlesnit obrăznicia deputatului Szilágyi, căci dacă partidul național nu s'ar fi abținut dela încoronare și n'ar fi publicat memoriul acela lipsit de seriozitate, interpelarea d-lui Szilágyi ar fi fost scarbădă, iar guvernul maghiar n'ar fi avut ce aproba prin tăcere.

Natura raporturilor noastre cu Ungaria păstra până acum aparența de recunoaștere și considerație reciprocă a stărilor de drept creiate prin tratatul dela Trianon. In fond însă guvernul maghiar sprijinea clandestin orice acțiune, contra integrității naționale și liniștei interne în România, iar pe de altă parte ducea o vie și susținută campanie de ponegrire a țării noastre.

Presa ungurească de dincolo și de dincoace de Tisa, cu simpla diferență de atitudine pe care o pricinuesc împrejurările de apariție deosebite, urmează metodic acest plan. Presa străină e zilnic informată, foarte amănunțit, asupra stărilor din România, și e lesne de înțeles cu câtă obiectivitate se face aceasta, când Buletinele pornesc din birourile ministerului de externe dela Budapesta.

O revistă bucureșteană publică în ultimul său număr un articol al unui publicist român aflător la Londra, în care ni se arată cu date și reproduceri precise, în ce mod răspund Ungurii raporturilor de reciprocă stimă între două state vecine, și cum adevărul este cu ticăloasă abilitate deformat pentru a scoate argumente contra noastră.

Monitorul scris în englezește la Budapesta de către d-rul Al. Krisztics pentru a se lăfăi în sălile de așteptare ale tuturor oamenilor politici englezi ca și în bibliotecile unde trebue să se dea mai multă considerație adevărului decât în amintitul monitor, e plin de infamii, minciuni și calomnii la adresa noastră.

Astfel se susține că în orașul „ocupat" (sic.) Arad, din cauza deficitului administrației române *„și morții sunt supuși la taxe în România" iar în cazul când aceste taxe nu sânt plătite, mormântul respectiv e pur și simplu distrus de Români."*

Intenția de a ne arăta barbari în ochii străinătății e mai mult decât evidentă. Nu e de mirare deci că unul dintre cei mai reputați publiciști englezi a putut spune dlui Protopopescu, autorul articolului din care ne informăm:

„că nu suntem noi în stare să stăpânim atâta țară și popor și că e caraghios să ne închipuim aceasta față de neamuri ca Rușii și Ungurii".

Aceas'a dovedește că poveștile „binevoitoare" ale dlui Krisztics, publicate cu și mai binevoitorul concurs al oficialității maghiare, prind. Și cum să nu prindă când niciodată dl Krisztics nu inventează, ci se mulțumește numai a deforma sau a denatura. Și cum n'au să prindă când scheletul următoarei afirmații se poate verifica ca exact și numai felul în care e prezentată știrea trădează infamia pe care nu o controlează nimeni:

„Fostul premier Vaida-Voevod, scrie dl Krisztics, a criticat cu asprime politica transilvăneană a guvernului român. Dânsul îl acuză de a fi paralizat viața economică înfloritoare odinioară a principatului, prăbușindu-i industria și excrocându-i și jefuindu-i locuitorii (sic) cu schimbul de coroane în lei, reducând astfel provincia la nivelul României însăș. Ca încheere a unui înflăcărat discurs, dânsul desfide guvernul, cere autonomia Transilvaniei și scoate „strigătul de răsboiu: „Transilvania a Transilvănenilor!"

In acest chip se continuă întreg „Monitorul". Din faptul că se recrutau clandestin în țară legionari pentru armata de colonii a Franței, se scoate afirmația că guvernul român urmărește nimicirea maghiarilor din Transilvania; dintr'o măsură administrativă care urmărea stârpirea speculei se descrie în culori negre corupția din România, și așa mai departe.

Nu mai rămâne îndoială deci că în coasta noastră apuseană avem un dușman care dacă nu poate izbucni acum, ne pândește și ne minează sistematic. Disprețul răsărit pe buzele tuturor la auzul frazelor spumegoase aruncate de Szilágyi, ca și cel de acum, cetind proza d-lui Krisztics e prea puțin. Datoria tuturor bunilor cetățeni e să-și supravegheze atent gesturile și acțiunile, să fie un solid și permanent sprijin statului și guvernului, care la rândul său va ști să anihileze efectul acestei activități mișelești.

Greva din Arad și „Aurora"

Iredenta maghiară nu vrea cu nici un preț să se astâmpere. Punerea la cale a grevei de la uzinele „Astra" din Arad, s'a dovedit că e decât opera ei

Guvernul a luat la timp măsurile necesare contra acelora, cari înțeleg tocmai în aceste momente grele să tulbure liniștea internă a țărei și să împiedice opera de refacere.

Cu toate aceste s'au găsit ziare românești ca „Aurora", care din sentimente „binevoitoare" pentru muncitorime au protestat contra măsurilor luate, afirmând că greva ar fi avut un caracter pur profesional.

Și pornind de la această premiză falsă, numitul ziar, după cum a găsit cu cale să la partea Ungariei în conflictul Szilágyi, ia acum partea greviștilor de naționalitate ungară a căror acțiune n'avea alt scop decât să comploteze la siguranța statului nostru, prin tot felul de ațâțări revoluționare.

Măsura severă, dar dreaptă de a se expulza toți acești tulburători ai siguranței publice e cu atât mai justificată cu cât ei făceau parte dintr'o instituțiune militarizată.

In afară de aceasta justiția care e în urmărirea întregului fir al acestui complot va descoperi și alți vinovați, cari își găsesc adăpost fie dincolo de granițe, fie chiar la prietenii din țară ai dușmanilor noștri.

Opinia publică care cunoaște dovezile de rea credință ale statului maghiar cât și atitudinea nesocotită a bolșevicilor dela „Aurora", nu poate decât să condamne și pe unii și pe alții, bucurându-se atunci când ei își primesc pedeapsa cuvenită.

INFORMAȚII

În ziua de 5 Noembrie a. c. orele 8 seara, în sala Prefecturei județene va avea loc un mare concert dat de dna **Elena N. Miksa,** soprană lirică de operă, cu program compus din arii din operele „Bărbierul de Sevilla“, „Traviata“, „Mignon“, „Lakmé“ etc. Acomp niamentul la pian va fi susținut de dl I. Nassavi, care va executa personal din Liszt și Chopin. Biletele la librăria Lepage.

*

Examenele de capacitate pentru medicii sanitari și de spitale mixte, ce urmau să se țină la 1 Noembrie ce au fost amânate pentru 1 Aprilie 1923.

*

S'a înființat la școala normală de fete din Sf. Gheorghe (Transilvania), cl. I-a paralelă.

*

„Temesvarer Zeitung“ anunță că, după întrevederea sa cu ministrul de externe grec Politis, Nincici, se va întâlni la Timișoară, cu d. Duca, spre a conferi și cu ministrul de externe al României, asupra conferinței orientale de pace.

*

Inscrierile ca membru în cercul studențesc „Câmpia și Mureșul superior“ se fac zilnic între orele 1—2 p. m. camere 29 etaj. I. Căminul studențesc, tot acolo se dau orice informații.

*

A sosit în localitate dl G. Ionescu Sisești, directorul „Casei Improprietăririlor.

*

Puțin timp după conferința de la Lausanne va urma conferința internațională dela Bruxelles în care vor fi discutate chestiunile reparațiunilor și a datoriilor de război.

La acea conferință România va cere să se revină asupra obligațiunilor ce i s'au dat prin tratatele de pace, de a plăti despăgubiri Austriei și Ungariei.

In acelaș timp reprezentanții statului nostru la conferință vor pretinde pentru România o cotă mai mare din despăgubirile de război impuse statelor învinse.

De acord cu Franța, România va propune și un aranjament privitor la achitarea datoriilor de război.

*

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

„FAVORIT“ champagne — a lumei elite. Cereți în tot locul cea mai favorită champagne! 2332

*

Numai Doamnele și Domnișoarele au acces la Salonul de Coafură și Manicură. PASCU & ERDELYI, Cluj, Piața Unirei 23 (în pasaj).

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Dl general Văitoianu ministru de interne plecat într'un concediu în Germania se întoarce Luni în București.

In aceeași zi încetează interimatul internelor ținut de domnul Brătianu.

*

Comisiunea interaliată a Dunării, care-și are sediul la Bratislava, va preda zilele acestea autorităților române și jugoslave regiunea Porților de fier.

Cele două state riverane își propuse să desăvârșească de acord lucrările lăsate neterminate de stăpânirea austro-ungară la Porțile de fer, lărgind canalul de trecere și asigurând astfel circulația vapoarelor în cele trei anotimpuri favorabile navigației pe Dunăre.

Statul român are în acelaș timp intenția să folosească pentru industrie energia produsă de căderea de apă din acel punct de pe Dunăre.

*

Școala specială de cavalerie din Sibiu a eternizat memoria ofițerilor de cavalerie morți în campanie, prin plăci de marmoră pe care s'a săpat numele acestor eroi. S'a înființat de asemenea un muzeu militar.

Familiile celor morți sunt rugate să trimită cât mai neîntârziat fotografii, arme, decorații, etc., dela cei morți.

*

In ziua de 10 Noembrie, începe la ministerul de finanțe, desbaterile comisiunei mixte economice, româno-germană.

Se știe că d. Schroeder, ministrul de finanțe german, a fost înlocuit în această comisiune prin d. von Koerber care a mai fost delegat al Germaniei și în comisiunea care a tratat pacea dela București.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „BABI“ Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruțoare pentru copii. Timișoara, strada Morilor Nrul 1. (1563)

*

Ludovic Mezei la „Europa“. Cafeneaua „Europa“ va răsuna de Sâmbăta viitoare 'nainte de un răset continuu. Proprietarul cafenelei, jertfitorul Carol Kassa, a angajat pe cunoscutul în Ardeal Ludovic Mezey, distinsul comic dansator și pe eminenta lui parteneră Manci Keleti, apoi pe celebrul pianist vienez Fritz Plaschkeszt, cari vor face să strălucească la „Europa“ distinsa lor artă muzicală și dansantă și aceasta — datorită spiritului de jertfă al dlui Kassa — fără nici o taxă de intrare și cu aceleași prețuri mici de până acum. Publicul familiar al Clujului, cunoscător al cafenelelor, va saluta cu plăcere inovația aceasta a „Europei“. 2235

Dl inginer Const. Bălteanu a fost numit definitiv director al școalei de arte și meserii din Arad.

*

Dl inspector sanitar doctor Martinescu a reușit la concursul pentru catedra de pharmacologie dela facultatea de medicină din Cluj.

Dl Dr. Martinescu a fost mulți ani subdirector și apoi director general al serviciului sanitar, iar acum în urmă inspector sanitar al Basarabiei.

*

In urma audienței ce a avut delegația învățătorilor la domnul ministru Anghelescu, secția pedagogică a luat ființă. S'a hotărât ca numărul celor ce vor întra să fie de 80, recrutați prin examene, în felul următor: 60 din cei ce au făcut 3 ani în învățământ, iar 20 din cei mai buni absolvenți ai școlilor normale. Examenele se vor ține la 1 Decembrie, iar cursurile vor începe la 16 Ianuarie 1923, până când se fac preparativele necesare.

*

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele“ Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

*

Concertul doamnei ELENA N. MIKSA soprană de coloratură se amână dela 5 Novembre a. c. la 7 Novembre a. c. orele 8 p. m. din cauze technice. Vestita cântăreață cea mai bună elevă a maestrului Georg Anthes, va cânta ariile din „Traviata“, „Rigoletto“, „Bărbierul de Sevilla“, „Mignon“ și „Lakme“, variațiuni pe o temă de Mozart de Adam, fragmente de Strauss, etc. Acompaniamentul va fi susținut de dl I. Nasadi pianist, care deasemeni executa: „Fantaisie impromptu“ de Chopin și „Le Rossignol“ de Liszt. Bilete la librăria Lepage și seara la casă.

*

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE“,** Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.,* să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

Situația agricola din Ardeal

Recolta grâului, porumbului, fânațului, fructelor, viilor etc. Arăturile de toamnă

In diferite rânduri am publicat prin ziarul nostru, situații fragmentare asupra diferitelor produse agricole ale Ardealului. De data aceasta suntem în măsură să dăm, câteva aprecieri generale asupra situației agricole în Ardeal pe baza unor rapoarte oficiale.

Dela început trebuie să remarcăm, că în general recolta în anul acesta se prezintă în aceleași, condițiuni de cantitate și calitate ca recolta din anul trecut, cu excepția câtorva produse agricole (grâu, porumb) în câteva regiuni.

In ceia ce privește recolta grâului, aceasta e mulțumitoare și în unele regiuni ale Ardealului, în special în Banat, această recoltă a fost mult mai bună de cât în anul trecut. Se crede că o apreciabilă cantitate de grâu din anumite regiuni va putea fi exportată.

Porumbul a cam avut de suferit din cauza ploilor reci, care au căzut tocmai în luna „legatului“. Totuși nici recolta de porumb din anul acesta nu e inferioară celei din anul trecut.

Fânul se găsește în mare abundență în Ardeal datorită vremei favorabile.

Din cauza aceasta nu s'a mai întâmplat ca anul trecut când fânul foarte bine crescut și cosit, a putrezit în brazde pe câmp din cauza ploilor.

Viile au avut foarte mult de suferit din cauza ploilor și a răcelei din ultima lună, așa că strugurii nu s'au putut coace destul de bine, așa că vinul va fi de o calitate nu tocmai bună.

*

Arăturile de toamnă au început și să continuă cu multă râvnă în tot Ardealul. E de remarcat faptul, că țăranii, noui împroprietăriți au început cu toții arăturile. Au fost mulți, cari nu aveau nici pluguri, nici vite.

S'au întovărășit însă și și au procurat în comun cele necesare pentru munca câmpului.

Reparațiile și scăderea mărcei

Declarațiile cancelarului german, după care Reichul va fi silit a întrerupe prestațiile în natură a făcut o impresie rea la Paris.

Temps scrie că, după Wirth, Germania e hotărâtă a nu îndeplini condițiunile impuse la acordarea moratoriului în 1922. La Berlin nu, se întrevăd încă consecințele serioase ce le poate trage după dânsa declarația cancelarului german. Trebue stabilit, cu privire la pretinsa incapacitate de plată a Germaniei că sunt acolo două categorii sociale privilegiate: producătorii agricoli, ale căror pretenții cresc cu urcarea dolarului. Aceștia percep un tribut asupra restului populației germane. Sunt apoi acei cari trimit averile lor în străinătate.

In prezența acestor fapte, zice Temps, nu se poate susține că Germania nu poate plăti.

O refacere a Germaniei e posibilă numai atunci când agricultorii, industriașii și exploatatorii vor contribui laolaltă la aceasta.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Guvernul Mussolini

Constituirea noului guvern prezidat de Mussolini dovedește că responsabilitatea oamenilor la putere îi cumințește foarte mult Șeful fascismului ar fi putut să rezerve toate portofoliile ministeriale partizanilor săi. A fost bine sfătuit rezervându-și patru portofolii numai și oferind celelalte popularilor, democraților și chiar unor băncați neînregimentați în nici un partid. In al doilea rând, va face impresie bună faptul că comitetul de acțiune fascist a predat puterile sale partidului, ordonând demobilizarea armatei fasciste în toată Italia. Aceasta va liniști spiritele alarmate de faimosul „marș spre Roma“.

Mussolini a adresat o circulară prefecților invitându-i a-și îndeplini datoria cu devotament și pricepere. In împrejurările actuale, sfatul lui d'Anunzio ca alegerile să aibă loc la primăvară, nu va pare inoportun; trebue lăsat timp noului guvern să se pună în curent cu situația internă și externă.

Mussolini vrea o reformă financiară care este însă imposibilă într'un regim de nesiguranță și de aventuri.

Răspândiți „Infrățirea“

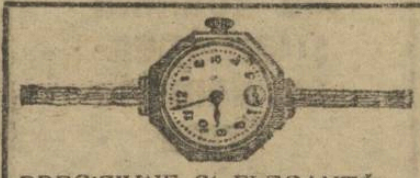
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureștl)

Ora 2 p m

Interne

Vizita lui Stambulinski

Stambulinski a sosit eri seară la București. Comentând vizita premierului bulgar, „Viitorul" arată că este natural ca Stambulinski să ia contact cu guvernul român și cu celelalte guverne ale Micei Antante pentru discutarea problemelor internaționale la ordinea zilei.

Stambulinski va găsi în România o primire prietenească, căci România nu nutrește sentimente de ură pentru Bulgaria, ci cere numai respectarea tratatelor și raporturi de bună vecinătate.

„Lupta" află că scopul vizitei primministrului bulgar la București ar fi în legătură și cu regularea chestiunei Traciei, cu accesul Bulgariei la Marea Egee, prin punctul Dedeagaci și scoaterea de sub sechestru a averilor bulgare în România.

Tratativele cu Zaharov

Ziarele din Capitală anunță că în urma discuțiunilor financiare cu bancherul Zaharov, guvernul a realizat oarecare acorduri. Zaharov a prezentat un aranjament cu deținătorii americani, ai bonurilor de tezaur românești, care au acceptat cursul de 44 la sută.

Zaharov a fost autorizat să primească acele bonuri, stabilind un aranjament în acest scop cu diferitele bănci românești.

Vestejirea politicei regionaliste

„Viitorul" publică manifestul deputaților bănățeni din majoritate, în care se vestejește politica urmată de partidul național, prin care se pune la îndemâna dușmanilor, arme de luptă contra României.

Protopopul George Popovici, Simion Mândrescu, Gavril Tripon și Soricu au redactat în acest sens un manifest, pe care-l publică în întregime „Viitorul".

Anchetă la ministeru de răsboi

„Indreptarea" anunță că d-nul ministru Mărdărescu a deschis o anchetă la serviciul personalului și recrutării, din Ministerul de răsboi unde s'ar fi comis abuzuri, în legătură cu mutările în armată și amânările de studii.

Lucrările comisiunei constituante

Eri s'a întrunit comisiunea constituantă. Profesorul Mrazec, secretar general la ministerul de industrie, a făcut un lung expozeu spunând că micii proprietari de terenuri petrolifere trebuesc împiedecați să dea concesiuni aparte. Asemenea concesiuni să se facă după prealabile comasări. Statul să ia măsuri ca exploatările să se facă pe distanțe mari. Normele se vor stabili de specialiști pentru ca în viitor petroleul să nu se mai piardă. Oratorul termină cu o întrebare: Exploatările petrolifere mai pot fi lăsate sub condițiunile juridice de până acuma? D. Vintilă Brătianu spune că prin noua constituție trebue să se stabilească următoarele: 1) Principiile relative la concesionare și comasare; 2) Toate concesiunile făcute de țărani trebuesc regulate altfel decât până acuma; 3) Ori-ce proprietate minieră care n-a fost pusă în valoare până în prezent, sau n-a fost exploatată trebue să revie statului. Rolul statului în această bogăție nu e acela de exploatator. Aceasta bine înțeles ce privește vechiul regat, unde statul trebue să ia măsuri ca producția subsolului să tragă un beneficiu cât mai mare. După legile austro-ungare, proprietarii unui teren în Ardeal și Bucovina nu au drepturi și asupra subsolului, deaceia pentru noi ile provincii trebuie să se găsească altă soluție. D. ministru Constantinescu spune că tot ce a intrat în proprietatea cuiva trebue să rămâie proprietatea acestuia.

D. ministru de justiție, Jean Th. Florescu, susține următoarele: Drepturile câștigate trebuesc respectate. Și concesiunile sunt drepturi câștigate. Terenurile nedescoperite încă ca fiind petrolifere să nu fie declarate ca proprietate a statului, dar statul să devie participant la exploatare. D. Dissescu mai face o serie de observații.

Situația în Grecia

Judecarea regelui Constantin

Atena. — Intreagă presa greacă anunță că fostul rege Constantin va fi invitat să se prezinte în fața consiliului de anchetă. Dacă nu va da urmare invitațiunei, va fi diferit unui consiliu de război special, judecat în lipsă împreună cu foștii prim-miniștrii acuzați. Aupra exregelui Constantin cade răspunderea că și-a asumat comandamentul suprem efectiv în Asia Mică.

Judecarea vinovaților dezastrului grecesc

Șeful stat major Dusmanis a fost achitat în procesul relativ la înfrângerea Greciei.

*

Procesul Gunaris și a altor miniștri arestați va fi judecat săptămâna viitoare.

Puterile nu recunosc încă pe regele Gheorghe

Ziarele din Atena publică o telegramă din Paris, după care Poincare ar fi declarat ministrului de externe al Greciei, că Franța, în comun acord cu celelalte puteri, a hotărât să nu recunoască pe regele Gheorghe, până după alegeri.

Lupte între monarchiști și republicani

Generalul Metaxa, șeful monarhiștilor a dat o proclamație în care arată dezastrul în care va fi aruncată Grecia, dacă la alegerile viitoare vor reuși republicanii. Republicanii încercând să rupă de pe ziduri această proclamație, au fost maltratați de mulțime. Sunt mulți răniți.

Delegatul Angliei la Conferința dela Lausanne

Londra. — Guvernul englez este hotărât să însărcineze pe Lordul Curzon ca să reprezinte Anglia la conferința dela Lausanne, care conferință, este aproape sigur, că se va ține la 13 Noembrie.

Atentat contra ministrului apărărei naționale cehoslovac

Praga. — Impotriva ministrului apărărei naționale, care se afla în automobil cu șeful statului major s'au tras focuri de pușcă. Se crede că ateutatul e opera unor agenți maghiari.

Dela Oficiul de Închiriere

Avizez publicul că am retras toate delegațiile date diferitelor persoane pentru a face cercetări și a culege informații pentru Oficiu.

Afară de dl. Ladislau Ghete, care e funcționar al Oficiului — delegat cu cercetările ordonate de mine și de Comisia Deliberativă — și afară de circumscripțiile de Poliție — pe baza delegațiilor scrise nimeni nu are această însărcinare.

Avizez publicul să ceară totdeauna prezentarea delegației persoanelor care se prezintă pentru cercetări — iar la caz că acestea nu o pot arăta, să le denunțe imediat Parchetului Tribunalului și mie; întrucât aceste se fac vinovate de întrebuințare de calitate falsă ori de violare de domiciliu. Publicul să sesizeze imediat pe primul sergent ori post de poliție.

3. XI. 22. Șeful oficiului

A. Popov.

Știri literare

Dl Al. Busuioceanu, un tânăr scriitor care s'a făcut cunoscut prin serioase articole de critică literară, tipărește în editura „Cartea Românească" un volum cuprinzând, pe lângă aprecieri asupra literaturii noastre actuale, și câteva studii asupra unor scriitori streini. Volumul e intitulat FIGURI și CĂRȚI și vădește însușiri care ne îndreptățesc să legăm de autor cele mai frumoase speranțe.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

bărbătești așa bune și ieftine
ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de stofe.

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu aburi, și de vopsit Cluj,
vopsește și curață, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 537 1817

1290-3

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.
Lloyd 2721 1583

Gospodina prudentă intrebuinţează numai
veritabilul, prin curăţenia şi spornivirea sa, neîntrecutul
Săpun Schicht Marca „Cerb“

păstrându-şi astfel pentru mulţi ani, rufăria, economisind bani şi muncă conservându-şi mâinele albe şi frumoase, bucurându-se de rufa sclipitoare şi parfumată. Observaţi marca „CERB“ marca (depusa)
2171-2

Mica publicitate

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE cu condiţiuni avantagioase moşie mai mica la inceputul Bekas-ului cu locuinţă de 3 camere gradină de verdeţuri, lu ernă şi fructe. Dunky, Cluj, Piaţa Unirei 10 Radio 2799 2345

DE VÂNZARE un cavon familiar având locuri pentru 12 coştinge, edificat din piatră situat în locul cel mai frumos a timitirului rom. cat. Adresa la ziar sub „Cavon“.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Mihail Francisc
Str. Regina Maria 12
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.
Kahlfürst Imre
Str. N. Iorga 17
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Kinhefner Pavel
Str. Donát 164
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Stefan Györke
Brétfü
Cluj.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de **21 Novembrie 1922 orele 9 dimineaţa** se vor vinde prin licitaţie publică fortată în localul societăţii noastre din Calea Victoriei 35, toate obiectele „Preţioase“ şi „Efecte“ cu scadenţa până la 20 Octombrie 1922 şi cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Cluj, la 2 Noembrie 1922.

Casa de Imprumut pe Amanet
Soc. An. Cluj
DIRECŢIUNEA.

2343

ANUNCIU
O fabrică importantă de săpunuri de toiletă
caută
maistru săpunar
perfectin ferberea săpunului de bază (Grundseife) şi eventual şi fabricarea parfumurilor şi cosmeticelor. 2340
Ofertele se vor trimite la BANCA MOLDOVA IASI

Produsele Reclama 2397
FABRICEI de BERE S. A. din TURDA
sunt de prima calitate
Berea „Coroana“
e stiut cea mai cunoscută şi bună.
Berea nutritoare „GLORIA“, din malţ dublu, e neîntrecută. 2338

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Fabricile de Maşini „AND. RIEGER“
Societate Anonimă
SIBIU.
◆
Livrează prompt:
Motoare de benzină cu fieresträu circular Sfărâmătoare simple şi duble de porumb cu ventilator precum şi tot felul de maşini necesare gospodăriei. 2344-1

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Fraţii Deutsch
casă internaţională de espediţiune.
Fondata in 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piaţa Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAŞOV,	ORADEA-MARE,	ORŞOVA,	ARAD,
Purzengasse.	Str. Rákóczy 24.	Cheiul Dunări.	Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.
Expoziturl şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondenţă română, germană, maghiară. Lloyd 956 2110

Reclama este sufletul comerţului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanţa Generală A.
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL
Preţuri escepţionale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detăll, la revânzători se dă favor în prețuri.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fină.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând **la toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Pentru cumpărarea de pălării ieftine și moderne să cercetați

salonul de pălării

Fehér

Str. Memorandului 21
în edificiul „Redout".

Totaici se transformă după moda cea mai nouă din Viena pălării de catifea velour și pistă.

Lloyd 1024 2209

2330 **Editura**

MASSON-PARIS

1 franc = 7 Lei

Baillière-Paris

1 franc = 8 Lei

la Librăria Lepage Cluj

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

La magazia de modă

EUGEN SZABÓ

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

mare vânzare de

Flanel bun pentru haine Lei 33·—

Parchet Lei 31·—

Flanel tenis lat Lei 31·—

Stofă de lână dublă Lei 75·—

Stofă de lână de 140 cm. lată Lei 95·-

Stofă bună pentru paltoane 140 cm. lată Lei 225·—

Plüs lat de Silschin pentru paltoane Lei 550·—

Stofă engleză pentru bărbați 150 cm. lată Lei 135·—

◆

Mare asortiment de stofe, mătăsuri și çatifea

2161

Formulare în cauza de locuință la

Librăria LEPAGE CLUJ

cu explicațiuni cu taxa de timbru etc.

1. **Insinuare și cerere:** când a devenit vacantă o locuință și pe aceasta o cere însuși proprietarul casei.
2. **Insinuare:** că chiriașul s'a mutat din locuința deținută.
3. **Cerere,** pentru aprobarea închirierei a unei locuințe prin contract.
4. **Cerere,** pentru atribuire unei locuințe, cu indicarea că aceia unde să află.
5. **Apel** la tribunal contra deciziunei, comisiunei a oficiului de închiriere.
6. **Cerere** de depozitare pentru suma chiriei neacceptată.
7. Contractul de închiriere românește.
8. Român-maghiar. 2329

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

BIJUTERIA „SINGHER"

BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 38

Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri.

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotecnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forosfuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate și

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**" și noul program șlager. Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1949

Reclama este sufletul comerțului

Imbunătățirea metodelor administrative (fayolismul)

— LA MINISTERUL AGRICULTUREI DIN BELGIA —

„Taylorism"-ului îi urmează acum „Fayolism"-ul.

Sistemului de organizare a muncei din uzine, propovăduit de aproape 20 de ani de Taylor în America, de unde aceste bune idei se răspândiră în toată lumea civilizată, îi urmează tendința unui alt mare om, Fayol, din Franța, pentru reorganizarea (mai bine zis organizarea, care lipsea) și îmbunătățirea administrației, care pretutindeni este rea.

Idealul în munca din uzine ar fi: „rendement" maximum cu minimum de oboseală pentru lucrător.

Sistemul lui Taylor

După Taylor (Lahy: „Le système Taylor", Paris, Masson, 1916) sistemul lui cuprinde o serie de reguli practice care sunt menite să aducă un „rendement" maxim al uzinei, nu prin mari invenții. nici prin descoperirea unor fapte noi extraordinare.

Este vorba de o organizare științifică, urmată de o schimbare completă în atitudinea reciprocă dintre lucrători și direcție, nu numai față de persoane, dar și ca responsabilități și datorii respective.

De aci va rezulta o nouă împărțire a datoriilor și o cooperare nitimă și cordială, care era cu neputință cu vechiul sistem de dirijare.

Organizarea aceasta științifică s'ar rezuma în formule simple:

Știința, în locul empirismului;

Armonia, în locul discordiei;

Cooperația, în locul individualismului;

Rendement maxim, în locul producției reduse;

Formarea fiecărui om, astfel ca să-l facem să obțină rendement și maximum de prosperitate.

Rezultatele Taylorismului în America

După Taylor, rezultatele obținute în America au fost minunate: rendementul de fiecare om și de mașină a fost dublat, uzinele au atins o situație mai prosperă, lucrătorii au obținut ridicarea salariului cu 30 până la 100 la sută, nici o grevă n'a mai isbucnit, și prietenia cea mai bună domnește între lucrători și patroni.

De scris și de vorbit, s'or fi pornit și la noi despre reformele bune de aiurea și care ar fi potrivite și pentru rânduelile noastre slabe.

Pentru ce se va face, va fi treaba celor carl conduc și acelor cari vor să conducă rosturile țărei, punând mai multă inimă, minte și mai ales cinste.

Incercare de îmbunătățire a administrației făcute în Franța și în Belgia Fayolismul

Despre încercările făcute în Belgia, și bunele rezultate obținute cu sistemul lui Fayol, pentru tămăduirea păcatelor administrației, la Ministerul Agriculturei, găsim date interesante, publicate de curând în Buletinul Institutului Internațional de Agricultură din Roma (M. Mat.: Bull. rens. agr. Mai—Juin, 1922, p. 647).

Lumea e în genere nemulțumită de încetineala și formalitățile din administrațiile publice, care înghit mult — ca un căpcăun nesăturat veșnic — din buget, fără să dea rezultatele dorite.

Boala e veche și nu acum ar fi momentul să i-se srvârle piatra; scumpirea vieței, disproporționată cu slabele adaosuri la salarii, criza grozavă de locuințe și toate păcatele ce au urmat războiului, ar fi atâtea circumstanțe ușurătoare pentru bieții slujbași.

Dar, în afară de problema îmbunătățirei traiului personalului, ce se poate face, ce metode de muncă, adaptate cerințelor moderne s'ar putea aplica, ca serviciile administrațiilor să fie mai la înălțime?

Incercările din Belgia Metoda lui Vuyst.

Pe când Fayol publica în Franța doctrina lui administrativă, în timpul ocupației germane, un om luminat din Belgia, Dl De Vuyst studia ceva analog și încerca o nouă metodă administrativă fiind pus, după armistițiu, ca șef al Direcției a 2-a din Ministerul Agriculturei, care se ocupă cu învățământul și vulgarizarea agriculturei. Această Direcție a creat serviciile din provincie: agronomi de Stat. consilierii horticoli și consillerele menajere agricole (acolo se da o deosebită atenție învățământului menajer agricol, fiind și un Institut superior de Economie menajeră la Laeken-Bruxelles), cu sarcina de a lumina pe cultivatori și pe fermiere asupra chestiunilor de ordin profesoinal și, pe de altă parte, să informeze administrația centrală asupra situației agriculturei și încurajerile ce ar fi de dat.

Metoda pe care Dl. de Vuyst o introduse în serviciul său e bazată pe cunoașterea celor 5 funcțiuni principale ale administrației: prevederea, organizarea, execuția, coordinarea și controlul, trebuind să lucreze simultan pentru ca sistemul să'și producă efectele.

Iată aplicările primite de aceste principii la Direcția 2-a: Prevederea. Mai nainte, mai toate administrațiile n'aveau program bine definit; acțiunea lor era ca la unele tratamente, care vindecă în loc să prevină boala. Lipsa de program făcea ca unele servicii să ia o extensiune mai mare, nu prin importanîa lor față de altele, dar prin inteligența și eforturile fie cărui șef; servicii accesorii ajungeau să dispună de credite și de un număr de agenți și de localuri fără rost față de alte servicii mult mai importante.

Prima grijă a D-lui De Vuyst a fost să facă un program de acțiune pentru o perioadă de 3 ani și conprinzând 54 de puncte. Toți agenții au fost, fără deosebire, invitați să colaboreze la elaborarea lui, și realizarea e atât de înaintată, încât la finele lui Decembrie 1921, un nou program a fost alcătuit.

Rezultatele obținute prin metoda belgiană

Citâm din punctele realizate: crearea unui institut superior de agricultură pentru tinere fermiere la Laeken: crearea unui institut agronomic flamand la Gand; organizarea serviciului consilierelor menajere agricole, cu rolul, față de fermiere, cum sunt agronomii Statului față de cultivatori; reviziunea legei învățământului agricol; intensificarea producției agricole, pe cale de încercări cu semințe ameliorate și îngrășăminte, apeluri directe către cultivatori, publicații despre selecția semințelor, etc.

Noul program prevede generalizarea învățământului profesional postșcolar, crearea unui serviciu de împrumuturi de filme agricole și de clișeuri, încurajări pentru publicarea de bune manuale de agricultură. Acest program e afișat în toate biurourile, încât agenții îl au mereu sub ochi.

Organizarea. Serviciul învățământului — în baza principiului diviziunei muncei — a fost subîmpărțit în secțiuni și sub-secțiuni ocupându-se fie-care cu o specialitate.

Compunerea personalului e așa fel regulată, încât, dacă un șef trebue sa lipsească, e întotdeauna cine să'l înlocuiască. Vizitatorii sunt siguri că pot obține informațiile dorite.

Atribuțiunile fie cărui agent au fost hotărite ținându-se seamă de cunoștințele, aptitudinele și funcțiunile lui anterioare.

Șefii de secție inspectează în provincie timp de 2 zile și rămân la biurou timpul celorlalte 4 zile din săptămână. Un inspector e așa dar în acelaș timp administrator, încât e sigur că măsurile ce îi sunt sugerate prin vizitele pe loc, vor fi executate după vederile lui.

Executarea. Unul din marile rele de care sufereau vechile administrații consta în schimbările prea dese de atribuții. La venirea unui nou Ministru, sau chiar unui nou șef, intervenau remanieri importante în cadrele existente și agenții erau depușați din funcțiile lor.

Uneori schimbările erau motivate doar de considerații politice sau de persoane.

Stabilitatea funcțiunilor este respectată, pentru utilitatea pe care o prezintă în vederea formărei de agenți specializați și experimentați

Un alt păcat consta în indiferența pe care o arătau șefii față de subordonații lor. Ei nu făceau nici un efort ca cei mici să producă mai mult, ba poate unii se supărau când inferiorii lor aveau o inițiativă.

La Direcția 2-a generală, diferite mijloace sunt puse în lucru, pentru spo irea „rendementului." Astfel agenții primesc cărți a căror citire e folositoare pentru formarea lor administrativă și technică. De ex.: Fayol: „Administrație industrială și generală", Marden: „Slugașul model", Lecensier: „Bunul simț", Dr. Laur: „O politică agrară elvețiană", o revistă franceză: „Mon bureau", etc.

Agenții sunt invitați să citească câte o carte din biblioteca centrală a Ministerului. Apelul a fost ascultat, căci numărul cărților și revistelor împrumutate s'a ridicat de la 7076 în 1920 la 11509 în 1921.

Pentru perfecționarea personalului, Ministrul, Baronul Ruzette, a organizat un curs de drept rural, de drept administrativ și de comptabilitate.

Ridicarea la grade ierarchice superioare nu va mai fi posibilă de cât agenților cari au dat dovezi de cunoștințele lor și de pricepere.

Coordonare. Ca să se asigure unitatea de acțiune și de direcție, ca să se evite repetări și eforturi risipite, șeful de serviciu își întrunește colaboratorii de câte ori e vorba să se rezolve probleme importante sau de un principiu nou. Directorul general întrunește pe toți agenții, fără deosebire, în biurou, la fie care început de trimestru. Fie-care din ei e invitat, pe rând, să expună verbal activitatea pe care a desfășurat'o și punctele de care crede să se ocupe; el semnalează lacunele pe care le-a constatat și ameliorările ce ar putea fi înfăptuite.

Aceste reuniri analoage au fost organizate în provincie pentru agenții serviciilor exterioare.

Controlul. Controlul administrativ al activității desfășurate atât de agenții administrației generale cât și de cei din serviciile exterioare, se face mai ales prin hărți, diagrame și grafice. Acestea arată deodată, fără consultare de dosare voluminoase și prăfuite, activitatea și lacunele care ar exista eventual.

E punerea în practică a maximei lui Napoleon: Un simplu crochiu îmi spune mai mult de cât un raport".

Expunerea graficelor e cu adevărat interesantă. Vedem astfel, bugetul agriculturei în bugetul general al țărei în 1921: 23 milioane franci contra 3 miliarde 202 milioane, adică abia a o sută-cinci-zecea parte, deci o parte minimă ținând seamă de încurajările pe care le merită producția agricolă, a cărei valoare întrece pe acela a tuturor industriilor reunite.

Se vede iar disproporția dintre creditele afectate învățământului agricol și celui industrial: 3.630.000 fr. contra 10.911,000 fr.

Diagramna privitoare la agronomii de stat arată pentru fiece agent în ordine descrescând, numărul de conferințe făcute, lecțiile din școli, consultațiile scrise cultivatorilor, școlile temporare create, încercările de vulgarizare, etc. Complectate cu rapoartele de inspecții, aceste informații pot da o idee despre meritul fie-cărui agent.

E de notat că dela stabilirea acestui control, activitatea a dublat.

O altă diagramă privind serviciul consilierelor menajere agricole arată progresele făcute în 1921.

O hartă morală a Belgiei indică localitățile vizitate de agronomi timp de un an. Ei sunt ținuți să viziteze cel puțin odată pe an fiecare comună din circumscripția lor,

Putea vom spera că se vor lua măsuri și la noi pentru studierea și adoptarea acestor metode, menite să îndrepte starea și mai precară a administrației noastre?

Dr. D. A. Oțau, Cluj.

Uneltirile maghiare contra Cehoslovaciei

Ziarul „Narodni Politica" din Praga publică următoarele caracteristice aprecieri asupra politicei Ungariei: „Felul de a proceda al ungurilor e cu totul lipsit de orice fățărnicie, astfel că nu e nevoe de multă perspicacitate, spre a înțelege intențiunile și faptele lor în Slovacia și la Praga. Chiar și în timpul tratativelor economice, ei nu au pierdut ocazia spre a face un gest politic. Presa maghiară cere deocamdată concesiuni politice și teritoriale. Ungurii încearcă și cu acest prilej să facă o spărtură, fie cât de mică, în tratatul de pace.

*

Politica cehoslovacă ar trebui să țină seamă de aceste fapte și să procedeze în consecință. Corectitudinea de până acum a Cehoslovaciei e considerată de unguri ca slăbiciune. Dacă în vecinătatea noastră la sud de Dunăre, există într'adevăr o situație, care lasă să se prevadă o explozie, partidele cehoslovace din Slovacia au datoria de a se înțelege în această privință cu privire la o acțiune comună împotriva dușmanului dinăuntru și din afară, iar factorii hotărâtori din Praga sunt datori să ia măsuri legale pentru apărarea statului împotriva acestei vecinătăți primejdioase".

Politica noului guvern englez

O strânsă cooperare cu Franța. Tratatul cu Irlanda

Noul cancelar al tezaurului Stanley Baldwin, a rostit o cuvântare la Worcester, în legătură cu campania electorală.

Referindu-se la chestiunile de care guvernul va trebui să se ocupe cât de curând dânsul spune că guvernul va încerca de a asigura o cooperare mai bună cu Franța. Cât timp Franța și Anglia nu vor lucra în unire va fi imposibil de a ajunge la o soluțiune, atât în chestiunea reparațiunilor cât și în chestiunea datoriilor, care au fost originea turburărilor financiare din lume. Ar fi zadarnic a încerca o soluțiune fără această cooperare.

*

Tratatul cu Irlanda va fi privit de noul guvern, ca chestiune de onoare. Printre diferitele cauze care au adus actualele turburări putem cita cu deosebire, grelele impozite. Nu numai industria a fost paralizată însă aceste măsuri au apăsat greu populația săracă. Aceste impozite vor putea fi reduse numai prin micșorarea cheltuelilor și aceasta este greaua însărcinare care trebue să o îndeplinească guvernul. Și guvernul este ferm hotărât a o face.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 653 8 pagini 1 LEU 8 pagini Miercuri 8 Noembrie 1922

Înfrățiți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI 90
„ 3 45
„ 1 AN Pentru autorități 240

ROLUL PRESEI ROMANEȘTI

Presa, în care mulți au văzut a patra putere în stat, reprezintă opinia publică. In numele acesteia, ea judecă evenimentele și sancțiunea morală a opiniei publice, care-i garantează sentințele, nu este totdeauna lipsită de eficacitate.

Pentru a obține mereu încrederea publicului, cuvântul presei trebue să corespundă adevărului, iar judecata ei să fie aprobată de sentimentul public.

Căci cititorul nu cumpără ziarul numai pentru partea lui informativă ci și pentru a găsi în el un criteriu de judecată asupra evenimentelor.

Mai însemnat decât rolul de reprezentantă a opiniei publice, presa are pe acel de a imprima mulțimei idei și sentimente, de a o face uneori să primească felul ei de a gândi.

Presa are misiunea de a face educația mulțimei, de a face ca în adâncul ei să pătrundă ideile generoase. Căci civilizația, cultura, nu e înăscută, fiecare generație trebue să și-o însușească.

In victoria ideilor. Presa are rol preponderent, ea exprimă și clarifică în unele situațiuni gândirea unei întregi națiuni.

In ce privește presa românească, se vorbește și de bine și de rău pe socoteala ei, în legătură cu modul de expresie și cu convingerile pe care ea le manifestă.

Lăsând la o parte însă tot ceia ce e izbucnire pătimașă în polemicele politice, e de netăgăduit că presa a avut rolul ei în dezvoltarea limbii românești literare, a stilului viu, nervos pasionat, cu scăpărări de spirit, cu nuanțe de ironie.

De la „Albina" lui Asachi și „Curierul" lui Eliad, care au precedat primele reviste românești, presa a făcut la noi progrese uimitoare.

Cu Hașdeu, de-abia, pamfletist violent, pasionat, ironic, mușcător, atâtând cu o patimă sinceră și sub o curagioasă iscălitură, instincte populare bune și rele, se poate vorbi de un stil al presei.

Multe din articolele foii sale „Columna lui Traian" ar merita să fie desigur păstrate.

„Românul" lui C. A. Rosetti și „Epoca", scoasă de tinerii „conservatori", întorși din străinătate au deprins apoi publicul cu o presă asemenea întrucâtva celeia din apus.

Articolele din „Lupta" și „Săptămâna" lui Gh. Panu, scrisă cu multă logică și pasiune erau savurate de cercurile advocățești.

Pe lângă baza culturală pe care au pus-o societății de astăzi, presa românească a avut un rol covârșitor în apărarea drepturilor naționale și în păstrarea tradiției.

Și aceasta atât în vechiul regat cât și în Ardeal. Ar fi fost gazetar român în Ardeal pe vremea Ungurilor, însemna a fi fost stăpânit de o mare doză de idealism.

Și zicând „gazetar român în Ardeal" să ne gândim la cei dintâi luptători ai noștri pentru cauza națională: Aurel Mureșanu, Grigore Maior, Augustin, I. Russu Șirianu, Aurel Popovici, I. Slavici etc., care cu condeiul în mână, de dimineața până seara se frământau să dea publicului cetitor ce aveau ei mai bun, cu toată sforțarea sufletului lor curat.

Cu fețele ofilite înainte de vreme, dar cu ochii plini de flacăra sfântă a dragostei de neam, mulți din ei și-au găsit sfârșitul din cauza nopților de insomnie, a bolilor grele sau chiar a igrasiei din temnițele ungurești.

Bruma de educație socială a poporului nostru, lupta pe care am dus-o pentru întregirea națională sunt în mare parte opera presei.

Se defăimează presa uneori din cauza unor specimene de ziariști ahtiați de o glorie efemeră, ignorându-se însă mulțimea acelora, pe cari idealismul i-a călăuzit o viață întreagă în cariera lor.

A fi gazetar înseamnă a cunoaște greutatea cuvântului rostit sau scris.

A fi gazetar înseamnă de multe ori, a fi un pioner al culturii, un educator al maselor populare, un luptător pentru realizarea armoniei sociale.

Că există și semi-docți în ziaristică, e natural să fie astfel în o țară al cărui orizont cultural nu poate fi comparat cu al țărilor civilizate din occident.

Pe deasupra tuturor acestor lipsuri, trebuie să punem totdeuna rolul pe care l'a avut presa noastră în lupta națională, rol care trebuie astăzi continuat în cadrul unității noastre de stat.

Și dacă din motive politice, o parte din presa românească s'a depărtat de această datorie, de a menține în sufletul poporului, vie, ideia unității naționale, de a strânge la un loc tot ceia ce e românesc în granițele etnice, pentru a domoli astfel spiritele îndârjite și a anihila agitațiunile pe care le manifestă unele minorități șovine, nu putem decât să regretăm acest fel de manifestare, anti-națională.

Pentru triumful adevărului și al dreptății, pentru cauza națională și pentru realizarea armoniei sociale, ar fi de dorit ca această presă să-și afirme din nou rolul din trecut, lăsând la o parte patima politică și luptând pentru armonizarea socială a elementelor care compun statul român.

Deformarea limbii

Una dintre principalele preocupări ale administrației din nouile ținuturi, după unire, a fost românizarea inscripțiilor publice și a firmelor. Desigur administrația din Ardeal, ca și cea din Basarabia și Bucovina, a fost călăuzită în această muncă, de un lăudabil îndemn. Treaba însă s'a făcut în grabă, și ca orice treabă pripită măsura romanizării firmelor a ieșit o batjocură. Sunt încă proaspete în memoria tuturor inscripțiile și firmele în cari „Petrecerile" erau „impreunate cu dans", oficiile „extrădau" lucrările și „predau pertractări" publicului, fabricanții de geamantane erau „geamantatori" iar magazinele de pompe funebre, erau magazine de „tulumbe jalnice".

In primele timpuri ale românizării era o oroare să privești tablele nou vopsite ale firmelor sau placatele variate ale autorităților și sălilor de spectacol. Cu încetul traducerile prea bătătoare la ochi, au dispărut, dar greșeli de limbă sunt încă destule, atât în partea românească a firmelor, cât și în redactarea ordonanțelor, adreselor, certificatelor, citațiilor, inscripțiilor autorităților, etc.

După patru ani dela primele încercări de românizare se poate încă ceti pe tăblițele indicatoare ale vagoanelor proaspăt reparate de la C. F. R.:

„A nu se pleca în afară",

pentrucă cel care a făcut redactarea, știe romnâește dar n'a ajuns să stăpânească încă limba până într'atât în cât să poată deosebi sensul verbului a pleca de sensul verbului a se apleca. Cu această ocazie remarcăm o greșeală mai veche în redactările oficiale: A nu se apleca nu este românește. Intrebuințarea infinitivului este străină; românește se întrebuințează forma să nu vă aplecați.

Exemple ca în primul caz și ca în cel de-al doilea am putea cita cu nemiluita din tot ce se scrie în birourile autorităților. Din fericire această schilodire a limbii se întâmplă într'un cadru mai restrâns și deci, cu multă îngăduință, se poate admite că ea exercită o mai puțin nefastă influență. Firmele în să și placatele trebuesc revizuite cu strictețe pentrucă ele stau necontenit ca o sfidătoare batjocură în ochii publicului. Astfel nu mai mult decât acum trei zile, am asistat la instalarea unei noi firme.

Ce să mai zicem de negustorul care vinde zilnic prospătă unt!

Pentru încetarea acestei batjocuri Camerele de comerț ar putea să angajeze câte un redactor care la inscrierea firmelor să dea și redactarea lor corectă; autoritățile deasemeni ar putea să țină un specialist pentru redactarea inscripțiilor și formularelor, iar placatele ar putea să treacă înainte de apariție pe la biroul de redactare care s'ar instala pe lângă fiecare comisiune.

Când scriitori și ziariști abia își duc traiul, mucezind în birouri unde n'au nici o chemare sau în redacții cari se sbat cu sărăcia pentru a ține sus prestigiul limbei și culturei românești, și când limba românească este în permanență mutilată sub văzul publicului, e mai mult decât o datorie să se ia măsuri temeinice și grabnice.

D. I. C.

Naționalizarea subsolului

— Discuțiunile comisiunei constituționale. Expunerile Dlor profesor Mrazec și Vintilă Brătianu —

Problema naționaizării subsolului nu este nouă. Ea a constituit obiectul discuțiilor economiștilor de pretutindeni. In toate țările problema aceasta a fost dezbătută pentru a i se găsi o soluțiune care, fără a aduce o știrbire a dreptului de proprietate, să asigure dezvoltarea economiei naționale a fiecărui stat.

La noi reglementarea exploatării subsolului s'a făcut prin legea minelor din 1898, dar, petrolul, unul din cele mai importante produse ale subsolului, a fost scos de sub prevederile ei. Aceasta a fost o mare greșală, care s'a dovedit dăunătoare atât pentru politica economică a statului cât și pentru concesionari.

De aceea este necesar ca în noua Constituție a țării să se dea problemei naționalizării subsolului soluțiunea cerută de necesitățile economice ale statului.

Discuțiunile cari au avut loc în ședințele ținute de Comisiunea Constituțională sunt lămuritoare. Din ansamblul lor se desprinde constatarea că principiul naționalizării subsolului a fost câștigat și că discuțiunile cari vor mai urma nu tintesc decât la găsirea soluțiunilor celor mai bune pentru a asigura rezultatele aplicării acestui principiu.

In ședința comisiunei care s'a ținut Vineri după amiază d. profesor universitar Mrazec, unul din cei mai buni cunoscători în materie, a făcut o documentată expunere asupra chestiunei naționalizării subsolului, însoțind-o de un studiu comparativ al legislației mondiale în ceiace privește proprietatea subsolului.

D. profesor Mrazec a arătat că în cele mai multe state proprietatea subsolului aparține statului. Este o necesitate de primul ordin ca și la noi să se stabilească norme noui pentru exploatarea bogățiilor subsolului.

„Până acum — a spus d-sa — pe un hectar de pământ petrolifer erau stăpâni 4—5 proprietari cari concesionau pământul la diferite societăți.

Acestea, pentru ca să tragă cât mai mult folos din exploatare, așezau sondele unele lângă altele, din care cauză se produceau infiltrațiuni de ape subterane, în substratul unde se afla petrolul.

Rezultatul acestei exploatări era dispariția petrolului în alte direcții și cantitatea extrasă se micșora cu aproximativ 50 la sută.

Și evitarea acestui rău s'ar putea face prin următorul mijloc:

Proprietarii mici să fie împiediciați de a da concesiuni aparte și aceste concesiuni să se facă — pentru salvarea interesului general — după prealabile commasări.

Statul să ia măsuri ca exploatarea să se facă pe distanțe mari și după normele ce se vor stabili de specialiști, pentru ca, în viitor, petrolul să nu se mai piardă.

Din politica generală, în materie de petrol, făcută de germani, înainte de războiu, d. Mrazek trage concluzia că Statul trebue să aibă mână liberă în exploatarea subsolului față de proprietarul suprafeții.

Inainte de războiu era întrebuințat ca lampant; după războiu, s'a dovedit că este o armă puternică și că fără el războiul nu se mai poate face.

Din această cauză este explicabilă lupta care se dă pentru acapararea petrolului pe care-l posedă, astăzi, în cantități mari Europa, România și Polonia.

Petrolul din Rusia — în actualele împrejurări politice — nu contează.

Față de importanța unui produs atât de însemnat cum este petrolul și derivatele lui bogăția și de interesele politice, economice și de războiu ale Statului, se pune întrebarea următoare:

Exploatarea petrolului poate fi lăsată la condițiunile „juridice de până acum?"

La această întrebare, d. profesor Mrazec răspunde că subsolul trebuie să treacă în proprietatea statului.

D. Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a arătat apoi că prin noua Constituție trebuie să se stabilească:

1. *Principii relative la concesionare și commasare.*

2. *Toate concesiunile făcute de țărani — cari sunt caduce — trebuesc regulate altfel de acum înainte.*

3. *Orice bun minier, care nu a fost pus în valoare până în prezent și nu s'a exploatat, trebue să revie Statului.*

4. *Rolul Statului în această bogăție nu este rol de exploatator.*

Statul trebue să ia măsuri ca să-i revie un beneficiu din ce în ce mai mare din producția subsolului.

Acestea, bine înțeles, în ceeace privește vechiul Regat, întru cât în Ardeal și Bucovina proprietarul unui teren nu are drepturi și asupra subsolului, în conformitate cu legiuirile maghiare aflate încă în vigoare.

Pentru Ardeal și Basarabia, unde proprietarul nu e stăpân pe subsol, urmează să se găsească o formulă stabilind definitiv regimul subsolului.

Prin naționalizarea subsolului una din cele mai importante probleme ale economiei noastre naționale își găsește rezolvirea. Pentru toți aceia cari socotesc că politica economică a unui stat nu poate să fie la discreția unor interese străine, noul regim al subsolului care se va stabili prin Constituție constitue o frumoasă izbândă.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

TRICENTENARUL NASTERII LUI MOLIERE

Festivalul dela Teatrul Național „Vicleniile lui Scapin"

Sâmbătă seara a avut loc la Teatrul Național festivalul organizat de facultatea de litere din localitate cu concursul Operii Române și a artiștilor Teatrului Național, pentru serbătorirea a trei sute de ani de la nașterea lui Molière. Ideea facultății de litere a fost foarte nimerită. Nicăiri Molière nu poate fi mai bine sărbătorit decât în cadrul de muncă, succese și ingratitudine al teatrului.

D-l Oprescu, lector universitar, în conferința sa despre viața lui Molière, a arătat în destul aceasta. Instructiv și documentat, d-l Oprescu a expus această viață de gigant al artei cu o admirabilă claritate; iar d-l Auger, profesorul francez pentru limba și literatura franceză la Universitatea clujană, a analizat sub'il „Râsul lui Molière, și a expus spiritual, constatările sale. Cu foarte multă justețe d sa a făcut următoarea afirmație-caracteristică:

„Râsul, râsul sănătos al lui Molière, este răzbunarea firească în potriva a 'ot ceea ce deformează natura."

In opera lui Molière, după cum ni-au arătat-o ambii conferențiari, eternul omenesc răzbate dintr'o adâncă înțelegere de oameni și nevoile lor, dintr'o continuă preocupare de mai bine, dintr'o profundă bunătate și îngăduință, dar, mai cu seamă, dintr'o necurmată luptă contra nenaturalului. Iată de ce în această operă domnește în locul tragicului care înfricoșează, râsul nesilit care dă viață și purifică sufletul.

După conferința d-lui Oprescu și cea a d-lui Auger, pe cari lipsa de spațiu ne silește să le menționăm abia, a urmat solemnitatea desvelirii bustului. D-na Gina Sandri-Bulandra a recitat cu mult temperament celebra „Odă lui Molière" a lui Theodore de Banville, iar d na Olimpia Bârsan o „Odă" ocazională.

Impresionantă a fost închinarea pe care corpul artistic al teatrului Național a făcut-o la Bustul lui Moliere;

Orchestra operei a executat uvertura din „Nunta lui Figaro".

* * *

„Vicleniile lui Scapin" este una din operile de maturitate a lui Moliere, nu însă cea mai reușită. Mâna maestrului se simte de la început. Comedia este o capod'operă de inteligență spirit și viclenie. Regăsim aci pe tatăl autoritar și sgârcit, pe fiul îndrăgostit și timid, pe fiica răsfățată și aflată printr'o miraculoasă întâmplare, pe servitorul arogant și laș în acelaș timp. Dar toți cu desăvârșire toți sunt oameni întregi, lipsiți de convenționalul personagiilor de teatru.

Situațiile provoacă necontenit râsul spectatorului și pretutindeni ideea morală se strecoară sub a propos-ul hazliu.

Interpretarea a fost vrednică de un spectacol comemorativ. Artiștii Teatrului Național au înțeles importanța momentului și au ținut să aducă celui ce a înfruntat prejudecățile timpului său pentru a fi actor înainte de a fi autor dramatic, prinosul talentului lor generos. Interpretarea „Viclenilor lui Scapin" a fost vrednică de orice mare teatru occidental.

Dl Neamțu-Ottonel în rolul lui Scapin, plin de resurse, de vioiciune și spirit, a realizat o senzație strălucită. Dl Potcoavă în Argante, dl Vasilescu în Geronte, dl Ghibericon în Silvestre dl Mihăilescu-Brăilă în Octav, dl Bulandra în Leandre, dna Popovici în Zerbinette, dra Jipescu în Hyacinthe s'au întrecut pe ei înșiși, stârnind prelungi și binemeritate aplauze.

Am deschis

în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public

Cu stimă

2283 **Maria Gacser.**

Reorganizarea Ateneului român

— Programul de activitate —

Prin noile sale statute, Ateneul Român și-a schimbat și complectat organizarea. Institutiunea aceasta culturală va avea, de azi înainte, 120 membri activi, dintre cari unii cu locuința în Capitală, iar alții din diferitele centre intelectuale ale țării, unde vor avea îndatorirea de a forma filiale.

Membrii Ateneului român vor lucra în patru secțiuni: secțiunea literară, secțiunea artistică, secțiunea științifică și secțiunea social-filosofică, în ședințe săptămânale, iar la adunarea generală anuală în sesiune de 15 zile.

Sub conducerea unui „Comitet cultural", Ateneul român va ținti să organizeze:

Un ciclu de conferințe publice, în toate Duminicile, dela 9 ore seara, între 1 Decembrie și 1 Mai, care vor căuta să aibă un fir conducător, iar nu ca acele de până acum, ce nu aveau nici o legătură între ele. Anul acesta se vor pune pe primul plan: Curentele mari de idei în viața contimporană și personalitățile lor reprezentative.

Un ciclu de ședințori literare muzicale dramatice în fiecare Duminecă dela 5—7 după amiază:

O serie anuală de concursuri publice („Universitatea populară");

Un cinematograf pentru educațiunea estetică și națională a tineretului;

Un ciclu anual de manifestări culturale complexe — teatru, operă, concerte, instrumentale și vocale, expoziții, ședințori, conferințe — cu deosebire în orașele unde cultura română nu e destul de cunoscută;

O expoziție permanentă în care artiștii vor expune gratuit operele lor de valoare (dela 1 Iunie la 1 Octombrie al fiecărui an);

O bibliotecă publică;

Concursuri și premii culturale; — și, în fine:

Un organ de publicitate care să oglindească întreaga noastră mișcare culturală.

In înfăptuirea acestui program Comitetul Ateneului român face apel la toate persoanele, societățile și instituțiile de înaltă cultură ce vor să-i dea sprijinul să-l înștiințeze până la 25 Noembrie în ce ramură de activitate ar putea să se manifeste și cu ce contribuții.

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale

Myriam Barka, Olga și Teddy.

Inceputul la 9 care seara.

Lloyd 1010 2324

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

David Lloyd George

Numele lui Lloyd George va rămâne legat de rezolvirea a trei importante probleme: democratizarea vechilor instituții engleze, războiul mondial și transformarea imperiului britanic

Prima din aceste probleme, care privește un proces neisprăvit încă și care, din cauza condițiunilor proprii Marei Britanii, unde democrația are tradiții deosebite de cele continentale, trebue să fie examinată cu o deosebită atenție și considerațiuni complexe, e mai puțin interesantă pentru noi.

Lloyd George a combătut privilegiile marei proprietăți și a micșorat puterea Camerei lorzilor, mărind pe de altă parte pe aceea a Camerei Comunelor.

In ce privește războiul, voința de a învinge fu adeseori reprezentată de dânsul căruia mulți trebuie să-i fie recunoscători pentru siguranța suverană care-l stăpânea în clipele cele mai critice, când prefera să îndrepte greșala sa sau a altora, înlocuind-o cu alta, decât cu lamentări sau prezziceri îndoelnice.

Trebuie să ne amintim de meritele lui din timpul războiului acum când mai visibile ni sunt marile-i greșeli. A luptat mult pentru realizarea frontului unic, pentru recunoașterea importanței frontului italian etc.

In sfârșit, problema în același timp națională și mondială a evoluției imperiului britanic, l'a găsit dela început pregătit pentru experiențe îndrăznețe, inovații progresive.

Pentru a judeca și această operă, trebue s'o privim din punct de vedere general, fără a ne opri la erorile ciudate ale amănuntelor și la nesiguranțele executării. Incă din timpul războiului transvaalic se simțise necesitatea punerii pe noui baze a raporturilor dintre dominiuni și metropolă.

Isbucnind marele război, Britania s'a găsit în dubla necesitate de a cere ajutor coloniilor și dominiunilor și de a face propagandă libertară și națională pentru toate națiunile, care (propagandă) mina rezistența inamicului dar nu pregătea un viitor trandafiriu pentru toți învingătorii.

Politica lui Lloyd George a consistat în lărgirea cercului pentru a închide întrânsul toate tendințele centrifuge. Așa a procedat cu dominiuni de importanța Australiei și Africei de sud.

Cu celelalte și-a schimbat procedeul.

Irlandei i-a acordat autonomia după ce a crucificat-o timp de 6 ani zi cu zi. Egiptului i-a acordat o constituție ehivocă primită cu dușmănie de întreaga populație și aplicată numai atunci când sunt în primejdie interesele băncilor englezești. De India nu mai vorbim: cele aproape 400 de milioane ale ei clocotesc de nemulțumire.

Deși soluționarea problemelor Irlandei, Egiptului și a Indiei poate fi considerată ca foarte șubredă pentru moment, aceste chestiuni nu mai întunecă cerul politicei englezești.

Turcia l'a învins pe Lloyd George dintr'un complex de motive. Numai cine nu cunoaște istoria politică și intelectuală a Angliei poate crede că turcofobia lui Lloyd George avea numai origini realiste și egoiste. Turcofobia e o tradiție religioasă sau umanitară care stăpânește încă multe capete englezești. Această constatare explică în parte, dar nu micșorează greșala. De astă dată s'a ridicat împotriva lui Lloyd George temperamentul său fantastic predispus să creadă în marile descoperiri și în construcțiunile individuale și geniale (de unde disproporționata admirație pentru voluntarismul arbitrariu a lui Venizelos) dispus a vedea realități în cele ce se pot formula pe hârtie. De pildă: în timpul războiului datele pozitive hotărâseră că victoria va fi de partea germană. Lloyd George a refuzat să creadă asemenea afirmație și puterea acestui refuz a contribuit la crearea rezistenței. Dar alte ori datele pozitive au combătut cu mai multă tărie această insolentă siguranță.

La Genova a venit fără vre-o pregătire reală și încredințat că credința sa va strămuta munții. Dar munții au rămas pe loc. Și mai rău a nimerit-o cu Grecia. In lunile credea în generalismul Paraskevopulos, care se lăuda că va zdrobi armata lui Kemal în patruzeci și opt de ore.

Căderea Smirnei l'a deșteptat din halucinații. Victoriile și înfrângerile lui Lloyd George sunt datorite aceluiași instinct orb care uneori l'a făcut să săvârșească minuni și alteori l'a trădat. Siguranța de a atinge scopul propus pe cele mai întortocheate căi, l'a făcut să nu rătăcească în pădurile sălbatice în care realitatea confusă din ultimii ani împrăștie voințele omenești; dar tocmai din cauza prea marei lui încrederi s'a comportat ca unul care uitase ținta. Toți oamenii de acțiune trebuie să aibă facultatea de a se contrazice, dar această facultate fu împinsă de Lloyd George până la cinism.

De două ori cel puțin în consecuența principială și pragmatică a fost cauza principală a rătăcirii lui în mijlocul complexității împrejurărilor și problemelor și prin aceasta a păgubit acțiunei sale, țărei și Europei. Prima oară, când, în alegerile din 1918, a propus pacea cartagineză „după înverșunata campanie pentru încheierea unei păci indulgente cu învinșii și cu toate că nu putea suferi programul francez. Datorită șovăirilor și contrazicerilor lui durabilitatea și cordialitatea raporturilor anglo-franceze au fost serios compromise.

Și premierul englez nu scăpa ocazia vre-unui consiliu suprem sau conferințe interaliate pentru a nu săpa și mai adânc disensiunile, dorind cu orice preț umilirea Franței.

La început cabinetele franceze jucau după cântecul finului gallez. Poincaré a descoperit jocul periculos pentru ambele națiuni al premierului englez și Genova a fost începutul declinului, mai de grabă a prăbușirei pricinuite de izbânda turcească.

Al doilea punct al inconsequenței sale, putem spune patologice, e chestiunea grecească. După ce susținuse în tot timpul războiului cu o înflăcărare crescândă dreptul fiecărei națiuni de a-și avea statul propriu, Lloyd Georde a sprijinit din toată puterea ofensiva grecească care avea de scop alungarea turcilor și din Anatolia, după ce prin tratatul de la Scores fuseseră isgoniți din Europa. Blând cu germanii, cari nu mai puteau nici amenința Britania, fostul premier era nemilos cu turcii a căror exterminare o dorea pentru mântuirea imperiului. Franța, amenințată la Rin, Rusia deziluzionată la Genova s'au înțeles la Angora și Anglia lui Lloyd George mergând prea departe a trebuit să facă un brusc salt îndărăt. Trebuia, când împrejurările erau favorabile să se facă o pace posibilă cu Turcii, să se lucreze sincer pentru internaționalizarea strâmtorilor și a Constantinopolului. Pentru că pacea nu s'a făcut la timp, îi avem acum pe Turci iar la Maritza și echilibrul balcanic realizat după 10 ani de lupte grele e amenințat din nou.

Acei care își închipuiesc că Lloyd George este pedepsit pentru exces de fidelitate ideilor propagate în timpul războiului se înșală și vor avea vreme de a reveni asupra acestei judecăți greșite și de a înțelege că s'a prăbușit din cauza a două motive unul generic și altul specific. Motivul generic e timpul (17 ani de când guvernează) care consumă pe orice om de acțiune.

Motivul specific e faptul de a nu fi rămas credincios însărcinării sale și îndatoririlor internaționale și sie însuși în mai toate evenimentele decisive.

In ce ne privește, plecarea lui Lloyd Geogrge nu poate decât să ne bucure: arare ori ostilitatea, pe care ne-a arătat-o, începând cu conferința păcei, și a schimbat-o în indiferență disprețuitoare.

R. x.

Cronica politică

Sunt cunoscuți acei oameni politici și acele partide dela noi, cari n'au înțeles niciodată că independența și demnitatea unui stat nu pot fi precupețite. Ori de câte ori țara noastră a trecut prin vreo criză, acești oameni s'au făcut adepții unei politici, care dovedea cât de puțin înțeleg ei interesele de totdeauna ale țării și cât de străini sunt de aceiace înseamnă demnitatea ei. Astfel ei nu s'au sfiit să ceară ca exploatarea căilor noastre ferate să fie concensionată străinilor monopolurile statului, bogățiile solului subsolului nostru deasemeni; cu un cuvânt aservirea economică a țării și prin aceasta și aservirea ei politică, pentrucă astăzi politica și economia unui stat sunt indisolubil legate.

Când acum câteva luni veni la București miliardarul american Vanderlip, gazetele, cari fac politica aceasta de aservire economică și politică, născocira, că vizita miliardului american ar fi în legătură, după unele din aceste gazete, cu concesionarea căilor ferate, după altele cu concesionarea petrolului. Lucru s'a repetat și acum cu prilejul vizitei marelui financiar Basil Zaharof.

„Aurora" spune, că guvernul ar fi vândut d-lui Zaharof terenurile noastre petrolifere, „Lupta" vorbește despre împrumuturi cu condițiuni umilitoare ca cedarea veniturilor vămilor, concesiunea căilor ferate etc., iar „Adevărul" scrie reportagii senzaționale cam cu aceleași subiecte.

Dar ușurința cu care aceste gazete, unele reprezentând partide, altele interesele unor anumite clici, leagă probleme mari de economie ale țării de vizitele financiarilor străini, graba cu cari vorbesc de concesiuni și „salvatorul sprijin oferit statului de finanța internațională" dovedesc mentalitatea lor.

Oamenii aceștia și gazetele lor nu pot atribui altora decât gândirile și preocupările cari îi încearcă. Pentru dânșii aservirea economică a țării este o „afacere" din cari pot trage frumoase beneficii. De aceia o susțin și sunt totdeauna gata s'o vadă chiar și la aceia cari s'au dovedit vrăjmașii hotărâți ai oricărei încercări de robire economică și de lezare a demnității Statului nostru.

Iată explicația celor scrise de unele gazete în legătură cu vizita dlui Zahorof. Și această atitudine se cuvenea demascată.

Un interview al dlui Iuliu Coroianu

— Declarații care pun pe gânduri —

Ziarul maghiar „Keleti Ujság" publică un interview cu d. Iuliu Coroianu, unchiul d-lui Maniu și unul din bătrânii partidului național. La început, bătrânul Coroianu ține să ne spună că d-sa i-a fost d-lui Maniu ca și un tată, că d-sa i-a făcut acestuia educația politică și l-a învățat respectul față de naționalitățile Ardealului. Mai mult: bătrânul Coroianu declară că punctul referitor la minorități din hotărârile de la Alba-Iulia este un rezultat al educației pe care d-sa i-a dat-o d-lui Maniu.

Ceiace vrem să reținem însă din interviewul d-lui Coroianu este următoarea declarație menită să arunce o nouă lumină asupra sentimentelor românești ale conducătorilor partidului național.

Iată întrebarea pusă de ziarul maghiar :

— Pe urma celor întâmplate, ce părere aveți, s'ar fi desmembrat Ungaria, dacă chestiunea națională a ardelului ar fi fost rezolvată prin autonomia Ardealului ?

D. Coroianu a făcut următoarea declarație care ne umple de stupoare :

— NU S'ar FI DESMEMBRAT. NAȚIONALITAȚILE ARDELENE AR FI CÂRMUIT IN MOD AUTONOM ARDEALUL, AR FI INCHEIAT O INSEPARABILĂ ALIANȚĂ OFENSIVĂ ȘI DEFENSIVĂ CU UNGARIA ȘI-AR FI TRĂIT CU STATELE VECINE IN CEA MAI BUNĂ PRIETENIE.

Credem că presa românească nu va trece ușor peste această declarație.

ANUNCIU

O fabrică importantă de săpunuri de toletă

caută

maistru săpunar

perfectin ferberea săpunului de bază (Grundseife) și eventual și fabricarea parfumurilor și cosmeticelor. 2340

Ofertele se vor trimite la BANCA MOLDOVA IASI

Din necazurile Moților

— Cazul dela Beliș —

Ni se comunică o plângere a locuitorilor comunei Beliș, așezazată în țara Moților, pe care o supunem celor în drept cu rugarea ca să-i se dea o rezolvire dreaptă.

In apropierea acestei comune, baronul Bánffy posedă o pădure în întindere de 12000 jughere. Proprietarul a scos la vânzare 2000 jughere din această pădure, dar nu voește s'o vândă comunei. Ispitit desigur de suma mult mai mare pe care i-o oferă un consorțiu de exploatatori evrei, proprietarul este pe cale să vândă consorțiului această porțiune de pădure care se găsește în imediata apropiere a comunei Beliș.

Ori prin această vânzare făcută unui consorțiu de exploatatori de păduri, se răpește locuitorilor comunei posibilitatea de a'și câștiga traiul, căci ei trăesc din vânzarea obiectelor lucrate în lemn.

Desigur, proprietarul este liber să-și vândă cui vrea pădurea. Dar nu e mai puțin adevărat că nici Moții nu trebuesc lăsați în voia soartei. Dacă prin propriile lor mijloace ei nu-și pot asigura cele de cari au nevoie, este o datorie pentru stat să intervină în modul pe care cei în drept îl vor găsi mai nimerit, ca să asigure locuitorilor putința de a'și câștiga traiul.

Cumpărăturile de păduri și exploatarea lor sunt libere, dar ele nu trebuesc să se facă în detrimentul populațiunii nevoiașe.

Cazul dela Beliș nu este unic. Chestiunea trebuie studiată, pentru că de rezolvirea ei depinde starea populațiunei care trăește la munte. Cu deosebire pentru Moți ea are o importanță care nu se cuvine trecută cu vederea.

Avem convingerea că se va cerceta cazul dela Beliș și ca i se va da o soluțiune mulțumitoare pentru locuitorii comunei.

Vizita premierului Bulgar

In momentul când România e chemată la conferința dela Lausanne, să-și spuie cuvântul în chestiunea orientală, vizita pe care o face premierul Bulgariei, d. Stambulisky are o deosebită însemnătate pentru atitudinea pe care o va urma România la această conferință.

Guvernul nostru și-a manifestat în repetate rânduri politica sa de pace față de toți vecinii săi și ne voind altceva decât respectarea tratatelor încheiate a căutat ca raporturile de vecinătate să fie de așa natură, încât să permită tuturor statelor, consolidarea și refacerea atât de necesare și statelor învingătoare și celor învinse.

Incidentele care au avut loc cu ocazia acțiunei bandelor bulgare din Quadrilater și care au atras la timp un protest energic al guvernului nostru la Sofia, din fericire au putut fi aplanate, guvernul bulgar luând măsurile necesare pentru a stârpi acțiunea comitagiilor la granița noastră sudică.

Dornic de a realiza armonia tuturor claselor sociale, guvernul nostru s'a văzut silit a condamna cu asprime atitudinea revoluționară a acelor cari voiau să adapteze la noi comunismul dela Moscova și dacă de multe ori între acești agitatori s'au găsit și bulgari, cu scopuri iredentiste, nu putem să punem aceste cazuri izolate în seama conducătorilor de astăzi ai statului bulgar.

Increzându-se în loialitatea declarațiilor d-lui Stambulisky, opinia publică românească are dorința ca această vizită să contribue la înlăturarea oricărui echivoc pe viitor care ar putea să turbure relațiile normale dintre România și Bulgaria.

Adunarea generală a Baroului din Cluj

— Câteva Constatări —

Eri înainte de amiază în localitate s'a ținut adunarea generală a avocaților Baroului din Cluj. In împrejurările actuale încă grele și pline de dificultăți adeseori de nevoință, când intelectualitatea apar ținând oricărei ramuri de activitate, este datoare să aducă contribuția ei în dezlegarea multiplelor probleme la ordinea zilei, de sigur, că consfătuirea avocaților ardeleni, trebuie să atragă asupră'și atențiunea tuturor.

Și aceasta cu atât mai mult, cu cât se știe că mai cu seamă în Ardeal, avocații sunt aceia cari în trecut, ca și în prezent s'au bucurat de mai mult credit politic în fața opiniei publice.

De aceia era de așteptat, ca întrunirea de eri să servească drept un prilej avocaților ardeleni, de a'și spune cuvântul cu privire la chipul cum înțeleg ei să fie soluționate chestiunile curente.

Impresiunile consfătuirei avocaților baroului din Cluj, au fost însă cu totul altele. In loc de discuțiuni corespunzătoare acestui corp select de intelectuali, întotdeauna cu mare răspundere față de societate, — dimpotrivă celor prezenți acolo le-a făcut o impresie dintre cele mai penibile, intențiunea avocaților clujeni de a scoborâ nivelul acestei ședințe de o însemnătate deosebită prin scopurile care trebuiau să fie urmărite.

Fără nici o tendință din partea noastră de a fi părtinitori sau de a servi alte scopuri politice, trebuie însă să spunem că întrunirea de eri s'a mărginit să se ocupe numai de chestiuni la baza cărora stă interesul regionalist.

Nu s'a cruțat nimic din instituțiile vechiului Regat, iar cei mai mulți dintre vorbitori, nu s'au sfiit ca să propage ura și vrajba împotriva fraților de acelaș neam. Este foarte adevărat, au fost și glasuri dintre acelea care se apropiau de realitate, dar ele fiind în prea mică minoritate n'au putut să determine o atmosferă favorabilă intereselor obștești... In oricare caz însă această denotă un început bun, fiindcă dacă acum aceste glasuri n'au avut un răsunet care să trezească la realitate pe toți acei nestiutori ai drumului pe care trebuie să-l urmeze, suntem siguri în să că pe viitor numărul avocaților conștienți de îndatoririle lor va crește, dându-ne astfel posibilitatea să credem că interesele acestui corp intelectual vor fi susținute cu totul în alt mod.

Intre pocăință și dezastru

— Cum se scuză politica partidului —

Am remarcat acum câteva zile noua atitudine a presii partidului naționat. După cea mai desmățată campanie de injurii și calomnii la adresa guvernului și partidului liberal; presa partidului național vrea să prezinte partidul care o susține, în victimă a „campaniilor de prigoană duse de partidul liberal și presa lui"

Urmând acestei manevre, „Gazeta Transilvaniei" într'un recent articol de fond încearcă să dovedească acest lucru, făcând următoarea constatare :

„Nici chiar senzaționala descoperire a complotului unguresc urzit împotriva Familiei Regale, nu a preocupat guvernul și presa lui în măsura în care acestea țin să-și exprime mereu îngrijorarea și teama față de acțiunea Partidului național.

Și confratele naționalist de la Brașov crede că a făcut o grozavă descoperire pentru a fi îndreptățit să umple o coloană întreagă cu orduri la adresa guvernului și partidului liberal. Un răspuns la acestea firește nu se poate da, fără o considerabilă pierdere de demnitate. Pentru publicul de bună credință suntem datori să dăm o lămurire.

„Senzaționala descoperire a complotului unguresc urzit împotriva familiei Regale" ni-a preocupat atât cât merita atenția noastră și a publicului pe care presa are datoria să-l informeze conștiincios. Imediat însă ce Siguranța și-a terminat cercetările și atentatorii au fost trimeși spre judecare autorităților judiciare competente, datoria noastră ca și a publicului era să așteptăm cuvântul justiției. Orice amestec al presii în această chestiune de la această dată devenea inutil'.

Așa dar „Gazeta Transilvaniei" exagerează, căutând să facă o paralelă ne la locul ei.

„Acțiunea partidului național" ni-a îngrijorat, după cum a îngrijorat toată lumea cinstită și cuminte a acestei țări.

Intre atentatul proectat la Oradea-Mare și acțiunea partidului național numai o gazetă naționalistă poate să găsească apropieri; noi oricâte acte de nepatriotism ar comite partidul național refuzăm să o facem.

Complotul dela Oradea Mare a fost descoperit în toată urzeala lui ticăloasă. Probele adunate de Siguranță și Instrucție sunt prea evidente. Altfel stă chestiunea cu activitatea partidului național, acțiune care nu lucrează cu unelte pozitive. Partidul național și presa sa nu lucrează cu dinamită, fitil, stricnină și cuțit, ci întrebuințează arma și mai periculoasă a agitaților, a îndemnului mascat la ura între frați și nesupunere față de legile țării.

Pentru aceste motive ni-am arătat îngrijorarea și am căutat necontenit să ferim publicul de urmările unei acțiuni nefaste dacă ea ar fi fost urmată. Străduința noastră nu a fost zădarnică. In însăși faptul că ziarele partidului național caută să-l prezinte drept victimă, e un indiciu însă că ele au ajuns să-și dea seama că publicul desaprobă activitatea de până acum a partidului național.

Primirea amendamentului român, la convențiunea muncii din Geneva

Geneva. — Delegatul guvernului român, dl Petrescu Comnen, a prezentat la conferința internațională a muncii un raport relativ la amendamentele convențiunii. Raportul a fost adoptat în unanimitate.

Informaţii

D-nii Prof. Alexandru Lapedatu şi Ioan Lupaş vor fi primiţi mâne, Miercuri, în audienţă de M. S. Regele, la Sinaia, pentru a prezenta Suveranului „Anuarul Institutului de Istorie Naţională", al cărui fondator şi patron este, se ştie, M. S. Regele Ferdinand.

Dl Lapedatu şi Lupaş au fost invitaţi şi la dejun, la Castelul Pelişor.

•

Şcoalele din com. Sălişstea şi Vânjul de Sus, de pe lângă directoratul învăţământului din Cluj, au fost trecute în buget ca şcoale urbane,

•

Cu prilejul Incoronăroi M. S. Regele a conferit „Ordinul Steaua României" în gradul de Mare Cruce; dlor:

Mihail Orleanu, preşedintele Adunărei deputaţilor:

Alexandru Constantinescu, ministrul agriculturei şi domeniilor;

Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanţelor;

Nicolae Iorga, fost preşedinte al Adunărei deputaţilor;

Numiţii vor purta insemnele civile.

•

Casa centrală a împroprietăririi a comunicat consilierilor agricoli ca să ia imediat măsuri ca pe loturile celor respinşi dela împroprietărire să se semene grâu de către săteni pe cel puţin o treime din suprafaţă, în următoarea ordine de preferinţa:

Intâi îndreptăţiţii rămaşi neîmproprietăriţi, în al doilea rând, adică după satisfacerea celor de mai sus, sau când aceştia refuză să semene grâu, vor urma tot sătenii cultivatori care doresc să semene grâu.

Suprafeţele însămânţate cu grâu în acest mod vor fi date în arendă cu preţul tarifului regional dublat, până după ridicarea recoltei.

•

Sindicatele muncitoreşti din localitate vor începe Miercuri, în Sala „Reduta", cursurile poporale pentru educarea muncitorilor şi în special a ucenicilor. Cursurile acestea au fost începute în iarna trecută şi s'au ţinut de mai multe ori pe săptămână. Programul conferinţelor din luna aceasta este interesant şi instructiv, totuşi nu înţelegem, de ce trebue să se vorbească ucenicilor despre „Falimentul culturii europene", (acesta e un punct din program), în timp ce ar fi mult mai necesară o educaţie generală, pozitivă, asupra căreia aceste cursuri anunţate acum nu stăruie.

•

Mercuri 26 Octombrie stil vechiu, ziua Sf. Dumitru, toate autorităţile nu vor lucra, iar pieţele vor fi închise.

•

Ministerul instrucţiunei a hotărît să se dea în fiecare an universităţilor 200 milioane lei pentru clădiri. Banii se vor împărţi între cele 4 universităţi şi se vor administra de către un comitet special.

Dl G. Bachiş, subrevizor şcolar al jud. Cojocna, a fost confirmat ca titular în acest judeţ.

•

In ziua de Sf. Dumitru, 8-26 Octombrie a. c. se va oficia la biserica Sf. Gheorghe Vechi din Capitală un parastas pentru pomenirea mult regretatului Take Ionescu.

Serviciul religios va fi oficiat de P. S. Sa Episcopul Visarion al Argeşului, împreună cu mulţi preoţi şi diaconi.

O cuvântare ocazională va fi ţinută de preotul C. Dumitrescu.

•

S'a deschis un credit de lei 1.399.934 pentru construirea unei clădiri unde se vor instala trei motoare Diezel şi construirea unui castel de apă la fabrica de chibrituri din Cluj, precum şi pentru executarea următoarelor lucrări la manufactura de tutun din Cluj: un castel de apă, o centrală electrică, etc.

•

In zilele de 19, 20 şi 21 Noembrie 1922 va avea loc în Bucureşti, al II-lea congres general al meseriaşilor din România-Mare.

Programul congresului cuprinde: Reforma legei meseriilor, unificarea şi autonomia desăvârşită, asigurarea plăţei muncei efectuate, creditul micei industril, despăgubirile de război şi reforma micei industrii, impozitele şi mica industrie, şcolile industriale, împroprietărirea meseriaşilor de la oraşe, licitaţiile publice la stat, judeţ şi comună, materii prime, chestia importului şi exportului, reorganizarea uniunei generale şi presa, chestia reducerei călătoriei pe CFR. a meseriaşilor, chestiuni generale.

Participanţii se vor bucura de o reducere de 75 la sută pe CFR.

•

In cursul săptămânei acestea Ungurii din localitate vor comemora printr'o serie de serbări centenarul naşterii lui Al. Petőfi.

La teatrul maghiar se vor da în patru zile în şir festivalurile închinate memoriei poetului. Eri a fost un festival la Colegiul Unitar, dat de către „Societatea literară maghiară din Ardeal."

Dealtminteri săptămâna aceasta nu este săptămâna centenarului lui Petőfi, care, dupăcum se ştie, s'a născut în noaptea de 31 Decembrie 1822.

•

S'a acordat cuvenitul exequatur d-lui dr. Gustav Adolf Jauerning, numit consul al Austriei la Cluj, având circumscripţiune consulară judeţele: Albade Jos, Bihor, Bistriţa, Năsăud, Cojocna, Maramureş, Solnoc-Dobâca, Târnava-Mică, Turda-Arieş şi Ugocia.

•

Concertul doamnei ELENA N. MIKSA soprană de coloratură se amână dela 5 Novembre a. c. la 7 Novembre a. c. orele 8 p. m. din cauze technice. Vestita cântăreaţă cea mai bună elevă a maestrului Georg Anthes, va cânta ariile din „Traviata", „Rigoletto", „Bărbierul de Sevilla", „Mignon" şi „Lakme", variaţiuni pe o temă de Mozart de Adam, fragmente de Strauss, etc. Acompaniamentul va fi susţinut de dl I. Nasadi pianist, care deasemeni executa: „Fantasie impromptu" de Chopin şi „Le Rossignol" de Liszt. Bilete la librăria Lepage şi seara la casă.

Impozitul industrial

— Instituirea comisiunilor rogatorii pentru Ardeal —

Pentru constatarea şi stabilirea impozitului industrial datorit de fabricele care se bucură de avantagiile legii industriale din nouile ţinuturi Ministerul, de industrie a instituit patru comisiuni rogatorii pe lângă administraţiile financiare din oraşele Chişinău, Cernăuţi, Timişoara şi Cluj.

Comisiunile pentru Timişoara şi Cluj sunt compuse din:

Pentru Timişoara

D-nii Sigismund Szana şi dr. Rudolf Aczél, desemnaţi de uniunea generală a industriaşilor.

Dl Iulius Neubaer din partea comisiunii industriale.

Dl Ioan Kremser ca expert contabil.

Pentru Cluj

D-nii Virgil Desila şi Sebeş Izso, desemnaţi de uniunea generală a industriaşilor.

Dl Vertheimer Miska din partea comisiunii industriale.

Dl Grigore Birtha ca expert-contabil.

•

Aceste comisiuni se completează cu câte un inspector financiar, desemnat de ministerul de finanţe.

Funcţiunea de secretar va fi îndeplinită de un funcţionar desemnat de administraţia financiară respectivă.

Circumscripţiile comisiunilor

Aceste patru comisiuni vor avea îndatorirea de a constata şi stabili impozitul industrial pe exerciţiul financiar 1921—1922 şi pentru fabricele din judeţele.

Comisiunea dela Timişoara pentru judeţele: Timiş, Caraş-Severin, Arad, Bihor, Hunedioara, Satmar şi Maramureş.

Comisiunea dela Cluj pentru judeţele: Braşov, Trei-Scaune Odorheiu, Târnavele, Mureş-Turda, Ciuc, Târnava, Cojocna, Bolj, Solnoc-Dobâca, Bistriţa-Năsăud, Turda-Arieş, Sibiu, Făgăraş şi Alba de jos.

Insărcinările acestor comisiuni precum şi normele după cari vor executa lucrările, se vor comunica de către direcţiunea generală a industriei şi de comisiunea de impozit.

Lucrările vor fi consemnate în procese-verbale zilnice.

Membrii comisiunii şi experţii contabili vor avea drept la o diurnă de lei 100.

Secretar al comisiunilor va fi câte un funcţionar desemnat de administraţiile financiare respective şi care va avea drept la o diurnă de 60 lei.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Revista presei maghiare

Articolul publicat acum o săptămână de dl Ştefan Laday consilier ministerial la judecătoria din Cluj şi relatat şi de ziarul nostru la timpul său, a stârnit în presa maghiară de aici ecouri destul de violente împotriva distinsului jurisconsult maghiar, care, uitând că va putea fi huiduit de toată maghiarimea cu simţiminte revanşarde, a cutezat să afirme cu tărie, că statul român se poartă deosebit de tolerant cu minoritatea maghiară.

Deunăzi ne-am ocupat de acel răutăcios şi cu desăvârşire perfid răspuns, ce i-l a dat prin ziarul „Keleti Ujság" dl Andrei Dozsa, care cuteză să facă comparaţie între România şi Ungaria pe chestiunea toleranţei şi să afirme, că Ungaria se poartă mai binevoitoare cu minorităţile, aducând ca dovadă câteva persoane renegate, care au ajuns în slujbe de administratori de plasă, de subprefecţi sau prefecţi, persoane care, la dreptul vorbind însă, nici români renegaţi n'au fost ci unguri curaţi, al căror taţi sau bunici, de vor fi fost români.

Acum vine cu un răspuns, trcluit la fel, confratele „Brassoi Lapok". Ziarul acesta însă nu aduce nici dovezile perfide ale d-lui Dozsa, măcar. Ziarul braşoveau, care ţine totdeauna isonul lui „Ellenzék", se miră, că dl Laday se simte aşa bine în România!

Pe tonul acesta îşi înşiră toate lamentaţiile şi încheie cu o maliţioasă apostrofă la adresa consilierului Laday, care a uitat, că dacă trebue să ţină la crezul la care ţine „Brassoi Lapok" sau „Ellenzék".

Ne-am oprit la aceste lamentaţii numai pentrucă ele încrederează şi mai mult ura maghiară, împotriva noastră a Românilor şi a acelora dintre Unguri, care nu înţeleg să continue calea greşită a înşelătorilor poporului maghiar de aici.

Ce drepturi ar voi minoritatea maghiară

Dl Eduard Beneş, ministrul de externe al Cehoslovaciei, a rostit deunăzi un discurs despre chestiunea minoritară în şedinţa comisiunii pentru afacerile streine din Praga. D-sa a arătat că s'au dat minorităţilor din Cehoslovacia toate drepturile prevăzute în tratate. Şi a accentuat, că nu permite amestecul nimănui în chestiunile de ordin intern ale republicei.

In jurul acestei declaraţii, confratele clujan „Ujság" scrie un înverşunat articol la adresa ministrului de externe cehoslovac, pe care'l numeşte un: Don Quichotte. Pentru ce însă atâta ură? Pentru că dl Beneş nu permite, ca minorităţile să aibă un tribunal internaţional la care să se poată duce cu jalbe, — aşa motivează pentru cei credduli confratele maghiar din localitate. Şi pornind de-aci ziarul constată că nu-i nici o deosebire între Cehoslovacia şi vechea Austrie care ucidea minorităţile. Şi profetizând, nici mai mult nici mai puţin, că „se va prăbuşi şi imperialismul cehoslovac, după cum s'a prăbuşit Austria"!

Decât că profeţia aceasta e profeţia unuia care se minte întâi pe sine.

Cititorii vor rămâne de sigur miraţi de porn rea ziarului „Ujság" contra dlui Beneş şi a Cehoslovaciei.

Motivul este însă cu rost: Dl Beneş este acela, care a stăruit de s'a introdus în statutele Ligei Naţiunilor un paragraf cu o gravă importanţă pentru minorităţi: ca Liga Naţiunilor să examineze întâi, dacă respectiva minoritate şi-a îndeplinit obligaţiunile către Stat şi numai după aceea să se dea ascultare plângerii ei.

De când s'a introdus acest paragraf, plângerile ungureşti s'au rărit foarte simţitor. De atunci însă s'au înmulţit profeţiile de felul celei de mai sus.

Pe noi ne prinde mirarea, că „Ujság" scrie aşa cum a scris, în aceeaşi zi, în care contra ministrului cehoslovac al războiului, agenţi budapestani comit atentate, iar în Rutenia se descopere o conspiraţie maghiară. Ne întrebăm cu drept cuvânt: Ce drepturi mai vrea minoritatea maghiară?

O observaţie: Ştim, că România este în relaţii amicale cu Cehoslovacia. Nu socoate ziarul maghiar, că nu se poate scrie în felul acesta despre o ţară amică, când el se găseşte la noi şi nu la Budapesta?

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc. etc.*, să profite de această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a se face cunoscuţi în întreaga ţară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

Toţi domnii **avocaţi, medici, farmacişti, droghişti, ingineri, dentişti** etc. din oraşele Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Timişoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând şi specialitatea pentru a fi trecuţi în tabloul nominal pe specialităţi ce se va tipări la începutul fiecărui oraş din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta şi suma de Lei 100, pe adresa agenţiei de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

•

„FAVORIT" champagne — d lumei elite. Cereţi în tot locul cea mai favorită champagne! 2332

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 373 2126

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

VIZITA
Primministrului bulgar la Bucuresti

Intrevederile lui Stambulinsky cu membrii guvernului. Intrevederea cu Dl I. I. C. Brătianu. Bulgaria și chestia Basarabiei. Construcția podului de peste Dunăre. Scopul vizitei în România. Situația din Bulgaria. Bulgaria și conferința din Lausane Desmințirea legăturilor cu bolșevicii și Kemaliștii

Primministrul bulgar Stambulinski a fost foarte activ la București, unde a avut nenumărate întrevederi și a făcut foarte multe declarații.

Privitor la întrevederea sa cu dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului nostru de miniștri, Agenția Telegrafică Română anunță, că această întrevedere ar fi dus la următorul rezultat:

Șetul guvernului român a spus primministrului bulgar, că România acceptă prietenia Bulgariei. Stambulinski ar fi asigurat, că în cazul unui război româno-rus, pentru chestiunea Basarabiei, Bulgaria va da un ajutor efectiv României. In chestia eșirei la mare, dl Brătianu a promis că va susține cererea Bulgariei la conferința dela Lausanne. Cât privește construirea unui pod peste Dunăre, pare că s'a fixat aceasta în principiu, iar construcția să se facă între Giurgiu și Rusciuc. Dar construcția nu va putea începe până ce nu se va cunoaște precis rezultatul conferinței dela Lausanne, căci un astfel de pod suscită și o chestiune strategică și nu va putea fi construit, dacă conferința dela Lausanne nu va asigura o pace de lungă durată în Balcani.

Ministrul Bulgariei la București, generalul Ficeff ar fi susținut că s'ar putea începe chiar astăzi construirea podului, fiindcă ar deservi traficul de mărfuri al României spre Dedeagaci, portul unde s'ar fixa eșirea Bulgariei la mare.

Cu ministrul de externe, domnul Duca, domnul Stambulinsky a discutat chestiunea scoaterii de sub secvestru a averilor supușilor bulgari. Domnul Duca a promis instituirea foarte apropiată a unei comisiuni române, pe care o va conduce chiar d-sa și care va lucra împreună cu comisiunea bulgară.

*

Declarațiile făcute presei

Scopul vizitei lui Stambulinski: Strângerea raporturilor româno-bulgare.

Azi primul ministru bulgar a primit pe reprezentanții presei, cărora le-a făcut aceste importante declarațiuni:

Situația din Bulgaria

— *Am fost de două ori în România și sper că voi mai veni aci. Voi lucra la apropierea româno-bulgară. Acesta este și scopul cel mai principal al vizitei mele. Vom începe prin desvoltarea relațiilor noastre economice. Recunosc că a fost o greșeală a Bulgariei ruperea raporturilor noastre. Imi voi da toată silința pentru a face cât mai strânse legăturile între România și Bulgaria. Sper că până la primăvară vom primi pe primministrul României la Sofia.*

Stambulinski a arătat apoi că a venit la București, împreună cu o comisiune care va lucra cu o altă comisiune română, sub conducerea ministrului de externe Duca, pentru lichidarea chestiunelor în litigiu.

In ce privește refacerea blocului balcanic, Stambulinski crede că după curățirea terenului de toate dificultățile, se va aranja și această chestiune. La Lausanne — a spus D-sa — vom pregăti bazele unei alianțe balcanice, astfel ca toate popoarele să facă concesiuni reciproce!

Asupra stărilor din Bulgaria Stambulinski a spus, că situația guvernului devine din ce în ce mai bună. Evenimentele dela 17 Septembrie, când s-au produs ciocniri sângeroase la Philipopole, au servit de învățătură poporului bulgar. Bolșevismul s'a stâns pentru totdeauna în Bulgaria. La 12 Noembrie Sobrania va vota o lege asupra responsabilităților. Dacă majoritatea sobraniei va decide că foștii miniștrii sunt vinovați, ei vor fi trimiși în fața unui tribunal suprem, care va hotărâ asupra soartei lor.

Stmbulinsky și conferința de la Laussanne

Primul ministru bulgar a stăruit apoi asupra conferinței dela Lausanne, la care România și Bulgaria trebue să se prezinte laolaltă, amândouă având interese comune în Orient.

Vorbind despre drumul liber al Bulgariei la Marea Egee, a arătat, că aceasta este și un interes al României și pretențiilor bulgare la acest drum nu li-se poate impotrivi nici unul dintre vecini.

Desmințirea legăturilor bulgărești cu Sovietele și Kemaliștii

Dl Stambolinski a desmințit apoi categoric știrile lansate până acum despre o alianță a Bulgariei cu Sovietele, precum și știrea despre o alianță a ei cu Kemaliștii. Toate aceste știri — a declarat primul ministru al Bulgariei — au fost puse în circulație numai pentru a împiedeca o apropiere între Bulgaria, România și Iugoslavia.

Stambulinsky a încheiat cu declarația, că e foarte mulțumit cu rezultatul întrevederilor de până astăzi. Când va veni a două oară, speră că totul va fi aranjat.

Te-Deumul de la biserica bulgară

Duminecă dimineața primministrul bulgar cu întreg statul lui major au asistat la un Te-Deum oficial în biserica bulgară. La urarea de bună venire a preotului, Stambulinsky a răspuns, că între România și Bulgaria încep să se cimenteze legături de pritenie. Poporul bulgar merge pe calea civilizației.

Inainte de amiază Stambulinsky a făcut o plimbare în oraș cu ministrul de externe Duca, în automobil. Au continuat apoi discuțiile la legațiunea bulgară.

Marți dl Stambulinsky va părăsi Capitala.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

Externe

Inundații în Italia

Roma. Din Neapole se anunță că sau produs acolo mari inundațiuni. Numerose clădiri s'au prăbușit. Mulți locuitori și pompieri și-au găsit moartea în valuri. (A. T. R.)

Reducerea numărului funcționarilor în Austria

Viena (Rador). — Pe baza acordului cu liga națiunilor guvernul austriac va reduce numărul funcționarilor statului cu 100 mii până la 1924.

Turburări muncitorești în Germania

Berlin. In regiunea Forst, lângă Berlin, s'au produs încăerări între lucrătorii dela industria textilă și patronii diferitelor stabilimente industriale. Au fost devastate numeroase case de comerț și magazin din acea regiune (A. T. R.)

*

Berlin. Din Bavaria sosesc știri tot mai îngrijorătoare. Se pregătește acolo lovitura de stat pentru reîntoarcerea dinastiei de Wittelsbach și anexarea Austriei la Bavaria (A. T. R.)

*

Noul guvern bavarez

Berlin. Din München se telegrafiază ca deputatul Kimling este gata să constitue noul minister bavarez (A. T. R.)

*

Paris. Mâine încep negocierele economice franco-belgiane (A. T. R.)

Înțelegerea bulgaro-iugoslavă

Roma. Ziarele de aci anunță pentru rezolvarea problemei, orientale că s'a produs o înțelegere între guvernul bulgar și jugoslav pentru împărțirea în două a țărmului mării Egee, dând ca compensație Greciei Salonicul. (A. T. R.)

*

Berlin. Guvernul german a declarat comisiuni refarerei, că stabilizarea mărcii va fi posibilă numai prin acordarea unui imprumut extern.

*

Viena — Delegații societății națiunilor au declarat că plata creditelor admise Austriei va începe în cursul anului viitor.

Ultima oră

Plecarea primului ministru bulgar

Declarațiile făcute presei

Oficialitatea bulgară n'are nimic cu comitagii. Situația politică din Bulgaria. Avantagiile pentru România a ieșirii Bulgariei în Marea Egee

Azi dimineața la orele opt primul ministru bulgar, d-l Stambulinski, a părăsit capitala plecând cu trenul special Slănic-Prahova.

Inainte de plecare, Duminică seara, d-sa a făcut ziariștilor la „Athenée Palace" un expozeu, mulțumind pentru buna primire ce i-s'a făcut în România. D. Stambulinski a declarat, că bandele de comitagii n'au nici o legătură cu oficialitatea. Ele au făcut mai mult rău Bulgariei, decât vecinilor: au omorât mulți funcționari superiori și chiar un ministru. Stambulinski îndeamnă guvernele vecine să distrugă aceste bande.

Comunismul bulgar ar fi o încercare a pescuitorilor în apă turbure, a îmbogățiților de război, care vor răscularea cu ajutorul comuniștilor.

In privința relațiunilor cu România a spus, că trecutul trebue uitat și trebue să rămânem numai cu amintirile bune. Țăranul bulgar, mic proprietar, este împotriva bolșevismului și guvernul găsește într'însul sprijin.

Partidele vechi au dispărut în Bulgaria; nu există decât cel agrarian și cel comunist. Dacă nu ia măsuri drastice contra comuniștilor, este că el păstrează cadrul legalității.

A declarat apoi, că va aduce o lege drastică prin parlament împotriva comitagiilor.

La conferința dela Lausanne Bulgaria va cere autonomia Traciei și un port liber la Marea Egee.

In ordinea aceasta de idei a adăogat, că România nu'și poate scurge marile ei bogății numai prin porturile insuficiente din Marea Neagră, ci'i trebue „transitul căilor ferate" bulgare spre Marea Egee. Speră, că va obține sprijinul României în această direcție.

Guvernul și propaganda pentru emigrare

Ministerul de interne a dat azi dimineața un comunicat, anunțând că fiind informat, că în județul Arad se face propagandă ca populația să emigreze în America, a dat ordin să se facă cercetări pentru stabilirea faptului, și dacă se va dovedi că este adevărat, va lua în acest caz măsuri în consecință.

Constantinopol — Ziua de 1 Noembrie, când a abdicat sultanul, a fost declarată sărbătoare națională.

*

Când va fi judecat ex regele Constantin?

Atena — Procesul contra autorilor catastrofei grecești și exregelui Constantin a început azi, 6 Noembrie.

*

Viena — Generalul polonez Haller a fost numit dictator militar al Galiției răsăritene.

*

Amânarea conferinței de la Lausanne

Paris — Agenția „Havas" anunță amânarea pentru 20 Noembre a conferinței dela Lausanne din cauza ultimelor evenimente din Italia.

*

Generalul Nollet a transmis guvernului german o notă de protestare privitoare la incidentele din Passau, unde comisiunea de control a fost insultată pe când făcea percheziția unei cazărmi germane. Guvernul german va deschide imediat o anchetă și în urma rezultatului obținut va răspunde la nota franceză.

*

Roma — Dl Giolitti a declarat unui redactor al ziarului „Stampat", că Mussolini produce o impresie bună, dar că trebue firește, așteptate faptele lui. Dacă guvernul va reuși să înlăture dualismul puterii armate în Italia, el va fi într'adevăr puternic și va ști să protejeze ordinea, libertatea și pacea socială.

Fixarea conferinței de la Moscova

Riga — Guvernul sovietic a propus Finlandei, Estoniei, Litvaniei și Poloniei data de 30 Noembrie pentru convocarea conferinței dezarmării dela Moscova.

*

Paris. — Agenția „Havas" anunță, că guvernul francez nu-și va putea schimba la conferința dela Bruxelles punctul de vedere în privința reparațiunilor și datoriilor aliate.

*

Roma — Fostul ambasador Italian la Washington, baronul d'Avezzano, a fost numit ambasador la Berlin în locul lui Frassati, demisionat. In locul ambasadorului Italian din Washington Ricci va fi numit senatorul Albertini, directorului Corriere dela Sera.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune și ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

Lovd 2721 1553

Wrangel și chestiile orientale

— Naționaliștii ruși nu vor recunoaște tratatele încheiate de soviete — „Bulgaria ne-a trădat" — Ce e cu armata albă? Forțele wrangheliste —

Generalul Wranghel a făcut următoarele declarații corespondentului ziarului „Le Matin" asupra problemei orientale:

„In cazul când reprezentantul Rusiei sovietelor va fi admis la conferința orientală, Rusia națională nu va recunoaște validitatea tratatelor încheiate între bolșevici, după cum ea n'a recunoscut tratatul dela Brest-Litowsk și altele. Poporul rus dorește ca apropiata conferință orientală să garanteze libertatea strâmtorilor".

O propunere engleză respinsă

— E adevărat că generalul Harrington, comandantul forțelor aliate din Constantinopol, a invitat în timpul crizei orientale, pe foștii soldați ruși din Galipoli și Constantinopol, să se angajeze în armata engleză?

— E adevărat, dar am angajat pe soldații noștri să nu răspundă acestui apel".

Situația armatei albe rusești

— Care este situația actuală a armatei albe rusești?

„— Armata albă e actualmente desarmată, dar ea păstrează unitatea morală. Dispun în Serbia, în Bulgaria, în Polonia și în România de 150.000 de oameni supuși ordinelor mele".

(N. R. Generalul Wrangel nu dispune în România de nici o forță armată, deoarece pe teritorul nostru nici un guvern n'a permis și nu va putea permite formațiunea de forțe armate străine).

„Bulgaria ne-a trădat!..."

Ocupându-se de recentele evenimente din Bulgaria, generalul Wrangel a declarat:

„Bulgaria ne-a trădat. Ea a violat tratatul semnat cu noi privitor la șederea trupelor rusești în Bulgaria. Avem în Bulgaria 20.000 de soldați și situația lor e deplorabilă. Toți vor să plece, dar nici o țară nu vrea să-i primească. Aliații ar avea tot interesul să păstreze armata albă ca singura instituție organizată capabilă să contribue la menținerea ordinei în momentul când bolșevismul se va prăbuși în Rusia".

Finanțele Rusiei sovietice

Comisarul popórului pentru finanțe Sokolnikow a comunicat ziarelor din Moscova cu privire la situațiunea finanțelor Rusiei sovietice, următoarele:

„Bugetul rus începe la 1 Octombrie și sfârșește la 30 Septembrie. Acum se încheie proectul de buget pentru întâiul trimestru al viitorului an bugetar. Veniturile pe 1922—1923 se socotesc la vreo 1100 milioane ruble aur, față de vreo 1500 milioane ruble aur cheltuieli. Deficitul va fi dar de 400 milioane ruble aur. Cifrele definitive însă nu se cunosc încă. In orice caz se poate constata deja depe acum că acoperirea cerută de deficitul provenit din emisiunea rublelor de hârtie va fi mai mică decât în anul acesta. Se contează pe o creștere considerabilă a încasărilor prin urcarea impozitelor și a veniturilor poștelor și a căilor ferate.

„Se lucrează acum la reorganizarea întregului aparat al impozitelor și la revizuirea birurilor. Pe când anul din urmă au fost în primul rând impozitele indirecte se vor întări acum din nou impozitele directe. Se va elabora un proect nou de impozit pe venit și avere. Birul acesta va fi progresiv și repartizat asupra tuturor claselor orășenești și va fi așezat pe aceleași principii ca și impozitul pe gospodării la populațiunea rurală.

Se va percepe odată pentru totdeauna și un impozit general în folosul înfometaților precum și un alt impozit pentru refacerea economiei rurale ruse.

O nouă propunere maghiară în chestia minorităților

Fostul ministru de culte maghiar Iuliu Wlassics a înaintat consiliului suprem al Ligii națiunilor un nou memoriu în chestia apărării minorităților. In acest memoriu se spune că organizația actuală pentru apărarea minorităților nu îngădue validitarea jurisprudenții internaționale în măsura reclamată de interesele generale. Organizațiunea actuală dă numai c torva state favorizate dreptul de a face reclamațiuni în interesul minorităților. Memorlul lui Wlassics pretinde că acest drept să fie acordat și singuraticelor minorități etnice și religioase, ca ele să se poată adresa cu reclamațiunile lor direct la Liga națiunilor.

Memoriul prevede însă ca aceste minorități numai atunci să se poată adresa cu plângerile lor direct la Liga națiunilor când toate încercările lor de revendicare la forurile interne și internaționale vor fi rămas fără rezultat.

Pentru judecarea acestor reclamațiuni, memoriul cere înființarea unui for judecătoresc pe lângă liga națiunilor în care să fie reprezentate minoritățile astfel ca și cea mai mică minoritate să-și poată valorifica drepturile ei fără nici o restricțiune.

Memoriul lui Wlssics e o urmare a acțiunii întreprinsă de Murray.

Cetiți „Infrățirea"

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în anul 1922 se vor deschide cursurile școalei de topometrie în ziua de 5 Decembre la București Direcția Cadastrului pe baza regulamentului pentru funcționarea școalei de topometrie Informațiuni.

In ziua de 1 Decembre a. c. se va ține un concurs pentru acordarea a 15 burse câte 40 Lei zilnic, pentru Secția I a operatorilor topometri și 25 burse de câte 30 Lei zilnic, pentru Secția II a ajutorilor operatori topometri.

Candidații vor înainta cererile la Direcția Cadastrului București, Str. Sf. Dumitru No. 2 sau la Inspectoratul General Geodezic și Cadastral Cluj, Piața Cuza Voda No. 4 etaj II până la 30 Noembre cel mai târziu, alăturând actele de naștere și diploma de absolvire confprm Art. 3 al Regulamentului școalei.

Pentru a fi admiși la concursul de burse, candidații trebua să fie satisfăcut legea recrutării.

Informațiuni sa dau direct la Direcțiunea Cadastrului București, camera 12 între orele 11—1 sau la Inspectoratului General Geodezic și Cadastral Cluj.

Eztras din Regulamentul școalei de Topometrie:

Art. 1. Școala de topometrie de pe lângă Direcțiunea cadastrului și a lucrărilor technice, are de scop a forma elementele necesare la executarea lucrărilor technice de măsurătoare, parcelare, cadastrare și comasare a proprietății rurale.

Art. 2. Școala de topometrie va funcționa la Bucurnști și va avea două secțiuni:

Secțiunea I operatorilor topometrii, destinată a forma pe conducători de lucrări de măsurătoare, parcelare, etc.

Secțiunea II a ajutorilor de operatori topometrii, destinată a forma ajutoarele necesare la executarea lucrărilor de măsurătoare, parcelare, etc.

Art. 3. pentru putea fi admiși în școala de topometrie, candidați vor trebui să posedă:

Peptru Secțiunea I: Diploma de absolvire a liceului sau un titlu echivalent.

Pentru Secțiunea II: Diploma de absolvire a patru clase gimnaziale sau un titlu echivalent.

Asupra echivalenții titlurilor va hotară direcțiunea cadastrului în urma avizului consiliului technic al acelei direcțiuni.

Art. 4. în secțiunea I, cursurile se vor preda în două sesiuni consecutive dela 1 Decembre până la 15 Martie.

La finele fiecărei sesiuni, elevii vor depune un examen de toate materiile urmate în timpul sesiunii.

După terminarea primei sesiuni de cursuri, elevii vor face un stagiu de practică dela 1 Aprilie la 1 Noembrie, la care nu vor fi admiși decât cei reușiți la exemenul teoretic.

După terminarea celei de doua sesiuni de cursuri, elevii reusiți la examen vor executa, după alegerea și indicațiunile direcțiunii, o lucrare de ridicare în plan sau de aplicare a parcellării.

Cei ce vor fi executat cu succes această lucrare vor căpăta „Diploma de absolvire a școalei de topometrie" dând drept la calificația de „Operator topometru autorizat al direcțiunii cadastrului".

Pentru secțiunea II, cursurile se vor preda intr'o singură sesiune dela 1 Decembre la 15 Martie, după terminarea, căreia elevii vor depune un examen din toate materiile urmate.

Elevii reușiti la examen vor participa la lucrările practice ce se vor executa dela 1 Aprilie la 1 Noemvrie

Elevii, cari după terminarea sesiunii de practică își vor fi însușit cunoștințele necesare pentru executarea unei triangulații, a unei drumuiri tachimetrice și a unui nivelment cu calculele corespunzătoare, vor obține „Certificatul de absolvire a secțiunii de ajutori operatori ai școalei de topometrie", dând dreptul la calificația de „ajutor operator topometru autorizat al direcțiunii cadastrului".

Art. 5. Materiile ce se vor preda în școala de topometrie sunt:

Secțiunea I a opertaorilor topometrii Sesiunea I

1. Matematici (trigonometrie, geometrie analitică, algebră superioară). 2. Noțiuni de optică. 3. Topometrie I. 4. Noțiuni de astronomie. 5. Desemn topografic.

Sesiunea II.

1. Topometrie II. 2. Lucrări technice de parcelare. 3. Noțiuni de geodezie. 4. Noțiuni de fotogrammetrie. 5. Imbunătățiri funciare, cadastru, commasări, parcelări și clasificarea terenurilor. 6. Drept și legislație referitoare la lucrări de măsurătoare și delimitare.

Secțiunea II a ajutorilor de operatori topometrii

1. Matematici (aritmetică, algebră elementară, elemente de trigometrie și de geometrie analitică). 2. Topometrie și noțiuni de parcelare. 3. Desemn topografic.

Programul analatic al cursurilor se va întocmi de către direcțiunea cadastrului cu avizul consiliuiui technic al acestei direcțiuni.

Art. 6. Direcțiunea școalei de topometrie este încredințată directorului cadastrului și al lucrărilor technice.

Corpul profesoral al școalei se compune din câte un profesor pentru fiecare din următoarele materii: matematici, topometrie, geodezie, lucrări technice de parcelare, îmbunătățiri funciare, cadastru, commasări, etc.

Profesorii vor fi numiți pentru fiecare sesiune prin decizie ministerială.

Art. 8. In fiecare an se va stabili prin decizie ministerială numărul de elevi, cari vor avea dreptul la o bursă pe timpul duratei cursurilor teoretice fixându-se și suma, ce se acordă cu bursă.

Când numărul solicitatorilor va fi mai mare decât numărul locurilor disponibile în școală, se va institui un examen de admitere.

Art. 9. Pentru acordarea burselor se va ține concurs la începutul fiecărui an, în fața unei comisiuni, compusă din directorul cadastrului profesorul de matematici al școalei de topometrie și un membru delegat de consiliul technic al direcțiunei cadastrului.

Art. 10. Comisiunea examinatoare pentru examenele de fine de sesiune va fi compusă din profesorii arătați la Art. 6 și un membru delegat al consiliul technic al direcțiunii cadastrului: comisia va lucra sub președinția directorului cadastrului.

Comisie examinatoare pentru acordarea titlurilor de „operator topometru sau ajutor operator topometru autorizat de direcțiunea cadastrului", se va compune din directorul și inspectorul general al direcțiunii cadastrului și un membru delegat al consiliului technic.

In baza rezultatului examenelor se vor libera diplome sau certificate. cari vor fi semnate de ministru și contrasemnate de directorul cadastrului.

Direcțiunea Cadastrului și a Lucrărilor Technice. 2342

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfelul de pomi roditori, de vânzare in str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare in strâzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

DE VÂNZARE un cavou familiar având locuri pentru 12 coșciuge, edificat din piatră situat în locul cel mai frumos al cimitirului rom. cat. Adresa la ziar sub „Cavou".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Berke
Str. Mico 37
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Anatasie Pop
Str. Plugarilor 84
Cluj.

Formulare în cauza de locuință la

Librăria LEPAGE CLUJ

cu explicațiuni cu taxa de timbru etc.

1. **Insinuare si cerere:** când a devenit vacantă o locuință și pe aceasta o cere insuși proprietarul casei.
2. **Insinuare:** că chiriașul s'a mutat din locuința deținută.
3. **Cerere**, pentru aprobarea inchirierei a unei locuința prin contract.
4. **Cerere**, pentru atribuire unei locuințe, cu indicarea că aceia unde să află.
5. **Apel** la tribunal contra deciziunei, comisiunei a oficiului de inchiriere.
6. **Cerere** de depozitare pentru suma chiriei neacceptată.
7. Contractul de Inchiriere românește.
8. Român-maghiar. 2329

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

„CONCORDIA" BANCA ECONOMICĂ ȘI COMERCIALĂ S. A.
ALBA-IULIA

Provocare de Subscriere

pentru notare la a patra emisiune de acții.

Capitalul actual al societății „Concordia" bancă economică și comercială s. a. în Alba-Iulia compus din 3000 acții de câte 500 lei valoare nominală face 1½ milioana lei Adunarea extraordinară ținută în 25 Aprilie 1920 a decis ridicarea capitalului societar la două milioane lei și cu executarea acestei decisiuni a încredințat subscrisa direcțiune, deci lansăm spre notare din acelea acum 1000 acții noi de a patra emisiune în valoare nominală de ½ milion de Lei, pe lângă următoarele condițiuui: Acțiile sumă la sume și au suma nominală de 500 lei una Acționarilor de până acum li-să asigurează după fiecare 3 acțiuni vechi drept de precumpărare până la una acție nouă în prețul de emisiune de 550 lei de fiecare acție nouă, pe când celelalte acții să vând cu câte 800 lei una. Din aceasta sumă 500 lei să folosește pentru sporirea capitalului fundamental, iară 50 lei în favorul fondului speselor de înființare, 250 lei pentru fondul de rezervă. Cu ocaziunea notării să plătește peste celea 250 lei ale fondului de rezervă de fiecare acție afară de suma speslor de înființare câte 250 lei iară plătirea sumei restante de 250 lei să termină ziua de 31 Decemvrie 1922. In caz de neglijare a plătirei regulate punctuase a ratelor să socotește camătă de 6% din ziua de întârziere. Cel-ce nu plătește suma pretinsă în 30 zile dela scadență nici după provocare în scris, își pierde orice drept de pretenziune, iară sumele plătite deja cad în favorul fondului de rezervă.

Sumele plătite să impărtășesc de camătă corespunzătoare procentelor de dividende din ziua plătirei până în 31 Decemvrie a acelui an, în care s'a plătit și ultima rată a prețului restant de cumpărare. Acțiile din emisiunea a patra să impărtășesc de aceleași drepturi ca acțiile vechi din 1. Ianuarie a anului, ce urmează după plătirea intreagă. Plătirea să adeverește cu reverzul interimal dat de purtătorul coalei de subscriere, iar în caz de plătire intreagă, să va estrada acția pe lângă înapoiarea acestui revers.

Notarea acțiilor să adeverește prin subscrierea proprie a notătorului sau a plenipotențiatului sau pe dosul acestei coală de subscriere.

Dreptul de precumpărare să poate esercita numai **până la 20 Noemvrie 1922** în localul oficios al societății: Alba-Iulia, Str, Nicu Filipescu 31 (fosta Str. Dr. Ujfalussy 19). Terminul de subscriere generală să defige pe ziua de 30 Noemvrie 1922.

In caz de supranotare direcțiunea poate face scăzăminte. Are drept a respinge notări intregi sau în parte fără nici o motivare, în care caz reintoarce sumele plătite pe lângă predarea reversului interimal fără camătă.

Alba-Iulia, la 1 Noemvrie 1922.

Direcțiunea Societății „CONCORDIA"
Banca Economică și Comercială S. A.
2349 Dr. FRIED FARKAS, STOICA.

Anunț.

La Institutul de fizică generală experimentală al Universității din Cluj sunt vacante următoarele posturi:

1. Mecanic clasa I. la atelierul institutului, cu un salariu (leafă și accesorii) de 1600 lei lunar.
2. Custode, cu un salariu de 1360 lei lunar.
3. Laborant cu un salariu de 1300 lei lunar.

Doritorii vor presenta certificatele și referințele de serviciu la Direcția Institutului de fizică generală expermentală din Cluj.

2346 DIRECȚIUNEA.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Publicație.

La Atelierul de Haine Ofițerești Cluj se primesc oferte până în ziua de 15 Noembrie a. c. pentru următoarele materiale:

1000 m. pânză căptușeală ghete și buzunare.
500 pereche șnururi ghete
30 metri gumi elasticum pentru ghete lac.
1000 m. postav mente.
600 m. camgăr negru gros și subțire pentru pantaloni.
3000 m. satin căptușeală gris, albastru, negru și verde.
2000 m. căptușeală mânea lățime 70 cm.
20 m. catifea neagră.
20 m. catifea bordeaux.
50 m. catifea gris.
220 m. șnururi pentru cavalerie cu garnituri complecte.
50 bucăți rosete cisme cavalerie.
500 mosorele ață gris.
36 „ „ roșie.
100 „ „ verde.
100 „ „ albă.
100 „ „ neagră.
20 bobine ibrișiu coton perle gris închis.
2 m. paspoal școli militar.
5 „ „ genin (maro închis).
5 „ „ alb deschis pentru aviație.
20 „ „ garonce.
30 „ „ roșu.
5 „ „ alb jandarmi.
50 săbii cap agnilă.
30 bucăți dragoane fir galben cu curea.
10 „ centuri de fir galbene.
10 „ „ „ „ albe.
50 „ port săbii galbene.
15 „ „ „ albe.
300 perechi mănuși lână sau bumbac.
200 „ „ piele roșie.
3000 buc. batiste.
5000 per. ciorapi.
5000 m. pânză albistru.
1000 m. pânză cearșafuri.
1000 m. pânză cauciuc (inpermia hl.).
100 bucăți Lei pentru pelerină.
50 metri canafaș.
100 m. roslhoar.
150 m. camgăr albastru pentru tunici.
1000 m. camgăr verde pentru tunici.
1000 bucăți capse ghete.
1000 bucăți capse ghete cu cărlia.
300 m. elastic port supeuri pantaloni.
20 m. Vatelină.
1000 buc. nosturi pentru paltoane și haine civile mari și mici diferite culori.
144 buc. nosturi pentru marină mari și mici.
50 m. aizinger pentru paltoane (căptușeală mâneci).
600 bucăți prosoape.
000 kgr. pap pentru cismari.
800 m. benzi pentru urechi.
250 kgr. cuie cismar lemn No. 2, 4, 6, 9.
50 „ „ fier știfturi.
20 „ „ sârmă pentru tocuri.
100 pachete ceară neagră și galbenă.

Președintele Comisiei de Administrație
2347 Generală: FRIM.

2330 **Editura**
MASSON-PARIS
1 franc = 7 Lei
Baillière-Paris
1 franc = 8 Lei
la Librăria Lepage Cluj

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE MICHLIN**
Reprezentanța Generală A.
CORD și R. U. CONTINENTAL
2223
Prețuri escepționale de eftine.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Aaghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Românii în America

— SITUAȚIA ROMÂNILOR DIN AMERICA DE NORD —

Cauzele emigrării Românilor — Câteva date statistice — Centrele locuite de Români

Sub titlul „Românii în America" dl Șerban Drutu a publicat o carte foarte interesantă prin datele ce cuprinde privitoare la situația Românilor emigrați în Canada și Statele Unite. E singura lucrare cu un caracter istoric și suficient documentată în această importantă chestiune.

Ce i-a adus pe români peste Atlantic? Ce fac ei acolo? Mai au acești Români vre-o legătură cu noi sau ei s'au expatriat pentru totdeauna? Cartea dlui Șerban Druțu răspunde la toate aceste întrebări.

Cauza emigrării românilor

Vom extrage din lucrarea dlui Druțu părțile interesante.

Cauza importantă a emigrării Românilor din fostul imperiu austro-ungar, în America de Nord, a fost pretențiile Maghiarilor și lipsa de pământ. Acum 35 de ani statul Canada acorda pământ străinilor spre a favoriza colonizarea.

Primii emigranți au fost oameni mai în vârstă, care au plecat singuri, sau cu doui-trei tovarăși; numai de la 1900 încoace țărani ardeleni au pornit spre America în grupuri mai numeroase, familii întregi.

Câteva date statistice

Inainte de 1900 numărul Românilor era așa de mic în cât autoritățile de emigrare — atât cele din Canada cât și cele din Statele Unite — nu aveau pentru ei o coloană specială, ci îi treceau la „Din alte țări." Numai în ultimii doi ani ai veacului trecut Românii au început a fi înregistrați ca națiune, ținându-se seamă de numărul lor.

Recensământul federal al Statelor Unite arată că în 1921 numărul cetățenilor români se ureă la 102.823; în această cifră nu sunt cuprinși Românii, cari au devenit cetățeni americani și mai ales evreii-români, cam 75 de mii la număr. Aceștia din urmă mai toți sunt americanizați, obținând avantagiile necesare exercitării diferitelor lor întreprinderi comerciale. Am putea deci afirma că la sfârșitul anului 1921 s'ar afla în Statele Unite aproximativ 180.000 de supuși români și foști Români, care însă sunt legați de țară prin rudeniile lor rămase acolo.

Toți au emigrat cam în decurs de 25 de ani, numărul cel mai considerabil fiind între 1906—1907. Alăturatele cifre, extrase din statisticele oficiale ale ministerului muncei american, conțin informațiuni interesante pentru cei ce se interesează mai de aproape de chestiunea emigrărei Românilor în America.

Odată cu izbucnirea războiului mondial în 1914, emigrarea a încetat cu totul până la 1919, când lichidarea imperiului austro-ungar, a dat putință emigranților noștri să se repatrieze cu pașapoarte românești. Considerând faptul că între anii 1919 și 1920 s'au eliberat cam 50.000 de pașapoarte românești, am putea spune că la începutul anului 1919 numărul Românilor din Statele Unite se apropia de 230 de mii.

Datorită condițiilor și avantagiilor actuale din țară, este clar că nici odată nu vom mai ajunge această cifră, însă ținând seamă de proporția dintre cei cari vin și cei cari se repatriază, putem fi siguri că numărul emigranților români în Statele-Unite va fluctua în jurul cifrei de 180.000. Așa spre exemplu, în 1920 au părăsit Statele-Unite 20.118, pe când în 1921 au fost admiși în aceaș țară 16.057 emigranți români (cifra trebue primită sub rezervă pentru că o sumă de refugiați evrei ruși și ucranieni, cari au scăpat de teroarea bolșevistă, au intrat în Statele-Unite cu pașapoarte românești, eliberate de autoritățile noastre în dorința de a-i scăpa de rigorile câmpurilor de concentrare).

Statele în spre care se îndreaptă emigranții români și unde aceștia se găsesc în număr mai mare sunt: New-York, Ohio, Pensylvania, Illinois, Michigan, New Jersey, Indiana, Minnesota și în fine California.

Emigranții noștri s'au apropiat mereu de coasta Pacificului. In 1910, în California, erau numai 187 Români, iar în 1920 ei numără 2.403.

In Statul New-York se găsește cel mai însemnat număr de Români și el a atras 90 la sută din populația evreiască emigrată din România.

Centrele românești

Orașele în care se găsesc grupuri însemnate de Români sunt după dl Șerban Druțu:

Cleveland, Youngstown, Akron, Cincinnați, Canton, Lorrame, Massillon, Toledo, Mansfield, Dayton, Alliance, Martinsferry, Warren, Nowark, Niles și în număr mic risipiți prin alte localități din Statul Ochio; apoi în Pittsburgh, Farrell, Elwood City, Homestead, Mekeesport, Sharon, Bethlehem și South Bethelehem, Philadelphia, Wilkes-Barre, Erie, New Castle, Mount Union, Hazelton, Williamstown, Scalplevel, și Scranton, cam și mai ales pe valea Lehigh, unde sunt foarte multe mine de cărbuni, toate în Pennsylvania.

In statul Illinois de sigur că cel mai mare număr de Români sunt în orașul Chicago, care după New-York este cel mai important în Statele Unite. Aceștia se mai găsesc însă și în localitățile: Aurora, Elgin și altele.

Același lucru s'a întâmplat și în statul Michigan: Detroit, cel mai important centru industrial a atras cel mai însemnat număr de emigranți români, mulți lucrând la uzinele de automobile „Ford".

In grupuri mai mici îi găsim în Pontiac, Highland Park, An Arbor, Jackson. In New Jersey cel mai mare număr de Români este în orașul Trenton, după care vin localitățile Pert Amboy, în jurul orașelor Jersey City, Hoboken și Newark. Românii din Indiana sunt grupați în jurul și în orașele: Indianapolis, Terre-Haute, East-Chicago, Gary și Indiana Harbor.

In statul Minnesota îi găsim în orașul Saint Paul și împrejurmile lui. In California pe lângă San-Francisco, Los Angelor, Sacramento și Oakland.

Afară de orașul New-York, ei se mai află în localitățile: Buffalo, Watertown, Yonkers et și Tonnawanda.

Alte centre sunt: Bridgeport (Connecticut), Baltimore (Maryland), Omaha (Nebraska), Jacksonville (Florida), Portland (Oregen), St Louis (Missouri).

Starea semănăturilor de toamnă

După statisticele întocmite de ministerul de domenii, situația semănăturilor de toamnă din întreaga țară, până la 15 Octombrie, este următoarea:

Vechiul Regat

In vechiul regat s'a semănat, pe județe: Argeș 2099 hectare grâu, 10 ha. secară, 15 ha. orz; Buzău, 3273 ha. grâu, 473 ha. secară; Caliacra, 8200 ha. grâu, 20 ha. orz, 100 ha. rapiță; Covurlulu 4374 ha. grâu, 1045 ha. secară; Dâmbovița 2000 ha. secară; Dolj 8343 ha. grâu, 2352 ha. orz; Doroboiu 3370 ha grâu, 56 ha. secară, 100 rapiță; Duroston 14653 ha. grâu, 5592 ha. secară, 4800 ha. orz; Fălciu 1700 ha. grâu, 300 ha. secară; Gorj 2885 ha. grâu, 187 ha. secară, 170 ha. orz și 20 ha. rapiță; Mehedinți 8349 ha. grâu, 159 ha. secară, 176 ha. orz; Neamț 1500 ha. grâu; Prahova 8000 ha. grâu, 100 secară; Putna 1463 ha. grâu; R.-Sărat 2953 ha. grâu; Roman 7000 ha. grâu, 62 ha. secară; Romanați 15.462 ha. grâu, 1050 ha. orz, 10 ha. rapiță; Suceava 2048 ha. grâu, 278 ha. secară; Tecuciu 4218 ha. grâu; Tulcea 1100 ha. grâu, 200 ha. secară; Tutova 9400 ha. grâu, 500 ha. secară; Vâlcea 350 ha. grâu și 150 ha. secară.

Basarabia

In Basarabia, jud. Bălți 8324 ha. grâu, 338 ha. secară, 774 orz; Cahul 5200 ha. grâu, 1455 ha. secară, 5 ha. orz; Cetatea-Albă 40238 ha. grâu, 3316 ha. secară, 965 ha. orz și 231 ha rapiță; Kișinău 4270 ha. grâu, 2679 ha. secară, 2312 ha. orz; Hotin 800 ha. grâu; Ismail 4027 ha. grâu, 183 ha. secară; Orheiu 18.239 ha. grâu, 4335 ha. secară și 142 ha. rapiță; Soroca 2520 ha. grâu, 1500 ha. secară; Tighina 5755 ha. grâu, 316 ha. secară.

Ardeal

In Ardeal, județul Brașov: 1500 ha. grâu, 210 ha. secară, 170 ha orz; Ciuc 544 ha. grâu, 379 ha. secară, 211 ha. orz; Caraș-Severin 4105 ha. grâu, 445 ha. secară, 252 ha. orz; Făgăraș 7500 ha. grâu, 4200 ha. secară; Huniedoara 19030 ha. grâu, 2305 ha. secară, 1358 ha orz; Mureș-Turda 3255 ha. grâu, 48 ha. secară; Sibiu 9200 ha. grâu, 200 ha. secară; Solnoc-Dobâca 2300 ha. orz, 100 ha. secară, 100 ha. orz; Târnava-Mare 6816 ha. grâu, 33 ha. secară și 4 ha. orz; Timeș 36000 ha. grâu, 2500 ha secară, 7350 ha. orz și 300 ha. rapiță; Turda-Arieș 8744 ha. grâu, 594 ha. secară, 155 ha. orz.

Bucovina

In Bucovina, Rădăuți 375 ha. grâu și 482 ha secară.

Dacă vremea ar fi fost bună s'ar fi putut însămânța 2 milioane și jumătate hectare grâu în vechiul regat, 1 million 300.000 ha. grâu în Basarabia 300 mii ha. grâu în Bucovina și 1.700.000 ha. în Ardeal.

In caz când vremea se îndreaptă se pot face însemânțări și până în luna Decembrie.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 655 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 11 Noembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Două atitudini

Fără ca să-şi orienteze politica ei externă potrivit intereselor naţionale pe care trebuia să le apere în faţa Europei, — era de prevăzut ca Bulgaria să supoarte consecinţi dureroase de pe urma războiului. Totuşi dacă conducătorii vecinei noastre de la sud înainte de războiu apucaseră un drum greşit, se pare că acum ei se orientează în politica externă după noui norme care se apropie mai mult de realitate.

Cu deosebire actualul guvern din Sofia, dându-şi seama că vindecarea rănilor adânci pricinuite ţărei pe care o conduce, nu se poarte realiza, de cât prin o politică de pace şi bună înţelegere cu celelalte state înconjurătoare, — şi-a îndreptat toată activitatea lui în această direcţie.

Vizita făcută zilele acestea de prim-ministrul bulgar, dl Al. Stambolliski la Bucureşti dovedeşte temeinicia afirmaţiunilor noastre. Firește că dacă considerăm atitudinea din trecut a Bulgariei faţă de statul român şi dacă în acelaş timp socotim concepţia politică a tuturor oamenilor politici bulgari în legătură cu veleităţile lor naţionale, ne este foarte greu să nădăjduim într'o cardialitate perfectă şi asigurată pentru totdeauna între noi şi vecinii noştri.

In ori care caz însă, atitudinea din prezent a guvernului din Sofia, ne face să credem că bunele relaţii între România şi Bulgaria, vor fi păstrate în starea actuală cel puţin pentru o perioadă de timp neapărat necesară consolidărei ambelor state.

Dar vizita premierului bulgar nu trebuie privită numai din punctul de vedere politic. Dl Stambolliski pe lângă sprijinul politic pe care-l cere, a făcut guvernului român şi o serie întreagă de propuneri economice de cea mai mare însemnătate. După cât suntem informaţi amândouă statele şi-au instituit comisiuni de specialişti, care punându-se în contact unele cu altele, vor studia chestiunile pendinte cu scopul de apune bazele unor strânse legături economice. Cu chipul acesta calea bunelor relaţiuni între România şi Bulgaria, se va deschide tot mai larg, dându-ne astfel speranţa unei reciprocităţi cu totul alta de cât cea dinainte de războiu.

In vreme ce însă conducătorii Bulgariei treziţi la realitate de dureroasa experienţă a războiului şi conştienţi de realitatea împrejurărilor pe care le trăiesc, îşi dau toate silinţele ca să repare toate greşelile trecutului, — guvernul din Budapesta fără ca să-şi dea câtu-şi de puţin seamă de haosul în care se sbate în prezent Ungaria, continuă totuşi să întreţie politica de iredentism şi de vrajbă cu popoarele vecine.

In acest scop şovinişti maghiari nu cruţă nici un mijloc şi nu pierd nicio ocazie, fără ca ei să-şi dovedească apucăturile lor de turburători ai liniştei în Europa. De pildă nu mai departe decât zilele trecute cu prilejul şedinţei Comitetului uniunei societăţilor pentru Liga popoarelor, contele Apponyi ocupându-se de dezideratele Ungariei în legătură cu întrarea ei în Societatea naţiunilor, a declarat: „că turburările din centrul Europei nu vor putea fi îndepărtate de cât prin reconstruirea Ungariei mari".

Iată deci felul concepţiei de care este călăuzit guvernul unei ţări, care solicită primirea într'o instituţiune de popoare, alcătuită tocmai cu scopul de a realiza armonia între naţiuni, potrivit cu principiile şi starea de lucruri statornicită de războiu.

Guvernul maghiar nu-şi dă de loc seama că păstrând o asemenea atitudine, riscă nu numai de a izola complect Ungaria în concertul popoarelor europene, dar chiar de a nu-i reface niciodată starea ei deplorabilă de astăzi din punctul de vedere financiar şi economic.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât întreaga politică a marilor cancelarii europene, este concepută în temeiul consolidărei generale, fără că cineva să se gândească că ar mai putea să se schimbe din clauzele tratatelor războiului referitoare la aşezarea teritorială de după războiu. In legătură cu aceasta, este încă recentă în mintea tuturor încercarea făcută de Anglia de a îndulci unele din punctele care priveau reparaţiile de războiu în favoarea Germaniei şi totuşi această politică nu a putut decât să grăbească căderea dlui Lloyd George, cu atât mai mult, nici una dintre marile puteri nu s'ar putea gândi la modificarea tratatelor în sensul deziderateloi teritoriale maghiare. Dimpotrivă pentru asigurarea liniştei europene, ele totdeauna s'ar opune cu toată autoritatea lor unor asemenea tendinţe. Din care cauză toate maşinaţiunile politicianilor maghiari, vor rămâne zadarnice.

De aceia credem că politica Ungariei trebuie considerată ca o rătăcire, menită să-i permanenteze o stare de regres, iar nici decum să-i deschidă calea unor perspective de desvoltare. In împrejurările de astăzi politica Statelor învinse în războiu, nu poate să fie alta decât acea preconizată de actualul guvern bulgar: o politică de bună înţelegere cu Statele vecine.

In loc deci ca Ungaria şovinistă să întreţină politica de iredentism, ar fi cu mult mai folositor pentru interesele ei, ca să urmeze exemplul Bulgariei.

O constatare care trebue reținută

A trecut aproape neobservată de presa noastră, o constatare pe care scriitorul N. Batzaria a făcut-o cu prilejul unei vizite prin Serbia. La Belgrad, ce îndu-i-se de către o revistă, unele informaţiuni asupra mişcării noastre culturale, scriitorul român, a arătat printre altele şi numărul publicaţiunilor noastre de toate felurile: reviste, ziare, etc. Publicând relatările dlui Batzaria, revista sârbească a crezut însă de cuviinţă să tae ultima cifră a numerelor indicate de scriitorul român, făcându-le de zece ori mai mici. Astfel bună oară în loc de vre-o optzeci de reviste, cam câte apar în ţară la noi, foaia din Belgrad s'a mulţumit să indice cifra opt. Cerând lămuriri asupra acestor modificări cari simplificau cu desăvârşire adevărul, dl Batzaria a rămas surprins, când i-s'a spus că redacţia a socotit din cale afară de exagerat afirmaţiunile sale, în toată Serbia neapărând de cât a zecea parte din numărul de publicaţiuni, pe care d-sa le atribui-se României. La rândul redactorul sârb a rămas şi mai surprins, aflând că datele dlui Batzaria nu erau câtuşi de puţin produsul unei imaginaţiuni supraexcitate de un legitim sentimentalism patriotic, cum credea la început, ci purul adevăr.

Intâmplarea aceasta nu poate decât să ne bucure, firește. Avem e drept, conştiinţa, că sub raportul intelectual, sau casă nu părem înfumuraţi sub raportul industriei cărţilor, stăm mai bine decât vecinii noştri sudici şi decât toate popoarele din peninsula balcanică. N'am fi crezut însă că proporţia de diferenţiere este de zece la sută, în favoarea noastră.

Acum însă când avem deplina siguranţă a acestei realităţi măgulitoare, credem că nu trebue să ne grăbim cu afişarea bucuriei noastre, fără cuvenitele rezerve.

Intr'adevăr, nu trebue să uităm că din punctul de vedere al analfabetismului la sate, — păstrând de sigur proporţiile, — Bulgarii ne-au lăsat oarecum în urmă. Vreau să spun, că numărul ştiutorilor de carte în populaţiunea rurală, e mai mare la ei, de cât la noi.

E o pată, aceasta, pe care cu greu o poate astupa, luciul progreselor noastre ultimitor de repezi în alte direcţii. E o pată pe care trebue să ne dăm toată silinţa, ca s'o ştergem cu desăvârşire.

Avem fără îndoială, cele mai temeinice speranţe, că vom scăpa şi de această plagă. Numărul mare de şcoli, pe care ţăranii noştri le clădesc la sate cu munca şi chelluiala lor e unul din cele mai indiscutabile indicii. Dar lucrurile nu trebuesc mărginite aici. Avântul iniţial trebue stimulat necontenit, din toate părţile şi cu toate vigorile.

Ce va fi, când cartea va pătrunde până şi în cele mai ascunse straturi ale populaţiei româneşti, rămâne să vedem atuncea. Constatările îmbucurătoare de acuma, ne dau însă toată îngăduinţa, să ne croim cele mai frumoase şi mai legitime nădejdi.

...lamentele maghiare si Dl Vaida

— Declaraţiile dela Oradea-Mare — între partidul naţional şi partidul ţărănesc — „Analfabeţii ţăraniştilor" Nemulţumirea ungurilor —

Adunarea dela Oradea-Mare a partidului naţional a fost, ca toate adunările de până acum, o adunare în care toţi oratorii n'au făcut altceva decât să se tămâieze reciproc şi să caute scuze pentru absenţa dela încoronare. Mai cu seamă căutarea zadarnică a acestor scuze i-a preocupat pe toţi şi oricât cutezanţele oratorice ale dlui Vaida au căutat să dea adunării o siguranţă de sine, atmosfera a fost mereu încărcată de această povară a absenţei dela Alba-Iulia.

„Patria" a reprodus tămâierile reciproce ale şefilor săi, dar al uitat să înregistreze totul. De aceea îi complectăm noi lacunele şi vom inzista asupra câtorva din perlele marcanţilor oratori, cu atât mai mult cu cât oratorii aduc ceva nou şi chiar important pentru relaţiunile politice ale partidului naţional.

Nu vom remarca, cum au făcut-o gazetele maghiare, faptul, că de data aceasta fruntaşii naţionalişti n'au mai găsit de cuviinţă, cum au facut în toate adunările lor de până acuma, să facă curte minorităţilor. Doar erau prea ocupaţi cu scuzele pentru absenţa dela încoronare.

Deasemenea nu vom remarca nici faptul că dl Maniu a găsit de de cuviinţă să atace pe dl Vlad (care era de faţă, şi a şi vorbit după acela) spunând că partidul naţional va lupta împotriva sistemului permiselor.

Ci ne oprim la o declaraţie a dlui Vaida. Dsa, vorbind despre trecutul său parlamentar de pe timpul unguresc, a spus, că „a fost dat afară din parlamentul maghiar, dar s'a întors, pentrucă acolo erau oameni cinstiţi."

De bună seamă leaderul naţionalist trebuia să facă această mărturisire de credinţă: vorbea în Bihor, judeţul cu care contele Tisza avea legături strânse, familiare. Poate la acest călău al ardelenilor s'a gândit dl Vaida, vorbind despre cinstea parlamentului maghiar. Noi ne închipuim, că asistenţa a trebuit să fie foarte măgulită, că dl Vaida îi deschide cea mai dureroasă rană.

Dar declaraţiunea, care trebue mai cu seamă reţinută dintre toate, a fost aceea a dlui Mihai Popovici. Acest „fruntaş" naţionalist a găsit şi alte subiecte de vorbă, decât cele răsrepetate de ceilalţi fruntaşi. A vorbit despre extinderea partidului naţional în vechiul regat şi despre colaborarea cu celelalte partide. Şi-a avut o eşire nesocotită împotriva ţăraniştilor, spunând verde, că nu primeşte o colaborare cu analfabeţii şi aventurierii, făcând şi atenţi pe şefii partidului naţional, ca să se scape cât mai repede de ei. Intrucât dsa a uitat să facă alte precizări decât cele privitoare pe aventurierul Lupu şi Stere, ceilalţi analfabeţi ai partidului ţărănist rămân de sigur să mulţumească separat dlui Popovici, în măsura în care aceştia vor socoti că se întrevăd în aprecierea făcută de fruntaşul naţionalist.

Dar nu persoanele analfabete ale partidului ţărănesc ne interesează. Ci urmările acestei declaraţii. Se spunea doar, şi partidul naţional se lauda mereu cu aceasta, că naţionaliştii au izbutit să convingă pe ţărăniști pentru un acord. Şi tocmai acum, la Cluj, leaderii partidului se întrunesc şi discută învoiala cu ţărăniştii. Şi se vorbe te şi de o vizită sau două a unuia sau altuia dintre ţărăniști. Iată însă, că ieşirea dlui Popovici i-a pus pe aceştia într'o situaţie complicată. Mâine dl Vaida, cu frumoasa i admiraţie pentru parlamentul cinstit dela Budapesta şi analfabeţii şi aventurierii partidului ţărănesc vor sta iar la aceeaşi masă ... la pertractări. La viitoarea pertractare va retracta oare dl Popovici porecla dată ţăraniştilor la Oradea? Ni-se pare, că va avea datorie s'o retracteze şi public.

In timp ce declaraţia privitoare la agramatismul ţărănesc va pasiona, pare-ni se, pe membrii partidului, adunarea dela Oradea-Mare a avut totuşi un succes: a putut face pe unguri, să arate partidului naţional o curioasă răceală.

Dându-şi poate pentru o clipă, seamă, adulaţia de până acum a ungurilor a mers prea departe, afară de curteniile dlui Vaida, ceilalţi oratori au fost muţi in această privinţă. Ori aceasta nu-i destul, mai ales că se cunosc proporţiile la care ajunsese în ultimul timp simpatia între unguri şi naţionalişti.

Din această cauză „Ellenzék" are în numărul de aseară un articol, în care acuză stăpânirea Consiliului Dirigent mai mult decât oricare guvernare românească.

Ciudat epilog.

Propunerile guvernului german pe lângă comisia reparaţiilor

Guvernul german a convenit cu comisia reparaţiilor pentru republicarea textului-răspuns dat de comisiuni la propunerile germane. In cercurile guvernamentale se afirmă că nota comisiei nu închide calea tratativelor.

Guvernul german a făcut eri noi propuneri precise ce se vor prezenta chiar mâine comisiei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ASOCIAȚIUNEA TRANSILVANA

— LUCRĂRILE ȘI SITUAȚIA INSTITUȚIUNII IN ANUL TRECUT —

Eri și astăzi a avut loc la Sibiu adunarea generală a „Asociațiunei transilvănene pentru literatura română și cultura poporului român", al cărei rol cultural e cunoscut un munai în Ardeal, ci și în celelalte provincii ale României.

Munca sistematică și roadele bune ce le-a adus această instituție, încep a avea răsunet din ce în ce mai larg și multe centre din vechiul regat: Iași, București, Ploești, R. Vâlcea au cerut informațiuni asupra felului de organizare al acestei societăți.

Am relevat și în alte ocaziuni activitatea Asociației și ne facem o plăcută datorie de a rezuma cu prilejul adunărei sale generale, binefăcătoarea ei activitate pe anul 1921.

Biblioteci populare — Loteria Asociației — Casele Naționale — Propaganda prin viu grai

Asociația are 78 de despărțăminte constituite și în funcțiune, în ale căror comune s'au ținut numeroase prelegeri populare, înființându-se agenturi și biblioteci populare.

In anul 1921—1922 comitetul central a distribuit nu mai puțin de 700 de biblioteci populare, mai cu seamă în județele Târnava Mare și Mureș Turda.

Un rol foarte însemnat în fondarea acestor biblioteci l'a avut sprijinul material și moral dat „Asociației", de către I. P. S. Mitropolitul Nicolae Bălan, P.s. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei și P. S. S. Nicolae Ivan, episcopul Nadlului, Feleacului și Clujului.

Cu toate greutățile întâmpinate în împrejurările actuale, pentru a se creia „Case Naționale" cu săli de cetire, pentru serbări, cooperativă etc, începuturi vrednice de laudă s'au făcut în această privință la Baia Mare, Ciachi-Gârbău, Hida, Hunedoara, Zărnești etc.

Cu ocaziunea împlinirei a 50 de ani de la moartea marelui erou național Avram Iancu, „Asociațiunea a luat inițiativa construirei unei case naționale săteștl la Vidra de sus, și a unui muzeu istoric al anilor 1848—1849, în legătură cu casa părintească a lui Iancu.

Neavând mijloace materiale proprii pentru înfăptuirea problemelor culturale „Asociația" s'a gândit să și le procure organizând o mare loterie de clase pe patru ani.

Pentru a satisface nevoea unui teatru românesc bine organizat și în măsură de a face educația artistică și națională a publicului „Asociația a venit în ajutorul școlarilor meseriașilor care au nevoe de un sfat și un sprijin la reprezentațiile lor, prin angajarea artistului dramatic N. Băilă din Sibiu, de a ține cursuri de dicțiune persoanelor dornice de a juca teatru.

Cea mai importantă din toată opera Asociației, e fără îndoială cea pur culturală.

Chestiunile naționale, patriotice, culturale, economice, sanitare, juridice au fost tratate în cursul anului trecut în peste 450 de conferințe și prelegeri, serate sau ședători. etnografice

Remarcăm în special admirabila serie de 24 conferințe, ce s'au ținut în orașul nostru de sprijinitorii „Asociației.

Propaganda culturală prin scris. Biblioteci. Muzeul central

In al 53-lea an de existență, revista „Transilvania" a continuat să apară cu toate greutățile ce le-a avut de întâmpinat și e de datoria intelectualilor de la noi s'o popularizeze în cercuri cât mai vaste.

Cu ocazia comemorărei lui Tudor Vladimirescu, Dante Allighieri, Napoleon I, Lafontaine, „Transilvania" a dedicat articole de seamă acestor personalități mari.

Același sprijin trebuește dat și Bibliotecei „Astra", care deși începută numai în 1920, a publicat până acum lucrări foarte interesante relative la literatura și istoria poporului român de Sextil Pușcariu, N. Iorga, Ioan Georgescu, Ștefan Meteș, N. Oancea.

Pentru popor au apărut în cursul anului 1921, 9 cărți în „Biblioteca poporală a Asociațiunei", găsite bune și corespunzătoare trebuințelor noaste, atât din partea secțiilor științifice-literare ale „Asociației", cât și din partea întregei prese românești.

Biblioteca centrală a „Asociațiunii" s'a sporit în cursul anului trecut cu 318 volume, parte cumpărate, parte dăruite. Asociația speră că va putea obține amendamentul cuvenit, la legea, care obligă editurile din țară să trimită câte un exemplar din toate cărțile, revistele și ziarele cotidiane și bibliotecei centrale, cum se trimit asemenea exemplare bibliotecei Academiei Române, fondațiunii universitare Carol I. și bibliotecelor universitare din Iași, Cluj și Cernăuți.

Cu toate că nu s'au putut face excursiuni pentru colectarea de noi obiecte, muzeul central s'a sporit cu un total de 78 obiecte; este de absolută necesitate însă ca să se obțină un local mai încăpător pentru ca cele aproape 100000 de obiecte colectate să fie mai bine aranjate și catalogate și să nu fie expuse stricăiunei.

Averea Asociației, Fonduri și Fondațiuni. Membrii Asociației. Colaborarea cu societățile culturale.

Incasările fondului general al Asociației au fost de peste 850 mii lei, din care s'au cheltuit 620 mii lei, iar restul s'a dat ca dotație Fondului general, Muzeului central, Bibliotecei centrale și celei populare ale Asociației.

Fondurile și fondațiunile s'au mărit cu fondațiile dlor Dr. Cornel Păcurariu-Bianu, Dr. Gr. Sândeanu, Adam Buda, T. Sandu, Petru Mureșianu; averea netă a Asociației fiind în prezent de aproape 1 mil. 400 mii lei.

Cât privește nrul membrilor, la încheierea anului de gestiune el era de 10.074, constatându-se că s'a sporit treptat și în anul 1921—1922.

Dintre membrii și binefăcătorii mai de seamă, ai „Asociației" decedați în timpul din urmă amintim pe președintele ei: Andrei Bârseanu, și Gavril Precup, Dr. Traian Suciu Arseniu Bunea, Ioan Chircă, General Nicolae Cena, Dr. Vasile Saftu, Dr. Alex. Hossu.

Comitetul Asociației a luat parte, cu toată însuflețirea la însemnatele evenimente ale țărei și a avut onoarea să primească distinși oaspeți, printre care D-na și Dl Focillon, directorul muzeului etnografic din Lyon și profesor universitar.

Una din preocupările de căpetenie ale comitetului „Asociației" este aflarea modalităților prin care să se ajungă la o colaborare armonică cu celelalte societăți.

Legăturile cele mai strânse le are până acum „Asociația" mai ales cu Liga culturală; la ele a contribuit într'o foarte mare măsură propaganda făcută în favoarea Asociației de istoricul N. Iorga.

In mijlocul preocupărilor politice de astăzi, activitatea ce o desfășură „Asociațiunea" merită respectul și încurajarea tuturor cetățenilor români, conștienți de rolul pe care-l are în refacerea morală a țării o cât mai întinsă propagare a culturii. Dorindu-i și continue și de aici înainte aceiași activitate îi urăm ca în alegerea noului președinte, să găsească un vrednic urmaș al răposatului Andrei Bârseanu.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Scrisori din Basarabia

— Zemstvele și luminarea norodului. Analfabetism îngrijitor. Rusomanie și diplome falșe. Leacurile Dlui Dr. C. Angelescu, ministrul instrucției publice —

Când vre-un autonomist vrea să laude binefacerile institutiunilor rămase dela ruși trebue să-ți pomenească întâi de zemstvă. Zemstvele au contribuit la desvoltarea economică și culturală a Basarabiei, prin crearea de cooperative și prin îndrumarea sătenilor pe drumurile agriculturei raționale, împrăștiind învățătura în straturile adânci populare. Acesta-i cântecul autonomiștilor. Vom arăta rezultatele acestei grozave „activități culturale", folosindu-ne chiar de dările de seamă ale congreselor zemstvelor basarabene.

In 1918 președintele congresului zemstvei guverniale spune: „Răscolind dosarele adunărilor de zemstve, într'un răstimp de câteva decenii până în ultimele zile nu vom găsi nici urmă de ateniie din partea zemstvei guverniale pentru nevoile de luminarea populației adulte în provincia noastră".

La adunarea generală a zemstvei din 1905, dl Șișco, unul din membrii upravei spune: „De 35 de ani a stat zemstva Basarabiei într'un punct mort în ce privește învățământul public și nici acum nu vrea să facă nimic."

Invățământul oficial se izbea de rezistența necinstită a moldovenilor „căci școala rusească, care se cultivă aici cu atâta lipsă de succes, cu atât mai mult nu putea aduce vre un folos".

Eforturile zemstvelor pentru luminarea poporului le-am văzut cu câte intensitate s'au exercitat: aproape cinci decenii n'au făcut nimic, iar când au început să lucreze mână în mână cu oficialitatea pentru rusificarea maselor școlare n'au isbândit.

La același congres un director de școală primară basarabeană spune: „elementele nesiave prea greu se prefac în ruși, deoarece în timpul vacanței uită cuvintele și expresiile rusești pe care le-au învățat, așa că cu începerea noului an școlar trebuesc din nou să învețe cuvintele și expresiile uitate".

Rezultatul acțiunei culturale a zemstvelor a fost noaptea grozavă a analfabetismului coborâtă asupra nenorocitei provincii. In adevăr, după statistica generală din 1897, la sate erau analfabeți: 82.8 la sută bărbați și 95 la sută femei; la orașe 42.8 la sută bărbați și 22.3 la sută femei.

Dintre cei cu știință erau după naționalități: nemți 65.6 la sută, polonezi 55.6 la sută, evrei 49.6 la sută, ruși albi 42.3 la sută, ruși mici 39.9 la sută, bulgari 31.4 turci, 21.1 la sută ucraineni 15.3 la sută, moldoveni 10.5 la sută, țigani 0.9 la sută.

După cum vedem tabloul e încântător: moldovenii la coadă în buna tovărășie a țiganilor și ucrainenilor.

Trebue să fie cineva inconștient sau interesat — căci mulți se mai înfruptă și azi din bunătățile zemstvelor — pentru a susține o instituție care a împiedecat luminarea moldovenilor.

*

Două erau bolile de care suferea învățământul basarabean de la întemeierea lui: școlile particulare și rusomania. Guvernul averescan prin faptul că dăduse Basarabia pe mâna autonomiștilor a priciuuit agravarea neînchipuită a stărilor bolnăvicioase mai sus amintite și dacă acestea ar fi fost lăsate în pace să-și urmeze cursul, ar fi dus la înăbușirea învățământului românesc. Alarma a fost dată din timp de Asociația Corpului didactic din România, secția regională Chișinău prin memorii amănunțite trimese Ministerului Instrucției publice, prin desvăluirea nenorocitei stări de lucruri în congresele anuale ale Asociației cât și prin repetate campanii de presă duse mai cu seamă prin ziarul „Dreptatea".

Cu date statistice, cu fapte precise se arătau tendințele rusificatorilor de la Directoratul instrucției din Chișinău. Indicațiile rusomanilor din Chișinău erau urmate și aplicate cu punctualitate. In școlile Statului, multi profesori și institutori basarabeni conversau numai în rusește — limba aleasă —; elevii la fel din îndemnul și pilda profesorilor firește.

Cu școlile particulare era și mai rău căci acolo limba românească era predată ca un obiect oarecare, celelalte materii făcându-se în rusește, idiș, germană. In puțină vreme școlile particulare și-au, câștigat o faimă care le făcea să fie foarte frequentate: eliberau diplome falșe. Nenumărați evrei trecuți într'o noapte peste Nistru, fără nici o legătură cu Basarabia, urmau un an doi la aceste școli, ba de cele mai multe ori numai plăteau taxa cuvenită și primeau diplomă de absolvent. Așa se face că Universitatea ieșană a fost invadată de la războiu încoace de mii de studenți cari nu posedau cunoștințele unui absolvent de gimnaziu.

Starea astă de lucruri pericilită bunul renume al culturei românești și dăinuirea ei ar fi însemnat patronarea de către stat a intrigilor rusofile și încredințarea soartei culturale a provinciei în mâinile dușmanilor neîmpăcați ai românismului. Pus în cunoștință de uneltirile autonomiștilor împotriva învățământului românesc și de veleitățile minorităților, d-l Dr. C. Angelescu ministrul instrucției a venit astă primăvară în Basarabia pentru a se convinge de întinderea răului și a putea lua măsuri potrivite împrejurărilor.

Iată măsurile luate de d-l ministru al Instrucției pentru a stârpi rusomania unei părți destul de însemnate din dascălimea basarabeană: 1. Directorii școlilor în convorbirile cu publicul și elevii vor întrebuința numai limba Statului; se va recurge la limba străină numai când publicul nu va cunoaște limba românească, 2. profesorii în timpul serviciului, în conversații cu colegii și elevii lor, se vor folosi numai de limba română; profesorilor cari nu vor fi învățat limba română li se vor da termen până la sfârșitul acestui an școlar, când, dacă nu vor dovedi cunoașterea limbei române, vor fi demiși de la școalele Statului.

Pedagogii sau pedagoagele cari nu vor cunoaște limba română, sau, care cunoscând-o, vor vorbi rusește cu elevii lor, vor fi puși în disponibilitate, 4. elevii români din școalele Statului cari în conversațiile lor vor vorbi rusește vor fi eliminați din școală, 5. bibliotecile școlare rusești se vor închide și în locul lor se vor forma biblioteci românești.

Nu putem avea cuvinte de laudă pentru măsurile luate de ministrul Instrucției. Erau de mult așteptate de românimea sătulă de bătaia de joc autonomistă. Un lucru însă: dacă măsurile acestea admirabile vor fi aplicate de funcționarii superiori și directorii de școli rusomani, ne temem că în școli se va vorbi tot atâta rusește cât și mai înainte. Și pentru a evita asemenea nenorocire trebue să se exerciteze de către inspectorii special rânduiți de ministeriu cel mai sever control asupra personalului didactic dovedit de rusomanie. Altfel orice măsuri fie ele cât de drastice nu-și vor atinge scopul.

Cronica politică

Intrarea opoziției în parlament. In curând se va deschide sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare chemate să dea noul așezământ legal pe care-l cer nevoile și interesele României noue.

In așteptarea acestui eveniment, partidele de opoziție sunt frământate de curente potrivnice. Șefii de partide au întrevederi, secretarii lor își dau aiere acordând interviewuri, gazetele publică reportagii din culisele politice, într'un cuvânt o mare fierbere. Și aceasta pentru a ști dacă vor intra sau nu în panlament.

Lucrurile încep să se lămurească. Toate grupările politice au înțeles că nu pot fi absente dela opera pe care o va înfăptui Parlamentul și că este cea dintâi datorie pentru ele să-și exercite mandatele pe care alegătorii le-au încredințat lor. Cel din urmă dintre partide care s'a hotărât și el pentru participarea la munca parlamentară este partidul poporului. Înțelegând greșeala pe care a făcut-o retrăgându-se din Parlament în sesiunea trecută, dl. general Avarescu a luat deciziunea de a se întoarce în Cameră. Din cele scrise de „Indreptarea" reiese clar această hotărâre. Oficiosul averescan scrie în adevăr că toate grupările politice, inclusiv partidul poporului, vor intra în Parlament. Chiar țărăniștii, în ciuda pertractărilor cu partidul național, par dispuși să ia parte la dezbaterile parlamentare. Gazetele toate socotesc acelaș lucru. Prin urmare toți aceia pe care alegătorii i-au trimis în Casa Națiunei, se vor găsi strânși acolo pentru a realiza munca cerută de țară. Numai partidul național nu va veni în Parlament, înțelegând astfel să se izoleze cu totul de viața națiunei.

Unificarea administrativă

Comisiunea parlamentară însărcinată cu alcătuirea proectului de lege pentru unificare administrativă și descentralizare, și-a terminat lucrările ei. După cât suntem informați noua reformă administrativă este rezultatul unui îndelungat studiu și cuprinde dispoziții luate atât din organizația administrativă a vechiului regat, cât și din Ardeal.

Proectul de lege, deși conține în sine unele dispoziții din actuala organizație, totuși comisiunea parlamentară în alcătuirea lui, a ținut seama numai de principiile care stau la baza celor mai perfecte sisteme administrative, a căror aplicare a dat rezultate pozitive.

Potrivit vederilor guvernului și potrivit noilor cerințe create țării prin noua stare de lucruri de după războiu, noua reformă se întemeiază pe principiul descentralizării administrative, cu instituirea unor organe de execuție pe termen lung.

Cu chipul acesta se vor înlătura toate inconvenientele observate în actuala stare administrativă. In adevăr, se știe că în prezent din cauza centralizării conducerei administrative, nu se putea exercita un control riguros asupra bunului mers al gospodăriei publice. Iar pe de altă parte chiar dacă în fruntea administrațiilor județene și comunale, s'ar fi aflat oameni capabili, din cauză duratei prea scurte d terminată de schimbarea de regimuri politice, ei nu puteau să desfășoare o activitate rodnică din punctul de vedere administrativ.

Prin noua reformă, toate aceste dificultăți au fost înlăturate. Nu numai că sistemul centralizării nu mai există, dar proectul prevede pentru consiliile comunale și județene, un timp suficient pentru aplicarea programului de gospodărie, fără ca existența lor să fie condiționată de împrejurările politice.

In felul acesta, suntem pe cale să trăim realizarea unuia dintre cele mai de căpetenii deziderate publice, acela de a scoate administrația de sub influențele politice. Urmările firești ale aplicării nouei reforme, de sigur, că vor avea înrâuriri dintre cele mai bine făcătoare asupra gospodăriei generale. Fiindcă lucrul e constatat, dacă astăzi țara suferă din acest punct de vedere, aceasta se datorește numai amestecului politicei în rezolvirea problemelor administrative.

Inființarea unui consulat austriac la Cluj

Județele care vor aparține acestui consulat

Consulatul austriac înființat de curând în Cluj și-a început activitatea în ziua de 7 Novembrie 1922.

De acest consulat se țin județele: Alba de Jos, Bihor, Bistrița-Năsăud, Cojocna, Maramureș, Mureș-Turda, Sălaj, Sătmar, Solnoc-Dobîca, Târnava-Mică și Turda Arieș.

In consecință de aici înainte locuitorii acestor județe se vor adresa exclusiv acestui consulat, dacă au lipsă de viză pentru a călători în Austria sau dacă doresc în orice chestiune, intervenția unei autorități de reprezentanță a Austriei. Deasemenea toți supușii austriaci, cari locuesc pe teritoriul susnumitelor județe, aparțin acestui consulat.

Consulatul din Cluj este îndreptățit să elibereze vize de pașaport și pentru persoane care locuesc în acea parte a Transilvaniei, care aparține și mai departe secției consulare a Legațiunei Austriei din București adică Brașov, Ciuc, Făgăraș, Odorheiu, Sibiu, Târnava-Mare, Treiscaune.

Rezolvarea celorlalte acte oficiale consulare pentru aceste persoane se face din partea Legațiunei.

Consulatul se află instalat în Strada Iuliu Maniu no. 2.

Partidul național și presa maghiară

Explicația unei atitudini

Oricine a urmărit activitatea membrilor fruntași ai partidului național a putut constata cu o îndreptățită uimire — la început bineînțeles — frecvența interviewurilor acordate de acești oameni politici români ziarelor maghiare.

Dl Vaida, dl Maniu, dl Sever Dan dl Boilă, dl Goldiș precum și toți aceia cari au socotit că au și ei un cuvânt în politică, și-au permis interviewuri în gazetele ungurești.

Ori de câte ori „pertractările" erau primejduite, ori de câte ori dl Maniu voia să se războiască cu partidele din vechiul regat, ori de câte ori regionalismul își striga nevoile, dl Maniu sau alt membru al partidului național, bucurându-se de încrederea șefului, își potrivea ideile pentru a da un interview gazetelor maghiare.

Un singur moment nu a încercat gândul că predilecția, pe care o manifestă pentru presa maghiară, poate părea curioasă oricui înțelege că un om politic român, mai ales aci în Ardeal, nu se cade să se manifeste cu atâta stăruință împotriva vechiului regat printr'o gazetă maghiară. Este o chestiune de demnitate care ar fi de dorit s'o priceapă și membrii partidului național.

Dar această simpatie a d-lor pentru gazetele ungurești, își are o explicație. Și această explicație nu poate fi alta decât aceea, că acești oameni se simt prin toate punctele de vedere mai aproape de presa maghiară decât de cea românească.

Vechiunea partidului național

Nouile descoperiri istorice a le Dlui Sever Dan

„După lupte seculare de aproape treizeci de ani.."

A produs multă nedumerire în public afirmația d-lui Sever Dan, făcută într'o revistă politică bucureșteană că de două secole conduita partidului național a rămas aceiași. Iar printre cei cari cunoșteau ceva istorie, a produs ilaritate. Căci două secole nu sunt nici dela revoluția lui Horia. Iar, despre existența partidului național în Ardeal, nu se poate vorbi decât de câteva decenii.

E de discutat acum dacă afirmațiunea aceasta a secretarului partidului național, care nu știm dacă mai e și secretarul cercului de „studii" respectiv, a fost făcută cu toată convingerea sau a fost o vorbă scăpată, așa cum scapă mai toți fruntașii partidului național la întrunirile convocate de ei prin satele Ardealului.

In cazul din urmă, scăparea aceasta e mai scuzabilă. Cațavencismul e prea adânc înrădăcinat în rândurile partidului național (vezi coloanele „Patriei") ca el să mai constitue vre-o surpriză, chiar când e din cale afară de exagerat, cum se întâmplă în speță.

Cunoaștem însă numai un fel de Cațavencu și anume cel prezentat de Caragiale. Un Cațavencu care debitează minciunile cu o ușurință de morișcă, un Cațavencu care confundă secolele cu decenile și face salturi mortale în istorie. El e conștient de șiretlicul lui, pe care și-l scuză dinainte cu toată mărinimia, orbit de mirajul scopului, pe care-l urmărește.

Nu cunoaștem un Cațavencu sincer însă: unul care să fie convins de cele ce spune. Unul care să fie atât de uluit de propriile-i minciuni, încât să nu mai știe distinge adevărul de zorzoanele declamatorii, de bomba politică.

Ar fi îndulcetor în cazul acesta.

Pentru prestigiul secretariatului partidului național și mai ales pentru prestigiul cercului de studii al partidului național, noi așezăm pe dl Sever Dan în prima categoria, acea a Cațavencului adevărat.

Și ne place să, credem, că domnia-sa nu se va grăbi să ne desmintă, apucându-se să dovedească cu acte și documente, că secretariatul, ce cu onoare conduce, își duce vacul de atâta amar de vreme.

Crescuți la oraș într'un mediu străin, educați și din punct de vedere sufletesc și din punct de vedere intelectual străini de mentalitatea și de spiritul românesc, acești români ardeleni au mai mult comerț intelectual cu unguril decât culiteratura română.

Aceasta este explicația la faptului, că toți membrii partidului național se adreseaza atunci, când vor să stea de vorbă cu opinia publică românească, gazetelor maghiare.

Și acest lucru trebuia spus pentru a aduce încă o dovadă despre cât de străin este partidul național de tot ceiace altcătuește sufletul nostru național.

Situația actuală a învățământului

Intervievat de un redactor al ziarului „Lupta", dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei, a făcut următoarele interesante declarații, asupra stării actuale a învățământului la noi:

Cine a urmărit de aproape activitatea desfășurată de ministrul instrucțiunei întru rezolvarea problemei învățământului, a putut constata că prima parte a problemei — a fost în bună parte rezolvită.

Dar problema învățământului la noi — unde lipsa personalului didactic se resimte deopotrivă, dacă nu chiar mai mult decât aceea a localurilor, — nu poate fi în întregime rezolvită, dacă concomitent cu construcțiile școlare, nu se iau măsuri cari să asigure recrutarea unui personal didactic, cât mai numeros și bine pregătit.

A doua latură a problemei școlare

— Construcțiile școlare au dat rezultate, la care spun drept, nu mă așteptam.

Zilele acestea după ce voi avea o ultimă întrevedere cu prefecții de județe, cari mi-au fost niște prețioși colaboratori, — voi putea publica tabloul statistic de școlile puse în construcție și terminate anul acesta.

Chestiunea construcțiilor școlare fiind îndrumată așa fel ca cel mult peste trei sau patru ani să fie complect rezolvită, m'a determinat să mă gândesc serios la cealaltă latură a problemei școlare— aceea a personalului didactic.

Amem 85 de școli mormale

Pentru remedierea lipsei de învățători am ridicat numărul școlilor normale dela 19, câte am găsit înființate la venirea mea la acest departament, la 85.

Așa că pot considera ca odată cu rezolvirea crizei localurilor de școale primare, criza de învățători va fi și ea rezolvită.

O secție padagogică pentru învățători

In cursul lunei viitoare voi creea pe lângă facultatea de litere din București, o secțiune pedagogică, în care vor fi admiși învățătorii spre a fi pregătiți pentru formarea personalului didactic al școlilor normale. Știu că chestiunea secțiunei pedagogice agită într'un înalt grad învățătorimea. Dornică de cultură și animată de cele mai bune sentimente, ea cere ca frecuentarea acestei secțiuni universitare să fie acordată unui număr cât mai mare de învățători.

Motive bugetare, precum și interesul ce-l port învățământuiui primar, mă împiedică pentru moment a satisface cu totul cererea învățătorimei.

Învățătorii cer ca anual să admit la frecuentarea secțiunii pedagogice un număr de 500. Cum cursurile acestei secțiuni va fi de patru ani, ar însemna ca o perioadă permanentă de patru ani să lipsesc învățământul primar de 2000 de învățători, adică aproape de întregul număr de învățători titulari.

De aceea pentru moment am admis anual înscrierea la universitate numai unui număr de șaizeci învățători, dintre cari 40 învățători cu o vechime de cel puțin trei ani în învățământ și 20 tineri absolvenți ai școlilor normale.

Alegerea acestor 60 de învățători se va face după criterii pe care le voi stabili zilele acestea.

Seminarii la manastiri — O secțiune teologică pentru seminariști

Inființarea de seminarii la orașe — a continuat ministrul instrucțiunii, — mărește și mai mult lipsa personalului didactic secundar, întrucât aceste seminarii nu au un corp profesoral propriu și sunt nevoite, — a face apel la profesorii secundari.

Lucrez împreună cu colegul meu dela culte, d. C. Banu, la găsirea unei modalități pentru a remedia această lipsă a profesorilor de seminarii, care împovărează învățământul secundar.

Până în prezent am ajuns la înțelegerea ca ministerul cultelor să înființeze cât mai multe seminarii pe lângă mânăstirile mari din țară, iar pentru recrutarea personalului didactic a acestor seminarii, să dispună înființarea unei secțiuni pedagogică teologică, pe lângă una din facultățile de teologie din țară.

Această secțiune întocmai ca și cea pentru învățători, în care vor fi primiți actualii preoți, cum și absolvenții de seminar, va forma pe viitor corpul profesoral al seminariilor.

Iată deci a — încheiat dl dr. C. Anghelescu — o sumă de măsuri pe care le-am luat și le voi lua, pentru ca opera de reformă școlară să fie întreagă și solidă, după cum întreg și solid este sufletul neamului românesc.

INFORMATII

Dl Aurel V. Catană, judecător de tribunal, avocat, a fost numit prefect al poliției orașului Oradia-Mare, în locul d-lui Ștefan Mărcuș, demisionat.

■

Profesorii secundari din vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Ardeal și părțile ungurene locuite de români, cărora li se reține și azi câte 36 la sută din salariu au alcătuit un memoriu prin care cer să li se îmbunătățească soarta.

*

Direcțiunea regională C. F. R. de la Arad a oprit până la noui dispoziții expedierea mărfurilor în vagoane complecte, afară de animale, alimente, lemne de foc și băuturi.

Măsura de restricție privește și transporturile de mărfuri pentru Ungaria.

*

Direcția generală a recrutării din ministerul de război face cunoscut că termenul pentru depunerea actelor de amânare a tinerilor cu termen redus din clasa anului 1923, cât și din alte clase, cu drept de amânare, s'a prelungit până la 1 Decembrie — acesta fiind ultimul termen acordat.

*

Guvernul a delegat pe d-nii ingineri Stoica, Economu, Filioreanu și Gâlca dela C. F. R. ca să plece în Germania pentru primirea materialelor de cale ferată, care se cuvin României în contul despăgubirilor de război ce avem de primit dela germani.

Aceste materiale, cota pe anul 1922—1923, se cifrează la aproape 25 milioane mărci aur.

Comisiunea a plecat azi loi, direct la Berlin, urmând ca apoi să viziteze toate fabricile și industriile mai de seamă, pentru furnizarea materialelor de cale ferată din Germania.

*

La Lausanne, delegații României vor pune și chestiunea despăgubirilor ce trebue să dea Turcii și anume: despăgubiri pentru ocupație, restituiri de materiale și mașini; restituirea trofeelor furate și tranșarea chestiunii prizonierilor.

De asemeni, Romania va cere la conferință și reprezentarea ei în comisia de administrație a Palestinei.

Aceste lucrări se întocmesc la Ministerul de externe, la comisiunea de despăgubiri.

*

Intru cât statul nostru a intrat în legături mai strânse cu Bulgaria, România va cere statului vecin pe lângă cele lalte despăgubiri, și suma de 12 milioane lei pe care Bulgaria i-a ridicat dela noi pentru prizonierii români.

*

„Triple — sec“ — *nu are pereche — primul între băuturi — el e regele licorurilor.*

2332

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Printr'o decisiune ministerială s'a hotărât ca fabricele din județele Bihor, Sătmar și Maramureș să se prezinte spre impunere comisiunei industriale de la Cluj iar nu la Timișoara, cum s'a anunțat.

■

Ministerul de interne, publică decisiunea prin care direcțiunea administrației teritoriilor alipite și unificării administrative se desființează.

Lucrările acestei direcțiuni relative la actele de stare civilă și la apartenența comunală trec asupra direcțiunii administrației și contabilității comunale, iar celelalte lucrări se atașează la direcțiunea administrației și contabilității județene.

*

Aflăm cu guvernul a orânduit o anchetă în legătură cu neregulile ce s'au comis în timpul din urmă cu comunicarea cursului leului din străinătate.

*

Noua lege de amnestie pentru crime și delicte făptuite de militari cât și pentru dezertori — prevede că nu se va bucura de ea cei cari s'au atins de averea și siguranța Statului cât și a particularilor.

Proectul va fi depus în actuala sesiune ordinară a Parlamentului.

•

S'a comunicat telegrafic ministerului muncii că tratativele dintre muncitori și întreprinderile miniere din Valea Jiului pentru încheerea contractului colectiv s'au terminat. Au rămas în litigiu câteva chestiuni dintre care cea mai principală a salarizării. Prin consimțimântul unanim însă atât al muncitorilor din toate sindicatele, cât și al întreprinderilor miniere din Valea Jiului, a fost hotărât ca toate aceste chestiuni să fie diferite arbitrajului dlui ministru G. G. Mârzescu.

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (In Pasaj). 2014—1

■

Teatrul maghiar din localitate va reprezenta în cursul lunii acesteia comedia „Scrisoarea pierdută“ a lui Ion L. Caragеale, în traducerea dlui Emeric Kádár. Reprezentația se va deschide cu o conferință asupra scriitorului român, dela moartea căruia se împlinesc în curând zece ani.

•

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE“,** Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.*, să profite de această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a se face cunoscuți în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

Curtea Marțială a corp. 6 de armată a condamnat la șase luni închisoare pe soldatul Nic. Vlada, care furase astă primăvară o casetă cu bani din biserica catolică din Baia-Sprie. El și-a motivat furtul cu aceea, că fiind în trecere prin acea localitate, a rămas fără bani și era aproape mort de foame.

*

Țiganii care au fost arestați Duminecă noaptea în restaurantul „Pomul-Verde“ din localitate, în timpul unui chef, și asupra cărora s'au găsit valute străine în valoare de peste două sute mii, au fost puși acum în libertate în urma înștiințării primite din Oradea-Mare, după care unii dintre ei sunt domiciliați acolo și oameni cu bună stare.

•

Din părțile nordice ale Bihorului se anunță, că ținutul de pe Ier este aproape peste tot acoperit de apă din cauza ploilor.

Sunt temeri de inundații serioase.

*

Curtea Marțială a corpului 6 a osândit alaltăeri la câte doi ani muncă silnică pe soldații Ion Iancu și Petru Banc lă, acuzați, că după ce au devastat anul trecut un conac de lângă Halmeu, au voit să fugă în Cehoslovacia. La graniță au fost surprinși de către grăniceri, asupra cărora au descărcat focuri, rănind mortal pe unul dintre ei. El au făcut mărturisiri complecte și au adus ca motiv beția.

*

Farmaciștii din Arad au început o mișcare pentru a obține cu începere dela anul nou, urcarea prețurilor medicamentelor importate. Ei vor face apel în scopul acestei majorări la colegii lor din restul țării.

■

Marii fabricanți de aici, după cum aflăm, vor cere guvernului restricționarea exportului.

■

Ministerul instrucțiunii, aduce la cunoștința candidaților la examenul de capacitate, că datele la care se vor ține examenele în sesiunea extraordinară a anului acesta sunt:

Geografia la 20 Ianuarie; Latina la 5 Februarie; St. Natura e la 15 Februarid; I. Freceză la 20 Februarie; Cosmografia la 25 Februarie; Filosofia la 10 Martie; Dreptul la 5 Martie; Șt. fizico-chimice la 25 Martie.

*

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele“ Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

Revista presei maghiare

„Ellenzék“ despre partidul național, ca reflexie la declarațiunile dela Oradea-Mare.

„N'avem nici un motiv, pentru care să ne purtăm cu o deosebită simpatie față de partidul național. Când a fost la putere — orica Consiliu Dirigent revoluționar, ori ca guvern responsabil — nu ni-a dat prin nici o faptă a sa vr'un motiv al unei astfel de simpatii. Dimpotrivă, doleanțele noastre cele mai grave ce ne-au ajuns odată cu pierderea suveranității, sunt legate tocmai de stăpânirea consiliului Dirigent și numai în parte au fost motivate de situația revoluționară de atunci, la care obișnuia, în privința aceasta, să se refere partidul național.

Munca și morala

In legătură cu greva dela fabrica de vagoane „Astra“ din Arad, „Keleti Ujság“ are un judicios articol privitor la moralitatea grevei. Constată, că nu'l cu cale amestecul puterii guvernante în favorul patronilor, ceeace la Arad n'a fost cazul, considerațiunile fiind altele, de ordin înalt de stat, aceasta fiind singura fabrică de vagoane a României și prin urmare încetarea muncii fiind primejdioasă statului.

Muncitorul trebue respectat de către patron: e om și are dreptul la fericire. Totodată, ziarul vorbind despre sistemul acordului, găsește că este imoral, ca muncitorii să vină cu pretențiuni necontrolate. Dacă orele de muncă, așa de puține și lefurile, așa de mari, au fost fixate după destoinicia muncitorilor, — este imoral, ca să fixeze muncitorul cel mai leneș cantitatea și salarul muncii.

Fascismul

„Ujság“ se ocupă de fascismul italian și cel maghiar și nu găsește întemeiată simpatia guvernului maghiar pentru Mussolini, oricât ar fi Italia singura țară, care poartă dragoste Ungariei și oricât în privința aceasta guvernul fascist al Italiei ar fi o garanție viitoare pentru Ungaria. Mussolini are deocomdată să 'și consolideze situația sa și poate târziu de tot va putea veni în sprijinul Ungariei.

Găsește, că introducerea fascismului în Europa centrală nu va folosi Ungariei, ci va strica minorității ungurești din statele succesoare.

Adunarea dela Oradea-Mare

„Nagyvâradi Napló“, cu ocazia adunării orădane a partidului național, are un lung articol, în care constată, ca și „Ellenzék“, că partidul național nu face decât să repete curtoaziile pentru minoritatea maghiară, dar nu'i aduce nici o garanție palpabilă.

Constată apoi, că deși partidul acesta critică mereu guvernarea actuală, se mărginește numai la critică și nu aduce nici o propunere și garanție reală pentru viitor.

Greva din Arad

a luat sfârșit

Agitata grevă dela fabrica de vagoane „Astra“ din Arad și grevele celelalte din acea localitate: dela fabrica textilă și atelierele tramvaiului Arad-Podgorli, poate fi considerată ca sfârșită.

Comandantul militar a luat Duminecă dispoziții severe, după cum arătasem în numărul din urmă al gazetei noastre. Rezultatul acestor măsuri s'a văzut Marți. Cu toatecă termenul reluărei lucrului a fost fixat pentru a doua zi, muncitorii au refuzat în prima zi să se prezinte la lucru. De aceea în cursul zilei de Luni au fost adunați mai mulți de către patrule și duși sub escortă în fața autorităților. In urma acestei câteva sute de lucrători s'au grăbit la fabrică, iar pe ziua de Marți aproape toți muncitorii s'au prezintat la lucru. Cei cari refuză până în ultimul moment și sunt ascunși, sunt elementele, care au instigat muncitorimea și care pentru aceasta se tem de judecată.

După cum arătăm, greva a fost o operă a elementelor dușmane Statului român. Autoritățile au constatat, că muncitorii străini au făcut printre muncitori o intensă propagandă împotriva Statului chiar și nu numai pentru grevă.

In urma reluărei lucrului, a rămas definitiv hotărâtă introducerea sistemului acordului, ca în toate atelierele căilor ferate române.

RAGLAN,

costume pentru domnii și băeți

1568

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

ANUNCIU

O fabrică importantă de săpunuri de toletă

caută

maistru săpunar

perfectin ferberea săpunului de baza (Grundseife) și eventual și fabricarea parfumurilor și cosmeticelor. 2340

Ofertele se vor trimite la BANCA MOLDOVA IASI

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

In jurul conferinței dela Lausanne

ANGLIA CERE AMÂNAREA CONFERINȚEI

Londra. — Guvernul britanic a cerut amânarea conferinței dela Lausanne pentru 27 Noembrie. Primministrul francez Poincare a primit această propunere. Italia însă ține totuși ca această conferință să se ție la 13 Noembrie.

Delegații guvernului francez

Paris. — Consiliul miniștrilor a desemnat ca delegați la conferința dela Lausanne pe ambasadorii Barrére dela Roma și Bompart din Constantinopol.

Ce vor cere Turcii la conferință

Constantinopol. — Kemaliștii au propus ca la conferința dela Lausanne să se aranjeze următoarele:

1. *Stabilirea frontierei naționale turcești.*
2. *Despăgubiri de război din partea Greciei.*
3. *Desființarea capitulațiilor.*
4. *Modificarea frontierei din Mesopotamia.*
5. *Independența politică și financiară a Turciei.*

Franța menține ocupația în Rhenania până la îndeplinirea obligațiilor guvernului german

Declarațiile dlor Poincaré și Loucheur în camera franceză

La discuția bugetului în camera franceză, deputatul Loucheur a declarat că Franța trebue să fie plătită și în afară de aceasta, ea nu trebue să uite chestiunea siguranței sale. Pentru aceasta Loucheur preconizează controlul militar în Rhenania. Răspunzând, Poincare declară că aceasta se poate face pe baza tratatului dela Versailles, care nu prevede evacuarea malului stâng al Rhinului decât numai în cazul când obligațile Germaniei vor fi îndeplinite. Cât timp Germania nu le va îndeplini, guvernul francez va menține ocupația. Declarația dommului Poincare a fost aplaudată cu entuziasm.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

Alegerile din Varșovia Rezultatele cunoscute până în prezent

Alegerile din Varșovia decurg în liniște, cu o mare participare de alegători: Până în prezent au sosit următoarele rezultate.

Blocul drept a obținut 117 mandate, partidul poporului 44, partidul poporului radical 30, socialist 27, țărănesc 4, centrum 4, comunist 3, din minorități 31 dintre care 9 evrei naționaliști. Rezultatul din 15 circumscripții nu este încă cunoscut.

Sultanul cere protecția trupelor engleze din Constantinopol

„Reuter" află din Constantinopol că Sultanul a cerut protecția comisarului englez Rumbold, dela 6 Nov. Dela această dată Sultanul se află sub protecția trupelor engleze care păzesc palatul.

*

Londra. Regele Angliei a aprobat lista ministerială așa cum a fost complectată de Bonar Law.

*

Atena. Știri aiceia arată de câteva zile kemaliștii au început să mobilizeze și pe Grecii din Tracia.

*

Paris. Intr'o mină din Pensilvania s'a produs o explozie ingrozitoare. Sute de mineri sunt ngropați sub dărămaturile minei.

*

Constantinopol. Guvernatorul Constantinopolui a decretat suprimarea senatului turcesc.

*

Roma. Legionarii din Fiume au ocupat localul cercului croat, alungând pe carabinierii.

*

Atena. Comisiunea de anchetă asupra dezastrului grec a depus raportul stabilind vinovația primminiștriilor cari s'au perindat sub regimul regelui Constantin.

*

Washington. — Alegerile pentru congres prezintă succes democrațior față de republicani.

*

Paris. Este iminentă prezentarea unui ultimat al comisarilor din Constantinopol către ministrul turc de externe și Izmed pașa reprezentantul kemalist. Pentru conferința din Lausanne turci vor fi somați să îndeplinească condițiunile armistițiului dela Mudania, atrăgându-se atenția asupra marilor primejdii ce vor resulta din încercarea turcilor de a pune pe aliați în fața unor fapte împlinite.

Sosirea ambasadorului german la Moscova. Declarațiile ambasodurului

Contele Brockdorf Rantzau, ambasadorul german la Moscova, sosind, a prezentat președintelui comitetului executiv central scrisorile sale de acreditare.

Contele Brockdorf Rantzau a mai declarat că va face tot posibilul pentru a dovedi că tratatul de la Rapallo înseamnă o epocă nouă pentru Germania, Rusia, și pentru întreaga Europă. Președintele comitetului executiv central Kalinin a răspuns că rămâne neschimbată calea raporturilor prietenești și aceia a apropierii dintre Germania și Rusia, cu toate influențele și întâmplările externe și fără a fi influențată de raporturile ce le vor avea cele două țări cu alte popoare.

*

Millerand a primit astăzi în audiență pe Deschner ministrul francez la București.

După „Chikago Tribune" va fi numit Viliam Tyrel ca ambasador englez la Paris, ceeace înseamnă apropiere de politica franței.

*

Membrii comisiunei reparațiunilor vor pleca mâine, vineri la Paris.

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,

vărsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata **paltoane, pardesiuri** și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2236

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Mare asortiment de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 26 (vis-a-vis cu posta) 2032

Răspândiți „Infrățirea"

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an

75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.

Loyd 2721 1553

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 22 Octombrie			1922 14 Octombrie	1922 21 Octombrie
4.239.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.137.982.024	5.159.927.024
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.744.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
315.201	Argint și diverse monete		660.107	715.525
82.590.880	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—
912.940.661	Efecte scontate		3.421.781.508	3.401.415.988
175.774.740	108.833.500	Imprumuturi pe efecte publice	231.178.392	224.381.631
	138.219.100	„ „ „ „ în cont curent		
	66.941.240 71.277.860	din cari nu s'au ridicat lei 82.906.869		89.913.681
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
399.999.977		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
198.902.783		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
856.524.636		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.055.670.996	7.055.670.996
63.375.206	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		95.862.782	95.449.942
11.997.418	Efectele capitalului social		11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă		32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.785.322	3.785.322
9.355.287	Imobile		48.283,137	48.288.162
2.468.011	Mobilier și mașini de imprimerie		3.894 481	3.894.934
9.485.585	Cheltueli de Administrațiune		14.180.891	14.723.341
15.632.030	Conturi curente		175.789.807	174,187.340
638.597.541	Conturi de valori		42.635.998	144.169.189
1.487.485.456	Conturi diverse		405.895.570	393.699.280
18.645.014.804			21.972.735.012	22.055.442.671

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.099.779	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
12.669.759.868	Bilete de bancă în circulațiune	15.371.570.036	15.402.239.837
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
19.594.892	Dobânzi și beneficii diverse	48.495.412	52.265.440
1 811.155.671	Conturi curente și recepise la vedere	1.379.833.242	1.435.407.152
4.050.568.504	Conturi diverse	5.059.135.197	5.051.829.117
18.645.014 804		21.972.735.012	22.055.442.671

22 Oct. 1921	Efecte și alte valori de restituit	22 Oct. 1922		
287.540.995	Efecte și alte valori în păstrare	313.000.553		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.894.379.163	10.884.906.039
1.083.181.332	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.407.571.486		
1.579.592.178	Conturi de ordine		1.708.947.720	1.715.307.125
12.644.648.505			12,603.326.883	12.600.213.164

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

CARTEA ROMANEASCA

INSTITUT de ARTE GRAFICE

SUCURSALA

COȘINZEANA

CLUJ

CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELIUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE, PRECUM BROȘURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC. ETC.

Reclama este sufletul comerțului

CRONICA SPORTIVĂ

Luptele pentru championatul de footbal

8 NOEMBRIE 1922

Haggibbor—C. F. R.

Rezultat: 0:0.

Arbitru: Vațianu

Lupta se începe la ora 1.30 cu un vehement atac a Haggibborului contra echipei CFR., care începe numai cu 9 oameni. Până în minuta 24-a se dă un joc de arenă cu situații favorabile când de o parte când de alta. Haggibborul are două atacuri vehemente pe cari CFR. le evită prin darea mingei pe corner. In minuta 25, Haggibbor pune iarăși în primejdie poarta CFR., dar nu poate ajunge decât un corner pe care deasemenea nu-l poate valoriza în favorul său. Urmează la atac CFR. apoi H. fără să se producă nici un gool.

Rezultatul fazei prime 0:0

Faza II-a

La 2·25 jocul se reîncepe CFR. câștigă superiotatea dela început însă înaintașii nu pot câștiga nici un gool.

In minuta 5-a, Hagg., comite un corner, dar CFR. nu-l poate valorifica. Tot așa și în minuta 9-a, 13-a 16-a, precum și la al treilea corner contra H. (17), înaintașii CFR. nu pot trece peste apărarea Hagg. In minuta 20-a Szasz, mărginaș stâng la CFR. are un șutt periculos pe care Rozenfeld (portar Hagg) nu'l poate apăra decât dând mingea pe corner, care de asemenea nu poate fi exploatat de CFR. Hagg. în minuta 25-a scapă din cercul de fer al înaintașilor CFR. trece în atac și Bornstein dă un șutt greu pe poartă, dar portarul prinde bila foarte isteț Bila ajunge iar inspre poarta H.-ului. La 31 CFR. nu poate valida un alt corner greșit de H., precum nu validează o sumă de situații favorabile La 34 CFR., iarăși are un corner contra H., dar neexploatându-l, H. însufleț, trece în atac, ajungând în minuta 38-a la o situație pe care beck-ul CFR., o salvează dând minga pe out. La 42' Hagg., ajunge și el un corner dar nu-l poate exploata.

Urmează până la încheere o luptă cu situații schimbăcioase.

Rezultatul final 0:0

H. a jucat cu 3, CFR., cu 2 rezerve.

Arbitrajul Dlui Vațianu mulțumitor.

Kami din CFR. și Lazar din Haggibbor.

KMTE—KAC

Rezultat: 0:0.

Arbitru: Czinczár.

Echipa muncitorilor Clujeni (K. M. T. E.) precum se știe e în prezent cea cu mai multe puncte dintre echipele din Cluj. Chiar pentru aceia emularea descrisă mai jos a avut o însemnătate capitală și s'a bucurat de interesul tuturor iubitorilor de sport.

Faza I.

Ora 3·15. In întâiele clipe chiar, spre surprinderea tuturor, KAC. ia conducerea și o acțiune personală a lui Raduch periclitează poarta contrară. In minuta 14 o bilă a unui înaintaș KAC, bekul dela KMTE numai fiind dată de out, poate salva situația.

In minuta 17, KAC ajunge un corner contra KMTE, dar nu-l poate valorifica. Centerul KAC-lui, Barabas, are un șutt frumos spre poartă, dar trece cu câțiva centimetri deasupra ei. Urmează un șir de nereușite atacuri din partea echipei KAC, care cu toată superioritatea deabia ajunge în minuta 41 a un corner pe care însă nu-l poate valoriza. După aceasta, urmează un atac al KMTE și o bilă frumoasă e plasată lângă poartă.

Rezultatul primei faze 0:0.

Faza II.

Ora 4·15. Faza II-a se începe cu un joc de arenă cu superioritate schimbăcioasă. In minuta 7-a, KMTE ajunge în superioritate și periclitează poarta contrară. KAC deabia spre minuta 13 își recâștigă conducerea. Un careu de pedeapsă Dr. Hirș (trecut în center-half) nu poate fi valorificat.

Urmează până în minuta 30-a jocul în fața porții KAC. Abia odată înaintașii acestei echipe au putut înainta spre poarta KMTE. La 31, KAC comite un corner, dar KMTE nu poate exploata situația. In minuta 39-a KAC numai prin fault poate salva situația. Urmează un slab atac al KAC-ului; muncitorii au atacuri viguroase însă se opresc în fața porții.

Faza a doua se termină cu un atac condus de KAC.

Rezultatul final 0:0.

Din KAC remarcăm pe Szatmari (portar) și Rado; din KMTE pe Moldai și Raduch.

Jocul a fost destul de stilizat, mai ales al KAC-ului.

Arbitrul corect.

(*a. b.*)

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand I

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu flori și totfeliui de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

Pentru extinderea făbrici mele, unică în branșa ei, CAUT COMPANION, Oferte sub „400.000" la Reclama Cluj, Piața Unirei 4. 2358

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuliu Megyesi
Piața Mihai Viteazul 19
Cluj.

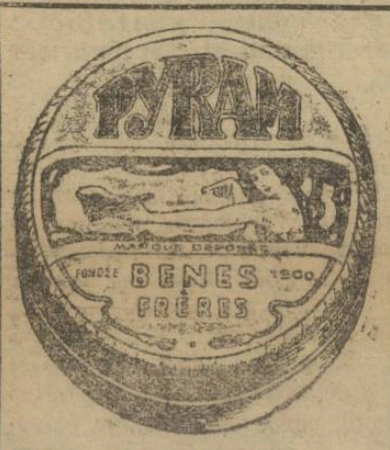

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayor, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Publicațiune.

Toate obiectele deduse ca amanet cu scadența până la 23 Octombrie 1922 și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde la licitațiunea publică forțată ce se va ține în ziua de **24 Noembrie a. c. la ora 8 dimineața** în localul

Casei de Amanet și de Schimb
IONEL N. ILIESCU.
2355 Cluj, Calea Victoriei Nr. 16.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Publicațiune.

La Manufactura de Tutun din Cluj în ziua de 1 Decembrie 1922 se va ține licitație publică pentru camionajul diferitelor materiale și fabricate sosite la Manufactură și expediate dela Manufactură în cursul anului 1923 și anume:

1. Tutunuri brute circa 3.000.000 Kgr.
2. Materiale de economat 600.000 Kgr.
3. Ambalaje (lăzi goale și saci goi) circa 600.000.
4. Fabricate circa 16.000.000.
5. Motorină circa 80.000 Kgr.

Condițiunile detailate stau la dispoziționea ofertanților la Direcțiunea Manufacturei de Tutun.

La deschiderea ofertelor se vor accepta numai acele oferte la care vor fi anexate condițiunile din art. 72—84 din legea contabilității iscălite de ofertant.

Cluj, la 6 Noembrie 1922.

Direcțiunea Manufacturei de Tutun
Director
2353 Inginer: Indescifrabil.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Reclama este sufletul comerțului

A sosit acum!!

Un vagon cu stofe engleze pentru mantale, interne și din străinetate (elastic, velour, palmestone și doublé),

Ocaziune extraordinară!!

Kamgarn de primăvară și de toamnă, în colorile la modă

3 m. de stofă din lână curată lei 750

Mare depozit permanent de pături, pături pentru cai și stofe.

2352

Succesorii lui Carol Scherer și fiii

GROMEN & HERBERT

Depozitul din Cluj al fabricei de postav din Sibiu.
CLUJ, Palatul Babos lângă podul Someșului.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL

2223

Prețuri escepționale de eftine.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Scrisori din Arad

Furt de 5000 kgr. aramă dela „ASTRA". Recolta viilor. Chestia fascismului maghiar dela liceul catolic. Doamna Riria Xenopol la Arad. Financiare. Economice. Vânătorești. „Monumentul Unirei"

In legătură cu greva care a izbucnit la unizele „Astra" și la care s'au asociat și muncitorii dela alte fabrici și uzine particulare, a parte a prasei din București și presa maghiară din Ardeal, a arătat, că poliția din Arad, ar fi arestat pe conducătorii greviștilor, ba chiar că în cursul interogatoriilor ce li s'a luat acestora, ar fi fost bruscați.

Cert es'e, că greva dela „Astra", exact ca și în celelalte cazuri ivite la aceste uzine până acum, a fost declarată nu atât din motive economice ci mai vârtos, din motive politice, anti-românești și anti-patriotice.

Unul dintre conducătorii greviștilor, care s'a prezintat la interogator în localul prefecturei poliției, în stare de ebrietate, a declarat, lovindu-și pieptul: „Am să beu încă patru luni tot așa, am bani berechet, — dar tot nu voi lucra la Astra".

Intrebat asupra motivelor cari îl fac să se pronunțe în felul acesta, a refuzat orice lămurire.

Arestați au fost numai 16 greviști, cari au fost descoperiți în ziua isbucnirei grevei, ca autorii unui furt de 5000 kgr. de aramă din depozitele fabricei „Astra".

Măsurile luate pentru expulzarea muncitorilor „specialiști" veniți la Arad din Ungaria, nu pot fi decât salutare, deoarece aceștia s'au dovedit „specialiști" minunați, numai în organizarea grevelor intermitente dela „Astra".

*

Pentru viticultori toamna anului acestuia nu a fost mai puțin dezastroasă, decât cea din 1911 și 1915. Proprietarii de ex. cari se așteptau să aibă anul acesta o recoltă de cel puțin o sută hectolitri vin, au avut 10—12 hectolitri. Strugurii fiind în preajma culesului în toată Podgoria mucezi, chiar și minima cantitate de vin obținută, este de o calitate inferioară, având abia 8—9 grade alcool.

Intre astfel de circumstanțe valorizarea vinului este dificilă și putem afirma că Podgoria Aradului a încercat un adevărat dezastru. Prețul viilor a scăzut foarte mult.

Actul de brutalitate comis de studenții catolici dela liceul maghiar, asupra studenților de naționalitate evreiască, este viu comentat în oraș, pentru motivul, că directorul liceului a refuzat să publice rezultatul anchetei deschise și să pedepsească pe cei vinovați. Evreii din localitate, în frunte cu părinții elevilor evrei bătuți în liceul ordului minoriților, au trimis o adresă de protestare inspectorului regional din Timișoara, cerând să deschidă o nouă anchetă, deoarece sunt temeri, că agresiunea la care s'au dedat „fasciștii unguri" dela liceul maghiar se va repeta, în viitorul apropiat.

*

Se știe că „Palatul Cultural" din Arad, adăpostește pe lângă alte prețioase comori și marea bibliotecă a regretatului nostru istoric, A. D. Xenopol. Suntem informați, că doamna Riria A. D. Xenopol, care a donat această bibliotecă Aradului, a luat hotărârea de a se muta ea însăși în acest oraș, cumpărând un splendid palat, ce privește spre parcul ce poartă numele lui Xenopol. Aradul câștigă astfel o cetățeană demnă, dela care se așteaptă, că va contribui prin activitatea ei la propășirea vieții românești de aici.

*

Cu ziua de 15 Noemvrie va apare la Arad un ziar românesc sub conducerea domnului Popescu Negură.

*

Poetul Aron Cotruș, a fost numit bibliotecar al „Palatului Cultural" din Arad.

*

In urma crizei de numerar, declarată la majoritatea institutiunilor financiare din țară, multe dintre întreprinderile arădane, chiar cu un trecut vechi, amenință să se prăbușească. Astfel două dintre cele mai cunoscute întreprinderi, pentru prelucrarea pielei și confecționarea pielei de lux, își vor închide atelierele zilele acestea, dacă nu li se va prelungi creditul ce-l aveau până acum la instituțiile financiare.

*

Mureșul a îmbrăcat haină de sărbătoare. Ca în tot anul toamna, așa și acuma, românii de pe valea Mureșului, începând chiar dela Deva în jos și cari nu trăesc decât din pomărit, au coborât cu plutele lor, la Arad, aducând mai mult de 25 vagoane de mere, pe cari le desfac pe digul Mureșului, fie cu kilogramul, fie engros. Populația și comercianții se pot aproviziona din belșug și pe preț ieftin: 2 lei kilogramul.

Grație măsurilor de pază riguroase luate de autorități, animalele de vânat, stârpite aproape complect în toamna revoluției din 1918, s'au înmulțit în ultimi patru ani mod îmbucurător. De două săptămâni încoace, sunt însă generale plângerile vânătorilor din județ, în sensul că numărul vânătorilor fără legitimații și fără drepturi se înmulțesc pe zi ce merge, amenințând să extirpeze animalele de vânat și pe lângă aceasta periclitând însăși viața pașnicilor vânător. Se impune o sporire a organelor încredințate cu paza pădurilor, precum și o revizuire a permiselor de arme.

*

Se afirmă, că imediat ce situația politică dintre România și Ungaria, va permite, Aradul va ceda Ungariei cele două momente ungurești, cari se află în piața Avram Iancu și în fața primăriei, în schimbul operelor de artă românească și istorice, cari privesc românismul și Ardealul, și cari acum se află în muzeele din Budapesta, Alba Regală și Dobrițin.

Incă de acum doi ani, tocmai în vederea îndepărtării monumentelor Ungurești, s'a luat în Arad inițiativa adunării unui fond, pentru înfăptuirea la Arad unui mare monument, care se simbolizeze actul unirei tuturor românilor. S'a instituit un comitet al monumentului unirei, s'a și adunat suma de aproape 500.000 Lei, dar de un an și jumătate în această direcție nu s'a mai făcut nimic. Ar fi nimerit, dacă comitetul „Monumentului Unirei", ar continua acum, din nou propaganda întreruptă, peotru ca deodată cu demontarea monumentului celor „13 generali unguri", să poată începe lucrările pentră înălțarea pe acelaș loc a „Monumentului Unirei", redând frumoasei pieți „Avram Iancu", aspectul ei plăcut.

Dacă în timpul scurt de 4 luni, cât a ținut prima propagandă pentru monument, s'a putut aduna frumoasa sumă de jumătate milion, un an de nouă și inimoasă propagandă va aduce tot ce trebue pentru realizarea operei măreție, care să fie ura dintre cele mai frumoase și meritate podoabe ale Aradului.

Corespondent.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Datoriile aliaților și America

In ce condiții ar anula americanii datoriile de război. Părerile unui ziarist american

Ziarul „Le Cablogramme" din Paris scrie următoarele în această privință:

In corespondența sa săptămânală din Washington, ziaristul american Frank H. Simonds se ocupă din nou, săptămâna aceasta, de datoriile pe care aliații le au față de America. El semnalează că, în opinia publică, s'a produs o puternică reacțiune împotriva părerii emise de anumite personalități financiare, în cursul recentei conferințe a bancherilor americani.

Dl Simonds nu crede că o anulare a datoriilor ar fi posibilă, pur și simplu în forma uzuală, și conclude:

„Dacă America trebue convinsă că e nevoe să anuleze datoriile aliaților e de trebuință să se folosească argumente umanitare, nu financiare. Dar greutatea e în împrejurarea că, în momentul când apelul adresat Americii e sprijinit de considerațiuni umanitariste, acei, cari ar dori să răspundă acestui apel, insistă că viața interioară a beneficiarilor anulării datoriilor să fie reorganizată. Chiar dacă ajutorul american ar putea să aducă o înlesnire imediată dureroasei situații prezente, el va atrage poate după sine alte primejdii nu mai puțin însemnate.

Noi am putea consimți, de pildă, la anularea datoriei Franței, dar nu putem face aceasta mai înainte ca Franța să-și fi suprimat aproape armata sa, ceia ce ar deschide porțile unei noui invaziuni germane. Noi am putea de asemeni să anulăm datoria italiană, dar noi insistăm ca Italia să imite unele dintre legile noastre de prohibire.

Știu că aceste ilustrații par absurde, dar ele nu sunt de loc atât de grotești pe cât par. Ceea ce este sigur, este că noi nu vom anula nici o datorie, cât timp Europa nu va adopta, în schimb, cel puțin unele dintre vederile pe cari noi le numim „idealurile" noastre.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 656 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminecă 12 Noembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon: RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— LEI (8)
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 „ ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

SIBIIU

Separatismul speculatorilor

Împrejurările m'au îndepărtat pentru o lună din Cluj. Am colindat în timpul acesta, cele mai însemnate orașe din vechiul regat și Basarabia. Și am rămas surprins de eftinătatea de pe acolo. In deosebi eftinătatea alimentației.

Desigur, dacă rândurile acestea vor cădea sub ochii vre-unui regățean sau basarabean aceștia vor zâmbi ironic sau poate se vor indigna.

In ruptul capului nu vor admite nici unul, nici altul că în ora ele lor se poate trăi ușor.

Și totuși, dacă ar veni puțin prin Clujul nostru!...

La București, și chiar la Chișinău, unde se spune că viața e extrem de scumpă, prețurile în restaurante sunt aproximativ cam la jumătatea celor din Cluj. La Iași pe sfert, dacă nu și mai puțin. In orașele mai mici, pentru un patron de restaurant clujan prețurile ar părea chiar derizorii.

Să dee Dumnezeu să nu vorbesc într'un ceas rău! Dar, la Iași bunăoară, mi s'a părut că trăesc într'un rai pământesc. In cele mai de seamă restaurante porții de câte 4 lei! Credeam că visez.

Și nici o deosebire între capitala Moldovei și capitala Ardealului. Amândouă deopotrivă de mari, deopotrivă de populate, deopotrivă înțesate de numărul celor veniți de pe aiurea.

De ce atunci această scumpătate la noi, în inima acestui Ardeal bogat, în inima acestui Eldorado românesc!

De ce această deosebire isbitoare de restul țărei? De ce această nemiloasă jefuire a bietului cetățean din Cluj?

Specula desigur.

Dar de specule se plâng și bucureștenii, se plâng și cei din Chișinău, se plâng ieșenii, se plânge toată România-Mare.

Ea e dușmana tuturor, această specule îndârjită, care mai cu seamă dela încheerea păcei, ne poartă cel mai crâncen război.

Pretutindeni înfrângerea ei, e visul tuturor; dela Nistru până la Tisa la această se rezumă noul nostru ideal național.

Și lupta e neobosită pretutindeni; în mai toate părțile teribila inamică, cedează pas cu pas în fața furiei oarbe a indignării publice și a dreptății încălcate.

Numai în blagoslovita noastră cetate, tăria i se afirmă din zi în zi devine mai redutabilă, mai insolentă.

Ne conduce după bunul ei plac, ne batjocorește fără pic de rușine. Îi suntem iobagi resemnați și nevolnici. Nici nu îndrăznim să ne revoltăm impotrivă i. Par'că ne e teamă, ca nu cumva, răsvrătirea noastră întrântă, tirania ei să nu devină și mai apăsătoare.

Doar ne amintim platonicele noastre încercări de a-i scăpa de sub jug. Au fost prea sfioase desigur, pentru a putea să isbutească.

Și specula încurajată de stricăciunea celor cari erau prea uituți de îndrăsneala ei, a prins noui forțe, a câștigat nou teren.

Acum iobagii inamicei stăpânitoare, așteaptă înfrânți vrerea soartei. Se pare că numai atâta le-a rămas: indulgența unui destin mai îngăduitor.

Iar domnul cu restaurantul adulmecă noui pretexte pentru a câștiga o leafă de nevoiaș pe o aripă de pasăre; și domnul cu hotelul inventează sonerii cu jocuri de lumini, ca să ia adușului de nevoi prin orașul nostru tot conținutul pungei pentru o noapte de adăpost.

Suntem oare tot în țara românească? Sau cea ce nu poate face partidul național cu Ardealul întreg au isbutit să realizeze negustorii localnici cu orașul nostru?

Trăim în plin separatism economic de vechiul regat, de provinciile celelalte noui, chiar de bună parte din Ardeal.

Trăim de capul nostru, sau mai bine zis de capul autocraților noștri dela tarabă.

Sunt cu toții o mână teribilă de tirani, cari numai cunosc nic o autoritate, nici o altă stăpânire.

Nimeni nu-i întreabă de nimi nimeni nu le cere nici o socoteală.

Și nu le cere, pentru că e de prisos. Au făcut-o în câteva rânduri cei cari reprezintă autoritatea guvernului la noi. Au făcut-o cu toată energia, cu toată puterea pe care le-o acorda legile și obiceiul. Au constatat abuzuri, au dat toate pedepsele îngăduite.

Dar maffia speculatorilor a rămas impasibilă. Ce puteau să tacă împotrivă-i câteva amende, care, toate împreună nu ajungeau câștigul pe zi al unuia singur dintre ei? Și câteva zile de închisoare? Puteau ele să aibe vre-o influență asupra obrazului învârtoșat de furioasa boală a jafului, care bântue aprig urgisitele noastre vremuri?

Trebue să ne resemnăm. Suntem cu desăvârșire la discreția teribililor noștri călăi. Trăim izolați de restul țărei, suntem în plin separatism economic.

Domnul Maniu poate să fie fericit. Învățămintele sale au putut să dea însfârșit roade! Speculatorii Clujului [illegible] la Alba-Iulia.

Revanșa Turciei

Situația din orient neliniștește din ce în ce mai mult puterile Occidentale, căci pune iarăși în conflict interesele, tradițiile sau prejudecățile marilor state din Europa. Această situație e consecința unei întregi serii de greșeli, de neprevederi și de imprudențe din partea Aliaților, provenite din cauza rivalităților și a egoismului lor.

Războiul odată terminat, Englezii și Francezii s'au pus să intrigheze unul contra celuilalt, de la Bosfor la Canalul de Suez și de la Smirna la Bagdad.

Francezii acuză imperialismul englez, Englezii denunță egoismul francez și astfel uitându-se jertfele războiului, s'au neglijat interesele comune ale creștinătății, dându-se curaj naționalismului musulman.

Prin dispariția influenței moscovite în Persia și Afganistan și ruina întreprinderilor germane în Asia minoră, Anglia a găsit ocaziunea de a lega India de Europa și de Egipt printr'o rețea neîntreruptă de protectorate.

Instalarea unui înalt comisar englez la Constantinopol, un rege englez la Meca, un emir englez la Damasc, un altul la Bagdad, trupe engleze la Teheran asigurau supremația engleză și pe cel mai scurt drum de uscat spre Indii.

Când visul imperialist părea îndeplinit a intervenit însă opoziția lui Standard Oil și în special a Franței, care are și ea interese coloniale în Mesopotamia și în India.

Neînțelegerea Aliaților a dat prilej Turcilor să nu execute tratatul din Sevres, plin de compromisuri și de contradicții.

Mai ales în Orient, tratatele valorează atât cât valorează sancțiunea lor și tratatul din Sevres n'a putut fi impus Turcilor, fiindcă Aliații n'au manifestat aceiași forță și voință; lucru care s'ar fi putut întâmpla și cu tratatul de la Versailles fără Franța sau cu cel de la Saint-Germain fără Mica Antantă.

Cine nu-și aduce aminte de declarația puterilor la începutul războaielor balcanice, că oricare ar fi rezultatul lor statu quo teritorial al Balcanilor nu va fi modificat?

In orient numai faptele îndeplinite își au rostul lor și Turcii și-au dat seama că promisiunea Aliaților nu se aplică decât în caz de victorie, nu și în înfrângere.

După înfrângerea Greciei, în fața forțelor unite turco-bolșevice Mustafa Kemal prieten cu Lenin s'a declarat pe față adversar al tratatelor de pace.

Luând apărarea „libertății Islamului", Franța prin politica sa pare că a învins politica Angliei Rezultatul final însă nu se poate prevedea, căci Turcii nu acceptă să ia parte la conferința de la Lausanne, decât dacă vor fi invitați și Rușii. Și astfel bolșevicii renăscând politica istorică a Țărilor nu numai războiul început în 1914 a fost fără de folos în Orient, dar și cel al Crimeei.

Sângele de la Sebastopol va fi dat uitării ca și cel de la Dardanele și Constantinopol, citadela islamului se va ridica din nou pe ruinele speranțelor creștine.

OMAJUL in ANGLIA

— Numărul muncitorilor fără lucru. Cum sunt susținuți muncitorii de către Stat —

Apropiata întrunire la Southport a congresului anual al Trade-Unions-ilor, actualizează problema șomajului în Anglia, fără îndoială una din cele mai grave probleme interne.

In apropiata adunare a parlamentului muncei nu vor fi reprezentați mai mult de 5,127.318 muncitori, pe când la congresul ținut anul trecut la Cardiff au fost reprezentați 6,417.910. Scăderea se datorește pe de o parte crizei industriale, de care când e lipsă de lucru seade și numărul muncitorilor din organizații; iar pe de alta nemulțumirii care mocnește printre muncitori din cauza caracterului politic afișat de multe federațiuni. Așa, de pildă, la căile ferate nu s'au împuținat muncitorii și totuși federația a înregistrat cele mai numeroase defecțiuni. Numărul oficial al lucrătorilor neocupați e de 1,400 000. Guvernul plătește lucrătorilor neocupați o liră pe săptămână în primele zece săptămâni, apoi dacă, după acest timp, șomajul continuă, ei pierd ajutorul pe alte zece săptămâni. Aceasta înseamnă că numărul real al lucrătorilor neocupați e cu mult mai mare de 1.400.000. Politica urmată față de neocupați este de a nu-i lăsa să moară de foame, ajutorul dat necorespunzând sumei pe care ei ar câștiga-o muncind. Apoi subvenția nu are caracter continuativ pentru a nu-i obișnui să trăiască fără muncă pe socoteala visteriei Statului. Totuși subvențiile se ridică la sume formidabile. Dela armistițiu și până la 1 Iunie 1922, guvernul britanic cheltuise 281 milioane lire sterline. La această sumă trebuesc adăugate alte 60 milioane lire sterline cheltuite cu organizarea serviciilor și plata funcționarilor întrebuințați la distribuirea ajutoarelor. Afară de aceasta bursele muncei au cheltuit numai în 1921—1922 suma de 9,100.100 lire sterline, asigurări împotriva șomajului.

Aceste cifre enorme explică pentruce în Anglia șomajul nu se traduce prin mizerie manifestă. La Londra nu observi la prima vedere că ar fi o criză economică mai pronunțată decât în anii dinaintea războiului; în schimb imediat îți sare în ochi o mare deosebire de anii dinaintea războiului: lucrătorii primesc salarii considerabile.

Mai mult, acum se întâmplă adesea să nu găsești servitor, afară numai dacă ai norocul să dai peste neocupați cari și-au primit subvenția zece săptămâni și trebuesc să mai aștepte alte zece până să o primească din nou. Faima de mare productivitate și conștiinciozitate de care se bucura mano-d'opera engleză nu mai poate fi confirmată de starea actuală a lucrurilor.

Pentru a preveni gravele consecințe ale șomajului autoritățile engleze proiectaseră să dea neocupaților, în loc de ajutoare bănești, de lucru și astfel unii șomeuri au fost puși să execute munci agricole. Rezultatul a fost dezastruos. Un țăran care câștiga 15—16 shillinghi pe săptămână, lucrează în două săptămâni două hectare de pământ; pe când 60 de șomeuri, plătiți de o comună rurală pentru a lucra ogoarele proprietate a comunei, au lucrat patru hectare în zece zile! Aceasta poate fi considerată ca experiență hotărât negativă pentru socialismul de stat. La urmă, guvernul englez a recurs la alt expedient care a fost încoronat de succes: a dat mici porțiuni de teren familiilor șomerilor. Din cele expuse mai sus, vedem cât e de acută problema șomajului în Anglia și constatăm că micșorarea producției, deci scumpetea vieții se datorește în primul rând refuzului lucrătorilor de a munci.

Răspunderea pentru această dezastruoasă stare de lucruri o are partidul muncei care a alunecat pe panta demagogiei, în loc să se ocupe, ca odinioară, numai de apărarea drepturilor muncitorești.

De predicarea dreptului la lene și de atâtări inutile împotriva celorlalte clase sociale s'au săturat și muncitorii, cari au început să părăsească organizațiile și să-și dee voturile lor conservatorilor. Numai așa se explică de ce în alegerile comunale, efectuate săptămâna trecută, travaliștii au pierdut peste 600 de locuri, din cari numai în Londra 320 Rezultatele alegerilor comunale sunt, orice ar zice apostolii orbi ai revoluției sociale, semnificative: prevestesc insuccesul travaliștilor în alegerile generale.

Un consiliu suprem al naşterilor în Franța

In Ministerul sănătății și al prevederii sociale din Franța s'a înființat un consiliu suprem al nașterilor, compus din 30 membri numiți de minister. Indatoririle acestui consiliu suprem este să desbată toate măsurile pentru combaterea depopulărei și mărirea numărului nașterilor să încurajeze creșterea copiilor și să protejeze familiile cu copii numeroși, apoi să examineze în prealabil toate dispozițiunile din proectele de legi și din ordonanțele guvernului cari prezintă interes pentru mișcarea populațiunii. In cazuri speciale ministrul poate numi sau un comisar guvernamental sau niște persoane, ale căror cunoștințe speciale pot da lămuriri folositoare, ca să ia parte cu vot deliberativ la ședințele consiliului suprem de nașteri. In departamente s'a numit o comisiune de nașteri sub președenția prefectului, în cari trebue să figureze cel puțin trei părinți de familie cu copii numeroși.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Citind revistele

„Învățătorul" organ al Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. Revistă pedagogică socială.

Ar fi bine ca acest organ să devie și să rămâie ceeace titlul său arată că voește să fie. Pentru astă îi-i trebuește sprijinul intelectual al învățătorimei care știe să poarte condeiul și al câtorva scriitori mai mari.

Până acum e pe drum bun; ne place s'o vedem propășind fiindcă este un organ de prima utilitate pentru învățătorimea din Ardeal, care n'are alt imprimat pentru menținerea unei legături mai strânse. Este în interesul însăși a acestei învățătorimi s'o susție pe cât poate.

Învățătorimea este elementul activ. Ea practică, ea vede imediat efectele practicei, ea poate raporta rezultatele experienței; și depe această bază se poate ridică și la idei generale verificate prin practică. In acest sens scrie în acest număr dl G. Bochiș și dl. Gh. B. Boeriu.

Celdintâi îndeamnă la desvoltarea activității extrașcolare; cel de-al doilea, la practicarea localismului (apropierii de mediul local și exploatarea lui în învățământ) și a muncei libere (adică cu călăuzire discretă din partea învățătorului).

Dl Emanuil Pușcariu complectează oarecum articolul d-lui Bochiș vorbind despre opera culturală la sate, în care operă, dă teren de activitate și studențimei. E frumos dar greu de realizat.

Dintre articolele de-al doilea gen însemnăm pe al dlui G. Bogdan-Duică despre „Școala activă", articol provocat de cartea dlui I. Nisipeanu. Despre această carte am mai scris și noi; acum avem un cuvânt mai mult s'o credem bine recomandată.

Spiritul patriotic care rezultă din articolele despre încoronare face cinste conducătorilor revistei.

După ce s'a profanat și fărâmat prin toate pamfletele acest act al încoronării, este mângâios să se știe că într'o chestie ca aceasta dăscălimea are inima la locul ei — la unicul loc ce i se cade.

Cronica iscălită *** (trei stele) nu este rece, ci de obicei; alege subiecte interesante; și are curajul de-a spune deschis ce cugetă, ce trebue să se cugete ca de exemplu în notițele: Alegerea președintelui „Astrei", învățătorii și Universitatea.

Se mai publică și Bibliografie dintr'aceia ce poate interesa pe domnii învățători — precum și comunicate oficiale ale revizoratului școlar și ale „Asociației învățătorilor" ce dau revistei un imediat caracter informativ de mare preț.

Revista face în general o bună impresie. Ii urăm deci să afle tot sprijinul de care am vorbit la începutul notiței noastre.

Și credem că o să-l capete!

„Ramuri — Drum Drept". Credem că revista „Ramuri" ar trebui mai mult citită decât lăudată. Toată lumea o laudă — o lăudăm și noi, dar cu mai mult temei ca alții — însă sunt puțini cei cari o citesc; cu toate că revista nu costă decât 120 lei anual — pentru preoți, învățători și studenți 100 de lei iar un număr 2 lei 50.

Cred încă că Ardelenii au un motiv special să citească această revistă.

„Ramuri" are o veche origine; acum se află în anul al XVI-lea al vieții sale interesante — interesante întru cât în cursul existenței ei a fost înzestrată de toți scriitori români contimporani. Au fost foarte fericiți acești scriitorii cari — pentru un timp mai scurt sau mai lung — s'au grupat în jurul personalității d-lui Iorga, ca în jurul unui focar. Unii și-au ars aripele sburdând fără rost împrejur, alții au părăsit centrul când n'au mai putut suporta căldura iar alții (aceștia sunt mai puțini) au rămas până acum statorniei la o muncă serioasă și bine-lăcătoare pentru cultura noastră.

Intre vechii ei fondatori, în conducerea actuală se mai află agerul critic de odinioară D. Tomescu, și C. Ș. Fagețel, un spirit organizator care este la „Ramuri" cam ce a fost la „Convorbirile Literare" d. Iacob Negruzzi. Dl N. Iorga și d. Bogdan-Duică sunt colaboratori vechi. In actuala formație, unul, d. N. Iorga, ține primul condeiu orientând sumar — adânc însă în scurtimea sa — în articolele de fond, care cad din râvna sa omnilaterală ca flori scuturate din pomi încărcați.

Mai rezervat d. G. Bogdan-Duică dă studii mărunte despre Ardeal.

Dl N. Batzaria s'a deosebit în timpul din urmă prin povestiri orientale. Dsa vine din Macedonia și aduce veștile acelei regiuni.

Dintre poeți d. Nichifor Crainic este cel care a prins în vers atmosfera plină de soare a șesului muntean și a pus în poezia sa o filozofie cu un fond religios-cald și încrezător, iar d. I. U. Soricu este un poet care a scris lucruri minunate în formă populară. Despre cunoscutul povestitor Dl I. Agârbiceanu un alt redactor al revistei este inutil să mai vorbim, el fiind destul de cunoscut, mai ales aci, în Ardeal.

Revista are deci asigurate forțe care o hrănesc bine și care sunt ajutate de o sumă mare de colaboratori.

Spiritul revistei este acela al artei alese preferite cu atât mai mult cu cât cuprinsul ei este mai național. Este deci vechiul spirit, care nu poate uita patria pe care o preferă, dar care este departe de-a închide ochii în fața europenismului care se impune prin fond — nou, și prin formă — veche și nouă.

Redacția „Ramurilor" are un caracter pur literar. Politicește redactorii aparțin mai tuturor partidelor din punct de vedere literar ei sunt un singur partid: al literaturei naționale bine scrise. Așa ce și cuvine. Cultura națională, literatura națională, trebue să ne afle todeauna uniți.

„Ramurile" sunt din acest punct de vedere, un loc de repaoz al minții și al inimei. Scriitori lor își dau silința să'l facă tot mai plăcut. Deacea credem — că pe lângă publicul din vechiul regat care este complect conștient de aceasta — și publicul ardelean este dator a sprijini această revistă.

O. B.

Universitati ucrainene in Cehoslovacia

Dintre statele europene, Cehoslovacia își dă mai bine seamă despre situația economică actuală a Ucrainei și despre perspectivele ei în viitorul apropiat. In parte aceste vederi trebuesc atribuite faptului că încă în timpul regimului țarist în Ucraina erau numeroși emigrați cehoslovaci, cari din diverse motive nu puteau trăi sub regimul habsburgic în patria lor. Pe de altă parte legionarii cehoslovaci în timpul locuirei lor în Ucraina au putut cunoaște destul de bine această țară, aprecilndu-i resursele și posibilitățile de desvoltare.

Amândouă motivele expuse mai sus au contribuit la crearea stării sufletești favorabile unei active colaborări economice cu ucrainenii în vederea refacerii țării.

Afară de partea comercialo-economică, programul de activitate cehoslovacă în Ucraina se ocupă și cu strângerea relațiilor culturale dintre ambele țări. După cum știm, în Cehoslovacia au găsit ospitalitate multe mii de refugiați ucraineni, din care majoritatea sunt intelectuali și tineri cari au luat parte activă la lupta pentru independența Ucrainei. Acești refugiați, lipsiți de mijloace de existență, au găsit în Cehoslovacia nu numai primire cordială, în parte bazată pe legături de rassă ci și ajutorul necesar pentru a putea utiliza locuirea lor în această țară, pregătindu-se pentru viitoare refacere economică și socială a Ucrainei. Așa, tinerilor alungați de războiu din universități și școli speciale, nu numai că li s'a ușurat intrarea în școlile și universitățile cehoslovace, dar li s'a înființat de Statul cehoslovac o universitate ucraină la Praga și o școală superioară de agricultură la Podiebrady.

Datorită acestei opere umanitare, Cehoslovacia și a creat printre intelectualii ucraineni adânci și numeroase simpatii, care nu cu puțin vor contribui la prietenia ucraino-cehoslovacă.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mortalitatea și natalitatea după răsboiu

Faptele demografice constată— cum era și de așteptat — manifestări îngrijitor de tulburătoare și deformări însemnate în epoca agitată postbelică; iar datele publicate ocazionează considerațiuni suggestive despre influența războiului asupra natalității, mortalității etc.

In Germania nașterile — care înaintea războiului prezentau de obicei o primă creștere în cele dintâi luni ale anului, mai cu seamă în Februarie, și a doua în Septembrie în 1920—21 dacă în primele luni au prezentat cifre mari, în lunile următoare au scăzut simțitor. așa încât în Septembrie n'a mai fost a doua creștere.

Pe de alta parte diferența dintre cifra minimă (95.1) și maximă (105.6) care era în 1912—14 de 10.5 s'a ridicat în 1920 — 21 dela 88.1 la 111.7 sau 23.6. Publicațiunile oficiale atribuesc cauza unei așa schimbări nu scăderii numărului căsătoriilor, ci bruscei schimbări a felului de viață.

In adevăr, din comparația indicelui prețurilor de engros și a curbei natalității, rezultă că pe măsură ce ultima cade, primul se ridică (ca în 1919 și 1920), ajungând la 1 Octombrie 1920, la maximum, când indicele prețurilor de engros ajunge la cifra maximă, curba natalității prezentând cea mai mare scădere.

La sfârșitul anului 1920 și în primăvara anului 1921, condițiunile vieții ușurându-se, cifra natalității s'a ridicat simțitor.

Lovită prin scăderea tulburătoare a nașterilor, Germania reacționează, luând măsuri de prevedere pentru micșorarea mortalității infantile. Astfel au fost create școli și musee de higienă, instituțiuni higienice, s'au dat ajutoare femeilor gravide, s'au luat înfiinse măsuri de precauțiune pentru a feri adolescenții de boli, mai cu seamă de tuberculoză, s'au ținut congrese pentru educația antialcoolică a tinerimei, în fine s'au înființat institute pentru știința muncei și higiena birourilor și fabricilor.

Grozavul războiu a lovit cu o intensitate deosebită demografia popoarelor învingătoare. Din Franța pe vin cele mai înfricoșătoare plângeri, asupra enormei difusiuni a sifilisului. După datele oficiale: numărul francezilor de ambe sexe atinși de sifilis se ridică la patru milioane, 20.000 copii mor în pântecele mamei din cauza sifilisului, 40.000 întreruperi de gravitate sunt datorite anual grozavei boale.

Mai înveselitoare sunt știrile din America, unde orașele nu mai stau în fruntea mortalității, datorită măsurilor preventive.

Pe când odinioară, orașele erau considerate, cu drept cuvânt, ca mormintele omenirei și aveau mortalitate cu mult superioară satelor, acum datorită măsurilor de prevedere higienică, străzilor largi și pline de aer, caselor curate și spațioase raportul s'a răsturnat, satele fiind superioare ca mortalitate orașelor.

E surprinzător contrastul între sate și orașe în ce privește maladiile tifice, care la oraș e sunt foarte rare, pe când la țară fac victime numeroase. Aceleași considerațiuni și despre malarie. Variola, care în 1900 făcea 6. 6 victime la 100.000 locuitori, acum nu mai face de cât 1 victimă pentru același număr locuitori și aceasta în ținuturile foarte depărtate, unde vaccinarea nu poate fi practicată riguros, excepție făcând de regiunea Kaukas, totdeauna rebelă vaccinării.

In marile orașe italienești, după cum rezultă din datele D-rului Repaci, căsătoriile s'au împuținat simțitor în 1914, dar în anii următori s'au înmulțit până la a atinge numere superioare celor dinaintea războiului. Astfel la Milano de la 6,73 s'a ridicat la 10,24 în 1920 și la 9,82 în 1921. Și nașterile prezintă scăderi însemnate în perioada imediată postbelică, dar acum se apropie de numerile dinaintea războiului. La Milano natalitatea este în 1916 de 23,99 la mie, în 1914 de 21,06, în 1915 de 12,51, în 1920 de 18,25 și în 1921 de 16,65. In ce privește mortalitatea tot la Milano este în 1911 de 20,29 la mie, în 1914 de 15,66, în 1915 de 16,54, în 1920 de 16,14 și în 1921 de 14,15. In fine în 1921 starea mortalității la mia de locuitori în diverse orașe italienești e următoarea: Milano 14,15, Torino 14,55, Genova 14,96, Trieste 16,70, Fireuze 16,73, Napoli 16,77, Venezia 17,57.

Din faptul mortalității mai reduse nu trebue să tragem concluzii că s'ar datori măsurilor de prevedere higienică, deoarece e natural că orașele cari au natalitate mai mică să aibă același fel de mortalitate, contingentul mare de morți dându-l copiii mici.

In privința cauzelor morței observăm creșterea numărului maladiilor constituționale, ale aparatului circulator (probabil din cauza marei intenzități a supărărilor) și respirator; și scăderea morților pricinuite de bolile aparatelor sexuale (poate din cauza natalității scăzute), de maladiile aparatului digestiv (poate din cauza unei vieți mai cumpătate) și de bolile sistemului nervos (pentru că mulți din acești bolnavi nu mai pot fi supraveghiați în casă, din cauza lipsei mijloacelor pecuniare ale rudelor și sunt internați în ospicii.

Numărul sinuciderilor a scăzut, în schimb al omuciderilor a crescut.

Observând apoi mortalitatea după vârstă, constatăm că mortalitatea infantilă a mers crescând până la finele anului 1918, scăzând apoi, și gripa spaniolă a ucis mai cu seamă persoane în floarea vârstei și valide, pe când bătrânii între 60 și 80 ani au fost puțin atinși.

In sfârșit observându-se mortalitatea localnicilor și a imigranților, s'a găsit că mortalitatea localnicilor e cu mult superioară aceleia a imigranților, firește din cauză că aceștia s'au călit la locul nervilor și nenorocirilor.

Ar fi de dorit ca cercetările să se întindă și asupra mortalității după clase sociale și profesiuni.

Deși incomplet, tabloul schițat de noi e destul de instructiv și ne deschide o ferestruică spre condițiunile sociale postbelice. De aceea trebuia cunoscut de cetitorii noștri.

R—x.

Cronica politică

Frământările din partidul ţărănist. Sunt cunoscute de multă vreme frământările cari încearcă partidul ţărănist. Aceste frământări datează dela intrarea în partid a dlui C. Stere şi dacă ele n'au fost în timpul acesta de violenţa la care au ajuns acum, faptul se datoreşte credinţei că dl Stere va păstra o atitudine rezervată şi un loc mai retras.

Două par a fi curentele cari se ciocnesc în partidul ţărănist. Unul, compus din toţi oamenii cari împărtăşesc acţiunea anarhică a dlui Lupu şi ideologia, străină de spiritul romănesc, a dlui Stere, precum şi toţi aceia cari cred că în mijlocul unei revoluţii mai lesne îşi pot creia situaţiuni, pentru ei imposibil de cucerit în vremi de ordine şi de linişte. Prin urmare, pentru a-i da un titlu pe care nu-l merită decât prin acţiunea desfăşurată şi nu prin vre-o credinţă, acesta ar fi curentul „revoluţionar". Mai exista în acelaş timp şi un alt curent care pare a voi să creieze la noi un partid agrarian conservator şi din acest curent fac parte cei mai mulţi dintre memdrii din provincie ai partidului ţărănist. In fruntea acestui curent se găsea într'o vreme dl Mihalache. Dar prin declaraţiile de prietenie şi de acceptare integrală a acţiunei drului Lupu pe cari le-a făcut dl Mihalache la plecarea în America a tovarăşului său, fostul învăţător dela Topoloveni a pierdut încrederea elementelor temperate şi cinstite din partidul ţărănist.

Lupta dintre aceste două curente a ajuns acum într'o fază care prevede un apropiat deznodământ. După amănuntele date de un ziar din Bucureşti, frângerea în două a partidului ţărănist se va face chiar la congresul anunţat pentru sfârşitul acestei luni.

Nu putem afirma cu siguranţă dacă vom vedea atât de repede rezolvit conflictul din sânul grupării ţărăniste. Este sigur însă că el se va deslega mai curând sau mai târziu, fiindcă este supus aceloraşi legi ca toate procesele de selecţionare. Numai în haosul politic care a fost până eri la noi, partidul ţărănist a putut fi frământat de curente atât de potrivnice. Astăzi când lucrurile s'au limpezit în viaţa politică, aceiaşi acţiune de limpezire se cere îndeplinită şi în sînul partidului ţărănist. Şi sunt indicii că în curând procesul acesta se va rezolvi.

„Patria" şi cazul Coroianu

Am aşteptat să auzim şi cuvântul „Patriei" în legătură cu stupefiantele declaraţii făcute de bătrânul Coroianu, unchiul d-lui Iuliu Maniu, ziarului maghiar „Keleti Ujság".

Până astăzi însă, „Patria" n'a scris nici un rând într'o chestiune în care simţul demnităţii naţionale o obliga să vorbească îndată după publicarea interviewului. Tăcerea „Patriei" nu poate avea decât două explicaţii: sau atrofierea sentimentului de mândrie naţională, sau socotirea bătrânului Coroianu ca un iresponsabil ale cărui acte nu merită nici o atenţie. Şi totuşi „Patria" este datoare să vorbească, cel puţin pentru a înlătura prima explicaţie.

Să cumpărăm dela Drogueria 1733
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CAZUL COROIANU

— REFLECŢIILE UNUI PRIETEN AL DLUI MANIU —

A vorbit unchiul şi a vorbit şi nepoţelul.

Trebuie să vorbesc şi eu, dacă nu actualul, cel puţin fostul amic.

Retras de sgomotul luptei, urmăresc de un an întâmplările vieţii noastre politice.

Greşelile conducătorilor partidului naţional şi în deosebi greşala săvârşită cu prilejul Incoronării, — cea mai mare sărbătoare a neamului nostru — te face să crezi că raţiunea e întunecată de patimă.

Intristată este inima mea până în adâncul ei când cetesc comentariile din „Infrăţirea" de Joi 9 Noemvrie. 922 Nr. 644, cari însoţesc declaraţiile dlui Coroianu.

Nu declaraţiile ci comentariile sunt supărătoare. Nu declaraţiile fiindcă dl Coroianu — care a trăit o viaţă întreagă în societate curat ungurească şi care şi astăzi, dacă vrea să spună un cuvânt mai greu sau să facă o distincţie mai fină, o întoarce pe ungurie — poate să fi avut ca ideal al său autonomia Ardealului în cadrele statului ungar. Se poate că una a visat şi alta a văzut realizându-se.

Din declaraţia aceasta însă să deduci că noi toţi românii din Ardeal am fi avut acest ideal, este grozav de trist.

Nici odată n'am avut idealul acesta al autonomiei.

Şi atunci când s'a luat ca întâiul articol în programul partidului, autonomia Transilvaniei nu ne-a fost acesta idealul.

Idealul nostru — la care cu înfrigurare cugetam — a fost unirea cu fraţii din regat, unirea noastră a tuturor românilor.

Va fi fost autonomia idealul d-lui Coroianu. Şi va fi dl Zachi Boila încântat ori poate chiar fermecat de justiţia ungurească. Pe unul l'a făcut societatea în care a trăit să-şi aibă un astfel de ideal. Pe al doilea 'l face sângele ce-i curge 'n vine să fie mulţumit cu justiţia neamului său.

Noi însă, născuţi din neam de români şi crescuţi şi trăiţi între români, n'am avut, n'am putut avea un astfel de ideal şi o astfel de mulţumire.

Noua ne place să ne mândrim cu descendenţa noastră romană, fiindcă suntem descendenţii Romei. D-lui Z. Boilă o să-i placă să se laude cu descendenţa sa dela Tuhutum, fiind descendentul lui.

Şi lăsaţi-mi mângăiere a să cred, că şi idealul d-lui I. Maniu a fost idealul nostru.

Am trăit peste 2o de ani în bună şi intimă prietenie. N'avea taină pentru mine nici în scurtul timp cât n'am fost împreună — înţeleg timpul deputăţiei sale în Pesta. Inainte cu 15 ani, discutam, că oare cărui partid să ne alăturăm: celui liberal sau celui conservator? Idealul comun l'a legat de mine, nu timiditatea financiară. Eram, şi eu sunt şi azi de credinţa, că toate partidele ţării noastre se luptă pentru binele şi înaintarea patriei noastre romăne. Nu admitem trădători. Diferenţa între partide e numai capacitatea şi puterea lor de înfăptuire.

Credinţa aceasta ne desparte azi. Eu cred, că cel mai capabil partid al ţării noastre e partidul naţional-liberal. Dl Maniu crede, că partizanii d-sale sunt cei mai chemaţi să guverneze ţara.

Cu toată diferenţa aceasta, susţin, că e greşit, ca toate cuvintele şi toate faptele dlui Coroianu şi mai ales ale familiei Boila să se pună în spatele domnului Maniu.

Dl Maniu, desigur, îşi va aduce aminte vorba noastră: „Cu ungurii?", „Niciodată". Nu pot crede deci nici în faima ce s'a lăţit despre tratativele sale cu magnaţii în chestia reformei agrare. Nu ar fi la loc un cuvânt din partea dânsului în chestia aceasta?

Nu sunt preocupat faţă de dl Maniu, căci doar şi eu unui nepot al său am să-i mulţumesc căderea mea în alegerile trecute şi totuşi susţin, că duhul cel rău al partidului naţional nu poate fi dl Maniu.

Altul trebue să fie şi regret că dl Maniu se lasă condus de acest altul.

Incheiu cu o lămurire.

Am zis la început, că e supărător când din declaraţia domnului Coroian se face deducţia, că noi toţi românii din Ardeal am fi avut acelaş ideal cu dl Coroianu. Adevărat, că în articolul „Declaraţiile d. Coroianu" deducţia se referă la partidul naţional. Trebue să se ştie însă, că înainte de unire tot poporul român de dincoace de Carpaţi era un întreg nedespărţit cunoscut în viaţa politică sub numirea de partid naţional român. E greşit dl Iorga când spune, că „Ardealul l-a adus partidul naţional". Nu partidul, ci poporul român întreg a decretat unirea la Alba Iulia. El a adus Ardealul, căci el era Ardealul. Şi l-a adus atunci când se ştia apărat de armata română.

Iuniu Brut Hodoş

INTRE DIURNA ŞI OBSTRUCŢIE

Partidul naţional la o grea cotitură. Dilema e: renunţă la diurnă ori intră în Parlament. Obstrucţie. O soluţie generală. Parlamentarii naţionalişti vor să păstreze diurna fără să muncească

Inţfaţa neclintitei hotărâri a guvernului de a-şi împlini până la capăt misiunea care i-a fost încredinţată acum zece luni, îndârjirea opoziţiei extra-parlamentariste a trebuit să se plece. Lipsa de sinceritate şi pregătire politică a conducătorilor partidului naţional nu putea să ducă decât la acest trist sfârşit barca opoziţiei. In cele 9 luni de colaborare şi sprijin reciproc, opinia publică a putut să vadă în nenumărate rânduri cu cine are de afacе. Astăzi se oferă certitudinea unui faliment politic de mult declarat, dar cu grijă ferit de văzul lumei. In rândurile opoziţiei a intrat deruta, iar curentul pentru reîntrarea în Parlament câştigă pe zi ce trece tot mai mulţi adepţi. Chiar în rândurile partidului naţional acest curent nu mai poate fi stăpânit de încăpăţinarea celor câţiva conducători cari au dus partidul la ruina de astăzi, şi se caută o formulă onorabilă pentru a se repara greşala retragerii din Parlament.

La această tardivă cuminţenie s'a ajuns abia acum când Parlamentul este hotărât să facă apel la ţară pentru complectarea locurilor lăsate în părăsire de către reprezentanţii opoziţiei extra-parlamentariste. Deputaţii şi senatorii partidului naţional, cari de 9 luni înşeală ţara, încasând regulat diurnele dar nedând în schimb nimic positiv, nimic folositor, au fost loviţi la partea cea mai simţitoare. Anularea mandatelor abstinenţilor ar însemna că se anulează şi diurnele; iar membrii partidului naţional par hotărâţi chiar să muncească decât să piardă respectabilele sume încasate până astăzi fără nici o muncă — plus biletul de liberă preumblare pe C. F. R.

Partidul naţional ar rezista curentului dacă nu ar trece printr'o grea criză. Politica de duplicitate a adeverit odată mai mult temeinicia maximei populate care afirmă că „ulciorul nu merge de multe ori la apă". Partidul naţional se găseşte astăzi mai izolat decât oricând. Cu averescanii raporturile au fost rupte în preziua Incoronării; ţărăniştii s'au săturat de atâtea interminabile pertractări şi vor intra în Parlament cu deschiderea sesiunii ordinare; o apropiere de dl Iorga nu se poate fără părăsirea politicei de până acum, iar cu democraţii lui Take Ionescu chestiunea e cu totul neclară, deoarece tendinţele în acest partid sunt atât de variate încât mai de grabă se poate vorbi de o dizolvare decât de o strângere a rândurilor.

Pe lângă acestea partidul naţional are să lupte deci şi cu frământări intestine destul de violente. Lupta ar fi deci dintru început condamnată la înfrângere şi pentru a se evita desnodământul fatal, acel desnodământ spre care partidul naţional se duce orbeşte, s'a acceptat în principiu pentru a fi acceptată şi în fapt, ideea participării individuale.

Formula odată aflată se pare că satisface unele intenţiuni cari şi în această tristă situaţie vor să fie necurate. Participarea individuală ar împiedeca — după calculele conducătorilor partidului naţional — anularea scaunelor neocupate din Parlament şi deci parlamentarii naţionalişti ar rămâne şi pe viitor cu diurna nemuncită. In acelaş timp obstrucţia contra refacerii şi consolidării ţării ar putea fi dusă mai departe la adăpost de orice neplăceri, şi ilegalitatea s'ar putea perpetua.

La un singur lucru nu s'au gândit conducătorii partidului naţional. Guvernul va continua să lucreze ca şi până acum, orice obstrucţie ar face organizaţiunile opoziţioniste puse pe distrugere şi vrajbă. Iar ţara care stă şi priveşte uimită la toate convulsiunile neputincioase ale partidului naţional, nu se poate să nu vadă şi să nu ţină minte. Deci de câştigat din ultima şiretenie a iezuitismului politic romănesc nu partidul naţional va avea, ci ţara care se va săpa curând de un anachronism politic care trebuia să dispară mai de mult.

A. R. Gus.

Nici când şi nicăirea nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma 2236

Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Informații

Ieri dimineața a fost găsit în sala a treia de așteptare a gării locale cadavrul unui invalid în vârstă. Asupra lui nu s'a găsit nici un document, din care să i-se fi putut constata identitatea. Cadavrul a fost transportat la morgă.

*

Duminecă se va ține la camera de comerț din localitate o adunare a comercianților volatori, pentru înființarea unei organizațiuni a acestora.

*

Consiliul de război din Cluj a osândit la câte șase luni închisoare pe soldații Ion Sîrbu și Petre Oprea, cari dezertaseră dela regiment anul trecut și trăiau jefuind pe oamenii din comună.

*

Intreprinderea de automobile „Centrul" deschide curs de șoferi și conductori pentru domni și doamne cu data de 15 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Ciparlu (Heltai) 9.

2359

*

Incepând de Marți 7 Noembrie c., confratele nostru economic „Argus", apare zilnic în cel puțin șase pagini, dintre cari una va cuprinde partea informativă a ziarului și în limba germană.

Este o fericită inovație pentru a pune, acest ziar românesc al comerțului, industriei și finanției, în mâna minorităților germane din noile teritorii.

„Argus" se vinde cu prețul de doi lei exemplarul.

*

Cercul cultural „Valea Târnavelor" în ședința ordinară ținută la 31 Octombrie a. c. — pentru sesiunea 1922 23 și-a ales următorul comitet:

Președinte: Gh. Simu vpres: H. L. Botezan, secretar g-l: Al. Căpățină, Cassier: I. Popoviciu, Controlor: V. Scridon, Secretari de ședințe: V. I. Botezan și I. Drăgoiu, membrii în comitet E. Hurghișiu și At. Muntean.

In comisia artistico-literară: E. Ghergariu, V. Muntean, L. Maior, V. Simu și E. Deva.

*

Tratativele de împăciuire între muncitori și direcțiunile societăților miniere din Valea Jiului pentru încheerea unui nou contract colectiv de muncă s'au terminat.

Discuțiunile s'au ținut la Petroșani.

S'a căzut de acord asupra tuturor condițiunilor de muncă. In ce privește sporurile de salarii, atât delegații societăților cât și ai muncitorilor, au fost de părere ca această chestie să fie deferită arbitrajului. Delegații au cerut ca arbitru pe d. Mârzescu, ministrul muncei.

*

Parchetul din Cluj a judecat alaltăieri pe falsul locotenent Vârzădi Linu, care a fost reformat din armată și dat în judecată acuzat fiind că a venit din Ungaria pentru ca să facă spionaj.

In lipsă de dovezi, parchetul l'a achitat și l'a dat în seama corpului 6 de armată, pentru ca să-l escorteze la Sibiiu, unde urma să fie judecat de Curtea Marțială. Numitul a evadat însă și acum e urmărit de poliție, siguranță și de autoritățile militare.

Din inițiativa d-lui deputat profesor dr. Ștefan Bogdan s'au înființat în județul Ciuc mai multe biblioteci populare și s'a stabilit un program, de a se ține în timpul iernei cursuri de adulți la sate pentru ca sătenii și meseriașii de naționalitate străină să poată învăța limba română în mod gratuit.

D. Bogdan cu ocaziunea înființărei acestor biblioteci, a donat pentru biblioteca din comuna Ghimeș-Făget 830 volume, cărți scrise în limbele română și ungară.

Comunei Lunca de jos a donat un număr de 80 volume; com. Ditrou 124 volume; com. Bicaz 300 volume.

De asemenea din inițiativa și stăruința d-luj Ștefan D. Spătaru, prefectul județului Ciuc s'a aprobat din fondul cultural al județului suma de 400,000 lei pentru clădiri de școli de Stat.

*

In rândurile scriitorilor unguri de aici s'a pornit o mișcare pentru înghebarea unei organizațiuni unitare a tuturor scriitorilor unguri din Ardeal și Banat. In scopul acesta s'a adresat interesaților un apel.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele licorurilor.*

2332

*

Angajații din croitoriile Orădane au declarat greva în urma faptului, că patronii nu li-au acordat urcarea de salarii de 50 la sută, pe care au cerut-o.

*

N'a trecut nici o săptămână, decând ziarele maghiare din localitate, comentând discuțiile dela adunarea din urmă a baroului din Cluj, au adus aprecieri puțin curtenitoare judecătorilor din vechiul regat, pentrucă, în schimb, să laude în fel și chip pe judecătorii unguri.

Iată însă, că ziarele Orădane aduc un fapt precis privitor la imparțialitatea judecătorilor din vechiul regat. La Tribunalul din Oradea-Mare s'a judecat deunăzi procesul a doi negustori, dintre care unul era român și care, prin avocatul său, și-a motivat pretențiile la localul în litigiu prin aceea, că este român, în timp ce adversarul este străin, ungur. Președintele tribunalului a respins motivația aceasta, invocând, că nu există în țara aceasta în fața justiției, decât cetățeni români. Președintele tribunalului este din vechiul regat!

*

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.*, să profite de această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a se face cunoscuți în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

In atențiunea foștilor voluntari

— Organizațiile regionale și județene —

Se aduce la cunoștința foștilor voluntari din Ardeal și Banat, că s'au făcut toate formalitățile în vederea recunoașterii de către autorități a Uniunii voluntarilor din războiul pentru întregirea neamului. Deasemenea s'a dat delegație d-lor de mai jos să organizeze voluntarii pe regiuni. S. a.; în regiunea Brașov Dr. Pompiliu Nistor, medic în Zărnești; Alba-Inferioară Dr. Ion Băltariu avocat în Alba-Iulia; Arad, George Ispravnic fost director reg. al C. F. R. în Arad; Târgul-Mureș Dr. Ion Vescan avocat tot acolo; Bucovina Emaoil Isofescul dir. de liceu Rădăuți Soln c-Dobâca, Dr. Andrei Galea, rev. școlar în Dej; Hunedoara. Dr. Valeriu Pocol, notar public în Deva; Maramureș, Dr. Gavril Iuga avocat în Sighetul-Marmației; Ciuc, Vasile Cloaje, primnotar județean în Sereda Ciucului; Bihor, Dr. V. Șovrea, primprocuror în Oradea Mare; Bistrița Năsăud, Nicolae Rogneanu, judecător în Bistrița; Târnava Mare, Dr. Simeon Balint, subprefect în Sighișoara; Caraș-Severin, Mihai Petricoane Drugariu, dir. de liceu în Oravița; și Filaret Lugojanu, pretor în Lugoj; Timiș Torontal, Petre Savii subrevizor școlar în Timișoara.

Orice cerere a voluntarilor de orice natură ar fi până la organizarea definitivă se va adresa domnilor de mai sus.

In vederea unei organizări cât mai grabnice și cât mai temeinice, rugăm pe toți foștii voluntari să-și comunice de urgență Biroului Central (Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 38 Et. II pe o carte postală adresa lor exactă menționând totodată dacă doresc să-și aboneze gazeta săptămânală a voluntarilor ce va apare la Cluj.

Costul abonamentului nu va fi mai mult ca 60 lei pe an. Cele de mai sus se referă la foști oficeri și soldați foști voluntari, deopotrivă, proveniți fie din Rusia, Italia sau Franța.

Misiunea foștilor voluntari.

Noul prefect al poliției din Oradea-Mare dl Aurel Catona, și-a luat ieri postul în primire.

*

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va mainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

Revista presei maghiare

„Keleti Ujság" de Joi se ocupă din nou de cuvântarea ținută de avocatul Dr. Z. Boilă la adunarea baroului din Cluj, la care acesta luase partea judecătorilor unguri destituiți cu ocaziunea luării imperiului.

Confratele nu ține cont de aceea, că d-l Boilă a retractat afirmațiunea ziarului maghiar, după care dsa ar fi pârtinit pe judecătorii unguri aducând acuzațiuni judecătorilor din vechiul regat.

Scrie, că pentru unguri este suficient, că un avocat român a dat competinței judecătorilor unguri o carte de recomandație bună.

*

„Aradi Hirlap" constatând, că acel „struggle for life" ce se dă azi în lume pentru asigurarea traiului, este mai dârz și mai bogat în victime decât chiar războiul, apelează la umanitarismul populației pentru sprijinirea nevoiașilor în vederea iernii.

*

Ocupându-se de acțiunea începută la Timișoara pentru începerea construcțiilor, ziarul local „Temesvári Hirlap" aduce în discuție o chestiune, care s'a neglijat mereu contribuirea provinciei la acțiunea aceasta a orașelor.

Arată, că pe vremuri provincia era obligată să construească prefecturile, casele medicale, etc., ba era chiar silită să contribue și la edificare prefecturilor, printr'un impozit oarecare.

Constată că lucrul acesta s'ar putea reintroduce: Județele să fie silite să construească în capitalele lor câte un cămin al funcționarilor județeni.

In cazul când acest cămin s'ar închiria, impozitul prestat de populația județeană ar fi numai o depunere forțată.

Găsește, că s'ar putea pe bună dreptate introduce impozitul acesta în vederea înființării căminului în chestiune, deoarece impozitele sătești n'au crescut în proporția cuvenită, întrucât azi săteanul plătește pentru un jugăr 12 lei, câtă vreme în trecut plătia 6 lei. Totatunci orașele suportă impozite grele nu numai către stat, ci și către primării.

Adevărul unei declarații

In cuvântarea dela Oradea-Mare, dl Iuliu Maniu ocupându-se de activitatea guvernului între altele a declarat că suma pe care Ardealul o plătește ca impozit statului, întrece cu 600 milioane statul încasărilor din vechiul regat.

Nu vom contesta de loc lucrul acesta, dimpotrivă ne vom alătura punctului de vedere al șefului partidului național și vom zice că unificarea financiară trebuie grăbită. Căci în-acelaș stat nu poate să mai fie tolerate patru sisteme fiscale diferite.

Totuși ne miră foarte mult faptul de a vedea pe dl Maniu protestând împotriva actualei organizații financiare, fiindcă d-sa n'a spus ceva nou. In nenumărate rânduri dl Vintilă Brătianu în expunerile făcute, a atras atenția asupra dificultăților ce se ivesc din cauză că nici până acum unificarea financiară, n'a fost realizată.

Nu mai departe decât zilele trecute, cu prilejul consfătuirei dela Banca Națională, dl Vintilă Brătianu ministrul de finanțe, desvoltându-și programul d-sale financiar în legătură cu proectul reformei de unificare, a reamintit că nouile împrejurări create după război, impun țărei noastre o cât mai neîntârziată unificare a legilor financiare, întrucât cele astăzi în vigoare produc dificultăți atât statului, cât și contribuabililor.

Dar, din cuvântarea d-lui Maniu pe lângă acest adevăr de ordin financiar, se mai desprinde și o altă constatare: nevoia de a se grăbi unificarea financiară. Cu modul acesta de sigur că inconvenientele de care vorbește șeful partidului național, vor fi evitate.

Deci dacă dl. Maniu recunoaște că actualul sistem financiar este defectuos și dacă e convins că această stare de lucruri, nu poate să mai dureze, de ce atunci d-sa agită necontenit, și se pune de acurmezișul realizărilor pe care le încearcă guvernul liberal. Căci lucrul e constatat în împrejurările politice de astăzi nici un partid altul n-ar putea guverna, decât partidul liberal, ca fiind cel mai puternic și cu un program corespunzător nevoilor urgente ale țărei.

Că situația se prezintă astfel ne-o dovedește faptul că deși conducătorii partidului național „perfractează" de aproape un an de zile, totuși, n-au izbutit să ajungă la nici o înțelegere cu celelalte partide de opoziție în vederea unei înghebări în stare să-și asume răspunderea politică a țărei.

De acela mult mai prudent ar fi din partea d-lui Maniu de ce nu mai agita împotriva unui guvern capabil, care depune o încordată muncă, în vederea însănătoșirei întregului organism al țărei.

Congresul fotografilor

— Adunarea de Miercuri —

Alaltăieri au ținut fotografii din Ardeal, Banat și părțile anexate, primul lor Congres în localul Camerei de comerț, constituindu-se în „Uniunea regnicolară a fotografilor din România", cu sediul în Cluj. Președinte de onoare a fost ales dl dr Teodor Mihali, senatorul Clujului, president efect. dl Ioanovici Gheorghe fotograf în Cluj, iar secretar și redactor al revistei de specialitate: „Photographia pe dl Eugen Mayer. Congresul a expediat o telegramă omagială M. Sale Reginei și o telegramă de salutare Ministrului Cultelor și Artelor, Banu. Viitorul congres s'a decis să se țină în anul viitor la Arad.

Rap.

Citiți „Infrățirea"

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Consiliul de miniștri

Amânarea Conferinței dela Lausanne. Chestiunea Reșiței

Aseară a avut loc un consiliu de miniștri în care ministrul de externe dl Duca a comunicat că nu a plecat eri la Lausanne, fiindcă a aflat pe cale particulară că a fost amânată conferința. D-sa așteaptă acum să i se comunice data oficială, când tot d-sa va reprezenta România.

Consiliul de miniștri a aprobat numirea dlui Dr. Bordea ca Director General al Serviciului Sanitar.

S'a hotărât instituirea unei comisiuni pentru stabilirea dreptului statului asupra Băilor Sovata, apoi instituirea unei comisiuni pentru aprovizionarea capitalei.

Ministrul de justiție a fost însărcinat să studieze o procedare rapidă ca să fie judecați și condamnați speculanții de alimente chiar a doua zi dupa prinderea faptului.

Ministrul de industrie și comerț a făcut o expunere asupra scumpirei traiului.

Comisiunea economică a guvernului va studia chestiunea uzinelor de fier dela Reșița în vederea unei noui organizări a acestei instituțiuni economice.

Consiliul a luat sfârșit la ora 8.

Impozitul pe venitul imobiliar — Hotărârile comisiei financiare

Comisia financiară care s'a întrunit aseară a continuat discuția asupra impozitului pe venitul imobiliar. Având-se în vedere că amortizările capitalului investit în noule imobile trebue să se facă în termen scurt, comisia a admis o scădere de 10 % din impozitul veniturilor rezultate din aceste imobile. Pentru vechile clădiri s'a menținut scăderea de 5%. Rezervele băncilor efectuate pe baza prevederilor statuare, să fie scutite pe un termen mai mare. Rezervele făcute pentru acoperirea datoriilor externe să fie scutite. Veniturile, rezultate din operațile Cooperativelor sătești să fie impuse cu jumătatea cotei ce se va stabili pertru instituțiile similare. In ședința de seară s'a mai hotărât următoarele:

Veniturile întreprinderilor industriale noui înființate, sunt scutite de impozite până la al 5-lea an de funcționare.

Societățile străine care au sucursale în țară, vor fi impuse după bilanțul afacerilor fiecărei sucursale în parte. Cotele de impunere vor fi stabilite la discuția generală a proiectului financiar.

Impozitele asupra salariilor vor fi proporționale cu salariile cât mai mari la salarile mari, și cât mai mici la salarile mici.

*

Viitorul anunță că ministerul Industriei și comerțului studiază actualmente un proect de lege pentru infrânarea speculei modificându-se actuală lege.

*

După Viitorul țărăniștii ar avea intenția să reintre în parlament. D. Mihalache va citi în Cameră o declarațiune în senzul că deputații și senatorii țărăniști vor întra iar în parlament vor discuta proectele depuse dar nu vor lua parte la elaborarea lor în secțiuni deoarece nu recunosc legalitatea parlamentului.

*

Reprezentanții petroliști s'au prezentat azi ministrului Sassu cerând libertate completă pentru fixarea prețurilor produselor petrolifere și pentru distribuirea lor. Ministrul a declarat că va institui o comisiune participând și petrolistii care va intocmi în comun acord un nou regim relativ la petrol.

*

In urma avisului comisiunei de valută ministerul finanțelor a decis libera eșire din țară a mărcilor germane sub orice formă, asemenea și coroanele austriace, maghiare și mărcile polone, fără autorizațiune de export.

*

Ciocniri la Constantinopol

Ziarul „Lupta" află pe cale particulară că la Constantinopol s'au produs ciocniri între populația turcă înarmată și polițiștii englezi. Sunt mulți răniți de ambele părți.

Situația la Constantinopol e extrem de gravă. Turcii au adus voluntari și îi înarmează.

Deschiderea Parlamentului Polon

Ni se anunță din Varșovia că noul parlament polon va fi deschis la 28 Noemvrie.

Externe

EVENIMENTELE DIN TURCIA

Declarațiile lui Kemal Paşa Turcia revendică terenurile petrolifere din Mesopotania

Kemal Paşa a făcut declarații foarte importante Agenției telegrafice United Presse. Dânsul a spus că deoarece terenurile petrolifere din Mesopotania se află în interiorul graniței turcești, Turcia revendică deci aceste terenuri. Kemal Paşa cere independența completă a Turciei.

Asasinarea moștenitorului Tronului Turcesc

Se anunță din Constantinopol că Moștenitorul tronului Abdul Megid a fost asasinat.

Alte lămuriri mai amănunțite nu avem.

Sultanul se refugiază sub pavilion englez

La Paris sosește știrea din Constantinopol că sultanul s' pus în siguranță refugiind:se pe bordul unui vapor englez, care staționa în Bosfor.

Agitațiile Kemaliștilor. Măsurile luate de guvernul Harrington.

Constantinopol. Situația s'a agravat de două zile, Kemaliștii fac propagandă pentru înrolarea populației în armata lor. Pentru preîntâmpinarea desordinelor generalului Herrington a interzis circulația pe străzi după ora 8 seara.

Grecia și exigențele Kemaliștilor

Athena — Noile exigențe ale kemaliștilor față de aliați sunt viu comentate atribuindu-se slăbiciunei aliaților. In ori ce caz toată națiunea greacă va fi de partea aliaților.

Zaimis a sosit. Presa pune mari speranțe în patriotismul și înțelepciunea sa.

Iugoslavia și România împotriva unei republice grecești

Belgrad. — Ziarul oficios „Politica" anunță că reprezentanții diplomatici ai Iugoslaviei și României la Atena au fost autorizați să atragă atențiunea guvernului elen asupra pericolului la care se expune acest guvern proclamând republica.

Intr'un asemenea caz, convenția care există între România, Iugoslavia și Grecia se va considera nulă.

Adunarea generală a „Astrei"

Lupta pentru alegerea noului președinte. Candidaturile dlui Nicolae Iorga și Vasile Goldiș. Vacanță de un an în semn de doliu. Darul col. Manolescu. Festivitățile

In zilele de 8 și 9 Noembrie s'a ținut la Sibiiu, urmărită cu un deosebit interes de Românii de pretutindeni, adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român" („Astra") în vederea alegerii noului președinte în locul devenit vacant prin moartea regretatului Andrei Bârseanu.

Adunarea a fost deschisă de către O. P. S. Sa Mitropolitul Vasile al Biajului, vicepreședintele „Astrei". făcând elogiul neuitatului Andrei Bârseanu.

După deschidere s'au ales trei comisiuni: una pentru cercetarea socotelilor și a treia pentru candidarea președintelui și noului comitet. Comisiunea din urmă deștepta cel mai viu interes al adunării.

In comisia aceasta au fost aleși 16 dintre cei mai de seamă membrii: d-nii Braniște, Goga, dr. Beu, păr. protopop dr. E. Dăianu, păr. Agârbiceanu, Voicu Nițescu, etc. Comisia s'a și întrunit Miercuri după amiază la orele 4 și a discutat trei ceasuri întregi. Discuțiunea a fost foarte frumoasă și largă și s'au scos la iveală două candidaturi: a dlor Nicolae Iorga și Vasile Goldiș. Candidatura dlui Iorga a fost susținută cu deosebire de dnii Oct. Goga, dr. Beu și păr. Dăianu. Cealaltă parte rezerva [illegible] post de vicepreședinte de onoare și susținea ca președinte pe d. Vasile Goldiș.

Discuției i-a pus capăt propunerea de a se da expresiune dolilului pentru pierderea președintelui A. Bârseanu prin neumplerea scaunului de președinte pe timpul de un an de zile, ceeace s'a primit unanim.

Vicepreședinte a fost proclamat dr. Octavian Russu, avocat în Sibiiu, un vechi membru al comitetului. Comitetul vechi a fost reales, iar locurile devenite vacante prin moarte au fost completate. Din comitet fac parte și cei doi Mitropoliți: al Blaju'ui și al Sibiiului.

Un remarcabil moment a fost apariția dlui colonel Manolescu, directorul Caselor Naționale, care apucând salutul său „Asociațiunii transilvane" „mamei tuturor societăților culturale românești", a oferit 9000 lei pentru fondul creiat întru memoria lui Andrei Bârseanu și 60.000 lei pentru Casa Națională, ce se va clădi la Vidra de sus, — satul natal al lui Avram Iancu închinată memoriului eroului.

Acest gest frumos venit „de dincolo" a înălțat toate sufletele.

De altminteri adunarea a decurs în cadrele obișnuite.

Joi după amiază secțiunile literare sau întrunit în ședință. D. Preda a ținut cu ocazia aceasta o conferință. Seara Societatea Scriitorilor Români a aranjat o serată la care mai mulți autori au citit din scrierile proprii.

Printre alții s'a distins d. I. U. Soricu, deputat, cu două poezii foarte actuale „ Victoria" și „Patria" două satire largi în sens eminesciae.

Miercuri seara s'a dato reprezentație teatrală: „*Ileana*", feeria răposatului profesor Ion Borcea, cu actori diletanți.

Intrevederi între reprezentanți englezi și francezi

Reprezentanții Angliei și Franței vor avea mai multe intrevederi preliminare pentru stabilirea unui acord deplin asupra obiectului conferinței de pace.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Saguna (fosta Bartha M.u.) No. 14.

Telefon 419

Au sosit piane noi.

::::: Marele :::::

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 649

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 878 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

Loyd 2721 1553

Onorată Doamnă!
Stimată Domnișoară! 2360

Veți rămâne întodeauna tânără și frumoasă întrebuințând admirabilele produse de Parfumerie „**Delicia**“:

EAU DE COLOGNE „**DELICIA**“ extra concentrată și bine parfumată: No. 4511, TROIKA, PREMIALE, BEATRICE, etc., etc.
CRÉMA DE TOILETTE „**DELICIA**“
BRILLIANTINA lichidă și concretă.
LOTIUNI VEGETALE, EAU DE QUININE „**DELICIA**“
ELIXIR DENTIFRICE „**DELICIA**“
PASTA DENTIFRICE TUBURI și BORCANE.

In interesul Dvs. propriu cereți și adoptați PRODUSELE „DELICIA“
De vânzare la cele mai bune Farmacii, Droguerii și Parfumerii.
Reprezentanți exclusivi p. întreaga Țară: „**Continental**“, **Leo et. Albert O. Brill Craiova.**

UNIUNEA COMERCIALA
CENTRALA BUCUREȘTI
Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.
Capital societar: Lei 25.000.000
Are permanent în depozit tot felul de uleiuri brute și rafinate indigene și străine.
Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.
Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).
Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

ANUNCIU
O fabrică importantă de săpunuri de toiletă
caută
maistru săpunar
perfectin ferberea săpunului de bază (Grundseife) și eventual și fabricarea parfumurilor și cosmeticelor. 2340
Ofertele se vor trimite la BANCA MOLDOVA IASI

CARBUNI DE PIATRA
și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziționi de vagoane sau magi
Sigismund Kohn
Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Plüs pentru paltoane, tricotaje,
mare asortiment de ștofe
se capătă la magazia de modă 1591
„BARZA“

Benito Mussolini

— Câteva date biodrafice —

Omul care acum câtva timp era necunoscut, iar astăzi, purtat de valurile pasiunilor populare bătute de vântul deslănțuit odată cu războiul mondial, reprezintă speranțele unui popor și o problemă pentru Europa, n'are în afară de statura-i neobișnuit de înaltă și de o privire ce se opune străpungătoare, nimic ca e în trecutul lui modest să fi lăsat să se bănuiască rolul important ce-l va juca cândva.

Credem deci interesant să reproducem după o gazetă străină câteva date bibliografice.

*

De origină modestă, fiul unui muncitor, a fost el însuși muncitor, până ce, în contactul lui cu mișcarea socia'ă, a început să-și apropie o cultură mai largă.

Ca și tatăl său, el a fost un socialist militant.

Reîntors din Elveția, în urma unui ordin de expulzare, el reușește să se impună atențiunei celor din jurul ziarului „Avanti“ unde colabora și el, ajungând la un moment dat conducătorul orașului socialist.

La isbucnirea războiului, convingerile lui internaționaliste fac loc unui naționalism neînfrânat, care îl pune în opoziție cu partidul și jurnalul din care făcea parte.

Demisionând din partid și dela jurnal, el fondează ziarul „Popolo d'Italia“ unde, cu o violență puțin obișnuită, propovăduia intrarea Italiei în războiu pentru realizarea aspirațiilor naționale.

Nu s'a retras din serviciul acestei cauze decât în 1915, când Italia a pornit la războiu alături de aliați — pentru a pleca pe front, cu gradul de caporal de bersaglieri.

O rană căpătată pe front, făcându-i inapt serviciului militar, el reia lupta începută prin jurnalul său.

Rolul său în mișcarea fascistă, născută din excesele comuniste, a fost formidabil.

In tot timpul propagandei sale pentru fascism, n'a desfășurat un program politic altul, decât anihilarea socialismului. Așa că nu se poate spune exact care îi sunt intențiunile politice acum când socialismul nu-i mai stă în cale.

Campania electorală din Anglia

Cine vor candida?

Ziua de 4 Noemarie a fost fixată în anglia pentru alegerile legislative în acele circumscripții unde s'a prezentat numai un singur candidat. Rezultatul a produs oarecare surprindere în cercurile politice întrucât sucesul conservatorilor a fost încă mai mare decât se credea. Au fost proclamați 59 deputați dintre cari 42 partizani ai lui Bonar Law. De altimenterea, alegerile municipale recente au fost un indiciu în acest sens.

Campania electorală este în toiu în Anglia. Duminecă toți leaderii au vorbit, Bonar Law, Lloyd George, Chamberlain, Berkenbead, Grey, Asquith, Derby, Thomas.

In ceeace privește politica externă, premierul așteaptă pacea și liniștea în Balcani dela conferința orientală: politca guvernului se întemeiază pe o cooperare strânsă cu Franța și Italia. numai așa se va evita haosul în Europa

Din partea sa, Lloyd George a stăruit pentru crearea unui puternic partid de independență în noul parlament spre a obliga pe guvern să păsească pe o cale mijlocie între reacțiune și revoluțiune.

Este interesant de cunoscut, în momentele actuale, cum a fost alc tuit parlamentul englez disolvat și care fu'ese ales în 1919. El era compus din 707 membri cari au format următoarele grupuri:

Gu ernamentali:	
Unioniști (conservatori)	371
Liberali din coaliție	123
Democrați naționali	8
Travailliști din coaliție	4
Coaliția guvernamentală	505
Opoziție:	
Labour party	76
Liberali	34
Indepedenți	12
Sinfeineri	73
Naționaliști irlandezi	7
In total	202

In noul Parlament vor lipsi deputații din Irlanda sudică. Nordul va fi reprezentat de 13 deputați în loc de 27 pe cari Ulsterul îi trimetea până acum la Westminster. Astfel numărul total al deputaților se reduce la 615. Mandat le se vor împărți astfel:

Anglia: Londra 62. celelalte orașe 193, Countiurele 230, universitățile 7, total 492.

Scoția: Orașele 33, contiurile 38, universitățile 3, total 74.

Wales: Orașele 11, contiurile 24, universitățile 1, total 13,

Ulster: Orașe 4, contiurile 8, universitățile 1, total 13.

*

Conservatorii speră să obție peste 300 de mandate astfel ca să aibă majoritatea chiar în cazul când laburiști și-ar îndoi numărul scaunelor lor.

Din ambele fracțiuni liberale, acea a lui Lloyd George are șanse mai mari.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu flori și toifelinl de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayoi, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la cara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Uzina electrică orașului

Conducerea societății „GAZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 405

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 143

Publicațiune.

La Manufactura de Tutun din Cluj în ziua de 1 Decembrie 1922 se va ține licitație publică pentru camionajul diferitelor materiale și fabricate sosite la Manufactură și expediate dela Manufactură în cursul anului 1923 și anume:

1. Tutunuri brute circa 3.000.000 Kgr.
2. Materiale de economat 600.000 Kgr.
3. Ambalaje (lăzi goale și saci goi) circa 600.000.
4. Fabricate circa 16.000.000.
5. Motorină circa 80.000 Kgr.

Condițiunile detailate stau la dispoziținea ofertanților la Direcțiunea Manufacturei de Tutun.

La deschiderea ofertelor se vor accepta numai acele oferte la care vor fi anexate condițiunile din art. 72—84 din legea contabilității iscălite de ofertant.

Cluj, la 6 Noembrie 1922.

Direcțiunea Manufacturei de Tutun
Director
Inginer: Indescifrabil.

2353

Fabricile de Masini „AND. RIEGER“

SOCIETATE ANONIMA

SIBIU.

Livrează prompt:

Sfărâmătoară simple și duble de porumb cu ventilator
Moară de măcinat napi,
Moară de tăiat napi,
Moară de urluială „Erika“,
Teasc de uleu, vertical pe 2 și 4 stâlpi de fier,
Zdrobitoare de semințe uleioase întreagă din fier,
Mașină de tăiat nutreț mică și mare,
Trioare cu ventilator
precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-2

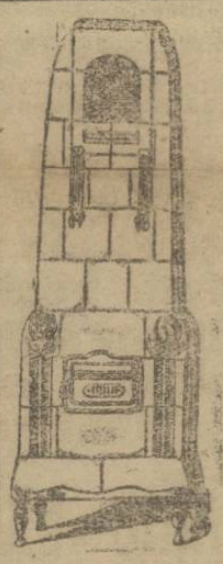

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fil.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

In Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ființi
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Reclama este sufletul comerțului

Citiți „FLACĂRA“

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Păreri asupra reformei agrare

Reforma agrară o necesitate a vremii. Greşeli îndreptate. Rostul cassei centrale a împroprietăririi şi cooperaţiei. Necesitatea cooperaţiei între săteni. Improprietărirea şi scăderea producţiei

Necesitatea reformei agrare. Reforma agrară în Ardeal

Nici odată omenirea nu s'a găsit într'un paş mai greu ca astăzi, fiind că cele mai grele probleme sociale şi de o foarte mare însemnătate, cer o deslegare imediată. Una dintre aceste mari şi grele probleme este şi reforma agrară, care în speţă are menirea principală, de a da ţăranilor cultivatori de pământ, posibilitatea desvoltărei lor pe terenul economic şi cultural. Ei odată ajunşi stăpâni pe loturile lor şi pe munca lor, vor simţi născând şi crescând în suflete conştiinţa libertăţii şi a demnităţii lor, răpită de veacuri, deci vor deveni oameni cu rost, atât în treburile lor, cât şi în ale Statului şi în acest caz, ca prin farmec, se vor modifica în ţara noastră atâtea moravuri rele. Administraţia se va îmbunătăţi şi ea simţitor, fiindcă vom avea elementele ţărăneşti, bine educate, bine nutrite şi bine îmbrăcate, care vor contribui cu asiduitate la refacerea şi întărirea economică a ţărei, precum şi a neamului întreg.

Agricultura a fost şi va fi isvorul principal de venituri al ţării noastre, deci i-se cuvine din partea noastră a tuturor, e deosebită atenţiune. O agricultură bună nu este posibilă, fără o politică agrară bine chibzuită şi de aceia, această chestiune a fost în totdeauna pusă în discuţie şi a preocupat pe toţi acela, cari au urmărit pe căi democratice, liniştite şi temeinice, desvoltarea economică a ţării noastre.

O desvoltare economică a ţării nu s'a putut face pe căi liniştite, din cauza disproporţiei ce rezulta din repartiţia proprietăţii rurale.

Oamenii mari de stat, văzând că deslegarea problemei agrare se pune să se facă cât mai repede, au făurit legea reformei agrare, atât în vechiul regat cât şi în teritoriile alipite. Legea, în scurt timp, se va termina de aplicat, chiar şi în Ardeal, unde s'a început cam târziu, înfăptuirea ei. Deşi însă lucrările de expropriere şi în parte şi cele de împroprietărire, merg anevoios, din cauza multiplelor obstacele de natură tehnică, mai ales în Ardeal, unde chestia agrară avea un caracter şi mai mai acut, căci în afară de nemulţumitoarea repartiţiune a proprietăţei mai cădea în cumpănă şi faptul că mari proprietari erau aproximativ cam 95 la sută străini de neam, cari au urmărit cu persistenţă aducerea la sapă de lemn a poporului român, cu toate acestea lucrările vor fi terminate şi aici în curând.

Greşelile trecutului îndreptate

Cu ocazia împroprietăririlor ce se fac şi se vor mai face, trebuie să se evite de a se mai repeta modul de împroprietărire ce s'a făcut în vechiul regat în anul 1864 sub Domnia lui Cuza Vodă, care împroprietărire nu a dat rezultate eficace, din cauza că nu s'a luat nici o măsură în ceiace priveşte ajutorarea celor împroprietăriţi.

Lăsaţi de capul lor, fără de nici un sprijin moral şi material, abandonaţi ca nişte copii ai nimănui, ei nu au putut progresa astfel că loturile lor s'au divizat între descendenţi.

De data aceasta, cu ocazia aplicărei legei agrare, în întreaga ţară, nu se va mai întâmpla astfel, deoarece legiuitorul, bazat fiind pe modul cum s'a înfăptuit în trecut, nu numai în ţara noastră astfel de legi, ci şi în alte ţări, a prevăzut în lege modul de împroprietărire şi de exploatare a loturilor ce vor forma pe viitor proprietatea ţărănească, organizând o instituţie pendinte de Ministerul Agriculturii, numită „Casa centrală a cooperaţiei şi de împroprietărire, care e chemată să acorde celor împroprietăriţi o continuă tutelare, până când îi va putea forma şi pune în stare să lucreze în condiţiuni foarte bune şi să producă destul pentru o viaţă potrivită timpurilor civilizate în care trăim. Prin urmare, această instituţie va supraveghea ca să nu se mai repete greşala dela 1854, când s'au dat ţăranilor, toate râpile şi terenurile neproductive, deci improprii pentru o cultură raţională.

Rostul „Casei centrală a cooperaţiei şi împroprietării". Necesitatea înfiinţări acestei case

Această instituţie are dreptul de a impune celor împroprietăriţi orice condiţiuni generale sau speciale privitoare la asociaţiuni, cultură, desfacerea produselor şi întemeierea de gospodării rurale model, şi în fine, ori ce clauze pentru a asigura o cât mai bună cultură şi productivitate a pământului cu care au fost împroprietăriţi, precum şi punerea în valoare a produselor lor.

In felul acesta, ţăranii nu vor mai fi abandonaţi, fiindcă prin obligaţiile de mai sus, ei vor fi îndrumaţi la facerea unei culturi cât mai raţională a loturilor primite, care le vor asigura o productivitate mult mai mare ca în trecut, prin tovărăşii, adică obştii săteşti, — nu pentru a le cultiva deavalma ci pentru a cumpăra şi a avea în comun diferitele maşini şi instrumnete agricole.

Cum toate aceste instrumente şi maşini agricole, în timpul de astăzi sunt foarte scumpe, pentru a putea fi cumpărate de un singur ţăran, se impune o tovărăşie o unire socială, căci numai prin acest mijloc se va putea ajunge la rezultate favorabile.

Casa Centrală, obligând deci pe împroprietăriţi să între în societăţi cooperative, va îngriji ca productele lor să se aleagă bine, să se depoziteze în magazii care vor fi de asemenea comune şi din cari, vânzarea să se facă tot în comun, direct în târguri mari de desfacere unde se oferă preţuri mult mai bune.

Când toate aceste fapte bune se vor realiza, atunci peste întreaga ţară va fi o viaţă agricolă nouă, mişcare mai vioaie, mai pricepută, conştient făcută şi mai folositoare tuturor cetăţenilor.

Improprietăririle şi scăderea producţiei

Se pune întrebarea însă dacă această mare schimbare, nu ne va pune în situaţiuni grele din punct de veder producţiei agricole, fiindcă în împrejurările excepţionale create de războiul mondial, ne găsim într'o mare lipsă de instrumente agricole, fără de cari o agricultură bună nu se poate face mai ales de săteni? Această întrebare s'a pus şi în trecut şi se pune şi în prezent fiindcă s'a observat că producţia ţării descreşte din ce în ce mai mult şi eă exportul s'a redus şi-el în raport cu anii de dinainte de războiu, depreciind în acest chip şi valuta noastră.

Aceasta este situaţia în care ne găsim. O uniune deci a micilor cultivatori se impune imperios, fiindcă ea urmăreşte înfăptuirea solidarităţii ţărăneşti şi consolidarea temeinică a ţării.

Constantin Munteanu
Agronom Regional. Teaca
Cojocna.

Aniv. armistiţiului în Anglia

După programul lui Mussolini, Roma a celebrat Sâmbătă aniversarea armistiţiului italian. Regele, curtea, guvernul, corpul diplomatic şi numeroase personalităţi au asistat la serviciul religios din biserica Santa Maria degli Angioli. Regele a luat loc în faţa altarului; apoi veneau miniştri, reprezentanţii străini, preşedinţii Camerei şi Senatului, generalii, amiralii şi aproape toţi foştii miniştri, subsecretarii de stat şi foştii preşedinţi ai consiliului. După terminarea liturghiei, regele însoţit de Mussolini şi de ceilalţi membri ai guvernului s'au dus la mormântul soldatului necunoscut care era împodobit cu numeroase coroane trimise de rege, de ambasadele Franţei, Belgiei, Japoniei, Angliei, de legaţiunile României, Serbiei, etc.

La orele 10 au început să sune clopotele din Campidogli, apoi, unul după altul, toate clopotele din toate bisericile, în timp ce tunurile răsunau de pe fortăreaţa Monte Mario. La orele 10,40 au sosit în faţa mormântului soldatului necunoscut automobilele în cari se aflau Mussolini şi ceilalţi miniştri împreună cu diverşii demnitari ai statului. Cu toţii au îngenunchiat în faţa mormântului şi gestul lor a fost urmat de toţi cei de faţă. A fost o clipă înălţătoare. Reprezentanţii guvernului au rămas în genunchi câteva minute.

Apoi Mussolini, urmat de miniştri şi sub-secretari, a părăsit mormântul în mijlocul aclamaţiunilor entuziaste ale mulţimei. După aceia, un alt cortegiu compus din generali, amirali, mutilaţi şi văduve din război au trecut prin faţa mormântului pentru a aduce omagii amintirei celor căzuţi pentru patrie.

Seara, pieţele principale ale oraşului au fost iluminate; edificiile, casele particulare, magazinele şi piaţa Colonna au fost pline de lume; muzica municipală cânta imnurile naţionale. Mulţimea a făcut o impunătoare manifestaţie patriotică, aclamând pe rege şi armată. Oraşul a fost foarte animat până noaptea târziu.

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuţa postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriş-Arieş (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă şi cuie.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Fraţii Deutsch
casă internaţională de espediţiune.
Fondata în 1901.
CLUJ, Piaţa Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORŞOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13
In schimbul unor depuneri fixe angajam speditiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.
Expoziturî şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondenţă română, germană, maghiară.
Lloyd 956 2110

A sosit acum!!
Un vagon cu stofe engleze pentru mantale, interne şi din străinetate (elastic, velour, palmestone şi doublé),
Ocaziune extraordinară!!
Kamgarn de primăvară şi de toamnă, în colorile la modă
3 m. de stofă din lână curată lei 750
Mare depozit permanent de pături, pături pentru cai şi stofe.
2352
Succesorii lui Carol Scherer şi fiii
GROMEN & HERBERT
Depozitul din Cluj al fabricei de postav din Sibiu.
CLUJ, Palatul Babos lângă podul Someşului.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

Anul III. No. 657 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 14 Noembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

RESPONSABILITATEA SCRISULUI

— Cu prilejul discuțiilor din Comisiunea Constituțională —

Comisiunea pentru pregătirea și redactarea ante-proectului de constituțe a luat în deliberare problema libertății presei, așa cum trebue ea să figureze în cadrul nouei noastre organizațiuni de stat. In jurul acestei chestiuni s'a făcut în ultimul timp destul sgomot. S'a vorbit și se vorbește încă de „sugrumarea presii", aducându-se guvernului grele și nedrepte învinuiri. Desbaterile comisiunei constituționale a parlamentului vor spulbera toate acuzațiile aruncate cu intențiuni meschine de către unele ziare; hotărîrile cari se vor fixa ca puncte cardinale în viitoarea noastră constituție vor dovedi netemeinicia tuturor atacurilor și vor face să înceteze o stare de lucruri nu tocmai favorabilă prestigiului presii.

După vechea constituție se acorda presii o libertate nelimitată. Ziaristul putea scrie orice fără teama că va fi tras la răspundere; ziarul putea publica orice nu friza santaiul constatabil judiciarește pentrucă avea siguranța irresponsabilității. Ca urmare a acestei nelimitate libertăți, presa vechiului regat prezinta ciudatul aspect al unei instituțiuni, dacă voiți, temute, dar nicicum respectate.

Dezechilibrul provocat de lipsa corelativului responzabilității firesc oricării libertăți, a dus în mod natural la micșorarea continuă a prestigiului presii și la lipsa de încredere cu care este primit cuvântul scris la gazetă.

Principiul libertății nelimitate s'a dovedit imoral. Greșeala generoșilor de la 1882 nu se poate repeta astăzi când 40 de ani de triste experiențe ne stau la îndemână. Unde a dus această nelimitată îngăduință a scrisului, se poate vedea din însuși aspectul vieții noastre sociale de astăzi? Presa vechiului regat — cu unele ziare excepțiuni — a trăit până la războiu din exploatarea criminală a calomniei și insultei, a cancanului și faptului divers. Presa de idei, presa de principii era o raritate. Ziaristul neîngrădit de vre-o responzabilitate putea să terfelească onoarea oricui, putea să se pună în serviciul oricăror „interese", pe cale judiciară rămânea nepătat. Opinia publică, singurul for care ar fi putut sancționa delictul de presă al calomniei insinuate, al batjocurei nedemne, al șantajului moral și traficului de interese, crescută la școala unei prese în care nu avea încredere și căreia îi retrăsese orice respect, era incapabilă să reacționeze.

După războiu presa din Ardeal, trecând dela regimul restrictiv al vechii Constituții ungurești la regimul nelimitatei libertăți a constituției noastre, și-a pierdut zi de zi caracterul de seriozitate. Vechi ziare românești, cu bună reputație națională și publicistică sînt astăzi o rușine a presii. Fără a fi siliți să dăm nume, publicul va ști de cine vorbim. Degradarea presii ardelenești este cea mai strălucită dovadă a tristelor urmări pe care le aduce regimul libertății de presă fără testrcțiunea firească a responzabilității.

Experiența celor patruzeci de ani de libertate nelimitată din vechiul Regat și a celor patru ani dela unire în Ardeal, o credem suficientă pentru a restabili presa în drepturile și mai cu seamă în îndatoririle ei constituționale. Preocuparea guvernului și parlamentului actual astfel trebue privită. Libertatea presii este un prept câștigat și nimeni nu credem să se gândească la suprimarea lui, astăzi când noui libertăți sînt câștigate omenirii. Dar tocmai pentru garantarea acestei libertăți gazetarul trebue să știe că dacă i-se acordă cinstea de a aprecia ideile și faptele oamenilor, e dator să o facă cu adâncă bună credință și necondiționat simț al răspunderii. Iată de ce, în glasurile cari s'au ridicat energice contra libertăților nelimitate de până acum, trebue să vedem cea dintâi manifestare pentru reabilitarea prestigiului sdruncinat al presii.

C.

Lupta pentru locul de președinte al „Asociației"

— Confesionalismul și regionalismul au făcut imposibilă alegerea unui nou președinte —

După cum era de așteptat, la Sibiiu, s'a dat o interesantă luptă în jurul locului de președinte al „Asociației".

Pentru întâia oară dela înființarea ei, „Asociația" s'a văzut târâtă în mijlocul unor frământări în care patima politică a întunecat preocupările culturale. In nebunia-i regionalistă, partidul național nu s'a sfiit să-și amestece interesele sale politice în sânul unui așezământ menit să servească, pe deasupra oricăror dezbinări, numai interesele noastre culturale și naționale.

Știrile primite azi dela Sibiu sunt din cele mai triste. Ele ne arată că politicianismul partidului național nu se poate domoli nici măcar în fața unor instituții răsărite din marele avânt al vechiului Ardeal idealist.

Căci din alegerea președintelui „Asociației", partidul național a căutat să facă un prilej de demonstrație confesionalo-regionalistă, și pentru aceasta s'a propus candidatura mitropolitului Vasile Suciu al Blajului, fără să se înțeleagă că această candidatură, în împrejurările de față, va pune în mișcare patimile confesionale. In adevăr, candidatura mitropolitului Suciu a ridicat împotrivă-i o înverșunată rezistență din partea reprezentanților și credincioșilor bisericii din Sibiu.

Nereușind dubla lovitură pe care voiau s'o dea prin alegerea unui om care ar fi reprezentat în același timp și regionalismul și confesionalismul în cele mai agresive forme ale lor, oamenii partidului național erau dispuși să renunțe la confesionalism și să se mulțumească numai cu o demonstrație regionalistă. Și pentru aceasta au propus candidatura domnului Vasile Goldiș.

Atunci însă s'a ridicat domnul Octavian Goga care a propus alegerea profesorului Nicolae Iorga, ca singurul indicat să reprezinte în fruntea „Asociației" [illegible].

Observând că propunerea dlui Goga ar putea să întrunească un mare număr de voturi, oamenii partidului național, pentru a nu ieși înfrânți din luptă, au propus ca locul de președinte al „Asociației" să rămână vacant în semn de doliu pe un timp de un an. Această propunere a întrunit cele mai multe adeziuni, întrucât ea era și singurul mijloc de a ieși din mijlocul rușinoaselor frământări stârnite de politicianismul partidului național.

Conferința de la Lausanne

— Delegații statelor participante —

Puterile aliate de comun acord au propus prin cei trei înalți comisari aliați la Constantinopol, guvernului din Angora, orașul Lausanne drept loc de întâlnire pentru a trata chestiunea orientală.

Adunarea națională a Turciei a acceptat să trimită plenipotențiari la conferința de pace, însă a insistat ca sediul tratativelor să fie la Smirna.

Văzând că nu reușește să obție ca tratativele să se ție în acest oraș, Mustafa Kemal s'ă adresat personal lui Franklin-Baoiullon, rugându-l ca prin intermediul Franței, conferința să fie ținută la Paris sau la Florența, aducând drept motiv că Laussane ar fi un centru al propagandiștilor greci.

Poincare a refuzat să ia act de această cerere mai ales că nu era oficială și în cele din urmă guvernul din Angora s'a hotărât a primi ca sediul conferinței să fie la Lausanne.

Delegația turcă aleasă în acest scop [illegible] de președintele Ismet pașa, comisar al afacerilor streine, al doilea delegat fiind Rizza Nurry. Această delegație va fi însoțită de patru deputați ai marei Adunări naționale, de experți și de consilieri ai comisariatelor.

Guvernul din Angora s'a opus dela început însă, ca guvernul din Constantinopol, pe care nu-l recunoaște să trimită și el delegați la Lausanne, cu arată de altfel și ziarul „Petit Parisien", în interviewul obținut dela Kemal pașa.

Stăruind pe lângă guvernele aliate ca și Rusia să participe la conferință, guvernul britanic a delegat pe William Poters, reprezentantul său la Moscova să remită o notă lui Cicerin, invitând guvernul Sovietelor să participe la conferința dela Lausanne, având cuvântul însă numai în ceia ce privește chestiunea strâmtorilor.

Guvernul bolșevic a găsit această măsură nedreaptă, și „Izvestia" organul oficial al Sovietelor cere ca Rusia să fie admisă a participa la toate deliberările, atât timp cât Japonia a fost invitată, fără nici o rezervă.

Delegații guvernului elen la conferința de pace orientală au fost aleși Venizelos și Caplamos, ministrul Greciei la Londra, care e foarte bine văzut în cercurile de la Foreign Office.

Delegații cunoscuți până acum ai celorlalte state care vor lua parte la conferință, sunt: Colrat și Barrère din partea Franței, iar din partea noastră dnii I. G. Duca și Diamandi.

Guvernul belgian a făcut și el [illegible] admis să trimită delegați la conferință și se crede că cererea sa va fi admisă întrucât ca și alte state invitate are interese economice în Orient.

Atitudinea Statelor Unite

Statele Unite au refuzat în mod categoric să ia parte la conferință, e interesant totuși că și-a exprimat punctul său de vedere prin nota remisă lui Poincaré de Myron T. Herrick, ambasadorul Statelor Unite la Paris.

Statele Unite își explică refuzul de a participa la negocierile de pace, prin faptul că n'au fost în stare de războiu cu Turcia, neputându-și astfel asuma responsabilitatea cu privire la aranjamentele politice și teritoriale care ar putea interveni.

Pentru a nu-și părăsi drepturile ce le are ca și celelalte state ce iau parte la conferință și pentru a arata că nu se dezinteresează de scopurile umanitare, Statele Unite doresc ca să fie luate în considerație și părerile sale, care constau în: protecțiunea sub garanții proprii a instituțiilor filantropice, religioase și de educație; libertatea de acțiune, fără prejudiciul privilegiilor speciale în ce privește scopurile comerciale; garanții suficiente pentru protecția minorităților; asigurări asupra libertății strâmtorilor; ușurarea cercetărilor și studiilor arheologice.

Nota americană mai specifică că Statele Unite n'au intenția să obție pentru Americani o situație privilegiată, ci numai să asigure în viitor, protecția conaționalilor, care ar voi se întreprindă opere umanitare în Orient.

Guvernul american mai declară că e gata să se trimită, cu învoirea Marilor Puteri, observători la Conferința de la Lausanne pentru a-și desvolta cerințele de mai sus și a ușura schimbul de vederi cu celelalte state participante.

Improprietăririle din Ungaria

O atitudine curioasă față de improprietăririle de la noi

Pentru toată lumea care a luat cunoștință de repetatele proteste făcute de Ungaria și de magnații de aici, parte la Liga Națiunilor, parte la București împotriva reformei agrare dela noi — proteste de care ne-am ocupat adeseori — nu va fi lipsit de interes felul, cum tratează Ungaria la ea acasă chestiunea agrară și în ce chip caută să înfăptuiască reforma agrară, acest postulat de azi al tuturor țărilor agrare civilizate, care au făcut războiul.

Mai demult luasem cunoștință despre improprietărirea așa zișilor viteji, oameni care s'au distins în războiul mondial în rândurile armatei monarhiei. Pe ziua de ieri, telegraful ni-a adus la cunoștință o nouă improprietărire a unui viteaz, a generalului Frederic Csanády. Generalul, astăzi la pensie, i-s'au dat 150 de jugăre de pământ și acest mare eveniment a fost sărbătorit cu fastul unei munți regale. Guvernatorul Horthy a venit în persoană la improprietărire împreună cu suita, și cu miniștrii, iar comuna a dat un prânz de 800 de tacâmuri.

Improprietăriri de acestea se fac cam câte una pe lună și de obicei sunt aleși ofițerii superiori. Soldații de rând se improprietăresc numai la ocazii extraordinare. Cât despre improprietărirea țăranilor, nici nu se pomenește.

In urma acestora și după ce am văzut, ce mascaradă s'a improvizat numai pentrucă a fost improprietărită — într'o țară întreagă — o singură persoană, ne mirăm, că ziarele maghiare persiflează fastul sincer și simplu al improprietăririlor dela noi.

Când în Ungaria nu se improprietărește nici un singur țăran, cum mai cutează guvernul maghiar și magnații de aici să protesteze împotriva actului de dreptate socială, pe care'l face guvernul român?

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

O predică bisericească nouă

Cum procedează Finlandezii la ridicarea nivelului cultural al poporului. Ce s'ar putea face la noi

Inovațiunea a fost făcută aiurea. Inovațiunea întru cât ea actualizează un vechiu sistem de comunicare între biserică și popor pentru scopuri culturale.

Să arătăm întâi pe oamenii care inovează și apoi să vedem ce și cum am putea imita și noi.

In Finlanda — precum se știe un stat cu o școală sătească dintre cele mai bine desvoltate — s'a ordonat în Martie a. c., o săptămână literară la sate. In ce constă această „săptămână literară" o vom vedea îndată.

Scopul a fost ca poporul să fie îndemnat a se ocupa cu poezia și literatura națională în trecut și prezent. Acțiunea a pornit de pe tărâmul bisericesc; săptămâna a fost începută cu predici despre scriitorul Mikael Agricola, predici ce s'au ținut în bisericile Finlandei — în toate. Pare curios? Deloc! Locul a fost ales cum nu se putea mai bine; numai în biserică poți găsi adunați, atât pe cei ignoranți în ale literaturii — căci pentru ei s'a și pornit această acțiune culturală! — cât și pe cei inițiați întru câtva, singurii cari ar veni la întruniri pur culturale ce s'ar ține în alte locuri. Omul de jos nevoit să muncească pentru pâinea zilei, nu are timpul — mai bine zis consideră timp pierdut — ceasurile ce și le-ar petrece într'o adunare de acest fel. La biserică însă — vine! Cuvântul ce o să-l asculte din gura păstorului său sufletesc capătă autoritatea cuvântului bisericesc. El nu e discutat. Toți se pleacă în fața lui, chiar când el nu privește chestiuni de un imediat ordin religios.

Dar să revenim. Mișcarea culturală finlandeză nu se mărginește numai la aceasta. In afară de cele expuse, în Helsingfors s'a aranjat și o expoziție internațională pentru societatea literară finică.

Expoziții literare la români nu s'au făcut, De ce nu s'ar face? De exemplu, cu prilejul adunări or generale ținute de Asociația transilvăneană pentru cultură și literatură?

Ar fi un îndoit și reciproc îndemn la cumpărare și la citire. Trimitem acest aviz viitorului președinte al Asociației!

Predici literare în sate de exemplare despre Creangă, Ispirescu, nu s'a ținut! De ce nu s'ar ține? De ce circulară episcopească sau mitropolitană n'ar ordona ținerea lor? Ar fi la început o surpriză; dar este evident că ar fi o surpriză plăcută. S'ar da preoților noștrii — cari au pregătirea necesară și trebue s'o aibă — un rol nou.

Li s'ar lărgi aproape îndoit activitatea lor de agenți culturali la sate. Pe cât de mare, atât ar fi și de frumoasă misiunea preotului ce ar înțelege să aducă o legătură strânsă între biserică și cultură, prin naționalitate și să muncească deodată pentru propășirea amândurora! Biserica și cultura merg mână în mână. Cine le conduce pe amândouă deodată, își simplifică munca.

Sprijin pentru una va găsi totdeauna în cealaltă și viceversa. Preoți, cari să priceapă aceasta se vor găsi destui la noi. Promoțiile noi ale seminarelor, crescute toate în spiritul nou național, care este o tendință caracteristică a școlii de astăzi ne va da ce dorim!

Drumul e deschis — drum bun, arătat de alții — trebue să-l călcăm și noi. Pornim mai devreme, ne vom ajunge ținta mai curând! Și nu suntem singurii ce urmăm acest drum. O mișcare analoagă observăm în Italia, unde cu ocazia ultimei comemorări a lui Dante, capul bisericei catolice — Papa a ordonat aceleași predici în toate bisericile italiene. O știre aceasta pentru uniți. Ei vor avea un imbold mai mult.

Rămâne să începem!

O. B.

Originea babiloniană a Genezei

Cercetările în privința primelor apariții umane s'au înmulțit recent cu acelea ale psichologului dr Eduard Chiera dela Universitatea pensylvană din America. Profesorul american și-a publicat acum studiile făcute asupra mai multor inscripțiuni babilonice provenite din biblioteca din Nippur.

Acestea sunt făcute pe table de pământ și datează, după evaluările savantului, dela 2100 dinainte de Christos. Sunt scrise în limba samiră și cercetătorul a avut mult de lucru până să le desfege, pe de-o parte din cauză că limba samiră are o mulțime de anonime, iar pe de altă parte din cauză că tăbiele nu sunt tocmai bine conservate.

In studiul acesta al dlui Chiera găsim și un poem, un dialog între Dumnezeu și om. Dumnezeu își teme de om știința și de aceea îl alungă din rai. Despre Eva și despre șarpe nu se pomenește nimic în discuție. Faptul acesta îl explică profesorul american prin aceea, că șarpele era privit în Babilonia ca prieten și sfătuitor al omului.

Intrucât scena aceasta s'a petrecut înainte de 2100 a. Ch. și întrucât legenda ebraică despre Eva și șarpe și despre pomul științei s'ar data pe la 1000 înainte de Christos, profesorul Chiera găsește că legenda a fost împrumutată de evrei dela babilonieni precum și întreaga „Geneză" a lui Moise, care a fost numai modificată. In multe locuri însă nici modificarea nu s'a făcut, după cum constată scriitorul american astfel, încât o mare parte a Bibliei este în contradicție cu teologia hebraică.

Volumul dlui Chiera a stârnit senzație în țara sa și multe comentări prin reviste.

ECOURI

Schimb de concerte între Viena și Praga

In cursul sezonului muzical de iarnă, va avea loc un schimb de concerte între Filarmonica din Viena și cea din Praga.

Filarmonica vieneză va da două concerte la Praga, iar cea din Praga va da două concerte la Viena.

Concertele din Praga vor avea loc sub protectoratul ambasadorului austriac, iar cele din Viena sub patronagiul trimisului Republicei Cehoslovace la Viena.

Cincantenarul Arlesienei

La 30 Septembrie s'a serbat cu mare fast cinquantenarul „Arlesienei".

D-nii Zibell și Braxton au redeschis teatrul „Mogador" cu capodopera lui Bizet, dată în reprezentație extraordinară de trupa d-lui Gemier dela „Odeon", cu concursul orchestrei și corurilor concertelor „Colonne" sub direcțiunea d-lui Gabriel Pierné.

Căți Români sunt îngropați în Cehoslovacia

După ziarul „Veukov" în Cehoslovacia sunt 4705 cimitire cu 162.752 morminte de ale victimelor războiului.

Din acestea, 79.039 sunt străini și anume 14.507 Italieni, 15.205 Jugoslavi, 19.602 Ruși 8.448 Polonezi, 2.387 Români, 495 Ucrainieni, 287 Germani și 134 Turci.

Un campionat original

Amatorul de sporturi francezul Labric, care acum câteva luni a executat o primejdioasă descindere din aeroplan cu o umbrelă a efectuat deunăzi o manevră și mai îndrăzneață: a scoborît pe bicicletă cele 225 de trepte din strada Foyatier, care nu e altceva decât o lungă scară în formă de funicular. Numeroase personalități prezente, au felicitat călduros pe temerarul ciclist la sosire.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastru mirositor Cernează, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloc. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Prostituția și clasele muncitorești

Către învățători, preoți și conducătorii muncitorilor adresez rândurile mele.

Ei vin în imediat contact cu massele și au superioara menire de-a le păstori. Deci ei sunt în primul rând indicați de-a zăgăzui răul ce s'ar inculba în mulțime și-a salva ființele căzute deja în ispită.

Datele de mai la vale sunt dinainte de războiu — 1913 — și totuși zugrăvesc un tablou îngrozitor. Acum — ținând socoteală de criza morală, rezultat al recentului măcel — studiile în această direcție ar desveli o putreziciune fără seamăn.

Germania era crezută, în vechea Românie în special, ca cea mai bine armată în chestie de morală socială, cu respect profund pentru căsătoria legitimă.

Cercetând științificește, această credință dispare.

La Berlin, 20 la sută din nașteri erau ilegitime; iar în întreaga țară: 10 la sută.

Concubinajul se lățise așa de mult în clasele inferioare și în special în districtele rurale, că nu mai aducea nici o stigmatizare pentru făptuitori: — lumea se obișnuise cu el!

Prostituția reglementată și cea clandestină își trăgea, în covârșitoare măsură, victimele tot din păturile de jos.

La 363 femei înscrise în Stuttgard, părinții erau meseriași în 172 de cazuri, muncitori în 84; țărani în 60; mici negustori în 31.

La 2574 femei zise clandestine, în Münich, părinții erau: meseriași 1147; plugari 944; țărani ceva înstăriți 248; funcționărași 140.

Indeletnicirile acestor 2574 femei — înainte de-a lua drumul pierzaniei — se împărțiau așa: 721 fuseseră servitoare; 608 fete de berărie; 253 lucrătoare de fabrică; 60 dansatoare sau cântărețe; 170 fără ocupație hotărâtă.

Intr'o sumedenie de indeletniciri, cîștigul fiind extrem de mic, fatalmente muncitoarele trebuiau să-și vândă și corpul spre a trăi. Cele 37,000 de fete de cofetărie, restaurant, cafenea, berărie.. din Reich, se recrutau din proletariatul orășenesc și rural, și dobândeau niște salarii derizorii.

Ele găseau în aceste îndeletniciri ocazia de a-și etala grațiile, ca să-și atragă clienți.

Chiar și în alte locuri mai luxoase, lefurile nu corespundeau cu exigențele. Bunăoară, o subretă de talent la un teatru din Münich primea leafă anuală 3600 mărci, din cari numai pe toalete cheltuia aproape două mii.

Se citează și cazuri mai ciudate: Leafă anuală 1200 mărci, obligat fiind să cheltuești pentru costume 2000; sau venituri de 5000 și cheltueli de 8000.

De unde să se scoată deficitele?!

Iar de îndrăznea vre-o candidată mai cinstită să protesteze contra salarului insuficient, directorul îi replica țâfnos: „Ce ai nevoie de leafă mare? Doar ești... fată drăguță!"

Boalele sexuale se înfipseseră adânc în populație: — cea mai mare parte din Germani, 25 la sută cădeau victimă sifilisului...

Și drept încoronare a tabloului: — Losch socotește că în Imperiul german, prostituția costă anual 4—500 milioane mărci, când întreaga instrucțiune publică— de la universitate până la cea mai inferioară școală — figura în buget cu 200 miliane mărci...

Să nu ne facem iluzia că în alte țări lucrurile ar sta mai bine...

Căzându-mi în mână date mai complete și precise relativ la Germania, am vorbit mai pe larg despre ea. Răul însă era și este pretutindeni.

Bunăoară în Paris erau 50—60,000 prostituate de toate felurile. Viena își cifra femeile pierdute la 30,000.

In Londra — spune Sidney și Béatrice Webb. — copiii din păturile de jos își pierd inocența, cu mult nainte de pubertate. Ceva mai grozav! Vestrăbălarea ia și forme incestuale: „A fi însărcinată de însuși părintele tău e o întâmplare de care se râde ca de un accident comic"!

Astăzi flagelul e sporit pretutindeni.

Regret că n'am detalii multe asupra României. Nu mă pot opri totuși a împărtăși un caz aflat chiar zilele recente. O lucrătoare de la o fabrică de piele îmi destăinuia că acolo unde locuește dorm într'aceași cameră: 2 lucrătoare într'un pat, a treia pe o canapea, iar pe podele gazda cu bărbatul ei și cu un sugaciu, priveliște desigur nu tocmai morală pentru cele trei fete, care toate sânt minore!

Să nu desperăm însă. După criza prezentă, vor veni timpurile de îndreptare. Omenirea trebuie să se ridice la acea treaptă de civilizație, când nu va mai exista târgul cărnei omenești, când femeea nu se va mai vinde bărbatului, iar iubirea va sfinți și pecetlui orice împreunare trupească.

Un bun început se desemnează chiar de acum în Cehoslovacia, unde legea votată anul acesta desființează localurile de perdițiune, transformându-le în instituții folositoare — școli, case de locuit; — iar destrăbălatele sânt puse la muncă sub privegherea statului.

Acest exemplu ar trebui imitat cât de curând.

Acțiunea de înobilare trebuie extinsă și în afară de casele de prostituție — în fabrici, în mine, armată, serviforime, personal de diverse specii...

Printre pionerii unei atari acțiuni trebuie să se înregimenteze cei numiți în fruntea articolului!

Lelia P.

Cronica politică

Regimul presei. Comisiunea constituțională a discutat între alte chestiuni, cari urmează a fi statornicite prin noul așezământ legal al țării și cestiunea regimului presei. Nu s'a luat încă vre o hotărâre în această chestiune, însă din discuțiunile avute până acum, reese intențiunea legiutorului de a da presei un regim, care fără a stânjeni libertatea scrisului, să nu dea loc la abuz.

Căci este un lucru de netăgăduit că la noi din cea mai de preț cucerire a democrației s'a făcut un abuz. Nu e nevoie să arătăm de ce s'au petrecut lucrurile astfel. E de ajuns să constatăm, cu toată tristețea, că presa noastră înfățișează tot ce poate fi mai deșănțat în scris. Calomnia și minciuna, insinuarea și perfidia au fost mijloacele, pe cari foarte multe, cele mai multe ziare dela noi, le-au folosit. Acest abuz, care a ajuns acum o adevărată primejdie pentru prestigiul și moralitatea vieții noastre publice, trebuie înfrânat. Și cea mai eficace măsură, în privința aceasta, nu poate fi decât instituirea responsabilității scrisului. Lipsa de răspundere a născut la noi abuzul. Și pentrucă nu oricine are un condeiu simte și răspundnrea morală a cuvântului scris, este nevoie ca această răspundere să fie instituită prin lege. Iată ce s'a discutat în comisiunea constituțională. Prin urmare alarma dată tocmai de ziarele, cari zilnic fac dovadă de abuz al libertății scrisului, nu este întemeiată.

Căci nu este vorba de o stânjenire a libertății presei ci numai de instituirea acelei răspunderi care nu îngădue calomnia și dă autoritatea morală necesară cuvântului tipărit. Și oricine dorește mai mult adevăr și mai multă moralitate în politica noastră, trebuie să ceară responsabilitatea scrisului. Cât despre gazetari, ei cei dintâi, pentru prestigiul scrisului lor, sunt datori să pretindă instituirea acestei răspunderi.

File de calendar

Specula și credința

Ziarele franceze povestesc, că undeva în Franța, un preot, indignat de marea scumpete a lucrurilor de primă necesitate, a hotărât să țină dela amvon o drastică filipică împotriva speculatorilor. In prima Duminecă s'a și ținut de cuvânt: predica sa a fost atât de aspră, atât de încărcată de maledicțiuni bisericești, că toți speculatorii s'au cutremurat ca în fața blestemului lui Dumnezeu.

A doua zi prețurile au scăzut cu zece la sută și după câteva zile chiar cu 25 la sută.

Efectul a fost deci considerabil: preotul din Laval, căci așa se numește localitatea unde s'a petrecut minunea, se poate felicita că a fost hărăzit de divinitate cu puterea facerei de miracole.

Văzând cele mai de sus în ziarele franceze, gândul m'a și întrebat: oare la noi, repetirea minunei ar fi cu putință?

Trăim într'o vreme atât de anostă, atât de zăpăcită, atât de încurcată, atât de stupidă, că nu mai știi cum să-i dai de rost. Faci așa, e rău; te bucuri cel puțin că ai aflat cum are să fie bine. Căci dacă făcând într'un fel e rău, făcând de-andoasele, trebue să fie bine. Și faci de-andoaselea. Și iese tot rău.

Iată de ce, când auzi că pe undeva, pe aiurea, că alții au nimerit-o, primul gând care-ți vine este: hai să facem la fel, poate va ieși bine și la noi.

Oare vr'un preot de-al nostru ar putea face minunea preotului din Laval?

Să vedem.

Se spune că cu credința se mută și munții din loc. Un mare adevăr acesta. Cel mai mare adevăr care s'a putut spune vr'odată. Căci închipuiți-vă că enoriașii popei din Laval, n'ar fi fost credincioși. N'ar crede în fericirea raiului și nici în limbile de foc ale purgatoriului și ale iadului. Mai asculta vr'unul pe preotul lor? Ii râdeau cu toții în nas și când deschideau a doua zi prăvălia mai urcau prețurile cu ceva.

Pe când, temători de Dumnezeu, le-au scoborât simțitor. Au mutat munții. Căci a clinti din capul speculatorului ideea jafului, e tot una cu a muta un munte din loc. Ba poate mai greu.

Deci întrebarea se schimbă în felul următor: oare la noi există atâta credință, încât să putem sperla puțin pe hrăpăreți cu câteva molifte și acatiste?

Desigur există la țară. Și există prea multă. Și s'ar putea ajunge la rezultate minunate dacă s'ar începe o acțiune vehementă dela amvon împotriva celor cari se bucură la câștiguri prea dracești.

Închipuiți-vă predici, peste predici, procesiuni, rugăciuni pe la răspântii. Așa cum se rugau strămoșii când năvăleau lăcustele. Eu cred că n'ar mai rămâne nici o lăcustă pe la sate.

Dar tot ar fi un bine să fie curățite cel puțin satele de teribilul vierme. Și încă un bine din cele mai mari. Doar se spune că scumpătatea provine din prețurile exagerate pe care le cer țăranii pe articolele prime.

(Deși s'ar putea spune și inversul: că țăranii au ridicat prețurile din cauza rapacității orășenilor). Ca orășeni ce suntem, însă, hai să zicem și noi, ca jefuitorii noștri concetățeni: odată spiritul de specula alungat dela țară, fatal va dispărea și dela oraș. Cel puțin în bună parte.

Iată deci că minunea preotului din Laval s'ar putea împlini și la noi. O va încerca s'o facă cineva? Ce întrebare naivă!

Numai la Laval s'a putut încerca așa ceva: pe semne că parohia deacolo, nu prea e productivă.

Nomo Filax.

In ce constă NAȚIONALIZAREA SUBSOLULUI

Încă de când s'a aflat că comisiunea de revizuire a constituției va studia și chestia naționalizărei subsolului, mare parte din presă s'a grăbit să acuze guvernul că ar tinde să stârbească puterea absolută a dreptului de proprietate.

De fapt guvernul nu făcuse decât să-și alcătuiască un program de discuție din cele mai vaste, în care încăpea și această chestiune.

Doar era vorba de modificarea unei constituțiuni și fatal trebuiau studiate toate problemele pe care le scoate la iveală necesitățile de viață ale unui stat modern. Fie că urmau să fie aprobate, fie că aveau să fie respinse, cestiunile acestea trebuiau să treacă neapărat prin desbaterile unei comisiuni având o însărcinare atât de importantă și atât de gravă.

Presa în chestiune s'a alarmat degeaba. Discuțiunile cari au avut loc deunăzi i-au dat cea mai complectă desmințire. Și din toată zarva ei pe această temă, n'a rămas decât svonurile false care au început să circule prin streinătate, provocând desigur destule încurcături exportatorilor noștri.

Pentru lămurirea deplină a publicului asupra acestei chestiuni, credem că e necesar să reproducem după „L'Independence Roumaine": rândurile edificatoare de mai jos:

Știrea naționalizărei subsolului a trecut frontiera complect falșificată și amplificată din ce în ce mai mult; ziare din Occident au luat aceste discuții preliminare drept un fapt deja împlinit și ele anunță pur și simplu că guvernul român a hotărât să introducă în viitoarea Constituție principiul exproprierei subsolului. E departe grîva de iepure.

Principiul nu numai că n'a fost încă adoptat, dar nici n'a fost complect discutat, și e dela sine înțeles, că dacă vre-odată va fi introdus în noua Constituție, în nici un caz nu va putea fi vorba de-a aduce vre-o atingere acelora cari au drepturi câștigate. O asemenea reformă nu poate fi decât o operă de previziune și de apărare națională pentru viitor.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
si vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2228
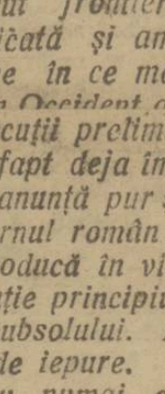
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Neștiință condamnabilă

Am remarcat în diferite ocaziuni cât de puțin sunt pregătite în urma războiului, noile elemente care intră pe porțile universității, mai ales dacă și-au făcut studiile liceale, în una din provinciile alipite. Observația noastră în loc însă să deschidă mintea acelora cari sunt însărcinați cu propagarea limbei românești și a cunoștințelor literare sau științifice, mai cu seamă la orașe; unde elementul străin e în o mai mare proporție decât la sate, ne-a atras epitete din cele mai urâte. Și astfel sfatul nostru a fost privit cu răutate, sub cuvânt că ar fi un prilej de fals scoborâre pe terenul intelectual al baștinașilor provinciilor alipite, față de elementele din vechiul regat.

Iată însă că oameni, cărora nu li se poate imputa că ar avea intenții politice, relevă din nou acest fapt. E vorba de dl prof. I. Simionescu, care a scris de curând un articol foarte simțit, sub dureroasa impresie primită cu ocazia unui examen de universitate, spune el însuși în gazeta „Soarelui" din Chișinău.

Doi tineri români de origine din una din provinciile alipite **n'au știut să tragă în trăsături copilărești măcar cuprinsul țărei românești.**

„Maramureșul lui Dragoș Vodă era pus în Făgăraș iar Banatul în munții Apuseni Unul n'a știut să îndrepte pe altul; amândoi erau o apă" spune cu durere distinsul profesor.

Neștiința acestor tineri „cari aspiră să intre în Universitate e în adevăr de neiertat, căci a nu-ți cunoaște măcar granițele țării, e semnul celei mai desăvârșite indiferențe a acestor tineri pentru țara în care au văzut lumina zilei, care-i hrănește și ocrotește.

Vina cea mare însă e mai puțin a lor decât a școalei, a profesorilor care i-a pregătit.

Depărtați de datoria, din care'și făceau altă dată un apostolat, lipsiți de entusiasm, dornici numai de avantaje materiale vânând situații politice, mare parte din dascălii nu știu sau mai bine zis nu înțeleg să-și facă datoria.

Și de aceia an cu an de un timp încoace, elemente din ce în ce mai slab pregătite și sufletește și ca cultură științifică caută să-și facă rost în lume, punându-se sub aripa agitatorilor politici, cari încurajează semidoctismul.

Cuvântul de durere, dar și de adâncă indignare, al profesorului Simionescu l'am voi să-l auzim rostit de către toți acei cari nutresc sentimente de iubire pentru țara noastră.

Intrunirea nationalistilor de la Oradea-mare

Cum au lucrat agenții partidului național

Încă de dimineață prin cafenele, pe stradă și chiar și prin biserici, agenții partidului, temându-se să nu aibă sala goală, între patru ochi, la ureche, pe mic și pe mare, domni și doamne îi rugau să vină „să nu piardă ocazia" de a asculta pe cei mai mari oratori ai neamului. Ni s'a spus că un agent în zelul său, a încercat să atragă pe elevii școalei normale veniți la biserică. I s'a răspuns însă demn și hotărât, așa cum pot răspunde elevi bine crescuți, și cari simt românește.

La ora 11. cu ce s'a putut aduna de prin cafenele și biserici, cu soțiile naționaliștilor locali, cu elevele și elevii liceelor locale, cu 37 (treizeci și șapte) de țărani, numărați, și cu câțiva curioși începe „marea" intrunire a partidului național din Oradea Mare.

La orice întrunire politică se face desigur critica partidelor adverse și mai ales a slăbiciunile reale sau închipuite ale factorilor adverși. Ei bine, la Oradea Mare toate discursurile și în special discursul dlui Vaida, au fost sub orice parlamentarism și a aruncat atâta venin în sală încât îți venea a crede că acești oameni și-au perdut rosturile minții. Și dacă a fi fost de față numai cei obicinuiți cu palavrele de întrunire politică! Dar erau elevi de liceu, eleve, studenți și cucoane cari cred că tot ce se spune e adevărat. Vorbitorii nu și-au dat seama de acest lucru și au profanat inimile tinere ale generațiilor proaspete; căci a doua zi la licee, cei cari fuseseră de față, nu vorbeau decât de „pungașiile regățenilor", ale dlui Brătianu și alții.

Discursul dlui Vaida s'ar putea rezuma în cuvintele repetate de sute de ori: lichele, lichelușe detracați, hoți, pungași, bizantini, etc. etc. și toate acestea spuse în fața nevinovatei generații de mâine. E aproape crimă ce s'a făcut și ar trebui să se ia măsuri, nu numai împotriva elevilor, cari la urma urmei au asistat din neștiință și naivitate ci împotriva seducătorilor acestora. Să se vorbească politică celor cari o fac iar nu să învenineze sufletele tinere și neîntinate.

Nu mai vorbim de crasa nepricepere economică a dlui Aurică Vlad, care n'are idee de cele mai elementare chestiuni de economie politică. Și astfel marea întrunire a naționalilor s'a isprăvit cu o telegramă trimisă Celui ce nu nu i-a văzut la cea mai mare serbare a Sa, și cu înveninarea sufletelor tineretului.

Fiecare pasăre pe limba ei piere. Și partidul ambițiosilor nesocotiți va pieri sigur, dacă nu-și va schimba calea.

Un orădan.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

INFORMAȚII

Relațiunile dintre România și Italia

Legațiunea italiană din București a primit următorea telegramă:

„In momentul de a lua în mână guvernarea Italiei și direcțiunea afacerilor străine vă rog să transmiteți ministrului afacerilor străine român asigurarea căldurosă a sentimentelor mele de simpatie exprimându-i dorința și încrederea mea că raporturile dintre ambele noastre țări vor deveni din ce în ce mai intime și mai cordiale.

(ss) MUSSOLINI

D. I. G. Duca, ministrul afacerilor streine răspunzând la telegrama adresată de dl Mussolini, primul ministru al Italiei și comunicat prin legațiunea Italiei din București, a trimes d-lui Lahovari, ministrul României la Roma, următoarea telegramă:

„Binevoiți a exprima dlui Mussolini mulțumirile mele pentru cuvintele transmise mie prin ministrul Italiei la București.

România este și dânsa însuflețită de dorința sinceră ca legăturile cu Italia să devină din zi în zi mai strânse și mai cordiale și ne bizuim în sentimentele Președintelui de consiliu italian ca să vedem desfășurându-se și întărindu-se și mai mult prietenia noastră tradițională."

*

Sâmbătă 11 Noembrie 1922 la orele 8 și jum. seara va avea loc în saloanele Cercului Militar (str. Regina Maria 16) o mare serată dansantă dată de Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române greco-catolice din Cluj. Venitul net al seratei și suprasolvirile ce se vor face cu acest prilej, sunt destinate pentru acoperirea cheltuelilor de renovare și împodobire a bisericei vechi și pentru augmentarea fondului bisericei noui.

*

Duminecă la orele 4 p. m. dna Smara va ține o conferință în Sala Prefecturei cu subiectul: „Ce suntem, ce am fost și ce trebue să fim." — Publicul este rugat să participe în număr cât mai mare și în deosebi corpul profesoral.

*

Asociațiunea profesorilor secundari din Cluj repetă invitația adresată tuturor membrilor corpului didactic din circumscripția Cluj de a se întruni Duminecă 12 Noembrie, ora 11 a. m. în Amfiteatrul liceului Barițiu pentru constituirea Casei de Credit a Corpului didactic, filiala Cluj.

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

*

Guvernul cehoslovac a luat dispoziții severe pentru expulzarea emigranților, mai cu seamă a emigranților unguri, despre cari s'a constatat, că n'ar fi străini de ultimele complotări și atentate descoperite în cuprinsul republicei.

*

Organul comunist din Brașov „Világosság", (Lumina) a fost suspendat.

*

D. Engelbert Bajza, pretor la plasa Făget din județul Caraș-Severin, a fost mutat după cerere, la plasa Aradu'-Nou din județul Timiș-Torontal.

*

Anunțasem deunăzi, că editura „Lapkiadó" din localitate, care editează ziarul „Keleti Ujság", a făcut o transacție de vânzare cu editura „Atheneum" din Budapesta.

In numărul său de ieri, confratele „Keleti Ujság" scrie, că ședința ținută acum de direcția lui „Lapkiadó" a luat cunoștință de transacția încheiată între această casă de editură și „Atheneum" din Budapesta, care e de azi înainte cointeresat la editura clujană.

Partea politică, remarcată de noi, a acestei transacții, nu este atinsă de informațiunea confratelui maghiar. Astfel, că cele arătate de noi au primit o confirmare tacită din partea chiar a ziarului căruia îi aduseserăm învinuirea de a-și fi schimbat atitudinea de până acum, orientându-se spre Budapesta.

*

Intreprinderea de automobile „Centrul" deschide curs de șoferi și conductori pentru domni și doamne cu data de 15 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Ciparia (Heltai) 9. 2359

*

Incepând de Marți 7 Noembrie c., confratele nostru economic „Argus", apare zilnic în cel puțin șase pagini, dintre cari una va cuprinde partea informativă a ziarului și în limba germană.

Este o fericită inovație pentru a pune, acest ziar românesc al comerțului, industriei și finanței, în mâna minorităților germane din noile teritorii.

„Argus" se vinde cu prețul de doi lei exemplarul.

In urma unei subite indispoziții a dlui Grozăvescu reprezentația de operă de eri seara amenința să fie amânată, deoarece și dl Pavel, care l-ar fi putut înlocui în rolul lui Radames, refuza să apară în scenă nepregătit. In ultimul moment însă oferindu-se dl Apostolescu, publicul pe lângă satisfacția că nu a trebuit să se întoarcă acasă dela ușa teatrului, a avut și rara mulțumire de a constata admirabilele calități de cântăreț ale acestui vrednic pensionar al Operii române din Cluj.

Dl Apostolescu a cântat partitura tenorului cu multă pricepere și gust. D sa care este un bariton reputat a dovedit în această împrejurare calități de muzicant nebănuite până acum.

*

Pr. I. Ardeleanu a fost numit confesor al garnizoanei Arad.

*

O delegație a studenților medico-militari dela facultatea de aici ni-a prezentat la redacție protestul colegilor lor împotriva unui reportaj al confratelui „Uj kelet", în care ziarul sionist clujan, ocupându-se de adunarea de Miercuri a studenților medicinești, arăta pe studenții dela medicina militară și pe medicinești rămași în urmă cu studiile, ca organizatori ai adunării în care s'ar fi cerut să se introducă în Universitate „numerus clausus" pentru studențimea evreească în raport cu proporția numerică a populației evreești față de celelalte naționalități din România.

Delegația a desmințit, că studenții în chestiune ar fi organizatorii mișcării, după cum este deasemenea inexact, că la amintita adunare ar fi fost scene regretabile și conflicte de opinii.

*

Amploiații din localitate vor ține mâine, Duminică la orele 10 dimineața, o adunare în sala Redut.

*

Săptămâna aceasta s'a deschis spitalul de Ortopedie și chirurgie infantilă, renovat și amenajat după sistemul cel mai modern.

*

Criza de lemne din orașul Cluj a început să se accentueze tot mai mult în timpul din urmă. La faptul, că lemnele s'au scumpit simțitor în ultimele zile, se adaogă și neajunsul, că nu se mai pot aduce în oraș lemne, iar cele existente sunt pe sfârșite.

*

D. Petre Grozea, fost ministru, a plecat la București, unde va interveni în numele camerei de comerț din Cluj, pentruca corpul 6 de armată să predea camerei de comerț localul comandamentului, care îi aparține.

*

Direcția căile ferate a luat dispoziții, pentruca de aci înainte accceleratul Oradea-Mare—București să se oprească și în stațiile Aiud și Vad, în prima la orele 6 și 25, iar la Vad la 9 și 19 minute.

Revista presei maghiare

Școlile confesionale și statificarea

Discuțiunile comisiei constituționale în jurul chestiunii școlilor confesionale și a statificării lor, au dat prilej aproape tuturor gazetelor maghiare să-și manifeste lipsa de obiectivitate.

„Ujság" de ieri atacă comisia constituțională, pentrucă ar ataca libertatea școlilor confesionale. Spre marea noastră surprindere și spre cinstea gazetei maghiare, atât această gazetă, cât și celelalte publică în corpul ziarului telegramele bucureștene, după care comisia constituțională a menținut statu-quo pentru școlile în chestiune. Ce oare urmărăa supărarea lui „Ujság" și a celorlalte ziare ungurești?

In aceași chestiune „Keleti Ujság" are un articol, în care recunoaște, că comisia constituțională a păstrat principiul liberalismului, principiul libertății, în hotărârile aduse cu privire la școlile confesiunilor. Nu înțelegem însă, de ce să se poată întreba, întrucât litera nouei constituții va garanta respectarea acestor hotărâri, atâta timp, cât nici n'a fost încă votată noua constituție.

Fascismul

„Temesvári Hirlap" readuce în discuție chestiunea: dacă evenimentele istorice se produc sau nu ca o urmare firească a procesului economic. Deși mai toritatea savanților înclină să răspundă afirmativ, confratele din Timișoara găsește, că nu totdeauna procesul economic poate opri evenimentele istorice, provocate de anumite persoane.

In ordinea aceasta, fascismul e produs de stările economice. Dar și acestea au fost provocate de situații create de persoane istorice.

Constată însă, că deși a fost o creațiune, o urmare a situației economice a Italiei, fascismul a trecut dela aceasta la naționalismul bombastic. Totuș se remarcă o revenire. In declarațiile sale, Mussolini a arătat, că va trăi în bună vecinătate cu Jugoslavia. Ceeace înseamnă, că a renunțat la o parte a făgăduelor naționaliste.

Confratele se întreabă, dacă va însemna Mussolini o epocă frumoasă în Italia, dacă va fi un al doilea Cavour sau Mazzini, sau cămașa neagră fascistă va însemna un doliu pentru Italia.

MONUMENTUL LUI MIHAI VITEAZUL

Festivalul dela 25 Noemvrie

In seara zilei de 25 Noemvrie a. c. la 8 oare va avea loc în sala Teatrului Național din Cluj un festival, dat pentru strângerea de fonduri necesare ridicarii unui monument marelui erou: „Mihai Viteazul", ce se va ridica pe mormântul dela Turda.

Programul va cuprinde:

a) Conferință, ținută de dl general C. Găvănescu, cu proiecțiuni cinematografice: „Noua lumi din domnia lui Mihai Viteazul".

b) Diferite proiecțiuni cinematografice din localitate: Vizita M. S. Regelui și a familiei domnitoare în Cluj, vizita A. S. Regale a princ. Carol în Cluj, etc. etc.

c) Concert de cor și solo executate de doamne și domni din societatea clujană.

d) Proiecțiuni cinematografice: „Ocolul pământului făcut de A. S. Regală Principele Carol, „Moștenitorul tronului."

Fondul strâns este destinat în întregime ridicării unui monument marelui erou la Turda.

Toate biletele se găsesc de vânzare până la 21 Nov. seara la casa Teatrului Național. Dela 22 până la 24 Nov. se găsesc de vânzare la librăria Anca, Cartea Românească și la Doamnele și Domnii membrii din comitet, iar în ziua de 25 Nov. la casa Teatrului.

In vederea marelui scop ce se urmărește rugăm pubilcul clujan să dea tot concursul.

CIORAPII Lloyd 147 1000

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

OFICIUL DE INCHIRIERE

Comunicat

Intrucât publicul a fost alarmat de zvonul că se fac rechiziții militare cu forța, fin să se știe că astfel de rechiziții nu au fost ordonate de nimeni.

Se face, prin autoritatea civilă a noastră, o revizuire a locuințelor militare pentru a se constata unde poate comisia deliberativă a oficiului să cartiruiască pe ofițerii și subofițeri Reg. 11 călărași.

Delegații Comandirii și acel al nostru, ofițeri de politie judiciară, vor constata locuințele militare și civile în numele și pentru oficiul Inchirierei.

Dacă se fac excese ori cercetări de către persoane neautorizate de noi, — publicul ne va aduce aceasta la cunoștința noastră și la acela a dlui Comandant al Pieței.

Cluj, 8 XI. 922.

Șeful Oficiului
A. Popov.

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Targul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecarui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100 pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Amânarea Conferinţei dela Lausanne.

După o ştire din Capitală ministrul Angliei la Bucureşti a remis eri dlui Duca, ministrul nostru de externe, nota guvernului englez prin care se anunţă că Anglia a obţinut consimţământul celorlalte puteri aliate pentru amânarea Conferinţei de la Lausanne până la 20 Noembrie. In urma acestei, dl Duca a avut o consfătuire cu delegaţia noastră la Conferinţa de la Lausanne.

D-l ministru Constantinescu în Ardeal

Aseară a plecat la Sibiu d-l ministru Constantinescu pentru a lua parte la câteva împroprietăriri cari vor avea loc în judeţul Sibiu.

Refugiaţii din Turcia

Eri au sosit la Constanţa Mehmet Ali, fost ministru de externe al Turciei şi fratele său, fost ministru al marinei în cabinetul actual din Constantinopol. Ambii au fugit din Turcia din cauza teroarei.

Starea agricolă

In urma ploilor din ultima vreme situaţia agricolă în Muntenia a devenit foarte ingrijitoare. Producătorii au încetat să vândă grâul anului trecut sperând preţuri mai ridicate în primăvară.

Regele în Ardeal

M. S. Regele va pleca Duminică la Reghinul Săsesc unde s'a organizat o vânătoare.

Contrabanda C. F. R-iştilor

Direcţiunea generală a Siguranţei Statului a adus la cunoştinţa Direcţiunei Căilor ferate, constatarea că personalul de locomotive care trece graniţa cu garniturile de trenuri pe teritoriul statelor vecine face contrabandă pe scară întinsă şi duce corespondenţă dăunătoare intereselor Statului.

Direcţiunea generală C. F. R. a luat toate măsurile pentru dovedirea vinovaţilor.

Externe

Închiderea Conferinţei reparaţiilor

Berlin. — Viitoarea şedinţă a Comisiei reparaţiilor se va ţine la 13 Noembrie. Bartou s'a declarat mulţumit de rezultatele conferinţelor de la Berlin, succesul cel mai important fiind situaţia intactă a frontului aliaţilor şi deplinul acord care domneşte între membrii comisiunei. Bradburg a declarat că toţi membrii comisiunei reparaţiunilor au rămas profund impresionaţi de situaţia din Germania.

O nouă conferinţă bancară

Londra. — Financiarul American Piepront Morgan care a sosit la Londra a afirmat că proectează o nouă conferinţă bancară care se va întruni la Washington.

O precizare

Paris. — După Havas se afirmă că guvernul bulgar a cerut admiterea la Conferinţa orientală şi nu la tratativele asupra Dardanelelor.

Conferinţa dela Lausanne

Constantinopol. — Delegaţia turcă a plecat la 9 Noembrie cu destinaţia pentru Lausanne.

Răspunderile pentru înfrângerea Greciei

Atena. — Comitetul revoluţionar a hotărât să trimită în faţa tribunalului militar extraordinar pe foştii miniştri Gunaris, Protopopadakis, Teodochis şi alţi vinovaţi de înfrângerea Greciei.

Noile alegeri americane

Washington. — In urma ultimelor alegeri majoritatea guvernului a scăzut în Camera dela 167 la 15. Aproape toţi candidaţii partizani lui Harding au căzut.

Două desminţiri diplomatice

Sofia. — Agenţia bulgară desminte categoric ştirea ziarului „Corierre dela Serra", după care reprezentantul Bulgariei la Belgrad ar fi propus lui Nincici să se susţină reciproc la Laussanne, cu privirea la împărţirea litoralului Marii Egee între Jugoslavia şi Bulgaria. Asemenea desminte afirmaţia despre pretinsul acord economic, diplomatic şi militar între Bulgaria şi Italia împotriva Jugoslaviei.

Activitatea dlui Lupu

Cum se explică dela sine

Activitatea pe care o desfăşură dl dr. N. Lupu — fruntaş ţărănist, socialist su-generis şi director al oficiosului bolşevicilor români — a întrecut orice prevedere. Acest personagiu care agită de câţiva ani în politica ţării româneşti, acest politician de război, se dedă în America la cea mai odioasă activitate anti-românească. Guvernul şi administraţia ţării sânt acolo prezentate cum nici cel mai mare dujman al nostru nu ar îndrăzni să o facă, Suveranul este micşorat, cultura călcată în picioare.

Acum în urmă dl dr. Lupu, crezând că activitatea sa nu a adus destul discredit ţării, a pornit o susţinută campanie contra reprezentatului nostru diplomatic în America. Curios însă e că această campanie a început imediat după ce la New-York dl dr. Lupu a fost copios sărbătorit de „românii" de acolo d-nii Leo Wolfson şi Louis Diamant (vezi Aurora din 6 Noembrie 1922 No. 312). E curios pentrucă dl Bibescu, ministrul nostru la Washington a desfăşurat în ultimii ani o activitate românească vrednică de toată lauda, iar de d-nii Wolfson şi Diamant nu aflăm decât după sărbătorirea dela New-York. Activitatea d-lui Bibescu a avut darul să paralizeze acţiunea ungurească contra noastră, atât de asemănătoare celeia a d-rului Lupu de azi. De d-nii Wolfson şi Diamant nu ştim nimic, dar bănuim pe negustorii nemulţumiţi că nu li-a reuşit cine ştie ce afacere veroasă în România din care au dezertat, şi cari au găsit pe d-rul Lupu şi „Aurora" d-sale cari să le răsbune „desinteresat" eşecul.

De altfel coincidenţa aceasta pare a explica şi fondurile cu cari se întreţine fiţuica de scandal a d-rului Lupu, ca şi enormele cheltueli pe care le face acest om politic român care nu are nici o meserie avuabilă. Şi în acest caz înţelegem şi activitatea d-lui Lupu în America.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul ÎNFRĂŢIREA

Ultima oră

Ruperea relaţiilor politice

dintre partidul ţărănişti şi partidul naţional

Ultimul stadiu al „pertractărilor". Partidul naţional nu a dat un răspuns satisfăcător şi precis la somaţia ţăraniştilor. Şedinţa de eri a comitetului executiv. Desbaterile. Comunicatul partidului ţărănist

După încoronare partidul ţărănist a pretins partidului naţional să-şi precizeze intenţiile pentru viitor. In urma acestea, dl Maniu a plecat la Bucureşti unde sau început pertractările. După o lună de pertractări partidul naţional a izbutit să nu precizeze nimic ceeace a provocat din partea ţăraniştilor o somaţiune energică. Partidul ţărănist anunţă partidul naţional că în faţa indeciziunei acestuia va fi hotărât să rupă relaţiunile şi să-şi reia libertatea de acţiune.

Răspunsul partidului naţional la această ultimă somaţie a fost luat eri în discuţia comitetului executiv al partidului ţărănist. Şedinţa a fost foarte furtunoasă. S'a adus învinuire partidului naţional pentru toată activitatea de până acum a celor două partide. In urmă s'a declarat ruperea relaţiunilor politice cu partidul naţional şi, s'a redactat următorul

Comunicat

Partidul ţărănist constatând cu regret că din anumite cauze cari se vor arăta la timp, n'a putut termina înţelegerea precisă cu partidul naţional, încetează tratativele cu acesta şi-şi reia libertatea de acţiune.

Declaraţiile dlui Narutovici

Polonia la conferinţa de la Lausanne şi Moscova. Reprezentarea României

Varşovia. — Ministrul externelor, dl Narutovici, a declarat că e necesară participarea Poloniei la conferinţa de la Lausanne. Relativ la conferinţa dezarmării care se va ţine la Moscova ministrul polon a declarat că rămâne fixată data de 30 Noembrie pentru deschiderea conferinţei. Programul rămâne cel stabilit. Guvernul român va fi reprezentat acolo de către delegatul guvernului polon. Relativ la incidentul diplomatic cu Rusia, dsa a declarat că nu trebue să i se de o importanţă politică, fiind vorba de o chestiune de formă care nu atinge întru nimic relaţiunile între cele două state. (Rador.)

Cel mai frumos
se vopseşte şi curăţă chimic
blănurile de vulpe, blănurile şi orice fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1317-1

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Mare asortiment
de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firma
Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Culisele?
Azi a apărut primul număr din **Culisele**, mare revistă ilustrată, de teatru, muzică, artă, de sub direcţia d-lui Leonard Paukerow.
Din cuprinsul revistei relevăm:
Vorbesc directorii de teatru: Al. Mavrodi, Z. Bârsan, Popovici Bayreuth, Toni Bulandra, Livescu, d-na Elvira Popescu, dr. Eugeniu Ianovici, maestru Georgescu.
Ce ne spune ministrul artelor, d. Banu.
Catre **intelectualii romani** de scriitorul ungur Ignotus.
Teatrul pentru multime de profesorul univ. N. Ghinlea.
Publicul nostru, de profesorul univ. G. Oprescu.
Gorki a cazut la Cluj şi multe alte articole interesante, indiscrete, veşti şi poveşti, cari caturi admirabile şi peste 20 ilustraţiuni.
Eleganta revistă, de 24 pagini costă 6 Lei.
Redacţia şi administraţia: CLUJ, Piata Unirei 5. 3803

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

In jurul evenimentelor din Italia

— CARTIERUL GENERAL AL LUI MUSSOLINI —

In momentele decisive dela sfârşitul lui Octombrie, cartierul general el lui Mussolini era la Milano, şi adică în localul redacţiunii ziarului „Popolo d'Italia". Localul acesta a fost în adevăratul înţeles al cuvântului un cartier general. Caracterul acesta dublu, ca local de redacţie şi depozit de arme, ofera o priveliste particulară.

Pe lângă redactori, culegători şi celălalt personal ocupat la o gazetă, „Cohorta" fascistă din Monza forma principala garnizoană a acestei clădri prefăcută în cetate. Arme erau din belşug acolo. „Cohorta" le luase pur şi simplu din mânile recruţilor pe câmpul de exerciţiu din Monza. Deja dela poarta lui „Popolo d'Italia" începea starea de războiu. Aci pe lângă portăreasa, care de obiceiu supraveghia singură pe cei ce întrau şi ieşeau, se mai aflau şi un post militar puternic sub conducerea unui ofiţer fascist. Se auzea peste tot semnale de trapote. La cafea ori la dejun personalul era chemat prin semnale militare. Inaintea uşii lui Mussolini erau două santinele armate până în dinţi.

Ciudat de tot era aspectul culegătorii. Lângă maşinele de cules stăteau puştile, pe mese revolvere încărcate. Culegătorii şi paginătorii lucrau în uniforma fascistă, cămăşile negre. Mulţi îşi puseseră şi decoraţiunile lor de războiu. Ochii lucrătorilor erau, ce i drept, ţintiţi cu atenţiune asupra manuscriptului, cu atât mai încordat trăgeau însă cu urechea la orice sgomot ce venea din stradă. Lupta decisivă putea doar începe în orice clipă. In cuere, unde altă dată erau inofensivele şepci sau pălării, sclipeau acum căşti de metal.

Acolo era paginatorul Hamlet Soncini, plecat peste paginile sale, ascultând indicaţiunile redactorului. Odată cu un semnal din trompetă, relaţiunea aceasta se putea schimba pe loc. Căci Soncini este „maior" în armata fascistă. In caz de luptă, acesta lua comanda, iar redactorul. care la fascişti e simplu soldat, trebuia să asculte atunci de paginătorul său.

Fascismul in Ungaria

Deosebirea de fascismul italian. Declaraţiile ministrului de interne Rakovsky

In discursul pe care l'a ţinut în localitatea Nyiregyhaza, ministrul de interne, Ivan Rakovski, a declarat că fascismul ungar diferă în mod radical de cel italian. Fascismul italian a luptat pentru ordine sub direcţia mai multor patrioţi disciplinaţi şi luminaţi.

Amănuntele însă, cari au fost aduse la cunoştinţă ministrului despre fascimul ungar, dovedesc că această mişcare nu are tendinţă să consolideze disciplina ci din contră, să conrupă autoritatea guvernului şi ordinea de stat. Pretinsul fascism din Ungaria a fost botezat pe nedrept cu acest nume. Prin urmare, pretenţiunea sa de a fi susţinut de mai mulţi membri ai guvernului şi de partidul guvernamental, nu se poate sprijini pe nici un temei serios. Ministrul declară că guvernul priveşte în mod favorabil ori ce organizare care ar avea de scop menţinerea ordinei şi disciplinei, însă se va împotrivi ori căror încercări pornite de oameni. cari au provocat de mai multe ori dezordine cu scopul de a pune mâna pe putere şi de a se substitui organelor legale. O asemena organizare nu poate fi decât periculoasă pentru stat. Italia s'a arătat slabă faţă de pornirile partidelor socialist şi comunist. Aşa dar fascismul italian era îndreptăţit să lupte pentru menţinerea ordinei. Situaţia se prezintă însă, altfel în Ungaria. Guvernul ungar este destul de puternic pentru a se împotrivi şi a curma oricare încercare revoluţionară.

Aşa dar, tendinţele fasciste din Ungaria pornite de partidele din dreapta, sunt dăunătoare ţării şi trebuesc condamnate de guvern şi de opinia publică.

Ministrul adresându-se grupului parlamentarilor liberali, a declarat că organizările, cari luptă pentru liberalism, fac întradevăr propagandă revoluţionară.

Socialiştii italieni şi noul guvern

— Un manifest adresat clasei muncitoreşti —

Comitetul conducător al partidului socialist italian a lansat un manifest către clasa muncitoare cu privire la schimbarea politică intervenită. Manifestul spune că regimul fascist a venit acum la putere cu toate principiile sale şi sub întreaga sa răspundere. Noul guvern are obligaţia să restaureze finanţele şi economia populară, dar el nu trebuie să încerce a arunca întreaga povară pe umerii muncitorilor prin economii la legile de protecţie a muncii şi prin scutirea cercurilor înstărite de dările obligatorii.

Manifestul prezice că fascismul va aduce în curând o colosală sporire a cheltuelilor pentru flotă, armată şi aviaţie, şi încheie sfătuind pe muncitori să păstreze calmul. Partidul socialist va stărui în atitudinea sa de protestare, în speranţă că din naufragiul sistemului parlamentar liberal se vor ivi în curând zorile nouă ale socialismului.

Membrii comitetului federaţiei breslelor şi al Camerei Muncii din Genua vor solicita lui Mussolini o întrevedere, cărela îse atribue o anumită însemnătate, de oarece Mussolini se va întâlni astfel pentru prima oară ca prim-ministru fascist cu adversarii săi politici.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.** Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de reparări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

BIJUTERIA „SINGER"

BUCUREŞTI, STR. CAROL No. 38.

Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile. genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preturile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)

Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forosuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate

Ludovic Ausländer

Cluj, Piaţa M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

RAGLAN,

costume pentru domnii şi băeţi 1588

M. Neumann

Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Telefon 431

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar Ceasornice-brăţară

— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 350.

La magazia de modă EUGEN SZABO

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

mare vânzare de

Flanel bun pentru haine Lei 33·—

Parchet Lei 31·—

Flanel tenis lat Lei 31·—

Stofă de lână dublă Lei 75·—

Stofă de lână de 140 cm. lată Lei 95·-

Stofă bună pentru paltoane 140 cm. lată Lei 225·—

Plüs lat de Silschin pentru paltoane Lei 550·—

Stofă engleză pentru bărbaţi 150 cm. lată Lei 135·—

Mare asortiment de stofe, mătăsuri şi çatifea 2161

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ, cunoscând perfect româna și franceza, caută ocupație fiind liberă toată dimineața. (La fiar sub Elvira.) 2362

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfelfiui de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostră de jucării pentru copii,** de 40 metri lungă.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile vor fi cu 50% mai ieftine decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Lám Béla
Str. Iuliu Maniu 26
Cluj.

No. 999—1922.

Publicație de licitare

Să aduce la cunoștința generală, ca comuna Tautii de jos (jud. Satmar) în ziua de luni 27. Noemvrie 1922. ora 11 a. m. în biroul primăriei comunale va vinde prin licitație publică cu oferte în scris închise 1516 metri lemne de foc mestecate exploatate în pădure comunei.

Prețul de strigare este 40 (patruzeci) lei la un metru sub care preț nu se va vinde. Vadiu lei 6000 (șasemii).

Ofertele în scris închise sunt a se prezenta primăriei comunale până la 27. Noemvrie 1922 orele 10 a. m.

Ofertele ulterioare și telegrafice nu se vor lua în considerație.

Condițiile detailate de licitație și contractare se pot vedea sub timpul orelor oficiale la primăria comunei Tautii de jos și la Ocolul Silvic din Baita.

Tauti de jos, la 5. Noemvrie 1922.

2361 Primăria comunală.

Pentru cumpărarea de pălări ieftine și moderne să cercetați

salonul de pălării

Fehér

Str. Memorandului 21 în edificiul „Redout".

Totaici se transformă după moda cea mai nouă din Viena pălării de catifea velour și pâslă.

Lloyd 1024 2209

AU SOSIT

mese de scris americane de prima calitate și **cărucioare pentru copii** la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banchi Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ, Piața Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORȘOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHOSLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Viața economică și financiară

LICHIDAREA
datoriilor unguresti la băncile ardelenești

— CONFERINȚA DELA ARAD —

După lungi tratative între bancile ardelene și între băncile unguresti dela Budapesta, urmate în privința lichidării datoriilor acestora din urmă către băncile din Ardeal, se pare, că de data aceasta se va ajunge la o înțelegere. Chestiunea în litigiu o formează depunerile avute de băncile de aici la băncile budapestane încă din timpul războiului, revoluției și comunismului maghiar. De-atunci aceste depuneri, recunoscute de către băncile budapestane, au rămas nefructificate și băncile ardelene au pierderi însemnate din pricina aceasta.

Acum, în urma situației intervenite din cauza lipsei de numerar, băncile ardelene au început să facă demersuri serioase pentru lichidarea acestor datorii și se pare că acestor demersuri se datorește venirea în localitate a unei delegații trimise la Arad de către băncile budapestane.

Tratativele reîncepute astăzi s'au mai urmat acum un an, dar fără rezultat. Băncile budapestane au venit atunci cu următoare propunere:

Datoriile dinainte de 31 Octombrie 1918 să fie lichidate pe cursul de un leu — două coroane; datoriile dela revoluție până la data de 20 Martie 1919, data când a izbucnit comunismul să fie lichidate pe cursul de o coroană: două coroane, iar pentru depunerile după această dată să se adopte cursul paritații.

Față de această ofertă, băncile de aici au pretins aproape toată lichidarea pe cursul de două coroane: an leu, a tuturor datoriilor dinainte de 20 Martie 1919, iar pentru cele posterioase paritatea.

Conferința n'a ajuns la nici un rezultat. Totodată băncile ardelene au declarat, că nu se consideră obligate prin oferta ce au făcut-o decât pe timp de două săptămâni.

Rezultatul tratativelor începute acum nu se știe încă. Fapt este, că mai multe bănci ardelene și-au trimis delegații la Arad, ca să ia contact cu delegația maghiară.

Bunăvoința este certă de amândouă părțile.

Cauza grevei din Arad

Arătasem în diferite rânduri, că greva din urmă dela fabrica „Astra" din Arad se datorește instigației unor muncitori subversivi.

Acum primim dela corespondentul nostru din acea localitate declarațiunile șefului siguranței de stat din Arad, care arată, că cu o zi înainte muncitorii nu știau nimic despre hotărârea grevei și deaceea și-au și ridicat în ziua aceea, zi de Sâmbătă, salariile. A doua zi, când se duceau la lucru, au fost opriți de către unii muncitori, care i-au informat, că s'a declarat greva, dar fără să le arate și motivele.

Acestea s'au constatat din depozițiunile tuturor muncitorilor interogați.

Autoritățile au izbutit să pună mâna pe toate persoanele, care au instigat în felul acesta la grevă și care au indus în eroare muncitorimea. Toți aceștia au fost dați în judecata Curții Marțiale din Sibiu.

Diverse

Greva măsarilor din Timișoara a luat săptămâna aceasta sfârșit.

•

După informațiunile ce le avem, întreprinderile care intenționau să ia parte la concursul pentru închirierea uzinei electrice, s'au retras în urma faptului, că durata închirierii s'a redus de către minister de la 20 la 10 ani.

Singura, care se va angaja în cazul acesta, este „Electrica". Intreprinderea aceasta ar fi și început tratativele cu primăria și ele s'ar găsi, după cum am fost încunoștiințați, într'un stadiu înaintat și avantajoase orașului

Informațiuni primite la Cluj din Capitală ne-au înștiințat, că guvernul a destinat 266 milioane lei renovării apaducțelor deferitelor orașe din Ardeal și Banat.

•

Camera de Comerț și Industrie din localitate proectase înființarea unui consiliu economic, împărțit în șase secțiuni, care să săvârșească diversele lucrări de branșă. Consiliul acesta însemna o salutară inovație și când neam ocupat de inițiativa aceasta — sunt acum trei sădtămâni de atunci — ne exprimam încredere, că în urma acestei împărțiri a muncii pe specialitate, Camera de Industrie și Comerț din Cluj va face progrese neașteptate.

Aflăm acum, că proectul a fost lăsat în suspensiune, până după instalarea noului comitet.

Campania electorala din Anglia Polonia si Statele Unite

Alegerile din polonia

Primele rezultate

Varșovia 9. — Rapoartele sosite din provincie dovedesc că toate alegerile au decurs în liniște. In provinciile din Polonia Orientală, Rutenii au participat la un mare număr de voturi.

După calcule și după rezultatele primite până acum din 49 de circumscripții electorale, partidul popular a câștigat 44 de mandate, socialiștii 27, partidul popular radical zis „al desrobirii", 30 partidul țărănesc radical 4, partidul muncitoresc 2, partidul comunist 2, blocul partidelor din dreapta 117, centrul 4, blocul minorităților naționale 31, naționaliștii israeliți 9, partidul popular izraelit 1, rutenii radicali 4, uniunea israelită 1. Iată și rezultatul din câteva orașe: la Varșovia, partidele din dreapta au obținut 7 mandate, socialiștii 3, comuniștii 1, blocul minorităților 2 și partidul popular izraelit 1. La Lodz partidele din dreapta 3, partidul muncitoresc 2 și minoritățile 2. La Lublin, partidul muncitoresc 1, socialiștii 1, partidul popular radical 3, dreapta 1, minoritățile 1. La Poznan dreapta a obținut 4 locuri. La Cracovia, socialiștii 1, dreapta 2, minoritățile 1. La Wilna, partidul popular 1, minoritățile 1.

Lipsesc rezultatele din 15 circumscripții rurale din ținuturile răsăritene.

New-York, 9. — In Statele-Unite au început alegerile pentru congresul american. Rezultatele de până acum arată că democrații au învins pretutindeni partidul republican. Statul New-York a ales pe democratul Smith în contra guvernatorului Millor, republican.

---

in Anglia

Nou discurs al lui Lloyd George

Leatlld, 8. — Lloyd George, adresându-se eri alegătorilor din New-Castle a lămurit atitudinea sa și aceea a liberalilor naționali, față de noul guvern. Dânsul spune că cunoaște din experiența ultimilor 6 ani marile dificultăți care răsar în cale. „Franța și Italia a schimbat mai mulți miniștrii dela război, tot astfel și Germania". Aceasta a dat loc la turburări și la greutăți în mânuirea situației și este de mirare că după 6 ani această țară singură a fost în stare de a se conduce fără schimbare de guvern.

De aceea din partea mea nu vor surveni critici nefavorabile și opozițiile născută din spirit de partid. Voi face totul spre a ajuta țara de a ieși din dificultățile sale iar experiența care am dobândit-o o voi puue la dispoziția statului, cât timp voi dispune de sănătate și energie.

Datoriile române în Ceho-Slovacia

— 1 Coroană cehă: 2 Lei —

Din Praga se anunță că ziarul „Kassai Ujság" publică următoarele:

Am relatat în diferite rânduri asupra chestiunei regulării datoriilor comercianților români către firmele cehoslovace.

Creditorii cehoslovaci au cerut pentru regularea datoriilor în coroane cehoslovace o proporție de 1:5.

Din cauza gravei crize financiare prin care trece Cehoslovacia actualmente, multe firme comerciale creditoare, pentru a intra în bani numerari, au acceptat totuși, pentru achitarea creanțelor, o sumă care reprezintă o proporție de 1:2.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Stupar
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Augustin Pavel
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Benos Pál
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Georghe Balint
Samosfalău

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gada Lajos
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Peti János
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vince Peter
Samosfalău

•

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vince Andras
Samosfalău

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări delegătorie de cărți. **Fabricațiune de pliante** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de luxe.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 656 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 15 Noembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI 90
„ 3 „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240

Izolarea culturală a Ardealului

Frământările dezlănțuite la Sibiu cu prilejul Adunării generale a Asociației au făcut se iasă și mai bine în evidență opera de devastare pe care o săvârșește în Ardeal regionalismul partidului național.

Într'adevăr, de la unire încoace, partidul național nu face altceva de cât să distrugă sistematic tot ce a alcătuit în trecut puterea și frumusețea Ardealului.

Nici chiar mândria națională, pe care aici am crezut o mai puternică i mai dârză ca în oricare altă parte a românismului, n'a putut fi cruțată de furia distrugătoare a barbariei regionaliste.

Declarațiile recente ale domnului Iuliu Coroianu, unchiul și profesorul politic al dlui Maniu, au deprimat Ardealul și de această ultimă podoabă care-i mai rămăsese pe frunte. Ce să ne mai mirăm, prin urmare că barbarii regionalismului încearcă să distrugă astăzi și tot ce a putut clădi în Ardeal avântul creator al conștiinței și mândriei noastre naționale?

Trebuind să se aleagă un nou președinte al Asociației, în locul vrednicului și neuitatului Andrei Bârseanu, oamenii partidului național s'au dus la Sibiu ca la cucerirea unui cerc electoral, și dintr'o adunare care trebuia să aminteasscă întru totul vechiul idealism al Ardealului, au făcut o adunare de scandalagii în care ambițiile politice au înlocuit cu desăvârșire orice preocupare culturală.

Dacă oamenii aceștia ar fi dorit într'adevăr păstrarea și înflorirea Asociației ca instituție legată de pământul Ardealului, ei cei dintâi ar fi trebuit să înțeleagă că pasiunele politice nu au ce căta în sînul unui așezământ în care ne-am deprins să vedem cea mai sacră dintre creațiile conștiinței românești din Ardeal. Si doar erau aici cărturari cari să fie vrednici să ocupe locul regretatului Andrei Bârseanu.

De ce nu s'au gândit oamenii partidului național ca un Sextil Pușcariu sau un Bogdan-Duică, de pildă ar fi fost foarte potriviți pentru conducerea unei instituții de unde trebuie să vorbească puterea de înfrățire a culturii iar nu pasiunile aducatoare de vrajbă ale luptelor noastre politice? Cine ar fi îndrăznit să spuie un singur cuvânt împotrivă unor cărturari cari ar fi putut aduce în fruntea Asociației o autoritate nemăcinată în mijlocul luptelor politice și ar fi putut deci să păstreze neștirbit prestigiul cultural al acestei instituții ardelenești?

Dar, mergând la adunarea dela Sibiu, partidul național n'a urmărit altceva decât să transforme și Asociația într'un instrument al politicei regionaliste.

Este drept că lovitura barbarilor a fost zădărnicită prin acțiunea câtorva ardeleni cari au înțeles că cel puțin Asociația trebue cruțată de furia distrugătoare a regionalismului.

In fața candidaturii dlui Vasile Goldiș a fost pusă candidatura profesorului Iorga — și regionalismul a trebuit să-și place capul la adăpostul unei formule care a îngăduit amânarea alegerii de președinte. Rămâne însă bine stabilit că, la Sibiiu, regionaliștii au încercat să se întindă de la politică la cultură, făcându-ne astfel atenți asupra unei primejdii în fața căreia nicio conștiință românească nu poate să rămâie nepăsătoare.

Căci oricâte nenorociri am avea să înfruntăm de pe urma politicei regionaliste, niciuna nu poate fi mai mare decât izolarea culturală a Ardealului.

Tot ce pierdem în mijlocul diviziunilor politice putem repara oricând prin puterea culturii.

Unitatea sufletului românesc avea nici un singur refugiu: vatra sacră a Asociației unde ardea necontenit focul culturei naționale.

Politica partidului național a încercat însă să distrugă și acest sacru așezământ gonind din el vestalele culturei pentru a pune în locul lor pe reprezentanții barbariei regionaliste.

Darul vechiului regat

In „Infrățirea" de eri ne-am mărturisit indignarea împotriva acțiunii partidului național care nu s'a sfiit să coboare pasiunea și interesul politic în mijlocul adunării întrunite „să aleagă pe noul președinte al „Asociațiunei."

Stăpânit de cel mai îndărătnic politicianism, partidul național n'a înțeles să-și stăvilească patima nici în fața unui așezământ care înfățișează pentru noi o tradiție de cultură și de luptă națională.

Adunarea „Asociațiunei" trebuia să se desfășoare într'o atmosferă curată, în care nici o preocupare străină de cultură n'ar fi fost cu cale să se strecoare. Ea trebuia să fie ceiace fusese totdeauna: un prilej de manifestare a solidarității noastre culturale.

Câtă însuflețire și câtă măreție se legau odinioară de aceste adunări ale „Asociației". Toți cei cari veneau acolo aduceau un suflet curat și o preocupare cinstită. Nimeni nu se gândea decât să sporească printr'o cât de modestă contribuție prestigiul și puterea de înfăptuire a acestui așezământ de cultură națională. Niciodată o adunare a „Astrei" n'a cunoscut interesele personale și niciodată ea nu s'a găsit într'o atmosferă infectată de politicianism ca de data asta.

Dar partidul național a înțeles să facă dintr'o adunare cu un atât de puternic caracter cultural și național, o adunare politică. El și-a mobilizat agenții electorali la Sibiu ieși cum ar fi fost vorba de o alegere de deputat.

Gălăgioși lipsiți de autoritatea unui trecut de activitate culturală, preocupați numai de interese politice, oamenii trimiși de partidul național n'au făcut decât să murdărească prin atitudinea și prin mari operile lor prestigiul care se leagă în amintirea noastră de adunările „Asociațiunii". In mijlocul unei dezlănțuiri atât de violente de patimi și interese politice s'au desfășurat dezbaterile adunării.

Prezent la dezbateri era și un om din vechiul regat: colonelul Manolescu, președintele „Caselor Naționale." Și omul acesta, străin de patimile cari se agitau în adunare și desigur îndurerat de cele ce se petreceau, a luat cuvântul și în calitate de reprezentant al unei societăți culturale din vechiul regat a oferit 60.000 lei pentru „Asociațiune" și 9000 lei pentru „fondul Andrei Bârseanu". Iată gestul vechiului regat, al vechiului regat ponegrit și insultat de oamenii partidului național. Pe când partidul național n'a adus la Sibiu decât tot ce putea scădea prestigiul adunării, vechiul regat a adus un dar, desigur modest, care totuși înseamnă o contribuție la opera culturală a „Asociațiunei".

Gestul are semnificația adâncă a unei mustrări pentru toți cei cari zilnic păcătuesc prin fapta și prin pornirea lor împotriva sufletului nostru național.

Probleme economice

Ce se scumpește traiul

— Declarațiile dlui V. Sasu, ministrul industriei și comerțului —

De la războiu încoace una din preocupările de căpetenie ale guvernanților, nu numai de la noi, dar și din alte țări, a fost problema eftinirei traiului.

In adevăr, s'a observat că odată cu izbucnirea războiului viața s'a scumpit și a mers în proporție crescând de atunci și până în prezent, când prețurile au atins maximum. Toată lumea se agită și aduce acuzațiuni guvernelor, că din pricina indolenței lor, viața se scumpește, amenințând să ia proporții în stare de a nu fi suportate de nimeni. Și, aceasta fără ca să se gândească asupra cauzelor reale datorită cărora am ajuns la situația din prezent.

Dar ceia ce e mai mult, unii dintre opozanți au găsit de cuviință chiar să exploateze nevoile mulțimei, cu scopul de a trage proprii foloase politice. De aceia, ei nu se sfiesc de loc de a aduce conducătorilor tot felul de învinuiri. O atitudine corectă din partea lor, de sigur, că ar fi, ca în acelaș timp cu criticile ce dea și soluțiunile corespunzătoare dezlegărei problemelor economice la ordinea zilei. Dar, lucrurile nu se petrec în modul acesta, din care cauză de multe ori guvernele sunt silite să-și îndeplinească misiunea lor în atmosferă ostilă oricărei încercări de refacere.

In legătură cu această importantă chestiune, pentru ca alarma nejustificată cu privire la indolența ce s'ar observa pe seama guvernului actual să fie înlăturată, dl Vasile Sasu ministrul industriei și comerțului, ocupându-se de problema scumpirei traiului, zilele acestea a dat câteva lămuriri ziariștilor din capitală, de natură să lămurească pe de-a întregul orice nedumerire în această privință.

Dl V. Sasu, după ce recunoaște urcarea neîntreruptă și îngrijitoare a prețurilor, atribue acestei precare situații nu un caracter național, ci mondial. In acelaș timp, dsa declară că țara noastră în comparație cu streinătatea din punctul de vedere al scumpirei traiului, se prezintă în condițiuni cu mult mai bune. Ministrul industriei și comerțului, oprindu-se apoi asupra cauzelor, cărora se datorește această stare de lucruri, spune că ele sunt în număr de trei și de ordine diferite:

1. Cauze economice caracteristice resboaielor, provocate prin sdruncinarea echilibrului economic, având ca imediată urmare scăderea producției.

2. Cauze financiare, datarite fluctuațiilor valutare. Privită din acest punct de vedere situația financiară a țărei noastre, vom constata că deprecierei leului i se datorește scumpirea mai ales a mărfurilor importate din țările cu valuta tare.

3. O altă cauză care a contribuit într'o măsură tot atât de mare la greutățile traiului de astăzi, este și dezechilibrarea nu numai a stărei economice, dar și a moralității publice. O goană nebună după câștiguri mari și repezi a cuprins toate categoriile sociale.

Toți au pretenția să vândă cât mai scump și să cumpere cât mai eftin, iar acei care se gândesc la interesul general, sunt foarte puțini la număr. Această stare pe care am putea-o numi morbidă — zice dl Saou — face ca toate categoriile sociale să speculeze nevoile mulțimei, ceea ce determină un fel de specula reciprocă.

Dacă, prin urmare, acestea sunt cauzele cari au determinat scumpirea traiului, fără îndoială că se impune de a căuta remediul în această direcțiune. Căci, nu prin mijloace artificiale vom putea ajunge să îmbunătățim situația, ci prin soluțiuni reale și metodice. In zadar, se va agita opoziția și în zadar se vor alarma consumatorii, de oare ce eftenirea traiului nu va putea fi realizată de cât atunci când chibzuința conducătorilor, va face să dispară cauzele cari au condus la situația economică precară din prezent.

De la venirea lui la cârma țărei, actualul guvern depune o intensă activitate în vederea atingerei acestui scop. Rezultatele obținute până acum, este firesc, nu sunt prea remarcabile, întrucât timpul a fost prea scurt și nelndestulător pentru ca organismul țărei să fie așezat pe noui baze corespunzătoare vremilor în care trăim.

Rând pe rând însă toate problemele economice și financiare își găsesc soluționarea lor, iar în măsura realizărei lor, viața publică resimte ameliorarea corespunzatoare.

O conferință preliminară LA PARIS

Temerile Angliei

Paris. La Quai d'Orsay domnește părerea că nu trebue să se dea impresia că se renunță la conferința dela Lausanne. Franța, Anglia și Italia ar putea ține o conferință preliminară la Paris, cu prilejul trecerii celegaților britanici și italieni prin capitala Franței.

Temerile Angliei, de a fi izolată la Lausanne nu sunt întemeiate îndată ce cooperarea continuă între aliați. Numai dacă Anglia va căuta să-și impue programul ei celorlalte mari puteri s'ar produce izolarea Angliei provocată chiar de ea.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

HAMLET

tragedie în 5 acte și 15 tablouri de W. Shakespeare

Oridecâteori exigențele meseriei m'au silit să scriu despre Shakespeare, m'am simțit jenat, stângaciu. „Hamlet" m'a intimidat în chip deosebit.

In fața acestei opere de granit, povara de cronicar dramatic mi s'a părut totdeauna mai apăsătoare; meseria, meschină și ridicolă. Moliere e fără îndoială mare, dar e mai aproape de înțelegerea mediocrității generale; Moliere e mare fără să covârșească, e mare cu discreție, și deaceea de Moliere se poate vorbi fără reticențele deosebirii de nivel intelectual. Mare este și Goethe, mari sunt și clasicii francezi Corneille și Racine, dar sunt mari în sensul nostru omenesc; mare este Tolstoi și Ibsen, dar sunt mai aproape de noi, sunt crescuți în înțelegerea noastră și îi putem privi cu oricâtă admirație ne îngăduie cuprinsul gândului și al inimii; Shakespeare înfricoșează. Gigantul acesta al gândirii a rupt hotarele omenescului și a inundat globul nostru de tină și mediocritate cu lumina furată prometeic de dincolo de noi.

Iată de ce mi se pare meschin să scriu despre opera lui Shakespeare, când cu ce s'a scris despre această operă timp de trei veacuri s'ar putea umple mai multe mari biblioteci; și iată de ce mi se pare nespus de împovorătoare sarcina când Shakespeare este Shakespeare, iar „Hamlet" se românește în Ardeal.

Supunându-mă așadar imperativului meseriei, mi-ar veni mai lesne să mă întreb, ca mulți alții, doct și cu ifos: „Cine este Shakespeare?" Este oare Shakespeare, sau este filosoful Bacon, lordul Derby, ori altul?... Voi putea să amintesc că „Hamlet" servește pentru studii de psihiatrie la facultatea de medicină dela Paris și că Shakespeare este mai popular în Germania decât în Anglia.

Și desigur publicul care a fost dus de către direcțiunea teatrului Național din Cluj, fără nici o transiție, de la „Extemporalul" dlui Gusti la „Hamlet" al lui Shakespeare, va fi mai mulțumit după cum s'a arătat mai pasionat pentru abilitățile lui Polonius și giumbușlucurile groparului, decât pentru adâncimea acestor giumbușlucuri cu sens și decât pentru chinuitoarele gânduri ale nefericitului prinț.

Nu, nu! Hamlet mă intimidează prea mult pentruca să îndrăznesc a-i adânci ființa divină și omenească în acelaș timp. Publicul crescut la școala „Extemporalului" din acest an, și a „Cinematografului" din anul trecut, a înțeles că Hamlet nu merită prea multă atenție. „10 by or not to by" se aude la toate colțurile de stradă unde există un „Corso" select, și în orice cafenea unde se rezervă o masă pentru „intelectualii" cari citesc zilnic între 4—8 după prânz gazetele. Sînt acolo scene și lucruri mult mai demne de atenție: A[illegible]ția umbrei e plină de mister și publicul se poate întreba cu justificată curiozitate: „Oare cum face actorul lumina ciudată care [illegible]"

Hamlet a rămas în mintea publicului dela reprezentanția de Sâmbătă seara tot așa de neînțeles pe cât era de neînțeles de lumea în care geniul lui Shakespeare l'a pus să se miște. In mod firesc dar, publicul s'a dat de partea Regelui, Reginei, a lui Polonius și Laert, a lui Rosencrantz și Osrie. Groparul mi e pentru acest public decât un accident înveselitor, iar Ofelia unul trist.

Omul chinuit de nehotărâre nu prezintă înteres decât când face inteligent „pe nebunul" și nu e înțeles decât de bunul și credinciosul Horațiu.

Nădăjduim că „sala" aceea care tușea și se frământa neastâmpărat când vorbea Hamlet; „sala" care a făcut să nu se audă nici o iotă din admirabila lecție pe care o dă Hamlet actorului, lecție unică în literatura critică universală; „sala" aceasta trebue să-și fi avut Horațiul ei, care din colțul lui retras și urmărească cu răsuflarea înăbușită cum se sbate durerea în sufletul omului chinuit de nehotărîre, care să pătrundă secretul vorbelor de amară și dureroasă filozofie ale lui Hamlet și care să aibă dreptul să îngâne odată cu semenul său de pe scenă:

„Noapte bună, nefericite prinț,
noapte bună. Și facă-se ca
psalmii îngerilor să legăne cu
cântecele lor somnul tău. —
Noapte bună."

*

Dl Zaharia Bârsan și-a dat toată osteneala să dea o cât mai onorabilă interpretare ciudatului personagiu shakespeare-ian. Dacă în interpretarea sa, Hamlet e, ca să zicem așa, cam terestru, vina nu poate fi decât a lui Shakespeare. Totuși trebue să recunoaștem că dl Bârsan a avut scene admirabil reușite. Scena în care Hamlet își calcă în sine dragostea și trimite pe Ofelia la mănăstire nu poate aminti decât la puțină lume pe Notara.

Credem că s'a încercat o farsă, de prost gust dealtfel, distribuindu-se dșoarei Jeana Popovici rolul Ofeliei. Oricât de redus ar fi personalul artistic al Teatrului Național, o Ofelie mai potrivită rolului tot s'ar fi găsit. Tot atât de nepotrivit în rol a fost dl Papa-Stănescu, ale cărui calități artistice nu i le contestăm făcând această remarcă. Dar pentru respectul pe care îl datorăm operilor lui Shakespeare să ni se dea voie să pretindem mai multă atenție la distribuția rolurilor.

Ansamblul, la care a luat parte aproape tot personalul artistic al teatrului, s'a menținut într'o onorabilă notă. Spectacolul s'ar putea declara reușit dacă n'ar fi avut cele câteva note discordante remarcate mai sus, la care suntem obligați să adăogăm execrabila apariție a dlui Bulandra în Laert.

O bună remarcă din totalitatea ansamblului au făcut dnii Gh. Bănuțiu (Actorul I) care a dovedit calități lăudabile de actor în dubla sa postură de actor, și dl Ionescu-Ghibericon în groparul.

D. I. C.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

ECOURI

Premiile Nobel din anul acesta

Se comunică din Stockholm: Premiul Nobel pentru medicină nu se va decerne anul acesta. Premiul literar ar fi să se atribue lui Thomas Hardy. Thomas Hardy unul din cei mai bătrâni romancieri englezi în viață, s'a născut la 1 Iunie 1840, este dar în vârstă de 83 de ani. Dela 1870 încoace a scris o lungă serie de romane și nuvele.

După ziarul suedez „Nya Dagligt Allahanda" în Suedia este un puternic curent ca să se atribue lui Eninstein premiul Nobel pentru fizică din anul acesta.

Căsătorii princiare

„Daily News" află din Bruxelles că în cercurile curții regale se vorbește despre iminenta logodnă a prințului moștenitor Leopold cu infanta Beatrice de Spania, fiica mai mare a regelui Alfons XIII Prințul Leopold este acum de 21 ani, infanta are 13 ani.

Se mai confirmă și știrea dată de ziare despre logodna prințesei Maria Iossé fiica, de 16 ani, a regelui Albert al Belgiei cu prințul moștenitor al Italiei.

Familia imperială rusă în film

Societatea cinematografică vieneză „Friedrich Fehér-Film-Ges" a început înscenarea filmului „Die letzte Zarin" (Ultima țarină).

Manuscrisul datorit lui Leopold Iacobsohn și Friedrich Fehér tratează tragedia familiei Romanow având pe fosta țarină Alexandra, soția lui Nicolae II al Rusiei cu punct principal de atracție și în jurul căreia se desfășoară întreaga acțiune.

Rolul principal feminin este interpretat de Magda Sonja, iar regia e condusă de Friedrich Fehér.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica științifică

— SBORUL CU AJUTORUL PÂNZEI —

Ocupându-se de noua descoperire a avionului fără motor, René Quinton, vice președintele ligei aeronautice din Franța publică un inte eisant articol în „Je saîsi tout", pe care-l rezumăm mai jos.

Sborul cu ajutorul pânzei este o mare descoperire a minței omenești, pe care omul a realizat-o totuși destul de simplu, întrebuințând o simplă bucată de pânză, întinsă pe un cadru de lemn. Această bucată de pânză, ține însă un om, permițându-i să sboare în aer o oră, două, trei și în curând desigur atât timp cât va voi.

S'a crezut în timpul din urmă, că facultatea de a sbura a omului nu va fi desăvârșită, decât numai atunci când el va putea să dispuie de un motor ușor, datorită progresului științei macanice.

Nimic mai inexact, căci vedem astăzi că omul poate disputa păsărilor imperiul aerului, numai cu ajutorul unei bucăți de pânză. E de mirat cum o descoperire așa de însemnată, care a atâtat spiritul popoarelor de la originea lor, a așteptat atâtea secole realizarea sa efectivă.

Grecii, cari au fost apostolii tuturor științelor și care au inventat mitul lui Icar cunoșteau vulturul care sboară în aer, fără a da din aripi și care ar fi putut fi ultat de urmașii lor pentru a ajunge la cucerirea aerului.

Soluția cea mai simplă, e însă totdeauna acea, care se impune cea din urmă spiritului omenesc.

Suntem martori astăzi la o descoperire, care trebuia să fie îndeplinită odată cu aurora civilizațiilor; din această cauză și emoțiunea produsă e atât de justificată.

Ce e aerul?

Pe pantele Rhoenului, lângă Fulda, în fața Muntelui Păsărilor, în regiunea celebră altădată pentru dresajul vulturilor, Germanii au reușit să se menție în aer ore întregi, la fel cu goelandul sau vulturul, descriind cercuri, urcând, virând și însfârșit scoborând în punctul pe care și-l aleseseră.

Care e explicația acestei minuni?

Până în 1643, acum două secole și jumătate, aerul se confunda în imaginația oamenilor cu vidul. Torricelli și Pascal au demonstrat însă că el are o greutate, o presiune Aerul este o masă fluidă, necontenit agitată

Încălzit de pământ în unele regiuni, spre exemplu în regiunile tropicale, răcit în altele, el este supus la depresiuni sau la compresiuni, din care rezultă curenți între diferitele ținuturi ale globului pământesc; acești curenți sunt ceia ce numim noi, vânt.

Dacă aerul în loc de a fi invizibil, ar avea opacitatea majorității corpurilor, el ne-ar apărea ca o masă în mișcare, când înălțându-se spre cer, când precipitându-se spre pământ, rar având o poziție stabilă sau orizontală.

Acești curenți ascendenți și descendenți posedă o forță, care se poate întrebuința.

Unele păsări o întrebuințează de timp îndelungat și atât de bine, încât îi împrumută toată energia sborului lor, ajungând să stea zile întregi în atmosferă, parcurgând distanțe, enorme, fără a mișca măcar aripile.

Cum sboară vulturul?

Pentru a arăta care-i mecanismul sborului, la păsările bune sburătoare, e suficient un singur exemplu, al vulturului condor din Egipt, observat timp de ani întregi de naturalistul Mouillard.

Îndată ce și-a luat sborul, vulturul întinde aripile și fără ale mișca se înalță, descriind orbite atras către cer de o forță invizibilă. Cu o viteză de 50 de kilometri pe oră, el poate parcurge zilnic 800—1000 de kilometri. Unul din popasurile vulturilor din Cairo este muntele Sinai, 300 km. depărtare de Cairo. In fiecare dimineață vulturii părăsesc muntele, explorează din sbor regiunea și se întorc înapoi, fără să fi dat de 30 de ori din aripi.

Iată cum se explică acest fel de a sbura. Soarele care dogorește, încălzește nisipul Egiptului, coloane de aer arzător se ridică pretutindeni, vulturul se lasă dus de ele, câștigând în înălțime, apoi întrebuințează scoborârea acestor coloane, înaintând în atmosferă.

Astfel navighează el, fără sforțări musculare, susținut de această lavă aeriană, care-i furnizează energia necesară.

Idrac în Maroc, demonstrează mecanismul sborului fără bătaie din aripi, întrebuințând zmeuri, ce aveau cu ele instrumente înregistrătoare a forței de ascensiune a aerului și a temperaturei sale.

Când curentul înceta, termometrul se scobora și astfel el demonstrează că vulturul se conformează acestei teorii.

Sborul fără motor al oamenilor, nu e altceva decât sborul vulturului, cu deosebire că în regiunile accidentate unde Germanii și Francezii au făcut experiențele, curenții ascendenți sunt datorați nu supraîncălzirei terenului, ci loviței aerului de eminențele reliefului.

Succesul nu e datorit însă numai condițiilor atmosferice, ci și modului cum au fost construite aparatele.

Martens și Hentzen, cei doi aviatori germani, cari au încercat întâiaoară acest sbor au suprimat roțile sau patinele, care ajută aterisajului aeroplanelor, făcând astfel ca aparatul să aibă de înfruntat o rezistență mai mică din partea aerului.

Acest lucru se poate observa și la pasăre, care alipește membrele sale inferioare de corp în timpul sborului. E inadmisibil ca un aparat care are nevoie de roate numai 30 de secunde, pentru a-și lua sborul și alte 30 pentru a ateriza, să le poarte cu el timp de șase sau opt ore de zbor o greutate inutilă, care-i micșorează forța cam cu o cincime.

Nimeni nu poate prevedea viitorul, care-i este rezervat nouei mașini de sburat; dacă sborul cu ajutorul pânzei va reuși să înlocuiască cu deplin succes sborul cu ajutorul motorului.

Cronica politică

„Slăbiciunea opoziției, tăria guvernului". Ruperea tratativelor dintre partidul național și țărăniști, pe care, cunoscând mentalitatea conducătorilor naționaliști, noi o prevăzusem, a stârnit amărăciunea unor cercuri și gazete politice, cari legaseră oarecari nădejdi și interese de încheierea unui acord între aceste partide.

Astfel „Adevărul" ocupându-se de ruptura dintre partidul național și țărăniști, scrie că dezbinarea și, deci, slăbiciunea opoziției face tăria guvernului. Că adecă, dacă partidele de opoziție s'ar putea uni, situațiunea guvernului ar fi primejduită. Dar a judeca astfel, înseamnă a judeca după aparențe. Și mai mult decât oriunde, aparențele înșală în politică.

Tăria unui guvern nu stă în slăbiciunea opoziției. Ci ea stă în actele pe care le poate face acel guvern. Expresiune a încrederii și a nădejdilor obștești în clipa venirii sale la cârmă, un guvern nu-și poate pierde autoritatea cu care l'a investit voința țării, decât dacă prin activitatea lui n'a răspuns așteptărilor. Dacă s'a dovedit incapabil să facă față nenumăratelor și covârșitoarelor cerințe ale guvernării, el e nevoit să plece dela putere sub presiunea opiniei publice. Dacă dimpotrivă guvernul sa arătat putere de muncă, voință și pricepere în actele sale, el păstrează intactă încrederea țării. Și cu această armură, el poate înfrunta toate atacurile opoziției. Coalizată sau dezbinată, ea nu înfățișează nici când o primejdie pentru un guvern sprijinit pe încrederea obștească. Fiindcă slăbiciunea ei nu stă în faptul că e dezbinată, după cum nici tăria ei n'ar sta într'o coalizare. Lipsa de autoritate morală și de prestigiu politic, ambele pierdute prin actele săvârșite, iată cauzele slăbiciunei opoziției. Un singur partid poate răsturna un guvern dacă el înfățișează la un moment dat reacțiunea opiniei publice împotriva unei guvernări incorecte sau incapabile.

Încât opoziția nu e slabă pentrucă e dezbinată, ci pentrucă ea nu este în contact moral cu massele. Iar guvernul nu e tare pentrucă opoziția e slabă, ci pentrucă el își trage forțele din acest contact moral cu țara, care lipsește opoziției.

File de calendar

Pământul făgăduinții

Al făgăduinții făcute de Lenin.

Citim:

PRAVDA din Moscova anunță că comisarul aviației militare la Smolensk propunând ca să se pună avioane în serviciul aprovizionărei pentru regiunile foametei, răspunsul a fost: „Avioanele transportă în acele regiuni oratori și broșuri de propagandă".

Se pare că în Sovietia cum spun Rușii pribegi prin Europa, țărei lor, trebue să existe un număr considerabil de aeroplane. Toate articolele de prin ziare, toate cărțile, toate publicațiile cari scriu despre Rusia lui Lenin, spune într'una despre aeroplane. La câteva pagini, la câteva rânduri chiar, hait, un aeroplan sau un automobil. Ba chiar și biciclete. E o obsesie puternică.

Trebue să fie tot ce se poate vedea „mobil" în Rusia, afară de oameni. Țara animalelor mecanice!

Tot ce-a fost vită cornută, alergătoare, sburătoare, s'a prăpădit de mult în stomacurile fără fund ale mâncăcioșilor din schițele lui Cehov.

Și în locul lor, pretutindeni acum, doar sbârnâit de aeroplane și miros aspru de benzină.

Iată programul progresurilor. Societatea „Protecțiunea animalelor rusești" trebue să fie fericită.

Mașina nu obosește și pe ea n'o doare lovitura. Și se răsbună. Sau mai bine răsbună mașinele animale dinnainte, și e teribilă răsbunarea ei! Ofițerii dela aviație pot s'o spună.

Oare să fie oidoma tabloul acesta? Oare să nu mai fi rămas nici un animal în întreaga Rusie? De necrezut!

Dar cazacii? Cazacii să nu mai aibă ei caii lor? Închipuiți-vă ceva groaznic: un cazac mâncându-și calul de foame. Pe credinciosul și vreduicul lui servitor. Închipuiți-vi-l pregătindu-se să-i taie, mângâindu-l și palindu-l așa cum trebue să-și jelească cafrii pe tatăl lor înainte de a-l ucide. Plângându-l ca Ben-Ardun. El-zorab Apoi închizând de-odată ochii și dând lovitura...

Și pe urmă mâncând tacticos fiertura și rasolul: bucățile stropite cu lacrămi oprindu-i-se în gât și totuși dând zor, dând zor, ca să nu se strice provizia peste trei zile.

Și apoi, cu ultima înghițitură; pustiul groaznic, întiorător, omorător: iipsa celui drag, lipsa celui ți-ai dus viața întreagă.

Cu neputință să nu mai existe cai în Rusia. E cu desăvârșire absurd. Închipuiți-vă cazacii pe biciclete. E pur și simplu caraghios. O sotnie de bicicliști... dracul nu poate să fie chiar așa de negru.

Și totuși în orașe în toate orașele și'n guberniile (respublicile mă rog) infoametate mașina.

Măria sa motorul.

Cu neputință ca țara idealului social, să nu fie și țara idealului științific. Totul trebue să se petreacă așa ca în romanele utopiștilor, cari în viziunea lui Anatole France din „Sur la pierre blanche".

Egalitate perfectă, aeroplane pe sus, femeile în comun, și două ore de muncă pe zi. Anatole France descrie viața intelectualului, care vine cu avionul de peste șapte munți, lucrează două ore pe zi și pleacă însoțit de tovărășa de muncă, îmbrăcată bărbătește și pe care cu greu o recunoști că e femee. Lucrează într'o brutărie amândoi, frământând, cu mașini firește, pâinea de toate zilele.

Bietul France! Viziunea lui pe care el o proiectează peste câteva secole, e mai prejos de realitatea actuală. Odată cu detronarea animalului, a vechilor prejudecăți burgheze, Sovietia a detronat și pâinea. Ea trimete în regiunile înfometate broșuri de propagandă.

Nomo Filax.

Răspândiți „Infrățirea"

Cauzele rupturii tratativelor cu țărăniștii

Destăinuirea unui fruntaș țărănist

Trâmbițatele tratative care se urmau între partidul național și țărăniști pentru stabilirea unui acord s'au terminat cu un lamentabil eșec. Ruptura este de data asta definitivă.

In privința cauzelor cari au determinat încetarea pertractărilor, un fruntaș ărănist a făcut o interesantă destăinuire spunând:

„Cartelul pe care-l proiectasem împreună, partidul național îl voia însă numai până la venirea la putere, accentuând că acest cartel va putea fi denunțat de către contra tanți, ori când se va găsi de cuviință și chiar înainte de a se ajunge la guvern."

Evident că nici un partid politic nu ar putea primi un acord conceput astfel. Numai un partid ca cel național, care pertractează cu toată lumea, dar nu se înțelege cu nimeni, putea veni cu un asemenea proect de cartel.

Clauza care spune că acordul va putea fi denunțat oricând, chiar și înainte de a se ajunge la guvern *dovedește spiritul de oportunism și nesinceritatea unor oameni cari pentru a se vedea mai repede ajunși la bunătățile puterii sunt gata oricând să-și trădeze prietenii. Din ca va înțelege oricine că pe prietenia și sinceritatea politică a partidului național, nu se poate bizui cineva.*

Opoziția amenință

Am arătat vreme din care va fi rezultatul pertractărilor dintre partidul național și cel țărănesc.

In neputința de a cădea la o înțelegere, referindu-se la lucrările Comisiunei constituționale, presa acestei opoziții recunoaște totuși că guvernul și parlamentul lucrează, nu însă fără a-și exprima răutatea că și în lipsa regionaliștilor și a țărăniștilor, țara își va avea în curând o constituție nouă.

Dorința de a forma un front unic al opoziției contra actualului guvern, neputând fi adusă la îndeplinire, cei ce au pus totdeauna interesele lor personale, înaintea intereselor statului nu pregetă să se pună în calea reformelor de unificare și de consolidare, care nu pot să mai întârzie. Și interesele regionaliștilor de a nu fi consfințită unificarea printr'o constituție ies cu atât mai mult la iveală, cu cât înșiși ei sunt acei cari au protestat în repetate rânduri, contra inegalității legilor din Ardeal cu cele din vechiul regat.

Văzând însă că nici campania prin presă n'are nici un răsunet în public, opoziția nu vrea să se mulțumească numai cu atâta.

Crezând că va putea intimida guvernul, ea nu se sfiește să afirme că indiferent de faptul dacă va participa sau nu la lucrările parlamentului, e ferm decisă să împiedice pe cale parlamentară sau extra-parlamentară, lucrările parlamentului, urmând ca în caz când guvernul s'ar opune, să ia măsuri și atitudini exreme.

Nu putem lua în serios produsul ziaristului, care a îndrăznit să scrie asemenea lucruri și credem că oricât ar fi lipsiți de scrupule, conducătorii opoziției nu pot să-și ia asupră-și astfel de atitudini, care nu-și pot avea explicația, decât dacă sunt în legătură cu instigații care-și au originea dincolo de granițele țării noastre. Și atunci fără îndoială că guvernul nu va întârzia o clipă ca ei să fie trași la răspundere.

Epilogul politicei de duplicitate

Un mic istoric al relațiilor dintre partidul național și partidul țărănist. Cum au fost țărăniștii înșelați o vară întreagă. Pe pragul ruinei politice a partidului național

In sfârșit ruptura s'a produs. Gândindu-ne la un trecut nu tocmai depărtat am putea întreba: Pe când reîmpăcarea? Partidul național a mai colaborat cu partidul țărănist pentru a se certa în alegerile parțiale. Nu a trecut mult timp însă și dl Manu care declara că nu poate admite lupta de clasă și-a uitat declarațiile și a invitat la Cluj pe dl Mihalache și Lupu, cari luptau pe atunci în Bucovina contra statului încasator de dări. De atunci paralel cu activitatea extra parlamentară avortată odată, se urmau regulat „pertractările" între cele două partide.

In definitiv chestiunea se prezenta astfel. Partidul țărănist care ieșise sdrobit din alegerile generale căuta un sprijin pentru a se reface politicește; partidul național ajuns la falimentul politicei sale în Ardeal căuta același lucru. O singură deosebire numai există între aceste interese politice asemănătoare. Partidul național voia să tragă maximul de folos fără să dea nimic și mai cu deosebire fără să-și piardă ființa politică. Teama era justificată și de faptul că și la conducerea acestui partid se întronase convingerea că partidul național este un anachronism în complexul vieții noastre politice, iar interesele conducătorilor nu se împăcau cu această idee. Pe când partidul țărănist partid nou și fără prea strânse legături cu o anume idee politică de călăuză era gata să evite o ruină prea timpurie.

Datorită acestei mici deosebiri partidul național a izbutit să tot lungească „pertractările" cu țăreniștii, lăsându-i să creadă că nu este exclusă posibilitatea unei fuzionări. Cu aceasta a trecut vara, partidul național și partidul țărănist au agitat în toate chipurile, dar fără folosul pe care îl urmăreau: răsturnarea guvernului. Din potrivă guvernul a fost găsit în toamnă mai tare ca oricând, și hotărât să ducă la sfârșit opera de consolidare și refacere pe care țara timp de patru ani zădarnic a așteptat-o.

Rezultatele activității extraparlamentare au avut în schimb darul să deschidă ochii țăreniștilor. Tovărășia cu partidul național și activitatea de sistematică obstrucție le-a retras tot restul de credit ce le mai rămăseseră în țară, iar partidul național evita orice discuție precisă asupra intențiilor sale de viitor. Astfel țăreniștii erau hotărâți să participe la încoronare și pe această cale să-și facă drum către locurile părăsite din parlament, când prin surprindere partidul național a luat hotărârea de abținere. O săptămână după aceasta partidul țărănist la aceeiaș hotărâre.

Ce se întâmplase? După hotărârea pripită dela Cluj, misionarii ai partidului național s'au prezentat partidului țărănist pentru a lua în discuție chestiunea colaborării — eventual a fuzionării, spuneau ei, — iar partidul țărănist pus în fața unor propuneri formale, s'a lăsat înșelat și de rândul acesta, hotărând pentru a fi pe placul partidului național, abținerea dela încoronare. „Pertractările" [illegible] suspendate pentruca domnul Manu să consulte comitetul executiv, și iar au fost reluate, și iar suspendate,... până ce a trecut încoronarea, când partidul național a început să o scalde, iar domnul Manu să vorbească sibilic.

Partidul țărănist presimțind că a fost tras într'o nouă cursă și constatând că partidul național cochetează și cu democrații lui Take Ionescu, a hotărît să dea ultimatul de acum câteva zile, la care partidul național a răspuns Vineri fără să precizeze nimic. In fața certitudinei, partidul țărănist a declarat rupte relațiunile ca partidul național și a publicat cunoscutul comunicat.

Sântem curioși să știm cari sânt „pricinile", pe cari partidul țărănist crede că nu e timpul să le arate acum, deși avem convingerea, că alte pricini nu puteau provoca ruptura dacă nu e vorba de lipsa de sinceritate și seriozitate politică a conducătorilor partidului național.

Astfel se termină cu o tovărășie de pe urma căreia țara n'a avut decât de pierdut. Pocăința târzie a partidului țărănist însă nu poate fi reală decât dacă ea e însoțită de dorința de muncă cinstită și constructivă; iar îndărătnicia în rele a partidului național nu mai poate îngrijora pe nimeni, ea însemnând prima etapă a unei stări de sfârșit. Izolarea în care se găsește acum partidul național e urmarea firească a politicei sale de auto-dizolvare.

A. R. Gus.

INFORMATII

Societatea „Famma“, a organizat pentru zilele de 18—22 a. c., o expoziţie de păsări, între cari mai interesant va fi un număr de porumbei călători pe cari societatea i-a dresat cu scopul de a-i dărui corpului VI Armată din Cluj.

Expoziţia va avea loc în grădina „Zayo“ din str. Moţilor No. 30.

•

Proprietarii de automobile cari nu s'au prezentat cu maşinele la recensământ în zilele de 23—28 Octombrie a. c. Sunt avizaţi că li s'a mai dat un nou termen în zilele de 16—17 Noembre a. c.

Cei cari nu se vor prezenta nici la această dată vor fi amendaţi conform ordonanţelor în vigoare.

Recensământul va avea loc în localul Prefecturei Judeţului.

•

Comandamentul sergenţilor de oraş din Prefectura Poliţiei Cluj, aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în urma îmbunătăţirei soartei funcţionarilor publici un sergent de oraş necăsătorit capătă până la 1200 lei lunar plus locuinţă; cel căsătorit fără copii 1400 lei lunar iar cel căsătorit, cu copii 1500 lei lunar.

Fiind lipsă de personal, doritorii de a ocupa asemenea posturi se pot adresa Comandamentului Corpului de sergenţi din calea Victoriei No. 97, aducându-şi totodată şi actele justificative de situaţia lor militară. Sunt primiţi în aceste posturi numai cei ştiutori de carte.

•

Comisiunea dunăreană interaliată din Bratislava a admis în mod definitiv ca România şi Jugoslavia să administreze Porţile de Fier.

•

In urma intervenţiei Camerei de comerţ şi industrie din Cluj, ministrul de războiu a dat ordin comandamentului corpului VI armată din Cluj să libereze localul ce-l ocupă actualmente şi care e proprietatea Camerei de comerţ şi industrie.

•

Camera de comerţ şi industrie din Cluj a invitat pe avocaţii din Transilvania şi Banat pentru ziua de 24 Noembrie la o consfătuire în care să se discute reforma financiară.

•

Direcţiunea generală a C.F. R. fiind înştiinţată că personalul de locomotivă care trece cu garniturile pe teritoriile învecinate se ocupă cu diverse contrabande, a hotărât să ia cele mai drastice măsuri pentru dovedirea şi arestarea lor.

•

Direcţia generală Cfr. anunţă ziarele şi pe ziariştii profesionişti să înainteze cât mai neîntârziat, spre preschimbare, permisele permanente de călătorie pe Cfr. Direcţiunii generale, serviciul permiselor, întru cât comisia de ziarişti urmează a se întruni în cursul acestei luni, spre a discuta cererile înaintate.

Din Timişoara ni se anunţă ca eri au trecut cu Simplonul spre Lausanne, delegaţii români la conferinţa orientală, dl Diamandi, ministru plenipotenţiar şi dl Colonel Toma Dumitrescu. Dl I. G. Duca, ministrul externelor va pleca Marţi.

•

Se aduce la cunoştinţa autorilor de cărţi didactice secundare şi primare, că anul acesta manualele se vor depune spre aprobare până la 15 Dec. a. c., la secretariatul Consiliului permanent de pe lângă ministerul instrucţiunii.

La cererile cari însoţesc manualele, se vor alătura şi recipisele de plata taxei regulamentare doveditoare că s'au consemnat la depuneri (nu la stat) sumele necesare, cunoscând că potrivit dispoziţiunilor noului regulament, taxele de cercetare trebuesc plătite de autori, iar nu de minister, ca în trecut.

•

Dl Gh. Stinghie a fost numit director al şcoalei superioare de comerţ din Timişoara.

•

Miercuri, 15 Noembrie 1922, ora 9 seara va avea loc conform prevederilor statuare adunarea generală ordinară a societăţei „Automobil-Club“ din localitate. Adunarea se va ţine la sediul societăţii din str. Regina 16.

•

A plecat la Berlin comisiunea formată din d-nii ingineri Stoica, Economu, Filoreanu şi Gâlcă spre a lua în primire materialul rulant de cale ferată, cuvenit Statului din despăgubirile de războiu, pe anul în curs în valoare de 25 milioane mărci aur.

•

In hotarul comunei Giurtelec din Sălaj, geologul Emil Lobonţiu a descoperit rămăşiţele unui aşezământ al omului preistoric. S'au găsit o mulţime de obiecte, ca topoare de piatră, dalte frânturi de oale, etc.

Se crede că ele corespund obiectelor găsite pe malurile lacurilor din Elveţia şi sunt din vârsta neolitică.

•

„Triple-sec“ *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

•

„Cunoscuta firmă bucureşteană „AFEB“ Soc, An. pt. Materiale de Căl Ferate, Bucureşti, şi-a mutat sediul din Str. Alex. Lahovary 34 în Bdul I. C. Brătianu No. 3“. 2351

•

Intreprinderea de automobile „Centrul“ deschide curs de şoferi şi conductori pentru domni şi doamne cu data de 15 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Ciparia (Heltai) 9. 2359

Ministerul de finanţe a comunicat vămilor, că potrivit hotărârii ministerului de interne, sunt oprite intrarea şi răspândirea în ţară şi a următoarelor publicaţiuni: suplimentul literar al publicaţiei „Hetrol-Heire“, „Americai Magyar Népszava“, ofertele—reclame ale soc. „Industrie und Handelsaktien-gesellschaft für internaţionale Arbeiter-hilfe der Sowjeten-Russland“ (Abteilung Bild, Berlin W. 8, Unter den Lindenstrasse 11), deasemenea şi publicaţia „Pressedienst“.

•

Ministerul de justiţie face cunoscut că pentru examinarea celor cari voesc a fi autorizaţi să exercite profesiunea de inginer hotarnic, comisiunea va ţine şedinţele sale cu începere dela 26 Noembrie 1922, ora 9 dimineaţa, în localul şcolii politehnice din Bucureşti.

Spre a putea fi admişi la examen, aspiranţii trebuie să adreseze cererile lor ministerului până la 24 Noembrie 1922.

Titlurile române din Belgia

Ziarul belgian „Le Soir“ a publicat în numărul său de la 30 Oct. un interviev cu d-l C. I. Băicoianu, director la Banca Naţională a României şi preşedintele comisiunei de ştampilare a fondurilor române din Belgia.

D l Băicoianu a examinat în amănunt situaţiunea economică şi financiară a României arătând silinţele pe cari guvernul actual le face pentru a o consolida.

In ceeace priveşte condiţiunile în cari comisiunea română din Belgia va proceda la stampilarea rentei, d-l Băicoianu a dat relaţiuni amănunţile, din cari extragem următoarele:

„Am cerut detentorilor, belgieni să facă dovada originei titlurilor prezentate la stampilare. Nici o dificultate, atunci când titlurile erau în posesiunea lor înainte de 1914, sau dacă au fost vandut cumpărate dela supuşi aliaţi sau neutrali.

Dar n'am putut admite la stampilare pe cele cumpărate dela foştii supuşi vrăşmaşi în timpul neutralităţei României, căci în tot timpul acesta comerţul cu inamicul era interzis belgienilor chiar de legile războiului, nici acelea cumpărate după întrarea Romaniei în război, de oarece Statul român a făcut cunoscut în mod public prin dispoziţiuni legale şi circulări că nici o operaţiune cu vrăşmaşul ca vânzări, transferturi, etc. nu poate fi recunoscută valabilă, — nici în sfârşit cele cumpărate după încheerea păcei, aceasta făcând să se nască în favoarea Statului român drepturi în virtutea cărora toate titlurile de rentă română aflându-se în mâinile foştilor supuşi vrăjmaşi constituiau gajul nostru, care nu putea în nici un caz să ne fie sustras“.

: Citiţi Infrăţirea :

Criza de locuinţe în Ardeal

— Cum s'ar putea rezolvi —

Fără îndoială că din întreg cuprinsul ţărei noastre, criza de locuinţe se simte mai mult în Ardeal şi cu deosebire la Cluj Până acum s'a încercat fel de fel de soluţii, dar toate au rămas fără rezultate pozitive. Şi trebuie să recunoaştem că pricina nerezolvirei acestei crize, se datoreşte faptului că dispoziţiunile luate în această direcţie se sprijineau pe formule care nu corespondeau de loc situaţiei.

Singura soluţie care ar fi condus la rezultate pozitive, de sigur, că nu putea să fie alta de cât încurajarea din partea statului a construcţiilor.

Din acest punct de vedere, constatăm că deşi în vechiul regat lipsa de locuinţe se simte mai puţin decât în Ardeal, totuşi acolo în cursul verei s'au construit un mare număr de clădiri. După cât suntem informaţi numai în Bucureşti, numărul lor se urcă la 35000—40000.

Oprindu-ne asupra cauzelor care au determinat această stare de lucruri, vom vedea că în primul rând stagnarea campaniei de lucru în Ardeal, se datoreşte lipsei de credit. Pe când în vechiul regat există „Creditul urban“, o instituţie financiară creată încă cu mult înainte de războiu. Tocmai în vederea încurajărei construcţiilor, în Ardeal nu numai că nu există asemenea instituţie de credit, dar chiar băncile existente refuză să acorde credite pentru construirea de locuinţe. Cauza este foarte lesne de înţeles. Nici băncile şi nici particularii, nu vor să-şi imobilizeze capitaluri în care riscul şi nesiguranţa joacă un rol mai mare decât în ori care altă parte.

Fiindcă la noi nu s'a procedat ca în alte state de a se alcătui o lege a chiriilor bine chibzuită, a cărei statornicie să fie asigurată pentru totdeauna iar nu să se modifice la fiecare schimbare de regim. Firesce că în asemenea condiţiuni, când proprietarul de după războiu nu mai este sigur că odată ce capitalul lui va fi interesat într'o întreprindere care în timp scurt îi va aduce venituri în stare să-i amortizeze creditul contractul, nici odată nu vom ajunge să soluţionăm criza de locuinţe.

De acea intervenţia Statului este neapărat necesară. Nici legea oficiilor de închiriere şi nici legea pentru încurajarea construcţiilor nu pot să corespundă împrejurărilor. Se impune modificarea lor potrivit unor norme care să corespundă atât necesităţilor chiriaşilor, dar în acelaş timp să fie apărate şi interesele proprietarilor.

Ori care ar fi modalitatea alcătuirei acestor legi, dela baza lor nu trebue să lipsească încurajarea din partea Statului a construirei de locuinţe. Dar, pentru aceasta se cere sprijinul financiar şi înlesniri în ceia ce priveşte procurarea materialelor prime. In legătură cu aceasta, amintim că deşi în anii precedenţi, Statul acorda înlesniri pe căile ferate în favoarea tuturor acelora cari voiau să-şi refacă clădirile distruse cu prilejul războiului, de câtva timp aceste avantagii au fost suprimate. Ar fi de dorit ca să se ia noui dispoziţii în vederea acordărei de reduceri pe CFR, pentru toţi acei cari solicită mijloace de transport cu scopul ca să construiască locuinţe.

Când se va ţine seamă de toate aceste deziderate amintite mai sus, atunci vom putea nădăjdui într'o rezolvire a crizei de locuinţe.

Nici când şi nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Administraţia ziarului
„Infrăţirea“
caută băeţi
de serviciu
între 16-18 ani.

In curând apare la CLUJ
„CULISELE“
Revistă de Teatru, Muzică şi Arte frumoase, în limbele română şi ungară.
Director: LEONARD PAUKEROW.
Reclama 2421
2324

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul **JANKY** Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Agravarea situației din Orient

Turcii au tăiat legăturile telegrafice cu Anglia. Respingerea propunerilor aliaților. Creștinii din Constantinopol în pericol. Sultanul făcut prizonier. Disolvarea Camerei și Senatului turcesc. Ingrijorarea Aliaților

Situația din Orient, care părea că se ameliorase întrucâtva în ultimile zile s'a agravat din nou. Turcii au cerut printr'o notă trimisă comisarilor aliați, evacuarea Constantinopolului de către întreaga populație creștină. Demersul energic al comisarilor aliați în această privință a rămas fără răspuns. Mai mult, Kemaliștii au tăiat cablurile în cursul nopții de Sâmbătă așa că ori ce legătură oficială telegrafică între Constantinopol și Anglia este întreruptă. Adunarea din Angora a anunțat pe de altă parte că propunerea aliaților cu privire la administrarea Constantinopolului, este o popunere, care jignește suveranitatea turcă și în consecință nu o poate primi.

Peste o mie de Kemaliști îmbrăcați civil au sosit în Constantinopol, cu intenția de a răscula populația turcă și a ocupa orașul imediat după deschiderea conferinței orientale, spre a presa astfel lucrările și a pune pe Aliați în fața unui fapt împlinit. Din această cauză relațiile dintre jandarmeria turcească și trupele aliate au ajuns la o extremă încordare și sunt temeri ca să nu se iveaască ciocniri, cari ar produce în oraș un adevărat masacru. Populația creștină, fiind invitată să evacueze orașul, a cerut protecția vaselor aliate.

Știrile acestea au produs în Apus și în special în Anglia și în Franța o mare îngrijorare. **O telegramă recentă anunță că excesele au și început să se producă. Consul francez din Brussa a fost bătut de către naționaliștii turci.** Toate fabricele și localurile aliaților au fost închise.

Aliații amenință cu represalii

Față de această întorsătură gravă a situației, comisarii aliați au înaintat o nouă notă guvernului din Angora, cerându-i să anuleze toate dispozițiile în contradicție cu hotărârile dela Mudania și să ia măsuri ca siguranța creștinilor să nu fie periclitată. In caz contrar, comisarii amenință guvernul din Angora cu represalii.

Crucișatorul italian „Premuda" a primit ordinul să plece în Orient. Guvernul italian va mai trimite încă alte două vapoare cu trupe la Constantinopol, dacă turcii își vor menține atitudinea răsboinică de acum.

MIZERIA din școalele primare

Intrunirea comisiei administrative locale

Comisia administrativă a Clujului s'a intrunit Sâmbătă sub președinția d-lui prefect Petru Meteș și a ascultat diversele rapoarte obișnuite asupra stării sanitare a orașului. asupra finanțelor etc. Comisiunea a luat în discuție apoi recursul firmei Niculescu și i-a respins din nou cererea peutru permisiunea dea'și renova magazinul din Calea Regele Ferdinand, care este 'ntr'o stare rea.

Stăruim dintre toate rapoartele ce s'au cetit, asupra raportului comisiunii sanitare privitor la starea școlilor primare din Cluj, Raportorul arată: că băeții din aceste școli sunt într'o mizerie insuportabilă, umblând desbrăcați și desculți la școală pe vremea aceasta de sfârșit de toamnă. Această mizerie a dat mult de gândit comisiunii administrative și suiem informați, că se vor lua măsuri urgente pentru înlăturarea ei, maicu seamă că medicul orașului a demostrat că în asemenea condițiuni toate măsurile sale impotriva bolilor din școală nu pot duce la nici un reăultat.

S'a arătat tot odată, că școala primară de stat din circumscripția Mănăștur n'a fost găsită într'o stare potrivită condițiunilor sanitare.

Sultanul prizonier

Constantinopol — Sultanul se află închis în Palatul său și este de fapt prizonier. El a declarat reprezentanților presei turcești că se opune la abdicare, considerându-se mai departe capul religios al 300 de milioane de musulmani.

Guvernatorul Constantinopolului a și ocupat palatul sultanului, în calitate de reprezentant al guvernului din Angora.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

După agenția telegrafică „Rador" în ultimul consiliu de miniștri ținut în Capitală, ministrul instrucției, dl Dr. Anghelescu ar fi susținut ca școlile să fie împărțite în două categorii: școli de stat și școli particulare, astfel că școlile confesionale vor fi școli particulare.

*

Ziarul „Viitorul", referindu-se la apropiata conferință dela Lausanne scrie că numai unirea strânsă a aliaților în jurul unui program comun și o atitudine energică vor putea salva Orientul de noui sguduiri și de noui dezastre.

*

Eri dimineață a avut loc în Capitală în sala „Dacia" congresul partidului poporului din jud. Ilfov sub președinția dlui Ioanițescu. Au luat cuvântul mai mulți ex-parlamentari averescani, după cari s'a trimis o telegramă Generalului Averescu, la Turnu-Severin.

Externe

Disolvarea Camerei și Senatului turcesc

Constantinopol — Adunarea națională din Angora a făcut cunoscut la Constantinopol că senatul și camera sunt disolvate ca ne fiind recunoscute de ea.

Polonia cere se participe la conferința

Varșovia. Polonia a cerut să poată participa și ea la conferința dela Lausanne, pentru a și expune punctul ei de vedere, în ce privește revendicarea Bulgariei de a-și crea un debuşeu la mare.

Mussolini și chestia orientală

Paris. Presa franceză publică noile declarații făcute de primministrul italian Musollini, în care acesta aprobă conferința dela Lausanne, vorbind despre necesitatea unui front unic la Lausanne față de turci și de necesitatea u ui asemenea front și față de Germania.

Amânarea conferinței

Lausanne. O telegramă sosită din Paris anunță că Franța a primit data de 22 Noembrie pentru deschiderea conferinței, în cazul când Anglia s'ar decide să participe la aceasta e vorba, că dacă cele trei mari puteri vor cădea de acord asupra chestiunilor generale lucrările preliminare să se facă, la Lausanne de către șefii delegațiilor.

Un acord între Grecia și Iugoslavia

Atena. Intre Grecia și Iugoslavia a survenit un acord pentru urmarea unei linii de conduită comună la conferința dela Lausanne, susținând impreună statul-quo în Balcani.

In jurul conferinței orientale

Conferința dela Paris de ieri

Lausanne. — Ultimele știri sosite din Londra asupra ezitărilor Angliei de a merge la conferința orientală sunt comentate de diplomații și ziariștii sosiți până acuma în felul că se expune conferința la incertidine. Din Paris a sosit în cursul nopței știrea, că dl Poincare a prezidat astănoapte o conferință de o deosebită importanță, în care s'a prezentat punctul de vedere al delegațiunei franceze, precum și procedeul pe care îl va folosi acestă delegațiune la conferință.

Au participat la această consfatuire primul delegat Barriere, diplomatul Bonpard și experții militari, în frunte cu mareșalul Foch.

Cutremurele de pământ din America

Chili. America de sud e acum în doliu în urma unui groaznic cutremur de pământ. Marea s'a revărsat. Sunt peste 500 de morți și multe case au fost distruse la Costi-Nova. Puternice zguduiri de pământ s-au simțit și la Buenos-Aires (A. T. R.)

Aniversarea armistițiului în Franța

Un discurs al lui Poincare

Paris. Cu ocazia aniversărei a 4 ani dela armistițiu dl Poincare într'un discurs mai lung, după ce a arătat că Germania n'a înțeles consecințele pe care le va avea ridicarea a 27 de națiuni contra ei, a încheiat:

Fie ca Germania să nu uite lecția și popoarele cari i-au dat această lecție ci s'o păstreze ca o bună amintire.

Prețul sfeclei de zahăr în Ardeal

Diferendul dintre agricultori și fabricanții de zahăr

Intre agricultorii producători de sfeclă de zahăr și fabricile de zahăr din Ardeal s'a ivit o neînțelegere pe chestiunea prețului sfeclei de zahăr.

Agriculturii cer pentru 100 kgr. sfeclă de zahăr 75 lei, pe când fabricanții le oferă numai 50 lei.

Fabricanții de zahăr recunosc, că sfecla de zahăr reclamă mai multă muncă de cât cerealele, dar nu pot să plătească 7.500 lei pentru un hectar de pământ cultivat cu sfeclă de zahăr în vreme ce un hectar cultivat cu cereale nu aduce mai mult de 1600 lei venit.

Fabricanții susțin că deosebirea aceasta e prea mare și ar contribui prea mult la urcarea prețului zahărului.

Știri din Serbia

Acordarea de credite pentru armată. Plecarea delegației iugo-slave la Lausanne. Fixarea granițel cu Albania

Adunarea națională în ședința secretă a votat un credit de 800 milioane dinari pentru armată, în urma intervențiilor ministrului de război, de externe și a prim ministrului. Cu această ocazie s'au subliniat intențiile pacifice ale guvernului iugoslav, menți o nându-se însă, că față de actuala situație externă, îmbunătățirea armatei este o garanție mai mult pentru păstrarea păcei în Balcani.

Ministrul plenipotențiar iugoslav, Rakici a plecat eri la Lausanne, unde delegația iugoslavă se va întâlni cu Nincici.

*

Comisiunea pentru delimitarea granițel cu Albania a terminat lucrările în sectorul lacului Scutari, fixând frontiera și suprimând zona neutră de unde porunceau bandele care turburau pacea și siguranța acelei regiuni.

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Cititi „Infrățirea"

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Lloyd 2721 1553

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kacinas Simion
Bányabüc.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Eurcus
Turda.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Turos Munkás Dávid
Baciu.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kovacs Elek
Baciu.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Boldizsar Horvath
Baciu.

*

Am pierdut biletul de recrutatre împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Vasilie Drăgan
Popfălau.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Papuc
Popfălau.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Puscas
Popfălau.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Zaharia Repas
Popfălau.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Pacurar
Apahida.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilisment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Geuți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara inființe tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Cronica sportivă

— INTRECERILE DE ERI, 12 NOEMBRIE 1922 —

Universitatea—KKASE.

Jocul începe foarte vehement. Ambele echipe se silesc a marca din primele momente goalul decisiv. Dar Univ. mai stăpână pe technică își atată superioritatea din minuta 11-a când reușește să marcheze un gool. La mijlocul fazei prime, KKASE trece în atac reușind a marca goalul egalizator. E de amintit că Univ. prin Giurgiu n'a valorizat un careu de pedeapsă de 11 m. Rezultatul primei faze: 1:1.

Faza II.

Faza a doua începe cu atacurile Univ. ai cărei înaintași trimit șuturi spre poarta contrară, însă ele sunt apărate de istețul portar dela KKASE. Urmează un joc de arenă cu superiorități schimbătoare pentru ambele echipe.

La 15 m. U. ajunge un corner contra KKASE însă Giurgiu ildă lângă poartă. U. își menține superioritatea, marcând la 25 m un alt corner contra KKASE din care nici data aceasta nu pot face goal. În minuta 31, U. are o poziție absolut sigură, dar înaintașul drept din U. cade așa că mingea e prinsă de portar.

Indată urmează un alt treilea corner, a cărui soartă e ca a anterioarelor două căci nu e valorizat. În minuta 38-a, Univ. ajunge în cea mai critică poziție, deoarece backii nu i-s'au sfiit a înainta până dincolo de jumătatea arenei, așa că o minge dată la spatele lor, portarul nu o poate transforma în goal. Să nu se ia în nume de rău dacă amintim backilor U. că datoria lor e de a apăra poarta. Totdeauna unul trebuie să fie la 16—25 m. de poartă, chiar și atunci când contrarii sunt împresurați — pentru a nu fi expusă chipa la o surprindere care se poate ivi dintr'un „luft" a backului postat mai înainte. Până la sfârșitul fazei, urmează jocul cu evidentă superioritate din echipei U.

Rezultat: 1:1 (1:1)

Arbitrul a fost Cincas, care de data aceasta a desmințit versiunea că e totdeauna arbitru bun.

Ca încheiere, spunem că echipa U. nu trebuie să-și piardă elanul ce'l avea în trecut, din cauza înfrângerii suferite dela Hagg. Mai are de jucat 3 matchuri, și foarte ușor e să ajungă dacă nu la locul unde a fost în sesonul trecut — dar foarte aproape.

CFR.—KAC.

Lupta acestor două echipe a fost un exemplu viu, că arbitrajul trebuie să fie foarte sever, iar arbitrul să nu pregete a scoate din joc pe cei cu apucături cari nu cadrează cu sportul. Scandalul cu care s'a încheiat această anulare va da încă mult de vorbit celor în drept, și credem că va avea ca rezultat și o mai mare strictețe din partea arbitrilor față de jucătorii cari din sport fac câmp de luptă.

Sperând că matchul se va repeta dăm foarte pe scurt descrierea întrecerii de eri. Primul gool a fost marcat de Kami (CFR) din o lovitură liberă. La 30' KAC. atacă vehement dar portarul CFR. capturează mingiile trimise spre poartă. La 37' KAC. ajunge un corner pe care nu-l valorizează.

Rezultatul primei faze e 1:0 pentru CFR.

Faza II-a se începe cu atacuri din partea CFR. La 13. în urma unui careu de pedeapsă judecat pentru KAC, Hirș marchează goolul de egalizare, cu atât mai ușor că portarul CFR. nu apără. Acum începe învălmășeala. Jocul devine foarte dur, arbitrul nu-l mai poate face să rentre în albia obișnuită. La 16 KAC. marchează al doilea gool. La un alt careu de pedeapsă contra CFR. portarul acestora cu un înaintaș KAC. mai nu se bat cu pumnii. Jocul urmează foarte agitat încă 4 minute când e suspendat pentru a evita vreo nenorocire.

Dl Vaițanu, arbitrul foarte rău a făcut că dela început n'a exclus pe cei vinovați. Nu trebuia să aibă în vedere ca matchul e pentru championat ci să procedeze cu energie.

Două incidente.

Aici amintim și despre cele două incidente petrecute în legătură cu sportul Sâmbătă seara la ora 8-a sosind Dnul Ritter însărcinatul comitetului central din București cu lichidarea Regionalei Cluj, studențimea l'a oprit să între în oraș pe motivul că e o jignire a demnității naționale ca o regională compusă din prof. universitari români să fie „liquidată" de Dl Ritter însărcinatul dlui G. b uer din Bucure ti. Dl Ritter a plecat îndărăt cu primul tren.

*

Al doilea incident s'a petrecut la arenă, prin ruperea balustradei tribunei cu cei cari priveau. Intreagă tribună e de altfel foarte deteriorată, așa că o renovare se impune imperios, mai ales având în vedere faptul că eri foarte u or își puteau pierde viața câteva persoane.

Citiți pag. 8-a

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

Reprezentanta Generală A. CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DOMNIŞOARĂ, cunoscând perfect româna şi franceza, caută ocupaţie fiind liberă toată dimineaţa. (La ziar sub Elvira.) 2362

Vânzări şi Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antişambră şi dependinte, grădină cu flori şi toifeliul de pomi roditori, de vânzare in str. Andrei Mureşan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informaţiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo şi alte case de vânzare in strâzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Medicamentul sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artişti **Tayer, Syivia** mai debutează cu program nou şi simpatici artişti vechi cunoscuţi. Incepere la oara 9 seara. Lloyd 1010 2222-2

No. 999—1922.

Publicaţie de licitare

Să aduce la cunoştinţa generală, ca comuna Tautii de jos (jud. Satmar) în ziua de luni 27. Noemvrie 1922. ora 11 a. m. în biroul primăriei comunale va vinde prin licitaţie publică cu oferte în scris închise 1516 metri lemne de foc mestecate exploatate în pădure comunei.

Preţul de strigare este 40 (patruzeci) lei la un metru sub care preţ nu se va vinde. Vadiu lei 6000 (şasemii).

Ofertele în scris închise sunt a se prezenta primăriei comunale până la 27. Noemvrie 1922 orele 10 a. m.

Ofertele ulterioare şi telegrafice nu se vor lua în consideraţie.

Condiţiile detailate de licitaţie şi contractare se pot vedea sub timpul orelor oficiale la primăria comunei Tautii de jos şi la Ocolul Silvic din Baita.

Tautii de jos, la 5. Noemvrie 1922.

2361 Primăria comunală.

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. — 1433

Anunţ.

Prin prezenta comunicăm onoratei noastre clientele, că din cauza extinderei afacerei noastre am mutat biurourile noastre în Bulevardul I. C. Brătianu No. 3 Bucureşti

„AFEB“

Soc. An. pt. Materiale de Căi Ferate
înainte în Str. Alex. Lahovari, 34
Bucureşti.

2350

Adr. Telegr.: „AFEB“ Telef. 56—75

Sine, vagoane orice fel şi locomotive fer format orice fel, suporturi, etc. etc.

Fraţii Deutsch

casă internaţională de espediţiune.

Fondata in 1904.

CLUJ, Piaţa Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.

BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORŞOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge-Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.

Expoziturі şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din Romînia. Corespondenţă română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

A sosit acum!! **Un vagon cu stofe engleze pentru mantale, interne şi din străinetate (elastic, velour, palmestone şi dublé).**

Ocaziune extraordinară!

Kamgarn de primăvară şi de toamnă, în culorile la mode

3 m. de stofă din lână curată lei 750

Mare depozit permanent de pături, pături pentru cai şi stofe

Succesori lui Carol Scherer şi fiii

GROMEN & HERBERT

Depozitul din Cluj al fabricei de postav din Sibiu. Cluj, Palatul Babos, lângă podul Someşului.

Situaţia materială şi morală a funcţionarului de azi faţă de trecut

— CONSECINŢE ŞI REMEDII —

Starea funcţionarului niciodată n'a fost de invidiat; totuşi la început războiul mondial — în 1914 — viaţa materială a unuia din cei mai modeşti funcţionari din Cluj, a unui învăţător de eri căsătorit, era cu mult mai uşoară decât în prezent, după cum se poate vedea şi din datele, de mai la vale.

Salarul unui învăţător era de: 1000 coroane leafă, 200 coroane ajutor familiar şi chirie anuală 300 coroane; în total deci 1500 coroane anual.

Din alimentele mai principale, consumarea zilnică pentru 2 persoane în 1914 costă:

1 kg. de pâne á 20 fil.	20 fil.
1 kg. de lapte á 16 fil.	16 fil.
½ kg. carne de vacă á 60	30 fil.
5 kg. zahăr, kg. á 60 fil.	03 fil.
5 kg. untură, kg. á 100	05 fil.
5 kg. cafea, kg. á 600	06 fil.
1 ou á 3 fil.	03 fil.

•

In 1922 aceleaşi alimente:

Pâne 1 kg. 5 Lei	5.— Lei
Lapte 1 kg. 5 Lei	5.— Lei
Carne de vacă ½ kg.	7.50 Lei
Zahăr 1 kg. 25 Lei	1.25 Lei
Untură 1 kg. 50 Lei	3.— Lei
Cafea 1 kg. 80 Lei	0.40 Lei
Ou per. 1.20 Lei	1.20 Lei

Făcând totalul reiese că 80 f. din 1914 sunt egali cu 22.35 Lei din prezent. Inmulţind aceste sume cu 30 vom avea alimentele numite în preţurile lor pe o lună: 24 coroane valora deci în 1914 cât 670 Lei azi. Impărţând 670 cu 24 vom avea echivalentul la 1 coroană din 1914 cu 28 Lei de azi, pe piaţă.

Uşor deci de văzut că învăţătorul amintit, scăzându-şi chiria (1200:12=100) din 100 coroane, cheltuind pentru alimentele mai principale pe o lună numai 24 coroane, mai rămânea pentru celelalte alimente şi pentru vestminte cu o sumă destul de respectibilă: 76 coroane, mai mult ca trei sferturi din total. Din aceasta se putea acoperi cu prisosinţă ceea-ce era încă de acoperit.

Astăzi??? Din 1000 Lei lunar, 670 Lei fiind cheltuiţi pe alimentele arătate, restul de 330 nu-i va ajunge nici pe restul de alimentaţie, ne-cum să-i mai ajungă pe vestminte şi altele.

Să trecem însă, căci trebue să trecem şi la vestminte; oricât ar fi de scumpe, căci fără ele nu se poate.

In 1914 un rând de haine bune costa 60 cor; azi, pentru el costă 3000 lei un rând de haine gata cal. III, costa 30 cor. azi, el costă 1500 lei; o pereche de ghete costa 10 cor. azi costă 500 lei.

Un total deci de 100 coroane în 1914 şi unul de 5000 lei în 1922. Proporţia între coroana din 1914 şi leul din 1922 este de 50. La alimente, fiind foarte modeşti, am socotit-o 28: 1; media proporţională ar fi 39: 1. ceea ce înseamnă, că dacă plata unui învăţător sau unui alt funcţionar mai mic din 1914, n'a fost prea mare pentru timpul acela fiind calculată în 100 cor. lunar, atunci pentru acelaş funcţionar, azi, va trebui o leafă de 39 + 100 = adică de 3900 lei.

Situaţia materială de azi a funcţionarului este deci dureroasă.

Cu salariile aceste nu se mai poate trăi. Se naşte atunci întrebarea cum mai putem totuşi trăi?

Răspund: a) Unii, cari pot'se indeletnicesc cu ocupaţiuni laterale, ceea ce în mod firesc, vătămă ocupaţiei lor principale.

b) Alţii trăesc din economiile făcute în timp de pace.

c) Dacă nu fac sau nu pot face datorii, şi totuşi trăesc din astiel de lefuri mici, atunci . . . fură.

Grea acuzare, e drept, dar aşa e. Foamea nu scuză.

Iar matematica nu înşală. Văzând un slujbaş bine îmbrăcat, cu soţie şi copii, care „trăeşte" numai din salarul lui de 1000—1500 Lei lunar, fără avere personală şi fără să facă datorii, îl poţi lua la sigur de guler şi să-i întemniţezi, căci negreşit el fură.

Ce-i de făcut? Statul nu e în stare să asigure salariile corespunzătoare. Căci de ce se dau salarii mari, cu atât valoarea banului scade şi preţurile se urcă.

Ce'i de făcut atunci?

Convingerea mea este: Să se dea salariile corespunzătoare din cari matematiceşte şi în realitate să se poată trăi! De unde?

Din veniturile statului: din impozitele directe şi indirecte cari trebuesc urcate proporţional cu toate urcările de preţ ale productelor, fie acelea de agricultură, industrie sau comerciu. Agricultorul primind pentru grâu lapte şi ouă de 30 ori mai mult ca'n timp de pace, nu ar putea plăti cu aceeaşi uşurinţă impozitul său direct de treizeci ori mai mult ca'n 1914?!

Comerciantul înbogăţit, măcelarul milionar, zidarul din venitul său de 50—100 ori mai mare ca'n pace, poate da cota corăspunzătoare spre a se putea susţinea echilibrul în stăt şi în societate şi a se putea pune stavilă cu un minut înainte dezastrului ce ne ameninţă.

Cel din urmă servitor analfabet îşi are locuinţa şi întreţinerea în natură la stăpânul său şi pe de asupra leafa de 400—500 lei lunar, pe când funcţionarii culţi şi de carieră îndură mizeria cea mai amară.

Funcţionarul statului era odinioară un element moral şi cu autoritate!

Azi abuzurile se ţin lanţ. Imoralitatea şi mizeria stăpânesc mână 'n mâna întreaga viaţă socială, nu numai la noi, ci şi aiurea.

Trebuesc luate măsuri energice şi ele trebuesc în primul rând să se îndrepte în direcţia ieftenirii traiului.

Cu maximări artificiale şi de multeori nedrepte ieftinirea traiului nu o vom avea. Intărirea şi ajutorarea consumurilor pentru funcţionari, înfiinţarea de măcelării oficiale, sprijinirea cooperativelor, toate acestea vor putea influenţa ieftinirea traiului. Mai întâiu de toate însă, vor trebui ridicaţi toţi funcţionarii din mizerabila situaţie în care se află, dându-li-se posibilitatea unui traiu mai bun, căci fără aceasta nu e posibilă nici o existenţă morală.

Şi fără de ea, mergem cu paşi repezi la o completă dezagregare socială.

Nicolae Popa.

Din Timişoara

Punerea pietrei fundamentale a politehnicei din Timişoara

Şcoala politehnică din Timişoara a sărbătorit, cu deosebită solemnitate, punerea pietrei fundamentale a noului şi celui mai superior aşezământ cultural din Banat.

Cu această ocaziune a fost invitat d-l profesor universitar Traian Lalescu, care este întemeietorul şi primul ei Director dela înfiinţare.

Profesorii Şcolii Politehnice împreună cu actualul Director, reprezentanţii Inginerilor şi ai Studenţilor au sărbătorit aceste clipe înălţătoare pentru evoluţia şi ridicarea culturei şi tehnicei româneşti.

Festivalul s'a terminat cu o agapă colegială organizată în onoarea d-lui Traian Lalescu şi care a avut loc în ziua de 4 Noembrie a. c. în sala principală a hotelului Ferdinand.

D-nii inginer Stan Vidrighin, preşedintele Asociaţiei Inginerilor din Timişoara, Dr. Ing. Cândea C. din partea profesorilor şcolii şi d. Vlădescu din partea studenţilor, prin cuvântări elogioase au mulţumit d-lui Lalescu pentru opera la care a contribuit şi care va rămâne pentru totdeauna în istoria desvoltărei noastre culturale.

Viaţa muncitorească IN ARDEAL

Conflictele de muncă aplanate

Conflictul de muncă dintre patronii şi lucrătorii chelneri din Sighet—Maramureş a fost aplanat. Se urmează tratative pentru încheerea unui nou contract colectiv de muncă.

•

Deasemenea au fost aplanate: conflictul dela fabrica „Energia" din Timişoara şi acela dela fabrica „Textil" din Lugoj. Lucrătorii au obţinut noui sporuri de salarii.

•

Au reluat lucrul, în urma tratativelor de împăciuire, lucrătorii dela fabrica de astalt a soc. I. R. D. P. din com Brusturi (lângă Oradea-Mare) şi lucrătorii dela fabrica de tricotaje „Hoisman" din Arad.

Greve

S'a declarat grevă la fabrica de ghete „Germol" din Satu-Mare, — unde patronul n'a respectat hotărârea arbitrajului — şi la atelierele tipografice I. Wiegler din Cernăuţi.

Deasemenea este grevă la Lugoj.

•

La Oradea-Mare, tratativele dintre muncitorii şi patronii croitori au fost întrerupte pe ziua de 9 Noemvrie, când s'a declarat şi greva.

•

La uzinele metalurgice „Astra" precum şi la celelalte întreprinderi din Arad, lucrul a fost aproape complet reluat.

Sunt în grevă numai 100 lucrători.

•

S'a încheiat un contract colectiv de muncă între muncitorii şi patronul fabricei de ţesătorie şi industrie casnică „Klinger" din oraşul Sf. Gheorghe.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea"

anunţă pe Onoraţi săi abonaţi că
dela 1 Decemvrie 1922

a aranjat în centru un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 659 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 16 Noembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Opera legislativă

Muncă fecundă

— Lucrările comisiunilor parlamentare —

Gazetele ne aduc zilnic amănunte despre discuțiunile cari au loc în comisiunile și subcomisiunile însărcinate să alcătuiască noul așezământ legal al țării.

Din cele discutate până acum și din hotărîrile luate, se desprinde o constatare de ordin general care e aceasta: că noul regim legal a cărui inaugurare o vom vedea încurând, va fi străbătut de spiritul celui mai larg democratism. Toate cuceririle și toate aspirațiile tinerei noastre democrații se vor găsi statornicite prin legea fundamentală pe care Parlamentul o va dărui țării. Nu toate punctele proectului de Constituție au fost stabilite. Dar, hotărîrile luate până acum de comisiunea constituțională sunt chezășii că întreaga operă va fi însuflețită de acel spirit căruia îi datorim toate realizările democratice din vremile din urmă.

Astfel în privința minorităților etnice și confesionale, noua Constituție va acorda acestora drepturi egale cu ale românilor. Cu prilejul discuțiunii acestei chestiuni în comisiune, dl Ion I. C. Brătianu a ținut să sublinieze că încrierea acestui principiu de egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării românești, indiferent de religie și de naționalitate, nu se face în virtutea unei obligațiuni venită de peste hotare, ci ea se face prin voința liberă a poporului român, din al cărui spirit de toleranță și din a cărui bunătate isvorăște această hotărîre.

In aceași ședință a comisiunii s'a decis acordarea tuturor drepturilor civile femeilor.

Deasemeni comisiunea însărcinată cu redactarea reformei administrative a stabilit principiile generale ale noului regim administrativ al țării. Descentralizarea și autonomia constituesc esența acestor principii prin a căror realizare posibilitățile de desvoltare locală sunt sporite, iar energiilor locale li se oferă un câmp mai vast de activitate și o libertate mai mare în acțiune. La viitoarele consilii comunale, alese prin sufragiu universal, vor lua parte reprezentanți ai tuturor intereselor locale, femeile își vor avea și ele reprezentantele lor. Alese pe timp de nouă ani, înfățișând întreaga populație a unui oraș, și lucrând în condițiuni de independență, consiliile comunale vor putea face față mai bine și mai repede cerințelor și împrejurărilor locale și vor fi în măsură să creeze comunei posibilități mai multe de desvoltare.

In acelaș timp prin această reformă se rezolvă una din marile probleme ale României întregite: unificarea administrativă. Cu realizarea unificării multe din greutățile prezente răsărite din aplicațiunea a pătru regimuri administrative fundamental deosebite, vor fi înlăturate.

[illegible] fiscală își urmează dis[illegible] proectului de re[illegible]tualul ministr[illegible]tilă Brătian[illegible] de dl V[illegible]cese limpede că la [illegible] viitorului nostru regim fiscal sunt două preocupări: una de dreptate fiscală și cealaltă de a pune la îndemâna statului fondurile necesare, fără a stânjeni prin impozite viața economică a țării.

Iată în câteva cuvinte expusă pe scurt și desigur incomplet, activitatea desfășurată de comisiunile numite de Parlament pentru a pregăti viitorul regim legal al țării.

Cum spuneam mai sus, din cele hotărîte până în prezent se desprinde constatarea că uriașa operă legislativă cerută de nevoile nouei Românii, va răspunde cerințelor și nădejdilor celui mai generos democratism.

Și în vreme ce oamenii dela conducerea țării lucrează cu atâta suflet și cu atâta râvnă la consolidarea vieții noastre naționale, de partea cealaltă, elementele unei opoziții gălăgioase desfășură o deșanțată operă de agitație. Deosebirea dintre fecunda muncă a unora și activitatea dăunătoare a celorlalți, lămurește de ce încrederea și nădejdea tuturor se îndreaptă hotărît către cei dintâi.

Războiul chimiei

Războiul odată terminat, toți conducătorii țărilor și-au dat seama de dezastrul ce l'a produs și de urmările lui nefaste și au căutat să ia măsuri radicale, pentru a-l înlătura în viitor.

Statele învingătoare au cerut în acest scop, statelor învinse ce au provocat războiul, garanții urgente că nu vor relua armele și în acelaș timp au pus în discuție chestiunea dezarmărilor, care dacă va putea fi rezolvată, va ușura și pentru învinși și pentru învingători, sarcina atât de grea a refacerei financiare și economice.

Războiul mondial a consacrat două arme noi: una din ele e aviația, a doua mult mai importantă, cu efecte mult mai rapide și mai distrugătoare e chimia. Această nouă armă pe care o studiază maiorul englez Victor Lefebure în cartea sa „Enigma Rinului", apărută de curând, e în adevăr aceia la care ne putem aștepta la surprize, din partea unui inamic fără scrupule.

A continua cercetările chimice în acest senz ar fi singura măsură de apărare; dar aceasta ar însemna să fii totdeauna gata chiar de ofensivă, neglijând foloasele pe care le-ar putea aduce chimia, din punct de vedere umanitar.

Un program mult mai logic ar fi însă, cum dealtfel intenționează să facă Societatea Națiunilor stabilirea unui program chimic, al fiecărui stat aparte, sub controlul direct al Societății Națiunilor.

Siguranța Națională nu e desigur decât un corolar a dezarmărei mondiale.

Pentru a o asigura trebue să se limiteze mijloacele militare chimice ale fiecărei națiuni, la creiarea unui „simplu stat-major științific" spune autorul cărței.

Arma chimiei așa de specială și așa de complexă are nevoie de ofițeri speciali, cere să aibă rolul de instructori, ca și cei dela armele cunoscute până acum în război.

Dintre toate țările, prima care s'a gândit la creiarea unui Stat major al armei chimice a fost America, care sub cuvânt că aproape trei sferturi din armata ce a perdut-o în războiu a fost victima gazelor asfixiante, a creiat după războiu un „Serviciu de războiu chimic" independent, pe lângă comandamentele de infanterie și de artilerie.

Atât preocuparea militarului englez, de a pregăti pe viitor elemente speciale pentru arma chimiei cât și decizia pe care au luat-o Statele Unite și care va avea răsunet și în celelalte țări, nu credem să fie o serioasă garanție internațională, în situația nestabilă și periculoasă în care ne aflăm. Ci din contra, un mijloc mai mult, ca chimia prin ajutorul ce i-l dă instituția armatei, să devină o armă clandestină cu efecte și mai periculoase într'un războiu apropiat.

Noul parlament polonez

— Rezultatul alegerilor —

După calculele făcute de ziare, Camera deputaților, după ultimele alegeri, se compune din următoarele elemente: blocul partidelor din dreapta 168 deputați; centru 8; Uniunea democratică 1; „partidul popular 71; grupul zis „al desrobirei" tot din partidul popular 48; alte grupări populare 6; partidul muncitoresc 17; partidul socialist 40; comuniștii 2; rutenii 5; blocul minorităților naționale și diverse grupări izraelite 78.

Politica externă a Cehoslovaciei

— Expozeul Dlui Beneș —

Ministrul de externe al Cehoslovaciei în ziua de 3 Noemvrie a făcut în fața Comisiunei afacerilor externe a Camerei cehoslovace, o lungă expunere a situației externe, din care extragem punctele principale în legătură cu politica Micei Antante.

Situația din Centrul Europei

Dl Beneș, ocupându-se mai întâi de modul cum statele Micei Antante înțeleg să coopereze între ele, amintește că cu ocaziunea căsătoriei Regelui Alexandru al Iugoslaviei la Belgrad, reprezentanții Micei Antante întruniți acolo, au hotărât ca asemenea conferințe să se convoace periodic. In vederea, pe deoparte de a se ține un contact cât mai strâns între miniștrii de externe ai acestor state, iar pe de altă parte ca ei să se sfătuiască asupra chestiunilor internaționale la ordinea zilei.

Prima conferință ținută în acest scop la care a luat parte și Polonia, a avut loc la Praga, înainte de a treia adunare a Societății Națiunilor. Se vorbea atunci de eventualitatea unui acord asupra atitudinei comune cu privire la chestiunile ce urmau să fie desbătute de Societatea Națiunilor, dintre care cele mai importante erau: problema minorităților, admiterea Ungariei în această Instituție europeană și chestiunea candidaturei în consiliul Societății Națiunilor.

Acordul dela Praga

Referindu-se la admiterea Ungariei în Societatea Națiunilor, miniștrii Micei Antante au hotărât să nu se opuie acestei tendințe, dar ca ei numai să profite de prilej pentru ca să arate măsura în care Ungaria a respectat angajamentele ei internaționale. Reprezentanții statelor centrale și-au propus cu deosebire să atragă atenția adunărei asupra obligațiunilor luate de Ungaria în chestiunea Habsburgilor.

In ceeace privește minoritățile, se hotărâse atunci ca fiecare stat din Mica Antantă, inclusiv Polonia, să pregătească o documentație lămurită asupra situației minorităților, atât în ceea ce privește propria lor țară, cât și cu privire la situația minorităților din celelalte țări europene.

Consfătuirea dela Praga, a izbutit să ajungă la un acord perfect. Ea a arătat odată mai mult, cât este de necesară cooperarea celor patru state pentru „consolidarea Europei Centrale.

Chestiunea minorităților

In afară de problema austriacă, chestiunea minorităților era pentru Cehoslovacia, cea mai importantă dintre toate câte figurau în ordinea de zi a adunărei Societății Națiunilor.

Chestiunea minorităților potrivit tratatului de pace fusese hotărâtă în senzul că minoritățile n'au dreptul de a se plânge direct Societății Națiunilor, întrucât acest drept este rezervat exclusiv statelor. Totuși cu prilejul celei de-a treia adunări a Societății Națiunilor, dl Gilbert Murray, a prezentat o rezoluție tinzând să aducă cazurile litigioase în fața Curței de justiție internațională și prin care Societatea Națiunilor este autorizată să trimită delegați în țările cu minorități.

Delegația cehoslovacă s'a opus însă acestei propuneri. In primul rând din cauză că se impune statelor obligațiuni din ce în ce mai grele, fără ca în schimb să se impuie și minorităților obligațiuni. După cererea delegației cehoslovace, adunarea a găsit că atitudinea Cehoslovaciei este pe de-a întregul justificată și ea a fost adoptată în unanimititate.

In al doilea rând propunerea dlui Gilbert Murray prezintă inconveniente de ordin politic, fiindcă Curtea de Justiție internațională va fi aglomerată cu atât ce multe plângeri venite din partea minorităților, încât această situație va conduce la știrbirea suveranității statelor. Punctul de vedere al Cehoslovaciei în chestiunea minorităților a fost obiectul unor îndelungate discuții până când în cele din urmă, adunarea a recunoscut că proectul Murray nu poate fie adoptat.

Negocierile cu Ungaria

In timpul conferinței dela Genova delegații cehoslovaci, convenise cu contele Banffy ministrul de externe al Ungariei, ca negocierile întrerupte anul trecut între cele două state să fie reluate. Intre Cehoslovacia și Ungaria există multe chestiuni dintre cele mai importante care trebuiesc tranșate. Astfel se impune încheierea cât mai repede de tratate de comerț, apoi chestiuni privitoare la transporturi, înlăturarea dificultăților în ceia ce privește relațiunile consulare etc. Cea mai mare parte din aceste probleme au fost aranjate cu celelalte țări. Până în prezent între cele două țări se observă o stare de spirit favorabilă „care ar putea conduce la rezultate pozitive.

D. Beneș, speră că un acord în această direcție va interveni chiar în cursul anului acesta, datorită căruia relațiunile politice și economice între Cehoslovacia și Ungaria, vor fi astfel ușurate.

Chestiunea Orientului

In ultima parte a esposeului său, d. Beneș se ocupă de chestiunea orientului, spunând că dacă nu insistă prea mult asupra acestei chestiuni, a face din cauză că o intervenție directă din partea Cehoslovaciei în această problemă este imposibilă. Statul cehoslovac deși nu va participa la conferința dela Lausanne, totuși el nu poate rămâne indiferent, atâta timp cât acolo sunt în joc interesele României și Jugoslaviei.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

„Scrisoarea pierdută" LA TEATRUL UNGURESC

In curând se va juca la teatrul unguresc „Scrisoarea pierdută" de Caragiale. Piesa este tradusă de cunoscutul scriitor ungur Emerik Kadar, cel care a mai tradus și „Prometheul" dlui Victor Eftimiu.

Precum s'a spus de cunoscători, „Prometheu" a fost bine tradus. Ba unii răutăcioși spuneau că nici n'ar fi meritat atâta osteneală și migăleală, dar fiindcă era vorba de dl director general al teatrelor din România-mare...

Păcat că nu toți marii noștrii dramaturgi — vai și câți mai sunt! — nu sunt miniștri ai artelor, secretari, directori sau inspectori! mai spuneau răutăcioșii despre care pomenii.

Dar n'aveau dreptate.

Teatrele maghiare din România nu se uită la asta. Ele nu se grăbesc să traducă pe Caragiale sau alte piese românești ca să placă dlui Banu, bunăoară! Din contră. Chiar dacă nu s'ar fi întâmplat Unirea cu Ardealul, Teatrul din Cluj de ex. tot ar fi tradus pe „Prometheu". Numai că ar fi fost mai greu de găsit traducătorul, căci e discutabil dacă în cazul acesta dl Kadar ar fi învățat românește.

Dar să ne întoarcem la „Scrisoarea pierdută".

Prezența ei pe scena unui teatru străin, are o importanță cu mult mai mare, decât acea a reprezentărei unei piese românești de către un teatru conna-țional, chiar însoțită de conferința introductivă asupra operei întregi a autorului.

Pe scena teatrului din Cluj se va rezolva o problemă de estetică, o problemă care preocupă de multă vreme cercurile intelectuale românești.

Are Caragiale o valoare universală, sau el nu va fi înțeles nici odată decât de români și chiar numai de generațiile actuale de români?

Deslegarea acestei probleme părea ca s'a făcut odată cu prezentarea „Scrisorii pierdute", tot în Ardeal, dar în Ardealul românesc, vreau să zic la teatrul românesc din Cluj.

Succesul a fost mare desigur. Dar majoritatea spectatorilor era oferită de membrii partidului național. Așa că deslegarea a fost parțială. Pe unde este sânge românesc, nu se poate să nu existe Catavencu și Farfuride.

Pe deasupra rampei cei doi musafiri din vechiul Regat și-au dat binețe cu amicii din comitetul celor o sută.

Dar cu asta problemă nu s'a deslegat de loc. Căci problema rămâne tot următoarea: E. Caragiale un scriitor universal?

Așteptăm pe ungurii să ne-o spue. Vor înțelege, le va plăce, vor aplauda, răspunsul e da. Nu vor înțelege etc. răspunsul e nu.

Insă nu trebue să ne întristăm rău de tot, dacă răspunsul va fi negativ. „Azilul" lui Gorcki n'a avut o soartă mai bună pe scena teatrului maghiar din Cluj și nu s'a întristat nimeni. Iar „Azilul" să mi se dea voe să cred, că tot universal rămâne cu toa e astea! Și apoi întru cât ne privește avem o mângăere: va cădea el Caragiale, în schimb „Prometheul" d-lui Eftimiu, a avut succes pe scena d-lui Ianovics. Și tot rămânem cu un scriitor „universal", consfințit de scena maghiară din Cluj.

Nomo Filax.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Inaugurarea școlii medii din Ludoșul de Murăș

După greutăți multiple Statul a înființat în Ludoșul de Murăș o școală medie, cerută cu stăruință de către locuitorii de pe Câmpie. Inaugurarea acestii școli s'a făcut Duminică 12 Noemvrie, la ora 11 a. m. în prezența unui public numeros. Preoții ambelor confesiuni românești, păr. Boeriu din Lechința și Badiu din Ludoș au făcut sfințirea apei, urmând cântece și recitări din partea elevilor școalei. Directorul, dl Ion Vulcuțiu, care are un deosebit merit în organizarea școalei, a rostit un discurs cald și înțelept. Avocatul Oltean a mulțumit în numele comunei pentru darul ce l s'a făcut prin noua instituție de cultură. Inaugurarea s'a săvârșit în prezența dl I. Mateiu șeful instrucției publice din Ardeal și A. Ciortea dir. învăț. profesional, cari au ținut să arate importanța acestei școli pentru Câmpia noastră atât de bună dar atât de nedreptățită sub stăpânirea străină, cerând concursul activ al comunelor pentru desvoltarea ei.

Cu gimnaziul înființat în Șărmaș poporul nostru din Câmpie începe să simță, că se găsește în țara lui, unde conducători cu inimă se îngrijesc de îndrumarea lui prin o largă activitate culturală.

Cronicar.

RAGLAN,
costume pentru domnii și băeți
1588
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Ședințele Academiei Române

— Comunicarea dlui M. C. Sutzu —

Cunoscutul numismat d. M. C. Sutzu a făcut la Academia Română, o comunicare despre întrebuințarea la romani a ponderilor, monezilor și diviziunilor lor, spre reprezentarea fracțiunilor uzuale.

Cei vechi nu cunoșteau denumirea subdiviziunilor și mai cu seamă fracțiunile uzuale și de aceia calculele se făceau cu mare greutate.

Romanii au inventat un sistem, de care să se poată servi în acest scop.

Ei au luat o unitate mon tară, pe care au as[illegible] întreg și civ[illegible] tăți reprezent[illegible] generale [illegible] buințat de romani, p[illegible] tarea fracțiunilor a fost uncia, care era a zecea parte din libră. Uncia a devenit cu timpul sinonimă cu fracție în genere.

O altă expresie a fost apoi „libella" care reprezenta a zecea parte dintr'un întreg.

In mod sistematic romanii au întrebuințat sistemul monetar pentru reprezentarea fracțiilor.

Intr'o aritmetică al cărui autor era un dascăl al lui Marcu Aureliu, d. Sutzu a găsit cuvântul „as" care reprezenta un întreg egal cu 12 uncii.

A șeasa parte dintr'o uncie era destul egal cu a 72 parte dintr'un as.

Septilionul (care cuprindea 12 boabe, boaba de grău era și ea o unitate de măsură, era a 566 parte dintr'un as.

Dinarul la romani era egal cu 10 ași. El s'a fabricat la anul 264 a. c. din argint și cântărea 400 gr. De la anul 217 dinarul valora 16 ași.

Această valoare a durat un secol și un sfert, în care timp anul a devenit sinonim cu o șasesprezece zecime.

La această epocă se cunoșteau următoarele numiri:

Libra 10 grame; dinarul 400 gr. și uncia care era a 12 parte dintr'un dinar, cântărea cam 33 gram.

Dinarul lui Nerone era egal cu drahma greacă și de aci foarte multe monede și unități de măsuri ale romanilor, aveau ceva din factura celor grecești.

Un teatru care dă dividende de ...16 coroane austriace

Un caz nostim s'a întâmplat de curând la Viena cu ocazia convocării adunării generale a teatrului Raimund. Directorul teatrului, Rudolf Beer și-a perdut pe drum un toc dela gheată sosind astfel la adunarea generală.

Faptul acesta însemna noroc. Intr'adevăr, n'a auzit vorbindu-se decât de bine despre dânsul și despre modul de conducere al teatrului.

Președintele consiliului de administrație al lui „Raimund-Theater" a fost chiar în măsură să anunțe un fapt ce nu se mai întâmplase de mult timp: bilanțul teatrului pe stagiunea în curs a înregistrat un dividend și anume de... 16 coroane.

De oarece, conform statutelor fiecare acționar, trebue să-și ridice dividendul în persoană dl Froden, membru în comitet a sfătuit pe acționari să renunțe la dividend, căci încasarea lui ar necesita spese de tramvai în valoare de 2000 coroane.

Și astfel acționarii lui Raimund Theater au trebuit să renunțe și de data aceasta la dividend.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Romanul american contemporan

I.

Zilnic Statele Unite sunt acoperite de avalanșele hârtiei tipărite.

Enorma cantitate și infima calitate a acestui potop de scrieri produc mirarea europeanului. Nici-o țară din lume nu tipărește și nu citește atâta. Nicăeri publicul nu consumă cu atâta soicism volumioasă hrană constituită de așa zisa literatură. Această literatură samănă mult cu pastele făinoase: moale, netedă, inofensivă e inutilă și puțin hrănitoare.

Căci deși însoțită de sosuri insipide, incolore și fără artă, procură o temporară și adesea îngrijitoare sensație de plenitudine. Iluzii, deoarece materia e lipsită de elemente hrănitoare. Iată pentru ce nevinovații consumatori, veșnic înfometați, cer întruna alte porții.

De unde rezultă firește prosperitatea fericiților autori. Falange de scriitori cumpără vile în Italia și castele de vânătoare în Scoția cu drepturile de autor ale ultimului roman.

Până și tipografii, demni servitori ai gândirii americane, posedă nenumărate forduri. Despre fabricanții de hârtie, cari distrug cu înverșunare ultimele păduri pentru a fabrica hârtia necesară apariției tuturor elucubrațiunilor nu mai vorbim; averile lor sunt fabuloase.

Literatura se fabrică fără încetare. Cuvântul "se fabrică" e cel mai propriu, căci în America se înrădăcinează din ce în ce mai mult convingerea că literatura se poate manufactura cu metrul, ca flanela sau cordelele. Această părere nu-i decât o creangă gingașă și secundară din marea și maiestuoasa eroare americană, care consistă în a crede că numai cu puțintică voință cel dintâi venit poate să urce pe culmile gloriei.

Exemple tipice despre această credință copilărească se găsesc cu miile în anunțurile magazinelor populare.

Anumiți indivizi se oferă să te învețe ni i mai mult nici mai puțin decât arta de a scrie, alegerea subiectelor, metoda cea mai sigură de plasarea operelor literare și mijlocul de a cultiva gustul literar care doarme în fiecare din noi. „Stăpâniți arta expresiei! Utilizați cât mai folositor timpul liber! Transformați-vă ideile în dolari! Unul din elevii noștri a câștigat mai mult de 5000 dolari datorită articolelor scrise în ceasurile libere! Altul a câștigat 1000 dolari înainte de a fi isprăvit partea primă a cursului nostru!" Și așa mai departe.

Reclama asta desănțată stârnește mai de grabă pofta de bogății, decât realizări artistice.

Altă sabie a lui Domocles amenință autorii americani: puritanismul, sau necesitatea de a scrie așa fel ca morala stabilită să nu sufere.

Autorul american care ar îndrăzni să insinueze în cărțile sale că lucrurile nu stau tocmai așa de bine în cea mai bună dintre Americi, ar fi imediat acuzat de pesimism absolut și foarte puțin patriotic. Cartea care n'are sfârșit fericit sau vesel trece drept aproape imorală. Pagina tipărită trebuie să reflecteze numai convenționalul pentru a nu scandaliza. Indată ce vre-un îndrăzneț scrie că nu toate soțiile sunt modele de cinste. „Societatea pentru suprimarea viciului" intră în acțiune și obține de la tribunale suprimarea cărții incriminate.

Vinovate în primul rând pentru pătrunderea cărților proaste sunt magazinele femenine, care pe lângă sfaturi gospodărești oferă romane foileton execrabile

* *

Din fericire fermentul viguros al tinerei intelectualități a început să atace indigesta literatură macaronică. Căci în America tinerimea intelectuală duce războiu împotriva tradiției puritano-comerciale. In ultimii doi ani, s'au produs violente erupțiuni sub forma de romane care făcând fabula rusă de aceste tradițiuni, desvăluesc defectele lui genus americanus. Una din aceste manifestări a fost Main Street, celebrul roman al lui Sinclair Lewis, în care e descrisă viața medioeră din orășelele americane.

Trebue să ne întoarcem cu mulți ani în urmă pentru a găsi în istoria literară americană o operă care să fi pricinuit așa entuziasm și atâta dezaprobare. Și asta numai pentrucă Sinclair Lewis a îndrăznit să spuie câteva adevăruri curate și săritoare în ochi.

Dimpreună cu Lewis în prima linie a „revoltaților" observăm pe John Dos Passos care în romanul Trei soldați a făcut o amară descriere realistă a ultimului război așa după cum l'au cunoscut membrii corpului expedițional american; pe Sterwood Anderson și pe nemilosul H. L. Hencken, care protestează împotriva puritanismului, erijat în forța literară, cu un glas mai răsunător și cu o perseverență mai nesovăitoare decât toți confrații laolaltă.

Cronica politică

Intrunirile opoziției. Partidul național își continuă seria de întruniri publice prin diferite orașe ale Ardealului cu îndoitul scop de a'și scuza vina neparticipării la actul încoronarii și de a se face prezent în opinia publică. In Brașov, la Caransebeș, la Oradea-Mare, aceste două preocupări s'au vădit stăpâne în mintea conducătorilor partidului național. Dar tocmai pentrucă sunt prea stăpâniți de ele, d-nii Maniu și Vaida nu văd că nici o abilitate nu-i poate spăla de vina de a nu fi luat parte la încoronare, iar în ce privește contactul cu opinia publică, nu sgomotoase agitații și cuvântări violente la întruniri pregătite cu bani, îl pot restabili.

Partidul țărănist și partidul poporului s'au hotărât, după pilda partidului național, să țină la rândul lor întruniri publice. Primele au și avut loc la București.

Dar ecoul lor cași ecoul întrunirilor partidului național a fost înregistrat numai de presa partidelor respective. In opinia publică pe care alte probleme decât interesele și ambițiunile politicianismului, o preocupă aceste întruniri n'au dezlanțuit nici un răsunet. Această indiferență generală constitue o lecție pentru toți aceia cari au făcut din politică un prilej de agitație și un mijloc de satisfacere a patimilor și intereselor lor.

Cauzele rupturei dintre Part. Național și țărăniști

Nodul Gordian al „pertractărilor“ Intențiile îndelung nemărturisite. Partid de burghezi. Rezervele Partidului Național. Ruptură. Care sunt noile orientări politice ale Dlui Maniu. Imensă descurajare în sinul membrilor partidului național

— Destăinuirile unui membru al partidului țărănesc —

După cum se știe, îndelungatele pertractări dintre Partidul Național și țărăniști au luat sfârșit, nu prin vre'o încălegere pe care opinia publică s'ar fi așteptat s'o vadă, ci printr'o ruptură bruscă, care învederează odată mai mult tactica nesfârșitelor pertractări ale dlui I. Maniu cu înalta autorizațiune a celor 100.

Până în prezent, ambele partide s'au abținut însă se dea vre-un comunicat explicativ asupra eșuărei pertractărilor ce angajase. De aceia credem interesante destăinuirile ce ni le-a făcut, un important membru al partidului țărănesc, la Cluj.

*

„Nodul gordian al tratativelor dintre noi și dl Maniu, — zice corifeul partidului țărănesc, a fost țesut de la început cu dezgustula ipocrizie de șeful Naționaliștilor.

Tratativele noastre s'au învârtit în tot timpul fără nici un rezultat pozitiv, în cercul vicios născut de intențiile nemărturisite ale celor doi șefi naționaliști.

Astăzi suntem lămuriți. *Ne-am înșelat amar atunci când am crezut sincer în democratismul partidului Național.* Căci tocmai aici era nodul gordian, care în tratativele dintre noi, nu putea fi deslegat de cât printr'o ruptură hotarîtă.

*

După un răstimp, interlocutorul nostru, sublimiind cuvântul cu un gest de descurajare, continuă și ne spue:

„Da d-le partidul național este un partid de burghezi, și mă îndoesc să existe un singur membru în sânul acestui partid, care să fie însuflețit de principiile și avântul generos al democratismului care să fi făcut făcut posibilă o apropiere cu noi. Noi le cunoaștem prea bine mijloacele de luptă, dar le-am simțit mai ales rezervele pe care le-au făcut față de noi, pentru ca mai târziu să exploateze, titlu de partid de ordine.

Ne-au pretins, — accentuează corifeul țărănist, — să legăm pactul cu ei pentru răsturnarea guvernului, de aici încolo, dl. Maniu, rezervându și libertatea de acțiune.

Atitudinea noastră însă a fost demnă și categorică: Am rupt hotărât orice legături de aici încolo cu acei cari, ne-au înșelat mai ales buna credință.

Dar să știți că fruntașii naționaliști n'au isprăvit pertractările. Am fost oarecum sesizați să știm că dacă nu vor reuși cu noi orientările politice ale Partidului Național, vor fi înclinate spre dl. Iorga și tachiști.

*

In alt ordin de idei, pe lângă cele relatate mai sus, trebue să mai adăugăm câteva observațiuni, culese chiar printre unii membri ai partidului național, în legătură ce ruptura pertractărilor cu țărăniștii.

Prima impresie a fost o adevărată consternare, urmată apoi de grele învinuiri adresate d-lor Maniu și Vaida. Una din acele învinuiri este că fruntașii partidului naționalist, grație tactului lor politic și a famoaselor îndelungi pertractări, au reușit să peardă chiar și sprijinul unei anumite prese din capitală, singura care mai dă o oarecare importanță partidului regional din Ardeal.

Dac.

Răspândiți „Infrățirea“

Drul Lupu în America

Ziarul „America“ dă amănunte asupra primirei dlui Lupu în New-York. Și printre altele, ne spune, că deputatul american Nathan Perlman a salutat pe pribeagul nostru politician cu următoarele cuvinte: „Oameni ca dr Lupu sunt rari. Dacă el n'ar fi venit în mijlocul nostru, români, ar fi trebuit să-l chemați.“

La urmă s'a umblat cu cheta pentru „Aurora“ și fondurile grupărei țărăniste, cei de față subscriind între 1 și 100 dolari.

Fapt, care, fără îndoială, va face ca nici un român din America să nu mai urmeze pe viitor sfatul dlui Perlaman.

Dealtminteri, credem că nici drul Lupu n'ar mai încerca încăodată „misiunea“ sa, ori câte „roade“ va da.

Căci secretul reușitei ei stă tocmai în faptul că drul Lupu a luat-o înainea altora. Planul a fost minunat, trebuie să i-o recunoaștem. Și nici nu se putea să nu încolțească în mintea unuia care n'a ezitat să-și arunce portefeuille ul gol în plină ședință a camerei.

Bunii români din America trebuiau puțin scuturați de bănet printr'o mică colectă. Doar posedau dolari sunători și nici o listă de subscripție nu circulase prin mâinile lor. O mică vizită, cu câteva numere de declarație țărănista și numai decât apoi farfurioara.... Puteau ei refuza obolul pentru unul care vine din „țară“.

Nu știm dacă prin comitetele partidului național se regretă sau nu că ideia n'a venit întâi dlui Aurel Dobrescu de-o pildă.

Dar un lucru e sigur. Că banii ce-i încasează acum dl Lupu ar fi intrat mai deadreptul în caseta partidului național.

Oricine a urmărit ziarul „America“ poate spune acest lucru. Majoritatea românilor din America o formează ardelenii și mulți sunt înrudiți cu cei din partidul național. Cum, până acuma țăraniștii și naționaliștii au dus casă bună, pentru cei din America, această prietenie, părea o adevărată simbioză.

Și iată cum se explică buna primire ce i-s'a făcut dlui Lupu, iată cum bănuții cari ar fi putut asigura o frumoasă întrunire la Alba-Iulia, alunecă acum în buzunarul mult calculatului „idealist“ care este drul Lupu.

De unde să știe bieții americani cum stau lucrurile prin țară.

Astăzi chiar am văzut într'un ziar francez o telegramă în care se vestea... catastrofa dela Lupeni.

Dacă în Franța au atât de târziu ecou, cele ce se petrec în țară la noi, când trebuie să afle cei din America, că tratativele dintre țărăniști și naționaliști s'au întrerupt.

Până atunci însă, dl Lupu își vede buzunarul doldora de parale, apoi ia ca omul cu greutate drumul înapoi. Se oprește puțin prin Paris ca să se... odihnească și să scrie câteva impresii pline de compătimire pentru sărăcimea din capitala Franței, apoi se înapoiază să verse conținutul pungei pe mesele clubului dela „Astoria“.

Iar pentru viitoarele campanii electorale, o vie concurență partidului național în Ardeal e asigurată.

Și iată cum bani înmânați cu un scop, ajung să servească un scop contrariu.

Și acum să poftească vre-un naționalist să ia drumul Americei: va găsi bunăvoința fraților de peste ocean complect epuisată de bunul prieten de odinioară, idealistul doctor Lupu.

CINE INSULTA ARDEALUL?

Inscenările grosolane ale „Gazetei Transilvaniei“. Foile partidului național continuă a furniza argumente dușmanilor

Ziarele partidului național continuă să agite. Astfel „Gazeta Transilvaniei“ afirmă într'un recent editorial că guvernul duce sistematic o înverșunată campanie contra Ardealului cu scopul de a învrăjbi această provincie cu restul țării.

Credem inutil să dovedim enormitatea unei atari afirmații. Activitatea guvernului pentru unificarea rațională și justă a condițiunilor de viețuire în cadrele României întregite e cea mai bună desmințire. Dar nu ne putem stăpâni indignarea față de procedeul perfid al foilor naționaliste.

După ce partidul național a încercat în toate chipurile să înverșuneze poporul contra guvernului, după ce în toiul activității așa zise extra-parlamentare partidul național nu s'a dat îndărăt de la nici o infamie care ar fi putut să micșoreze în ochii opiniei publice ardelene vechiul regat, după ce agitațiile partidului național au mers până la a servi străinătății vrășmașe argumente contra integrității noastre naționale, în fața dezastrului care urma unei asemenea politice, partidul național a schimbat macazul și încearcă să îndrepte toate acuzele ce i se pot aduce în potriva partidului liberal, ieșit victorios și nepătat de sub avalanșa de insulte și calomnii împroșcate de oamenii și foile partidului național.

Desigur nu ne putem indigna că partidul național insultă. Ar fi să-i acordăm o cinste pe care acest partid de agitații de mult a pierdut dreptul să o abțină. Nu putem trece însă nepăsători pe lângă inconștiența grosolană a însceenării, cu toate urmările ei nefaste pentru țară.

Reproducem pentru precizare următorul pasaj din amintitul editorial al „Gazetei Transilvaniei.“ Cititorul scandalizat de stilul de sergent major al reproducerii, va binevoi să ne ierte, că sântem, pentru respectul adevărului, obligați să îi punem dinainte o necuviință stilistică.

„Gazeta Transilvaniei“ afirmă:

„După ce printr'un ordin recent confidențial al ministrului de războiu se atrage atențiunea autorităților militare, că ofițerii ardeleni fac o intinsă agitație pentru întronarea republicei (?!) în România și după ce printr'un alt ordin mai anterior, se atrăgea atențiunea comandanților gendarmeriei ca să nu aibă încredere în elementele recrutate din Ardeal, s'a trezit acum și preoțimea noastră cu un ordin confidențial transmis prin prefecturi, cu desconsiderarea autorităților superioare bisericești, în care i se aduce la cunoștință, că Ardealul observă o atitudine ostilă față de serbările naționale, că nici autoritățile nu iau parte la aceste serbări și că chiar însăși preoțimea nu oficiază serviciile divine prescrise cu prilejul serbărilor naționale.“

De notat că foaia brașoveană a partidului național nu face decât să afirme, fără să dovedească ceva. Cine semnează pretinsul ordin confidențial al ministerului de războiu? Ce număr are? Ce dată? De asemeni cu celelalte pretinse ordine.

Pe lângă aceasta substratul însăși al acestor afirmații e șubred. Pretinsul ordin al ministerului de războiu se adresa firește către comandanții de regimente. Sau sânt destui comandanți ardeleni pentru a nu se crede, că dacă ordinul a fost dat avea altă însemnătate decât aceea de bună rânduială în armată și deci el nu putea fi o batjocoră pentru Ardeal.

Grosolănia înscenării însă sare în ochi atunci când „Gazeta Transilvaniei“ susține că Ardealul e batjocorit cu pretinsul ordin confidențial. Foaia partidului național n'a avut măcar abilitatea să afirme că pretinsul ordin era un simplu reproș. Pentrucă numai o anumită pauperitate mintală poate să-și închipue că guvernul ar fi capabil să dea ordinul cari să nu aibă altă menire decât insultarea celor către cari se adresează.

Chestiunea prezintă astfel dată o deosebită importanță. „Gazeta Transilvaniei acuzând guvernul pentru a apăra partidul național, minte... și minte prost. Dar ceea ce e mai dureros e că în dosul acestor grosolane înscenări „Gazeta Transilvaniei“ n'a văzut că aduce un prost serviciu țării. Dușmanii cari vor ceti rândurile de mai sus vor afirma că ofițerimea ardeleană este rebelă, că recruții refuză serviciile și că preoțimea ardeleană nu respectă serbările naționale românești, ci jindueşte după cele ale regimului trecut, lcru pentru care guvernul a fost silit să ia aspre măsuri. Așa vor susține Szilagyii budapestani, citând „Gazeta Transilvaniei“.

Cu astfel de invențiuni nu se dovedește că guvernul insultă Ardealul, dar rămâne neîndoios că foile partidului național espun această provincie la aprecieri cari sânt și nedemne și păgubitoare.

A. R. Gus.

Administrația ziarului „Infrățirea“ caută băeți de serviciu între 16-18 ani.

Gazul metan

In ce stadiu se află chestiunea gazului metan. Pretenţiile lui „Deutsche Bank". Datoria guvernului

La intervale mai mici sau mai îndepărtate chestiunea gazului metan preocupă toată lumea economică dela noi şi presa caută să stăruie asupra importanţei gazului pentru economia industrială a acestei provincii. Clujul mai cu seamă a arătat totdeauna un interes deosebit acestei chestiuni, ştiut fiind, că vecinătatea gazului metan va favoriza în rândul dintâi Clujul, care a legat totdeauna nădejdi frumoase de exploatare lui.

Cu vre-o zece ani în urmă gazul dela Şărmaş era să fie concesionat Clujului dar intervenind pe urmă războiul, chestiunea s'a neglijat şi când, prin 1917, Ungaria a ajuns sub tutoratul efectiv al Germaniei, exploatarea gazului metan s'a concesionat lui „Deutsche Bank" din Berlin.

Concesiunea aceasta s'a făcut în vremuri excepţionale şi înşişi autorităţile maghiare nu i-au dat vr'o importanţă ştiind că va fi reziliată mai târziu.

După desmembrarea monarhiei austro-ungare, contractul cu acestei bancă germană a rămas ca şi inexistent şi guvernele trecute nici n'au luat conoştinţă de el, şi nici nu s'au sesizat de însemnătatea primejdiei ce ameninţă prin aplicarea acestu contact economia naţională.

La rândul ei „Deutsche Bank" nu s'a ocupat de comisiunea obţinută, astfel că se credea că nici n'ar mai ţinea cont de ea.

Abia în ultimul timp, când concesiunea gazului metan a început să preocupe cercurile economice, „Deutsche Bank" a venit din nou cu pretenţiuni.

Guvernul actual a făcut în consecinţă demersuri şi vom vedea, dacă numita bancă va renunţa la comisiune.

Dar chestiunea se complică tocmai prin această pretenţie a băncii germane, de a i-se lăsa concesiunea dată de guvernul maghiar.

Pentrucă înainte de a i-se fi dat lui „Deutsche Bank" concesiunea, exploatarea gazului metan s'a mai concesionat unor oraşe, cum este Târgul-Mureşului, care, în cazul când nu s'ar rezilia contractul maghiar cu „Deutsche Bank", socotind aceasta ca o jurisprudenţă, formulează şi ele pretenţiuni în virtutea aceluiaşi principiu, întrucât concesiunea lor n'a fost abrogată şi a fost dată tot sub trecutul regim maghiar

In urma acestora starea de lucruri se prezintă într'o lumină nouă şi guvernul va trebui să rezilieze toate contractele şi să trateze concesiuni noui, care, bine înţeles, vor avea în vedere şi interesele româneşti, care nu s'au urmărit cu ocazia concesiunilor date de guvernul maghiar.

FASCIŞTII UNGURI

UN PARAVAN AL „UNGURILOS CARI CE DEAŞTEAPTA"

Ascensiunea subită a fascismului din Italia a stârnit în multe dintre ţările, care au purtat războiul, mişcări similare, unele mai serioase, altele mai ridicole. Decând fascismul italian a ajuns la cârmă, mişcarea se părea c'ar fi prins şi 'n Ungaria şi de vre-o două săptămâni ni-se vorbeşte cu stăruinţă despre fascismul budapestan şi despre măsurile luate de guvern împotriva lui.

Atitudinea aceasta a guvernului maghiar ne-a părut la început inexplicabilă, cu toate că mişcarea era prezentată ca fiind pornită de Friedrich, marele şovin integralist şi totodată dujman al guvernului. Ni-s'a părut cu atât mai inexplicabilă, cu cât fascismul maghiar nu e numai de azi, ci ni-s'a mai vorbit despre el şi înainte de triumful fascist din Italia şi cu atât mai mut cu cât cele „10 porunci" ale fasciştilor unguri se învârt toate în jurul restaurării integrităţii Ungariei.

Acum ne dăm seama, pentruce guvernul maghiar la dispoziţiuni împotriva fasciştilor săi, dar nu găseşte de cuviinţă să desmintă vizitele fasciştilor italieni la Budapesta, anunţate de presa maghiară opoziţionistă.

Guvernul maghiar a profitat de ocazia venirii lui Mussolini la putere şi din proprie iniţiativă a găsit câţiva ţapi ispăşitori, cari să servească drept paravan „ungurilor, cari se deşteaptă". Fasciştii, în număr de peste 300, sunt purtaţi pe la poliţie.

Totatunci „ungurii, cari se deşteaptă" sunt protejaţi, cu toate că au acelaş program ca şi fasciştii. Şi e mai mut, au fost chemaţi să declare, că n'au nimic cu fascismul.

Guvernul maghiar a fost destul de înţelept, ca să jertfească de ochii străinătăţii 300 de persoane, cărora — vorba vine — nu li-se va face nimic. Totatunci sutele de mii ale adevăraţilor fasciştii, cari mut „ungurii, cari se deşteaptă" sunt lăsate libere şi chiar protejate de guvern, care li-a pus în frunte un om de-al său.

Să ne amintim numai un singur lucru: atât „Ungurii Deşteptaţi" cât şi "fasciştii" au acelaş program: restaurarea Ungariei. Dar primii sunt cu sutele de mii. Jertfa este prin urmare de ochii lumei.

Nici când şi nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
si vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma

2230
Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Reforma financiară

Hotărârile comisiunii fiscale

Comisiunea fiscală, a luat următoarele hotărâri, cari urmează să fie definitiv inscrise în anteproectul reformei financiare:

1. Societăţile streine — cari au sucursale în ţară — vor fi impuse după bilanţul afacerilor fiecărei sucursale în parte.

2. Veniturile întreprinderilor industriale nou create, vor fi scutite de impozit timp de cinci ani de a înfiinţarea lor.

3. Impozitul pe salarii — care, în prezent este de 6 la sută indiferent de cuantumul salariului — va fi proporţional cu salariul.

Impozit mic, la salariu mic: impozit mai mare, la salariu mai mare.

Cotele de impunere se vor fixa la discuţiunea generală a proectului, în şedinţa comisiunii fiscale a Parlamentului.

In jurul unor insinuaţiuni

O lămurire a Dlui Justin Ardelean

Primim următoarele:

In n-rul 248 din 4. Noembrie al ziarului „Ellenzék", sub titlul „Persecuţie politică în Oradea-Mare," se scrie despre mine unele lucruri cari nu corespund adevărului. Se afirmă anume că din consideraţia că pe timpul cât am fost prefect am tratat pe maghiari în mod uman, guvernul maghiar, drept mulţumită pentru părtinirea chestiilor maghiare, în fiecare rând al meu pe care l'am făcut în Ungaria, s-a nizuit a-mi înlesni călătoria cu deosebită complezenţă şi prevenire. La această insinuare, sigur de bună credinţă, răspund următoarele: De când s'au retras Românii din Pesta, de două ori am trecut prin Ungaria, şi anume astăvară când m'am dus la Reinchenhall şi când m'am reîntors acasă, dar nici un fel de atingere nu am avut cu vreun membru al guvernului maghiar, şi nici cu vreun alt factor politic al Ungurilor. Timpul scurt cât am stat în Pesta l'am petrecut în societatea familiei Comloş din Oradea-Mare şi a doamnei Lahovari soţia ambasadorului român dela Roma, aşa că guvernul maghiar nu mi-a putut face înlesnirile de care vorbeşte „Ellenzék". Atâta pentru stabilirea adevărului.

Dr. Justin Ardelean
advocat, f. prefect, redactorul revistei „Vulturul".

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419
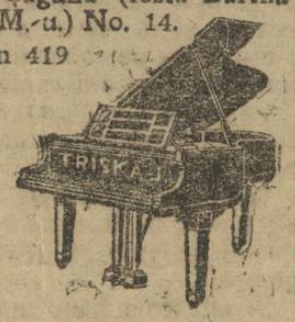

977
Au sosit piane noi.

Informaţii

La liceul de băeţi din Satu-Mare, (Ardeal), este vacantă catedra de limba română.

*

Au fost numiţi în poliţia oraşului Baia-Mare d-nii Voros Iosif, poliţia cl. I: Andrei Nagy, director cl. I. şi Emerik Kik, comisar cl. I.

*

Comisiunea economică a guvernului luând în discuţie chestiunea exportului de ceapă şi cartofi, a decis ca aceste articole să rămână prohibite la export ca şi până acum.

*

Dl Ovidiu Gritta prefect al poliţiei Arad, a fost însărcinat provizoriu cu controlul poliţiilor punctelor de frontieră: Pecica, Curtici şi Otlaca.

*

Se anunţă din Budapesta că Consiliul de lichidare a datoriilor fostului Imperiu Austro-Ungar a hotărât ca 36 la sută din datorie să fie plătite de către Ungaria, 36 la sută de Austria, iar restul de 28 la sută de statele succesoare: România, Jugo-Slavia şi Ceho-Slovacia.

*

Sâmbătă 11 Noembrie la orele 12, s'a prezentat d-lui Duca, contele Rubido Zicky, ministrul Ungariei în România, înapoiat dela Budapesta. Ministrul ungar a prezentat dlui Duca scuzele guvernului din Budapesta pentru conflictul regretabil petrecut în Camera maghiară cu prilejul interpelării deputatului Szilagyi.

*

Dr. Ioan Voicu mamos şi gynecolog, fost asistent la Clinică, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

*

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014—1.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.*
2332

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

D-nii Efimie Antonescu şi C. Antoniade, delegaţii guvernului român să trateze cu guvernul american chestiunea datoriei noastre publice flotante din Statele-Unite, au sosit la Washington şi au început tratativele.

Dl Antonescu se va înapoia în ţară la sfârşitul acestei luni.

*

Joi 16 Noemvrie la orele 9 seara Societatea de Biologie va ţine şedinţă în Amfiteatrul Institutului de fiziologie.

*

In ziua de 10 Decembrie a. c. se va ţine în localul camerei de comerţ din Oradea-Mare o adunare generală a reprezentanţilor tuturor băncilor din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pentru constituirea unui sindicat general al băncilor ardelene. Inaintea adunării generale de constituire, se vor ţinea adunări regionale în oraşele mai principale din Ardeal.

*

Tenorul Grozăvescu, atât de bine cunoscut publicului Clujan, va da un mare concert Sâmbătă 18 Noembrie a. c., în sala prefecturei, cu un bogat program compus din arii de Puccini, Verdi, Schubert, Teleki, Liszt, Wagner etc. Acompaniamentul la pian va fi susţinut de dl A. Friedman. Biletele se află depuse spre vânzare la Cassa Operei, la libraria Friedman, la drogueria László şi la „Reclama."

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2078
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. **METALNACT.**

CIORAPII Moyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I.

Culisele?

Azi a apărut primul număr din **Culisele**, mare revistă ilustrată, de teatru, muzică, artă, de sub direcţia d-lui Leonard Paukerow.

Din cuprinsul revistei relevăm:

Vorbesc directorii de teatru: Al. Mavrodi, Z. Bârsan, Popovici Beyreuth, Toni Bulandra, Livescu, d-na Elvira Popescu, dr. Eugeniu Ianovici, maiestru Georgescu.

Ce ne spune ministrul artelor, d. Banu.

Catre intelectualii romani de scriitorul ungur Ignotus.

Teatrul pentru multime de profesorul univ. N. Ghiulea.

Publicul nostru, de profesorul univ. G. Oprescu.

Gorki a cazut la Cluj şi multe alte articole întrebări indiscrete, veşti şi poveşti, caricaturi admirabile şi peste 20 ilustraţiuni.

Eleganta revistă, de 24 pagini costă 6 Lei.

Redacţia şi administraţia: CLUJ, Piaţa Unirei 5. 3363

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Interne

Lucrările comisiunii administrative

Comisiunea pentru reforma administrativă, întrunită ieri în localul senatului a discutat și aprobat capitalele județelor precum și articolele din proect referitore la administrarea județelor.

Lucrările comisiei fiscale

Comisia fiscală întrunită ieri la Senat a hotărît instituirea pe lângă ministerul de finanțe a unei comisiuni pentru judecarea apelurilor în materie de fisc. Această comisiune va fi prezidată de un consilier al Curții de Casație și va avea ca membri pe un delegat al contribuabililor.

*

Tot ieri comisia pentru redactarea ante proectului de constituție a discutat introducerea pedepsei cu moarte. Au luat parte la ședință membrii guvernului, I. P. S. S. Mitropolitul Primat și P. S. S. Episcopul Vartolomeu al Râmnicului. Ședința va continua și astăzi.

Măsuri pentru siguranța statului

Direcția generală a căilor ferate române fiind înștiințată că din Ungaria se trimit ingineri și mecanici pentru a se introduce în serviciul atelierelor și depourilor căilor ferate și a face astfel o mai activă propagandă împotriva siguranței statului, a dat ordin tuturor servicii'or să nu primească persoane de origină străină, mai ales maghiară.

Măsuri împotriva furturilor din trenuri

Pentru a se stârpi pe viitor numeroasele furturi de până acum săvârșite prin trenuri, s'au luat riguroase măsuri de prevenire și de urmărire a făptuitorilor. Se vor face razii permanente cu agenți speciali cari vor însoți trenurile.

De la consiliul economic

Consiliul economic întrunit eri în Capitală a luat în discuție propunerile făcute de Soc. Reșița pentru transformarea ei.

Scutirea personalului Cfr. de gărzi

Marele Stat Major a aprobat scutirea de concentrare pentru gărzi, până la 1 Noembrie 1923, a tuturor funcționarilor din serviciul Cfr.

Externe

Groaznicul cutremur din America

Mari inundații pe coasta Pacificului. O regiune complet distrusă. Insulele Haway sub valuri

Paris. — Aparatele seismografice din Boulogne au înregistrat un cutremur de lungă durată. Din cauza vibrațiunilor puternice, aparatele au fost deranjate, iar aparatele seismografice din Florenza au trebuit să-și întrerupă timp de patru ore funcțiunea.

Din Londra se anunță, că a fost un mare cutremur și revărsări formidabile pe coasta Pacificului.

Cutremurul a fost simțit pe o întindere de 1500 mile. Orașul Rognino a fost complect distrus S'au prăbușit cinci sute de case și s'au scos până acum de sub ruini 200 de morți.

Cutremurul a fost puternic în toată regiunea și s'au prăbușit câteva mii de case.

Cutremurul s'a simțit și în Argentina. La Buenos-Ayres s'au oprit ceasornicele și s'a întrerupt curentul electric în întreagă capitală.

Populația de pe toată coasta oceanului Pacific a fost cuprinsă de panică.

Insulele Havasy au fost deasemenea inundată în urma unei revărsări puternice a mării.

Rusia la conferința Strâmtorilor

Paris. — Aliații au răspuns sovietelor, că Rusia va fi admisă numai la conferința relativă la Strâmtori, dar nu și la conferința de pace greco-turcă.

Noua bancă de emisiune austriacă a fost votată.

Viena. — Comisiunea financiară a adunării naționale austriace a adoptat proectul relativ la înființarea nouei bănci de emisiune

Capitala Turciei se schimbă

Constantinopol. — Adunarea națională din Angora a ales o comisiune de 4 deputați care să fixeze orașul unde va trebui să se mute capitala Turciei. Comisiunea are latitudinea să aleagă dintre orașele Smirna, Brusa, Angora și Cania.

15% reducere

până la Crăciun

pentru funcționari, ofițeri și pensionari

la spălătoria chimică

CRISTALY

Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.

1718-2

Un nou vas italian la Constantinopol

Roma. — Amiralitatea italiană a trimis la Constantinopol un crucișător.

Noul contract al Uzinei electrice

Oferta firmei „Ganz"

Lupta ce se dă de aproape un an pentru concesiunea uzinei electrice a Clujului, este îndeobște cunoscută, pentru ca să mai trebuească să insistăm asupra ei și asupra alor trei firme concurente: „Ganz" din Budapesta, „Electrica" și „Omnia" din România.

Cum arătasem mai zilele trecute, concesiunea era să se dea pentru 20 de a l. Proectul primăriei a fost însă amendat de minister și s'a adoptat termenul de zece ani. In condițiunea aceasta s'a publicat la sfârșitul lunei trecute concursul, iar Sâmbătă, săptămâna trecută, s'au înaintat aceste concursuri ale celor trei firme, consiliului comunal. Lupta dintre cele trei firme a fost dârză. Consiliul însă, după ce a luat toate ofertele în discuție și după ce cele două firme românești și-au retras oferta, a studiat cu de-amănuntul ultima ofertă, a firmei budapestane „Ganz".

Oferta aceasta conține următoarele: se oferă primăriei 88 la sută din venitul net de peste an, care însă nu poate fi mai mic de 600 mii lei. Firma se obligă: să plaseze anual o sută de mii pentru exploatarea uzinei să furnizeze curentul pentru 20 bani în loc de 30 caselor particulare și pentru 25 în loc de 30 curentul pentru instalațiunile industriale; să lumineze gratis teatrul național și teatrul maghiar și clădirile primăriei, iar în cazul înființării tramvaiului, să 'i furnizeze acestuia curentul cu 30 de bani în loc de 50 bani.

Oferta a fost discutată Duminică de comisia de experți, care după cât aflăm, ar fi recomandat-o forurilor superioare spre a fi admisă.

Traficul cerealelor românești

Ziarul „Prager Tagblat" primește o corespodență din România în care se precizează că transportul cerealelor din Moldova și Basarabia pentru Austria sau pentru tranzitul Austriei, — care se făcea până acum prin stației Napolocăuți via Lemberg—Krakau—Oderberg spre Viena.— din cauza urcării vertiginoase a coroanei cehe, a luat de câtva timp un alt itinerar întrebuințând drumul Napolocăuți-Arad Curtici-Budapesta și Viena.

Această nouă rută, prin care se evită cu desăvârșire liniile cehoslovace, economicește comercianților de cereale din România, 6000 lei de vagon pentru fraht.

Cehoslovacia ar putea recâștiga acest trafic prin Oderberg, spune corespondentul, dacă ar reduce tariful căilor ferate al ei în așa mod încât să corespundă frahtului nouii linii întrebuințată de comerțul român.

Partidul național agită la sate

— Conducătorii lui combat reforma alcătuită de ei —

După ce în timpul guvernării lui, partidul național s'a îngrijit prea puțin de durerile țărănimei și nu i-a adus la îndeplinire nici una din dezideratele ei. Și, după ce a văzut că actualul guvern a reușit să îndrumeze pe o cale bună împroprietărirea țăranilor ardeleni, — partizanii d-lor Maniu și Vaida cau ă prin toate mijloacele să împrăștie încrederea celor de dincoace de Carpați pusă în conducătorii de astăzi.

Deși această trudă rămâne zadarnică, fiindcă mai presus de ea și de toate celelalte manopere puse la cale, se ridică roadele unei conducer sănătoase datorite unui guvern conștient de menirea lui, totuși dacă ne ocupăm încă de îndeletnicirile rău voitoare ale partidului național, o facem pentru a arăta cât de puțin știu conducătorii acestui partid să corespundă vremilor în care trăim.

Astfel la venirea partidului liberal în fruntea trebilor publice, partidul național își întemeia campania lui de ură și vrajbă între frați, pe motivul că sub actualul regim, interesele țărănimei ardelene sunt neglijate. Acum, după ce reforma agrară e aplicată în intreg Ardealul, naționaliștii ardeleni au schimbat tactica

In susținerile lor, cu scopul de a produce diversiuni, ei afirmă că țărănimea e neîndreptățită în favoarea proprietarilor expropriați.

In vederea realizării scopului lor meschin, conducătorii partidului național de câtva timp răspândesc la sate diferite broșuri în care se tălmăcește aplicarea reformei agrare într'un chip tendențios și prin care se agită ideia de răsvrătire.

Firește că acest soi de propagandă nu poate să producă nici o urmare în rândurile țărănimei, fiindcă ea își dă perfect seama că actuala lege agrară, a fost alcătuită de oamenii partidului național. Ei au hotărât modul cum trebuie realizată exproprierea marei proprietăți și tot ei au hotărât asupra întinderilor de pământ ce urmează să li se atribuie celor îndreptățiți la împroprietărire.

Căci, guvernul de astăzi pentru a realiza cât mai repede dezideratele țărănimei, s'a mărginit să modifice legea agrară numai în ceea ce privește procedura de aplicare, scurtând termenele migăloase și înlăturând toate dificultățile ce se punea în calea înfiptuirei acestui mare act de dreptate socială.

Dacă lucrurile stau astfel, lesne își poate da seama oricine despre buna credință a partidului național, atunci când el recurge la manoperile arătate mai sus, numai din spiritul de opoziție rău înțeles și numai din dorința de a crea dificultăți acelora care depun toată străduința să întroneze ordinea și legalitatea.

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Sfințirea bisericei ortodoxe din Banabic

Dumineca trecută în 12 Nov. s'a săvârșit sfințirea bisericei ortodoxe din Banabic în tractul Turda. Actul acesta solemn a fost împlinit de P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului asistat de asesorii consistoriali și de zece preoți. Corul episcopiei și de astă dată a dat un concurs artistic deosebit de prețios. Festivitatea a avut loc în prezența multor intelectuali din Cluj și Turda. La hotarul comunei P. S. Sa și suita au fost întâmpinați de un pâlc de călăreți în frunte cu învățătorul comunei la intrarea în comună sub un arc de triumf de brad de către prefectul județului, iar la casa parohială de protopopul tractului cu preoțimea. Biserica a fost ridicată exclusiv cu osteneala poporului.

In cursul sf. liturgii P. S. Sa a ținut poporului o cuvântare plină de învățături și sfaturi practice. La masa, obișnuită oferită de parohul locului sau rostit cuvântări însuflețite. Din partea episcopiei ortodoxe a Clujului sa pus baza unei biblioteci parohiale cu 150 broșuri.

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D.-S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Loyd 2721 1553

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szép Domokos
Szucság.

•

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ilie Burku
Baciu.

•

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gergiti Nicu'ae
Baciu.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj. I declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szep Alexandru
Sucság.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Lazar
Sucsag.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Brașov, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif Molnár
Str. Hegyalja 16
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Mark
Baciu.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gavrik Tat
Săliste.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kacinas Mihail
Bányabüc.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioon Katona
Popfalau.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Tanțeu
Bányabüc

•

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Petru Dozsa alui Rebue.
Popfalau.

•

Am pierdut biletul de recrutatre împreună cu mai multe acte emis de cercul de recutare Cluj il declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Ors Mihail
Cluj
Str. Muncitorilor 70

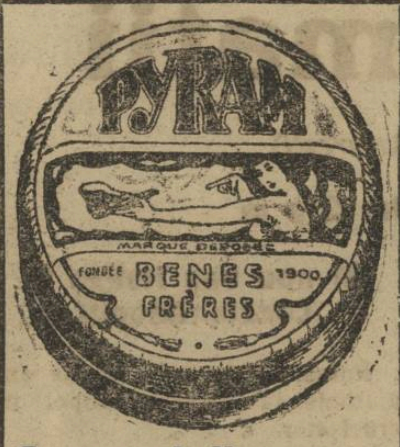

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: **Plapoane** umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini si tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scălmânat pene și scălmânăm și curățim orice cantități de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustrele cu prețurile fixate.

Vindem: Engros și detail tot-felul de pene curățite și sortate seegrasafric, lână (pieptănată).

In prețurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515
Lloyd 13 1334

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Eugen Rosenfeld
Baciu.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

1290 No.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kis Károly
Str. Pacsirta 47
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szegedi Marton
Str. Karpati 1
Cluj.

Situația financiară a Germaniei

Comisiunea reparațiunilor întrunită la Berlin continuă a studia modalitățile sub cari Germania ajunsă în pragul falimentului financiar, ar putea face față plăților stipulate în tratatul de pace.

Puțini oameni cunosc ceia ce înseamnă exact reparațiunile datorite de Germania în urma acordului dela Londra.

Germania trebue să verse în rate suma convenită de șase mii'a de șase sute milioane lire sterline plus dobânzile.

Bonurile pentru garantarea acestor sume au fost deja remise Comisiunei conform unui plan stabilit.

După clauzele tratatului, plata trebue executată în aur sau valori considerate aur. Germania însă posedă actualmente un stoc de aur puțin important cu care ar putea cândva să-și refacă situația monetară, iar stocul de aur existent în lumea întreagă, dacă l-ar poseda numai Germania, nu ar fi suficient pentru plata sumei datorate.

Trebue deci să importe materii prime și să le exporte sub forma de produse fabricate.

Deci un prim obstacol care îi îngreuiază exportul. Va trebui prin urmare să vândă mult mai multe mărfuri străinătății pentru a putea căpăta aurul, sau valori aur, necesare plății reparațiunilor, sau să facă prestații în natură.

Chestiunea se pune dacă lumea ar putea absorbi în scurtul termen prevăzut în tratatul dela Londra cantitățile de mărfuri fabricate de Germania, fără a prejudicia comerțul și industria celorlalte țări și dacă lumea întreagă ar primi acest mod de plată.

Producțiunea depinzând însă de importul materiilor prime și de produse de prima necesitate nu a putut să dea un surplus de export pentru a putea face față clauzelor din tratat.

Astfel Germania, spre a-și egaliza balanța comercială și spre a-și putea plăti reparațiunile, a fost obligată să recurgă la inflația, care a împins-o la bancrută.

Comisiunea reparațiilor întrunită actualmente la Berlin și din care fac parte mulți experți neutri spre a evita o anarhie complectă în finanțele întregei lumi, faliment financiar al Germaniei atrăgând după el și pe acel al Franței, ar trebui să acorde Germaniei un termen lung de plată, ceiace îi va permite să acumuleze o rezervă de mărci cari îl vor servi la retragerea bonurilor sale.

Cu acest sistem bonurilor germane vor deveni valori susceptibile de a fi vândute, de oarece îi vor mări valoarea pe măsură ce restaurarea Germaniei va merge în progres.

Citiți pag. 8-a

Chestia naționalizării subsolului

— Declarațiile Dlui C. Osiceanu —

D. Osiceanu, directorul general al societății „Steaua Română", în trecere la Paris a făcut lui „Agence Economique et Financiare" următoarele declarațiuni cu privire la importantele chestiuni ale petrolurilor române, actualmente la ordinea zilei:

Guvernul studiază în momentul de față, a spus d. Osiceanu, această chestiune. Pentru noi societățile ne este egal de a ști cine deține o concesiune, ba chiar, din contră, o concesiune obținută direct de la Stat reprezintă o mai mare siguranță pentru noi, în sensul că numeroase parcele cedate societăților de către particulari apar adesea ca neaparținând celor ce le-au vândut.

Naționalizarea subsolului comportă următoarele rezultate mediate:

1. Suprimă în mod definitiv intermediarii cari cumpără pentru câțiva lei concesiuni de la țărani neștiutori și le revând altor intermediari sau fac din ele aporturi exagerate unor societăți care sunt astfel condamnate la faliment, aruncând discreditul asupra țării.

2. Interesul intermediarilor nemai existând, examinările geologice vor fi făcute de geologi serioși și Statul va studia astfel de mai înainte prin geologii lui terenurile fixând zonele de exploatare și cele de exploatare; așa că orice capitalist care va vroi să întreprindă o explorare, va găsi un studiu preliminar, cinstit — căci interesul Statului este să aibe o exploatare însă acolo unde există în adevăr petrol — și o vastă explorave a regiunilor noi.

3. Sub o impulsiune unică exploatarea va deveni o fenorocire pentru industria petroliferă care tinde să se transforme într'o „exploatare neraționali" și costisitoare.

4. Astăzi fiecare exploatator se silește să extragă în mod rapid — în concurență și detrimentul vecinului — cât poate mai mult petrol din concesiunea sa, instalând prea mult sonde, sau se silesc să pună sonde pe toată lungimea parcelei spre a se adăposti contra vecinilor lui.

Citiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT substitut de notar public Breban notar public Cluj. 2366

DOMNIȘOARĂ, cunoscând perfect româna și franceza, caută ocupație fiind liberă toată dimineața. (La ziar sub Elvira.) 2362

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfelul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

FAMILIE bună primește în cost și quartir 2—3 băieți de școală. Adresa la ziar sub „800".

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Anunț.

Se publică licitație pentru vânzarea, unei însemnate cantități de cutii de conserv goale. Licitația va avea loc în **ziua de 2 Decemvrie ora 9 a. m.** în localul Rgt. 32. obuziere din localitate. 2365

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit. □□□
148

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayoi, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.
Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

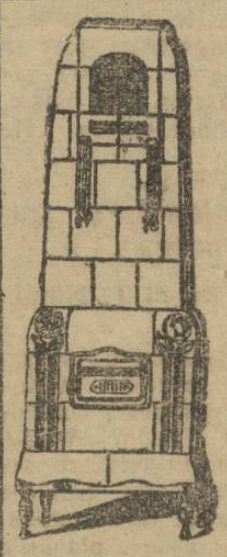

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.
1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magaziu cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7
L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparâre și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

◆

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich Uioară; Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Revista presei maghiare

Noua Constituție

Ședințele comisiunei pentru pregătirea Constituției preocupă intens toate ziarele ungurești. Dintre toate însă, poate singur „Uj Kelet" a judecat reforma constituțională numai dintr'un îngust punct de vedere al intereselor ungurești: Celelalte toate neglijează să atribue și intereselor românești vre o importanță. Ca și cum o Constituție a Romăniei-Mari, îndată ce va avea în vedere numai interesele ungurești și le-ar neglija pe cele românești — ar fi o Constituție bună. Cel puțin așa ne asigură atât „Ellenzék", cât și „Keleti Ujság" și „Ujság". Toate uită, că noua Constituție trebue să fie o constituție românească a Romăniei-Mari, care are și minorități etnice, de care trebue să țină seamă. Cum însă își închipue, că numai interesele minoritare pot fi trecute în Constituția românească?

„Ujság" se ocupă de reforma școlară și o judecă numai prin prisma școlilor confesionale. Pornește dela informațiunea primită din Capitală, că noua Constituție ar împărți școlile în două categorii: de Stat și particulare. Și pornind de aci, aduce acuzații guvernului, că pregătește un atentat împotriva școlii confesionale maghiare.

Confratele uită, că avem și noi școli confesionale și că prin urmare, chestiunea pe care o susține nu este o chestiune minoritară, pentru ca să poată spune, că se atacă minoritatea maghiară.

Dar în chestiunea aceasta mai trebue să revenim.

Tot cu discuțiunile comisiunii constituționale se ocupă și „Ellenzék", concurând un editorial chestiunii reformei administrative. Știam, imediat ce am aflat că n-se vorbește despre reforma administrativă, că ni-se va vorbi și despre reintroducerea autonomiei. Totdeauna, de câteori ni-s'a vorbit despre reforma aceasta, ziarele maghiare au ridicat chestia autonomiei. Trebue să știm, că acesta este un postulat al minorității ungurești. Toate partidele politice maghiare au trecută în programul lor autonomia locală.

Nu pentrucă aceasta ar fi de un deosebit interes obștesc, ci pentrucă, la orașe, ar asigura continuarea supremației maghiare.

Știind aceasta, este de prisos să mai stăruim asupra editorialului confratelui maghiar. Reproducem numai finalul: „Admitem, că sistemul pe care intenționează guvernul să'l introducă, înseamnă un progres pentru actuala administrație din vechiul regat", Continuând, arată că Ardealul este superior cultural-iceșe și prin urmare i-ar trebui ceva mai mult decât vechiului regat. Firește, e vorba despre Ardealul unguresc; doar se stăruie cu deosebire asupra administrației orașelor. Și firește, confratele e modest din cale afară.

Partidul național și guvernarea

Un interviev cu dl T. Mihali.

Acelaș ziar publică, cu ocazia rupturii dintre partidul național și partidul țărănesc, un interview al dlui Teodor Mihali. Fostul ministru și actualul senator al Clujului arată greșelile partidului național, care totdeauna a făcut să eșueze planurile pentru un guvern de colaborare. O și mai mare greșală a făcut acest partid prin neparticiparea la încoronare.

D. Mihali constată, că partidul național nu poate avea pretenții la guvernare atâta timp, cât nu va veni cu un program economic și financiar.

Remarca fostului președinte al comisiei unificării este împărtășită de toată lumea. Singur partidul național continuă să se agite și să nu înțeleagă, că a trecut vremea guvernărilor numai prin vorbe.

Rezultatele alegerilor din Statele-Unite

Situația președintelui Harding compromisă

Din Washington se anunță că în noul Senat american intră 48 republicani partizani ai guvernului, 43 democrați, 4 republicani din opoziție și un independent. Majoritatea guvernamentală din Senat a scăzut dela 24 la zero.

In Camera deputaților a scăzut majoritatea guvernamentală dela 167 la 15. Toți candidații cari au fost susținuți de Harding au căzut afară de fruntașul politic Lodge.

In consecință, realegerea dlui Harding ca președinte al republicei în 1924, e foarte puțin probabilă.

*

Rezultatele alegerilor pentru Senat au dat 52 republicani, 43 democrați, unul partidul muncii. Republicanii au o majoritate de 8.

Pentru Camera, sunt 221 republicani, 212 democrați, un socialist și un independent adică o majoritate republicană de 7.

Luptă de stradă la Dublin

Londra. — Incidentele din zilele trecute dela Dublin s'au repetat eri din nou degenerând chiar în lupte de stradă.

Mally președintele republicei Irlandeze a fost arestat. La locuința lui a avut loc o încăerare sângeroasă, între republicani și armată.

Mally a fost rănit împreună cu fiicele sale și cu servitoarea.

Pe străzile Dublinului luptele între republicani și armată au durat 8 ore.

De Valera își organiezază din nou armata sa.

Ea dispune de muniții și echipamente.

CRONICA SPORTIVA

Rezultatele întrecerilor din provincie din ziua de Duminică 12 Noembrie a. c.

Timișoara: Unirea T. M. T. E. 2:1 (1:0)
Kinizsi T. A. C 0:0

Arad: A. M. T. E.-M. T. K. 8:0 3:0)

Rezultatul surprinzător ci-ci săptămâna trecută s'au luptat cu rezultatul 2:2

Gloria C. F. R.-A. T. E. 1:0 (0;0)

Oradea-Mare: N. A. C.-Bihorul 1:0 (1:0)

In superioritate Bihorul, goalul N. A. C-ului a fost un hazard.

Satu Mare: Tőrekvés (Oradea)-Sz. S E 1:0 (1:0)

Tg Mure : C. F. R. (Tg M)-Mureșul 3:0 (0:0)

Cluj: Univ II-K K A S E II 1:0. (1:0)

K. A. C II C. F R II 3:7 (2:1)

K K A. S E. jun.- Univ. jun. 4:1 (1:1)

Victoria jun C F. R jun. 2:1 (1:1)

Hagg. jun -K. M. T. E. jun. 3:0 (0:0)

Universitatea, societatea sportivă a universitarilor locali, a câștigat un valoros membru activ în dnul Ioan Petică reîntois după o absență mai lungă.

*

Statutul Arbitrilor de foot bal va fi pus în desbaterea comitetului central din București în ședința din 16 Noembrie.

Situația echipelor Clujene.

Dăm mai jos un tablou al stării șampionatului de clasa I. din regionala Cluj.

Pentru o mai ușoară orientare menționăm că în tablou la încrucișările rubricelor celor două echipe găsim rezultatul tehnic al întrecerilor pentru championat. Locurile albe arată întrecerile în proecție. „Punctele" arată situația actuală a șampionatului. Notăm că matchul C. F. R.-K. A. C. nu e luat în tablou

Numele echipei	HAGG.	KMTE	Victoria	KKASE	C. F. R.	KAC	UNIV.	Puncte	Are încă de jucatemuri
HAGG.	—	0:0		1:0	0:0	0:0	3:2	7	1
KMTE	0:0	—	0:0	0:1	1:0	0:0	0:0	6	—
Victoria		0:0	—	1:1	2:0			4	3
KKASE	0:1	1:0	1:1	—	0:1		1:1	4	1
C. F. R.	0:0	0:1	0:2	1:0	—			3	2
KAC	0:0	0:0				—		2	4
UNIV.	2:3	0:0		1:1			—	2	3

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorați săi abonați că
dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat în centru un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 660 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 17 Noembrie 1922

Intrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

CELE DOUA CLASE

Din declarațiunile d-lui ministru V. Sassu asupra scumpirei din ce în ce mai accentuată a traiului în țara noastră, se menține înainte de toate adâncimea observațiunii sale asupra stărei noastre economice. Și anume, diviziunea pe care o face în populațiunea țărei, din punctul de vedere al efectelor scumpetei.

Ministrul Industriei împarte populațiunea țărei românești în două mari grupe. De o parte, grupa imensă pe care o formează la un loc țărănimea, comercianții, industriașii, oamenii de afaceri, profesiunile libere. De altă parte, clasa mai restrânsă a funcționarilor întreprinderilor particulare, a muncitorilor, a salariaților de ori ce fel.

După D-sa prima clasă suportă cu mai multă ușurință asprimile vieței actuale, ale scumpetei provenită din micșorarea producției, din deprecierea valutei, din creșterea molipsitoare a spiritului de speculă.

Greutatea cea mare a acestei stări anormale, se răsfrânge apăsătoare numai asupra celor din a doua clasă, devenind pentru ei chiar din elementele ei chiar insuportabilă.

Mai mult de cât atât, dl V. Sassu afirmă că în cea ce privește prima clasă, chiar pentru marea majoritate a țăranilor, viața de acum pare cu mult mai ușoară decât înainte de război.

Fără îndoială că această afirmație a provocat destulă nedumerire în rândurile comentatorilor declarațiunilor ministrului industriei. Toată lumea s'a obișnuit la noi, din foarte îndepărtate vremuri să alăture aproape automat noțiunei de țăran, noțiunile de lipsă crunță, de mizerie deplină, de desnădejde iremediabilă. Fatal exprimarea îndrăzneață a unui atare adevăr trebuia să suscite nu numai nedumerirea ci și ironiile multora.

Și totuși, nu-i nimeni în această țară, care să nu fie convins că marea lipsă a numerarului pe piață se datorește țărănimei. Având la îndemână materiile elementare, absolut necesare existenței comerțul mic al țăranului, a fost, mai ales în timpul din urmă, căutat de orășan. Banul acestuia, odată ajuns în mâna săteanului, nu-se mai întorcea la cei dintâi. Orășeanul a avut totdeauna, — cu atât mai mult în vremurile acestea — nevoie mai mare de produsele țăranului, de cât acesta de ale orășeanului.

Apoi spiritul neîncrezător al săteanului în bănci și în tot rutaiul financiar, făcea ca banul odată dobândit să fie imobilizat în fonduri de lăzi, sau cum se zice în limbajul tradițional, la chimir. Strângând, încetul, cu încetul, fie care țăran a ajuns să-și formeze un mic capital, pe care nu l'a posedat nici odată înainte de război.

Dar în afară de aceasta, împroprietărirea a contribuit nesocotit de mult nu numai ca starea celor mai mulți dintre țărani să fie mai bună decât înnaintea războiului, dar a ajuns să nu poată fi nici măcar comparată cu ea.

Iată de ce afirmațiunea d-lui ministru al industriei nu trebue să mire nici în cea ce privește țărănimea. Desigur nimeni nu regretă că cel puțin țărănimea nu duce greul insuportabilei existențe actuale. Numai că țăranul ar trebui învățat să-și întrebuințeze într'altfel banul agonisit cu destulă trudă, —, o recunoaștem. Ar fi cu mult mai folositor și pentru el și ar contribui în același timp în mod considerabil la ameliorarea situației generale.

Cât despre celelalte elemente compunătoare a acestei categorii nimeni nu se mai îndoește de veracitatea celor spuse de d-l ministru al industriei. Profesiunile libere și-au fixat tariful după oscilațiunile valutei. Industria, — vorbesc de capitaliști —, deși produce mai puțin decât înnainte, realizează beneficii cu mult mai mari; cât privește comerțul!...

Așa dar singura clasă lovită cu adevărat de vitregia vieței actuale, este clasa salariaților. Și'n privința aceasta rămâne să facem o remarcă, de natură o pune într'o lumină limpede, varietatea aspectelor europene din vremea noastră.

In mai toate țările sărăcite de război, — în afară de sigur de plaga speculatorilor — funcționărimea face pretutindeni parte din clasa celor cari duc viața cea mai comodă în detrimentul celorlalți. Ea face chiar o clasă aparte, singura în putință să se bucure de plăcerile vieței, atât cât le poate oferi ea astăzi.

La noi funcționărimea a fost pusă numai la adăpost: condițiunile ei de existență, după cele arătate de d-l Sassu vor fi cu vremea din ce în ce mai îmbunătățite. Dar e suficientă această constatare, că la noi nu s'a făcut o clică din slujbașii statului, cari să exploateze toate beneficiile țărei, fără să se intereseze de soarta celorlalți, pentru a se vedea spiritul democratic de care este animată concepția noastră de guvernământ.

Ba mai mult, spiritul acesta democratic a fost atât de accentuat că funcționarii statului au rămas cei mai vitregiți de soartă. Mai vitregiți chiar decât ceilalți salariați.

Or din declarațiunile d-lui ministru Sassu reese că tendința actualului guvern este tocmai aducerea celor două clase la același nivel. Îmbunătățirile aduse acum o lună salarului funcționarilor este numai un început.

Statul va interveni, ca și prin alte mijloace, în afară de salariu, viața slujitorilor săi să fie ușurată. Dar despre aceste mijloace ne-am ocupat la timp, într'unul din numerile noastre trecute.

Triumpful dreptății

S'au împlinit patru ani de când soarta armelor a hotărât pentru izbânda dreptății popoarelor. Imperialismul puterilor centrale crezuse, cu alți patru ani mai înainte, nemerit timpul să-și satisfacă vechi și nepotolite ambițiuni. Brutalitatea întâielor atacuri a trezit odată cu o firească indignare, rezidurile instinctului de conservare al popoarelor. In potriva tendințelor de manifestă dominare ale Germaniei și Austro-Ungariei, la care se aliase Turcia și Bulgaria, conștiința națională a 27 popoare s'a pus zid neînfrânt. Patru ani omenirea a endurat privațiunile și greutățile incrente războiului, patru ani puterile centrale au terorizat, călcând în picioare cele mai elementare condițiuni ale echității și dreptului ginților. Violenții cu care a fost invadată Serbia și brutalei violări a neutralității Belgiei, li-au urmat utilizarea neîngăduită a gazelor toxice, incendierile, bombardarea orașelor lipsite de apărare și în afară de zona războiului, torpilarea vaselor de comerț și vaselor spitale, masacrarea prizonierilor și a locuitorilor inofensivi din teritoriile invadate.

Imperialismul european își juca ultima carte cu desperarea jucătorului care își presimte ruina. Dar cu cât puterile centrale multiplicau mijloacele nepermise de luptă, alianța popoarelor cari își apărau ființa națională creștea odată cu suferința, și se întârea. Infrângerea de mai târziu nu a fost decât rezultatul firesc al unei socoteli greșite. Oricât de solid pregătită ar fi fost Germania, pentru ea și țările aliate ei, lupta pe care o stârnise bomba de la Serajewo nu se dădea cu mulțimea tunurilor și cartușelor, ci se luptau două principii. Cele dintâi victorii ale ideii de stat național au fost prea neînsemnat pentru a nu se lăsa înșelată de aparența lucrurilor rămășița de imperialism medieval a claselor conducătoare din Germania și Austro-Ungaria, iar lupta nu era decât o ultimă încercare a acestui imperialism de a se reinstala în vechile sale privilegii.

Fatal, în această luptă noi trebuia să ne găsim împotriva puterilor centrale. Poporul român simțea încă jugul dezbinării sale: Nedreapta stăpânire maghiară în Transilvania, stăpânire austriacă în Bucovina, stăpânire rusească în Basarabia

In ziua pe care o comemorăm acum alături de marii noștri aliați, nu sărbătorim numai victoria militară sancționată de capitularea de la Spaa, ci izbânda principiului naționalităților în granițele etnice, datorită căruia idealul nostru național hrănit cu veacuri de suferințe și martiragii a căpătat ființă reală și indestructibilă, și mai serbăm triumful dreptății contra opresiunei uzurpatoare și lacome.

Testamentul ex-Împăratului Carol

— O profesiune de credință politică. Legitimiștii din Ungaria și restaurarea monarchiei —

Tribunalul din Viena se va ocupa de succesiunea răposatului împărat Carol de Habsburg. Se va examina testamentul scris de fostul împărat-rege, în 1917. Or, după știrile cari circulă, pare că există un testament mai recent și mult mai important. Acest testament scris de împăratul Carol la Madeira, în cursul ultimului său exil, ar constitui, după opinia ziarului „Becsi Magyar Ujsag", o adevărată profesiune de credință politică. După rezumatul publicat de acest ziar, tradițiile istorice ale casei de Habsburg obligă pe membrii ei să-și asigure tronul Ungariei. Acesta ar fi, dealtfel, primul pas pentru reconstituirea fostei monarchii austro-maghiare. Testamentul îndeamnă pe prințul Otto, când va avea vârsta necesară, să lucreze pentru realizarea aspirațiunilor Habsburgilor, adică să facă din restaurarea unui puternic imperiu danubian, scopul existenței sale.

Informațiunile despre acest al doilea testament n'au lipsit să producă efect în Ungaria. Legitimiștii s'au alarmat întrucâtva.

Atitudinea legitimiștilor unguri

Unii dintre ei pe cari Carol i-a acuzat că l'au inspirat rău cu prilejul celor două eșecuri suferite de încercările sale de restaurare, se căznesc să nege autenticitatea actului astfel descoperit. După Benitzky, ar exista realmente un al doilea testament, dar acesta nu e cel despre care vorbește „Becsi Magyar Ujsag", ci este acela pe care l-a lăsat împăratul în Ungaria cu prilejul ultimei sale întoarceri.

Polemica de presă

Ori cum ar fi, o viguroasă violență polemică de presă s'a deslănțuit în legătură cu documentul. O parte din gazetele dela Budapesta se ridică împotriva legitimiștilor pe cari îi acuză de a pune în primejdie independența Ungariei. Astfel la 24 Octomvrie, „Pesti Hirlap", dealtfel neutru în chestiunea Habsburgilor — scria: „In testamentul său, Carol impune fiului său Otto datoria de a restaura integral fosta monarchie a Habsburgilor. Se poate ca fostul împărat să nu fi scris aceste rânduri; nu e mai puțin adevărat, însă, că nici un legitimist n'ar putea nega că programul expus în zisul testament, răspunde perfect la sentimentele lui Carol al IV-lea. In adevăr n'a fost cu putință nimănui să-l facă pe Carol să renunțe la coroană austriacă și să se mulțumească numai cu coroana Sfântului Ștefan".

O adevărată polemică se angaja în coloanele lui „Pesti Hirlap" în jurul acestui articol. Contele Apponyi răspunse la început că legitimiștii unguri nu puteau cere regelui ca să renunțe la tronul austriac, pentrucă lucrul era absolut imposibil. Nu se putea pretinde lui Carol să respingă brutal pe aceia dintre prietenii săi din Austria cari se adunau în jurul lui.

A doua zi chiar „Pesti Hirlap" răspundea contelui Apponyi scriind că restaurarea Habsburgilor e o chestie de pace sau de război pentru Ungaria. Noul rege, fie că e vorba de un Habsburg, fie că e vorba de un altul, trebue să fie alesul voinței populare. In scopul acesta, Pragmatica Sancțiune fiind abrogată, trebuie să se facă o nouă lege. Ceiace a mai rămas din Pragmatica Sancțiune se referă la dreptul de succesiune în casa de Austria și nu angajează întru nimic Ungaria. Inainte deci de a aborda chestiunea de persoane, trebuesc puse principiile constituționale ale regalității.

Organul legitimiștilor, „Magyarorszag" din 26 Octomvrie opune argumentele sale tezei lui „Pesti Hirlap". In susținerea cauzei sale, ziarul legitimiștilor, după ce arată că nu voește restaurarea vechiului regim, se trădează spunând că singura cale pentru Ungaria este o cooperare cu Austria, cooperare care îi oferă un sprijin împotriva Cehilor, Iugoslavilor și Românilor.

Scopul final: reconstituirea Ungariei

Deși presa oficială n'a luat parte directă la această polemică, discuțiunea din jurul acestui testament — adevărat s'au apocrit — al lui Carol, prezintă mult interes. Din ea reese că în fond, legitimiștii sau antilegitimiști, urmăresc, cu mijloacele diferite același scop: reconstituirea fostului regat al coroanei Sfântului Ștefan, adică refacerea Ungariei dinainte de război. Pentru vecinii Ungariei, amenințați de planurile celor cari încearcă să reconstitue trecutul, se impune datoria de a urmări deaproape ceiace spune și ceiace se face la Budapesta.

Accidentul arhiducelui Iosif

Budapesta — Arhiducele Iosif a căzut alaltăieri victima unui accident de automobil. Intorcându-se de la spitalul militar unde adjutantul său generalul Alexandru Popp se află internat, automobilul în care se afla s'a izbit de o barieră răsturnându-se. Arhiducele a fost rănit la cap și mâini. El a fost internat la spitalul militar iar eri a fost transportat în palatul său din Budapesta. Starea sa inspiră serioase îngrijiri.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Arta nouă

Goana după originalitate devine din ce în ce mai vertiginoasă, târâe tot mai mulți copii ai muzelor în angrenajul ei.

Decât copii aceștia ai muzelor par a fi puțin cam vitregi. Și cei mai excesivi, desigur bastarzi.

Necunoscându-și maternitatea, inventă singuri mame de suflet.

Ce putem spune altfel bunăoară, despre născocitorul unui nou soi de dramaturgie, practicat de curând la Manchester.

Citesc în „Daily News“:

„Pe scenă nu se găsea nici un personagiu, nici bărbat, nici femee, nici copil, nici vre-un animal oare care. Scena era vidă. Nu se putea vedea pe ea, decât mobilierul unei camere de dormit. Actorii, așezați în culise, schimbau frazele necesare acțiunei (?). Nu știm cât a durat acest spectacol de un gen cu totul nou, dar se pare că succesul a fost considerabil . . .“

Se pare de bună seamă, redactorul marelui cotidian englez spune bine.

Pentrucă nu se poate ca o exhibiție nemaivăzută să nu găsească destui gură cască: chiar oamenii serioși se pretează uneori să-și piardă timpul pentru a admira progresele . . . evoluției. Despre snobi nu mai vorbesc.

Dar este întrebarea, dacă, în afară de aceștia din urmă, mai vine cineva la a doua reprezentație a unui astfel de spectacol?

Vorbele erau pronunțate de după culise. Adecă . . . frazele necesare acțiunei. Dar despre ce acțiune poate fi vorba, de vreme ce spectatorii nu vedeau decât un dormitor inert. Poate frazele necesare intrigei.

Dar, în cazul acesta, invenția nu e noutate. Pe vremuri existau prin bâlciuri un fel de gramofoane închise, cu tuburi de cauciuc ale căror vârfuri le vârai în urechi. Și cel care plătea o monedă de cinci bani putea auzi un dialog, intercalat de cântece; uneori convorbeau mai mult de două persoane. Se cunoștea vocea bărbatului, vocea femeei, o voce de bărbat mai groasă, ori mai pițigăiată, o voce de femee mai aspră sau mai argintie.

Gramofoanele acestea au dispărut odată cu obiceiurile secolului trecut. Acum inovatorii repetă mașina în natură; dacă și asta se poate numi progres...

Dar oamenii au la îndemână cartea: romanul. nuvela. Acolo pot urmări intrigi câte vor și cu mult mai complicate une-ori ca la teatru. De ce trebue numai decât să se deranjeze de-acasă, când pot avea și acolo un dormitor, un salon, o bucătărie, dacă acțiunea romanului se petrece sub acoperiș sau o grădiniță, și încă nu de ca ton, dacă scena se petrece în mijlocul naturei.

Vai, nu prevedem mare succes noului fel de damaturgie. Vă închipuiți ce scandal ar mai stârni artiștii dramatici, deposedați de scândura scenei. Căci de dincolo de culise, poate vorbi ori cine cu foarte puțină pregătire. S'ar cere doar puțină claritate și sonoritate în voce.

Arta nouă! Mi-aduc aminte, prima statul futurist, pe care am văzut-o, a fost un cal cu șaisprezece picioare (4x4), pe soclul căreia scria: Cal în galop. E drept că unui cal viu în fugă, par că-i crește numărul picioarelor. Dar așa, imobilizat în piatră, semăna cu o caracatiță. Și mă întrebam: de ce calul n'a fost făcut cu patru picioare, dar în așa fel în cât să pară că are șasesprezece. Atunci într'adevăr ar fi un cal în fugă...

Și se spune că subiectele s'au epuizat în arta vechie.

Nomo Filax.

Drepturile criticei

Un proces interesant

René Doumic, cunoscutul critic francez, a fost dat în judecată de către dl D. Silvain și Jaubert pentru motivul că a refuzat să le publice în „Revue des Deux-Mondes“ o scrisoare trimisă ca răspuns la un articol al său despre traducerea în versuri a piesei lui Eschyl Perșii.

Condamnat de tribunalul civil, René Doumic a făcut apel împotriva sentinței. Iată cum a motivat marele critic, în fața Curței de apel, refuzul de a publica scrisoarea:

— Articolul meu asupra Perșilor era expunerea unei teze literare. Eu discutam în el chestiunea dacă capodoperile celor vechi trebuie sau nu să fie traduse în versuri. Concluzia mea era negativă.

Nu am să-mi reproșez nici o eroare de fapt, niciun atac personal, nici o expresiune injurioasă.

In scrisoarea lor, dl D. Silvain și Jaubert discutau același subiect susținând teza opusă, și am socotit că nu-și putea găsi locul în „Revue des Deux-Mondes“.

Mai departe, Rene Doumic a apărat libertatea criticei:

Rog Curtea să nu sancționeze un abuz care ar face imposibil exercițiul liber al meșteșugului de critic. Critica este o tradiție pe care nu trebuie s'o facem să dispară. Ea e făcută pentru apărarea bunilor scriitori. A lăuda pe cei răi înseamnă a insulta și a nedreptăți pe aceia cari au ilustrat patrimoniul nostru. Dacă dreptul de răspuns poate să se exercite contra unui articol ca acela pe care l-am scris eu, atunci înseamnă că nu mai e loc decât pentru articolele de reclamă sau de complezență. Dl D. Silvain și Jaubert n'ar fi protestat deloc dacă eu aș fi proclamat că lucrarea lor e o capod'operă.

Nu cunoaștem încă sentința Curței de Apel.

Politica națională a catolicismului ceh

Ne simțim datori să dăm o motivare acestui articol care, dela prima vedere, ar părea prea puțin interesant: se vorbește de politica catolicismului ceh... Trebue însă să ne gândim că avem și noi catolici în țară, să ne gândim la strânsa legătură ce există între toate mișcările catolice — și apoi vom vede că nu e fără folos a arăta din când în când ce se petrece în biserica aceasta.

Catolicismul ceh se deșteaptă energic. El are un centru serios în *Academia Velehradensis*, care publică o colecție literară-științifică „*Litterae Slavorum theologicae*“. In Velehrad există și o misiune: apare și o revistă populară cu tendința de a sprijini unirea cu Roma. Tot în Velehrad se țin din când în când congrese unioniste pe care le profesează mai ales arhiepiscopul de Olmiitz. Interesant este însă faptul că și Vaticanul sprijinește această mișcare crezând că ea poate servi la unirea dintre biserica de Est și Vest.

Până acum, drept punct de sprijin al politicei slave a Vaticanului a trecut — Polonia. Actualul papă, fost nunțiu în Varșovia, a cunoscut aici din proprie experiență problemele unionismului între Polonia, România și Rusia ortodoxă. Vaticanul trebue să caute un alt punct de realim.

In regiunile acestor interese religioase intră deci Velehradul ceh și teritoriul din nou creiat al republicei cehești.

Interesant este însă că biserica catolică *franceză* se interesează foarte de aproape de această mișcare deoarece catolicismul francez se teme că în Rusia ar putea să între *misionari germani, care ar proteja acolo interesele germane.*

Așa dar, întrucât mișcarea dela Velehrad are nota antigermană ea merită cu atât mai mult atenția noastră.

Câțiva misionari cehi au și plecat în Rusia pentru a întemeia acolo noui centre *slavo-catolice*. Și mai mult: mișcarea religioasă cehă a luat lupta și contra Ungurilor. Ea poartă de grijă și catolicismului slavo-ungar. *In Viena chiar* s'a întemeiat un ordin ceh care să se ocupe cu Slovacii cari, altfel *ar putea să fie atrași de Unguri.* Cehii caută deci să-i salveze pe Slovaci și de ispita religionară a vechilor lor tirani politici. Biserica cehă din Viena are deci mare importanță.

Infine, în râvna lui religioasă, catolicismul ceh se mai ocupă cu pastorizarea Cehilor din America, cu desvoltarea lui „*Collegio boema*“ (Roma), și cere ca și în hospițiul dela Ierusalim elementul ceh să fie reprezentat potrivit cu importanța sa.

Biserica catolică cehă lucrează!

Conchidem deci, că întemeierea statului ceh-republican a avut ca urmare o politică independentă și a catolicismului ceh. Impresia noastră este că politica aceasta se face în interes național, că ea se mișcă în aceiași direcție slavă-națională în care se mișcă toată activitatea poporului ceh. E o mișcare frumoasă, pornită pe toate terenurile de activitate unde poate fi vorba de acțiune națională. De aceia merită să fie cunoscută.

O. B.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Romanul american contemporan

II.

Dacă ne aventurăm pe drumurile cari duc la Cather, Théodore Dreser, James Brach Cabell, Ben Hecht, Floyd Dell, Joseph Hergesheimer, Booth Tarkington, F. Scott Fitzgerald.

Ben Hecht e un tânăr și strălucit ziarist din Chicago, a cărui prim roman împestrițat de culori orbitoare, răsunător de strigăte, plin de contorsiuni neașteptate — o adevărată muzică de jazz-band.

Floyd Dell e redactor la foaia radicală „The Liberator“ și cel mai entuziast zelator al nouei educațiuni. Moon Calf, prima lui carte a fost considerată de critici ca apropiată de Jean Cristophe, celebrul roman a lui Romain Rolland.

Moon Calf e un tânăr intelectual romantios care-și disecă eul, analizând reflexele lui în fața vieții obișnuite în micul oraș industrial în care locuește. Urmarea acestui roman, The Briary Bush, arată ce se petrece cu un tânăr literat care căsătorindu-se cu o colegă, face experiențe destul de riscate asupra căsătoriei „á la moderne“.

Când au ieșit de sub teascuri The Three Black Pennys și Java Head de Joseph Hergesheimer, autorul a fost salutat de cei cari catalogheză producția literară americană „ca mare romancier“. In adevăr, Hergesheimer nu-i lipsit de calități — excelează în arta de a dăltui fraze drăgălaș colorate reușește să creeze un mediu ambiant cu o deosebită preciziune, mai cu seamă ambianța Americei din vremea începuturilor istorice; dar se pierde în contemplarea succesului ușor și remunerator, alimentat de reclama intensivă și de critica timidă și fără discernământ.

Booth Tarkington studiază adolescenții americani de ambe sexe. Seventeen și The Flirt sunt lucrări în care pasagii e excelente nu sunt rare.

Până acum, F. Scott Fitzgerald rămâne un dibaciu pastișor al precedentului, având un deosebit talent pentru, a imagina titluri atrăgătoare: This Side of Paratise și The Beautiful and The Damned, povestirea căsătoriei așa cum o înțeleg doui tineri prea însetați de alcool.

James Brauch' Cabell e satiricul și romancierul pe care orice american îl arată cu mândrie, atunci când îl întreabă: „N'aveți în America vre-un scriitor care prin erudiția, filosofică, și vasta lui cultură să poată fi comparat cu unii literați din bătrâna Europa?

Cabell a întors spatele totdeauna acelora, care își fac o profesiune din ridicarea neamului omenesc și în izolarea bătrânești case virgiliene se consacră literaturei pentru „a scrie perfect istorii frumoase“ cum spune el însuși în Certain Hour. Cea mai bună lucrare, care-i și cea mai răspândită — Jurgen — e o fantezie filosofică și satirică, pe care scepticismul întrețesut cu fermetoare avântări poetice o face neînchipuit de atrăgătoare. După unii entuziaști Jurgen merită să stea alături cu cele mai bune opere ale lui Anatole France și să aibă un adevărat succes literar. Din păcate, succesul i-a fost datorit faptului, că cenzura a oprit vinderea ei pe motiv că cuprinde pasagii licențioase.

Willa Sibert Cather și Théodore Dreiser, fără îndoială cei mai mari romancieri americani ai epocei noastre, se consacră mai cu seamă regiunei Middle West și desvoltării ei miraculoase. Miss Cather alege mai cu seamă teme epice, descriind viața imigranților de diverse naționalități pierduți pe savara Nebraska, goală și măturată de vânturi, și luptând împotriva unui pământ virgin, ostil, necunoscut; pe când Dreiser își găsește eroii în orașele mari pe la 1890, epocă înfrigurată și nebunească, caracterizată prin ambiții nemăsurate, piraterie financiară și comercială.

Théodore Dreiser este un autentic scriitor de geniu; geniu incult, puternic, colțuros, zguduitor. Nimeni nu scrie mai rău ca dânsul și totuși o forță măreață și inconștientă ne stăpânește făcându ne să uităm incorectitudinele și stângăciile stilului.

Jennie Gerhardt, Sister Carrie înfățișează tragedia femeii, iar Financiarul și Titanul tragedia vieții.

Willa Cather e tipul artistei desavârșite. Stilul ei are simplicitatea limpezimea și ritmul celui francez.

Mon Antonia, capo-d'operă avu același succes fulgerător în Statele Unite ca și Maria Chapedelaine în Franța.

Majoritatea operelor acestor doui mari romancieri vor fi traduse în franțuzește, așa încât pe această cale le vom cunoaște și noi.

R. x.

Cronica politică

Izolarea partidului național. După ruptura tratativelor cu țărăniștii, partidul național poate fi socotit ca un izolat în viața politică a țării. De altfel, străini prin educație și prin cultură de sufletul românesc, conducătorii partidului național au fost totdeauna de fapt niște izolați în mijlocul politicei noastre. Pertractările sau chiar efemerele înțelegeri cu diferite grupări politice din vechiul regat și din celelalte ținuturi alipite, nu erau decât abilități menite a înșela lumea asupra mentalității regionaliste care stăpânește conducerea portidului național. Eșecul prin care s'au terminat totdeauna aceste tratative dovedește până la evidență că niciodată conducătorii partidului național n'au venit la pertractare cu un gând cinstit și sincer. Căci este de neînchipuit ca, tratând cu toate partidele, dela ce'e mai înaintate spre stânga până la extrema dreaptă, să nu întâlnești nici unul cu care să poți stabili punctele de contact necesare încheerei unui acord. Ori, partidul național a tratat rând pe rând cu toate partidele și grupările politice din țară și n'a ajuns decât la acelaș rezultat: ruptura. Cel din urmă partid care îl mai oferea posibilitatea încheerei unei înțelegeri, era partidul țărănist. Dar și tratativele cu acesta au dus la acelaș rezultat.

Astăzi partidul național se găsește izolat cu totul. Și această izolare este cu atât mai penibilă cu cât este și definitivă. De acum încolo partidului național nu i-se mai oferă nici cel puțin posibilitatea altor pertractări. Pentruca toată lumea știe astăzi că este o imposibilitate realizarea unui acord între partidul național și oricare dintre celelalte partide din țară. Și această imposibilitate provine din faptul că o structură sufletească și intelectuală fundamental deosebită îi desparte pe conducătorii partidului național de întreaga lume politică românească.

Expulzările din Ardeal

— Restabilirea unui adevăr —

Ziarele din capitală dau amănunte cu privire la expulzarea unor pretinși supuși români de naționalitate maghiară, cărora guvernul din Budapesta le interzice intrarea lor în Ungaria, din care cauză expulzații alungați de autoritățile românești și neprimiți de cele ungurești, îndură la punctele de frontieră cele mai mari suferințî.

In legătură cu aceasta, ziarul „Dimineața" precizează chiar că 4000 de expulzați unguri au stat timp de două săptămâni sub cerul liber în zona neutră dintre frontiera românească și cea ungară în regiunea Oradea-Mare și Arad.

Dacă odiseea acestor pretinși expulzați corespunde sau nu realității, nu suntem în măsură să știm. Ceia ce ținem însă să precizăm este că alarma ziarului bucureștean nu are la baza ei un motiv bine întemeiat.

Și, facem această afirmațiune bazați pe constatările tuturor acelora cari zi cu zi trăesc viața aici în Ardeal în mijlocul minorității maghiare. In adevăr, încă de la instalarea autorităților românе dincoace de Carpați, printre locuitorii de naționalitate maghiară s'a remarcat un puternic curent de emigrațiune în Ungaria. Primul simptom a fost refuzul funcționarilor maghiari de a jura credință statului român, după care au urmat și alte manifestațiuni din partea minorității maghiare, cu deosebire a celei de la orașe în sensul unei vădite împotriviri ideiei ca ea să se acomodeze nouei stări de lucruri din Ardeal.

Rezultatul acestei mentalități șoviniste nu putea fi altul decât o nerăbdătoare dorință a locuitorilor unguri de a se expatria peste Tisa. După informațiunile oficiale ce posedăm numărul acestora este destul de mare. Fără a ne ocupa dacă expatrierea maghiarilor din Ardeal era un neajuns pentru țara noastră sau un bine, statul român, potrivit tratatului de la Trianon ale cărui clauze prevăd că minoritatea de aici este liberă să opteze pentru cetățenia maghiară sau cea română în timpul de un an de la intrarea lui în vigoare, — nu a pus nici o piedecă maghiarilor expatriați, ci dimpotrivă din punctul acesta de vedere le-a îndeplinit întocmai dorința lor.

Aceasta nu însemnează însă de loc că guvernul român a dispus expulzarea supușilor români de naționalitate maghiară și nici nu îndreptățește pe nimeni să se alarmeze atunci când cei cari pleacă de bună voia lor se expun la tot felul de inconveniente.

Căci, dacă acești pretinși expulzați îndură mizerii, aceasta se datorește numai propriei lor imprudențe. In adevăr, tuturor celor plecați în Ungaria, și cari văd, că acolo greutățile vieței sunt mari și cu mult mai de neînvins decât la noi, după câtva timp de ședere, li se pare că tot mai bine ar fi în țara noastră. De aceia mulți dintre expatriați concep ideia de a se reîntoarce.

De sigur, că în acest caz guvernul are toată datoria de e lua măsuri împotriva acestor tendințe.

Cu atât mai mult, cu cât aceștia prin firea lucrurilor trebuesc considerați ca cei mai periculoși agenți ai iredentismului maghiar.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Explicațiile sinistraților

In altă parte a ziarului nostru publicăm relațiile ce ni le dă un fruntaș țărănist asupra cauzelor rupturei dintre partidul național și partidul țărănist. Ceea ce se spune acolo este și adevărat și precis. „Patria" de eri însă încearcă să găsească o scuză nouei situații politice utilizând un comunicat de complezență al partidului țărănist.

Patria spune că:

„Partidul național a încercat închegarea unui front unic în contra partidului liberal prin o colaborare opozițională a tuturor partidelor din opoziție. Această încercare n'a reușit din cauza celorlalte partide opoziționale."

E foarte frumos ce spune oficiosul din Cluj al partidului național și desigur țărăniștii vor regreta comunicatul de complezență după acuza ce li se aduce. Dar nu e deloc adevărat. Vina toată a desbinării opoziției o poartă partidul național, care a vrut să răstoarne guvernul cu concursul întregii opoziții, iar odată răsturnat să ia singur puterea. Lăcomia conducătorilor naționaliști a produs desbinarea.

Vina principală însă nu stă într'aceasta, ci în faptul că partidul național care se erijase în conducător al mișcărilor de opoziție n'au avut priceperea politică pentru a vedea clar că lupta pentru răsturnarea guvernului era o imposibilitate, și că în nici un caz ea nu se putea duce ilegal, afară de parlament și fără dovada posibilității de muncă creiatoare chiar din opoziție.

Astfel în mod fatal partidele de opoziție când s'au convins târziu de realitatea stărilor politice, trebuiau să se depărteze de partidul național, de două ori periculos.

Și ruptura s'a produs.

Agitațiile demagogiei țărăniste

— Programul ei de guvernământ —

Pertractările dintre partidul național și țărăniști au dat rezultatul care era de prevăzut. Povestea consultării comitetului de 100, pavăza invulnerabilă a d-lui Maniu a jucat și de această dată rolul principal în ruperea acestor pertractări, în care opoziția părea că-și pune ultima sforțare, pentru a se consolida și a duce lupta contra guvernului.

Orice colaborare cu „regionaliștii" fiind exclusă partidul țărănesc s'a grăbit să anunțe că-și ia libertatea deplină de acțiune și fiindcă se apropie congresul de la Iași, leaderii partidului d-nii Stere, Iunian, Răducanu și Madgearu se grăbesc să-și întocmească programul de guvernământ.

E lesne de înțeles, după părerile ce și le-au exprimat fruntașii țărăniști, până acum dată fiind și heterogenitatea părerilor lor, ce conglomerat inextricabil va reieși din mentalitatea acelor cari agită necontenit steagul demagogiei, în fața poporului pentru ca acesta să-i dea posibilitatea, să vie la cârma țării.

Cele câteva puncte ale acestui program de guvernământ expuse de Dl Madgearu la una din ședințele comitetului conducător arată pe deoparte o necunoaștere adâncă a problemelor economice ale țărei, iar pe dealta sunt atât de echivoce, încât sunt la îndemâna tuturor acelora cari înțeleg să facă politică, conduși numai de sentimente oportuniste.

Țărăniștii urmăresc concesionarea căilor ferate la streini și în același timp pentru a nu-și creia dușmani pe partizanii partidului național au renunțat la principiul naționalizări industriei în Ardeal.

Aceleași motive de oportunism politic îi fac să nu admită în programul lor aprovizionarea orașelor sistemul contingentării și controlul producțiunei

Vom insista la timp asupra tuturor utopiilor acestui program de guvernământ și al sistemului oportunist ce-i conduce pe fruntașii țărăniști în acțiunea lor politică. Deocamdată ne mulțumim numai să remarcăm că și cu această ocazie „demagogia țărănistă" înțelege să pue mai presus interesele ei personale, decât interesele țării.

Spre politica de caracter general

Un comunicat de complezență. Adversitatea dintre partidul țărănist și partidul național. Extinderea organizațiilor țărăniste și iorghiste în Ardeal. Partidul național va trebui să renunțe la politica regionalistă sau să moară

Un al doilea comunicat țărănist, trimis presii după ruptura cu partidul național vorbește de menținere relațiilor amicale între cele două partide chiar în starea de separație în care se găsesc. Nu știm ce se va fi petrecut în sînul comitetului executiv țărănist după publicarea primului comunicat. Bănuim însă că dl Mihalache a fost pus în minoritate când s'a scris acolo: „pentru pricini cari se vor publica la timp". Rezerva aceasta era pentru partidul național o amenințare, iar pentru dl Mihalache un afront. In consecință șeful prezumtiv al partidului țărănist a redactat și trimis presii comunicatul care vorbește despre prietenia pe căi despărțite cu partidul național. Dl Mihalache s'a răzbunat.

Aceasta însă nu modifică întru nimic situația. Din potrivă. In sînul partidului țărănist s'a declarat lupta pe care o așteptam între membrii unui conglomerat politic alcătuit din mentalitățile cele mai disparate și spiritele cele mai deosebite. Partidul național care a suferit o neîndoioasă înfrângere prin despărțirea de țărăniști caută să se răzbune cum poate. „Patria" de eri publică o intrigă a ziarului „Lupta" pe chestia șefiei partidului țărănist. Faptul că informația este reprodusă fără comentar, lasă să se înțeleagă că partidul național, găsind o scuză în prezența dlui Stere la conducerea partidului țărănist, se luptă de o desbinare în sînul acestui partid.

In afară de orice îndoială este că partidul țărănist stă în coastă partidului național. Starea de pseudo-colaborare de până acum a putut împiedeca estinderea organizațiilor țărăniste în Ardeal. Partidul național intenționa ca prin prelungirea la infinit a „pertactărilor" să țină adormit partidul țărănist. Ruperea relațiilor a sdruncinat toate socotelile partidului țărănist, punându-l într'o izolare din care cu greu va mai putea ieși.

Astfel partidul naționalist democrat al dlui Iorga, care își impusese de a nu pătrunde în teritorîul politic rezervat partidului național, a găsit prilejul să rupă legământul făcut. Intr'o adunare a partidului naționalist democrat ținută la Galați, dl Iorga a făcut următoarea declarație.

„Astăzi însă când țărănismul de față amenință Ardealul, ne va găsi acolo apărând însăși ideia de bază a partidului național, fie și contra lui".

Ceea ce înseamnă că partidul național se va găsi în fața a doui adversari politici în Ardeal, cari oricum ar fi ei, alcătuesc două partide de caracter general politic. Regionalismul îngust al partidului național este amenințat, cu tot comunicatul de complezență al partidului țărănist. Viitorul politic se arată destul de promițător. In viața noastră politică partidul național era un anacronism, iar pentru viața de stat un permanent pericol. Silit să lupte cu patru partide politice de cacacter general în Ardeal, partidul național va îngenunchia nevoii de unificare reală, sau va pieri.

A. R. Gus.

INFORMAŢII

Sub patronajul A. S. R. Principele Carol, s'a constituit în localitate o societate filatelistică.

Prima adunare publică a societăţii se va ţine Joi 16 Noemvrie a. c. la orele 8, în sala rezervată pentru acest scop a „Restaurantului orăşenesc" din strada Regina Maria 16. La această adunare sunt rugaţi să asiste toţi colecţionarii de timbre. Societatea îşi va ţine şedinţele de două ori pe săptămână: Miercuri şi Duminecă dela 5—8 tot în localul indicat mai sus. Inscrierea membrilor se va putea face şi în adunarea dela 16 Noemvrie.

*

In vederea îmbunătăţirei rasei animalelor, Ministerul de domenii a ales o comisiune, care să studieze anteproectul de lege întocmit în acest scop.

Comisiunea se compune din dnii: Al. Lucaşievici, Al. Marghiloman, D. Seceleanu, Furtună, directorul general al serviciului zootehnic şi G. Botez.

*

Ministerul industriei pune în vedere tuturor supuşilor streini precum şi cetăţenilor români cu domiciliul în afară de graniţele ţării cari au drepturi miniere, de orice natură, pe teritoriul Statului român, că întrucât nu se vor conforma, în termen de 3 luni de a data publicărei prezentei, art. 188 din legea minieră austriacă, în vigoare în Transilvania şi Bucovina, numind un reprezentant cetăţean român, prevăzut cu actele cerute de numitul articul, drepturile miniere câştigate, indiferent de timp, se vor şterge din oficiu.

*

Festivalul pentru monumentul lui Mihai Viteazul la Turda, anunţat pe ziua de 25 Noemvrie a. c. s'a amânat din motive neprevăzute pe ziua de 9 Decemvrie a. curent.

*

Dl Gh. Popescu, secretarul general al Ministerului de comunicaţii, delegat al României la conferinţa dela Viena, pentru stabilirea regimului apelor din bazinul Dunării, s'a întors în Capitală.

*

Inspectoratul sanitar al Transilvaniei face toate demersurile spre a transforma Institutul de surdo-muţi din Arad (strada Bariţiu Nr. 25) în institut de oarbe adulte (între 15—30 de ani). Cei interesaţi vor trimite acolo cererile însoţite de: un act de naştere, unul medical de starea vederii şi de sănătate în general, de vaccin şi de starea materială, eventual de paupertate.

*

Directorul general al sănătăţii publice a anunţat autorităţile în subordine, că amenzile sub 500 de lei, fixate pentru contravenţiile la legile sanitare, au fost amnestiate.

Ministerul agriculturei, aduce la cunoştinţa cultivatorilor de vermi de mătase că termenul de înscrieri s'a prelungit până la 25 Noemvrie a. c. Doritorii sunt rugaţi a trimite Staţiunei Sericicole dela Băneasa-Ilfov cererile de înscriere, înaintând în acelaş timp şi costul seminţei ce doresc a avea, socotit pe preţul de lei 5 (cinci) de fiecare gram. Ori ce cereri neînsoţite de valoarea seminţei solicitate nu se vor ţine în seamă.

*

Familia Aurelia şi Afrodita Toescu, Galaţi, locot. Toescu, Pia Toescu, Oradea-Mare şi familia V. Gheorghiade Loco, mulţumesc prietenilor, profesorilor, colegilor şi tuturor cunoscuţilor cari au luat parte în ziua de 11 Nov. a. c. la întristata ceremonie a înhumărei rămăşiţelor pământeşti ale iubitei lor **Maria Toescu** studentă la Universitate.

*

Dnii I. Setlacec, directorul general al muncii şi N. Petrescu Comnen, deputat — delegaţi ai guvernului la conferinţa internaţională a muncei dela Geneva, s'au întors în Capitală. Asupra desbaterilor şi hotărârilor luate de această conferinţă, privitoare la organizarea muncii în statele ce sunt reprezentate în biroul internaţional dela Geneva vor înainta un raport dlui G. G. Mârzescu, ministrul muncii şi sănătăţei publice.

*

Elita arădană a înfiinţat Sâmbătă în localul „Palatului Cultural" o sucursală a societăţii franceze „Cercle des Annales".

*

Anunţasem, că domnul Petre Groza, fost ministru, preşedintele asociaţiei furnizorilor de lemne, a fost delegat de camera de comerţ din localitate, să trateze la Bucureşti cu ministarul de răsboi retrocedarea vechei clădiri a camerei de comerţ din Calea Victoriei, care actualmente este ocupată de comandamentul corpului 6. de armată. Domnul Groza s'a întors cu răspunsul, că în chestiunea aceasta va trebui să trateze direct cu comandantul corpului 6. de armată. Ni-se spune, că tratativele cu dl general Petala vor începe zilele acestea.

*

O telegramă a ministerului comunicaţiilor a anunţat direcţia C. F. R. din Arad precum şi direcţiunea căilor ferate someşene, că statificarea căilor ferate particulare Arad—Cenad şi a celor someşene s'a amânat deocamdată.

*

Intreprinderea de automobile „Centrul" deschide curs de şoferi şi conductori pentru domni şi doamne cu data de 20 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Cipariu (Heltai) 9.

2359

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1.

(1563)

Sindicatul marilor fabricanţi din Ardeal şi Banat va ţinea la Cluj în ziua de 27 crt. o adunare, care a fost convocată în scopul de a se aplana conflictul ivit în sânul sindicatului, din cauza căruia sindicatul fabricanţilor s'a divizat în trei fracţiuni.

In această adunare se vor lua în discuţie şi chestiunile de ordin economic, care interesează sindicatul, în primul rând contingentarea.

*

Comisia din Oradea-Mare pentru înfiinţarea „Sindicatului băncilor din Ardeal, Banat, Crişana şi părţile ungurene" a adresat tuturor băncilor un apel de aderare la iniţiativa aceasta. Lucrările pentru înfiinţarea Sindicatului sunt într'un stadiu înaintat şi se speră, că sindicatul va lua fiinţă încă în luna aceasta.

*

In ultimele zile s'au comis din nou furturi însemnate în trenurile Cluj—Braşov. Furturile acestea încetaseră în urma faptului, că poliţia a arestat acum câteva săptămâni o bandă, care opera pe această distanţă.

*

In legătura cu această, după cum anunţam ieri, direcţiunea generală a siguranţei a hotărât să se facă de acum înainte razzii permanente în tren, pentru a se pune capăt furturilor.

*

Dl Mete, prefectul Clujului, va pleca azi la Bucureşti, pentru a interveni în chestiunea sporurilor de scumpete ale funcţionarilor în subordine.

*

La Budapesta s'a descoperit o contrabandă de 180 milioane care erau să fie transportate parte în Germania, parte în România, dupăcum a stabilit poliţia budapestană. Printre cei bănuiţi sunt cinci negustori din Budapesta şi câţva agenţi de bursă. S'au făcut până acum două arestări.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.*

2332

Tribuna publică

In jurul „Casei Invăţătorilor"

— Un comunicat oficios —

Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr" ne roagă să publicăm următorul comunicat:

Faţă cu atacurile şi jignirile plasate în diferite gazete cotidiane, atât contra Comitetului central a „Fondului Gheorghe Lazăr", cât şi contra conducerii „Casei Invăţătorilor" din Cluj, Comitetul central, întrunit în şedinţă plenară, în ziua de 28 Oct. a. c. în considerare că insultele aduse sunt efluxul unor nemulţumiri explicabile, aduce următorul decis: Respinge cu indignare calomniile debitate la adresa conducerii „Casei Invăţătorilor" şi a comitetului „Fondului Gh. Lazăr" şi convins de cinstea şi acurateţa, cu care aceste organe îşi împlinesc datoria, spre deplina satisfacţie sufletească a învăţătorimii române, le exprimă încredere şi devotament respectuos".

Comitetul Central.

Anchetele noastre

In jurul crizei financiare

— Cum să presintă ea în Ardeal —

Lipsa de numerar tot mai accentuată. Situaţia industriei şi a comerţului ameninţată. Băncile au restrâns complect creditele. Intervenţiile comercianţilor şi industriaşilor ardeleni la Bucureşti. Cum explică aceştia criza de numerar. Ce resultate se prevăd

Deşi criza financiară, de care sufere şi se resimte întreaga noastră stare economică, este un fenomen general a cărui efecte s'au întins peste întreg cuprinsul ţărei, factorii economici din Ardeal se agită într'un chip deosebit pe această chestie. Aceştia pretind în primul rând, că trebue să se dea cea mai mare importanţă Ardealului, întru cât aci se găseşte cea mai întinsă bogăţie a ţărei, şi impasul financiar prin care trecem loveşte în Ardeal mai greu ca în restul ţărei.

Trecând însă peste intenţia de separatism, care ar vrea să să se dea şi acestei chestiuni de o importanţă, care stă deasupra ori cărei manifestaţiuni sentimentale, ne-am propus să întreprindem o anchetă atât în cercurile industriale şi comerciale, cât şi în cele bancare, pentru a se vedea care este adevărata situaţie şi care sunt doleanţele şi mai ales soluţiunele ce se propun.

Vom reda deocamdată cele ce ne-au fost comunicate în cercurile comerciale şi industriale.

Lipsa de numerar

Prevestitor la început, prin simptome sesizate în special de cunoscători, fenomenul crizei de numerar, s'a produs totuşi cu efecte care au depăşit orice proporţii.

Cei cunoscători în materie spun că în mod normal toamna se produce totdeauna o criză de numerar — suportabilă însă, care îşi are explicaţia următoare: In stil mare numerarul este angajat în întreprinderile de cumpărare a tuturor produselor din vară. In acelaş timp populaţiunea, în genere, îşi risipeşte economiile pentru aprovizionările pe iarnă. Astfel numerarul este pus în circulaţiune pe două căi, acumulându-se apoi.

Situaţiunea aceasta însă nu durează de obicei decât cam două luni, după care circulaţiunea numerarului îşi ia iarăşi drumul.

Criza prin care trecem astăzi, spun în cor, atât comercianţii cât şi industriaşii, nu mai are acest caracter normal, ci este un fenomen produs de alte cauze cu mult mai grave, care ameninţă să aibă consecinţi fatale.

Panica printre negustori şi industriaşi.

Gravitatea crizei prin care trecem, îmi spune un mare comerciant, care are investite în afacerile sale peste 20 milioane, este la noi într'o măsură neînchipuit mai mare ca în restul ţărei.

Toate băncile de aici au restrâns creditele atât de mult, în cât nu ne mai putem ajuta cu ele. Comerţul este astfel silit la o stagnare, cum rar s'a mai văzut, iar industria în genere este ameninţată cu încetarea activităţei.

Astfel panica, care s'a întins printre noi este deplin justificată, ameninţările sub cari trăim fiind neobişnuit de mari.

Intervenţiile la Bucureşti

Din isvor sigur, în legătură cu situaţia de mai sus, ni se spune, că cei interesaţi au luat hotărârea să intervie la Bucureşti, pentru a cere sprijin. Este vorba, ni se afirmă, că acest sprijin să se ceară Băncei Naţionale, în sensul ca aceasta să acorde largi credite, pentru salvarea industriei şi comerţului ardelean.

Inregistrăm iarăşi aici, părerea, — care nu poate fi însă decât greşită, ce o au unii factori economici de aici, — asupra vechiului regat, în legătură cu criza de numerar. Ni se spune anume, că în Ardeal criza s'ar datora faptului, că la Predeal s'ar fi instituit o graniţă, care împiedică circulaţia numerarului din vechiul regat, peste Carpaţi.

Cât poate fi de serioasă aceasta credinţă, lăsăm să gândească pe înşişi acei, cari ne-au făcut aceste mărturisiri.

O explicare justă

Degajaţi însă de spiritul otrăvit al regionalismului, cei mai mulţi factori economici ardeleni, cu cari am putut sta de vorbă, ne-au dat următoarea explicaţie asupra crizei. „Două sunt cauzele principale.

1. A trecut peste graniţe, o imensă cantitate de monedă românească, fapt care a pricinuit şi deprecierea valutei noastre.

2. Ţărănimea, care şi-a vândut mereu produsele pe sume cu mult mai mari, faţă de sumele ce sunt nevoiţi să le cheltuească pentru trebuinţele lor proprii, deţine astăzi cam 3—4 miliarde lei.

Mai departe ni se spune:

„Dacă starea acestei crize nu găseşte un remediu cât mai grabnic, consecinţele vor fi incalculabile.

Până la primăvară sunt sortite falimentului peste 50 la sută din întreprinderile comerciale şi industriale din Ardeal.

*

In numărul de mâine vom continua să dăm, rezultatele anchetei noastră, cu privire la criza financiară, făcută în cercurile bancare din Ardeal.

Dac.

Cicerin convoacă pe ambasadorii Rusiei

Constantinopol. — D. Cicerin, comisarul bolşevic pentru afacerele externe, a invitat pe toţi reprezentanţii diplomatici ai Rusiei sovietice din străinătate, să vie neîntârziat la Moscova, pentru a primi instrucţiuni, în legătură cu agrovarea situaţiunei din Orient.

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Lucrările comisei administrative

Desființarea comisiilor interimare

Comisia administrativă, după lungi desbateri a hotărât desființarea comisiilor interimare în noua lege administrativă. In caz de disolvare a consiliilor comunale, până la alegeri, vor împlini funcțiile, consilieri supleanți. Tot în ședința de ieri a comisiei, inginerul Voiculescu a făcut un mare expozeu al chestiei drumurilor. Ședința va continua și azi.

Plata pământurilor expropriate

In privința plății pământurilor expropriate, ziarul „Viitorul" arată că cuponul primei exproprieri a fost ordonanțat și continuă a fi achitat la zi până la sfârșitul lunei Ianuarie când se vor epuiza resursele consiliului superior.

Se vor libera atât bonurile pentru proprietarii expropriați cât și actele de proprietate ce revin țăranilor împroprietăriți.

Lucrările comisiei constituante

In ședința comisiei constituante de ieri Mitropolitul Primat a cerut autonomia bisericei ortodoxe. Au luat parte la discuție Episcopul Vartolomeu, dl ministru Banu, Dissescu și alții. In privința obligativității căsătoriei religioase, au vorbit dl ministru Sassu, dnii Bălănescu și Ioanițescu. S'a hotărât ca obligatorie căsătoria religioasă.

Plecarea dlui ministru Duca la Lausanne

Dl ministru de externe, I. G. Duca, va pleca Joi la Lausanne.

*

Ministrul de finanțe a ordonat administrațiilor financiare și percepțiilor din țară ca să primească pentru plata diferitelor dări hârtia monedă de 50 și 25 bani, emisă sub ocupație. Această măsură e luată pentru retragerea definitivă din circulație a acestei monede.

Interimatul Externelor

Pe tot timpul absenței d-lui ministru de externe I. G. Duca, interimatul externelor va fi ținut de dl Vintilă Brătianu.

Reogarnizarea „Reșiței"

Consiliul de miniștri va delega pe unul din miniștri ca împreună cu directorul general al căilor ferate și cu directorul soc. „Reșița" să organizeze noile statute ale societății (Rador)

Ce legi vor fi prezentate Parlamentului

După ziarul „Adevărul" guvernul va prezenta în actuala sesiune ordinară a parlamentului: noua constituție, reforma financiară, bugetul, reforma administrativă și reforma bisericească.

In chestia despăgubirilor cerute de Ungaria României

Hotărârea comisiei reparațiilor

Ziarul „Indreptarea" publică câteva amănunte asupra hotărârilor comisiunei reparațiunilor de la Paris, relativ la despăgubirile pretinse României de către Ungaria. Delegația română a contestat orice drept al Ungariei la despăgubiri, ocupația Română în Ungaria fiind consecința războiului provocat de Bela Kuhn. Comisia reparațiilor a cerut în consecință să se examineze cauzele celui de-al doilea război dintre România și Ungaria pentru a vedea dacă Ungaria are vre-un drept să ceară despăgubiri.

Externe

Demisia ministrului de finanțe austriac

Viena. — Se confirmă demisia ministrului de finanțe austriac Segur. Urmașul său ar fi d. Kienböck.

Demisia guvernului german

Berlin. — Cancelarul Wirth a anunțat demisia guvernului german, din cauză că socialiștii au refuzat admiterea partidului popular în coaliția guvernamentală.

In jurul reparațiilor

Berlin — Guvernul a hotărât să trimită comisiei reparațiunilor o nouă notă, făcându'i noui propuneri relativ la stabilizarea mărcii. Guvernul german va mai propune măsuri în vederea sporirii producției.

*

Paris — Se afirmă, că la conferința dela Lausanne vor asista și Suedia, Belgia, Spania și Danemarca, dacă se vor discuta chestiuni economice și financiare, care interesează țările acestea.

Iarăși rechizițiile?

De câtva timp populația Clujului se arată îngrijorată de svonurile răspândite cu privire la intențiunile ce se atribuie autorităților de a proceda la noui rechizții de a procura locuințe militarilor.

După informațiile obținute de la autoritățile competinte în această materie, suntem în măsură să afirmăm că zvonurile sunt neîntemeiate. Și, dacă ele au fost puse în circulație, aceasta se datorește faptului că zilele trecute sosirea în garnizoana locală a unui regiment, a coincis cu suspendarea lucrărilor oficiului de închiriere, din cauza avizului pe care îl primise de a se muta din actualele încăperi ocupate în localul tribunalului.

Firește că în asemenea condițiuni, când rolul oficiului de închiriere încetase, era de datoria autorităților clujene ca să procure adăposturi militarilor sosiți în interes de serviciu. De sigur, că atunci această procedare era legitimată, fiindcă era singura modalitate ca cei sosiți să nu fie expuși de a rămâne pe drumuri. Totuși rechizițiile făcute nu puteau să rămâie definitive, întrucât potrivit dispozițiilor în vigoare, ele trebuiau ulterior să fie aprobate de comisiunea deliberativă a oficiului de închiriere.

Astăzi însă când Oficiul de închiriere și a reluat activitatea fără îndoială că rechizițiile nu-și mai au nici un rost. Cu atât mai mult cu cât legea oficiilor de închiriere este precisă în această privință. In adevăr dispozițiile ei nu îngădue de loc ca procurarea locuințelor în vremuri de pace să se facă pe altă cale. Mai mult legea nu face nici o distincțiune între militari sau civili, fiind că toți fără deosebire, au aceleași drepturi ca și îndatoriri față de legile sub imperiul cărora trăim.

Am înțelege ca dispozițiile legei să fie înlăturate în favoarea militarilor dacă interesele obștești ar cere ca să trăim din nou rigorile unui regim excepțional. Dar lucrurile nu se prezintă astfel, tendința tuturor se îndreaptă astăzi către o normalizare completă, tocmai cu scopul de a șterge urmele războiului în timpul căruia fie care dintre noi era pătruns de convingerea, că se impun sacrificii mari și nediscutate.

Afirmăm cu precizlune că guvernul își dirijează toată activitatea fiind stăpânit numai de o asemenea concepțiune. Căci cine s'ar putea gândi în împrejurările prezentului la măsuri cu caracter părtinitor? Oficiul de închiriere este o instituțiune în fața căreia vin în concurs toți slujbașii țărei aduși aici în interes de serviciu și toți aceștia își primesc drepturile reclamate potrivit unor norme chibzuite în limita nevoilor generale.

De aceia repetăm încă odată svonurile lansate în această privință nu au nici un temei.

Ultima oră

Grava situație din Orient

La Constantinopol a început masacrarea creștinilor

Declarațiile făcute de dl ministru I. G. Duca Țările creștine și România trimit vase pentru salvarea populației

După ședința consiliului de miniștri ținut ieri în Capitală, d-l ministru de externe I. G. Duca, a comunicat, că după ultimele știri oficiale căpătate, Kemaliștii au început masacrarea populației creștine, din acel oraș. Toate țările creștine inclusiv și România vor trimite de urgență vase pentru salvarea populației de masacru.

SITUAȚIA DIN GRECIA

Miniștrii ex-regelui Constantin condamnați la moarte. Condamnarea la moarte a lui Gunaris. Intervenția guvernelor aliate. Ex-regele Constantin dat judecății pentru crimă de înaltă trădare. Regele George iscălește actul de dare în judecată

Tot în consiliul de miniștri de ieri d-l I. G. Duca a anunțat că tribunalul revoluționar din Atena intenționează condamnarea la moarte a tuturor miniștrilor regerul Constantin.

Anglia a intervenit cerând suspendarea procesului. Dacă guvernele aliate vor protesta, va protesta și guvernul român.

*

Pe de altă parte, o ultimă telegramă ne anunță, că Gunaris a și fost condamnat la moarte. Aliații ar fi intervenit energic pentru neexecutarea sentinței, făcând atent guvernul grecesc asupra situației penibile la care s'ar expune, începând uciderea oamenilor politici greci, de sub fostul regim.

Darea în judecată a regelui Constantin

Tribunalul revoluționar în ședința de ieri noapte a hotărât după furtunoase desbateri, darea în judecată a ex-regelui Constantin pentru crima de înaltă trădare. Prezentându-i-se decretul, Regele George l'a semnat.

*

Atena. — Procesul foștilor miniștri a continuat și ieri. Tribunele sunt tixite de lume. Incidente nu sunt.

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II, Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Loyd 2721 1553

Am pierdut biletul de recrutare impreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kalló Ferenc
Mera

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Miska
Gun Iui
Mera

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gheorghe Parna
Mera

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif Bouc
Mera

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Zsukan Peter
Szucsag.

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Borz
Str. Pata 141
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gavrila Tauțan

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Molnár Jenő
Sardul Unguresc

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bota László
Szucsag

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Rus
Com. Coroj.

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuliu Jankó
Turda.

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.
Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de sciis și mașini de bărbou, mașini de fiert și vase de incălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

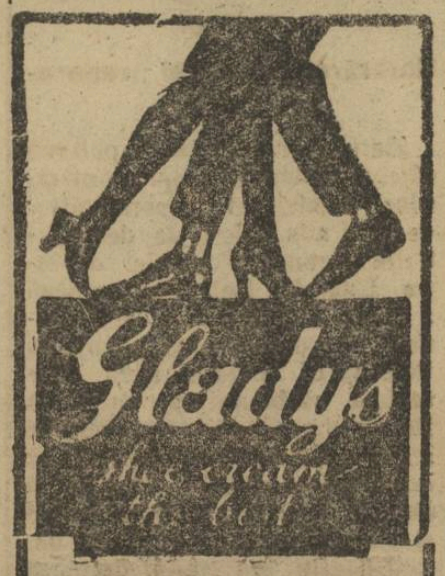

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte reduse decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.
Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kruk Mózes
Str. Székely 7
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Silvan
Nădăsel

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Aniversarea armistițiului

In Franța

Intreaga Franță a celebrat aniversarea victoriei. Dl Millerand a prezidat mai întâi ceremonia dela Arcul de Triumf la Paris, unde au defilat trupele cu numeroase drapele. Au asistat toți miniștrii, mareșalii Joffre, Foch, Franchet d'Esperey, Fayolle, generalii Debeney, Caillumat, Berthelot, Graziani, etc., ambasadorii aliați ai Statelor-Unite și Spaniei, numeroșii parlamentari, numeroase delegațiuni precum și asociațiunile de mutilați și luptători. După ce a trecut în revistă trupele, dl Millerand a venit în fața mormântului soldatului necunoscut. Printre prea frumoasele coroane depuse pe mormânt s'au remarcat acele ale alsacienilor și lorenilor, a Mexicului american a legiunei soldaților italieni și a guvernului canadian. Un foc de tun a dat semnalul pentru minutul de recurgere care a încheiat emoționata ceremonie și la care s'a asociat populația pariziană. Numeroase delegațiuni, dintre cari mai multe străine, n'au încetat a defila apoi în fața mormântului depunând coroane.

Dl Millerand și miniștrii au plecat apoi la Rethondes pentru a inaugura, după amiază, cele două monumente ridicate la locul semnării armistițiului. Membrii Camerei și Senatului, mareșalii, generalul belgian Gillain generalul italian Albricci, ambasadorii Belgiei, Statelor-Unite, Italiei, Angliei, Spaniei asistau Dl Beckenhaupt, primarul Wissemburgului, dl Maginot, ministru de războiu, mareșalii Foch și Douglas Haig și dl Poincare au pronunțat discursuri. Președintele republicei a remis amiralului Wyness medalia militară. Pe lespedea inaugurată se află scrise următoarele cuvinte simple:

„La 11 Noembrie 1918 a succombat aci orgoliul criminal al imperiului german învins de popoarele libere pe cari pretindea a le robi."

La întoarcerea dela Rethondes președintele republicei însoțit de dl Poincare și de mareșalii Foch și Douglas Haig s'a oprit la Compiegne unde a avut loc ceremonia inaugurării monumentului comemorativ al morților din războiu.

Aniversarea armistițiului a fost celebrată în toate orașele și de departamentele Franței.

*

Cu ocazia împlinirei a patru ani dela armistițiu, mareșalul Joffre în ziarul Echo de Paris adresează un apel călduros tuturor aliaților pentru care armistițiul este o sărbătoare comună. Data de 11 Noembrie trebue să rămână un simbol veșnic al uniunilor. Franța dorește să vadă alianțele războiului tot atât de strânse și pe timp de pace.

In Anglia

Aniversarea armistițiului a fost celebrată în Anglia în mod solemn. Regele, prințul de Wales ducele de York a venit să se închine în fața Cenotafului, înconjurat de trupe și marinari, și au depus coroane. După două minute de tăcere muzicele au intonat imnul cântat în cor de mulțime.

Regele a prezidat înhumarea solemnă a soldatului necunoscut pe terasa monumentului comemorativ al „Independenței". S'a observat o minută de reculegere, Regele și principele Carol veniseră în uniformă de campanie; au asistat regina, cardinalul Mercier și corpul diplomatic; în numele Franței, generalul Degoutte a depus crucea de război pe mormânt

Problema reparațiilor

Tratativele dintre guvernul german și comisiunea reparațiunilor continuă.

Comisiunea reparațiunilor va pleca din Berlin Vineri seara. Comisiunea și-a întârziat plecarea în legătură cu rapoartele experților financiari străini. Experții Brand (Anglia), Cassel (Suedia), Jenks (Statele-Unite) și Keynes (Anglia) recunosc în rapoartele lor că stabilizarea mărcii este o necesitate absolută și propun ca bază echivalentul de 3500 mărci pentru un dolar. Pentru aceasta, este nevoe de înființarea unui oficiu valutar independent la Berlin, pe lângă Reichsbank, care trebue să pue la dispoziție o sumă suficientă din fondul său de rezervă în aur. Suma totală a datoriei flotante nu trebue să depășească o anumită cifră. Creditul de care are nevoe Germania va putea fi acoperit cu un împrumut consolidat.

Mai departe, este necesar ca circulația devizelor să fie liberă și ca scontul Reichsbankului să fie sporit. Stabilizarea mărcii nu este însă posibilă și nu va avea ca urmare decât o pierdere inutilă a fondului de rezervă de aur a Reichsbankului, dacă Germania nu va fi eliberată pentru un timp de plățile ce i le impune tratatul dela Versailles. In consecință, raportul experților propune un moratoriu pentru achitarea reparațiunilor pe cel puțin doi ani în caz când s'ar acorda acest moratoriu, succesul planului de stabilizare a mărcii ar mai depinde de evoluția condițiilor de producție și de stabilizarea bugetului german precum și de creditele pe cari le-ar acorda Germaniei un consorțiu internațional, cela ce ar influența desigur dispoziția publicului.

Opoziția Reichsbankului față de aceste propuneri a slăbit în mod vădit, cu condiția însă ca să efectueze un împrumut extern.

In legătură cu raportul experților, expertul Brand dela Banca Lazare Brothers (Londra-New-York) a și propus în numele unui grup de bancheri guvernului german un credit cu condiția ca acest credit să servească exclusiv pentru stabilizarea mărcii și ca Reichsbank să participe cu rezerva sa de aur.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT substitut de notar public Breban notar public Cluj. 2866

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu flori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

FAMILIE bună primește în cost și quartir 2—3 băieți de școală. Adresa la ziar sub „800".

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare.

BIJUTERIA „SINGHER"
BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 38.
Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, gemți și altele, vânzându-le prin bonuri.

Totfelul de șepci
pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. 2864 Engro și endetail.

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA. SAPUNUL ADELINA. ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213
Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, ÎNTREȚINE PIELEA
A o încerca, înseamnează a o adopta pentru totdeauna.
Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Deva, Dr. Nicolae Mesko.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sf. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleană.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Sinteul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Atențiune!
Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita
Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"
In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă **No. 2**, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Citiți „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE MICHLIN**
CORD și R. U. CONTINENTAL
Reprezentanța Generală A.
2223
Prețuri excepționale de eftine.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Viața economică și financiară

Eftenirea automobilelor

Peste 500 de fabrici de automobile din Anglia, Franța, America, Belgia și Italia expun produsele lor la marea expoziție de automobile, ce se ține actualmente în pavilioanele „Olympia" și „White City" din Londra. Acest eveniment anual a atras de data aceasta un mai mare număr de vizitatori în metropola Angliei.

Industria automobilelor în Anglia este una din laturile cele mai active ale industriei engleze; și în ultimul timp s'a ocupat în deosebi cu reducerea costului de întreținere și funcționare, și s'a specializat în automobile mici și ușoare de o fabricație superioară dar cu un preț comparativ foarte redus. De fapt suntem în fața unei eftiniri apreciabile a automobilelor.

Suspendarea impozitelor pe grâne în Italia

Guvernul italian a hotărît să prelungească suspendarea impozitelor pe grâne.

Convenția comercială Anglo-Cehoslovacă

Lucrările pregătitoare pentru încheerea unei convenții între Anglia și Cehoslovacia au fost sfârșite.

O convenție specială, privind importul reciproc de mostre în cele două țări va fi încheiată înaintea tratatului de comerț regulat. Această convenție va fi bazată pe principiul reciprocității.

Exportul lemnului Cehoslovac în Iulie

Cifra maximă a exportului de lemne dela existența republicei cehoslovace a fost atinsă în luna Iulie a anului curent. Au fost exportate în cursul lunii respective 3.020,831 chintale lemne, adică 30.000 vagoane.

Scăderea prețului la fier în Cehoslovacia

Biuroul de vânzare al fabricilor siderurgice cehoslovace reunite a redus prețul fierului de la 215 la 155 coroane cehoslovace, alte produse suferind o reducere analogă.

Chestiunea monopolurilor în Italia

Ideia desființării monopolurilor de Stat își face drum și în Italia; s'a impus și acolo constatarea că monopolurile dau, aproape regulat dificit.

Dr. Rakowski și capitalurile streine

Intrun interview acordat de dr. Rakowski, președintele republicei ucrainene sovietiste, corespondentului ziarului „Le Temps" acesta a susținut că Rusia are nevoe de capitalurile streine spre a pune în valoare bogățiile sale agricole, miniere, etc.

Un program comun al statelor balcanice la conferință

Milano. — In cercurile politice de aci se vorbește că ministrul de externe sârb, Nincici, va propune Bulgariei, României și Greciei, ca în vederea Conferinței orientale să se dicteze un program comun. Statele sud-slave reclamă libertatea pe marea Egee până în granița Bulgară.

Chestiunea Macedoniei se poate deasemeni discuta în sens amical între România. Serbia și Bulgaria.

Revista presei maghiare

După ce s'au certat tot timpul pentru întâietatea, cele două partide ungurești: „partidul poporului maghiar" și „partidul național maghiar", au ajuns în cursul lunei trecute la o înțelegere, după cum am anunțat atunci. Rămâsese numai, ca cele două partide unite să-și închege definitiv rândurile. Compromisul s'a făcut în sensul, că noul partid nu va purta numele niciunuia din cele două de până acum, ci se va numi „Partidul maghiar." Aceasta și e singura concesiune, pe care a făcut-o Partidul național maghiar Partidului popular. In schimb, acesta a făcut toate concesiunile: din partid oarecum revoluționar a devenit reacționar și nici reprezentanța egală nu și a asigurat o în noul partid.

Acum „Ellenzék" publică în numărul său de aseară un apel al dlor dr. Emil Grandpierre, președintele fostului partid național maghiar și dr. Ștefan Kecskeméthy, președintele partidului poporului maghiar. Apelul e redactat în termeni foarte patetici, arătând minorității maghiare, că trecutul de o mie de ani al poporului maghiar le dă toată tăria și încrederea într'un viitor strălucit și insistând asupra însemnătății unirii într'o singură tabără a tuturor ungurilor din România, apelul fixează pentru 28 Decembre a. c. adunarea din Cluj pentru întemeierea partidului în chestiune.

In legătură cu înființarea partidului maghiar unitar, ni-am făcut acum o lună reflecțiile, arătând rolul, pe care l-a avut în împăcarea celor două partide ziarul „Keleti Ujság". Arătam, că unirea aceasta a partidelor ungurești coincide cu orientarea lui „Keleti Ujság" spre reacționarismul budapestan.

Reflecțiile pe care le face în legătură cu acest apel confratele „Ellenzék", sunt de ordin sentimental și nu socotim necesară reproducerea ditirambicelor cuvinte, cu care confratele șovinist salută inaugurarea șovinismului unitar al minorității ungurești, sau, mai corect: al dlor dela uniunea maghiară și al celor câțiva conducători ai partidului poporului maghiar, cari prin această unire cu reacționarii și-au ispășit vina din trecut de a fi fost prea prietenii noștri.

SITUAȚIA REFUGIAȚILOR din Tracia și Asia Mică

— Un apel al profesorului Nansen —

Trebuesc ajutați aproape 1 milion de refugiați în majoritate greci

Nansen o adresat următorul apel către guvernele și popoarele din lume: In urma investigațiunilor care le-am făcut, însărcinat fiind de Liga Națiunilor, găsesc de datoria de a adresa popoarelor și guvernelor din Europa și din lumea întreagă un apel în numele refugiaților din Asia Minoră și din Thracia răsăriteană, care în ultimele 2 luni tragice au căutat adăpost dincolo de frontieră.

Acești refugiați, potrivit celor mai sigure informațiuni sunt în număr de peste 900 mii. Cea mai mare parte sunt greci prin rasă, dacă nu chiar prin naționalitate. Afară de aceștia sunt aproape 50 mii armeni cărora guvernul grec le-a dat adăpost și ajutor cu mare generozitate, în cuda greutăților teribile, care apasă acum această țară. O mare parte din acești refugiați se găsesc în lipsă absolută neavând pe dânșii de cât hainele din timpul verii. Au nevoie absolută de ori și ce precum alimente, îmbrăcăminte, adăpost. Problema primordială de care va trebui să se ocupe guvernul grec și poporul grec, este de a găsi locuințe și întreținere pentru aceste nefericite victime ale războiului. Această însărcinare în mod inevitabil va lovi greu resursele țării istovită de ani îndelungați de război. Poporul grec este gata pentru orice sacrificiu, însă străduințele sale de a salva viețele refugiaților, vor putea avea succes numai dacă ajutorul pe care-l primește din partea celor laite popoare, va fi grabnic și generos.

Greutățile ajutorării

Marea dificultate de a ajuta pe acești refugiați este mărită încă prin faptul că proporția femeilor, copiilor și bătrânilor este mult mai mare în proporție cu bărbații care pot munci.

Lipsiți de protectorii lor va fi foarte greu pentru această imensă mulțime de refugiați, de a se susține singură prin lucru.

Se comunică că armenii și grecii care au rămas încă în Asia Minoră, speră să găsească un refugiu în Europa. Câteva mii de armeni au sosit la Constantinopole, iar 18 mii orfani armeni au sosit acum în Grecia. Se pretinde că aceștia sunt numai primele contingente din numărul de 350 mii care vor trece în Europa spre a se adăposti în iarna viitoare. Aci este în joc nu numai existența a sute și mii de refugiați nici chiar viitorul poporului grec singur, ci această problemă amenință stabilitatea condițiunilor politice, sociale și economice în apropiatul răsărit. Această chestiune este deci de importanță vitală, pentru toate națiunile din lumea civilizată.

Acum este momentul psychologic.

In această oră de restriște poporul grec are nevoie atât de sprijinul moral cât și de ajutorul financiar al lumei.

Schimb locuința mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a orașului. Doritorii pot primi informațiuni la dl Coste, Calea Reg. Ferd. Nr. 44, între orele 8—2 a. m. și 3—5 p. m.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorați săi abonați că
dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat în centru un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 661 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 18 Noembrie 1922

Înfrățir

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

In preajma conferinței dela Lausanne

— Atitudinea României —

Dacă socotim timpul de la război încoace din punctul de vedere al străduințelor depuse de conducătorii politici internaționale pentru îndrumarea Europei pe calea consolidărei ei, fără îndoială vom constata că situația externă de astăzi marchează punctul culminant al neînțelegerilor dintre aliați cu privire la modul cum ei înțeleg să rezolve problemele curente.

De aceia nici unei conferințe din câte s'au ținut după război atât în Europa, cât și dincolo de ocean, nu i se atribue o importanță atât de deosebită, decât aceeaia care se va ține la Lausanne. Căci de rezultatul ei atârnă dacă marile puteri vor ști să pună bazele unui acord solid, care să înlăture pentru totdeauna orice posibilitate de complicațiuni internaționale.

Oricât ni s'ar vorbi de spiritul puțin conciliant al Adunărei naționale de la Angora și oricât ni s'ar spune despre tendințele sovietelor rusești doritoare să profite de actualele complicațiuni externe cu scopul de a obține cu prilejul celorlalte conferințe, — totuși afacerile europene vor putea să-și urmeze drumul lor firesc și corăspunzător intereselor Europei, cu condițiunea numai ca marile puteri să ajungă la o perfectă unitate de vederi în toate privințele.

In legătura cu aceasta, deși se vorbește că față de chestiunea Orientului între Franța și Anglia ar exista puternice divergențe de păreri acoperite în prezent numai de formă prin acordul de la Mudania, totuși din expunerile făcute în ultimul timp de oamenii politici ai celor două mari puteri, se întrezărește dorința din partea lor de a proceda pe calea unei bune înțelegeri la aplanarea crizei din Orient.

Conducătorii politicei franceze susținând dezideratele naționaliștilor turci și în acelaș timp apărând interesele Franței în Orient, și-au dat seama până la ce punct poate să suporte Anglia concesiunile în această privință. Guvernul francez a înțeles deci că acordul de la Mudania însemnnază pentru englezi maximum de concesiuni, peste care, după cum chiar lordul Curzon a anunțat, guvernul din Londra nu mai poate trece. De altfel declarația ministrului de externe englez, că Anglia după patru ani după război se simte încă destul de tare ca să suporte și singură războiul, numai ca prestigiul ei să nu fie știrbit, este destul de edificatoare.

Referindu-ne la necesitatea unui perfect acord franco-englez nu numai față cu discuțiunile dela Lausanne, dar și pentru asigurarea păcei europene pe un timp mai îndelungat, prilejul schimbărei de regim din Anglia, ne întărete convingerea că acum este cel mai potrivit moment ca acest acord să fie înfăptuit. Dl Lloyd George a căzut datorită tocmai faptului că se depărtase prea mult de politica în temeiul căreia aliații au dus războiul, dimpotrivă domnul Bonar Law deși în discursul program a combătut prea mult politica predecesorului său, totuși față de Franța tendințele noului premier englez sunt concepute în lumina unei politici de apropiere.

De aceste împrejurări intervenite în politica internă engleză, guvernul francez își dă perfect seama că sunt cele mai potrivite în vederea de a le utiliza pentru realizarea acordului franco-englez. De aceea conferinței dela Lausanne, nu trebue să i se atribue numai un rol exclusiv aplanărei crizei orientale. Fiindcă nu trebue uitat că dacă puterile au consimțit ca termenul de deschidere al conferinței să fie amânat, cu toată urgența cerută de grava situație orientală, au fost determinate la aceasta numai de considerentul alegerilor din Anglia, al căror rezultat va indica dacă delegații englezi vor trebui să adopte la Lausanne o altă atitudine decât aceia preconizată de domnul Lloyd George până acum.

Dar, ori care va fi atitudinea marilor puteri la conferință și oricât de mare ar fi tensiunea între ele, politica micilor state nu poate să fie decât o politică de proprii interese. Țara noastră conștientă de rolul ei în consolidarea Europei Centrale, va adopta și de astă dată, ca și la conferința genoveză, o politică de pace. Interesele ei față de stabilirea regimului strâmtorilor, sunt mari, din care cauză va fi alături de aliați în toate susținerile lor cu privire la soluționarea echitabilă a acestei probleme și nu se va da înapoi dela nici un sacrificiu, cu condițiunea însă ca sacrificiile să fie suportate deopotrivă de către toți aliații interesați în rezolvirea crizei din Orient.

Nu rezultă deloc însă de aici, că în cazul unei rupturi între aliați, România să se abată dela atitudinea ei. Dimpotrivă față de o asemenea eventualitate, ea se va strădui din toate puterile să menție acordul între aliați.

Detractorii gloriilor

Nu arareori filipice drastice au fost lansate împotriva celor cari fără nici un scrupul, scormoneau în viața intimă a marilor poeți sau a oamenilor de geniu, după moartea lor, desvăluind curiozității publice tot ceia ce putea „fatal să-i lege de-o mână de pământ". Micile neajunsuri ale vieții cotidiane, lipsurile, certurile cu iubita, zilele de foame și de răstriște, scrisorile către părinți sau către frați, biletele de mulțumire servilă către protectorii darnici sau cele de dureroasă implorare către mecenații mai puțin prompți, în sfârșit tot ceia ce ar fi putut să degradeze o glorie sau să scoboare un prestigiu, era răscolit fără nici o jenă de mărunții epocei, cari forfoteau ca insectele pe urmele morților defuncți.

Dela poeți și dela oamenii mari, preocuparea necroforilor acestora s'a îndreptat către toți cei cari puteau atrage atenția publică. Moartea n'a mai fost de-atunci pretextul cercetărilor lor meschine. Oameni în viață au început și ei a fi mai întâi spionați pe la obloane, apoi acostați la drumul mare, cercetați prin buzunare, desbrăcați de haine, scotociți acasă, în lipsă, prin cutii.... Și-apoi tot ce era găsit, tot ce nu trebuia arătat, tot ce nu privia pe nimeni, a fost afișat pe ziduri, strigat în gura mare la răspântii.

Dela volumașul cu stângăcii ortografice al biografului inim s'a trecut la coloanele senzaționale ale reportajului zilnic. N'a fost om politic, n'a fost artist mai de seamă sau bogătaș ca trecere, care să nu dea tribut acestui fel de gazetărie, care micșorează prestigiul presei. Prin inițiale străvezii, marea masă a celilorilor, a fost îndată pusă în cunoștință de amorurile fericite sau nefericile ale primadonei Y, de preferințele gastronomice și de înclinările sentimentale ale directorului de teatru Z.

S'a protestat desigur din nou, parchetele au fost sezizate, focuri de revolver au fost schimbate în dueluri care au atâțat și mai mult curiozitatea vulgului, pălmuiri reciproce au avut loc, în repetite rânduri. Dar atât și nimic mai mult. Incurajat de slăbiciunea acestor paliative, vițiul s'a încuibat și mai adânc în obiceiuri. Și ceia ce e mai grav, acum nici măcar nu mai stârnește indignarea. Poate pentru că s'au găsit și atâția, cari să se complacă în scandaloasa goliciune.

Acum noua industrie a mai făcut un salt: a invadat cinematograful. Face senzație la Paris acțiunea intentată de cunoscuta dansatoare Cléo de Mérode, unei case de cinematograf, în filmul căreia și-a întrevăzut persoana și existența, aceasta din urmă revoltător diformată de evenimentele scandaloase, obscene, respingătoare. Oare până unde va ajunge acest desfrâu, necunoscut veacurilor trecute?

Va stăvili justiția franceză, sezizată de artista ultragiată, această năpastă a vremurilor moderne? Va fi ea atât de energică, încât să dea semnalul regenerărei generale?

Așteptăm procesul.

Adevărata credință strămoșească

— Cu prilejul unei confuzii prea des repetată —

Confratele bucureștean „Albina", ziarul catolicilor „fără deosebire de rit" din România-mare, publică într'un recent număr un apel al episcopului catolic dela Iași, dl Alexandru Th. Cizar, în care înaltul prelat proslăvește împlinirea unui an dela apariția celui dintâi ziar catolic cotidian în românește. Liber este părintele Cizar să se bucure de evenimentul pe care îl procură trecerea „Albinei" în al doilea an de viață; pentru respectul ideilor sântem gata să ne bucurăm alături de d sa, deși ne găsim în altă tabără de idei pe tărâmul credinții. D-sa însă face acolo o afirmație care iese și din cadrul bucuriei sale îndreptățite și din cătușele adevărului istoric, și de aceea să ne fie îngăduit a restabili ordinea faptelor.

Dl Alexandru Th. Cizar, între altele, scrie:

„Fraților, dați mână de ajutor, abonați, reabonați, răspândiți și faceți cunoscut tuturor oamenilor de bună voire acest ziar Catolic, care apără Religia și Biserica cu adevărat strămoșească, apără moralitatea și tot ce-i nobil și folositor."

Desigur că amintind de „Religia și Biserica cu adevărat strămoșească", episcopul catolic al Iașilor nu s'a gândit la universalismul Bisericei catolice, care prin însăși tendința sa și caracterul ce i s'a imprimat exclude strămoșismul ci la Biserica strămoșească românească. Credința noastră este întărită și de faptul că „Albina" este foaia catolicilor români, uniți cu Roma numai în dogmă, iar apelul d-lui Cisar acestora se adresează în special. Biserica „adevărat strămoșească" a poporului român este însă, după câte date ne oferă istoria laică și cea bisericească, Biserica ortodoxă, și asupra acestei chestiuni dorim o precizare.

Afirmația d-lui Cizar ni se pare riscată. Poporul român nu cunoaște catolicismul decât dela 1700 când câțiva protopopi români cu episcopul Atanasie în frunte a crezut cu cale să se lase ademeniți de promisiunile politicei dela Viena, care pentru a implânta pretutindeni principiul „Divide et impera" s'a știut bine folosi de masca cuprinzătoare a catolicismului. Desbinarea adevăratei biserici românești nu a avut ca mobil credința, ci anumite interese politice. După ce turcii au evacuat Ardealul la 1698, Austria avea nevoie să-și asigure supremația asupra Ardealului, iar aceasta nu i-o putea da nici românii ortodoxi, nici luteranii și calvinii destul de numeroși. După zădărnice încercări la aceștia din urmă, stăruințele s'au îndreptat spre români și nu fără oarecare succes, după cum trebue să o recunoaștem.

Consecințele desbinării de la 1700, fără a pune la îndoială sentimentele românești ale d-lui Cizar, nu d-sa le va putea înțelege și nici nu e locul să le discutăm aici. Fapt este, că nu biserica ortodoxă a încălcat în țările românești terenul Bisericei catolice, ci din potrivă. Poporul românesc a fost și este ortodox. Chiar după desbinarea de la 1700 catolicismul n'a trecut în mod real la popor. El a rămas apanajul câtorva intelectuali români, cari s'au adaptat cu încetul credinței catolice. Poate datorită acestui fapt desbinarea politică dorită de curtea de la Viena nu s'a putut realiza. Intelectualii catolici, cari s'au aflat la anumite timpuri la conducerea intereselor poporului român au rămas români fiindcă massa poporului era de „credință românească" și ca sentimente naționale și în ceea ce privește credința religioasă.

Nu e vorba aici de aceea ce s'a catalogat cu alt prilej de către unii cu titulatura inexactă: „desănțuirea luptei confesionale". După cum respectăm catolicismul pur el episcopului Alexandru Cizar, respectăm și neocatolicismul dogmatic al românilor uniți cu Biserica de la Roma. Înțelegem însă să stabilim o barieră peste care să nu se treacă cu uurință, nici măcar când se fac îndreptățite apeluri pentru sprijinirea unui ziar de propagandă.

Credința adevărat strămoșească a poporului român este și rămâne în Biserica ortodoxă; celelalte Biserici, cari și-au găsit azil binevoitor în țările românești, libere sânt să-și exercite cultul întru Hristos după dogma și ritul, la care s'au oprit, dar n'au a face revendicări de prioritate fiindcă nu le lasă istoria.

C.

Statutele nouii Bănci de emisiune a Austriei

Proiectul de lege conținând statutele viitoarei bănci de emisiune austriace a fost prezentat consiliului național. Capitalul de acțiune se va urca la 30 milioane coroane aur. Consiliul de administrație se va compune din președinte și 13 membri, din cari cel puțin 9 cetățeni austriaci. Statul, provinciile și comunele nu vor putea recurge la bancă dacă nu-i vor remite devize sau numerar în aur. Privilegiul băncei va dura 20 de ani și va putea fi reînoit. Acționarii vor primi un dividend de 8 la sută aur pe an; statul va primi două treimi sau trei sferturi din beneficiile ce vor rămâne.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

„Made in Germany"

E discreta și totuși atât de cunoscuta indicație engleză de pe mărfurile germane. Adică indicația ce-o pun fabricanții germani în engleze te, pe produsele industriei lor și care, de i în engleză, face destul sânge rău cetățenilor imperiului britanic.

Dar nu despre aceasta vroiam să mă ocup. Ci de monumentele, ridicate în onoare soldatului necunoscut.

Vă aduceți amintea cel dintâi monument ridicat la Paris cu onoarea anonimului luptător, ales la întâmlare pe câmpille însângerate ale frontului vestic.

Ce formidabilă solemnitate! Ce fast pios și demn! Ce puternic omagiu de recuno tiință!

Pilda Parisului a fost imitată îndată de marile orașe ale Franței, apoi de capitalele aliate, în sfârșit de toate cetățile, care și vărsaseră copii uriașul în cuptor al lui Marte.

Recordul trebuia însă să-l bată tot Franța, de unde pornise ideea și de unde porniseră, să nu se mai întoarcă, și cei mai mulți fiic i.

N'a fost urbă sau sat mai de seamă, în țara aceasta a eroilor care să nu-și aibă monumentu închinat soldatului necunnscut.

Ar fi fost o ofensă împotriva miilor de morți pentru patrie, cari nu putuseră fiidendificați și cari zac somnul de veci în fundul gropilor comune: și-ar fi fost o insultă la adresa victoriei și a nevanței, să nu înnalțe fiecare, în colțul cel mai de seamă al localității lor, recunoștiința lor eternizată în piatră pentru bravii Poilus.

Ast-fel animată de acela înnălțător simțimânt, comuna Varangeville din departamentul Meurthe-et-Moselle, a ținut să nu fie nici ea mai prejos de semenile sale în lungime, lățime și densitatea populației.

Și proporțional cu ele, comandă nu de mult la Nancy, un impozant monument funerar.

Sculptorul care fu însărcinat cu furnizarea, nu întârzâie să aducă monumentul.

Comisia îl luă în primire și când fu gata să înmâneze artistului prețul operei sale, bâgă de seamă, prin ochil agili ai unuia din membrii ei, mai curios din fre, că monumentul are o mică indicație la extremitatea de jos. Indicația era în englezește și cele trei cuvinte care o alcătuiau răsunau pur și simplu:

„Made le Germany".

Ziarul francez din care spicuim această întâmplare nu ne pune dacă „autorul" a scăpat perfect teafăr din mâna comisiunei.

Să ne închipuim însă că descoperitorul inscripțiunei cu pricina n'ar fi fost dozat de atâta curiozitate și ar fi fost mai puțin agil la vedere.

Să ne închipuim apoi că monumentul ar fi fost așezat la locul lui de onoare, cu toată solemnitatea cuvenită.

Că ani de-arândul marmura lui ar fi strălucit candidă și impunătoare, semn glorios pe un mormânt vitejesc.

Că ani de-arândul greutatea ei ar fi apărat țărâna în care se topea osemintele unui jertfit.

Și abia într-u târziu, cele trei cuvinte să fi putut fi descoperite spre uimirea burgului înșelat.

Ce stranie ironie! Ce aspru rânjet al fatalității!

Pe mormântul ucisului, statuia ucigașului.

De unde ar fi putut isvori atâta cinism, atâta dispreț pentru ce e mai sfânt pe lume, atâta nepăsare față de ori ce în afară de ban?

„Made in German,".

Nono Filax.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Semicentenarul societății academice „România Junâ"

Vechea societate academică-social-literară „România Junâ" din Viena, își va serba anul acesta 50 de ani de activitate.

Serbările comemorative vor avea loc în toată țara.

Scopul lor va fi între altele de a ridica la Cluj un monument poetului Mihail Eminescu cu un soclu original în care vor fi săpate figurile întemeetorilor societății și scene din trecutul istoric al neamului nostru, scene desprinse din piesele istorice „Vlaicu Vodă", Apus de Soare, Viforul, etc.

Săptămânile acestea se vor forma comitete în toate orașele mari. S'au primit scrisori de încurajare din toate colțurile țării.

Se vor organiza reprezentații festive la toate teatrele naționale din țară.

In Ardeal vor avea loc serbări în orașele: Cluj, Oradia-Mare Temișoara, Lugoș, Arad, Brașov, Sibiu și Făgăraș.

In Bucovina la Cernăuți în Basarabia la Chișinău și Bălți. In Moldova la Iași, Galați, Bârlad și Botoșani. In Muntenia: București, Ploiești, Pitești, Buzău, Brăila și Râmnicul-Sărat. In Oltenia: Craiova și Turnu-Severin.

In celelalte orașe se pregătesc serbări mai mici de către centrele studențești locale.

Serbările vor avea loc de sărbătorile Crăciunului.

Premiul Nobel

Premiul Nöbel pentru fizică pe 1921 a fost decernat profesorului Einstein, iar pentru 1922 lui Niels Bohr (Copenhaga).

Premiul pentru chimie pe 1921 a fost atribuit lui Frederick Loddy (Oxford), iar pe 1922 lui F. William Aston (Cambridge).

Autorul dramatic Iacinto Benavente (spaniol) a obținut premiul literar pe 1922.

Cum se inspiră scriitorii

— Un isvor literar al lui Anatole France —

Lucrul nu e nou. Toată lumea știe — dar o repetăm și aici — că operile lui Anatole France au unele pagini cari constituesc adevărate mozaicuri literare în care poetul francez a strâns din autori contimporani, sau vechi, cunoscuți sau necunoscuți, anumite atitudini de persoane anumite expresii descripții de stări sufletești și alte lucruri mai mici, pe care le-a reunit însă într'un tot personal lui.

De altfel marele scriitor francez n'are naivitatea să nege acest procedeu de lucru. — Dimpotrivă. De multe ori el singur ne-a dat indicațiile necesare pentru găsirea acestori zvoare întrebuințate de el.

Către sfârșitul operei sale „Memoires d'un Volontaire" (Memoriile unui voluntar). anexată la una dintre povestirile din această cul gere, găsim o notă de mare preț: „Toate împrejurările din aceste memorii sunt adevărate și împrumutate diferitelor scrieri din secolul al XVIII-lea". Intradevăr nota a servit mult; a servit să se descopere unul dintre cele mai frumoase isvoare literare ale lui Anatole France.

Povestirea la care era adăugată nota de mai sus, se intitulează „L'etui de nacre" (Cutia de sidef) în ea găsim un pasagiu cu totul curios prin stilul său, străin scriitorului francez; vorbește tatăl eroului: „Soția mea mi-a dat un băiat și trei fete, pe care îl cresc cât pot mai bine. Fetele mele vor avea soarta care-i va plăcea lui Dumnezeu în primul rând și apoi aceia pe care vor avea să le-o facă bărbații lor. Se spune că sunt frumoase și nu pot să mă apăr de-a crede și eu. Insă frumusețea nu este decât un bine înșelător de care nu trebue să te ocupi.

Ele vor fi destul de frumoase dacă vor „fi destul de bune."

Și-acest pasagiu — care după cum se vede e de-o expresivitate de stil unică, împreună cu nota alipită povestirii chiar de Anatole France, au îndreptat privirile cercetătorilor spre literatura engleză din secolul al XVIII-lea — spre Goldsmith: „The Vicar of Wakefield" Și de fapt, bănuelile lor erau bine întemeiate. In opera lui Goldsmith „Vicarul din Wakefield" (cap I.) găsim pasagiul din care și-a cules Anatole France materialul, aproape neschimbat. Strânsa legătură dintre pasagiul lui Anatole France și acel al lui Goldsmith nu poate fi negată: aceiași ideie, acelaș sentiment prezentat cu aceiași precauție dar mai presus de toate două fraze scurte — literalmente identice. N'a mai fost nevoie să se înziste mai mult.

Mai există și în restul operei lui Anatole France și alte împrumuturi din Goldsmith? — Este prea probabil. Nu e te nicidată nefolositor să le cunoști; cei cari le vor găsi, vor putea să le releveze. — Anatole France a citit oare „Vicarul din Wakefield" chiar originalul englez sau una din destul de numeroasele traduceri publicate dela data apariției acestei opere până în zilele noastre? Nimeni n'o știe.

In tot cazul, este stabilit necondițional din cercetările făcute până acum, că „Vicarul din Wakefield" a fost una dintre florile căruia maestrul prozei franceze i-a supt nectarul ca să-și adune mierea lui.

O. B.

Biblioteca Academiei Române

In luna Octombrie 1922 s'au consultat de 662 cetitori 2428 volume și broșuri tipărite; de 50 cetitori s'au consultat 116 manuscripte 15 documente, 6 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 1186 volume și broșuri, 384 numere de reviste române, 160 reviste străine, 11 volume manuscripte, 2 fotografii, 21 albumuri, 5 note muzicale, 1 obiect de muzeu și 50 monete.

Biblioteca este deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite, în orele 9 a. m., — 5 p. m. pentru manuscripte și documente în orele 8—12.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Enigma Shakespeariană

— Shakespeare Bacon sau contele Derby? —

Enigma shakespearină este din ce în ce mai indescifrabilă. Ani dearândul polemiști înfocați au decretat că autorul teatrului lui Shakespeare este cancelarul filozof Bacon. Această teză, susținută cu pasiune părea destul de plauzibilă, când iată că pe neașteptate, eruditul profesor dela Collége de France, Abel Lefranc, substitui numelui lui Bacon pe acela ala lui William Stanley, conte de Derby.

Demonstrația acestuia nu era mai puțin persuasivă; sinceritatea sa era egală. Și atunci, cui să dai dreptate? Baconiștilor? Derbynienilor? Autoritatea și buna-credință a dlui Abel Lefranc impresionase puternic opinia publică. Campionii cancelarului nu-și ascundeau necazul. Astăzi un ajutor neașteptat le sosește. Un recent număr din „Mercure" publică un curios articol al generalului Cartier, care ne aduce o turburătoare revelațiune. Este o traducere a câtorva rânduri semnificative scrise de Bacon însuși și care despoaie hotărît pe Shakespeare și pe alți autori englezi de paternitatea operelor pe cari posteritatea li atribuie. Acest text merită să fie citat:

„Greene, Spenser, Peele, Shakespeare, Burton și Marlowe mi-au slujit până acum de măști ei n'au pricinuit o surpriză puterică, deoarece lucrările poartă numele lor cari sunt obișnuite cititorilor — nume cari nu sunt închipuite, ci aparțin unor oameni cari traesc, sau cel puțin cari au trăit... Mi-e deajuns să strâng toate operile mele de poezie mai puțin cunoscute, în așa fel încât să strâng nu numai opera mea dramatică, dar toate lucrările din genul celor atribuite lui Greene, Edmund Spenser, Peele sau William Shakespeare, deși eu sunt autorul...

M'am folosit deasemeni și de numele lui Marlowe înainte de a lua pe al lui William Shakespeare pentru a rămâne necunoscut, căci scriind lucrări de istorie dramatică cari sunt cele mai aspru urmărite, aș fi riscat o primejdie atât de mare, încât un cuvânt spus despre regina Elisabeta mi-ar fi pricinuit fără îndoială o moarte grozavă..."

Aceste rânduri hotărît afirmative ar pune capăt oricărei discuțiuni. Dar sunt ele oare autentice? Iată un lucru care va fi contestat. Cuvintele cari alcătuesc aceste rânduri sunt împrăștiate în lucrările lui Bacon. Pentru a le aduna și a le da un înțeles a trebuit sforțarea unei munci de călugăr.

Și lucrul acesta le răpește orice valoare, căci este prea lesne oricui ca cu ajutorul procedeelor criptografice, culegând cuvinte sau fragmente de frază, să le facă a exprima o idee voită. Singurele argumente de oarecare greutatate pe cari le pot invoca apologiștii lui Derby sau Bacon sunt argumentele morale. Căci, desigur, este extraordinar, miraculos, ca un om din popor, fără educație, fără cultură, fiu al unui măcelar, grăjdar ajuns actor la teatrul din Blackfriars, apoi, spre sfârșitul vieții sale, mic rentier trăind la Stratford, inculț, deabia știind să-și semneze numele pe care îl ortografia în deosebite feluri să fie autorul unor tragedii; comedii și poeme în cari cântă gama întreagă a ceaice știe omenirea, autorul unor incomparabile capo-d, opere în care intuiția psichologului se unește cu știința istoricului, cu experiența omului de stat și cu prețioasa eleganță a omului de curte. Dr. Francis Bacon era un astfel de om. Orașele din Franța, în Italia și din Danemarca cari servesc de decor unora din piesele semnate de Shakespeare sunt tocmai acelea în care cancelarul a stat mai multă vreme.

Iată, desigur, presumțiuni... Ele nu sunt însă certitudini. Certitudinea nu o vom avea probabil niciodată. Sunt oameni ilustri — și aceștia sunt poate cei mai mari — asupra cărora plutește un întuneric etern.

Și atunci, de ce să ne încăpățânăm în cercetări cari vor rămânea desigur zadarnice? Homer a existat? Shakespeare este el în adevăr autorul atâtor drame admirate fără margine? Intrebări interesante, iritante, dar nefolositoare.

Scormonitorii literari vor continua să se certe asupra acestui subiect. Poporul, simplist și cu sănătoasă judecată, nu se sinchisește de asemenea dificultăți. El aclamă operile frumoase cari îl mișcă sau pe care a fost învățat să le venereze. Puțin îi pasă lui de oamenii cari le-au făcut. El se pleacă în fața gloriilor consacrate, iar în ordinea literară nu dărâmă statuile. Și nu e oare aceasta înțelepciunee?

Din „Les Annales"

Cronica politică

Programele politice. Un ziar din București publică, în rezumat, cuprinsul programului care va fi supus spre discuțiune și aprobare viitorului congres al partidului poporului.

Nu vom face aci o critică a punctelor din programul partidului poporului pentrucă nu e nici timpul și nici nu putem coborî o judecată asupra unui rezumat de program care nu știm dacă răspunde în mod fidel proectului întocmit de conducerea partidului poporului.

Dar e un prilej pentru a spune câteva lucruri în legătură cu programele atât de ademenitoare pe care toate partidele noui sau de curând intrate în politica țării. Fiecare din ele oferă opiniei publice un program astfel întocmit încât poate mulțumi în acelaș timp toate îndrăznelile avântului democratic și liniști toate temerile reacționarismului, un program care are cele mai bune soluții pentru toate problemele politice, sociale, economice, naționale, etc. un program înăuntrul căruia încep toate năzuințele, toate cerințele și toate problemele țării, și ale vremii. La întocmirea lor are loc un fel de întrecere între partide, fiecare voind să înfățișeze lumei un program mai seducător. Și dacă de pildă, țărăniștii introduc astăzi în programul lor un punct nou care poate să fie ademenitor pentru mulțime, a doua zi averescanii — să zicem, se grăbesc să facă aceleaș lucru, prezentându-l și mai seducător. Astfel programele politice ale nouilor partide nu sunt decât un fel de afișe electorale. Nici o credință, nici o străduință sinceră nu prezidează la întocmirea lor. Ele lasă însă prin puterea și prin farmecul unor formule magice, ca democrație, legalitate, etc., câmp deschis tuturor naivităților și nădejdilor populare.

Iată ce sunt programele celor mai multe din partidele politice dela noi.

Cicerin și Basarabia

Se spunea nu de mult că dacă România ar intra în tratative cu Rusia Sovietică, chestiunea Basarabiei ar fi tranșată definitiv.

Ideea a venit întâi d-lui Vaida. V'aduceți aminte, „dintr'o vorbă scăpată d-lui Nitti".

De atunci presa cu nuanță roșie dela noi, ne a ametit cu văicărelile ei, că guvernele române nu vor să intre în tratative cu rușii, că guvernele române or să ne piardă Basarabia, etc. etc.

După cum știm, în ultimul timp, s'a discutat la Varșovia, de către reprezentanții tuturor popoarelor mărginașe Rusiei, dacă trebue sau nu să ia parte la conferința ce urma să se deschidă la Moscova.

România, reprezentată prin d. general Petala a dat mandat Poloniei, să trateze în numele ei.

Se vede însă că Rusia n'a fost mulțumită cu procedarea noastră, căci cu toată prezența trimișilor popoarelor limitrofe la Moscova, ea se agită, prin glasul furtunos al lui Cicerin, pentru reacaparareа Basarabiei. Deci a unui teritoriu limitrof ce nu-i aparține prin nici un drept.

Se poate închipui ușor ce nădejde vor pune deci vecinii Rusiei în hotărârile ce se vor lua acolo și'n făgăduelile de neagresiune pe care le vor face sovieticii.

Dar presa noastră de nuanță roșie, ce mai zice acum de „intențiunile pașnice ale lui Cicerin și ale Rusiei bolșevice?"

Care e cauza?

— Partidul național desmințit —

Imediat după ruperea tratativelor dintre partidul țărănist și partidul național, ziarele și oamenii partidului național s'au grăbit să inventeze scuze eșecului. Ruptura venea într'un moment când partidul național o aștepta mai puțin, fiindcă socotea adormite toate ambițiunile din partidul țărănist.

Pentru explicarea cauzelor neînțelegerii partidul național se oprise la scuza că partidul țărănist pretindea și o colaborare de guvern drept corolar al colaborării în opoziție. Aceasta era cea mai simpatică scuză pentru partidul național, care găsise un nou prilej să-și ascundă în haină strălucitoare promiscuitatea morală în care se sbate. Dar partidul țărănist care a avut gestul cavaleresc să dea un comunicat de complezență pentru reabilitarea partidului național nu putea rămâne rece la atacul indirect ce i se dădea în schimb, și „Aurora" publică următoarea precisă desmințire:

„Într'o corespondență din Cluj, publicată în ziarul „Adevărul" de aseară, se afirmă că acordul dintre partidul național și partidul țărănesc nu s'ar fi putut încheia, din cauză că partidul țărănesc ar fi propus partidului național să se oblige la o colaborare de guvern, după căderea guvernului liberal.

Suntem autorizați a afirma, că nu numai că partidul țărănesc n'a făcut vreo asemenea propunere partidului național, dar în ambele proecte de acord, a prevăzut precis, că guvernul ce urmează a se institui după alegeri făcute sub garanții de libertate, nu poate să fie decât o emanațiune a raporturilor de forțe existente în Parlament.

De altminteri, când vom publica proectele de acord, propuse de partidul țărănesc, se va vedea limpede pentru ce nu s'a ajuns la înțelegerea așteptată cu partidul național."

Prin urmare partidul național a mințit și de rândul acesta. E curios însă de știut, dacă nici pentru acest motiv nu s'a putut încheia acordul, care e motivul rupturei. Nu cumva e tot regionalismul autonomist și tradițional al actualilor conducători ai partidului național?

PARTIDUL MAGHIAR

După patru ani de lupte interne, minoritatea maghiară se va uni acum — așa se pare — într'un partid maghiar unitar. „Partidul Maghiar", cum se va numi noul partid, se va înjgheba, dupăcum arătasem — din cele două fracțiuni opuse: din Partidul național maghiar, reprezentantul la noi al reacționarismului fasonta după moda budapestană și din Partidul poporului maghiar, care reprezenta stânga minorității ungurești din România. Cum de s'au putut împăca aceste două partide dușmane — fiindcă era între ele o dușmănie vadită — s'ar părea de neînțeles. Cu toate acestea, dacă avem în vedere anumite considerente, noua orientație a minorității ungurești ni-se pare firească. Amândouă taberele ungurești se conduceau prin câțiva oameni numai, ba ce e mai mult, se compuneau numai din câteva persoane. Minoritatea maghiară a ținut cu amândouă partidele și totuși, în același timp, n'a ținut cu niciunul. Ori, împăcarea celor câțiva șefi era un lucru foarte ușor, când noua lor orientare nu avea ajunge sub nici o cenzură obștească.

La acestea se adaogă o considerațiune de ordin tactic. Dacă din primul moment minoritatea maghiară — mai corect, șefii ei — nu se divizau pe partide, era natural, ca naționea majoritară să ia față de unguri o atitudine precisă. Și era mult mai greu de câștigat acea simpatie, cu care s'au purtat românii totdeauna față de unguri. De fapt diviziunea era în interesul minorității ungurești. Fracțiunea stângei ungurești a putut să ne câștige simpatia și aceasta era suficient. Unul dintre scopuri era atins.

Azi condițiunile politice s'au schimbat. În mijlocul atâtor reforme, minoritatea maghiară nu își mai poate menține atitudinea din trecut.

Condițiunile politice au făcut și ele, ca conducătorii minorității ungurești să se unească.

Unirea aceasta este un moment însemnat din viața minorității maghiare și ne dăm seama de însemnătatea lui. Cu toate că deocamdată nu cunoaștem programul Partidului Maghiar. Putem însă anticipa, că punctele lui vor fi în general acelea ale Uniunii maghiare. De fapt, Partidul maghiar nu este decât o continuare a Uniunii maghiare, a asociației aceleia, pe care, din cauza statutelor ei iredentiste, nici unul dintre guvernele române de până acum n'a putut s'o admită.

Știim deocamdată, despre programul noului partid, atâta, cât ne destăinuește dl Grandpierre, șeful fostului Partid național maghiar, în articolul de fond.

„Partidul acesta trebue să ia parte independent la munca legiferării. Nu se poate atașa liniei tactice a nici unui partid românesc, dusă pentru câștigarea puterii, pentrucă prin aceasta și-ar pierde propria sa greutate iar ungurimei i-ar cauza pierderi inestimabile. Cu atât mai puțin se poate conlucra cu vr'un partid românesc."

Atât, deocamdată.

Cât despre armele acestei independențe absolute, independență, care era un postulat al Uniunii maghiare de sub conducerea dlor Iosika, Grandpiere și altor reacționari vom mai avea prilejul să revenim.

RAGLAN,

costume pentru domnii și băeți

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Pentru întărirea românismului de peste hotare

Starea deplorabilă a Românilor rămași sub stăpâniri străine

Starea Românilor din Serbia. Intervențiile făcute până acum. Înființarea Soc. „Graiul românesc". Un memoriu al Românilor din Serbia. Ce intenționează guvernul?

E cunoscut în deobește că, datorită imprudenței și lipsei de energie a unora dintre oamenii noștri politici cari au jucat, nu a a de mult, un oarecare rol în viața politică a noului stat român, câteva sute de mii de români au rămas încă și după unire, sub jug străin.

Cei mai în primejdie și cei cari au mai mult de suferit sunt însă românii rămași în Serbia prin delimitarea nedreptă a granițelor Romîniei în acea parte. Numai în regiunea din jurul Vârșețului, se găsesc astăzi, în masă compactă 70—80.000 de români, fără școală românească, fără biserică românească, fără dreptul de a scrie, a citi și a vorbi românește.

In aceași situație deplorabilă se găsesc toți românii de pe valea Timocului și din Torontalul sârbesc. In nenumărate rânduri delegații de țărani și intelectuali români din aceste ținuturi supuse Serbiei au venit la București pe timpul guvernului trecut și-au expus starea nenorocită în care se găsesc cerând intervenția guvernului din București pe lângă cel din Belgrad pentru a li se ușura și îmbunătăți situația.

Toate delegațiile, rând pe rând, s'au întors, pe furiș acasă, încărcați de promisiuni și eri nemărginite sperante.

Au trecut însă luni de zile, promisiunile nu-s'au înfăptuit și speranțele s'au spulberat una după alta.

In ultimul timp însă chestiunea românilor din Serbia a luat o întorsătură cu totul nouă. Guvernul actual e hotărât definitiv să ia o atitudine energică.

Zilele trecute o delegație de țărani și intelectuali români din jurul Vârșețului reprezentând 70.000 de suflete, s'au prezentat dlui Simion Mândrescu expunându-i situația nenorocită în care se găsesc românii din această regiune, înaintând memoriu către M. S. Regele, memoriu pe care dl Mândrescu l'a și prezentat Majestății Sale In acest memoriu cei 70.000 de români din jurul Vârșețului, după ce fac o amănunțită expunere a suferințelor în care trăesc, cer o energică intervenție diplomatică pe lângă guvernul din Belgrad și un schimb de regiuni între România și Serbia. Serbia adică să cedeze regiunea românească României în schimbul unei alte regiuni locuite de sârbi, germani etc. pe care România s'o cedeze Serbiei Dl Simion Mândrescu secondat de alți 15 deputați, va pune chestiunea românilor din Serbia, în parlament și va cere o grabnică soluționare a acestei probleme.

*

Cunoscută fiind starea deplorabilă în care se găsesc românii din mai toate Statele străine, se simțea absolută nevoie ca românii din țara liberă să vină în ajuterul fraților nenorociți.

Conduși de aceste nobile sentimente I. P. S. S. Mitropolitul primat și dl Prof. univ. și deputat, Simion Mândrescu, au înființat la București o societate cu numele „Graiul românesc" Scopul acestei societăți este susținerea și întărirea elementului românesc de peste granițe prin înființarea și întreținerea de școli biserici, biblioteci, societăți de lectură etc. Toate acestea pe cale pașnică și prin bună înțelegere.

După cum statele vecine au pretenția ca statul român să trateze cu blândețe și cu un larg spirit de dreptate și libertate, naționalitățile din interiorul său tot așa și statul român are dreptul să pretindă ca românii supuși statelor străine să fie tratați tot astfel egali. Sunrem în măsură să afirmăm ca guvernul român în intervențiile diplomatice pe care le va face în țările vecine, va declara că în cazul când românii supuși străini nu vor fi tratați egal cu indigenii atunci și România se va simți obligată să facă această diferențiare în tratament.

Acțiunea energică a guvernului pe de o parte și acțiunea pornită de soc. „Graiul românesc" pe de altă parte desigur că va asigura și fraților de peste hotare, o viață mai liniștită și mai senină *St. P.*

Conferința financiară de la Bruxelles

Bruxelles. — Primul ministru belgian Theunis și ministrul de externe Jaspar vor pleca Sâmbătă la Paris, urmând să trateze cu d. Poincare chestiunea convocării conferinței de la Bruxelles.

De la Paris, miniștri belgieni vor pleca probabil la Londra, pentru a trata cu d. Bonar Law în aceeași chestiune a conferinței financiare.

INFORMAȚII

„Monitorul oficial“ de Marți publică următorul înalt ordin de zi al M. S. Regelui:

Dorind să arăt încă odată dragostea ce necurmat port scumpei Mele armate și mai cu seamă să evidențiez recunoștința Mea pentru neîntrecutele ei calități ostășești de cari a făcut dovadă în tot cursul războiului de întregirea neamului, cu ocaziunea încoronării, iau proprietatea:

Regimentului 4 artilerie,

Regimentului de escortă regală, și

Regimentului 91 infanterie.

Acest vădit semn al legăturii sufletești dintre Tron și armată doresc să servească drept imbold pentru bravele Mele regimente, ținându-le pururea neclintite dela datorie pentru marea Mea bucurie și mândria Țării.

Ferdinand

•

Membrii Societății „Ocrotirea Orfanilor din Război“ Regionala IX. Cluj sunt înștiințați, că în conformitate cu art. 45 din statutele societății, și având-se în vedere enormele greutăți întâmpinate, s'a hotărât ridicarea taxei anuală de membru de la Lei 24'— la Lei 120'—, cu începere de 1 Aprilie 1922.

Societatea face un călduros apel membrilor ei, pentru a-și achita și pe viitor taxele

•

S'a aprobat să se pue la dispoziția cooperativelor sătești vagoane cu precădere în ori ce stațiune pentru transportul porumbului destinat aprovizionării interne.

Depozitar a porumbului se va face în magaziile stațiunilor până la încărcare.

•

Ministerul instrucțiunii nu mai admite nici o transferare, ori detașare în învățământul prim.

•

Schimb locuința mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a orașului. Doritorii pot primi informațiuni la dl Coste, Calea Reg. Ferd. Nr. 44, între orele 8—2 a. m. și 3—5 p. m.

•

A fost aplanat conflictul de muncă dintre patronii tâmplari și salariații lor din Timișoara.

•

D. I. Sinu directorul serviciului exploatărei din direcția generală a S. M. R. s'a înapoiat în Capitală din Olanda și Belgia unde a studiat chestiunea legăturei vapoarelor noastre și cu porturile acestor țări.

•

Ministerul de domenii a aprobat deschiderea a 4 târguri anuale de vite în comuna Cosmești din jud. Mureș-Turda.

Comunele românești Apșa-de-jos și Bistrița, care au fost trecute, prin delimitarea frontierei la Cehoslovacia, au cerut ministerului nostru de industrie și comerț un permis de export de opt vagoane de făină albă, cu scutire de taxe vamale.

Ministerul a întocmit în acest sens un jurnal care va fi supus consiliului de miniștri spre aprobare.

•

D. I. Livescu, subdirectorul general al teatrelor, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de director general pe tot timpul absenței d-lui Al. Mavrodi.

•

A VII-a sesiune ordinară a comisiunei internaționale a Dunărei a fost inaugurată la 13 Noembrie la Bratislava.

•

Eri a fost judecat și condamnat de către Consiliul de Război al Corp. VI Arm. Slt. Miss Gustav din Reg. 34 Infanterie, acuzat de fals în acte publice.

•

Miercuri 22 Noemb. a. c. se va judeca la Consiliul de Război al Corp VI Arm. procesul dlui Col. Frunză N. acuzat de necredință în timpul serviciului.

•

Prefectura județului orașului Arad au fixat prețuri maximale atât pentru oraș cât și pentru județ. Lista prețurilor a și fost publicată. Maximalizarea va intra în vigoare cu începere din săptămâna viitoare.

Constatăm cu această ocazie, că după Cluj, Aradul a avut de luptat cu cea mai mare scumpete dintre toate orașele ardelene

•

Dnii: Octavian Goga, fost ministru, Partenie Cosma, Ion Mihu și dr J. Cantacuzino, profesor universitar, au foat decorați cu ordinul „Coroana României“ în gradul de „Mare Cruce“ iar dnii: Gavril Trippor, deputat, George Enescu, artist-compozitor și Leonte Moldovanu, deputat de Brăila cu acelaș ordin în gradul de „Mare Ofițer“.

•

Aflăm, că consorțiul Rotschild din Paris ar fi cumpărat 52 la sută din acțiunile societății „Forestiera“, care erau până acum în posesiunea lui Castiglioni. Societatea aceasta cum se știe este cea mai însemnată societate ardeleană pentru exploatarea pădurilor și 48 la sută din acțiunile ei sunt în mâna băncii Marmarosch-Blank.

Tratativele pentru cumpărarea acțiunilor italianului Castiglioni s'au urmat la București și Satu-Mare.

După altă sursă, aceste tratative n'au luat încă sfârșit și cumpărarea „Forestei“ care ar costa pe consorțiul Rotschild trei miliarde și jumătate de lire italiene, este prin urmare o chestiune în discuție.

•

„Triple-sec“ *Szilágyi — nu are pereche — primul întrebăuțare — el e regele lichiorurilor.*

2332

Aseară, la Opera locală, în timpul reprezentării „Bohemei“ o ceată de scandalagii, pe cari — pentru prestigiul studențimii clujene — nu îi putem socoti a fi fost studenți, deși se afirmă cu stăruință aceasta, a provocat un asurzitor și rușinos scandal, spre indignarea generală a publicului spectator.

Poliția are datoria să intervie cu toată rigoarea spre a găsi pe cei vinovați și a-i da pe mâna justiției, căci turburarea ordinei și prejudiciarea unei instituț i cu un rost atât de important cum e Opera clujană, nu pot rămânea nepedepsite.

•

Citim într'o gazetă arădană desbaterile comisiunii administrative din Arad și aflăm cu surprindere, că nici până astăzi, după patru ani de zile, numele străzilor din acea localitate n'au fost afișate. Vechile nume au fost schimbate încă acum doi ani cu altele românești, care însă n'au fost nici până astăzi afișate, pentrucă — era prea costisitoare fabricarea tăbliței.

Argumentul nu ni se pare serios, mai cu seamă că știm, că acest oraș dela frontieră a jertfit mult pentru înfrumusețarea străzilor și parcurilor sale.

Din aceeași gazetă maghiară aflăm, că deputatul ungur al Aradului, domnul Zima Tibor, a protestat împotriva numelor românești ale străzilor din Arad și a cerut reîntroducerea numelor unguresti.

Socotim, că această cerere a deputatului Zima va fi fost un avertisment serios pentru comisia administrativă a Aradului și că aceasta își va da cel puțin de acum înainte seama de riscul ce îl încearcă cu economia făcută cu tablele de stradă.

•

Cu toate desmințirile presei maghiare partidul fascist din Ungaria a luat ființă. „Nemzeti Ujság“ gazeta guvernului maghiar, anunță această înființare și adaogă, că înființarea fascismului maghiar va fi adusă la cunoștința adunării naționale în prima ședință după deschiderea parlamentului.

Se adeverește prin aceasta, că toate desmințirile precum și interogatoriile luate de poliția budapestană au fost făcute, după cum am anticipat, de ochii lumii. Înființarea fascismului maghiar, al cărui decalog pe care l-am citit într-un ziar vienez, urmărește numai reintregirea Ungariei — a fost confirmată acum de un ziar al guvernului maghiar. Toate viitoarele desmințiri vor fi prin urmare de prisos.

•

In Cehoslovacia a luat ființă partidul fascist cehoslovac, al cărui program de luptă se îndreptează împotriva elementelor primejdioase țării, a revoluționarilor minoritari și a demagogilor cehoslovaci din stânga. Partidul a înființat și un ziar, intitulat „Republica fascistă cehoslovacă“.

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Improprietărirea țăranilor din Șelimberg

— Discursul I. P. S. S. Mitropolitului Bălan —

Duminecă 12 Noembrie a. c. s'a făcut cu o deosebită solemnitate împroprietărirea țăranilor din Șelimbăr—Sibiu. Au luat parte la această festivitate domnii miniștrii Al. Constantinescu și generalul Mo oiu, I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, precum și foarte multe personalități din județ.

După slujba religioasă oficiată de Mitropolitul Bălan, I. P. S. S. a rostit o înălțătoare cuvântare, arătând cum după veacuri de suferință și după jertfele grele făcute în marele războiu al întregirii, care a fost și războiul dreptății, țăranimea ardeleană, prin grija conducătorilor țării a ajuns astăzi să sărbătorească cea mai minunată dintre toate sărbătorile: întrarea în deplină stăpânire a pământului strămo esc.

Adresându se domnilor miniștri, I. S. S. S. și-a încheiat astfel cuvântarea:

„Mulțumesc, și toată suflarea românească trebue să mulumească, domnilor miniștrii de față și întregului guvern, pentru înțelepciunea și râvna depusă pentru întronarea dreptății, a bunei stări și a luminei în pătura țărănească.

In numele țăranimii, reîntrată după veacuri de iobăgie, în stăpânirea ogoarelor muncite altădată pentru alții, mulțumesc guvernului și domnilor miniștri prezenți pentru marele act de dreptate săvârșit astăzi“.

Au mai vorbit domnii miniștri Mo oiu și Al. Constantinescu, după care s'a tras prima brazdă. Festivitatea a luat sfârșit la orele 12, în mijlocul unei mari însuflețiri. *Rep.*

Revista presei maghiare

Apelul d-lor Kecskeméthy și Grandpierre, asupra căruia am stămit ieri și prin care șefii celor două partide maghiare de până acum anunțau unirea partidului poporului maghiar și a partidului național maghiar sub steagul „Partidului maghiar“, a necesitat o explicație. O dau acum aproape toate ziarele maghiare din Cluj.

Prin „Ellenzék“, dl Grandpierre (articolul este semnat cu inițiale), caută să arate, că unitatea maghiară a existat totdeauna, dar i-a trebuit o formă exterioară. Aceasta i-o va da „Partidului maghiar“, care este o necesitate pentru mai multe motive: atât în interesul minorității maghiare, cât și-al Statului! Lucrul aceasta, dl Grandpierre îl explică prin haosul din Asia-mică, iscat din cauza situației minorităților etnice. Ori, pacea ce se va încheia va avea în primul rând de aranjat această situație a minorităților etnice. Prin aceasta dl Grandpierre caută să arate, că statul român trebue să aranjeze situația minorității maghiare, aranjare, pe care n'o poate face decât cu colaborarea la legiferare a ungurilor, iar aceștia nu pot face colabora ea aceasta decât uniți.

In aceeași chestiune confratele „Ujsag“ publică un editoral, prin care caută să arate, că unirea tuturor ungurile într'un singur partid a fost necesitată de atitudinea dujmănoasă a românilor, cari au atacat „Uniunea maghiară“ pentrucă era reacționară, iar „Partidul poporului maghiar“ pentrucă era de al stângei, deci revoluționar, bolșevic.

Confratele uita să adaoge, că mai cu seamă acest din urmă partid s'a bucurat de toată simpatia românilor atâta timp cât a fost sincer.

Continuând, „Ujsag“ vrea să demonstreze, cu unirea de acum a ungurilor nu poate lua în consideratie divergențele de clasă. Din „partidul maghiar“ trebue să facă parte atât proletariatul cât și magnații. Și vrea să dovedească acesta cu reforma agrară, care a atacat de opotrivă și pe magnați și proletariatul agricol maghiar.

Confratele înainte de a se da la o asemenea demagogie, ar fi trebuit să se gândească la acei proletari agricoli unguri, cari în toamna aceasta, au recunoscut cu lacrimi în ochi, că a trebuit să vină statul român pentuca să le facă dreptate. Și mai trebua să'și dea seamă, că îndată ce acuzi pe cineva, trebue să'și producă dovezile. Să ne dea o dovadă. Nu cele unuia, cel puțin, dintre proletarii agricoli unguri, care au fost deposedați de pământ prin reforma agrară.

Ori, dacă această „nedreptate“ făcută proletariatului agricol prin reforma agrară, este aceea, care îndreptățește unirea magnaților și proletariatului agricol în același partid, confratele „Ujság“ ne-a documentat cu prisosință necesitatea înființării partidului maghiar.

La Oradea-Mare au fost arestate douăzeci de persoane, watmani și paznici de noapte, acuzați că au jăfuit vagoanele tramvaiului electric. Pagubele se ridică la vre o 400.000 lei.

•

Dăminecă, 10 Noembrie, se va ține la Cluj congresul comercianților clujeni și ardeleni, la care va participa și un delegat al sfatului Negustores din capitală. Se vor discuta diverse chestiuni negustorești de importanță deosebită.

•

Distrugerea părului și a coșilor de pe obraz, în mod radical se poate obține după o cură de 8 zile la *Institut de Beauté, Cluj, Piața Unirei Nr. 23 (în Pasaj).* (2014—2)

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostră din București)

Ora 2 p m

Interne

Sosirea delegaților pentru conferința dela Lausanne

— Reprezentanții Americei —

Zilele acestea au sosit la Lausanne delegații Jugoslavi. America va fi reprezentată de Kild, ambasadorul american la Roma, Giew consulul american în Geneva și amiralul Bristol din Constantinopol — acesta din urmă în calitate de observator.

Predarea Ceanacului și Adrianopolului Turcilor

Se anunță din Constantinopol predarea Ceanacului Turcilor. Duminică se va preda și Adrianopolul.

Tratativele spre formarea noului guvern german

Vechiul Reichstag continuă lucrările

Președintele republicei germane a început tratativele cu fruntașii politici pentru formarea noului guvern. Probabil că noul guvern va fi format din personalități din lumea industrială și economică. Deocamdată vechiul guvern conduce încă afacerile statului Reichstagul continuă lucrările ocupându-se cu chestiunile secundare.

Discuția la mesaj a corpurilor legiuitoare

Guvernul e hotărât să ceară parlamentarilor reducerea la minim a discuției asupra răspuns la mesaj din cauză că sezinnea ordinară a parlamentului va fi aglomerată de lucrări.

Desmințirea masacrelor din Constantinopol

Ministerul de externe desminte versiunile alarmante relativ la situația din orient și masacrele din Constantinopol. Guvernul n'a luat încă măsuri privitoare la evenimentele din Orient.

Serbările „României June"

Ni se anunță din București că societatea academică „România Jună" din Viena, va da serbări în toată România cu prilejul jubileului său de 50 de ani. Veniturile serbărilor vor sluji la ridicarea unui monument lui Eminescu la Cluj. Cu socluł original în care vor fi săpate figurile întemeietorilor societății și scene desprinse din piesele Vlaicu-Vodă Viforul și apus de soare, zugrăvind trecutul istoric al neamului. Ca această ocazie se va reprezenta la Teatrul Național din București Vlaicu-Vodă de Davila. Asemenea reprezentanții vor avea loc la Cluj și în toate orașele din Ardeal, vechiul regat, Basarabia și Bucovina. Serbările vor începe la sărbătorile Crăciunului.

Întrunirea consistoriului bisericesc

Eri a avut loc întrunirea consistoriului bisericesc în sezinnea ordinară de toamnă. Ședința se deschide sub președinția mitropolitului primat Miron Cristea. A asistat și ministrul cultelor dl Banu care a citit decretul regal de convocare. S'a procedat apoi la alegerea diferințelor comisiuni urmându-se discuția mai multor rapoarte. S'a observat lipsa membrilor din Ardeal și Basarabia. Vineri Consistoriul se va întruni din nou.

Externe

Raporturile franco-engleze. Poincaré examinează memorandul englez

Se anunță din Paris, că Poincaré a examinat memorandul englez și agenția Havas crede a ști, că părerile exprimate în memorand sunt identice dispozițiunilor guvernului francez, dispozițiunile corespunzând în esența lor acordului interaliat dela 23 Sept. Totodată Poincaré a anunțat la Londra, că nu există nici o piedică pentru stabilirea acordului franco englez, relativ la conferința dela Lausanne.

Turcii și amânarea Conferinței dela Lausanne

Poincaré a primit alaltăieri pe Ismet-Paşa scuzându-se în numele aliaților pentru întârzierea deschideri conferinței. Ismet-Paşa a răspuns, că înțelege motivele amânării insistând însă ca conferința să nu mai fie din nou amânată.

Intrevederea Poincaré-Lord Curzon

In decursul zilei de Sâmbătă Lord Curzon va sosi la Paris unde va conferi cu Poincare care probabil va lua parte la ședința din 20 Noemvrie la Lausanne, însă nu în mod activ.

Esecul intervenției lui Nansen pe lângă Kemal Paşa

Londra. — După informațiunile ziarelor, intervenția lui Nansen pe lângă Kemal Paşa a rămas fără rezultat, Kemaliștii pretind, ca grecii să evacueze din Pont mai bine de 200,000 de femei și copii.

Situația din Irlanda — Arestările șefilor irlandezi continuă

Londra. — Cunoscuții oameni politici irlandezii James Hunt și James O'Connor, au fost ridicați ieri noaptea din pat de către republicani, în localitatea Powellsborough. Amândoi au fost deportați și executați.

Cadavrele lor îngrozitor mutilate au fost găsite azi după investigații îndelungate.

In Tobercurry a fost deportat și executat de republicani un alt cetățean, numit Marren. El a fost găsit a doua zi împușcat și azvârlit într'un șanț.

Evreii din Anglia se repatriază în Palestina.

Londra. — După datele statistice oficiale, în cursul primelor opt luni din acest an s'au repartriat în Palestina 5889 de evrei din Anglia.

Discursul fostului președinte Wilson

New-York. — Fostul președinte Wilson a vorbit ieri în public pentru prima dată de când este bolnav. Cu ocazia unei întruniri, la care au luat parte peste cinci mii de persoane, fostul președinte al republicei Statelor-Unite a declarat, că în ultimul timp America a devenit prea modestă. S'a mulțumit adică cu armistițiul și n'a făcut nici un pas pentru restabilirea păcii. Wilson s'a ridicat violent împotriva grupului de senatori, care în loc să asigure onoarea și pacea lumii, servesc interese de partid. Statele-Unite au fost totdeauna apărătorul dreptății și este sigur, că poporul american va voi să joace un rol în opera de asigurare a păcii mondiale.

Viitorul congres al monarhiștilor ruși dela Wiesbaden

Se anunță din Berlin că monarhiștii ruși au hotărât ținerea unui congres la Wiesbaden, sub președinția prințului Galitzin.

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1783
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata paltoane, pardesiuri și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2326

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Reorganizarea partidului național

Cu literile deosebite, ca pentru un mare eveniment, confratele „Patria" anunță:

„La reprezentația de aseară la Teatrul Național a piesei „Hamlet" au asistat dnii Iuliu Maniu și Alexandru Vaida"

Înțelegem automirarea oficiosului naționalist din localitate, ca și distincția care o acordă faptului anunțat mai sus. Conducătorii partidului nu prea bat pe la teatru. După cât știm, dl Alexandru Vaida, vice-președinte al partiduiui național și fost prim-ministru, **a asistat pentru prima oară la o reprezentație a Teatrului Național din Cluj,** la reprezentația de care vorbește „Patria"; iar dl Maniu dacă nu greșim, asistă la a treia sau a patra reprezentație în cei patru ani de teatru românesc în Ardeal.

Firește că unui asemenea caz rarisim în uzanțele extra-politice ale conducătorilor partidului național trebue să i se dea proporțiile unui mare eveniment universal. Propunem deci deschiderea grabnică a unei subscripții publice pentru a se aduna fondurile cu cari să se bată o piatră comemorativă pe zidurile edificiului de cultură din piața Cuza-Vodă.

Raritatea cazului este cu atât mai frapantă cu cât d-lui Vaida i-a trebuit patru ani pentruca să străbată drumul de la locuința d-sale de vis-a-vis de teatru până înăuntrul templului unde se propovăduiește frumusețea graiului și cugetării românești D-l Iorga, date fiind ideile ce și-a putut face despre starea de intelect a conducătorilor partidului național, ar putea fi invitat să facă o comunicare la Academie întru consacrarea marelui act de curaj săvârșit de d-nii Iuliu Maniu și Alexandru Vaida, președintul și vicepreședintul partidului național.

Nădăjduim, că în urma acestui bun și tardiv început, d-l Maniu va consulta comitetul de 100 pentru a se hotărî asupra autorului român, care să merite atenția d-sale în rarele ore de reculegere; iar d-l Vaida și-a și comandat la Șaraga ultima ediție a „Micului Dor".

In acelaș timp criticii literari ai partidului național vor inaugura la „Cercul de studii" din Str. Regina Maria prelegeri pentru adulți, la cari vor asista regulat dl Maniu și Vaida.

Partidul național se reorganizează. Era și timpul!

A. R. Gus.

Cel mai frumos
se vopsește și curăță chimic
blănurile de vulpe, blănurile și orice fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

: Citiți Infrățirea :

Mare asortiment de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein si Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand, fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Teatrul „Majestic"
București
In fiecare seară la 8½ precis
Grandios Program Familiar
In frunte cu marele maestru de balet
Romanowsky
De la Opera mare din Petrograd
Barosia Björnson
Trupa originală Mexicană.
Bruks & Bruks
Exerciții comice pe bicicletă.
Loyd Rossyka
Adevărată subretă vieneză
și alte numere alese 2365

Culisele?
Azi a apărut primul număr din **Culisele**, mare revistă ilustrată, de teatru, muzică, artă, de sub direcția d-lui Leonard Paukerow.
Din cuprinsul revistei relevăm:
Vorbesc directorii de teatru: Al. Mavrodi, Z. Bârsan, Popovici Beyreuth, Toni Bulandra, Livescu, d-na Elvira Popescu, dr. Eugeniu Ianovici, maestru Georgescu.
Ce ne spune ministrul artelor, d. Banu.
Catre **intelectualii romani** de scriitorul ungur Ignotus.
Teatrul pentru multime de profesorul univ. N. Ghiulea.
Publicul nostru, de profesorul univ. G. Oprescu.
Gorki a cazut la Cluj și multe alte articole întrebări indiscrete, vești și povești, caricaturi admirabile și peste 20 ilustrațiuni.
Eleganta revistă, de 24 pagini costă 6 Lei.
Redacția și administrația: CLUJ, Piata Unirei 5. 2363

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Loyd 2721 1553

PUBLICAȚIUNE

Avem onoare a aduce cunoștință domnilor acționari ai întreprinderii noastre, că prin hotărârea ministerului de industrie și comerț No. 66118-922 s'a aprobat urcarea capitalului social dela suma de Lei 20.000.000 la Lei 40.000.000, ceace se va face prin o emisiune nouă de 200.000 de acții de câte 100 Lei valoare nominală. Din emisiunea aceasta 100.000 de acții se acordă acționarilor vechi pe cursul de Lei 200 (douăsute), întrucât aceștia înțeleg a-și exercita dreptul de preferință, avizând despre aceasta direcțiunea subsemnată sau una din institutele de mai jos și plătind contravaloarea acțiunilor până la 1 Decemvrie a. c. la locurile de plată notate mai jos. Acționarii cari-își exercită dreptul de preferință vor trebui să prezinte acțiunile lor sau certificatul provizoriu ce ține locul acțiunilor.

Din sumele ce se vor încasa prin vânzarea acțiilor cu drept de preferință, jumătate se va întrebuința pentru urcarea capitalului iar celelaltă jumătate pentru sporirea fondului de rezervă.

Acțiile noi îndreptățesc numai la beneficiul anului viitor, drept aceia, acționarii cumpărători au dreptul a subtrage din suma de plată 6 la sută interese cuvenite pe timpul dela ziua plății până la 31 Decemvrie a. c.

Locurile de plată și pentru exercițiul dreptului de preferință sunt următoarele:

In Cluj: la casieria noastră centrală,
In București: la Banca de credit Român,
In Timișoara: la Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acții.

Cluj, la 3 Noembrie 1922.

2369

FRAȚII RENNER & Co.
Fabrică de pielărie Soc. An.,
CLUJ.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Samoil Fischer
Str. Pata 11
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Iuon Pop
Com. Berind

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Albert Muresan
Sân Mihai

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Iuon Oltean
Sânpaul

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.
Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

NEGOCIERILE DIN BERLIN

— Reparațiile —

Intorcându se la Paris d. Barthou a declarat ziariștilor că e mulțumit cu rezultatul negocierilor dela Berlin. Comisia Reparațiilor a obținut un control serios al finanțelor și al bugetului găsind că e nevoie de date prețioase la Paris și aici se vor lua hotărârile definitive. Esențialul este că acordul aliaților e neatîrbit.

*

La Londra, Curzon vorbind de **aceiași** temă a spus că dorința **aliaților** e ca Franța să capete cât mai mult, chiar dacă Anglia ar trebui să renunțe la pretențiile ei.

Anglia a fost însă totdeauna pătrunsă de sentimentul ca ridicarea Germaniei este de o importanță esențială pentru Europa și că trebue dat Germaniei putința de a'și recâștiga echilibrul.

Din toate acestea precum și din ultimele declarații ale lui Poincare reesă limpede că Franța ar fi gata să reducă cifra despăgubirilor germane dacă ar fi liberată, la rândul ei de datoriile interaliate. Curzon a făcut o aluzie la o renunțare probabilă a Angliei.

Iată, însă, că din Germania vin diferite note discordante. In Bavaria naționalistă și monarhică, **noul ministru** președinte, von Knilling a spus „că politica de îndeplinire a Reichului dă faliment; că poporul german sărăcește pe zi ce marge, industria germană atât de invidiată are o florescență factice și toate aceste fenomene sunt datorite sarcinelor insuportabile ale tratatului de pace".

Iată un prolog care nu prorocește un acord.

Interesant mai **e** faptul că Stinnes, într'un discurs ținut la Consiliul economic al Reichului, s'a declarat „adversarul ori cărui program tinzând la stabilizarea mărcei".

Rezultă din aceste manifestațiuni că tot Germania este aceia care se opune la satisfacerea obligațiunilor deorice fel și ca, în asemenea condițiuni, ea împiedică înțelegerea atât de necesară Europei.

Citiți pag. 8-a

Iminenta remaniere a guvernului german

— Probabila retragere a cancelarului Wirth —

„Prager Presse" publică următoarea știre din sursă particulară din Berlin:

In cercurile politice din Berlin se dă ca sigur faptul că cel mai târziu în cursul săptămânei viitoare, va avea loc o remaniere completă a guvernului Reichului cu care ocazie prin plecarea cancelarului Wirth, nu numai ministrul afacerilor străine, dar și postul de cancelar va trebui să fie încredințat altei persoane. Tratativele între partide conduse în dosul culiselor, pe această bază și ele vor trebui să înlesnească întrarea partidului popular german în coaliție guvernamentală la Reichstag, pentru ca atât în noua criză a reparațiunilor, a căror efect este grozavă prăbușire a mărcii, cât și în primejdiile amenințătoare din Bavaria, să se poată grupa o puternică forță democratică. Comisiunea reparațiunilor, a câștigat de altfel, în ultimele tratative asemenea impresii încât aproape nici nu mai crede în dorința de împlinire a angajamentelor actualului cancelar, de oarece nu s'a propus nici o soluție pozitivă în chestiunea valutei.

Situația d-rului Wirth este atât de minată din afară cât și dinăuntru încât nu mai poate rezista.

Băncile bulgare în străinătate

Banque Internationale de Bulgarie din Sofia, fondată cu ajutorul Băncii Naționale bulgare și al Băncii Agricole din Bulgaria, în virtutea unei decizluni a Adunării Naționale din 28 Decembrie 1921 și în executarea decretului din 15 Ianuarie 1922 a ținut la Zürich prima ei adunare generală extraordinară la care a luat și ministrul de finanțe bulgar d. Turlakoff.

Cu această ocazie s'a ales consiliul de administrație printre care se află reprezentanți germani, francezi, englezi, elvețieni, etc.

Consiliul de administrație a decis sporirea capitalului la 75 milioane leva.

Acționarii străini (americani, francezi, elvețieni și unguri) au asigurat preluarea de 40 milioane leva acțiuni.

Banca Internațională din Bulgaria își va începe activitatea la 1 Decemarie 1922.

In cursul anului viitor, ea va deschide sucursale la Berlin, Paris, precum și agenții la Viena, Budapesta, București și Zürich.

Consolidarea datoriei noastre în America

Lucrările comisiunii române la Washington

Comisiunea română sosită la Washington și compusă din d-nii Eftimie Antonescu și C. Antoniade s'a întâlnit cu d-l **Mellon**, secretarul tezaurului și au discutat chestiunea consolidării datoriilor române.

In urma acestei întrevederi, d-nii Antonescu și Antoniadi s'au întâlnit tot la ministerul tezaurului cu d. Wadsworth, secretarul comisiunii consolidării datoriilor aliate, spre a trata despre chestiunea rambursării datoriei de război a României în America, care se ridică la cifra de 41 milioane dolari.

Administrația ziarului „Infrățirea" caută băeți de serviciu între 16-18 ani.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT substitut de notar public Breban notar public Cluj. 2366

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfelul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Dragalina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vinul bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 cartier 3.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 405.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit.
148

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Concurs

Pentru ocuparea postului de redactor-secretar al Reuniunei notarilor comunali și cercuali se deschide concurs. Recurenții vor trebui să întrunească următoarele condițiuni:

1. Să aibă domiciliul în Cluj.
2. Să aibă cvalificație cel puțin egală cu diploma de notar, și
3. Să fie capabili de a redacta revista specialitate a reuniunei.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sunt.

Salar lunar de 3000 lei plătibil anticipative din cassa reuniunei, 500 lei indemnizație de chirie, pentru birou, și 500 lei ajutor de birou.

Petițiile se vor înainta președintelui reuniunei Alexandru Buha, consilier orășănesc în Lugoj în termen de 60 zile dela data publicării acestui concurs.

Cluj, la 1 Noemvrie 1922.

ALEXANDRU BUHA, președintele reuniunei. 2367 SIMEON URSU, primnotarul reuniunei.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2318
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupjerstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, iar persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. Dep FARMACIA-VOREL PIATRA-N.

UNIUNEA COMERCIALA
CENTRALA BUCUREȘTI
Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.
Capital societar: Lei 25.000.000
Are permanent în depozit tot felul de uleiuri brute și rafinate indigene și străine.
Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.
Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).
Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Fratii Deutsch
casă internațională de espedițiune.
Fondata în 1901.
CLUJ, Piața Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORȘOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13
In schimbul unor depuneri fixe angajam speditiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.
Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară. Lloyd 956 2110

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.
2228
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Italia și Anglia în Mediterană

Căderea catastrofală a puterilor centrale a făcut ca centrul de gravitate al problemelor de politică externă să se mute din Europa centrală în basinul mediteraneic, nu numai pentrucă aici vin în contact Anglia și Franța, cele mai mari puteri europene, dar și pentrucă toate statele sau popoarele care se oglindesc în aceasta mare sunt stăpânite astăzi de o vie activitate, care va influența raporturile internaționale.

Evident, Franța și Anglia constituesc cei doui poli în jurul cărora se vor grupa diferite puteri. Și logic ca Franța și Anglia să lupte de azi înainte pentru a-și asigura hegemonia asupra Mediteranei, a cărei importanță, după războiu, a crescut enorm Războiul provocând intervenția Statelor Unite, a făcut din această mare națiune o mare putere militară și mai cu seamă maritimă, lucru care a pricinuit îngrijiri serioase Angliei. Marea Britanie știe că într'o viitoare luptă cu Statele Unite nu va mai putea conta decât pe aprovizionările și ajutoarele provenind din Orientul apropiat și îndepărtat și acestea numai prin Mediterana.

Siguranța în Mediterana este pentru Anglia, în eventualitatea unui război cu Statele Unite, chestiune de viață și de moarte și aceștia se datorește acțiunea intensă desvoltată de diplomația britanică pentru stăpânirea Medit ranei.

Și de aceia, în timp ce încearcă să puie mâna pe Galipoli pentru a face din aceeștă peninsulă un nou Gibraltar, se ocupă cu transformarea Gibraltarului din bază navală în bază aeriană, săpând în stâncile care predomină portul tuneluri și peșteri care să poată primi o foarte puternică flotă aeriană.

Și în timp ce încearcă să-și asigure stăpânirea asupra canalului de Suez, Anglia își deschide o nouă cale de comunicație, între Marea Levantului și Oceanul Indian, legând portul, Caifa cu Bagdad, deocamdată prin cale aeriană și apoi prin cale ferată.

Realitatea e că Anglia numai din Orient își poate procura materiile prime absolut necesare ducerii războiului. Din Australia și Italia și apoi prin canalul de Suez poate să primească oameni (în timpul războiului mondial au trecut prin canal peste un milion de soldați pentru armata engleză) și alimente, din Orientul apropiat își poate procura petrolul, indispensabil flotelor aeriene și navale.

In cazul unui război anglo-franco-american, prin închiderea porților Mediteranei, și având singură posibilitatea să-și aducă din Orient materiile prime indispensabile ducerii războiului, Anglia își asigură hegemonia acestei mări, deoarece Franța nu s'ar putea aproviziona decât cu mari greutăți.

Apoi e greu de admis că transporturile cu aprovizionări vor putea ajunge în porturile franceze din Atlantic — dată fiind acțiunea flotei englezes au în porturile coloniilor franceze din Africa din cauza greutăților enorme de traversare a continentului african.

Totuși dacă Anglia se află în cele mai favorabile condițiuni pentru a duce războiului în câmpul închis al Meditaranei nu tot același lucru se poate spune despre situația el foarte dificilă în Oceanul Atlantic, din punct de vedere al aprovizionării insulelor britanice.

Nu ajunge astăzi să fii tare pentru a sili inamicul să nu obstaculeze aprovizionarea pe cale navală.

Am văzut cu câte greutăți au avut de luptat Aliați pentru a paraliza acțiunea a 300 submarine germane.

E sigur că, dată fiind actuala stare a lucrurilor și considerând mijloacele pe care technica le pune la dispoziția beligeranților Anglia cu toată supremația sa navală, în hipoteza unui conflict cu Franța și America, nu ar îndrăzni să-și scoată navele din Gibraltar, pentruca acestea navigând prin apele franceze să ajungă în porturile metropolei.

Prin urmare aprovizionarea insulelor britanice nu s'ar putea face în cazul unui război anglo-franco-american decât prin canalul de Suez și apoi pe uscat prin Italia și Germania.

Din aceste motive, Italia, are o importanță enormă aproape hotărîtoare pentru hegemonia engleză în Mediterana, de oarece așezată în mijlocul acestei mări este arbitrul traficului între marea Tirenaică și aceea a Levantului și constituie punctul de sprijin natural pentru orice acțiune războinică. Și desvoltând argumente ca cel ce mai sus o parte din pressa italiană susține că singurul stat continental pe care se poate baza Anglia pentru o serioasă politica viitoare nu-i Franța ci Italia. De ce? Pentrucă Italia în mai puțin de 30 ani va avea o populație bărbătească între 18 și 50 ani, odată și jumătate mai mare decât a Franței.

Numeroși au fost oamenii politici italieni cari preconizau strângerea legaturilor cu Anglia și neglijarea Franței. In acest spirit au lucrat diplomații italieni față de Franța de la pace și până la victoria kemaliștilor.

La Genova, cei mai înfierbințați sprijinitori ai politicei lloyd-georgiene au fost delegații italieni, iar gentilețele scoborându-se până la slugărnicie ridicolă față de bolșevici au fost făcute tot pentru a complace fostului premier britanic.

Pe scurt, Italia ajunsese la remorca Angliei. Victoria kemalistă a deschis ochii italienilor provocând apropierea de Franța.

Venirea conservatorilor la putere în Anglia va ușura cordializarea și strângerea relațiilor dintre Anglia, Franța și Italia.

Sperăm că și vasnicii naționaliști italieni cari visează o Italie mare, luând locul Franței în politica europeană, vor înțelege chemarea realităților politice și economice care cer mai mult de cât oricând unirea indisolubilă a învingătorilor pentru consolidarea păcei, și vor întoarce corajos spatele halucinantului miraj imperialist.

Redex.

Un discurs
al Dlui Millerand

Omagii pentru România și celelalte state ale Micei Înțelegeri

Președintele Millerand a rostit un discurs la aeroportul le Bourget cu ocazia inaugurării monumentului comemorativ a primei călătorii cu aeroplanul dela Paris la Constantinopol.

Președintele a salutat pe miniștrii republicei Cehoslovace și ai României mulțumindu-le pentru prezența lor. El a lăudat sforțările acestor națiuni, cari astăzi sunt state puternice și independente, și care abia eri așteptau momentul liberării și unirii. Aceste state se întorc spre republica franceză, cu convingerea că ea este un agent activ al progresului, al libertății și justiției. Victoria dreptului și a civilizației nu ar da roade dacă nu am lucra în fiecare zi să desvoltăm consecințelie sale. Acesta este singurul nostru scop și străduințele noastre vor restrânge raporturile cari leagă Franța de națiunile Europei Centrale: România, Cehoslovacia, Polonia și Iugoslavia, a căror desvoltare o salutăm cu bucurie.

Pogramuri din Ungarja

„Maghiarii cari se deșteaptă" au organizat pogramuri în județele dela frontiera austriacă

„Maghiarii cari se deșteaptă" au ținut o întrunire „patriotică" întru pomenirea eroilor căzuți în luptele cu Austriacii. Intrunirea s'a ținut în cimitirul din Magyar Ujvár.

Conducătorii acestei organizațiuni politice au luat întregei asistențe jurământul, că nu se vor liniști până nu vor recuceri ținuturile perdute. S'au rostit cuvântări ațâțătoare, sub al căror efect mulțimea se agitase într'atâta, încât s'a dedat la manifestațiuni împotriva locuitorilor evrei din oraș, făptuind adevărate pogromuri.

Ziarul „Világ" publică date precise despre aceste pogromuri, arătând cu nume victimele, căzute jertfă acestor porniri barbare. Ziar l provoacă guvernul să stabilească printr'o ancheta imparțială cine sunt vinovații, care au pricinuite aceste excese.

Guvernul a ordonat o anchetă, dar sunt puține speranțe că se va putea stabili adevărul. Se știe că guvernul lui Horthy protegează t ate acțiunile „Maghiarilor cari se deșteaptă".

Atitudinea organelor oficiale față de acțiunea „Maghiarilor cari se deșteaptă" se caracterizează mai bine prin faptul următor: Un evreu cu numele de Boss s'a plâns jandarmeriei că a fost atacat noaptea de către oamenii lui Hejjas și ai lui Pronay, și a cerut pază pentru noaptea viitoare. In loc de pază însă jandarmeria a deținut pe Boss sub motiv că a răspândit știri neliniștitoare.

Situația evreilor din Ungaria a devenit acum insuportabilă.

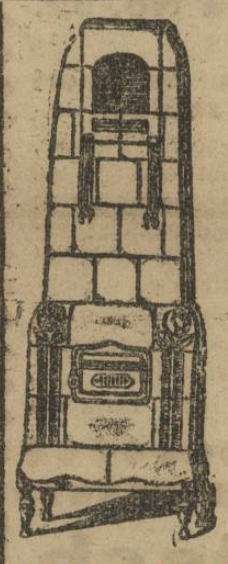

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj.** Strada Motilor No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fii.

A sosit acum!! Un vagon cu stofe engleze pentru mantale, interne și din străinetate (elastic, velour, palmestone și dublé).

Ocaziune extraordinară!

Kamgarn de primăvară și de toamnă, în culorile la mode

3 m. de stofă din lână curată lei 750

Mare depozit permanent de pături, pături pentru cai și stofe

Succesori lui Carol Scherer și fiii

GROMEN & HERBERT

Depozitul din Cluj al fabricei de postav din Sibiu. Cluj, Palatul Babos, lângă podul Someșului.

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 662 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 19 Noembrie 1922

„Asociaţiunii" SIBIIU

Infrăţii

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 — Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Presa ardeleană de altădată si de-acum

Apărătorii libertăţilor fără obligamentul răspunderii şi-au făcut apariţia şi în Ardeal. Atâta vreme cât o anumită presă din vechiul regat nu consimţea cu nici un chip să vadă necesitatea unei juste echilibrări între libertatea presii şi răspunderea ce îi incumbă această libertate, faptul nu ni-a mirat. Vechea constituţie a ţării româneşti acordase presii libertăţi nemăsurate, iar presa dedulcită la aceste libertăţi nu putea să renunţe la ele fără un firesc regret. Starea morală în care se găseşte, raporturile nu tocmai măgulitoare cu massa cititorilor de gazete şi aprecierile defavorabile din toate părţile, n'au putut opri pledoariile cele mai ciudate în favoarea menţinerii vechiului regim de presă.

Admiţând sinceritatea acestor pledoarii, nu le putem găsi decât scuza imposibilităţii de proprie înălţare din starea de decădere morală la care a ajuns presa după 40 de ani de libertăţi nemăsurate. In Ardeal însă regimul constituţional al vechii stăpâniri impuse ziaristului şi ziarului o responzabilitate binestabilită, după natura delictelor posibile. Fireşte nu noi vom fi acei cari să ridicăm osanale abuzurilor vechei stăpâniri, dar trebue să recunoaştem că datorită părţilor bune ale acestui regim presa ardeleană românească a fost superioară moralmente presii din România mică. Ziaristul ardelean era înainte de toate un factor de cultură respectat şi recunoscut în massele populare ca şi în lumea intelectuală; cuvântul scris la gazetă avea greutate, pentrucă el era bine cântărit înainte de a fi aruncat în vingalacul lucrătorului tipograf.

In vechiul regat ziaristul a fost şi este un tolerat. In lumea politică poate fi temut, în lumea intelectuală este dispreţuit, iar rostul claselor sociale il respinge din prudenţă; nicăiri însă el nu este respectat. Libertatea nelimitată l'a scos din angrenajul vieţii sociale, ca pe orice iresponzabil.

Iată de ce ne miră că vechi ziare ardeleneşti şi altele mai noui, cari se presupune că au cunoscut sau au putinţa să ia contact cu trecutul presii româneşti din Ardeal, nu vor să înţeleagă importanţa reformei care se prepară acum.

Despre „Gazeta Transilvaniei" e bine să nu mai amintim. Cei patru ani de activitate publicistică sub regimul libertăţilor fără responzabilitate sunt o permanentă insultă pentru numele lui Gh. Bariţiu, înscris pe frontul bătrânei gazete dela Braşov.

Şi acum „Patria" vine să pledeze pentru „libertatea presei" tăcând, perfid, uz de o erudiţie istorică ne la locul ei. Ce a făcut „Patria" pentru prestigiul presii în cei 4 ani dela unire, se poate vedea din colecţiile ei. Ardealul a fost infectat numai de intrigi, calomnii şi cancanuri de presa mai nouă şi cea veche a partidului naţional. Atmosfera de măreţie şi seninătate a publicistei ardeleneşti din trecut, a dispărut şi în locul ei s'a întronat tonul vehement şi bădăran al celor ce se complac a nu se supune nici unei răspunderi.

Ceea ce au clădit cu sacrificii şi stăruinţe supra-omeneşti vechile cadre ale presii româneşti din Ardeal, au dărâmat neofiţii învrăjbiţi cu morala şi dorinţa sinceră de mai bine. Pentru libertatea presii au luptat aici în Ardeal şi Gh. Bariţiu şi Gr. Maior, şi Aurel Mureşan şi Augustin şi Aurel Popovici şi Russu-Şirianu, şi Scurtu, pentru a nu aminti decât de cei mai distinşi dispăruţi, dar nici unul din ei nu şi-ar fi permis să gândească la libertatea lipsită de responzabilitate pentru care pledează astăzi „Patria", alături de o anumită presă din vechiul regat. Pentru aceştia libertatea de exprimare nu însemna nici insulta, nici calomnia, nici insinuaţia perfidă şi laşă, şi de aceea pentru ei responzabilitatea scrisului lor constituia un piedestal moral vrednic de cinstea şi respectul ce li se acorda de pretutindeni.

Intre pledoarea de astăzi a „Patriei" — care cu intenţie nu vrea să înţeleagă că la întocmirea nouei noastre constituţii nu poate fi vorba de îngrădirea libertăţilor câştigate — şi între străduinţele marilor înaintaşi ai presii româneşti din Ardeal, e o profundă deosebire. Dar „Patria" nu pare a fi prea îngrijorată de decăderea morală a presii actuale şi cu atât mai rău pentru ea dacă reacţiunea pentru reabilitarea prestigiului decăzut al presii din Ardeal va veni din altă parte.

C.

Dnii Vaida si Maniu la teatru

Am relevat în numărul de ieri gluma răutăcioasă făcută de redactorii „Patriei" la adresa domnilor Vaida şi Maniu. Compusă în cea mai mare parte din „regăţeni", redacţia „Patriei" nu putea să nu observe cât de străini sunt conducătorii partidului naţional de spiritul culturei româneşti şi cât de puţin sunt deci chemaţi să se ocupe de politica unei ţări a cărei limbă nici până acum n'au învăţat s'o cunoască. Decâteori nu se vor fi revoltat colegii dela numitul ziar văzând că pentru rostirea unor anumite noţiuni şi idei reprezentanţii regionalismului se folosesc mai cu drag de limba maghiară decât de limba românească... Si decâteori nu-şi vor fi simţit profesia lor insultată văzându-se condamnaţi să îmbrace în vestmânt românesc sufletul înstrăinat al celor crescuţi în spiritul limbii şi culturei maghiare.

Bănuind de sigur ce dramatice situaţii sunt puşi să suporte colegii noştri de presă la organul partidului naţional. Să scrii la un ziar românesc şi totuşi să-ţi dai seama că prin condeiul tău vorbeşte spiritul unei culturi streine, — e o situaţie al cărei dramatism nu se poate să nu fi ispitit vreodată pe dl I. Agârbiceanu care pe vremuri, cu mult înainte de război, a scris „Două Iubiri".

Căci pentru nimeni nu mai este astăzi o taină că, prin educaţia şi cultura lor domnii din partidul naţional se simt mai aproape de Budapesta decât de Bucureşti. Este acesta un adevăr care ni se impune cu tot mai multe şi mai dureroase dovezi şi care explică întreaga politică a partinului naţional. Nu trebuie uitată că jumătate din cetitorii presei maghiare o formează aşa zişii intelectuali din partidul naţional cari nici până azi n'au ajuns să se deprindă cu limba şi spiritul ziarelor româneşti. Aşa se şi explică de ce conducătorii numitului partid ori de câte ori simt nevoia să dea un interview politic se adresează mai bucuroşi unui ziar maghiar decât unuia românesc.

Şi atunci înţelegem tot rostul glumei pe care au făcut-o confraţii dela „Patria", când cu litere mari au anunţat prezenta la Teatrul Naţional a dlor Vaida şi Maniu.

Orice contact al acestor domni cu limba şi cultura românească e un fapt care nu poate fi privit de cît ca un eveniment, şi ne place să credem că confraţii de la „Patria" vor semnala şi deacum înainte fiecare încercare a dlor Vaida şi Maniu de a se apropia de spiritul culturei româneşti.

Aşteptăm, prin urmare, ca într'una din zile să cetim în „Patria", tipărită cu litere strigătoare, şi următoarea ştire senzaţională: „Ieri, dnii Vaida şi Maniu au fost văzuţi într'o librărie românească de unde şi-au cumpărat mai multe cărţi de literatură."

Am râde, dar ne-am şi bucura. Pentrucă domnilor din partidul naţional trebuie să li se strige mereu:

Intâi limba şi cultura românească, şi pe urmă pretenţia de a face politică şi de a conduce ţara.

Isvoarele bogăţiei şi ale sărăciei naţiunilor

— Producţia şi sporirea ei — Intensificarea schimbului — Inflaţiunea fiduciară —

Cunoscutul om de ştiinţă, Gustave Le Bon, examinând în „Les Annales" criza economică care bântue astăzi lumea, arată cari sunt cauzele ei şi cum ar putea fi remediată.

Reproducem după revista franceză părţile esenţiale din interesantul articol al savantului care este Gustave Le Bon.

Toţi conducătorii de stat şi cu deosebire fostul primministru englez nu încetează de a cere reconstrucţia economică a Europei.

Pentru a descoperi mijloacele necesare acestei operaţiuni, vre-o douăsprezece conferinţe succesive au fost întrunite. Ele dădură rezultate lamentabil nule.

Creatorul real al acestor adunări, dl Lloyd George, a uitat totdeauna în nenumăratele sale discursuri cu cari a inundat lumea, să desvăluiască formula de reconstrucţie. Subtilul fost primministru, se dovedi, de altfel, foarte înţelept nepropunând nici o formulă de reconstrucţie. El trebuie să ştie în adevăr că această formulă nu există. Restaurarea căutată va depinde de adaptarea la anumite necesităţi economice foarte simple, dar în general necunoscute.

Isvoarele reale ale bogăţiei

Ce înseamnă formula: reconstituirea Europei, formulă fără încetare repetată de toţi politicianii vremii? Ea traduce acest fapt că un popor nu poate trăi fără să existe un anumit raport între producţie şi consumaţie. Semnele monetare înlesnesc numai schimbul mărfurilor. Tot comerţul consistă în a schimba unele mărfuri pentru alte mărfuri.

In starea actuală a lumii, bogăţia unui stat depinde numai de cantitatea de produse pe care le poate scoate din solul şi uzinele sale. Excedentul producţiei asupra consumaţiei este schimbat în străinătate pentru alte materii necesare trebuinţelor vieţii. A produce cu preţuri făcând posibil exportul nu ajunge. Trebue deasemeni, şi aceasta e o parte esenţială a problemei, să găseşti şi cumpărători.

Isvoarele de bogăţie pe care le-am reamintit arată lesne pentru ce unele ţări, Austria de pildă, au căzut într'o mizerie adâncă. Când citeşti că la Viena un kilogram de pâine care costa înainte 50 de centime, costă azi 6000 de coroane, aceasta înseamnă nu numai că încrederea în biletele de bancă austriace este slabă, dar, deasemeni, şi mai ales, că în Austria capacitatea de producţie este inferioară nevoiei de consumaţie.

Prin urmare se poate deduce din acestea că un popor cu totul lipsit, de monedă, dar putând popor posedând o mare rezervă de aur sau de argint, dar care nu produce decât o cantitate insuficientă de mărfuri.

Creaţiunea bogăţiilor prin mecanismul producţiei şi schimbului se izbeşte astăzi însă de obstacole diferite, artificiale de cele mai multe ori, redutabile totdeaextrage din solul şi din uzinele sale elementele necesare traiului şi fabricaţiuni mărfurilor de schimb va fi cu mult mai bogat decât un una. Scăderea numărului cumpărătorilor şi deprecierea monedei unora dintre state cum şi variaţiunile ei împiedică desvoltarea schimbului. Alte circumstante complică încă dificultăţile. Ţările agricole cari trăesc din schimbul produselor solului lor şi ţările industriale cari trăesc din schimbul produselor uzinelor sale sunt, astăzi, în situaţiuni diferite. Cele din urmă trebuie să facă o politică prin care să-şi asigure cele necesare vieţii o politică care deseori este potrivnică intereselor statelor cari pot trăi din produsele solului lor.

Isvoarele artificiale ale bogăţiei

Dela război încoace, diferitele ţări, producând rău, s'au găsit în necesitatea de a recurge la diverse metode pentru a trăi. In primul rând al acestor mijloace figurează creaţiunea biletelor de bancă pe curs forţat. Procedeul a reuşit la început, dar pe măsură ce emisiunea biletelor a devenit mai mare valoarea monedei a scăzut, adică puterea ei de cumpărare. Ca principiu absolut se poate spune că valoarea monedei fiduciare scade progresiv pentru a ajunge exact la zero. Un stat care ar avea puterea magică de a fabrica bilete, a căror valoare deşi aproprindu-se de zero, 4 ar atinge niciodată exact această cifră, ar putea să-şi procure cu ele tot aurul din univers. Inflaţiunea fiduciară dă statului care emite monedă facultatea de a schimba pentru moment hârtie fără valoare pentru monedă bună sau pentru mărfuri, operaţia însă nu poate dura multă vreme.

Dacă ea se prelungeşte, statul emitent nu mai posedă în curând monedă şi n'are — cum e cazul Rusiei — alte mijloace de comerţ posibile decât schimbul direct în mărfuri, în oarcere la sistemul antic al schimbului în natură. Inflaţiunea fiduciară este deci o primejdie. Statele nu trebuie să uite niciodată că biletul de bancă cu curs forţat este o monedă care se uzează cu timpul şi a cărei valoare tinde constant spre zero.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Intre Roma si Cantenbury

— Sforțările pentru unirea bisericei anglicane cu biserica ortodoxă —

Un grup important de preoți a început o mișcare serioasă în scopul unirei bisericei anglicane cu cea ortodoxă. După unii mișcarea ar fi datând de mulți ani, dar n'a fost niciodată așa de vie și intensă ca în epoca de după războiu. Se spune că de această apropiere între cele două biserici n'ar fi străin Venizelos și partizanii englezi ai Greciei Mari. Promotorii anglicani printre cari se numără și Dr. Gore, una din puterile spirituale ale acestei biserici, își propun deschis să mute centrul de gravitate al lumei creștine, dând bisericei anglicane superioritatea spirituală și materială în orient și întărind-o prin aceasta foarte multe față de biserica romano-catolică.

Aceasta ar fi și în tradiția anglicanismului, manifestată încă înaintea Reformei prin mișcarea antiromană și antipapală a lui Wycleff care susținea că regele englez e deasupra jurisdicțiunii pontificale.

S'a formulat și declarațiunea de credință menită să servească ca bază acordului dogmatic dintre ambele biserici și Londra a văzut ferindându-se o variată delilare de prelați și teologi ortodoxi: patriarchul din Constantinopol, arhiepiscopul din Cipru, profesorul Comnenos, mitropolitul Eulagiu, șeful spiritual al rușilor refugiați.

Calea pe care au apucat aceștia toți nu-i cea dreaptă, duce prin meleagurile nesigure și rău famate ale politicei, făcând din ambele biserici instrumente de rivalități politice, de luptă între neamuri.

Conferința episcopală din Lambeth a făcut un apel pentru unirea tuturor bisericilor creștine și lord Halifax, unul din cei mai influenți zelatori laibi ai bisericei anglicane a elaborat împreună cu cardinalul Mercier un memorandum care va servi ca bază consfătuirea dintre reprezentanții bisericei anglicane și a celei romane.

Discuția cu cardinalul Mercier — a declarat lord Halifax la congresul din Sheffilld — a lămurit că cele mai multe din presupusele divergențe între Roma și Canterbury sunt datorite neînțelegerii chestiunilor în litigiu.

După cum vedem în biserica anglicană coexistă două curente aproape egal de puternice: unul, tradiționalist, urmărind extinderea acțiunei evanghelice a bisericei anglicane până în depărtatul Orient; altul apropierea de Roma. Se pare că ultimul e mai puternic și câștigă pe zi ce trece noui aderenți.

Jean Jacques Rousseau si Medicina

Cu toate că pe vremea marelui scriitor francez Jean Jacques Rousseau, medicina trecuse de mult din faza de șarlatanie, în aceea de știință adevărată, cu toate că pe vremea lui trăiau doctori ca Morand, Daran, Helvétius, Thierry, Malouir, Heléne de Presles, Casterás etc., totuși autorul „Contractului Social" era cel mai mare dușman al ei. In toate scrierile lui se vede neîncrederea cea mai desăvârșită, față de această ramură a științei omenești.

In opera sa educativă „Emile" în care ne descrie modul cum trebuie crescut un copil după părerile lui pedagogice și educative, Rousseau nu dă nici o atenție medicinei. Mai mult chiar, el o îndepărtează, de micul său Emile, când acesta a bolnav.

Il sfătuește să rabde mai bine durerea, și să lase natura să lucreze după legile ei.

„Iacă noi n'am vrea să ne vindecăm, în contra naturei. — spune el n'am muri niciodată de mâna doctorului".

Iar mai departe:

Declar că după cum n'am chemat niciodată vre-un medic pentru mine, tot astfel nu voi chema niciodată, nici pentru Emile, afară dacă viața lui ar trece prin vre un pericol evident, căci atunci doctorul n'ar putea să-i facă altceva mai rău decât să-l omoare".

După el medicina nu numai că vatămă corpului, dar contactul doctorului, lasă în urma lui bolnav și sufletul: „căci această artă mincinoasă, ne vindecă cu atât mai puțin de bolile noastre, cu cât ne imprimă groaza: în loc să îndepărteze moartea, te face s'o simți cu mult înainte de a se hotărî să vină".

Inainte de „Emile" el scrisese despre doctori:

„Eu nu știu de ce fel de boale ne vindecă doctorii, dar știu că ne dă în schimb pe cele mai funeste: la iațte, pusilanimitatea, credulitatea, teroarea morței. Dacă vor fi vindecând sau nu corpul, e cert că ei omoară curajul".

Și apoi:

„Vreți oameni plini de adevărat curaj? Căutați-i în locurile unde nu sunt deloc doctori"!

Cauzele existenței doctorilor printre noi, după el sunt următoarele:

„Medicina este la modă printre noi: ea trebue să existe. Căci ea e distracția oamenilor leneși și fără ocupație, cari neștiind ce să facă cu timpul lor, se preocupă a-l conserva".

O altă cauză e femeia: grație influenței femeii, crede Jean Jacques, medicina se mai menține printre preocupările timpului:

„Liga femeilor, spune el, mi-a părut totdeauna una din cele mai amuzante ciudățenii ale Parisului. Prin femei, medicii dobândesc reputația lor căci prin doctori femeile își aduc la îndeplinire voințele lor. Nimeni nu se îndoiește, de ce fel de abilitate trebuie a fi înzestrat un medic la Paris, pentru a deveni celebru".

Cu toată ura lui față de medicină și de medici Jean Jacques n'a făcut cum sfătuia pe emulul său Emile, ci adesea a recurs la ajutorul doctoricesc.

Corp și suflet sdruncinate, el n'a putut să se bucure de acea sănătate sdravănă, care te face și'n zilele noastre, când nimeni nu se mai poate dispensa de ajutorul medicinei, s'o ții la distanță, ba chiar s'o disprețuești.

Despre suferințele sale sufletești. Rousseau ne face cea mai sinceră pictură în minunatele sale „Confessions". Iată unele anecdote din viața sa, pe care le povestește singur cu cea mai naivă candoare. (Neavând spațiul disponibil la îndemână, pe alocurea suntem nevoiți să rezumăm).

Fiind la castelul Tyre, la prințul de Conti, amicul său Dupeyrou, vine să-l vadă și cade pe neașteptate bolnav.

Rousseau se însărcinează să-l îngrijească. Pacientul se plângea de dureri de stomah: însă în văicărelile sale, avea o aplutudine așa de bizară, făcea astfel de reflecțe că Rousseau se neliniștește și se convinge că amicul său se crede otrăvit și încă otrăvit de medicul său improvizat.

I se pare chiar că valetul lui Dupeyron este cel care îi vâră stăpânului astfel de idei în cap, vrând să facă pe Rousseau suspect, pentru a-l îndepărta, a rămâne singur cu muribundul și a-l jefui după plac.

Ni i mai mult, nici mai puțin, Rousseau se aruncă atunci la gâtul amicului său, plânge, protestează, își afirmă sinceritatea, încercă însfârșit să-și recâștige încrederea. Dar îndată își dă seama de nebunia interpretărei lui.

Dupeyron nu se crezuse nici odată otrăvit și valetul nu căutase să-i infiltreze nici o idee neagră în suflet. Rousseau rămâne cu totul uimit nu atât de greșeala sa, cât de nesiguranța pe care o capată dacă e sau nu, stăpân deplin pe facultățile sale.

Intârzăierea imprimerului Guy, îl face să scrie d-lui de Malesherbes și d-nei de Luxenbourg:

„Răspunsurile ne venind de loc, sau nevenind nici odată atunci când eu le așteptam, mă turburam cu totul: deliram.."

I se pare că iezuiții au vorbit de „Emile":

„Indată imaginația mea pornește ca un fulger și-mi desvăluie tot misterul nedreptății. Imi închipuiam că iezuiții, furioși de tonul disprețuitor cu care vorbisem de colegii lor, îmi acaparoseră operă oprind-o să se vândă în public".

Scrie deci d-lui de Malesherbes:

„Cartea mea e pierdută, nu mă îndoiesc că iezuiții au pus mâna pe ea, hotărâți să n'o lase să apară. cât voi trăi".

Când se convinge de contrariu scrie lui Moultou:

„Sunt șase săptămâni, de când nu fac decât acuzări nedrepte și nu imaginez decât calomnii, la adresa a doi cinstiți librari, pe cari i-am plătit drept orice recunoștință, cu învinuirea de tâlhărie".

Și d-lui de Malesherbes:

„Scrisorile mele nu sunt decât o țesătură de nebunie, de impertinență. V'am compromis domnule. Am compromis de d-na mareșală în felul cel mai nedemn.."

In afară de această grozavă tortură, în care se sbătea din pricină bolnăvicioasei lui structuri sufletești, Jean Jacques a avut de suferit și corporal.

„Din cea mai fânără vârstă, mărturisește el, un viciu de constituție al vesicei, m'a făcut să am o reținere continuă a urinei și mătușa Suzon, avu din cauza aceasta, greutăți mari a-mi păstra viața".

Infirmitatea aceasta l'a costat mult pe Jean Jacques. Când se făcu mai mare, avu adevărate crize, care-l apucau chiar în public. Astfel i se întâmplă odată când visită pe Diderot.

Altă dată se reprezenta piesa lui „Le Devin du Village". Ludovic XV, care asista, plăcându-i piesa, chemă la el pe autor, Rousseau de frica de a nu fi cuprins de criză, se strecură însă prin mulțime, pierzând astfel o pensiune, care i-ar fi fost acordată.

Toți marii doctori ai timpului fură cercetați de... dușmanul medicilor. El îi introduseră sonde de diferite mărimi, care-i făceau să sufere considerabil.

Cu vremea ajunse să și le pună singur, ba chiar să le păstreze toată ziua. Și cum vestimintele epocei nu-i îngăduiau să le păstreze astfel fără să se expună glumelor celor ce-i vedeau, începu să poarte un fel de robă, așa cum văzuse pe un armenian.

La urmă crezu că are calcul renali. Disperat din cale afară prin mijlocirea ducelui de Luxemburg, consultă pe doctorul Come, cel mai reputat doctor de rinichi al vremei. Come opină că Rousseau e numai ipohordru, că n'are nici pietre la rinichi și vesica îi e perfect sănătoasă. La început Rousseau nu-l crezu; cu vremea însă, grație încredereri ce i-o insufla celebrul doctor, se vindecă de teribila lui neurastenie... urinară.

Și când muri, autopsia dovedi că spusele lui Come erau adevărate. Rousseau fusese toată viața perfect sănătos la rinichi, iar supărările îl veniseră din cauza sfincterului, care era cam resistent, nelăsând ca sondele să pătrundă cu ușurință în vesică.

Sărmanul Rousseau! Medicina dușma a lui de moarte se răsbunase. Toată viața îl făcuse să-i ceară ajutorul fără să fie nevoe. Sinistră farsă...

Dr. C. Happ.

File de calendar

Boala lui Lloyd George

Insfârșit! Iată un om, pe care nici odată nu l-aș fi crezut că ar putea să se îmbolnăvească.... bolnav.

Premierul Angliei, al cărui premierat, dacă se poate spune astfel, (ne învățasem să-l credem pe viață), mi-a făcut totdeauna impresia a ceva robust, veșnic sănătos, sfidător de sănătos, din cale afară de puternic.

Ca și pe tovarășul său de luptă, mai puțin norocos, Clemenceau, îl vedeam par'că luând nu numai cu inteligența, dar și cu corpul în învălmășelile marelui război.

Mi-l închipuiam un mai de om, prăbușindu-se ca un voinic antic în rândurile nemțești, despicându-le în două ca toiagul lui Moise apele mării.

Marile victorii câștigate de aliați, aveam impresia că au fost câștigate cu brațul lui de fier.

Incăpățânarea-i dârză, încrederea nemărginită în victorie, abilitatea diplomatică, știința de a conduce un monstru imens ca imperiul britanic, prin stâncoasele vremi ale teribilului măcel, toate acestea se confundau din pricina distanței, se contopeau, alcătuiau pentru imaginația mea o singură viziune: o arătare bărbătoasă din cap până'n picioare îmbrăcată în fier, împroșcând cu mișcări grecoale, dar sigure, moarte în nesfârșitele valuri dușmane, aidoma eroilor și semizeilor din baladele populare.

Un tank în chip de om, trecând peste tranșee, sfărâmând și trăgând după sine rețele de sârmă cu țăruși cu tot, dărâmând întăriturii și ferfenițând trupuri și capete de oameni, insuflând pretutindeni fiorul aspru al groazei celei mai nebune.

Și după războiu, aprigul viteaz, speculând victoria cu pricepere de corsar, încurcând pe tovarășii în socotelile prăzei, dominând viclean și temut, tumultul universal al celor ce-și pretindeau tainul, își precupețeau contribuția de zel și vitejie.

Și deodată, din stăpânul lumei un simplu particular.

Un simplu biet particular, alergând din circumscripție electorală, în circumscripție electorală, împroșcându-și adversarii cu discursuri veninoase, amăgindu-i cu făgăduieli de tribună, cerșindu-le votul cu abilități de frază și cu intonări patetice din gușă.

Din stăpânul lumei, un biet domn Goldiș oarecare. Nu chiar așa în miniatură, ca domnul Goldiș, firește, dar, totuși.....

Și acum omul în brațul căruia văzusem secretul înfrângerei unei redutabile imperii, supraomul ce părea scutit de orice atingere lumească, semizeul în puteri achiliene, e bolnav.

Incapabil să mai articuleze un cuvânt, să mai împerecheze o frază.

Vocea tunătoare de odată transformată în șoaptă, în șoaptă stinsă, abia auzibilă.

O, nu vi-l închipuiți pe patul morței. Nu vi-l închipuiți oblojit, în cearceafuri, cu șapte plapume pe dânsul cu turbanul alb al suferinței, înfășurat pe frunte.

Lloyd George e numai... răgușit.

Inchipuiți-vă: atâtea discursuri câte a avut el de rostit cu prilejul ultimului turneu electoral!

Dar asta nu l'a împiedecat să-și continue propaganda. La Bristol, a pus pe lordul Birchenhead să vorbească pentru dânsul, la Northampton, a rugat pe Mc. Curdy să facă același lucru...

Trebue să fie sublim Lloyd George, mut, alături de tribună, șoptind cu ochii înflăcărați oratorului înlocuitor firul discursului.

Cu ce durere, va fi văzând el cum suplinitorul scapă râud pe rând, pasagiile unde ar fi putut electriza sala...

Teribilă răgușeală! Ce sfântă ai fi tu une-ori pe la noi, în îngăduitoarea noastră țară!

Răspândiți „Infrățirea"

Cronica politică

Fuziunile partidului național. „Adevărul“ anunță că între partidul național și resturile partidului conservator-democrat se urmează tratative pentru o fuziune. Dacă ar fi să credem ce spune ziarul bucureștean, tratativele sunt pe calea cea bună, și cu fuziunea n'ar fi decât o chestiune de zile.

Concomitent cu aceste tratative, partidul național a luat înțelegere cu d-nii Pelivan și Iancu Flondor pentru a întemeia organizații și în aceste ținuturi. Cu alte cuvinte, partidul național ar tinde să se schimbe dintr'un partid regional într'un partid „regnicolar“

Iată un lucru pe care nu-l putem crede. Căci mai întâiu ce înseamnă această fuziune? Este ea în adevăr o fuziune? Nu. Partidul conservator democrat trăește astăzi doar ca numele. Lipsa unei conduceri cu autoritate și prestigiu, inadaptabilitatea sa la împrejurările actuale și la spiritul vremii, greșelile făcute, lipsa unei discipline și a unor organizații serioase, l'au scos din circulația politică. Caș și partidul conservator progresist, fracțiune din vechiul partid conservator, partidul conservator democrat nu mai înseamnă în viața politică a țării decât o amintire legată de numele lui Tache Ionescu. După moartea acestuia partidul democrat care nu fusese de fapt niciodată decât o mână de oameni grupată în jurul unui talent și al unei sclipitoare inteligențe, s'a destrămat cu totul.

Oamenii cari l'au alcătuit încearcă acum pentru a se menține în politică, să se agațe de pulpana partidului național pe care-l cred în stare să-i salveze. Iată ce este fuziunea de care vorbește „Adevărul“.

Cât despre o înțelegere cu d-nii Flondor și Pelivan, ea n'ar avea nici o importanță întrucât nici unul nici celălalt nu reprezintă o forță politică serioasă și nu se bucură de nici un prestigiu în ochii mulțimei.

Prin urmare ceia ce se spune că partidul național va deveni un mare partid regnicolar nu se poate susține.

Toată chestiunea nu e decât o încercare pentru a risipi atmosfera de suspiciune, pe care și-a creiat-o partidul național prin politica sa regionalistă și străină de spiritul românesc.

In vederea noului budget

— Pe ce baze va fi alcătuit —

De la războiu încoace în timpul guvernelor precedente fie din cauza incapacităței conducătorilor de atunci, finanțele țărei noastre n'au putut să se sprijine pe un budget alcătuit în limitele necesităților statului.

In cele mai multe cazuri budgetul era alcătuit fără nici o normă și fără mai ales să se ție socoteală de raportul bine echilibrat dintre venituri și cheltueli.

Sub regimul de astăzi lucrările s'au schimbat cu totul. Deși situația țărei din punctul de vedere financiar era un haos și deși în asemenea condițiuni nu se putea păși odinioară la consolidarea financiară, totuși actualul guvern, la venirea lui în fruntea trebilor publice, din capul locului a înțeles că lucrurile nu pot fi remediate decât prin o politică de economii bizuită pe o sănătoasă concepție financiară.

Dacă politica de economii a putut să fie pusă în practică mediat, alcătuirea însă a unui budget definitiv nu putea de loc să fie realizată într'un timp scurt. Fiindcă noua așezare financiară trebuie privită în funcție nu numai de noua reformă fiscală, dar de întreaga operă legislativă și administrativă pe care guvernul o pregătește țărei.

Principiul conducător al guvernanților de acum întotdeauna a fost cu greutățile financiare nu trebuie să fie suportate de contribuabili decât în limitele absolute ale trebuințelor statului. De aceia alcătuirea noului budget întârzie, el neputând să fie aplicat, după cum era vorba pe ziua de 1 Ianuarie 1923. Pentru ca se fi putut ajunge la aceasta, ar fi trebuit ca budgetul să fie de acum întocmit, ori sesiunea ordinară a Parlamentului deschizându-se în luna curentă, timpul este prea scurt ca să permită discuții atât de lungi cerute de noua statornicire financiară.

Deci, rămâne ca viitorul buget să fie aplicat, ca și în trecut, odată cu 1 Aprilie 1923. In oricare caz întârzierea nu este dorită de guvern, ci ea este determinată de forța împrejurărilor. De aici se lămurește însă și faptul că guvernul nu urmărește de loc înfăptuirea unor legi pripite, fără ca la baza lor să stea o gândire potrivită numai cu interesele obștești. Ci dimpotrivă, conducătorii de astăzi dându-și perfect seama că legiuirile care vor lua ființă sub regimul lor, are menirea ca să statornicească țărei pentru multă vreme o nouă stare de progres, ei nu pun nicio grabă în pregătirile proectelor. Ori cum vor decurge lucrurile, putem preciza că până în Martie vor fi dezbătute și votate de Parlament legile cele mai importante, din care cauză noul budget alcătuit în forma lui definitivă, va intra în vigoare pe ziua de 1 Aprilie 1923.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Reapariția „Steagului“

După ce a fost silit să-și înceteze apariția pentrucă, dezarmat de dl Al. Marghiloman, ziarul nu mai era organul partidului conservator-progresist, „Steagul“ reapare acum, deocamdată săptămânal, cu caracter de ziar independent, cum anunță subtitlul gazetei.

Și reapariția aceasta, neașteptată a „Steagului“ ne bucură. Când acum trei luni ziarul și-a încetat activitatea, am încercat un sincer regret. Pentru-că, deși fundamental deosebiți în opinii politice, am socotit totuși „Steagul“ ca o gazetă serioasă și cumpătată, în al cărui scris erau o convingere și o credință și care înțelegea respectul cuvântului. Intr'o vreme când o mare parte din presa noastră a pierdut orice respect pentru adevăr și nu cultivă decât calomnia și violența de mahala, „Steagul“ era printre puținele ziare cari păstrau o tradiție de umanitate și de politeță în scris. De aceia salutăm reapariția lui cu o bucurie cinstită.

Nu ne preocupă ce convingeri politice va apăra „Steagul“. Nu știm dacă independența pe care și-o mărturisește astăzi, o va păstra și mâine. In politică, luptă de idei, dar și luptă de pasiuni, este foarte greu să păstrezi independență. Dar nu căutăm a pătrunde ce se ascunde în dosul independenței „Steagului“. Știm că aceiași grijă în exprimarea părerilor, aceiași onestitate în judecarea faptelor și cu deosebire acelaș respect al cuvântului, le vom găsi și în „Steagul“ de azi.

In cel dintâi număr, într'un articol despre reforma presei „Steagul“ scrie ca și noi ci această reformă trebue să se facă în conștiința fiecărui gazetar mai întâi, și apoi, în al doilea rând, prin controlul exercitat de asociațiunile de presă.

In legătură cu această reformă, iată făgăduelile pe cari le face ziarul, în ceiace privește atitudinea și scrisul său :

„Steagul“ cel nou, proprietate a redactorilor săi, care își începe viața cu acest număr, își propune această reformă. Și mai mult decât „Steagul“ cel vechiu, el va exclude din paginile sale violența și calomnia. Nu ne propunem, desigur, să ocolim nici chiar cele mai iritante chestiuni. Și știm că de multe ori va trebui să atacăm ; dar la baza acestor atacuri, totdeauna urbane și reținute, vor sta convingeri și fapte“.

Credem că „Steagul“ își va ține făgăduiala. Prezența distinsului gazetar care este dl Corteanu, la conducerea ziarului este o chezășie.

Infrânarea speculei

— Măsurile guvernului —

Unele ziare opoziționiste din dorința de a crea dificultăți guvernului, a cărui întreagă activitate e îndreptată numai către normalizarea vieței, au anunțat că prețurile maximale vor fi suspendate.

Știrea nu numai că nu este adevărată, dar ea se află în absolută contrazicere cu măsurile drastice pe care le proectează guvernul în vederea de a înfrâna specula.

Inadevăr, ultimul Consiliu de miniștri, s'a ocupat îndeaproape de această importantă chestiune părerea unanimă fiind ca să se ia cât mai severe măsuri împotriva tuturor comercianților, cari scumpesc viața.

Consiliul de miniștri a dat chiar însărcinare dlui Jean Th. Florescu ministrul justiției ca să alcătuiască o lege, potrivit căreia comercianții abuzivi să fie pedepsiți chiar a doua zi după săvârșirea speculei.

Firește că această inițiativă este la timpo venite și credem că intră în aprobarea întregei opinii publice doritoare să fie pusă la adăpost de lăcomia fără margini a speculatorilor, doritori să se îmbogățească pe socoteala mai ales a celor nevoiași.

Pedepsirea imediată o contravenienților la prețurile maximale constituie un considerent puternic care ne face să credem că cu modul acesta, vom ajunge la rezultate pozitive

Contravenientul prins nefiind pedepsit imediat, avea toată sansa ca în fața instanței de judecată să obțină un termen lung, în timpul căruia reu ea să-și procure dovezi mincinoase de nevinovăția lui. Datorită acestui sistem, instanțele de judecată înduplecate, dădeau contravenientului, o amendă minimă, ceia ce nu numai că nu stârpea specula, dar o încuraja și mai mult

Sistemul pedepsei imediate va înlătura toate aceste inconveniente și atunci când contravenientul va ști că fapta lui va fi pedepsită de îndată și sever, de sigur că pe viitor el se va feri de a mai cădea în păcat.

DATORIILE comerciantilor romani in Cehoslovacia

— Reluarea tratativelor —

O chestiune, care preocupă de multă vreme cercurile negustorești dela noi, a fost reluată zilele acestea în discuție, cu ocazia sosirii în localitate a unei delegații a camerilor de comerț din Bratislava și Praga. Delegațiunea aceasta a început tratative în privința vechilor datorii, ce le au negustorii de aici față de firmele cehoslovace.

Datoriile acestea datează de acum doi-trei ani, când socolul cehoslovac nu avea valoarea de care o are astăzi, ci era cu mult inferior leului. Comercianții de aici au făcut atunci comenzi la firmele cehoslovace, pe cursul actual al schimbului. Comenzile acestea au fost însă furnizate târziu după aceea, după ce paritatea dintre leu și socol a fost depășită e acesta și chiar după ce socolul s'a urcat la dubla valoare a leului.

Negustorii cehoslovaci, în urma acestei creșteri a valutei cehoslovace, n'au mai voit să recunoască convenția anterioară și au formulat pretențiuni, pe care nu vor să le recunoască negustorii de aici.

Diferendul acesta a rămas mult timp în suspensiune, până când în cursul anului trecut camerele de comerț cehoslovace au început tratative cu camerele de comerț de aici. Negustorii din Oradea-Mare și din alte orașe comerciale au putut fi oarecum înduplecați să recunoască pretențiunile aduse de delegații din Cehoslovacia.

Camera de comerț din Timișoara s'a opus însă tot timpul și din cauza aceasta tratativele a trebuit să eșueze.

Acum ele au fost reluate. Deocamdată însă nu putem anticipa, dacă vor duce sau nu la rezultat, cu toată solicitudinea manifestată de amândouă părțile. Aceasta tot din cauza negustorilor bănățeni, cari-și apără cu încăpățânare drepturile.

Credem totuși, că diferendul se va putea de data aceasta aplana, mai cu seamă, că toate cercurile interesate își dau seamă, că prelungirea acestui diferend aduce o serioasă stânjenire comerțului dintre noi și Cehoslovacia, pornit într'o vreme cu atâta avânt îmbucurător.

Separatismul

țărănisto-comunist

Examinând anteproectul de constituție al țărăniștilor ziarul „Universul“ adaugă:

„Iată instalată, la noi organizația sovietistă!..

De altă parte, în acest, anteproect de constituție, ca și în expunerea de motive a dlui C. Stere, se susține principiul „autonomiei depline provinciale“, nu după modelul britanic, cum susține fostul director al ziarului „Lumina“, ci după modelul sovietist rus (autonomia geografică)

Dl C. Stere se declară împotriva unificării „á la roumaine“, adică a unificării pe baza unitară națională și culturală și se declară partizanul statului-mozaic, care poate fi ușor fărâmițit de elementele dușmănoase unității naționale.

„Ar fi de prisos să insistăm asupra caracterului extrem de primejdios ce-l prezintă aceste formule și deziderate pentru statul și poporul românesc“.

Se spune totuși că partidul național n'a ajuns la înțelegere cu țărăniștii, din cauza prezenței d-lui Stere, în acest din urmă partid.

Și te pomenești că dl Stere s'a declarat pentru statul-mozaic tocmai ca să facă plăcere d-lui Maniu!..

INFORMAȚII

Reprezentarea piesei „Nepoftitul“ anunțată pentru Duminecă seara 19 Noembrie 1922 s'a amânat pentru Marți 21 crt.

*

Lucrările comisiunilor cari pregătesc reformele constituțională, administrativă și fiscală sunt pe sfârșite.

Începând de săptămâna viitoare proectele stabilite de acele comisiuni vor fi luate în discuție de către consiliul de miniștri, întru cât guvernul ține să le aibă pe deplin întocmite la deschiderea sesiunei ordinare a parlamentului.

*

Încasările din taxele pe vin pe primele șase luni ale exercițiului bugetar curent (Aprilie—Septembrie) au fost de 66.050.656 lei.

*

Direcțiunea generală C. F. R. a comandat în Germania 100 vagoane clase care vor fi livrate în cursul anului viitor.

Valoarea acestei comenzi se ridică la 8 milioane mărci aur și va fi socotită la despăgubirile de război pe anul în curs.

*

In ziua de 15 Noembrie s'a deschis în Capitală consistorul superior bisericesc, sub președința Mitropolitului primat dr. Miron Cristea.

După cuvântarea de deschidere a lucrărilor sinodului rostită de d-l C. Banu, ministrul Cultelor și Artelor, I. P. S. S. Mitropolitul primat a rugat pe membrii consistorului să accelereze lucrările la ordinea zilei. Au lipsit de la ședință prelații și membrii consistorului din Arcal și Banat.

*

Sâmbătă 11 Noembrie a. c. s'a făcut cu un deosebit fast, reproprietărirea sătenilor din com. Șura Mică din jud. Sibiu, în prezența I. P. S. S. Mitropolitului Bălan și a d-lor miniștri Al. Constantinescu și Gl. Mo...cu.

Toți inspecții, directorii de școli normale și revizorii școlari din Transilvania, Bucovina și Basarabia sunt convocați la Casa Școalelor la 27 Noembrie, la o consfătuire cu d-l dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, în chestiunea clădirii localurilor de școli primare și normale, pentru campania anului viitor.

*

Intrebăm Oficiul de Închiriere din localitate, în virtutea căror motive a aprobat sporirea tarifului camerelor hotelului „New-york“ într'o atât de surprinzătoare măsură.

In așteptarea răspunsului care credem că nu va întârzia, ne rezervăm dreptul de a reveni cât de curând asupra acestei chestii.

*

Academia ține ședință publică azi Vineri 17 Noemvrie curent la ora 3 d. a.

Domnul N. Iorga va face o comunicare despre „Un cântec ardelenesc nou“ și alta cu subiectul „Din viața vechiului Dolj“.

Modificarea legei minelor

O comisiune a fost numită pentru alcătuirea unui proect de lege al modificării legii minelor, punând în concordanță această lege cu textul nouei Constituții, în ce privește naționalizarea subsolului.

Comisiunea este alcătuită astfel:

Președinte d-l prof. Mrazec, secretarul general al ministerului de comerț; membrii d-nii: ing. Balasinovici, directorul general al minelor, prof. G. Leon, ing. Motaș, Conduratu, membru la Curtea de Apel, avocat Moldovanu, deputat, avocat Cordoneanu, șeful contenciosului din ministerul de industrie și comerț.

*

Ministerul afacerilor străine aduce la cunoștința celor interesați, că Comisiunea de reparațiuni din Paris a decis ca reclamațiunile de restituire de bani, ridicați de fostii dușmani, să fie însoțite de originalul sau fotografia chitanței doveditoare acelei ridicări.

In consecință, persoanele, cari au de făcut sau care au și făcut asemenea reclamațiuni, sunt rugate să trimeată ministerului afacerilor străine astfel de chitanțe ca pe baza lor să se poată face demersuri întemeiate.

*

Agenția telegrafică bulgară anunță că știrea primirii cordiale ce România și Jugoslavia au făcut-o primului ministru Stamboliski, a provocat o mare satisfacție în toată țara. Opinia publică constată că prima dată de zece ani Bulgaria izbutește să intre în relațiuni cu vecinii săi. Felul cum a fost primit d-l Stamboliski constitue o dovadă că, se va realiza în viitor un acord între statele balcanice că dușmănia din trecut va dispare și că revendicările drepte ale Bulgariei vor fi recunoscute.

*

Agenția telegrafică ungară declară că cercurile oficiale din Budapesta afirmă că știrea publicată de „Journal des Debats“ anunțând un acord încheiat între Mussolini și regentul Horthy în vederea împărțirii Austriei, este cu desăvârșire lipsită de orice temei. Această știre provine din aceiaș sursă vieneză care a mai anunțat un acord între Ungaria și Italia îndreptat contra Iugoslaviei. Cercurile oficiale declară că ambele știri au fost publicate cu intenția de a discredita Ungaria.

*

Duminecă trecută a avut loc la Kbel, lângă Praga, desvălirea unui monument pentru comemorarea inaugurării liniei aeriene a Companiei franco-române de navigație aeriană.

Cu această ocazie ziarele din Praga arată marile greutăți pe cari această companie a trebuit să le înlăture pentru a-și începe activitatea, și energia cu care s'a luptat ea pentru a ajunge la rezultatul de azi.

*

Ajutorul de sublocotenent I. Stein din corpul grănicerilor unguri a dezertat la noi, trecând frontiera prin punctul Salonta-Mare.

Dezertorul ungur a fost înaintat companiei de grăniceri de pe lângă divizia 17 infanterie din Oradea-Mare.

In conferința ținută la direcțiunea generală C. F. R. cu toți directorii regionali din țară, s'a discutat din nou chestiunea unei mai bune încălziri a vagoanelor de călători.

*

Marele trust american „Guaranty Trust Company“, anunță ediția engleză a ziarului „Gazette de Prague“, a făcut o ofertă guvernului român ca să-i acorde în concesiune exploatarea terenurilor petrolifiere ale Statului român.

In schimb compania Guaranty Trust se angajează să îndestuleze toate nevoile consumațiunei interne ale României cu prețul de cost al producțiunei și să împartă beneficiile nete cu guvernul român.

Partea de beneficiu ce va reveni guvernului va fi plătită sub formă de material de cale ferată și alte articole fabricate în America.

*

Săptămâna viitoare, consiliul de miniștri, va lua în discuție reformele constituționale, administrative și fiscale ale căror lucrări sunt pe sfârșit.

*

Ministerul de industrie și comerț luând în cercetare chestiunea majorării prețului la gazul metan a ajuns la concluzia că nu se poate lua nici o dispoziție în această privință întru cât prețul la gazul metan trebuește urcat în proporția cu care se va urca prețul la cărbuni și petrol și în raport cu puterea lui de calorii.

Hotărârea în această chestiune se va lua deci după ce Ministerul va stabili noul regim al combustibilului.

*

Intreprinderea de automobile „Centrul“ deschide curs de șoferi și conductori pentru domni și doamne cu data de 20 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Ciparia (Heltai) 9.

2359

*

„Triple-sec“ *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.*

2332

*

Singura **librărie și papetărie** din Uioara care există de 20 ani din cauza altei intreprinderi e de **vânzare.**

A se interesa la Iosif Veress Uioara.

2370

*

Schimb locuința mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a orașului. Doritorii pot primi informațiuni la dl Coste, Calea Reg. Ferd. Nr. 44, între orele 8—2 a. m. și 3—5 p. m.

Revista presei maghiare

Un ziar budapestan, „Pesti Hirlap“, criticând atacurile vecinilor adresate Ungariei pe chestiunea înarmărilor și intențiunilor revanșarde ale acesteia, caută să arate, că Ungaria de azi nu se poate gândi la purtarea unui nou război, fiind sfâșiată și economiește și moralicește.

Pornind dela anosta scuză a ziarului budapestan, confratele „Ujság“ își însușește cuvintele organului din Budapesta și întreabă guvernul și pe oamenii de stat responsabili ai României;

„Chiar dacă am avea presupunerile cele mai rele în privința intențiunilor de atacare ale Ungariei, putea-vom oare să ne temem serios de acest război? Iertat este oare, ca sub titlul acesta să se îngreuieze viața grea a cetățenilor alor două țări, atât de mizerabilă și lovită prin suferințele grozave ale războiului mondial?

„N'a venit încă timpul distrugerii acelui perete chinezesc, care stânjenește viața comercială a celor două state vecine și pune piedeci aproape de neînvins posibilității libere de comunicație a locuitorilor lor?

Nevoia unuia de celălalt, a popoarelor din bazinul Dunării, este un adevăr istoric mondial, indestructibil. Adevărul acesta poate fi provizoriu crucificat, dar distrus nu.

Timpul va pune alături doi vecini, pe care zadarnic ar voi să-i îndepărteze neîncrederea, egoismul elementelor nuritoare. Dureros, pentru generațiunea de astăzi, toate acestea sunt o tainț mă, un vis răsfrânt în depărtare.

Ii vom ajunge oare împlinirea?“

Cu toatecă dorim și noi să ajungem împlinirea acestui vis al unei bune vecinătăți cu Ungaria și cu toatecă știm și noi, că situația economică a Ungariei nu este câtuș de puțin bună, realitatea intențiunilor rele ale Ungariei față de noi și de ceilalți vecini nu poate fi îndepărtată cu astfel de fraze. Știm un lucru: Ungaria, care se plânge azi, că este economicește aproape moartă, este totuși în stare să întrețină cea mai costisitoare propagandă în străinătate. Avem învedere numai aceasta și din acest lucru ne putem face o idee deplină despre cheltuielile ce le poate avea în interior cu punerea la cale a planurilor sale dușmănoase

Comisiile de arbitri. Un articol al d-lui Șt. Praporgescu

Arătam mai zilele trecute, că cercurile negustorești din localitate și în primul rând camera de comerț, studiază înființarea unei comisii de arbitrii, cu membrii dintre judecătorii cei mai de seamă din Cluj și dintre specialiști, pentru judecarea în afară de cadrele judecătoriilor publice a chestiunilor comerciale ale membrilor camerei de comerț. Inițiativa aceasta ar avea de oparte scopul, să descongestioneze chestiunile adunate în număr prea mare la judecătoriile civile, iar pe de altă parte să accelereze judecarea chestiunilor în litigiu, care din cauza prea marei îngrămădiri dela judecătorii, sunt amânate cu lunile, demulteori chiar cu anii.

Impotriva acestei intențiuni a camerei de comerț s'au ridicat unele glasuri, care aduceau acuzația, că înființarea comisiei de arbitri ar ataca justiția civilă a statului.

In chestiunea aceasta confratele „Keleti Ujság“ publică un articol al d-lui Ștefan Praporgescu, președintele Tribunalului din localitate, articol, în care autorul arată, că instituțiunea comisiilor de arbitri este un lucru cunoscut în străinătate înaintată și că a fost recomandată în noi de către jurisconsulții de seamă. (Citează pe dl Emanoil Antonescu, fostul ministru, și pe Traian Alexandru.

Acesta din urmă recomandă comercianților din capitala, să la inițiativa acestei comisii de arbitri pe care s'o urmeze apoi și celelalte orașe și propune, ca băncile să garanteze pentru arbitrii lefuri anuale, pentru mai mulți cari, în sumă de cel puțin 200.000.

Pornind dela aceste citate, dl Praporgescu arată necesitatea înființării acestor comisiuni de arbitri, invocând cu stăruință motivele acestea: necesitatea reformei justiției, care să țină pas cu progresul vieții moderne; insuficiența corpului judecătoresc; tărăgănarea din această cauză a chestiunilor în curs de judecare și amplificarea din ultimii ani a vieții comerciale, care a supraîncărcat justiția.

Legăturile căilor ferate din Ardeal cu cele din Vechiul Regat

Intr'un interview acordat gazetei economice „Danubiul“, ministrul comunicațiilor a făcut următoarele declarații:

. . . Se simte nevoia absolută ca liniile ferate ardelene să aibă legătură directă și să afluează în spre vechiul regat și în special spre București, porturile dunărene și spre portul maritim Constanța.

„In acest scop se vor începe lucrări deocamdată pentru următoarele linii ferate.“

1. „Iliva-Mare-Vatra Dornei, care va lega Nordul Ardealului cu Bucovina.“

2. „Linia Brașov-valea-Buzăului-Nehoiași, spre a lega Ardealul printr'o linie mai directă cu porturile Brăila și Galați și a decongestiona linia Predeal.“

3. „Linia Petroșani-Bumbești, spre a lega bazinul carbonifer din Valea-Jiului transilvan cu Oltenia.“

Dacă vom dispune de mijloace suficiente, vom începe la primăvară construcția acestor linii absolut necesare traficului cu Ardealul.

Intru cât privește căile ferate particulare mai importante, cum sunt cele someșene, precum și calea Arad-Cenad, ele vor fi luate în exploatare de Stat.“

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultima oră

Bulgaria în jurul unor grave evenimente

Rusia și Bulgaria se pregătesc militărește. Complot bolșevic în Bulgaria

Londra. Din sursă bine informată vine știrea despre importante pregătiri militare din partea Rusiei și Bulgariei. — Bulgaria pregătește trupe în provincie. Autoritățile caută să împedice pe străinii, cari doresc să călătorească în Bulgaria. Se consideră probabil un complot între bolșevicii ruși și agrarienii bulgari. — Situația este foarte gravă.

Situația din Constantinopol

Încordarea dintre Kemaliști și englezi. Măcelărirea creștinilor este iminentă.

Persoane oficiale sosite eri la Constanța din Constantinopol, pe vaporul „Regele Carol" desmint svonul, că ar fi început masacrul general al creștinilor, dar confirmă că relațile dintre aliați și kemaliști au devenit dintre cele mai aspre.

La Stambul peste 20 mii de kemaliști așteaptă un singur semnal pentru începerea măcelului. — Guvernatorul kemalist a afișat pe străzile orașului un comunicat, prin care sfătuește populația, să nu dea crezare zvonurilor, pornite din sursă engleză, referitoare la masacre.

Ciocniri sângeroase între englezi și Kemaliști. Soldați englezi omorâți.

Cu ocazia unor ciocniri au fost omorâți un sergent și un soldat englez. Aliații au făcut numeroase arestări. Localul vămei a fost ocupat 24 ore de englezi.

La Gibraltar se așteaptă sosirea unor noui forțe militare engleze. Generalul Pelle a anunțat la Paris, că va demisiona, daca nu i se acordă depline puteri pentru a lua măsurile necesare, pentru garantarea vieții soldaților francezi.

Predarea Constantinopolului Kemaliștilor.

Aliații au predat și Ceanak în mâinile kemaliștilor. La 22 Noembrie va fi predat și Constantinopolul.

Apărarea dlui Coroianu

— Explicații tardive și de prisos —

„Patria" în numărul de eri, publică explicațiile date de dl Coroianu cu privire la stupefiantul dsale interview acordat acum două săptămâni ziarului maghiar „Keleti Ujság." Explicațiile sunt însă tardive și de prisos. Dl Coroianu încearcă să spună că declarațiile dsale au fost reproduse greșit și că deci nu poate fi făcut răspunzător de cele publicate în ziarul maghiar.

Întrebăm însă: De ce dl Coroianu n'a desmințit imediat interviewul apărut în „Keleti Ujság" dacă prin acel interview: se atribuiau declarații pe care dsa nu le-a făcut? Nu înțelege dl Coroianu că dacă, într'adevăr, ziaristul maghiar i-a falsificat declarațiile, dsa avea datoria să releve imediat incorectitudinea și să înfiereze ziarul care și a permis să-i atribuie idei pe care nu le-a avut și cuvinte pe care nu le-a rostit?

Noi ne așteptam să cetim a doua zi în „Patria" o energică și răspicată desmințire din care să înțelegem și câtă revoltă l-a cuprins pe fruntașul partidului național când și-a văzut declarațiile falsificate.

Dar, nu. Bătrânul Coroianu a tăcut două săptămâni, pentruca acum să vină cu o vagă și doamoală dezmințire în care nu găsim niciun cuvânt mai aspru pentru înfierarea ziarului maghiar. În schimb, o sumă de aprecieri stupide la adresa ziarelor românești care n'au făcut altceva de cât să-i semnaleze declarațiile așa cum au fost publicate de ziarul maghiar.

Ștampilarea rentei române în Belgia și Elveția

Președintele comisiunei române pentru ștampilarea rentei noastre în străinătate dl C. Băicoianu, s'a înapoiat în țară și a expus d-lui Vintilă Brătianu lucrări e făcute de d-sa în Belgia, și Elveția.

Din cele relatate rezultă că în Belgia s'a prezentat pentru ștampilare rentă română pentru suma de 250 milioane din care au fost ștampilate numai pentru suma de 73 milioane, iar restul au fost respinse ca fiind introduse de germani.

In Elveția s'a prezentat la ștampilare rentă pentru suma de 32 milioane, din care 12 milioane a fost respinsă pentru aceleași motive ca și în Belgia.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Dl Tancred Constantinescu împreună cu directorul podurilor și directorii regionali, au plecat eri pentru a inspecta podurile de pe valea Prahovei.

Epilogul interpelării lui Szilágyi

Scuzele ministrului Ungariei la București

Ministrul Ungariei la București, a exprimat astăzi în numele guvernului său regretele sale în privința discursului ținut de deputatul Szilágyi în camera maghiară. D-sa a declarat, Ministerului afacerilor streine, că guvernul ungar nu se identifică cu declarațiile deputatului opoziționist.

România la conferința dela Lausanne

Declarațiile dlui ministru I. G. Duca

Dl ministru de externe Duca, urmând să plece eri seară din București a făcut următoarele declarații:

Amănunte asupra atitudinei noastre la Lausanne nu vă pot da, fiind că nu voiesc să dau publicității cerințele noastre, înainte de a fi avut un schimb de vederi cu aliații noștri. De altfel așa au procedat și ceilalți cancelari. Nu mi-ar fi îngăduit nici mie să procedez altfel. Interesele pe care România le urmărește la Lausanne sunt cunoscute. Noi dorim pacea în Balcani și libertatea efectivă a Strâmtorilor. Dificultățile sunt desigur mari. Intrasigența turcilor pare a fi sporit în ultimul timp la Constantinopol. Masacre n-au fost, dar fără îndoială, situația nu este așa, cum ar trebui să fie.

Avem totuși nădejdea că la Lausanne se va ajunge la soluțiile pe care toată lumea le dorește și că aliații noștri, mari și mici, prin unirea lor strânsă, — la care, întru cât ne privește vom căuta să contribuim cu toate puterile noastre, — vor reuși să asigure o pace dreaptă.

Externe

In preajma conferinței dela Lausanne

Turcia intransigentă în privința pactului național

Lafayette. Generalul Izmet Pașa, sosit la Paris, a declarat, că Turcia e hotărâtă să obție respectarea drepturilor stabilite prin pactul național. (A. T. R.)

Anglia va lucra în armonie cu aliații

Lafayette. Generalul Harington a informat pe generalii aliați că a primit dela guvernul său instrucțiuni, să procedeze în perfectă armonie cu aliații. (A. T. R.)

Rakowsky la Lausanne

Berlin. Se anunță că Rakowsky va fi președintele delegațiunei ruse la Lausanne. El va preda apoi președinția lui Cicerin.

*

Miniștrii plenipotențiari ai statelor străine au făcut eri o vizită ministrului de externe Duca înaintea plecărei sale la Lausanne.

*

Noui arestări de miniștri greci

Atena. Doi foști miniștri greci din cabinetul Gunaris, Caldari și Terpitis au fost arestați.

*

Rezultatul alegerilor din Anglia

Londra. Alegerile din Anglia au dat până eri seara următorul rezultat:

Bonar Law a fost ales la Glaskow cu 2514 voturi. Conservatorii au luat 152 de locuri, Naționali-liberali 20 locuri, liberalii 20, muncitorii 63 și independenții 3 locuri. (A. T. R.)

*

Atacarea Basarabiei de către ruși

Varșovia. Guvernul polon a înștiințat guvernul sovietic, că dacă trupele ruse vor ataca Basarabia, Polonia va considera aceasta ca un „casusbeli" și va lua măsurile necesare. (A. T. R.

Cutremurile de pământ la Chili

Londra. Se anunță un nou și puternic cutremur de pământ la Chili. Eri au fost ucise 1800 de persoane. Sunt peste 2000 de răniți. A. T. R.

*

Greva studenților germani dela universitatea din Praga

Praga. — Studenții germani dela universitatea din Praga au declarat greva în contra rectorului universității, ocupând intrarea în universitate. Au cooperat și socialiștii. Intervenind poliția, s'au produs ciocniri vehemente. O deputațiune a studenților germani a cerut demisia rectorului, care însă a fost refuzată. Senatul universitar întrunindu-se în grabă, a stabilit suspendarea cursurilor până la restabilirea ordinei. O comisiune de 5 profesori a început tratativele cu delegați studențimei.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata **paltoane, pardesiuri** și veștminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Marele Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanența cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintării.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Redian Roman
Turda-Arieș

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Goldstein Salamon
Regele Ferdinand 141
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Juon Cincar
Str. Csipke
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Stefan Tamás
Str. Calvin 7
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nánási István
Str. Apor 5
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Petru Jilovan
Com. Gârbo

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dumitru Felekan
Com. Garbo

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Juon Blaga
Com. Garbo

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Blaga
Com. Garbo

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Lukacs
Apahida

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gheorghe Cozma
Somtelek

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Josif Biró
Aghireș.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Uray
Str. Universității 10
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bányai György
Str. Töhötöm 11
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szalma István
Str. Pelagia Roșu 19
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kurma György
Str. Görögtemplom 9
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Baumzweig Mano
Calea Reg. Ferdinand 25
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rapolti Alexandru
Str. Toamnei 1
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Joan Chiorean
Nădășel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kerekes Antal
Jegenye.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Ferencz Antal
Jegenye.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Varga Gyurka Márton
Inaktelke.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Margite, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Joan Krizsan
Aghireș.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Hidalmás, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Görgényi László
Jegie.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Oraștie, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Mândruț Ferenc
Aghireș.

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiștii **Tayor, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.
Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Uzina electrică orașenească
Conducerea societății „CIE"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit. 148

Administrația ziarului „Infrățirea"
caută băeți de serviciu intre 16-18 ani.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

IMPARTIREA AUSTRIEI

— Italia și Cehoslovacia ar intenționa împărțirea republicei austriace —

Planurile lui Mussolini

Face enormă senzație în toate cercurile politice din străinătate un articol publicat de curând în „Popolo d'Italia," organul lui Mussolini, articol inspirat evident de premierul italian.

Acest articol pledează nici mai mult nici mai puțin, pentru împărțirea Austriei și pentru formarea unui stat alpin neutral care să cuprindă Tirolul de nord Vorarlberg, Salzburg, Carniolia și Stiria.

Articolul în chestie culminează în următorul pasagiu, care pune net chestia imposibilității existenței statului austriac în forma lui actuală:

„Austria conferinții dela Saint-Germain nu poate exista. Austria trebuie înainte de toate scăpată de povara reparațiunilor și afară de aceasta Italia trebuie să-i acorde încă ajutoare regulate și din belșug. Cu ajutorul acesta însă problema încă nu este rezolvată cel puțin nu definitiv.

Austria dela Saint-Germain nu este o condițiune vitală pentru enorma importanță a unui oraș ca Viena. Ea trebuie să fie dimpotrivă legată de un mai mare complex ca să aibă mai multă libertate de mișcare.

Nu este nevoie ca toate teritoriile actuale să rămână legate de Viena. Relațiunile dintre teritorii nu sunt de așa natură că o desbinare ar însemna o greșeală politică, economică, culturală sau sentimentală.

Italia nu poate îngădui ca teritoriile austriace ale Alpilor, adică Tirolul, Voralberg, Salzburg și Stiria să facă parte dintr'o conferderațiune, care ne-ar fi nouă neplăcută. Din această cauză Italia trebuie să se opună unei alipiri la Germania.

Aceste teritorii austriace trecute să formeze un stat deosebit care în apus să fie nemijlocit legat cu Italia. Condițiunea aceasta este esențială spre a reda Triestului vitalitatea.

In legătură cu aceste cinci puncte, ziarul prim-ministrului italian spune că nici Iugoslavia nici Cehoslovacia precum nici Franța n'ar consimți la anexarea la Germania, chiar de ar fi vorba numai de cel mai mic teritoriu, adică Austria de sus și de jos. Probabil și Anglia ar fi contra.

„Eventualitatea că Viena și cu dânsa, Austria de sus și de jos s'ar putea uni cu Cehoslovacia ar mări importanța economică și politică a acestui Stat într'un chip foarte dăunător pentru Italia și ar face insuportabilă concurența cehoslovacă deja foarte mare în orientul european. Celelalte teritorii austriace ar trebui să fie reunite într'o confederațiune ost-alpină neutralizată, în cazul când Cehoslovacia ar primi un adaus teritorial așa de prețios. In cazul acesta ar fi vorba numai de un Stat mic de vr.-o cinci milioane locuitori.

Cum unirea Austriei cu Germania n'ar avea consimțământul nimănui, n'ar rămânea altă modalitate decât formarea unei confederațiuni dunărene, a cărei existență însă n'ar servi nici ea intereselor italiene. Mai târziu, firește, Italia ar putea consimți la unirea Germaniei cu întreaga Austrie. Acum însă și pentru mulți austriaci este insuportabil gândul că printr'o unire să devină bavarezi și prusieni.

Unirea Germaniei cu Austria, ar face ca numărul germanilor a căror presiune se simte la Brenner, să fie de 80 milioane. Aceasta ar face din concurența germană în orientul european apropiat o îngrozitoare primejdie.

Soluțiunea propusă n'ar fi împotriva marilor interese ale tuturor".

Referitor la acest articol, ziarul „Insbrucker Nachrichten", primește din sursă deosebită lămuriri care denotă posibilitatea existenței unor asemenea intenții din diferite indicațiuni. Pare că și la întrevederea dintre dnul Beneș și Schanzer ar fi fost vorba de împărțirea Austriei într'o sferă de interese italiană și una cehoslovacă. Articolul ziarului spune: „Dacă acțiunea de asanare ar eșua, putem fi siguri că împărțirea Austriei stabilită în linii generale la Venezzia va fi realizată sau se va încerca a fi realizată. Tirolul va constitui împreună cu numitele provincii un stat trunchiat neviabil, care ar fi lăsat vrând nevrând pradă Italiei. In timpul cel mai scurt provinciile ar fi italianizate, mai întâi pe cale tehnico-comercială, în urmă chiar din punct de vedere național. Italia va fi realizată atunci dintr'odată atingerea directă cu Germania și coridorul deschis spre Trest. Planurile lui Mussolini nu trebue nesocotite: el e omul capabil să înfăptuiască aspirații pe care și le-a propus. Nouă germanilor dela granița austriacă, încheie „Insbrucker Nachrichten", față de aretatul proiectat împotriva naționalității noastre, ne incumbă datoria, de a sprijini acțiunea de asanare a cancelarului, căci știm acum ce primejdie ne așteaptă".

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antreu în brâu și dependințe, grădină cu flori și totfelul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totodată și alte case de vânzare în strădile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vinț bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

INVITARE

Societatea pe Acții Comercianților Angrosiști va ținea în 30 Noembrie 1922 la 6 ore p. m. în localitatea societății (Calea Reg. Ferdinand 22)

a IV. adunare generală.

PROGRAM:

Pertractarea punctelor care nu a fost resolvate din programul publicat în 23 Octombrie 1922, respective din 7 Noembrie 1922 și propuneri eventuale.

Adunarea generală să va ținea fără considerare la numărul acționarilor prezenți și al acțiunilor depuse.

Societatea pe Acții al Comercianților Angrosiști.

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau magi

Sigismund Kohn
Cluj, Str. Bariț iu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Licitațiune.

La Direcțiunea Academiei de Agricultură din Cluj, va avea loc, la 30 Noembrie 1922, ora 9 a. m. licitație publică, unde se vor vinde următoarele: Flores rosarum purpurea 2·5 kgr., Flores rosarum damascena 1·5 kgr., Flores verbasci 2 kgr., Herba Menthae piperitae Mischam 6 kgr., Herba Menthae piperitae Agnelliana 5 kgr., Herba Menthae piperitae Russia 45 kgr., Herba Menthae crispae 6 kgr., Herba Melissae 38 kgr., Folia Plantaginis 28 kgr., Herba Hyssopi 162 kgr., Fructus foeniculi 8 kgr., Fructus coriandri 40 kgr., Herba Salviae 3 kgr.

Licitația se va ține conf. art. 72—8 din legea compt. Stat. 2371

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se serv esc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER“

Societate Anonimă
SIBIU.

Livrează prompt:

Motoare de benzină cu feresirău circular Sfărâmătoare simple și dubie de porumb cu ventilator precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-1

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Băncii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenuchel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **foaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este mică pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn. Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** la diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE. Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mărituri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email inalterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Conflictul de la Curtea regală sârbească

Conflictul dintre regele Alexandru și Principele Gheorghe. Aplanarea

Conflictul personal dintre regele Alexandru al Serbiei și fratele mai mare al acestuia, Principele Gheorghe, a stârnit o vie senzație în toate țările străine, iar în regatul sârb, o agitație, care putea să ducă la rezultate primejdioase pentru statul vecin.

Într'adevăr, Principele Gheorghe devenise în ultimul timp, persoana în jurul căreia se grupeseră toți nemulțumiții din Serbia, fie militari, fie oameni politici.

De asemenea principele Gheorghe era simpatizat și de fruntașii noilor provincii alipite, care nutreau speranța că cu concursul său, se va întrona o eră de egalitate cu vechiul regat, în aceste provincii. Invalizii de război, cari s'au abținut demonstrativ dela serbările celo Cumanovo, se grupaseră în jurul fostului moștenitor al tronului.

Atitudinea împăciuitoare a Regelui

Avându-se în vedere popularitatea de care principele Gheorghe se bucura în rândul maselor, conflictul său cu regele Alexandru, isvorât din neînțelegeri personale și de mică importanță, s'a transformat într'o serioasă criză politică.

Numeroasele încercări făcute de regele Alexandru pentru a se împăca cu fratele său, au rămas fără rezultat. Principele Gheorghe continua să afișeze idei ultra-liberale și atacă în mod public pe rege, dinastia din care face parte și guvernul.

Săptămâna trecută principele a publicat o scrisoare în ziarul Epoca prin care ataca cu violență pe rege și guvern. Ziarul a fost însă confiscat din ordinul ministrului de interne.

Convocarea unui consiliu de coroană

Față de această atitudine și având-se în vedere pericolul ce putea surveni din cauza grupării în jurul principelui Gheorghe a nemulțumiților din armată, s'a hotărât în mod definitiv convocarea unui consiliu de coroană, care să tranșeze definitiv acest penibil conflict.

Regele Alexandru care a păstrat continuu o atitudine mai mult ca împăciuitoare, opunându-se categoric să se ia măsuri de ordin represiv contra fratelui său, dorea ca pretențiunile principelui Gheorghe să fie satisfăcute. Ținând seama de dorința expresă a Suveranului consiliul de coroană dorea să satisfacă integral pretențiunile principelui, sub o formă care să pară că el a capitulat, îm ăcându-se astfel toate exigențele.

Principele Gheorghe, care se afla în jenă financiară, își vânduse toți caii, între care și acela cu care a făcut campania și a fost rănit.

Cererile principelui George

Conflictul existent între regele Alexandru și principele Gheorghe, nu avea caracterul ce i se atribuia în străinătate. Principele Gheorghe nu revendica tronul, la care renunța formal, dar ceru să i se mărească apanagiul; ce i se cuvine ca fiu legitim al defunctului rege Petru; să fie liber să locuiască unde voește și se fie reintegrat în rândurile armatei, rămânând să se bucure și pe viitor de privilegiile ce acordă Constituția membrilor familiei regale.

Spre marea satisfacție a tuturor oamenilor de ordine din Serbia, conflictul acesta a fost însfârșit închis. Într'adevăr Luni 13 Noembrie, seara, consiliul de coroană, întrunit pentru a da o deslegare diferendului dintre rege și principe, a închis chestia cu ușurință, citindu-se doar textul scrisorii Principelui Gheorghe adresată regelui Alexandru.

Această scrisoare este de fapt capitulația Principelui, care își exprimă prin ea, regretul pentru purtarea avută față de rege și pentru toate atacurile duse împotriva lui, obligându-se să se supue întru totul clauzelor din statutul casei regale, statut care de altfel poartă și iscălitura Principelui.

Și astfel, incidentul care apăsa în mod dureros asupra țărei, este astăzi definitiv aplanat. Toată presa și opinia publică sârbească salută cu cea mai mare satisfacție această soluție fericită.

Eftenirea traiului

D. ministru de Industrie Sassu, în dorința de a se evita orice interpretare falsă, a comunicărei ce d-sa a făcut, acum câteva zile, reprezentanților presei asupra problemei traiului, revine prin ziarul „Dimineața" cu câteva lămuriri asupra acestei chestiuni.

D-sa arată din nou, servindu-se tot de prețurile diferitelor alimente în diverse țări, că la noi, fiindcă suntem o țară producătoare, costul vieței e mai eftin.

Totuși, alimentele sunt destul de scumpe pentru a face viața extrem de grea: salariaților și micilor rentieri.

Cum ar putea fi ajutați aceștia? D-l ministru preconizează câteva măsuri, pe cari le înregistrează cu titlu de document.

Iată acele măsuri:

1. Să nu se mai dea cu preț maximal carne decât claselor nevoiașe;

2. Din mărfurile importate să se rezerve și să se dea cu preț redus aceloraș clase;

3. Prețurile maximale pe produsele din țară să se aplice numai cantităților destinate consumului salariaților;

4. Mărfurile destinate aprovizionărei salariaților să fie transportate cu tarife mult reduse;

5. Fermele statului să fie obligate a cultiva zarzavaturi, pe cari să le dea spre desfacere, cu prețuri reduse, magazinelor salariaților;

6. Pentru locuințele salariaților se pot obține cu prețuri reduse materialele necesare dela industriile noastre de var, ciment, cărămidă, cherestea și fier.

Criza politică din Germania

— Demisia guvernului Wirth — Cauzele demisiei — In ce condițiuni ar putea guverna viitorul cabinet —

O telegramă laconică ne-a adus știre, că socialiștii germani refuzând să admită participarea partidului popular la coaliția guvernamentală, cancelarul Wirth s'a văzut nevoit să demisioneze cu întregul cabinet.

Demisia cabinetului Wirth nu vine pe neașteptate; criza guvernamentală e de mult latentă la Berlin și izbucnirea ei suferise o întârziere numai din cauza recentelor negocieri cu comisiunea reparațiunilor din Paris.

Prăbușirea catastrofală a mărcei și enorma scumpire a traiului rezultată dintrînsa creaseră o atmosferă de nemulțumire generală la care s'a mai adăugat și insuccesul guvernului în tratativele cu comisiunea reparațiunilor. Toată lumea era de acord ca guvernul Wirth nu mai este în măsură să facă față situației și că trebuiesc aduși la cârma statului oameni noui, în special reprezentanții forțelor economice ale Reichului.

Ținând seamă de aceasta, cancelarul Wirth convocase pe fruntașii partidelor pentru a negocia cu ei remanierea ministerului său prin introducerea unor personalități din lumea financiară și industrială. Social-democrații se declară în favoarea acestei soluții cu condiția ca aceste personalități să nu aparție partidului popular, întrucât refuzau o colaborare fățișă cu acest partid. Insă partidul popular, care urmărea crearea unei mari coaliții a partidelor, revendica pentru sine o situație puternică în sânul guvernului. Față de această atitudine a celor două partide mai puternice, nu i a rămas guvernului decât să demisioneze.

Viitorul guvern va fi deci un guvern de dreaptă în care se va simți mai ales influența lui Hugo Stinnes. Un astfel de cabinet însă va avea de contat cu opoziția social-decmocrației unite și nu e probabil că va putea obține majoritatea în parlament. Se poate însă ca el să se poată menține un timp, cum a fost pe timpul cancelariatului lui Fehrenbach, când guvernul, deși era în minoritate, s'a putut totuși menține din cauza neutralității binevoitoare observată de celelalte partide.

Declarațiile lui Izmed pașa

Paris. — Izsmed pașa, șeful delegației de pace kemaliste, înainte de a pleca din Paris la Lausanne, a primit pe corespondentul lui „Matin" și i-a declarat, că Turcia n'ar vedea cu ochi buni amânarea conferinței de pace, pentrucă dorește pacea cu toată sinceritatea, mai cu seamă că în urma armistițiului nesiguranța a produs o tensiune serioasă peste tot. La Constantinopol primejdia e mare și marile puteri n'ar face rău, dacă, după ce au recunoscut odată că Constantinopolul trebue retrocedat Turciei, și-ar ține în sfârșit promisiunea, în care caz guvernul turcesc va ști să mențină ordinea.

Guvernul din Angora dorește relațiuni amicale cu aliații, dar aceștia trebue să recunoască, că nu pot să trateze Turcia ca pe o colonie. Turcia e o țară independată, ea va discuta cu aliații dela egal la egal.

Interviewul acesta s'a dat după ce conferința dela Lausanne a fost amânată. Din pricina aceasta delegatul care a declarat, că tărăgănarea aceasta se impotrivește temperamentului său de oțean și se simte din cauza acesta asemenea aceluia, care a fost tras într'o cursă.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorați săi abonați că
dela 1 Decemvrie 1922

a aranjat in centru un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 663 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marti 2[1] Noembrie 1922

Infrățirea

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA[illegible] 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMI[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]TI A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Regimul exportului de vite în România Mare

Exportul de vite cu sistemul contingentării. Marile avantagii ale acestui sistem. Comparație între regimul exportului sub guvernul Averescu și regimul exportului sub guvernul actual. Exportul și eftinirea traiului

De vorbă cu Dl V. Sasu, ministrul industriei și comerțului

Exportul de vite fiind o chestiune care interesează cu deosebire viața economică a Ardealului și având prilejul să stăm de vorbă cu dl V. Sassu, ministerul industriei și comerțului, dsa a binevoit a face următoarele declarații în această chestiune pe care le împărtășim cititorilor noștri.

— In chestia exportului de vite, am cerut și am obținut din partea întregului guvern fixarea regimului de export cu contingentarea. Acest regim, dacă e aplicat cu cinste și cu regularitate, am convingerea că este, pentru nevoile noastre actuale, sistemul cel mai ideal.

— Care sunt însușirile și avantagiile acestui regim.

— Exportul de vite cu contingentarea armonizează și satisface cele patru interese diferite și uneori divergente: a) interesul economilor de vite (producătorii, crescătorii); b) interesul statului: c) interesul exportatorilor și d): interesul consumatorilor.

Interesul crescătorilor este satisfăcut prin faptul că permițându-se exportul se valorifică în modul cel mai rentabil creșterea de vite stimulându-se și încurajându-se această importantă bogăție națională, care, mai ales în Ardeal, constitue una dintre însemnatele bogății ale populației rurale.

Interesul statului se satisface prin faptul că exportul ne dă posibilitatea să ne îmbunătățim valuta prin pomparea din străinătate a leilor noștri. In al doilea rând asigură pentru țara noastră, în lupta viitoare economică care va fi din cele mai mari și mai primejdioase, poziții dominante pentru economia și comerțul nostru.

Exportatorii, bine înțeles e vorba de comercianții calificați ca atare, prin libertatea exportului se formează și se consolidează ca o clasă respectabilă și utilă menită să facă legătura între piețele noastre și cele străine.

Am spus că în acelaș timp se satisface și interesul consumatorilor, de care trebuie să ținem seama mai ales în scumpetea aceasta, și îi satisface, pentru că pune la dispoziția orășenilor o carne bună și eftină.

— *In ce constă mecanismul acestui sistem de export?*

— „Mecanismul acestui sistem este așa fel alcătuit în cât ține seama în mod armonios de toate aceste patru interese importante care, dacă n'ar fi cuprinse în același regim, ar putea să ajungă la o luptă inegală, primejdioasă și chiar fatală pentru unele din ele.

Venind în capul departamentului, am oprit funcționarea sistemului de libertate absolută a exportului înlocuindu-l cu sistemul contingentărei supus următoarelor norme care formează legea actualului regim:

1. Nu se poate exporta deât ceia ce prisoseste peste satisfacerea nevoilor interne
2. La orice avantaj de export să corespundă un avantaj pentru consumul intern.
3. Auorizațiile de export să nu se dele decât producătorilor și comercianților calificați, înlăturându se cu totul intermediarii de orice soiu.
4. Aceste autorizații să nu aibă un caracter individual și să nu formeze nici un obiect de trafic.

Potrivit acestor norme, am dat decizia cunoscută din 5 Mai a. c. în urma căreia ministerul de industrie și comerț a încetat și în aceasta materie să mai fie o sursă de câștiguri ilicite pentru samsari.

De unde, sub regimul vechi, ori și ce om de pe stradă care avea agrementul unei protecții putea să dobândească dela minister ca dela un bâlciu, autorizație de export fără să dovedească calitatea sa de producător sau de comerciant, în sistemul meu, această anomalie descurajatoare pentru producătorii și comercianții cinstiți a fost oprită, pentru că am interzis ca ministerul să mai libereze autorizații individuale, neluându-se în seamă decât cererile producătorilor organizați în asociații sau sindicate profesionale care să dovedească calitatea lor prin actele oficiale de constituire. Pentru celelalte cereri ale producătorilor și comercianților calificați dispoziția mea i-a obligat să se adreseze comisiei județene de sub președenția prefectului respectiv, singura în stare să cunoască și calitatea petiționarului și veracitatea existenței vitelor în localitate a cotelor pentru consumul local. Aceste comisiuni trimit prin prefectul lor tabloul de toate cererile acceptabile, pe care ministerul le aprobă

După aprobarea în principiu, exportatorii sunt obligați, ca într'un termen de o lună să transporte și să lase în orașele destinate de minister cotele pentru consumația orașelor în care criza alimentară e mai mare. De obiceiu o jumătate din cotele fiecărei cereri de export se rezervă localității unde se găsesc vitele.

Aceste cote se dau de exportator cu un preț maximal de 4—5 lei kgr. la carnea de vită și 5—6 la carnea de porc.

Iată mecanismul care, mișcându-se regulat, satisface toate interesele de care vă vorbeam mai sus.

Din nefericire, s'a constatat că nu toți din cei chemați a funcționa în acest mecanism și-au făcut în mod conștiincios datoria, fapt care a dat loc la unele fraude de natură a înlătura eficacitatea acestui regim și chiar de a-l compromite.

In ce mă privește, domnul meu, sunt convins că nici un progres social nu poate avea loc fără un progres moral. Am luat cele mai riguroase măsuri pentru cercetarea și pedepsirea celor căzuți în vină, fără a ține seamă de situația lor socială sau de culoarea lor politică.

Puținele cazuri de fraude au fost însă speculate de către opoziție care, în pasiunea ei oarbă, a căutat să profite de fiecare prilej pentru a compromite sistemul.

Îm place să cred că acțiunea n'a întârziat pentru că lumea conștientă înțelege că nu există nici o instituție în care să nu se găsească și oameni rătăciți.

Din cauza vre unui învățător netrebuic, nu trebuie dărâmată școala, sau din cauza unui popă beți nu trebue dărâmată biserica.

In general, eu cred că dacă s'a făcut un abuz de export, el s'a făcut în timpul libertății lui desfrânate.

Față de numărul cel mare de vite pe care îl are țara, cred că nu este bine a se opri în mod absolut exportul, ci el trebuie reglementat astfel cu cele patru interese de care am amintit mai sus să fie în mod rațional satisfăcute.

Dacă organele administrative, chemate a pune în plicare regimul actual, ar fi pătrunse de spiritul datoriei, exportul ar putea continua cu sistemul actual și el ar da roade din cele mai frumoase.

Exportul sub regimul guvernului Averescu

Guvernul Averescu a ținut mai mult de un an porțile exportului complect închise, aducând prin aceasta pagube incomensurabile pentru economia de vite, mai ales în Banat și Ardeal. Ajunsese vitele să se vândă pe un preț derizoriu, iar sătenii aruncați pe drumuri.

La protestările legitime ale deputaților ardeleni și bănățeni, guvernul Averescu a deschis, când în extrema opusă, adică fără a se îngriji de loc de nevoile de consum ale orașelor noastre.

Câștigurile fiind mari, fiindcă piețele străine erau cu totul lipsite de carne, s'au făcut atunci din export afaceri mari și scandaloase

Efectele acestei orgii n'au întârziat să se arate. O criză alimentară a început să se pronunțe mai ales în orașele mari din Ardeal, de unde exportatorii privilegiați au ridicat stocuri însemnate de vite.

— *Domnule Ministru, în ultimul timp s'a discutat mult prin consiliile de miniștri chestia scumpetei traiului. Ce ne puteți decaara în această chestiune?*

— Pentru rezolvarea problemei eftenirei traiului, sistemul actual de export ar servi de minune, dacă cotele rezervate consumului intern ar fi bine utilizate.

In special pentru îmbunătățirea soartei funcționarilor, intenționez ca o bună parte din aceste cote să le destinez pentru cooperativele și magazinele de consum ale funcționarilor. E recomandabil ca acești robi ai birourilor să nu se mărginească numai în a se agita și țipa împotriva scumpetei ci să se asocieze pentru a organiza magazine de aprovizionare.

Pentru a ajunge la ieftinirea reală și generală a traiului, trebuie ca toți să facem sforțări pentru ca producția țărei să fie mărită și circulația ei asigurată.

Toate categoriile sociale trebuie să se pătrundă de acest adevăr. Toți trebuie ca în liniște, cu răbdare, pe tăcute, să muncim pentru realizarea acestui scop.

Orice alte măsuri politicești sau agitații cetățenești în această materie, vă asigur, nu fac două parale.

Deci, domnul meu, să muncim din greu cu toții și să fim cu toții cinstiți în acțiunile noastre, căci numai așa vom putea învinge, — au fost ultimele cuvinte ale dlui ministru Sasu.

Șt. Paul.

Reorganizarea economiei din provinciile alipite

Economia națională din Ardeal trăiește încă sub regim strein. Rolul Băncei Naționale în trecut și în viitor

Pornind de la ideia că refacerea economică și financiară a unei țări trebuie neapărat să se lizuie pe propriile ei puteri, vom ajunge la concluzia firească, că rezultate positive în această direcție, nu pot fi atinse de cât dacă viața economică a acelei țări are la îndemână creditul necesar desvoltărei ei.

Referindu-ne la țara noastră în actuala ei fază de refacere, cu atât mai mult se impune ca în mersul către normalizare să fie călăuzită de principiul „prin noi înșine", cu cât înainte de războiu urmând această cale reușiserm să întemeiăm vechiului regat o stare economică dintre cele mai înfloritoare.

Dar, pentru ca să obținem asemenea rezultate este nevoe nu numai de o pricepere necontestată din partea conducătorilor, ci se impun neaparat și mijloace de realizare. Din acest punct de vedere, de sigur, că într'o țară ale carei tendințe se îndrumează numai în direcția refacerei, rolul de căpetenie îl joacă creditul.

Nu mai puțin de folos a fost Banca Națională statului român și în perioada de la războiu încoace. Succesul campaniei de la Tisa, unificarea monetară, ca și ștergarea urmelor apăsătoare din punctul de vedere economic al ocupației inamice, se datoresc tot sprijinului financiar acordat de Banca Națională.

In prezent când toate gândurile și toate silințările noastre se îndreaptă asupra mijloacelor ce trebuiesc găsite pentru consolidarea țărei, tot Banca Națională va fi instituțiunea pe al cărei credit bizuindu-ne, vom reuși în realizarea țelurilor noaste. De aceia consolidarea țărei, trebuie să meargă par lel cu aceia a creditului public și privat.

Constatările făcute în teritoriile din nou alipite și mai ales în Ardeal, din punctul de vedere economic, dovedesc o stare de lucruri dintre cele mai precare. In Basarabia creditul necesar economiei naționale nu există aproape de loc. O singură sucursală a Băncei Naționale înființată la Chișinău, este în imposibilitate să facă față tuturor nevoilor, cu atât mai mult, cu cât lipsa mijloacelor de comunicație se opune la stabilirea unor puternice legături financiare cu centrul basarabean.

In Ardeal și Bucovina deși există în majoritatea orașelor sucursale de ale Băncii Naționale, totuși ele sunt insuficiente și neîndestul alimentate, din care cauză economia națională din aceste provincii este nevoită să apeleze la sprijinul capitalului strein. In adevăr, cu deosebire în Ardeal rețeaua financiară a stăpânitorilor de eri este încă în ființă și caută pe de o parte să păstreze în mâna ei piața financiară, iar pe altă parte nu numai să controleze întreaga mișcare comercială și industrială, dar chiar întreaga viață economică de dincoace de Carpați.

In asemenea condițiuni, este evident, că toate încercările ce se vor face cu scopul de a trezi la viață națională economia Ardealului, dacă nu vor fi paralizate complect, în orice caz se vor lovi puternic în mersul lor normal.

De aceia, se impune numai decât ca în cel mai scurt timp Statul român să instituie în provinciile din nou alipite o întinsă rețea financiară națională, fie pentru aceea a creditului comercial, industrial și agricol, căci numai în felul acesta vom păstra și de aici înainte neatârnarea financiară, pe care această rețea o asignase vechiului Regat.

Prin urmare, Statul azi ne mai cerând Băncii Naționale credit pentru dânsul, toată grija și toate mijloacele trebuiesc să meargă în direcția atribuțiunilor normale ale unei bănci de emisiune, adică ale vieței economice propriu zise.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Avem și noi Zachii noștri

Acum mai bine de vre-o săptămână, a avut loc adunarea avocaților din Cluj, cu care prilej, se știe, câțiva membri ai baroului, cari în același timp sunt și membrii partidului național s'au arătat foarte nemulțumiți de activitatea magistraților veniți din vechiul regat. In schimb, aceiași avocați au avut cuvinte foarte frumoase pentru magistrații unguri.

Presa maghiară s'a folosit de aceste aprecieri pro și contra, făcute în grai românesc și s'a grăbit să le umfle.

Insă nu trebue să aducem pentru o învinuire pressei maghiare, cum făcea un confrate deunăzi.

Căci, „pune-te un moment în locu-i", vorba unuia din poeții satirici ai „Hienei."

Închipuiți-vă că Ardealul ar fi tot sub stăpânire ungurească și că presa română din Ardeal ar avea doar „puțina" libertate, pe care o are azi presa maghiară la noi. N'ar fi nevoie de mai multă!

Ei bine, admiteți prin absurd că avocații unguri ardeleni, s'ar fi pronunțat despre magistrații veniți de peste Tisa; tot așa ca amicul d. Zachy, despre cei veniți de peste Carpați.

Nu-i așa că am fi îngroșat și noi cuvintele Zachy-ului unguresc, comentându-le cu mare lux de amănunte și deducții și că am fi apreciat cu multă simpatie obiectivitatea opiniunilor acestui specimen, pe care în fondul nostru sufletesc l'am fi dispreț profund.

Căci trebuie s'o recunoaștem: din motive mai puternice decât simțimintele noastre, suntem nevoiți adesea să privim cu simpatie pe cei mai ticăloși dintre noi.

In linii mai largi, închipuiți-vă bună oară primirea colonelului Șturza în Germania. Ce frumos îl va fi salutat pe el presa germană a doua zi după dezertare.

Și cu ce osanale nesfârșite l-ar fi primit dacă îsbutea să le aducă și vre-un folos de pe urma trădărei sale!

Și nu numai presa. Dar și oficialitățile. Ei bine credeți că a fost vre-unul, dintre cei ce i-au întins mâna cu afabilitate afectată, care să nu fi încreștit puțin buzele de scârbă sau să nu-și fi șters mâna de batistă, pe sub ascuns?

Generalul Șturza este însă o chintesență. In proporții mai reduse cei, care-i seamănă roiesc în jurul nostru. Să-i numim cu un singur cuvânt: Zachii noștri.

E un produs al Ardealului. Să fiu iertat. Un produs al partidului național.

Incompleți din născare pentru a-și croi o talmă printre români, provoacă hilaritatea admirativă a ungurilor.

Și cu asta, micii Zachii își așternu prestul de înfrare pe treptele comitetului celor de o sută.

De unde să-și recruteze Hațeganii și Botiii regatbelofobi, demnii urmași, decât din straturile micilor Zachi, din straturile micilor candidați de ... partizani ai d-lui Maniu?

Sunt în același timp și candidați de avocat. Uneori chiar avocați, cu titlu de doctor, cu șapte ani stagiu etc. ...

Și totuși pierd procesul.

Acum judecați și dumnevoastră, luminați cetitori:

Titlu de doctor — titlu de doctor; șapte ani practică, șapte ani practică . . .

Și încă la cine? La constituționalistul Bolă, la juristul Hațiegan sau la mai cine știe ce somitate universitară!

Și totuși să peardă procesul!

Nu zău: magistrații vechiului regat, merită mai rău decât atât . . .

Nomo Filax.

Jubileul de 30 ani al lui Gorki

La 25 Septembrie cr. s'au împlinit 30 de ani, de când Maxim Gorki și-a început activitatea literară. După cum se știe M. Peskov (acesta este numele adevărat al autorului) s'a produs pentru întâia oară în Caucas. La 23 Septembrie 1892 Gorki a publicat întâia sa povestire „Macar Curda" în numărul 242 al revistei „Gavkaz". In scrierea acestei opere profesorul lui Gorki A. M. Kaluzni, are un mare merit.

Gorki făcuse cunoștință cu acesta la Tiflis și i-a povestit o istorie, pe care o auzise odată dela un țigan bătrân. Kaluzni a închis pe Gorki într'o odaie și l-a făcut să așternă povestirea pe hârtie și așa a fost scrisă prima lucrare literară a lui Gorki. Au trimis-o apoi anonim redacției numitei reviste care răspunzând că nu poate publica o bucată fără iscălitură, Peskow, după sfatul profesorului său, iscăli povestirea cu numele de Maxim Gorki.

De ce se duce femeea la teatru

— Observațiile unei englezoaice —

Grabbe a afirmat odată că faima exterioară a unui artist o fac aproape întotdeauna femeile, și că poetul care nu place femeilor nu poate să se afirme de cât foarte încet.

Este această afirmare adevărată sau nu, e, în ori ce caz foarte probabil că părerea sexului frumos trebue să fie hotărâtoare în această privință la teatru.

Cu psihologia spectatorilor femenini se ocupă o englezoaică. Ea spune că „o privire acuncată în lumea teatrală londoneză, va convinge pe toți că femeile sunt mult mai numeroase ca vizitatoare ale teatrelor, mai ales la locurile eftine.

Teatrul este pentru femei o mult mai mare necesitate internă de cât pentru bărbați. Ele au însă foarte rar tot atât de mulți bani pentru distracții ca bărbații și din cauza aceasta populează locurile eftine.

Directorii de teatre cari știu că bărbații sunt cei cari pot plăti mai mult, aleg mai mult piese cari sunt pe placul bărbaților, cu toate că femeile ocupă în majoritate teatrele.

Bărbatul caută de obicei, la teatru o distracție ușoară. Ocupațiile sale zilnice fac mai mult apel la spiritul său de cât la femei.

Femeea are în genere o ocupație monotonă, are mai mult de lucru cu mâinile și astfel gândurile ei sunt libere pentru a se putea deda la visurilor.

Când se duce la teatru ea nu are distracție ci încordare; voește să i se biciuească nervii. Ea este mai pretențioasă asupra piesei ce se joacă și asupra interpretării și dorește „senzații". Dacă plânge câteodată la teatru, aceasta nu însemnează că este neapărat sentimentală. Dorință ei este să fie eroina piesei în realitate.

Acasă și la lucru se vede mereu în rolul principalei interprete, indiferent dacă piesa se termină în mod fericit sau tragic.

: Citiți Infrățirea :

Culisele?

Azi a apărut primul număr din **Culisele**, mare revistă ilustrată, de teatru, muzică, artă, de sub direcția d-lui Leonard Paukerow.

Din cuprinsul revistei relevăm:

Vorbesc directorii de teatru: Al. Mavrodi, Z. Bârsan, Popovici Beyreuth, Toni Bulandra, Livescu, d-na Elvira Popescu, dr. Eugeniu Ianovici, maiestru Georgescu.

Ce ne spune ministrul artelor, d. Banu.

Catre intelectualii romani de scriitorul ungur Ignotus.

Teatrul pentru multime de profesorul univ. N. Ghinlea.

Publicul nostru, de profesorul univ. G. Oprescu.

Gorki a cazut la Cluj și multe alte articole întrebări indiscrete, vești și povești, caricaturi admirabile și peste 20 ilustrațiuni.

Eleganta revistă, de 24 pagini costă 6 Lei.

Redacția și administrația: CLUJ, Piața Unirei 5. 2363

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Specula si... femeile

In lupta contra speculei s'a apelat la tot soiul de elemente: la autorități, cu prețuri maximale, la cooperative de consum; la urcarea lefurilor, ba chiar și la afurisirea speculatorilor prin predice religioase după cum s'a făcut în Franța și cum ar fi bine să se facă și la noi...

Un singur element s'a uitat însă, și acela ar putea să facă mult, poate mai mult chiar decât întreaga grămadă de factori citați...

Este elementul femeesc.

Credința — se zice — mută munții din loc; — femeea, dacă ar vrea, ar muta cu siguranță mințile, hrăpărețului din câmpul jăcmăniei în câmpul omeniei.

Foarte ușor și foarte simplu, — numai vrere să fie.

Pentru aceasta în primul loc trebue să se reducă luxul.

Luxul nu este patrimoniul unei singure categorii. El e general — e drept — luând nuanțe și forme după posibilitățile materiale, năravurile și pretențiile fie cărei clase sociale.

Dar este un adevăr neîndoios că cei de sus dau tonul și cei de desupt n'au altă ambiție decât să imite, când pot, pe cei din frunte.

In România luxul era disproporționat și înainte vreme. In zilele noastre — cu toată scumpetea — el se etalează și mai abitir.

O doamnă de origină străină, după vizitarea Bucureștilor, îmi împărtășia observația că răsfățătoaree bogație de toilete văzută în Capitală a numit-o până la perplexitate.

In Viena — doamna era germană — nici în timpurile de belșug dinaintea războiului nu mi-a fost dat să admir așa risipă de lux ca la d-voastră!

Și păstrând proporțiile, constatarea aceasta e aplicabilă ori unde la noi.

Garderobele cucoanelor trebuesc refăcute ori chiar înlocuite veșnic cu altele noi. Iar adeseori numai refacerea toiletelor costă cât nu costa odinioară o rochie noui-nouță! Alte categorii sociale trăind alături cu cele sus numite — stau cu ochii țintă la „doamne"; și le maimuțăresc cum se pricep mai bine.

Iar din treaptă în treaptă merge influența până în țărănime.

Daloria sugrumării speculei, prin sugrumarea luxului deplasat, cade în sarcina fruntașilor. Ei să fie pildevii de cumpătare și modestie ca apoi imitarea să se lățească până jos.

Aici femeea ar avea un mare rol de îndeplinit. In lupta dintre capital și muncă, greva muncitorească e o armă de temut pentru capitalul adversar, care armă în foarte multe cazuri câștigă victoria.

In relațiile dintre cumpărători și vânzători, femeile trebue să introducă această armă și în scurt timp cerbicia speculanților va fi înfrântă.

Un grup de inițiativă, compus din femeile cele mai bine situate materialiceșce și din cele mai intelectualizate să ia hotărârea nestrămutată ca timp de câte-va luni toate femeile să se mulțumească cu garderoba avută acum.

A se abține cineva dela plăcerile modei câteva luni, nu cred să fie mare lucru.

Sânt persoane cari dau pilda abnegației o viață întreagă. Să se resemneze și elegantele noastre un scurt timp, pentru binele comunității.

Iată-vă înșiruite deci, cuconițelor, în grupuri. Faceți câteva întruniri publice invitând femeile de ori ce treaptă socială. Vorbiți inimos și convingător și sfătuiți auditorul să urmeze lozinca voastră. Fie-care din ascultătoare să devie la rându-i propagandistă: în cercul rudelor, cunoscuților, amicilor—de ambe sexe — să răspândească cuvântul de ordine.

Prăvăliile de manufactură și mode golite de cliente și clienți — bărbații trecând și ei în tabăra noastră — vor schimba dela primele zile fața vitrinelor. Anunțurile de reduceri de prețuri vor apărea pretutindeni.

Câștigurile fabuloase ale vânzătorilor vor face loc unor câștiguri potrivite. Când speculanții, văzând că nu-i de glumă, s'ar fi cuminți, începeți a târgui, dar prevenindu-i că, de îndată ce s'ar încumeta să spolieze iarăși lumea — greva cumpărătorilor va ști să le pareze lovitura....

In ceea ce privește hrana, lucrul e mai greu ceva. Cu o haină chiar ponosită umbli multă vreme. Dar de hrana zilnică nu te poți însă lipsi.

Totuși ar exista și aici o grevă salvatoare, pe care aș numi-o greva... cumpătării!

Când ne încolțise dușmanul, încercuindu-ne în Moldova, vă aducăți aminte ce șir lung de vreme ne-am alimentat prost, și cantitativ și calitativ. Am ieșit totuși cu fața curată din silnica încercare.

Departe de mine gândul de-a vă recomanda, dragi surioare, subalimentația de pe vremea aceea, ci numai evitarea unei supra-alimentații. Să ne mulțumim cu o hrană rațională. La ce atâtea ceaiuri, atâtea serate, atâtea ospățuri!?

Insuși masa zilnică să fie strict reglementată. In oraș, gospodarii și gospodinele să evite cafenelele, cofetăriile, bodegele... unde toate sunt mult mai scumpe decât dacă ți le-ai prepara acasă.

Becherli, forțați să mănânce în oraș, să fie și ei cumpătați renunțând la articole, de cari, la o adica, s'ar putea lipsi: alcoolurile, cafelele negre, prăjituri, aperitive...

Târgutorii din piețe devenind mai calculați, consumatorii din localurile publice micșorându-și numărul și cumpănindu-și poftele — vor veni de hac lăcomiei hrăpăreților și în direcțiile acestea.

Doamnele ce și-ar asuma organizarea grevei cumpărătorilor și consumatorilor și-ar găsi răsplata în recunoștința largilor pături omenești.

Pilda s'ar întinde și în alte localități... Lațul speculei s'ar destrăma, dându-ne putința să răsuflăm mai liber.

Lelia

Cronica politică

In urma ruperii tratativelor cari s'au urmat între partidul național și partidul țărănist, ambele grupări au publicat comunicate prin cari explică fiecare după interesul său cauzele determinante ale rupturii.

Partidul național a dat un comunicat în care, între altele, spune:

„Partidul țărănesc însă dorea o legătură mai strânsă, mai durabilă și mai obligatoare, care să se extindă și peste timpul când parlamentul liberal va fi dizolvat. Aceasta însă, implica în sine o obligație de colaborare la guvern și în împrejurările politice date, excluderea altor forțe politice dela o colaborare pentru întronarea unui parlamentarism adevărat. Pentru aceasta conducerea partidului național român n'a putut accepta nici una dintre propunerile alternative ale partidului țărănesc, ci prin solia dusă de dl Voicu Nițescu a propus persistarea pe lângă planul inițial, pentru colaborare în opoziție."

Ca răspuns la aceste afirmațiuni, partidul țărănist dă la rândul lui un comunicat, publicat în „Aurora", prin care le dezminte categoric, în termenii următori:

Suntem autorizați a afirma că nu numai că partidul țărănesc n'a făcut vre-o asemenea propunere partidului național, dar, în ambele proecte de acord, a prevăzut precis că guveruul ce urmează a se institui după alegeri, făcute sub garanții de libertate, nu poate să fie de cât o emanațiune a raporturilor de forțe existente în parlament.

De altmintreli, când vom publica proectele de acord, propuse de partidul țărănesc, se va vedea limpede pentru ce nu s'a ajuns la înțelegerea așteptată cu partidul național."

Și acum pe cine să credem? Țăraniștii spun una iar partidul național exact contrariul. Pare totuși mai aproape de adevăr comunicatul partidului țărănist. Acesta cuprinde în ultimele-i rânduri o amenințare la adresa partidului național. Așteptăm să vedem destăinuirile țăraniștilor care poate vor lămuri toate cauzele rupturii. Oricum ele vor fi interesante pentrucă vor vădi mentalitățile celor două partide „democratice". Este sigur că o polemică pătimașă se va încinge în jurul lor în ofic oasele respective.

Moșiile din România ale primului ministru maghiar

Comisia agrară din Târgu-Mureș a adus acum o hotărâre — și hotărârea aceasta a fost admisă și de cea de a doua instanță — într'o chestiune, a cărei readucere în discuție nu poate fi pe planul multor politicieni dela noi. Hotărârea aceasta decide exproprierea moșiilor din jurul Târgul-Mureșului ale primului ministru maghiar contele Ștefan Bethlen.

Exproprierea aceasta a format cândva obiectul unor stăruitoare și tainice dis uții în lumea politică, iar presa le-a divulgat spre necaz l guvernului averescan, care urma aceste discuțiuni cu emisarii președintelui de cabinet dela Budapesta.

Pe urmă nu se știe ce s'a mai făcut. S'a vorbit despre vizita primului ministru ungur, despre vânători organiz te în cinstea contelui Bethlen de guvernul Averescan, etc. Chestiunea latifundiilor primului mini'tru maghiar a rămas de-aci încolo sub tăcere.

Apoi, pes e aproape un an de zile, a început să se vorbească că insiste ța despre tratativele avute de partidul național, în zilele revoluției, cu magnații unguri, printre care și actualul prim-minist u al Ungariei.

Am fost s'ngurul ziar, care am atribuit succesul, avut de președin ele consiliului maghiar la guvernul Averescu, acestor tratative începute cu bine decontele Bethlen cu oamenii partidului național.

Acum s'a adus o hotărâre, care nu poate să nu facă sânge rău acelora, cari, favorizând pe președintele consi iului maghiar, au făcut, ca această hotărâre să nu poată fi adusă decât azi, când ei sunt în opoziție. Și credem, că hotărârea aceas'a va fi urmată de discuțiuni, care va pune la punct atitudinea antiromânească a acelor români, cari, în detrimentul patriei și-al țăranilor români, au favorizat în chestiunea a rară pe absentelști și pe cetățenii străini, chiar când aceștia ocupau funcțiuni, de la care emanau toate planurile îndreptate contra siguranței noastre.

Politicianismul și Biserica

Un ziar din București care pentru motive de nepătruns este mai catolic decât Papa, acuză guvernul că a stârnit luptele confesionale în Ardeal, părt nind bise ica ortodoxă și lovind în biserica unită. Guvernul face acest lucru pentru a se răzbuna pe partidul național. Acuzația este atât de șubredă și atât de ridicolă încât n'ar merita osteneala unui răspuns. Dacă totuși stăruim asupra ei, este pentrucă ne prinde mirarea, de unde interesul și dragostea asta a gazetei bucureștene pentru biserica greco-catolică din Ardeal. „Lupta" d-lui Fagure și Honigmann a avut și ea accente de violentă indignare împotriva „atitudinei dușmănoase a guvernului față de biserica unită". Niciodată ziarele acestea n'au manifestat un pic de simpatie pentru biserica ortodoxă și în general creștină. Dar le-a apucat subit o neofitică iubire pentru biserica unită. E o enigmă aci pe care desigur nu ni-ar puteau-o descifra decât d-ul Vaida sau Maniu. Și ne permitem a spune aceasta pentrucă e foarte curioasă apropierea pe care o stabilesc însăși gazetele pomenite, între răzbunarea guvernului împotriva partidului național și prigonirea bisericei unite.

Apropierea aceasta dovedește cum politicianismul partidului național încearcă să alimenteze o luptă între două biserici deopotrivă înconjurate de respectul și de dragostea noastră.

Partidul național incapabil să se adapteze împrejurărilor actuale

Lipsa de cultură românească a conducătorilor actuali ai partidului național și mentalitatea străină a politicei lor. Cum se explică acțiunea dizolvantă a regionaliștilor și autonomiștilor naționaliști. Campaniile antiromânești ale presii și conducătorilor partidului național

— Constatările unui reputat ziarist ardelean —

Activitatea politică a partidului național a fost în coloanele acestui ziar obiectul unei deosebite atenții. Trebue să se știe însă că nu diversitatea opiniilor politice ni-a îndemnat la aceasta, ci o imperioasă necesitate de prevedere. Partidul național intra în viața politică românească cu un trecut glorios pe tărâmul luptelor naționale aci în Ardeal, dar cu o mentalitate străiuă geniului românesc, mentalitate care, timidă la început, a devenit tot mai accentuată în ultimul timp.

Lupta noastră era destul de grea. Singuri la început, trebuia să luptăm nu numai contra partidului național ci în potriva ascendentului pe care îl avea acest partid în Ardeal, prin tradiție. Dar cu cât greutățile se ridicau mai descurajante înaintea noastră, cu atât datoria devenea mai imperioasă. Integritatea teritoală trebuia desăvârșită, iar mentalitatea politică a partidului național constituia un permanent pericol pentru realizarea integrității noastre sufletești.

„Infrățirea" a stat în tot acest timp neadormită strajă a intereselor naționale. Activitatea de invrăjbire a politicei regionaliștilor-autonomiste a fost zi de zi paralizată și demascată opiniei publice a celui nești, iar lupta noastră nu a fost zadarnică. Masele țărănești, a căror conștiință românească a rămas nealterată, ni-au urmat după cele dintâi asalturi, intelectualitatea românească adăpta la o cultură străină și protivnică spiritului nostru s'a lăsat mai greu la început, dar a trebuit să cedeze impulsiei interne acolo unde altoiul maghiar nu a putut să înăbușa cu totul chiemarea sângelui strămoșesc

Astăzi izbânda noastră este întreagă. Conștiința întregului Ardeal a făcut zid contra partidului rămas să se manifesteze potrivnic intereselor românești în cadrul celor 150 de ambiții adunate în comitet executiv Intelectualitatea ardelenească mai vrâstnică, care s'a ținut totdeauna departe de politica militantă a retras tot creditul acordat partidului național, tineretul reacționează puternic contra mentalității închistate dela conducerea acestui partid.

Spre exemplu acum câteva zile „Viitorul" publica un foarte interesant articol al dlui Ion Montani, gazetar distins din falanga de la „Tribuna" de pe vremuri, și fost deputat naționalist în primul parlament al României-Mari. In articolul dlui Montani găsim o admirabilă sinteză a tuturor atirmațiunilor făcute de noi asupra partidului național. Dl Montani este o autoritate gazetărească incontestabilă. — Domniasa a trăit între conducătorii de azi ai partidului național și i-a cunoscut. De câtva timp se ține retras din vălmășagul luptelor de toate zilele, iar perspectiva îl ajută să vadă lucruri cari nouă ni-au scăpat.

Cu privire la structura partidului național și la mentalitatea conducătorilor de astăzi ai acestui partid dsa spune:

„Să lăsăm deci pildele streine. Lipsiți de cultura românească și refractari sintezei politice românești conducătorii actuali ai partidului național din Ardeal nu-și vor însuși niciodată glasul unor adevărați bărbați de stat români.

Și mai departe:

„Toate tragediile familiare, toate suferințele cauzate de război au un singur paratoner: clasa „domnilor", „domnii au făcut bătaia" — și ar mai putea să facă una... Dar prin vălul acestei psichoze tot mai răzbate încă un rest de credință în vechile legende ale conducătorilor din trecut... E un material etic de cel mai mare preț pentru consolidarea sufletească a neamului.

Să ia seama acești conducători!

Asupra acțiunei dizolvante și neromânești a partidului național, dl Montani găsește această dureros de adevărată caracterizare:

„Campania partidului național la țară și prin presă, atitudinele straniі și declarațiile de fiecare zi, încep să ia proporțiile unei calamități naționale, unei primejdii prea serioase decât să nu se îngrijoreze toți câți mai simt o cât de mică îndatorire intelectuală și morală față de România întregită.

In perioada, când această România trebuie să dea globului proba ei de rezistență și vitalitate, în niște vremuri când spectrii atâtor primejdii se desinează pentru toată lumea, partidul de la Cluj a găsit potrivit să agite spre București întregul arsenal de arme al dușmanilor noștri.

Dezastruos spectacol!"

Iar în ceea ce privește inconștiența cu care partidul național alimentează uneltirile dușmanilor noștri, dsa face constatări de o precizie imutabilă:

„Cine nu vede primejdia ce se încinge aici lent dar sigur? Azi, mâine guvernul dela Budapesta poate cu inima împăcată să taie din budgetul său horendele sume ce le cheltuiește cu propaganda împotriva noastră, — ne-am însărcinat noi înșine în necugetarea noastră să distrugem acoperișul proaspăt al unității neamului. Din atitudinea mai recentă a concetățenilor noștri maghiari se desprind multe semnificații. Cine din cei ce trăiesc în orașele din Ardeal, n'a observat în contactul social, cu acești concetățeni o înseninare a sufletelor și o manifestă așteptare a unor oameni, cari pândesc para cea coaptă...?

„Patria", oficiosul partidului național (ca să nu mai vorbim și de „Gazeta Transilvaniei", din pietate pentru Gh. Barițiu) e desigur așteptată ca pâinea cea caldă în birourile de presă dela Budapesta. Acest ziar, de trei ani de zile furnizează cu o stupefiantă uitare de sine un material fecund pentru confirmarea — să zicem indirectă — a principalelor teze de propagandă ungarească: unitatea istorică, geografică, economică și culturală a vechii Ungarii, precum și pretinsa ei ascendență de civilizație, drept garanție a unui superior echilibru în centrul Europei. In presa partidului național nu se mai citește de ani de zile un singur rând de osândă la adresa trecutei opresiuni, în schimb această opresiune, devenită un perpetuu termen de comparație, are în toate cazurile câștig de cauză asupra stărilor de astăzi. Cine nu vede, că de aici mai e un singur pas până la apologia fățișă a Ungariei de ieri? Și nu se înspăimântă conștiința domnilor Maniu și Goldiș la gândul, că puținul prestigiu politic cât le-a mai rămas poate să fie alimentat în străinătate tocmai de unguri...?!"

Ne oprim aici. Lipsa de spațiu ne împiedecă să continuăm în egală măsură cu revolta propriei noastre izbânzi. Am fi vrut să fim profeți mincinoși și am vrea să fim măcar în viitor. Trista realitate în care ni se descopere partidul național ne mâhnește nu pentru partidul național ci pentru cel care aparține trecutului nostru istoric. Cât pentru soarta neamului nostru în viitor partidul național s'a declarat nevrednic de orice nădejde, și cu atât mai rău pentru el.

A. R. Gus

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mărositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteior. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

INFORMAȚII

Membrii comitetului județean al partidului național-liberal sunt rugați a se întruni în ședință, în saloanele clubului, Luni, 20 c., la orele 5 seara.

Domnii parlamentari ai partidului domiciliați în Cluj sunt rugați a participa la această ședință.

*

D. S. Desideriu a fost numit subrevizor școlar la Sf. George, jud. Trei Scaune.

*

Ministerul de războiu pune în vedere tuturor comandamentelor, corpurilor de trupă și cercurilor de recrutare să comunice ofițerilor și asimilaților de orice grad, activi și de rezervă, deci rați cu ordinul militar „Mihai Viteazul", că din înalt ordin, sunt invitați să ia parte la prânzul de gală de la Palatul Regal în ziua de 21 Noembrie a. c. la orele 8 jum. seara.

Ținuta de serviciu, în ghete. Pentru ofițerii de rezervă, cari nu au uniformă curată și regulamentară ținuta va fi: frac, cravată albă, decorațiile în mărime regulamentară, mari cruci fără cordon.

Comandamentele corpurile de trupă, serviciile și cercurile de recrutare, vor comunica cel mai târziu până la 17 Noembrie ai c. direct mareșalului Curții Regale, numele ofițerilor, cari au răspuns că pot lua parte la acest prânz.

Pentru fiecare ofițer se va specifica gradul ce avea și corpul de trupă din care făcea parte în momentul decorării adică așa cum este prevăzut în finalul decret de decorare.

*

Întrunirea plănuită pentru ziua de mâine a comercianților în localitate, a fost amânată — după cum aflăm în ultimul moment — din cauza că delegatul Sfatului Negustoresc din Capitală n'a putut sosi la această întrunire.

*

La bodega teatrului din Oradea-Mare s'a comis ieri un furt însemnat. Niște necunoscuți și-au făcut apariția în bodegă, ziua înamiaza mare, și au cerut un articol, care nu exista în bodegă și pentru care au făgăduit o sumă considerabilă. Patronul, pentruca să 'i satisfacă, s'a dus el însuși în oraș, ca să cumpere pentru ei articolul în chestiune. In timpul acesta necunoscuții au spart casa și au furat din ea toți banii, în suma de 50 mii lei. Făptuitorii — doi ucenici au fost prinși și dați pe mâna parchetului.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Centrale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Luni, 20 Octombre, când este onomastica prințului Otto, descendentul răposatului rege Carol al IV-lea al Ungariei și candidatul oficial la tronului maghiar, se vor face serbări grandioase în toată Ungaria, după cum anunță ziarele maghiare legitimiste. In capitală, mai cu seamă, vor fi manifestațiuni în stil mare. La Te-deumul dela Bazilică au fost invitați guvernanții și în sfârșit toate notabilitățile vieții politice și publice maghiare.

Știm, că se vor rosti și cu ocaziunea aceasta discursuri de proslăvire a ideii revanșa de și se va ataca statele succesoare. Manifestațiunile vor fi o nouă dovadă a intențiunilor rele față de vecini ale Ungariei.

Chestiunea drepturilor la tronul maghiar ale lui Otto, a început dealtminteri să preocupe de-acum două-trei săptămâni publicul oficial unguresc. Aceasta, spre a se pregăti din vreme manifestațiunile ce vor avea loc poimâne.

Semnalând acestea, stăruim asupra machinațiunilor ungurești de tot felul, făcute pentru reîntregirea Ungariei.

*

Familie bună primește în cost și cvartir 2—3 băeți de școală adresa Str. Regală 5 parter 3.

*

Solicitat de către u comitet special constituit în Iași, de G. G. Mârzescu, ministrul muncii, a acordat suma de 50.000 lei, contribuție la fondul pentru ridicarea unui monument la cimitirul israelit din acel oraș, pentru eroii evrei ai războiului, înmormântați în acel cimitir.

Precum se știe sunt acolo vreo patruzeci de morminte așezate unul lângă altul, unde odihnesc un număr de medici, avocați artiști evrei, răpuși în cursul și din cauza războiului.

*

Suntem informați că ministerul de industrie intenționază ca fabricile de zahăr să dea pentru funcționari zahăr cu un preț mai redus.

Deasemenea s'a hotărât înființarea oficiului pentru distribuirea zahărului fabricat în țară.

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Unele ziare au publicat știrea că ministerul finanțelor ar fi luat dispoziția ca taxa pe vin să se reducă dela un leu la zece bani de litru. Informațiunea este inexată.

Adevărul este că la ministerul de finanțe se studiază chestiunea reducerei acestei taxe, reducere care nu se poate face însă decât prin lege votată de parlament și în tot cazul față cu prevederile bugetare, reducerea nu s'ar putea face în așa proporțe.

*

Ministerul instrucțiunii a cerut școalelor normale din întreaga țară să înainteze direcțiunei învățământului normal, un tablou de orele vacante în acest învățământ.

*

Intreprinderea de automobile „Centrul" deschide curs de șoferi și conductori pentru domni și doamne cu data de 20 l. c.

Inscrieri se pot face în Str. Ciparia (Heltai) 9.
2359

*

„Triple-sec" *Szikágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.*
2332

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

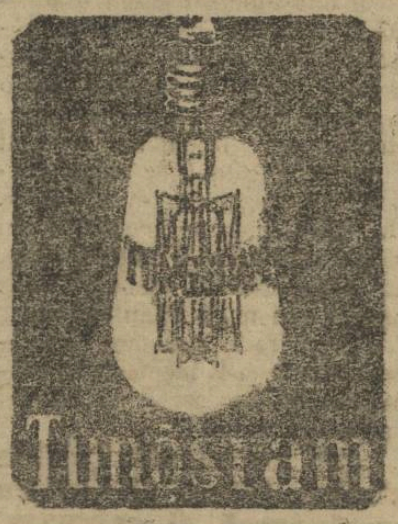

Clujul pe mâna speculatorilor

Cazul hotelului „New-York" —

Oricât de mare ar fi alarma populației din orașul nostru, al cărui drept la viață este înăbușit de lăcomia nesățioasă a speculatorilor mai mult decât în toate celelalte orașe, totuși pare că ea nu are nici un răsunet, întrucât traiul de toate zilele în loc să meargă spre ameliorare, dimpotrivă pe zi ce trece devine tot mai apăsător.

Dar, de această chestiune neam ocupat în nenumărate rânduri, când am amintit că toate măsurile ce se iau de guvern în această privință rămân zadarnice, întrucât ele se lovesc de indolența autorităților de aici.

Sporirea tarifului la hotelul „New-York" din localitate, hotărâtă zilele acestea de către oficiul de închiriere confirmă pe de-antregul amănuntele pe care le dăm în aceste rânduri.

Pentru a dovedi cât de necugetat este pasul oficiului de închiriere față de îndatoririle lui, reamintim că anul trecut deși prețurile camerilor la hotelul „New-York" erau destul de ridicate și foarte cu greu de suportat de pasageri, totuși având-se în vedere că administrația acestui hotel urma să facă funcționarilor publici o reducere de 30 la sută, îi acordase o sporire de tarif destul de apreciabilă.

Nici anul n'a trecut însă și actuala administrație a hotelului a intervenit să-i admită o nouă majorare a prețurilor, ceeace oficiul de închiriere nu numai că i-a admis, dar i-a admis o într'o măsură care a întrecut orice cutezanță. Pentru ca să ne facem o idee, este suficient să spunem că toți funcționarii statului nevoiți din cauza lipsei de locuințe să stea până acum la hotel, în urma sporirei prețurilor sunt siliți să-l părăsească fiind expuși să rămână pe drumuri, fiindcă nici chiar salarul lor întreg nu le ajunge să plătească prețul camerilor ce ocupă, necum să le mai rămâie bani pentru celelalte cheltueli necesare vieței.

Partea necorectă a dispoziției oficiului de închiriere este că la baza ei nu poate să existe nici o motivare întemeiată. Ni se va spune că tariful camerilor a fost fixat având-se în vedere chiria anuală pe care o plătește hotelierul. Dar, faptul este de notarietate publică că actualul hotelier pentru a obține concesionarea întreprinderei, în adevăr a trebuit să plătească o sumă destul de respectabilă, în orice caz însă nu în imposibilitate de a fi achitată cu veniturile tarifului de până acum.

Admițând chiar cazul că tariful vechiu ar fi fost în disproporție cu chiria pe care o plătea hotelierul, și *totuși oficiul de închiriere nu era îndreptățit să admită o asemenea sporire, întrucât prima întrebare care trebuia să și-o pună era:* **de ce actualul hotelier a convenit să plătească o chirie atât de mare dacă știa că nu o să-și poată scoate cheltuelile din veniturile de atunci?** Că a convenit veniturile la această transacție, dovedește întâi că antreprenorul era convins că-și va scoate cheltuelile cu tariful existent în momentul semnărei contractului, iar în al doilea rând mai dovedește intențiunea lui de a specula. Căci, alte motive nu va putea să invoace, întrucât starea hotelului din punctul de vedere al întreținerei a rămas aceași.

Din cele expuse aici, reeze lămurit că antreprenorul hotelului „New-York" s'a făcut vinovat de o speculă nerușinată și **cela ce este trist, e că acest fapt nepermis s'a săvârșit cu concursul oficiului de închiriere, — autoritate care tocmai era chemată ca să înfrâneze specula, iar nu s'o încurajeze.**

De aceia, se impune numai decât intervenția autorităților superioare, care să ia cazul în cercetare, și procedând energic să normalizeze din nou tariful acestui hotel.

Electrificarea Ardealului

Directorul uzinei electrice din Sibiu dl Sig. Dachler a terminat planul pentru creiarea unei rețele electrice, care să cuprindă toate orașele din Ardeal. Planul, lucrat în toate amănuntele, prevede iluminarea orașelor, circulația tramvaielor și electrificarea căilor ferate. Alimentarea cu curent electric a acelei rețele se va face prin două uzine centrale. Cea mai mare va fi instalată la Dicio-Sân-Martin, județul Târnava Mică, și se va folosi de gazul metan dela Sărmășel. A doua centrală o va forma uzina dela Sadu, care alimentează acum Sibiul și comunele din jurul său.

La uzina aceasta se utilizează forțe de apă.

Planul a fost însuțit spre aprobare ministerului de interne.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13**

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Partidul țărănist a dat un comunicat prin care amână congresul dela Iași anunțat la 26 până la 28 Noembrie. Ședința comitetului executiv central cu participarea parlamentarilor se amână pentru Vineri 24 Noembrie.

•

Eri după amiazi s'a întrunit la Brașov comitetul executiv al partidului național. Dl Mihai Popovici a expus rezultatul tratativelor cu partidul țărănist.

•

In comisiunea constituțională s'a admis un articol al dlui Disescu, prin care, în pericol pentru stat, guvernul are dreptnl să declare starea de asediu.

•

Comisiunea fiscală a hotărât eri ca 10 procente din beneficiul net al băncilor să fie scutit de impozit, întrucât această sumă este considerată ca fond de rezervă pentru acoperirea pierderilor cauzate de valută.

•

Comisiunea instituită de guvern peutru alcatuirea proectului de statut al funcționarilor, și a terminat lucrările.

Săptămâna viitoare se va întruni consiliul parlamentar sub președinția dlui Vintilă Bratianu, pentru a discuta proectul, care împarte funcționarii în 5 categorii. Fiecare categorie este la rândul ei împărțită în 5 clase.

•

Curtea de Casație, secția III a, judecând eri recursul atentatorilor dela senat, a respins recursul, menținând sentința curții marțiale.

•

Tribunalul civil Ilfov, secția III a comercială, a judecat eri cererea mai multor creditori străini de declarare în stare de faliment asociației „Sardat".

Tribunalul a admis cererea creditorilor străini, declarând numita firmă în stare de faliment.

Externe

Kemaliștii hotărăsc judecarea sultanului

Constantinopol. — Adunarea națională din Angora a hotărât darea în judecată a sultanului și guvernului său. Afară de aceasta s'a cerut predarea sultanului.

Alegerile în Anglia

Londra. — La alegeri, femeile nu au reușit decât în număr de două.

Alipirea sovietului asiatic la Moscova

Moscova. — Sovietul republicei din extremul Orient a hotărât cu unanimitate disolvarea sa și alipirea la Rusia sovietică.

Proecte de legi maghiare

Budapesta. — Guvernul ungar a depus în cameră un proect de lege privitor la impozitele militare pentru fiecare cetățean în vârsta dela 20—30 ani.

Un alt proect de lege stabilește controlul statului asupra societăților de asigurare.

Intrevederea Curzon-Poincaré

Londra. — Se anunță definitiv, că Lordul Curzon va părăsi Londra astăzi dimineața pentru a pleca la Paris, unde se va întâlni cu d-l Poincaré.

Se atribue o deosebită importanță hotărârei luate de d-l Curzon. La conferința dela Lausanne, aliații vor prezenta o politică unitară.

O nouă notă kemalistă către aliați

Constantinopol. Guvernul din Angora a trimis o nouă notă aliaților cerându-le ridicarea controlului asupra finanțelor turcești.

*

Londra Guvernul dlui Bonar Law și-a asigurat majoritatea în Parlament. Guvernul are 235 de locuri partidul lui Loyd George 48 independenții 35, muncitorii 130. Conservatorii au o majoritate de 79 locuri.

Dl Venizelos la Lausanne

Kemaliștii l-ar plănui asasinarea

Atena. — Ziarele din Atena anunță, că emisari kemaliști au plecat la Lausanne ca sa asasineze pe Venizelos și Zaharof.

*

Dl Venizelos a plecat la Lausanne. — Deasemenea a plecat și Nansen, pentru organizarea operei de ajutorare a refugiaților greci din Asia Mica și Tracia.

Anglia intervine în favoarea lui Tino

Atena. — Ambasadorul englez a intervenit pe lângă guvernul grec cu privire la procesul de tradare, care se judecă acuma și a cerut neexecutarea sentințelor de moarte.

Ziua de 8 ore de muncă desființată în Italia

Roma. Prim-ministrul Mussolini a desființat ziua de 8 ore de muncă pentru toate categoriile de muncitori. A. T. R.

•

Criza de guvern din Germania

Berlin. Președintele republicei germane a însărcinat pe dl. Kuno, directorul general al societății de navigațiune „Hamburg — America, cu formarea noului guvern. A. T. R.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: „Insula Blestemaților" Mare drama socială.
Marți: Dtto.
Miercuri: „Izrael e fiul tău" O puternică dramă socială.
Joi: „Visuri de opiu".
Vineri: Dtto.
Sâmbătă: „Visul recrutului". O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Dtto.

— CINEMA UNIVERSITATII

Luni: „Călărețul fără cap". Partea II. O senzație mondială. Partea I.
Marți: Dtto. Partea II.
Miercuri: Dtto. Partea III
Joi: Dtto. Partea IV.
Vineri: Dtto. Partea V.
Sâmbătă: „Micul Gornist" Mare tragedie.
Duminecă: „Dinții tigrului" Mare dramă socială.

CINEMA URANIA

Luni: „Călărețul fără cap" Partea IV. Mare senzație.
Marți: Dtto.
Miercuri: Dtto. Partea V.
Joi: Dtto.
Vineri: „Domn și servitor" Mare tragedie din viața bancherilor americani.
Sâmbătă: Dtto.
Duminecă: Dtto.

Arestarea unui spion maghiar

De câtva timp se pripășise în localitate un tânăr care-și alesese sediul la hotel „Astoria" unul din cele mai elegante hoteluri, desigur cu scopul de a fi mai puțin suspectat, și care ducea o viață foarte largă surprinzând publicul printr'un lux exagerat și cheltuind zilnic mii de lei.

Ochiul vigilent al siguranței a văzut însă că nu e lucru curat cu acest „Don Iuan", fapt care a îndreptățit pe Dr. Dojeanu șeful serviciului special de siguranță de a organiza câteva echipe de detectivi carl sub comanda comisarului special Costescu Grigore și Chendi Carol au reușit a da de resturile acestui individ, arestându-l.

După câtva timp s'a stabilit că cel suspectat este originar din Transilvania, de naționalitate ungur și că a făcut parte din fosta armată Austro-Ungară în care a servit cu gradul de Locotenent. După actul unirii dela Alba-Iulia a dispărut din orașul natal cu un frate al său, care era în serviciul de spionaj al Marelui Stat Major al armatei Austro-Ungare în organizația intitulată A. O. K. N. A.

S'a remarcat în mișcarea revoluționară din Buda-Pesta fiind un mare șovinist maghiar și a luat parte la luptele contra armatei române cu ocazia înaintării spre Buda-Pesta. Dar în vara anului 1919 a fost arestat de către d. căpitan Iliescu dela Comandamentul Armatei Române, fiind dovedit că făcea spionaj în detrimentul armatei noastre și după 4 luni de arest a evadat de sub santinele fugind din nou în Ungaria de unde în nenumărate rânduri a venit în țară făcând spionaj în favoarea Ungariei.

Asupra numitului s'au găsit acte compromițătoare și s'a stabilit că guvernul maghiar contrar obligațiunilor impuse prin tratatul dela Trianon, întreține o armată destul de mare la frontierile vecinilor și în special la cele Române, armată mobilizată sub mască industrială și că are multe muniții ascunse cu care speră să lupte în contra României.

Spre a nu stânjeni cercetările, întrucât spionul a început a face mărturisiri senzaționale, dăm deocamdată numai aceste relații urmând a reveni cu noi amănunte.

Repertoriul săptămânal.

Luni: la ore 7: Nevinovatul Don Juan.
Luni: la orele 10: Regina Nopții.
Marți: Bohéme (Cu concursul Dnei Ileana R. Lorber. Prețuri de operă. Abonament de Premiera și Opera Nr. 16. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).
Mercuri: Vinul (Festival pentru comemorarea lui Iuli Geza Gardonyi. Cu distribuția nouă a rolurilor. Conferează Dl Iosif Nyrő. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 42. C.
Joi: Scrisoarea Pierdută (Premieră. Festival pentru comemorarea lui Caragiale. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 17.)
Vineri: O scrisoare pierdută (pentru a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 43. A.)
Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentație pentru tinerimea cu prețuri de tot reduse. Conferează: Dr. E. Kise.)

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari, oficeri și pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.
1718-2

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de împrumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II, Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Fabrică de textile „Țesătoria Ardeleană"
caută un voyageur
umblat în branșa textilelor. A se adresa la numita fabrică, Piața Mihai Viteazul No. 19. 2375

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Ciuj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1553 1272

Situația financiară a Poloniei

Din cauza deprecierii progresive a mărcii poloneze, cifra prevederilor bugetare din 1922 a fost depășită. Cheltuelile ating în momentul de față 1.155 miliarde mărci, producând astfel un deficit de 552 miliarde. Datoriile statului față de Casa teritorială sunt de 314 miliarde mărci și creșterea emisiunii hârtiei monetă este evaluată la 414 miliarde.

Ameliorarea situației monetare este un factor necesar pentru consolidarea vieții economice a Poloniei care a luat un avânt neașteptat. Sistemul deflațiunii nu este suficient pentru a da o soluție acestei probleme. Trebuie găsită o altă soluțiune căci devalorizarea monetei implică introducerea pe piața a unui etalon de valori mai sănătos.

In afară de devizele disponibile pentru nevoile industrii rezerva de aur a Poloniei, exclusă din circulație, se ridică la 100 milioane frc. Dacă s'ar introduce această rezervă de aur în organismul economic, până în 5 ani s'a putea obține un echilibru bugetar.

Ministerul de finanțe este de părere să emită un împrumut în valoare dublă, jumătate din fiecare obligație în mărci poloneze și cealalta în zloți polonezi (unitate corespunzătoare francului aur elvețian). Acest împrumut ar avea ca scop să încurajeze economiile și să stabilească marca.

Sunt proiecte de simplificare și de unificare a unor impozite și de mărirea altora ca impozitul funciar etc.

Dieta din 27 Septembrie a votat un proect de lege relativ la emisiunea unui împrumut, garantat de rezervele metalice ale Casei teritoriale de împrumut și de Tezarul Național.

Ajutor unguresc

Am arătat la timp, că direcțiunea căilor ferate, a fost pusă în cunoștință de un nou plan al ungurilor de a face propagandă anti românească și a încurca munca grea de refacere, ce se depune pretutindeni la noi. Și anume că s'au trimes din Ungaria ingineri și mecanici, pentru a se introduse în serviciul atelierelor și depozitelor căilor ferate române, spre a propovădui printre lucrători șovinismul maghiar și a unelti împotriva siguranței statului.

Direcțiunea căilor ferate a luat severe măsuri, ca să nu se primească în serviciile ei persoane aparținând altor state și în special statului unguresc.

Cum era de prevăzut, ordinul acesta al direcțiunei Cfr. n'a prea plăcut în anumite cercuri.

Totuși el vine la timp.

Intr'adevăr, dacă a făcut vre o instituțiune progrese visibile în țara noastră după războiu încoace, apoi, aceasta în primul rând e instituțiunea căilor noastre ferate.

Ne amintim cu groază, suplicile călătorilor de acum nu mai departe de doi ani, când trenurile făceau zile întregi dintr'o provincie, într'alta, când vagoanele de clasa III-a treceau drept vagoane clasa I, iar clasa III propriu zisă, se mutase pe acoperișuri, când călătorul de clasa II umplea vagoanele de marfă, riscând să meargă zi și noapte în picioare, dacă n'avea cumva vre-un bagaj.

•

Scrisorile călătoreau pe atunci săptămâni întregi dela un oraș, la altul, cât despre mărfuri nici nu mai vorbim...

Astăzi deși lucrurile nu stau ca'n vremurile normale, nu-s prea departe totuși de ele.

Or tocmai îndreptarea aceasta așa de repede din ultimile luni, a transporturilor românești, trebuia să între ca praful în ochii bunilor noștri vecini, de peste Tisa, a căror prietenie, cu toate scuzele și cu toate asigurările, ce ni le fac zilnic, știm s'o prețuim la justa ei valoare.

Noroc că suntem înzestrați cu vederi bune. Altfel cine știe ce surprize ne-ar mai rezerva bunii noștri vecini.

Fără îndoială, trimișii lor ne-ar fi încântat că vin cu gânduri bune și cu dorința curată de a ne ajuta.

Socotim însă că ar fi mai multă nevoie de ajutorul lor, acolo de unde pleacă. Intr'u cât ne privește, avem la noi destule brațe, cărora trebuie să le dăm de lucru.

Presa germană vorbește de o iminentă criză politică în Franța

Berlin — Atacurile lui Tardieu și Clemenceau împotriva d-lui Poincaré continuă și cercurile politice franceze așteaptă în tot momentul izbucnirea crizei ministeriale.

„Frankfurter Zeitung" anunță din Paris, că parlamentarii dreptei sunt foarte nemulțumiți de politica d-lui Poincaré și se așteptă din cauza aceasta demisia iminentă a guvernului. După această sursă, criza se va produce încă înainte de întrunirea conferinței financiare dela Bruxelles.

La căderea d-lui Poincaré contribue în însemnată măsură și noua orientație în politica externă italiană și engleză.

Agenția Havas anunță azi oficial, că nerăbdarea engleză în chestiunea orientală nu este motivată deoarece neadeziunea generalului Pellé la acțiunea engleză din Constantinopol se datorește numai faptului, că cablul și ian, prin care s'a transmis generalului Pellé ordinul, este stricat și prin urmare ordinul n'a putut fi primit.

Situația cabinetului francez, în afară de atitudinea engleză, este agravată prin faptul, că „Giornale d'Italia", oficiosul dlui Mussolini, scrie, că deși Italia nu poate admite revizuirea tratatului de pace dela Versailles, totuși noua politică italiană are interesul să'l interpreteze mai conciliant în masura în care această conciliantă nu se va împotrivi principiilor fundamentale ale tratatului.

Citiți pag. 8-a

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Brașov, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pal Mihály
Str. Moților 112
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Gherla, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ungur Daniel
Str. Mészáros 6
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif Balog
Str. Pata 103
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Samoil Molnar
Str. Mico 42
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Palkó Antal
Jegenye.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Juhász Antal
Jegenye

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Juhász József
Jegenye

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cojocna, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicolae Kecskés
Apahida.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szarka György
Aghires

Ministerul Sănătății Publice al Muncii și Ocrotirilor Sociale
Inspectoratul General Sanitar Cluj.

Concurs

Se publică concurs pentru locul de șef de birou principal cl. II (750 lei leafa fundamentală și adause) la serv. de conturi a Inspectoratului General Sanitar Cluj. Doritorii se vor adresa până în zile la acest Inspectorat.

Inspector General: Dr. GANE. 2373 Șeful Serviciului: JONESCU.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Reclama este sufletul comerțului

Mare târg de Crăciun!
în magazinul de mode pentru femei al lui
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand
No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. etamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă englezească	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. puș pentru mantale, lat de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195 „

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ ROMANCĂ cunoscând orî ce lucrări de birou, caută post. Merge și în provincie. Adresa la adm. ziarului Înfrățirea sub D. P. A.

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfelîul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 8. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de **prima calitate**

Berea „Coroana”

e știut cea mai cunoscută și bună.

Berea nutritoare „GLORIA”, din malț dublu, e neîntrecută. 2374

„AGRICOLA”

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriî.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Luponi. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ujoară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Adr. telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate.

Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri.

Lloyd 898. 2025

Tablile de asbest „Meteor”

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

◆

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

BIJUTERIA „SINGHER”

BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 38.

Anunță clienteia că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri.

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate și

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prăuzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Reclama este sufletul comerțului

Totfelul de șepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**

Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1949

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ, Piața Unirii 26. - WIEN, Rotensturmstrasse 27. - BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORȘOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

În schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma:

Filip Eisenstädter și soțul

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri ***CABLE*** **MICHLIN**

CORD și R. U. **CONTINENTAL**

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

In jurul congresului proprietarilor dela Chișinău

La Chișinău a avut loc zilele trecute un congres al proprietarilor de case din Basarabia cu reprezentanți din partea sindicatelor proprietarilor din București și Cernăuți. Printre vorbitori n'am văzut și ardeleni.

După cum se înțelege dela sine majoritatea oratorilor au protestat împotriva închirierei forțate, împotriva oficiilor de închiriere, împotriva chiriașilor „speculanți" etc.

Mai ales împotriva acestora din urmă.

Favorizarea lor de către stat, în ciuda dreptului de proprietate, pentru congresiștii dela Chișinău nu înseamnă decât bolșevism, încurajarea bolșevismului.

Efectul cuvântului acestuia părea dinnainte calculat; pronunțarea lui sus și tare, în provincia scăldată de apele Nistrului, are într'adevăr un răsunet deosebit.

Proprietarii de case, adunați tot în congrese grandioase de acestea îl mai rostiseră și pe aiurea: de câte ori nu l'au rostit de-o pildă în marile întruniri de'a București.

Acolo însă cuvântul n'a făcut nici o impresie. Țeribila necesitate, ale cărei exigențe sunt admise de toată lumea, l'a lăsat să treacă ca un simplu loc comun într'o cuvântare banală.

Nu tot așa-fel avea să fie la Chișinău. Și iată de ce credem că s'a insistat prea mult asupra acestui cuvânt la congresul în chestiune. Sau, ca să fim în notă, iată de ce s'a „speculat" atât de mult acest cuvânt!

A fost întrebuințat și într'o telegramă foarte lungă și foarte amănunțită către d-nii miniștri. Și ne mirăm de ce n'a fost pus și în telegrama adresată M. S. Regelui, telegrama care n'a putut lipsi și a cărei reproducere, o credem necesară, ci ci rezumă cât se poate de clar doleanțele proprietarilor de imobile urbane.

Am fost totdeauna pentru principiul: *audiatur et altera pars*, deci să luăm aminte:

„Proprietarii de case adunați la 12 Noembrie într'un mare congres la Chișinău, cu reprezentanți din toate orașele României Mari, aduc la picioarele Tronului Marelui Rege tot respectul și devotamentul lor, și Vă roagă, Majestate, ca pe o ultimă nădejde, să interveniți să ni-se facă dreptate.

Proprietarii nu mai pot răbda închirierea forțată ce o îndură de 7—9 ani.

Ei nu mai pot răbda tirania oficiilor de închiriere, și cer: ori libertatea pentru toți proprietarii dela Aprilie viitor — cu luarea măsurilor celor mai drastice pentru speculanți — ori închirierea forțată pentru toți proprietarii de o potrivă.

Nu e drept să sufere numai o clasă de cetățeni, iar alta să fie privilegiată.

Azi, legile protejează numai pe anumiți chiriași și pe anumiți proprietari, iar majoritatea unora și altora suferă.

Proprietarii cer desființarea acestor privilegii cari îi duc la disperare.

Vă rugăm cu lacrămi, Majestate, interveniți încă odată, să ni se dea: libertate, egalitate, dreptate.

Să trăiți Majestate!"

Telegrama adresată miniștrilor conține aceleași lucruri, expuse mai desvoltat.

Așa dar proprietarii cer: sau libertatea pentru toți dela 1 Aprilie viitor cu luarea măsurilor celor mai drastice pentru.., speculanți — sau închirierea forțată pentru toți proprietarii deopotrivă.

E greu desigur de prevăzut ce rezultat va avea moțiunea proprietarilor în consiliul miniștrilor. E o moțiune care a mai făcut adesea același drum, întorcându-se cu răspunsuri, care nu s'au găsit nici odată a fi pe placul celor ce au trimis-o.

Că nu va da libertate deplină proprietarilor, nu ne vine să credem. Măsuri drastice contra speculei sunt și acum, totuși specula nici când n'a fost mai înfloritoare. Ce-ar putea fi într'un regim de libertate complectă! Proprietarii știu mai bine, decât ori cine, lucrul acesta. Dar specula și atunci ca și acum, nu se va lăsa de loc văzută de ochii curioșilor; e atât de abilă această paroste a vremei că poate să împrumute mii de chipuri în timpul cel mai scurt cu putință, poate să ia trăsăturile feciaorei celei mai nnocente, pentru care ai pune mâna în foc, că n'ar fi în stare să dejoace legile virtuții.

Nu suntem lămuriți asupra alternativei a doua din cererea proprietarilor. Ce înțeleg ei prin închirierea forțată pentru toți deopotrivă. Căci lăsând la o parte pe cei prea strâmtorați, în ajutorul cărora a venit legea dlui J. Th. Florescu, nu prea vedem care proprietari mai sunt scutiți de închirierea forțată.

Dacă aceștia există în adevăr în cazul acesta prevedem că alterauativa din urmă va fi punctul câștigat din cererea porprietarilor.

Inainte de a încheia însă, să ne oprim puțin la expresia: „călcarea libertății," pe care o utilizează atât de ades proprietarii urbani. E într'adevăr o restrângere a libertății de proprietate. Dar e o restrângere, contra căreia, în afară de proprietari, nu protestează nimeni. E injustă de sigur și e desiul de dureroasă. Dar e o necesitate a vremei. A suferit-o și proprietarul rural, odată pentru totdeauna, e drept, dar a suferit-o. De altminteri, cine n'a suferit în vremile prin care am trecut, restrângeri la libera exprimare și exercitare a drepturilor noastre. Sunt multe măsuri încă, ce ni s'ar fi părut abuzive în vremile limpezi de dinaintea războiului, măsuri în fața cărora trebue să ne plecăm. Pe vremurile acestea de valută scăzută și de defectuozități în mecanismul social trebue să le suferim.

Nu ne rămâne decât o nădejde: că vor trece toate încetul cu încetul. E o nădejde care pentru proprietari e mai aproape de realizare, decât, pentru ori cari alții. Ediciile cari au început să se ridice pretutindeni și leul, care suie greoi e drept, dar suie, sunt două indicii destul de prețioase.

Vremile bune vor reveni pentru toți. Sau proprietarii sunt de tărere că atunci nu vor mai avea ce face cu libertatea?

Propaganda maghiară

Citim ziarele maghiare de aici și reproducerile lor din gazetele budapestane cu privire la incapacitatea Ungariei de azi de a purta vecinilor gânduri dușmănoase. Ne spun aceste ziare că Ungaria a ajuns într'o atât de mizerabilă situație, încât orice gând de revanșă ar avea nu'l poate pune în aplicare din cauza relei sale situații economice.

Pentru cine nu cunoaște starea de fapt a lucrurilor din Ungaria, argumentația aceasta s'ar părea că n'ar fi lipsită de seriozitate. Totuși, dupăcum constatăm și în altă parte a ziarului și dupăcum am mai constatat în atâtea rânduri, Ungaria secătuită economicește este totuși în stare să finanțeze cea mai întinsă propagandă internațională.

Constatarea aceasta este întărită acum și de dezbaterile parlamentare din Budapesta. In ședința de ieri a deschiderii adunării naționale, dl Ștefan Rakovski, fostul ministru de interne, a interpelat guvernul în chestiunea scumpetei și a imputat guvernului, că tot atunci când vistieria țării este secătuită, guvernul finanțează cu o jumătate de miliard agenția telegrafică maghiară.

Ne oprim la destăinuirea aceasta. Lucrul ni s'ar părea inexplicabil, cum de acordă Ungaria o astfel de subvenție unei agenții de presă dacă nu am ști și alte lucrări în legătură cu aceasta. Căci agenția telegrafică maghiară, în afară de calitatea ei de agenție oficioasă a guvernului, mai are însărcinarea de a furniza știri, gratis tuturor ziarelor ungurești din statele succesoare

Lucrul acesta l-am dovedit și cu altă ocazie când ne-am ocupat de congresul de'a Viena al ziarelor maghiare din statele succesoare și al agenților de propagandă maghiară.

Dacă presa maghiară dela noi s'ar fi gândit că știm și noi să citim printre rânduri telelegramelor budapestane privitoare la dezbaterile adunării naționale maghiare, suntem siguri, că nu mai încercau desvinovățirea Ungariei revanșarde.

Până acum știam numai, că propaganda maghiară se dezlănțuie efectiv în toate părțile. Cifrele cheltuelilor pe care le suportă Ungaria cu această propagandă, nu le închipuiam nici. Acum cunoaștem și o parte a sumei cheltuite în interior.

La ce sumă se vor urca cheltuelile făcute cu uriașa propagandă în țările străine, când numai în interiorul Ungariei, ele se urcă la o jumătate de miliard, nu ne putem închipui... In orice caz de „secătuirea economică" a Ungariei să nu ni se mai vorbească, căci motivul acesta e prea puțin pentru a mai putea fi crezut de cineva.

Citiți „Infrățirea"

Cea mai fină crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparaturi electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de incălzit pe lângă prețurile celemai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2204

Candelabre electrice 1546
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor in prețuri.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) in calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

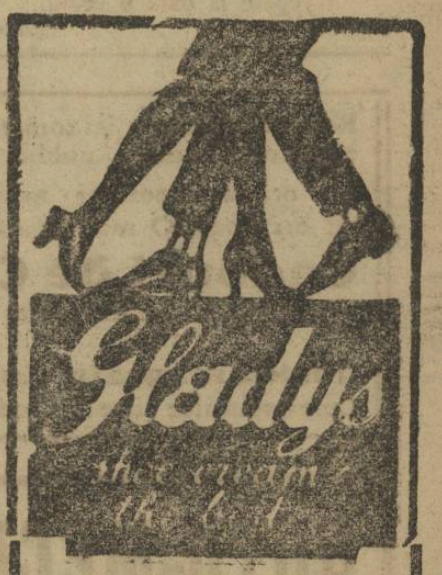

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 664 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 22 Noembrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible]NIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— LEI 180
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 „ ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Programul guvernului fascist

Spre deosebire de alte curente populare apărute în perioada de după războiu, a căror existență împrejurările au dovedit-o că de multeori nu corespund de loc necesităților sociale, formarea partidului fascist în Italia prin felul cum și-a condus acțiunea lui până acum, dovedește dimpotrivă că este chemat să călăuzească destinele poporului italian pe o calecare să se apropie mai mult de realitatea vremilor noastre.

De sigur, că chemarea la guvern a fasciștilor a venit pe neașteptate și atât în Italia, cât și în alte țări, mulți privesc orientarea Suveranului italian, ca o greșală. Totuși discursul-program rostit în Camera italiană de noul prim-ministru fascist, este în contrazicere cu toate prognosticurile nefavorabile venite din partea adversarilor mișcărei fasciste.

Expunerea limpede a principiilor politice în lumina cărora dl Mussolini înțelege să rezolve problemele interne și externe impuse de grava situație europeană din prezent nu numai că a împrăștiat atmosfera de neîncredere ce se crease în jurul guvernului fascist, dar i-a creat noui simpatii atât în rândurile adversarilor din Italia cât și din streinătate.

In politica internă, noul guvern italian și a dat perfect seama că situația economică și financiară a Italiei, ca și a celorlalte țări care au avut de îndurat grelele urmări ale războiului, este dintre cele mai precare.

De aceia dl Mussolini în discursul său, a declarat că nu se va depărta de loc de principiile unei politici de refacere sănătos concepută și numai în limitele necesităților economice ale statului italian. In acest scop, nu admite ideia conferințelor economice generale, de pe urma cărora țările nu pot profita nimic, d-sa fiind de părerea că interesele economice ale statelor sunt bine apărate numai atunci, când între ele intervin tratate comerciale bilaterale. Înăuntru directivele economice pe care și-le propune să le urmeze, se bazează în primul rând pe o politică de economii financiare concepute în marginele unor nevoi stricte cu desvoltarea maximă a producției, iar în al doilea rând toată grija guvernului va fi de alcătuit un budget echilibrat corespunzător capacității de plată a contribuabililor.

Dar, superioritatea programului fascist constă cu deosebire în vederile precise din punctul de vedere al politicei externe. Ca și noi, dl Mussolini referindu-se la politica Antantei, concepe obligațiuni egale și reciproce însă cu aceleași drepturi și datorii pentru toate statele aliate. Relațiunile dintre Italia și Antantă, noul guvern italian le înțelege numai în asemenea condițiuni. De aceia toate sforțările lui vor fi îndreptate către o politică de pace demnă și hotărâtă. In acest cens premierul fascist își va impune părerile față de Franța și Anglia, iar în capul că ele vor fi nesocotite, înțelegerea dintre cele trei mari puteri nu-și mai are nici o rațiune de a exista, Italia luându-și întreaga ei libertate de acțiune.

Nu mai puțin limpezi și precise, se arată a fi deasemenea principiile în lumina cărora fasciștii înțeleg să fie rezolvite problemele internaționale la ordinea zilei. In legătură cu aceasta, deși d. Mussolini își exprimă nemulțumirea de modul cum au înțeles-nit aliații realizarea revendicațiunilor teritoriale ale Italiei, totuși dsa crede că marile cancelarii europene în acțiunea lor diplomatică îi se impune să nu se depărteze câtuș de puțin de principiile tratatelor. „Bune sau rele, odată ce au fost iscălite — zice d. Mussolini — ele trebuiesc respectate. Orice stat onorabil nu poate profesa altă doctrină."

Cu privire la chestiunea orientală, primul ministru fascist declară, că la Lausanne va trebui să consfințim faptele îndeplinite, însă cu condițiunea să obținem garanțiile necesare pentru asigurarea libertății navigațiunei prin strâmtori, impusă de necesitățile absolute ale intereselor economice europene. Căci numai pornind pe calea aceasta se vor putea evita complicațiuni în Balcani, cari ar putea avea repercusiuni grave asupra întregei Europe.

Guvernul fascist stăpânit de aceste credințe politice, prin cuvântul d-lui Mussolini, a dat avertisment celorlalte partide politice că atâta timp cât nu se vor crea țărei dificultăți din partea lor, actuala cameră nu va fi dizolvată și nici nu vor fi luate alte măsuri de represiune. Dimpotrivă conducătorii fascisti solicită și primesc sprijinul tuturor partidelor politice, pătrunse de convingerea că Italia trebuiește să fie scoasă din starea în care lâncezește în prezent.

Frontul unic si lupta impotriva oligarhiei

De ce a renunțat partidul național la acordul cu țărăniștii

Comunicatul partidului național cu privire la ruperea tratativelor cu țărăniștii motivează această ruptură spunând că un acord definitiv cu țărăniștii ar fi împiedecat realizarea unui front unic al opoziției.

Dar motivarea aceasta are nevoie de explicații pe care partidul național este dator să le dea. Căci nu trebuie să se uite un lucru. Îndată ce partidul național s'a văzut intrat în politica țării, el și-a afirmat tovărășia cu partidul țărănist în numele aceloraș principii democratice și în numele unei lupte comune împotriva oligarchiei. Conducătorii partidului național n'au voit nici o clipă să se gândească la vechile partide și fără să încerce un examen al acestor partide politice, ei s'au grăbit să le categorisească de oligarchice. Tot ceiace era grupare politică care nu eșise din agitația și nevoile războiului, a fost socotită de partidul național că forță a oligarhiei. Superstiția partidelor „noui" i-a încercat pe conducătorii partidului național și, dacă dl Goga n'ar fi provocat prin trecerea sa la partidul poporului o spărtură dureroasă în partidul național, acesta ar fi manifestat, poate, aceleași inclinațe pentru averescani caș pentru țărăniști. Cu toate că de patru ani, partidul național s'a arătat atât de apropiat prin aceeași politică și prin acelaș scop de partidul țărănist, astăzi când s'a pus chestiunea unei strânse colaborări, a unei înțelegeri durabile la țărăniștilor, partidul național nu se dă în lături să rupă legăturile cu oameni de cari se afirmase legat prin atâtea potriviri, de dragul formulei frontului unic al opoziției. Dar în opoziție se găsește acum pe lângă țărăniști, în primul rând partidul poporului. Or cât a stat la guvern generalul Averescu, partidul național n'a încetat a demasca partidul poporului ca partid oligarchic. Mai sunt apoi în opoziție, partidul conservator progresist și resturile partidului conservator democrat. Cu aceștia voește partidul național să realizeze frontul unic? Dar pe aceste partide, dnii Maniu și Vaida le-au categorisit dela început ca oligarhice și reacționare. Și atunci cum poate partidul național, el care și-a afirmat un ideal din lupta împotriva oligarchiei, să dorească o colaborare cu partide pe cari dela început le-a osândit ca reprezentante ale oligarhiei și ale reacțiunei? Și mai ales cum poate renunța partidul național la o trainică și sinceră înțelegere cu țărăniștii socotiți democrați pentru a lucra la realizarea unui front unic al opoziției din care ar fi să facă parte și partide socotite oligarchice? Ce i-a făcut, deci, pe dnii Maniu și Vaida să renunțe la acordul cu țărăniștii? Dorul de putere. Iată singura explicație. Tovărășia cu partidul țărănist nu li s'a părut oamenilor partidului național o chezășie serioasă pentru venirea la putere. Deaceia au dat cu piciorul partidului țărănist și asvârlind departe bagajul campaniei duse împotriva oligarchiei, întind mâna partidelor pe care le-au condamnat ca oligarchice și reacționare. Faptul dovedește câtă farsă a fost în toată „lupta democratică" a partidului național

Urmările restrângerii imigrării in Statele-Unite

Motivele care au determinat Statele Unite să restrângă așa de mult imigrarea sunt următoarele: 1) frica de excesiva emigrare a japonezilor, 2) presiunea organizațiunilor muncitorești care nu doresc înmulțirea lucrătorilor străini cari lucrează mai eftin, pentru a se bucura de aceleași salarii ridicate, 3) dorința de a americaniza imigranții deja stabiliți în Statele Unite, absorbindu-i în marea familie nordamericană.

Serbările patriotice ale numeroaselor colectivități imigrate de mult și care totuși rămân credincioase patriei lor, fac mult sânge rău americanilor, cărora le place ca imigranții să le valoreze pământurile sau să-și ofere brațele contra unei plăți minime pentru executarea muncilor grele, dar văd cu multă neplăcere cum economiile imigranților pleacă în țările de origină.

Pentru americani această emigrare a economiilor echivalează cu sărăcirea țării; și din acest punct de vedere au și ei dreptate.

Consecințele restrângerii imigrării nu sunt tocmai plăcute. Au început să lipsească brațele puternice și docile, necesare pentru executarea lucrărilor de căi ferate, hidro-electrice și canalurilor de irigație din Far-West.

Impuținarea brațelor de muncă va fi resimțită mai cu seamă de industriile ferului și ale oțelului, în mine, în agricultură, în general de toate întreprinderile care cer mulți lucrători manuali. Această împrejurare va influența asupra producției nu din cauza împuținărei lor, ci prin faptul că sunt neînlocuibile, de oarece americanii nu vor să fie lucrători manuali.

Acum 50 de ani, generalitatea lucrătorilor erau manuali și numărul acelora cari nu contribuiau direct la producție era mult mai mic decât astăzi, când o mare parte din poporul american nu mai execută muncă productivă sau are ocupații secundare care nu mai contribuesc în largă măsură la creșterea bogăției naționale.

Continuând politica de restrângere a imigrărei, Statele Unite vor fi în 1923 în o situație destul de grea.

Mulți lucrători, ocupați acum în industriile ferului și oțelului, în mine, în construirea de căi ferate și în ferme, vor fi așa de uzați încât nu vor mai putea servi ca lucrători manuali.

Va fi un deficit de trei milioane lucrători, ceea ce va apăsa greu asupra vieții din întreaga Americă.

Prietenia oficialității maghiare

Ministerul de externe ne-a transmis următorul comunicat cu privire la răspunsul dat de guvernul dela Bupapesta intervenției noastre diplomatice provocată de interpelarea deputatului Szilagy în parlamentul maghiar:

„Ministrul Ungariei a exprimat în numele guvernului său ministrului afacerilor străine, regretele sale în privința discursului d-lui Szilagy și a declarat că guvernul ungar nu se identifică cu declarațiunile acestui deputat din opoziție."

Desaprobarea limbajului ținut de înflăcăratul domn Szilagy, după cetirea manifestului de abținere de la încoronare a partidului național, este fără îndoială îmbucurătoare. Guvernul de la Budapesta încurajase printr'o dubioasă tăcere peroratiile donchișotești ale deputatului Szilagy și era dator să se explice.

Faptul că răspunzând intervenției guvernului nostru, guvernul maghiar se desolidarizează de iridenta care a vorbit bătăios prin glasul D-lui Szilagy, ar fi de ajuns pentru menținerea raporturilor de bună vecinătate cu Ungaria. Chiar dacă admitem că guvernul maghiar n'a intervenit la timp pentru a potoli avalanșa de ură a unui deputat opoziționist, din firească stupefacție față de caracterul vorbirii D-lui Szilagy, răspunsul de acum are meritul să ne mulțumească.

Ungaria oficială are după toate aparențele cele mai cordiale sentimente față de România Propaganda care se face în străinătate contra noastră nu este susținută cu fondurile secrete ale guvernului care se desolidarizează de atacurile vehemente ale iridenții maghiare.

O, nu! și noi sîntem gata să o credem. Dar tot e cine ca din incidentul provocat de Comunicatul inconștient și atitudinea înveninată a partidului național să tragem toată învățătura care să ne scutească pe viitor de experiențe ca aceasta.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

File de calendar

„Il y a Cent Ans"

„Acum o sută de ani".

E o rubrică din „Jurnal des Débats". Se știe că bătrânul ziar parisian numără peste o sută treizeci de primăveri, toamne și ierni.

Și sub titlul de mai sus, reproduce ce i se pare mai interesant, din cele publicate acum o sută de ani.

Într'unul din numerile sale din urmă găsim sub indicația: „Journal des Débats, de Marți 5 Noembrie 1822":

„Londra 1 Noembrie. — Scrisori din Verona din 22 Octombrie vestesc că conferințele au început la 20 ale lunei, la prințul de Metternich.

Toți suveranii și miniștrii erau prezenți. Birourile sunt într'o activitate extremă. Suveranii merg în fiecare seară la spectacol. Împăratul Austriei a rugat în persoană, în termenii cei mai grațioși pe ducele de Wellington, să ia parte la dineul pe care-l dă acest suveran în haină burgheză și ceremonie. S'a dat nobilului duce, în afară de două sentinele, un caporal ca ordonanță: e o onoare datorită rangului său de feldmareșal austriac. La 19, au fost văzuți prințul de Metternich, ducele de Wellington și contele Wolkonski (aghiotantul țarului) plimbându-se împreună pe străzi, absorbiți într'o profundă conversație. Dintre toți monarhii, regele Neapolului va avea suita cea mai numeroasă (The Courier)".

Era așa dar, după moartea lui Napoleon cel mare. Stăpânitorii Europei, hotărau soarta constatau dupa trotnar, că cei trei mari suverani, erau încurcați în firele unei profunde discuții.

Fără îndoială, harnicii trimiși speciali ai ziarelor socoteau că în promenada cu pricina se desbătea împărțirea Europei, deși cei trei prinți puteau discuta foarte bine și despre vânătoare sau despre toaletele damelor ce-i însoțeau.

O sută de ani!

O clipită.

Sau poate nici atât.

Ce deosebire între vremurile de-atunci și de-acum? Nimic, decât o simplă schimbare de poziție în vastul cadrul al istorici omenești.

Atunci Europa se reclădea, după incendiul imens dar minunat de frumos pe care l stârnise un mare visător. Acum, Europa se reclădește după incendiul și mai imens dar nespus de stupid și de urât, pe care l'a stârnit un nebun.

Atunci împăratul german hotăra de soarta învinsului francez acum ministrul francez, hotărăște fără chip de sfârșire soarta învinsului german.

Un șirag necurmat de reclădiri și dărâmări. Când unii, când alții sub dărâmături. Și numai Anglia necomenit reclădind din molozul altora.

O sută de ani.

Și'n loc de Verona, Lausanne. Și'n colo, aceiași conferință, aceleași desbateri, aceleași hotărâri definitive și atât de puțin resistente. Aceiași diplomați și aceiași reporteri cari urmăresc plimbarea prinților sau pălăria d-lui Cicerin, cari evaluiază suita regelui Neapolului sau costul mesei lui Litvinoff.

Nimic nou sub soare!

Și cu această exclamație care de mii de ani s'a tot răspus rând pe rând, de cei ce s'au perindat pe suprafața globului, rupem și această filă de calendar.

Nemo filax.

Pretutindeni

în Ardeal se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Ecouri

Un tunel între Italia și Sicilia

Revista germană „Umschau" spune că un inginer italian Vismara a făcut cercetări geologice pentru facerea unui tunel sub strâmtoarea Messina. După un devis amănunțit pentru înfăptuirea acestui plan ar fi nevoe de 18 miloane lire.

Lucrarea trebue începută la ambele capete în acelaș timp la o adâncime de 200 metri. Tunelul are să ducă de la Ganzteri până la Tuntaperro și va avea o lungime de 3800 metri. Cum apa este aci la o adâncime de 115 metri stratul dintre fundul mării și tunel trebue să aibă o grosime de 60 de metri.

Moștenitori nenorocoși

La Montreal, în Canada, trăește o femee anume James Johnston care a atins vârsta de 100 de ani. Moștenitorii ei, cărora le lăsase câte ceva prin testament, au murit toți. Fiul și fiica ei cari aveau să moștenească de pe urma ei câte douăzeci de mii dolari, au murit. Bărbatul ei, care trebuia să-i moștenească averea imobilă a murit de asemenea; executorul ei testamentar a murit și el, tot astfel și notarii cari au alcătuit testamentul au trecut pe lumea cealaltă.

Un gest al lui Mussolini

Pe când asista ca ziarist la conferința de la Cannes a avut un strașnic moment de mânie aflând că va participa și o delegație sovietică. Un prieten întrebându-l ce atitudine vor avea fasciștii când bolșevicii vor sosi în Italia, Mussolini răspunse energic:

— Dacă discută economie internațională, nu ne vom mișca, dar dacă reprezentanții lui Lenin, iac cea mai mică propagandă în Italia vor fi măturați.

ȘEDINȚELE ACADEMIEI

Ședința de Vineri 17 Noembrie. Comunicările Dlui N. Iorga

Vineri d. a. d. prof. N. Iorga a făcut la Academia Română două comunicări:

1. Despre un cântec nou ardelenesc și

2. Din Viața vechiului Dolj.

In prima comunicare d. Iorga a spus, că nu se poate zice nici odată, că o literatură este pe deplin cunoscută și în special literatura română, păstrată în cărți vechi și manuscrise.

Nu e lucru extraordinar că s'a găsit în Satmar, într'o colecție care se înjghebă acum și care va forma o bibliotecă, un caet datând dela începutul secolului al XIX-a în care un scriitor puțin familiarizat cu gramatica, a scris mai multe bucăți de poezie populară din părțile Satmarului.

Intre versurile acestea, scrise cele mai multe sub o formă glumeață, sunt unele interesante.

Astfel sunt versurile „Sfântul Mălai" în formă de versuri bisericești.

Versul călugărului care se plânge de soarta lui față de soarta plugarului, a ciobanului etc.

Același călugăr a luat unele lucruri după inspirația din vechiul regat, cum este povestea verzei. în care legumele și fructele poartă numele boerilor din Moldova.

Aceste versuri au o formă mijlocie între cea bizantină și acea a lui Anton Pan.

Interesant este versul lui Vodă Grigore Ghica, din care nu se găsește de cât introducerea, cu privire la prinderea și executarea nefericitului domnitor.

Tot în acel caet, s'a mai găsit plângerea clericului de izolarea sa în versul „plugarului și păcurarului".

Apoi: Istoria lui Faraon și altele. De aci se vede că literatura populară este cu mult mai veche de cum o credem noi.

Asupra actelor doljene d-nul Iorga spune că avem un număr foarte mic de documente doljene tipărite, cu toată importanța și cu tot materialul ce se găsește din abondență aci, cu un caracter național deosebit de celelalte părți ale țării.

Cercetătorul rămâne uimit de frumusețea cuvintelor găsite prin diferite documente din Dolj cuvinte de mare valoare pentru vocabularul românesc și prin întorsătura deosebită a frazei.

Dl Iorga a citit un act din 1667 scris de mâna mitropolitului Ștefan. Documentul e interesant prin forma fonetică a cuvintelor cum ar fi mehedenicer în loc de medenicer de unde ar rezulta că Mehadia ar fi Mehedia dela care ar deriva Mehedinți.

Un alt document interesant pentru formele sale arhaice, este acela al lui Cons. Șerban urmașul lui Matei Basarab.

*

Banii și Caimacamii Craiovei iarăși ne sunt prea puțini cunoscuți.

Dl Iorga a găsit un document din 1699 în care se vorbește de Banul Cornea Brăilolu Velban.

Intr'un alt document a găsit vorbindu-se de obiceiul de înfrățire al mai multor oameni pentru chestiuni judiciare.

O chestiune de drept tradițional este iarăși găsită de dl Iorga într'un documeat, în care e vorba de o restituire, care fiind trecută peste 14 ani, nu mai este acceptată.

Dl Iorga termină citind un document interesant ca formă literară. E vorba de un poet craiovean, moștenitorul unei călugărițe care se plânge la divan de nedreptatea ce i se face cu privire la moștenire.

Dl Iorga a spus că multe din aceste documente ar putea face parte din cărțile de limba română.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica ieșană

— Universitare —

Deschiderea Universității. Studenții basarabeni nu sunt nici basarabeni, nici români. Mișcarea naționalistă studențească. „Imparțialitatea" rectorului

Inaugurarea cursurilor universității ieșene a avut loc în aulă, unde după oficierea unei slujbe religioase au vorbit rectorul și senatorul Universității. Cuvântarea rectorului interesantă atâta vreme cât a expus jalnica situație a universității, a frizat ridicolul când adresându-se studențimii basarabene, a felicitat-o pentru înaltul patriotism (?) dovedit prin faptul că n'a dat publicității protestul împotriva stării de lucruri din Basarabia, alcătuit tocmai în clipa întrunirei conferinței dela Genova. Studențimea basarabeană, conferința dela Genova? Influența pe care ar fi putut-o avea asupra unui întreg cortegiu de diplomați încercați, printre care România numără foarte mulți prieteni, un protest redactat de studențimea basarabeană? După domnul Rector, cuvântul studențimii basarabene are greutate internațională, poate hotărâ succesul nostru la o conferință mondială cum a fost cea dela Genova. Asemenea fleacuri spuse dela înălțimea demnității rectorale pun într'o lumină cu atât mai caraghioasă pe Dl Traian Bratu, cu cât chiar lumea străină s'a obișnuit de mult cu faimoasele proteste făcute în numele studenților basarabeni de o minoritate îndrăzneață, incultă și obraznică. Dl Rector Bratu știe din cine a fost alcătuită până acum studențimea basarabeană, atât din punct de vedere intelectual cât și național. D-sa nu trebue să uite faptul că orice fugar de peste Nistru, oploșit la noi, a fost primit în universitate fără acte ori cu diplome false rusești sau basarabene.

Acum toți vencticii aceștia, veniți aici nu din dragoste pentru noi, își spun studenți basarabeni și vorbesc ca atare în numele Basarabiei, terfelind administrația, învățământul și armata.

Aceștia solicită burse, locuri la cămin, avantagii la examene — mulți de abia bâigue câteva vorbe românești și sunt primiți totuși la examene — pentruca drept recunoștință să-și bată joc de cultura noastră, ridicând în slavă în schimb Rusia de astăzi.

*

Așa ziși studenți basarabeni, conduși de amnistiatul Timotei Marin, implicat în complotul comunist din Iași și bun prieten al dinamitarzilor de la Senat, n'au pierdut vre-o ocazie fără a nu-și manifesta solidaritatea cu dușmanii interni ai țării.

Și asemenea oameni trăesc din pomana Statului românesc.

Simpatia dlui Traian Bratu, fost amic al consiliului german Weber, pentru așa ziși basărabeni e foarte explicabilă.

Antipatizat de numeroși profesori universitari pentru germanofilismul bolnăvicios din timpul neutralității, dl Bratu a căutat sprijin între studenți, oferind în schimb înalta i protecție.

Pactul a fost respectat cu sfințenie de ambele părți. De câteori era arestat vre-un student basarabean pentru agitații comuniste, rectorul protesta la ministru, la parchet, în ziare, — dar, unde nu protesta — împotriva „violării autonomiei universitare", ca și cum situația de student ar asigura completa independență și față de legi. Rectorul făcea exces de zel în apărarea protejaților, cari la rândul lor îi votau adrese de mulțumire și-i trimiteau delegații numeroase pentru a exprima recunoștință „rectorului care în împrejurări grele a apărat drepturile . . . și care . . ." Atitudinea dlui Bratu nu poate conveni decât țăraniștilor cari, isgoniți de pretutindeni tind să-și facă fiet politica din universitate.

*

Apărătorul înverșunat al autonomiei universitare se transformă când numai sunt în cauză protejații săi, în cel mai polițist rector, cum era de altfel și dl C. Stere, în fericiții ani ai neutralității.

Galajioasa mișcare bolșevică a studenților basarabeni „privită cu simpatie și chiar sprijinită de universitarii țăraniști ca d-rul Parhon, a ajuns cu timpul nesuferită de studenți din cauza intoleranței sectare, incultureî crasse și pretențiilor nejustificate ale conducătorilor ei.

Atitudinea antinațională a mai sus amintiților conducători a fost prea pronunțată pentru a nu provoca reacțiunea marei majorități studențești. Firește au avut loc, începând din primăvara anului trecut, dese conflicte între primii și ultimii, manifestații împotriva ziarelor „Lumea" și „Opinia" care susțineau, potrivit ticăloasei lor linii de conduită, pe uzdrăvanii conducători ai „basarabenilor."

Manifestațiile naționale continuând și în toamna aceasta, mult mai puternice și impozante, rectorul a amenințat pe studenții „vinovați" cu grave pedepse, după ce parchetul va fi isprăvit cu anchetarea „dezordinilor".

Cu ocazia unei manifestații ostile făcute de o parte din studențime d-rei Burgher, artistă evreică, rectorul a găsit de cuviință să secondeze poliția și parchetul în căutarea vinovaților.

Cele două măsuri ale d-lui Bratu evidențiază de minune „imparțialitatea" rectorului.

R. x.

Ultima nădejde

Un confrate bucureștean care paște de mult în pășunea partidului național, caută să mascheze dureroasa situație în care se găsește partidul în urma rupturei cu țărăniștii. Numitul ziar pretinde că un personagiu naționalist ar fi exclamat că acest fapt nu este decât un „simplu epizod în viața politică a unei țări".

Desigur episod, dar ce fel de episod! Episodică s'ar putea crede toată activitatea partidului național de 10 luni de agitații, dacă nu am ști că ea ascunde vechi gânduri autonomiste. Episodică ar putea fi încercarea de apropiere făcută cu toate partidele politice, dacă nu am ști că partidul național nu voia să facă decât numai încercări.

Dar nu putem să credem așa lipsită de importanță izolarea în care se găsește acest partid, acum când nici țara, nici partidele politice nu mai au încredere în abilitățile dlui Maniu. Destul a tras pe toată lumea pe sfoară pentruca să mai pună bază cineva pe rugămințile prezidentului celor 100. Și de aceea credem că ruptura cu țărăniștii are ceva mai multă importanță, decât cea episodică de care vorbește confratele bucureștean.

Desperatele manevre cari se încearcă acum pentru apropiere de democrații lui Take Ionescu sânt cea mai bună dovadă că nu ne înșelăm. Presa favorabilă partidului național nu încetează o clipă de a da ca sigură apropierea.

Ne îndoim însă și de această ultimă nădejde de reabilitare politică a partidului național. Dacă însă epavele par dulu lui Take Ionescu nu se mulțumesc să moară onorabil, vom vedea și această combinație.

Totuși, încă odată, nu credem.

Politica
față de minorități a României și Iugoslaviei

Un articol al președintelui part. maghiar din Iugoslavia

Reproduceam deunăzi atacurile adresate statului român de confratele „Ujság" pe chestiunea reformei agrare, care — afirma confratele — atacă deopotrivă și pe magnați și proletariatul agricol maghiar. I-am răspuns confratelui maghiar din Cluj, că-i vom produce, dacă dorește, lista ungurilor pe cari i-a împroprietărit România, în schimb să ne spună, cine dintre proletarii agricoli unguri au fost nedreptățiți de reforma exproprierii.

Ca răspuns la acestea cităm acum un articol apărut în „Hirlap" ziar maghiar din Szabadka (Jugoslavia) și reprodus de confratele timișorean „Temesvári Hirlap." Articolul I este scris de un ziarist maghiar din regatul sârbesc, de dl Graber László, președintele partidului maghiar din Jugoslavia. Dl Graber a fost gazetar la Timișoara, procuror la Vârșeț, cunoaște Banatul și se interesează de noile condițiuni din România. Dsa constată, că politica față de minorități a României lasă încă de dorit. **„Totuși maghiarii și sașii din România au avut drept de vot chiar înainte de ratificarea tratatului de pace" și „maghiarii au reprezentanți atât în Senat, cât și în Cameră."**

„Reforma agrară a României nu este ideală. **Totuși ungurii lipsiți de pământ nu au fost în general excluși dela binefacerile reformei împroprietăririi. Sunt comune întregi, în care ungurilor fără pământ li-s'a împărțit pământ."**

In viața particulară și comercială, nimeni nu se gândește să împiedece minoritățile de a-și vorbi limba maternă; limba maghiară și cea germană se valorifică neîmpiedecate ca limbi auxiliare în administrația ținuturilor locuite de unguri și sași. Este un fapt incontestabil, că cunoașterea în vorbă și scris a limbii românești nu este nicăeri o primă condițiune a eligibilității, nici chiar în parlament."

„România nu are tradiții democratice. Iugoslavia le are. **România dinainte de război, a fost pământul casic al democrației țărănești și-al toleranței religioase. Azi, totuși, România n-a întrecut** (pe iugoslavi N. R.) **în judecarea înțelegătoare și luminată a problemei minoritare."**

In continare, dl Graber face comparație între situația minorității maghiare din România și între situația ungurilor din Iugoslavia și are cuvinte măgulitoare pentru Statul român.

Repetăm, acestea sunt scrise de președintele partidului maghiar din Jugoslavia. Le-a spus un om cu răspundere, unul, care judecă lucrurile dela distanță, obiectiv.

Și această critică, pentrucă este obiectivă, valorează cât nu știu câte critici patimașe ale ziarelor maghiare dela noi, care ar trebui să învețe ce trebue de învățat din lecția ce li-a dat-o un ungur cu răspuudere.

Răspândiți „Infrățirea"

ACAPARATORII PRESEI MAGHIARE
— Noua lovitură a magnaților —
Presa și reorganizarea politică a maghiarilor

Faptul, că ne găsim în prezina unei reorganizări politice a minorității maghiare din România, l-am mai semnalat și cu alte ocazii.

Rândul trecut, când ne ocupam de înființarea partidului maghiar unitar, am remarcat, că această reorganizare va putea să fie destul de serioasă.

De data aceasta avem o nouă dovadă, că ungurii reacționari, aceia, cari au pus stăpânire pe mișcarea politică a minorității maghiare, s'au pus pe muncă cu toată seriozitatea necesară unei inițiative ca aceea a închegării într'o singură tabără a tuturor forțelor ungurești, disparate până azi.

Arătam mai zilele trecute, că magnații au mijlocit iredentificarea unui puternic ziar, a lui „Keleti Ujság". Firma „Lapkiadó", importanta casă de editură din localitate, care editează ziarul amintit, a încheiat o transacție de conteresare cu „Atheneum" din Budapesta și îndată după acest târg, ziarul „Keleti Ujság" și-a schimbat atitudinea prietenească, conciliantă, avuti față de noi și a adoptat una identică cu a lui „Ellenzék".

De data aceasta aflăm și despre trecerea lui „Ujság" în posesiunea și implicit sub direcția magnaților. Fără multă reclamă, fără să trâmbițeze cuiva schimbarea directivei, așa cum a făcut-o și „Keleti Ujság", confratele „Ujság" și-a unificat administrația cu „Ellenzék", organul maghiarismului dictat dela Pesta.

Indată după această nouă transacțiune a ungurilor reacționari, confratele „Ujság" a început să facă reclamă Ungariei, s'o apere, să'și disculpe iredentismul, căutând să ne arate, că Ungaria de astăzi este incapabilă din toate privințele de a purta cuiva gânduri rele.

La rubrica respectivă a numărului nostru din urmă ne-am ocupat de disculparea aceasta a Ungariei prin ziarul maghiar de aici. De data aceasta stăruim pentru a doua oară asupra acestei apărări a iredentismului maghiar și constatăm, că, odată cu schimbarea administrației numitului confrate, toată presa maghiară din Cluj a început pe mâna reacționarismului budapestan.

Această nouă achiziție a dreptei ungurești s'a făcut odată cu hotărârea magnaților de a pune mâna pe toate partidele ungurești. Faptul, că această achiziție s'a făcut concomitent cu convocarea adunării pentru înființarea partidului unitar maghiar, este un fapt, care ne va documenta și mai mult asupra seriozității acestei hotărâri a dreptei ungurești de a intra în acțiune cu toată puterea.

De azi înainte dreapta ungurească nu mai are nici un dujman serios printre unguri Presa maghiară este toată în mâna ei. Oficial, deci, minoritatea ungurească este toată de partea acestei grupări șoviniste ungurești și faptul acesta este de o importantă hotărâtoare pentru activitatea politică viitoare a minorității aceștia.

Moralitatea naționaliștilor
Cazul dela Brașov. Cine este doctorul Dobrescu. Moralitatea democrației naționaliste

Se face mare sgomot în jurul unui scandal provocat la Brașov de gălăgiosul personaj naționalist, D-rul Aurel Dobrescu. După o arestare de câteva ore pentru delictul de insultă adusă unui magistrat în exercițiul funcțiunei și îndemn la revoltă, d-rul Dobrescu a fost pus în libertate. In acelaș timp guvernul care a intervenit direct pentru eliberarea scandalagiului, a ordonat o riguroasă anchetă.

Cazul în sine denotă o stare de lucruri care fără îndoială își va găsi o justă sancțiune în fața instanțelor judiciare. Este interesant că scandalul provocat de către turcolentul dentist dela Brașov s'a făcut cu asentimentul partidului național. Negăsim prin urmare în fața unui caz de premeditată provocare la rebeliune, organizată de către partidul național. Altfel nu ar avea nici-o explicare faptul că dl Maniu a delegat în mod express pe dnii Nemeș și Deleu, avocați și membri ai partidului național, pentru a apăra cauza d-lui Dobrescu. In acelaș timp organizația locală va ține o întrunire politică „contra împroprietăririi" și deci contra aplicării reformei agrare, iar un banchet cu delegați dela centru va sărbători pe eroul revoluționar d-rul Aurel Dobrescu.

Inainte de a intra în discuția cazului în sine, e bine să cunoaștem pe acest personagiu agitător așa cum ni'l prezintă chiar un ardelean, Dl dr. Vassu, într'o broșură publicată acum câtva timp

D-rul Aurel Dobrescu este medicul dentist din Brașov, care la 3 Octombrie 1914 sub suplica înregistrată la Nr. 730—914 a fost tras înaintea judecătoriei de ocol Brașov și condamnat pentru viol și provocare de avort. Drul Aurel Dobrescu este acelaș domn Dobrescu care la 10 August 1919 a fost acuzat de încercarea nereușită de mituire; d-rul Aurel Dobrescu este acelaș domn medic căpitan Dobrescu acuzat pentru abuz de putere și introducere de persoane străine în lagărul dela Brașov.

Dar drul Aurel Dobrescu este acelaș domn care are pe conștiință trei cadavre găsite în locuința sa de la Brașov, și asupra cărora încă planează cel mai nepătruns mister. La 14 Aprilie 1919 s'a aflat în locuința drului Dobrescu servitoarea Cserey Carolina zăcând în sânge. Moartea i-a fost produsă prin 2 gloanțe trase cu un revolver al drului Dobrescu, și nici până astăzi nu se știu cauzele și împrejurările cari au curmat viața nefericitei femei.

Câteva luni mai târziu, la 23 August 1919, ordonanța medicului căpitan dr. Aurel Dobrescu, a fost găsită împușcată cu un glonte de carabină. Carabina era a drului Dobrescu, iar din depozițiile martorilor și cercetările justiției militare reeșia clar că ordonanța Dumitru Marin Bârsan a fost asasinată. Chemat înaintea justiției militare, drul Dobrescu și'a pus la adăpostul imunității parlamentare, iar Parlamentul Vaida din 1920 a refuzat să ridice imunitatea asasinului pentru simplul motiv că el era membru al partidului național.

Dacă dl Dobrescu cel de azi, care agită în numele democrației și care este sărbătorit pentru provocare la rebeliune contra aplicării reformei agrare în Ardeal, de către prietenii săi din partidul național, se socotea nepătat de sângele nenorocitului soldat D. Marin Bârsan, pentru cari motive a preferat să planeze asupră-i învinuirea de asasinat.

Chestiunea nu se oprește aici. In casa drului Dobrescu s'a mai găsit strangulată o servitoare tânără în vara anului 1921. Și drul Dobrescu continuă să agite și să se bucure de prietenia dlor Maniu și Vaida. Omul violurilor și al asasinatelor rămâne să reprezinte morala în Ardeal, să vorbească pentru partidul național în numele democrației și să îndemne poporul să nu se supună la aplicarea reformei agrare.

Desigur drul Dobrescu, autor prin viol al unui copil asvârlit apoi pe drumuri și a trei omoruri misterioase face cinste partidului național. Țara nu are decât să privească cu milă și desgust decăderea morală în care se sbat cei 100 de autonomiști ardeleni. Sancțiunea opiniei publice va pecetlui, sinistra persoană a dentistului de la Brașov sustras în mod laș sancțiunei juridice.

A. R. Gus.

INFORMATII

Tinerii din teritoriile alipite (Ardeal, Bucovina, Banat şi Basarabia) vor fi trecuţi în elementul corespunzător vârstei dacă fac parte după etate din cont. 1920 şi mai vechi (născuţi în 1898 şi mai vechi) indiferent dacă au făcut sau nu serviciul militar în armata noastră, sau în fostele armate austro-ungară sau rusă.

*

Curtea de Casaţie, secţiunea II-a sub prezidenţia d-lui Oscar Niculescu a respins recursul făcut de Max Goldstein, Saul Osias şi ceilalţi recurenţi implicaţi în cunoscutul atentat dela Senat.

*

Românii macedonieni au înaintat conferinţei dela Lausanne trei memorii în cari se plâng de situaţia ce li s'a creiat în Bulgaria, Grecia şi mai cu seamă în Serbia

Românii macedonieni relevă, în aceste memorii, că ei s'au abţinut dela ori ce activitate dăunătoare statelor în cari locuesc şi cer respectarea tratatelor de la 1913—1914 care le asigură drepturile de minoritate naţională. In caz dacă guvernul sârb şi cel grec nu vor respecta aceste drepturi, elementul românesc macedonian va fi silit să se ridice pentru apărarea drepturilor sale.

*

Prin jurnalul consiliului de miniştrii publicat în „Monitorul Oficial" No. 180 din 17 Noembrie a. c, s'a aprobat încheerea unei convenţiuni sanitare cu Polonia.

*

„Monitorul Oficial" No, 180 din 17 Noembrie a c., publică legea pentru recunoaşterea ca persoană morală a asociaţiei inginerilor şi tehnicianilor din industria minieră din România.

*

Guvernul a aprobat printr'un jurnal al consiliului de miniştri, să se trimeată comunelor româneşti Apşa de sus şi Apşa de jos din Cehoslovacia de lângă graniţa românească, patru vagoane de făină de grâu, cu scutire de taxe vamale.

*

Mercuri 15 crt., a sosit în Capitală urna cu rămăşiţele, transformate în cenuşă, ale d-rului C. I. Istrati, mort la Paris în Februarie 1918.

*

La Caransebeş s'au pus bazele unei societăţi de lectură „Ioan Popasu" a elevilor institutului de teologie din acea localitate.

*

Ministerul de industrie face cunoscut întreprinderilor industriale că îşi pot procura Regulamentul conţinând noile dispoziţiuni cu privire la mobilizarea industrială şi agricolă, dela inspectoratele Industriale regionale.

*

Dr. Ioan Voicá mamoş şi gynecolog, fost asistent la Clinică, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

■

Clinica Neuro-Psychiatrică angajează cu data de 1 Decemvrie 1922 o bucătăreasă de prima calitate.
Informaţiuni mai detailate să pot primi la Administraţia Clinicilor.

*

„Triple-sec" *Szildgyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.*
2332

Compania Franco Română de navigaţie aeriană a suspendat călătoriile cu aeroplanul în lunile de iarnă (dela 15 Noembrie 1922 până la 15 Februarie 1923.

■

S'a aprobat un concediu d lui I. G. Duca, ministru de externe pentru a merge în misiune în străinătate.

Interimatul d-sale va fi ţinut de d. G. Mârzescu, ministrul muncii.

*

„Cursul liber de seara, „Arad" şi-a început în al treilea an activitatea, în sălele scoalei medii „Iosif Vulcan" din Arad. Ca şi în trecut cursurile se bucură de un viu interes. La cele trei cursuri de l. română, două de franceză, două de engleză şi unul de l. esperanto s'a prszentat un auditor de peste 550 persoane.

*

Marţi în 21 Noembrie ora 4 d. m. va avea loc în sala de gimnastică a Liceului de fete „Regina Maria" în Cluj, un mare concert, dat de cântăreţii artişti ruşi dl. Eugen Stolitza, bariton liric, şi d-na Ecaterina Nicolaidi, soprană lirică. — Vor cânta arii din operele: „Tosca" de Pucini, „Rigoletto" de Verdi „Pique Dame" de Tschsykowsky, „Carmen" de Bizet şi alte compoziţii clasice.

Bilete de intrare se găsesc cu 5 Lei la Liceu str. Minerva Nr. 1.

■

Tratativele dela Arad dintre băncile de aici şi delegaţii băncilor din Ungaria în privinţa lichidării datoriilor băncilor ungureşti către băncile din Romăuia, n'au dus la nici un rezultat, după cum se anunţă din Budapesta. Băncile din Ungaria, după înapoierea delegaţilor lor din Romănia, au refuzat acceptarea condiţiunilor puse de băncile din Ardeal.

Cu toate acestea tratativele vor fi reluate, dupăcum ni-se anunţă din Arad.

*

După informaţiuni din Budapesta, societăţile „Standard" „Americain Oil" şi „Steana Română" au început la Badapesta lucrările pentru construirea noului port al Budapestei.

■

Lucrătorii din croitoriile orădane au încetat greva, care dăinuia de mai multe săptămâni.

*

Schimb locuinţa mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a oraşului. Doritorii pot primi informaţiuni la dl Coste, Calea Reg. Ferd. Nr. 44, între orele 8—2 a. m. şi 3—5 p. m.

In zilele de 17 şi 18 Decembrie a. c. se vor face alegerile de senator, în jud. Alba de jos circ. Alba-Iulia, pentru ocuparea scaunului rămas vacant, prin moartea lui Andrei Bârseanu.

Alegerile pentru ocuparea scaunului de deputat — rămas vacant prin moartea lui Take Ionescu — al circ. Baia Mare (jud. Satu Mare), se vor face în zilele de 17, 18 şi 19 Decembrie.

■

Comisiunea interaliată însărcinată cu fixarea graniţei între România şi Ungaria şi-a terminat lucrările.

Din delimitarea aceasta teritoriul românesc s'a mai mărit cu încă vre-o câteva comune ce până acum le deţinea Ungaria.

Astfel ni s'au redat patru comune din ţinutul Satmarului ale căror interese economice erau strâns legate cu oraşele româneşti din apropiere.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: „Insula Blestemaţilor" Mare drama socială.
Marţi: Dtto.
Miercuri: „Izrael e fiul tău" O puternică dramă socială.
Joi: „Visuri de opiu".
Vineri: Dtto
Sâmbătă: „Visul recrutului". O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Luni: „Călăreţul fără cap". Partea II. O senzaţie mondială. Partea I.
Marţi: Dtto. Partea II.
Miercuri: Dtto. Partea III.
Joi: Dtto. Partea IV.
Vineri: Dtto. Partea V.
Sâmbătă: „Micul Gornist" Mare tragedie.
Duminecă: „Dinţii tigrului" Mare dramă socială.

CINEMA URANIA

Luni: „Călăreţul fără cap" Partea IV. Mare senzaţie.
Marţi: Dtto.
Miercuri: Dtto. Partea V.
Joi: Dtto.
Vineri: „Domn şi servitor" Mare tragedie din viaţa bancherilor americani.
Sâmbătă: Dtto.
Duminecă: Dtto.

Cetiti „Infrăţirea"

MAREA MIŞCARE
din magistratura ardeleana

In magistratura din Ardeal s'a făcut următoarea mare mişcare:

D. Petre H. Lăzărescu, preşedinte de Senat în cl. VI. gr. III, la tribunalul Caransebeş înaintat cl. VI. gr. II.

D. Ioan Palade II, prim-procuror în cl, VII. gr. I. la tribunalul Zalău, înaintat în cl VI. gr. III.

D. Iuliu Moldovan, judecător în cl. VI. gr. II. la trib. Oradea-Mare, înaintat cl, VI. gr. I.

D. Nicolae Feller, judecător în cl. VII. gr. II. la trib. Timişoara înaintat cl. VII. gr. I.

D. Ilie Micleu, judecător cl. VIII. gr. I. la trib. Caransebeş, înaintat cl. VII. gr. II.

D. Ioan St. Eftimescu, procuror cu titlu provizoriu la trib. Soroca, numit judecător cl VII gr. I la trib. Signet.

D. Iulian Guggenberger, judecător cl, VI gr. III. la trib. Timişoara, înaintat cl. VI gr. II

D. Iosif Sschmit, judecător cl. VI. gr. III. la trib. Timişoara, înaintat cl. VI. gr. II.

D. Valeriu Roşca, procuror cl. VIII. gr. I. la trib. Dej, înaintat cl. VII. gr. II.

D. Emil Klein, notar la trib. Timişoara, înaintat judecător cl. VIII. gr. I. la ocolul Deta din jud. Timiş.

D. Roland St. Isvoranu, numit judecător clasa VII. gradul II. la ocolul Vinga din jud. Timiş.

D. Ladislau Nanassy, notar public la Blaj din jud. Alba-de-jos numit judecător cl. VII. gr. I. la la ocolul Beclean din jud. Solnoc Dobâca.

D. Hugo Vermes, judecător cl. VIII. gr. I. la ocolul St. Martin din jud. Târnava-Mică înaintat cl. VII. gr. II.

D. Al. Nicolau, procuror cl. VIII gr. I. la trib. Dej, numit judecător în aceeaş clasă şi în acelaş grad, la ocolul Mercurea Miraj din jud. Mureş Turda.

D. Balint Elekes judecător şef cl. VI. gr. II. la ocolul Mercurea Ciucului din jud. Ciuc, permutat aceeaş calitate la ocolul Haţeg din judeţul Huniedoara.

D. Ioan Carlen, judecător şef cl. VII. gr. I. la ocolul Dej din jud. Solnoc Dobâca, permutat judecător în aceeaş clasă şi în acelaş grad la ocolul Rodna Veche din jud. Bistriţa Năsăud.

D. Iuliu Andrei, judecător cl. VII. gr. III la ocolul Hida din jud. Cojocna, înaintat judecător şef cl. VII. gr. I. la acelaş ocol

D. Sigesmund Panczel judecător-şef I. VI. gr. III la ocolul Ilia din jud. Huniedoara, înaintat cl. VI. gr. I.

D. Emil Petroviciu, judecător-şef cl. VII. gr. III. la ocolul Lipova din jud. Timiş înaintat cl. VII. gr. I.

D. Edmund Linder, judecător cl. VIII. gr. II., la ocolul Sasca, Montană, din jud Caraş-Severin permutat în aceeaşi calitate la ocolul Oraviţa Montană, din acelaş judeţ.

D. Adrian Safirescu, numit judecător cl. II: gr. I. la ocolul Lugoş din jud. Caraş-Severin.

D. Emil Puşcariu, judecător cl. VII, gr. II la ocolul urban Cluj, permutat în aceeaş calitate la ocolul Tinca, din jud. Bihor.

D. Gr. C. Minulescu, judecător cl. VII. gr. I. la ocolul Sighetul Marmaţiei, din jud. Maramureş, permutat în aceeaş calitate la ocolul Teaca, din jud. Cojocna.

D. Valer Ancean, judecător cl, VII. gr. III. la colul Zalău, din jud. Sălaj, permutat în aceeaş calitate la ocolul Şimleul-Silvaniei din acelaş jud.

D. Al. Lenart, judecător cl VIII. gr. I. la ocolul Şimleul-Silvaniei din jud. Sălaj, permutat în aceeaş calitate la ocolul Zalău din acelaş judeţ.

D. Nic. M. Gheorghiu, judecător cl. VII. gr. II, la ocolul Nochrich din juo Sibiu, permutat judecător cu titlu provizoriu la ocolul Accadânlar din jud. Durohtor.

D. Nic. Vităşescu, judecător cu titlu provizoriu la ocolul Gărăgău din jud. Teleorman, permutat judecător cl. VII. gr. I. la ocolul Nochric din jud. Sibiu.

D. Albert Dumitrescu, judecător cu gradul de preşedinte de tribunal al ocolul Lespezile din jud. Suceava, înaintat preşedinte de Senat cl. VI, gr. II la trib. Ibafalău.

Rezultatul alegerilor din Anglia

Rezultatul alegerilor din Anglia a întrecut aşteptările guvernului conservator Bonar Law care scontase 300 mandate, adică un număr îndestulător spre a compensa întreaga opoziţie: guvernamentalii conservatori au obţinut în total 341 mandate, pe când opoziţia a întrunit:

Liberalii lui Lloyd George 52.
Liberalii lui Asquith 60.
Laburiştii 141.
Independenţii 10.
Total 245.

Majoritatea guvernamentală este deci de 98.

In parlamentul dizolvat coaliţia guvernamentală, conservatori, liberali coaliţionişti, democraţi şi laburişti din coaliţie deţineau 505 locuri iar opoziţia, laburişti (76) liberali (34), independenţi (12), Sinfeine (73), naţionalişti irlandezi (7); aveau deci un total de 202 locuri.

In Parlamentul cel nou vor lipsi Sinfeinerii iar Irlandezi au trimis numai 13 deputaţi în loc de 27.

*

Cum se vede dar, Bonar Law a repurtat o mare victorie, majoritatea sa fiind destul de însemnată spre a putea învinge piedicile parlamentare.

Sportive

Intrecerile amicale de football anunţate pe ziua de eri, între echipele Univ. C. F. R. şi Victoria—KAC. nu s'au ţinut din cauza timpului nefavorabil.

■

Dl Ritter însărcinatul Comitetului central din Bucureşti cu lichidarea regionalei Cluj, după eşecul suferit aici în urma celor ştiute, şi-a depus mandatul.

*

In urma întâmplării petrecută Duminecă trecută între echipele K. A. C.—CFR. forurile în drept au sistat matchurile pentru şampionat.

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13**

INTRUNIREA DIN CLUJ
a partidului național

— Cuvântările dlor Lupaș, Maniu și Vaida-Voivod —

Părintele Lupaș se războește cu Barbu Catargiu și-și bate joc de Papa dela Roma. D. Maniu se leapădă de regionalism și cerșește colaborări. D. Vaida insultă vechiul Regat, numindu-l țară de sclavi, îndeamnă pe studenți să facă politică și amenință guvernul cu revoluția

In șirul de adunări organizate în Ardeal de partidul regionaliștilor, adunarea din Cluj trebuia să fie cea mai impunătoare ca număr. Cel puțin așa ne asigura „Patria" în ultimele zile publicând un apel prin care partizanii erau anunțați că adunarea dela Cluj va fi o adunare „sguduitoare." Cine a fost însă ieri la Reduta a putut să vadă că în afară de cei câțiva țărani aduși de D. Hațiegan, sala era ocupată numai de studenți cari erau acolo mai mult de cît simpli spectatori: erau înșiși organizatorii adunării. Incolo, oameni curioși cari veniau și plecau. Putem afirma că, fără studenți, nu s'ar fi găsit în sală de cît foștii șefi de rezorturi din Consiliul Dirigent, cari, de teamă de a nu fi prea singuri, își aduseseră și doamnele. Cel dintâi care a luat cuvântul a fost părintele I. Lupaș. De observat că de data aceasta au fost eliminați dintre cuvântători d-nii Socol și Hațieganu, deși se anunțase că D. Socol va face o dare de seamă, despre activitatea parlamentară a partidului național și deși prezența în sală a studenților era datorită d-lui Hațieganu. Se pare însă că, cel puțin la Cluj, d. Maniu a ținut să se prezinte cu elementele mai culte ale partidului, și așa se explică înlăturarea d-lor Socol și Hațieganu, în locul cărora a fost pus să vorbească părintele Lupaș ca unul care ar fi putut să dea întrunirii un caracter mai intelectual.

Și într'adevăr, părintele Lupaș și-a dat toate silințele ca să răspundă cât mai bine dorinței d-lui Maniu. Ca profesor de istorie, d-sa a căutat să justifice politica partidului național cu ajutorul unor fapte culese din istoria politică a României de ieri. Așa de pildă, pentru regionalismul partidului național a crezut că poate găsi o justificare în nemulțumirile trezite în Moldova după unirea dela 1859.

Dar dl Lupaș a uitat să arate ce au ajuns în politica României cei câțiva politicieni cari au crezut că pot să creieze în Moldova o mișcare separatistă. Căci, e drept, în urma unirii dela 59, s'au găsit câțiva oameni cari au încercat să agite orgoliul Moldovenilor, dar dl Lupaș trebue să spună că acțiunea acelor oameni a întâlnit în calea ei conștiința națională și că nici unul dintre ei n'a ajuns să însemne ceva în viața politică a României. Toți au căzut în fața conștiinței care cerea unirea deplină a celor două principate și numele lor a fost acoperit de rușine.

Pomenind, prin urmare, de mișcarea separatistă din Moldova, părintele Lupaș trebuia să înțeleagă că n'o poate face decât pentru a le arăta regionaliștilor ardeleni, cu exemple din Istorie, ce soartă au mișcările politice care se pun de-a curmezișul conștiinței naționale.

Și nici cu celelalte fapte istorice, dl Lupaș n'a nimerit-o mai bine. Căci, vrând să dovedească reacționarismul partidelor din vechiul Regat și deci să găsească o nouă îndreptățire pentru politica partidului național, d-sa a dat ca exemplu atitudinea lui Barbu Catargiu față de împroprietărirea dela 64. Dar dl Lupaș a uitat de asemenea să spuie că reacționarismul lui Barbu Catargiu dela 64 este însuși reacționarismul partidului conservator cu care a luptat necontenit partidul liberal pentru a-l înfrânge definitiv în 1917, când s'au înscris în Constituție cele două reforme: exproprierea și votul obștesc.

Am avut impresia că prin alegerea acestor două exemple istorice: mișcarea separatistă a Moldovenilor și reacționarismul lui Barbu Catargiu, părintele Lupaș a vrut pur și simplu să-și bată joc de regionaliști pe cari-i știa cât sunt de streini de Istoria Românilor. Și această impresie am avut-o și mai mult când d-sa vrând să spulbere afirmația cum că partidul național ar fi un partid al unității și a îngăduit să vorbească despre Papa dela Roma pe un ton de persiflare care a provocat o adevărată panică printre fruntașii partidului.

Credem că în urma acestei cuvântări, dl Maniu va renunța la faima de istoric a dlui Lupaș și că pe viitor va recurge din nou la oratoria dlor Socol și Hațieganu.

După d. Lupaș, a vorbit d. Maniu. Nu știm dacă în sală se afla și d. Derussi, trimisul pentru pertractări al grupării tachiste, dar am avut impresia cătoată cuvântarea d-lui Maniu a fost făcută nu pentru ardeleni, ci pentru „a se reabilita în fața „regățenilor" *Poloit în ton și cu spațiat în impresii, d. Maniu a căutat să se apere de învinuirea de regionalism, pentruca la urmă să declare că partidul național e gata să colaboreze cu toate partidele din vechiul Regat.*

A vorbit apoi d. Vaida care a știut să strice tot efectul cuvântării d-lui Maniu. De la început și a dat în petec, regretând că astăzi nu-ți mai poți trimite copiii la școlile streine, așa cum era pe vremea stăpânirii maghiare.

Pe urmă, potrivit obiceiului, a vorbit despre „țara de sclavi„ care e vechiul Regat potrivit și pentru eliberarea căreia trebue să lupte acum partidul național. Și-a bătut joc de țăranul de dincolo despre care a spus că n'are nici măcar pat în care să se culce, a lăudat administrația și legile maghiare și și-au arătat părerea de rău că nu mai avem astăzi jandarmul de altădată, țanțoș, bine îmbrăcat și cu pană la pălărie.

Din tot ce-a spus, rezultă că pentru d. Vaida totul se reduce la chestie de dită, și că dsa e într'o continuă suferință de când peste Ardeal nu se mai învârte bâta administrației maghiare.

Mai departe, dl Vaida a îndemnat pe studenți să facă politică și le-a mulțumit pentru manifestațiile făcute la clubul partidului național în zilele Incoronării.

Ca încheiere, dl Vaida a amenințat cu revoluția în cazul când partidul liberal ar sta mai mult la putere.

Dl Mihail Popovici a cetit o moțiune.

După întrunire, studenții au fost puși să manifesteze pe stradă având în mijlocul lor și câțiva țărani cu drapele.

Parcă „Patria" susținea odată că tricolorul n'ar trebui terfelit?

Politica României față de Soviete și de conflictul Orientului

— Un interview dat de dl. I. G. Duca la Timișoara

In drum spre Lausanne, unde va participa la conferința orientală, d. G. Duca, ministrul externelor, a fost interviewat la Timișoara de către un redactor al lui „Temesvari Hirlap". D. Duca a răspuns în general, că România urmează față de Rusia o politică de înțelegere; că despre conflictul oriental, România nu se amestecă în acest conflict decât în măsura cerută de interesele noastre într'o apărarea libertății strâmtorilor.

: Citiți Infrățirea :

Ultime informații

Interne

Congresele din Capitală

Congresul comercianților și congresul cooperativelor orășenești

Eri Duminecă a avut loc în sala „Dacia" congresul tuturor comercianților din țară. Au vorbit dnii Hagi Teodorachi, Stancovici, Moldovan din Sibiu și alții. S-a votat o moțiune de protestare în contra impozitului pe cifra de afaceri și amestectului statului în veniturile comercinților, prin fixarea taxelor de 10 la sută. S-a cerut libertatea deplină a comerțului și amnestie pentru speculanți.

Cooperativele orășenești au început ținerea congresului, care va dura 3 zile și care se va ocupa în primul rând cu obținerea autonomiei pentru cooperative.

Externe

Londra. 9 femei au obținut dreptul de a intra în biroul avocaților din Londra. Ele au de gând să practice avocatura.

Mesajul premierului englez

Londra. Primministrul englez în urma rezultatului alegerilor generale a adresat națiunei engleze un mesaj în care spune că țara dând guvernului încrederea, acesta este dator să justifice încrederea pe care națiunea a pus-o în el.

Presa străină și discursul lui Mussolini

Paris. Ziarele franceze și engleze remarcă din discursul lui Mussolini declarațiile sale privitoare la Orient și spune că chestia orientală trebue să fie pusă odată la punct. Aliații nu trebue să îngăduie Turciei să tragă un profit din victoria lor asupra armatelor grecești demoralizate, dictând pacea.

* * *

Paris. Astăzi la orele 8 încep discuțiunile între dl Poincare și lord Curzon fixându-se cu această ocazie și răspunsul la memorandul englez.

* * *

Constantinopol. Intre înalții comisari aliați și Refed Pașa, guvernatorul Constantinopolului, au avut loc constătuiri, cu care ocazie s'a luat hotărârea, ca serviciul vamal, administrația și justiția să treacă în mâinile turcilor.

* * *

Roma. Trupele din Tripolitania au ocupat punctul Garan. Triburile răzvrătite s'au supus.

Vot de încredere în guvernul francez

Paris. Camera franceză a dat vot de încredere guvernului.

* * *

Plecarea lui Mussolini la Lausanne

Roma. Parlamentul amânându-și desbaterile pentru Joi, primministrul Musolini a plecat ori seară direct spre Lausanne, unde se va întâlni cu lordul Curzon și dl Poincare.

Repertoriul săptămânal.

Luni: la ore 7: Nevinovatul, Don Juan.

Luni: la orele 10: Regina Nopții.

Marți: Bohéme (Cu concursul Dnei Ileana R. Lorber. Prețuri de operă. Abonament de Premieră și Opera Nr. 16. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).

Mercuri: Vinul (Festival pentru comemorarea lui Geza Gardonyi. Cu distribuția nouă a rolurilor. Conferează Dl Iosif Nyrö. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 42. C.

Joi: Scrisoarea Pierdută (Premieră. Festival pentru comemorarea lui Caragiale. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 17.)

Vineri: O scrisoare pierdută (pentru a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonnment de zi Nr. 43. A.)

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentațiile pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează: Dr. E. Kiss)

Sâmbătă seara: Mireasa din Hamburg (a 11 ora. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 44 B.)

Sâmbătă, orele 10; I (1: Nevasta lui barbă albastră) Premieră. Prețuri de premieră locurile abonenților se vor reținea până Luni la orele 12 din zi.

Duminecă, orele 3: (Fiii a 8 oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: Copii de schimb (Operetă, cu distribuită nouă a rolurilor. Kolb y, Somogyi, Neményi. Abonament stere. Prețuride de premieră.)

Duminecă, orele 10 I (2; Nevasta lui barbă albastră) pentru a 2 oră. Prețuri de premieră).

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C)

Luni, orele 10: Nevasta lui barbă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

Administrația ziarului „Infrățirea"

caută băeți

de serviciu
între 16-18 ani.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2125

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Loyd22 1558 17

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Emil Renner
Str. Romani 17—19
2379 Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Becskeházi Lajos
Str. Sütő 4
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Salamon Lajos
Str. Kárpáti 1
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Kovács
Calea Victoriei 96
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bence Aladár
Str. Baciu
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Albert István
Nádas Daróc

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Varga István
Bogártelke.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ananie Perde
Banabic.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Togya
Petridude Mijloc.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Emeric Zolnai
Târgul Mureș.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Csonak József
Suceag.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Tg.-Mureș, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Lazar Nicolae
Szamosszentmiklós.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Traian Lapusan
Com. Stana.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ștefan Farkas
Inaktelke

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dreve Gavrila
Suceag.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Joan Brendusan
Macofalva.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Balázs B. János
Daróc.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kovács István
Bogártelke.

Reclama este sufletul comerțului

No. 475—1922.

Societatea Ocrotirea orfanilor din Războiu filiala Turda deschide

Concurs

pentru posturile:

1. Secretar contabil, la filiala Turda;
2. Supravaghetor și) la orfelinatul
3. Un bărbat și una femei de serviciu) Mihaiu Viteazul din Ghiriș.

Petițiile se vor înainta până la 1 Decemvrie a. c. la filiala Turda, Strada Avram Iancu No. 24, unde se pot afla și condițiile de salarizare.

Se cere: pentru Secretar contabil sau contabilă 1. Să fie cetățian român, 2. să aibă 21 ani trecuți, 3. dacă e bărbat, să de vedească că a satisfăcut datoriței militare, 4. să aibă diploma de școală comercială superioară.

Pentru supraveghetor condițiile de sub 1—3 și cel puțin 4 clase primare.

Pentru omul și femeia de serviciu condițiile de sub 1—3, respective 1—2.

In numele Comitetului:
E. Dr. MOLDOVAN, președinta.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Csiszér Sándor
Sucag.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kovacs B. János
Bogártelke.

Frații Deutsch
casă internațională de espedițiune.
Fondata in 1904.

CLUJ, Piața Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORȘOVA, Cheiul Dimări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spedițiuni la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

România si problemele orientale

— Declaratiile dlui Victor Antonescu —

Chestia libertății strâmtorilor. „România nu e ostilă Turciei

„Le Temps" publică un interview pe care un redactor al său l'a avut cu dl Victor Antonescu, ministru nostru la Paris:

Reproducem declarațiunile cu privire la punctul de vedere al guvernului român în chestia orientală:

„Pentru România, această chestiune este cuprinsă în puține cuvinte: libertatea strâmtorilor și acordul cu aliații.

„Dacă, în 1916, puțin timp după intrarea în acțiune, România a putut fi invadată de armatele dușmane a fost din cauza închiderei strâmtorilor. Intr'adevăr, ea s'a găsit pusă între două focuri, la nord și la sud, căci odată Dardanelele închise, aliații n'au mai fost în stare nici să amenințe armatele germano-turco-bulgare în Balcani, pentru a le împiedeca să atace România, nici, pe de altă parte, să o aprovizioneze cu arme și muniții. Despărțită de aliații săi, lăsată la propriile sale puteri, țara mea a suferit prăpădul primei părți a campaniei. Din acest prim punct de vedere, de apărare națională, România are un interes vital ca regimul care va fi instituit în strâmtori să fie de așa natură încât să-i cruțe pe viitor o eventuală repetiție a teribilei izolări în care s'a găsit dela 1916 la 1918.

„De asemenea, în ceea ce privește interesul desvoltării economice normale, România nu poate să și-o asigure fără libertatea absolută a porței, care îi dă ieșire la Mediterană și restul lumei. Fără această libertate, ridicarea și avântul țărei sunt imposibile, ba chiar existența ei este împiedecată. România respiră prin strâmtori. De aceea, hotărât să susțină la conferința de pace soluțiunea internaționalizării Bosforului și a Dardanelelor precum și întreaga libertate a navigației, guvernul este fericit să constate că, în această chestie, acordul între Franța, Anglia și Italia este perfect și că marii aliați sunt, și ei, ferm hotărâți să asigure acest rezultat la ieșirile mării de Marmara.

România nu e ostilă Turciei

„Versiunea care a circulat și prin care se atribue României o oarecare ostilitate față de Turcia, este absolut inexactă. România, guvernul și opinia publică, nu este animată de nici o reavoință față de guvern turc. Odată libertatea strâmtorilor asigurată, nici un motiv de politică, de sentiment, sau de interes, nu ne va împiedica să întreținem cu Turcia cele mai bune relațiuni de prietenie, ca și cu toți vecinii.

Ca o consecință a acestei bunevoințe de care suntem animați față de vecinii noștri, România nu ar găsi nici un inconvenient atribuirei unui debu ec economic, care să nu comporte cedare teritorială Bulgariei, conform tratatului de pace.

Frontiera comună turco-bulgară

„In chestiunea punctului de vedere românesc în privința frontierei comune între Turcia și Bulgaria, fără a putea da precizium asupra acestui subiect, vă pot spune că noi vom susține soluțiunile, care vor cadra cu punctele de vedere comune ale aliaților și toate sforțările noastre vor tinde să contribue la întărirea, la restabilirea acelei comunități interaliate în toate problemele care se vor desbate la conferința de pace, căci ea esta condițiunea sine qua non a siguranței și a progresului tuturor".

Situația internă

Intrebat asupra impresiunilor pe care le aduce din țară, d. ministru Antonescu a răspuns:

„Am constatat, între precedenta mea călătorie și cea de acum, o diferență în bine, de netăgăduit, în situația economică generală a țării. Transporturile pe căile ferate au fost mult intensificate; de unde erau linii pe care treceau zilnic, în timp normal, câteva trenuri, astăzi trec prin acelaș loc peste 80 pe zi.

Exportul cerealelor a permis ca un milion jum. livre sterline, exact jumătate din suma ce necesită renta consolidată pe care o cerem acum, să se găsească deja în vesteria Statului.

Rețelele drumurilor de fier, a vămilor, și a tuturor administrațiilor financiare sunt în plină urcare".

Intrebat asupra impresiei ce i-au lăsat serbările încoronării, ministrul român vorbește cu entusiasm de unanima însuflețire care a domnit în timpul serbărilor, precum și de calda și sincera dragoste pe care țara a arătat-o trimișilor Franței.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ ROMANCĂ cunoscând ori ce lucrări de birou, caută post. Merge și în provincie. Adresa la adm. ziarului Înfrățirea sub D. P. A.

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva

Dej. 2331

Fabrică de textile „Țesătoria Ardeleană“

caută un voyageur

umblat în branșa textilelor. A se adresa la numita fabrică, Piața Mihai Viteazul No. 19. 2375

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1263

Se lucrează în rate lunare.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Ministerul Sanatații Publice al Muncii și Ocrotirilor Sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal.
Serviciul de Economat.

No. 24363.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 1 Decemvrie 1922 orele 10 a. m. să va ține licitație publică în cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, pentru procurarea a 4 mașini de scris.

Condițiunile sunt provăzute în caetul de sarcine depus la Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49.

Inspectorul General Sanitar al Ardealului: Dr. GANE.
2376 Șeful Serviciului: J. POPOVICIU.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

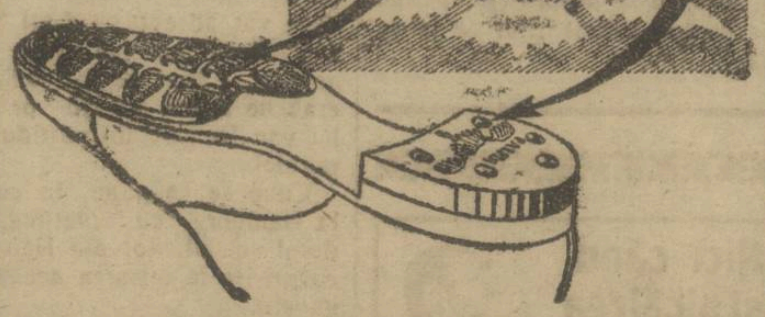

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Soc. Bancii Maroșvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Soc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Totfelul de șepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**

Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri efine la Fabrica de șepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Article frumoase de drăguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

Fabricile de Masini „AND. RIEGER“

SOCIETATE ANONIMA
SIBIU.

Livrează prompt:

Sfărâmătoară simple și duble de porumb cu ventilator
Moară de măcinat napi,
Moară de tăiat napi,
Moară de uruială „Erika“,
Teasc de uleu, vertical pe 2 și 4 stâlpi de fier,
Zdrobitoare de semințe uleioase întreagă din fier,
Mașină de tăiat nutreț mică și mare,
Trioare cu ventilator
precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-2

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Citiți „FLACĂRA“

Întemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Programul guvernului fascist

— EXPOZEUL LUI MUSSOLINI —

Noul guvern italian respectă tratatele încheiate până acum. Atitudinea guvernului față de Rusia și de chestia orientală

Primul ministru italian, Mussolini a ținut un mare discurs la Cameră. El a spus că împlinește un act de politeță și bună cuviință făcând declarații în fața parlamentului pentru care nu cere vre-o recunoștință. Revoluția are dreptu-rile ei sacre și cu ajutorul celor 300 de mii de tineri complect echipați și înarmați ar fi putut să pedepsească pe toți calomniatorii fascismului. A crezut însă că nu este bine să depășească limitele și că cea mai mare înțelepciune este aceia care nu ne părăsește după izbândă. A format deci un guvern de coaliție, nu pentru a-și câștiga o majoritate în parlament de care nu este nevoie, ci pentru a primi cu bună voință și peste preocupările de partid, pe toți aceia cari doresc sincer, să colaboreeze la salvarea nației în primejdie.

D. Mussoiini a adus apoi elogii regelui care a evitat un războiu civil și a injectat în arterele obosite ale instituțiilor permanente sângele tânăr și cald al partidului fascist Programele nu lipsesc în Italia, a continuat d. Mussolini; lipsesc oamenii și voința de a aplica programele, Guvernul actual are însă această voință fermă.

Politica externă a guvernului

In ce privește politica externă a Italiei, primul ministru a spus că ea se sprijină pe bazele savante ale tratatelor de pace? bune sau rele, aceste tratate odată ce au fost iscălite trebuesc respectate și aplicate.

Orice stat onorabil nu poate profesa altă doctorină. Tratatele nu sunt eterne; ele sunt capitole din istorie, fără a constitul un lucru sau o stare de fapt definitivă. Dacă aplicarea lor dă naștere la rezultate pot eventual să examineze clauzele defectuoase.

Vorbind de refacerea economică, Mussolini a arătat că metodele de până acum n'au fost bune; sistemul cel mai bun, după el, este ca statul să încheie convențiuni comerciale bilaterale, în loc de a întruni conferințe nefolositoare. Formula care se potrivește la situația Italiei este cât se poate de simplă: „Nimic pentru nimic". Națiunea care va dori să primească dovezi de prietenie din partea Italiei, va trebui să-și manifeste prietenia față de dânsa.

Cum nu vrea să rupă tratatele de pace, tot așa Italia fascistă nu vrea să se despartă de aliații săi din timpul războiului. Din întrevederile ce le va avea cu reprezentanții Franței și Angliei, dl Mussolini speră că înțelegerea va ieși tămăduită și întărtă, în special în ce privește criza orientală și strângerea prieteniei ruso-germane. Italia nu va face o politică imperialistă și de aventuri, dar nici una de sinucidere. Premierul italian a vorbit apoi de raporturile bune ale Italiei cu Elveția, Spania, Cehoslovacia, România și Polonia, și de cele corecte cu Jugoslavia și Grecia. Italia va respecta angajamentele față de Austria și va continua acțiunea economică față de Ungaria.

Relativ la chestiunea orientală d. Mussolini a spus că la Lausanne va trebui să se consacre faptele îndeplinite însă cu condiția ca să se obție chezășiile necesare pentru libertatea strâmtorilor, pentru interesele europene și protecția minorităților creștine. Când Turcia va fi obținut tot ce are dreptul de a pretinde, aliații vor trebui să aibă curajul a declara: „până aici și nimic mai mult".

In ce privește relațiile cu Rusia, d. Mussolini a declarat că Italia e dispusă să adoapte eventual o soluție definitivă; Italia a susținut teza cea mai liberă relativ la participarea Rusiei la conferința din Lausanne.

Cu privire la politica internă, primul ministru a declarat că directivele guvernului se pot rezuma în trei cuvinte: economii, muncă și disciplină. Proletariatul nu are a se teme de nimic: dimpotrivă nu va putea decât să câștige pe urma politicei financiare care va salva statul și l va scăpa de faliment. Armata și marina vor fi reorganizate și puse la adăpostul politicei parlamentare. D. Mussolini a încheiat spunând că nu pretinde că va putea guverna contra voinței parlamentului dar Camera va trebui să înțeleagă și situația sa specială care face ca să poată fi disolvată mâine tot așa cum poate dura doi ani. Cere deci Camerei depline puteri ci înțelege să ia asupra-și întreaga răspundere a măsurilor ce le va lua.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

si vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2238
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Noul guvern german

Directorul unei societăți de vapoare, cancelar al Germaniei. Socialiștii vor să împartă răspunderea cu noul guvern Dl Stressemann ministru de externe

Președintele republicei a oferit postul de cancelar al republicei lui Cuno, directorul societății „Hamburg—America—Line" și Cuno a primit să formeze noul guvern.

Noul cancelar a avut o întrevedere cu Hermann Mueller, leaderul socialiștilor, cu d-rul Stressemann, leaderul partidului popular și cu senatorul Peterson, leaderul democraților.

Socialiștii vor să colaboreze cu noul guvern

Cercurile parlamentare cred că dl Stressemann trebue să intre în guvern ca ministru de externe.

Cuno discută de asemenea și participarea socialiștilor în guvern. Aceștia au declarat că sunt dispuși să împartă răspund rea cu noul guvern. Dar nu e sigur dacă vor accepta ca d-rul Stressemann să facă parte din acest guvern. Până acum socialiștii erau de acord pentru primirea lui von Rumer, din partidul poporului.

Cuno se va pune în contact la Hamburg cu Everling, leaderul socialiștilor din Hamburg, cu privire la intrarea acestuia în guvern.

Cine este noul cancelar

Noul cancelar al republicei are 46 ani. E catolic și în bune relațiuni cu partidul din centru. De fapt el n'aparține fostului partid politic. Cuno a eșit din viața publică înainte de războiu, când era funcționar la ministerul de finanțe. In timpul războiului a organizat aprovizionarea Germaniei cu grâu. In 1916 a fost însărcinat cu organizarea ministerului aprovizionării. După un an a eșit din serviciul public și a fost numit director al soc. Hamburg-America Line.

In jurul crizei orientale

Ce cuprinde memoriul englez

Memoriul englez în chestia orientului apropiat

Marți seara s'a comunicat guvernelor francez și italian memoriul conținând lista punctelor referitoare la chestiunea apropiatului Orient, asupra cărora lord Curzon crede că este nevoie ca aliații să fie înțeleși.

Conform ziarului „Daily News" aceste puncte ar cuprinde: 1. Capitulațiunile. 2. Regimul Traciei de apus, al strâmtorilor, al minorităților și datoria otomană. Memoriul se încheie cu o scurtă dare de seamă a părerilor guvernului britanic asupra fiecăruia din aceste subiecte.

Cu acestea, guvernul britanic nu are nici decum dorința de a opri libera discuție în conferința din Lausanne. Totuși, este esențial ca înainte de începerea unei asemenea conferințe aliații să se fi înțeles asupra politicei lor și aceasta în scopul ca conferința să poată produce efectul dorit adică acela de a da o soluție temeinică și durabilă problemei apropiatului Orient.

Ziarele londoneze sunt de părere că fără o înțelegere bine stabilită între aliați, conferința nu ar fi nici decum folositoare.

Vânzarea senzațional de eftină de ghete pentru copii
Ghete de bărbați și dame Numera rămase cu o reducere de 40% în depozitul de ghete
„BATA"
Cluj, Piața Unirei 9.
Radio 2814 2372

Citiți „Infrățirea"

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu
Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni
Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
ci dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.
Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.
Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

Anul III. No. 665 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 24 Noembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. · SUB CONDUCEREA UNUI CO
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— LEI 180
„ 6 LUNI ——— 90
„ 3 „ ——— 45
„ 1 AN Pentru autorități 240

LEIU

Intrunirea de la Cluj a regionaliștilor — Punctul unic al aliaților

— Impresii și observații —

Dacă întrunirea de la Cluj a regionaliștilor n'a fost „sgudaltoare", — cum anunțase „Patria" — trebuie să recunoaștem însă că a fost o întrunire destul de veselă. Ne așteptam, firește, ca la această întrunire să ni se dea o icoană a „durerilor" din Ardeal despre care vorbesc în fiecare zi gazetele partidului național. Ne așteptam adică să vedem țăranii „stâlciți în bătăi" de către administrația actuală, funcționarii scoși din slujbă și aruncați pe drumuri, negustorii sărăciți din pricina politicei economice a guvernului și în sfârșit toate celelalte victime ale „unificării cu furca". Ar fi fost atunci, într'adevăr, o întrunire din cele mai sgudaitoare. La fiecare atac rostit de oratori, ar fi răspuns din sală uraganul durerilor ardelene ți pe care am fi avut și noi prilejul să le cunoaștem în toată grozăvia lor. Dar nimic din durerile pe care de doi ani le trimbițează mereu partidul național.

În fruntea sălei era toată oligarhia creată de Consiliul Dirigent: foști șefi de rezorturi foști prefecți și sub prefecți, foști comisiari guverniali, directori de băuci etc., toți având un aer de excelentă sănătate și dispoziție.

Ba văzând și pe doamnele din elita societății clujene, adică pe soțiile foștilor șefi de rezorturi aveam impresia că ne găsim mai de grabă la un spectacol de cât la o întrunire menită să exprime suferințele poporului din Ardeal.

Fundul sălii era ocupat de „cetățenii academici" ai dlui Hațieganu cari de asemenea se găseau într'o foarte bună dispoziție. Unul din acești cetățeni a oferit dlui Maniu un buchet de crizanteme în care cu toată bunăvoința noastră, n'am putut descoperi nimic din durerile care frământă Ardealul. Și nici în cele câteva grupuri de țărani cu drapele n'am putut vedea icoana vie a Ardealului care sufere. Erau țărani de figurație aduși de dl Hațieganu pentru complectarea spectacolului. Și ce stingheri se simțeau în mijlocul foștilor șefi de rezorturi! Și-or fi având, de sigur durerile lor dar își dădeau bine seama că ele nu pot fi alinate cu crizanteme și cu discursurile cetățenilor academici. Și-și dădeau mai ales seama că întrunirea nu este a lor ci este a domnilor cari încă n'au putut să uite bunătățile Consiliului Dirigent. A fost deci o întrunire veselă: doamne din elită, crizanteme și cetățeni academici. Zadarnic au încercat oratorii să vorbească de durerile și de revolta Ardealului, fiindcă cuvintele lor nu puteau trezi nici un răsunet într'o sală în care Ardealul era reprezentat numai prin elemente de spectacol.

Cele mai gustate pasagii din cuvântările lunei a fost acelea în care oratorii partidului au adus vorba despre bănci și afaceri. Așa, de pildă, foștii șefi de rezorturi s'au tăvălit de râs când d. I. Lupaș a vorbit de CLEPTOCRAȚIE. Deci cuvântul l-auziau atunci întâia oară, totuși l-au înțeles și l-au aplaudat furnos. Era doar cuvântul care le amintia de epoca Consiliului Dirigent. Și nu mai puțin a fost apreciată comparația dlui Vaida cu vaca și vițelul. Referindu-se la un domeniu care intra în competența foștilor șefi de rezorturi, comparația a umplut sala de râs și voe bună.

De remarcat că „cetățenii academici" au făcut progrese simțitoare în ce privește educația politică. De mai multe ori au strigat: jos șobolanii". E un început de unificare în moravuri pe care-l semnalăm și-l apreciem. De altfel, prin toată ținuta lor, „cetățeni academici" s'au dovedit admirabil pregătiți pentru participare la luptele politice dintre partide. Laudele aduse de d-l Vaida le-au meritat pe deplin.

O singură observație: partidul național ar trebui să fie îngrijat că „cetățenii academici" de la facultățile de litere și medicină se lasă prea absorbiți de ocupațiile universitare și nu vin și ei să facă dovada educației lor politice, așa cum au făcut o încă de mult colegii lor de la facultatea d-lor Boilă și Hațieganu.

Nu putem să trecem cu vederea că aducând d-l Vaida vorba despre țaranul din vechiul Regat, cineva din sală, probabil un „cetățean academic", a întrerupt: „N'are pat, n'are pernă."

Însemnăm această întrerupere, fiindcă în ea se cuprinde tot disprețul pe care politica partidului național a izbutit să-l semene în Ardeal față de vechiul Regat.

Dar „cetățeni academici" n'ar trebui să uite că țaranii aceia „fără pat și fără pernă" au luptat și au murit pentru dezrobirea Ardealului și că din sărăcia lor a răsărit România-Mare de azi.

Vorbia D. Vaida despre Someșul care, când crește, se umflă și se revarsă în lături.

Și noi credem că Ardealul are nevoie astăzi de o revărsare a Someșului.

Să se umfle și să se reverse Someșul, fiindcă ar avea multe de măturat în calea lui.

Un ziar românesc la Arad

Avem în față, un însmos apel al d-lui Cosma, în ziarul apărut de curând la Arad: „Solidaritatea".

E un îndemn către „toate elementele, toate forțele tinere ale acestor ținuturi, dornice de a munci în ogorul națiunei" pentru a-face din noul ziar românesc al Aradului „o carte națională, răspânditoare de sfaturi înțelepte, de învățături folositoare de care e mare nevoie, mai ales azi, când atâtea curente dăunătoare, periculoase, se abat peste omenire, curente care întâlnind în drumul lor suflete desorientate puțin resistente, pot duce ușor la dezastru, nimicind toată truda generațiilor jertfite."

Salutăm cu bucurie apariția noului confrate, în Aradul românesc văduv de presa românească care i-ar trebui în număr și în intenții românești. Îl salutăm cu toată cinstea, ce se cuvine scrisului său cinstit, desbărat de orice influență străină de interesele lor de neam; cu toată mulțumirea ce-o avem că în Aradul, lipsit de ziarul său obișnuit redactat în limba ce ne este scumpă, el umple o dureroasă și atâta timp stăruitoare lacună.

Căci de atâta amar de vreme Aradul nu și mai are gazeta lui românească! Înainte de război, aci și-a dus „Tribuna" cei mai frumoși ani ai ei, de care ne amintim cu atâta drag și cu atâta mândrie. Și tot aci, apărea atuncea „Românul", cel curat, cel care cu vrednicie își purta și își merita numele.

Paradoxală vrere a împrejurărilor! Sub stăpânirea ungurească cele două gazete păstrau cu grijă de vestale, flacăra scrisului românesc, întrețineau nestinsă speranța unui vis, prea frumos ca să se împlinească așa repede.

Și iată visul s'a împlinit. Obîduirea românească și-a luat locul ce i se cuvenea. Și, stranie ironie a destinului, cele două lumini curate se stinseră, ca suflate de un duh aspru, necruțător.

Sau nu. O flacără străină, palidă necunoscută, încercă să se reaprindă pe cenușa încă plină de căldura avântului trecut a celui ce fusese odinioară „Românul". Dar cum putea să dăinuiască flacăra aceasta turbure, ale cărei raze împroșcau îndemnuri cu totul contrarii celor din cari cetitorii gazetei își trăgeau hrana de până acum a sufletului? Flacăra searbădă și rece, se stinse, poate de rușine, înmormântând în întunerecul lăsat în urmă-i, ca în cea mai netrebnică tină, gloria unei gazete, care fusese zeci de ani de-a rândul, purtătoare de nădejde a unui întreg neam asuprit.

Abia acum, după atâția ani dela război, reapare adevăratul „Românul", adevărata „Tribună". Dintr'un frumos simțământ de pietate pentru cele două înaintașe, vlăstarul tânăr al lor și-a luat un nume nou „Solidaritatea".

Sub deghizata denumire noi putem recunoaște tot ce ne ușor însă, în graiul lui cinstit, în cuvântul lui prielnic, sevaă sănătoasă a celor doui părinți de viță curat românească, pe cât de ușor recunoscusem pe întrus în răposatul ziar ardelean de după război, al dihoriei naționale, ce uzurpase numele „Românului".

Însufleții de cele mai sincere simțiminte urăm viață frumoasă și nesfârșită, mlădiței acesteia, ce-și înalță semeață fruntea, spre cerul senin.

Intrunirea de la Cluj a regionaliștilor — Punctul unic al aliaților

— Stabilirea unei înțelegeri prealabile în vederea conferinței de la Lausanne —

Telegramele externe ne informează că între aliați a intervenit un perfect acord asupra tuturor chestiunilor ce se vor discuta la Lausanne în legătură cu rezolvirea crizei din orientul apropiat.

Înțelegerea s'a făcut în urma unei întrevederi între d-nii Poincaré, Curzon și Mussolini la Territet, redactându-se chiar un comunicat în cuprinsul următor:

„D-nii Poincaré, Curzon și Mussolini au manifestat dorința lor comună să reglementeze într'un spirit de prietenie cordială și pe baza unei perfecte egalități între aliați, toate chestiunile ce se vor discuta la conferința din Lausanne. În dimineața zilei de 20 Noembrie ei se vor mai întruni probabil la Yuchy, pentru a discuta."

Deși, după cum vedem comunicatul este scurt, totuși rândurile lui întrezăresc realizarea acordului între Franța, Anglia și Italia, din care cauză putem afirma că pericolul unor complicațiuni europene a dispărut cu totul.

La Lausanne, ori cât de mari ar fi pretențiunile turcilor, în nici un caz ele nu pot să mai subsiste decât în limitele punctelor stabilite de aliați. Potrivit știrilor venite cele trei mari puteri au convenit în totul asupra concesiunilor ce s'ar putea face guvernului Kemalist.

Nu rezultă însă de loc de aici că la conferință nu vor avea loc lungi discuțiuni în jurul importantelor chestiuni orientale la ordinea zilei. Dimpotrivă aliații concep pacea dintre turci și greci într'un spirit foarte conciliant pentru Turcia, cu toate acestea punctul de vedere al marilor puteri nu se va depărta de loc de principiile în baza cărora s'a semnat armistițiul dela Mudania.

Orice încercare din partea turcilor de impune la Lausanne pretențiuni exagerate și nepotrivite cu interesele europene, se va frânge de zidul puternic al aliaților. Privită problema orientului apropiat din toate punctele de vedere, turcilor nu le rămâne acum decât calea concesiunilor, căci nici chiar un sprijin efectiv din partea Rusiei sovietiste, nu le-ar mai putea ajuta întru nimic, de sigur, că naționaliștii turci în realizarea năzuințelor lor, se bizuiau mult pe o neînțelegere între aliați și cu deosebire între Franța și Anglia într'un asemenea caz nu mai rămânea vorba că Turcia putea să-l exploateze și poate că pretențiunile lor exagerate de astăzi puteau foarte bine să devie realități.

În urma acordului intervenit între aliați lucrurile au luat însă cu totul altă întorsătură și fără îndoială că la aceasta a contribuit într'o mare măsură atitudinea energică a noului guvern fascist, care încă din primul moment făcuse cunoscut la Londra și Paris că Italia consideră tendințele Turcești ca un pericol iminent interesele europene.

Până în prezent nu cunoaștem rezultatul discuțiilor preliminare dintre marile puteri și reprezentanții Micei Antante dar din relațiunile date în diferite ocazii de împuterniciții României și Jugoslaviei, putem deduce că și acest grup de state este stăpânit de aceleași păreri în ceeace privește rezolvirea crizei orientale. De unde reesă că la Lausanne, Turcia se va afla nu numai în fața frontului unic al marilor puteri dar orice tendință din partea ei de a nesocoti interesele Europei se va lovi deopotrivă și de voința statelor care formează Mica Antantă.

În asemenea condițiuni firește că nimenea nu se mai poate gândi la eventualitatea unor complicațiuni europene, deoarece acordul intervenit atât între marile puteri cât și între statele Micei Antante, este garanția cea mai sigură că pacea ce se va încheia la Lausanne va însemna sfârșitul crizei orientale.

Fuziunea Naționaliștilor cu Democrații

București (Rador) Democrații takiști întruniți ieri au verificat condițiunile fuziunii cu partidul național ardelean.

Fuziunea a fost ratificarea cu următoarele condițiuni.

Sediul Partidului va fi în București și va purta numele de Partid Național Șeful partidului va fi dl Iuliu Maniu.

Sunt recunoscute organizațiile democrate din vechiul regat.

În comitetul de conducere vor fi jumătate ardeleni jumătate din vechiul regat.

Noul partid va începe tratări cu dnii Pelivan și Flondor pentru întărirea noului partid.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Un mare eveniment cultural în jud. Cojocna

— SOLEMNITATEA DESCHIDEREI LICEULUI DIN SĂRMAȘ —

Dnii Prof. univ. Alex. Lapedatu, Prefect P. Meteș, Prefect V. Popovici, Director General al învățământului secundar Pteancu, Sub Prefect Utalea, Prim notar Gheție, Revizorul școlar Wild toți din Cluj, și delegații de țărani din toate comunele iau parte la festivitate

— Sărbătorirea dlui Prof. univ. și deputat Alex. Lapedatu —

La 66 de Km. de Cluj, în mijlocul „câmpiei", izolat și uitat de lume se găsește un târgușor care a fost neglijat cu desăvârșire de vechea stăpânire ungurească, și care abia anul acesta a început să aibă și el o viață culturală mai manifestă și mai românească. E Sărmașul. Indeajuns de populat, cu țărani deșteptați la minte și râvnitori de lumină și cultură românească, târgul era însă lipsit de școale românești mai înalte, întrucât și mijloacele materiale nu existau pentru înființarea lor.

Față de această situație, DI Prof. univ. Lapedatu și DI Prefect Meteș, au început încă de mult o vie activitate cu scopul de a înființa în Sărmaș, un liceu care să dea posibilitate numeroaselor vlăstare țărănești din Sărmaș și jur să-și perfecționeze și să-și complecteze puținele cunoștințe ce se puteau căpăta în unica școală primară din târgușor. Și aceasta frumoasă inițiativă continuată cu stăruință cu neobosită muncă din partea inițiativelor și cu prețiosul concurs al D-lui Ministru Angelescu și al autorităților administrative n'a rămas o simplă intenție. Astăzi Sărmașul și comunele din prejur au liceu de stat modest pentru moment, cu o singură clasă, cu 50 de elevi.

Inaugurarea liceului a avut loc ieri, Marți 21 Noemvrie, liceul fiind botezat „Liceul Samoil Micu".

Au luat parte la această sărbătoare culturală:

D-nii Alex. Lapedatu, profesor univ. și deputat; P. Meteș, prefectul județului; V. Popovici, prefectul poliției; Pteancu, directorul regional al învățământului secundar, Wild revizorul școlar al județului, Utalea sub. prefect; Ghețea, primnotar; Botezan, profesor; Francisc și Iosif Sas, mari proprietari; Simu, primpretor; Preotul Rusu, Contele Beldi, Preotul Hintea din Sârmășel; Preotul Pintea din Dâmb; Emil Justian din Sfântu Petru; Preotul Tr. Hodoran din Cămăraș, Dr. Cupșa, medicul plășei; Dr. Condor, medic veterinar; Preotul Șomlea din Cistelie; Pretorele Bungărdeanu; Dr. Goșa, primpretorele din Arminiș; Mora, percector; 16 primari din comunele din jur, părinții tuturor elevilor, o numeroasă delegație de evrei și numeroși țărani.

Festivitatea a avut loc la orele 3 p. m. în localul școalei primare din Sărmaș, unde va funcționa pentru moment și liceul, de oare ce localul propriu nu e complect terminat.

Cuvântările. Telegramele trimise

S'a oficiat întâi o slujbă religioasă după care dl Simu, primpretor luând cuvântul a mulțumit inițiatorilor acestui liceu și oaspeților cari au venit la inaugurare.

La urmă a dat citire următoarelor două telegrame, primite cu aplauze de către cei de față:

D-lui I. I. C. Brătianu
București

„Autoritățile și locuitorii Comunei Sărmaș și jur în ziua inaugurării atât de mult așteptatului liceu din Șămaș, mulțumește guvernului pe care îl prezidați, și d-voastră personal pentru prețiosul concurs ce l'ați dat la înființarea lui și vă urează mulți ani.

In numele comitetului școlar din Sărmaș.

Simu, prim pretor".

D-lui Dr. Angelescu,
ministrul instrucțiunei publice
București

„Locuitorii comunei Sărmaș și jur, prin noi, roagă pe Excelența Voastră să primească toate mulțumirile și urările de bine pentru ajutorul și stăruința pe care d-voastră ați pus-o le înființarea liceului nostru.

In numele comitetului școlar.

Simu, prim pretor".

A vorbit apoi dl P. Meteș, prefectul județului, scoțând în evidență meritul dlui prof. universitar Al. Lapedatu pentru înființarea liceului și urând tuturor spor la muncă.

După dsa, a luat cuvântul dl Pteancu, care într'o documentată cuvântare a arătat opera culturală a conducătorilor țărei spunând că într'un singur an din 96 de comune care nu aveau învățători ori au mai rămas numai 6 fără învățători. A scos și d-sa apoi în evidență, meritul dlor Lapedatu și Meteș la înființarea liceului din Șarmaș, mulțumind Directorului și Primpretorului Simu pentru concursul ce l'au dat, și terminând urând tuturor ca peste 8 ani să asiste la primul bacalaureat al liceului din Șarmaș. A vorbit apoi directorul liceului, mulțumind tuturor pentru urările de bine ce le au făcut liceului ce conduce, manifestându-și încrederea fermă în succesul operei culturale ce o va îndeplini liceul.

A urmat apoi corul elevilor cari au cântat frumos „Imnul regal", după care festivitatea a luat sfârșit.

Masa comună. Toasturile. Serbarea Dlui Prof. Lapedatu

La ora 5 și jumătate a avut loc o masă comună la care au luat parte toți cei citați mai sus. In tot timpul mesei a domnit o vie însuflețire și o sinceră intimitate. Primul toast a fost rostit de DI Meteș care a băut în sănătatea M. S. Regelui.

A urmat toastul săteanului Pompeiu Pop din Țagul mare, al primpretorului Simu, după care dl prof. și deputat, Al. Lapedatu a rostit următorul toast:

Toastul d-lui Prof. univ. și deputat Lapedatu

Domnilor, vă mulțumesc pentru cuvintele frumoase ce mi-ați adresat și pentru simpatia ce mi-o arătați.

De câte ori am venit la d-voastră n'am vorbit ca profesor pentru că voiam să contribui și eu cu ceva la luminarea acestui popor românesc.

Am văzut clar că e nevoie de lumina cărței și mi-am pus de mult încă cu hotărâre în gând să contribui cu toate puterile mele la înființarea unui liceu aci și, îndepedent de reușita mea la alegeri, acest lucru trebuie să se facă.

Când am plecat dela d-voastră n'am dus în sufletul meu, nici o mâhnire și nici o supărare ci același conștliuță liniștită și senină cu care am venit.

Iată de ce am luptat pentru această operă. N'am venit pentru că sunt omul vanitos care să mă încânt de faptele mele.

Știu să prețuesc relativitatea operilor omenești. Am venit pentru că vreau să vă spun și ca profesor bătrân că lucrul acesta modest să fie coloana pe care trebuie să se sprijine cultura românească pe care d-voastră veți face-o aci. Sunt sigur că conducătorii liceului vor fi la înălțime. Dovada e admirabilul apostolat al d-lui Director.

Cei cari peste 8 ani vor asista la bacalaureat vor ști aprecia și intențiile noastre de azi și jertfele și munca dascălilor acestui liceu. Cât voi putea să lucrez pentru poporul acesta, voi fi unul din aceia la care D-voastră veți găsi ușa totdeauna deschisă.

In bugetul anului viitor situația școalei D-voastră va fi fixată. Statul și-a făcut și își va face datoria. Trebuie să v'o faceți și D-voastră. Să creați aci un internat unde pe lângă cultură să puteți da copiilor voștri și educație. Aceasta stă în puterea d-voastră. In vechiul regat prin contribuția sătenilor și a intelectualilor de la sate, cari erau și mai săraci, s'au făcut într'un singur an 2000 de școli.

Vă urez spor la muncă și cu Dumnezeu înainte.

Au urmat după aceasta, toastul d-lui revisor Wild care a asigurat pe reprezentanții minorităților ce au luat parte la masă că și copii lor se vor bucura de aceiași sollicitudine din partea statului român.

Festivitatea a luat sfârșit la orele 8.

Șt. Paul

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Presa lui Northcliffe

— Rolul decisiv al presei în războiul mondial —

Sunt câteva luni numai, decând lordul Northcliffe, regele presei, a închis ochii, lăsând în urmă o seamă de gazete cu ediții încincite și înzecite și cu tiraj trecut de mult este milion. Napoleonul presei mondiale s'a stins în mijlocul dolului general al aliaților și în mijlocul bucuriei frenetice a Germaniei, pentru care a fost un dușman tot atât de mare, ca și inamicul victorios: aliații. Asemeni dobitoacelor slăbănoage din fabulă, germanii, cu ocazia morții lui, s'au grăbit cu toții să-i dea cu piciorul și să-l încolțească cu ură, ca pe leul ajuns în agonie, pradă ridicolei superiorități a ifarelor de rând. Lovitura n'a fost însă decât recunoașterea propriei lor neputințe față de acest titanic dușman și ultima recunoaștere a triumfului lui.

Ce a fost în războiul mondial Northcliffe și presa sa, noi acei din Ardealul cenzurei ungurești de atunci cu greu ne putem da seamă. Rolul lui l-am cunoscut real pe urmă. Ne este în minte ultima lovitură ce-a dat-o acest rege al presei în vara trecută republicei germane. Incognito, a umblat în lungul și în latul Germaniei și cele văzute publicate în „Daily Mail" timp de o lună, au schimbat deplin opinia aliaților despre buna credință a democrației germane. Această democrație a fost văzută de atunci înainte sub aspectul celei mai false monarhiei revanșarde.

Indirect, destăinurile lui Northcliffe, despre tainuitele sforțări în vederea răfuelii ale chimiei germane post-belice, au servit țeu a franceză, de data aceasta, servind pe aliați, editorul lui „Daily Mail" și al celorlalte ziare englezești de sub porunca lui, a servit Franța numai și i-a pregătit argumentele pentru viitoarea concurență a ei cu Lloyd George.

Presa germană, care nici după moarte nu poate să nu'l dușmănească, ne aduce acum un amănunt, care ni'l prezintă pe lordul Northcliffe în cea mai titanică luptă ce-a dus-o împotriva Germaniei: în sforțările nemai pomenite pentru câștigarea opiniei publice americane pentru cauza aliaților. Episodul acesta din viața lui de luptă gazetărească pentru victoria occidentului asupra germanismului, este suficient pentru a ne da pe deplin seama de rolul presei northcliffeane în biruința aliaților în conflagrația mondială.

In preziua intrării Americei în război, atunci, când nu se știa de partea cui vor lupta Statele-Unite și când depindea numai de acestea cumpăna războiului, lordul Northcliffe a debarcat în America și n'a cruțat nimic pentru câștigarea opiniei publice americane.

Sumele date de el în scopul acesta au fost ceva fenomenal. Două sute de milioane de dolari — ne spune, după date austriace presa germană — a dat lunar acest dușman al germanilor pentru subvenționarea presei americane și pentru publicațiile sale din America.

Sacrificiile i-au fost în cununate de succes. America a intrat în războiu de partea aliaților. Biruința aliaților era decisă.

Ne oprim aci și nu mai pomenim de biurourile de propagandă antigermană ale lui Northcliffe; de asemenea nu vom vorbi nimic despre acea „Creewe—House", din care zilnic se expediau pe fronturile germane manifeste menite să pună capăt disciplinei germane. Aceasta au fost o spaimă pentru Germania și ca le va ținea minte multe veacuri. Au fost un dușman tot atât de temut al marelui cartier general german, ca și trupele dușmane.

Noi ne oprim numai la acest episod mai sus din viața istorică a regelui presei. Prin faptul, că a câștigat pedtru aliații America, în victoria aliaților are o parte decisivă, la fel cu cei mai de seamă comandanți.

Lucrul acesta nu este un fapt, peste care se poate trece cu una cu două.

Este dovada cea mai puternică a rolului istoric ce'l are presa într'o țară. Și mai este ceva. Este un ne ters memento pentru omul, care, luând pana în mână, salariat sau nesalariat al unei redacții, și a însușit rolul de îndrumător al opiniei publice. Atâta timp, cât ziaristul sau editorul — și mână în mână: amândoi — își dau seama de minirea lor, presa nu este numai puterea a patra în stat: poate să fie ceva mai mult. Poate, împotriva tuturor obstacolelor, să schimbe cursul istoriei. Dar pentru aceasta trebue abnegație. Trebue sinceritate, bun simț și o deplină acordare a micilor interese personale sau de partid cu marele interes al obștei. Noi suntem încă departe de așa ceva. Alături de Northcliffe și de presa lui, noi punem pe dnul Lupu și „Aurora" acestuia și pe toți ceilalți Honigmani și alți străini de sufletul și de interesele neamului nostru.

Marele nostru publicist și om de stat dr. Lupu ar trebue să-și dea seamă, acolo unde este, de ridicolul situației sale alături de celalalt gazetar, lord Northcliffe. Cu atât mai mult, cu cât este în țara, în care regele presei a dat (n'a luat!) 200 de milioane de dolari pe lună pentru o idee: biruința civilizației și indirect: biruința României.

Activitatea culturala a actualului guvern

Măsurile ce s'au luat şi se vor lua pentru complectarea învăţământului din întreaga ţară Obolul ţăranilor la construirea şcolilor în Vechiul Regat. In ultimul an s'au construit aproape tot atâtea şcoli câte s'au construit în ultimii 60—70 de ani. Situaţia şcolilor normale din Vechiul Regat. Ce măsuri s'au luat pentru construirea de şcoli în provinciile alipite. Invăţământul aplicat. Infiinţarea de internate pe lângă şcolile secundare

De vorba cu dl Dr. Anghelescu ministrul instructiunei publice

Profitând de ocazia că eram în Bucureşti, am căutat să văd pe Ministrul instrucţiunii publice şi să aflu de la dsa chiar, care este activitatea pe care ministerul instrucţiunei publice gândeşte să o desfăşoare pe tărâmul cultural în Ardeal. Dl Ministru al instrucţiunei publice mi-a declarat că în planul său de lucru, în ceia ce priveşte cultura naţională, are de obiectiv: *a)* unificarea întregului învăţământ din România-Mare, *b)* transformarea învăţământului în raport cu cerinţele moderne şi cu cerinţele statului nostru şi în fine complectarea învăţământului.

Complectarea învăţământului din întreaga ţară

Dl Ministru Anghelescu începe prin a ne vorbi mai întâi de complectarea învăţământului din întreaga România-Mare. Dsa ia fiecare ramură de învăţământ şi analizând-o în parte, arată ce avem de făcut pe acest teren pentruca învăţământul nostru să fie complectat. Incepând cu învăţământul primar, ministaul instrucţiunei publice, insistă asupra faptului că atât în vechiul regat cât şi în teritoriile alipite numărul şcolilor primare nu este nici jumătate din acela ce ar trebui să fie — atât ca localuri de şcoală cât şi posturi de învăţători.

Mai mult de jumătate din numărul copiilor în stare de a merge la şcoală nu pot frequenta şcoalele pentru că nu au localuri şi n'au învăţători.

Pătruns de aceste mari nevoi ale culturei româneşti dl ministru Anghelescu îmi spune că voe te să complecteze învăţământul primar cu toate localurile de şcoli şi cu toţi învăţătorii de care acest învăţământ are nevoie. In anul acesta s'a început în vechiul regat graţie impulziunei date de dl ministru şi graţie energiei desfăşurate de prefecţi, de organele şcolare şi administrative, o activitate fără pe seamăn în ceia ce priveşte construirea de localuri de şcoli. Făcându-se apel la iniţiativa privată, la obolul săracului şi al bogatului, s'a început construirea a 2000 de şcoli primare în vechiul regat, şcoli din care cea mai mare parte sunt azi terminate, iar restul se vor termina cel mult la primavară.

Aceste şcoli au costat peste un miliard.

Statul a contribuit cu lemne de construcţie în valoare de 166 de milioane, iar ministerul instrucţiunei împreună cu judeţele au contribuit cu câteva zeci de miliane.

Obolul ţăranilor

Restul de aproape 800 de milioane a fost dat de ţărănime fie în bani, fie prin muncă cu braţele sau cu căruţele; toţi mic şi mare, bogat şi sărac au socotit de datoria lor ca buni români, iubitori de ţară şi de neam să contribue cu ce au la propăşirea şi la ridicarea culturei naţionale.

Au fost comune unde nu numai sătenii cărau materialul pentru şcoală, îmi spune al Ministru, şi făceau pe salahorii la construirea şcoalei dar pusnau chiar pe copii lor din clasele superioare să care cărămidă, să dea nisipul şi să ajute pe cât le era posibil pentru înălţarea locaşurilor de cultură. Invăţătorii îmbrăcându-se în unele comune în haine de muncă, făceau pe lucrătorii şi pe salahorii contribuind astfel nu numai cu vorba dar şi cu fapta la construirea acestor şcoale.

Sunt săteni, preoţi şi învăţători, continuă dl Ministru, care au contribuit cu zeci de mii de lei pentru scoala din comuna lor.

Unii au dat puţinul teren ce l aveau, pentru şcoală cum este ţăranul Udrea din Buzău şi alţii.

Dragostea aceasta a creerei de noi şcoale s'a întins dela o margine la cealaltă a vechiului Regat. Azi se adună materialul şi se adună din nou alte sume pentru noile construcţii care se vor începe în primăvară.

De altfel dl Ministru Anghelescu a chemat acum 13 zile pe toţi prefecţii din vechiul Regat pe revizori şi pe inspectori şi mulţumindu-le pentru munca ce au depus o anul acesta le-a cerut ce anul viitor să ia măsuri să se construiască şi celelalte 3000 de şcoali de care mai are nevoie vechiul Regat pentru ca întreg învăţământul primar să fie complect.

Lea cerut să se alcătuească imediat comitete de construcţie în toate satele, să se strângă fondurile şi materialul necesar şi la 15 Martie să înceapă construcţiile. Insufleţirea din anul acestă se va continua şi anul viitor şi d-l Ministru speră că la finele anului viitor toate localurile de şcoli primare necesare vechiului regat vor fi terminate. Nu va mai rămâne un singur copil fără şcoală.

De altfel d-l Ministru e indreptăţit să creadă acest lucru căci dacă in ultimii 60—70 de ani s'au construit in vechiul Regat 2700 de şcoale, in anul acesta construindu-se 2000 s'a făcut deci aproape egal intr'un an cât s'a făcut in 60—70 de ani.

Situaţia şcolilor normale din Vechiul Regat.

Cu acelaşi ocazie, prefecţii, directorii de şcoli normală revizorii şi inspectorii din Vechiul Regat fiind chemaţi la Bucureşti, D Ministru le-a arătat situaţia şcolilor normale din Vechiul Regat.

Erau in 1918 numai 19 şcoli normale. Actualul ministru a mai infiinţat incă 35 de şcoli normale aşa că azi in Vechiul Regat sunt 55 de şcoli normale.

Din aceste 54 de şcoli normale numai 9 au localuri proprii, iar celelalte 45 sunt instalate în case cu chirie, în cazărmi etc.

Deci pentru ca învăţământul să fie complectat îmi spune de Ministru, şi pentru a avea numarul sufficient de învăţătorii de cere se simte atâta nevoie am cerut zilele trecute prefecţilor, directorilor de şcoli normale etc. ca să alcătuiască imediat comitete de construcţie, pentru fiecare şcoală normală în parte, să se adune fonduri, să se strângă materialul, să se facă cărămidă cu elevii şcoalei normale mai înaintaţi în vârstă şi să se înceapă construirea a 45 de localuri de şcoale normale în primavara viitoare.

Dl Ministru are convingerea că punând toţi toată energia şi munca dorită, cu sprijinul şi cu ajutorul ministerului care nu va lipsi de a da toată impulsiunea şi tot ajutorul material de care va dispune, aceste şcoale vor fi construite în cel mult trei ani — şi astfel se va complecta învăţământul primar din vechiul Regat.

Pentru a se începe şi în Ardeal această mare operă...

In aceiaşi ordine de idei pentru a se începe şi în Ardeal Bucovina şi Basarabia construirea de localuri de şcoală ca şi în vechiul Regat Dl Ministru Anghelescu a convocat pe ziua de 27 Noembrie la Bucureşti pe toţi prefecţii şi revizorii din aceste provincii pentru a se consfătui împreună asupra mijloacelor celor mai eficace ce trebuesc luate pentru ce această operă, începând din primăvara viitoare, în aceste părţi ale ţărei să fie terminată în cel mult doi ani, aşa încât să nu mai rămână pe întreg teritoriul ţărei nici un copil care să nu meargă la şcoală şi să se complecteze întreg învăţământul primar.

Invăţământul apilcat

In chestia aceasta, dl Ministru Anghelescu îmi declară următoarele:

Prin noua lege a învăţământului dându-se o deosebită importanţă învăţământului aplicat, este de mare nevoie, cu deosebire în ţinuturile alipite, ca să se înfiinţeze şi să se clădească cât mai multe şcoli profesionale de meserii, de agricultură, de comerţ etc.

De aceia odată cu venirea prefecţilor din teritoriile alipite vom lua în discuţie şi înfiinţarea şi construirea acestor şcoli, cerute imperios atât de nevoile culturale cât şi de cele economice a ţărei.

Creerea de internate pe lângă şcolile secundare

O chestie care trebuie să ne ocupe de aproape, continuă dl Ministru, în ceia ce priveşte Ardealul, Bucovina şi Basarabia este creerea de internate pe lângă şcolile secundare de tot felul căci numai astfel vom putea aduce la oraşe elementele bune dela ţară, numai astfel vom putea scoate din acest isvor nepreţuit care e ţărănimea, elementele de care ţara are nevoie pentru romanizarea şi naţionalizarea oraşelor noastre.

Complectarea Universităţilor

Dl Ministru Anghelescu crede că va putea obţine anul acesta o sumă însemnată din excedentul bugetar cu care să desăvârşească o era începută şi în ceia ce priveşte complectarea Universităţilor apusene.

Unificarea învăţământului

Trecând la cea de a doua chestiune, unificarea învăţământului, Dl ministru Anghelescu ne arată că

această operă trebuie îndeplinită în înţelegere şi cu concursul tuturor şi că interesele politice, ori care ar fi ele n'au ce căuta în şcoală. Singura politică care trebuie dusă e politica şcolară. Numai astfel învăţământul nostru va progresa, numai astfel el va fi stabilit pe baze solide.

Pentru învăţământul primar, comisiunea de unificare a acestui învăţământ a lucrat deja în vara aceasta şi ante-proectul este aproape gata. El va fi supus încă diferitelor argene competente pentru a-şi de avizul înainte de a fi dus în parlament.

Pentru învăţământul secundar universitar şi învăţământul aplicat comisiunile vor începe să lucreze în Decembrie şi sperăm că rezultatele obţinute vor fi cât se poate de satisfăcătoa e. Continuând, dl. Ministru spune:

Invăţământul de stat este acela pe care s'a bazat, se bazează şi trebuie să se bazeze şi pe viitor cultura acestui ţări.

Statul trebuie să facă toate sacrificiile necesare pentru a da acestui învăţământ de stat desvoltarea şi soliditatea necesară.

In numărul de mâine vom da şi declaraţiile dlui ministru asupra învăţământului particular, transformarea sistemului actual al învăţământului şi reorganizarea universităţilor.

St. Paul.

„Banca Invăţătorilor" Societate Anonimă, Cluj.

CONCURS

Direcţiunea „Băncii Invăţătorilor" deschide concurs pentru ocuparea postului de

Director esecutiv

Domnii, cari doresc a ocupa acest post, sunt invitaţi a-şi înainta ofertele scrise cu mâna proprie, indicând studiile făcute, funcţiunile îndeplinite până acum precum şi pretenziile de leafă — cel mai târziu până la 10 Decembre a. c.

Postul se va ocupa cu ziua de 1 Ianuar 1923 st. n.

2386 DIRECŢIUNEA.

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Nici când şi nicăirea nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

INFORMAŢII

Eri fiind ziua onomastică a Principelui Mihai, fiul Principelui moştenitor, s'a oficiat în Metropolia din Capitală, un te-deum.

*

Ministerul de industrie şi comerţ a întocmit un jurnal pentru libertatea exportului sămânţei de mac. Exportul se va face cu plata taxelor vamale în valută forte, care să echivaleze cu suma de 40.000 lei de vagon.

*

Comisiunea economică internaţională care se ocupă la Viena cu lichidarea datoriilor monarhiei austro-ungara a hotărît ca 36 la sută din aceste datorii să fie platite de Austria, 36 la sută de Ungaria iar 28 la sută de statele succesoarele.

*

„Monitorul Oficial" publică promulgarea legei pentru aprobarea convenţiunei comerciale între România şi Polonia

*

Indexul de scumpete pe timpul de 15 Octombrie în Austria a suferit o nouă scădere de 6 la sută. Prin acest nou regres al scumpetei (luna trecută cu 8 la sută) statul economiseşte 60 miliarde coroane lunar asupra salariilor funcţionarilor săi.

*

După un avis oficial, negocierile ungaro-cehoslovace, cu privire la chestiunile politice şi juridice au fost întrerupte, după propunerea delegaţiei ungare, pentru o durată de 2—3 săptămâni spre a lua noui instrucţiuni.

*

D. ministru Sassu a depus la tezaurul statului o sumă de aproape o jumătate miliard lei, provenită din taxele de comision, sumă pe care trecuta guvernare o depusese pe la bănci particulare cu dobândă de cinci la sută.

*

Dela Uniunea fosţilor voluntari. Membrii Comitetului Central aflaţi în Cluj, sunt rugaţi a lua parte la şedinţa ce se va ţinea Vineri, 24 Noembre, ora 6 p. m. în Calea Regele Ferdinand 38, Et. II. Camera 53, urmând a se discut chestiuni importante.

Biroul Central.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

*

Comitetul central al Ligei Culturale a prăznuit memoria marelui voevod Mihai Viteazul printr'o slujbă de pomenire oficiată ieri, Marţi, în biserica Mihai-Vodă din Capitală, de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Guvernul jugoslav a încercat să introducă în Jugoslavia cultura orezului.

Incercarea s'a făcut în Voivodina.

Recolta acestui orez a fost de 30 vagoane marfă de primă calitate.

Costul orezului revine astfel mult mai ieftin decât marfa de provenienţă italiană, consumată în această ţară.

*

Cota internă actuală la tărâţe şi turte oleaginoase s'a redus dela 100/100 la 50%.

Pentru celelalte condiţiuni privitoare la modul de recepţionarea cotei interne de tărâţe şi turte, liberarea autorizaţiei de export, cum şi plata taxei de comision, se menţin cele fixate prin deciziunea ministerială cu n-rul 42.208, publicată în Monitorul Oficial n-rul 100 din 8 August 1922.

*

„Daily Telegraph" anunţă că lord Curzon a aderat la propunerea României de a se creia o zonă neutrală între Turcia şi Bulgaria, pe linia Mariţei, care să fie pusă sub garanţia internaţională şi sub apărarea armatelor române şi jugoslave.

*

In localul consulatului ungar din Capitală, s'a sinucis Sâmbătă seara, consulul Bella de Papp, român de origină.

Bella Papp fusese numit în această funcţie graţie serviciilor aduse Ungariei în timpul războiului.

Se crede că nefericitul şi-a ridicat viaţa din cauza multor pierderi băneşti încercate în ultimul timp, deşi legaţiunea ungară îl arată ca un funcţionar corect şi nu găseşte nici un motiv care să-l fi împins la sinucidere.

*

„Restaurantul Oraşului" din str. Regina Maria 16 anunţă onorata sa clientelă că ţine deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde şi reci precum şi în permanenţă ciorbă de fasole.
Beuturi alese.
Orchestra rangului.

*

„Banca Invăţătorilor" Societate Anonimă Cluj, şi-a început activitatea în localul din Piaţa Ştefan cel Mare Nr. 5.

■

Schimb locuinţa mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a oraşului. Doritorii pot primî informaţiuni la dl Coste, Calea Reg. Ferd. Nr. 44, între orele 8—2 a. m. şi 3—5 p. m.

■

„Triple-sec" *Szilâgyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

Să ştie că guvernul a hotărât să ridice în mai multe oraşe din ţară staţiuni de telegrafie fără fir.

Prima staţiune de felul acesta se va ridica la Oradea-Mare şi va costa 3 jum. milioane lei.

După terminarea staţiunei dela Oradea-Mare, inginerul Bellu, care conduce lucrările acelei staţiuni, va veni la Timişoara, unde, deasemenea, se va ridica o staţiune.

Staţiunea dela Timişoara însă, va fi mai mare decât cea dela Oradea, căci în timp ce prima nu va putea comunica decât cel mult cu Berlinul, Timişoara va avea legătură şi cu Parisul.

■

Principesa Elena, moştenitoarea tronului şi principesa Irina a Greciei au plecat eri cu Simplonul în Italia.

■

Se vorbeşte despre contopirea uniunii comercianţilor arădeni cu Uniunea Organizaţiilor Comerciale Bănăţene, lucru care ar duce la o considerabilă întărire a ambelor organizaţii.

Uniunea Organizaţiilor Comerciale Bănăţene va ţinea în cel mai apropiat timp o mare adunare la Arad, punând în discuţie toate problemele mai de seamă, cari frământă şi interesează viaţa comercială.

*

Ministerul instrucţiunii a trimis tuturor şcolilor o circulară, prin care le reaminteşte dispoziţiunile decretului-lege al comitetelor şcolare, privitoare la societăţile de ajutor mutual, recomandând şcoalelor ca să lucreze în colaborare cu „Crucea Roşie a Tinerimei" la realizarea acestor societăţi.

■

Intre republica ceho-slovacă şi regatul jugoslav s'a încheiat un acord tinzând la menţinerea păcei şi consolidarea relaţiunilor între ambele ţări. Articolul II al acordului sună astfel: Părţile contractante iau act de tratatele politice şi militare, precum şi de acordurile încheiate între republica ceho-slovacă şi România Austria şi Polonia, pe de o parte şi acordurile similare încheiate între regatul jugoslav cu România şi Italia de altă parte. Articolul 14 zice că părţile contractante se obligă a-şi da reciproc sprijinul politic şi diplomatic în raporturile lor internaţionale ori de câte ori interesele lor comune vor fi ameninţate. Convenţia e încheiată pe cinci ani şi va fi comunicată Societăţei Naţiunilor.

*

Ingrijirea feţei, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură şi manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piaţa Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

Dr. Ioan Voicu mamos şi gynecolog, fost asistent la Clinica, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în Str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Arta şi industria casnică naţională

Societatea de industrie casnică românească. O frumoasă iniţiativă şi acţiune pornită de doamnele: Eliza Brătianu; Pia Alimănişteanu; Maria Pillat şi dl Simion Mândrescu

Din ce în ce mai mult se simte la noi nevoia de a se colecţiona şi mai ales de a se încuraja arta noastră naţională-ţărănească, în special ţesăturile, cusăturile şi broderiile. Toţi străinii înţelegători şi iubitori ai artei casnice, cari întâmplator au trecut prin ţara noastră şi cari au văzut cusăturile şi porturile ţăranilor noştri din diferitele regiuni ale României Mari, nu s'au putut stăpâni să nu-şi manifeste admiraţia pentru ele şi să nu-şi manifeste regretul că în toată ţara nu există o colecţie sau o expoziţie care să cuprindă toate aceste minunate produse, ale artei ţărăneşti.

In ultimi timp a luat naştere la Bucureşti, din iniţiativa Doamnelor Eliza Brătianu, Pia Alimănişteanu, Maria Pillat şi dlui Prof. Simion Mândrescu, o societate numită „Industria casnică românească" cu scopul de a colecţiona şi mai ales de a încuraja această ramură de industrie artistică românească.

In vederea acestui scop, societatea a trimes prin toate satele din Oltenia şi prin multe sate din celelalte provincii româneşti, bumbac, cânepă şi lână pentru cusături şi ţesături, plătind săteni'or care le lucrează, nu bani ci cânepă şi bumbac.

Această societate are până acuma 7 secţii şi anume: a) covoare şi scoarţe naţionale; b) ţesături; c) costume naţionale; d. ceramică; e) lucrări în lemn; f) cusături de mână; g) mătăsuri.

Societatea are un comitet technic sub preşedinţia d-nei Elisa Brătianu; un comitet de propagandă, sub presidenţia d-nei Maria Pillat şi un comitet comercial.

Preşedintele societăţei este d-l Simion Mândrescu, prof. universitar şi deputat.

Orice ateliere de natura aceasta, din toată ţara care au nevoie de materie primă: bumbac, cânepă, lână, râsboaie, etc. le pot obţine adresându-se la: „Societatea industria casnică românească" Pasagiul Comedia, seara Bet. II.

Asupra iniţiativei, acţiunei şi activităţei de până azi a acestei societăţi, vom mai vorbi într'unul din numerile viitoare ale gazetei.

St. P.

Situaţia militară a tinerilor cu termen redus

Ministerul de războiu primind numeroase cereri ale tinerilor cari doresc a fi însumaţi în condiţiunile art. 52 l. r. şi cereri de amânare pentru continuarea studiilor ale celor cari deja au fost recrutaţi în condiţiunile art. 52 şi cum aceste cereri în loc să fie înaintate la timp, adică în cursul lunei Septembrie, s'au primit în luna Octombrie şi chiar în luna Noembrie nu s'au putut şi nu se pot soluţiona la timp astfel că rezultatul să fie comunicat cercurilor de recrutare şi tinerilor înainte de începerea şcoalelor militare.

Pentru a nu se împiedica prezentarea la timp a tinerilor la şcoalele militare şi a se produce prea mari perturbări cu încorporarea celor cari cer amânări şi apoi lăsarea la vatră după aprobarea amânărilor, s'a dispus următoarele:

1. Cercurile de recrutare vor trimite imediat la şcolile militare pentru ofiţerii de rezervă pe toţi tinerii cari au înaintat actele cu cererea de însumarea în condiţiunile art. 52 l. r. şi au fost găsite complecte şi în regulă. Deasemenea şi toţi tinerii cari vor dovedi că au prezentat direct ministerului aceste acte.

2. Pentru tinerii recrutaţi în condiţiunile art. 52 l. r. cari au cerut amânare pentru studii şi au depus actele complecte la cerc sau la minister şi cei cari au depus în acelaş timp acte complecte pentru reducerea termenului şi pentru amânare se va lăsa în suspensie chemarea lor şi să fie lăsaţi la vatră, punându-li-se în vedere că în cazul când nu li se va admite amânarea vor fi încorporaţi cu conting. 1923.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Miercuri: „Izrael e fiul tău" O puternică dramă socială.
Joi: „Visuri de opiu".
Vineri: Ditto.
Sâmbătă: „Visul recrutului". O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Ditto.

CINEMA UNIVERSITATII

Miercuri: „Călăreţul fără cap" Partea III.
Joi: Ditto, Partea IV.
Vineri: Ditto Partea V.
Sâmbătă: „Micul Gornist" Mare tragedie.
Duminecă: „Dinţii tigrului" Mare dramă socială.

CINEMA URANIA

Miercuri: „Călăreţul fără cap" Partea V. Mare senzaţie.
Joi: Ditto.
Vineri: „Domn şi servitor" Mare tragedie din viaţa bancherilor americani.
Sâmbătă: Ditto.
Duminecă: Ditto.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Scrisori din Italia

Dificultățile de azi ale Italiei

O telegramă venită asupra a umplut de îngrijorare nu numai autoritățile, dar întreaga opinie publică:

„Trei vapoare de războiu au căzut pradă focului în portul din Neapole". După marele dezastru din Spezia, cel mai de seamă port de războiu al Italiei, iată că în decurs de abia lună, survine și acest de al doilea mare dezastru al marinei militare italiene.

Acest fapt a produs în toată Italia o adâncă consternare, asemenea celei din România la vestea celei de-a doua prăbușiri a podului dela Valea-Largă. Amestecul mâinilor criminale nu-l mai pune nimeni la îndoială. Acelaș gând criminal s'a amestecat și în aviația italiană: la numeroase aeroplane părțile de fier și de aluminiu au fost înlocuite pe furiș cu părți de lemn, mascat cu tinichea. Numai datorită unei întâmplări s'a putut evita un al treilea dezastru.

Relațiile Italiei cu Sovietele

Comuniștii italieni conduși dela Moscova nu sunt mulțumiți cu starea actuală. El intenționau să protesteze în contra faptului că guvernul fascist a trimis un vapor de războiu la Constantinopol pentru a înveder a și mai mult solidaritatea cu aliații. Nemulțumirea aceasta a comuniștilor italieni și-a găsit ecou tocmai în... Caucaz. Într adevăr, în urma gestului italian, guvernul sovietic din Caucaz a ordonat, ca trimisul italian să părăsească imediat Georgia. Decepțiunea în Italia este cu atât mai mare, cu cât la Roma se legau mari speranțe de această misiune, care avea să scape industria italiană de sub tutela carbunelui englez, prin procurarea petrolului din Baku.

Sovietele și-au restrâns simpatiile avute până acum față de Italia, din cauza prigonirii de către fasciștii ajunși la putere a comuniștilor. În ziua în care au luat puterea fasciștii, a fost devastată legațiunea Sovietelor din Roma, și reprezentantul comunist, Worowsskiy, a avut de suferit multe lucruri neplăcute

Situația internă a Italie. Chestiunea sardă

Nu mai puțin gravă este situația internă. Ceeace preocupă mai mult opinia acum este „chestiunea sardă." Ziarele străine scriu numai că Sardinia voiește să-și proclame independența. Chestiunea însă e mai complicată. Sardinia, ca regat independent a fost desigur puternică. Știm, că alături de Napoleon III Sardinia a fost cea dintâiu putere, care a recunoscut în Europa Unirea principatelor Române, Muntenia și Moldova. Sardinia lui Garibaldi nu dorește însă desfacerea de Statul italian deși ea a pierdut foarte mult prin Unire. Mărirea și prestigiul politic a fost trecut Quirinalului, și ea a scăzut la 2 umile provincii: Sassari și Cagliari. Instituirea Uniunei vamale cu peninsula continentală i-a tăiat arterele care au legat pe vremuri cu Spania și Franța și cu întreaga Mediterană, rămânând o simplă insulă izolată, a Italiei.

Ori Italia e o țară relativ mai săracă ca Franța, Anglia, etc. cari mai înainte cerea cu stăruință Sardinia. A urmat după unirea cu Italia o stagnare totală economică. Insularii sardini însă nu s'au uitat la aceasta. Politica naționalistă, militantă, a putut face ca Sardinia să uite cu desăvârșire desavantajul economic și să privească unirea numai prin prisma strict națională.

Războiul recent a îngreiuat tot mai mult aprovizionarea cu materii prime a Italiei și mai întâiu de toate, a Sardiniei care trăia izolată. Italia, după războiu, se aprovizionează pe ea însăși cu greu și nu mai poate trimite nimic Sardiniei, care în decursul războiului a dat Italiei cele mai bune regimente. Sardinia primește dela Italia cele necesare traiului mult mai târziu decât celelalte provincii și nu în măsură îndestulătoare. De fapt, nici nu e cu putință altfel. De celelalte țări o desparte Uniunea vamală cu toate tarifele ei, iar de Italia o leagă un singur vapor pe zi, care nu poate împlini toate lipsurile unei întregi provincii.

In Sardinia poporul n'a cunoscut comunismul. Poate tocmai din cauza acestui unic mijloc de comunicație cu Italia. Elementele subversive, socialiștii, puteau fi urmăriți aci de autorități cu multă ușurință. Partidul de opoziție al guvernelor italiene era partidul sardic.

Fasciștii n'au cruțat Sardinia cum au făcut comuniștii. Și fiindcă comuniștii nu erau în contra cărora să se facă contrapropagandă. Fasciștii au început agitația împotriva partidului sard. Propaganda nu prinde însă căci poporul sardinian — naționalist a fasciștilor prin excelență — nu înțelege rostul acestei propagande. Agitația fără rost a deșteptat rezistența vechiului partid sard. Membrii acestui partid au venit cu argumente mai plauzibile în fața poporului decât fasciștii, cerând desființarea vămilor și voia de a comunica cu întreg mediteranul, din Africa, la Genova și dela Marsilia la Barcelona.

Și mișcarea se întinde. La provocarea fasciștilor, partidul sard a formulat chiar pretențiuni concrete: 1) ștergerea vămilor 2) acordarea autonomiei 3) toate celelalte legături (cultele, războiul, externele și finanțele) să rămână comune cu pe a mamă. Mussolini este, după cum e și logic la el, împotriva acestor cereri.

Mișcarea din Sardinia nu trebuie însă considerată ca gravă. Sardinia n'a devenit încă o Irlandă a Italiei. Poate fi considerată însă ca cea mai penibilă dificultate a guvernării fasciste.

Bursierii români

Ministrul Instrucțiunii al României a acordat schimbul de favoare la 24 studenți, cari frecuentează cursuri de specializare la școlile superioare din Italia. Majoritatea bursierilor sunt pictorii.

Corespondent.

Dela Teatrul Național.

Joi 23 Nonmvrie 1922 se va face la Teatrul Național, pentru ultima dată în această stagiune, TAIFUN.

Sâmbătă 25 c., odată cu „VICLENIILE LUI SCAPIN" se va reprezenta și „CONUL LEONIDA FAȚA CU REACȚIUNEA" de I. L. Caragiale. Interpretarea a fost încredințată Dlor I. Stănescu-Papa, care va apare în CONUL LEONIDA și Virgil Vasilescu care are o creațiune plină de haz în COANA EFINIȚA.

Duminecă 26 c., în matineu se va juca „NEPOFTIUL" iar seara pentru a 3-a oră HAMLET.

Marți 28 Noembrie va avea loc premiera piesei „SANDA" a lui Al. S. Florescu, Această piesă este socotită drept capodopera Teatrului românesc modern. In rolul titular al piesei vor apare pe rând Dna Stanca Alexandrescu și Dra Sylvia Jipescu. In celelalte roluri Dna Gina Sandry-Bulandra, Dna Landry, Dra Miriam și Dnii N. Dimitriu, Mihăilescu-Brăila, P. Bulandra, Al. Ghibericon.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Mercuri: Vinul (Festival pentru comemorarea lui lui Geza Gardonyi. Cu distribuția nouă a rolurilor. Conferează Dl Iosif Nyrö. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 42. C.

Joi: Scrisoarea Perdută (Premieră. Festival pentru comemorarea lui Caragiale. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 17.)

Vineri: O scrisoare perdută (pentru a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 43. A.)

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentațiile pentru tineret cu prețuri de tot reduse. Conferază: Dr. E. Kiss)

Sâmbătă seara: Mireasa din Hamburg (a 11 ora. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 44 B.)

Sâmbătă, orele 10; 1 (1: Nevasta lui barbă albastră) Premieră. Prețuri de premieră locurile abonenților se vor reținea până Luni la orele 12 din zi.

Duminecă, orele 3: (Fiii a 8 oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: Copii de schimb (Operetă, cu distribuită nouă a rolurilor. Kolbay, Somogyi, Neményi Abonament stere. Prețuride de premieră.)

Duminecă, orele 10 1 (2; Nevasta lui barbă albastră) pentru a 2 oră. Prețuri de premieră).

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C.)

Luni, orele 10: Nevasta lui barbă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

Acordul bulgaro-sârb

Ziarele din Belgrad anunță că acordul cu Bulgaria a fost semnat. Bulgaria se obligă să rămână neutră în cazul când Rusia ar ataca România să renunțe la Macedonia și să distrugă bandele de comitagii ce operează în România, Serbia și Grecia.

Serbia se obligă să intervie pentru primirea Bulgariei în Mica Antantă și pentru ieșirea Bulgariei la mare.

Acordul acesta este rezultatul vizitei făcute de Stambulinsky la Belgrad.

Intre Bulgaria și România

Un apel bulgăresc de prietenie.

Oficiosul francez al guvernului Stambolilsky publică într'un număr recent un articol în legătură cu vizita făcută de președintul consiliului de miniștri bulgari la București.

Oficiosul bulgar spune:

„„Când ai nutrit multă vreme un gând, te despărți de el cu greutate.

Și sosește clipa când chiar realitățile devin ca să zicem așa, jenante, căci ele cuprind în mod evident desmințirea unei concepțiuni cultivată cu perseverență.

Popoarele noastre au fost din nenorocire, multă vreme induse în eroare asupra mentalității și sentimentelor lor reciproce. Ele nu se cunosc de fel, sau, ce e și mai grav se cunosc rău. Și vizitele în massă, atât de funeste pentru relațiile lor, pe care și le au făcut în 1913 și 1918, le-au servit foarte prost. Războiul este un rău conducător.

„Era apropierei între cele două popoare, care s'a inaugurat din fericire, trebue caracterizată înainte de toate după credința noastră printr'o acțiune a diriguitorilor și a presei, care să tindă la acea salutară cunoaștere mutuală care stă la baza ori căror legături de bună vecinătate.

Dl Stambolilnsky a avut excelenta idee să invite pe oamenii de stat români și pe ziariștii din București să vină să ne vadă la noi acasă.

Veniți să vedeți, prieteni români, veniți să vedeți cu ochii proprii, unde se concetrează în ceasul de față, cea mai bună din puterile noastre naționale.

Și când veți constata personal că nici o dată până acum Bulgaria nu a dat o mai mare cantitate de muncă sincer pacifică, — vă veți despărți cu bucurie de toate prejudecățile, — pe care teama de bolșevism și neliniștea față de acțiunile subversive, vi le a inspirat față de noi".

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6 53.
Adr. telegr. METALNACT.

RAGLAN,
costume pentru domnii și băeți
1588
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de împrumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2.
Adr. telegr.: ALBÁLA Timișoara-Fabrica.

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raffopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Reclama este sufletul comerțului

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Încăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Loyd22 1553 17

File de calendar

Un fenomen american: Precocitatea

Încă un caz de precocitate este citat de curând de marile ziare americane. De astă dată e vorba de ceva cu totul neobişnuit, ceva care întrece ori ce aşteptare.

Culmea precocităţi or!

Copilul soţilor Peter Tontes, numai ce a scos căpşorul blond din camera cea dintâi în care stăm cu toţii în viaţă, şi a clipit ochii uimiţi de lumina camerei celei de a doua, în care a respirat pentru prima oară de când a fost zămislit, că a şi strigat pe limba părinţilor lui, uimit de razele becului electric:

— Mamă, mamă!

Aşa ceva, într'adevăr că n'a mai fost dat să se audă de vre-o ureche omenească, de când e globul acesta, glob.

Şi totuşi minunea s'a arătat.

Poate răspunde de ca prea fericita mamă, şi în sfârşit dacă sentimentele părinteşti pot fi puse la îndoială, a fost totuşi de faţă moaşa, despre a cărui bună credinţă cine se poate îndoi?

Şi afară de asta micul limbut a mai repetat probabil în urmă cele două cuvinte şi faţă de alţi martori, altfel cum ar face, atâta vâlvă ziarele americane?

Pentrucă — admiţând că redactorii ziarelor americane au o imaginaţie aşa de puternică, încât în depărtări transoceanice ei văd oul bou şi boul ou — totuşi când e vorba de Ţara lor, când minunile se petrec sub nasul lor, imaginaţia nu mai e de nici un folos.

Aşa dar încă un copil precoce a apărut în America.

Precum se vede, fenomenele acestea s'au mutat cu desăvârşire în continentul de peste Atlantic.

Azi unul care, fără să fi auzit pe cineva, fără să fie învăţat de la cineva spune: Mamă, mamă; eri altul care până la vârsta de 7 ani scrisese atâtea poezii cât să cuprindă 7 volume; alalteri altul care la vârsta de treisprezece ani ştia atâta matematică, încât putea bate chiar pe un doctor în ştiinţa numerelor. Şi aşa mai departe.

De două zeci de ani, de când pot ţine un ziar în mână, am auzit anual de câte vre-o şapte-opt genialităţi de aceste infantile în toate sensurile ocupaţiei omeneşti făcându-şi apariţia în continental cel nou.

Câţi mari poeţi de câte 9 ani n'a mai dat America, câţi mari matematicieni de 12 ani, nu ni s'a spus că au văzut naşterea sub cerurile ei?

Ce s'au făcut toţi aceşti poeţi toţi aceşti matemaicieni, fizicieni, poligloţi etc. etc...

Ce-au devenit ei oare? Care e aportul lor personal de mai târziu în cugetarea omenească.

Doar ştim că celebrităţile americane, cele cari într'adevăr au întrat în rangurile marilor oameni, cum bună oară Edison, London etc. pe la 18—20 ani erau vânzători de ziare sau matrozi pe corăbii şi abia dela vârsta, când la noi se termină liceul, ei făceau cunoştinţă cu gramatica, cu fizică elementară, cu aritmetica raţionată, cu elementele limbei latine, cu noţiunile stilisticei etc.

Unde, ce s'au făcut atâtea precocităţi cu cari abia mai prindea statul lui Wasingthon?

Noi europenii mărturisim cu ruşine, n'am avut atâţia copii precoci. Doar Mozart, Pascal şi încă vre-o câţiva foarte puţini. Dar au fost Mozart, Pascal...

Nemo Filax.

Cum este organizat Fascismul

Ziarele budapestane publică un interview cu fruntaşul fascist Marinolich, relativ la organizarea fascismului italian. Acesta a declarat, că fascismul are trei organizaţiuni: sindicatele, experţii şi miliţienii.

Primele sunt ceeace sunt sindicatele muncitoreşti şi fac parte din ele nu numai muncitorii manuali ci şi muncitorii intelectuali. Grupul experţilor e împărţit pe regiuni şi pe specialităţi. Sunt asociaţii de experţi generale, regionale şi locale; în afară de aceasta fiecare cerc de activitate îşi are experţii săi superiori şi inferiori.

Organizaţiunea întreagă se întemeiază pe principiul destoiniciei. Ea este ca o piramidă, în care fiecare îşi are locul său după destoinicia ei, cel mai destoinic fiind în frunte.

Interviewatul găseşte, că succesul fascismului se datoreşte tocmai locului ce se dă fiecăruia dupăcum este de capabil.

Armata, cea de a treia parte a organismului fascist, este compusă din toţi membrii partidului. Serviciul acesta nu se face prin recrutare, ci e socotit ca un serviciu obligator. Disciplina e în armata fascistă lucrul esenţial. Grupările locale sau regionale nu fac nimic înainte de a întreba centrul.

Organizaţiunea militară este împărţită în douăsprezece zone şi e estinsă în toată ţara. Zonele se împart în provincii, acestea în legiuni. Acestea, în număr de parte 160, sunt organizate după sistemul roman, fiind împărţite în cohorte, centurii şi manipule în frunte cu câte un consul, tribun, centurion şi decurion. Organizaţiunea militară fascistă are statute speciale şi e supusă comandamentului superior.

Cel mai frumos

se vopseşte şi curăţă chimic

blănurile de vulpe, blănurile şi ori ce fel de Stofe

CRISTALY Cluj

Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Publicaţiune de licitaţiune.

Se aduce la cunoştinţa generală cum că în ziua de 30 Noembrie a. c. la orele 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de instalaţiune electrica dela Spitalul de Stat Reghinul Sasesc.

Ofertele se vor înainta până în ziua de 4 Decembrie orele 11 a. m. la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur etajul II. când ele se vor deschide.

Fiecare ofertând va depune 4% garanţie provizorie în bani sau efecte de stat din suma totala a ofertei sale.

Pentru licitaţie sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilităţii publice.

Informaţiuni mai detailate se pot primi atât la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur în orele de lucru, cât şi la Serviciul Edil din Reghin.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2385 Şeful Diviziei Technice: Ing. Ivasou m. p.

Publicaţie de licitaţie

Se publică spre cunoştinţa generală cum că în ziua de 28 Noembrie, orele 12 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise la Divizia Technică Igienică Inst. Pasteur et. II. pentru darea în intreprindere a lucrărilor de transformare a unei camera şi sala de operaţiile la spitalul de femei Cluj.

Pentru licitaţiune sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilităţii publice.

Ofertele sunt a se înainta până în ziua de 28 Nov. ora 12 a. m.

Informaţiuni mai detailate se pot primi la divizia Technică Igienică Istitutul Pasteur.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2380 Şeful Diviziei Technice: Ing. Ivascu m. p.

No. 656—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs.

La Administraţia Fondurilor grănicereşti năsăudene este vacant postul de secretar-controlor, care trebue ocupat cu data de 1 Ianuarie 1923.

Cei ce doresc să ocupe acest post îşi vor înainte petiţiile însoţite de actele justificative Comisiunii administrătoare a Fondurilor central scolar şi de stipendii din districtul Năsăudului — în Năsăud — până la 20 Decemvrie 1922, comunicând totodată în petiţie condiţiile de intrare în aceasta slujbă şi pretenţiile ce le au.

Năsăud, la 18 Noemvrie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului.

Preşedinte: p. Secretar:
ss. Dr. Teofil Tanco 2383 ss. Teodor Simon.

Nr. 166—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs

La Fondurile grănicereşti năsăudene sunt vacante mai multe burse de câte 3000 Lei pentru facultăţile universitare şcoale superioare de agronomie, veterinară, cursul notarial etc. de 2000 Lei pentru cei ce urmează cursul postal, telegrafic; de câte 1000 Lei pentru elevii şi elevele dela şcoalele normale; de câte 300, 400 şi 600 Lei pentru învăţăcei de industriaşi şi de câte 1500 Lei pentru metalurgie, electrotehnică, cheramică, mecanică, industria lemnului etc.

Cei ce doresc a obţinea vreuna din aceste burse îşi vor înainta petiţiile, însoţite de actele justificative, (între ca-i şi certificatul de descendenţă grăniceresca) Comisiunii administrătoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului până la 30 Noemvrie 1922.

Năsăud, la 18 Noemvrie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului.

Preşedinte: p. Secretar:
ss. Dr. Teofil Tanco. 2384 ss. Teodor Simon.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Máté András
Str. Gépész 13
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Rusu
Str. Pata 46
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicita Mihalca
Str. Muncitorilor 87
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Oprics
Gerbou Clujului

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kovács Tóth György
Bogártelke.

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de finichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate şi
căruciore pentru copii
la măgazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta pranzătoare şi dormitoare cu preţurile cele mai reduse. 2207

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DOMNIŞOARĂ ROMANCĂ cunoscând ori ce lucrări de birou, caută post. Merge şi în provincie. Adresa la adm. ziarului Infrăţirea sub D. P. A.

Vânzări şi Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antişambră şi dependinţe, grădină cu fleri şi totfelul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureşan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informaţiuni la biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo şi alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Nemorandului, Drăgălina.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână şi pene executate fin şi cu preţurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini şi tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituţiuni, hotele şi tot felul de transformări. Prin maşina noastră cu curent electric de scălmânat pene şi scălmânăm şi curăţim orice cantităţi de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantităţi de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână şi pene. Rugăm a trimite mustrele cu preţurile fixate.

Vindem: Engros şi detail totfelul de pene curăţite şi sortate seegrasafric, lână (pieptănată).

In preţurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iaşilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.

MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515
Lloyd 13 1334

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

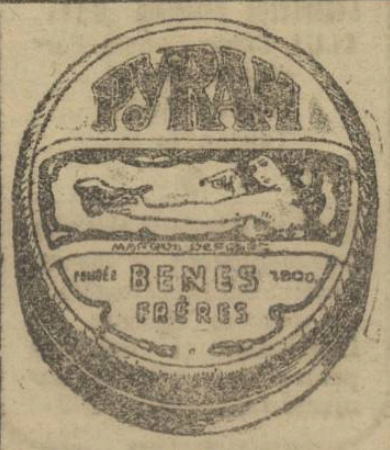

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicăiri în articole de piele şi bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter şi soţul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianţilor li-se fac reduceri speciale. 1812

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2320

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Fabrică de textile „Ţesătoria Ardeleană"

caută un voyageur

umblat în branşa textilelor. A se adresa la numita fabrică, Piaţa Mihai Viteazul No. 19. 2375

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiştii **Tayel, Sylvia** mai debutează cu program nou şi simpatici artişti vechi cunoscuţi.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Articole frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.

2378

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sfi. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleană.
Sighi. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Deş, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Pentru cultura Moților

Un apel pentru edificarea liceului „Horia" din Câmpeni

Pentru clădirea localului liceului de curând înființat de Ministerul instrucțiunii publice, în Câmpeni, primim spre publicare un inimos apel, din care extragem următoarele:

O mare bucurie ne-a pricinuit ordinul Ministrului instrucțiunei publice, Nr. 31249—1922, prin care s'a decretat înființarea liceului în Câmpeni.

Și acum când noi Moții, mulțumim lui Dzeu pentru acest semn al biruinții și dreptății ce îl așteptam dela guvernul unui Stat național român, grija noastră este să așezăm acest focar de cultură care este liceul „Horia" în casa sa proprie, într'un edificiu monumental, care să fie și pentru veacurile viitoare un vestitor al virtuților marilor noștri înaintași.

Dacă în timpul abia trecut, privirile fraților români erau îndreptate asupra noastră așteptând jertfele noastre de sânge pentru a le ameliora soarta vitregă, azi îi rugăm să nu ne dea uitării, să nu-și întoarcă fața dela noi, ci ascultând de șoapta inimei lor de frate, să răspundă la apelul ce'l adresăm către toată suflarea românească, punând fiecare câte o pietricică la fundamentul edificiului ce'l vom înălța întru mărirea gloriei neamului și patriei noastre.

Cu colectarea ofrandelor destinate acestui scop pentru vechiul Regat am încredințat pe parlamentarii noștri din acest județ: Dr Ioan Boeriu, dr Remus Pașca, Iovian Mureșian și I. Pop, iar pentru colectarea dela onor. institute de credit și economii și onor. binefăcători în Transilvania și Bănat, pe domnii dr Remus Furdui și dr Zosim Chirtop.

Apelul e semnat de: Iosif Gomboș protopop, Gheorghe Scrob paroch, Gerasim Narița paroch, Simeon Morcan paroch, Mihail Iancu paroch, Gregoriu Nicola paroch, Ioan Todea paroch de Lăpuș, Iosif Nicoara paroch, Traian Banciu paroch, Vasilie Șpan paroch, Petru Sabău paroch, Vasile Gan protopop, Nicolae Onețiu paroch, Nicolae Palade paroch, Gheorghe Scrob jun. paroch, Dumitru Dragomir paroch, Dr. Remus Furdui advocat, Gheorghe Narița director, Dr. Vincențiu Motora primpretor, Dr. Brutus Macaveiu medic de circumscripție, Dr. Traian Morcan advocat, Augustin Justian conducătorul cărților funduare, Mircea Nicola paroch, Ioan P. Todea paroch, Ioan Todea senior paroch, Romul Marc paroch, Iosif Ariesan paroch protopop onorar, Aurel Gligor paroch, Vasile Motora secretar, Alexandru Tomuș secretar, Nicu Negru secretar, Gheorghe M. Chorcheșiu primar, Aurel Joanette comerciant, Iosif Crișan comerciant, Daniel Joanette comerciant, Brutus Pașca comerciant, Ioan Bologa comerciant, Ioan Andreica mare proprietar, Dr. Remus Pașca deputat din Câmpeni și jur.

Nu ne îndoim instituțiile financiare cât și toți oameni de bine, vor da tot concursul pentru ca marea dorință a viteților Moți să fie cât mai curând realizată.

Raporturile dintre Ceho-Slovacia si Iugo-Slavia

— Ce cuprinde acordul dintre cele două state —

— Guvernul republicei Cehoslovaciei și guvernul regatului Jugoslav au adoptat noui stipulații în acordul lor, având de scop întărirea și menținerea păcei. Consolidarea și lărgirea legăturilor politice și economice între ambele state cari au acceptat de comun acord articolele următoare: 1. Acordul încheiat între republica Cehoslovaciei și regatul Jugoslav la 14 August 1920 la Belgrad este prelungit pe aceiași durată cu a convenției actuale. 2. Părțile contractante iau act de tratatele politice și militare și de acordurile încheiate între Cehoslovacia și România Austria și Polonia de o parte și de acordurile similare încheiate între Jugoslavia cu România și Italia de altă parte. 3. Părțile contractante sn vor sili să pună pe o bază solidă toate relațiile lor economi o și financiare, cât și cele de transporturi, asigurând colaborarea cea mai strânsă. In acest scop ele vor încheia aranjamente relative, adică un tratat comercial conform acestui scop. 4. Părțile contractante se obligă să-și dea în general tot sprijinul politic și diplomatic în relațiile lor internaționale, în cazul când vor socoti interesele lor comune amenințate. Ele se angajează să se consfătuiască asupra măsurilor de salvgardare. 5. Autoritățile în drept cehoslovace și cele Jugoslave se vor înțelege în scop de a lua toate măsurile necesare aplicărei prezentei convenții. 6. Această convenței trebue să rămână în vigoare 5 ani începând din ziua schimbului documentelor de ratificare. La expirarea acelor 5 ani, fiecare parte contractantă este liberă să denunțe prezenta convenție avizând partea cealaltă cu 6 luni înainte. 7. Convenția va fi ratificată și documentele ratificării vor fi cât mai curând posibil schimbate la Belgrad. 8. Convenția va fi comunicată Ligei Națiunilor.

„Prager Presse" declară că tratatul de alianță iugoslavo-cehoslovac este mai mult de cât un act doplomatic, dat fiind că expresiunea legală este formal de cea mai reală reciprocitate politică, economică și culturală a ambelor națiuni, cari s'au unanime în a sanc ionа tratatul încheiat de guverne. „Tribuna" susține că Ceho Slovacia este din punct de vedere comercial, mai interesantă Turciei de cât Greciei, Turcia având mai mare nevoe de mărfurile din centrele europene. Turcia preferă mărfurile din țările neamice Greciei. Deși relațiile Cehoslovaciei cu Grecia vor rămâne bune, totuși prima nu se poate desinteresa de soarta Turciei și vor ține ca ea să nu considere ostilă politica sa.

Răspândiți „Infrățirea"

Desbaterile Comisiunei Dunărene

In zilele dintre 8 și 14 Noembrie, a avut loc la Bratislava o ședință a subcomiunei dela comisiunea internațională a Dunării, sub președinția delegatului francez. Charguerand și cu participarea reprezentanților tuturor statelor dunărene.

Această subcomisiune a deliberat asupra unui proiect de regulament uuitar pentru poliția navigațiunei pe Dunăre dela Ulm până la Brăila. Ca bază a discuțiunilor a servit proiectul delegațiunei jugoslave.

Subcomisiunea a deliberat, în prima ședință, numai acea parte a proiectului care privește prescripțiunile relative la garare, ancorare, signalizarea vapoarelor în timpul zilei și în timpul nopții.

Chestiunea măsurilor penale corespunzătoare precum și a documentelor vapoarelor a fost amânată pentru sesiunea următoare.

Toate chestiunile principiale au fost lăsate în sarcina ședinței plenare a comisiunei Dunărei, care a început la 13 Noembrie în Bratislava și va dura probabil până la finele lunei Noembrie.

Programul acestei sesiuni conține următoarele puncte:

1. Reforma traficului de tranzit pe Dunăre și în special mijloacele de a înlătura piedicile actuale ale traficului de navigațiune (Desființarea taxelor.)

2. Executarea acordului relativ la statutul Dunărei din 23 Iunie 1921, care a intrat în vigoare la 1 Octombrie 1922.

3. Lucrările pregătitoare pentru clădirea podului pe Tisa la Clop (Szap).

4. Bugetul comisiunei pentru anul 1923 și reorganizarea secretariatului general cu sediul la Bratislava.

5. Administrarea secțiunei Porțile de fer și viitorul el regim.

Căile ferate ale Jugoslaviei

Aproape întreaga rețea de căi ferate în Jugoslavia este proprietatea statului și aceste căi ferate au peste 7.000 km. lungime. Dintre acestea 5.660 km. sunt normale și 1.632 km. cale îngustă.

Jugoslavia posedă 1.588 locomotive dintre cari 701 pot funcționa, acestea pentru calea normală. Pentru cale îngustă există 431 locomotive, din cari 231 în bună stare. In Jugoslavia nu există ateliere moderne de reparațiuni care să fac mai adsea în ateliere germane. Uneori o singură direcție administrativă posedă 20 de tipuri diferite de locomotive, așa încât reparațiunile constitue o problemă complicată.

Statistica oficială arată că în Jugoslavia există 3805 vagoane dintre cari 14.000 au nevoie de reparațiuni. Germania a reparat 2000 vagoane și sunt încă 5500 vagoane la reparat.

Printre proiectele de lucrări mai importante sunt:

Constituirea unei linii duble dela Belgrad la marea Adriatică care va suporta în viitor întregul trafic comercial spre Adriatica și normalizarea căilor ferate înguste cari mai există în Jugoslavia.

Creșterea traficului ne arată că situațiunea economică s'a îmbunătățit deși această îmbunătățire este în strânsă legătură cu chestiunea transporturilor, cari mai au multe progrese de realizat.

Totfelul de șepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**

Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro și endetail. 2364 Engro și endetail.

BIJUTERIA „SINGHER"

BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 38

Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri.

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GAZ" CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

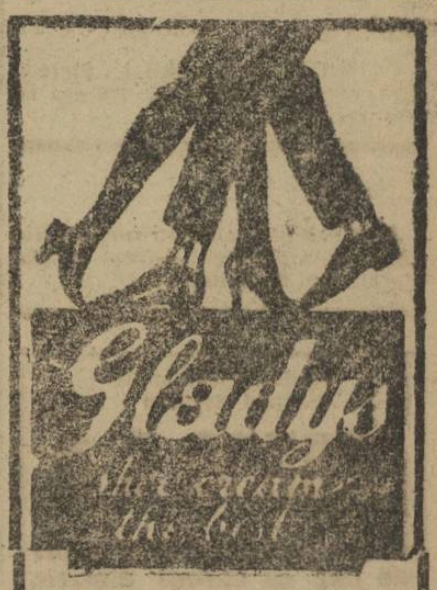

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

1290 No. 1

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

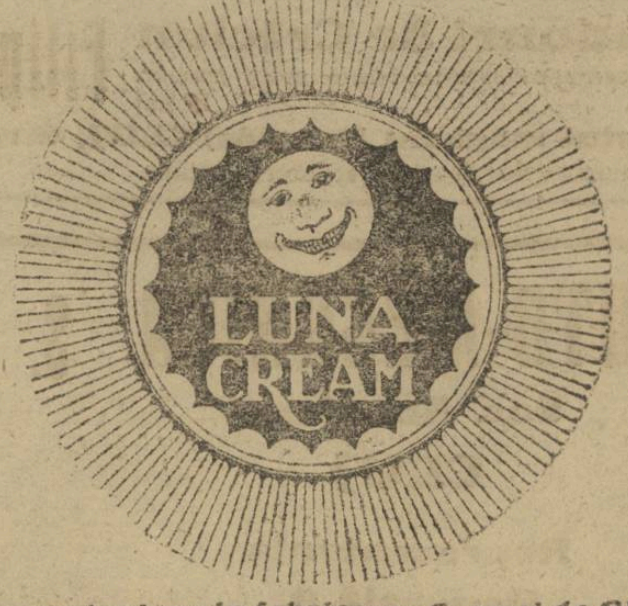

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete

DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA

A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros

MAURICIU IANCOVICI

București, Str. Smârdan 23

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 666 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 25 Noembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI ... T
Director: D. TO...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Studențimea nu poate fi separatistă

La întrunirea de Duminecă a partidului național, d. Vaida a mulțumit cu multă căldură studenților, pentru concursul ce l'au dat partidului cu acest prilej.

Și le-a mulțumit cu drept cuvânt, căci fără ei întrunirea ar fi fost desigur greu de ținut.

Afară de aceasta, d. Vaida a ținut mult să arate că „studențimea" ardeleană a fost totdeauna de partea politicei pe care o urmează partidul ce-l conduce. Accentuarea aceasta trebuia desigur scontată în discursul politic al leaderului regionalismului ardelean. In viitoarele pertractări ale partidului național, ea ar putea cântări mult în balanța pretențiilor și ofertelor.

De cât se impune a zăbovi puțin în jurul cuvântului „studențime".

Pe cât știm studențimea ardeleană, sau mai de grabă studențimea universității din Cluj, este un conglomerat prea mare de tineri studioși, pentru a putea fi confundat cu cele câteva zeci dintre ei cari au luat parte la întrunirea dlui Vaida.

Fără îndoială că printre studenții din Cluj, sunt mulți copii de-a membrilor partidului național, cari nu pot rămâne indiferenți față de politica părinților lor, cu atât mai mult, cu cât venirea „alor noștri" la putere, este însoțită de obicei de multe cadouri și bine aceri ca bunăoară: burse, posturi mai comode pentru continuarea studiilor, cariere sigure etc.

Dar nu toată studențimea din Cluj e compusă din rubedeniile celor din comitetul de o sumă. Pedeacită parte, nu toate facultățile pot lăsa timpul necesar celor cari le frecventează, ca în afară de cursuri să se ocupe de politica militantă. Citâm de o pildă facultatea de medicină, care este incomparabil mai exigentă în această privință, decât bunăoară facultatea de drept locală.

Și pentru că veni vorba de aceasta din urmă trebue să amintim că nu toate au ca ea, atâția profesori, membri activi ai partidului național.

Așa că mulțumirile dlui Vaida adresate unei studențimi întregi socotim că sunt oarecum gratuite, căci chiar studenții, cari au întreținut entusiasmul întrunirei de care vorbim, pot mărturisi sincer că din toată studențimea clujană abia 1 la 50 știe astăzi că Duminecă a fost adunarea partidului național secția Cluj.

Afară de aceasta, la întruniri și la manifestații confuziile se fac cu ușurință. Intr'adevăr e suficient să ia parte cincizeci de studenți bunăoară — ca să nu ne depărtăm de cazul în speță — pentru ca cu ei să se confunde toți participanții mai tineri, îmbrăcați orășănește și cari foarte mulți de dragul scandalului, sau al plăcerei de a vocifera se asociază de pe trotuar, fără prea multe invitații. De aci însă, până la „studențime" credem, pentru reputația acesteia, că e o distanță foarte mare. Dar dl Vaida care e un bun cunoscător al procedeelor electorale, știe precis valoarea termenului vag.

Noi am crezut însă de datoria noastră să restabilim lucrurile la justa lor măsură, căci socotim dăunătoare prestigiului studențimei ardelene, încercările pe care le face dl Vaida de a-i aservi numele scopurilor sale politice.

Ne amintim cu toții de manifestația ce s'a făcut fruntașilor partidului național în localitate de ziua Incoronărei. S'a spus că acei cari au organizat-o și au participat la ea au fost studenții. Se poate. Aceia-i, cărora le-a mulțumit dl Vaida Duminică la întrunire. Dar nu, studențimea clujană.

Ar fi absurd să credem altfel. Pentru că sufletul generos al tineretului universitar se poate aprinde cu ușurință de o idee mare, frumoasă, nouă, umanitară. Nici cum și nici când de o intrigă de partid, îngustă și interesată, de o formulă egoistă și stupidă ca acea a Ardealului pentru ardeleni.

Studențimea a fost întotdeauna și în toate părțile lumei, pentru înfrățirea popoarelor, cu atât mai mult a fraților de acelaș sânge și de aceiași limbă. Și nici odată pentru ori ce fel de separatism. Am auzit totdeauna de studenți pangermani, panruși, panslavi chiar, panlatini și nici odată de o studențime care să pretindă Normandia, pentru normanzi, Provence pentru provensali, Calabria pentru calabrezi, Oltenia pentru olteni etc.

Pe vremurile neutralității, studențimea bucureșteană făcea cele mai impozante și mai frumoase manifestații ce s'au văzut vreodată pentru intrarea în războ și liberarea fraților din Ardeal; iar studențimea ieșană și-a răsturnat chiar rectorul, pentrucă nutrea tendinți germanofile. Să fie posibil ca drept răspuns, studențimea clujană să pretindă Ardealul numai pentru ardeleni și deci isgonirea colegilor lor din vechiul regat și celelalte provincii?

Cu neputință, domnule Vaida...

Au ales până au cules

Am anunțat în nrul de eri fuziunea partidului național cu rămășițele fostului partid tachist din vechiul Regat. „Patria" de astăzi confirmă împlinirea acestui fapt publicând o telegramă prin care organizațiile tachiste anunță dlui Maniu intrarea lor în partidul național. Condițiunile fuziunii au fost stabilite la Cluj în zilele de 19 și 20 Noembrie și sânt următoarele: Sediul noului partid va fi la București, șeful va fi dl Iuliu Maniu, iar comitetul de conducere va fi împărțit în reprezentanții celor două grupări fuzionate. Ca plan de acțiune pentru viitor, s'a hotărît ca noul partid să înceapă tratative cu dnii Flondor și Pelivan. Cine a spus că dl Iuliu Maniu e un om nehotărît?

Dar a pertracta trei ani de zile și a încerca fuziuni și colaborări cu toate partidele din vechiul regat începând cu cele mai vechi și sfârșând cu cele mai noui, pentrucă la urmă să fuzionezi cu rămășițele partidului tachist, aceasta înseamnă că **dl Maniu a ales până a cules.**

Căci sânt trei ani de zile de când conducătorii partidului național ni se înfățișează ca fanatici luptători în slujba „democrației", pe care ei o doriau deplin biruitoare prin dărâmarea partidelor vechi și prin afirmarea așa ziselor partide noui.

De trei ani de zile, partidul național stă închis în carapacea regionalismului sub cuvânt că „democratismul" lui nu poate găsi nici un punct de contact cu „bizantinismul partidelor din București.

Oroarea de „oligarhie" și dorința de a vedea biruind un nou suflet și o nouă viață politică erau cele două puternice argumente prin care se justifica izolarea și regionalismul partidului național.

Nu mai departe de cât acum patru zile, la întrunirea din Cluj, fruntașii partidului național au explicat regionalismul ca o luptă pentru eliberarea vechiului regat de sub tirania ciocoismului. D. Lupaș ne-a vorbit atunci despre reacționarismul lui Barbu Catargiu, iar D. Vaida a amenințat pe „ciocoii înfumurați" de la București cu revărsarea mânioasă a Someșului regionalist.

Ori, gruparea tachistă cu care fuzionează acum partidul național nu este altceva, de cât ultimul rest al partidului de asupra căruia a plutit umbra lui Barbu Catargiu.

Cei, cari, prin urmare, timp de trei ani de zile ne-au vorbit mereu despre lupta împotriva reacționarismului și despre triumful democrației, astăzi vin să fuzioneze cu epavele unui partid pe care tocmai triumful democrației l-a eliminat definitiv din viața politică a României Mari.

De aceia zicem: au ales până au cules.

Inceput ca o luptă pentru înnoirea și democratizarea vieții noastre politice, regionalismul sfârșește ca o biată cârjă menită să ridice în picioare ultimele resturi ale fostului partid conservator.

Conferința dela Lausanne a fost deschisă

Lausanne. — Conferința s'a deschis azi la orele 5, în sala mare a cazinoului Mainthenon, sub prezidenția dlui Hess, președintele republicei elvețiene.

Problema reparațiunilor

Ar fi de folos Germaniei un împrumut internațional?

„Journal des Débats" ocupându-se de problema reparațiilor de răsboi, spune că Comisiunea reparațiilor cu multă bunăvoință și cu o îngăduință aproape exagerată, din nou a înștiințat guvernul din Berlin asupra obligațiunilor financiare ale Germaniei față de aliați.

In acest scop, ea îi amintește mai întâi de angajamentele Reichului de a primi controlul aliaților asupra finanțelor germane, iar în al doilea rând cabinetul din Berlin este invitat să facă o propunere precisă în ceia ce privește statornicirea mărcei.

Din punctul de vedere al raționamentului, al procedurei și al corectitudinei, manifestațiunile Comisiunei reparațiilor merită a fi aprobate. Comisiunea am putea zice că-și îndeplinește îndatoririle sale cu multă perseverență. Dar, dacă ne întrebăm la ce pot să servească toate acestea, răspunsul este că nu trebuie să ne facem nici o iluzie. Mergând la Berlin, comisiunea are puține șanse de a ajunge la rezultate pozitive.

Adevăratul interes al călătoriei, după cum spunea dl Barthou, era de a intra în contact cu oamenii de stat și financiarii germani și de a-și da seama asupra măsurei în care Germania ar putea să se ție de obligațiunile ei. La reîntoarcere, comisiunea reparațiilor va fi bine documentată pentru a-și da părerea în această privință.

Dar, conducătorii Germaniei cu o liniște revoltătoare, au considerat întotdeauna Comisiunea reparațiilor ca pe un medic, de la care ei nu așteaptă numai consultațiuni, dar chiar și remedii. Ideia ingenioasă dar plină de pericole, a fostului cancelar, era de a cere Comisiunei posibilitatea unui împrumut pentru Germania, nu pentru a-și plăti datoriile, ci pentru a ameliora soarta ei.

Comisiunea a judecat că e mult mai bine ce a nu da guvernului din Berlin un răspuns direct acestei cereri. Ea s'a mulțumit numai să ceară Germaniei relațiuni precise asupra intențiunilor ce are în legătură cu statornicirea cursului mărcei.

Deși acum situația politică internă s'a schimbat în Germania, totuși ea, mai puțin mâne decât eri, nu va face aliaților propuneri concrete.

De aceia, controlul real al finanțelor germane nu poate să fie eficace, decât dacă aliații vor lua o supraveghere în deaproape și asupra administrației de acolo. Cu alte cuvinte ei să guverneze în parte Germania. In ceia ce privește, stabilizarea mărcei, fostul guvern din Berlin, care a lăsat să se producă scăderea ei, — s'a arătat a fi cu totul incapabil, chiar dacă mai în urmă voise să oprească căderea monedei germane. Astăzi marca s'a statornicit la zero și Germania este în stare de faliment.

Prin urmare acei cari doresc ridicarea finanțelor germane, trebuie să pornească de la acest fapt.

Dacă lucrurile stau astfel, la ce ar servi atunci un împrumut internațional Germaniei? Nici odată problema reparațiilor nu s'a aflat mai departe de soluționarea ei, decât acum. De un an de zile, Germania își manifestă tot mai mult intențiunea ei de a se sustrage sistematic de la obligațiunile financiare față de aliați. Și, nu putem pricepe de loc, dacă noul guvern german, va întreprinde aceiaș politică de până acum sau își va da seama că este de datoria lui, de a da alte directive politicei financiare a Germaniei. [illegible] de la Germania tot ceea ce este posibil, dar aceasta nu se poate îndeplini, decât exercitând asupra guvernului pe care îl au aliații acolo, pe lângă un control riguros, dar și o administrație bună. Pentru a ajunge la acest rezultat este neapărată nevoie de noui discuțiuni între aliați, a căror posibilitate ne-o dă actuala conferință de la Lausanne.

Dl N. Iorga despre fuziunea partidului național cu takiștii

După cum erași de așteptat, dl N. Iorga se pronunță hotărât împotriva partidului național, care pornit atât de vijelios la luptă pentru „Salvarea deocrației românești", n'a făcut altceva prin recenta fuziune cu takiștii, decât să întărească — pe cât mai era posibil — ultimele rămășițe ale ciocoismului din vechiului regat.

Falsitatea campaniei dusă până acum pe această temă de către conducătorii partidului național nu putea să nu sară în ochi mai ales cu prilejul fuziunii de acum și de aceea marele istoric, în ultimul număr al ziarului „Neamul Românesc" veștejește aspru actul fuziunii.

După dl Iorga, partidul așa zis „democrat nu este decât: „o modernizare a conservatorismului boeresc și fuziunea nu este altceva decât o odioasă descălecare în vechiul regat a naționalilor printr'o „agentură" făcută în partidul singurilor ciocoi rămași încă organizați peste Carpați.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Politica culturala a actualului guvern

Școalele particulare. Menirea lor. Transformarea actualului sistem al învățământului. Clasicismul și învățământul practic în școală. Învățământul secundar. Reducerea celor trei secții ale liceului la una singură. Împărțirea Universitaților. Educația Fizică. Secții speciale de ziaristică pe lângă Universități

— De vorba cu dl Dr. Anghelescu ministrul instructiunei publice —

II.

Am început în numărul de eri să publicăm un interesant expozeu făcut de dl Ministru al instrucțiunei publice dr. Anghelescu cu ocazia unei convorbiri de câteva ceasuri pe care am avut'o acum câteva zile cu d-sa la București. în numărul de azi continuăm publicarea acestui important expozeu din care se poate deduce cu ușurință marea operă culturală în curs de execuțare, cond să de dl Anghele cu și de guvernul actual — operă care nu va întârzia mult de a-și produce roadele.

Școalele particulare

In chestia școalelor particulare, dl. Ministru a bine voit să-mi facă următoarele declarații:

„Desigur că și învățământul particular are importanța lui în desvoltarea culturală a unei țări, acest învățământ ajutând pe cel al Statului în desăvârșirea culturei poporului.

Acest învățământ particular trebuie însă să fie sub controlul riguros al Statului *pentru ca ea să nu se abată dela marele interese ale școalei și în acelaș timp dela marele interese naționale pe care trebuie să le avem totdeauna înaintea ochilor și fără de care nu poate exista o adevărată cultură într'un Stat unitar ca al nostru.*

De altfel, această chestiune a învățământului pvrticular, va fi regulamentata prin noile legi cari se vor înfăptui.

Tarnsformarea actualu'ui sistem al învățământului

In ceea ce privește transformarea învățământului, dl ministru îmi declară următoarele:

Este neîndoios că problemele vieței noastre sociale și economice s'au schimbat cu totul astăzi în urma marelui războiu mondial. Ele nu mai sunt cele din trecut și rezolvarea lor implică alte energii și alte concepțiuni.

De acela și școală care trebuie să prevadă și să deschidă celea activităței omenești trebuie să aibă în urma marelui războiu o direcțiune și o desvoltare în raport cu cerințele timpului în care trăim.

Învățământul teoretic căruia în trecut i s'a dat o atât de mare desvoltare trebuie de sigur să nu fie stânjenit în mersul său; însă, nu e mai puțin adevărat că învățământul nu poate fi dirijat numai în această direcție ci trebue să se dea o importanță cel puțin tot așa de mare și învățământului practic, învățământului aplicat. Cine n'a putut să-și dea seama că acela ce a constituit forța poporului englez, a poporului american și a poporului german în acest războiu a fost tocmai întrebuințarea acestor științe aplicate care în aceste țări au luat o deosebită desvoltare în ultimul timp. America care înainte de războiu nu avea decât o armată de 120.000 de oameni, a putut pune pe picior de luptă în timpul războiului mai multe milioane, trupe pregătite din toate punctele de vedere și moralicește și trupește.

Acest rezultat n'a putut fi obținut decât numai grație Universităților și școalelor americane care în prima linie sunt focare de cultură și știință aplicată.

Desigur că și învățământul teoretic, învățământul clasic, are o înrâurire covârșitoare asupra plămădirei sufletului și spiritului unei națiuni și ca probă e faptul că în nici o parte a lumei, spiritul de sacrificiu, dragostea de patrie și de neam nu au fost și nu sunt mai puternice decât în Franța, unde clasicismul, prin tradiție, este baza culturei poporului francez. De altfel chiar astăzi se discută în parlamentul francez, această mare chestiune a importanței clasicismului în școală și toți marii gânditori ai Franței între care și Bergson susțin, că îndepărtarea clasicismului din școală ar fi cea mai mare nenorocire pentru desvoltarea culturei și spiritului francez.

Prin urmare, având în vedere atât importanța studiilor teoretice cât și importanța studiilor aplicate, trebuie că în noua noastră organizație a școalelor să dăm importanța cuvenită și unui învățământ și celuilalt.

Reducerea celor trei secții a liceului la una singură. Liceul unitar

„Deaceia, continuă să-mi spună dl Ministru Anghelescu vor fi școli secundare cu învățământ teoretic ca și în trecut, reducând cele trei secții ale liceului la una singură. Vom avea astfel liceul unitar și vor fi școli secundare cu învățământ aplicat după regiuni.

Divizarea sistemului de învățământ al Universităților. Importanța învățământului aplicat

„Tot astfel și în ceia ce privește învățământul superior se simte o imperioasă nevoie ca Universitățile să fie împărțite în două: Universități cu științe pure și Universități cu științi aplicate atât în ceia ce privește învățământul universitar cât și în ceia ce privește învățământul secundar, direcțiunea aceasta a științelor aplicate este pe cale de a lua azi o importanță deosebită.

Cum s'a pus mai sus, ceia ce formează tăria poporului american este tocmai această desvoltare mare ce s'a dat științelor aplicate, desvoltare care a făcut ca la un moment dat, America să se poată pregăti în câteva luni și să arunce pe câmpul de luptă, în războiul mondial, milioane de oameni, pregătiți nu numai sufletește și trupește prin educația fizică atât de desvoltată în America, dar și înzestrați cu toate mijloacele necesare pe care știința aplicată le-a pus la îndemâna armatei americane. Cine nu-și dă seama astăzi că dacă industria germană a ajuns la o atât de mare desvoltare aceasta se datorește științei aplicate care mână în mână cu cercetările științifice și de laborator, au transformat întreaga viață economică și industrială a Germaniei.

E inutil ca să insistăm mai mult asupra acestor adevăruri cunoscute de toți acei cari se ocupă de aproape de aceste mari chestiuni. In această direcțiune deci trebuie să fie îndrumat întreg învățământul nostru superior. Pe de o parte ținând seama de spiritul nostru latin și și de rolul important pe care clasicismul l'a avut și-l are în desvoltarea popoarelor latine, trebuie să se dea acestui învățământ locul pe care îl merită. Iar pe de altă parte, ținând seama de desvoltarea spiritului omenesc și de îndrumarea acestui spirit în raport cu timpurile în care trăim, se simte absolută nevoie să punem cât mai curând baze solide învățământului universitar aplicat.

Educația fizică și importanța ei

„Nu trebuie uitat în acelaș timp, continuă dl dr. Anghelescu, că educația fizice i se dă astăzi o deosebită importanță în toate școalele din apusul Europei.

In America și Anglia aproape jumătate din timpul școlarului este întrebuințat pentru această educare fizică.

La noi, cum de altfel mai la toate popoarele latine, educația fizică a fost lăsată pe planul al doilea. De aceea pătruns de adânca convingere că nu poate fi o minte sănătoasă decât într'un corp sănătos, am intenția de a crea o secție specială pe lângă Universități pentru formarea profesorilor de educație fizică, profesori cari își vor completa educația lor în Institutul pe care A. S. R. Principele Carol e pe cale de a-l înființa în București.

Dl Ministru al instrucțiunei publica și ziaristice — O secție specială de ziaristică la Universități

In această atât de importantă chestiune atât pentru acei cari vor să îmbrățișeze spinoasa meserie de ziarist cât și pentru marile public cetitor, Excelența Sa dl Ministru Anghelescu a binevoit să-mi facă următoarele declarații:

„Sunt convins că ziaristica și gazetarul au avut și vor avea totdeauna a importanță deosebită în cultivarea și îndrumarea unui popor.

In toate evenimentele mari în toate realizările idealelor naționale, culturale, economice etc, ale popoarelor, ziaristul și ziaristica au jucat un rol covârșitor de important — prin aceia că ideile mari a căror realizare era îndeplinirea acelor idealuri au fost răspândite și infiltrate în sufletele și mințile poporului tocmai prin ziare, prin ziaristică. Iată pentru ce ziaristul trebuie să aibă o pregătire specială ca să poată să-și îndeplinească înalta lui misiune în viața unui popor. Ținând seama de acestea, trebuie să se prevadă pe lângă toate Universitățile noastre o secție specială de ziaristică așa cum s'a făcut în America și în alte părți".

Cu aceste cuvinte Dl Dr Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, a încheiat importantele declarații pe care a binevoit să le facă pentru ziarul nostru,

Șt. Paul

File de calendar

Aniversarea revoluției în Rusia

Un ziar bolșevic ajuns din întâmplare în mâinile noastre, ne arată pregătirile ce se fac în vederea aniversării revoluției în Rusia. Am uitat data gazetei și deci nu știm de ce aniversare e vorba, de isbuenirea propriu zisă a revoluției sau de întronarea bolșevismului.

In ori ce caz programul sărbătorii oficiale e interesant. Și mai cu seamă ali iatul privitor la soldați, din care desprin em: „soldații vor primi rația dublă și se vor duce la bae".

Rația dublă ca rația dublă. In toate casărmile din lume domnește acest obicei. In zilele de entusiasm, stomacul soldatului trebuie îndopat cu prisosință. Altfel, entusiasmul e slab, rigid, prefăcut.

In schimb trebuie să vie o zi națională, pentru ca soldatul să mănânce odată bine.

Implicit se poate deduce, că în restul zilelor mănâncă mai puțin decât trebuie sau, vorba bibliei, că nu mănâncă după foamea sa. Probabil ca să nu i se îngreuneze agilitatea.

Dar dacă în mai toate țările lumei chiar și în cele mai bogate, se ține atâta cont de sprinteneala soldatului care nu trebuie câtuși de puțin molesta printr'o mâncare zilnică prea suculentă, în Rusia sovietică această agilitate, vrând, nevrând, trebuie să fie ridicată la rangul de cult. Așa că zilele de serbări, trebuie să fie o adevărată fericire pentru bieții luptători roșii. O porție dublă de pâie măcinate, transformate în pâine, e lucru rar în țara idealului social.

Dar baia e totul. Intr'adevăr, a te duce de fiecare sărbătoare națională la baie, e o dovadă din cele mai temeinice, că sub raportul higienic, stai destul de bine. Și cum în Rusia sovietică, numai odată pe an se sărbătorește izbucnirea revoluției, se poate ușor deduce, că pe lângă țara higienei sociale, Rusia de astăzi mai este și țara higienei corporale.

Comuniștii noștri, cari țin cu atâta disperare să ne aducă și nouă pe cap fericirea sovietică, au încă un punct de argumentație în favoarea lor.

Curios, însă, că cu atâtea fericiri realizate. Sovdepia, (cum am văzut că îi spune d na Hippius, soția lui Mereskowski, Sovietica face toate sforțările să reîntroducă sistemul capitalismului și al proprietății private! Cum dă lumea cu piciorul la fericire!

Se muncește ani de ani, luptă, ucide, asudă, face războaie și pe urmă, când ajunge la suprema fericire: odată pe an porția dublă și bae, — dă cu piciorul.

Tocmai când e gata să se instaureze definitiv și a treia fericire: păduchii.

Comuniștii noștri n'ar face la fel . . .

Nemo Filax.

ECOURI

Viitoarea stagiune a teatrului „Scala di Milano"

S'a stabilit de pe acum repertoriul stagiunei de iarnă ce se va deschide la 2 Decembrie. Stagiunea se va deschide cu „Falstaffi" a lui Verdi, după care vor urma consecutiv: „Rigoletto", „Boris Godunov", „Maeștrii cântăreți din Nürenberg", „Bărbierul din Sevilla" „Faust", „Deborah și Zalle", „Cristofor Columb", Manon Lescaut", „Lucia de Lamermoor" „Madame de Sans Gene", „Lohengrin" „Flautul fermecat", „Salomeea" și „Tosca".

Ansamblul este același de anul trecut și printre puținii angajați noui figurează primadona Heldy, tenorii Fletta și Cluisell, baritonul Stracciari și basul Walter.

S'a asigurat de asemenea colaborarea dirijorilor Toscanini, Panizza și a maestrului de cor Veneziani.

Sinceritate

Sub titlul: „O desmințire tardivă" cetim în „Viitorul":

„Luat din scurt dl Coroianu, fruntaș antinaționalist, unchiul și profesorul d-lui Iuliu Maniu, care declarase unui ziar unguresc că „singura soluție de propășire a Ardealului ar fi fost autonomia și unirea cu Ungaria", încearcă o apărare în care acuză bineînțeles presa liberală, de rea credință, arătând că „a vorbit unui ziarist ungur" dar n'a dat nici un interview.

Această încercare de desmințire parțială, venită după două săptămâni de la săvârșirea faptului, demonstrează că dl Coroianu a fost silit să cedeze în fața indignării opiniei publice. Tonul blajin în care e dată, arată însă că d-sa se teme ca ziarul ungur esc să nu aducă documen ele doved toare, punându-l astfel la punct..."

Pe lângă „tonul blajin" al desmințirei d-lui Coroianu, confratele bucureștean, a trecut nebăgată în seamă sinceritatea acestei descmințiri.

Intr'adevăr dl Coroianu mărturisește cu o candoare care-i face cinste că părerea aceasta a spus-o prietenește, ziaristului ungur, însă nu sub titlu de interview, deci fără autorizația de a o da publicității.

Părerea însă rămâne, o menține și o spune cui vrea dânsul în mod intim. Doar este sfânta sa credință!

„Singura soluție de propășire a Ardealului (recte, a partidului național) ar fi fost autonomia și unirea cu Ungaria".

E părerea unanimă a majorității celor din partidul național. Dar nu se spune tare. Adică nu se dă publicității, nu se exprimă în mod oficial cu sigiliul comitetului celor o sută de desupt. E discutată însă în familie, în saloane, la masă, sau innainte de culcare. Și se destăinuește din când în când, amicilor mai apropiați, în special ungurilor.

Dl Coroianu n'are nici o vină specială; el n'a făcut decât să spună ce-a auzit și dânsul pe la ședințele secrete, prin consfătuirile particulare, prin întrunirile de familie.

Nenorocul i-a fost că a dat de-un ungur mai limbut.

Insă, sinceritatea-i trebue apreciată. Mă rog, e o părere intimă, care se spune numai la ureche: întru cât prin asta, el membru marcant al partidului așa zis național se face vinovat de antinaționalism, cum spune „Viitorul"?

A dacă părerea ar fi înserată în „Patria", altă socoteală...

ARDEALUL DLUI MANIU
a trecut pe strazile Clujului

Trecătorii au putut vedea Duminică, îndată după amiază pe străzile orașului nostru, un grup de țărani și de „domni" în haine negre, traversând Piața Unirei și îndreptându-se spre Strada Regina Maria. Cum mergeau în grup compact ai fi putut crede o înmormântare obișnuită, dacă n'ar fi lipsit trăsura societății de pompe funebre.

Indată s'a știut despre ce este vorba: erau sătenii strânși de prin Mănăștur ca să formeze auditorul întrunirei partidului național. Se îndreptau probabil spre „Patria".

Am privit neîncrezător convoiul, despre care oficiosul domnului Maniu a scris, că a fost impunător.

Cum, numai atâția ascultători a putut strânge comitetul celor de o sută, pentru adunarea, care tocmai pentru că se ținea în capitala Ardealului, trebuia să fie impozantă, cel puțin de ochii lumei?

Nedumerirea mea era cu atât mai legitimă, cu cât, ținând în seamă numărul celor din comitet, restul adunaților, cu cea mai mare bunăvoință, nu-l întrecea cu mult.

Era doar obișnuita mână de mănăștureni, cu care toate partidele politice își umplu sălile de întrunire, când convoacă adunări la Cluj!

Fără să vreau, mi-a venit atunci în minte limbajul presei așa zisă de stânga, din București, ori de câte ori e vorba de vre-o întrunire a partidului național, în vre-un colț al Ardealului. „Ardealul a vorbit! Cetățenii Ardealului și-au spus cuvântul! Moțiunea Ardealului (?) către rege!" și așa mai departe.

Iată așa dar Ardealul! Il numeri pe degete. Șiragul sufletelor lui nu ține nici măcar din dreptul fostei redacții a „Gazetei Ardealului" și până la primărie.

Dureros de comic.

Fără îndoială, — se va zice — e vorba doar de o întrunire locală. Deși, cum am spus mai sus, adunarea dela Cluj, amânată odată până acum, ar fi putut însemna ceva mai mult decât o adunare locală.

Dar să admitem.

Așa dar județul Cojocna, glasul Cojocnei, cum scrie „Patria" și presa de mai sus. Județul Cojocna cu atâtea comune românești, cu atâția maghiari, ba chiar cu atâtea asociații și subasociații maghiare, care nu cer altceva, decât ceia ce cere și partidul național, și anume nu știu ce punct din hotărârile de la Alba Iulia!...

Sau nici Cojocna. Pentru că se va obiecta că întrunirile sunt pe localități. Să zicem atunci Clujul, glasul Clujului!

Dar numai atât suflet românesc să existe în Cluj! Doar statisticile spun cu totul într'alt fel. Și dinnaintea ochilor noștri, nu trecuse nici a zecea parte, din numărul românilor cu drept de vot din Mănăștur!

Or cât nu mi-ar place politica partidului național, dar, mărturisesc sincer îl compătimesc pentru acest eșec. Nici cei mai înverșunați adversari ai acestui partid politic, n'ar fi crezut că ar putea fi cu putință acest sărăcios spectacol!

Că va fi fost mai târziu înflăcărare și vor fi fost discursuri tumultoase, asta se prea poate. Dar toate astea nu vor fi în stare să șteargă din ochii clujenilor ceia ce au putut constata „de visu".

Cine a pus pe năstrușnicul comitet, să hotărască întrunirea de la Cluj? Cum va mai putea ziarul lui să-și convingă cetitorii localnic, de „imensa" mulțime care a asistat la adunarea din cutare loc, înghițit în depărtările provinciei? Daca și pe-acolo va fi fost la fel, se poate închipui ușor, cam ce idee își fac pretutindeni cetitorii și „abonenții" de „adevărurile" extrasenzaționale ale „Patriei".

Fantomele trecutului și ambițiunile prezente

Cea dintâi paralelă. Lipsiți de cultură românească, neînțelegând prezentul conducătorii partidului național caută sprijin în trecut. Iredenta maghiară prinde curaj. Complotul asupritorilor

— O severă analiză a unui reputat ziarist ardelean —

Am remarcat cu coloanele, acestui ziar întâiul articol în care dl I. Montani, reputat ziarist ardelean, făcea dureroase și foarte adevărate observațiuni asupra politicei partidului național și mentalității străine care domnește la conducerea acestui partid politic român. In continuarea planului ce și-a propus, dl Montani publică un al doilea articol în „Viitor" în care procedează la o severă analiză a activității acestui partid.

Mentalitatea înstrăinată de lungi ani de practici culturale într'o limbă atât de diferită genului gândirii și exprimării românești, răsare la conducătorii partidului național de astăzi, hibridă și rău prevestitoare încă din cele dintâi zile de entuziasm general ale unirii, Dl Montani povestește cum la începutul verii anului 1920, cu prilejul deschiderii parlamentului Averescu, în trenul care ducea spre București parlamentarii Ardealului, dl Iuliu Maniu a spus:

— Sânt mulțumit — nici sub regimul lui Tisza...

și povestitorul se oprește cu scârbă aic. Era cea dintâi manifestare a fantomei trecutului nimicitor în aceste suflete deci de politicieni înstrăinați de simțirea și cugetarea națională. Era cea dintâi proptea pe care dl Maniu o căuta în trecutul de care nu se despărțise decât formal, de trecutul căruia îi rămâsese poate fără voie rob. Și în fața prezentului mereu dar străin pentru conducătorii partidului național, dl Maniu ca și prietenii săi, se găsea desorientat. O firească afinitate îl îndemna să se întoarcă în urmă, să uite prezentul și să nu țină seamă că îl pângărește cu orice paralelă care se făcea pentru înțelegerea lui.

Așa se explică nenumăratele incursiuni în domeniul vechilor orânduieli și glorificarea inconștientă a unei stăpâniri odioase pentru poporul român din Ardeal. Oamenii partidului național însă, bicuiesc de patru ani tot ceea ce e mai sensibil în simțirea românească a Ardealului, fără să și dea seama că această simțire necontenit rănită va reacționa nu spre București cum li-e nădejdea, ci spre citadela decăderii naționale de la Cluj.

Din analiza dlui Montani se desprinde clar întreaga evoluție a partidului național de la războiu încoace. Fantoma trecutului sădită adânc în sufletul conducătorilor partidului național lipsiți de cultură românească, adormită aparent în zilele de fierbere ale unirii, a reapărut din ce în ce la suprafață odată cu scurgerea timpului Dl Vaida care cu temperamentul său tumultuos își făcuse o considerabilă suprafață politică în timpul luptelor naționale din Ardeal, a fost cel dintâi care să-și trădeze sărăcia patriotică după unire. Invectivele sale contra vechiului regat, ni-au dovedit cu prisosință tot diletantismul politicei sale care în trecut se potrivea împrejurărilor și reușea, și care astăzi este o adevărată calomnitate națională.

Câți partizani i-au urmat și cum sânt ei, se poate vedea în comitetul de 100, totalitatea partidului național de azi? Cei câțiva oameni de treabă cari se mai găsesc acolo, au rămas în virtutea unei fatale inerții sau înșelați de sibilica personalitate a dlui Maniu.

Și dl Montani, scrie:

„Rea sămânță s'a semănat. = noroc că ea n'a încolțit. Opera de discreditare, de veștejire și denigrare a țării mame și-a sfărâmat în van valurile ei demente de stânca bunului simț al poporului nostru. In tot timpul regimului averescan, însă și cu mult mai întețit de la venirea dlui Brătianu presa partidului național e scuturată ca de friguri palustre. In halucinațiile ei morbide Bucureștii sunt o mocirlă (avis dlui Goldiș de la Pecica) bizantină, vechiul regat un putred orient, clasele istorice, pătura intelectuală, (oi atât de superioară nouă!) de acolo un polip ce suge vlaga unui popor întreg etc. Nu sunt rare în această presă titlurile editoriale ca „Reînronarea lobăgiei" — și nu trebue să ne mai mirăm, dacă s'a găsit un condeiat până de păgân la ziarul „Patria" care să scrie, — fără teamă de trăznetul cerului — că în România noastră întregită neamul nostru îndură calvarul cel mai crunt a istoriei sale milenare.

„Nu trebuie să ne mirăm dacă pantera iredentei maghiare prinde curaj și că-și reface ca într'un izvor natural instinctele în unda unui astfel de scris Și acesta e singurul rezultat pozitiv al politicei „naționaliste,"

Trist lucru".

In adevăr la raza încurajatoare a nebuniei regionaliste iredenta maghiară a răsărit și crescut sfidătoare tot mai plină de nădejdi cu greu înăbușite sub gâlgâile bucuriei. „Uniunea maghiară nu se mai mulțumea cu o activitate politică deghizată sub masca scopurilor culturale, ea voea reprezentanța exclusivă a minorității maghiare. Si cum să nu ceară așa ceva când în cadrele statului român unitar, un partid românesc pretindea exclusivitatea exploatării politice a Ardealului când acest partid era partidul național care avea înscris la punctul 1 al programului „Autonomia Ardealului" și când oamenii acestui partid țineau morțiș la realizarea acestui punct programatic.

Cum nu s'ar fi bucurat iredentiștii unguri? și cum nu ar fi pretins institufrea unui stat în stat?

Dar sașii, dar evreii? Put au ei sta în brațele încrucișate când viitorul le surâdea cu noi posibilități de privelegii în dauna poporului român?

Evreii mai grăbiți, n'au întârziat să ceară în congresul ținut la 13 Septembrie la Arad, recunoașterea „națiunei israelite ca subiect de drept public", iar dl. Goldiș care se află în mijlocul acestui congres și care nu pierde nici o ocazie să arunce cu noroi în vechiul Regat, o aplaudat frenetic această pretenție absurdă, în contrazicere cu tratatul de pace și interesele noastre de Stat, și nu a văzut acolo complotul tacit al tuturor exploatatorilor poporului român din trecut. Sau dacă l'a văzut, dl Goldiș care este încă autonomist, a tăcut frumușel, gândind probabil că mai bine așa decât cu România Mare.

Dl Montani pare îndurerat că nu vede niciun semn de îndreptare în politica partidului național. Fie liniștit distinsul nostru confrate. Partidul național se îndreaptă mai curând decât s'ar părea, și nu va trece mult când opr bițiul public va astupa un trist și rușinos sfârșit.

Acea ta e singura cale posibilă pentru îndreptarea pe care cu toții o dorim. Alta nu o vedem nici noi.

A. R. Gus.

Curierul Spectacolelor
Teatrul Maghiar

Joi: Scrisoarea Perdută (Premieră. Festival pentru comemorarea lui Caragiale. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 17.)

Vineri: O scrisoare perdută (pentru a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 43. A.)

Sâmbătă, matineu; Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferază: Dr. E. Kiss)

Sâmbătă seara: Mireasa din Hamburg (a 11 ora. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 44 B.)

Sâmbătă, orele 10; I (1: Nevasta lui barbă albastră) Premieră. Prețuri de premieră locurile abonenților se vor reține până Luni la orele 12 din zi.

Duminecă, orele 3: (Fii a 8 oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: Copii de schimb (Operetă, cu distribuită nouă a rolurilor. Kolbay, Somogyi, Nemény i Abonament stere. Prețuride de premieră.)

Duminecă, orele 10 I (2; Nevasta lui barbă albastră) pentru a 2 oră. Prețuri de premieră).

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C)

Luni, orele 10: Nevasta lui barbă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

Toți tinerii cari au vârsta dela 18 până la 24 ani împliniți precum și acei ce fac parte din contig. 1923, cari ar dori să urmeze școala de pilotaj în aviație, să se prezinte la Cercul de recrutare, Cluj, în orice zi pentru a li se da relații în ceea ce privește întocmirea actelor necesare și a li-se arăta totodată avantajele speciale ce vor avea acei ce vor urma asemenea școală.

*

Refacerea industrială din Cluj posede **cocs din Hull** (Anglia) pentru industriași. Interesații se pot adresa la Inspectoratul industrial pentru informațiuni.

*

La Satu-Mare va avea loc la întâi Decembre dezvelirea statuei soldatului român, la care va participa și A. S. R. Principele moștenitor.

*

Alaltaeri s'a dat la Satu-Mare o serbare pentru comemorarea patronului liceului de băeți „Mihai Eminescu" din acea localitate.

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

CIORAPII Lloyd 149 1390
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

*

Dr. Ioan Voicu mamos le gynecolog, fost asistent și Clinică, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în Str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

*

Prețurile stabilite pentru gazu metan produs la exploatările Statului de la Sărmășel, precum și cele ale Societății Ungare de gaz metan (U. E. G.) rămân valabile până la 31 Decembrie 1922.

*

Ziarul „Echo du Danube" care apare la Budapesta crede a ști că Comisiunea Dunării are intențiunea de a transfera sediul ei dela Bratislava la Budapesta.

*

Ministerul instrucțiunii a intervenit din nou pe lângă guvernul sârb, pentru redeschiderea școlilor românești din Macedonia sârbească și Valea Timocului.

Liceul de băeți din Aiud își va ținea festivalul de inaugurare Duminică în 26 l. c. orele 11 a. m.

*

Școlile din comuna Sălistea și Vânjul-de-Sus, au fost trecute în buget ca școli urbane.

*

„Monitorul Oficial" publică jurnalul Consiliului de miniștri prin care se aprobă referatul d-lui ministru al agriculturii și domeniilor, și-l autorizâ să poată arenda terenurile din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, rămase în urma împroprietăriri și destinate colonizării, în condițiunile arătate în referat.

■

Direcțiuuea Grădinii botanice a aranjat, cu concursul dlui G. Ritter, șef de cultură al Academiei de agricultură din Cluj, o expoziție de poame, cultivate în jurul Clujului, mere (97 soiuri), pere (6), gutui (1), prune (2) dând o atențiune deosebită variatăților indigene din Ardeal.

O colecție de 78 acvarele expuse alături de fructe, reprezintă soiurile indigene țărănești de mere, din întreaga Românie.

Expoziția se poate vizita în zilele de 22 Noembrie 2 Decembrie, între orele 10—12 și 3—5, în Institutul de Botanică sistematică Str. Pasteur 9.

■

Societatea de Științe din Cluj ține ședință publică Joi 23 Noembrie c. la ora 8 și jumătate seara la Institutul de Botanică Generală Universitate. Cu această ocazie se vor face următoarele comunicări.

Dan Rădulescu și I. Tănăsescu: Despre - Spirani Nota XIII.

G. Bratu: Despre șiruri polinomiale și poliexponențiate.

*

Ziarul „Utro" din Sofia anunță o apropiere între preoții bisericei române și acei ai bisericelor bulgare, bine înțeles în chestiuni de ordin religios.

In acest scop, ziarul mai anunță și două întruniri ce vor ține prelații ambelor țări, la Giurgiu și Rusciuk.

O asemenea invitație a fost adresată de preoții bulgari și celor sârbi dar a fost respinsă.

■

Sedința societății științelor medicale se va ținea Sâmbătă în 25 l. c. la ora 5 p. m. în amfiteatrul Clinicei medicale, tot atunci se va face și constituirea comitetului pntru anul 1922 | 23.

■

Arbitrii sportivi din localitate vor ținea azi seara la orele 8 o întrunire în localul asociației regionale sportive.

Duminecă, 26 Nov., va avea loc în sala mică a Prefecturei județene din localitate o conferință, la care prefectura poliției a invitat pe toți proprietarii de automobile, pe reprezentanții autorităților și automobil clubului regional.

Se va discuta chestiunea șoferilor spre a se regulamenta relațiunile dintre șofeuri și proprietorii de automobile și dintre șofeuri si autorități.

*

Din Varșovia vine știrea că guvernul polonez a rugat pe delegatul român la conferința dela Lausanne să apere interesele Poloniei în Orient.

*

Ultima știre, după care căile ferate particulare vor fi luate în primire de către stat în cursul lunei Februarie, a fost primită cu satisfacție de către personalul căilor ferate particulare Arad-Cenad și al celor somășene, întrucât statul le-a făgăduit, că va primi în serviciul său întreg personalul.

Faptul statificării acestor căi ferate va însemna pentru traficul din județele în chestiune un progres considerabil, întrucât parcul de vagoane al căilor ferate somășene și arădane nu este suficient, iar statul având la îndămână vagoanele și locomotivele necesare, va putea mai bine decât respectivii particulari să intensifice transportul de pe aceste linii.

Dela Teatrul Național.

Joi 23 Noemvrie 1922 se va face la Teatrul Național, pentru ultima dată în această stagiune, TAIFUN.

Sâmbătă 25 c., odată cu „VICLENIILE LUI SCAPIN" se va reprezenta și „CONUL LEONIDA FAȚA CU REACȚIUNEA" de I. L. Caragiale. Interpretarea a fost încredințată Dlor I. Stănescu-Papa, care va apare în CONUL LEONIDA și Virgil Vasilescu care are o creațiune plină de haz în COANA EFINITA.

Duminecă 26 c. în matineu se va juca „NEPOFTIUL" iar seara pentru a 3-a oră HAMLET.

Marți 28 Noembrie va avea loc premiera piesei „SANDA" a lui Al. S. Florescu. Această piesă este socotită drept capodopera Teatrului românesc modern. In rolul titular al piesei vor apare pe rând Dna Stanca Alexandrescu și Dra Sylvia Jipescu. In celelalte roluri Dna Gina Sandry-Bulandra, Dna Landry, Dra Miriam și Dnii N. Dimitriu, Mihăilescu-Brăila, P. Bulandra, Al. Ghibericon.

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

De la Camera de comerț locală

Programul comitetului. Camera de comerț și criza de locuințe

Instalarea noului comitet al camerei de comerț și industrie din Cluj a adus în discuție întreaga serie de proecte, a căror înfăptuire o urmărește camera de comerț de aici de mai mulți ani de zile. Noul comitet și a însușit întru toate programul de muncă al antecesorilor, complectându l, firește, cu preocupațiunile ivite în timpul din urmă în urma nevoilor mai actuale. Din acest proect fac parte: reocuparea localului din Calea Victoriei în care este instalat actualmente comandamentul corpului 6 de armată, înființarea bursei de efecte, a unui depozit scutit de vamă pe teritoriul gării, înființarea comisiunii de arbitri etc.

*

Membrii Camerii de comerț și industrie din localitate au luat cu seriozitate în discuție chestiunea înființării de noui locuințe în localitate, pusă cu insistență în timpul din urmă de către autoritățile orășenești. Dupăcum anunțem, s'a hotărât pornirea unei largi acțiuni în vederea construcțiilor, care ar trebui începute la primăvară. S'au propus în vederea acestei acțiuni două lucruri: introducerea unui impozit comunal special și constrângerea băncilor de a'și construi localuri și case pentru funcționari, spre a se descongestiona casele din oraș.

Aceste două propuneri au format obiectul unor discuțiuni la camera de comerț, care a hotărât să colaboreze la această acțiune. Discuțiunile din urmă au avut de obiect impozitul special. S'a admis cu această ocazie, că impozitul în chestiune ar putea fi suportat de populația Clujului, întrucât actualele impozite comunale sunt mai mici decât în multe dintre orașele ardelene.

Expoziția soc. „Fauna"

Dela 19—21 l. c. s'a ținut în orașul nostru o expoziție de animale mici de casă (găini de rasă, porumbei gâște, rațe, iepuri, cobai, câni, și căprioare) a societății „Fauna". Această societate înființată de un an sub patronagiul D-lui Gen. Florescu și dirigeată efectiv de președinții DI Colonel Roman și DI Iuliu Roșescu se ocupă cu nobilitarea și purificarea de rasă a animalelor domestice mici; societatea este regnicolară, având filiale aproape în toate orașele mai mari din întreaga Românie. Expoziția cu care s'a produs societatea în fața publicului a fost una din cele mai alese. S'a distins mai ales secția porumbeilor și în special porumbeli călători, constând în mare parte din exemplare premiate de către Corpul VI Armată cu ocazia zborurilor: Cluj—Arad, Cluj—Alba-Iulia și Cluj—Oradea-Mare. Au mai fost expuse rase pure de găini: Orpington, Bilmouth, Minorca etc.

Expoziția a fost cercetată de un ales public din Cluj și din alte localități, de școlile medii de toate naționalitățile din Cluj etc. In tot timpul ținerii expoziției a cântat muzica Regimentului 3 Vânători.

Prețul gazului metan

O decizie, apărută în „Monitorul Oficial" nr. 186 din 21 Noembrie stabilește că prețuri e fixate și actualmente în vigoare, pentru gazul metan produs la exploatările Statului dela Sărmășel, precum și cele ale Societății Ungare de gaz metan (U. E. G.) rămân valabile până la 31 Decembrie 1922.

Aceste prețuri sunt:

Prețul gazului furnizat uzinelor Solvay-Turda se fixează la sonda Sărmășel cu 6 (șase) bani metru cub.

Societatea ungară de gaz (U. E. G.) sub administrația sequestră, este autorizată a încasa 4 (patru) bani de m. c. transportat prin conductele Bazna-Mediaș și Saroș-Diciosammartin; prețurile din tarif înțelegându-se la schelă.

Traficul de cale ferată româno-jugoslav

Azi Joi 23 Noemvrie a. c. are loc o conferință la Subotica (Jugoslavia) care are de scop încheierea unei convențiuni pentru traficul direct de călatori, bagaje și marfuri între România și Jugoslavia.

Bazele acestei convențiuni vor fi aproape identice cu acelea din convenția cu Cehoslovacia, anume: taxele convenite se vor încasa în moneda fiecărei țări așa că pentru liniile române se vor plati taxele în lei iar pentru Jugoslavia în dinari.

Nu se va admite încasarea taxelor în moneda convertită.

La această conferință a fost delegat din partea CFR. dl A. Tunescu șef de divizie din serviciul comercial al Direcțiunei generale CFR.

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Consiliu de miniștri

București. — Astăzi va avea loc consiliul de miniștri, unde se vor trata diferite chestiuni importante cari vor fi supuse parlamentului îndată după deschiderea acestuia.

Ministrul Franței la București rechemat de guvernul francez

Ministrul Franței la București, d-l Daeschner a fost rechemat eri de guvernul său. D-sa a și plecat la Paris.

Scufundarea unui remorcher

Se anunță din Brăila că un remorcher pe care se aflau 12 persoane împreună cu d-l Popaiu s'a cufundat în apropiere de țărm. Despre soarta personalului nu a sosit până în prezent nici un comunicat, probabil că o mare parte s'a înecat în valurile mării.

Un atentat în Capitală

In București a produs mare senzație faptul unui atentat. Eri după masă un anumit Patopol a împușcat de trei ori cu revolverul asupra d-lui maior Crist a Urzeanu. Atentatul s'a produs la ministerul de justiție secția II-a, chiar în clipa când maiorul deschidea ușa. Cauza atentatului se crede că s'a produs în urma unei neînțelegeri de moștenire.

Externe

Conferința dela Lausanne. Cererea primministrului Mussolini

Situația conferinței dela Lausanne, deși pare consolidată, prin acordul aliaților, prezintă totuși o îngrijorare serioasă: Există indicii precise despre o strânsă coo erare între Kemaliștii moscoviști și sovieniștii germani.

Primministrul italian Mussolini a cerut aliaților în mod hotărât reunirea a tuturor forțelor, pentru înlăturarea conflictelor viitoare.

Prezentarea în Cameră a noului guvern german

Noul guvern se va prezenta în parlament Vineri. Tot atunci își va ținea vorbirea cancelarul Cuno făcând expozeul noului program.

Nerecunoașterea drepturilor Italiei asupra Dodecanezului. Rezerva lui Mussolini

Premierul italian Mussolini face o rezervă asupra mandatelor reținute de Franța și Anglia în Orient, din cauză că aliații nu au recunoscut drepturile Italiei asupra Dodecanezului.

Dela congresul muncitorimei spaniole

Din Madrid se anunță că muncitorimea spaniolă întrunită în congres a împiedecat pe oaspeții olandezi de a face întreruperi. Din această cauză s'au ivit mari neînțelegeri cari s'au terminat cu focuri de armă. S'au înregistrat un mort și mai mulți răniți.

Eventuala participare militară a României în Orient

Ziarul „Petit Parisien", anunță din Lausanne, informat de către delegații români, că în cazul când aliații s'ar hotărî a colabora cu puteri militare în Orient, va participa și România.

Presa germană și formarea noului guvern

Odată cu formarea noului guvern ziarele își exprimă vederile în diferite moduri. Ziarul „Vorwärts" scrie că socialiștii vor fi opozanții reali ai guvernului, dar fără patimă. După ziarul „Vossische Zeitung" guvernul este un cabinet parlamentar. Ziarul „Lokal-Anzeiger" scrie că rezolvirea marilor probleme germane poate să depindă în tot cazul numai dela puterea de muncă și de energie a guvernului.

*

Ni se anunță din Londra să partidele muncitorești au ales de conducător pe Mac Donald.

*

Din Berlin primim știrea că în vederea împiedicării demonstrațiilor politice ce s'ar ivi cu ocazia intrării în funcțiune a noului guvern, poliția a luat măsuri drastice.

*

Știri sosite din Sofia anunță că trupele vrangheliște s'au înrolat în armata roșie.

Politica Băncilor din România

Dacă examinăm statutele băncilor mari din Român a găsim în genere că ele cuprind cam aceleași nelimitate feluri de operațiuni. Astfel se pornește de la scont, împrumut pe gaj de efecte publice, titluri diferite, mărfuri sau cereale e.c. apoi cumpărări și vânzări de valori de bursă, și de orice alte valori mobile; de mărfuri, de imobile continuându-se cu participări la orice fel de întreprinderi comerciale sau industriale precum ar fi înființări de întreprinderi particulare sau de stat etc.

De asemenea dacă cercetăm modul cum se execută planul de activitate statutară al băncilor, le vom găsi urmărindu-se unele pe altele prin aceleași zone de lucru: în posturi pentru cereale în bazinele miniere forestiere e.c. Pentru participări finanțări sau lucrări directe pe cont propriu. In centrele de aprovizionare ca și în cele de desfacere acțiunea independentă sau colectivă a unora din băncile noastre mari este asemenea similă.

Privită astfel politica băncilor noastre ar putea să ni se pară firească, în adevăr, Băncile ca negustorese de credit ca mijlocitoare sau speculatoare în toate direcțiunile productive, n'ar putea fi considerate de cât la fel cu celelalte negustorii, adică libere, independente pe drumul acțiunei lor, concurându-se în toate ocaziunile.

Asemănarea aceasta de sigur că ar putea să fie primită, dacă consecințele unei atari independențe, ar fi aceleași ca în negustoriile obișnuite.

Or acest lucru nu prea s'a potrivit în totdeauna. Chiar atunci, când s'au manifestat concurența serioase între băncile mari n'a folosit economia națională. Asemenea concurențe au produs numai zăpăceală în clientela mobilă, care atrasă de condițiuni mai reduse într'o zi, au regretat a doua zi plecarea de la vechea instituție de bancă, cu care se obicinuise a trata și a lucra ca în familie. Pe altă parte clientela lacomă și nu destul de serioasă, o profitat de credite aruncate cu darnicie de cei ce voiau cu orice preț să acapareze. In felul acesta, când s'a oprit lupta concurenței și măsurile cuminți au luat locul celor nechibzuite, rezultatele lacomiei n'au profitat nici băncilor și nici celor ce s'au întins în treburi peste puterile lor. Efectul acesta s'a observat mai ales acum în urma războiului.

Era vorba să se unească toate băncile mari, pentru o conduită comună și potrivită puterilor fiecăreia, pentru raționalizarea industriilor din teritoriile noastre de curând aduse la matcă. Nu s'a ajuns însă un rezultat cu caracter de generalitate.

De acela, pentru stabilirea liniilor generale, între care să se miște cu oare care interes național acțiunea noastră bancară, este neapărat necesară o unitate de vederi din partea Băncilor noastre mari.

Socotim cu atât mai de folos aceasta, cu atât ceia ce s'a creat după război are din zi în zi nevoie de organizare de fuzionare pentru întărire, de selecționare de competințe și mai cu seamă de finanțare pentru producțiune serioasă.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2236

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Desmățare antipatriotică

— Unde duc campaniile „Americei" și ale drului Lupu —

Ne-am mai ocupat cândva de lipsa de conștiință patriotică a unor ziare de peste ocean, cari înțeleg că singura lor menire e să mute peste hotare toată josnicia luptelor noastre politice. E vorba de confratele „America" dela Cleveland, care s'a pus în slujba demagogiei unui „om politic" român. Streinii au rămas stupefiați în fața relațiunilor pe care „America" și drul Lupu găsiau de cuviință să le dea despre țara românească. Ungurii cari stau acolo continuu trezi și susțin o propagandă sistematică împotriva României, nu au întârziat să prezinte victorioși americanilor, luxoase traduceri din coloanele confratelui zis românesc dela Cleveland. Vechile calomnii maghiare au rămas mult în urma „declarațiilor marelui om politic și democrat român drul Lupu", ca și ale ziarului românesc „America".

Tot ceea ce mocirla demagogiei interne de după războiu împroșcă pereții României-Mari de câtăva vreme, a fost exagerat, multiplicat și pus pe tavă alături cu cererea de subvenții pentru ziarul bolșevic dela București „Aurora".

Trist Spectacol. Cu atât mai trist cu cât un domn prim redactor al „Americei" care băiguește românește ca un ipistat din ponegritul vechiu regat de altădată, are pretenția că moralizează viața noastră politică cu acțiunea descreerată pe care o duce.

Să rămâe la el acolo. Dacă conștiința patriotică ar vorbi cuvântul adevărului în persoana d-lui Popovici de la „America" ziarul românesc de la Cleveland ar înțelege că „America" nu poate reprezenta totalitatea românilor din Lumea Nouă reeditând calomnii, insulte și mârșăvii asupra vieții sociale din România, asupra autorităților de stat românesc și asupra oamenilor noștri politici.

Chiar dacă prin absurd am admite că enormitățile publicate în „America", sau cele debitate în întruniri publice de un periculos demagog, sânt în țara Românească o realitate, un ziar cu cunoștința patriotică nealterată și un om politic cu gânduri cinstite n'ar fi știut cum să-și ascundă mai discret durerea, și cum să întărească credința și patriotismul în sânul populației către care se adresează. Lipsa de pudoare a campaniilor antinaționale ale „Americei" și ale drului Lupu sânt cel mai bun indiciu însă că nu patriotismul călăuzește infamele lor acțiuni.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari, oficeri și pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.
1718-2

„Restaurantul Orașului" din str. **Regina Maria 16** anunță onorata sa clientelă că ține deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde și reci precum și în permanență ciorbă de fasole.
Beuturi alese.
Orchestra rangul I.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Sportive

In regiunea Brașov s'a încheiat seria întrecerilor pentru șampionatul de toamnă. In locul întâiu stă „Brașov", în al doilea rând „Clubul Sportiv" Sibiu. In șampionatul cl. II, au puncte în număr egal „Șoimul" și „Ivria".

Societatea Arbitrilor de footbal va ținea azi Joi, la ora 8 seara o ședință.

La ordinea zilei sunt mai multe chestiuni importante, dintre cari amintim reorganizarea și ajutorarea materială a Societății tuturor arbitrilor de footbal cu sediul în Timișoara, precum și organizarea unor serate de discuțiuni sportive.

Incidentele dela Cluj și Oradea nu vor fi luate în discuție, ele fiind chestiuni cari privesc Comitetele Regionale.

Schimb locuința mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a orașului. Doritorii pot primi informațiuni la dl Coste, Calea Regele Ferdinand între orele 8—2 a. m. și 3—5 p. m.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de reparări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**
Loyd22 1553 17

Plebiscitul din Bulgaria privitor la vinovatii razboiului

— 75 la sută din populaţie se pronunţă pentru vinovăţia fostilor miniştri —

Duminică a avut loc în Bulgaria, plebiscitul hotărît de Cameră pentru ca toţi locuitorii înscrişi în listele electorale să se pronunţe prin vot secret, egal şi direct, dacă foştii miniştri din cabinetele de la 1912, 1913 şi 1918 sunt sau nu vinovaţi de dezastrul Bulgariei.

Din rezultatele sosite până în prezent la ministerul de interne reese că peste 75 la sută din numărul total al votanţilor s'au pronunţat pentru vinovăţia foştilor miniştri.

In toate oraşele, minus Sofia, majoritatea alegătorilor au votat pentru vinovăţia foştilor miniştri, iar în multe sate unanimitatea au votat pentru judecarea lor.

Rezultatul acesta se datoreşte intensei propagande făcută de guvern, care, cu ocazia plebiscitului şi a desfăşurat toate forţele ca şi sprijinului dat de comuniti cari au votat toţi pentru pedepsirea foştilor demnitari bulgari.

Rezultatul plebiscitului care se cunoaşte până în prezent e următorul:

	Au votat			
Rusciuc	3866	pentru	2745	contra
Vraţa	1918	„	1002	„
Plevna	3809	„	650	„
Şumla	2572	„	1384	„
Varna	5763	„	4521	„
Lom	1605	„	600	„
Burga	2140	„	900	„
Sofia	802	„	15311	„

La sate proporţia celor cari au votat pentru e de peste 80 la sută din numărul total al al alegătorilor.

Politica noului guvern italian

— Aprecierile presei engleze —

Ziarul „Times“, într'un articol de fond asupra expozeului lui Mussollini în camera italiană, face o paralelă între noul primministru italian şi Oliver Cromwell.

Şeful fascistilor este, fără îndoială, scrie „Times“, un adevărat om de merit. Programul său poartă pecetia caracterului său solid. El înţelege să discute înţelegerea sub toate aspectele ei, cu miniştri francez şi englez. Vederile sale asupra apropiatului Orient se dovedesc a fi aproape ca şi acelea ale Angliei. Mussolini este gata să recunoască faptul îndeplinit, cu condiţia ca garanţii necesare să fie date pentru traficul prin strâmtori pentru apărarea intereselor europene şi pentru minorităţile creştine. El vede însă destul de limpede posibilităţile unui pericol în Balcani, cu numeroasa lui populaţie musulmană şi este tot atât de hotărît cum este şi Anglia ca să arate Turciei că odată ce aceasta a obţinut ceiace i se cuvenea, nu trebne să pretindă mai mult. Aliaţii trebuesc să-i spună: „Până aci şi nu mai departe“. Aliaţii trebue să menţină cu hotărîre aceasta declaraţie căci aceasta ar fi singura cale de a se evita complicaţiunile în Balcani şi poate chiar în Europa.

Ziarul „Daily News“, referindu-se tot la acest pasagiu al discursuiui lui Mussollini scrie: Nu poate fi vorba aci de ameninţări; trebue însă pusă la punct chestiunea dacă aliaţii înclină să îngăduie Turciei de a trage profit din victoria ei asupra armatei grece demoralizate, şi de a dicta condiţiile păcei.

*

Ziarul „Daily Grafic“ în editorialul său relevă spiritul practic al mijloacelor propuse de Mussolini, arătând că efectele politicei acestuia se vor simţi dincolo de frontierele Italiei. Ziarul sfătueşte cabinetul englez să ia lecţii dela Italia

Creşterea alcoolismului în Rusia

Ziarul „Pravda“ din Moscova chiamă din nou la luptă împotriva alcoolismului şi a rachierilor secrete. Deosebit de rea este situaţia la ţară, unde nu intervine nici miliţia, nici justiţia. Dacă vor merge lucrurile altfel, guvernul se va găsi în curând în faţa chestiunii dacă n'ar fi mai bine să reintroducă monopolul comerţului cu rachiuri, deoarece e imposibilitate să combată poverniile clandestine. Cu câţiva litri de rachiu ţăranii scapă de plata birului în natură, ori plătesc numai „o zecime“ iar restul cu rachiul.

Citiţi pag. 8-a

Situaţia politică şi economică a Ungariei

Un discurs al Contelui Bethlen

Contele Bethlen în oţit de 20 parlamentari s'a dus în oraşul Hodmezővásárhely. Premierul ungar a făcut un expozeu asupra situaţiei politice a Ungariei şi asupra situaţiei economice.

Chestia valutară pune ţara în grea poziţie, a spus Bethlen. Scăderea mărcii a produs o adevărată catastrofă în Ungaria.

Ungaria, nu are nevoe de mişcări fasciste. Ea rămâne pe baza principiilor creştine.

In continuare Bethlen s'a plâns că parlamentul nu poate lucra pentrucă deputaţii se ocupă numai cu chestiuni personale. Ocupându-se de blocul liberal, care lansase o proclamaţie de luptă decisivă contra guvernului, Bethlen a declarat:

„In această luptă văd acelaşi societate din 1918 care a făcut revoluţia.

Ceva mai mult, blocul nu are nici sentimente naţionale“.

Mon. Of. No. 174 din 10 Nov.

Deciziune Ministrială

Noi, Ministru secretar de Stat la departamentul de interne, Văzând legea pentru organizarea comunelor rurale şi administratia plasilor precum şi regulamentul examenului de aptitudine şi capacitate pentru funcţiunea de administrator de plasă.

DECIDEM:

Art. 1. Cu începere dela 4 Decemvrie 1922 se va ţine la consiliul administrativ permanent, un examen de aptitudine şi capacitate pentru funcţiunea de administrator de plasă.

Pentru a fi admis la acest examen, candidatul trebuie a întruneasca următoarele condiţiuni:

Să aibă Diploma de Doctor sau licenţiat în drept sau ştiinţe de stat recunoscută de Stat de doctor în medicină şi cu un stagiu de 2 ani ca medic de plasă de inginer cu un serviciu de cel puţin 2 ani într'o administraţie publica Să fie capitan sau locotenent, provenit din activitate, bine notat de şefii ierarhici sau fost ofiţer de jandarmerie rurală cu un stagiu de 2 ani ca comandant de companie, precum şi notarii clasa I. absolvenţi ai şcoli de notaru cu o vechime de 4 ani în grad.

Art. 2. Cererile de înscriere vor fi adresate ministerului cel puţin cu 3 zile libere înainte de ziua fixată pentru începerea examenului.

Ele vor fi însoţite de următoarele acte:

1. Diploma studiilor făcute,
2. Extractul de naştere,
3. Actul doveditor că a satisfăcut obligaţiunile legii de recrutare.
4. Actele pentru stabilirea naţionalităţii şi a exercitării drepturilor civile şi politice.
5. Certificatul din partea primăriei sau poliţiei, unde candidatul domiciliază, de purtarea morală în societate.
6. Certificatul legalizat al unui medic funcţionar public, arătând că nu sufere de nici o infirmitate care să-l facă impropriu serviciului.
7. Certificatul sau actele echivalente, pentru funcţiunile ca a ocupat si durata lor.

Art. 3. Materiile ce vor forma obiectul probei scrise sunt:

1. Dreptul constituţional şi administrativ, constituţia; legea şi regulamentul pentru organizarea serviciilor administraţiei centrale a ministerului de Interne, legea pentru organizarea ajutoritătilor administrative exterioare, dependinte de ministerul de Interne precum şi regulamentul de aplicaţiune al acestui legi, legea pentru organizarea comunelor rurale şi administraţia plasilor, registrele şi dosarele necesare cancelariilor şi arhivei comunelor rurale.

2. Diferite legi şi regulamente speciale, din administraţie generală; legea pentru organizarea poliţiei generale a Statului; legea asupra organizării jandarmeriei rurale; legea contabilităţii generale a Statului în special contabilitatea comunelor rurale potrivit regulamentului respectiv, legea invoielelor agricole, regulamentul pentru alinierea satelor şi construirea locuinţelor ţărăneşti; legea şi regulamentul asupra recrutării şi taxelor militere; legea şi regulamentul asupra biletelor de liberă petrecere în România; legea asupra repausului duminical, legea asupra poliţiei rurale, legea aspra monopolului vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale, legea şi regulamentul asupra înfiinţării Casei rurale, legea şi regulamentul asupra servitorilor.

3. Dreptul şi procedura penală,

Pedepse, crime, contravenţiuni (clasificaţiuni şi principii generale) politia judiciara şi ofiţerii cari o exercită,

4. Procedura civilă.

Indeplinirea procedurilor, urmările silite.

La proba scrise se va mai putea da una sau mai multe din următoarele lucrări:

1. O lucrare asupra unei chestiuni de ordin de administrativ sau financiar, în strânsă legatura cu organizarea comunelor rurale.

2. Dresarea unui proces verbal, pentru constatarea unei infracţiuni.

3. Dresarea unui raport către un superior asupra unui anumit caz.

4. Un proces verbal de inspectoarea amănunţită a unei comune rurale.

Art. 4. Pentru orice alte lămuriri, domnii candidaţi se vor adresa direcţiunii secretariatului şi personalului, care este însarcinată cu executarea acestei deciziuni.

Data la 6 Noemvrie 1922.

p. Ministru. R. FRANASOVICI.

Nr. 84.444.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Traian Moldovan
Feleac.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Darabont Rezső
Fütőház telep
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Visarion Muresan
Feleac

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Calbajos
Feleac

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Carian Niculae
Feleac

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Balea
Feleac

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Incleran Vasi
Aroncută

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Moldovan István
Str. Greblei 14
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Agner Károly
Str. Gindos 3
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Andrei Ratz
Aghires.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gavril Balca
Feleac

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ ROMANCĂ cunoscând ori ce lucrări de birou, caută post. Merge și în provincie. Adresa la adm. ziarului Infrățirea sub D. P. A.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

ȘE PRIMESC abonamente pentru vișt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gaspar Ioan
Str. Szántó 8
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Nicoară
Feleac

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szakács József
Academia
Cluj.

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayor, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

No. 141—922.

Concurs

La spital public județean din Beiuș fiind postul de medic de secție vacant luat în budget în clasa de salarizare VIII. 1. să publică concurs de medic de secție recerându-se oareș-careva praxa chirurgecală, cu retribuțiunile prevăzute în Ordinul circular No. 5622—921. a Secretariatului General de Interne din Cluj și anume.

Salar 8400 Lei
Indemnitate de scumpete 2400 Lei
Indmnitate de chine 840 Lei

Reflectanții să-și înainteze cererile adresate către Inspectoratul General al Sănătății Publice și ocrotirilor Sociale din Cluj în termen de 14 zile, socotite dela apariția concursului prezent, în „Infrățirea" la Direcțiunea spitalului public din Beiuș.

Beiuș, la 19 Noemvrie 1922.

2391 Indescifrabil, șef medic director al spitalului din Beiuș

Publicațiune de licitație

Supsemnatul, lucrând în numele și pentru Banca Generală a Țării Ronânești s. a. sucursala Cluj, vinde în licitație publică ce se va ține cu intervenția not. public Dr. Ioan Cosma din Cluj în sarcina debitorului în întârziere Albert Stern comerciant dom. în Cluj costume de haine englezești, paltoane, haine cu veste. ismene trico bărbătești, cămăși trico bărbătești, pantaloni trico femeești, flanele de lână cu cârlige în valoare totală de lei 166.070.

Licitația va avea loc la 27 Noemvrie 1922 și eventual în zilele următoare, în fiecare zi la ora 16 (4 p. m.) în Cluj, Calee Regele Ferdinand No. 48.

Prețul de strigare e lei 166.070.

Marfa susindicată se va licita întâiu en block și nu se va vinde sub 85% ai prețului de strigare, Dacă aceasta încercare va rămâne fără rezultat, marfa se va vinde poziție de poziție, în lipsă de oferte corespunzător și sub prețul de strigare,

Licitanții vor depune 20% din prețul oferit ca vadiu și adjudecându-se marfa cumpărătorul va achita imediat întreg prețul de cumpărare, contrar vadiul se pierde și marfa se pune din nou la licitație.

Informațiuni mai precise se pot opține în biroul subsemnatului din Piața Cuza Aodă No. 9.

Cluj, la 20 Noemvrie 1922.

2392 Dr. Valeriu Pop advocat.

Publicațiune de licitațiune.

Se aduce la cunoștința generală cum că în ziua de 4 Decembrie a. c. la orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de instalațiune electrica dela Spitalul de Stat Reghinul Sasesc.

Ofertele se vor înainta până în ziua de 4 Decembrie orele 11 a. m. la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur etajul II. când ele se vor deschide.

Fiecare ofertând va depune 4% garanție provizorie în bani sau efecte de stat din suma totala a ofertei sale.

Pentru licitație sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilității publice.

Informațiuni mai detailate se pot primi atât la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur în orele de lucru, cât și la Serviciul Edil din Reghin.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2385 Șeful Diviziei Technice: Ing. Ivascu m. p.

Casa cercuală pentru asigurările sociale Cluj

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi vacante:

1. Un post de Medic pt. puericultură
2. Un post de Medic pt. circumscripție urbană în orașul Cluj
3. Un post de infirmieră
4. Două posturi de suror de ocrotire

Cererile scrise cu mâna proprie și în limba română fiind însoțite și de actele ce dovedesc pregătirea necesară se vor înainta Medicului-Șef al acestei Case în termen de 10 zile dela apariținea acestui concurs.

Candidații trebuesc să fie cetățeni români să cunoască prefect limba română în scris și vorbit și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici.

2390 Direcțiunea.

Nr. 166—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs

La Fondurile grănicerești năsăudene sunt vacante mai multe burse de câte 3000 Lei pentru facultățile universitare școale superioare de agronomie, veterinară, cursul notarial etc. de 2000 Lei pentru cei ce urmează cursul postal, telegrafic; de câte 1000 Lei pentru elevii și elevele dela școalele normale; de câte 300, 400 și 600 Lei pentru învățăcei de industriași și de câte 1500 Lei pentru metalurgie, electrotehnică, cheramică, mecanică, industria lemnului etc.

Cei ce doresc a obține vreuna din aceste burse își vor înainta petițiile, însoțite de actele justificative, (între cari și certificatul de descendență grănicerească) Comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului până la 30 Noemvrie 1922.

Năsăud, la 18 Noemvrie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Președinte: ss. Dr. Teofil Tanco. 2384 p. Secretar: ss. Teodor Simon.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Maros vásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ulpiră, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Conferința dela Lausanne

Mussolini despre rolul Italiei între aliați

Raporturile dintre România și Italia

Înainte de a se duce la gara din Territet pentru a primi pe d. Poincaré și lordul Curzon, d. Mussolini a primit pe ziariști și le-a făcut următoarele declarațiuni:

Această întrevedere între cei trei șefi ai guvernelor statelor aliate, este cea mai importantă din câte au fost până acum. Într'însa se va fixa definitiv poziția Italiei în Antantă. Până azi am avut o poziție pe care nu o putem accepta. Italia nu poate admite să joace rolul de servitoare a celorlalți. Voim ca rolul nostru să fie egal și dacă nu cerem privilegii, cerem însă hotărât să tratăm pe un picior de egalitate. Asupra memorandului remis de lordul Curzon, care conține cincizeci de puncte, avem câte-va rezerve, puține, ce-i drept, de făcut. Sper totuși că vom ajunge la un acord.

*

Arătându-se primului ministru italian că în discursul său dela Cameră el a trecut repede asupra României, fără vre-un cuvânt mai cald la adresa ei d. Mussolini a răspuns textual:

*

J'ai un sentiment très net, dela grande importance et du grand role que la Roumanie est destinee à jouer. Mon discours a la chambre avait un contenu general. Mais c'est mon vif desir de voir la Roumanie conservant des relations fraternelles avec nous. Il faudra meme pour cela etablir des communications et relations plus etroites avec Bucarest.

*

(Am sentimentul foarte clar, al marei importanțe și al marelui rol pe care România e menită să-l joace. Discursul meu la Cameră a avut un cuprins general. Dar e via mea dorință să văd România păstrând relațiuni frățești cu noi. Va trebui chiar pentru aceasta să stabilim comunicațiuni și relațiuni mai strânse cu București.)

*

Înainte de a se despărți de ziariști, d. Mussolini îi autorizează să-i ceară chiar noaptea informațiuni asupra convorbirilor sale cu lordul Curzon și d. Poincare, convorbiri în cari declară că va avea un limbagiu foarte energic.

*

După ce lordul Curzon și d. Poincare au sosit s'au întors cu d. Mussolini în hotel, unde pentru o jumătate de oră s'au retras în camerele lor, apoi cei trei bărbați de stat au luat masa împreună, după care convorbirile au continuat.

Impresiunea este, că de oarece acordul între lordul Curzon și d. Poincare e definitiv, Mussolini va adera și el la dânsul, mai ales că obiecțiunile lui par a se referi prea puțin la chestiuni concrete, ci se rezumă în formula vagă a egalității, care e lesne acceptabilă.

Bulgaria și România

„Daily Herald" dela 13 Noembrie publică o depeșă a corespondentului ei din Viena în care se spune că vizita d-lui Stamboliisky la București însemnează intrarea Bulgariei în Mica Antantă. Corespondentul ziarului englez afirmă că între România și Bulgaria s'ar fi încheiat un aranjament pe următoarele baze:

In schimbul sprijinului pe care România s'a angajat să-l dea Bulgariei pentru a putea obține, un debușeu la marea Egee și pentru ca Tracia occidentală să devie autonomă și în acelaș timp supusă influenței bulgare; d. Stamboliisky s'a obligat să încheie, o serie de tratate politice și economice, să întreprindă o acțiune de represalii în contra comitagiilor și a comuniștilor bulgari și să nu încheie nici un acord cu Roma sau cu Moscova fără a nu preveni întâiu România.

Ministrul Franței la București mai spune „Daily Herald", a promis că guvernul francez o să susțe revendicările bulgare. Ziarul londonez adaugă că scopul vizitei d-lui Stamboliisky la Belgrad, este încheerea unui acord identic cu guvernul Iugoslav.

Bugetul Jugoslaviei

Guvernul Iugoslav a depus la Cameră proectul de buget pe exercițiul financiar 1922—1923. Proectul prevede la capitolul veniturilor un total de 9 miliarde dinari, reprezentând un excedent de 800 000 dinari față de cheltueli. Veniturile reprezintă o plusvaluță de 340 milioane pentru taxele de consumațiune, 415 milioane pentru monopolurile de stat și 650 de milioane pentru noile contribuțiuni. Față de bugetul precedent cheltuelile prevăzute reprezintă o urcare de 500 milioane pentru administrația statului, 310 milioane pentru comunicații 220 milioane pentru lucrările publice, 100 milioane pentru mine și păduri, 380 milioane pentru armată și marină. Noul buget va întrece pe cel precedent cu circa 2 miliarde dinari.

Publicație de licitație

Se publică spre cunoștința generală cum că în ziua de 28 Noembrie, orele 12 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise la Divizia Technică Igienică Inst. Pasteur et. II. pentru darea în întreprindere a lucrărilor de transformare a unei camera și sala de operațiile la spitalul de femei Cluj.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilității publice.

Ofertele sunt a se înainta până în ziua de 28 Nov. ora 12 a. m.

Informațiuni mai detailate se pot primi la divizia Technică Igienică Istitutul Pasteur.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2380 Șeful Diviziei Technice: Ing. Ivasou m. p.

S'a deschis Măcelăria
„VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Propaganda bolșevică în străinătate

Jurnalul suedez „Svenska Dagbladet" a publicat la 21 August trecut un interesant articol asupra enormelor cheltueli ce guvernul sovietic a făcut în prezent pentru propaganda roșie în streinătate.

Din informațiuni destul de sigure uscitatul ziar a putut afla, că guvernul sovietic a tranzitat numai prin Suedia în decursul lunei Iulie, pentru propaganda sa, peste 40 milioane ruble aur.

Majoritatea aurului rus a fost expediat pentru propaganda spre Occident, mai cu seamă în țările Scandinave, la Berlin, Viena, Paris, Roma și Londra, principalele centre de propagandă bolșevică.

Din diferitele calcule reese că în decursul anilor 1916—1921 bolșevicii ar fi cheltuit pentru propaganda lor aproape 2 și un sfert miliarde de ruble aur; din această sumă 70 la sută sau mai bine de un miliard și jumătate ar fi fost utilizat de Secretariatul pentru Occident de sub direcțiunea lui Radeck.

Pe de altă parte în urma procesului intentant de guvernul sovietic comisarului Zinowieff s'a putut dovedi că acesta ar fi cheltuit pentru propagandă roșie în Indii peste 30 milioane ruble aur.

Guvernul sovietic a utilizat pentru propaganda sa în afară de tot aurul confiscat dela bănci și de la particulari și cantități enorme de pietre scumpe precum și odoare sfinte luate dela biserici și mănăstiri pe care le-a vândut în mare parte pe piețele străine.

Numai asupra bijuteriilor trimise în Occident Sovietele au putut ridica o sumă de 7 milioane ruble aur. Calculând cantitatea bijuteriilor confiscate s'a stabilit că guvernul sovietic a rechiziționat 55 kilograme Perle, Briliante, Smaralde și alte pietre scumpe 340 kgr. aur i multe alte obiecte prețioase care au aparținut Casei Imperiale, Bisericilor și Particularilor.

In afară de finanțarea propagandei sale în străinătate guvernul sovietic a organizat și o Academie roșie pentru formarea personalului său de propagandă.

Academia în chestiune este împărțită în cinci secțiuni cu câte 600 de studenți în fiecare secțiune și eliberează vre-o 3000 de diplome anul „viitorilor" agitatori cari au frecventat cursurile sale.

Direcțiunea acestei Academii este în strânsă legătură cu faimoasa „Ceka" și care utilizează pentru propagandă pe studenții roșii diplomați de Academie.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Joi: „Visuri de opiu".
Vineri: Dito.
Sâmbătă: „Visul recrutului". O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Joi: „Călărețul fără cap" Partea IV.
Vineri: Dtto. Partea V.
Sâmbătă: „Micul Gornist" Mare tragedie.
Duminecă: „Dinții tigrului" Mare dramă socială.

CINEMA URANIA

Joi: „Călărețul fără cap" Partea V. Mare senzație.
Vineri: „Domn și servitor" Mare tragedie din viața bancherilor americani.
Sâmbătă: Dtto.
Duminecă: Dtto.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Reclama este sufletul comerțului

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 667 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 26 Noembrie 1922

Înfrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon:
C[illegible] No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— LEI 180
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 „ ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

26.XII.922

COADE DE TOPOR

Partidul național în slujba latifundiarilor maghiari

Asistăm la un spectacol, pe care nu știm cum să-l caracterizăm. Pe deoparte guvernul face toate sforțările pentru a vedea țărănimea noastră stăpână pe brazda cotropită în decursul veacurilor de streini, pe de alta gazetele „maghiare cu buze valahe" ește din oficina dlui Maniu îi dau zor cu „mascarada împroprietăririi", cu favorizări imaginare, cu pretinse călcări de lege.

Și'n vreme ce oratori de toate caregoriile debitează, ca bunăoară dl Lupaș, cele mai josnice gogorițe, prostind un popor dornic de viață nouă, judecătorii însărcinați cu exproprierea au rămas stupefiați de gestul criminal al unei lungi serii de domni „doctori" avocați și membri de seamă ai partidului dlui Maniu, cari, în schimbul onorariului ce li-l dă streinul, caută prin tertipuri de clănțăi să fure poporului bucățica de pământ ce i se cuvine după lege.

Cercetați la comisiile agrare și veți cine susține cu tărie că țăranii nu-s îndreptățiți la pământul pe care în virtutea legei îl reclamă? Ascultați pledoariile pline de patos în care exploatatorii de eri sunt prezentați de către domnii doctori drept mieii lui Dumnezeu. Trageți cu urechia la mustrările ce se aduc, acolo în fața judecătorilor țărănimei noastre de către acești paraziți ai justiției, și veți că tiga convingerea că aici sunt două neamuri, cari se urăsc de moarte.

De-o parte țărănimea dornică de dreptate, de altă parte avocatul salariat al streinului, mai strein de aspirațiunile acelora pe cari la întruniri îi numește frați, decât împilatorul de eri.

Iată de pildă în județul Sibiiului. Pământul ce se dă țăranilor e luat din prisosul locuitorilor de altă limbă. Cine credeți că se zbate și aleargă să apere interesele streine? In toate procesele, dar absolut în toate, coadele de topor sunt advocați înscriși în partidul ce, ca o sfidere a bunului simț, își zice „național."

Ori unde streinul încearcă să se sustragă dela poruncile legii și să-și țină pentru el pământul cuvenit țăranilor, acest strein este azistat de domnul „doctor" din partidul național. Cu lacrimi în ochi îmi povestea un judecător ticălos ia, cu care un astfel de leader al partidului național lupta cu pasiune de slugă josnică să nu se dea pământ țăranilor români de pe valea Hîrtibagiului.

Și'n vreme ce aceste hiene cu chip de om au josnicia de suflet de a lupta pentru menținerea și mai departe a țărănimei noastre în întunerec și în sărăcie, la întruniri se umflă ca cimpoaiele, se bat în piept, revărsând asupra adevăraților prieteni ai poporului tot puhoiul de invective învățat dela dascălii lor din Budapesta.

E o rușine, e o ticăloșie, de care nu este Român adevărat să nu-i fie scârbă.

Și în vechiul regat au loc procese cu ocazia împroprietăririi. Nu vei găsi însă un singur avocat din partidul național-liberal care să lupte împotriva drepturilor țărănimei. Trebue să vie cineva în Ardeal ca să vadă cum indivizi eșiți din popor, crescuți din prosusul suferinței acestui popor, luptă acum împotriva propriilor lor frați. Trebue să cerceteze cineva morala ce stăpânește partidul dlui Maniu, ca să se convingă că numai acest partid putea da specimenele acestea dela cari orice societate conștientă s'ar întoarce ca dela niște păcătoși vânzători de neam. Căci ce vânzare poate fi mai neagră decât aceia de a ți condamna neamul tău la sărăcie și pentru arginții lui Juda să ți-l lași bucuros pradă celor ce o mie de ani l-au stors de vlagă?

Evident, e sufletul ungurese, modelat prin cultura maghiară, care face ca aceștioameni să nu-și măsoare crima pe care o săvârșesc. E schimonosirea oricărei concepții de morală și viață cu are cultura maghiară a orbit pe aceștioameni, încât să nu vadă nici o rizia atitudinei lor în fața poporului pe care-l mint în adunări și josnicia din fața comisiilor de expropriere. Cu ce o fi greșit acest popor românesc din Ardeal să i se arunce zilnic ofensa de a avea astfel de oameni „singuri reprezentanți?"

I. U. Soricu

Pe drumul cel bun

Frumoasa inițiativă a studențimei românești de la Viena

In altă parte a ziarului publicăm un apel al societății studențești de la Viena „România Jună". Un grup de studenți conștienți de rostul lor acolo și plini de pioșie față de patrimoniul lăsat de cea mai vechie organizație de studenți români din străinătate, a luat frumoasa inițiativă de a înființa un birou de propagandă culturală și o casă de cetire românească, care să stea la dispoziția numeroasei colonii de români din toate provinciile românești din Viena.

Nu găsim destule cuvinte de laudă pentru gândul cuminte al actualilor conducători dela „Românța Jună". Cei 50 de ani de rodnică activitate ai societății academice românești dela Viena se vor încheia în curând cu dovada unei tinereți veșnic entuziastă. Tineretul de astăzi nu putea să urmeze mai potrivit pe calea deschisă de marii lor înaintași, decât punându-se în slujba valorificării culturii românești și însuflețirea lor generoasă. Avem credința că apelul lor va găsi în țară răsunetul care îl merită.

Viena este astăzi un puternic centru de propagandă antiromânească. De acolo iridenta maghiară, împrăștie în toate colțurile lumii sămânța discreditului asupra României, și de acolo s'a pornit cea dintâi manifestare pseudo-românească pentru „Autonomia Ardealului". Contrapropaganda oficialității românești, fără sprijinul efectiv și energic al tuturor forțelor noastre culturale, fatal urma să fie inferioară. Nu e de mirare deci afirmația pe care o găsim în apelul „României June" și care ne amintește că încă sîntem socotiți la Viena ca popor „balcanic" și nici îngrijorarea conducătorilor ei pentru starea culturală a elementelor românești din provinciile noi, din Macedonia și Istria. Cultura românească a rămas încă străină multora din membrii coloniei românești. Crescuți în preceptele unei culturi străine, tinerii studenți români dela Viena sînt dispuși să creadă totceea ce se povestește rău de noi.

O puternică mișcare pentru îndreptarea acestei nefericite stări era mai mult decât o necesitate. La gândul bun al conducătorilor „României June" trebue să răspundem cu toții. Publiciști, scriitori, ziare și case de editură, au datoria să răspundă din larg la un îndemn atât de folositor. Statul, care în acțiunea „României June" își găsește un prețios auxiliar de contrapropagandă, va trebui să dea tot sprijinul necesar pentru crearea unei avangarde de cultură românească în centrul de neadormită propagandă vrăjmașă nouă.

Fie ca acest bun și mare început să nu rămâie, ca multe altele, o scânteiere de trecătoare însuflețire.

Jefuirea misiunei italiene din Rusia

Din Roma se telegrafiază că delegațiunea italiană în misiune în Rusia a fost atacată în drumul ei dela Odesa spre Moscova în ziua de 13 Noembrie de o bandă de tâlhari.

Când banditii au intrat în vagonul delegațiunei, un comisar al poporuiui a tras un glonte de revolver și a sărit din tren.

Toți membrii delegațiunei au fost jefuiți de ceasornicele de aur, de cecurile ce aveau asupra lor, precum și de banii numerar ce purtau cu ei.

„Misiunea turcească"

In jurul cărței cu acest titlu a scriitorului Maurice Pernot

Atenția întregei Europe s'a îndreptat acum spre Constantinopol. Evenimentele din urmă care au avut loc în Asia turcească și'n bătrâna capitală a islamului au produs pretutindeni legitime îngrijorări. Un moment, spectrul războiului s'a ridicat iarăși din spre orașul sultanilor, amintind anii de groază ai Mohamecților, Selimilor și Solimanilor.

Dintr'o împărăție ruinată, muribundă, care părea condamnată pentru totdeauna unei inevitabile pieiri, o reacțiune îndărjită se ridică, o rezistență dârză, resistența celui care nu consimte să moară cu atâta ușurință.

Fanatismul musulman care părea că lânceze-te în somnul din ce în ce mai adânc, al decăderei încete și sigure, se trezește iarăși din alarma disperării, atâta multele milioane care încep să se agite ca valurile mării înnainte de furtună.

Și abia acum, cei cari n'au știut să-l lase, să-și ducă somnul mai departe, își dau seama de ușurința cu care l'au deșteptat. Dar, totul nu poate fi socotit pierdut. A mai rămas timpul unei înțelegeri prevenitoare. Și sorții unui rezultat mulțumitor sînt îndestuli. Monstrul, redeșteptat din somnolența în care căzuse, își dă el singuri seama, că e cu totul îmbătrânit acuma, că vigoarea trecutului e pierdută pe veci. Și singur înțelege că tot e mai bună o chibzuială dreaptă decât o hărțuială, care mai curând sau mai târziu s'ar putea reîntoarce împotrivă-i.

In ori ce caz, el trebuie să fie ascultat cu luare aminte. Multe din pretențiunile lui pot să fie drepte. De aceia, cei cărora s'a adresat, să-i fie judecători, vor trebui să țină seama de adevărata stare a lucrurilor în ținuturile atât de împestritate ale împărăției turcești.

Asupra acestui punct insistă în deosebi scriitorul francez, d. Maurice Pernot, autorul unei foarte documentate și judicoase cărți, apărute de curând la Paris. „La Question turque".

Privită în lumina actualelor evenimente lucrarea aceasta este o contribuție de preț, asupra căreia credem necesar să ne oprim și noi

După un istoric al celor petrecute după războiu încoace, autorul analizează cauzele care au determinat actuala stare de lucruri.

Mișcarea națională turcă, scrie el, a atins repede o astfel de putere și o forță de organizație așa de mare, că e cu neputință a o considera autochtonă: Turcii, reduși la propriile lor mijloace, nu ne-au obișnuit cu astfel de rezultate. Se știe că guvernul din Angora s'a decis foarte repede să încheie o alianță cu sovietele ruse. Insă aceasta alianță pare din cale afară de ciudată, căci Mustafa Kemal, fără îndoială nu gândește câtuși de puțin să bolșevizeze Turcia. Afară de aceasta Rușii rivenirani ai Mării Negre, nu pot încheia o alianță durabilă cu turcii, cari dețin strâmtorile, singura ește a acestei mări.

Așa dar nici alianța cu Rusia nu explică mișcarea turcească. O altă cauză stă ascunsă în dosul ei, cauză care a determinat atât această mișcare, cât și alianța turco-ruso.

Și această cauză d. Pernot o vede în Germania, care, spune d sa speră revansa și pentru care „toate mijloacele sunt bune, numai să ajungă la ea".

D-sa arată cum influența germană în Turcia începuse să creas că dinainte de războiu, cum s'a desăvârșit în timpul acestuia și cum, și după război și-a lăsat urmele adânci.

„O parte din personalul german trimes în timpul războiului în Turcia, nu s'a întors înapoi; un mare număr de agenți germani au rămas astfel în Asia Mică și sa'u disimulat în regiunile puțin accesibile ale Armeniei, unde controlul aliat nu s'a făcut din lipsă de mijloace de comunicație. Acești oameni n'au rămas izolați: Rusia în luptă cu Antanta, era tocmai desemnată pentru a face legătura între Vaterland și avantgarda din Armenia: căci guvernul sovietic e o creație a Germaniei, care cu greu s'ar mai putea repeta în viitor, pentru a nu fi folosită acum așa cum trebuie".

Toate aceste lucruri d. Pernot le socotește ignorate de majoritatea aliaților; pe dealtă parte diferitele popoare care trăesc în Turcia și au pretențiile lor nu sunt cunoscute decât din auzite de europeni. Insfârșit Turcii au pretențiunile lor binecuvântate, care trebuesc deasemenea lămurite înainte de a se ajunge la o înțelegere definitivă.

Ori pentru ca această înțelegere să fie cât mai perfectă și cât mai durabilă, se cere consultarea adevăraților cunoscători ai chestiunei turce și nu a diletanților sau a celor cu abilități diplomatice.

Pentru consultarea aceasta pledează cartea d-lui Pernot. Fără ea ori la ce rezultat s'ar ajunge de către conferința din Lausanne, nu se vor putea stăvili desiluziile și catastrofele, cari mai totdeauna au pornit din acest turburător Orient.

O manifestație dinastică la Atena

Atena, 2o. — In urma publicării programului republican al grupului de venizeliști de sub conducerea lui Simos, partidul dinastic al generalului Metaxas a dat o proclamație către popor, în care arată rolul însemnat pe care l'a avut dinastia lui George, bunicul actualului rege, și răul pe care îl poate aduce un regim republican în Grecia frământată de atâtea patimi politice. In urma acestei proclamații, poporul a fost chemat la o grandioasă manifestație regalistă. Au participat 1oo.ooo de oameni.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

Teatrul Maghiar:

„Scrisoarea pierduta"

de Caragiale

Odată cu alipirea Ardealului la patria-mumă relațiile încordate ce există între românii și maghiarii de aici au început să se mai destindă și o adiere prevestitoare unei înțelegeri — ce trebuia să vie odată între dușmani de eri, a trecut prin sufletele mai alese ale acestor două neamuri.

In loc de amenințări și persecuții politice, românii au ales calea mai civilizată a acordării de drepturi, iar ungurii înțelegători, în loc de atentate și complioturi au preferat loialitatea, apreciind astfel minunata sentință a lui Miron Costin: „Nu sunt vremile sub cârma omului, ci bietul om sub vremi".

Impăcați cu soarta au început a scrui punctele de contact dintre cele două popoare ce se urau de moarte ieri și cum Arta a fost întotdeauna un bun teren de înțelegere între popoare s'au pornit și dintr'o parte și de alta explorări pentru cunoaștere reciprocă mai amănunțită.

Expoziții de artă au fost aranjate traduceri din operile literare au fost începute așa că marele public maghiar a început să înțeleagă că noi nu suntem chiar așa cum ne arătau cărțile tendențioase scoase de ministerele Budapestane.

După reprezentarea piesei lui Lengyel „Taifun" la Cluj și a piesei „Liliom" a lui Molnar la București, Teatrul Maghiar din Cluj a reprezentat aseară în fața unui public select nepieritoarea „Scrisoare pierdută" a lui Caragiale, drept omagiu adus marelui dramaturg dela a cărui moarte s'au împlinit zilele aceste zece ani. Traducerea a fost făcută de eminentul scriitor maghiar, Emeric Kádár care a tradus și „Prometeu" al lui Eftiniu.

Cu ocazia primei reprezentări a „Scrisorei pierdute", în traducere, nu vom readuce în discuție tema dacă o piesă pur socială poate trăi și după dispariția tipurilor și a moravurilor fixate în ea, căci faptul că a fost înțeleasă de un public care nu ne cunoștea nici istoria, nici viața socială cum s'a dovedit aseară e cel mai bun răspuns ce se putea da susținătorilor unei astfel de teme.

*

Sincer mărturisind, înaintea reprezentației de aseară, ne așteptam că piesa nu va fi înțeleasă de public, cu atât mai mult cu cât știam că dl Kádár „pentru a nu lua caracterul tipic național al piesei, care o face atât de interesantă și de o valoare generală, universală" — cum însuș d-sa zice — făcuse numai o simplă traducere și nici decum o localizare a piesei. Și actul întâiu nu ne-a spulberat gândurile pesimiste, căci publicul nu putea gusta verva piesei din cauza „clasei de sus" care vine de obicelu târziu la spectacole.

Dar apariția „cetățeanului turmentat" ne-a strecurat în suflet nădejde și actuele următoare au reușit într'adevăr atenția publicului și aplauzele dela sfârșitul lor ne-au încredințat cu prisosință că piesa românească a fost înțeleasă și a plăcut.

*

Actorii au jucat corect, deși în unele locuri gesturile erau prea mult exagerate.

Dintre artiști remarcăm succesul lui Nagy în „Cetățeanul turmentat", pe care l'a redat verdic. Szabados Piri (Zoe), Táray (Tipătescu), Oláh (Brânzovenescu) au fost interpreți buni ai rolurilor încredințate lor, Forgács (Farfuridi) ni-s'a părut cam forțat, Lengyel (Cațavencu) bine, afară de scena luării cuvântului din actul al III-lea, Enyedi și Sebestyén, corecți. Lőwey (Dandanache) nu a scos îndestul în relief caracterul personagiului. Luată în întregul ei distribuția a fost fericită. Mai multă temperament în joc totuși n'ar fi stricat (în nici un caz însă nu atât, cât în scena adunării, care a fost exagerată).

Traducerea întrece toate așteptările. Dl Kádár a înțeles, perfect de bine cele mai tipice nuanțe ale limbei, redându-le cu aceiași savoare și vervă. Greșită e doar interpretarea „polițaiului" cu „polițist".

Am mai avea de obiectat, niște pociri de limbă, ca „votjul", „socotyál" etc.

*

In orice caz traducerea d-lui Kádár și reprezentația de aseară sunt încercări binevenite și lăudabile și repetarea lor evident că nu poate rămânea fără serioase urmări în relațiile dintre noi și maghiarii de aci.

A. Buteanu.

Cărți noui

O lucrare folositoare

Dr. Coriolan Petran: Muzeele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. București. Ed. „Cartea-Românească" 1922. Domnul Dr. Coriolan Petranu, conferențiar pentru istoria artelor la catedra universității din Cluj a publicat o carte de mare folos.

Ne simțim datori a o semnala, mai cu seamă pentru caracterul ei informativ și științific, cartea acopere un gol bine simțit.

Afară de colecțiunile școlare cărora ei se dedică un capitol colectiv, scrierea dlui Petranu se ocupă cu douăzeci-și-șapte de muzee-artistice. Ele se află în Orașele: Cluj, Sibiu, Timișoara, Sf. Gheorghe, Alba-Iulia, Oradea-Mare, Arad, Deva, Brașov, Sighișoara, Gherla, Baia-Mare, Sighet, Satu-Mare, Târgu-Mureș, Carei-Mari, Turda și Salonta.

Sunt așa-dar vre o optesprezece centre în care comoara artistică, veche și mai nouă, a Ardealului, poate fi studiată în amănunțime. Cartea dlui Petran este o călăuză bună pentru aceasta.

Autorul însemnează vechimea fiecărei colecții în parte. Este un lucru minunat când afli de ex. că liceul săsesc din Sibiu avea colecții publice încă dela anul 1426! Dar celelalte despre care se scrie sunt din secolul al optesprezecelea. Interesul mai viu al intelectualilor pentru aceste muzee datează însă din secolul al nou sprezecelea, când încep a se aduna în societăți care să poarte grijă de muzee, să le îmbogățească. Anii din care datează aceste societăți sunt: 1849, 1859, 1870, 1871, 1872, etc. Mișcarea aceasta a fost o dovadă de respect pentru cultura țării și de înțelegere a trebuințelor artistice și istorice.

Incepând dela cea mai veche cultură; cea preistorică, trecând prin cea română și apropiindune mereu de timpurile moderne nici-o epocă nu lipsește din aceste muzee. Am putea să închipuim din ele o carte de ilustrații și comentar, care să înfățișeze aceste epoce într'un mod desăvârșit, fără întrerupere, satisfăcător pentru știință în general, și pentru cei doritori de artă populară, mai ales la noi, unde nu există așa multe opere. Zicem aceasta pentru a formula impresia bună ce ne-o lasă cartea d-lui Petran despre bogăția Ardealului în privința artei vechi și a rămășițelor istorice de orice fel.

Vre-o sută de ilustrații pe hârtie velină servesc la popularizarea unora din acele opere la care făceam aluzie mai sus. *Venus* din Turda, *Tezaurul* din Apahida, *Buna vestire* din Jimbor, un *van Eyck*, un *Memling*, etc. din bogatul muzeu „Bruckenthal" etc. sunt exemple de modul alegerii acestor ilustrații.

La sfârșit lucrarea d-lui Petran, este înzestrată și cu o hartă a localităților în care se află muzeele; harta cuprinde însă și muzeele din vechiul regat. Este întâia hartă românească a răspândirii muzeelor pe pământul României.

De cartea aceasta trebue să profite cei cari se interesează de trecutul Ardealului, iubitorii de artă, critici, pedagogii cari conduc prin țară excursii de studenți și elevi. Căci pentru ei a fost scrisă opera, căreia „Cartea Românească" i-a dat o atât de plăcută înfățișare.

O. B.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

O teorie îndrăzneață

Biologia ca bază a cercetării cauzelor despopulării

După războiu scăderea natalității a dus la concluzia că ea se datorește cauzelor economice, după cum mai înainte se credea că această chestiune este o chestiune de voință. O lucrare apărută nu de mult la Londra (C. E. Pell: The Law of Births and Deaths) încearcă să îndrepte eroarea, susținând că scăderea natalității este un fenomen biologic datorit unor cauze de ordine organică, și având numai ca auxiliare, condițiunile de existență și influența mediului.

Nu vom încerca să aprobăm sau să combatem aici teza așa de riscată în apariția dlui Pell. Caracterul informativ al publicațiunilor făcute în acest loc ne constrânge să ne mărginim la o sumară expunere a chestiunei.

După constatările scriitorului englez, în regula generală sterilitatea se prezintă la anumite categorii sociale: la cele mai înaintate în erarhia socială, la cele mai bine hrănite și la cu permanente preocupațiuni intelectuale. Darwin observase de altfel că 19 la sută din căsnicille aristocrației engleze erau sterile. Natalitatea la o preocupație cu preocupațiuni exclusiv intelectuale este și mai scăzută. Spre pildă la categoria profesorilor universitari. Faptul se petrece ca și în lumea animală. E cunoscut că pentru animalele captive fecunditatea scade până la aboliție; de asemenea felul de viață anormal și unilateral al intelectualului duc la aceleași rezultate pentru om.

In Anglia se socotește cam 25 până 33 la sută căsătorii sterile în lumea intelectualilor, spune autorul. — nu trebue să se uite — adăogăm noi — că intelectualitatea engleză e crescută la școala sportului, deci mai puțin unilateralizată, cum este spre exemplu intelectualitatea europeană.

Franța în special prezintă simtome îngrijorătoare de scăderea natalității și credem că întrece cu mult procentajul stabilit pentru intelectualitatea engleză. — In Statele-Unite se constată la băștinași un procent de 25 la sută căsătorii sterile și scestea tot la intelectuali și bogătași.

Intelectualismul se pare a fi în concepția dlui Pell, vrăjmașul procreației. O statistică făcută asupra femeilor cari au trecut printr'una din universitățile engleze, dă după natura studiilor proba fecundității. Cele cari au urmat studii mai puțin absorbante ca intelectuale sunt cu mult mai prolifice ca cele intelectualizate complet: matematicianele sunt cu desăvârșire sterile.

Cu toate acestea nu e de loc nevoie să fii imbecil pentru a putea procrea în mod normal. Se cunosc destule cazuri când intelectuali reputați au avut o bogată progenitură.

Atunci de ce sterilitatea tipului superior?

In regulă generală, fecunditatea merge descrescând de jos în susul scării animale. Nimic nu-i mai fecund ca un protist, și dacă la unele animale ceva mai superioare, cum este peștele, puterea de procreare este încă imensă, în mare, ea este cu atât mai imensă cu cât specia este mai puțin aptă să se conserve, ca fiind mai expusă la accidente.

Formele superioare ale animalității, cărora puterea cerebrală în crestere le dă mai multe resurse de apărare contra pericolului, sânt prin aceasta cu mult mai apte să supraviețuiască: nu este prin urmare nevoie de o egalitate de fecunditate. De altfel aceasta ar fi cu neputință. Chiar încercând imposibilul, o femeie nu poate avea mai mult de 30 copii, între 20 și 50 de ani. Sânt și excepții. Menage citează o femeie, care a avut 21 copii în 7 a l, deci niciodată mai puțin de 3 pe an; iar Mulhall o alta care a avut 52 copii.

Specia umană este cea mai puțin fecundă și se pare că tipurile mai cerebrale din această speță sânt și mai puțin fecunde. Poate că s'ar cuveni să să se zică mai bine „nervos" în loc de „cerebral", spune d-l Pell. Cu cât încărcarea nervoasă — intelectualitate pură sau grija afacerilor — este mai apăsătoare, cu atâta fecunditatea slăbește.

Dar nu numai preocupările intelectuale maresc sarcina nervoasă, ci și exagerațiile alimentare, mai cu seamă cele azotoase; insuficiența de exerciții fizice, de climat stimulant și întăritor. In deobște, clasele privilegiate constitue o specializare și o anomalie prin raport la restul speciei humane; și se întâmplă cu ele ceea ce se petrece cu animalele selecționate: diminuarea și chiar pierderea fecundității.

In rezumat, clasa intelectuală este un pandant printre oameni, după cum caii de curse sânt printre cavaline: în amândouă cazurile, fecunditatea diminuiază (Darwin) și pentru cauze paralele.

Faptel împrumutate de la biologia generală de către d. Pell se citesc cumult interes. Astfel Dawin arată că plantele cultivate într'un pământ prea bogat, devin sterile. Multe din plantele „ameliorate" (din punctul de vedere al omului) nu dau semințe (banane, portocale etc) Oamenii prea bine hrăniți nu ar deveni și ei sterili, pentru'aceleași motive? Asupra acestei laturi a chestiunei, autorul reamintește interesantele experiențe ale lui Doubleday, care în 1837, într'o scrisoare către Brougham, emitea părerea că pentru a reduce o natalitate escesivă nu trebue decât să se amelioreze condițiunile de trai ale populației. Doubleday a observat, cu o admirabilă, perspicacitate, că orice exces de îngrășare diminuiază invariabil fecunditatea plantelor.

Dar s'ar putea susține că intelectualii sterilizează prin exces de alimentare? Ar fi prea mult. Insă această cauză poate fi invocată pentru clasa oamenilor bogați. Țările cari au avut o prosperitate mai pronunțată, cu un climat temperat și în care consumația alimentelor azotoase este cea mai abundentă ca: Franța, Anglia, Germania și Australia, sînt și cele cu natalitatea mai scăzută.

Țările fără prea mare lux de intelectualitate și belșug dau o natalitate bogată, Aceasta însă nu înseamnă că trebue să renunțăm la binefacerile culturei și să ne animalizăm. Cartea dlui Pell dă numai cauzele unei stări de lucruri, pentru a se găsi cea mai bună soluție de îndreptare.

Cronica politică

Situația partidului național în urma fuziunei. La ordinea zilei în politică este fuziunea partidului național cu resturile partidului conservator-democrat. Nu vom arăta cum prin această fuziune partidul național este silit să renunțe la toate acele principii zise democratice, pe cari i-a plăcut să le înfățișeze ca stând la baza întregei sale acțiuni politice. Ne vom ocupa însă de situația, care se creiază partidului național în urma fuziunei și dacă această fuziune înlesnește înfăptuirea acelui front unic al grupărilor de opoziție din care partidul național își făurise un ideal. Pentru aceasta să examinăm, care va fi atitudinea celorlalte partide de opoziție față de actul politic al fuziunei.

Mai întâi cum va privi d-l Iorga această fuziune? Se știe, că la apariția takismului, d-l Iorga a dus cea mai înverșunată campanie împotriva unei grupări, care înfățișa sinteza politicianismului la noi. Acțiunea d-lui Iorga nu se îndrepta atât împotriva lui Tache Ionescu, a cărui inteligență, cultură și însușiri politice nu puteau fi tăgăduite de nimeni, cât împotriva unei mișcări, care însemna un moment culminant în dezvoltarea politicianismului. Căci takismul era una și acțiunea lui Take Ionescu alta. Takismul era o mână de oameni porniți pe procopseală și de transfugi politici, cari nu-și putuse creia o situație în alte partide.

Acțiunea lui Take Ionescu din timpul războiului a fost acțiunea unui om, ea n'a fost acțiunea unui partid. Și cunoscând atitudinea de atunci a d-lui Iorga este lesne de văzut, care va fi și atitudinea d-sale de astăzi față de fuziunea partidului național cu takiștii.

Dar cum vor privi fuziunea țărăniștii? Atitudinea lor față de acest act nu va putea fi decât dușmănoasă.

El face imposibilă orice colaborare a partidului național cu partidul țărănist. Căci țărăniștii cari s'au înfățișat masselor rurale ca vrăjmași ireductibili ai oamenilor și politicei vechi, și-ar vedea periclitată situațiunea lor politică prin acordul cu oameni reprezentând tocmai această politică veche.

Cât despre averescani ei nu pot uita resentimentele lor împotriva takiștilor stârnite în timpul unei guvernări comune. „Felonia takistă" este prea vie în amintirea dlui Argetoianu.

Prin urmare ce a realizat partidul național prin fuziunea cu takiștii? Unindu-se cu resturile unui partid în descompunere, el n'a devenit o grupare politică în stare să ducă singur lupta împotriva guvernului și nici nu se poate bizui pe forțele proprii pentru a revendica puterea; în același timp el și-a tăiat orice posibilitate nu numai pentru realizarea frontului unic al opoziției, dar și-a făcut imposibilă o înțelegere cu orice partid.

Iată care este situația politică pe care și-a creiat-o partidul național prin fuziunea cu takiștii.

Infrângerea politicei maghiare

Contele Bethlen preconizează politica de prudență

In ultimul timp politica externă a Ungariei a suferit două puternice înfrângeri. In primul rând aliații au respins pretențiunile guvernului din Budapesta, cu privire la dispăgubirile pe care el le pretindea României pentru ocuparea Ungariei în timpul regimului lui Bella Khun. Iar în al doilea rând Comisiunea interaliată pentru delimitarea frontierei româno-maghiare, în hotărîrile ei, a admis în totul punctul de vedere al delegaților noștri, atribuind României mai multe comune în regiunea Satul-Mare.

De remarcat este faptul că ungurii în vederea de a obține un succes asupra acestor două cereri, încă din timp făcuseră tot soiul de demersuri și investigațiuni pe lângă cabinetele europene, totul însă a rămas zădarnic, de oarece dezideratele nefondate ale conducătorilor maghiari, s'au lovit de dreptatea cauzelor noastre.

Aceste două eșecuri ale diplomației maghiare, trebuesc considerate ca un avertisment dat de marile puteri Ungariei față de acțiunea ei iredentistă pe care o întreține în Europa dela război încoace.

De acest adevăr pare să se fi convins chiar contele Bethlen din al cărui ultim discurs ținut zilele acestea, se lămurește perfect că politica externă a actualului guvern maghiar a suferit o înfrângere. Dar, discursul premierului maghiar nu se mulțumește să constate numai directivele greșite ale politicei maghiare de până acum, ci preconizează o altă politică externă din partea Ungariei față de străinătate.

Astfel următorul pasaj din discursul contelui Bethlen, rostit la Hodmezővásárhely, apare cu totul semnificativ: **„Guvernul vrea să evite orice aventură. El nu vrea ca patria să moară, așa dar orice organizație cu tendință fascistă n'are nici un rost. Guvernul nu dorește de cât liniște, pentru ca rănile patriei să se poată închide. Așa dar politica țărei față de străinătate va fi prudentă și în interiorul țărei, guvernul va lua cele mai energice măsuri încontra celor cari vor încerca să turbure ordinea publică".**

Cuvintele primului ministru maghiar, după cum spuneam, sunt destul de semnificative și denotă oare care cumințenie politică, — dacă ele nu ar ascunde în sine vechea tactică a conducătorilor maghiari.

Căci, se știe că nu este acum prima dată când contele Bethlen rostește cuvinte de cumințenie politică și nici nu este întâi pentru prima dată când el recomandă prudență în politica internă și externă. Lucrul s'a mai întâmplat de atâtea ori și mai cu seamă atunci când în treburile din afară ale Ungariei intervine vreun năcaz.

Dar, din momentul ce năcazul trece se uită și principiile politicei de prudență a vecinilor noștri unguri. Firește că noi am fi bucuroși dacă politica preconizată acum de contele Bethlen ar fi o realitate, întrucât de pe urma ei mai ușor am putea ajunge la o apropiere româno-maghiară atât de necesară intereselor celor două state.

Autonomismul partidului național

Cum se explică politica regionalistă a partidului național. Punctul 1 din program și chestiunea unității naționale

— DESTAINUIRILE SENSAȚIONALE ALE DLUI GOGA —

Pe măsură ce vremea trece și partidul național devine tot mai agresiv în politică, misterul atâtor vorbe și atitudini să desvălue văzului tuturor. Realitatea tristă și hidoasă își face loc de după perdeaua legendei care a planat asupra personalităților politice din partidul național.

Activitatea politică a partidului național dela unire încoace ar fi fost suficientă pentru a desmetici o întreagă țară. Nădejdile într'o nouă eră le întruchipa în unanimitate dincolo, în acel vechiu regat desamăgit atât de curând și dușmănit cu atâta înverșunare. Conducătorii partidului național n'au știut corespunde așteptărilor. Drept răspuns al neputinței crase s'a scos înainte fantoma regionalismului, care sub masca perfidă a unui fals patriotism ascundea vechi gânduri autonomiste și proaspete ambițiuni de meschină nesaturație.

Certitudinea a urmat vertiginos. Activitatea așa zisă extra-parlamentară, în care a fost atrasă și îngăimată o opoziție naivă, neexperimentată, e plină de dovezi cu privire la tendințele nemărturisite ale partidului național. Această odioasă și antinațională activitate a culminat în campaniile de presă cari alimentau sistematic o presă clandestină și autonomistă dela Viena sau de aiurea; iar în țară înșiruirile sistematice contra vechiului regat și autorității de Stat românești a dus la manifestația vădit ostilă integrității naționale a poporului român prin abținerea partidului național dela Incoronare.

Era ngîndolos că partidul național conștient sau inconștient, pornise pe un drum care numai folositor intereselor noastre naționale nu putea fi. In fața acestei stări de lucruri deosebirile de vederi politice au dispărut și toate partidele au făcut zid împotriva pericolului. Singur partidul țărănist a mai putut fi odată înșelat, trăgându-i în tovărășia abținerii, dar odată ceremonia dela Alba-Iulia și București terminată ruptura între cele două partide n'a întârziat să vină. Partidul național se găsește astăzi în cea mai strictă izolare, și aceasta datorită numai politicei de gânduri și tendințe subversive care l-a călăuzit pașii.

Iucă de astăvară semnele stării de astăzi începuse să se arate. Dl Iorga întors din străinătate și înspăimântat de halul în care ne aduseseră agitațiile partidului național, a pornit să colinde Ardealul pentru a paraliza o acțiune ce nu ar fi întârziat să ne fie fatală. Bunii patrioți i-au urmat în măsura puterilor fiecăruia, și reacția s'a produs energică. Din vechile cadre ardelenești retrase din frământarea zilnică a luptelor politice, ca și tinere elemente de conștiință națională românească au început să se miște. Și legenda unei faime care ascundea grele și nebănuite păcate naționale a fost încetul cu încetul spulberată. Scheletul mentalității hibride dela conducerea partidului național stă gol și hidos înaintea văzului public. Mărturisirile ținute în secret dintr'o firească discreție, atâta vreme cât partidul național nu-și trădase maximul de ticăloșie, curg acum din toate părțile. După atâția alții, dl Goga aduce cu autoritatea sa contribuția de lumină definitivă spre clarificarea politicei partidului național. In ultimul număr al revistei „Țara Noastră" d-sa afirmă autonomismul mai vechiu al partidului național.

Era în 1914 — rezumăm spusele d-lui Goga — In București se aflau d-nii Vaida, Ciceo-Pop, Mihai Popovici, Vlad, Branișce și Goldiș pentru a asista la înmormântarea Regelui Carol. Intr'o consfătuire care a avut loc în camera de hotel a d-lui Goga a avut loc o consfătuire la care a luat parte și părintele Lucaci. Propunerea acestuia din urmă de a se transporta comitetul partidului național la București a fost primită cu ostilitate tacită. Cineva a propus apoi să se facă o vizită de politețe d-lui Brătianu, pe atunci prim ministru. Dl Goga a replicat că nu e timpul de politețe și că la dl Brătianu reprezentanții Ardealului nu se pot duce decât pentru a arăta dorința acestuia de a se uni cu patria mumă.

La aceste — spune textual dl Goga — s'a ridicat dl Vasile Goldiș, care cu această ocazie era pentru întâia oară la București și într'un ton apodictic mi-a spus răspicat în auzul tuturora:

— Noi nu putem spune acestor lucruri.

— De ce? — l-am întrebat eu.

— „Fiindcă" — mi-a răspuns dl Goldiș, cu toată hotărârea — „noi în comitetul național n'am fost aleși cu acest program. Punctul I din programul nostru este autonomia Transilvaniei".

M'am uitat cu stupoare la fostul meu profesor dela liceul din Brașov dânsul însă a continuat imperturbabil: — Mai mult dacă aș fi întrebat de către dl Brătianu că soldații români ardeleni ar trage în cei din regat în caz când România ne-ar declara război, eu aș răspunde că da, fiindcă așa cred."

După această conversație dnii din partidul național cari nu voiau să facă politică la București au luat parte în casele dlui Popovici, fratele dlui Mihai Popovici, la o consfătuire cu celebrul Beldiman pe atunci ministrul nostru plenipotențiar la Berlin. La această consfătuire s'a hotărât ca Romania să intervie pe lângă Germania spre a se face preaiuni asupra lui Tisza în scopul de a se acorda unele înlesniri românilor din Ardeal iar în schimb România să între în tabăra puterilor Centrale.

Dnii aceștia cari nu voiau să facă politică românească la București, au făcut acolo politică autonomistă. Dacă ea ar fi reușit să atragă România în tabăra puterilor centrale poate că partidul național de azi ar fi fost mulțumit dar nu am fi avut Românța Mare.

Autonomismul partidului național ascuns sub masca regionalismului pseudo-patriotic este o axiomă astăzi. Faptele și mărturisirile prea concordă pentru a ne mai îndoi.

A. R. Gus.

Încă un succes

Confratele „Dimineața" care nu poate fi suspectat de simpatizare cu guvernul publică într'un ultim număr o coresponden ă ocazională din Paris asupra mersului consolidării bonurilor de tezaur. După criticele pătimașe și inconștiente în același timp ale ziarelor de opoziție, desigur că destăinuirile ce ni le aduce Dimineața ne umple de bucurie. Incercările alarmiștilor au rămas infructuoase iar opera guvernului își dă roadele încet și sigur.

Toate conjecturile adversarilor politici ai guvernului se zideau în jurul faptului că deținătorii de bonuri de tezaur cari nu erau englezi nu vor consimți să vină la convertire. Sau știrea care ni-o aduce Dimineața este tocmai contrarie. Atât americanii cât și deținătorii francezi și italieni de bonuri românești arată cea mai mare amabilitate față de operația consolidării bonurilor noastre de tezaur. Intriga a rămas deci pe pragul partidelor noastre politice, cari și în această împrejurare s'au arătat sub nivelul elementarelor cerințe ale patriotismului.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

INFORMAȚII

Cu ocazia plecării principilor moștenitori în Elveția, li-s'a făcut la Timișoara, la gară, o grandioasă manifestațiune din partea autorităților, a publicului și a autorităților militare.

•

Duminecă, la orele cinci după amiază, se va ține la primărie adunarea de constituire a Partidului maghiar. Vor vorbi la această întrunire, președinții amb elor partide ungurești: al Partidului național maghiar și al partidului popular maghiar, a căror fuziune se va „decreta cu ocaziunea aceasta.

•

In cursul săptămânii viitoare se va ține în localitate o întrunire a acociației agricole ungurești din Ardeal. Le va discuta cu ocazia anchetei acesteia posibilitatea înființării unei burse de produse la Cluj.

•

Parchetul din Cjuj a început istovirea unui interesant proces de falșificare de monede. La Deva a fost arestat deunăzi cetățeanul Antonie Deluț, în vârstă de 46 de ani, care se ocupa de aproape 25 de ani cu falșificarea de monede de 5 și 10 coroare. Intre timp a fost condamnat de judecătoria din Cluj la un an și jumătate închisoare pentru această vină.

•

După informațiunile ce le deținem dela direcțiunea regională a c. f. r., se lucrează actualmente cu multă stăruință la întensificarea transportului pe diversele linii ardelene. Circulația pe liniile Oradea-București și Arad-București a fost considerabil intensificată, deasemenea și pe celelalte linii, punându-se în circulație noui trenuri accelerate și de persoane. Azi, circulația de pe principalele linii este aproape tot atât de intensă, ca în timpurile vechi. Numai transportul dintre Oradea și Ungaria a rămas în condițiunile insuficiente de până acum, aceasta datorită lipsei de cărbuni a căilor ferate maghiare.

•

La direcțiunea regională a c. f. r. din Cluj se studiază în prezent întensificarea transportului pe liniile din Săcuime.

•

Schimb camera mea cu intrare separată din Calea Reg. Ferd. apropiere de gară cu o alta din altă parte a orașului. Doritorii pot primî informațiuni la dl Coste, Calea Regele Ferdinand între orele 8—2 a. m. și 3—5 p. m.

•

„Restaurantul Orașului" din str. Regina Maria 16 anunță onorata sa clientelă că ține deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde și reci precum și în permanență ciorbă de fasole.
Beuturi alese.
Orchestra rangul I.

Toți tinerii cari au vârsta dela 18 până la 24 ani împliniți precum și acei ce fac parte din contig. 1923, cari ar dori să urmeze școala de pilotaj în aviație, să se prezinte la Cercul de recrutare, Cluj, în orice zi pentru a li se da relații în ceea ce privește întocmirea actelor necesare și a li-se arăta totodată avantajele speciale ce vor avea acei ce vor urma asemenea școală.

•

D. Marcel Daeschner ministrul plenipotențiar al Franței la București, a fost rechemat dela postul său.

După cum se afirmă în cercurile diplomatice d sa ar urma să ia conducerea direcției administrative din ministerul de externe francez, luând locul d-lui Herbeth numit ambasador la Bruxelles.

Deocamdată aici nu s'a cerut încă guvernului român agreme tul pentru numirea viitorului ministru al Franței la București.

D Marcel Daeschner va prezenta scrisorile de rechemare la sfârșitul lunei când d-sa va părăsi și țara noastră plecând la Paris.

•

In vederea desvelirii statuei „Ostașului român" ce se va face la 1 Decembrie la Sătmar, d, general A. Butunoiu, președintele comitetului, a invitat și pe A. S. R. Principele Carol.

A. S a răspuns că ține cu cea mai mare plăcere, să ia parte la această solemnitate și-și va împărți astfel timpul ca la 1 Decembrie să fie la Sătmar.

Impreună cu prințul vor sosi și patru miniștri.

•

Familia regală își va lua reședința în Capitală, în ziua de 25 Noembrie, adică în preziua deschiderii Parlamentului.

•

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între buturi — el e regele lichiorurilor.*
2332

Dr. Ioan Voicu mamoș la gynecolog, fost asistent la Clinică, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în Str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

•

In urma stăruinței guvernului, s'a luat măsuri de către guvernul bulgar ca biserica română din Sofia ne sfințită până azi. să fie sfințită de către un episcop român.

Cu această ocazie se va inaugura și cimitirul eroilor români din Sofia.

La 27 Noembrie se va deschide către dl Valer Ferenzy o expoziție colectivă de tablouri și gravuri în sala mică a prefecturei. Marele artist, care a repurtat multe succese și în străinătate, va expune aproximativ 50 tablouri și 50 gravuri, cari vor reprezenta arta lui multilaterală. Expoziția promite a fi un eveniment.

Zăpada căzută e aproape generală în întreaga țară. Deocamdată campania agricolă e întreruptă.

Cum temperatura nu e însă prea mult scăzută, se speră că, în unele părți cel puțin, vor mai putea fi făcute semănătnri de grâu.

•

Suntem informați, că Banca Națională s'ar fi arătat dispusă să acorde primăriei Clujului un împrumut de patruzeci milioane necesar diverse lucrări planuite de consiliul comunal al acestui oraș.

Dela Teatrul Național.

Sâmbătă 25 c., odată cu „VICLENIILE LUI SCAPIN" se va reprezenta și „CONUL LEONIDA FAȚA CU REACȚIUNEA" de I. L. Caragiale. Interpretarea a fost încredințată Dlor I. Stanescu-Papa, care va apare în CONUL LEONIDA și Virgil Vasilescu care are o creațiune plină de haz în COANA EFINITA.

Duminecă 26 c. în matineu se va juca „NEPOFTIUL" iar seara pentru a 3-a oră HAMLET.

Marți 28 Noembrie va avea loc premiera piesei „SANDA" a lui Al. S. Florescu. Această piesă este socotită drept capodopera Teatrului românesc modern. In rolul titular al piesei vor apare pe rând Dna Stanca Alexandrescu și Dra Sylvia Jipescu. In celelalte roluri Dna Gina Sandry-Bulandra, Dna Landry, Dra Miriam și Dnii N. Dimitriu, Mihailescu-Brăila, P. Bulandra, Al. Gulbericon.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Vineri: O scrisoare perdută (pentru a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonnment de zi Nr. 43. A.)

Sâmbătă, matineu; Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentație pentru tineretul cu prețuri de tot reduse. Conferează: Dr. E. Kiss)

Sâmbătă seara: Mireasa din Hamburg (a 11 ora. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr 44 B.)

Sâmbătă, orele 10; I (1: Nevasta lui barbă albastră) Premieră. Prețuri de premieră locurile abonenților se vor reținea până Luni la orele 12 din zi.

Duminecă, orele 3: (Fii a 8 oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: Copii de schimb (Operetă, cu distribuită nouă a rolurilor. Kolbay, Somogyi, Neményi Abonament stere. Prețuride de premieră.)

Duminecă, orele 10 I (2; Nevasta lui barbă albastră) pentru a 2 oră. Prețuri de premieră).

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C.)

Luni, orele 10: Nevasta lui barbă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

Revista presei maghiare

Comunicatele partidului național

Confratele „Ujság" a interviewat pe președintele partidului național relativ la fuziunea takisto-naționalistă. Interviewul, pe care l-a dat d-l Iuliu Maniu în chestiunea aceasta și pe care intenționa confratele maghiar să'l publice, nu'l găsim însă nicăiri. Ziaristul maghiar descrie numai redacția „Patriei", unde a avut întâlnirea cu președintele partidului național.

Ca de obicei, d-l Iuliu Maniu a tergiversat dinaintea unui raspuns oarecare. A făcut declarațiuni confuze, cu ocoliri, despre toate cele, dar despre fuziunea în chestiune n'a cutezat să vorbească; ba chiar a interzis ziaristului maghiar să'i reproducă vr'un cuvânt rostit în chestiunea aceasta.

Îi e rușine d-lui Maniu să vorbească despre fuziunea pe care a făcut o? Cel puțin, impresia aceasta ni-a făcut-o întrevederea sa cu ziaristul dela „Ujság", căruia i-a declarat, că a interzis și „Patriei", oficiosului partidului, de a vorbi despre fuziune și i-a dat numai latitudinea, de a vorbi despre trecutul celor două partide.

In schimb președintele partidului național a fost mai deschis la vorbă în ceea ce privește politica minorității maghiare. Vechea simpatie a acestui partid față de unguri nu se desminte nici acum după fuziunea cu takiștii.

Ministrul de interne la Arad

Acelaș ziar publică o dare de seamă telegrafică despre întrunirea prefecților ardeleni, care s'a ținut la Arad sub președinția d-lui Vaitoianu, ministru de interne. Ministrul internelor o i desmințit zvonurile fără temei ale opoziției privitoare la oare cari demisiuni din fruntea județelor ardelene, apoi, în declarațiunile făcute unei agenții telegrafice, a vorbit despre zona de război din Arad și Bihor, exprimându-și dorința, ca această zonă să fie cât mai curând normalizată. Deocamdată însă zona trebue menținută.

Cu privire la noua administrație, pe care va introduce-o reforma actualmente în discuție, d-l general Vaitoianu a declarat, că aceasta va garanta o autonomie și-un progres mai mare decât sub unguri.

Administrația

Războinicele cuvântări de Duminecă ale partidului național au găsit un larg ecou în coloanele presei ungurești. Ziarele maghiare se ocupă stărnitor de discursurile dela adunarea naționalistă de Duminecă și consacră „anarhiei", „debandadei", și celorlalte fulgere naționaliste litera cea mai mare din tipografiile lor. Partidul național le dă ungurilor totdeauna arme bune împotriva Statului român. Organele propagandei ungare au din nou posibilități de atac la adresa noastră.

Firește dintre multele fulgerări ale președintelui partidului național, „Ellenzék" a aleș „anarhia" despre care a vorbit dl. Iuliu Maniu și scrie acum un articol despre anarhia din administrație, care se datorește — așa ne asigură — faptului, că au fost concediați, acum trei-patru ani, funcționarii unguri fără jurământ. Asanarea administrației românești avem s'o așteptăm numai dela acești funcționari, care au refuzat să jure Statului român credință.

Iată, la ce raționamente a dat prilej războinicia d lui Maniu

In jurul Teatrului din Oradea Mare

Șovinismul directorului și obrăznicia lui „Ellenzék"

In Primăria Orăzii-Mari a fost anunțat, că în ziua de 30 crt. va juca pe scena teatrului de acolo trupa d-lui Fotino. Reprezentațiile vor începe cu piesa „Legenda coroanei", scrisă cu ocazia încoronării de un oliter din garnizoana Arad.

Aducând știrea aceasta, confratele „Ellenzek" protestează vehement împotriva faptului, că se permite unei trupe românești să joace pe scena teatrului orădan. Acest teatru, dupăcum se știe, este în mâni ungurești, dar fără ca direcțiunea lui să îi primit autorizația la fel cu celelalte trupe ungurești de teatru din Ardeal. Directorul trupei orădane, d. Parlaghy, a făcut tot ce-una tot ce i-a stat în puțință pentruca să oprească trupele românești de a juca pe scena din Orade. Reprezentațiile cu schimbul trupelor de teatru românești și ale celor maghiare, începute anul trecut, nu s'au mai putut da din cauza șovinismului d-lui Parlaghy, care nu înțelegem de ce ar putea fi menajat. Scena a rămas deci numai pentru reprezentațiile ungurești, ca o adevărată sfidare la adresa populației românești. Ce e mai mult, directorul maghiar al Teatrului din Orade, a cărui autorizație este și azi inexistentă, introduce impozite culturale, pentru asigurarea teatrului său și pentru a putea șicana pe cetățenii români.

Iar acum, prin organul românofob „Ellenzék", scrie la adresa românilor cuvinte cu desăvârșire impertinente, pentrucă o trupă teatrală română cutează și ea să anunțe o reprezentație pe o scenă, care de drept n'ar trebue să fie numai maghiară.

Credem, că acestui șovinism unguresc ar trebui să i-se pună capăt. Atât directorul teatrului maghiar din Orade, cât și confratele „Ellenzék" ar putea, în sfârșit, să se poarte față de statul în care trăesc, mai puțin agresiv și mai cuviincios.

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

„Patria“ și „cetățenii academici“

„Patria“ de aseară publică din nou cîteva tămîieli la adresa „cetățenilor academici“, spunînd că la întrunirea din Cluj a partidului național numiții cetățeni **„și-au manifestat solidaritatea cu cei cari luptă pentru asanarea moravurilor politice din România-Mare.“**

Înțelegem cît de obligată este „Patria“ față de „cetățenii academici.“ Ce s'ar fi ales oare de întrunirea partidului național dacă nu veniau „cetățenii academici“ să sporiască numărul în sală și să organizeze manifestații pe sub balcoanele diferiților fruntași ai partidului?

Dar cu „asanarea moravurilor politice“ s-o lase mai încet confratele.

Căci a târî pe studenți în luptele dintre partide înseamnă a introduce și în Ardeal unul dintre cele mai urîte moravuri ale vieții noastre politice de acum 15—20 de ani.

Ultă oare „Patria“ că însuși dl Vaida, la întrunirea din Cluj, începînd să facă un tablou al moravurilor politice din vechiul Regat, a vorbit cu repulsiune despre sistemul nenorocit de a-i amesteca pe studenți în răfuielile dintre partide?

Cităm chiar din „Patria“ cuvintele dlui Vaida: **„studenții erau împărțiți, mulțumită amestecului printre ei a unor agenți plătiți de partidele politice.**

Și dl Vaida are dreptate. Dar dl Vaida nu cunoaște și lupta care s'a dus dincolo, în vechiul Regat, pentru a stîrpi obicelul acesta nenorocit. Astăzi, la București, niciun partid nu mai îndrăznește să-și caute agenți în mijlocul studențiunii universitare.

Cela ce a condamnat însă în vechiul Regat, dl Vaida aprobă în Ardeal. Dsa se bucură de faptul că agenții partidului național au putut să tîrască în luptele politice pe cîțiva dintre studenții Universității din Cluj. Dar întrebatu-s'a d-sa vreodată ce s'ar alege de această Universitate cînd și celelalte partide ar căuta să facă apel la sprijinul studenților?

Ce-ar zice d-sa dacă am vedea mâine studențimea din Cluj împărțită în tot atîtea tabere cîte partide politice avem?

Noi credem însă că studențimea se va dovedi cu mult mai serioasă de cît o cred fruntașii partidului național și nu se va lăsa amăgită de lingușelile pe care le publică „Patria“ la adresa ei.

Centrul studențesc și amestecul studenților în politică

În legătură cu regretabilele manifestări ale studențimei clujene din timpul din urmă primim din partea Centrului studențesc următoarele:

Centrul studențesc „Petru Maior“ din Cluj în ședința sa plenară ținută la 8 Mai 1920, referitor la atitudinea studențimii în chestiuni politice a decis următoarele;

Centrul studențesc nu înțelege să facă politică militantă de partid și orice atitudine politică a vreunui grup de studenți este a se înțelege ca o manifestare liberă a lor în calitatea de cetățeni și nu angajează prin aceasta Centrul și studențimea.

Comitetul.

Gravul accident de aviație din Paris

Paris. — Un groaznic accident a avut loc cu prilejul concursului pentru obținerea marelui premiu pentru avioanele de transport: unul din concurenți, aviatorul Poiré, precum și cei doi mecanici ce-l însoțeau și-au găsit moartea sub prăbușirea grozavă a aparatului. Se pare, că cauza ar fi ruptura unei helice.

Aviatorul Poiré, unul din cei mai vechi și buni piloți ai Franței, era specialist în sborurile de lungă durată și deținuse recordul de 3000 km. fără escală. În vîrstă de 45 ani, el era decorat cu medalia militară, legiunea de onoare, crucea de razboiu și numeroase decorațiuni străine.

File de calendar

Cuvântul făcător de minuni

Citeam în noul ziar, care apare la Arad: „Solidaritatea“, despre ale cărei bune intenții ne am ocupat la vreme în coloanele noastre, aceste atât de bine simțite și atât de adevărate rânduri!

„Trecem cu ochii obosiți în automobilele noi ale tuturor corupților; moțăim în fotoliile calde ale tuturor nepăsărilor, în vreme ce viața fierbe trează și amenințătoare dincolo de grilajele cuiburilor Egoismului nostru feroce și trândav.

Toți simt răul, toți așteaptă o îndreptare, ca și când, printr'un ordin oarecare, ai putea schimba o societate putredă.

Și totuși această luptă de îndreptare, de însănătoire trebue să înceapă — dârză, hotărîtă, eroică, neîmpăcată. E cea mai grea luptă din istoria noastră.

S'o pornească fiecare, mai întâi din propriul lui suflet, din propria lui casă, din biroul lui de lucru, din contactul cu semenii săi, clipă de clipă, ceas de ceas, zi de zi — prin a fi mai bun, mai activ, mai drept, mai uman . . .“

Într'adevăr, așteptăm un ordin, un cuvânt miraculos care se frământă în gâtlejul cuiva și nu poate să iasă, așteptăm un Moise ascuns undeva, printre noi, care să pocnească cu toiagul în stâncă, dând drumul râului fericirei.

Și nu ne dăm seamă cât adânc înțeles au în vremurile acestea, pentru noi, cuvintele biblice:

„Mântuirea ta e prin tine Israele!“

Nu! Noi așteptăm cuvântul miraculos. Adică pe omul supranatural care să-l rostească.

Și ne continuăm nepăsători micile noastre afaceri, ne jupuim reciproc cu ajutorul tuturor abilităților ce ne trăsnesc prin minte de ce bruma agonosim, urcăm pe nesimțite prețurile la bodega sau hotelul unde suntem acționari, vindem cu filodorma grasă contractul de închiriere, împotriva prețului căruia am țipat că e cea mai josnică speculă; interzicem băncei pe care o patronăm să mai dea bani cu împrumut, dar avansăm clandestin mici sume cu cămăta chintuplă — însfârșit facem fiecare cum ne taie capul și după cum ne permit îndeletnicirile.

Și cu toții șușotim înverșunați împotriva aproapelui care ne imită pe sub ascuns, cu toții lapidăm cu cea mai crudă ferocitate pe semenul, care căzând în capcana spartană s'a lăsat prins.

Ne dăm seama de mocirla în care ne înfundăm cu vrere încetul cu încetul, și nu ne sbatem să ieșim.

Căci așteptăm pe mântuitorul care să usuce cu un cuvânt sau cu un semn mocirla, fără ca prin asta bunul câștigat să se ce-asemenea.

Îl așteptăm desigur, cum să nu-l așteptăm dacă au ieșit ca din pământ atâți mântuitori, cari strigă pe la toate răspântiile:

„Eu sunt Messia. Eu posed toiagul lui Moise. Eu știu cuvântul care ridică valuta, face să crească grâul și aduce tot aurul străinătății în hotarele noastre. Încercați-mă întâi pe mine...“

— Ba pe mine, strigă altul din altă parte.

Și lumea privește nimirită în fața extradei circului când la costumul de clown al d-rului Lupu, când la fesul de august al d-rului Vaida. Și izbucnește în hohote nebune, când cei doi mântuitori, cari își dau la început mâna prietenește, încep deodată să se facă palme.

Nemo Filax.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Convocarea Parlamentului

Monitorul Oficial de eri publică decretul convocărei parlamentului în ziua de 28 Noemvrie.

*

Consolidarea datoriilor române în America

Comisiunea financiară română care a fost în America pentru consolidarea datoriilor noastre externe a fost autorizată din partea guvernului român pentru luarea deciziunilor finale, după care comisiunea se va întoarce la București.

*

Schimbarea coroanelor nestampilate

Ministerul finanțelor anunță că schimbarea coroanelor nestampilate se va face imediat după primirea sumei necesare dela Banca Austro-Ungară.

Externe

Conferința dela Lausanne

Întrunirea dnilor Venizelos, Duca, Stambuliski și Nincici. Rezistența turcilor va fi înfrântă. Sovietele și controlul Strămtorilor. Chestiunea Adriaticei și a Macedoniei

Raportul dlui Duca asupra lucrărilor conferinței

Lausanne. — Șeful delegației române, dl Duca, a informat guvernul nostru despre lucrările conferinței, anunțând totodată că rezistența turcilor va fi cu siguranță înfrântă la conferința dela Lausanne.

Atitudinea Rusiei la conferință

Lausaune — Delegatul sovietelor este așteptat să sosească Luni. Se dă ca sigur că sovietele nu vor admite controlul Ligei națiunilor asupra strâmtorilor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Vineri: „Visuri de opiu“.
Sâmbătă: „Visul recrutului“. O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Ditto.

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Vineri: „Călărețul fără cap“ Partea V.
Sâmbătă: „Micul Gornist“ Mare tragedie.
Duminecă: „Dinții tigrului“ Mare dramă socială.

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 402.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
149

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419
977

Au sosit piane noi.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata paltoane, pardesiuri și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Marele Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Reftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 828 2125

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Lloyd22 1953 17

Răspândiți „Infrățirea“

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Konya György
Resboeni

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Graver Miklos
Str. Csertörö 20
Cluj.

Jurnale de Modă:

Chic et Pratique 1922-23	30 L
Les Grandes Modes de Paris	66 „
Paris Elegant	66 „
La Conpe exquise et pratique	25 „
Rock-Album	35 „
Wiener Wäschemodelle	40 „
Mantaux et Costumes	25 „
Grandios	10 „
Die Dame	15 „
Femina	40 „
Filet-Arbeiten	25 „
Weisstickerei	25 „
Klöbbelsbitzen	25 „
Hackelárbeiten tür Kirderkleidung	30 „
Die Konfektion	40 „
Modeführer mit grossem Schnittbogen	20 „
Herbst und Winter	15 „
Album pratique de la mode	72 „
Die neueste deutsche Mode	15 „
Kinder Mode	15 „
Filet-Arbeiten I—III.	25 „
Kreuzstich	30 „
Puppenkleidung	25 „
Leichte Buntstickereten	25 „
Klöppelspitzen II.	25 „
Häckelarbeiten II.	25 „
Plätten Waschen	20 „
Vobachs Herbst u. Wintermod	15 „
Chic Parisien	60 „
Vobachs Wäscheibaum	15 „
Revoue de Modes	10 „
Excelsior	15 „
Paris Album	30 „
Paris Chapeau	40 „
Star	40 „
Record	10 „

+ porto

La
Librărie Lepage
Cluj. 1267

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 5 Noembre			1922 28 Octombre	4 Noembre
4.349.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.159.933.513	5.159.933.614
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.854.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
329.914		Argint și diverse monete	622.798	697.863
56.411.657		Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	—
1.178.140.592		Efecte scontate	3.416.019.765	3.461.182.497
172.558.486	110.388.600	Imprumuturi pe efecte publice	220.390.053	230.865.116
	138.262.300	„ „ „ „ în cont curent		
	62.169.886 76.092.414	„ din cari nu s'au ridicat lei 76.081.084		
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000		Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	5.282.135.816	5.282.135.816
1.496.060.954		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
399.999.977		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
198.902.783		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)		
5.000.000.000		Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	7.055.670.996	7.055.670.996
912.194.748		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)		
64.714.075		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	95.707.148	98.362.809
11.997.418		Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.908.657		Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
9.601.880		Imobile	48.290,282	48.431.807
2.516.203		Mobilier și mașini de imprimerie	3.898 390	4.009.007
10.132.645		Cheltueli de Administrațiune	15.038.576	15 520 952
15.694.006		Conturi curente	172.697.664	185,264 196
521.620.046		Conturi de valori	44.063.744	29.814.676
1.496.665.423		Conturi diverse	398.421,291	404.723.538
18.941.463.666			21.969.673.539	22.033.396.390

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.068.979	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
13.066.892.359	Bilete de bancă în circulațiune	15.362.823.385	15.433.861.319
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
22.592.611	Dobânzi și beneficii diverse	56.377.327	60.663.041
1 662.207.381	Conturi curente și recepise la vedere	1.442.561.021	1.435.044.736
4.095.749.159	Conturi diverse	4.994.210.681	4.972.126.177
18.941.463.666		21.969.673.539	22.033.396.390

5 Noemb. 1921		Efecte și alte valori de restituit	4 Noemb. 1922	
	282.288.720	Efecte și alte valori în păstrare	315.589.892	
11.069.819.196	9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.883.755.239 10.890.806.279
	1.093.196.476	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.410.882.387	
1.607.636.412		Conturi de ordine	1.735.671.953	1.733.208.537
12.677.455.608			12,619.427.192	12.624.014.816

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

Comerțul exterior al Jugoslaviei

In cei patru ani scurși dela încheerea păcei, Jugoslavia a avut de luptat cu toate greutățile isvorâte din dezorganizarea vieței economice din timpul războiului, la care s'au mai adăugat obstacolele inerente întregirii solului național cu provincii de caracter economic diferit.

Toate sforțările de reconstruire au întâmpinat același factor desa regant ivit în mai toate statele europene: deprecierea valutei.

Deși printre măsurile adoptată în contra prăvălirii necontenite a dinarului a fost și restrângerea la maximum a cantităților de mărfuri importate, totuși, în tabloul cu valoarea importațiunilor vedem crescând anual suma dinarilor plătiți străinătății.

Astfel în 1919 s'a importat pentru două miliarde 982 milioane dinari; în 1920 pentru trei miliarde 466 milioane, iar în 1921 pentru patru miliarde 122 milioane.

Cheia acestui fenomen este ușor de găsit.

Dacă se calculează aceleași mărfuri importate în franci elveției se constată că de fapt măsurile guvernului și-au atins scopul.

Mărfurile importate în 1919, astfel calculate, nu vor mai reprezenta decât franci elveției 712.263,000; în 1920 franci 857.929,000, iar în 1921 — unde importul a atins maximul de 4 miliarde 122 milioane — nu s'a importat de fapt decât pentru 578 milioane 519.0.00 franci elveției.

Exportul a mers încontinuu crescând și a marcat următoarele etape:

In 1919 s'au exportat mărfuri în valoare de 686 milioane 846.000 dinari; în 1920 pentru un miliard 320 milioane, iar în 1921 aproape dupluł anului precedent cu două miliarde 461 milioane dinare.

Chiar transformând dinarii obținuți pe mărfurile exportate în franci elveției, încă nu este desmințită tendința de progres a exportului jugoslav.

Astfel exportul din 1919 valorează 164 milioane franci elveției; în 1920 Jugoslavia încasează 329 milioane 903.000 franci iar în 1921 exportul atinge 346 milioane franci elveției.

Cu ameliorarea căilor de comunicație și a creditului de 100 milioane dolari obținut în America, Jugoslavia și-a consolidat mult puterea de producțiune, astfel încât speră că balanța sa comercială să se amelioreze mult mai repede decă lasă să se întrevadă cifrele de mai sus.

Situațiunea politică în Bulgaria

Regele e prizonier

Ziarul „Neue Zürcher Zeitung" primește o telegramă din Londra cu data de 16 Noemvrie, în care se descrie starea politică din Bulgaria. Reproducem cu titlu de document, ceea ce publicate de ziarul elvețian:

Știrile venite din Sofia, anunță acea telegramă, arată că situațiunea regelui Boris este foarte precară. Regele, care din ziua suirei lui pe tron este de fapt prizonierul lui Stamboliiski, și-a exprimat în repetate rânduri dorința de a face o călătorie în străinătate.

Stamboliiski, care, în discursuri politice a amenințat pe regele într'un mod de necrezut funcționează în Bulgaria ca un dictator absolut, a declarat regelui că nu va putea părăsi Sofia decât dacă va renunța la tron.

Este foarte probabil că Stamboliiski vrea să dea ocazie regelui de a abdica de bunăvoie pentru a se proclama președintele republicei bulgare.

Intre timp tensiunea între burghezimea înarmată pe de o parte și între țărani și comuniști pe de alta ia din ce în ce o proporție neașteptată.

Pe când burghezii, prin rândurile cărora se numără foștii ofițeri și subofițeri ai armatei bulgare, țin la regalitate, țăranii și comuniștii doresc proclamarea republicei pe baza aproape bolșevică.

Pentru întărirea lor, ei se sprijină pe fostele trupe ale generalului Wranghel, care se transformă astfel într'o armată bolșevică de ajutor. In foarte scurt timp, Bulgaria va fi probabil teatrul unor revoluțiuni importante."

Știrea de mai sus, e însă desmințită de biroul presei bulgare din Paris, prin următorul comunicat:

„Știrea apărută în ziarele străine cum că guvernul bulgar ar merge de acord cu guvernele din Moscova, Angora și cu comuniștii, tinzând să răstoarne în curând dinastia și să proclame republica cu d-l Stamboliisky ca președinte, nu corespunde cu adevărul. Ea provine din cercurile interesate cari caută să reprezinte Bulgaria, în ajunul conferinței din Lausanne, ca turburată și primejdioasă pentru pacea în Orientul apropiat. Ordinea domnește în țară și poporul bulgar așteaptă cu înfrigurare deciziunile marilor puteri la Lausanne, cari vor da satisfacție dreptelor lor revendicări în special în ce privește accesul Bulgariei la Marea Egee și aplicarea articolului 48 din tratatul Neuilly."

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ ROMANCĂ cunoscând orî ce lucrări de birou, caută post. Merge și în provincie. Adresa la adm. ziarului Infrățirea sub D. P. A.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vițt bun ardelenesc. Adresa Strada Fegală No. 5 partier 3.

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziționi de vagoane sau magi
Sigismund Kohn
Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Noutăți literare în ediții artistice:

Delavrancea: Paraziții	25 L.
D. Zamfirescu Viața la Țară	30 „
H. Streizmann: Revizuiri	25 „
M. Sorbul: A doua tinerețe	25 „
Sandu-Aldea: Despre semănături	14 „
. Enescu: Ingrășămintele	30 „
Stevens: Prin împărăția furnicilor	22 „
Tharaud: Umbra Crucii	35 „
R. Leon: Iubirea iubirilor	35 „
: Din lirica Armeană	35 „
Calendarul Lunea Ilustrată	25 „
Holberg: Trei comedii	35 „
Maragal: Laude	30 „
B. Croce: Elemente de estetică	24
K. Kautski: Dela democrație	25
N. Petrescu: Fenomenele sociale	24
R. Ortiz: Renețterea la Florența	45

+ porto
se află la
Librărie Lepage Cluj.
Cereți catalog. 2393

Nr. 166—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs

La Fondurile grănicerești năsăudene sunt vacante mai multe burse de câte 3000 Lei pentru facultățile universitare școale superioare de agronomie, veterinară, cursul notarial etc. de 2000 Lei pentru cei ce urmează cursul postal, telegrafic; de câte 1000 Lei pentru elevii și elevele dela școalele normale; de câte 300, 400 și 600 Lei pentru învățăcei de industriași și de câte 1500 Lei pentru metalurgie, electrotehnică, cheramică, mecanică, industria lemnului etc.

Cei ce doresc a obține vreuna din aceste burse își vor înainta petițiile, însoțite de actele justificative, (între cari și certificatul de descendență grănicerească) Comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului până la 30 Noemvrie 1922.

Năsăud, la 18 Noemvrie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Președinte: ss. Dr. Teofil Tanco. 2384 p. Secretar: ss. Teodor Simon.

Concurs de intreprindere

Direcțiuea școalei normale de fete din Cluj esirei concurs pentru lucrări de instalator în edificiul școalei.

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta până la 1. Decemvrie 1922, orele 12 la serviciul de poduri și sosele Cluj. Tot acolo se pot primi formulare de oferte.

Cluj, la 23 Noemvrie 1922.

2396 Direcțiunea școalei normale de fete.

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectorul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat. Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 24797 Cluj, la 22 Noumvrie 922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 30 Decemvrie 1922 orele 10 să va ține licitație publică în cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72-83, pentru confecționarea aranjamentului pe seama Sanatorului de Tubericuloși din Aiud județul Alba Inferioară.

Condițiunile sunt prevăzute în caetul de sarcine depus la Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—40.

Inspector General Sanitar al Ardealului, Dr. Gane.

2394 Șeful Serviciului, I. Popoviciu.

Fabricile de Masini „AND. RIEGER"
SOCIETATE ANONIMA
SIBIU.

Livrează prompt:

Sfărâmătoară simple și duble de porumb cu ventilator
Moară de măcinat napi,
Moară de tăiat napi,
Moară de uruială „Erika",
Teasc de uleu, vertical pe 2 și 4 stâlpi de fier,
Zdrobitoare de semințe uleioase întreagă din fier,
Mașină de tăiat nutreț mică și mare,
Trioare cu ventilator
precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-2

Publicațiune de licitațiune.

Se aduce la cunoștința generală cum că în ziua de 4 Decembrie a. c. la orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de instalațiune electrica dela Spitalul de Stat Reghinul Sasesc.

Ofertele se vor înainta până în ziua de 4 Decembrie orele 11 a. m. la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur etajul II. când ele se vor deschide.

Fiecare ofertând va depune 4% garanție provizorie în bani sau efecte de stat din suma totala a ofertei sale.

Pentru licitație sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilității publice.

Informațiuni mai detailate se pot primi atât la Divizia Technică Igienică Institutul Pasteur în orele de lucru, cât și la Serviciul Edil din Reghin.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2385 Șeful Diviziei Technice: Ing. Ivascu m. p.

Publicație de licitație

Se publică spre cunoștința generală cum că în ziua de 28 Noembrie, orele 12 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise la Divizia Technică Igienică Inst. Pasteur et. II. pentru darea în intreprindere a lucrărilor de transformare a unei camera și sala de operațiile la spitalul de femei Cluj.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72—85 din legea contabilității publice.

Ofertele sunt a se înainta până în ziua de 28 Nov. ora 12 a. m.

Informațiuni mai detailate se pot primi la divizia Technică Igienică Istitutul Pasteur.

Cluj, la 18 Noemvrie 1922.

Inspector General: Dr. Gane m. p.
2380 Șeful Diviziei Technice: Ing. Ivascu m. p.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennich și Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kuferstein
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Gézz.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Reprezentanța Generală A.
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Problema transporturilor

Complectarea rețelei a mijloacelor de transp. a României

—Hotărârile congresului inginerilor—

In urma despatcrilor avute în chestiunea complectărei rețelei a mijloacelor de transport, al 2-lea congres al inginerilor din România, întrunit la Timișoara, în luna Octombrie 1922, a stabilit următoarele:

1. E de cea mai urgentă necesitate ca să se întreprindă, studii statistice spre a se putea cunoaște orientarea curentelor viitoare de transporturi.

Până atunci Congresul crede că exportul principal și mai ales acel al mărfurilor grele trebue să se facă prin porturile Mărei-Negre.

2. Traseul liniilor principale și de mare trafic interior și spre Marea-Neagră trebue să țină seamă:

a) Ca navigația, atât pe Dunăre cât și pe fluviile interioare trebue să fie o colaborare iar nu o concurență a căilor ferate.

b) Că traversarea Carpaților trebue să se facă prin văile naturale: Oltul, Buzăul, Jiul și Bistrița, iar nu peste crestele munților.

c) Că Basarabia are rețeaua rău dirijată.

d) Că rețeaua Ardealului trebue legată cu Bucovina și cu Moldova pe lângă legăturile cu Muntenia dirijând traficul spre mare.

3. Liniile de acces spre Adriatica și Marea Egee nu pot schimba drumul natural al Exportului Român care totuși pe lângă obiectivul principal mai are un al doilea obiectiv spre Europa centrală, pe Dunăre în special, și pe calea ferată în general.

4. Liniile spre Adriatică nu trebuesc făcute decât după complectarea rețelelor interioare, iar cele spre Salonic, Varna, etc., trebuesc chiar evitate, ele putând abate curentul de transit din Europa centrală spre aceste porturi în dauna porturilor noastre.

5. Paralel cu desvoltarea căilor de comunicație pe uscat și în aer trebue să se studieze începerea construcției căilor de navigație interioară, aproape neexistente azi prin legiferarea regimului lucrărilor necesare și cuprinderea lor în programul de bază întocmit pentru căile de comunicație.

Electrificarea căilor ferate

In urma discuțiunilor urmate în chestiunea electrificării rețelei de drumuri de fer, al 2-lea Congres al inginerilor din România întrunit la Timișoara, în luna Octombrie 1922, considerà ca pentru a se putea preciza punctul de vedere în această importantă chestiune este nevoe a se studia și a se aduce în discuțiunea viitorului congres chestiunea electrificărei generale a rețelei de drum de fer a României Mari, și în special electrificarea unor anumite porțiuni de linii din punctul de vedere al întreținerei și exploatărei.

Transporturile aeriene

In urma discuțiunilor urmate în chestiunea transporturilor aeriene, al 2-lea Congres al inginerilor din România găsește că în limitele posibilităței finanțelor statului este bine a se încuraja și aviația civilă independent de cea militară, și aceasta a mai ales pentru a se putea creia din timp de pace elementele necesare armatei: oameni, materiał și instalațiuni de producțiune.

: Citiți Infrățirea :

Cutremurul din Chili

Explicațiuni asupra cauzelor lui

Profesorul francez Schaffer, directorul Muzeului de istorie naturală din Viena, a publicat următoarea explicație asupra recentului cutremur din Chili, care a făcut atâtea victime și a causat imense pagube:

Coastele vestice ale Americei de Sud sunt un exemplu admirabil în favoarea teoriei moderne a cutremurilor de pământ.

Chiar la poalele munților, care au culmi până la 6000 metri înălțime, se găsește o depresiune bruscă a solului prelungindu-se până la cinci sau șase mii metri adâncime în Ocean.

Cercetări geologice, întreprinse în ultimul timp au dovedit că în fața actualelor coaste sud-americane se găseau întinse suprafețe cari în timpuri geologice relativ recente au submers la adâncimile constatate mai sus. In acel punct al continentului ne găsim în fața unei linii de demarcație unde suprafața pământului este în plin proces de transformare.

In timpul lui Darwin se știa că în regiunea aceasta existau înălțimi până la 500 metri cari sunt de origină recentă.

Nicăeri nu se întâlnește o zonă atât de întinsă în care cutremurile să fie atât de frecvente. Sunt regiuni din apropierea coastei vestice a Americei de sud unde cutremurele se succed aproape zilnic.

Ultimele cercetări au dovedit că 90 la sută din cutremure iau naștere în două zone înguste cari cuprind în ele și regiunea de munți de origină geologică recentă, înconjurând oceanul Pacific și trecând de-acurmezișul Americei centrale și a sudului Europei până în partea orientală a Indiei.

Cutremurile ating maximum de intensitate atunci când se produc în limitele zonei menționate. Ca și San Francisco — care se găsește pe coasta vestică a Americei de Nord — regiuneu centrală din Chili, fiind în poziție egală față de zona centrelor sismice, este vizitată foarte adesea de cutremure puternice.

Catastrofa despre care ne vorbesc informațiunile primite a fost precedată de altele mult mai puternice.

La 13 August 1868 un cutremur care a durat doar 15 minute a făcut peste 40.000 victime. Năvălirea valurilor mării, de care a fost însoțit cutremurul recent, sunt datorite modificărilor suferite de fundul mării

Un fenomen identic, însă cu proporții mult mai mari, s'a petrecut la Lisabona, în 1755, unde au pierit 32.000 oameni, fiind luați de valurile mării.

Un apel
a soc. „Romania Juna" din Viena

Cunoscuta Societate academică „România Jună" din Viena, care în curând își vaserba al 50-lea an de la înființare, ne trimite spre publicare următorul apel:

In toamna anului 1916, la izbucnirea războiului nostru, „România Jună" cea mai veche societate academică din străinătate, întemeiată de mai bine de o jumătate de veac de către un grup de cărturari români în frunte cu Mihail Eminescu, a fost disolvată din ordinul guvernului austriac, confiscându-se întreaga avere strânsă cu multă trudă în decursul a 45 de generații.

O bibliotecă cu 5.000 de volume a fost vândută universității din Viena cu suma derizorie de 200 cor: o parte din arhivă, conținând manuscrise și scrisori rămase dela cei mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc ca: Mihail Eminescu, V. Alexandri, Titu Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, J. Negruzi, Caragiale, Delavrancea, Vlahuță etc. a fost vândută cu kg; mobilierul luat și localul închis.

Studenții români — în majoritate titrați dela diversele facultăți din țară — reîntorși după războiu, având de chezășie trecutul luminoși și rodnic al „României June" și văzând nevoia unei astfel de societăți în orașul unde se găsește cea mai numeroasă colonie de români, au strâns cu multă pietate rămășițele societății, reînființând-o anii reci.

După multe și îndelungate stăruințe, biblioteca a fost recâștigată în parte, iar cu bunăvoința legației române s'a obținut un local provizoriu în mod gratuit.

Cultura și scrisul românesc fiind aproape necunoscute de către numeroșii studenți din provinciile noi, cum și din Macedonia și Istria, care urmează cursurile universitare la Viena; ignorată de către colonia românească, „România Jună" conștientă de menirea ei a înființat un birou de propagandă culturală luând inițiativa deschiderii unei case de citire, în Viena, unde suntem încă socotiți ca un popor balcanic, lipsit cu desăvârșire de o cultura națională.

In acest scop „România Jună" spre a desfășura o cât mai intensă activitate culturală, cere sprijin dela instituțiile noastre de cultură și face un apel călduros către scriitori români, presa și casele de editură, rugând să binevoiască, a ne trimite cărți, broșuri, reviste și ziare pe adresa: Societatea academică „România Jună", Viena, I, Hofburg.

Președintele comitetului executiv:

Octav Moșescu.

In grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Incepere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul **„Infrățirea"**

anunță pe Onorații săi abonați din Cluj că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj,

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 668 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marti 28 Noembrie 1922

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

MOARTEA REGIONALISMULUI

— Un triumf al acțiunii noastre —

Ori cum ar putea fi judecată din punctul de vedere al onestității politice, fuziunea partidului național cu rămășițele tachismului rămîne totuși ca una din marile izbînzi ale curentului de unificare.

Evident că nu vom putea să uităm ușor pe ce temelie de imoralitate s'a întăptuit această fuziune. Făcând unirea cu tachiștii, partidul național renunță într'o oră la toate principiile mărturisite în cei din urmă trei ani de zile și ne dă astfel un exemplu de politicianism cum n'am cunoscut nici în cele mai ticăloase epoci ale vieții noastre politice.

Timp de trei ani de zile, partidul național a căutat să izoleze Ardealul sub motiv că puritatea lui morală și intransigența credințelor democratice îi interzic orice atingere cu bizantinismul și cioco-ismul vechiului Regat, — și astăzi îl vedem unindu-se tocmai cu cei care reprezintă mai bine cele două fețe ale vieții noastre politice din nainte de războiu.

Timp de trei ani de zile, partidul național ne-a vorbit de „voința poporului" și de sentințele votului universal, iar astăzi îl vedem unindu-se tocmai cu oamenii pe cari voința poporului i-a eliminat din viața politică a României.

Timp de trei ani de zile, partidul național ne-a vorbit de triumful în politică al „oamenilor noi", pentru-ca astăzi să-l vedem stând alături de cei mai vechi dintre oameni vechi ai vechiului Regat.

Unde este consecvența, unde este linia dreaptă unde este onestitatea politică?

Și totuși, așa imorală cum e, fuziunea cu tachiștii trebue privită ca o mare victorie a unificării, fiindcă ea înseamnă moartea regionalismului. Tocmai faptul că partidul național a fost silit să pășească în vechiul Regat călcând în picioare toate terfelurile activității lui politice de până acum dovedește că Ardealul nu mai putea fi ținut în carcera politicei regionaliste.

Iscolit din toate părțile de revolta conștiinței naționale și pus în conflict cu opinia publică a Ardealului doritor de unire, partidul național a trebuit să spargă coaja regionalismului pentru a păși pe pământul acelui vechi Regat pe care l-a huiduit așa de mult. Și necesitatea de-a părăsi regionalismul era așa de mare, în cât a primit cea dintâi mână care i s'a întins.

Cei, cari luptăm aici pentru a deschide unificării cât mai multe drumuri nu putem dobândi o mai mare satisfacție de cât aceasta. Din cuceritor, cum voia să descalece în vechiul Regat, partidul național pășește astăzi ca un cucerit. Căci, prin fuziunea făcută, partidul național nu duce la București biruința niciunuia din principiile pentru care a luptat până acum.

A luptat pentru impunerea în politică a „partidelor noui", și astăzi se unește cu resturile unui partid vechi. A spus că luptă pentru purificarea moravurilor noastre politice, și astăzi ni se înfățișează ca susținător al politicianismului în cele mai odioase forme ale lui.

A trîmbițat domnia democrației și astăzi leagă tovărășie tocmai cu oamenii aceia cari au avut să sufere mai mult de pe urma sentințelor rostite de votul universal.

Mergând deci la București partidul național nu duce acolo nici mai multă energie democratică și nici mai multă moralitate politică.

Dar duce în schimb renunțarea la regionalism, — și aceasta înseamnă biruința vechiului Regat asupra unei politici care a înfârzîat așa de mult consolidarea noului stat român.

De acum înainte, partidul național nu va mai putea vorbi în Ardeal de „ciocoii" din Regat, fiindcă ciocoii sânt cu el, și nu va mai putea vorbi de o luptă împotriva „oligarhiei", fiindcă oligarhia îi stă alături cu cele mai autentice elemente ale ei.

Noi am arătat aici nu numai greșelile săvârșite de politica regionalistă, ci am arătat și câtă vinovăție stă la temelia ei. Partidul național a profesat principii în care n'a crezut și a lansat formele de care n'a înțeles niciodată să-și lege existența politică. Și iată că fuziunea cu tachiștii vine să întărească întru totul dreptatea spuselor noastre.

Cu această fuziune, se pune capăt unei politici greșite dar se pune capăt și unei minciuni din dosul cărela, în locul unui partid închinat principiilor, răsare un partid închinat puterii.

Triumful ideii

— Reflecții prilejuite de un om și o carte —

Primim la redacție întâiul volum de scrieri politice a cunoscutului ziarist ardelean dl Aurel Ciato. Exclus din viața de frământări a contemporaneității noastre nesățioase și meschine, Aurel Ciato s'a apleca! îndurerat asupra trecutului, singura mângâiere curată pe care i-o oferă astăzi o viață de muncă aprigă și sacrificii nemăsurate.

Cartea aceasta cu scoarțele albe ale inocenții, ca și sufletul cinstit și întreg al scriitorului ei, ne stârnește crude reflecții. „Scrierile politice" sînt o discretă mustrare, și un avertisment în acelaș timp. Dintre gazetarii generației mai aproape de noi ai Ardealului, puțini se pot mândri cu o activitate atât de prodigioasă pe tărâmul pregătirii culturale și naționale a poporului român, ca cea a dlui Ciato. Nici unul din ei nu mai face astăzi gazetărie. Cei mai buni dintre ei, cei mai vrednici și mai apți a sta la cârma destinelor poporului pe care l'a cunoscut și pe care l'a crescu pentru zilele de măreție ale unirii noastre, s'au retras modești din calea Dobreștilor cari năvăliau la praznicul de-a gata pregătit. Alții mai puțin demni s'au aranjat care și cum au putut.

E soarta noastră a tuturor celor devotați meseriei ingrate de gazetar.

In sufletul oamenilor acestora de muncă și sacrificii se petrecea o înfiorătoare tragedie. Conștiința valorii lor personale le impunea o rezervă care trebuia înțeleasă. Dar așteptând să fie chemați acolo unde trecutul lor îi îndreptățea să se găsească în ceasul cel mare al noilor prefaceri, gălăgioșii tuturor vremilor turburi, nesățioșii de măriri nemeritate și folosirii situațiilor cari pot înlesni avantaje fără nicio muncă, li-au luat locurile.

Printre aceștia câțiva și Aurel Ciato. Ani de zile Ciato a stat, cu zrisul lui pătrunzător și deschis, strajă neadormită ideii de naționalitate românească în Ardeal. Articolele dela „Lupta" și „Revista politică și literară", pe care a editat-o cu risipa proprie sale averi, sînt dovada unui spirit luminat și a unui patriotism înălțător. Niciuna din multele mijloace de opresiune ale neînduratei stăpâniri maghiare nu i-au putut amuți glasul; nă vala Docreștilor a făcut-o. Epoca mănoasă a Consiliului Dirigent a ridicat la suprafața vieții noastre oameni cari, dacă nu învățau atuncia românește, erau străini cu totul trecutului nostru de lupte și jertfe; iar oameni ca Aurel Ciato au rămas în umbră, așa cum au trăit, modești și obscuri sa lahori ai culturei naționale românești.

Înțelegem toată suferința înăbușită care a dus pe acest vrednic purtător de cuvânt al Ardealului de altădată, la scormonirea trecutului de glorioasă satisfacție intimă. Paginile strânse în volumul de „Scrieri politice" îți aduc liniștea datoriei împlinite până la capăt. Idealismul activității sale trecute stă acolo întreg și nepălat, ca o mângâiere supremă, și singura reală. Și alături de idealismul acesta, pe care realitatea crâncenă a politicianismului de toate zilele a avut grijă să-l înlăture din calea sa, figura aprigă a dlui Ciato apare superbă, triumfătoare.

E triumful ideii!

D. I. C.

Conferința dela Lausanne

— Lucrările de până acum —

Deși pare că frontul unic al aliaților împotriva tendințelor kemaliste ar fi fost sdruncinat în ultimul moment din cauza atitudinei Italiei, la ale cărei revendicațiuni cel puțin până acum Franța și Anglia nu se arată dispuse a ceda, totuși din primele lucrări ale conferinței de la Lausanne se constată o voință fermă din partea marilor puteri de a nu admite Turciei nici o concesiune mai mult, peste cele hotărîte la Mudania.

Telegramele sosite ne arată însă tocmai contrarul. Guvernul din Angora, prin delegatul lui Izmet Pașa, încă din prima zi a conferinței nu numai că și-a sporit pretențiunile, dar depășind cu mult punctele armistițiului de la Mudania, el pretinde să se acorde Turciei granițele din 1913, cu teritoriile din dreapta Mariței. Iar în ceia ce privește Tracia occidentală primul delegat turc a cerut un plebiscit, aducând în sprijinul acestei realizări motive de ordin etnic pentru Tracia orientală.

Impotriva acestor cereri, primul s'a ridicat delegatul grec dl Venizelos, care a răspuns făcând istoricul intrării Greciei în războiul mondial, fără să fi fost stat agresor „ci numai pentru respectarea tratatului de alianță cu Serbia. Astăzi în interesul păcei Grecia a renunțat la Tracia orientală și la Smirna, făcând prin aceasta maximum de sacrificiu.

Dar în afară de aceste considerente expuse de dl Venizelos, Turcia nu mai poate reclama teritoriile din dreapta râului Marița, fiindcă la 1915 le-a cedat de bună voie Bulgariei. De altfel din punctul de vedere și economic Tracia occidentală interesează mai mult pe Grecia decât pe turci, din care cauză plebiscitul cerut ar fi un izvor de noui turburări în Balcani.

Punctului de vedere grecesc s'au raliat atât România, cât și Serbia, în care scop dnii Duca și Nincici au făcut declarațiuni precise în sensul că frontierele stabilite la Mudania dau satisfacție deplină Turciei.

In privința deziderateloi Bulgariei susținute cu atâta tărie de dl Stambulinskz, nu suntem în măsură să știm până la ce punct statele Micei Antante au promis sprijinul lor, totuși știrile sosite din Lausanne ne anunță că între România, Serbia și Grecia pe de o parte, iar Bulgaria de altă parte, ar fi intervenit un acord în baza căruia Mica Antanta se obligă să înlesnească Bulgariei cedarea postului Dedeagaci, precum și o zonă neutră propusă de România care să despartă Bulgaria de Turcia și care să fie luată din teritoriul turcesc.

In legătură cu aceasta Grecia se arată dispusă să primească internaționalizarea liniei ferate de pe dreapta râului Marița, care deschide debușeul la Dedeagaci. Vederile delegaților bulgari în această privință urmează a fi expuse în ședința de mâine a conferinței.

Inainte însă ca statele balcanice să-și spuie cuvântul lor definitiv în chestiunea revendicațiunilor turcești, o ultimă telegramă anunță că din inițiativa dlor Venizelos și Stambulinsky, reprezentanții români, jugoslavi, bulgari și greci se vor întruni spre a discuta această chestiune care interesează deopotrivă pe toate statele din Balcani. In cercurile diplomatice din Lausanne se atribuie o mare importanță acestei consfătuiri, nutrindu-se speranța că rezultatul ei va contribui mult la limpezirea crizei din orient.

Din cele expuse aici, se lămurește că toate statele interesate în rezolvirea problemei turcești și-au spus cuvântul în cadrele intereselor pe care ele le apără, numai singură Turcia de i i-s'a cerut în nenumărate rânduri punctul ei de vedere precis, totuși ea în mod sistematic tergiverzează lucrurile, solicitând mereu amânări în răspunsul pe care urmează să-l dea în urma unei întrevederi care a avut loc la Lausanne între dnii Poincaré, Lord Curzon și Mussolini, sunt hotărîți să procedeze energic și de comun acord asupra modalităților în care se vor lua măsurile de represiune împotriva Turciei, în caz când ea va ataca pe unul dintre alați sau ar nesocoti deciziunile conferinței.

Controlul învățământului particular

Ministerul instrucțiunii va exercita un riguros control asupra școilor particulare

Direcțiunea învățământului particular din ministerul instrucțiunii în dorința de a exercita un control mai sever asupra învățământului particular, invită școalele particulare ca cel mai târziu până la 1 Decembrie a. c. să înainteze ministerului: autorizația directorului școalei și autorizarea de funcționarea școalei.

Directorii școlilor vor mai trimite lămuriri asupra programelor și regulamentelor vizate și aprobate de minister, precum și asupra fie cărui fel de învățământ ce se predă în școale.

Se va mai înainta și tabloul personalului didactic și administrativ ce funcționează în acest an școlar.

Profesorii dela stat nu vor fi propuși de cât pentru acelea i materii ce predau în învățământul public, sau pentru care au calificarea prin examene de capacitate și specialitate de licență.

Odată că orariile cursului liber secundar, se va înainta și programul acelui curs.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Controlul vieței extra-școlare a elevilor

Este incontestabil că războiul a adus după sine o deslănțuire de patimi și de instincte rele, ce până la ei mocneau ascunse în sufletele multor de individi. Înainte societatea se alarmă de cea mai neînsemnată abatere și cel care uita într'un moment de răbdare, îndatoririle lui față de colectivitate era ținutit pe veci la stâlpul infamiei.

Acum se pare că societatea rămâne indiferentă în fața oricărui fel de imoralitate. Dacă n'ar veghia asupra siguranței noastre vigilența autorităților, întreaga viață omenească s'ar transforma într'o completă anarhie.

Și totuși această nu mai aduce acestor autorități, ajutorul ei atât de important pe vremuri. S'ar părea că ea a adoptat principiul spartan că numai cel care e prins asupra răului merită oprobriul public. Dimpotrivă ea aplaudă și socotește vrednic de laudă pe cel care știe să se strecoare printre paragrafele legei, — și-l socotește astfel cu atât mai mult, cu cât vina, care l-a pus față în față cu justiția este mai mare.

Sufletește deci, cași economicește, trecem printr'o perioadă anormală.

Și cum pe tărâmul economic toate mințile luminate și-au dat mâna să ne scape din greul impas în care ne găsim, se impune ca și pe terenul moral campania de regenerare să înceapă.

Căci dacă prin socotelli, cumințenie și prevedere se poate înlătura dezastrul material, dezastrul moral scapă mai ușor celui mai sever control. Sufletul omenesc este un domeniu atât de vast, atât de variat în accidentele lui, că și cel mai clar văzător, cu greu poate pătrunde înlăuntru-i. Și e știut de generații, că un năravu rău, odată încuibat în om, este cu neputință a mai fi înlăturat.

Așa că generația actuală cu greu poate fi supusă unei purificări radicale. Remediile ce s'au impus și se vor impune, vor avea desigur rezultatele lor mai mult sau mai puțin mulțumitoare și asupra ei. Dar niciunul nu va fi în stare să ducă înfăptuirea curățirei morale până la capăt.

Dar dacă lucrurile stau astfel cu generația actuală, în schimb generațiile ce vor veni trebuesc întâmpinate cu toată rigoarea controlului moral. Vorbind chiar de serile de cetățeni, care calcă îndată în urma pașilor noștri; vorbim de tineretul școlar care se pregătește să iasă mâine în lumina vieței.

Or acest tineret cu șapcă și cu număr reglementar, dădea foarte mult de gândit în ultima vreme. Foarte abundent pe la cinematografe, prin locurile de plimbare, prin sălile teatrelor ușoare, chiar și prin localurile de petrecere; în loc ca apariția lui să-ți procure acea mulțumire sufletească, pe care ți-o sugerează totdeauna tinerețea, îți umple sufletul de norul amărăciunei că îndreptarea societății e încă departe de realizare.

Zadarnic statul profesorilor se străduia sub toate formele, — dela cele mai blânde și mai părintești, la cele mai aspre, — rimi, care se îndrepta spre prăpastie. Zadarnic publicul intervenea adesea să aducă la ordine pe cei cari păreau că nu mai cunosc nici un frâu.

Pecingînea desfrâului se întindea tot mai mult în micile suflete, căci numărul îndrumătorilor era prea mic față de numărul imens al celor ce trebuiau îndrumați.

Necesitatea unei intervenții mai drastice se impunea tot mai mult. Și ceia ce trebuia, s'a făcut însfârșit.

Energicul ministru al instrucțiunei, a cerut ajutorul autorităților polițienești. Deasemenea a dispus că frequentarea spectacolelor să fie îngăduită numai cu permisiunea directorilor școlari; iar accesul prin localurile de petrecere și prin locurile de plimbare a fost interzis cu desăvârșire.

Fără îndoială, în afară de elevii recalcitranți și de părinții acestora mai slabi de înger, toți vor primi cu recunoștință noua măsură. Că forțel publice i se dă puterea de control asupra tinerețului școlar, nu e o asprime a autorității supreme a învățământului. Obiceiul acesta era și înnainte de războiu și prindea atât de bine!

Școlarii cuminți nu vor avea nimic de suferit depe urma acestei măsuri. Dimpotrivă, vor fi scăpați de cea rea periculoasă a celor, pentru care nu mai există îndreptare.

In felul acesta se va veni mult în ajutorul profesorilor pentru selecționarea elementului sănătos.

Cât pentru marele public, măsura nouă a d-lui ministru Angelescu nu poate avea alt efect decât transformarea unuia dintre cele mai puternice motive ale lui de îngrijorare, într'una din cele mai frumoase nădejdi.

Cetiți „Infrățirea"

File de calendar

Solemnități englezești

Am dinnainte o ilustrațiune dintr'un ziar francuzesc.

Regele englez, prințul de Galles, armată, popor în jurul unui impunător monument.

Deasupra ilustrației, indicația: „Ceremonia Comemorativă a armistițiului la Londra". Iar dedesupt: „o mulțime enormă, cum rare ori s'a văzut la Londra, a mers la Cenotaf, pentru a depune jerbe și coroane cu prilejul aniversărei armistițiului. La 10 și 45, regele a sosit în uniformă însoțit de prințul de Galles, încă șchiopătând pe urma unui accident de călărie — și de ducele de York.

Suveranul, prinții și miniștrii de față au depus flori la piciorul monumentului. La ora 11, în urma unei comenzi s'au ținut două minute de tăcere completă. După acea muzicile au intonat „Old Hundred".

Instantaneul ziarului francez a fost luat tocmai în momentul celor două minute de tăcere.

Cu toate că privelișteă îmi apărea printr'o fotografie, spun drept, am fost emoționat.

Mi-am amintit îndată de cea dintâi sărbătorire a armistițiului.

Atunci au fost mai multe minute de tăcere, îmi pare opt sau zece. Și ceremonia s'a petrecut pe toată suprafața Marei-Britanii.

La o oră anumită, în ziua aceea, în reaga activitate a țărei a fost oprită. Trenurile s'au oprit în câmp, vehiculele celelalte unde apucaseră să ajungă. Pe toată durata acestor minute mulțimea a stat descoperită și armatele au dat onorul. Instituții publice, private, publicul de pe străzi, însfârșit toți și toate au trebuit să respecte aceste clipe de tăcere și nemișcare.

Vă închipuiți imensul angrenaj al Angliei industriale, oprindu-se brusc, în onoarea celor căzuți pe câmpul războiului!

Mai impresionant decât orice muzică, decât ori ce discurs, decât orice rugăciune chiar.

Și desigur, cu mult mai pios. Nimic decât tăcerea deplină, profundă a morților.

Apoi deodată, când ultima secundă de reculegere a trecut, zornăitul fabricilor, sgomotul mulțimei, goana mașinilor pornind din nou greoaie, ciocotitoare, înverșunate.

Cetind am simțit toată emoția originalei ceremonii.

Cei cari au asistat, desigur, au simțit-o incomparabil mai intens, mai puternic. Au avut poate senzația desnodământului unei puternice tragedii. Senzație pe care o cauți, o plătești cu bani buni la cassa teatrului, ești satisfăcut că ai încercat o.

Și atunci te întrebi: oare cu cât senzația ce ți-o dă o solemnitate e mai puternică, cu atât te simți mai „achitat" de morții pe care i comemorezi la acea solemnitate? Sau: pentru ce se dă propoștă solemnităților în onoarea celor dispăruți pentru patrice; pentru respectul datorit acelora sau pentru producerea de emoții în sufletele supraviețuitorilor existenți?

Întrebarea asta însă poate fi întortochiată în mii de feluri. Ea s'ar putea preface deci și astfel: întru cât e atunci mai ploasă ceremonia aceasta engleză, decât ceremoniile similare dela noi cu muzici, defilări, recepții?

Foarte greu de răspuns. Și totuși, nu știu de ce dar mai aproape de modul cum ar trebui să fie o adevărată ceremonie în cinstea morților, mi se par aceste minute de tăcere, ale solemnităților engleze ti.

Nomo Filax.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Psichologia fascistului

Fascismul și-a realizat ambițiile în Italia. De acum îi rămâne să-și îndeplinească programul. Dar mișcarea a easta care și-a văzut atât de repede cucerit scopul, preocupă lumea străină. In marea revistă franceză „L'Illustration" e publicat un articol cu titlul de mai sus din care reproducem pasagiile caracteristice.

Pentru a cuceri în trei ani Italia, pentru a o face să treacă dela anarhie la ordine și pentru a ajunge la o revoluție fără răscoală, cum să spunem acolo, a trebuit ca fascismul să albă sufiete puțin comune și virile. Care este deci psichologia fascistă?

Fascistul este un patriot; dar nu unul din acei patrioți indolenți care nu-și scot convingerile decât în zilele de sărbătoare, naționali; fascistul este un patriot îndârjit. Sa voit să i se ia patria pentru a o distruge; acest lucru a stârnit durerea, mânia, furia lui și voința neînfrântă de a nu îngădui un atare atentat. El profesează cultul zeiței națiunei. Toate problemele el le privește în raport cu națiunea.

Mi-a adus aminte strigătul lui Mussolini când i-am spus că patriotismul italian este în decădere de rezistență: Nu patriotismul italian nu e nimic încă. Veți vedea unde îl voi duce eu!" Mi-a adus aminte atitudinea sa de luptător, cu corpul întins înainte, și străluci ea ochi or în fața-i smeadă, când a rostit aceste cuvinte.

Fascism fără curaj nu se poate. Când fasciștii și-au început acțiunea, ei erau unul contra o mie. această frumoasă îndrăzneală a intrat pentru totdeauna în psichologia lor. Ei și-au riscat viața pentru a'și impune voința și au căpătat astfel obișnuința de a'și socoti existența ca un lucru de nimic, obișnuință mai greu de urmat decât pare în teorie. Ea le-a adus multe foloase. Căci ei și-au dat seama în curând de stăpânirea pe care o pot exercita asupra mulțimei furioase câteva suflete hotărîte, și au adoptat atunci violența ca mijloc de acțiune. Ei își organizează domnia prin mijloacele cele mai expeditive. Dacă întâlnesc în drumul lor un inamic, ei nu încearcă să-l convingă, ci îl împiedică să facă rău, dacă e periculos îl nimicesc. Violența este temeiul legalității lor, voința lor este dreptul.

Dacă fascistul este democrat sau nu, e o întrebare pendinte. Fascismul a fost o reacțiune a micei burghezii care nu vola să plară; el a fost susținut până acum de burghezia bogat; burghezii alcătuesc cea mai bună parte din elementele sale. Prin doctrina sa, fascismul nu este, numai burghez, ci este aristocratic. Dar el își recrutează forțele din popor. El cunoaște puterea poporului și știe că nici un regim nu se poate menține fără consimțământul acestuia. Căci fascismul care socotește că mulțimea e făcută ca să se supună, este totuși cu inima plină de dragoste pentru popor; el este un burghez democrat sau un democrat burghez.

Pentru a înțelege psichologia fascisctului trebue să-ți amintești întreaga psichologie italiană: mai puțin uzată decât a altora, mai puțin lustruită prin frecare, mai vie în reacțiunile sale, mai violentă și mai dârză. Nu în zadar trupe fasciste au luat nume împrumutate dela legiunile romane. „principes" și „triarii": în sufletul mișcării este ceva din orgoliul roman, imperios și dominator. Spiritul de aventură, gustul pentru isprăvile războinice, obișnuința loviturilor prin surprindere, îl are dela faimoșii condotieri.

Fasciștii sunt nepoții luptătorilor „Risorgimentului", ai celor cari dela 1815 la 1870 au voit și au realizat independența Italiei: dela cămășile roșii ale Garibaldiților la cămășile negre ale fasciștilor diferența nu este așa de mare. Dar psichologia fasciștilor se explică mai cu seamă prin războiul recent. Pentru că foștii luptători n'au voit ca sângerosul lor efort să rămână zadarnic și n'au înțeles să li-se răpească rodul unei izbânzi cucerită cu atâta jertfă, ei s'au ridicat. Acea viață mai bună și mai frumoasă, făgăduită ca preț al suferințelor lor și pe care n'o vedem licărind în zorile păcii, regăsite în cele din urmă, ei n'au căutat-o într'un vis mesianic sfârșind prin mai multă mizerie și prin mai mult rău, ci în organizarea unei Italii mai puternice, mai prosperă, mai conștientă de valoarea ei. Nu toți fasciștii au făcut războiul dar tipul fascistului este fostul luptător de pe front.

Fasciștii sunt tineri; liceele italiene sunt pline de fasciști nerăbdători.

Chiar șefii mișcării sunt tineri, unii dintre ei foarte tineri. Insuși spiritul fascismului este tânăr; el are nerăbdarea, poftirile, credința și frumoasa convinge e a tinereții, care crede că deși lucrurile au mers rău până acum, totul se va îndrepta mâine în lume.

La toate acestea trebuie adăogată pasiunea panasului.

Fasciștii iubesc manifestațiile sgomotoase, uniformele senzaționale, culorile, steagurile și gesturile de paradă. Ei au deseori gesturi, atitudini și cuvinte de actori, îți amintesc câteodată scene de teatru. Numai că pustiile lor sunt încărcate și au chiar o tendință de a se slobozi singure; iar când piesa s'a sfârșit, morții nu se ridică pentru a saluta.

Psichologia aceasta se va nuanța ea prin prudență? Se va îmbogăți ea prin înțelepciune? Va fi ea oare atât de mlădioasă pentru a se modifica după nevoile vremii, acum când fasciștii sunt la putere Cum se cade unui partid de opoziție, ei au fost până acum nestatornici și neastâmpărați; le trebuie acum însă liniște și stabilitate.

Pare că șeful lor care între alte însușiri posedă și simțul foarte isteț al realității, a înțeles acest lucru. Dar mai e ceva: tânăra forță fascistă fiind astăzi fără rivală în regatul pe care l'a cucerit, va avea moderațiunea suficientă pentru a nu întrebuința în materie de politică externă, metodele cari i-au reușit în țară? Psichologia fascistă, atât de înfiăcărată și de neastâmpărată se va căzni ea să nu îmbrâncească psichologia vecinilor Italiei, a aliaților și a prietenilor ei?

Are ea conștiință de primejdia care s'ar naște voind să transforme în legi universale metodele sale particulare? Cine ar putea-o spune. Tot ce se poate face e să dorim acest lucru pentru a păstra pacea lumii.

Cronica politică

Șefia partidului național în urma fuziunei. Fuziunea partidului național cu takiștii s'a făcut prin adeziunea acestora la programul și la acțiunea partidului național. Șef al acestui, să-i zicem nou partid, a rămas tot dl Iuliu Maniu, al cărui nume a fost aclamat în adunarea tachistă din București. Dar se pare că entuziasmul cu care a fost primită șefia d-lui Iuliu Maniu, nu ehte atât de sincer, cum gândesc oamenii partidului național. Printre fruntașii fostului partid al lui Tache Ionescu se găsesc unii cari râvnesc la titlul d-lui Maniu. Sunt adică ambițiuni cari se simt împiedicate în drumul lor prin proclamarea ca șef al d-lui Maniu. Competițiunile pentru șefie care au încercat atât de stăruilor pe vremuri partidul conservator, se vor ridica din nou acum în urma fuziunei tachiștilor cu partidul național.

Ziarul „Lupta" ale cărui legături cu oamenii fostului partid conservator democrat le cunoaștem cu toții, pare că știe ceva în privința ambițiunilor de șefi ale unora dintre tachiști.

Căci iată cum își încheia „Lupta" un articol în care salută această fuziune:

„Competițiunile pentru șefie vor dispare, nu numai fiindcă în Iuliu Maniu Partidul Național are un conducător înconjurat de respectul și dragostea tuturor membrilor săi, dar și fiindcă concepția lui Iuliu Maniu asupra conducerei unui partid este aceia a unui occidental.

Nu odată membrii Partidului Național l-au auzit spunându-le:

— Nu cunosc șefi politici pe viață. Când voiu greși, dați-mă deci la o parte, vie altul să conducă partidul la isbândă și eu voiu sta la dreapta lui, ajutându-l.

Este în aceste rânduri un avertisment pentru dl Maniu. Căci ținând să arate tocmai în momentul fuziunei care ar fi concepția despre șefie a dlui Maniu, „Lupta" își ea dreptul să prevină pe dl Maniu că poate fi foarte ușor dat jos de unde a fost pus. Avertismentul este foarte limpede.

El dovedește că printre foștii tovarăși politici ai lui Take Ionescu sunt unii cari râvnesc locul dlui Maniu. Nu va surprinde deci pe nimeni când va începe spectacolul luptelor pentru șefia partidului național.

Partidul national-liberal in Ardeal

Congresul organizației din Solnoc-Dobâca. Cuvântarea dlui gen. Moșoiu

In ziua de 17 Noembrie a avut loc la Dej o impunătoare adunare populară cu prilejul congresului organizației partidului liberal din județul Solnoc-Dobâca.

Lume foarte multă a luat parte la această întrunire care a dovedit trainica legătură dintre partidul liberal și Ardeal. Sosirea dlui general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a fost salutată cu aplauze puternice și însuflețire.

Congresul se deschide sub președinția venerabilului protopop Herman din Lăpușul care ia cel dintâiu cuvântul. Au vorbit apoi dnii Teodor Mihaly, senator al Clujului și dl colonel Negulescu, deputat de Bihor.

Cuvântarea d-lui general Moșoiu

D. general Moșoiu Traian, ministrul comunicațiilor, într'o admirabilă cuvântare mulțumește antevorbitorului și apoi face un expozeu al tuturor actelor pozitive și reale, înfăptuite de actualul guvern, în scurtul timp de 10 luni de guvernare.

Arată apoi munca titanică depusă de actualul guvern, pentru întocmirea numeroaselor legi democratice și umane, în care s'au concretizat toate experiențele ultimelor progrese și necesități sociale, rezultate după războiul mondial. Face o analiză profundă și trece în revistă toate legile ce se vor depune în Parlament (Constituție, legile fiscale bugetare culturale, economice, etc.) arătând și avantajele ce se vor realiza din introducerea lor, din punct de vedere cultural, național și economic, pentru țară, neam, populația de la țară și muncitorime.

Modul de a vorbi clar, convingător și probele aduse pentru concretizarea fiecărui lucru expus, au produs pe lângă îndelungate aplauze, cea mai puternică convingere în sufletul poporului și încrederea complectă în capacitatea actualului guvern.

Alegerea comitetului organizației

După încheerea cuvântărilor au fost aleși prin aclamații:

a) Domnul general TRAIAN MOȘOIU este proclamat cu un entusiasm nedescris ca președinte onorific al organizației naționl-liberale din județul Solnoc-Dobâca.

b) Domnul Protopop HERMAN din Lăpușul, ca președinte activ.

S'au trimis telegrame M. S. Regelui și d-lui Ion I. C. Brătianu.

După afirmațiunile oamenilor celor mai de seamă din Dej, măreața întrunire liberală, a pus pe gânduri pe naționaliști la a căror întrunire nu a fost decât câțiva partizani interesați, femei și copii curioși.

Banchetul

După întrunire, a urmat un mare banchet, dat de conducătorii partidului liberal în onoarea d-lui general Moșoiu, președintele onorific al organizației liberale.

Primul toast ținut a fost de d. ministru, care a toastat pentru M. S. Regele și Augusta familie.

Toastează apoi dl protopop Herman pentru d. Ion I. C. Brătianu, prim ministru și șeful partidului liberal. După aceea toastează d. Theodor Mihàly în sănătatea d lui general Moșoiu și în fine preotul Bot din Gherla, pentru d. Theodor Mihaly.

După banchet a urmat o consfătuire intimă între membrii delegației permanente, sub președinția d-lui general Moșoiu, în care după ce s'a examinat acțiunea partidului local, s'a întocmit un plan de muncă rodnică pentru viitor.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Valoarea fuziunei partidului național cu takiștii

Un eveniment politic: falimentul politicei regionaliste. Criza de stabilizare și peregrinările partidului național. Oligarhiile fuzionează. Cine sînt takiștii? Asociația decrepiților politici.

Ziarele partidului național și cele ale partidului democrat își dau toată osteneala să treacă în ochii opiniei publice, fuziunea celor două partide, drept un mare eveniment politic. Greutatea sarcinei constă în aceea că fuziunea partidului național cu partidul democrat este un eveniment, care nu este de loc „mare". Este un eveniment pentrucă dela acest moment partidul național intră pe făgașul politicei generale, renunțând la politica de învrăjbire regionalistă datorită căreia și-a atras oprobiul unanim al Ardealului; nu este „mare" pentrucă partidul democrat ca structură e tot ceea ce poate fi mai reacționar în politica românească, iar ca organizație e cantitate neglijabilă.

Intr'un precedent articol afirmam că partidul național „a ales până a cules". Intrat, după desființarea Consiliului Dirigent și căderea guvernului Vaida, în criza de desorientare, partidul național bate timp de doi ani la ușa tuturor partidelor și formațiunilor politice. Acolo unde s'a isbit dela început de o organizație politica superioară, încercările partidului național de a-și impune propramul insuficient, și mentalitatea îngustă, au căzut. E cazul încercărilor de apropiere fata de partidul liberal. Au urmat apoi tratative cu partidul poporului după o perioadă de vehemente injurii reciproce. Partidul national desorientat își căuta un punct de stabilizare și nu cerceta amicițiile dacă convin realităților politice sau călăuzelor programatice. Nu e de mirare deci că a trecut așa de ușor dela averescani, la marghilomaniști, dela aceștia la dl Iorga, dela Dl Iorga la țărăniști iar dela țărăniști la takiștii cu cari au fuzionat acum.

In lungile sale perigrinări partidul național s'a oprit mai mult timp la poarta partidului țărănist. Era o slăbiciune sau numai o manevră, nu se poate astăzi ști? Dar după o alianță pripită și o ceartă urîcioasă, relațiile de prietenie au dus până la acceptarea principiului țărănist al luptei de clasă. Naivii credeau într'o sigură fuziune a acestor două partide. Tratativele urmate însă au dus la complecta lor separare, așa de altfel precum era natural. Partidul național, partid de proaspătă oligarhie ardelenească nu putea să se adapteze politicei de extremă a țărăniștilor. Afinitatea care li-a ținut timp de 10 luni de aceeași parte a frontului politic, consta numai în demagogie. Dar și aici deosebirea de demagogie, una oligarhică și alta extremistă, nu putea să nu ducă la ruptura de acum câtva timp.

Rămas izolat, dușmănit cu toate partidele politice și lipsit de popularitate în Ardeal, partidul național s'a repezit cu desnădejde în brațele epavelor takiste. Dacă partidul progresist nu ar fi avut pe conștiință dubioasa atitudine de sub ocupație, desigur că fuziunea de azi ar fi fost făcută cu acest partid.

Alianța cu liberalii nu s'a putut realiza pentru-că organizația politică a acestui partid democratic, nu se putea lăsa înșelată de pseudo-democratismul partidului național; Dl Iorga deasemeni reprezenta o politică la înălțimea căreia partidul național nu putea ajunge; iar partidul poporului prea se apropia ca desorientare politică de partidul național pentru a ispiti la o fuziune.

Structura intimă a partidului național îl ducea în mod firesc către conservatorii vechiului regat, și fiindcă marghilomaniștii erau complect scoși din viața politică, firma proaspăt poleită după cerințele vremii a conservatorilor filipescani, cantacuzi-[illegible] vopsească din nou cu emblema partidului național. Partid oligarhic nu se putea apropia decât de oligarhia vechiului regat. Ciocoismul pe cari ziarele și oamenii partidului național l'a atacat atât de sgomotos, acolo se găsește în toată splendoarea lui. Vechi ciocoi conservatori pe care țărănimea vechiului regat i-a scos din uz și numai abilitățile lui Take Ionescu li-a mai salvat o aparență de viabilitate, aceștia sunt oamenii cu cari fuzionează astăzi partidul național. Latifundiarul reacționar Vaida nu putea sta decât în tovărășia „ciocoiului" și „fanariotului" Cantacuzino, Catargiu, Moruzzi, Xeni, Derussi, Dimitropol Lahovary.

Reacționari și reacționari — oligarhie și oligarhie, fuziunea ni se pare firească. Firma democratică nu a putut ascunde fondul de conservatorism reacționar al grupării takiste, după cum gălăgia demagogiei naționaliste nu a putut rezista tendințelor proaspetei oligarhii dela Cluj. Intre cele două partide fuzionate mai era ceva care le apropia: decrepitudinea lor politică. Scoși din viața politică de înțelepciunea populară, conservatorii takiști erau condamnați pieirei după moartea șefului lor; partidul național incapabil să se apropie de principiile democrației cinstite își consuma în Ardeal ultima fărâmă de popularitate. Unirea de astăzi nu înseamnă decât un ultim efort al oligarhiei politice românești.

A. R. Gus.

Partidul national in vechiul regat

— Cari sunt „regățenii" prieteni ai partidului național —

Pentru a-și apăra politica regionalistă și a dovedi că ea nu înstrăinează partidul național de restul țării, „Patria" pomenește foarte des numele unor oameni din vechiul regat cari și-au manifestat simpatiile pentru acțiunea politică a dlui Vaida și Maniu. Mai de mult, ziarul partidului național a publicat cu lux de amănunte o dare de seamă despre înjghebarea unei organizații a partidului național în nu știm care oraș din Cadrilater însoțind-o de un adevărat pomelnic. Intr'un număr recent „Patria" publică la loc de frunte scrisoarea dlui amiral Eustațiu „bărbat ale cărui preocupări pentru progresul obștesc este mai presus de orice bănuială" zice „Patria".

Pentru a lămuri opinia publică din Ardeal puțin inițiată în cunoașterea oamenilor din vechiul regat, vom coborâ puțin în trecutul politic al acestui domn amiral.

In 1918, îndată după armistițiu începuse a se organiza acea Ligă a Poporului, care avea să se transforme mai târziu în partidul poporului. „Indreptarea" de curând apărută publică foarte des articole semnate de dl amiral Eustațiu, sub forma de scrisori asemănătoare cu aceia publicată de „Patria".

In ele, domnul amiral risipea ditirambe înflăcărate la adresa generalului Averescu, pe care îl prezenta ca salvatorul țării, iar partidul său ca singura posibilitate pentru îndreptarea tuturor relelor și singura forță politică în stare să dea țării un regim de dreptate, de democrație și de cinste. Erau articolele unui om, care mărturisia o adorație superstițioasă pentru marile însușiri ale generalului Averescu.

Nu știm ce activitate a desfășurat mai târziu d-l amiral Eustațiu. Știm însă că a fost membru al partidului poporului și senator în timpul guvernării averescane.

Nemulțumit probabil cu locul care i s'a dat în partid, d-l amiral se găsește astăzi în căutarea unui alt partid, unde nădăjduește să-și creieze o situație desigur mai bună. Și atunci trimete o scrisoare „Patriei", în care reeditează ditirambele de pe vremuri, de data asta însă, la adresa partidului național, și nu se sfiește să înjure partidul poporului și guvernarea averescană, prin care își făcuse loc în politică. Și înjură fostul regim, desigur cu atâta violență, încât „Patria" se vede silită să ceară scuze autorului că nu poate publica un pasagiu din srisoare pentru a evita „Orice ar putea înăspri raporturile dintre partidele din opoziție."

Acesta este trecutul politic al d-lui amiral Eustațiu și din acest trecut se poate vedea și cine este omul.

Iată oamenii din vechiul regat cu ale căror adeziuni, partidul național încearcă să-și acopere regionalismul și politica sa de ură.

INFORMAȚII

Deciziunea cu privire la înființarea secțiunei pedagogice pentru învățători, fiind redactată, a fost supusă aprobării consiliului permanent.

*

Dl D. Molnar a fost numit agronomul școalei normale de băeți din Sătmar.

*

In interesul organizării bisericii noastre din America ministerul cultelor a dispus trimiterea a 8 preoți misionari.

Acești preoți vor pleca în America probabil, în primăvară.

*

Prin intervenția inspectoratului muncii din Timișoara, s'a încheiat un contract colectiv de muncă între muncitorii și patronii fabricei de uleiuri agricole „Milosevici Dusa" din Rusca Montană.

*

„Monitorul Oficial" a promulgat legea pentru extinderea aplicării legii învățământului secundar și superior și la universitățile din Cernăuți și Cluj și modificarea art. 83 din aceeași lege.

*

Greva dela fabrica de ghete „Germol" din Sătmar a încetat.

In urma tratativelor de împăciuire părțile au căzut de acord și au încheiat un contract colectiv de muncă. Lucrul a fost reluat imediat.

*

La 15 Noembrie s'au schimbat între România și Polonia ratificările convenției comerciale româno-polonă.

La 1 Decembrie a. c., va intra în vigoare executarea convenției conform stipulațiilor din tratat.

Oficiile noastre vamale au fost înștiințate despre aceasta de către ministerul nostru de finanțe.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

*

„Restaurantul Orașului" din str. Regina Maria 16 anunță onorata sa clientelă că ține deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde și reci precum și în permanență ciorbă de fasole.

Beuturi alese.

Orchestra rangul I.

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința tuturor învățătorilor și învățătoarelor din întreaga țară, că nu revine sub nici un motiv, asupra delegărilor făcute.

*

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința profesorilor de științe naturale dela școlile normale din întreaga țară, că se bucură de aceleași situațiile ca cei dela licee, având catedrele de 14 ore, plătindu-se în plus o oră, — ca oră de laborator.

*

D. Ion Minulescu, cunoscutul scriitor, a fost numit pe ziua de 22 Noembrie, director general al artelor, în locul d-lui V. Cioflec demisionat.

*

Căile ferate din Budapesta din cauza lipsei de combustibil au sistat circulația trenurilor de persoane 513 și 514 care aveau legătură cu trenurile noastre de persoane 129 și 130 între Oradea-Mare-Episcopia Bihorului.

*

Ministerul instrucțiunii a cerut tuturor directorilor de școli normale din țară, să înainteze acestui departament o schiță de plan a terenurilor cu care au fost împroprietăriți în vederea noilor clădiri ce trebuesc începute în primăvară, la aceste școli.

*

Guvernul a luat măsuri ca reprezentanții României în străinătate să fie ținuți la curent, cât mai des posibil, cu mișcarea noastră economică.

S'a dat institutului economic român sarcina de a strânge toate datele necesare și a le comunica la timp reprezentanților noștri în străinătate.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — printul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

*

Dr. Ioan Voicu mamoș la gynecolog, fost asistent la Clinică, consultă zilnic între oarele 2—5 p. m. în Str. Nicolae Iorga 23, Cluj.

*

Copiare de acte la mașina de scris română, ungară, germană, franceză; lecțiuni de stenografie germană, lecțiuni de scris la mașină. Schachmann str. Memorandului 26. 2398

*

Toți tinerii cari au vârsta dela 18 până la 24 ani împliniți precum și acei ce fac parte din contig. 1923, cari ar dori să urmeze școala de pilotaj în aviație, să se prezinte la Cercul de recrutare, Cluj, în orice zi pentru a li se da relații în ceea ce privește întocmirea actelor necesare și a li-se arăta totodată avantajele speciale ce vor avea acei ce vor urma asemenea școală.

CIORAPII Lloyd 147 1890

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Ministerul de finanțe informează că în privința coroanelor neștampilate, depuse la minister chestiunea nu se poate soluționa decât atunci când se va termina predarea de către banca austro-ungară pe lângă restul de 46 milioane coroane aur, necesare acoperirei coroanelor ștampilate și cari au fost schimbate și o sumă echivalentă pentru coroanele neștampilate.

In cazul când comisia de lichidare dela Viena, nu va mai plăti în coroane aur echivalentul coroanelor neștampilate, atunci nici Statul român nu poate face schimbul acestor coroane.

*

Ca primă măsură pentru controlul elevilor de școală, ministerul instrucțiunii a trimis tuturor școlilor secundare o circulară prin care le face cunoscut că portul uniformei devine obligator.

Ministerul instrucțiunii ținând seamă de greutățile materiale ale părinților tolerează pentru anul acesta port rea hainelor civile cu obligațiunea ca atunci când ele se vor uzasă să fie înlocuite cu uniforme.

Deasemeni ministerul, admite ca uniforma să fie facută din orice culoare, cu condițiunea de a fi confecționată în forma uniformei și a purta pe ambele coțuri ale gulerului la haină și manta inițialele școalei și numărul de ordine al elev lui cusute pe petițiile culori distincte a școalei.

Purtarea uniformei va fi obligatorie atât în școală cât și în afară de școală în tot timpul anului școlar cât și vacanțele.

*

Reprezentanții artistice

se dau în fiecare Miercuri și zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Prețuri obișnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă și Luni seara dela ora 1—12

*

Avizăm pe membrii Uniunei industriale a Hotelierelor restaurantorilor și cârciumarilor, că au sosit statutele aprobate de on. minister Biuroul și-a început activitatea în St. Regina Maria 38 etaj I (dreapta) Secretariatul.

Nici când și nicăirea

nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

Revista presei maghiare

Fuziunea democraților cu naționaliștii

Dl C. Bucșan și fuziunea. Un interview acordat lui „Keleti Ujság"

Ecoul stârnit de fuziune în cercurile politice, l-a îndemnat pe confratele „Keleti Ujság" din localitate, să ceară în chestiunea aceasta părerea partidului poporului, care, prin oficiosul „Indreptarea", s'a mărginit să înregistreze faptul fără a-i adăoga vre-un comentar. Dl Coriolan Bucșan, unul dintre fruntașii averescani din Ardeal, fost director general la internele din Cluj, fiind întrebat de confratele maghiar în chestiunea aceasta, a făcut declarațiile de mai jos, care precizează atitudinea partidului poporului față de noul partid național:

— După părerea mea, a spus dsa, exagerează aceia, cari atribue acestei fuziuni o importanță mare. Nu s'a întâmplat de fapt decât accea, că partidul național, trâmbițătorul politicei democrate, a fuzionat nici măcar cu un partid ci cu o fracțiune reacționară. Partidul takist își pierduse cu totul importanța în momentul când l'a pierdut pe Take Ionescu.

Nici chiar când trăia Take, fracțiunea grupată în jurul lui Take Ionescu nu putea fi privită ca un partid. Sunt niște oameni politic invalizi, cu care nici un partid nu se poate întări.

Vorbind apoi despre partidul național român, d. Bucșan a remarcat: „Un partid provincial, care nu formează nici o zecime a țării, nu poate avea nici o speranță de a veni la cârmă."

„Ni i dacă, cu multă bunăvoință am considera fuziunea cu partidul takist ca o întărire de cinci la sută, partidul unit nu poate fi privit nici în acest caz ca unul cu de rădăcini atât de puternice în România, încât să-și poată fixa piciorul în politica României. Doar partea cea mai mare a takiștilor fuzionați nici nu sunt români de origini, ci sunt o reminiscență a arendașilor greci de demult: nu e nici unul dintre ei intelectual, nu reprezintă nici o clasă țărănistă, nici una birocrată, nici mercantilă, pe cine din țară reprezintă dar fracțiunea aceasta?

In continuare, fostul director general a vorbit despre eșecul tratativelor dintre partidul poporului și partidul național, tratative care au fost rupte din cauza pretențiunii naționaliștilor de a li se da mână liberă în Ardeal.

„Ardealul colonie de hiloți"

Am crede, că aceste cuvinte sunt ale confratelui „Patria", sau că au fost rostite la o adunare studențească de domnul Vaida. Le spune însă confratele maghiar „Ellenz k". E-atâta asemănare între cei doi confrați, între „Patria" — națională, române și între organul propagandei budapestane!

Articolul lui „Ellenz k" din care spicuim cuvintele din fruntea acestor rânduri se ocupă, ca și domnul Vaida și ca și „Patria", de impozitele Ardealului. Această provincie bogată, civilizată, e o colonie de hiloți, pe care o stoarce vechiul regat și care trebue să piară pentru a întreținea vechiul regat și celelalte provincii ale statului român. Așa ne spune confratele maghiar și se întemeiază pe declarațiile demagogice ale dlui Vaida, după care Ardealul suportă impozite mai grele decât vechiul regat.

Ca o ilustrare a înaintării pe terenul economic a acestei provincii, „Ellenzék" citează dintr'o statistică date, după care unele ramuri industriale sunt mai înaintate în Ardeal decât în vechiul regat. Bunăoară industria ceramică.

Demagogia atât a lui „Ellenzék", cât și a naționaliștilor care-au inspirat, se constată mai învederat tocmai din această reproducere a statisticei industriale a Ardealului. Pentrucă, dacă unele branșe industriale din Ardeal sunt mai înaintate decât cele din vechiul regat, este natural, să suporte sarcini mai grele față de tezaurul public.

Constatăm din aceasta o absolută rea credință, degenerată până la antipatriotism. De dragul favorizării industriei streine din Ardeal, dl Vaida, „Patria" și „Ellenzék" au ajuns să nu se rușineze de a numi Ardealul „o colonie de hiloți", o provincie care se jertfește pentru vechiul regat, pentru parazitarul regat, ale cărui impozite însă nu sunt niciodată probate cu cifre, din prudența — firește — de a nu se lovi singuri.

O arenă sportivă la Arad

Simțindu-se necesitatea unui teren sportiv modern la Arad, d. colonel Sâmboteanu, comandantul regimentului 14 călărași a luat inițiativa creerei unui astfel de teren.

Terenul va fi făcut în curtea cazărmei regimentului și va fi gata la primăvară. Va avea o lungime de 100 metri și o lărgime de 200 de metri și se va compune: dintr'un teren de football (60—120), un teren de alergări bătut cu zgură cu o linie dreaptă de 130 metri; terenuri pentru sărituri și aruncări de greutăți; de asemenea două terenuri pentru lawn tenis, pentru joc de popice și un bazin pentru înnot.

Stadionul acesta va fi complect amenajat la primăvară când se va face și inaugurarea cu o deosebită solemnitate.

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Consiliul de miniștri de ieri

Eri seară a avut loc un consiliu de miniștri în care s'a discutat textul mesagiului pe care îl va citi regele cu ocazia deschiderei parlamentului, care va avea loc la 28 Noemvrie a. c. Mesagiul regal se ocupă cu Incoronarea și cu situația politică externă, accentuând că armata română este bine pregătită pentru orice eventualitate. Mesagiul se ocupă deasemenea și cu reforma constituțională și cu reforma legilor financiare.

După citirea și acceptarea mesajului regal, ministrul de finanțe d. Vintilă Brătianu a supus consiliului de miniștri noile proiecte financiare pe care consiliul le-a acceptat în întregime.

*

Dnii miniștrii Constantinescu și Mârzescu au plecat eri la Iași pentru a participa la deschiderea expoziției agronomice.

Ciocnire de trenuri.

In stația Dumbrava Roșie a avut loc o ciocnire între două trenuri de marfă cu care ocazie au fost complect sfărâmate ambele locomotivoe și patru vagoane. Victime omenești nu sunt.

Externe

Dela conferința dela Lausanne

America nu participă la lucrări

Lausanne. — Șeful delegației americane a declarat că nu va participa — nici măcar în mod consultativ — la deliberările conferinței.

Ce cer delegații ruși

Lausanne. — Delegații rusi au cerut conferinței în mod hotărâtor, să fie invitați la toate consfătuirile ce se vor ține cu ocazia acestei conferințe.

Salonicul la dispoziția Serbiei

Atena. — Consiliul de miniștri de eri a ratificat convențiunea încheiată în anul 1915 cu Serbia. Se știe că conform acestei convențiuni, Grecia s'a obligat să puie Serbiei la dispoziție portul Salonic împreună cu întreaga zona aparținătoare acestui port.

Executarea șefului răsculaților irlandezi

Dublin. — Eri a avut loc executarea conducătorului răsculaților din Irlanda Eskine Sbilders.

Sonnino pe moarte

Roma. — Fostul primministru Sonnino se află pe patul de moarte, fiind lovit de apoplexie.

Regele bulgariei jefuit

Sofia. — Regele Boris cu ocaziunea unei călătorii cu automobilul a fost atacat de hoți și jefuit,

Stabilirea granițel polono-ruse

Varșovia. — Ultimele știri sosite dtn Riga arată că delegații poloni și ruși care s'au întrunit acolo pentru a discuta diversele chestiuni rămase în litigiu între aceste două State și-au terminat lucrările în mod satisfăcător. Aranjamentul survenit între Rusia și Polonia în privința stabilirei granitei comune a arătat că granița are o extindere de 1492 km.

Statele balcanice și revendicările Turcilor

Lausanne. — Dnii Venizelos, Stambulinsky, Nincici și Duca se vor întruni astaseară pentru fixarea atitudinei față de revendicările Turciei în chestia Traciei occidentale. Această întrunire este considerată ca foarte importantă.

Când se va deschide conferința financiară?

Paris. — Conferința dela Bruxelles se va deschide probabil la 16 Decembrie a. c.

In ajunul deschiderei conferinței de dezarmare. Delegații Poloniei

Varșovia. — Se anunță în mod oficial, că delegații Poloniei desemnați pentru conferința de desarmare, care se va deschide în curând la Moscova, vor pleca Luni la conferință. Delegații Poloniei sunt d-nii Radzevil și principele Lukasiewietz.

Călătoria lui Clemenceau

Waschingthon. — D. Clemenceau în călătoria d sale spre America a sosit la Boston, unde populația și autoritățile locale i-au făcut o primire entuziastă.

RAGLAN,

costume pentru domnii și băeți

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

O aniversare și un gând frumos

Societatea studenților români din Viena „România Jună" înființată în 1871 prin stăruința lui M. Eminescu și entuziasmul pentru cultura națională a lui Titu Maiorescu, Vasile Alexandri și continuată în decursul timpului prin activitatea inimoasă și idealistă a celor mai de seamă bărbați ai neamului nostru, își serbează anul acesta semicentenarul existenței sale.

In toate orașele principale ale țării — prin preajma sărbătorilor Crăciunului — vor avea loc festivaluri comemorative, ce vor lua caracterul unor adevărate sărbători naționale, fiind în acelaș timp un prilej binevenit pentru aducerea unui prinos de veneratie memoriei foștilor membri ai societății, cari toți au binemeritat prin faptele lor recunoștința noastră.

Dar aniversarea semicentenarului „României June" aduce un gând frumos, un ideal tineresc ce promite să repare o nedreptate ce s'a făcut amintirei lui Mihail Eminescu. Venitul rezultat din serbări și din vânzarea almanachului festiv pe care societatea îl editează cu prilejul acestor serbări și care va reuni în paginile sale numele celor mai de frunte scriitori în frunte cu M. Sa Regina, tot acest venit societatea l-a destinat pentru fondul ridicării unui monument lui M. Eminescu în Clujul românesc și astăzi focar de cultură națională.

Intrevederea dintre d nii Mussolini și Duca

Lausanne. — Ministrul nostru de externe d-l Duca s'a întrunit eri seară cu premierul Italiei Mussolini, discutând împreună chestia Adriaticei și a Macedoniei.

Grecia mobilizează

Atena, 23 — In cercurile militare, se spune că guvernul va rechema sub drapel contingentele cele mai noui carl au fost de curând demobilizate și va mobiliza pe toți refugiații din Asia. Familiile acestora din urmă vor forma colonii puse sub ingrijirea statului pentru ca cei ce se găsesc sub arme să nu fie preocupați de soarta lor.

Bela Kun în Rusia

Paris. — Știri din Moscova anunță că Bela Kun a fost numit președinte al secțiunei ungurești a Internaționalei a III-a.

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Cel mai frumos

se vopsește și curățâ chimic

blănurile de vulpe, blănurile și ori ce fel de Stofe

CRISTALY Cluj

Telefon No. 500

Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Grădina lui Dumnezeu

Un politician din București, dintre cei fuzionați cu partidul național, își exprima deunăzi satisfacția prin ziarul său, că a început să ningă în întreaga țară, întrerupând pretutindeni muncile agricole.

Nu vă vine să credeți desigur. Ii dăm deci cuvântul. Iată-l sfârșitul articolului, cu text pe două coloane și scris cu literă mare, a și când cine știe ce bucurie națională ar fi avut de anunțat:

România trăește nu numai cu mineiuna politică ci și cu minciuna economică.

Am ajuns să dorim din suflet catastrofa, pentru ca guvernanții noștri să intre în domeniul realităților.

Când primul vapor de grâu din Argentina va fi descărcat la Constanța, atunci poate că economiștii noștrii vor deschide ochii.

De aceea așteptăm cu nerăbdare acel moment. Cu cât el va veni mai iute, cu atât țara va fi mai fericită.

Dă Doamne, să fie recolta din 1923 cât mai proastă, pentru a ne salva.

Să trăiască zăpada!"

Iată dar actualul guvern învinuit și de căderea zăpezii.

Și iată cum cineva, care până acum trecea ca un om în toate mințile, poate afirma că numai o recoltă proastă ne poate salva!

N'ai cam nimerit-o bine cu descălecatul, domnule Manlu.

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brățară

— în argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fină.**

Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** nelntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ca este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate. pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Loyd 1863 1722

Expoziția din Londra din 1924

Participare adominionurilor

Atât Canada cât și Newfeunland s'au hotărât să participe pe o scară întinsă la expoziția imperiului britanic ce se va ține lângă Londra în anul 1924.

Recunoscând valoarea acestei expoziții pentru industria și comerțul ei Canada a hotărât să ceară un teren de 150,000 metri pătrați unde va ridica clădirile cari vor conține cele expuse de ea.

Pe lângă aceasta Dominionul Canada va mai cere un alt teren pe care va construi pavilioane splendide unde va depune articole referitoare la agricultura și comerțul său.

Un spațiu tot atât de mare este cerut și de guvernul australian. Toate dominionurile trans-oceanice vor sprijini financiar expoziția.

Pe lângă aceasta toate marile firme industriale din Regatul Unit se întrec să ceară locuri pentru a expune.

Programul deschiderei Corpurilor Legiuitoare

Adunările naționale constituante au fost convocate, în sesiune ordinară, pentru ziua de 28 Noembrie.

Iată și programul deschiderii acestei sesiuni:

*

Marți, 28 cor., ora 11 dim., se va celebra un Te-deum la Mitropolie în prezența d-lor miniștri; senatori și deputați; Înaltei Curți de casațiune; Înaltei Curți de conturi; Academiei Române; Consiliului administrativ permanent; Corpului profesoral universitar; Academiei de înalte studii comerciale și industriale; Comitetului Ateneului Român; Baroului advocaților; Consiliului superior tehnic; Curților, tribunalelor, președintelui comisiunii interimare a Capitalei cu vicepreședinții și membrii comisiunii, Camerei de comerț, autorităților militare și înalților funcționari ai statului.

*

La ora 11 și jum., Înaltele Corpuri și autorități se vor întruni în sala ședințelor și vor ocupa:

Corpul diplomatic, primele două tribune lit. A. și B. Înaltele Curți de Casațiune și de conturi tribuna lit. G.

Academia Română, Consiliul administrativ permanent, Corpul profesoral universitar, Academia de înalte studii comerciale și industriale, Comitetul Ateneului Român, Baroul avocaților, Consiliul superior tehnic, Curțile, tribunalele, precum și celelalte autorități, tribunele oficiale.

*

D-nii senatori și deputați vor ocupa băncile din fața Tronului.

*

Pornirea cortegiului regal dela Palat se va anunța prin 101 tunuri.

*

La ora 12, M. S. Regele însoțit de A. S. R. Principele Moștenitor va intra în sala ședințelor Adunării, precedat de ajutanții Săi și de Curtea regală.

M. S. Regele, înconjurat de miniștri va citi Mesajul de deschiderea sesiunii ordinare a Adunărilor naționale constituante

După plecarea M. S. Regelui Adunările naționale constituante vor proceda la lucrările lor.

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și lucrări.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Niculae Savut
Campeni

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Duma
Hidis

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rat Gheorghe
Hidis

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Popa Petru
Hidis

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Dragan
Str. Casianu 36
Cluj

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

◆

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorhelu jud. Bihor.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Jurnale de Modă:

Chic et Pratique 1922-23	30 L
Les Grandes Modes de Paris	66 „
Paris Elegant	66 „
La Coupe exquise et pratique	25 „
Rock-Album	35 „
Wiener Wäschemodelle	40 „
Manteaux et Costumes	25 „
Grandios	10 „
Die Dame	15 „
Femina	40 „
Filet-Arbeiten	25 „
Weisstickerei	25 „
Klöbbe spitzen	25 „
Häckelarbeiten für Kinderkleidung	30 „
Die Konfektion	40 „
Modellführer mit grossem Schnittbogen	20 „
Herbst und Winter	15 „
Album pratique de la mode	72 „
Die neue te deutsche Mode	15 „
Kinder Mode	15 „
Filet-Arbeiten I—III.	25 „
Kreuzstich	30 „
Puppenkleidung	25 „
Leichte Buntstickereten	25 „
Klöppelspitzen II.	25 „
Häckelarbeiten II.	25 „
Platten Waschen	20 „
Vobachs Herbst u. Wintermod	15 „
Chic Parisien	60 „
Vobachs Wäschelbaum	15 „
Revoue de Modes	10 „
Excelsior	15 „
Paris Album	30 „
Paris Chapeau	40 „
Star	40 „
Record	10 „

+ porto

La
Librărie Lepage
Cluj. 1267

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayol, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.
Începere la ora 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Noutăți literare în ediții artistice:

Delavrancea: Paraziții	25 L
D. Zamfirescu Viața la Țară	30 „
H. Streizmann: Revizuiri	25 „
M. Sorbul: A doua tinerețe	25 „
Sandu-Aldea: Despre semănături	14 „
I. Enescu: Ingrășămintele	30 „
Stevens: Prin nupărăția furnicilor	22 „
Tharaud: Umbra Crucii	35 „
R. Leon: Iubirea iubirilor	35 „
: Din lirica Armeană	35 „
Calendarul Lumea Ilustrată	25 „
Holberg: Trei comedii	35 „
Maragal: Laude	30 „
B. Croce: Elemente de estetică	24
K. Kautski: Dela democrație	25
N. Petrescu: Fenomenele sociale	24
R. Ortiz: Renețterea la Florența	45

+ porto

se află la
Librărie Lepage Cluj.
Cereți catalog. 2393

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabiltatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Gâlgâș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cule.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastru mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Mare târg de Crăciun!
în magazinul de mode pentru femei al lui
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. etamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă englezească	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. pluș pentru mantale, lat de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195 „

◆

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Inainte de-a cumpăra cele necesare pe sărbătorile Crăciunului

priviţi magazia noastră abundantă în stofe pentru paltoane de iarnă şi vestminte bărbăteşti

Succesori Carol Scherer şi Fii

GROMEN & HERBERT

Fabrica de postav din Sibiu. CLUJ, Magazia lângă podul de fier de peste Someş Palatul Babos.

1 m. velur pentru palton de iarnă de coloare sur închis Lei 490

Mare asortiment de pături şi tapete. 2399

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DOMNIŞOARĂ ROMANCĂ cunoscând ori ce lucrări de birou, caută post. Merge şi în provincie. Adresa la adm. ziarului Infrăţirea sub D. P. A.

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE MOTO-CICLETĂ Str. Oţetului No. 8 (Ecetgyár-utca).

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardeienesc. Adresa Strada Regală No. 5 şantier 3.

Nr. 2 23 — 922.

Anunţi CONTABIL

Archivar, Dactilografa şi de Supraveghetori de vie sunt posturi la Regiunea I. Viticole Ceala Arad. 2400

Regiunea I. Viticole.

BIJUTERIA „SINGHER"

BUCUREŞTI, STR. CAROL No. 38.

Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate

Ludovic Ausländer

Cluj, Piaţa M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.
2378

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de prima calitate

Berea „Coroana"

e ştiut cea mai cunoscută şi bună.

Berea nutritoare „GLORIA", din maiţ dublu, e neîntrecută. 2374

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

In Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Fraţii Deutsch

casă internaţională de espediţiune.

Fondată în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piaţa Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAŞOV,	ORADEA-MARE,	ORŞOVA,	ARAD,
Purzengasse.	Str. Rákóczy 24.	Cheiul Dunări.	Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.

Expoziturî şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din Romănia. Corespondenţă română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanta Generală A.

Din BUCUREŞTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE MICHLIN**

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

DESBATERILE CONFERINȚEI DIN LAUSANNE

America intervine în politica europeană

Marele eveniment ce se anunță dela Conferința din Lausanne, este intervenția oficială a Statelor Unite ale Americei, în afacerile europene,

Din capul locului, ambasadorul Statelor Unite la Roma și ministrul lor la Berna, veniseră la Conferința din Lausanne numai ca observatori.

Dar în fața gravelor probleme ce se pun acolo și mai cu seamă în fața gravelor condițiuni în cari aceste probleme se pun, Statele-Unite nu s'au mai putut menține în atitudinea de espectativă și, după cum ne anunță o telegramă a reprezentantului nostru la conferință „au făcut cunoscut că nu vin numai ca observatoare, ci că înțeleg să participe efectiv la hotărîrile conferinței".

Pe lângă libertatea Strâmtorilor pe care o vor absolută, Statele-Unite înțeleg ca în orice caz capitulațiunile să fie menținute. Dat fiind că suprimarea lor formează unul din punctele asupra cărora kemaliștii s'au declarat mai intransigenți, putem lesne deduce ce urmări poate avea neașteptata intervenție efectivă a Americei.

Dată fiind însă forța ei, această intervenție însemnează în acelaș timp o întărire a curentului antiturc reprezentat până acum de Anglia și Italia și o garanție a păcei.

Telegramele oficiale sosite azi nu cuprind încă știrea reprezentantului nostru despre participarea efectivă și activă a Statelor Unite ale Americei la conferință dar sunt preocupate de atitudinea marei republici americane. Ele susțin chiar o teză care ni se pare neîntemeiată, spunând că America nu ar putea iscăli un ratat general cu guvernul din Angora, dat fiind că n'a fost niciodată în conflict cu el.

Teza aceasta nu se poate susține. In tratativele dela Lausanne, nu este vorba numai de elaborarea unui instrument care să pue capăt unui războiu, ci vorba de rezolvarea problemelor Orientale, de stabilirea unui nou statut pentru Turcia europeană și asiatică, de crearea unei stări de lucruri definitive în Orient. — și chestiunea Orientală a fost into deauna de ordin general și nu s'a rezolvat niciodată numai între beligeranți.

Ajunge să amintim Congresul din Berlin, care a adus de fapt la încheierea păcei după un războiu cu Turcia la care au participat numai Rusia și România și totuși la instrumentul diplomatic care a pus capăt acestui război nu au colaborat numai statele beligerante, ci și Anglia, Germania, Austro-Ungaria și Italia, pentru motivul binecuvântat că pacea aceasta rezolva probleme cari atingeau interese morale și materiale a'e tuturor statelor civilizate.

Statele Unite ale Americei pot deci foarte bine participa efectiv la tratativele dela Lausanne și semna tratatul de pace cu Turcia.

EVENIMENTELE DIN ORIENT

Cum a fugit Sultanul

— Sultanul a vrut să scape de judecata Angorei —

Apelul lui către musulmanii din India

Deși prevăzută, fuga sultanului a provocat în cercurile turce comentarii neplăcute. Nu se admite ca, califul să fi reclamat protecția creștinilor.

De două săptămâni totul anunța o plecare imminentă. In fiecare zi lăzi provenind dela palat erau îmbarcate. Femeile ex-suveranului, mai mulți demnitari din anturajul său erau gata de plecare. Când Mehmet a aflat că kemaliștii își propun să-l judece, s'a înspăimântat și a prevenit pe generalul Harrington că vrea să părăsească Constantinopolul cât mai curând.

Acum câteva zile, Sabribey, șeikul Islamului și Riza Tevfik bey, ministrul instrucțiunei publice al cabinetului Damad Ferid, au plecat în Indii sub protecția engleză ducând cu ei o scrisoare autografă a sultanului detronat, scrisoare care are cuprinsul următor:

Apelul ex-sultanului către Musulmanii din India

„Musulmani, sunt calif a 380 milioane musulmani; or, uitând principiile sfinte, diriguitorii actuali a opt milioane din coreligionarii voștri au adus atingere, pentru a satisface interesele lor personale, prestigiului musulman isgonindu-mă dela tronul strămoșilor mei Osmanlii și voind să-mi ridice demnitatea de calif:

„Pentru voi, Hinduși cari veți apăra suveranitatea mea de calif conform legilor, vă trimet pe șeic-ul-Islam și pe ministrul meu indicați de noi, reprezentat și umbră a Domnului pe pământ.

„Vă ordon să vă conformați, după legile șeicului, ordinelor ce le-au fost dictate de persoana mea.

„Califatul este în pericol și acest pericol trebue să vă îngrijească pentru lumea islamică".

Fuga

Sultanul și suita lui — care se compunea din șambelanul șef și din cinci alți membri din personal precum și din fiul său în vârstă de 10 ani — au fugit în două ambulanțe acoperite, la orele 8 dimineața. Fugarii erau foarte calmi. Din cauza ploilor mari, drumurile erau desfundate și călătoria a fost destul de lungă. Nu a avut loc nici un incident, însă toate măsurile fuseseră luate pentru a se preîntâmpina eventualitățile care s'ar fi putut produce.

Suveranul, înainte de a se îmbarca, a declarat că nu abdică.

: Citiți Infrățirea :

Dela Teatrul Național.

Sâmbătă 25 c., odată cu „VICLENIILE LUI SCAPIN" se va reprezenta și „CONUL LEONIDA FAȚĂ CU REACȚIUNEA" de I. L. Caragiale. Interpretarea a fost încredințată Dlor I. Stănescu-Papa, care va apare în CONUL LEONIDA și Virgil Vasilescu care are o creațiune plină de haz în COANA EFINITA.

Duminecă 26 c. în matineu se va juca „NEPOFTIUL" iar seara pentru a 3-a oră HAMLET.

Marți 28 Noembrie va avea loc premiera piesei „SANDA" a lui Al. S. Florescu, Această piesă este socotită drept capodopera Teatrului românesc modern. In rolul titular al piesei vor apare pe rând Dna Stanca Alexandrescu și Dra Sylvia Jipescu. In celelalte roluri Dna Gina Sandry-Bulandra, Dna Landry, Dra Miriam și Dnii N. Dimitriu, Mihăilescu-Brăila, P. Bulandra, Al. Ghiberticon.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul (a 107 ora. Reprezentație pentru tinerimea cu prețuri de tot reduse. Conferează: Dr. E. Kiss)

Sâmbătă seara: Mireasa din Hamburg (a 11 ora. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 44 B.)

Sâmbătă, orele 10; I (1: Nevasta lui barbă albastră) Premieră. Prețuri de premieră locurile abonenților se vor reținea până Luni la orele 12 din zi.

Duminecă, orele 3: (Fifi a 8 oră Prețuri reduse).

Duminecă seara: Copii de schimb (Operetă, cu distribuită nouă a rolurilor. Kolbay, Somogyi, Neméthi Abonament stere. Prețuride de premieră.)

Duminecă, orele 10 I (2; Nevasta lui barbă albastră) pentru a 2 oră. Prețuri de premieră).

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C.)

Luni, orele 10: Nevasta lui baroă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Sâmbătă: „Visul recrutului". O frumoasă dramă socială.
Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Sâmbătă: „Micul Gornist" Mare tragedie.
Duminecă: „Dinții tigrului" Mare dramă socială.

CINEMA URANIA

Sâmbătă: „Domn și servitor" Mare tragedie din viața bancherilor americani.
Duminecă: Dtto.

2356-8 **TUSA** bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, otitea în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.
Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități.
Le găsiți la drog. și farm.
Dep. central: **FARMACIA VOREL**, Piatra Neamț.

Totfelul de șepci
pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

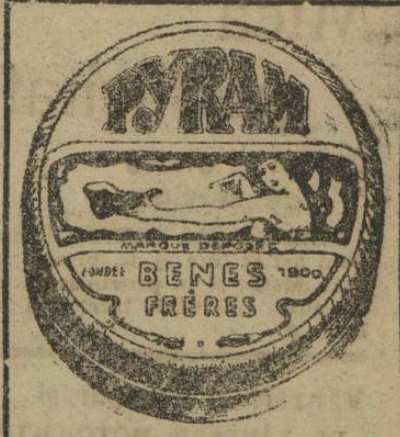

Cea mai fină crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 50, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.
Cluj, Piața Unirei 20.
Ad. telegr.: Mártonffyprém
Telefon 10-25.
Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri
Lloyd 898. 2025

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 669 8 pagini 1 LEU 8 pagini Miercuri 29 Noembrie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . LEI 180
„ 6 LUNI . . . . . „ 90
„ 3 „ . . . . . „ 45
„ 1 AN Pentru autorități „ 240

CIVILIZAȚIE ȘI PATRIOTISM

E fapt dovedit în nenumărate împrejurări că nu ne bucurăm de prea multe simpatii în streinătate. Prietenii și bunăvoință am întâmpinat adeseori de la oamenii cari și-au dat osteneală să ne cunoască în mai de aproape, dar aceștia, puțini la număr, nu ni au putut ajuta decât într'un cadru redus; publicul mare al țărilor cari prezidează la destinele omenirii ne e strein dacă nu câștigat vrăjmaș în tabăra celor cari depun toate sforțările pentru a ne denigra.

Aproape totdeauna decăteori fantoma acestei dureroase realități ne iese în cale ne mulțumim să acuzăm guvernele pentru insuficiența mijloacelor noastre în streinătate, și nu ne gândim că vina de căpetenie stă în lipsa noastră de demnitate națională a tuturor. Propaganda oficială va fi totdeauna insuficientă, atâta vreme cât colectivitatea românească nu va ajunge la conștiință că, oricari ar fi nemulțumirile noastre interne, un elementar simț de discreție și demnitate ne impune o conduită ireprosabilă în streinătate. E în sângele nostru ceva din rugina trecutului nostru istoric, ceva din microbul degradantelor moravuri când boerimea nemulțumită își căuta sprijin ambițioaselor râvne și nepotolitelor pofte la vecinii țărilor noastre, lacomi și ei la rândul lor de cât mai multă desbinare românească.

Politicianismul primitiv al boerimei rătăcite de altădată îl credeam înghițit de vitalitatea impetuoasă a poporului român, datorită căreia am răzbit atâtea greutăți până să ne vedem strânși la un loc, liberi și stăpâni pe pământul strămoșilor noștri. Dar tocmai în aceste vremuri de ultim efort spre o nouă și luminoasă viață națională, ni-a fost dat să asistăm la reînvierea tristelor moravuri ale unor vremuri de temporală decadență. Acuitatea luptelor politice, explicabilă până la un punct ca produs fatal al prefacerilor ce suferim, a dus câteva firi nechibzuite la transplantarea mizeriilor politicei noastre interne, dincolo de hotarele românismului. Campaniile unui partid politic cu trecut frumos au servit ungurilor ca sursă de propagandă antiromânească; comunicatele, protestele și atitudinile aceluiași partid au stârnit exuberante explozii de veselie la Budapesta, îndoială în cercurile prietene ale politicei europene, ostilitate în rândurile acelora cari nu puneau la îndoială minciunile șoptite viclean de misionarii vecinilor noștri din spre apus.

Pe deasupra tuturor calamităților, un om politic român de moralitate îndoelnică dar destul de îndrăzneț, plecat în America s'a dedat la cea mai meschină campanie de ponegrire a țării sale. E cazul cunoscutului demagog al politicei noastre interne, dl dr. Lupu, fruntaș al partidului țăranist. În fața actelor comise de acest om funest rămâi consternat. Pentru dnul Lupu România este o mocirlă oligarhică în care se bălăcesc în bunăvoie teroarea, ilegalitatea, hoția, omorul, insultura și sărăcia. Lumea americană stă și ascultă, ascultă și crede deși nu e de crezut ceea ce aude.

Ce rod poate să dea propaganda oficială, când alături de atacurile îndreptate contra noastră din toate părțile, ea are să lupte contra cariei naționale? Cum vom putea câștiga simpatia popoarelor apusene, când partide politice și oameni politici români îi dau toată osteneala să ni le înde arteze și pe cele câștigate din greu până acum?

Și alături de toată această incalificabilă stare de lucruri, exemplul civilizației ridicată solid pe piedestalul veacurilor trecute. Clemenceau la 81 de ani trecuți, trece și el Oceanul, Bătrânul străjer al Franței victorioase își simte țara la o grea răspântie. Caracatița germană doborîtă la 1918 își ridică amenințător labele; simpatiile din greu câștigate în Lumea Nouă stau gata să se lase ademenite de vicleniile plângătoare ale Germaniei care, dacă n'a învins cu brutalitatea, vrea să se eschiveze de la răspunderea războiului voit și îndelung pregătit. Și „Tigrul" își ia bătrânețea la spinare, și încovoiat de ani și griji sfinte, pornește să colinde târgurile Americei pentru a desmetici lumea și a salva Franța lui dragă, de pericol.

E frumos, e sguduitor de frumos! E cu atât mai frumos cu cât radicalistul Clemenceau nu s'a lăsat stăpânit de vrăjmășia ia care l'a stăpânit o viață întreagă față de politica naționalistului Poincaré. Radicalistul Clemenceau a rămas mainte de toate francez iar când Franța putea să fie ajutată de el, structura politică a partidului de la putere nu i-a putut sta stavilă.

Dnul L. pu se scuză că luptă acolo contra liberalilor; și-ar fi putut cineva închipui pe Clemenceau clamând contra oligarhiei naționaliste a lui Poincaré? Să ni se ierte necuviința acestei comparații, dar numai în nădejdea că măcar de rândul acesta vom înțelege admirabila lecție de civilizație și patriotism pe care ni-o oferă viața politică a bătrânei noastre surori apusene, am făcut-o.

D. I. C.

...ța dintre Cehoslovacia și Jugoslavia

— Clauzele tratatului de alianță —

Se știe că între Cehoslovacia și Iugoslavia s'a încheiat un tratat de alianță al cărui scop este menținerea păcii în Europa Centrală și prevenirea oricărei încercări din partea celor cari urmăresc distrugerea operei înfăptuită prin războiu.

Iată textul tratatului pe care îl publică oficiosul guvernului cehoslovac „Gazette de Praque".

Guvernele Republicei Cehoslovace și Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor, doritoare de a prelungi acordul încheiat între ele la 14 August 1920 și a-l completa prin noui stipulațiuni având ca scop:

a) întărirea și menținerea păcii;

b) consolidarea și amplificarea legăturilor politice și economice între cele două state, au acceptat de comun acord, articolele cari urmează.

In acest scop, au fost numiți ca plenipotențiari de către Președintele Republicei Cehoslovace:

Excelența Sa domnul doctor Eduard Beneș, președinte al Consiliului de miniștri și ministru de externe; de către Maiestatea Sa Regele Sârbilor, Croaților și Slovenilor, Excelența Sa domnul Nic. P. Pasici, președinte al Consiliului de miniștri, cari, după ce au făcut schimbul împuternicirilor de pline în bună și cuvenită formă, au convenit:

Articolul I.

Acordul încheiat între Republica Cehoslovacă și Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor la 14 August 1920 la Belgrad, este prelungit pentru aceiași durată ca și prezenta convențiune.

Articolul II.

Inaltele părți contractante iau act, pe de o parte, de tratatele politice și militare și de acordurile încheiate de către Republica Cehoslovacă cu România, Austria și Polonia, și, pe de altă parte, de acordurile similare încheiate de către Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor cu România și Italia.

Articolul III.

Inaltele părți contractante se vor strădui să aseze pe o bază soltdă toate relațiunile lor economice, financiare și acelea ale mijloacelor lor de transport și, în acest scop, să-și asigure reciproc colaborarea cea mai strânsă; pentru aceasta ele vor încheia aranjamente particulare, cu deosebire un tratat de comerț potrivit acestui scop.

Articolul IV.

Cele două înalte părți contractante se angajează a-și da, în general, sprijin politic și diplomatic în raporturile lor internaționale; în cazul în care ele și ar crede interesele lor comune amenințate, ele se angajează a conferi asupra măsurilor potrivite pentru salvgardarea lor.

Articolul V.

Autoritățile competente ale Republicei Cehoslovace și ale Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor se vor înțelege în vederea de a lua toate măsurile necesare aplicării prezentei convențiuni.

Articolul VI.

Prezenta convențiune trebuie să rămână în vigoare cinci ani din ziua schimbului instrumentelor de ratificare.

La expirarea acestor cinci ani, fiecare din înaltele părți contractante este liberă să denunțe prezenta convențiune, avizând însă cealaltă parte cu șase luni înainte.

Articolul VII.

Prezenta convențiune va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi schimbate cât mai curând posibil la Belgrad.

Articolul VIII.

Prezenta convențiune va fi comunicată Societății Națiunilor.

Drept care cei doi plenipotențiari au semnat prezenta convențiune și au pus pe ea pecețile lor.

Făcut în două exemplare la Marianske Lazne, la 31 August 1922.

SS. Dr. Eduard Beneș
SS. Nic. N. Pasici

Publicațiunea textului acestui tratat arată ceiace se știa mai de mult, dar ceiace unii se străduiau să nege: că alianța Cehoslovaciei cu Iugoslavia nu urmărește decât să asigure în noua Europă ordinea și pacea. Cele două state nu își propun altceva decât menținerea statului actual. Ele își garantează un concurs mutual numai în vederea, cum se spune înadins în preambul, „de a întări și de a menține pacea" atât de necesară desvoltării economice a celor două țări și a întregei Europe Centrale.

M. S. Regina la Iași

I-a fost dat bătrânei cetăți moldovenești să vadă într'una de când i s'au pus străvechile temelii, aceiași necurmată perindare de triști și de bucurii.

Veacuri dearândul Iașul tuturor răstriștilor și-al tuturor fericirilor naționale, și-a ascultat clopotele nenumărate vorbindu-i pe tonul straniu al înfiorătoarelor prevestiri sau cântându-i într'o armonioasă întrecere de sunete felurite, vestea isbăvitoare a isbânzei.

Nici măcar vremurile de astăzi nu i-au cruțat maiestoasa bătrânețe.

L'am văzut împovărat de grija istovitoare a bejăniei din urmă, a celei mai mari pe care a cunoscut-o. L'am văzut suportând-o par că resemnat, ca un bătrân cuminte, obișnuit cu nenorocirile.

Era ceva în atmosfera lui, prielnios, liniștitor, alinător. Clădirile străvechi părcau că-ți spun prin ochii calmi ai ferestrelor primitoare:

„Nu vă temeți, va trece și asta."

Și a trecut.

A fost un vis prea crunt, prea negru, prea teribil ca să nu ni-l reamintim cu toții cutremurându-ne, cei cari l'am trăit.

Il vedem aidoma, purtându-ne ca pe niște fantome ale durerei, pe ulițile întortochiate ale cetății mohorâte.

Jalea stăruea de pretutindeni și'n ceața iernei aceleia nesfârșite, la fiecare colț de stradă, părea că-ți apare înnainte vedenia cernită a moartei.

Apoi deodată se lumina: visurile negre dispăreau ca prin farmec, alungate de-o apariție albă, zimbitoare, cu ochii plini de încredere și de senătate.

Trecea Măria Sa Regina, să împartă muribunzilor și suferinzilor din spitale, mângâierea privirilor ei mângâitoare.

Dar zâna albă trecea și'n urmă-i se lăsa aceiași noapte groaznică, înfiorătoare, plină de vedenii...

Pare atât de mult de-atunci..

Acum Regina se reîntoarce iarăși în orașul în care a cunoscut deopotrivă cu norodul ei iubit și cele mai crunte suferințe, dar și cea mai mare fericire.

Clopotele cântă din nou, imnul marei bucurii.

Același cântec cu care odinioară primeau pe voevodul învingător, pe care-l petreceau la luptă cu trista lor binecuvântare.

Și la sunetul muzicei acesteia divine, revederea dintre domnitoare, care-l înseninase cu prezența ei în vremurile marei răstriști și între cetatea care o primea acum, din nou, în vestmânt de sărbătoare — ne spun cei cari au avut fericirea să vadă — a fost dintre cele mai mișcătoare.

Din ochii Reginei s'au desfăcut din nou șiragurile lacrămilor, dar acum în limpezimea lor se resfrângeau lumini de curcubee, luminile care în cununează cerul, după grozavele furtuni.

Cu mare bucurie a primit bătrâna cetate a Moldovei pe buna Regină. O bucurie spontană, sinceră, o bucurie care nu se va mai sfârși niciodată.

Căci niciodată nu o va mai întuneca o nouă răstriște; cu cea din urmă durere pe care a trăit-o acum cinci ani, bătrânul Iași a băut și cel din urmă strop al cupei de amărăciuni ce-i fusese predestinată.

Moartea scriitorului Beldiceanu

Zilele trecute s'a stins la ospiciul Pantelimon din Capitală cunoscutul nuvelist N. N. BELDICEANU.

Fiu al poetului N. Beldiceanu, încă de tânăr se dedică spinoasei cariere literare, făcând parte din inimoasa generație a „Sămănătorului".

La fel cu ceilalți scriitori români, neputând să trăiască din produsul operelor sale, fu nevoit să primească postul de secretar la inspectoratul secundar din ministerul instrucțiunii publice.

In timpul războiului făcu parte din redacția ziarului „România" care apărea la Iași.

După război fu însărcinat împreună cu Mihail Sadoveanu și Tudor Pamfile cu propaganda românească în Basarabia, unde dovedi multă pricepere și dragoste de muncă.

In ultimul timp se instalase în strada Zidurilor din Capitală unde întemeiase o fermă.

Din nefericire nu putu să se bucure mult timp de rodul muncei sale. Germenul nebuniei îl învinse și familia fu nevoită să-l interneze în sanatoriul Pantelimon, unde își sfârșise zilele în același chip cu câți-va ani înainte, neuitatul său tovarăș de luptă literară ILARIE CHENDI.

Moartea lui N. N. Beldiceanu urmă aproape imediat morții cugetului său. El lasă în urmă soția, — fiica ziaristului Ion Nădejde, — doi copii și o frumos prețuită carieră literară întreruptă brusc.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

O societate de cultură model

Activitatea extra-şcolară a elevilor liceului „Gh. Bariţiu"

La liceul „Gh. Bariţiu" din localitate — după trei ani abia de şcoală — ne place să vedem deja stabilindu-se anumite tradiţii în activitatea extra-şcolară a elevilor — semnul unei vieţi intelectuale mai intense, mai conştiente.

Majoritatea acestor tradiţii s'au născut în sânul societăţii de lectură a acestui liceu societate, care s'a înfiinţat încă din primul an de şcoală românească din Ardeal.

Inceputurile societăţii au fost — fireşte — cam şovăelnice. Nici nu puteau să fie altfel. Susţinute mai mult de elemente venite din vechiul regat, au isbutit însă, graţie acestora, să ajungă timpurile de faţă ce nu mai pot fi comparate cu cele trecute. La societatea de lectură a liceului „Gheorghe-Bariţiu" a început să se lucreze! Şi acesta nu e puţin lucru. Cine îşi dă seama de ce rol poate să joace o astfel de societate în desvoltarea intelectuală a elevilor de liceu va fi de aceiaşi părere.

Scopul societăţii de lectură — aşa cum a fost înţeles în liceul din Cluj şi cum ar şi trebui să fie înţeles în toate liceele — este acela de-a completa pe cât e cu putinţă cunoştinţele căpătate în orele de cursuri. E un scop de o vădită utilitate şi în acelaş timp frumos; dar mai presus de toate este un scop potrivit unei societăţi de lectură.

Toată lumea care a trecut prin băncile unui liceu poate să-şi dea seama de capacitatea sferei de cunoştinţe, de bagajul intelectual, cu care poţi scăpa pe portiţa bacalaureatului. E prea mic, prea redus! Şi dacă n'ai avut nici tragerea de inimă să mai citeşti câte o carte mai instructivă în orele libere, te vezi ajuns în pragul vieţii redus intelectualiceşte.

Golul acesta are menirea să-l umple societăţile de lectură ataşate mai, pe lângă fiecare liceu. Insă toată puterea lor depinde de modul cum ele lucrează. Decât şi ce lucrează, mai puţin; şi ne bucură foarte mult, că putem da de exemplu, în această privinţă, societatea de lectură a liceului „Gh. Bariţiu", al cărui profesor conducător punând multă osteneală şi mult — suflet în conducerea ei a isbutit să facă din societatea liceului nostru a doua şcoală a elevilor; — şcoală liberă, plăcută, unde lucrează toţi cu fruntea descreţită şi fără frica tradiţională a „secundei".

Rezultatele ce se obţin din munca depusă în societatea de lectură a liceului din localitate se pot bănui uşor cunoscând modul cum se lucrează:

Programul şedinţelor săptămânale cuprinde de obiceiu două sau trei lucrări originale; subiectele literare, cele mai multe de sinteză, cu caracter general, dau în linii mari scheletul anumitelor chestiuni ce se tratează. Şi ele sunt dintre cele mai folositoare; sunt cele ce-ţi arată, ce-ţi deschid calea spre o literatură judecată, cele ce-ţi lărgesc privirile.

De exemplu: se vorbeşte despre romanul românesc. Toţi cunosc câteva romane mai citite, toţi ar putea să lege două-trei fraze despre cutare sau cutare roman, însă până nu ai clar în minte firul istoric, cum s'a născut, cum a evoluat, punctele principale din istoria romanului nostru, nu o să poţi judeca serios şi din toate punctele de vedere singuraticul roman ce-l analizezi.

Lucrări din aceste generale, — foarte grele — s'au făcut destul de multe chiar în anul trecut şi acum doi ani.

Elemente selecţionate printre elevi — chiar puţine fiind — au lucrat îndeajuns unde a fost greu.

Altele mai slabe lucrează teme în proporţia puterilor lor. Subiectele în anul acesta au fost date de d-l prof. Rom. Demetrescu, conducătorul societăţii. Multe sunt puse la concurs cu premii în cărţi sau bani. Avem un motiv mai mult să credem că vor fi şi mai bine alese şi de ansamblu.

Lucrările ştiinţifice, cu caracter special de-obiceiu, sunt mai rostrânse. Sunt luate din domeniul ştiinţific atrăgător.

Câte o declamaţie sau vre-un punct de muzică complectează programul fiecărei şedinţe afară de lecturile din autorii noştri cunoscuţi cărora li se dă deosebită atenţie.

Dar cele mai instructive sunt discuţiile ce urmează fiecărei lucrări. Acolo ai pentru prima oară ocazie în viaţa să-ţi susţii în public părerile proprii. Acolo eşti controlat şi nu poţi scăpa decât pe calea logicei. Vrând, nevrând, trebue să-ţi recunoşti şi să-ţi pricepi lipsurile şi greşelile; şi cu aceasta înveţi mult. Discuţiile sunt conduse tot de profesorul-conducător care în ultimul cuvânt ştie totdeauna să-ţi arate cum trebue privită problema şi ce e de spus despre ea.

Discuţiile acestea disciplinate constitue al doilea punct de superioritate ce-l are societatea „Gheorghe-Bariţiu" şi poate cel mai de valoare.

Dar pentru toate aceste trebue depusă o muncă serioasă din partea elevilor dar mai cu seamă din partea conducătorilor.

Ne bucură mult faptul că Ministerul a găsit de cuviinţă să ordone obligativitatea societăţilor de lectură pe lângă toate liceele. Dacă vor fi înţelese aşa cum trebue şi conduse inteligent, ele vor fi un pas mai mult spre adevărata operă de renaştere culturală-naţională ce se porneşte acum pe toate terenurile învăţământului. *O. B.*

File de calendar

N. N. Beldiceanu

Au urmat una după alta, cu o repeziciune de necrezut, cele două veşti triste, despre acel ce-a fost N. N. Beldiceanu.

Abia deunăzi aflasem că sufletul i s'a prăbuşit deodată în lumea înfiorătoare a lipsiţilor de gând. Şi-apoi, îndată după moartea tragică a conştiinţei, urmă par'că automat, moartea trupului.

Autorul „Tainei" prima lui nuvelă — în care încerca să ne desvăluie tuturor cu stângăciile începătorului taina istorică a hambarului din curtea părintească, — a plecat să descifreze pentru el numai deastădată, taina cea mare, cea profundă, cea fără de înţeles, care ne înconjoară pe toţii.

Căci cine ştie, poate acolo, în imensa împărăţie a veşniciei, p'eoapele minţii lui istovite se vor fi deschis iarăşi, atunci când şi cea din urmă licărire de viaţă pământească i s'a stins în ochii, acoperiţi de vălul opac al neînţelegerei.

In urmă-i, afară de sărăcia lăsată familiei, a mai lăzat celor ce-l cunoşteau din scris, amintirea unui prieten bun, lipsit de îngâmfare, meşter ticluitor de snoave, pe care le spunea uneori cu intonări ce-i erau străine, dar care aveau totuşi farmecul lor.

Aţi cunoscut desigur oamenii de aceia cari ştiu spune atât de multe într'un cerc de prieteni sau la un pahar de vin. Ei spun ce le-a venit lor în minte, ce-au văzut la alţii tot ca ei, sau mai meşteri decât dânşii; le spun amestecate, aşa cum li se perindă în memorie, une-ori prefăcând fără voe glasul sau imitând gestul celui de la care le-au aflat.

Le spun cu atâta sart şi cu atâta voie bună că fără voie te laşi furat de povestirea lor. Ii întâmpini totdeauna cu un zâmbet de plăcere, şi simţi adesea nevoea să-i laşi să-ţi spună câte în lună şi'n soare, câte pe pământ şi sub pământ. Şi te obişnueşti atât de mult cu câte unul dintre dânşii, că atunci când îţi dispare deodată din drumurile vieţei tale, încerci o sinceră şi profundă desamăgire.

Ne învăţasem atât de mult cu Beldiceanu că pieirea lui bruscă şi tragică ne surprinde dureros.

N'a avut parte sărmanul nici măcar de un sfârşit tihnit şi uşor ca toţi eroii povestirilor lui, pe care sufletul lui bun nu l-a făcut niciodată să sufere adânc să ţipe de desnădejde şi de groază, să se sbată în clocot de revoltă, să râvnească idealuri fără margini să-şi urle cu accente stranii neputinţa.

Şi tocmai această nedreptate a destinului, pentru unul care n'a cârtit de loc împotrivă-i, ci numai la contemplat cu uşoară melancolie sau cele mai multe ori cu luminoasă bucurie ni se pare absurdă şi stupidă.

Lipsiţi de puteri, privim îngroziţi sarcastica tragedie şi ne plecăm sub fiorul neprevăzutului, care ne pândeşte pe toţii din întunerec.

Nemo ilax.

Dela Soc. Cultura poporului

Societatea „Cultura poporului" din Cluj fiind pe cale să-şi reia cunoscuta ei activitatea de propagandă culturală şi naţională, roagă pe toţi d-nii membii ai comitetului, cari se află în Cluj, să bine voiască să ia parte la şedinţa comitetului care are loc azi 27 Noembrie la ora 5 în sala Rectoratului.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Scrisori din Basarabia

Avem şi teatru naţional. Comitetul teatral şi repertoriul. Pressa rusească agită împotriva naţionalizării învăţământului

Se pare că şi Chişinăul, datorită solicitudinei Dlui Ministru C. Banu, îşi va avea în sfârşit teatrul său naţional. In adevăr, Ministerul Artelor a încheiat un contract cu Marioara Voiculescu prin care aceasta se obligă să joace cu trupa ei în Chişinău şi să facă şi turneuri în principalele oraşe basarabene. Alternativ cu trupa de dramă a Dnei Voiculescu, va juca trupa de comedii Salater, cunoscută Chişinăului de anii trecuţi. Angajarea cunoscutei artiste bucureştene e cea mai puternică garanţie că la Teatrul Naţional din Chişinău se va lucra conştiincios şi serios pentru îndrumarea publicului către literatura dramatică de valoare.

Pentru stabilirea repertoriului şi alegerea directorului noului Teatru, Dl Şoimescu, inspector general al Artelor, a convocat pe cele mai distinse personalităţi culturale din Chişinău. Deşi au fost invitaţi toţi directorii instituţiilor de Stat, dintre aceştia n'au răspuns decât prea puţini chemării.

Pentru autonomişti propaganda culturală românească, nereprezentând vre-o latură materială, motivele lipsei lor de la consfătuire au fost înţelese şi scuzate de toţi.

Afară de câţiva intelectuali basarabeni, majoritatea celor cari au răspuns convocării erau din Vechiul Regat: profesori, publicişti, magistraţi, înalţi funcţionari şi militari. După citirea şi aprobarea statutelor s'a discutat chestiunea repertoriului, luându-se hotărârea ca trupele de teatru angajate de Ministerul Artelor să fie obligate a juca piesele indicate de comitetul teatrului.

După care s'a procedat la alegerea comitetului teatral şi a preşedintelui acestuia care va primi şi însărcinarea de inspector al Artelor pentru Basarabia. Preşedinte al comitetului teatral a fost aclamat Dl Paul Gore, care, în urma asigurării date de către Dl Şoimescu că inspectoratul va depinde direct de Ministerul Artelor, neexercitându-se cel mai neînsemnat control asupră-i de administraţia locală, a primit această însărcinare împreună cu acela de inspector al Artelor.

Pressa rusească din Chişinău tună şi fulgeră împotriva revizorului şcolar al jud. Chişinău pentrucă acesta îşi face datoria, căutând să aplice ordonanţele Ministrului Instrucţiei.

Dl Teodorescu este acuzat nici mai mult nici mai puţin că a închis nenumărate şcoli minoritare aşa, din capriciu. Congresul corpului didactic din jud. Chişinău, întrunit mai zilele trecute a protestat vehement împotriva prohibirei întrebuinţării limbei ruseşti în şcolile româneşti, susţinând că limba de predare trebuie să fie acela pe care o vorbesc copii.

Mintoşii dascăli din jud. Chişinău au uitat se vede că pe la casele lor copii vorbesc numai moldoveneşte şi că, în acest caz, explicarea lecţiunilor în ruseşte, pentru a fi înţelese de cei câţiva elevi evrei sau ruşi, e de a o dreptul criminală.

In acelaş congres, a fost criticată frumoasa activitate românească desfăşurată de revizorul şcolar Teodorescu, cu atâta patimă, întrebuinţându-se cuvinte aşa de josnice, încât vinovaţii ar trebui suspendaţi din învăţământ până la judecare.

Nu mai trebuie tolerată de astăzi înainte atitudinea obraznică şi indisciplina bolşevică a unei părţi din dăscălimea basarabeană.

De aceiaş părere sunt şi cei trei inspectori şcolari regionali cari funcţionează dela 1 Octombrie, depinzând direct de Ministerul Instrucţiei.

Campania înverşunată dusă prin presa rusească împotriva organelor de control ale învăţământului basarabean are de scop pe de o parte intimidarea acestora, intimidarea al cărei prim rezultat ar fi momentana lor dezinteresare; pe de altă parte uşurează sarcina delegaţilor trimişi la Bucureşti pentru a interveni în favoarea abolirei sau îndulcirii măsurilor, aceştia putând oricând invoca argumentul că sunt „mandatarii întregei populaţii moniritare adânc jignite în sentimentele naţionale".

Cei mai înverşunaţi dascăli sunt cei de la şcolile particulare evreeşti cărora abia anul acesta li s'a impus examene de stat, în faţa comisiunilor numite de Minister după programul analitic oficial.

Unele din aceste comisiuni au îndurat mari mizerii de la învăţătorii evrei particulari, cari n'au depus jurământul de credinţă, pentrucă sunt duşmani de moarte ai românismului.

Pentru a împiedica ţinerea examenelor, învăţătorii evrei au făcut propagandă printre elevi pentru a nu se prezenta la examen în faţa comisiunilor, acestea nefiind competente. Aceiaşi învăţători au îndrăznit să se amestece în examinarea elevilor şi au terorizat comisiile pentru ca acestea să noteze bine pe elevi.

S'au găsit învăţătoare particulare evreice care, în plin examen, în faţa elevilor şi asistenţilor au adresat cuvinte ofensatoare membrilor din comisia examinatoare.

Faptele arătate mai sus evidenţiază rezistenţa duşmănoasă, opusă de corpul didactic al şcolilor minoritare, măsurilor luate în ultimul timp de Ministrul Instrucţiei. Obrăznicia streinilor de peste Nistru oploşiţi în Basarabia pe care o consideră ca ţară proprie nu mai poate fi tolerată: opera începută de dl dr C. Angelescu pentru curăţirea acestor buruieni otrăvitoare trebue dusă până la capăt, ori ce s'ar întâmpla.

Cronica politică

Opoziția și deschiderea Parlamentului. Acum când suntem în ajunsul deschiderii Parlamentului, chestiunea participării opoziției la lucrările Corpurilor Legiuitoare, revine în discuție.

Ca de obiceiu, fruntașii partidelor de opoziție dau interminabile interviewuri în această chestiune fără ca totuși să se pronunțe hotărât dacă grupările lor vor intra sau nu în Parlament.

Dar chestiunea nu prezintă de fapt importanța pe care i-o atribuesc unii. Căci dacă la baza declarațiilor făcute de partidele de opoziție că nu vor participa la lucrările Parlamentului, s'ar găsi o convingere politică și cât de puțină bună-credință, chestiunea participării sau neparticipării la munca parlamentară, ar fi rezolvită. Hotărârea de astă primăvară ar fi definitivă. Faptul însă că acum în preajma redeschiderii Parlamentului se vorbește din nou de această chestiune dovedește că refuzul unora dintre partide de a veni în Parlament nu este întemeiat pe o convingere serioasă și sinceră, ci este doar calculul mărunt al unui politicianism care crede că în modul acesta își poate creia anumite avantaje.

Astfel fiind participarea sau neparticiparea țărăniștilor, a noului partid național și averescanilor la lucrările Corpurilor Legiuitoare, nu prezintă nici o importanță. Obligațiunea de a nu da nici o atențiune acestei chestiuni pentrucă n'o merită, guvernul o simte foarte bine. Intreaga operă legislativă pe care o cer înfăptuită nevoile țării, va fi realizată indiferent de hotărârea opoziției. Și aceasta cu atât mai mult cu cât din activitatea acestei opoziții în trecutele parlamente se poate lesne vedea care ar putea fi aportul ei la munca actualului Parlament. Lipsind din Camere, ea ne-ar scuti de spectacolul degradant al scandalurilor provocate în fiecare clipă. Intr'o atmosferă de liniște și de armonie, Parlamentul își va putea îndeplini mai bine munca pentru care a fost ales.

Pentru guvern cași pentru toți aceia cari înțeleg cât de mare este nevoia de muncă pozitivă, atitudinea opoziției față de Parlament nu prezintă importanța unui act de seriozitate politică. De aceia nu i-se acordă nici o atențiune.

Intrunirile organizației liberale din Bihor

Partidul național-liberal din jud. Bihorului, reorganizat prin alegerea de președinte a d-lui general Moșoiu, min. comunicațiilor și prin alegerea delegațiunii permanente și a biroului executiv, a întreprins în județ o primă serie de întruniri publice.

Intrunirea dela Tinca

La 15 Nov. orele 10 dimineața, a fost o mare întrunire în plasa Tinca. La întrunirea aceasta poporul a fost reprezentat prin țărani veniți din treizeci de comune și cari au întâmpinat cu mare însuflețire la gară pe d-l ministru Moșoiu și suita sa, iar apoi au participat la marea întrunire din piața publică dinaintea statuei M. S. Regelui. Aci s'au ținut cuvântări, care au fost tot timpul viu aplaudate de asistența țărănească.

Adunarea a fost deschisă de d-l avocat Țițu, șeful organizațiune liberale din Tinca. D-sa a salutat în numele cetățenilor.

D-l Bogdan-Ionescu a vorbit apoi în numele organizațiunii liberale bihorene, anunțând reorganizarea ei sub conducerea d-lui general Tr. Moșoiu, ministrul comunicațiilor.

D-l ministru Moșoiu, luând cuvântul, a mulțumit pentru primirea călduroasă ce i-s'a făcut, declarând, că a venit în mijlocul poporului pentruca să ducă la îndeplinire programul partidului național-liberal.

Intrunirea dela Salonta

In aceeași zi, după amiază la orele patru, s'a ținut o a doua întrunire publică, la Salonta-Mare, în sala primăriei, unde în fața numerosului public venit întru întimpinarea d-lui ministru al comunicațiilor, d-l prefect I. Peter a arătat importanța venirii în Bihor a d-lui general Moșoiu.

Majoritatea populației din Salonta fiind compusă din unguri, dl a ocat Șimonca a arătat în ungurește politica înțeleaptă a partidului liberal și reformele salutare la care s'a angajat.

La urmă dl ministru Tr. Moșoiu a arătat amănunțit programul partidului și stăruind asupra consolidării, care este scopul acestui program, a făcut apel la toată lumea ca să-și pună încrederea în munca întreprinsă de acest partid pentru binele țării.

Cuvântările au fost aplaudate tot timpul.

După întrunire, dl minisru Moșoiu a primit în aceeași sală delegațiunile cetățenilor; cărora li-a făgăduit tot sprijinul.

Intrunirea dela Săcueni

A doua zi, la orele 11 dimineața, s'a ținut a treia întrunire în plasa Săcueni, unde dl ministru Moșoiu și suita au fost primiți la gară și la primărie de reprezentanții sătenilor din vre o 50 de comune. In numele lor, dl ministru al comunicațiilor a fost salutat de către primpretorul plășei.

Dnii Șimonca și prefect dl Peter au spus, că în timp ce în trecut obiceiul era ca țara să umble după miniștri, azi miniștrii vin în mijlocul poporului, pentruca să-i cunoască necazurile.

Dl deputat Chirvai a făcut un expozeu al reformei agrare precum și al celorlalte reforme întreprinse de partidul liberal.

A urmat primirea și aci a diverselor delegațiuni ale școalelor, bisericilor, etc. *Coresp.*

Curba politicei naționaliste

Insemnătatea momentului de la Alba-Iulia. Partidul național se abate din calea voinței populare. Unde trebuia să se găsească partidul național dacă urma politica trecutului

Continuând seria de articole în care dl Montani realizează o admirabilă analiză asupra structurei morale a partidului național și ideilor cari stau la conducerea acestuia, apreciatul ziarist ardelean se oprește la momentul de la Alba-Iulia. Adunarea de la 1 Decembrie 1918 constitue punctul de separație al partidului național de restul poporului român din Ardeal. Gândurile nesincere ale conducătorilor partidului național s'au trădat încă de atunci. Poporul entuziast își căuta descătușarea din lanțurile vitregei stăpâniri maghiare. Adunați într'o cameră de hotel, conducătorii partidului național erau incapabili să simtă valul de entuziasm de afară. Sacerdoții unirii erau preocupați de ideea rezervelor cari trebuiau să-i asigure pe viață de supremația politică la care râvneau. Actul unirii devenia astfel în camera umedă și întunecoasă de hotel o chestiune de tarabă, pe când afară, „națiа" își revărsa torentul de însuflețire și încredere.

Din acea clipă un neașteptat dezechilibru sufletesc se producea în politica partidului național, și el a mers crescând până în clipa când dezastrul devenea inevitabil, dacă restul de conservatori ținut în viață de Take Ionescu nu și ar fi deschis brațele.

In analiza dlui Montani descoperim toate cauzele politicei partidului național așa cum au urmat. Nehotărârea din prima clipă a unirii s'a resfrânt asupra întregii activități de mai târziu și patru ani de crâncene și inutile frământări au întârziat consolidarea noului nostru stat.

Necesitatea iubirii între frați era un imperativ al unirii pe care partidul național nu l'a înțeles: Din potrivă, lipsa de pătrundere a împrejurărilor a dus la o activitate cu totul opusă, și deci vătămătoare. Acolo unde dl Montani, apreciind greșelile partidul național, caută să descifreze drumul astupat de prafuri luptelor păgubitoare, dsa ne arată clar că prima datorie era să întinda o mână loială și frățească celor mai apți a satisface în întregime interesele vitale ale consolidării noastre naționale.

Inregistrăm următorul pasaj din articolul dlui Montani, ca pe un document al vremii:

„Unde este în vechiul regat, partidul, care fie organizare politică, fie ca redută economică și financiară poate să fie pentru noi și pentru străinătate chezășia atâtor realizări mari în toate domeniile de viață ale neamului nostru în faza lui de consolidare? Dacă acest partid este fără îndoială partidul liberal și dacă el încadrează și mănunchiul cel mai bogat de forțe intelectuale noi ardelenii nu trebuie să ne împrumutăm ochelarii luptelor politice dela nici unul din vechiul regat, ci să ne hotărâm cu o zi mai curând să asociem aci contribuția noastră morală și intelectuală la înflorirea țării. Să nu mai rostim nesocotitul cuvânt „ciocoi", — ei nu mai există de mult decât ca mincinoasă platformă de propagandă ungurească. Iar despre aristocratismea din acest partid, precum și despre cea din alte partide să spunem pentru vremile noastre, așa cuminte, cum spune nu mare scriitor străin: „Ei formează o naționalitate aparte, sintetică, rezultatul tuturor raselor ce s'au amestecat pe acest pământ: oameni curagioși capabili, tipuri intelectuale în cel mai avansat sens, având priceperea diplomației mari". Cine nu dorește poporului nostru cât mai mulți pentru vremile noastre? Dar democrația e însăși vertebra programului de azi al partidului liberal. Putem să avem toată încrederea în această „democrație", acest val nestavilit al timpului, care e bine să se reverse asupra ogorului românesc, plin, dar stăpânit, fără să-i păgubească fertilitatea. Așa cum se anunță această „democrație" prin alte porți ne — cine nu aude? — puiet de potop ..."

Cu mentalitatea cunoscută a conducătorilor lui desigur nu putem avea regretul că partidul național nu și-a cunoscut drumul. Am fi dorit însă un alt partid național, produs real al românilor ardeleni, organizație demnă de vremurile mari și grele de astăzi. Acest partid național ar fi stat desigur din primul moment alături de tot ce are mai bun și mai vrednic politiceste vechiul regat.

Cei patru ani nu i-am fi pierdut în lupte zădarnice și păgubitoare, iar România Mare ar fi avut astăzi o viață de stat invidiată.

Din nefericire dezechilibrul dintre poporul conic de democrație și proaspăta oligarhie a partidului național ni-a adus reînvierea mortăciunilor conservatoare, scoase din viața politică de intuiția populară mult mai înțeleaptă decât areopagul celor 170 de capete de la conducerea partidului național.

Dar forțele creiatoare așa câte ni le-a lăsat mica Românie, cu sprijinul ardelenilor cari de la început au văzut greșită politica partidului național, cu a bănățenilor, bucovinenilor și basarabenilor vor duce încet dar sigur la bun sfârșit, opera începută cu atâtea piedici și greutăți.

Mai presus de puterea combinațiilor politice de o zi sau de câteva luni stă voința poporului românesc de pretutindeni, iar această voință s'a manifestat odată, și bine.

A. R. Gus.

„In fața descălecărei ardelene"

Dl N. Iorga și fuziunea partidului național cu tachiștii

Intr'un articol purtând titlul de mai sus, dl N. Iorga se ridică împotriva fuziunei partidului național cu tachiștii.

După ce arată ce reprezintă în politică rămășițele fostei grupări care se strânsese în jurul lui Tache Ionescu, dl Iorga osândește astfel actul prin care s'a realizat descălecarea pardidului național în vechiul regat:

„Partidul național cald încă de îmbrățișările viguroase ale țărănismului revoluționar și făcând cu ochiul către democrația noastră socială și culturală, adoptă conservatismul ca exponent al său în Vechiul Regat. El, care declara că-l atrage popularitatea dlui Lupu și a stegarului său rural dl Mihalache, pornite, în caz de chemare la guvern prin vre-o intrigă de camarilă — și Doamne ce luptă a dus contra camarilei și contra Regelui boicotat la încoronare! — „situația" alci unui partid a cărui popularitate nu i-a putut da un singur mandat.

„O anume naivitate poate crede că noi am putea căpătui alianța de azi numai ca să asigure unele situații.

„Suntem prea mândri pentru aceasta, d-le Manliu, și să mă ierți, d-ta, de o prea delicată onestitate politică."

Ceiace stârnește dreapta indignare a dlui Iorga este imoralitatea politică a actului prin care partidul național a îmbrățișat resturile tachismului. Căci nu trebuie uitată campania violentă pe care partidul național a dus-o împotriva oamenilor și partidelor vechi, împotriva „ciocoilor" și bizantinismului din vechiul regat. Iată însă că partidul care de câțiva ani își striga la toate răspânțiile democratismul și se arăta atât de înverșunat dușman al policianismului și al oligarchiei, se unește astăzi, după nesfârșite pertractări cu toate partidele, tocmai cu o grupare care mai mult decât oricine reprezintă sinteza politicianismului și a oligarchiei.

Fuziunea partidului național cu tachiștii a fost realizată în disprețul oricărei preocupări de onestitate politică.

Impotriva acestui fapt numai se ridică desigur dl Iorga. Fiindcă ceiace înseamnă fuziunea pentru deplina izbândă a curentului de unificare nu poate decât să-l bucure pe dl Iorga cași pe toți aceia cari de aici sau de dincolo au luptat împotriva regionalismului.

INFORMAŢII

Dl D. Tomescu, directorul ziarului nostru, a fost decorat de M. S. Regele cu ordinul „Coroana României" în gradul de cavaler.

*

Direcţiunea apaductului, pentru evitarea întreruperii alimentaţiei cu apă de apaduct, somează pe toţi aceia, cari au fântână şi robinete neînvălite încă pentru iarnă, şi eventual nereparate, că în cel mai scurt timp, să le prevadă cu învălitori corespunzătoare şi să repare stricăciunile.

*

Ministerul instrucţiunei a comunicat tuturor direcţiunilor şcolilor, să depună cât mai multă silinţă, ca serbările şcolare să respire o atmosferă de entuziasm sănătos, care să se imprime în sufletele şcolarilor.

Circulara e motivată de faptul că cele mai multe serbări erau făcute fără nici o tragere de inimă.

*

Guvernul a hotărât să colonizeze cu foştii demobilizaţi din războiul 1916—18 toate terenurile rămase libere în judeţele Durostor şi Caliacra.

În legătură cu această hotărâre prin ministerul de războiu se vor împroprietări în fiecare an câte 50 plugari dintre foştii luptători, dându-li-se câte 25 hectare de teren.

De asemeni li se va pune la dispoziţie şi lemnul necesar construirei de conacuri şi câte o pereche de boi şi un cal.

Ofiţerilor, foşti comandanţi, li se vor mai da în afară de 25 hectare şi câte 75 hectare cu arenda pe timp de 15 ani.

*

La 1 Decembrie va sosi în Capitală, delegaţia germană care urmează să trateze cu comisiunea română chestiunile privitoare la despăgubirile de războiu pendinte între România şi Germania.

Delegaţiunea germană va fi condusă de dl Deruburg, fost ministru al coloniilor.

Comisiunea română este compusă din următorii membrii: Oscar Chiriacescu, director la Banca Naţională, Eftime Antonescu preşedintele comisiei pentru executarea tratatelor: N. N. Filodor, secretarul general al ministerului de externe, Dem. Gheorghiu, secretarul general al ministrului de finanţe. P. Carp, ministru plenipotenţiar, Emil Giuan, directorul general al despăgubirilor Ispasiu, director general la ministerul de justiţie, Georgian, directorul statisticei ministerului de industrie şi colonel Manolescu.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

*

Ministerul de externe a fost înştiinţat că legaţiunea noastră din Petrograd este păzită de doi voluntari români Ştefan Bârsan şi Ion Bolian, cari se află de 8 ani în Rusia.

Guvernul a hotărât să li se trimită câte un ajutor de 300 coroane suedeze. Deasemenea, s'a intervenit pentru repatrierea lor.

Comisiunea de pe lângă ministerul de finanţe pentru acordarea de valută studenţilor români din streinătate, a hotărât ca sumele ce se acordă lunar studenţilor din diferitele ţări, să se repartizeze astfel:

Studenţilor din Anglia 16 lire sterline; celor din Franţa 400 de franci francezi; celor din Elveţia 200 de franci elveţieni şi celor din Italia 400 lire italiene.

Sumele cuvenite au şi fost expediate legaţiilor respective.

*

Congresul profesorilor de pedagogie ce va fi prezidat de dl Ministru al Instrucţiunii, s'a amânat după sărbătorile Crăciunului.

Data exactă se va anunţa la timp. Lista chestiunilor de discutat va fi trimisă tuturor profesorilor de pedagogie, odată cu toate lămuririle, de către Dr. I. N. Isbăşanu, directorul şcolii normale de băieţi, Piteşti.

*

„Cartea Românească" continuă şi în anul viitor 1923 concursurile cu premii pentru scrieri româneşti.

Premiile ce se va acorda se ridică la suma de lei 113 000.

Prospecte detailate cari cuprind subiectele şi condiţiunile acestui concurs, se trimit cu plăcere la cererile ce se vor adresa Direcţiunii „Cartea Românească" Bucureşti, Bulevardul Academiei 3.

*

Ministerul instrucţiunei aduce la cunoştinţa generală că orice certificat sau diplomă, liberat de orice şcoală de orice grad de pe întreg teritorul României, nu va fi valabil în străinătate, dacă nu va purta viza specială a ministerului central din Bucureşti.

*

Prin noile proecte militare în cazărmile cari sunt stabilite în centrele oraşelor, vor fi trecute ca periferii, rămânând ca în localurile acestora ministerul instrucţiunei să înfiinţeze şcoli normale.

*

La minsterul cultelor şi artelor, lucrează de trei ori pe săptămână, comisiunile de specialiţi instituite de minister pentru redactarea anteproectuiui de lege cu privire la proprietatea literară şi artistică, precum şi la reorganizarea teatrelor conservatoarelor şi şcolilor de arte frumoase.

*

„Restaurantul Oraşului" din str. Regina Maria 16 anunţă onorata sa clientelă că ţine deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde şi reci precum şi în permanenţă ciorbă de fasole.
Beuturi alese.
Orchestra rangul I.

*

„Monitorul Oficial" din 25 Noembrie, publică o listă de preoţi din arhidieceza Sibiului decoraţi cu medalia „Răsplata muncii pentru biserică" clasele I şi II.

*

D. Desideriu Simion a fost delegat ca subrevizor şcolar la St. Gheorghe (Trei Scaune).

*

D. dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii şi-a fixat următoarele zile de primire în audienţă: Luni Miercuri şi Vineri între orele 11—1 a.m.

Şcoala română din Capitala Italiei îşi începe în curând cursurile. Elevii acestei şcoli sunt invitaţi să plece la Roma.

*

D. A. Constantinescu au fost numit învăţător definitiv la şcoala din comuna Hunedoara.

*

Guvernul nostru a decis să prevadă în viitorul buget sumele necesare pentru întreţinerea şcoalelor comerciale din Macedonia.

*

Ministerul cultelor şi artelor trimite spre publicare următorul comunicat:

În lucrarea de curând apărută asupra muzeelor din Transilvania al fostului inspector a muzeelor d. Corbolan Petran, strecurându-se unele erori de fapte şi anume trecând ca fiind în posesiunea noastră tezaure de artă, ce se revendică de Stat, ministerul artelor face cunoscut că aceste afirmări angajează numai răspunderea autorului.

*

In vederea apropiatei reluări a traficului direct de mărfuri între România şi Germania, a fost convocată la Breslau o conferinţă la care participă şi delegaţi ai ţărilor limitrofe. Din partea României asistă d. Camaziu şef de serviciu în direcţiunea generală a C. F. R.

*

Reprezentanţii artistice

se dau în fiecare Miercuri şi zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Preţuri obişnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Luni seara dela ora 1—12

Dela Teatrul Naţional.

Marţi 28 Noembrie va avea loc premiera piesei „SANDA" a lui Al. S. Florescu. Această piesă este socotită drept capodopera Teatrului românesc modern. In rolul titular al piesei vor apare pe rând Dna Stanca Alexandrescu şi Dra Sylvia Jipescu. In celelalte roluri Dna Gina Sandry-Bulandra, Dna Landry, Dra Miriam şi Dnii N. Dimitriu, Mihailescu-Brăila, P. Bulandra, Al. Ghibericon.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

: Citiţi Infrăţirea :

Nevoile Clujului

Luminatul oraşului. Naţionalizarea uzinei „Gantz". Oraşul va avea 6 membrii în direcţia Uzinei. Opt zeci şi opt la sută din venitul uzinei revine oraşului. Tramvaiul electric şi gazul metan la Cluj. Când vor începe lucrările de instalare

O chestiune dintre cele mai importante şi care preocupă autorităţile locale este chestiunea luminatului oraşului. Se ştie până acum oraşul nostru a fost luminat de uzina „Ganz", o societate în întregime străină atât în ceia ce priveşte capitalul cât şi în ceia ce priveşte consiliul de direcţie.

In ziua de 12 Noembrie a expirat termenul contractului intervenit între oraş şi această uzină.

Odată cu expirarea acestui contract, oraşul a cerut: mai multe oferte pentru luminarea pe viitor a Clujului. S'au prezentat două oferte a uzinei „Ganz" şi a societăţei „Intreprinderile electrice". Dintre aceste două oferte, cea avantajoasă a fost aceia a uzinei „Ganz" care şi fost primită. Societatea „Ganz" oferă oraşului 88 la sută din venit, reduce preţul curentului şi măreşte considerabil reţeana electrică dela periferiile oraşului.

Oferta a fost recomandată cu căldură şi de către experţi.

Odată cu primirea ofertei făcută de uzina „Guntz" s'a ajuns şi la un deplin acord în ceia ce priveşte naţionalizarea acestei societăţi.

2. Iată condiţiile puse de oraş, condiţii care în întregime au fost primite de către societatea Gantz.

1. Cincizeci şi cinci la sută din capitalul societăţei va fi pus la dispoziţie autorităţilor administrative a oraşului care va împărţi acţiunile exclusiv la români.

In direcţia uzinei vor fi şase membri, delegaţi de oraş, faţă de 4 ai societăţei „Gantz".

3. Până cel mai târziu la 1 Septembrie 1923, uzina va trebui să fie amplificată, maşinele uzate schimbate şi reţeaua electrică mărită.

Introducerea tramvaiului electric la Cluj

In urma nenumăratelor intervenţii făcute de autorităţile administrative ale Clujului pe lângă guvern, s'a ajuns în fine la soluţionarea definitivă a chestiunei, introducerei tramvaiului electric în Cluj.

In planul după care se va face introducerea tramvaiului electric la Cluj se prevede următoarele:

1. Linii de tramval pe toate străzile clujului în special linii care să lege periferiile cu centrul.

2. Linii externe oraşului care să lege Clujul cu Turda, Jilău, Apahida şi Cojocna.

Pe aceste linii externe, pe lângă vagoanele de persoane, vor mai circula şi vagoane de marfă, care vor servi de minune la aprovizionarea Clujului cu alimente de prin satele învecinate.

Introducerea tramvaiului electric la Cluj va fi cesionată unei societăţi, pur româneşti, care încă din Martie viitor îşi va începe lucrările de instalare.

Aventajele enorme ce le va aduce această mare operă, oraşului nostru sunt nenumărate.

Lăsând la oparte rezolvarea crizei de vehicule pentru transportul persoanelor din o stradă în alta, lăsând la o parte eftinirea transporturilor de persoane şi de mărfuri din interiorul oraşului, faţă celelalte mari beneficii ce se aduc Clujului prin introducerea tramvaiului electric.

1. Prin legarea oraşului cu satele de prin prejur se vor efectui considerabil articolele alimentare necesare consumaţiei interne, aduse de prin satele din jurul Clujului.

2. Prin faptul că tramvaiul va uşura şi va scurta transportul persoanelor la periferii unde se găsesc atâtea locuri virane se vor începe pe aceste terenuri numeroase construcţii de case, oraşul se va întinde, va lua o mare desvoltare iar criza de locuinţe va fi definitiv şi favorabil rezolvată.

Iată marile beneficii pe care le va aduce oraşului Cluj şi populaţiei lui introducerea tramvaiului electric.

Gazul metan la Cluj

In acelaş timp autorităţile locale în frunte cu prefectul judeţului sunt pe cale să obţie aprobarea definitivă din partea guvernului, în ceia ce priveşte aducerea gazului metan la Cluj. Planul lucrărilor de instalare cum e de exemplu traiectul reţelelor de ţevi este deja terminat. După toate probabilităţile gazul va fi adus dela Sărmaş vre-o 60 de Km. de Cluj. Aflăm că tot la primăvară vor începe lucrările de instalare.

Rep.

Cel mai frumos

se vopseşte şi curăţă chimic

blănurile de vulpe, blănurile şi ori ce fel de Stofe

CRISTALY Cluj

Telefon No. 500

Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Nici când şi nicăirea

nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel

Cluj, Piaţa Unirei No. 10

Asortiment mare de ştofe.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Adunarea generală a Eforiei Conservatorului din Cluj

Eri la 10 dimineața a avut loc în sala cea mare a Conservatorului Cluj adunarea generală a Eforiei școlare.

Adunarea a fost prezidată de d-l Gh. Dima, directorul conservatorului. Printre cei de față remarc m pe d-nii N. Bănescu, prof. univ., Ghidionescu, profesor universitar, Oprescu, prof. univ. Iulian Pop, primarul orașului, Stănescu-Papa, artist, Mihăilescu-Brăila, artist, d-na Paleologu, Oct. Prie, etc.

S'a pus în discuție și s'a aprobat cu mici modificări, statutul societății; După votarea statutului s'a procedat la complectarea comitetului. In locul d-nei Gherman a fost ales d-l Virgil Desilă, director la Banca Centrală; din partea teatrului național a fost ales ca membru în comitet d-l Zaharia Bârsan, iar din partea operei d-l Popovici-Bayreuth.

Cotizația membrilor a fost fixată la minimum 10 lei pe lună.

La sfârșit, d l Bena, prof. la Conservator, a făcut următoarele propuneri, cu a căror îndeplinire a fost însărcinat comitetul:

1. Să se ceară primăriei orașului un teren, pe care să se poată clădi un edificiu propriu al Conservatorului.

2. Să se organizeze o loterie și o colectă pe la bănci pentru a se putea forma fondul necesar clădirei conservatorului.

3. Să se înființeze un cămin și un muzeu al Conservatorului.

4. In cazul când se va clădi un local nou al Conservatorului, acesta să fie prevăzut cu o mare sală de concerte.

5. Invățătorii dela țară, care deobicei u conduc corurile țărănești să fie admiși la Conservator pe timp de un an ca elevi extraordinari, pe cheltuiala comunei.

6. Să se trimită la Conservator, pe timp de un an, tinerii dela țară, care vor să se facă cantori la biserică.

Adunarea generală a luat sfârșit la ora 12 prin cuvântarea de închidere a d-lui Gh. Dima.

Conferința dela Lausanne

Blocul balcanic. Bulgaria a primit un debuseu la marea Egee. Zona neutrală

Spre deosebire de celelalte conferințe, actuala conferință europeană își continuă lucrările într'o atmosferă foarte favorabilă, fapt care a fost remarcat de către toate cercurile diplomatice și spre satisfacția tuturor statelor, cari și-au pus speranțe mari în această conferință.

Deși se părea într'un timp, că incidentul provocat de primul delegat turc va împiedeca lucrările conferinței, delegațiunile au procedat într'o atmosferă favorabilă la lucrările respective și deocamdată având unele rezultate.

Comisiunile și-au depus rapoartele privitor la zona dintre Bulgaria, Grecia și Turcia și la demilitarizarea ei

Protestul turcilor împotriva propunerii d-lui Venizelos, ca frontiera să fie fixată pe râul Mariția, precum și acea pretențiune bulgară, ca zona neutră să fie ruptă din pământul grecesc, n'au fost de natură să turbure lucrările comisiunilor și este ca și hotărât, că zona demilitarizată va fi fixată pe baze de egalitate între statele învecinate, întinzându-se dela Marea Neagră la Marea Egee pe o lățime de câte 30 km. de fiecare parte, în total de 60 km. Zona a easta va fi demilitarizată și s'a cerut aliaților să fie apărată de oamenii trimiși de aliați.

In general s'a remarcat o bunăvoință neașteptată față de Bulgaria, ceeace a îndemnat pe primul delegat Stambulinski, să vină cu pretențiuni cam ridicate. Deocamdată Bulgaria, și-a atins una dintre ținte prin aceea, că i-s'a acordat debușeul la Marea Egee.

Un fapt economiceste important este propunerea turcească admisă de conferință pentru internaționalizarea debușeului egeic.

In timp ce discuțiile și hotărârile acestea au loc la Lausanne în atmosfera de prietenie pe care am remarcat-o, cercurile diplomatice sunt preocupate de o altă chestiune: blocul balcanic Este vorba de intrarea în acest bloc al Bulgariei, Greciei, Romăniei și Jugoslaviei și se prea că înființarea lui ar fi în principiu hotărâtă. In ultimul moment un interview al ministrului de externe jugoslav vine și îndepărtează perspectiva acestui bloc balcanic. Chestiunea se discută numai amical între diverșii delegați. De fapt hotărâri care să angajeze nu s'au luat. Alianța blocului balcanic cu Mica-Antantă va putea forma obiectul unor discuțiuni, dar nu la Lausanne.

Cercurile diplomatice afirmă că această nouă orientare anunță prin declarațiunile d lui Niniciei s'ar atribui dlor Venizelos și Curzon. Știrea a fost desmințită însă.

De fapt, înființarea blocului balcanic va atârna negreșit de raporturile ce se vor desvolta la Lausanne între Bulgaria și Grecia.

Consolidarea datoriilor engleze în America

Londra. — Ministerul de finanțe englez, Baldvin, pleacă pe la sfârșitul lui Decemvrie la Washington pentru a trata au Statele-Unite consolidarea datoriilor engleze în America. Baldvin va face noul propuneri Statelor-Unite.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

Lausanne. — O delegațiune a creștinilor din Palestina și Siria a rugat eri conferința ca să fie ascultată la tratarea chestiunilor ce interesează populația creștină din Palestina.

Convocarea parlamentului polon — Demisia lui Pilsudszky — Cine sunt candidații la președinția statului polon

Varșovia. — Mâine 28 Noembrie se întrunește noul parlament polon. Acesta va trebui să se ocupe în prima linie cine să fie ales președinte al republicei polone în locul lui Pilsudszky.

Indată după noua constituire a Corpurilor legiuitoare, Pilsudszky își va da demisia, voind să rămâie numai în fruntea armatei polone, ca comandant suprem. Or i după noua constituție este exclusă cumularea ambelor demnități.

Candidații la președinția republicei polone sunt: Fostul primministru Polikovski, actualul șef al statului major, generalul Sikosky și ambasadorul Poloniei la Paris contele Zamoisky.

Turcii intenționează darea în judecată a cleriului ortodox din Turcia

Constantinopol. — Ziarul „Acsam" anunță că se vor înființa în curând tribunale de războiu kemaliste sub numele de tribunale independente. Primii acuzați cari vor fi judecați de aceste tribunale vor fi clericii superiori ai bisericei ortodoxe.

Conferința din Lausanne. Cererile Italiei

Viena. — Cele mai noui știri sosite din Roma anunță că cererile Italiei la conferința dela Lausanne sunt acum astfel precizate.

1. Urearea cotei de reparațiuni pentru Italia conform înțelegerei dela Boulogne.

2. Revizuirea tratatului dela Sax-Remo prin care posesiunile asiatice ale Turciei au fost împărțite între Franța și Anglia.

3. Revizuirea convenției anglo-grecești cu privire la cele 12 insule.

In schimbul acestor concesiuni Italia se obligă să dea concursul ei militar când ar fi necesar o presiune asupra Turciei.

Un comisar general al Ligei Națiunilor la Viena

Viena. — Aci a sosit eri primarul din Rotterdam, Dr. Zimmermann, care a fost ales comisar general pentru Austria din partea Ligei Națiunilor. Acest comisar general va înlocui delegații financiari ai Ligei Națiunilor cari au stat până acuma la Viena. Comisarul general a Ligei Națiunilor va lua reședința în fostul palat imperial.

In ajunul conferinței din Bruxelles

Consfătuirea de la Paris. Lucrările preliminarii. Miliardarul Morgan va asista la Conferință.

Paris — Eri după amiază au ținut o consfătuire Poincaré, Theunis, Jaspar, și Barthou. Consfatuirea aceasta a avut un caracter amical-oficios. In cercurile belgiene se asigură că rezultatul acestei consfătuiri este satisfăcător. Primministrul Poincaré va pregăti o conferință a primministrilor Antantei adică ai Franței, Angliei, Italiei și Belgiei pentru a stabili în comun programul conferinței dela Bruxelles, care se va ține cel mai târziu la 15 Decembrie. Conferința aceasta se va ocupa în special cu plățile germane și cu regularea datoriilor aliaților.

*

Paris — „Chicago Tribune" anunță că miliardarul Pierpont Morgan va participa ca simplu observator la conferința din Bruxelles.

Situația noului cabinet german

Socialiștii germani împotriva guvernului Cuno

Berlin. — In jurul expozeului făcut de noul cancelar al Germaniei s'a închis Sâmbătă o lungă desbatere în Reichstag. Din partea socialiștilor a combătut violent expozeul cancelarului Dr. Cuno, deputatul Breitscheid, care a spus între altele: E în contra sistemului parlamentar că să fie numit cancelar al țării un bărbat politic care nici nu este reprezentat în parlament. Scrisoarea D lui Cuno prin care declara că voiește să formeze un cabinet deasupra partidelor, sună cam italienește. Ia aminteste declarația lui Mussolini că nu are nevoie de partide. Astăzi e distrusă legenda că guvernul lui Cuno stă deasupra partidelor. Acesta maschează numai alianța partidelor conservatoare. Noul guvern își ia dar intrarea în viața politică printr'o incorectitudine. Mărirea producțiunei este o veche cerere socialistă dar vom duce lupta cea mai energică contra încercărei de a se desființa ziua de opt ore de lucru.

Cronica dramatică

„Conu Leonida față cu reacțiunea"

Comedie într'un act de Ion Duca Caragiale

Reprezentația de Sâmbătă seara s'a deschis cu o mică premieră și un mare însuccs. Direcția teatrului local a încercat să pună alături pe Caragiale de Molliere. Desigur idea ar fi fost minunată dacă pentru realizarea ei s'ar fi pus mai multă seriozitate la interpretarea unicului mare dramaturg român.

Comedia lui Caragiale e grea, e teribil de grea. Interpretarea ei cere un discernământ artistic pe care nu l'am descoperit Sâmbătă. Ideea de a se interpreta în burlesc admirabila satiră socială care este „Conu Leonida față cu reacțiunea" este cu desăvârșire greșită. Farsa e numai aparentă. In dosul ei se ascunde un crâmpeiu de viață serioasă și adânc omenească în ignoranța infatuată a bărbatului și bunul simț mărginit al femeii. Orice exagerare denaturează caracterele și distruge piesa.

Interpretarea de Sâmbătă seara și-a dat toată osteneala să ajungă la acest dezastruos rezultat. Direcțiunea Teatrului Național a dovedit cu acest prilej o lipsă de discernământ artistic pe care cu tot pesimismul nostru nu o bănuiam. In primul rând ideea de a se juca rolul Eftimiței în travesti tradează complecta neînțelegere a acestei mici perle a literaturei dramatice românești. Burlescul a decurs în mod firesc până la bufonada cu cele trei fuste și complectarea placidă a lui Caragiale.

Pus alături de Molière, bine interpretat în „Vicleniile lui Scapin", sărmanul dramaturg român deformat, neînțeles și complectat prost pe scena unui teatru românesc, ni-a părut grozav de nedreptățit de contemporaneitatea noastră seacă și nerespectuoasă.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Loyd 1553 1227

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ricsi Marton
Téglagyár
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rozenberg Moisi
Str. Cernăuți 29
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gavrila Pleșe
Str. Petran 14
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Huszár
Str. Berek 25
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Bogdan
Str. Universității
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kujbus Ferenc
Str. Romulus 78
Cluj

*

„Cartea Românească"

DESTINAT, SPRE A FI ACORDATE IN ANUL CURENT 1922—1923 URMĂTOARELE PREMII:

1. *Cărți de povestiri pentru copii.* **Patru premii de câte 3.000 lei.**
2. *Romane cu orice fel de subiect.* **Două premii de câte 5.000 lei.**
3. *Povestiri în legătură cu războiul nostru pentru unitatea națională.* **Două premii de câte 4 000 lei.**
4. *Studiu asupra vieții și operelor lui Al. Vlahuță.* **Premiu 8.000 lei.**
5. *Studiu biografic și bibliografic asupra lui Ștefan O. Iosif.* **Premiu 6.000 lei.**
6. *Studiu asupra muzicei românești.* **Premiu 5.000 lei.**
7. *Pământul Neamului Românesc.* **Cinci premii de câte 3 000 lei.**
8. *Ingrijirea copiilor.* **Premiu 5.000 lei.**
9. *Hrana muncitorului, săteanu și orășean.* **Premiu 5.000 lei.**
10. *Marile descoperiri și invenții științifice din ultimul timp.* **Premiu 5.000 lei.**
11. *Agricultura și gospodăria rurală în legătură cu noul regim al proprietății în România* **Premiu 4 000 lei.**
12. *Asociațiunile țărănești, istoricul lor pe scurt, rezultatele experienței în alte țări și la noi; foloasele dobândite actuale și viitoare din aceste asociațiuni.* **Premiu 5 000 lei.**
13. *Industrializarea produselor agricole.* **Premiu 6.000 lei.**
14. *Știința grădinăriei și industrializarea produselor grădinilor de fructe.* **Premiu 4000 lei.**
15. *Irigațiunile.* **Premiu 15.000 lei.**

Prospect detailat asupra condițiunilor se trimite la cerere de către Direcțiunea „Cărții Românești", Bulevardul Academiei, 3 — București. 2395

Totfelul de șepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**

Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

Reclama este sufletul comerțului

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Lucacs
Str. Calvariei 18
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Francisc Szekely
Stana
Sinitești

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Turos Aron
Baciu

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Kiraly
Uioară.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Balog György
Str. Oitur 11
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif György
Suceag.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Avram Ioan
Bologa

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

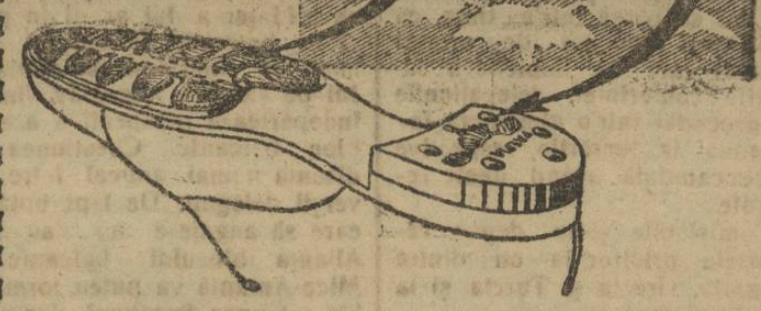

Moartea lui Sonnino

— Câteva date biografice —

După cum vestesc ziarele, baronul Sonnino, fostul prim-ministru al Italiei și ministru de externe a murit la Roma în ziua de 24 crt.

*

Baronul Sidney Sonnino s'a născut la Alexandria (Egipt). Tatăl său era evreu italian, iar mama engleză, protestantă.

Sonnino a studiat dreptul la Florența. Intrat în politică, fu ales deputat în anul 1880. Se distinse imediat ca foarte competent în chestiile economico-financiare, ca și în cele de drept internațional. Ca leader al centrului, jucă un rol important la încheerea triplei alianțe (Germania-Austria-Italia).

In 1889 fu numit ministru al tezaurului, iar în 1893, în cabinetul Crispi, luă portofoliul finanțelor, pe care-l păstră trei ani, realizând diferite reforme importante și reuși să îmbunătățească finanțele.

După căderea lui Crispi, Sonnino deveni leaderul opoziției conservatoare, în care calitate duse o aprigă luptă parlamentară împotriva liberalilor și radicalilor.

In două rânduri — în 1906 și în 1909 — a fost prim-ministru. In ambele dăți a ocupat și portofoliul internelor.

In 1914, la izbucnirea războiului, Sonnino ocupa ministerul de externe în cabinetul Salandra. El fu acela, care rupse Italia din Tripla-Alianță și determină după o scurtă și agitată neutralitate intrarea în război a Italiei alături de Franța și de Anglia. Susținător al unei politici energice și loiale, Sonnino păstră portofoliul externelor în tot timpul războiului, atât în guvernul Boselli cât și în guvernul Orlando. El luă parte la discuțiile păcei dela Versailles și semnă tratatul cu Germania alături de Nitti. Abia reîntoarcerea lui Giolitti în viața politică și constituirea guvernului Giolitti-Sforza împinse pe Sonnino în opoziție. De atunci, împrejurările nu i-au mai îngăduit o participare activă la conducerea Italiei. El fu reales însă ca deputat opozant.

In tot timpul activității sale politice Sonnino a fost și ziarist. Intre altele, a întemeiat și redactat ziarele „Rassegna" și „Giornale d'Italia.

Războiul viitor

Legile războiului vor fi modificate

In acest scop se va întruni la Haga o comisie a marilor aliați

La 11 Decembrie se va întruni în Haga o comisie compusă din reprezentanții Statelor-Unite, Angliei, Franței, Italiei și Japoniei spre a studia schimbările posibile cari au devenit necesare în legile războiului introducându-se modificări sau desvoltându-se unele articole promulgate în conferința din Haga din 1907.

Această conferință este în legătură cu prima hotărîre luată în conferința din Washington din 4 Februarie 1922. Puterea de jurisdicțiune a comisiei se găsește totuși limitată prin a doua hotărîre luată tot în conferința din Washington și la aceiași dată prin care se stipulează că noile regulamente internaționale referitoare la război trebuesc să respecte regulamentele și legile sau declarațiunile referitoare la submarine, la întrebuințarea gazelor vătămătoare și a preparatelor chimice de aceiași natură fixate și adoptate de Puteri în conferința din Washington fără nici o revizuire.

Delegația britanică va fi compusă din d-nii Rennell Rodd, fost ambasador la Roma și Cecil Hurst, raportor legal la ministerul de externe.

In această comisiune vor mai fi și reprezentanți ai ministerului comunicațiunilor aeriene, ai amiralității și războiului.

Preocupările Bulgariei

Bulgarii intenționează revizuirea tratatului de pace dela Neuilly

Direcțiunea generală a muncii obligatorie din Bulgaria a ordonat să se înceapă recrutarea contingentului 1923. Termenul pentru completarea listelor tinerilor din numitul contingent a fost fixat la data de 1 Ianuarie 1923.

In legătură cu acest fapt, s'a cerut comisiunii interaliate de lichidare, ca pe viitor completarea cadrelor armatei să se facă în mod obligator de oarece în mod benevol nu se pot completă cadrele sufficiente pazei interne.

Prin aceasta se intenționează o revizuire mascată a tratatului de pace dela Neuilly.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Luni seara: Regina nopții (pentru a 6 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 45. C.)

Luni, orele 10: Nevasta lui barbă albastră) pentru a 5 oră. Prețuri obișnuite).

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

CAPITAL FUNDAMENTAL 25.000.000 LEI. CENTRALA BUCUREȘTI

UNIUNEA COMERCIALĂ S. A.

Sucursale: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32

Adresa telegrafică: Unicum. Telefon interurban 3-71.
1944

Sa deschis sub administrarea proprie **Secția pielăriilor** unde pot cumpăra toți păpucari, cismari, curălari, sipetari și tapetari articli necesari, totodată se pot căpăta și curele de mașini pentru fabrici. Impori permanent din străinătate!

Cea mai mare magazi de piele a Ardealului. Singura magazia de specialități! Comenzi prin pestă să efeptuesc în 24 oare.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ ROMANCĂ cunoscând ori ce lucrări de birou, caută post. Merge și în provincie. Adresa a adm. ziarului Infrățirea sub D. P. A.

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE MOTO-CICLETĂ Str. Ojetului No. 8 (Ecetgyár-utca).

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Balog Rudolf
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szlágyi Alexandru
Suceag

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiști **Tayor, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 12 Noembre			1922 4 Noembre	1922 11 Noembre
4.449.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.159.933.614	5.169.935.544
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.954.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
303.758		Argint și diverse monete	697.863	667.929
52.141.918		Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	
1.338.550.492		Efecte scontate	3.461.182.497	3.501.260.833
179.820.323	111.536.400	împrumuturi pe efecte publice	230.865.116	232.351.101
	137.901.500	„ „ „ „ în cont curent		
	68.283.923 69.617.577	din cari nu s'au ridicat lei	73.685.199 94.065.651	
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000		Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.496.060.954		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
399.999.977		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
198.902.783		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000		Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
936.754.312		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.055.670.996	7.055.670.996
71.631.216		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	98.362.809	100.904.057
11.997.418		Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.908.657		Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
9.601.880		Imobile	48.431.807	48.642.306
2.607.882		Mobilier și mașini de imprimerie	4.009.007	3.953.912
10.375.318		Cheltueli de Administrațiune	15.520.952	16.028.960
15.692.531		Conturi curente	185,264.196	176.813.669
449.046.304		Conturi de valori	29.814.676	21.832.732
1.480.285.543		Conturi diverse	404.723.638	391.506.766
19.147.695.468			22.033.396.390	22.058.488.124

PASIV

12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
62.168.979		Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.160.121		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
13.315.952.333		Bilete de bancă în circulațiune	15.433.861.319	15.481.568.381
11.693.106		Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
24.377.108		Dobânzi și beneficii diverse	60.663.041	64.881.974
1 513.460.270		Conturi curente și recepise la vedere	1.435.041.730	1.499.531.646
4.199.883.551		Conturi diverse	4.972.126.177	4.898.784.998
19.147.695.468			22.033.396.390	22.058.488.124

12 Noemb. 1921	Efecte și alte valori de restituit	11 Noemb. 1922		
283.236.620	Efecte și alte valori în păstrare	316.195.542		
11.071.416.666	9.694.334.000 Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.333.000	10.890.806.279	10.891.080.600
	1.093.846.046 Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.410.552.058		
1.630.661.711	Conturi de ordine		1.733.208.537	1.757.197.460
12.702.078.377			12.624.014.816	12,648.278.060

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

EVENIMENTELE DIN CONSTANTINOPOL

ALEGEREA NOULUI CALIF

După 600 de ani, demnitatea de calif a fost despărțită de aceia de sultan

Arnaldo Franccaroli care din primul moment al victoriei kemaliste asupra grecilor se află în Turcia ca trimis al lui „Corriere della Sera", tălmite ziarului italian următoarea interesantă descriere despre alegerea noului calif.

Luni la amiază, 21 tunuri au anunțat populației din Constantinopol alegerea noului calif Abdul Medjid. Pentru întâia oară după 600 de ani demnitatea de calif au fost despărțită de aceia — acum dispărută — de sultan și pentru întâia oară numirea s'a făcut printr'un parlament.

Ședințele Marei Adunări din Angora ca i au culminat în proclamarea lui Abdul Medjid ca șef religios al Islamului au avut un caracter excepțional. Vineri, guvernul din Angora a fost informat de fuga sultanului. Imediat marea Adunare s'a întrunit în ședință plenară cu porțile închise. Se menține secretul asupra discuțiunilor cari au durat, cu scurte întreruperi până Sâmbătă seara. Se știe numai că au fost extrem de furtunoase.

*

In noaptea de Sâmbătă porțile au fost deschise și o mulțime enormă a năvălit la tribune. Reuf Bei, președintele consiliului a citit telegramele lui Refet Paşa anunțând fuga lui Mehmed VI, care s'a pus sub protecția engleză pentru a se refugia într'o localitate necunoscută. Deputații strigară; „Să se ducă în iad"! Când Reuf Bei enumără persoanele cari l-au însoțit pe Mehmed VI în fuga lui se auziră alte voci întrerupând; "N'a luat cu el și familia"?

Reuf Bei a rostit apoi un aspru rechizitoriu contra sultanului de care s'a abținut a-l numi, zicându-i numai „persoana aceia"

„Tocmai în momentul în care națiunea și-a atins scopurile supreme a spus Ruef Bei, „persoana aceia" a comis delictul istoric nemai auzit de a încredința califatul protecției Angliei. E aceiaș persoană care acceptând tratatul dela Sévres, a semnat robirea și desmembrarea patriei noastre.

Ședința a arătat un aspect de spectacol mistico-teatral când se urcă la tribună hogea Vehbi Effendi, ministru „sceriatului". „Prin fuga sa a afirmat el, Mehmed și-a declarat el însuși decăderea; este o datorie urgentă să-l înlocuim pentru binele Islamului" O „festivă", adică o deciziune a autorității religioase e necesară după tradiție, pentru a legitima transferarea califatului. „Această „fetvă", adăuga hogea Vehbi Effendi, a fost emisă și eu o comunic". Și în tăcerea generală Vehbi citi fetva formulată în trei întrebări și răspunsuri rituale.

Necesitatea alegerei unui nou calif

Prima întrebare: „Șeful credincioșilor care a acceptat dela inamic condițiuni distrugătoare pentru libertatea musulmanilor, a meritat el destituirea după legea religioasă?"

Răspuns: „Da".

A doua întrebare: „Comițând acte susceptibile de a stingheri lupta musulmanilor pentru apărarea credinței lor și perseverând în aceste acte, a meritat el destituirea?"

Răspuns: „Da".

Veți citi apoi o a doua fetvă care afirmă necesitatea de a alege un nou calif Cerându-se votul Adunării pentru aprobarea destituirei, unii deputați au observat că „fetva" este suficientă; dar Mustafa Kemal, luând președenția Adunărei declară că de oarece s'au proclamat alte fetve de către vechiul regim pentru a distruge țara, trebue să se voteze acestea pentru a o salva.

Destituirea

Astfel, destituirea a fost aprobată prin aclamațiuni, în aplauzele vii ale Adunărei. Imediat după aceea se procedă la alegerea noului calif.

Din 168 votanți, 148 au fost pentru prințul moștenitor Abdul Medjid care a fost proclamat calif.

„Și acum să ne rugăm Atotputernicului pentru mărirea Turciei", a spus Hagi Mustafa Effendi.

Și cu această rugăciune s'a încheiat ședința istorică.

Furia kemaliștilor

In cercurile musulmane din Constantinopol se declară că prin însuși faptul fugei sale, sultanul trebue considerat ca detronat conform prescripțiunilor legei coranice, care stipulează că orice calif care părăsește pământul musulman pentru a se refugia pe pământ creștin sub o protecție străină trebue declarat ca decăzut „ipso facto".

Fuga sultanului a pus pe al doilea plan toate celelalte evenimente la Constantinopol. De altfel „celelalte evenimente" se reduc la faptul că aliații au sfârșit prin a accepta complect situația creată de kemaliști deși oficial nu se admite încă această capitulare europeană. Dar acum nu se vorbește decât de sultan. In cercurile kemaliste se afișează o mare indiferență: se afirmă că persoana sultanului nu mai avea nici o importanță și se adaogă: „Englezi ne-au scos din încurcătură, fiindcă nu știam ce să facem cu persoana sultanului detronat". Dar agitația nervoasă dela Angora și comentariile ziarelor turcești contrastează cu această indferență. Adevărul este că fuga sultanului e considerată ca o mare lovitură. Ziarele sunt furioase; unele vorbesc de capete ce ar trebui să cadă; altele numesc ajutorul Angliei la fugă o amestecare în afacerile interne ale Turciei și o desfid de a contrapune pe califul din exil noului calif ales de Adunarea din Angora.

S'a anunțat că Sultanul a luat cu el bijuteriile și obiectele de valoare din palat dar paznicul tezaurului imperial a declarat că bijuteriile și relicvele sfinte se află toate la locul lor. Trei dintre soțiile legitime ale sultanului au cerut aliaților să nu le părăsească; în același timp s'au adresat guvernului kemalist rugându-l să nu se răzbune asupra unor biete femei credincioase observatoare ale coranului. O chestie foarte plictisitoare pentru generalul Harrington o constitue cele 200 odalisce din haremul imperial; sunt nul, înainte de a pleca l-a rugat să aibă grijă de nevestele și familia sa. Este probabil că un număr de soții ale sultanului vor cere să-i urmeze pe acesta în exil.

Programul noului guvern german

Expunerea cancelarului Cuno în Reichstag

—Germania nu poate plăti datoriile—

Intâi pâine și pe urmă reparațiuni

Cancelarul Cuno a expus programul său în fața Reichstagului, declarând că regretă că social-democrații n'au acceptat să colaboreze în mod activ cu ministerul său și exprimând speranța că toate elementele de ordine se vor înțelege pentru a sprijini guvernul.

Germania trebue să devie din nou un stat care să se bazeze pe activitatea sa și pe drepturile sale, pentru ca să poată trăi pe picior de egalitate cu celelalte state. Germania mai suferă încă sub povara datoriilor sale. De aceia productivitatea sa este redusă și-i amenințată de catastrofa care poate interveni iarna aceasta. Politica care se bazează pe vorbele: „Intâi pâine, după aceia reperațiuni", se impune dela sine și e conformă cu cerințele națiunii germane. De acest adevăr ar trebui să se pătrundă și foștii inamici ai Germaniei, în primul rând America, căci fără de ajutorul lor rezolvarea problemei nu este posibilă.

D. Cuno a mai declarat că guvernul său aprobă fără nici o restricțiune nota dela 13 Noembrie, care a fost adresată comisiunei reparațiunilor. Germania nu este în stare momentan să plătească datoriile sale. Guvernul german urmărește o politică reală fără a se lăsa influențat de politica orientală sau occidentală. El va apăra drepturile teritoriale ale Germaniei și va urma în mod consecvent pe linia celei mai mari productivități și a unității naționale politice.

Discursul cancelarului a fost viu aplaudat de toată Camera și des întrerupt de către comuniști.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 670 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 30 Noembrie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible]IU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]D ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Vrăjmașii dinăuntru

Revista „Deutsche Politische Hefte" de sub direcția domnului Rudolf Brandsch publică un articol în care se povestesc câteva fapte din cari ar rezulta câtă imoralitate și cât dispreț pentru lege înconjură viața politică și socială a statului român.

„Adevărul", grăbit ca multe alte ziare dela noi cari n'au nici o legătură cu spiritul românesc, îi însușește faptele povestite în articolul revistei săsești. Și satisfăcut că i se oferă un nou prilej pentru denigrarea statului român, însoțește reproducerea articolului de comentarii pe cari, mai prudentă sau ceva mai respectoasă față de adevăr, revista domnului Brandsch nu le-a făcut.

Articolul, semnat Br., cuprinde o înșirare de fapte în care nu întâlnim nici un nume. Dar „Adevărul" trece și peste prudența autorului care n'a avut curajul să-și pună semnătura întreagă la sfârșitul articolului și peste imprecizinea faptelor. Ziarul bucureștean nu s'a oprit nici o clipă să se întrebe: faptele arătate sunt ele adevărate? Lipsa oricărui nume și lașitatea anonimatului nu i-au dat nimic de bănuit. Dimpotrivă, „Adevărul" se grăbește să le acorde o nelimitată încredere, ba la urmă servește revistei germane câteva sfaturi, însoțite de o prietenească mustrare cum să procedeze în viitor când va voi să zugrăvească stările din România. Îi spune anume „să" descrie faptele cari se petrec în beciurile poliției, jandarmeriilor și curților marțiale și să știe că „la noi în țară se bate și se torturează ca pe vremurile închiziției.

Articolul revistei germane va fi desigur relevat și de celelalte gazete, zise românești, cari au făcut un sistem din a înfățișa lucrurile dela noi în lumina cea mai urâtă. Vom vedea desigur „Lupta" reproducând la rândul ei articolul cu pricina, mustrând mai aspru revista germană că n'a fost destul de violentă sau asigurând-o că „cele ce spune sunt fleacuri pe lângă cele cari se petrec". Dar „Aurora"? Ziarul domnului Lupu va lua și el articolul domnului Br. și, după ce-i va adăoga o serie nouă de „crime", de „nelegiuiri" și de „banditisme", pe cari revista germană nu le cunoaște, va afirma că singura scăpare pentru țară este în doborârea actualului regim politic și în întronarea regimului sovietic. Nu ne-ar mira dacă și „Patria" își va însuși articolul domnului Br., completându-l la rându-i cu noui fapte și cu noui amănunte.

Iată în ce hal a ajuns o parte din presa românească. Gata să primească în coloanele lor tot ceiace se afirmă de dușmanii statului român, aceste ziare au pierdut orice urmă de demnitate națională. Străine de sentimentul național, orbite de patimi politice sau servind interese nemărturisite, ele sunt o rușine a scrisului românesc. Nici un rând din coloanele lor nu este scris cu bună credință, nici un cuvânt nu pornește dintr'o convingere. Respectul pentru adevăr, respectul pentru o credință, respectul pentru o idee nu înseamnă nimic pentru aceste gazete cari nu cunosc decât calomnia și minciuna. Desigur în rostul presei intră și controlul vieții publice. Un ziar trebuie să fie un fel de străjar al tuturor manifestărilor vieții naționale.

Acest control se cere făcut însă cu bună credință și în mod cinstit. Dar ziarele de cari vorbim nu sunt însuflețite de această convingere. Și dacă la lipsa de cinste și de bună credință se adaogă și disprețul pentru interesele națiunei și ale statului, este lesne de văzut cât de departe sunt ele de ceiace trebuie să fie un ziar românesc. Ceiace e și mai îngrijitor este faptul că această mentalitate nenorocită nu domnește numai în presă ci ea stăpânește și în politică. Câte acte politice ale partidului național n'au constituit admirabile arme împotriva noastră pentru dușmanii dinăuntru și dinafara hotarelor țării? Turneul doctorului Lupu în America ce înseamnă decât o nesăbuită acțiune de defăimare a statului pe care desigur că o vor ști folosi vrăjmașii puterii și mândriei noastre naționale? Și poate mai primejdioși dușmani ai intereselor noastre naționale sunt acești rătăciți sau acești vânduți din rândurile noastre, deât cei străini de neam.

Noi ne vom face datoria să-i demascăm oridecâteori vor păcătui împotriva națiunei. Pentru a-i face însă inofensivi, cea mai eficace sancțiune este osânda opiniei publice românești, care singură îi poate scoate din rândurile națiunei.

O tristă lecție

La Cernăuți un comitet de oameni luminați a luat inițiativa ridicării unui monument, care să simbolizeze actul unirii Bucovinei cu patria mumă. Nu putem să înregistrăm această știre fără o ușoară strângere de inimă. După patru ani de la unire hotărârea de la Cernăuți e cea dintâi manifestare senină, care se îndreaptă către proslăvirea celui mai însemnat act din istoria neamului nostru. Bucovina, care s-a proclamat unirea fără ezitare și fără „condiții" e cea dintâi, care dă exemplul conștiinții, ieșind din făgașul degradant al procupărilor de politică mărunță.

Pentru Ardealul acesta, care știm că nu este lipsit de aceiași conștiință, faptul ne doare. Patru ani de zile în viața publică ardelenească n'a putut răzbate o singură manifestare de sinceritate și curățenie. Vameșii politicei naționaliste au împânzit drumurile și înpuiat văile de sbieretele sălbatice ale demagogiei desmățate și ridicole. Vacarmul s'a pus strat gros izolator între simțirea masselor populare și lumea exterioară. Și sub potopul de nerozii, înjurii și necuviințe, conștiința senină a poporului românesc din Ardeal a stat înăbușită, împiedecată a se putea arăta așa cum este în realitate și nu așa cum vor să o arate oamenii tuturor ambițiilor și poftelor.

Cine a putut să se gândească senin la un monument, care să toarne în bronzul nemuririi, momentul sublim al desrobirii Ardealului din cătușele mitencrei robii străine? Am văzut adunări populare unde se țipa pătimaș ticăloșia „vechiului regat" am auzit oratori, cari nu aveau decât dispreț pentru armata de „rufoși", care și-a lăsat 800.000 de trupuri pradă ciorilor pe câmpurile și stâncile Ardealului, am văzut proaspeți „savanți" proclamând hotarele culturei universale la culmile Carpaților de granită de altădată, am auzit reformatori noui-nouți hulind o întreagă națiie fără a o cunoaște și multe, multe și triste lucruri am văzut și auzit, dar timp de patru ani un singur glas nu s'a ridicat deasupra ticăloșiei, un singur gând nu s'a ridicat îndreptat către simbolul ideii de unire și libertate. La Alba-Iulia s'au ținut congrese la cari agitațiile pe chestia exportului de vite alcătuia singura preocupare; când s'a acordat libertatea exportului tot acolo s'a agitat contra acestei libertăți. La Alba-Iulia politicianii economiști și economicoși la gândire s'au dus decâteori trebuia să stea liniștiți acasă și au stat acasă decâteori trebuiau să fie acolo, dar niciodată nu s'a gândit că în piața, care gemea de lume la 1 Decembrie 1918 i-ar sta bine unui monument, care să întruchipeze însuflețirea acelei imense și cinstite mulțimi românești, și nu pe aceea a „domnilor" cari priveau din coastă de la fereastra murdară a unui hotel, cu ochii morți la realitate dar cu gândul atent la „rezervele unirii".

E tristă lecția, pe cari ni-o dau frații bucovineni, cu atât mai tristă cu cât Ardealul n'o merită.

D. I. C.

Partidul țărănesc ia parte la lucrările parlamentului

Hotărârea comitetului executiv al partidului

București. — Din Chișinău se anunță, că acolo comitetul executiv al partidului țărănesc a ținut ședință înainte de a se ține congresul la Iași. S'a hotărât participarea la ședințele Camerei. D-l Mihalache a fost pentru abținere, iar Stere și ceilalți basarabeni pentru participarea la lucrările parlamentului.

Pacificarea sud-orientului european

Opera Conferinței de la Lausanne — Garanțiile păcii viitoare — Satisfacerea pretențiunilor va garanta liniștea în Balcani

Primul act de mare importanță pentru politica generală internațională al conferinței de la Lausanne îl constitue demilitarizarea zonei de la râul Mariță până la Dedeagaci. Politica pacifistă a aliaților dă admirabile roade și se poate nădăjdui că vulcanul de permanente neliniști se va potoli. În dorința de a asigura pacea în orientul Europei conferința își dă toată osteneala să ia acum măsuri hotărîte. Nodul tuturor discordiilor de până acum îl alcătuia tendințele opuse și interesele variate ale popoarelor balcanice. Ieșirea la marea Egee constitue pentru Jugoslavia ca și pentru Bulgaria o permanentă năzuință. Conferința întrevăzând situația pare a fi dispusă să retragă celor două state orice posibilitate de provocare la desordine. Jugoslaviei i s'a cedat o zonă liberă în portul Salonic, care rămâne Greciei, iar Bulgariei urmează să i se atribue portul Dedeagaci. Asupra acestei chestiuni discuțiile sunt încă în curs, deoarece Grecia nu acceptă să cedeze portul decât în condițiie de locațiune permanentă, iar Bulgaria pretinde proprietatea definitivă. După cât se pare însă Grecia va izbuti să-și impună punctul său de vedere în această chestiune.

O importantă chestiune

Fapt remarcabil în politică internațională este că aliații de perfect acord par dispuși să dea toată importanța chestiunei macedonene. După trasarea zonei demilitarizate care dă garanția evitării conflictelor armate, pregătite prin surprindere, și după potolirea dorințelor Jugoslaviei și Bulgariei prin debușeurile ce li se atribue la marea Egee, cea mai importantă chestiune pentru curmarea conflictelor orientale o constitue rezolvarea problemii macedonene. Discuția asupra acestei chestiuni a fost atinsă până acum în treacât numai. Odată rezolvate problemele aflătoare actualmente în discuția Conferinței, această dificilă chestiune își va căpăta importanța cuvenită.

Pacea balcanică și chestiunea macedoneană

Problema macedoneană a fost în trecut aproape totdeauna tratată la suprafață. Interpenetrația atâtor popoare deosebite pe teritorii vitrege a creiat în Macedonia o situație imposibil de deslegat și o permanentă stare de agitație. Pretențiunile popoarelor privilegiate prin imediata vecinătate a țărilor lor de origină nu puteau fi niciodată satisfăcute pentru că niciodată nu se mărgineau în cadrul drepturilor posibile a nu încălca drepturile conlocuitorilor de altă rasă. Pe deasupra tuturor acestor veșnice ciocniri, o populație românească de aproape un milion de suflete rămânea veșnic nedreptățită. Chiar după războiu principiul minorităților n'a pătruns până în văile Macedoniei. Între populația minoritară și autoritatea statelor stăpânitoare e încă în litigiu chestiunea drepturilor naționale.

Conferința e hotărîtă să dea toată atenția acestei chestiuni de care depinde în bună parte pacea balcanică. Pentru noi discuția este destul de importantă și ministrul nostru de externe lucrează cu mult tact și pricepere întru garantarea drepturilor poporului românesc din Macedonia.

Românii macedoneni la Conferință

Din primul moment însă s'a ridicat o stavilă în calea năzuințelor fraților noștri. Bulgaria încearcă pe toate căile să se eschiveze de la obligațiunile contractuale față de minoritățile macedone și încearcă, făcând uz de opresiune, o divergență în sînul românilor macedoneni. Românii rămași sub autoritatea de stat a Greciei și Jugoslaviei însă opun o rezistență care nu va întârzia să triumfe. Principul minorităților trebue respectat în egală măsură de toate statele. Rolul conferinței este să ia toate garanțiile că acest principiu va fi cu sfințenie respectat.

In acest sens succesul primului nostru delegat este de mai înainte asigurat.

Acordul aliaților

Desigur greutăți sunt destule și se vor mai ridica. Nemulțumirile turcilor, intențiile ascunse ale Bulgarilor, aspirațiile jugoslavilor și îndârjirea grecilor, toate trebuesc cu multă înțelepciune înlăturate. Dar acordul desăvârșit care domnește atât între marii aliați cât și între aceștia și Mica înțelegere ne îndreptățesc să avem cele mai optimiste nădejdii față de asigurarea păcii în sud-estul european.

Protecția internațională a maternității

Biroul internațional al muncii a primit știrea că guvernul italian a ratificat „Convenția Maternității" adoptată de prima conferință internațională a muncii dela Washington (1919).

Prevederile acestei convențiuni asigură oricărei femei care lucrează în întreprinderi industriale sau comerciale, publice sau particulare, un repaus de șase săptămâni după facere precum și dreptul de a cere, bazată pe un certificat medical, un concediu de șase săptămâni înainte de facere, în tot acest timp va primi un salariu suficient pentru întreținerea ei și a copilului său, plătit din fondul public sau din din asigurări, pe lângă îngrijirea medicală gratuită la care are drept.

Ea va avea dreptul să întrerupă de două ori pe zi câte o jumătate oră lucrul, pentru a alăpta copilul.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Clujul artistic

EXPOZIȚIA LUI VALER FERENCZY

Expoziția de tablouri și gravuri a lui Valer Ferenczy și care s'a deschis Duminică, este un eveniment cultural important îndeosebi pentrucă deastădată se prezintă la noi o individualitate artistică serioasă, și pentrucă aduce un material care cuprinde în sine toată evoluarea artistului.

Tablourile prezintă cei din urmă 18 ani de muncă ai artistului. In general domineză peisagele și portretele, precum și interioruri în lumină de lampă din viața de teatru și de cafenea. Trebuesc remarcate apoi gravurile cari sunt de o extraordinară calitate.

Intr'adevăr artistul, — care a petrecut foarte mult timp în centrale culturale apusene, în Paris, Italia, Germania, Olanda și Belgia, — a început a se ocupa de gravuri în anul 1914, pe când se afla în Paris. Valer Ferenczy dovedește că este un grafic de forță, care stăpânește excelent tecnica gingașă și complicată a gravurei și reușind să creeze valori neperitoare. Ca și în pictură și în gravuri pe artisti îl interesează aceleași motive: peisagiile de țară și orașe și portretul. A creiat însă și o serie întreagă de compoziții fantastice, alegorice ori literare cu o fantezie de adevărat poet.

De aceea gravurile artistului trebuesc împărțite în genere în două grupuri: Primul grup cuprind pe cele realiste, între cari se disting îndeosebi gravurile ce reprezintă fragmente din Baia-Mare, din Baia-Sprie, redate cu o adevărată maestrie și portretele.

In al doilea grup ar intra gravurile fantezieste, între care se disting înainte de toate „Ara Pacis", care a fost creiată în timpul războiului sub impresiunea copleșitoare a catastrofei mondiale și în care este exprimat cu un avânt poetic frapant idealul mare al păcii și dorul după pace. Aceiași dispoziție evlavioasă se resfrânge și în gravura „Isus pe lacul dela Ghenezaret", iar în „Bachus și Ariadna" artistul exprimă misterul păgân al lui Dionysos grecesc cu o uimitoare intensitate. „Dionysos și Pentheus", „Samson", „Argonautul", „Odysseus" și „Mazeppa" sunt totatâtea viziuni poetice, frumoase, individuale și interesante.

In genere îmi vine greu a distinge unele din multele gravuri ale artistului, pentrucă simțesc a fi făcut o nedreptate celor neamintite. Pot zice din convingere că fiecare bucată este prețioasă, pentrucă toate sunt fructele aceleași simțiri artistice neclintite ale aceleiași seriosități artistice și ale aceluiași talent.

Dr. Alexandru Kiș.

File de calendar

Sfântul

Câteva ziare au povestit sumar strania întâmplare, petrecută într'unul din satele Basarabiei, la Calamgia.

Un calugăr care mergea din loc în loc adunând daruri pentru mănăstirea sf. Spiridon din Iași, spunea tuturor că el este un uns al lui Dumnezeu, un sfânt, că deasupra-i s'a pogorât duhul profetului Eliseu, poruncindu-i să ocrotească pe cei slabi împotriva împilărilor celor puternici și dându-i totdeodată puterea de a face minuni și de a resista în fața celor mai teribile elemente ale naturei.

Dar sfântul — îl chema Metodie Năgâț, — nu s'a mulțumit numai să facă pe lăudărosul în fața mulțimei. El a vrut cu ori ce preț să dea și probe. Aprinse deci o căpiță de fân și se avântă în mijlocul flacărilor.

Lumea privea uimită:

Năgâț supo ta într'adevăr chinurile focului, dar limbile acestuia nu cruțau câtuși de puțin, hainele, părul, barba și chiar pielea sfântului martir.

In cele din urmă acesta ne mai putând rezista începu să țipe; sătenii săriră în ajutor, dar era prea târziu. Călugărul avusese puterea să suporte durerile chiar până'n cea mai imediată apropiere a morței, fără să scoată un cuvânt. Când strigătul lui dădu semnalul că răbdarea i-a luat sfârșit, țăranii nu mai putură să scoată din palele focului de cât o masă informă de carne friptă, care, după ce se mai agită în câteva convulsiuni, rămase nemișcată pentru totdeauna...

Ai zice o curiozitate a Basarabiei, desfipită din imensa împărăție a misticismului slav. Totuși Năgâț, român în toată puterea, după nume, cu'egea danii pentru mânăstirea Sf. Spiridon din Iași — deci putea fi și un moldovean de dincolea de Prut...

Să fi fost o nebunie subită venită bietului om din cine știe ce moștenire patologică și răsbunătoare; sau să fi fost într'adevăr credința cea mai sinceră în puterea supranaturală a dumnezeirei și'n ajutorul care n'avea să întârzâie al profetului Elisei?

Bietul Nagâț! El care se credea de acum înnainte scăpat de urgia durerilor pământești, el care avea cuvântul greu al profetului Eliseu că nici un fir de păr nu i se va mai clinti de-aci înnainte; cu ce surpriză va fi văzut el că flăcările totuși îl mușcă, că biata-i carne sfințită miroase a pârjoală și se preface în scrum.

Totuși Nagâț a așteptat până'n ultimul moment; poate profetul Elisei n'a băgat de seamă că el dă o probă drept credincioșilor...

Iar la urmă de tot, când Nagâț a înțeles că nu mai aparține acestei vieți, el n'a urlat de durere.

O nu! A fost doar strigătul disperării, că profetul i-a luat puterea cu care-l hărăzise, ca unui păcătos și lăudăros ce se dovedise... **Nemo Filax**

Rușinea analfabetismului

Pe marginea unei .... alarme

In revista care apare la Chișinău „Școala Basarabiei" dl Șt. Ciobanu, directorul ei, face unele constatări dureroase cu privire la exponentul de analfabeți pe care-i dă diferitele naționalități din Basarabia.

Românii de acolo au cel mai mare număr de neștiutori de carte; dintre ei abia — ce dureros! — 10—11 procente știu ceti, pe când germanii basarabeni stau în fruntea tuturor cu 65—66 procente. Până și turcii de acolo stau mai bine ca bieții moldoveni în această privință că i și ei au un procent de 22 știutori de carte. Iar mai prejos decât românii nu sunt decât.. țiganii.

Impresionat de aceste date de care ni se împurpurează obrazul, dl Ciobanu face un înfocat apel către oficialitate și către marele public pentru a veni în ajutorul fraților, pe care asuprirea musălească i-a adus în această deplorabilă stare.

Dar alarma dlui Ciobanu nu prea pare să aibe sorți de izbândă. Lăsând la o parte faptul că revista „Școala Basarabiei" e aproape complect ignorată de marele public, dar și prin redacțiile pe unde răsbate nu prea este foile ață, de vreme ce nici un ziar nu s'a lăsat impresionat de spaima dlui Ciobanu. Redacțiile în chestiune au desigur scuza lor, căci în epoca unor evenimente atât de uriașe ca unirea partidului dlui Maniu cu gruparea d'ul Pavlică Bătășanu cine stă de analfabeții Basarabiei?

Rămâne de văzut cam ce răspuns ar da apelului dlui Ciobanu învățătorim a din România și corpul nostru didactic în general.

Dar iată ce spune în această privință d. profesor universitar I. Simionescu, care se ocupă de alarma d-lui Ciobanu în ziarul „Viitorul":

„Din nefericire nu văd cum s'ar putea grăbi, cu foc, acum, înlăturarea acestei rușinoase stări de lucruri. D. Ciobanu își îndreaptă privirile și cererile spre Stat. Ar fi numai îndeplinirea unei forme, fără pic de eficacitate. Dacă Statul ar fi în stare sau ar vrea să facă școli în fiecare sat românesc, lucrurile nu s'ar îndrepta. Și o spunem cinstit. Ce se face chiar în satele în care sunt școli? Nimic sau aproape nimic. După vâltoarea războiului, prin prefacerile soci le săvârșite, prin goana după situațiuni materiale sau măcar politice școala e părăsită. Cu multă durere în suflet trebuie să spun — să dea Dumnezeu să spun în neadevăr ori o sfruntată exagerare — că acum, în zilele prin care trecem, nu avem școală, de sus și până jos, mai mult jos de cât sus. Forma poate să fie îndeplinită. Există clădiri, există personal înscris în state dar școala nu este. Nu există însuflețirea care se cere într'o vreme când în școală e scăparea, când din ea ar trebui să țâșnească izvorul însănătoșirii măcar a generațiunilor ce se vor urma".

Așa dar Basarabia ca Basarabia, dar nici celelalte provincii nu stau mai mulțumitor.

Ast-fel ne vorbește un profesor bun pedagog, un adânc cunoscător al acestor împrejurări.

Cum? se va răspunde. Dar lipsa învățătorilor se va umple de generațiile tinere de pe băncile școalei normale. Cât privește pe cei ca i ocupă acum posturi în învățământ, e cu neputință ca ei să depună atât de puțin interes chemărei lor când țăranii singuri au pornit mișcarea pentru ridicarea de școli la sate pe banii și cu munca lor?

E cu neputință ca în fața acestei frumoase mișcări țărănești ei să rămână nepăsători și fără nici o însuflețire!

Pare într'adevăr cu neputință.

Și totuși trebue să credem pe cei care cunosc te mai bine decât noi această chestiune.

Am spus mai sus: traim în epoca înșiruirilor și cartelurilor politice. Învățătorul, ca ori care dintre noi, se supune exigențelor vremei. Dar dând prea multă atenție acestor exigențe, uită pe cele, pentru care s'a dedicat dintru început.

O, departe de noi gândul de a contesta învățătorului dreptul de a face politică.

Facă ori cât va vrea. Dar înainte de toate, să-și amintească de școală și de nevoile culturale ale comunei în care se găsește. Că timp pentru politică îi rămâne berechet.

Să fie vre-un învățător, în care încă nu s'a stins credința în isbânda apostolatului său, care să nu-mi dea dreptate?

O carte pentru îndrumarea tineretului

Dr. Fr. W. Förster; Îndrumarea vieții pentru băeții și fetele dela 18 ani; în românește de Nicolae Pandelea.

Publicațiile românești numără printre ele și un număr — relativ — destul de mare, de traduceri. Nu ne am putea plânge! Cam 27 la sută din operile ce se tipăresc la noi, sunt traduceri; în primul rând din franuzește în al doilea din nemțește, rusește, ungurește etc. Un procent destul ce mare ce ne ar putea face de invidiat. Dar Românul nu prea are parte de așa ceva.

Și aici intervine, ca în multe locuri, un dacă specific afacerilor noastre cu sorți de isbândă. Am putea fi invidiați dacă am găsi în alegerea acestui mare procent de traduceri o normă, un plan anumit, care să stea ilească că o anumită proporție între numărul traducerilor de diferite feluri.

Dar suntem departe de așa ceva! In literatură, — în știință și mai mult, — se observă un gol dăunător. La noi se traduc romane de aventuri, se traduc cărți de literatură distractivă, vulgară, se traduc și cărți de o valoare literară mai mare, însă traduceri serioase din adevăratele monumente culturale universale nu avem încă. Scaderea e mare. O sufere tineretul care până să-și însușească posesia unei limbi străine, nu poate să se împărtășească de bine-facerile culturilor popoarelor mai înaintate.

Rezultatul este imposibilitatea de a-ți câștiga la timp și ușor cunoștințe de multe ori, absolut necesare.

Mă uitam cu invidie la vitrina unei librării ungurești, unde lângă traducerea romanelor lui Jules Verne găseai acela a ultimelor tratate franțuzești de medicină și întreaga operă a lui Jean-Jaques-Rousseau.

La noi, lipsa traducerilor se simte mai cu seamă în domeniul cărților cu cracter sociologic și științific pur. Acesta este motivul ce ne face să primim cu entuziasm apariția unui nou volum al bunului traducător N. Pandelea:

Îndrumarea vieții pentru băeții și fetele dela 18 ani, operă destul de cunoscută a germanului Fr. W. Förster, care a mai publicat și „Cartea vieții" (tot în traducerea dlui Pandelea) și alte tratate pedagogico-sociale.

Tratatul de față, operă de educație dedicată în special tineretului, — prin traducerea dlui N. Pandelea, vine la timpul suprem să satisfacă unul din golurile de care am vorbit mai sus.

In țara noastră nu se face aproape nimic pentru educația tineretului — cu atât mai puțin pentru educația marelui public. O mișcare în direcția aceasta nu se poate porni decât pe terenul publicisticei. La noi s'au scris prea puține lucruri în acest scop. Rolul traducerei dlui Pandelea va fi dar acela, — ca prin popularizarea sa, — să contribue la marea operă de educație națională. Corespunde oare această carte scopului ce i-se dă? Putem spune că da! Și motivăm aceasta.

Opera lui Fr. Förster a fost scrisă în Germania cu aceleași intenție de popularizare; stilul și forma sub care sunt redate importantele probleme ce caută să le deslege, energicul scriitor fac această operă accesibilă maselor. Dl Pandelea a isbutit ca și în traducerea d-sale să strecoare licăriri atrăgătoare ce ne dau un cuvânt mai mult să credem că această carte va fi citită și va pătrunde mai adânc, sub ochi mai puțin deprinși de-a alerga repede de alungul filelor volumelor, că va pătrunde tocmai acolo unde se simte mai mare nevoie de ea. Și poate că în sufletul celui ce o va citi — fie acela student sau un neștiutor meseriaș — va aduce schimbarea înceată dar sigură pentru care cartea militează. „Va face să răsară floarea modestă a bunătății acolo unde azi se răsfață ianțoși și ursuzi scaeții egoismului și ai răutății. Va scoate la suprafață, din adâncuri simțimântul dulce al iubirii de oameni, al înfrățirei, al omeniei de care suntem astăzi așa de departe.

Căci simțimintele acestea există, obscure în hăurile întunecoase ale sufletului. E ca un mărgăritar care vegetează copleșit de tină, pe fundul mării...

Trebue numai găsit scufundătorul care să se scoboare până la el și să-l scoată la lumină." Și suntem îndreptățiți să credem că această carte va pătrunde până în adâncul sufletelor ca să scoată la lumină frumosul!

Cronica politică

Lucrările Parlamentului. Astăzi s'a deschis la Bucureşti sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare. Mai mult decât în alte dăţi, deschiderea aceasta a fost aşteptată cu îndreptăţită nerăbdare. Căci în sesiunea care a început astăzi Parlamentul are de realizat o muncă deosebit de însemnată pentru aşezarea temeinică a noului nostru stat. Atâtea mari reforme trebuesc înfăptuite pentru a asigura vieţii naţionale posibilităţile de desvoltare şi de progres, încât sesiunea aceasta trece de cadrul sesiunilor parlamentare obişnuite. In timpul duratei ei opera de legiferare pe care o pretind necesităţile statului va trebui realizată.

Parlamentul va avea să hotărască legea fundamentală a ţării. Proectul de constituţie pregătit de marea comisiune constituţională va fi desbătut şi votat în sesiunea aceasta. Din discuţiile de până acum cunoaştem principiile cari stau la baza noului nostru pact constituţional. Ele sunt potrivite cu spiritul vremii, cu tradiţiile şi cerinţele naţiunei şi statului român. Democratismul sănătos şi de ordine se îmbină perfect în noua Constituţie cu nevoile şi aspiraţiile vieţii noastre naţionale.

In afară de Constituţie, Parlamentul este chemat să realizeze şi celelalte reforme cari sunt menite să rezolve nenumăratele probleme răsărite din necesităţile de unificare a tuturor ţinuturilor româneşti. Reforma fiscală, reforma electorală, reforma administrativă, desăvârşirea reformei agrare, iată, pentru a nu pomeni decât pe cele mai de seamă, legile pe cari Parlamentul le va discuta şi vota în sesiunea a cărei deschidere s'a făcut astăzi.

Desigur că realizarea unei opere legislative atât de uriaşe, este legată de greutăţi. O muncă stăruitoare, desinteresată şi tihnită este necesară pentru a duce la bun sfârşit această operă. Oamenii cari se găsesc astăzi prin încrederea naţiunei la conducerea statului, au făcut dovada în activitatea lor că înţeleg marea răspundere de care se prinde înfăptuirea unei lucrări atât de vastă şi atât importantă. Căci de această lucrare depinde nu numai consolidarea stărilor de azi, nu numai o îndreptare de moment ci asigurarea desvoltării viitoare a statului.

Patrunşi de însemnătatea şi de măreţia operei conducătorii ţării lucrează cu toate puterile minţii şi cu toate avânturile sufletului lor pentru realizarea ei. Agitaţia sterilă şi atacurile unor adversari cari nu-şi pot înfrâna pornirile nici în faţa marilor cerinţe naţionale, sunt un îndemn mai mult în această muncă.

Şedinţele Parlamentului vor dovedi aceasta.

Invalizii

Grija mlgăloasă pentru toate nevoile ţărei acesteia a actualului guvern s'a îndreptat spre invalizii de război.

Astfel ultimul număr al „Monitorului Oficial" promulgă legea pentru înaintarea în grad a ofiţerilor invalizi, cari au luat parte pe front în războiul pentru întregirea neamului 1916—1917.

Deasemenea acelaş număr al „Monitorului" publică şi jurnalul Consiliului de miniştri prin care se acordă gratuit câte 7 hectare teren de cultură şi 2500 m p. loc de casă la 1274 reangajaţi invalizi de război.

Atenţia Guvernului faţă de cei cari s'au jertfit pentru ţară va trece desigur neobservată.

Pentru speculanţii şi pentru gemagogii vremei, — ce interes mai reprezintă acum aceşti invalizi cari odată ce şi-au făcut datoria pot să piece, pot să dispară din viaţa de toate zilele, pentru a nu încurca cu braţele şi picioarele lor de lemn, drumul spre mărire al îmbogăţiţilor în dosul frontului.

Dar dacă bizara fire omenească uită aşa de repede servicille aduse de eroi, chiar cu preţul vieţei şi al sănătăţei lor; o dreptate tot mai veghiază şi pentru ei acolo, în ascunzişurile frontului de unde porneşte mişcarea întregului mecanism al ţărei acestela.

Conducătorii de astăzi ai ţărei cari au fost şi conducătorii de atunci, din vremurile acelea atât de groaznice şi totuşi atât de mari, nu puteau uita pe cei cu ajutorul cărora au înfăptuit întregirea României.

Regionalismul partidului national

Duminică s'a înfiinţat în localitate Partidul Maghiar, închegat prin fuziunea Partidului naţional Maghiar şi Partidului Poporului Maghiar. Programul noului partid ni-a fost tăinuit tot timpul. Abia acum, în n-rul de Duminecă al lui „Keleti Ujság" unul dintre fruntaşii politici ai ungurilor precizează ţinta Partidului Maghiar. Dl Paál Arpad, unul dintre fruntaşii fostului partid al poporului maghiar, arată în acest articol din „Keleti Ujság", că Partidul maghiar va lupta alături de celelalte partide minoritare, cu intenţiunea „de a servi statul". Noul partid va da naţiunii majoritore loialitatea cuvenită, dar o cere această în schimb şi pentru sine din partea românilor.

Dl Paál socoate, că minoritatea maghiară îşi va arăta această loialitate prin lupta pentru învingerea regionalismului. Vom vedea mai la vale în ce chip. La locul acesta trebue să reproducem unele pasagii ale articolului d-sale, care merită o atenţiune deosebită.

Dsa constată, că neîncrederea românilor faţă de minoritatea maghiară se datoreşte temerii, că această minoritate luptă pentru desmembrarea statului român.

„Istoria nu se poate repeta, ci poate fi numai continuată. Nu putem nici noi să voim a răsturna viaţa naţiunii noastre în vâltoarea revanşelor perpetue, ci putem numai să vrem a ne ridica peste stările de lucruri care îndeamnă la răfuială.

In concepţia noastră deci, validitarea mai multor naţiuni în cuprinsul statului nu e împovărată de gândul ascuns al sfâşierii statului, ci e grea de sinceritatea acelei experienţe istorice, după care într'un astfel de stat numai egalităţile naţionale pot să dea diverselor grupuri, de popoare alipirea la stat. Această alipire noi voim s'o facem să fie o realitate vie."

Ori alipirea aceasta la România n'o pot găsi decât în ideia regionalismului. Pentru această, ţinta partidului maghiar nu poate fi, după d-l Paál, decât regionalismul, deoarece ungurii de alci au un trecut milenar, care nu poate fi distrus fără ca distrugătorul să ispăşească aceasta.

Articolul d-lui Paál e kilometric şi e plin de lucruri subiective, a căror reproducere n'o socotim necesară, dupăcum nu socotim puternic nici acel motiv, pe care d-sa îl socoate ca unul principal, că „unificarea nu se poate face". In schimb, la sfârşitul articolului găsim o afirmaţiune interesantă: Partidul naţional român a rupt-o cu regionalismul; locul îi va lua de aci înainte partidul maghiar. Constatarea aceasta merită o atenţie specială. Afinitatea aceasta între partidul naţional român, care a trebuit s'o rupă cu regionalismul pentrucă era ameninţat să piară din cauza aceasta (constatarea e tot a d-lui Paál) şi între partidul în fruntea căruia se găsesc şovinistii Iosika — Grandpierre, este demascată acum de unul dintre cei mai competenţi) de unul din fruntea partidului afiliat partidului naţional. Ii vom acorda deci la timp atenţiunea necesară.

Demagogia partidului naţional

Reforma fiscală şi agitaţiile regionaliştilor

„Patria" publică memoriul federalei de bănci „Solidaritatea" prin care se cere guvernului ca viitoarea reformă fiscală să niveleze diferenţele de impozite plătite de contribuabilii din Ardeal faţă de cei din vechiul regat şi să se ţină seama de sumele plătite în plus în Ardeal la încassarea dărilor în viitor, făcându-se o compensaţiune.

Se ştie că partidul naţional a agitat stăruitor şi cu o lipsă de bună-credinţă neiertată deosebirile dintre regimul fiscal din Ardeal şi cel din vechiul regat. S'a mers până acolo încât s'a spus că guvernele „regăţenilor" au favorizat vechiul regat înedreptăţind Ardealul.

Nici un om serios nu putea lua în seamă argutiile unei demagogii, care nu se dă în lături dela o acţiune de învrăjbire între fraţi.

Diferenţele de plus-impozite plătite de contribuabilii din Ardeal faţă de cei din vechiul regat se datoresc dispoziţiilor unui regim fiscal deosebit de cel din vechiul regat. Numai un regim fiscal unitar putea şterge aceste deosebiri.

Dar cine a luptat cu mai multă înverşunare, cine s'a împotrivit cu mai dârză îndărătnicie, cine a agitat cu mai multă vehemenţă, împotriva curentului de unificare decât tocmai partidul naţional? Or, numai prin unificare se putea realiza şi dreptatea fiscală pe care o pune acum înainte partidul naţional.

Reforma fiscală pe care Parlamentul o va vota în sesiunea aceasta stabileşte un regim unitar pentru întreaga ţară. Contribuabilii de pe tot cuprinsul României vor plăti de acum încolo aceleaşi dări. In Ardeal, în Bucovina, în Basarabia ca şi în vechiul regat acelaş regim fiscal va domni.

Agitaţia pe care o desfăşură partidul naţional în privinţa impozitelor nu constitue decât una din manifestările demagogiei sale. Căci mai puţin decât oricine partidul naţional este chemat să ne vorbească de regim unitar şi de dreptate fiscală, el care ridicându-se prin tot ce i-a stat la îndemână împotriva unificării, s'a ridicat în acelaş timp şi împotriva încercărilor de a stabili un regim fiscal unitar pentru ţara întreagă. Cuvintele cari le-a avut pentru reforma dlui Titulescu, care cu toate lipsurile ei, însemna cel puţin o tendinţă spre unificarea fiscală, dovedesc că în toată această chestiune a diferenţei de impozite între Ardeal şi vechiul Regat, partidul naţional n'a văzut decât un prilej mai mult pentru agitaţie împotriva vechiului Regat. Reforma fiscală a dlui Vintilă Brătianu va pune capăt şi acestei deşănţate acţiuni.

Ce este fuziunea?

Confirmarea afirmaţiunilor noastre. Constatările ziarului bucureştean al unităţilor din Ardeal. „Albina" dojeneşte şi se leapădă

„Marele eveniment politic" al fuziunii partidului naţional cu epavele partidului conservator lăsate moştenire de Take Ionescu, nu a prea entuziasmat cercurile mai luminate ale Ardealului ca şi ale restului ţării. Cu privire la acest eveniment politic ni-am spus cuvântul şi ni se cunosc opiniile. Am putea fi învinuiţi însă de către unii de lipsă de imparţialitate, dată fiind mentalitatea lor. Vom lăsa însă să vorbească un ziar care nu poate fi învinuit de simpatizare cu partidul liberal. Ziarul „Albina" foia bucureşteană a românilor din Ardeal uniţi cu Roma, face următoarele aprecieri asupra fuziunei partidului naţional cu partidul democrat:

„După ce au refuzat să fuzioneze cu averescanii, şiau rupt tratativele cu ţărăniştii, ardelenii au fuzionat în fine cu democraţii, adică cu amicii răp. Take Ionescu şi cu crâmpeele grupului ultra reacţionar al vechilor conservatori, reprezentanţi azi de Mişu Deşliu, Cananău şi Gr. Filipescu, cu ultimii catargişti.

Războiul a făcut atâtea perturbări, încât mărturisim că nimic nu trebuie să mire. Recunoaştem apoi că este şi asta o soluţie. In tot cazul ea va pune capăt acuzării ce se aduce partidului naţional-ardelean, că este un partid regionalist. Sub numele de partid naţional-român, partidul îşi mută, cum se cuvinea, centrul în capitală, şi se va numi partidul naţional-român. Numele nu prea însemnează mult. In România toate partidele sunt naţionale şi române; dar în definitiv nicăeri firma nu este ceva esenţial. Totul depinde de ce va face noul partid. Voesc fuzionaţii să iee loc la dreapta partidului liberal; ori vor continua să cocheteze cu ţărăniştii? Vom afla în curând, care este rostul fuziunei acesteia."

Aşa dar, tocmai ce am spus şi noi. Partidul naţional după ce a făcut cea mai desmăţată demagogie, dupăce a avut pretenţia că luptă pentru democraţie, dă mâna ultra-reacţionarilor vechiului regat şi se pregăteşte să ocupe locul la dreapta partidului liberal, partid de cumpănă între reacţiunea conservatoare şi demagogia turbulentă a extremei ţăraniste şi socialiste.

„Albina" însă nu iartă şi continuă cu ironie conţinută:

„Multe critice se pot aduce acestui act politic. Intrucât însă prin ei, se pune capăt existenţei unui partid regionalist, şi fiindcă prin fuziune scade numărul grupărilor şi grupuleţelor ce compun mecanismul politic românesc; noi nu putem decât felicita pe Dl Maniu că a isbutit în sfârşit să ducă la capăt pertractările sale".

Pentru a încheia observaţiile sale destul de semnificativ:

„Dacă noul partid va fi capabil să dea un guvern, se va vedea mult mai târziu. Acum are ocazie să arate, de este cel puţin un partid de opoziţie parlamentară. Căci ţara este sătulă de sbuciumări sterpe".

Mustrarea este deci evidentă şi constitue cea mai strălucită dovadă despre efectele politicei de obstrucţie practicată de partidul naţional până acum. Nu ştim cari sânt intenţiile de viitor ale noului partid conservator pus sub firma vechiului partid naţional.

Un lucru e cert că politica sa a nemulţumit adânc cercurile amice de până acum. In dojana „Albinei" întrezărim reproşuri pentru neplăcerile cauzate Bisericei unite de către partidul naţional care nu s'a sfiit a abuza de încrederea acestei onorabile instituţii româneşti de câteori trebuia să ascundă o manevră politică. Bucurându ne de cea dintâi manifestare de independenţă a confraţilor de la „Albina" le înţelegem mâhnirea.

Dar nu se putea altfel. Conducătorii partidului naţional nu puteau să o termine decât lângă reacţiunea pe care au condamnat-o în atâtea rânduri fără convingere şi fără sinceritate.

A. R. Gus.

INFORMAŢII

Din cauza ninsorii continue de ieri şi alaltă ori, în părţile nordestice ale Ardealului zăpada a ajuns la grosimi apreciabile. Circulaţia trenurilor someşene a devenit din cauza aceasta anevoioasă.

*

Duminecă se va ţinea adunarea de constituire a camerei de industrie din localitate. Adunarea se va ocupa numai cu chestiuni administrative şi cu alegerea diverselor comisiuni.

*

Alaltăeri s'a ţinut în sala prefecturii din localitate adunarea fabricanţilor de spirt din Ardeal. După ce s'au discutat mai multe chestiuni privitoare la condiţiunile actulae ale fabricaţiei spirtului, s'a citit o dare de seamă a intervenţiei făcute la guvern în privinţa contingentării. Delegaţia s'a întors dela Bucureşti cu promisiunea, că guvernul va da tot sprijinul acestei industrii ardelene.

*

Eri după amiază s'a găsit în grajdul caselor din str. Ianculei Nr. 2 cadavrul unui om cam de 50—55 ani.

Atât proprietarul casei cât şi vecinii declară că nu cunosc pe cel mort.

Dl Comisar Chifor a deschis o anchetă spre a stabili identitatea cadavrului şi provenienţa lui în grad.

Parchetul a ordonat trimiterea cadavrului la Inst. Medico Legal spre a i se face autopsia.

Programul nou
al Grădinei de iarnă
„CENTRAL"
Cea mai mare sensaţie a Cluj

Brodie and Brodie
original song and dance-dus.
2 Erellys 2
artist internaţional de dans.
3 sisters Hortens 3
strălucitoarele regini
duett original englez de cântece şi dans.
„Erry"
dansatoare cu vârful picioarele
„Lissy Candelly"
dansatoare fantezistă.
!! Juczi Szilágyi !!
neîntrecutul step solist.
? Margarethe ?
cu dansuri engleze.
? Jolanda ?
umoristă de salon.
Tayol
Favoritul Bucureştilor
umorist român de salon.
Având-se în vedere programul bogat, începutul este la **9.30** fix.
Bătai cu serpentine!
Dansuri de parchet!
Lloyd 1010 2407

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Iosif Lengyel
Str. Vörösmarti 1
Cluj.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Marii fabricanţi unguri din Ungaria au intervenit pe lângă guvernul dela Budapesta pentru a începe tratative cu guvernul român, deoarece industria ungurească are mare nevoie de materiile prime româneşti — aceste cu atât mai mult cu cât valuta noastră e mai avantajioasă pentru aprovizionarea Ungariei cu materii prime decât cea Cehoslovacă.

*

La politechnica din Timişoara se va redeschide în cursul lunei viitoare o universitate liberă. Se vor ţine de către profesorii politechnicei cursuri din toate ramurile ştiinţifice.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Iosif Bezdam
Str. Iuliu Maniu 39
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj. îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Gh Bercean
Com. Solnoc-Dobaca.

*

„Restaurantul Oraşului" din str. Regina Maria 16 anunţă onorata sa clientelă că ţine deschis toată noaptea servind la ori ce ora mâncări calde şi reci precum şi în permanenţă ciorbă de fasole.
Beuturi alese.
Orchestra rangul I.

*

Copiare de acte la maşina de scris română, ungară, germană, franceză; lecţiuni de stenografie germană, lecţiuni de scris la maşină. Schachmann str. Memorandului 26.
2398

*

Ingrijirea feţei, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură şi manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piaţa Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

*

Asociaţia cetăţenilor Timişoreni a început o vie acţiune în vederea descongestionării Timişoreni şi a încartiruirii ofiţerilor în locuinţe amenajate confortabil în clădirile cazărmilor. In scopul acesta asociaţia cetăţenească din Timişoara a adresat guvernului un memoriu şi după informaţiunile primite de ziarele timişoarene din partea dlui ministru Cosma, acţiunea începută se pare că va duce la rezultat.

Intre timp asociaţia în chestiune a făcut intervenţiile necesare la comandamentul militar local, care a arătat toată sollicitudinea pentru înlăturarea crizei de locuinţe.

Vameşii dela Curtici au descoperit o contrabandă, care se făcea într'un mod ingenios, necunoscut încă şi în urma căruia s'au introdus pe piaţa internă produse străine nevămuite. In una din zilele trecute vameşului de serviciu i-s'a părut suspect, că unul dintre vagoanele trenului maghiar intrat în gară, a fost trecut pe nişte linii laturalnice şi n'a fost oprit cu celelalte vagoane în faţa vămii. Aducându-se aceasta la cunoştinţa organelor superioare, o comisie a ieşit la faţa locului şi a constatat, că vagonul conţinea articole ce trebuiau vămuite. Vagonul era adresat unuia dintre vameşii din Curtici.

*

Pentru sărbători
Incepând de astăzi până la 31 Dec.
10%
Rabat
la toate mărfurile
face
Magazinu
„MISSIR"
Strada Memorandului 11
(Unio-u)
Lloyd 1195 2406

*

Eri a avut înmormântarea agentului de siguranţă Mândruţiu care a descoperit complotul de la Petroşani în castelul fraţilor Manlerspach. Cazul s'a întâmplat acum doi ani. Cu ocazia descoperirei complotului agentul Mândruţiu fusese împuşcat în picior cu un un glonte otrăvit. De atunci şi până acum bietul agent a stat în pat, paralizat iar medicii nu mai vedeau nici o posibilitate de îndreptare. Duminecă dimineaţa agentul Mândruţiu a murit.

La înmormântarea foarte frumoasă ce i-s'a făcut şi pe care merita au luat parte pe lângă toţi ofiţerii de siguranţă şi de poliţie şi Dnii Eugen Bianu, inspector general al siguranţei din Ardeal; V. Popovici prefectul poliţiei.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între beuturi — el e regele lichiorurilor.*
2332

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piaţa Unirii No. 5.** 1385

De la Consiliul de războiu

O INSCENARE REGRETABILA

Procesul Locot. Col. Rugina şi a locot. de rezervă Opreanu judecat de Consiliul de războiu al Corp. 6 armată. Curtea dă un verdict de achitare pentru toţi inculpaţii, cu unanimitate de voturi

S'a judecat zilele acestea în faţa Consiliului de războiu a corpului 6 de armată procesul Locot. Colonelului Rugină a locot. de Rezervă Opreanu actualmente sub director la Banca generală a ţărei româneşti, şi a locot. Bok Oscar, toţi din Reg. 40 Arteliere învinuiţi că în anul 1919 au traficat prin intermediul locot. de rezervă Opreanu, care era casier al unităţei, banii statului şi ai militarilor prin aceia că le-a dat în lunile August, Septembrie şi Octombrie solda în coroane nu în lei.

Din depoziţiile martorilor s'a constatat că în urma unei discuţiuni avute la popotă între ofiţeri, Locot Aiten a spus că va băga în puşcărie pe toţi ofiţerii pentru că n'au plătit solda trupei în lei. Aceste cuvinte au fost retractate mai târziu de ofiţer.

Locot Segărcianu în calitate de informator al regimentului a adus la cunoştinţa superiorilor săi că personal a primit solda în coroane iar la dezbaterea orală a declarat că a primit solda în lei şi numai mărunţişul în coroane de le Octombrie înainte şi acest mărunţiş l'a primit în lei.

Pentru această contradicţie, dl comisar regal a cerut ca acest ofiţer să fie dat în judecată pentru mărturii mincinoase.

Toţi martorii acuzărei au depus favorabil pentru acuzaţi.

Comisarul regal special, domnul lt-colonel Altescu a susţinut acuzarea contra inculpaţilor iar comisarul regal permanent, căp. Vlădescu în expunerea de drept a căutat să dovedească existenţa unui prejudiciu.

Apărarea reprezentată prin d-nii advocaţi Oprea, A Stătescu şi col. Policroniade a scos în evidenţă complecta nevinovăţie a acuzaţilor, netemeinicia întregei instrucţii deursă în urma unui raport a locot. Segărceanu dovedit ca fals.

Din pledoariile domnilor advocaţi a reieşit că contrar celor susţinute de acuzare, contrar raportului locot. Segărceanu şi contrar întregei instrucţii, solda trupei a fost plătită întotdeauna în lei, conform ordinilor şi că nu putea să existe un prejudiciu adus statului sau militarilor întrucât n'a existat infracţiunea.

Curtea compusă din dnii General Primu ca preşedinte, Col. A. Popescu; Col. Radulescu, locot. Col. Gherman şi locot. Col. Băltăretu în baza art. 256 C. J. M. combinat cu art. 50 şi 51 Titl. II adiţional, iar pentru Col Rugină aceleaşi articole combinate cu art 195, a adus un verdict de achitare cu unanimitate de voturi pentru toţi inculpaţii. Toată afacerea aceasta a fost o odioasă înscenare şi partea mai tristă este că în această înscenare au fost băgaţi şi doi oameni cunoscuţi ca exemple de cinste şi de constiinciozitate.

E vorba de Col. Rugină un erou al războiului şi azi profesor şi inspector de studii la Scoala de artilerie din Timişoara şi de Locot. dr rezervă Opreanu azi subdirector la banca generală a Ţarei româneşti din Cluj.

Numai datorită perspicacităţii Consiliului de judecată care fără nici o părtinire a văzut completa nevinovăţie a inculpaţilor, şi datorită pledoariilor apărărei s'a putut evita ruinarea morală şi socială a doi nevinovaţi.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcţionari, ofiţeri şi pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunţite în toate sucursalele.
1718-2

RAGLAN,
costume pentru domni şi băeţi
1588
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

1290 No. 1

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ședințele parlamentului austriac

Imbunătățirea situației financiare a Austriei

Viena. — In cercurile politice ausstriace obiectul discuțiilor îl formează acuma marele expozeu făcut de primministrul austriac, cancelarul Dr. Seipel în chestia măsurilor luate pentru înlăturarea dificultăților din politica financiară a Austriei. Aceasta în legătură cu prezentarea proiectelor de legi cari au ca bază convenția dela Geneva.

Cancelarul Austriei a accentuat în expozeul său că tot ce a făcut guvernul austriac în ultimul timp a avut în vedere un singur scop anume restabilirea echilibrului în finanțele țării. In cursul desbaterilor convențiilor dela Genova, s'a format convingerea că salvarea Austriei se poate produce numai printr'o strânsă legătură a ajutorului prin propriile ei puteri ajutorul străinătății.

E drept că la un moment dat mulți ziceau că ni se pun condițiuni atât de grele că se cer sacrificii atât de mari din partea poporului austriac, încât s'ar putea renunța la ajutorul străinătății. Dar apoi ne-am dat seama, — a spus cancelarul — că ar fi un mare pericol pentru existența economică și politică a statului nostru să dăm cu piciorul în ajutorul străinătății.

„Din declarațiile recente făcute de diferiți bărbați de stat ai țărilor care s'au întrunit la Genova, reiese că ajutorul promis va deveni fapt. Prin aceasta crește și încrederea și curajul în noi de a porni la munca mare de salvare a Austriei prin propriile noastre puteri, după ce vom dobândi și ajutorul străinătății. Se manifesta la noi și o teamă că prin acest ajutor controlul străinătății asupra economiei noastre va deveni o adevărată tutelă, iar acei cari vor exercita controlul îl vor face servindu-și mai mult interesele lor și influențând în mod păgubitor viața noastră economică.

Dar din protocolul convenției dela Geneva am putut arăta că s'au tras anumite limite controlului străin și că ni-se oferă garanții că controlul Ligei Națiunilor va fi exercitat de un comisar general neutral care este cătotul altceva decât controlul făcut de comisiunea de reparațiuni sau de vre'un alt stat al statelor victorioase.

Cancelarul austriac a ținut să rele e și re erva și atitudinea plină de tact pe care au avut-o membrii delegațiunei provizori a Ligei națiunilor cât timp a stat acum în urmă la Viena pentru întocmirea proiectului de reformă financiară.

INTRUNIREA
comitetului executiv al Partid. național

Eri la orele 3 s'a întrunit comitetul executiv al partidului național român sub președinția D-lui Dr. Iuliu Maniu. Au participat la această ședință D nii Alexandru Vaida-Voivod, Ștefan C. Pop, Mihaiu Popovici, profesorii universitari Ioan Bupaș, Victor Onișor, Romulus Boilă, deputații Ioan Agârbiceanu, Ioan Lăpădatu, Aurel Lazăr, Simion Nemeș, Sever Bocu, Ghiță Pop. Victor Macaveiu, Dr. Socol, Dumitru Man senatorii Alexandru Aciu, Liviu Micșa, apoi dnii Romulus Micșa, Iustin Marșieu, Simion Tăma; Dr. Adrian Popescu, Dr. Sever Dan.

Și-au acuzat absența dnii Vasile Goldiș, Gheorghe Adam, Dr. Valer Brănițe, Dr. Gheorghe Dobrin. Ioan Blan, declarând însă cu toții în scrisorile că se solidarizează pe deplin cu hotărârile comitetului executiv.

Președintele adunării, Dr. Iuliu Maniu, a făcut raportul activității biroului partidului dela ultima ședință a comitetului executiv, referând în special asupra acordului făcut cu partidul democrat.

Comitetul executiv cu unanimitate a aprobat pactul.

După d-l Maniu a vorbit d-l Mihaiu Popovici despre extinderea partidului național în vechiul regat.

S'a încius apoi o desbatere cu privire la punctele principiale de care trebue să se țină seamă la organizația partidului național în întreaga țară. S'a citit apoi raportul care se va prezenta astăzi comitetului de 100. S'a hotărât schimbarea acelor articole din statutele partidului național care vorbesc numai de organizarea partidului național în Ardeal. In acest scop s'a ales o comisiune compusă din d-nii Iuliu Maniu, Alexandru Vaida, Mihaiu Popovici, Aurel Lazăr, Aurel Dobrescu, Sever Dan, care s'a întrunit azi dimineață acasă la d-l Vaida pentru a aduce modificări în statut.

In privința congresului partidului național s'a decis ca să se țină totuși la Alba Iulia cu delegații din întreaga țară.

Comitetul executiv continuă ședința și astăzi.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Noutăți literare în ediții artistice:

Delavrancea: Paraziții	25 L
D. Zamfirescu Viața la Țară	30 „
H. Streizmann: Reviziuri	25 „
M. Sorbul: A doua tinerețe	25 „
Sandu-Aldea: Despre semănături	14 „
I. Enescu: Ingrășămintele	30 „
Stevens: Prin împărăția furnicilor	22 „
Tharaud: Umbra Crucii	35 „
R. Leon: Iubirea iubirilor	35 „
: Din lirica Armeană	35 „
Calendarul Lumea Ilustrată	25 „
Holberg: Trei comedii	35 „
Maragal: Laude	30 „
B. Croce: Elemente de estetică	24
K. Kautski: Dela democrație	25
N. Petrescu: Fenomenele sociale	24
R. Ortiz: Renașterea la Florența	45
+ porto	

se află la
Librărie Lepage Cluj.
Cereți catalog. 2393

In Pensionul din str. Regală No. 5
pe lângă bucătăria ardelenească
s'a deschis bucătărie franceză.
Viptul se poate duce și acasă,
Tot aicea se pot comanda și bancheturii. 2102

Nr. 2 23—1922.
Anunți CONTABIL
Archivar, Dactilografă și de Supraveghetori de vie sunt posturi la Regiunea I. Viticole Ceala Arad. 2400
Regiunea I. Viticole.

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit. 148

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firmă
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Interne

Congresul partidului țărănist

La Iași s'a deschis Duminecă congresul țărănist sub președenția d-lui Mihalache. D-sa a deschis congresul cu un discurs în care a arătat că scopul congresului este de a da o formă definitivă programului partidului. Au mai luat cuvântul dl Paul Bujor salutând congresul din partea țăraniștilor Moldovei, P. Halipa din partea țăraniștilor Basarabiei, Bodnărescu din partea țăraniștilor Bucovinei și alții.

Externe

Conferința de la Lausanne

Delegații Rusiei la Conferință

Lausanne. — Trimesul Rusiei a anunțat conferința dela Lausanne că delegații Rusiei la această conferință sunt Cicerin și Dr. Rakovsky.

Cum privește Rusia chestia strâmtorilor. Un interviev a lui Rakowsky

Lausanne. — Dr. Rakowsky sosind aci a acordat un interviev reprezentanților presei, declarând că Rusia ține la punctul ei de vedere de a putea participa la toate desbaterile dela conferință. In ce privește rezolvarea problemei strâmtorilor Rusia se va decla a pentru interzicerea accesului vaselor de războiu în strâmtori. Rusia e pentru controlul țărilor litorale la Marea-Neagră și contra controlului marilor puteri.

*

Lausanne. — Comisiunea de limitare a teritoriilor i a amânat ședințele deoarece delegații turci așteaptă noi instrucțiuni din Angora.

Situația din Grecia
Un avertisment al Angliei
Gonatas însărcinat să formeze noul cabinet

Paris. — Știri sosite din Atena anunță că Anglia amenință cu ruperea relațiilor diplomatice cu Grecia, dacă guvernul grec va stărui ca foștii miniștri acuzați pentru înalta trădare să fie executați.

Criza ministerială în Grecia s'a produs acuma din cauza intervenției ministrului Angliei în Atena în sensul acesta.

*

Atena. — Colonelul Gonatos a fost însărcinat de rege cu constituirea noului cabinet.

Greutățile noului guvern german
Demisia ministrului alimentației

Berlin. — Din noul guvern german prezidat de dr. Cuno a-și fost silit un ministru să-și dea demisia, anume ministrul alimentațiunei Müller, acuzat în ședința trecută de deputatul Solman că în 1919 sub conducerea drului Dorten a încercat printr'o lovitură de stat să despartă provincia Renană de Germania.

Müller a fost astfel numai o singură zi ministru și în urma acestei demascări a trebuit să demisioneze.

Numărul ofițerilor austriaci
Scandalul din Cameră

Viena. — Un mare scandal s'a produs eri în parlamentul austriac. Ședința care a început la ora 9 dimineața s'a terminat numai la 1 ora noapte. Ea a fost întreruptă numai pentru un ceas din cauza înmormântărei deputatului social-democrat Laimer care a murit subit. Scandalul s'a produs când deputatul socialist dr Deutsch a acuzat ministrul de războiu Vaugein că a prezentat parlamentului cifre false când a vorbit despre numărul ofițerilor din armata austriacă. Ministrul s'a sculat și a întrebat dacă deputatul crede că raportorul Ministerului de războiu a mințit pe ministru.

In timpul discursului ministrului de războiu s'a produs o învălmășală în Cameră între deputații creștini sociali și sociali-democrați cari își aruncau reciproc cuvinte injurioase. Deputatul Deutsch a declarat că își menține în întregime acuzarea ridicată.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**
Loyd 1553 1227

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCIAR ROMAN DIN BUCUREȘTI

LISTA

De scrisurile funciare rurale 4% și 5% eșite la sorți la tragerea 39ª și 74ª, făcută în zilele de 30 și 31 Octombrie st. n. 1922. -- Aceste scrisuri sunt eșite la sorți cu cuponul de 1 Iulie 1923 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Cassa Societății cu începere dela 1 Ianuarie st. n. 1923.

4%			5%															
á 5000 lei	á 1000 lei	á 100 lei	á 10000 lei	á 5000									á 1000					á 100 Lei
203	586	1029	408	21825	23195	52348	54138	55918	61387	86378	87748	90663	92133	94549	110351	118341	119481	155331	27395
213	696	1039	528	21835	23215	52388	54148	55928	61397	86508	87758	90673	92143	94579	110371	118361	119491	155341	27305
223	626	1090	548	21855	23225	52398	54158	55938	61407	86538	87767	90683	92153	94589	110381	118391	119521	155361	27335
283	646	1179	558	21865	23235	52408	54168	55988	61417	86548	87788	90693	92163	94599	110391	118401	119551	155371	27345
243	656	1109	568	21875	23245	52418	54178	56138	61427	86568	87908	90703	92173	94609	110401	118411	119561	155381	27355
253	666	1229	578	21885	23255	52608	54188	56148	61437	86608	87918	90713	92183	94629	110501	118421	119571	155391	27425
283	676	1299	588	21915	23265	52618	54208	56158	61457	86618	87938	90733	92193	94639	110521	118431	119591	155401	27445
293	696	1369	598	21925	23285	52648	54218	56188	61477	86623	87948	90743	92203	94689	110531	118441	119601	155411	27455
563	726	1379	628	21935	23305	52658	54228	56198	61397	86648	87958	90753	92213	94689	110541	118471	119621	155431	27475
573	736	1409	678	21955	23315	52668	54238	56208	61527	86668	87968	90763	92223	94719	110551	118481	119631	155441	27555
713	766	1509	688	21985	23325	52678	54258	56218	61537	86678	87978	90783	92233	94729	110561	118491	119641	155451	27565
743	776		748	22005	23335	52698	54268	56238	61547	86688	87988	90793	92243	94749	110721	118501	119651	155461	27570
763	796		808	22025	23345	52708	54288	56248	61577	86718	87998	90803	92253	94759	110731	118511	119661	15547	27605
783	816		838	22065	23365	52718	54298	56258	61587	86738	88008	90813	92263	94769	110741	118521	119671	15548	27615
1003	826		848	22075	23385	52748	54408	56268	61597	86748	88018	90843	92273	94909	110751	118551	119681	15549	27645
1043	866		858	22085	23395	52798	54428	56278	61607	86758	88028	90853	92283	94929	110761	118561	119691	15550	27665
1073	1026		868	22105	23405	52808	54488	56288	61617	86768	88038	90863	92293	94939	110791	118571	119701	15551	27675
1093	1036		1248	22115	23415	52828	54528	56298	61627	86778	88048	90873	92303	94989	110801	118581	119711	15552	27685
1113	1056		1268	22125	23425	52848	54538	60377	61637	86788	88058	90893	93719	95009	110811	118591	15469	15553	27695
1123	1076		1328	22175	23435	52858	54548	60387	61647	86808	88078	90903	93730	95019	110821	118601	154701	155541	27705
1153	1216		1398	22235	23445	52928	54558	60397	61657	86818	88088	90913	93759	95029	110831	118611	154711	155551	27715
1163	1236		1408	22245	23455	52938	54568	60407	61667	86828	88098	90923	93769	95049	110841	118621	15472	155561	27825
1193	1256		8310	22255	23465	52948	54578	60417	61677	86838	88108	90943	93779	95059	110851	118631	15473	15557	27835
1213	1286		8360	22265	23475	52958	54618	60427	61687	86868	88118	90993	93789	95069	110861	118671	154741	155591	27855
1233	1316		8450	22285	23485	52968	54628	60437	61697	86878	88128	91003	93799	95089	110871	118681	154751	15560	27875
1253	1336		8540	22295	23495	52978	54648	60447	61707	86888	88138	91013	93809	95099	110941	11869	154761	15562	27885
1263	1346		8570	22305	23505	53018	54658	60467	61747	86898	88168	91033	93819	95109	110951	118701	154771	155631	27895
1273	1376		8590	22315	23515	53118	54708	60477	61757	86918	88188	91053	93839	95119	111191	118741	154781	15564	27945
1283	1386		8600	22355	23525	53148	54718	60487	61767	86938	88198	91063	93859	95129	111291	118771	154791	155651	
1303	1396		8640	22375	23535	53158	54728	60497	61777	86948	88218	91083	93869	95139	111211	118781	154801	155661	
1313	1436		8680	22415	23545	53168	54738	60507	61787	86958	88228	91003	93889	95149	111221	118801	154811	155671	
1323	1446		8700	22475	23555	53178	54768	60517	61797	86968	88238	91103	93899	95159	111231	118821	154821	155681	
1333	1456		8710	22495	23575	53188	54798	60527	61807	86978	88248	91113	93929	95169	111241	118831	154831	155691	
1373	1566		8720	22505	23585	53218	54818	60537	61817	86988	88258	91123	93939	95179	111251	118841	154841	155701	
1393	1596		8890	22515	23605	53248	54848	60547	61827	86998	88278	91133	93949	95199	111261	118851	154851	155711	
1403	1606		8940	22525	23625	53258	54868	60557	61837	87008	88288	91143	93959	95309	111281	118861	154861	155731	
1413	1626		8960	22535	23635	53268	54878	60587	61847	87018	88298	91153	93969	95329	111301	118871	154871	155741	
1423	1636		9060	22545	23645	53288	54888	60597	61857	87038	88308	91183	93989	109711	111311	118891	154881	155751	
1433	1656		9070	22555	23785	53308	54898	60627	61867	87048	88318	91193	95999	109721	111331	118901	154891	155761	
	1666		9080	22565	23795	53328	54918	60647	61877	87058	88328	91203	94009	109731	111341	118921	154901	15577	
	1686		9220	22575	23805	53358	54928	60657	61887	87068	88348	91213	94019	109751	111361	118941	154911	155781	
	1716		9270	22585	23815	53368	54938	60677	61897	87098	88358	91223	94029	109761	111371	118951	154931	155791	
	1726		9280	22595	23825	53388	54958	60697	61907	87108	88368	91253	94039	109771	111441	118971	154941	155801	
	1736		9290	22625	23865	53398	54968	60707	61917	87118	88378	91273	94059	109781	111451	118991	154951	155811	
	1766		9310	22635	23875	53408	54988	60717	61927	87128	88398	91293	94079	109791	111471	119001	154961	155821	
	1776		9320	22645	23885	53418	54998	60727	61937	87148	88408	91303	94089	109801	111481	119011	154971	155731	
	1786		9400	22655	23925	53428	55008	60737	61947	87168	88418	91313	94099	109811	111491	119021	154981	155741	
	1796		9430	22675	23935	53438	55018	60747	61957	87178	88428	91343	94109	109821	111551	119041	154991	155751	
	1906		9450	22695	23945	53448	55028	60787	61997	87188	88438	91353	94119	109831	111561	119051	155001	155761	
	1916		9480	22705	23975	53478	55048	60797	62107	87208	88468	91363	94129	109841	111611	119061	155011	155771	
	1936		9490	22725	23985	53498	55058	60807	62117	87218	88488	91373	94139	109851	111651	119071	155021	155781	
	1946		9540	22755	23995	53508	55068	60817	62127	87228	88498	91383	94149	109861	111681	119081	155031	155891	
	1966		9690	22765	51818	53558	55078	60827	62137	87248	88518	91393	94159	109871	111691	119091	155041	155801	
	1966		9700	22775	51838	53568	55088	60737	62147	87268	88528	91413	94169	109891	111701	119101	155051	155811	
	1976		9710	22805	51848	53578	55118	60897	62167	87288	88538	91423	94179	109901	111781	119111	155061	155821	
				22815	51858	53658	55128	60907	62177	87298	88548	91433	94189	109911	111791	119141	155071	155931	
				22855	51868	53668	55298	60917	62187	87308	88568	91443	94199	109921	117901	119151	155081	155941	
				22865	51878	53678	55308	60927	62197	87318	88578	91453	94219	109931	117911	119161	155091	155951	
				22885	51888	53698	55348	60997	62207	87328	88588	91463	94229	109951	117931	119171	155101	155961	
				22905	51898	53708	55358	61007	62217	87348	88598	91473	94289	109961	117991	119181	155111	155971	
				22915	51908	53728	55378	61017	62247	87358	88608	91493	94249	109971	118001	119191	155121	155981	
				22925	51918	53778	55388	61137	62267	87368	88618	91803	94259	109981	118031	119211	155131	156001	
				22935	51928	53798	55398	61157	62277	87378	88628	91833	94279	109991	118071	119221	155141	156011	
				22955	51938	53808	55448	61167	62287	87388	88648	91843	94289	110001	118081	119241	155151	156021	
				22985	51948	53818	55478	61177	62297	87418	88658	91853	94309	110021	118091	119251	155161	156031	
				22995	51958	53838	55498	61187	62307	87428	88683	91873	94329	110031	118101	119271	155171	156041	
				23015	51968	53848	55528	61197	62317	87438	88738	91883	94339	110051	118111	119281	155181	156051	
				23035	51978	53858	55538	61207	62327	87448	88748	91923	94349	110061	118121	119291	155191	156061	
				23045	51988	53878	55558	61217	62337	87458	88758	91933	94359	110081	118131	119301	155201	156071	
				23055	51998	53918	55568	61227	62347	87468	88768	91953	94389	110231	118141	119321	155211	156081	
				23065	52038	53928	55578	61237	62357	87478	88778	91973	94399	110241	118151	119331	155221	156091	
				23075	52038	53938	55588	61247	62367	87508	88788	91983	94409	110251	118191	119351	155231	156101	
				23085	52068	53948	55598	61257	62377	87518	88798	92003	94429	110261	118201	119361	155241	156111	
				23095	52098	53958	55658	61267	62387	87528	88818	92023	94439	110271	118221	119371	155251	156121	
				23105	52148	53968	55708	61277	62397	87548	88828	92033	94449	110281	118231	119381	155261	156131	
				23135	52158	53988	55788	61287	62407	87568	88838	92053	94479	110291	118241	119391	155271	156141	
				23145	52178	53998	55818	61297	62417	87578	88858	92063	94489	110301	118251	119411	155281		
				23155	52188	54088	55828	61307	62427	87588	88878	92093	94499	110311	118271	119441	155291		
				23165	52198	54098	55838	61317	62437	87598	88898	92103	94519	110321	118281	119451	155301		
				23175	52318	54108	55848	61327	62447	87718	88928	92113	94529	110331	118291	119461	155311		
				23185	52328	54128	55908	61337		87728	90653	92123	94539	110341	118321	119471	155321		

2388

DIRECȚIUNEA.

2381

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magazici 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapcane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu preturile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini și tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportări de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de schimănat pene și schimănăm și curățim orice cantități de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustele cu prețurile fixate.

Vindem: Engros și detail tot felul de pene curățite și sortate seegrasătrice, lână (piepănată).

în prețurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iazilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.

MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515

Lloyd 13 1384

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

În grădina de iarnă a hotelului Central pe lângă artiștii **Tayosi, Sylvia** mai debutează cu program nou și simpatici artiști vechi cunoscuți.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A CĂILOR FERATE ROMÂNE

No. 33570.

Publicațiune.

Direcțiunea IV. Regională C. F. R. Cluj, are nevoe de urgență de materialele mai jos notate.

Doritorii a lua partea la acest concurs vor înainta ofertele scrise în limba Română timbrate cu 1 leu 25 bani în plic sigilat care să sosească la această direcțiunea regională serviciul E. cel mai târziu până la data de 30 Noemvrie a. c. orele 11 a. m. „Ofertă pentru furnizarea diferitelor materiale la No. 31026—922". Ofertele sosite după data de 30 Noemvrie a. c. nu vor fi luate în considerație.

Fitil pentru uleu, 12 mm. lat. 3000 metri
" " " 16 " " 3000 "
" " " 25 " " 3000 "
" " petroleu 7 " " 3000 "
" " " 12 " " 3500 "
" " " 16 " " 2000 "
" " " 25 " " 3500 "
Lampă de petrol pentru felinar de mână 1000 buc.
Mașină pentru petroleu cu destinator de 7 mm. lat. 1500 buc.
" " " " " 12 " " 1500 "
" " lămpile de signalizare " 12 " " 1500 "
Mașină de lampă p. petroleu cu destinator de 18 m.m. lat. 1500 "
" " " " " " " " 25 " " 2500 "
" " " " uleu " " " 12 " " 500 "
" " " " " " " 16 " " 500 "
" " " " " " " 25 " " 500 "
Măturі de nuele cu coadă 15000 buc.
" " mesteag cu coadă 5000 buc.
Tuș albastru pentru aparatele de telegraf 200 kg.
Tuș negru pentru stampilă de aramă 200 kg.
Fanioane roșii de signalizare 60×50 cm. 3000 buc.
Stoară de legat 2½ mm. 1000 kg.
Stoară pentru cusut 100 kg.
Sticlă de lampă pentru mașină de 7 mm. 10000 buc.
" " " " " " 12 " 10000 "
" " " " " " 16 " 10000 "
" " " " " " 25 " 10000 "
Abajur pentru lampă cu diam. 180 mm. 500 buc.
Becuri 150 volt (25—50 lumini) 1000 buc.
Hârtie de copiat 280/760 mm. 20000 file.
" " " 250/280 mm. 20000 "
Geam alb 2 mm. grosime 2000 m.
" verde 2 mm. grosime 200 m.
" roșu 2 mm. grosime 200 m.
" culoarea de os grosime 100 m.
" transparent " 100 m. Cleĭ pentru lipirea etichetelor 5000 kg. Destina 5000 kg. Perii pentru frecat 2.00 buc. Perii pentru frecat cu coadă 1500 buc. Cânepă piepănată 2000 kg.

Informațiuni se pot primi la depoul de materiale Cluj între orele 8 și 15 zilnic.

2405 DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Credit și Technic Transilvaneana S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorghe, Dr. A. Kunfaratich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

BAROUL ADVOCAȚILOR: CLUJ.

No. 573 1922. bar. adv.

Convocare.

Toți domnii advocați, membrii ai baroului: Cluj, sunt invitați prin aceasta la

Adunarea Generală Extraordinară a Baroului,

care va avea loc în Cluj la 3 Decemvrie 1922 ora 10. a. m. în sala cea mare de ședințe a Prim. riei.

Ordinea de zi:

1. Discutarea noului proiect de lege privitor la unificarea organizareii judecatorești în întreaga Românie-mare în vederea postulatelor unei legislații moderne.

2. Discutarea aceluiaș proiect din punct de vedere al unificării deosebitelor regimuri de drept.

NB. Inafară de membrii baroului sunt binevăzuți ca oaspeți și alți oameni de specialitate, în această adunare publică.

Baroul Advocaților.

Cluj, la 25 Noemvrie 1922.

Dr. AUREL ISACU m. p. Decan. Dr. DIONISIU PÓP m. p. Secretar.

2403

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește pește și carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Starea actuală a armatei roşii

— Sforţările lui Trotzky. Lipsurile armatei bolşevice —

Unul din factorii cari dau fazei actuale a chestiunei Orientului o gravitate particulară este atitudinea ce ar putea să o ia Rusia dacă ar surveni un conflict armat în jurul Constantinopolului şi dacă unele state balcanice ar avea să intervie.

Armata rusă pare să urmeze evoluţia generală a ţării, organizându-se şi reducându-se treptat, treptat.

Nu mai departe decât acum un an această armată diferea mult ca aspect de ceeace este astăzi. Aşa, depildă, la reviste se putea constata o neglijenţă extremă în ţinuta trupelor, o adevărată dezordine în mişcarea lor. De altminteri, un afiş care, de acum un an stă lipit pe zidurile de la Kremlin, pare să caracterizeze destul de exact spiritul militar al acestei epoci; acest afiş prescrie militarilor să nu se mai lase bătuţi de civilii cari vor să înfrângă consemnele şi conţine un număr de recomandaţiuni cari arată cum lipseau atunci bazele cele mai elementare ale instrucţiunei militare a soldatului.

Efectivele — Disciplina

Astăzi, armata a fost redusă la 800.000 sau 850.000 de oameni, după diferitele estimaţiuni, însă eforturile desfăşurate de Trotski pentru a da trupelor ruseşti un aspect militar par a fi fost încoronate de un succes remarcabil. Soldatul rus este în general bine întreţinut, bine echipat şi pare a fi chiar bine hrănit. Cazărmile arată oarecare curăţenie, împachetajele bine făcute şi unităţile sunt impecabile când manevrează în rânduri strânse sau fac exerciţii cu armele. Disciplina poate chiar să apară prea formalistă şi, uneori, chiar prea brutală. Nu poţi să faci zece paşi într'un câmp de exerciţii, însoţit de un ofiţer, fără să vezi un caporal sau un sergent care vine să raporteze mereu că n'a semnalat nimic de nicăieri. Pe de altă parte, un ofiţer nu vorbeşte nici odată de un superior fără ca fiecare frază să nu fie însoţită de un salut milităresc şi de lipiri sdrincănitoare de călcâe.

De multeori chiar inferiorul rămâne mereu nemişcat în faţa-şi, cu mâna la viziera capelei, ascultând fără să mişte observaţiunile făcute pe un ton autoritar, care ar provoca indignarea multor comunişti pentru cari antimilitarismul este încă o dogmă.

Insigne — Drapele

Bine înţeles, insignele gradelor şi numirile au fost restabilite, cât şi decoraţiunile, onorurile militare şi chiar garda drapelelor, pe care, ca pe nişte icoane, toţi le salută în trecere. Este cât se poate de edificătoare această resurecţiune a unui cult pe care Trotzky însuşi l'a dispreţuit aşa de mult, odinioară. De altminteri, roşul din aceste drapele s'a atenuat mult în ultimul timp, şi aproape a dispărut sub aurul brodăriilor, în cât te întrebi dacă a mai rămas ceva din emblema sediţioasă din vremea revoltelor sângeroase.

Desigur, s'a susţinut că drapelul roşu este acel al revoluţiunei mondiale, dar nici cei mai fervenţi comunişti nu mai susţin astăzi că războiul dus în numele idealului revoluţionar n'a fost, în ochii ţăranului îmbrăcat în uniformă de soldat roşu, decât un război naţional, şi Trotzky n'a recunoscut, dânsul, că numai caracterul naţional al războiului raliase guvernului sovietist unele elemente din clasele intelectuale şi burgheze?

Dirigenţii ruşi ştiu bine că pentru a putea duce un nou război ar trebui ca un nou interes naţional capital să fie în joc, fără de care regimul ar risca să sucombe.

Faţada — Lipsurile

Sub faţada relativ strălucită, ce o prezintă astăzi armata rusă, se simte insuficienţa pregătirii de luptă şi lipsa de mijloace materiale de care trebue să dispue astăzi armatele moderne.

Dar chiar având aceste mijloace materiale pe care starea financiară a Rusiei sovietiste nu îi permite să şi le procure, armata rusă va suferi încă de insuficienţa actuală a pregătirii sale tehnice.

După ce şi-a realizat prima parte a programului său, Trotzki a început acţiunea perfecţiunei utilajului de război şi a desvoltării instrucţiei fiecărei unităţi în vederea unui război.

Totuşi cu toate sforţările făcute în acest sens, cadrele sunt încă insuficiente, revoluţia dezorganizându-le, ca pretutindeni, de altminteri.

Aşa dar cu toată manifestaţiunea dorinţei de a studia a noilor ofiţeri, va trebui încă multă vreme până ce armata roşie să poată fi în instrument de luptă, bine exercitat şi bine condus.

Totuşi, nu trebue neglijat spiritul naţional, care însufleţeşte astăzi această armată, sentimentul de amor propriu rănit, ce i l'a lăsat ultimul război cu Polonia şi care întreţine situaţia internaţională, precară a Rusiei. Astfel, soarta flotei din Marea Neagră, actualmente refugiată la Bizerta este una din chestiunile cari interesează în gradul cel mai înalt pe ofiţerii armatei de uscat a Rusiei, şi se simte, în vorbirea lor, cât regretă decăderea rusă pe mare.

Frământările din Constantinopol

Republica Turcă, o imposibilitate

Sultanul se bizue pe o prescripţie religioasă ce nu poate fi înlăturată — Ce este Adunarea Naţională din Angora

Colonelul Mehmed Nuri bey, reprezentantul la Berlin al guvernului dela Angora, a declarat, într'un interview, că tradiţiile şi religia musulmană nu permite instituirea republicei. Prin urmare imediat după conferinţa dela Laussnne, când va înceta ocupaţia străină la Constantinopol, adunarea naţională va avea un nou sultan care va fi şi calif.

Toţi cei cari cunosc mai de aproape starea lucrurilor din Turcia nu pot fi surprinşi de vestea că sultanatul va fi reînfiinţat, precum nu au putut lua în serios prima ştire pornită dela Angora, despre desfiinţarea sultanatului turcesc.

Intreaga legislaţie turcă se bizue pe legea Şeriatului, stabilită pe un fundament religios, care nu poate fi nici modificat şi încă mai puţin înlăturat.

Statul turcesc este un stat esenţial teocratic şi autocratic. Aceia cari ar crede în posibilitatea introducerii republicei într'un stat musulman cred prin urmare într'o pură şi simplă absurditate.

* * *

Să face o comparaţie, pentru a pune în evidenţă această a noastră afirmare.

La creştini abaterea dela regulele moralo-religioase capătă sancţiuni în lumea cealaltă. Legile politice, civile şi penale nu stau în dependinţă directă de preceptele religioase.

La musulmani, legile politice, civile şi penale sunt cuprinse în codul numit Seriat, alcătuit din precepte şi regule morale religioase.

Prin urmare orice abateri dela aceste regule sunt pedepsite în lumea aceasta şi orice musulman poate interveni pentru pedepsirea celui ce a păcătuit. Este inutil să adăogăm că preoţii musulmani, fanatici şi plini de prejudecăţi, nu tolerează cea mai mică abatere.

Turcia va avea deci un sultan, dar va avea un altul, nu pe acel detronat, învinuit de a fi fost complezent cu străinii.

Pe noul sultan îl va alege Adunarea Naţională din Angora, probabil în persoana moştenitorului tronului pe care de pe acum l'a ales drept calif.

Şi fiindcă veni vorba de Adunarea naţională este, credem, interesant să arătăm ce este acest corp despre care s'a vorbit atât de mult şi căruia unele ziare din străinătate îi fac o reclamă care provoacă surâsul cunoscătorilor.

Aşa numita Adunare naţională dela Angora nu-i decât parlamentul din Constantinopol ales sub guvernul lui Talaat-bey şi Enver-paşa. Acest parlament a declarat războiul în contra aliaţilor şi aproape în unanimitatea lui este compus din adepţii partidului Uniune şi Progres, ale cărui sentimente filo-germane sunt atât de bine cunoscute.

Când Aliaţii au ocupat Constantinopolul au arestat pe unii fruntaşi din Cameră şi Senat pe care i-au exilat în insula Malta, iar parlamentul însuşi a fost dizolvat.

Membrii lui au plecat în Anatolia unde s'au reconstituit, la Angora, sub forma de Adunare Naţională. Ea şi-a conferit dreptul suveranităţei absolute pe care, de sigur, îl va trece unui nou sultan după cum ne anunţă Nuri-bey.

Situaţia politică in Bulgaria

Procesele contra foştilor miniştri. Organizarea partidului comunist

In momentul când ştiri din Lausanne ne anunţă posibilitatea reintrării Bulgariei în concertul Statelor balcanice, este interesant să ştim care e situaţia politică în regatul vecin dela sudul Dunărei.

Nu avem pretenţiunea de a face o expunere completă. Dar o vom face cu toată obiectivitatea.

*

Trei procese politice sunt în curs, astăzi, în Bulgaria.

Procesul-Gheşof-Danef-Teodorof, adică al ministerelor care au fost în timpul războaelor balcanice din 1913.

Procesul Radoslavof, adică al guvernului care a târît Bulgaria în războiul mondial.

Procesul Malinof-Fadenechi, adică al guvernului care a venit după încheerea armistiţiului general.

Procesul Radoslavof se judecă înaintea Inaltei Curţi. Cum procedura şi formalităţile sunt complicate, el nu este încă terminat, iar miniştrii puşi sub acuzaţie, continuă să stea la închisoare.

Tocmai ca să se înlăture această procedură şi aceste formalităţi, actualul guvern a inventat, pentru celelalte procese, procedura referendemului popular. In aşteptare, însă, toţi miniştrii acuzaţi stau şi ei la închisoare.

Prin urmare toţi miniştrii care au guvernat Bulgaria dela 1912 şi până la d. Stambolifski, adică aproape întreg statul major politic bulgar zace în puşcărie.

Este un sistem foarte comod de a scăpa de adversari politici şi de a crea monopolul guvernării, pentru tine.

Astfel decapitate şi dezorganizate, grupările politice din Bulgaria nu mai îndrăsnesc să întreprindă nici un fel de acţiune.

Locul acestor partide burgheze l-au luat comuniştii, — care constituesc, astăzi, partidul cel mai bine organizat din întreaga Bulgarie. Ei au cluburi şi puternice organizaţiuni în toate oraşe le bulgăreşti cu o centrală la Sofia.

Este demnă de văzut această centrală.

Instalată într'un imens local, de 5—6 etaje, în inima capitalei ea lasă să fâlfâie, zi şi noapte, un enorm steag roşu, obiect de curioasă atracţie nu numai pentru sofioţi, dar şi pentru toţi străinii cari descalecă în capitala bulgară.

Comuniştii au o completă şi serioasă organizaţie economică. Cooperative abundent aprovizionate atrag zilnic noui clienţi şi prin urmare noi adepţi cari la rândul lor devin propogandişti activi şi inimici.

Funcţionari, profesiuni libere, muncitori, ţărani, recurg la sprijinul acestor cooperative care sunt aprovizionate, de guvernul din Moscova, cu mărfuri din rusia ca sare şi petrol, şi cu mărfuri din industria europeană, mai ales din Germania.

Mărfurile sunt primite în comision. Ceea ce produce acest comision, adăugat la câştigu rezultat, constitue fondul, şi un fond însemnat, destinat să acopere cheltuelile de propagandă comunistă, ca zisele reviste literare, broşuri etc.

*

S'a adus guvernului Stambolinsky acuzaţiunea că este în înţelegere cu comuniştii din Moscova.

Nu ştim. Ceeace se vede, însă şi nu se poate nega, este că organizaţiile comuniste din Bulgaria se bucură, în viaţa lor îndeletnicire, de cea mai desăvârşită libertate de propagandă şi de activitate.

Jurnale de Modă:

Chic et Pratique 1922-23	30 L
Les Grandes Modes de Paris	66 „
Paris Elegant	66 „
La Coupe exquise et pratique	25 „
Rock-Album	35 „
Wiener Wäschemodelle	40 „
Manteaux et Costumes	25 „
Grandios	10 „
Die Dame	15 „
Femina	40 „
Filet-Arbeiten	25 „
Weisstickerei	25 „
Klöbbelsbitzen	25 „
Hackelarbeiten tür Kirderkleidung	30 „
Die Konfektion	40 „
Modeführer mit grossem Schnittbogen	20 „
Herbst und Winter	15 „
Album pratique de la mode	72 „
Die neueste deutsche Mode	15 „
Kinder Mode	15 „
Filet-Arbeiten I—III.	25 „
Kreuzstich	30 „
Puppenkleidung	25 „
Leichte Buntstickereten	25 „
Klöppelspitzen II.	25 „
Häckelarbeiten II.	25 „
Plätten Waschen	20 „
Vobachs Herbst u. Wintermod	15 „
Chic Parisien	60 „
Vobachs Wäschelbaum	15 „
Revoue de Modes	10 „
Excelsior	15 „
Paris Album	30 „
Paris Chapeau	40 „
Star	40 „
Record	10 „

+ porto

La

Librărie Lepage

Cluj. 1267

Societatea Anonimă „OL-TEANCA“ din Slatina, caută

AJUTOR DE ŞEF MORAR

la o moară perfecţională cu o producţie de 5 vagoane în 24 ore. Oferte „OL-TEANCA“ Slatina. 2494

Tablile de asbest „Meteor”

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

◆

Lloyd 1021 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 671 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 1 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Moartea unui luptător

Eri a încetat din viață, la Satu-Mare, părintele Vasile Lucaci, a cărui viață n'a fost decât un continuu zbucium pentru credința națională. Dispare cu el una din cele mai luminoase figuri din câte cuprinde istoria luptelor naționale din Ardeal.

Părintele Vasile Lucaci n'a fost numai un suflet de român, el n'a fost numai un patriot din aceia cari nu cunosc acțiunea, ci a fost și un mare temperament de luptător, care, gata să se r zboiască cu oricine pentru triumful credinței sale, se găsea tot timpul în mi care.

Figura-i impunătoare, energia dârză care se desprindea din întreaga-i făptură, mișcările sale repezi și hotărâte, glasu-i puternic, răspicat și cald, totul în înfățișare, în gesturi, în cuvântul lui, arăta pe omul de acțiune, pe luptătorul. Doar privirea trăda câte odată printr'o umbră de melancolie care se lăsa uneori, pe omul bun și pe visătorul naiv în luptătorul dârz și temerar.

O viață întreagă el n'a încetat să fie un neobosit luptător al cauzei naționale în Ardeal. Intr'o vreme când era un act de rar curaj să ții prin cuvântul și prin fapta ta veșnic treaz sentimentul național aci, părintele Vasile Lucaci cutreera Ardealul ținând adunări unde cu o îndrăzneală care i-a prilejuit atâtea prigoniri din partea stăpânirii maghiare, propovăduia lupta necurmată. Cu cuvântul scris sau cu cuvântul rostit, cu fapte, el întreținea în Ardeal atmosfera necesară pentruca sentimentul național să nu piardă nimic din energia lui de luptă. In toată activitatea sa, părintele Lucaci n'a avut nici un cuvânt de îndoială, nici un gest de renunțare, nici un act care ar fi însemnat o plecăciune sau o concesiune stăpânirii maghiare. El a fost dimpotrivă unul dintre frunta ii vieții naționale din Ardeal care decând și-a făcut intrarea în luptă și până când scopul ultim al acestei lupte s'a găsit realizat, n'a încetat să fie decât un ireductibil răscolitor al energiilor naționale.

Din această pricină el a cunoscut întunerecul temnițelor maghiare și urgia unui stăpânitor care vedea în Vasile Lucaci un om în stare prin energia, entuziasmul și îndrăzneala lui să pună în mișcare massele românești.

Astfel încă din timpul procesului Memorandului figura părintelui Lucaci a trecut în conștiința populară ca un simbol al martirajului pentru ideia națională. „Doina lui Lucaci" se cântă și azi prin satele Ardealului:

„Cântă mierla prin păduri
Rob e Lucaci la Unguri
Pentru sfânta libertate,
De care n'avem noi parte".

Pentru cei din vechiul regat unde ecoul zbuciumului din Ardeal pătrundea slab, părintele Lucaci însemna figura reprezentativă a năzuinței care mișca lumea românească de aci.

In procesul Memorandului care a însemnat o culme în luptele naționale din Ardeal dela revoluția din 1848 încoace, atitudinea părintelui Lucaci a fost de un curaj și de o mândrie care nici în fața primejdiei nu înțelegea să se plece puterii prigonitorului.

In Parlamentul din Budapesta cuvântul părintelui Lucaci a răsunat totdeauna aspru și hotărât. El n'a voit să facă nici o tranzacție cu ideia națională. Dimpotrivă, în toate prilejurile Vasile Lucaci s'a rostit intransigent și dârz.

După izbucnirea războiului, când problema națională se puse pentru întâia dată cu forța unei apropiate realizări, părintele Lucaci părăsește Ardealul, unde lupta devenea imposibilă, și vine în România. Aci, ca purtător de cuvânt al Ardealului înfrățit, el se face soldatul entuziast al ideii unității naționale. Și în această mișcare, el aducea prestigiul unui trecut de luptă și aureola unui martir pentru cauza românească în Ardeal și mai aducea autoritatea morală a unui om care rupsese tot ceiace poate lega pe cineva deloc pentru a se devota marei cauze.

După înfăptuirea unirii, părintele Lucaci rămase acelaș luptător al ideii naționale pe care înțelegea s'o apere de toate atingerile și violențele necugetate ale politicei de partid.

In fața unor manifestări care aci în Ardeal au luat înfățișarea de lovituri îndreptate împotriva ideii de unitate a statului român întregit, noi nu ne-am temut pentrucă știam că ele nu sunt decât manifestări de suprafață, fără contact cu adevăratul Ardeal, cu acel Ardeal pe care l'au reprezentat avântul și credința părintelui Lucaci.

Moartea autorului dramatic Marcel Guillemaud

Zilele trecute a murit la Paris autorul dramatic Marcel Guillemaud, vodevilist reputat care a colaborat în special cu d nii Pierre Veber și Maurice Hennequin.

Printre piesele la cari a colaborat, merită a fi relevate: Le systéme D. La Dame en rose Chouquette et son as, La Carotte.

† Părintele Lucaciu

De Păr. Dr. E. Dăianu

Et agere et pati fortia,
Romanorum est . . .

De odată cu acest aspru și neașteptat început de iarnă s'a stins și Părintele Lucaciu, care de mai multă vreme privia suferind, din chilia sa de la Sătmar, la mersul lucrurilor vieții noastre de obște.

Fire primăvăratică, temperament viu, de la sud, pornit veșnic spre avânturi mari, ori cât de înaintat în vârsta sa de octogenar el nu mai putea suporta deci nici spre amorțirea iernii a unei vieți pe care cu sufletul său cald și neastâmpărat de atâtea ori a încălzit'o și a înflorit'o spre fapte roditoare și înviorătoare.

Iubitor de orizonturi largi și senine, el nu mai putea suporta îngustimea și răceala, ce-i osândise soarta în timpul din urmă, când nici fenomenele naturei, nici evenimentele zilei nu-i oferiau nimic din cele ce dorea sufletul său, îndrăgit de pornirile primăverei promițătoare și de azurul cerului italian, sub care s'a educat sufletul său răsărit în asprimea Daciei Traiane.

Nu-i mirare, că acum s'a pornit, și el, ca o pasere călătoare spre alte tărâmuri mai senine și mai calde.

De vr'o 6 luni de zile vajnicul luptător național era ținut la patul bătrâneților osenite de lupte și oferințe.

Sufletul viu și treaz, ca o sentinelă a Carpaților urmărea cu atențiune tot ce apărea pe orizontul vieții publice, și bun și rău, și reacționa la fiecare moment nou ce apărea pe filmul nesfârșit, dar puțin mângâitor. Identificându-și viața sufletească cu viața forului public resimția toate manifestațiunile el, și chiar încătușat de suferințele trupești participa cu spiritul la tot ceia ce era manifestațiune a sufletului național și-l rădea, sau îi plângea sufletul, privind, ca dintr'o lojă, la scenele dramei sau comediei, ce se desfășura.

Nu-multe îl vor fi înviorat, cum ar fi așteptat, în amurgul vieții sale, în aceste vremi, pe cari le dorla ca un crepuscul al marei zile de blue, ca o aurora a vremii de mărire și înălțare a neamului pe care l'a iubit cu însuflețire fierbinte și l'a servit cu devotament activ și roditor, și prin făptuire și prin pătimire, de-o potrivă.

Cuvântul strămbunilor: „Et agere et pati forbia, Romanorum est" nu era fără rost și cu predilecție citat de el; în acest cuvânt își simția rezumat rostul și tabloul vieții sale.

Părintele Lucaciu a fost și rămâne un fenomen al psihologiei rasei noastre. In el și prin el s'a arătat în chip clasic: ce energii morale extraordinare poate desvolta conștiința și mândria latinității în neamul nostru.

Născut într'un ținut copleșit și pătruns de maghiarism, ca fiul unui modest cantor de biserică, el își face educația într'un cuib de sovinism, ca Sătmarul unde și azi abia clipotește sufletul românesc, dar din norocire, după absolvirea liceului, este ales pentru studii de teologie, și trimis la Roma. Aci n'a urmat, ca atâți alți colegi, ai săi, cărarea obicinuită a învățăturei, care după atâția ani se isprăvia cu doctoratul în teologie, și cu hirotonirea ca preot celibatar, ci după doctoratul în filosofie, și câți-va ani de teologie, el vine acasă și se căsătorește, ca ori care alt popă românesc, și părintele sufletesc al credincioșilor, este în acelaș timp și părintele fiilor și ficelor sale, legat cu toate legăturile sângelui și familiei mediul în care era menit să lucreze, cu cuvântul și cu fapta, în via Domnului.

Dar dacă a venit din Roma cu o diplomă mai puțin oreasta nu înseamnă, că ar fi venit mai sărac în suflet decât alți colegi ai săi din Dacia... Din potrivă. Sufletește el s'a întors mai bogat de fructificarea Urbei eterne, mai încărcat de fecunda rodire a Romei clasice și creștine, și mai cu adevărat fiu al **Almei Mater,** care ne-a născut și ne-a renăscut pe noi, vechii și oropsiții coloni ai lui Fraian.

Viața și mentalitatea lui întreagă a dovedit'o; iar o comparație cu rivalul implacabil său, faimosul vlădică de la Gherla, Ioan Szabó, fiu al aceluiaș ținut, și elev al aceluiaș institut, o arată și mai luminos prin isbitorul contrast ce a existat între cei doi preoți români născuți din acelaș sol și educați în acelaș mediu.

In Părintele Lucaciu, **Românul și Preotul,** s'au contopit într'o perfectă armonie, completându-se unul pe altul. In el pare că s'a concretisat, tot ceia ce propovăduia școala marilor dascăli și preoți ardeleni, fii și elevi ai Romei, **Clain, Șincai și Petru Maior:** și ce se rezuma în acest oftat al sufletului lor:

—„O! mare și fericit lucru este a fi Român!"

Dintr'un atare Român poate să fie un mare preot românesc, și un atare preot românesc nu poate să nu fie un mare luptător român, date fiind calitățile și talentele firești, cu care l'a înzestrat Dumnezeu.

Părintele Lucaciu, care în viață deja a fost o figură legendară, și care după moarte se va îmbrăca tot mai mult în aureola legendei, a început cariera sa politică ca un simplu preot.

In sens, ierarchic ca preot simplu a și sfârșit'o pentru că faptul, că acum un an ori doi a fost numit protopop la Sătmar, nu schimbă ceia ce am zis. Dar ce carieră mai frumoasă de cât aceasta poate să aibă un preot, pe care conștiința publică a sufletului românesc de pretutindeni îl proclamă „Părinte" al său și'l investește cu înpurpuratele și auritele odăjdii ale legendei populare . . . ?!

Ca simplu preot de sat i-s'a iscat primul conflict cu autoritățile ungurești pentru că la ordinul lor, le-a trimis un extras matricular în limba românească, limba oficială a bisericei sale, deci și a matricolelor ei.

Ca simplu preot avu al doilea conflict, pentru că propunea elevilor români de la școala de stat religia în limba românească.

Nimic mai natural de cât cela ce făcea el: că da extrasele în conformitate cu originalul și învăța religia în limba bisericei, care era limba maternă a elevilor. Și totuși acestea erau fapte mari, provocătoare de conflicte grave, isvoare de procese, prigoniri, temniță!

Alții nu le-au avut. El nu putea să le evite. El era un Român și un caracter roman: preot fiind al neamului său, nu înțelegea nici să fie fariseu, nici trădător. Conflictul era deci inevitabil. Era conflictul românismului deșteptat la conștiința valorii sale române, în luptă cu maghiarismul șovinist și cotropitor.

In acest conflict Părintele Lucaciu, preotul simplu de la Șișești a luat lupta cu puternicul stat maghiar, reprezentat prin guvernul de la Budapesta. A luptat, a suferit; a răscolit întreg Sătmarul, l'a scuturat, l'a trezit, l'a rallat la marea luptă a poporului român din Ardeal — și a învins. El a devenit un stâlp al partidului național luptător împotriva Ungurilor.

Când și-a văzut neamul triumfând a intrat în Partidul Unirei tuturor Românilor pentru consolidarea României și a părăsit partidul pseudo-național.

A fost un preot, care s'a înscris în analele bisericei române.

A fost un Român, care s'a înscris în istoria neamului său.

A fost un om, care s'a întipărit în inimile noastre și nu-l vom uita.

Cluj, la 28 Noemvrie 1922

Păr. Dr. E. Dăianu.

Atentat împotriva fascistilor

Roma — Se anunță că necunoscuți au aruncat o bombă în palatul statului major fascist. Pagubele sunt însemnate.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Audiatur et altera pars...

Se face mult caz prin presă de hotărârea comisiunei constituţionale de a introduce obligativitatea căsătoriei religioase în noua constituţie.

Se zice chiar, că s'ar fi şi hotărât de comisiune acest lucru. Până însă nu se vor pronunţa adunările legislative, credem că nu e bine să anticipăm.

Până atunci socotim necesar să plecăm urechia şi spre marile masse. In privinţa căsătoriei, în special, cuvântul lor are mai mare greutate decât ori ce teorie moralo-socială.

Iată bună oară scrie badea Ioan Căşlaru din judeţul Bălţi, ziarului „Dreptatea" din Chişinău:

„Stimate domnule redactor,

Prin această scrisoare vrem ca să aducem la cunoştinţa tuturor, că degeaba se mai trudeşte România se facă din noi oameni credincioşi cum sunt peste Prut—(Regat) căci modul cum se poartă unii din preoţi cu moldovenii, când s'a trezi bine România, toţi moldovenii n'or mai fi creştini ortodocşi, azi mai bine se te faci baptist de cât se te mai duci se-şi bată joc preoţii după cum şi-a bătut joc de mine şi de întreaga nuntă Preotul din Comuna Gănzeni jud. Bălţi.

Iacă ce-o fost; ne-am înţeles cu popa ca se mă cunune în ziua de 5 Noembrie.

L-am plătit l-am mai dat şi când a fost vorba ne-am dus la biserică la cununie cu nunta, iar popa nu a vrut să mă cunune.

S'a dus nunii şi alţi oamini la popa, s'a dus şefu de post iar popa a răspuns, că el n'are chef să mă cunune. Dar după 2 ceasuri a cununat pe alţii.

In cursul săptămânii după 5 Noembrie ne-am dus la preut şi l-am cerut copie de pe Mitrica de naştere a mea, preotu a refuzat se mi dele, Atunci m'am dus la Bălţi şi am luat o copie di pe Mitrica dila un dosar din tribunal unde are fratele meu o delă şi duminica 12 Noembrie m'am dus la preutu din Bocani unde m'am cununat.

Apoi nu-i mai bine peste Prut în regat, unde se cnnună oamenii intâi la Premărie?

Când are de gând se mai tremeată România zacoanele care sunt bune pe acolo, să vie şi la noi.

Vă rog se scrii rândurile este la gazetă se audă şi Stepânirea ce vra norodul moldovan din Basarabia.

Va tremet încă mărci 5 lei ca se ne trimeteţi şi nouă una sau 2 gazeţe în sat, se vedem că s'a scris. Mulţi vor pomeni şi eu vă mulţemesc.

Ioan Căslaru
Din Stingeni jud. Bălţi.

Când va afla bietul Căslaru că şi peste Prut este vorba să se schimbe zacoanele şi că nu e rost de loc să scape de popa din Gunzeni, ba ca-i mai pune şi pe staroctele din Stingeni pe cap..

Hotărât că nu se mai însoară lumea!

Festivalul
pentru Avram Iancu

Dumineca la orele 3 d. a. va avea loc la Teatrul Naţional un mare festival pentru Iancu, al cărui semicentenar de la moarte se serbează acum. Artiştii Teatrului şi Operei Române îşi vor aduce prinosul lor memoriei Eroului din Munţii Abrudului. Venitul reprezentaţiei va reveni fondului pentru Statuia lui Iancu în Cluj.

Cu acest prilej se va trage la loterie şi tabloul darului de oraş în folosul fondului pentru statuia lui Iancu.

Bilete se mai pot cumpăra la secretarul comitetului dr. E. Dandea cu preţul 100 lei biletul. Tabloul este preţuit la 100,000 lei.

Ori cine cumpără un bilet contribuie la ridicarea mai curând a statuiei marelui Avram Iancu.

Toata lumea românească se va întâlni la festivalul din ziua de 3 Decembrie de la Teatrul Naţional!

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ CELE MAI NOI MODELE
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Cronica dramatică

SANDA:
—piesă în trei acte de Al. S. Florescu—

„Cea mai bună piesă românească" si spune. In tot cazul o piesă bună. „Sanda" cu oarecare îngăduinţe poate fi lesne acceptată ca atare. Dl Florescu şi-a dat toată osteneala să atingă toate subiectele, toate temele estetice pe care le oferă viaţa noastră socială a vechiului regat, şi a isbutit într'o bună măsură. Dar a stricat credem unitatea esenţială oricării mari opere de artă.

Sanda e o fată nefericită. Părăsită la 14 ani de maică-sa într'un pension parizian de călugăriţe catolice, ea se întoarce în casa părintească la vârsta majorităţii, ostilă şi străină. Viaţa pe care o găseşte aici îi măreşte ostilitatea. Atmosfera de libertinaj atât de contrariu preceptelor educative care i-au călăuzit educaţia în cei şapte ani de înstrăinare o îndârjesc; un conflict amoros ea, Mihai Laviu şi mama sa o îndârjesc. Mihai Lavin iubise pe Sanda în vârsta fragedă a celor dintâi simţiminte curate, întors însă în ţară dela Paris el cade în mrejele graţiilor îndelung exercitate ale d-nei Elena Radan, mama Sandei. Prezenţa Sandei şi hotărârea d-nei Radan de a o rupe cu Matei, determină sinuciderea acestui.

Consecinţa: d-na Radan în prada remuşcărilor, având credinţa că Mihai *numai* pentru ea s'a omorât, consimte se renunţe la viaţa de plăceri de până acum şi să se întoarcă la îndatoririle ei de mamă. Rezistenţa Sandei care cunoştea relaţiile ei cu Lavin, o împinge îndărăt în viaţa de până acum. Sanda se întoarce la călugăriţe pentru a se consacra practicelor religiei catolice pentru care dela fusese câştigată, iar d-na Radan rămâne să-şi consume copios ultimele forţe ale feminităţii sale în declin.

Piesa întruneşte toate calităţile, dar şi toate defectele unei bune intenţii. Actul întâi e pretutindeni îngreuiat de povestirea faptelor determinante. E o „pregătire" greoaie şi nedramatică. Cele două acte următoare sunt mai reuşite — în special actul al doilea — şi acestea însă sunt copleşite de dorinţa autorului de a prinde întreagă contemporaneitatea.

Interpretarea ni s'a părut destul de reuşită. Actul al doilea întrunând numai trei personagii mai importante poate fi socotit ca un succes onorabil al scenei Clujane. D-na Stanca Alexandrescu în Sanda a realizat cu talent o figură în cadrele intenţiilor autorului. D-na Gina Sandry-Bulandra reuşită în Elena Radan. Cald şi elocvent d-l Dimitriu în rezoneurul Radu Mărgineanu.

Insuficienţele ansamblului, destul de vizibile, se puteau evita cu oarecare bună voinţă.

D. I. C.

Un comunist „pedepsit" de fascişti

La Roma s'a petrecut de curând un incident foarte caracteristic.

Recunoscut de către fascişti, un comunist notoriu, a fost condus la bărbier, unde i s'au ras barba, musteţele şi părul.

A fost silit după acea să străbată oraşul, purtând un carton pe care se arăta mulţimei motivul pentru care a fost „pedepsit".

El avea capul vopsit în roşu alb şi verde, culorile tricolorului italian, pe care fasciştii, ca naţionalişti înfocaţi, îl venerează în mod deosebit.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Vinovatii războiului

Memoriile ex-kaizerului
şi memoriile generalissimului austriac
Hötzendörfer

Exilatul dela Doorn şi-a publicat acum câteva luni amintirile din timpul domniei sale în Germania. Amintirile lui au făcut vâlvă, ca mai toate memoriile marilor îndrumători ai naţiunilor, publicate în ultimii ani. Au făcut vâlvă nu numai pentru motivul, că autorul lor a fost provocatorul marelui măcel mondial, ci şi pentru reclama ce şi-a ştiut o face. Şi-a vândut doar memoriile prin licitaţie!

Singur faptul acesta ne dovedeşte, că memoriile exkaiserului Wilhelm n'au fost date publicităţii numai de dragul adevărului istoric. Prin publicarea lor, imperialul exilat dela Doorn a ştiut să 'şi realizeze o avere considerabilă.

A fost şi acesta unul dintre motivele publicării memoriilor exkaiserului Wilhelm, dar principalul motiv a fost disculparea sa de vina pro ocării războiului mondial. Căci, după cum aflasem încă în cursul verii anului trecut, din gazetele englezeşti memoriile lui sunt de dată recentă; au fost făcute după victoria Aliaţilor, aşa că autorul lor nu mai putea să judece cu imparţialitatea cu care le-ar fi scris dacă le scria pentru sine numai, în cursul timpului, înainte de război sau chiar şi 'n decursul războiului.

Am urmărit cu atenţiune memoriile acestea în ziarele vieneze. Credinţa nu ne-a înşelat. Autorul nu face decât să se disculpe, să ne convingă, că nu dânsul poartă vina conflagraţiei mondiale. Argumentele ce aduce sunt naive, de nu 'ţi vine să crezi că autorul lor a putut cândva să poarte răspunderea conducerii unui stat civilizat. Un critic al memoriilor exkaiserului, un englez, a şi remarcat cu mirare, cum de au fost Germanii în stare să supoarte atâta timp stăpânirea absolută a acelui care a scris aceste copilăreşti memorii.

Sunt cunoscute argumentele aduse de Wilhelm pentru desvinovăţirea lui. De aceea nu le mai amintim. Ci profităm de faptul că avem înainte amintirile unui alt factor responsabil din timpul războiului, pentru a le compara şi a trage concluziile. Konrad von Hötzendorf, fostul generalissim al armatei austriace, retras după război într'o sărăcăcioasă cameră dela al nu ştiu câtelea etaj dintr'un târg austriac, şi-a scris şi el memoriile, asemenea lui Wilhelm, lui Ludendorff, Kronprinzului şi celorlalţi foşti comandanţi ai armatelor Centralilor. Sunt interesante aceste memorii, mai cu seamă, că sunt scrise cu mai multă intimitate decât ale celorlalţi. Pe noi însă dintre toate relatările lui Hötzendorf, ne-a oprit una, peste care de altminteri puteam bine să trecem fără a o lua în consideraţie.

Fostul generalissim austriac, vorbind despre aversiunea lui Franz Ferdinand faţă de dânsul, spune între altele, că în 1913, cu ocazia sărbătoririi la Lipsca a centenarului înfrângerii lui Napoleon, la masă, împăratul Wilhelm l-a rugat să'l prezinte delegaţia austriacă. Generalul Hötzendörfer s'a ridicat ca să se execute. Atunci prinţul moştenitor al Austro-Ungariei l-a înfruntat în plin public, la dineu, spunându'i că trebuia să vină să'l anunţe despre dorinţa Kaiserului.

Şi ca să arate, că dânsul este comandantul suprem al armatei austro-ungare, prinţul moştenitor Franz Ferdinand a prezintat el Kaiserului pe delegaţii austro-ungari.

Afrontul acesta public l-a indignat pe generalul Hötzendörfer din cale afară şi era să şi demisioneze. Aşi adus aceasta la cunoştinţa şefilor armatei germane. Aceştia însă l'au sfătuit să renunţe la acest gând, fiind iminent războiul cu Serbia.

In urma acestui sfat generalul Hötzendörfer a declarat, că nu va demisiona deocamdată, dar va face-o după terminarea războiului.

Acestea s'au petrecut în 1913!

Ori, cu toate că situaţia dintre statele Europei nu era din cele mai bune în acest an dinainte de război, se ştie din memoriile fostului ambasador Paleologue şi din memoriile altor diplomaţi şi oameni politici, că Franţa a făcut toate demersurile pentru limpezirea situaţiei. Ce e mai mult, la această dată nu se putea încă conta cu toată preciziunea pe concursul alături de Franţa al Angliei.

Şi la această dată, Germania convingea pe generalul austriac Hötzendörfer, cel mai de seamă dintre comandanţii austriaci, să nu demisioneze, fiind în preajmă, un război cu Serbia! La această dată Franz Ferdinand nu era încă asasinat. Motivul formal al declarării războiului nu exista deci la această dată!

Am reprodus acest mic, dar din cale afară de însemnat fapt divers din memoriile aceluia, care a condus armatele austro-ungare. Din nimic — credem — nu se poate stabili mai bine răspunderea Germaniei şi în primul rând a lui Wilhelm, decât din acest fapt divers relatat de Hötzendörfer.

Şi aceasta cu atât mai vârtos, cu cât sfatul de a nu se retrage din armată a fost dat viitorului generalissim austro-ungar nu numai de şeful statului german, ci şi de generalii cari aveau să conducă peste un an marele război. Generalii aceştia deci, — nu numai Kaiserul Wilhelm — ştiau cu un an înainte că va isbucni războiul.

Noua reformă fiscală

Expunerea d-lui Ministru de Finanțe

făcută la Camera de Comerț și Industrie din Capitală

Care este economia proectului de lege care va fi supus desbaterilor Parlamentului

La Camera de Comerț, d. V. I. Brătianu ministrul finanțelor a făcut în rezumatul comerțului și industriei o expunere asupra anteproiectului de lege pentru unificarea contribuțiunilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global (legea asupra, impozitului pe venit).

D. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe a arătat în prealabil necesitatea unificărei impozitelor, fiindcă în situația actuală, trăind sub patru regimuri fiscale diferite, sunt nedreptăți care trebuesc remediate.

Enumărând dificultățile întâmpinate în realizarea acestei unificări, d-sa a arătat și bazele care l-au condus la întocmirea acestui proect de lege spre a se înlătura și greșelile strecurate în legea fiscală votată de trecutul parlament și necesitatea de a se fixa un maxim echitabil al cotelor.

Impozitul pe venit

D. ministru al finanțelor a arătat că un sistem de impunere pe venit nu poate fi bazat de cât pe veniturile reale ale vieței economice. O altă preocupare ce s'a avut în vedere la întocmirea acestui proect a fost aceea de a se face o politică mai practică, simplificându-se toate prescripțiunile votate de trecutul parlament. Mult mai simplu în concepție, acest proect va fi mult mai simplu în aplicațiune.

In cotele stabilite pentru impozite s'a căutat a se menține veniturile actuale. Nu s'a făcut politică nici de cote foarte urcate nici de cote foarte scăzute.

Noul sistem, de impozite ține seamă de: 1) **punctul de evoluție al economiei naționale; el trebuie să nu stânjenească producția sau desvoltarea normală a producției naționale.**

2. **Averea în România — în situația actuală de transformări — nu prezintă caracterul de consolidare pe care-l are în țările vechi.**

Nu **putem baza această reformă pe legile făcute în țările** mult mai înaintate ca noi din punct de vedere economic, deci ca urmare directă, trebuie să **ținem seama nu numai de educația contribuabilului ci și de putința lui de contribuție.**

3. **Aparatul fiscal de care dispunem pentru ca, printr'o reformă prea complicată**, să nu cerem dificultăți cari nu s'ar putea evita.

Impozitul pe venitul global

In ce privește impozitul pe venitul global ol ministru a arătat că a ținut să fie cât mai simplu în aplicare. El reese din adițiunea tuturor veniturilor. In acest mod declarațiunea contribuabililor devine foarte simplă.

In comerț și industrie

Trecând dela comerț și industrie dl Vintilă Brătianu a arătat că în vechea lege se luase două norme: se impunea și bilanțul și cifra de afaceri. In actualul proiect comercianții și industriașii au fost clasați în două categorii: 1. Cei cari au bilanț și 2. Cei care se vor impune după semnele exterioare.

In ce privește marele comerț și marea industrie, d. ministru al finanțelor a arătat că este în interesul tuturora ca chestiunea bilanțului exact să fie cât mai repede și cinstit lămurită.

Comercianții și industriașii au interesul ca, în modificările ce se vor aduce codului de comerț să se prevadă cât mai multe garanții pentru întocmirea exactă a bilanțurilor. Până atunci s'au stabilit în legea fiscală, regulele de urmat pentru fixare impozitelor. S'a ținut seama de viața reală a comerțului și industriei și de situația excepțională de astăzi; s'a căutat a se pune clauze pentru schimb (3 ani nu vor fi impuse, cu prelungire); înlesniri și amânări de impunere pentru rezervele ce s'ar face pentru creanțele dubioase.

Cotele de impunere în comerț și industrie

In ce privește cotele de impunere ale comerțului și industriei s'au făcut 3 categorii: 10 la sută comerț, 8 la sută industrie 12 la sută instituțiile financiare. S'a limitat cotele pe care le pot pune comunele și județele.

La obiecțiunea adusă de d. Dobrescu contra impozitului pe venitul global, d. ministru de finanțe răspunde că acest impozit se aplică în toate părțile, și că este echitabil că orice cetățean să contribue cu din venitul sau la buna stare a statului.

Referendum-ul

La congresul țărănist dela Iași, s'a discutat mult în jurul admiterei referendum-ului popular în anteproiectul de constituție al acestui partid.

Referendum-ul a fost susținut în deosebi de dl Stere, care nu renunță câtuși de puțin la revoluționarismul său și a fost combătut mai ales de dl Pan Halippa. Acesta a declarat că și organizațiile din Basarabia, pe care le reprezintă cred că referendul nu poate avea rezultate practice, ținând seama că o lege poate fi considerată bună sau rea, numai după aplicarea ei".

Totuși referendum-ul a fost admis de congres. A mai rămas numai ca Constituția steristă să fie admisă de viitoarea. Constituantă țărănistă.

Până atunci, ideea referendului va fi susținută cu înfocare de acoliții d-lui Mihalache. Aplicarea lui va fi cerută cu prima ocazie.

Era și de mare nevoie pentru trăinicia partidului țărănist referendul acesta.

Improprietărirea pe care au agitat-o atâta le-a scăpat din mâini. Legile anunțate de actualul guvern sunt cele mai democrate cu putință. Constituția ce se anunță deasemenea.

Cu ce mai puteau țărăniștii să-și afirme spiritul democratic, de care fac atâta caz?

Trebuia absolut ceva nou, ceva care să-i deosebească neapărat de ceilalți.

Și atunci, hai cu referendul!

Normalizarea vietii parlementare

Cele două parlamente: La Cluj și la București. Țărăniștii intră în parlament. Triumful seriozității politice. Noul partid național la răspântie.

Eri a avut loc la București solemnitatea deschiderii sesiunei ordinare a parlamentului constituantă. In acelaș timp la Cluj comitetul de 100 — în realitate 172 — al partidului național adunat spre a ratifica fuziunea la țărăniști se frământă în jurul chestiunei reîntoarcerii în Parlament. Până în momentul când scriu aceste rânduri „Parlamentul" de la Cluj n'a ajuns la nici o hotărâre. Ceia ce știu cu precizie e că în sânul partidului național curentul pentru curmarea politicei de până acum devine tot mai amenințător. Nemulțumirile în jurul fuziunei n'au făcut decât să îngreuieze atmosfera ședințelor de la clubul din Calea Victoriei, iar conducătorii partidului național au făcut sforțări uriașe pentru a-și impune voința.

In afară de orice hotărâre care se va lua de către noul partid național cu privire la participarea sau neparticiparea acestui partid la lucrările Parlamentului Constituantă, un fapt e cert: Corpurile legiuitoare vor duce la împlinire întreg programul legislativ prezentat de guvern.

După cât se pare celelalte partide de opoziție au înțeles necesitatea reintrării în cadrele legale ale luptelor politice. Partidul țărănist, descătușat de sub influența nefastă a partidului național, a hotărât în congresul de la Iași să participe efectiv la lucrările Parlamentului.

Astfel, după nouă luni de rătăciri, partidul țărănist s'a convins că nu se poate menține politicește decât impunându-și programul în cadrele legalității. Participarea țărăniștilor la lucrările Parlamentului este cea mai vădită condamnare adusă considerațiunilor politice ale opoziției abstinente.

In acelaș timp se dă ca sigură participarea partidului poporului iar dl Iorga și-a mărturisit intenția de a nu se depărta dela politica sa de până acum. In afară de parlament nu ar rămâne decât noul partid național, dacă dl Maniu să încăpățânează să-și distrugă singur noua combinație politică la care ajuns.

Viața parlamentară intră astfel în normal după o îndelungă perioadă de agitațiuni pe cât de inutile pe atât de pagubitoare. Tenacitate guvernului a isbutit să impue opoziției conduita legalității, singura folositoare țării în aceste clipe de muncă înverșunată pentru așezarea bazelor viitoare a românismului întregit. Opera de consolidare și unificare, începută în condițiuni atât de grele după patru ani de condamnabile tergiversări, se va continua normal și sigur, dacă toată lumea se va convinge că acum nu e timpul nici de agitații și nici de vânat situații.

M. S. Regele în mesajul de deschidere cetit eri la Parlament a accentuat această necesitate trasând hotărât un întreg program de lucru. Oricari fi intențiile opoziției cumin în aparență ca și ale celei încă nehotărâtă, guvernul rămâne neîndupleçat la postul său de muncă și ordine. Iar dacă guvernul nu s'a lăsat intimidat de potopul de insulte, calomnii și amenințări cu care opoziția abstinentă voia să împiedice orice încercare de consolidare și unificare, cu atât mai puțin se va abate acum din greaua misiune ce și-a impus.

A. R. Gus.

Deschiderea parlamentului

Noua seziune a corpurilor legiuitoare a început. Având în vedere însemnătatea legilor ce vor fi supuse în discuția Camerei și Senatului, având în vedere noua Constituție, care urmează să fie consfințită prin votul lor de către ale lii națiunei, putem spune că ne găsim în fața celei mai importante seziuni parlamentare dela război încoace.

Fără îndoială sunt destui cari contestă această însemnătate, erei parlamentare ce începe. In primul rând chiar membrii opoziționiști ai actualei adunări.

Uitând că și ei fac parte din actualul corp legiuitor, îi contestă legalitatea. Fără a-și da demisiunile însă dintr'un corp legislativ atât de „ilegal", amenință guvernul cu absența lor dela discuțiuni. Și văzând că nu impresionează pe nimeni cu amenințările, revin singuri asupra hotărîrei proprii, se ceartă pe acest motiv cu cei cu cari pretind că vor forma totuși un bloc și se întorc iarăși la prima deciziune și sunt într'o stare de desorientare cu mult mai mare, decât a celor cari cred că văd în această harababură, o mare tactică politică.

Ceia ce nedumerește mai ales opoziția, ceia ce o încurcă mult în stângacele ei manevre este mai ales hotărîrea actualei majorități de a lucra și fără concursul ei, de a duce cu orice preț, la bun sfârșit înfăptuirea operei legislative anunțate.

Se poate ca într'o țară din lume, un parlament să lucreze fără opoziție? se întreabă ea. Și într'adevăr, nu se poate, în nici o țară din lume, ca parlamentul să lucreze fără opoziție, pentru că în nici o țară din lume opoziția nu se gândește să ocolească parlamentul, fără a uita totuși să încaseze diurnele cuvenite.

Inchipuiți-vă opoziția din Anglia boicotând parlamentul înțesat de majoritatea lui Bonar Law. Oare premierul englez s'ar sinchisi de acest lucru, când majoritățile de care se înconjoară nu sunt decât expresia voinței naționale? Noi credem că nu.

Același lucru se poate spune și despre Țara noastră.

Intr'adevăr, închipuiți-vă că guvernul ar lua act de retragerea opoziției din parlamentul actual, ar declara seziunea cea nouă nulă și neavând încotro ar disolva parlamentul. Ar urma noui alegeri, de pe urma cărora fatal ar ieși o opoziție, indiferent de guvernul care ar fi la cârmă. Această opoziție, nemulțumită și ea cu guvernul respectiv s'ar grăbi la rându-i să se retragă din parlament. Și așa mai departe. Am mai putea spune atunci că avem o viață parlamentară? Pentru că, precum se știe, abținerea aceasta a opoziției nu se întâmplă pentru prima oară, e o repetire a unui procedeu petrecut cu puțin mai înainte și care amenință a deveni un obicei.

Ar urma ca de acum înainte, la fiecare acces de nervozitate al cutărui leader opoziționist, toată opoziția să se coalizeze, să părăsească adunarea și să ceară noui alegeri. Ar trebui atunci de fiecare seziune câte o alegere generală. Oare așa înțeleg „abstinenții" noștri regimul parlamentar?

De când se cunosc lupte politice în istoria omenirei, rare ori opoziția a făcut casă bună cu guvernul și numai în împrejurări speciale. Aproape totdeauna însă s'a arătat dârză împotriva conducătorilor dela putere. Doar de aceia e opoziție.

Dar tocmai pentru aceia, ea s'a vârât în înverșunarea discuțiilor, a stat veșnic de veghe în apropierea guvernului pentru a-l controla, n'a lăsat să treacă o lege, fără a-și spune cuvântul.

Și când a avut dreptate să ceară oprirea legei abuzive și când guvernul uzând de puterea sa nu i-a dat nici o ascultare și a trecut legea, abia atunci a putut să se adreseze marilor mase, atrăgându-le atenția asupra pericolului ce le amenință. Iar masele n'au întârziat să se agite, tocmai pentrucă opoziția avea dreptate.

Dar opoziția noastră a născocit acum tactica ei specială. Ea nici nu știe dacă legile ce se vor vota în actuala seziune sunt bune sau rele. Dacă vor trece în întregime cum au fost proectate sau vor fi modificate, dacă toate vor fi supuse discuțiunei sau numai unele din ele — și totuși declară că nu va lua parte la nici o ședință. Ea nici nu știe dacă cutare articol sau cutare aliniat care nu-i convine, va fi sau nu schimbat, după părerile ei — și ea se declară dinainte retrasă din parlament. Adeca „retrasă" e un mod de a vorbi, căci pe cât ne spun ziarele care sunt în măsură să-i cunoască secretele, ea s'a decis să lipsească din parlament până'n ziua când conform regulamentului, locuirile ei ar fi declarate vacante. Iar jocul acesta are să-l repete până la sfârșitul seziunei.

Dacă se mai poate numi și aceasta seriozitate politică, în cazul acesta vai de biata noastră țară! De ce nu demisionează abstineții aceștia? Doar având prilejul să fie reales, — dacă sunt pe placul mulțimei cum spun, — guvernul ar putea înțelege că într'adevăr prezența lor e de neapărată nevoie în Parlament.

Cum însă nici ei nu par încredințați de acest lucru, seziunea actuală își va începe lucrările, hotărîtă să ducă la bun liman opera anunțată și fără concursul lor. Cine are dor de muncă, n'are decât să poftească. Cine nu...

Informații

A murit ieri Marți la orele 10 dimineața la Satul-Mare, aprigul luptător naționalist Păr V. Lucaciu. Înmormântarea va avea loc Sâmbătă. Guvernul a hotărît să facă marelui dispărut funerallii naționale.

*

Dl Ioan Drugă a fost numit în postul de vice-notar al comunei Feldioara.

*

La comunicatul Nr. 669 dat de Ministerul arte or, în privința lucrării dlui Petran „Muzeele din Ardeal", autorul ne trimite o întimpinare prin care dsa arată că Ministerul este greșit și tendențios informat de dl Tzigara-Samurcaș, care nu cunoaște situația proprietăților muzeelor ardelene. Dl Petran a și înaintat un protest dlui ministru al cultelor și artelor în această privință.

*

Dela Consulatul Republicei cehoslovace se comunică oficial, că trimiterea de colete poștale în Republica cehoslovacă nu este condiționată de un permis de import deoarece aceasta s'ar putea procura eventual și ulterior și că colete de mostre libere la vamă nici nu au nevoie de vre-un permis de import.

*

Prin jurnalul consiliului de miniștri publicat în „Monitorul Oficial" Nr. 1[illegible]7 din 26 Noemvrie a. c. se dispune:

Toate creditările pentru drepturile de vamă ce s'au acordat întreprinderilo industriale în intervalul dela depunerea cererii pentru obținerea avantagiilor legei din 1912 pentru încurajarea industriei naționale și până la apariției jurnalului consiliului de miniștri respectiv, pentru importurile de articole prevăzute la art. 3, alin. c, al zisei legi, se vor transforma în scutiri definitive după ce întreprinderile industriale vor fi obținut folosința legii.

Trecerea creditărilor în scutiri definitive, se va face de Ministerul de finanțe pe baza intervenirii în acest sens a Ministerului de industrie.

*

„Tripie-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — ele regele lichiorurilor.*
2332

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1.
(1563)

*

D. Al. Tzigara-Samurcaș, inspector general al muzeelor, a plecat în străinătate pentru a rezolvi ultimele recuperări de obiecte de artă ce ne revin dela foștii inamici.

M. S. Regele a primit din partea Regelui Norvegiei, scrisori de felicitare pentru căsătoria Reginei Maria a Serbiei și nașterea principelui Mihai.

De asemenea Regele a primit din partea Regelui Angliei o scrisoare prin care-I notifică moartea Ducesei D'Albany și din partea Ex. Sale Don Pedro Nel Ospina o scrisoare care-I notifică alegerea sa ca președinte al Republicei Columbia.

*

Piața ajutoarelor de boală, înmormântare și leuțe, cum și cotizațiile asigurăților de boală se vor socoti, cu începere dela 1 August 1922, conform avizelor date de către comisiunea consultativă de pe lângă direcția generală a Casei centrale a asigurărilor sociale, d[illegible]pă sala ille mijlocii asigurate, menținându-se clasele de cotizați și ajutoare prevăzu e de Consiliul dirigent și socotindu-se coroanele drept lei.

*

Guvernul bulgar a desemnat pe membrii comisiunii mixte bulga o române însărcinată de a trata chestiunile în suspensie între România și Bulgaria.

Au fost numiți în această comisiune: d. Philiphe Popoff, președinte de secție la Curtea de casație d. Minit, șef de secție la ministerul afacerilor străine, d. Gelezoff șef de secție la ministerul finanțelor și d. Danceff, secretar la legația bulgară din București.

*

Ministrul de industrie și comerț anunță pe cei interesați că exportul pieilor de oaie este permis, însă numai după tunderea pieilor, întrucât este permis numai exportul pieilor, dar nu și a lânei care este complectament prohibit.

Din această cauză au și fost oprite la graniță două vagoane cu piei netunse.

*

Societatea culturală „Graiul Românesc" întemeiată la Universitatea din București cu scop de a determina opinia publică din România să susție interesele culturale ale tuturor românilor, cari au rămas dincolo de hotarele României-Mari, își va reîncepe în curând activitatea.

*

Ieri seară la Oradea-Mare, a avut loc concertul distinsului bariton liric. N. Apostolescu dela Opera Română din Cluj.

O sală plină l'a răsplătit cu meritoase aplauze pentru succesul obținut, atât de Dsa cât și de Dna Rita Marcuș, care i-a dat prețiosul Dsale concurs.

Conflictul studențesc dela Universitatea din Cluj

Cauzele conflictului. Agitația studenților medicinești români. Chestia cadavrelor pentru disecții. Studenții evrei împotriva disecării cadavrelor evreești. Memoriul studenților medicinești creștini. Hotărârea studenților români. Studenții unguri și sași de partea colegilor lor români. Un ecou al conflictului. Devastarea redacției ziarului „Uj Kelet". Manifestația studențească de aseară

Eri dimineața s'a produs la facultatea de medicină (Institutul de Anatomie) de pe lângă Universitatea din Cluj un conflict între studenții medicinești creștini și cei evrei. Partea interesantă e nu numai cauza conflictului pe care o vom expune mai jos dar și *faptul că atât studenții unguri cât și studenții, sași au făcut cauză comună cu studenții români* în contra studenților evrei. Iată cum a decurs conflictul precum și cauza lui.

Se știe că la facultatea de medicină din Cluj, ca de altfel la toate facultățile de medicină din țară, numărul studenților evrei este incomparabil mai mare decât cel al studenților creștini.

Așa de exemplu la facultatea de medicină din Cluj în primul an sunt peste 150 de studenți evrei și abia 50—60 creștini (români, unguri, sași) din cauza aceasta în sala de disecție cadavrele sunt ocupate în mare parte de studenții evrei creștinilor nemairămânându-le cadavre pentru studiu și disecții.

Pe de altă parte, toate cadavrele din sala de disecție sunt cadavre de bieți creștini, fără de rude și nepretinși de nimeni.

*

Mai mult decât atât, s'a întâmplat în câte a rânduri să se aducă și să se expue în sala de disecție câte un cadavru de evreu. Imediat ce acest cadavru era observat, studenții evrei refuzau să lucreze, anunțând comunitatea evreiască, care imediat sosea și lua cadavrul, înmormântându-l pe socoteli e ei.

Eri dimineață întâmplarea a făcut ca să fie adus și expus în sala de disecție cadavrul unui evreu. La vederea lui, toți studenții evrei au lăsat lucrul, au părăsit sala de disecție și au declarat grevă până când — cadavrul evreului nu va fi predat comunității. În fața acestei atitudini a studenților evrei, studenții creștini (români, unguri și sași) având în vedere, că majoritatea studenților de la medicină sunt evrei și că toate cadavrele supuse disecțiilor erau numai de creștini, — au protestat contra atitudinei studenților evrei și la rândul lor au declarat că ie fuză să intre în sala de disecție dacă nu se reglamentează chestia frequenței studenților evrei în sala de disecție și dacă se mai face caz de originea și confesiunea . . . cadavrelor aduse pentru studiul comun.

*

A urmat apoi un conflict mai mare între studenții creștini și cei evrei după care s'a convocat la Cămin o mare adunare studențească la care au luat parte peste 300 de studenți.

S'a hotărât seara să se facă o mare manifestație, care s'a și produs.

Un grup de cel puțin 7—800 de studenți români, unguri și sași au pornit în corpore, în foarte mare ordine, cântând pe stradă.

Manifestația de aseară Devastarea redacției, administrației și tipografiei ziarului „Uj Kelet"

La ora 8 toată piața Unirei și toată strada Regele Ferdinand până la redacția ziarului „Uj Kelet" erau ticsite de studenți la care se mai adaseș și un mare număr de persoane particulare, români, unguri și sași. S'a cântat numeroase cântece naționale și s'au spart numeroase firme de ale prăvăliilor cunoscute ca localuri de speculă și în fine studenții și mulțimea au ajuns în fața redacției ziarului „Uj Kelet". Aci, după ce au sfărâmat geamurile, ambele birouri ale redacției au fost devastate.

De la redacție, mulțimea, păstrând aceeia i ordine pe stradă s'au îndreptat spre tipografia, ziarului „Uj Kelet" din strada Baron Pop, devastând-o de asemenea.

La ora 10 jum. manifestația a luat sfârșit iar studenții în corpore și cântând s'au îndreptat spre Cămin.

Memoriul studenților creștini dela medicină către Rectorat

Cursurile facultății de medicină au fost suspendate azi de dimineață până la apariția comunicatului — iar studenții creștini de a medicină au înaintat următorul memoriu D-lui Rector al Universității:

„Noi studenți anului întâi dela Facultatea de medicină din Cluj, observând la sala totală a cadavrelor evreești din sălile de disecție și cum numărul studenților israeliți e în majoritate covârșitoare cu onoare vă rugăm să bine voiți a primi cererea noastră de a interveni pe lângă comunitatea israelită ca aceasta să facă pentru știință aceleași sacrificii față de credințele religioase, cum noi creștinii le-am făcut și le facem.

Creștinii și evreii au aceleași drepturi, se vor bucura de aceleași privilegii trebuie deci ca și datoriile și sacrifiicile să fie egale și pentru unii și pentru alții.

Socotim că nu este vina noastră dacă societatea israelită privește știința și binefacerile ei prin prisma concepțiilor de acum câteva secole și ca atare noi creștinii, considerând și noi disecarea cadavrelor ca o profanare a credințelor și datinilor noastre strămoșești rugăm Consiliul Profesoral să aprobe hotărârea noastră de a nu îngădui studenților evrei să disece până ce Comunitatea israelită nu va trimite treptat Institutului de Anatomie, cadavre de evrei în raport cu numărul studenților evrei.

Studenții medicinești creștini.

Revista presei maghiare

La adunarea de Duminecă, în care s'a înființat în localitate partidul maghiar unitar, s'a vorbit între altele și despre evrei. Un ungur, ai cărui părinți au mărturisit credința iudaică, dl Berkes Salomon, și pe care îl vedem în conducerea partidului maghiar ca vicepreședinte al lui, a făcut ungurilor declarații de fidelitate în numele celor 200.000 de evrei din Ardeal și a afirmat, că evremea ardelenească, crescută în limba și în datinile ungurești, nu se va dezbăra nici când de minoritatea maghiară și se consideră ca făcând parte din această minoritate. În consecință a protestat împotriva legilor aduse de guvernul român privitor la confesiunea și școala izraelită, legi, care de fapt au fost aduse la cererea comunității evreiești, în numele căreia a vorbit Duminecă dl Berkes.

Oratorul n'a prezintat nici o autorizație din partea cuiva. A vorbit din inițiativa sa proprie.

Acum vine organul evreesc din localitate, confratele „Uj Kelet" și scrie următoarele:

„Ni-se pare un derivativ dela calea cea dreaptă și dela ținta clară, acel intermezzo, (al dlui Berkes) care, așa se vede, nu poate fi și din nici o adunare ungurească: prezentarea cu desăvârșire unilaterală și romantică a relațiunii dintre evrei și unguri. Este cu adevărat anacronică — privirea în acest fel a chestiunii evreiești. Ea nu'i altceva decât o agățare de trecut și o continuare a vechii școale politice. Dacă oamenii politici ai ungurimii ardelene au știut să renunțe atât de înțelepțește și cu atâta moderație la obișnuința lor milenară și s'au putut comporta pe deplin relațiilor noua; dacă au avut curajul de a și revizui vechile concepții și a privi în față noulle fapte: să lichideze în sfârșit și cu faptul, care a intervenit netăgăduit în chestiunea evreească. Să ia la cunoștință, că și evreii au intrat pe drumul dezvoltării etnice separate. Evreii, cari în întrunirile maghiare fac superfluente declarații de credință, nu fac decât să inducă în eroare maghiarimea, pentrucă vorbesc fără competință în numele evreilor. Cu drept îl putem numi renegați și'l considerăm tot atât de păcătoși ca ungurii pe renegații lor".

Cetiți „Infrățirea"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Cronica politică

Intrarea țăraniștilor în parlament. Am publicat în numărul nostru de eri o telegramă dupa care comitetul executiv al partidului țărănist, întrunit la Chișinău a hotărât participarea parlamentarilor țărăniști la lucrările Corpurilor Legiuitoare. N'am putea anticipa dacă congresul care se va ține la Iași va lua o hotărâre identică. Dar rezoluția luată la Chișinău dovedește că în sânul partidului țărănist este un puternic curent pentru intrarea în Parlament și este foarte probabil ca congresul dela Iași să întărească hotărârea dela Chișinău. Aceasta ar însemna că oamenii dela conducerea partidului țărănist și-au dat seama de inutilitatea așa zisei activități extra-parlamentare.

Cât ne privește, noi vedem două motive cari au determinat rezoluția dela Chișinău. Primul îl constitue energia și hotărârea cu care guvernul a dovedit că va realiza opera de întocmire și de consolidare a statului român, trecând peste orice rezistențe și piedici ridicate în cale de adversarii săi. Al doilea motiv este fuziunea partidului național cu tachiștii.

Interesele electorale ale partidului țărănist nu suportă fuziunea partidului național cu o fracțiune oligarhică. Căci țăraniștii cari puteau prezenta până acum vecinătatea partidului național ca o alianță, nu mai pot face lucrul acesta în urma fuziunei, decât renunțând la toată acțiunea lor de până azi.

Din aceste cosideratiuni va isvori hotărârea de participare la lucrările Parlamentului pe care toate indiciile ne spun că o va lua congresul țărănist dela Iași. Deși târzie această hotărâre va constitui totuși un act de cuminținie politica.

Așteptăm să vedem care va fi activitatea țăraniștilor în Parlament. Trecutul lor parlamentar nu este câtuși de puțin o chezășie.

Agitația de stradă și demogogia de răspântii au arătat că nu pot de nici un rod politic. Cu atâta mai puțin ele vor putea fi rodnice în parlament unde lupta se dă în jurul ideilor și unde un partid politic serios este ținut să vină cu soluții. Dacă țăraniștii vor înțelege lucrul acesta atunci ei vor aduce un aport real la opera de legiferare pe care o va îndeplini Parlamentul.

Deschiderea Constituantei

Mesagiul Regal

Bucureşti. — Eri au avut loc deschiderea parlamentului. M. S. Regele a citit cu această ocazie mesagiul regal, care vorbește de însemnătatea actului încoronării şi de alianțele noastre, subliniind că pentru păstrarea situației noastre internaționale şi pentru garantarea unei păci durabile; armata română a avut un rol important şi în consecință guvernul va propune măsuri care să dea armatei putința să-şi îndeplinească înalta ei misiune. Guvernul va cere imediat luarea în discuție a anteproiectului de constituție. După 4 ani trecuți dela unire, așteaptă dela adunările naționale spiritul democrației, reclamat de vremurile de astăzi. **Legea descentralizării administrative,** precum şi consolidarea financiară a bugetului a adus serviciile publice la o funcțiune normală şi a îmbunătățit simțitor situația funcționarilor publici Consolidarea datoriilor noastre externe va întări împrenină cu consolidarea datoriei interne creditul public. Guvernul va supune proiectul consilidării datoriei interne şi schimbarea regimului fiscal, precum şi proiectul unificării impozitelor directe şi impozitului progresiv. Apoi se vor examina măsurile preconizate de guvern pentru desvoltarea avuțiilor de tot soiul ale Romînieli Suveranul îşi exprimă apoi mulțumirea pentru aplicarea reformei agrare şi urează spor la muncă, deschizând sesiunea ordinară a adunărilor naționale.

*

Mesagiul regal a fost primit cu aplauze îndelungate. Presa din București subliniază în deosebi fraza mesagiului, care consacră parlamentului caracterul unei „adunări naționale".

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Influența nefastă a filmelor

Elevii de liceu jefuesc părinții şi încearcă să fugă în America

Timişoara 27

Organele polițienești au reuşit să aresteze la graniță, lângă Vârseț, cei cinci elevi ai liceului Diaconovici Loga din Timişoara, cari dispăruseră din oraş.

Îmbătați de peripețiile cinematografice serlokholmiene, elevii: Miclea, din cl. VII, fiul consilierului dela Curtea de Apel din localitate; Ramneantu, din cl. VI, fiul deputatului cu acelaş nume; Nadra, din cl. V, fiul institutorului cu acelaş nume; Masa, din cl. VI şi Andreescu, fiul preotului cu acelaş nume, s'au constituit în bandă, numită „Cartus".

După ce au furat bani şi multe lucruri dela părinții lor, au dispărut din localitate la 18 c. hotărînd să plece în America şi făcând mai întâi un popas romantic de 2 zile sub podul apei Bega, la gară cinematograf.

La percheziția făcută s'a găsit asupra lor revolvere peruci şi bani.

Azi au fost predați părinților, iar direcțiunea liceului i-a eliminat din şcoală.

Ciocnirea de trenuri din stația Agnita

Braşov 27 Noembrie

Eri dimineața, la orele 4, în stația Agnita dintre Sighişoara şi Braşov s'au ciocnit trenurile de marfă nr. 3181 şi 3837.

Patru locomotive au fost sfărâmate, iar 19 vagoane s'au răsturnat de pe linie.

*

Circulația tutor trenurilor a fost întreruptă până eri la orele 12.

Morți şi răniți

O mare parte din personalul ambelor trenuri au căzut victimă acestui accident. Astfel au fost omorîți; frânarii Petru Barsan, Dionise Stan şi Petre Belint, toți din Sighişoara.

Au fost răniți: mecanicul Andrei Runa, fochistul Ion Pop şi frânarii Francisc Calman, Iosif Bartorovici, Albert Noroc şi Alexandru Badui.

Vinovați sunt acarul Chelemen şi impiegatul de mişcare Ludovic Petrefi din stația Agnita.

Nici când şi nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Externe

Desbaterile Conferinței de la Lausanne

Discuțiuni în jurul participării delegației ruse.

Lausanne — Delegația rusă a remis eri conferinței o notă în care-i amintește că invitația pe care sovietele au primit-o din partea d-lui Poincaré recunoaşte Rusiei dreptul de a participa la discuțiile în chestia strâmtorilor.

*

Lausanne — Şeful delegației ruse, Rakovsky, a declarat reprezentanților presei, că sosirea lui Cicerin este condiționată de răspunsul conferinței la nota remisă de către delegații ruşi şi că în cazul unui refuz delegația sovietelor va fi nevoită să părăsească Lausanne.

In jurul despăgubirilor germane

Paris. — Eri s'a ținut la Elysée sub președinția d-lui Millerand o importantă consfătuire la care au participat şi dl Barthou şi dl general Foch. Cu această ocaziune s'a desbătut problema reparațiunilor, cerându-se ipoteci din partea Germaniei pentru garantarea despăgubirilor.

Acord între turci şi aliați

Lafayette, 27. — Conversațiunile dintre Sefeet Paşa şi generalii aliați au dus la un acord asupra punctelor referitoare la relațiunile dintre trupele aliate de ocupație şi noua administrație turcă. Tratativele lui Refeet Paşa cu înalții comisari au fost aprobate de Parlamentul din Angora.

Prelungirea dreptului de opțiune în Ungaria şi Jugoslavia

Din Mariatereziopol, se anunță, că guvernul Ungariei a propus guvernului din Iugoslavia să consimtă la prelungirea reciprocă pe timp de cinci ani a dreptului de opțiune cetățenească cu acordarea liberei exercitări a drepturilor politice. La această propunere, guvernul jugoslav a răspuns, că consimte la o prelungire de un an, până la sfârşitul anului 1923, însă fără drepturi politice pentru cetățenii de naționalitate maghiară.

Iugoslavia şi chestia minorităților

Belgrad. Consiliul de miniştri jugoslav s'a ocupat de cererea guvernului ungar cu privire la minoritățile maghiare din Iugoslavia. Guvernul ungar cere ca terenul acordat minorităților de a opta pentru naționalitatea jugoslavă să fie amânat pentru unguri cu cinci ani şi în timpul acesta ungurii care nu se vor fi pronunțat, să aibă depline drepturi de cetățeni jugoslavi. Guvernul jugoslav a respins această cerere. El este gata să prelungească termenul până la finele lui 1923, însă în acest timp optanții nu se vor putea bucura de drepturile politice căci aceasta ar fi în contra constituției jugoslave şi legei electorale. Chestiunea va fi de altfel rezolvată pe cale diplomatică.

Pentru sărbători
Începând de astăzi
până la 31 Dec.
10%
Rabat
la toate mărfurile
face
Magazinu
„MISSIR"
Strada Memorandului 11
(Unio-u)
Lloyd 1195 2406

Teatrul „Majestic"
București
In fiecare seară la 8½ precis
Grandios Program Familiar
In frunte cu marele maestru de balet
Romanowsky
De la Opera mare din Petrograd
Barosia Björnson
Trupa originală Mexicană.
Bruks & Bruks
Exerciții comice pe bicicletă.
Loyd Rossyka
Adevărată subretă vieneză
şi alte numere alese. 2368

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1553 1272

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dr. Isac Geréb
Avocat
Str. Regina Maria 6
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szabó Andor
Str. Mănăștur 20
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Man
Deretye

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Lăpușul Unguresc îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Péter Gyula
Str. Goldului 10
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Csurus
Str. Calugăriților 2
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Danciu
Str. Calvin 5
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Miron Csakoi
Borșa Clujului.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szabó Abraham
Reteag.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Martin Moga
Str. Petroasa 27
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nui în mâna ori cui s'ar găsi.

Katona Peter
Str. Londrei 33
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Veres Miklós
Buru.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Muresan
Bagara

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kerekes Ernő
Calea Reg. Ferdinand
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gál P. István
Sebuc.

BIJUTERIA „SINGHER"
BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 38.

Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, gâete, impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri.

In Pensionul din str. Regală No. 5
pe lângă bucătăria ardelenească
s'a deschis bucătărie franceză.
Viptul se poate duce și acasă,
Tot aicea se pot comanda și bancheturii. 2102

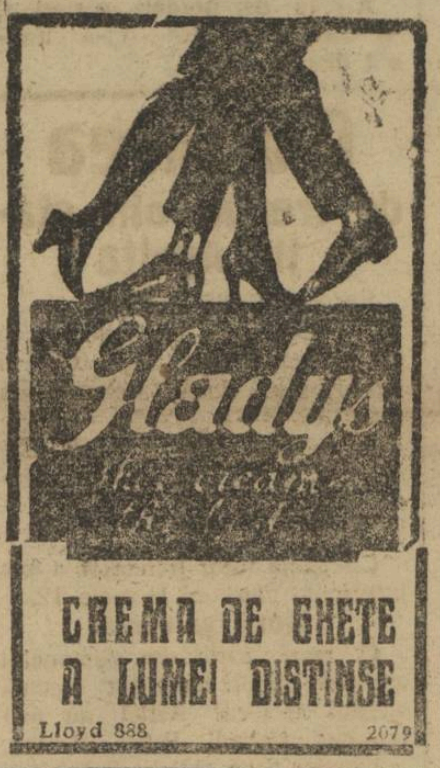

Lloyd 888 2079

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dr. Andrei László
Huedin.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kelemen Márton
Gilău

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Roștas
Sânmihai.

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

1200 No. 1

Mare magazin de blănuri!!
Frații Márton ffy & Comp.
Cluj, Piața Unirei 20.
Ad. telegr.: Mártonffypolz
Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri mai înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri
Lloyd 898. 2025

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și [illegible]

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

VITE ALTOITE

Vie Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Iata Unirii No. 5. 1385

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate şi

căruciore pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta pranzătoare şi dormitoare cu preţurile cele mai reduse. 2207

Totfelul de şepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R.,**

Capele militare, Chipiuri de ofiţeri

Precum ori-ce articole în această branşă să găsesc cu preţuri eftine la Fabrica de şepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro şi endetail. 2364 Engro şi endetail.

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

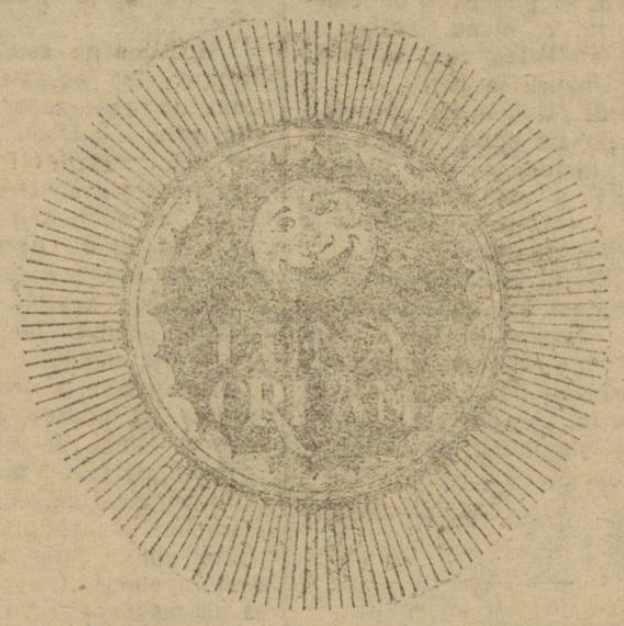

2213

Ultima prefecţiune în fabricarea Cremei de Ghete

DA UN LUSTRU DURABIL, INTREŢINE PIELEA

A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros

MAURICIU IANCOVICI

Bucureşti, Str. Smârdan 23

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pofotzky.
Bistriţa, Suc. Banchi Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenaichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleană.
Sighi. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Nr. 2.23—1922.

Anunţi CONTABIL

Archivar, Dactilografa şi de Supraveghetori de vie sunt posturi la Regiunea I. Viticole Ceala Arad. 2400

Regiunea I. Viticole.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7, pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1283

Se lucrează în rate lunare.

BERSON

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea.

Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.

2378

De la 1 Decembre

magazinul de Automobile

EMIL BLAGA

s'a mutat în noul local din Piaţa Ştefan cel Mare 3

Cu care ocaziune s'a complectat depositul cu CAUCIUCURI, PIESE DE SCHIMB, ULEIURI, ETC.

Telefon: Magazinul 270. Garage şi Atelier 10-11.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru parâosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicăiri în articole de piele şi bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter şi soţul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianţilor li-se fac reduceri speciale. 1812

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri excepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

IN CHESTIA „DICTIONARULUI STATISTIC"

Răspuns unor atacuri maghiare. Cum se făceau statisticile în era ungurească

Numărul din 26. l. c. al ziarului „Ellenzék" şi nrul. I. din „Magyar Kisebbség" publică deodată acelaş articol de critică asupra „Dicționarului Statistic" întocmit de d-l C. Martinovici.

După părerea d-lui Emeric Jacabffy, autorul articolului, „Erata" „Dicționarului" e prea vastă. Bietul scriitor al articolului se plânge că a lucrat patru ceasuri „amare" până a introdus corecturile. Apoi iar a mai lucrat şi a reuşit să mai descopere încă opt greşeli.

Pacătul comis de d-l Martinovici, este că „evreii" n'au fost înco porați la „maghiari", după metoda statisticei ungureşti din 1910.

D-lui E. Jacabffy nu'i convine „Dicționarul" şi din motivul, că față de statistica maghiară din 1910 Dicționarul arată la Români un spor de 130,047 suflete, pe când la Unguri o scădere cu 399,050 suflete. In urma acestora, criticul amintit constata apodictic, că „Dicționarul" nu face două parale şi că el a fost intenționat corectat în favorul Românilor „după un ordin mai înalt". Numai aşa îşi poate explica d-sa sporul populației româneşti arătat de Dicționar — în contra învățăturilor, cari rezultau din statistica ungurească, statistică, care dădea date numai de „valoare ştiințifică".

Imediat după citirea articolului critică am căutat lucrările şi instrucțiunile acelei statistici „de valoare ştiințifică" şi am aflat lucrurile de mai jos, pe cari nici Dl Iacabffy, ca fost prefect, nu le cunoaşte.

Anume, la întocmirea statisticei maghiare, s'au dat îndrumări, ca nu numai evreii, dar şi „indivizii aparținători legăturilor honveziunei şi jandarmeriei" funcționarii de stat, de județ, toți aceia cari vorbesc „mai bucuros" ungureşte, aceia cari nu declară precis naționalitatea aceia cari nu ştiu de care naționalitate aparțin, toți să se înscrie ca „unguri" intru gloria Ungariei „naționale" şi a statisticei „ştiințifice" maghiare.

Pentru a evidenția mai bine caracterul „ştiințific" al statisticei amintite de Dl Iacabffy reproducem din ziarul „Românul" (10 Iulie 1913) următorul articol scris în urma unei anchete făcute cu ocaziunea înființării faimoasei episcopii de maghiarizare „Hajdudorog":

„Statistica maghiară — O minciună"

Sătmar, 6 Iulie 1913.

Perfidia guvernului maghiar iese tot mai mult la iveală, cum cercetezi mai în adânc lucrurile. Incetul cu încetul sfinxul va fi dat de gol...

„De ani de zile, guvernul pregăteşte terenul, cu sistem pentru episcopia maghiară — chibzuită întâi ca o bună apucătură de „cortes" de câte ori era nevoie de a abate atenția opoziției, şi a „naționii" din dosul acesteia. Spre acest scop statistica s'a falsificat fără cel mai mic scrupul.

„Numărătoarea din 1910 s'a făcut, în ce priveşte conscripția naționalităților, cu premeditare falsă. Cei 73,225 credincioşi, răpiți din parochiile noastre, figurează în statistică drept maghiari, cu toții, deşi sunt între ei peste 14.000 cari ştiu numai româneşte.

„Numărătoarea s'a făcut astfel:

Agentul încredințat cu conscripția a fost notarul comunal, unelta solgăbirăilor, şi învățătorul dela şcoala de stat. Agentul mergea din casă în casă cu buletinul, şi întreba:

„Mama ta vorbeşte ungureşte?" — Vorbeşte — „Da tu ştii?" — Şi eu ştiu

Iute nota în buletin: limba maternă — maghiară. El însuşi, agentul, nota, deşi cel ce ştie scrie şi ceti, trebuia să-şi facă el buletinul. Puțini oameni nu ştiu scrie în satele de aici.

George Pal, țăran din Sanislău stia ceti chiar de tot bine şi văzu ce face dascălul şcolii de stat. Nu putu suferi batjocura ce i se făcu şi ceru bărbăteşte să scrie el în hârtia tipărită, ce vrea el. Sanislăul odată cu capul nu-i ungur.

Atâta i-a lipsit bietului om. Proces criminal, citații în dreapta, citații în stânga, şicane peste şicane în 20 Ianuarie 1911 judecătoria din Carei îl osândi (1910 B 680) la 60 cor. amendă pentru „forța făcută unei autorități".

George Pal îşi zicea cu mo[ț]ul: „paguba ca paguba dar îmi plăcu cum marşă", şi nu mai apelă sentința. Ce folos. De-a dreptul din Pesta fură trimişi doi detectivi să adulmece, poate vor găsi pe „instigatorul", dar ei înşişi au rămas indignați de cele ce-au aflat.

Acum în cursul investigațiilor, s'a întâmplat cazul la Moftin, că pretorele se adresează unei copilițe de 7 ani:

„Ştiți tatăl nostru ungureşte?" Copilița îl recitează fără greş.

„Hiszen ezek mind magyarok!" Aceştia cu toții 's maghiari! — exclamă pretorele cu convingere, mirat până dincolo, de ce se împotrivesc „maghiarii" lui, să fie introdusă „limba lor proprie" în biserică...

Cu actele oficiale statistice, falsificate tendențios, în modul arătat, — a înşelat apoi guvernul lui Lukács, şi pe Regele şi pe Papa.

•

După acest articol înțelegem de ce se plânge şi suspectează Dl Jacabffy rezultatul din Satmar arătat de statistica Românească. Din statisticele maghiare Ungurii ajunseseră la convingerea, că ei merg înainte cu maghiarizarea şi acum „Dicționarul" îi trezeşte din dulcile visuri la trista realitate...

Ii compătimim şi noi, dar ne vedem siliți să relevăm adevărul.

In baza celor de mai sus ne credem în drept să constatăm — chiar dacă admitem unele mici erori neintenționate şi nu în dauna vre-unei naționalități — că sporul Românilor e rezultatul unei statistici cinstite, lipsită de apucăturile triviale şi păcătoase, cu ajutorul cărora se fabricau Unguri pentru „statistici de valoare ştiințifică".

Noi nu avem nevoe să luăm Evreii drept Români, să trecem drept Români în statistica noastră toată armata şi jandarmeria pe toți funcționarii, pe cei cari vorbesc „bucuros" româneşte şi pe acela cari nu ştiu de ce naționalitate sunt. Deasemenea nu înțelegem să pedepsim pe cineva, pentru că el nu lasă să se falşifice statistica, cum au falşificat-o Ungurii la 1910.

Sporul Românilor provine, după cum am spus, dintr'o numărare cinstită, şi din puterea de viață a poporului nostru, scăpat din cătuşele cari îi stânjeneau desvoltarea.

Cu ajutorul lui Dzeu am ajuns unde suntem, şi nădăjduind în El, o să ocupăm şi locul care ni se cuvine în țara noastră şi în lumea civilizată, ori cât ar fi aceasta de dureros pentru oamenii regimului de asuprire de altădată.

Dr. E. A. Dandea.

Datoriile comercianților ardeleni în Cehoslovacia

Camera de industrie şi comerț din localitate a convocat pentru azi o întrunire în privința unui aranjament privitor la datoriile vechi ale comercianților din România contractate în străinătate şi în primul rând în Cehoslovacia. Despre datoriile acestea am mai vorbit şi altădată.

De data aceasta arătăm noul stadiu al chestiunii. Camera de comerț va discuta chestiunea din punctul de vedere al datei, când s'au făcut aceste datorii, respectiv comenzi, întrucât este deosebit de important pentru găsirea unei soluții, să se ştie dacă comenzile au fost făcute înainte sau după data de 28 Februarie 1919 când în locul coroanei austriace s'a introdus moneda cehoslovacă sokol'ul.

Datoriile acestea sunt considerabile. Numai comercianții aparținând camerelor de comerț din Cluj şi Braşov, datorează firmelor cehoslovace o sumă de peste patru milioane sokoli, ceeace în valută românească ar însemna până la 20 de milioane.

După ce se va discuta chestiunea cu toată seriozitatea, camera de comerț din Cluj va trimite în Cehoslovacia, o delegatie, care să înceapă tratative directe cu creditorii cehoslovaci. Aceasta însă nu angajează tratativele individuale începute sau care se vor începe de-aci înainte.

Saci, Musamale

Cumparare. ◆ Vânzare.

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timişoara-Fabrica.

Sovietele şi cultura

Şcoala comunistă

Enciclopedie şi sovietism

— Copii citesc „toate" ziarele —

Din darea de seamă a d-lui Herriot, asupra anchetei făcute în Rusia, desprindem următoarele:

„Moscova nu este un oraş, propriu zis; ea este o succesiune de oraşe separate unul de altul prin ziduri sau bulevarde. Imi plac străzile ei liniştite pe care trecătorii se strecoară, meditând, cu ochii în pământ.

La No. 23 de pe str. Bolşeia Polianka, am fost introdus într'un culoar obscur. O uşă s'a deschis deodată. Iată-mă într'o şcoală tip, comunistă.

Sala în care profesorul şi profesoara mă primesc este decorată nu numai cu steaua roşie, portrete ale lui Marx, Darwin şi Lenin, ci şi cu unele panouri, simboluri şi inscripțiuni.

Mai înt[â]i, form la pretutindeni repetată: „Cine nu lucrează să nu mănânce". Nu comunismul, însă, a inventat această deviză!

Apoi altele, ca „Trăiască lumina, jos întunericul"! „Puterea ştiinței va transforma totul", „Munca va invinge totul".

Ce se vede într'o şcoală comunistă

Acest internat şcolar cuprinde copii de ambele sexe, 65 de băeți şi fete, între 8 şi 15 ani. Programul este de-a le completa instrucția (căci ei învață într'o altă şcoală lecțiuni teoretice), şi de a-i forma pentru comunism.

In cateva săli, într'o amestecătură cât se poate de naivă, sunt reunite documente de tot soiul, de stinate lecțiunilor asupra lucrătorilor.

Dar, imaginea profesorilor a îmbogățit această colecție cu elemente neaşteptate. Aşa, de pildă, într'o cuşcă de lemn şi care e purtată prin toate mâinile, — viperele mănâncă broaşte.. Intr'un mic bazin cu apă turbure, mici şi oribile, batraciene de culoare roză, cu gura larg deschisă, cu limba scurtă, cu ochii mici, pândesc fărâmăturile de pâine ce li se duce de se aşează, ca un cățeluş, sub un scaun Sunt, de asemeni, colecțiuni de fluturi, de ierburi. Se vede imediat voința pe care o au profesorii de-a termina spre evi să îmbrățişeze cât mai multe ramuri ale ştiinței, materiale sau spirituale, toată cugetarea şi toată natura. Comuniştii vor să fie enciclopedişti.

Religia — Pedagogia

In ce priveşte religia comunistă, ea se învață în tot chipul. Mai întâi prin lecțiunil despre lucruri: profesorul a pus de i s'a fabricat o întreagă serie de machete de lemn cari reprezintă principiile esențiale ale Evangheliei comuniste.

Un vechiu proverb rusesc spune: „La un om ce trăeşte cu plugul, sunt şase care trăesc din cules".

Pedagogia comunistă ar reprezenta deci, de-o parte, un om muncind din greu, cu brațele, iar de alta pe acei cari culeg roadele: negustorul, preotul, ofițerul, femeea de lume, bancherul, cerşetorul.

Se mai văd însă, şi, mărturisesc, le prefer pe acestea, unele machete mici, construite de copii pentru a ilustra o povestire de Gogol, sau o legendă populară. Imi plac mult mai puțin unele bibelots-uri cari reprezintă şcoala figurând la o manifestație comunistă. Mai interesant este un teatru în care se joacă piese al căror text îl compun uneori elevii chiar. Căci într'acea ta stă scopul esențial al şcoalei: Se voeşte a se face din copil un om instruit.

Soviete de copii

Dar, sunt şi soviete de copii. Nu numai că şcolarii îşi fac bucătăria şi menajul, dar se întrunesc în adunări în toată regula, toți fără excepție şi compris copii de 8 ani Mi s'a arătat ordinea de zi a uneia din aceste întruniri: 1. Alegerea sovietului. 2. Chestia semințelor pentru grădini. 3. Decorarea casei. 4. Intreținerea clădirii. 5. Participarea la serbarea Internaționalei III. 6. Comentariul ziarelor.. Asupra acestui din urmă punct îmi arăt uimirea unei doamne spirituale şi foarte inteligentă ce mă însoțeşte şi care este în administrația instrucției publice.

„— De ce vă mirați? îmi spune dânsa. Fiul meu are 11 ani şi citeşte toate ziarele."

Este adevărat însă, că aceste toate jurnale se reduc la două şi nu sunt decât nişte Monitoare Oficiale. Comuniştii au şi această dogmă: „Ziarul este Evanghelia lor cotidiană."

Incidentul

dela Universitatea din Praga

Praga, — Profesorii Sauer şi Wiechowski (socialdemocrat) au convocat o întrunire a profesorilor spre a lua o hotărîre asupra grevei studenților.

Din 150 profesori şi suplinitori ai Universității germane, 52 profesori dela facultatea de teologie s'au abținut iar 8 profesori şi-au scuzat absența. Adunarea a adoptat o moțiune de încredere rectorului Steinherz.

Elevii colegiului german din Hohenlebe au remis directorului evreu al şcoalei, Müller, un ultimat, somându-l să demisioneze. In caz contrariu vor declara greva. Presa speră că autoritățile vor uza de cea mai mare energie spre a opri întinderea grevei asupra şcoalelor secundare germane.

: Citiți Infrățirea :

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 672 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 2 Decembrie 1922

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Dorința Regelui — voința țării

Cu prilejul Mesagiului peotru deschiderea Adunării de Constituantă

Textul Mesajului cetit de M. S. Regele la deschiderea seziunei ordinare a Adunărilor Naționale iese din cadrul unei simple formalități. Suveranul precizează un vast program de activitate pentru sesiunea actuală a Constituantei, arată însemnătatea lucrărilor și mai cu deosebire *necesitatea lor*, și face un călduros apel la spiritul de ordine și de muncă al alegătorilor națiunei.

De patru ani de zile România întregită își așteaptă așezarea trebilor interne în conformitate cu cerințele vremii și cu locul ce i se cuvine a ocupa între statele europene. Nu e locul aici să amintim cauzele acestei neîngăduite întârzieri. Dealtfel ele se cunosc în destul. Datoria tuturor fiilor buni ai acestei țări e să se pună cu stăruința pe lucru. In cele 10 luni de când e la cârma țării actualul guvern, exemplul sacrificiului s'a făcut în destul; e timpul însă să ne trezim, să înțelegem că propășirea nu poate veni grabnic și solid atât vreme cât nu vom pune cu toții umărul, cât timp nu vom da prinosul nostru de muncă, oricât de slabe ni-ar fi puterile.

Cuvântul Regelui spune clar și hotărât. Constituția țării trebue adaptată noilor împrejurări. Edificiul legislativ și administrativ al României trebue să se ridice falnic pe temelia unui pact fundamental cuprinzător și larg democratic. Guvernul actual a știut răspunde acestei imperioase trebuințe. Lucrările pregătitoare stau pe Biroul Constituantei și așteaptă luminata desăvârșire pe care trebue să o aducă alegii națiunei.

Prin însemnătatea lor față de problema orânduielilor în viitor, legea de reformă administrativă și cea pentru reforma fiscală vor căpăta prioritate în discuțiunile Constituantei. De aceste două mari reforme depinde rezolvirea apăsătoarei chestiuni a consolidării, organizării și unificării vieții noastre de stat. Principiile democratice cari au stat la baza lucrărilor pregătite de guvern corespund spre fericirea țării atât dorinței Suveranului cât și voinței poporului.

Reforma administrativă întocmită după principiul descentralizării, va asigura în Statul mărit autonomia comunelor și județelor, deschizând astfel drum larg spre propășirea atât de mult așteptată. Reforma financiară va aduce normalizarea vieții economice interne și consolidarea creditului nostru în străinătate. Deosebirile de regim fiscal pricinuite de greșeala întârzierii operii de unificare, vor dispare. Toți cetățenii acestei țări vor răspunde la obligațiuni egale după cum se bucură de drepturi egale; nepotrivirile provinciale vor fi înlăturate.

Programul desfășurat de M. S. Regele aruncă o puternică rază de nădejde în inimile noastre întunecate de prea multă așteptare. Pe lângă aceste mari reforme, Mesajul dă o deosebită atenție tuturor nevoilor sociale ridicate după războiu și agravate de întârzierea condamnabilă a celor patru ani de frământări sterile: Reorganizarea armatei, organizarea corpului funcționarilor publici după preceptele moderne de funcționare ale statelor, desăvârșirea operii pusă în practică de actualul guvern a aplicării reformei agrare în vechiul regat, Ardeal, Banat, Bucovina, Basarabia, Crișana și Maramureș.

Suntem pe pragul unui ceas solemn. De felul cum vom înțelege însemnătatea momentului, depinde fericirea viitoarelor generații. Patriotismul serios și adânc al generației noastre ne impune și această ultimă jertfă de muncă, muncă, muncă...

Suveranul ni-a arătat calea, guvernul ni-a dat exemplul iar țara așteaptă. La treabă deci.

Reforma învățământului științific

— Cuvintele unui savant —

Lumea culturală franceză cași lumea culturală românească este preocupată astăzi de marea problemă a învățământului. De rezolvirea ei depinde viitorul și progresul țării.

Un ziar francez, după care reproducem cele de mai jos a întreprins o anchetă printre cei mai de seamă intelectuali ai Franței pentru a le cere părerile asupra reformei care se cere realizată în învățământul științific. Intre alții s'a adresat și savantului M. Ratean, membru al Academiei de științe și profesor la Școala de mine din Paris, ale cărui opiniuni sunt foarte interesante. Pentrucă chestiunea reformei învățământului ne interesează și pe noi românii atât de mult, am socotit nimerit să redăm pe scurt o parte din cele spuse de savantul francez. putând să însemne un punct de plecare în rezolvirea acestei probleme la noi.

Cea dintâi ideie esențială, spune dl. Ratean, este că un popor ca să-și împlinească rostul și să păstreze influența sa în rivalitatea mondială, trebue să aibă astăzi nu numai o cultură generală desvoltată, ci deasemeni și o cultură științifică. Dar unde se elaborează știința? In laboratoare. Este necesar deci să înmulțim laboratoarele, să le dăm personalul trebuincios. De o bucată de vreme însă laboratoarele sunt din ce în ce mai puțin frecventate de tinerime. Pricina trebuie căutată în convingerea pe care o au toți că lucrând într'un laborator ești expus să n'ai cu ce trăi. Trebuie deci să stimulăm facultățile creiatoare ale spiritelor inventive prin avantagii morale și materiale. Dar adevărul cel mare este că tinerimea noastră n'are spiritul îndreptat spre știință, pentrucă, în mod general, acest învățământ, prea abstract, este deasemeni prea sintetic și prea enciclopedic. El dă cunoștințe, dar nu se preocupă în deajuns de formarea spiritului științifice. Aici e slăbiciunea sa. Studiul științelor naturale sau fizico-chimice are ca temei observațiunea și experiența. El trebuie să consiste întâi în exerciții practice. Profesorii cari vor conduce aceste experiențe trebuie să fi fost ei înșiși formați în laboratoare. Ei nu trebuie să mai rămână profesori „ex cathedra" cum sunt astăzi.

Aceste reforme însă par a nu fi luate în seamă cu prilejul întocmirii roformei învățământului pentrucă cea mai mare parte din oamenii cari ne conduc sunt mai cu seamă oameni de litere, profesori de filozofie sau literatură, avocați, cari știu foarte bine vorbi, cari sunt înzestrați cu memorie, inteligență, logică, cu o viguroasă facultate de raționament, cu o eleganță de gândire și de rostire, dar cari nu sunt oameni de acțiune, de inițiativă și de energie. Cultura actuală, lipsită de spiritul științific; nu creiază decât dilletanți sau oameni proprii a împlini funcțiuni necesare într'o națiune, dar cari nu sunt producători și elemente cari creiază.

Or, astăzi, trebuie să învățăm a lucra, a lucra repede, cu discernământ, trebuie să producem și să creiăm.

Cea mai de seamă comoară a unui popor se găsește în mintea copiilor săi, dar ea este o bogăție. latentă. Cum s'o scoți de acolo în chip mai desăvârșit și mai folositor? Iată marea problemă pe care suntem datori s'o studiem cu toată râvna.

Mi[illegible]ea maghiară și justiția română

Cum se discreditează Ungurii justiția românească

Ne găsim dela unire încoace în fața unor sistematice atacuri adresate de conducătorii minorității maghiare împotriva a tot ce este manifestare a vieții noastre de stat. Atacurile acestea nu ne vin la intervale; le găsim zi de zi în coloanele presei ungurești.

Iar când această presă a încăput toată pe mâna ungurilor șovinișți, când coloanele șoviniste dela Budapesta au pus mâna pe presa maghiară democratică de aici atacurile de care ne ocupăm au luat o proporție cu adevărat îngrijorătoare.

Nu cerem restrângerea libertății presei minoritare, care, s'o spunem deschis, ni-a luat mult înainte și în privința numărului organelor ei și în ceeace privește tirajul. Dar i-am cere obiectivitate. Dacă nu i-o cerem, este, pentrucă azi nu mai există ziar maghiar capabil de așa ceva. Când presa maghiară a intrat toată în făgașul șovinismului, nu ne mai așteptăm la obiectivism din partea ei. Ceeace vrem și ce vom încerca aci, este să arătăm tactica în genere a atacurilor ce ni-se adresează și cari, din pricina acestei tactici, pot să înducă pe unii sau pe alții în eroare.

Funcționarii și magistrații fără jurământ

Conducătorii minorității ungurești și-au dat seama, că nu pot ataca fără motiv statul român, căci riscă a fi pedepsiți. De aceea au recurs la subterfugii.

Pornind dela un umanitarism prefăcut, pozând în apărători ai Ungurilor rămași fără slujbă din cauza că au refuzat jurământul către statul român, presa maghiară și conducătorii Ungurilor au găsit în chestiunea conaționalilor lor fără jurământ un punct de sprijin și au început întâi să atace statul, pentrucă s'ar conduce de șovinism și primejduește existențe nevinovate.

Atacurile acestea la adresa statului român au rămas fără răspuns. Pentrucă nu li se putea răspunde atâta timp, cât ni se vorbia în urmele unora, cari își cereau reprimirea în serviciul statului fără ca cel puțin acum, când erau dispuși să înceapă tratative cu statul nostru, să fi depus jurământul.

In urma neprimirii nici unui răspuns în chestiunea aceasta, ziarele maghiare au început altfel de atacuri. Și de aci încolo atacurile lor sunt mai serioase și mai grave. Au început să facă malițioase comparații între funcționarii și magistrații români și între funcționarii și magistrații unguri fără pământ. Nu o singură dată am citit în aceste ziare ungurești, că justiția maghiară a fost de o mie de ori mai bună decât justiția română. Funcționarii, judecătorii români, au fost arătați și sunt arătați și astăzi, ca o rușine a civilizației.

Ne miră, că împotriva acestui lucru nu s'a găsit nimeni să protesteze. Dimpotrivă, unii fruntași de-ai noștri, poate inconștient, au sărit în ajutorul celor cari ne atacau. Astfel, la diferite adunări ale baroului clujan, am auzit rostindu-se cuvinte de apărare pentru Ungurii fără pământ și chiar laude adresate lor și tot atunci, aceiași oameni, atacând pe colegii lor din vechiul regat.

Negreșit, sprijinul acesta avea un dedesupt politic. Partidul național, într'o regretabilă uitare de sine, a găsit de cuviință să reediteze calomniile ungurești în toate întrunirile lui.

De acest lucru trebue să se țină seamă, când judecăm ostilitatea față de noi a minorității ungurești.

Dar nu numai această lăudare a justiției și administrației ungurești a servit presei maghiare motive de atac la adresa României. Presa ungurească, văzând că nu i pasă nimănui de hula ce-o aruncă justiției, primei puteri într'un stat, au pornit mai departe. De data aceasta s'au apucat de ceva mai practic.

La recomandația ei, Uniunea maghiară a instituit comisiile de arbitri. Și îndată după aceasta, ziarele maghiare au apelat la populația de o limbă și de o lege cu ele, să nu se mai adreseze în chestiuni judiciare decât acestor comisii, cari, și fără permisiunea ministerială au funcționat și mai funcționează poate în sânul Uniunei maghiare, respectiv Partidului maghiar, care și-a însușit întru toate programul Uniunii maghiare desființate.

Aceeași inconștiență românească a servit ca armă Ungurilor și în chestiunea aceasta a comisiilor de arbitri. Dupăce la camera de comerț din localitate s'a pus chestiunea înființării unei comisii de arbitri compusă aproape exclusiv numai din Unguri, s'au găsit chiar și Români din vechiul regat, cari să aprobe inițiativa.

Am mai scris cândva relativ la această discreditare a justiției române, pusă la cale de presa și de fruntașii minorității maghiare. Am revenit acum, siliți fiind de confratele „Ellenzék", care în articolul său de fond de aseară, reeditează vechea hulă, comparând justiția română cu cea maghiară și spunând despre aceasta din urmă, că a fost un exemplu de capo d'operă, în timp ce la adresa justiției românești nu găsește decât cuvinte de ocară.

Dacă am învrednicit de un răspuns articolul acesta, semnat cu inițialele celui mai înverșunat românofil, dl Grandpierre, am făcut-o pentruca să atragem judecătorilor și avocaților români atenția asupra răului ce'l fac justiției atunci când în credința că fac politica partidului „național", sar în ajutorul bârfitorilor unguri. E timpul să revenim căci este la mijloc siguranța justiției românești.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Dela Opera Română

CARMEN

Operă în 4 acte de G. Bizet, libretul de Meilhac și Halévy după nuvela lui Prosper Mérimée

Sărbătorirea dlui C. Pavel

Intâia premieră a stagiunei a adus Operii din Cluj cel mai strălucit succes al celor patru ani de activitate. Nesiguranța tuturor începuturilor se pare că s'a ajuns a fi înlăturată. Posibilitățile de realizare prind a se cristaliza. Succesul real de eri seara ne îndreptățește să întrevedem un viitor strălucit celei de-a doua scene lirică a Românei întregite.

Măestrita țesătură muzicală a lui Bizet s'a bucurat la Cluj de o interpretare și o montare vrednică de orice scenă europeană. Dna Lia Pop în Carmen a arătat calități necunoscute ale glasului său sonor și bogat. Mărturisim că înainte de reprezentație ne cam îndoiam. Gravitatea vocei sale nu se prea potrivește partiturei mlădioase a rolului ce i se dăduse în sarcină. Dna Lia Pop a învins cu succes greutățile firești, realizând o „Carmencită" destul de simpatică.

Dl Parel (don José) s'a dovedit așa cum este: un mare artist și un cântăreț abil. Dl Apostolescu (Escamillo) ni-a desfătat cu neprețuitele resurse ale vocei sale calde.

In notă dra A. Dicescu, dra Adela Ionașcu, dnii Crișan, Sterian Mandy, Lepădadu și Cornel Olaru.

Baletul reușit viol și plastic. Corurile — cu o mică inconsecvență în actul I — bine. Bagheta dlui Schuller inspirată ca de obicei.

Reprezentația de eri seara marchează un important moment de evoluție. Montarea fostuoasă a dat muzicei plină de farmec a operii lui Bizet un cadru de adâncă și rară artă. Inregistrăm cu profundă mulțumire frumosul succes care încoronează străduințele tuturor acelor cari s'au străduit să dea orașului nostru o instituție de reală artă.

* * *

De altfel publicul clujan a ținut să răsplătească printr'o delicată atenție pe unul dintre stâlpii Operii clujene, neobositul Constantin Pavel, oferindu-i o coroană de lauri lucrată artistic în argint. Pe panglici s'a gravat următoarea inscripție:

„Acest dar să pomenească vremilor ce vin opera ta românească.

Admirația recunoscătoare a societății clujene în al IV-lea an de la înființarea Operii Române, cu ocazia premierei operei „Carmen."

Pentru deosebita sa pricepere, pentru gustul ales al montărilor sale și pentru munca stăruitoare depusă de dl Pavel, atenția societății clujene este bine îndreptată.

D. Cavalu.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Dela Teatrul Național

Vineri 1 Decembrie 1922 Trupa Teatrului Național din Cluj merge la Alba-Iulia unde va inaugura noul teatru din acest oraș. Teatrul va purta numele lui I. L. Caragiale

Se va juca „O SCRISOARE PIERDUTA" cu întreg ansamblul de la Cluj.

Astă seară Joi 30 Nov. se joacă pentru a patra oară „HAMLET"

Sâmbătă 2 Decembrie c. pentru a doua oară „SANDA".

Duminecă 3 Dec. (matineu) va avea loc un mare festival, pentru fondul Avram Iancu.

Marți 5 Decembrie c. se va reprezenta pentru a V-a oară, marele succes „EXTEMPORALUL"

Joi 7 Dec. „SANDA".

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

File de calendar

Ori alb, ori roșu...

Mai deunăzi o telegramă vestea că sfatul ofițerilor vranghelișți din Bulgaria o votat o moțiune, după propunerea unui general bolșevic prin care recunoaște guvernul sovietic rus, interesul superior al patriei dictând ca toți ofițerii vrangheliști să se înroleze în rândurile armatei roșii."

Apoi sfatul a și lansat un manifest în rândurile armatei albe manifest semnat de toți generalii oștirei lui Wranghel: Clocicow, Zelinin Graviłki etc.

Aceștia îndeamnă pe soldații lor să n'aibe nici o grijă și să se întoarcă în patrie unde vor fi bine primiți și unde li se vor da drepturile pierdute.

Aceasta cum am spus mai sus pentru că dictează „interesul superior al patriei".

Același interes care i-a făcut pe bieții soldați și ofițeri să la drumul pribegiei și al mizeriei celei mai crunte să cerșească în toate țările un biet adăpost, acordat cu multă sgârcenie și cu legitimă dar jignitoare suspiciune.

Acum bravii albi, al căror unic rezultat a fost prefacerea în pulbere a tot ce e roșu în vasta împărăție a lui Lenin se reîntorc roșii și la obraz și în cuget mânat de noul crez de a preface în neant orice rămășiță albă care ar distona ansamblul stacojiu al aceleași împărății.

La urma urmei or alb or roșu.. dacă interesul superior o cere.

Nu știu cum dar manevra aceasta bruscă de simțiminte.. superioare, îmi amintește Moldova din vremea războiului și a primei revoluții rusești.

Soldații „slobodnei" forfoteau pretutindeni — afară de front bine înțeles! — cu galoanele despuiate, cu șepcile pe o parte descinși, nespălați fără arme și fără bagaje. Gările erau înțesate și'n tren numai aveai loc de ei. Călătoreau astfel zile întregi și toată noaptea; când li se făcea foame, se opreau în câte vre-o stație înghemuindu-se în jurul dughenelor construite special în fiecare gară, unde sestrițe pieptoase și harnice le împărțeau ceai și pâne.

— Unde mergi ruski, întreabă în îmbulzeala vagonului vre-un soldat de al nostru, pe camaradul rus mai apropiat.

— Na Bărlad..

— Hă, hă, bată-te să te bată făcea românul binevoitor. Păi trinul ista merge la Pașcani, ruski..

— Pașcani? Haraşo și Pașcani. Bun și Pașcani..

Și musculul se lăsa nepăsător într'un cot.

Așa și cu armata lui Wranghel:

— Ești alb rusbi

— Alb

— Ce te duci la roșii atunci?

— Haraşo și roșu..

Sau

— ...dacă o cer interesele superioare ale patriei, ar spune bolșevicofagul de până acum, general Graviłki.

Nemo Flax.

RAGLAN,

costume pentru domnii și băeți

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

ȚARA MISTERULUI

Insula „Paștelui" dispărută sub valuri

De origină vulcanică, insula Paștelui era cea mai izolată insulă în orient. Ea conținea ruini grandioase și statui cyclopice a căror origine nu a putut fi identificată de știință, timp de un secol. Descoperirea insulei în 1722. Hieroglifele indescifrabile. Scufundarea

Cataclismul sismic care a pustiit litoralul septentrional din Chili, a fost întovărășit de o înspăimântătoare clocnire de curenți maritimi. Acum se cunoaște și cauza imediată a acestui ultim fenomen al catastrofei: insula Paștelui, situată în largul coastelor chiliene, s'a prăbușit în ocean provocând, brusca deplasare a apelor, care a dat naștere giganticelor valuri ce au măturat mai multe orașe de pe coasta chiliană, și s'au aruncat viforoase la asaltul arhipelagului Hawais, departe, spre nord.

Nimicirea insulei Paștelui este o pierdere ireparabilă pentru antropologie. Ea conținea ruini grandioase și statui cyclopice, a căror origine a rămas necunoscută acum pentru totdeauna, cu toate încercările zadarnice ale științei.

Ce rasă misterioasă a ridicat odată aceste monumente? Insula nu a fost oare ultima rămășiță a unui continent ce s'a scufundat în apă cum s'a scufundat și ea în prezent? Toate întrebările aceste cărora se spera să li se găsească un răspuns, — odată cu scufundarea misterioasei insule, de azi înainte rămân învăluite în același mister.

Am avut norocul să putem răsfoi o carte de curând este o turistă și scriitoare de mare valoare: M-me Scoresby Routledge. Ea este una din ultimele persoane de rasă albă ce au cutreerat insula Paștelui, unde a culeș legende chiar din gura locuitorilor indigeni ai insulei.

Să dăm câteva date asupra insulei și curiozităților ei:

Cu o suprafață de 118 kilometri patrați, existența sa trebuia să fie, relativ, recentă, căci vârfurile vulcanilor — dintre care cel mai ridicat n'avea mai mult de 500 de metri, nu oferau nici un semn de eroziune.

Insula a fost descoperită în anul 1722, în ziua de Paști, de către corăbierul olandez Roggeveen, care a fost primul continental ce a debarcat în acest punct pierdut al orientalui. Giganticele statui au fost semnalate pentru prima oară tot de acest corăbier.

Către sfârșitul secolului al optesprezecelea, insula a fost vizitată succesiv de trei expediții militare (spaniolă, engleză, franceză), — cele două din urmă fiind comandate de Cook și La Pérouse.

Grație relațiilor ilustrului marinar francez putem cunoaște azi numărul populației de-a atunci: în 1780 era de două mii.

Luptele, epidemiile au redus populația insulei Paștelui la 250, indigenii devenind, încă din 1888 supuși chilieni.

Autorul dedică mai multe capitole descrierii monumentelor numite de indigeni „ahn" — monumente al căror număr se ridică la 270. Ele erau așezate — aproape toate — pe țărmurile insulei și, lucru curios, toate întorceau spatele, mării!

Tipul cel mai comun al acestor monumente după descrierea dnei Routledge era următorul: Din partea mării monumentul era apărat de un zid uriaș ce mergea paralel cu țărmul pe o distanță de 100 de metri. Zidul făcut din enorme blocuri de piatră avea înălțimea de 5 metri și grosimea de 10! Zidurile aceste cyclopice erau împărțite în trei părți: una frontală (în centru) și două aripi laterale. Partea centrală servea și de piedestal chipurilor de piatră, aceste fiind când variate, când unice. „Ahn"-ul din Tongariki era împodobit de 15 statui gigantice.

Insă unul dintre cele mai ascunse mistere din insula Paștelui era scrierea hieroglifică pe care preoții indigeni au gravat-o în table de lemn lungi de 2 metri cu ajutorul dinților de rechini. Lemnul acestor table se crede că ar fi fost adus de valurile mării.

După cercetări amănunțite, urmărite cu multă grije printre cei bătrâni dintre locuitorii băștinași dna Routledge a reușit să afle conținutul din anumite părți ale acestor table, pe care familiile băștinașe din insula Paștelui și le transmiteau din tați în fiu. In general ele căută aventurile războinice ale vreunui străbun, numărul oamenilor pe care i-a omorît (probabil și mâncat!) și alte fapte de arme. Insă toate aceste nu pot avea valoare în fața științei până nu sunt verificate prin descifrarea autentică a curioasele hieroglife. Acum aceasta a devenit imposibilă. Nu ne rămâne decât să ne mulțumim cu explicațiile pe care dna Routledge a isbutit să le smulgă din gura indigenilor chilieni.

Existența acestor monumente gigantice într'o insulă atât de mică, întrebuințarea unei scrieri cu totul independentă de celelalte sisteme inventate de diferitele rase omenești, toate cele spuse mai sus, sunt fapte care au intrigat atât pe savanți cât și profani, fără a se lăsa pătrunse decât în aparență. Groaznicul cataclism a sosit la timp ca să răpească omenirii ultimele speranțe de a pătrunde în esența însăși a lucrurilor.

Pentru rezolvarea problemei s'a pus ipoteza că insula Paștelui ar fi ultima rămășiță a unui continent de o civilizație înaintată. Adepții acestei teorii au și găsit un nume bătrânului continent ce acum doarme în fundul oceanului: „Lemuria."

Este istoria „Atlantidei" localizată în marele Pacific oriental!

O. B.

Cronica politică

Rezoluțiune (?) comitetului de o sută al partidului național. Se știe că Marți a avut loc întrunirea comitetului de o sută al partidului național. După discuțiuni cari au durat șease ore, comitetul a luat o rezoluție pe care o găsim în „Patria" de eri. Dar ca toate rezoluțiile nefericitului comitet de o sută, și rezoluția aceasta suferă de marele păcat de a nu hotărî nimic. Ea nu e decât o înșirare de acuzații stereotipe la adresa guvernului. Singurul punct pe care-l stabilește comunicatul comitetului este fuziunea cu takiștii care fusese hotărîtă de altfel înainte de întrunirea comitetului de o sută de către comitetul executiv.

Chestiunea esențială asupra căruia comitetul de o sută avea să se rostească era participarea sau nepartăciparea partidului național la lucrările Adunarilor Naționale. Or, tocmai în această chestiune, comitetul de o sută n'a fost în stare să ia o hotărîre. Căci textul rezoluțiunei grăește că hotărîrea în această privință este lăsată în seama comitetului executiv până la ținerea congresului partidului care, ne spune tot rezoluția, va fi convocat la timp potrivit.

Această nouă dovadă de neputința de a lua o hotărîre clară și energică pune în lumina adevărată lipsa de seriozitate politică și meschineria iezuitică a partidului național. Căci dacă neparticiparea la dezbaterile parlamentare ar fi o chestiune de convingere și de moralitate politică pentru partidul național, atunci n'ar mai fie nevoie de amânări și de abilități politicianiste. Partidul național își putea spune hotărît și odată pentru totdeauna cuvântul în această chestiune, dacă ea ar fi fost pentru el o chestiune, de principiu. Faptul, însă, că partidul național nu se poate hotărî să ia o . . . hotărîre în această chestiune dovedește că ea nu e decât un calcul rușinos de politicianism avid de foloase imediate.

Atari manevre cer însă o abilitate politică pe care din nefericire pentru el, partidul național n'o posedă. Din rezolutia comitetului de o sută se desprinde lămurit doar acest lucru.

Apărare sau proselitism?

Iată întrebarea care se pune oricui urmărește cu atențiune acțiunea pe care o desfășoară Biserica Unită dela o bucată de vreme. Căci fie prin cuvântul unora din reprezentanții săi, fie prin ceiace scriu cele două foi ale sale din Blaj și București fie prin anumite acte, dintre cari cel mai caracteristic este, fără îndoială, refuzul de a intra în biserica din Alba-Iulia cu prilejul Încoronării, Biserica Unită pare a se strădui să întrăineze cu totul lumea românească de ea. Animată de un supărător spirit ofensiv, Biserica dela Blaj face tot ce-i stă în putință pentru a fi socotită aci, în massele românești, ca un fel de avangardă a catolicismului. Și în această misiune ea desvoltă o activitate care a dezlănțuit în țară o adevărată luptă confesională. Ceiace este surprinzător este faptul că în această luptă, Biserica unită păstrează o atitudine atât de agresivă, atacurile ei împotriva bisericei ortodoxe sunt atât de impetuoase, încât o creiat o atmosferă de ură și de dușmănie, străină cu totul de acel spirit creștin de bunătate și de toleranță pe care era datoare ea cea dintâi să-l respecte și să-l înțeleagă. Dimpotrivă, pasionată pentru misiunea pe care i-a încredințat-o Roma papală, Biserica Unită face operă de proselitism.

Așa de pildă polemizând cu dl Iorga „Unirea" din Blaj publică un articol în care, desvăluindu-și intențiile, spune:

„In adevăr, ciudată făptură omenească mai poate fi Românul nostru, dacă numai pentru el nu e bună această religie universală. E bună pentru Francez, e bună pentru Spaniol, e bună pentru Portugez e bună pentru Italianul, bună pentru Belgian, cucerește astăzi cele mai de seamă elemente din lumea anglosaxonă, americană și germanică în general, Rușii înșiși își deschid ochii și caută pâini de nădejde spre Roma, — numai pentru Români nu face. Noi ne-am pomenit ortodocși sadea, de vre-o câteva sute de ani cel puțin, nu vrem să mai știm de creștinismul latin al originilor noastre glorioase, rămânem deci pravoslavnici get-bedget".

Ori, ce înseamnă aceste cuvinte dacă nu mărturisirea unui spirit de cucerire care voește să vadă românimea părăsind biserica ortodoxă și trecând brusc la catolicism.

N'am avut decât cuvinte de respect și de recunoștință pentru opera culturală și națională pe care Biserica Unită a realizat-o aci în Ardeal. Nimeni nu se gândește să stirbească din drepturile și din prestigiul câștigate, printr'un trecut frumos de muncă pe tărâmul culturei românești de reprezentanții acestei Biserici. Dar când vedem astăzi că Biserica Unită se face instrumentul catolic smului, cuceritor și voește să fie în rândurile noastre o avant-gardă a Romei papale, atunci suntem siliți să privim Biserica Unită cu ochi din care a pierit dragostea de odinioară. Iar în fața acestei ofensive, Biserica Ortodoxă se vede nevoită să ia la rândul ei măsuri de apărare. Căci e lucru de netăgăduit că Biserica Unită e aceea care atacă și care voește să sape temeliile Bisericei Ortodoxe.

Lupta confesională care s'a stârnit astfel e adânc dăunătoare intereselor noastre naționale. In numele lor și în numele spiritului creștin este de dorit ca ea să înceteze. Pentru aceasta Biserica Unită are datoria să se întoarcă la tradiția de cultură și de activitate națională pe care i-au creiat-o capii ei din trecut. Și când firul acestei tradiții va fi reluat nu se va mai putea porni de luptă confesională

„Patria" și manifestațiile anti-semite

— Operă de instigație —

In numărul său de eri „Patria" ocupându-se de manifestațiile anti-semite cari au avut loc alaltăeri, se socotește obligată să dea câteva sfaturi studenților. arătându-le că „nu aceasta e calea cea adevărată pentru a ne apăra de cutropiri". Mai departe, oficiosul partidului național face operă de instigație, îndemnând studențimea să pornească o mișcare de stradă împotriva conducerii statului și a autorităților.

Căci iată ce spune „Patria":

„Pe aceia să-i ia la răspundere cetățeanul-student cari fac risipa banului public. Dacă devastările sunt chiar inevitabile, acelora să li-se devasteze casele, cari se lasă cumpărați de evrei, și nu folosesc puterea Statului pentru o politică națională conștientă și perseverentă".

Rândurile aceste constituesc un limpede îndemn la dezordine și mișcări de stradă. Nu e de mirare ceiace „Patria" face acum fiindcă partidul național a încercat să facă operă de instigație și la sate. Și cum nu i-a izbutit acolo, nu-i va izbuti nici cu studenții.

După ce aruncă acest îndemn sediționos „Patria" acuză guvernul că el a pus la cale manifestațiile antisemite cari s'au produs în ultimul timp, dând implicit un blam studențimei că s'a făcut o unealtă pentru scopuri străine de ea. Acuzația este atât de lipsită de temeiu încât e de prisos a mai încerca o desmințire.

Guvernul actual care înțelege să păstreze neștirbit principiul ordinei în stat, nu poate decât să fie împotriva oricăror manifestări cari trec dincolo de legc și turbură liniștea publică.

Este interesant însă cum însăși „Patria" se contrazice în cuprinsul aceluiaș articol. Căci de unde mai sus afirmă că manifestațiile studențești au fost puse la cale de guvern și de autorități, tot ea spune către sfârșitul articolului că autoritățile au luat măsuri de pază.

Prin atitudinea adoptată și față de manifestațiile de alaltăeri, „Patria" își dovedește încă odată neseriozitatea și reaua-credință.

Firmă nouă, moravuri vechi

Lipsa de program a partidului național tradează incapacitatea de muncă productivă. Surpriza rezoluțiunei de la Cluj. Apartul fuziunei în viața politică. Aprecierile dlui Iorga

In timp ce la Cluj adunarea Comitetului Central a partidului național lua o „rezoluțiune" care nu spune și nu precizează nimic, la București se deschidea sesiunea ordinară a Adunării naționale. Deosebirea de scopuri este fundamentală. Areopagul de la Cluj nu putea preciza nimic pentrucă nu avea nimic de precizat. Zădarnic cercetăm cele 150 de rânduri cursive ale „rezoluțiunii", nimic și de nicăiri nu ni se arată dorința de muncă serioasă și productivă. Ca toată fuziunea, partidul național n'a ajuns să înțeleagă că țara așteaptă altăceva de la partidele politice decât stereotipe și nedovedite învinuiri, vagi și falșe deziderate.

Și alături M. S. Regele fixează guvernului și guvernul acceptă un vast program de activitate. Toate problemele esențiale pentru consolidarea și unificarea vieții noastre de stat sînt cu îngrijire prevăzute, deschizând un imens câmp de muncă folositoare țării.

Partidul național schimbându-și firma în partid „regnicolar", nu și-a schimbat nimic din vechile procedee. Noul partid național e tot atât de lipsit de directivă politică și de sinceritate ca și cel dispărut acum câteva zile.

De altfel așa ceva era da așteptat. Cine cunoaște structura partidului național și neînsemnătatea politică a rămășițelor conservatorilor takiști nu putea să-și facă iluzii. Asupra acestui adevăr, într'un ultim articol publicat în „Neamul Românesc" dl Iorga spune:

„E foarte ușor ca două tabere politice, *din care una n'are nimic în Regatul Vechiu, iar alta nimic în Ardeal*, să-și întindă mâinile pentru o veșnică frăție și anunțând că vor fi prelucrate temeinic bietele „mase", la care râvnește toată lumea, să ceară imediat puterea în vederea partisanilor din amândouă părțile.

„Dar, iată, această nenorocită țară, pentru care se presintă necontenit doritorii de a o lua în arendă, are și ea dreptul să întrebe pe acei cari vreau s'o guverneze care li este — cu garanția personală cuvenită, a cării importanță nu ne gândim a o scădea — programul.

„Democrație ca democrație, naționalism cu naționalism. Au și domniile lor. Avem și noi. Are toată lumea. *Ar avea de mocrație și Lascăr Catargia dacă ar trăi*, și are naționalism în felul lui *și cine nu-și simte pe conștiință nu știm câte transacții cu Ungurii.* Care ar fi acela să nu aibă aceste misterioase cuvinte care deschid porțile sufragiului universal?"

Autoritatea d-lui Iorga confirmă în întregime afirmațiunile noastre de până acum. Partidul conservator takist n'are nimic în vechiul regat, țărănimea noastră cuminte l'a scos din uz ca pe un lucru netrebnic; partidul național nu a consimțit să renunțe la „regionalism" decât atunci când demagogia tuturor încercărilor i-a răpit și cele din urmă simpatii ardelenești. Cele două partide căzute în disgrația populară datorită propriilor greșeli, s'au unit în nădejdea că vor mai putea să înșele. Greșită socoteală în materie de falliment. Două nule adunate tot nimic face. De aici și lipsa de „program" pe care o vedem în „rezoluțiunea" de la Cluj.

D-l Iorga continuă:

„Aș fi înțeles ca sub un nume nou cu un program nou să se fi prezintat fusiunea prin care partidul național de peste munți crede că a devenit „regnicolar", cum a dorit încă din 1919, când întrebam pe d-l Maniu, cu mirare, la o asemenea indicație a sa, dacă „am mutra de a cere înscrierea în „regnicolar".

Dar numele nu spune nimic, iar programul?

Al democraților? Care, mă rog?

Al naționalilor români? Un interview spune că el există „de șaptezeci de ani" și cere numai așa, la vre-un congres, „o mică modificare."

„Cred că, oricum, se va lăsa articolul întâiu, foarte actual, care cere „autonomia Ardealului" . . ."

Da dacă șeful naționaliștilor democrați ar fi cunoscut și hotărârea Comitetului Central, desigur că procesul pe care se pare că l'a deschis partidului național ar fi căpătat un deosebit caracter de certitudine.

Cineva își face un program când are dorința să lucreze. La ce și-ar face deci partidul național chiar sub noua lui formă „regnicolară" un program. Fuziunea n'a adus nimic nou în practica politică a celor două partide falite.

A. R. Gus.

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

La direcțiunea asistenței sociale din Ministerul sănătății publice se lucrează la controlul financiar al societăților de binefacere, subvenționate din fondurile asistenței sociale.

*

Dl profesor N. Iorga va organiza o expoziție permanentă de artă românească, pe lângă școala română din Paris.

In acest scop Ministerul instrucțiunei a dat ieri o circulară tuturor școalelor profesionale din țară, rugându-le să pună la dispoziția istoricului nostru, diverse modele, obiecte de țesături și broderii executate în aceste instituții.

*

Ministerul Instrucțiunii având informațiuni precise, că unele maestre de gospodărie dela școlile normale, își exercită atribuțiunile într'un număr de ore, — pe alocurea limitat la două pe săptămână, — făcând lecții de pe catedră, nu practice, atrage riguros atențiunea tuturor acestor școale, ca să ia măsuri ca maestrele de menaj să lucreze minimum 4 ore pe zi în gospodăria școalei, astfel ca să poată lucra alternativ cu elevele, la toate îndeletnicirile casnice ale școalei.

*

Intervenția românilor macedoneni la conferința dela Lausanne, ca să li se respecte drepturile câștigate prin tratatul din 1913 încheiat la București, a pornit dela numeroasa colonie română din Sofia.

E dela sine înțeles că aceea intervenție va fi susținută la timp și de reprezentanții României la Conferința orientală.

*

„Monitorul Oficial" publică decretul prin care actualele directorate pentru instrucție din Ardeal, Basarabia și Bucovina se desființează pe ziua de 1 Ianuarie 1923.

Funcționarii acestor directorate vor fi repartizați la directoratele regionale și în administrația centrală, iar membrii corpului didactic, detașați la directorate vor fi rechemați la posturile lor în învățământ.

*

Congresul profesorilor de pedagogie s'a amânat după sărbătorile Crăciunului; data precisă se va anunța din vreme.

Toți profesorii de pedagogie vor primi lista subiectelor ce se vor discuta, precum și instrucțiuni asupra găzduirei, reducerei pe CFR. etc.

*

Din Oradea-Mare, se anunță, că acolo s'a luat inițiativa înființărei unei mari întreprinderi comerciale pentru export de vite din Ardeal. Intreprinderea aceasta intenționează și instalarea unui mare abator în legătură cu o fabrică pentru prelucrarea materialului provenit din tăierea vitelor în țară.

La această întreprindere comercială sunt interesate și autoritățile comunale.

Guvernul român va începe în primăvară construirea de căi ferate pentru comunicația cea mai rapidă între Transilvania, București și porturile Dunării și Constanța.

In Basarabia va avea loc unificarea tuturor marilor linii actuale și construirea unei linii pe țărmul stâng al Prutului, dela Lipcani la Reni.

*

Studențimea vieneză, a continuat și alaltăeri manifestația împotriva studenților evrei. Edificiul universității a fost ocupat mai multe sute de studenți. Recteratul a dat o proclamație, declarând, că desaprobă purtarea studențimii evreiești. In urma acestei declarații greva studențească și manifestațiunile au luat sfârșit.

*

Duminecă se va ținea la Arad o adunare a comercianților din Arad și Banat. Vor lua parte la consfătuire delegați din aproape toate orașele ardelene și bănățene.

*

Convenția încheiată astă primăvară între România și Ungaria relativ la întrebuințarea vagoanelor. „V. Ungaria", a fost prelungită ieri pe timp de un an, la Oradea-Mare. Din partea României prelungirea aceasta a fost subscrisă de către dl Corsescu din direcțiunea regională c. f. r. din Cluj.

*

Din cauza numărului mic de călători pe distanța Curtici-Viena, direcțiunea căilor ferate române a luat hotărârea ca trenurile accelerate 15 și 16 cu plecarea din București la ora 1 d. a. să circule numai până la Curtici, fără a mai merge la Viena prin Budapesta.

Reluarea circulației acestor trenuri se va face după convocarea unei conferințe de cale ferată, unde se va cere de către căile ferate ungare majorarea tarifului de călători și bagaje.

In prezent rămâne în circulație regulată pentru Budapesta-Viena numai Orientul Expres, cu plecarea din Capitală în zilele de Marți, Joi și Duminecă la orele 9 seara.

*

Comisiunea de demilitare a graniței dintre noi și iugoslavi și-a reluat de câtva timp lucrările pe teren întrerupte astă-vară.

*

„Triple-sec" *Szilágyi — nu are pereche — primul între băuturi — el e regele lichiorurilor.* 2332

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Din Timișoara se anunță că Sârbii lucrează actualmente la întemeerea unui sat nou sârbesc lângă orășelul Beciochereciul Mare și lângă Ecica-Română. Vor fi așezate acolo 380 familii sârbe aduse din Serbia-veche. Acum se lucrează la construirea caselor. Pământurile cu care au fost înzestrați acești coloni sunt în mare parte luate sau cumpărate dela românii care se refugiază continuu în Banat.

Comuna românească Petrovasila a fost denumită de sârbi Dragomirovatz.

*

Expoziția Melzer care e deschisă de câteva zile în sala prefecturei din Cluj atrage foarte multă lume și e considerată ca una din cele mai reușite expoziții ce a avut loc în ultimul timp la Cluj.

*

Copiare de acte la mașina de scris română, ungară, germană, franceză; lecțiuni de stenografie germană, lecțiuni de scris la mașină. Schachmann str. Memorandului 26. 2398

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

Solemnitatea
dela Universitatea din Paris

Paris. — Eri a avut loc o serbare cu care ocazie s'au decernat mai multor profesori străini diplome de doctori honoris causa. Printre nouii doctori, sunt și d-nii Massarik și Beneș. Seara a avut loc un banchet prezidat de d-l Peretti dela Rocca, directorul afacerilor politice din ministerul de externe, înlocuind pe d-l Poincare. D-l Peretti dela Rocca în discursul său a salutat pe reprezentanții țărilor aliate. Nu uit, zice oratorul, pe prietenii noștri sârbi și români. El face apoi aluzie la caracterul pacific al micei înțelegeri și aduce mari laude creatorilor ei d-nii Beneș, Massarik și defunctul Take Ionescu. Dintre nouii doctori, a luat cuvântul d-l Beneș, care a mulțumit pentru cinstea ce i se face lui și d-lui Massarik. Oratorul vorbește de calitățile eminente ale președintelui republicei cehoslovace și se declară mândru de a fi colaboratorul său. Apoi face aluzie la strânsele relațiuni culturale și politice dintre Franța și Cehoslovacia. D-l Beneș termină declarând că Cehoslovacia va continua să participe cu Franța la consolidarea Europei.

Cetiți „Infrățirea"

REGIMUL EXPORTULUI și comercianții ardeleni

— Ce doresc comercianții și industriașii Ardealului —

Prin cercurile comercianților ardeleni circulă de câteva zile ideia convocărei unei adunări a comercianților și a industriașilor ardeleni pentru a se lua în discuție și a hotărî în chestiunea modificărei unor anumite puncte din noul regim al exportului. Punctele pe care comercianții ardeleni ar dori să le modifice, având în vedere împrejurările speciale din Ardeal, sunt următoarele: în primul loc, reducerea taxelor vamele pentru exportul articolelor neprohibite; în al doilea rând, pentru încurajarea industriei pielăritului comercianții ardeleni vor cere ca exportul pieilor brute să fie cât mai mult interzis. Se știe că în ultimul timp ministerul a acordat exportul pieilor de oale după ce acestea au fost tunse de lână.

In al treilea rând, comercianții vor cere ușurarea exportului de piei fabricate în fabricile ardelene încurajându-se astfel industria pielăritului care una dintre cele mai desvoltate industrii ale Ardealului.

Pe pe altă parte, financiarii, de comun acord cu marii industriași și cu mari comercianți ardeleni, vor înainta guvernului un amănunțit memoriu în care vor arăta cauzele și efectele dezastruoase a crizei de numerar de pe toate piețile și în acelaș timp, vor supune guvernului spre aprobare, soluție care după spusele unor financiari specialiști ar presenta toate garanțiile că această criză de numerar va fi înlăturată iar mișcarea comercială, industrială și bancară își va relua avântul de până eri.

După câte suntem informați, adunarea generală a comercianților și industriașilor ardeleni va avea loc pe la jumătatea lunei Decembrie. In urma adunărei se va trimite guvernului o delegație care va presenta și memoriul.

Revista presei maghiare

Confratele „Ellenzek" reeditează atacurile din trecut la adresa justiției române și face constatarea, că justiția Ungariei a fost la înălțimea chemării sale, în timp ce justiția română e o instituție de batjocură, care are judecători minori.

Insulte de acestea am mai citit destule în gazetele maghiare. Deunăzi „Ujsag" declara, că sub regimul maghiar justiția se purta civilizat cu presa minorităților. Firește s'a gândit la modul civilizat, cu care s'a înscenat procesul memorandului și toate celelalte procese contra Românilor și la temnițele în care justiția maghiară îi arunca fără vină pe Români.

Ceeace ne miră citind articolul lui „Ellenzék" este, că nu reeditează și cealaltă insultă ce ni-o arunca până acum de câteori compara justiția maghiară cu cea română: că nu ni-a afirmat din nou, că rușinoasa justiție română se va civiliza îndată ce va încăpea pe mâna magistraților unguri fără jurământ.

Un apel către studențime

Dl Zagoni dela redacția lui „Keleti Ujság", unul dintre confrații unguri de seamă și care pretinde că cunoaște Clujul și studențimea clujană din trecut, se adresează studențimii române și vorbindu-i într'un stil poetic, despre zăpadă, despre iarnă, despre spiritul păcii universale, îndeamnă studențimea să se pătrundă de acest spirit și să nu se mai agite pe chestiuni, ca acea din care a rezultat manifestația de alaltăeri. Suntem de acord cu îndemnul acesta al confratelui maghiar. Celeace însă nu înțelegem, este că dl Zágoni — pentruce, nu știm — ne amintește cu ocazia aceasta despre studențimea clujană de sub regimul maghiar.

Ne-am fi așteptat, să ne vorbească deci despre grandioasele manifestații ale studențimii maghiare, despre capetele de valahi sparte, despre huiduieli și tot ce s'a petrecut sub Unguri, contra Românilor, în această liniștită metropolă a Ardealului.

D-l Zágoni însă laudă studențimea maghiară și afirmă, că manifestațiuni ca acea de alaltăeri nu se făceau pe vremea studențimii maghiare.

Noi socotim, că confratele maghiar, dacă voia să împace studențimea română, nu trebuia să-i vorbească pe acest ton și să-i amintească de barbariile la care a fost supusă în trecut. Este și Românul om cu susceptibilități și, în afară de aceasta îi poate și lui veni în știrși să se întrebe, de ce presa maghiară îi vorbește cu atât elan despre regimul împilător al Ungariei.

Constatăm de altminteri, că în privința manifestațiunii studenților, întreaga presă maghiară — cu excepția lui „Keleti Ujság" — s'a purtat obiectiv, rezumându-se la înșirarea celor petrecute.

Cel mai frumos

se vopsește și curăță chimic

blănurile de vulpe, blănurile și ori ce fel de Stofe

CRISTALY Cluj

Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Desbaterile conferintei dela Lausanne

Conferința face responsabil pe Venizelos de execuțiunea foștilor miniștri greci. Amânarea discuției chestiilor teritoriale. Desmințirea concentrării de trupe rusești la granița României

Conferința face responsabil pe Venizelos de execuțiunea foștilor miniștri. Delegatul grec este foarte afectat de atmosfera creiată Greciei la conferința din Lausanne prin execuțiunea foștilor miniștri.

Pretențiile Rușilor la Conferință

Delegațiunea Rusiei sovietică după cea mai nouă hotărâre și-a precizat astfel cererile în privința strâmtorilor:

1. Libera trecere a vaselor.

2. Interzicerea trecerei vaselor de războiu.

3. Instituirea unei comisiuni internaționale de control compusă din reprezentanții marilor puteri și ai statelor riverane cu Marea Neagră și

4. Neutralizarea Mării Negre.

•

In urma convorbirilor între Curson și Ismed pașa, discutarea chestiunilor teritoriale, a fost amânată, deoarece ambii miniștrii vor să ceară avizul guvernelor respective.

•

Delegațiunea rusă desminte oficial svonul cu privire la concentrarea de trupe rusești la frontiera română.

Externe

Conferința din palatul Elisée. Chestiunea ocupărei totale a teritoriilor renane

La Paris s'a ținut eri în palatul dela Elisee o conferință foarte importantă sub președinția lui Millerand. Au asistat la această conferință prim-ministrul Poincare cu ceilalți membrii ai guvernului și mareșalul Foch. S'a studiat chestiunea ocupărei mai complecte a teritoriilor renane, substituind funcționarii germani prin funcționarii francezi, precum și ocuparea a două treimi din regiunea Ruhr cuprinzând și orașul Essen, asta pentru a se asigura Franței predarea stocului de cărbuni hotărât în tratatul de pace.

Presa străină și prăbușirea blocului blocanic

Paris — Intreaga presă din occident vorbește de prăbușirea blocului balcanic, care la Lausanne păruse un moment reconstituit. Această prăbușire se explică din incidentul greco-bulgar produs în discutarea problemei Traciei orientale și a debușeurilor bulgare la Marea Eggee.

Tratat economic ungaro-cehoslovac

Negocierile economice începute între Ungaria și Cehoslovacia sau terminat cu încheerea unui tratat de comerț cu o durată nelimitată și care nu va lua sfârșit decât după un preaviz de trei luni.

Acest tratat regulează chestiunile generale de politică economică între cele două țări.

El fixează în special condițiunile în cari vor putea fi exersate comerțul și industria de către societăți și particulari.

Un tratament de favoare va fi acordat comunicațiunilor, inclusiv tranzitului și navigațiunei.

Agitații în corpul ofițeresc bulgar. Atitudinea Ministrului de războiu bulgar

Un numeros grup de ofițeri bulgari a lansat un apel către camarazii lor în care se arată că restabilirea legalității nu se poate reface decât prin dictatura militară. Armata este obligată să scape Bulgaria de regimul actual.

Ministrul de războiu bulgar a determinat pe conducătorii societății ofițerilor să lanseze un alt apel în senz. invers. In acest din urmă apel să spune că regimul actual are un carecter oficial și susține că autorii primului apele sunt dușmanii țărei.

O nouă arestare în Atena

Din Atena ni se telegrafiază că Secretarul general al Ministerului de războiu, generalul Macre Costa a fost arestat din ordinul tribunalului militar.

America se pregătește să ia parte activă la mișcările din Orient

Toate vasele de războiu americane din apele europene au primit ordinul să plece la Constantinopol. Această măsură e în legătură cu hotărârea Statelor Unite de a lua parte activă la Conferința dela Lausanne.

Interne

Expozeul d-lui Vintilă Brătianu

Ministrul de finanțe d. Vintilă Bratianu a făcut ascară un expoze la cercul de studii al partidului liberal, asupra reformei financiare. D-sa a arătat rezultatele date de cercul de studiu în formarea noului constituțiuni. Este nevoe de consolidarea financiară a Statului prin unificarea impozitelor, consolidarea datoriilor interne și externe reforma agrară se bazează pe organizarea creditului industrial și națio a zarea subsolului. D. Brătianu spune că este pentru principiul impozitului progresiv pe venit. Regretă numai că nu are date statistice suficiente. Face o paralelă între reforma ce o va prezenta d-sa și reforma financiară a d-lui Titul s.u.

Atitudinea guvernului român față de executarea foștilor miniștrii greci

Guvernul român înștiințat de executarea foștilor miniștrii greci Gunaris, Stratos, Teudokys, Protopapadakys, Baltazi, Hagianesti, a protestat energic la Atena. România se declară solidară cu aliații în noua atitudine față de Grecia. In cercurile oficiale se desminte știrea că ministrul nostru la Atena ar fi cerut scrisorile de rechemare.

Intrevederea dlui Panas, ministrul Greciei la București, cu secretarul general al ministrului de externe român

D. Panas, ministrul Greciei la București a avut eri o intrevedere cu dl Filodor secretarul general al ministerului de externe. Asta în legătură cu criza creiată în Grecia prin execuțiunea miniștrilor.

Turburări în Atena?

București. — Știri particulare sosite aicea anunță că la Atena au izbucnit grave tiburări.

Ședințele Constituantei

Camera

Ședința de eri a Camerei s'a deschis la ora 3 de către președintele Orleanu. Inainte de a se trece la ordinea de zi, prim-ministrul, d. I. Brătianu face elogiul lui Vasile Lucaci care a fost un martir al cauzelor românești. Roagă Camera să se asocieze la propunerea lui. de a se face funeralii naționale ilustrului dispărut.

Camera se asociază în unanimitate la a easță propunere. Se procedează apoi la alegerea deputatilor, cari vor merge să reprezinte Camera la înmormântarea marelui român. Președintele Camerei d. Orleanu a deplâns și d-sa într'un lung discurs moartea lui Vasile Lucaciu. Acesta nu și-a închis ochii pe veci, până ce nu și-a văzut visul împlinit: Desrobirea românilor ardeleni. — Au mai luat cuvântul și alți deputați, cari au făcut elogiile marelui dispărut.

Inainte de se intra în ordinea de zi, mai cere cuvântul deputatul Oroveanu, care arată risipa ce s'a făcut de guvernul trecut cu bugetul adunarei deputaților. S'a cheltuit sume inutile pentru diurnele personalului Camerei.

S'a procedat apoi la alegerea vice-președinților și secretarilor Camerei. Au fost realeși aceiași din vechea sesiune

Senatul

Ședința de eri a Senatului a fost deschisă de președintele dl Ferechide. S'a procedat la alegerea biroului: ca vice președinți au fost realeși: Protopopul Popovici, Lugoj; Pompiliu Pizo și Dimitriu.

Protopopul Popovici mulțumind că a fost reales, spune că i-și va da silința să prezidere imparțial ședințele Senatului. Mai spune că Parlamentul actual are de înfăptuit o mare operă.

Senatul alege apoi secretarii și chestorii, iar la urmă se procedează la alegerea membrilor din cele 5 comisiuni cari formează secțiunile Camerei.

•

La Cameră s'a alcătuit comisiunea care va prezenta Regelui răspunsul la mesagiu.

Arestarea unei bande de minori la Arad

Arad. 27. — De câtva timp o întinsă organizație de minori a săvârșit numeroase spargeri și furturi în localitate. Numai comerciantului Eugen Kartoin i s'a furat bijuterii și lucruri de valoare în suma totală de peste un sfert de milion. In cursul ultimelor trei saptămâni s'au săvârșit vre-o câteva zeci de furturi care de care mai îndrăznețe. Autoritățile polițienești sesizate au isbutit după întinse investigațiuni, să dea de firul acestei organizații.

Cinci copilandri carl fac parte din această bandă în vârstă de 13—15 ani au fost arestați și au făcut mărturisiri complecte.

Se pare însă, că precocii răufăcători sunt din cele mai bune familii din oraș. Autoritățile au refuzat până acum să le dea în public numele.

Situația din Grecia

Atena. — Foștii miniștrii greci Gunaris, Teudoky, Protopakys și Stratos, cari au fost condamnați la moarte au și fost executați. Doi generali au fost condamnați la muncă silnică pe viață. Gunaris, deși bolnav a fost totuși executat, fiind smuls din pat.

Ministrul Angliei a părăsit imediat Atena. Anglia a rupt legăturile diplomatice imediat după execuțiunea foștilor miniștri. Ministrul Angliei a plecat la Lausanne pentru a raporta lordului Curson despre noua situație creiată în Grecia.

Ziarele engleze au un limbagiu foarte sever față de Grecia. Ele scriu că Grecia are pretenția de-a face parte din puterile civilizate. Dar cu asemenea procedeuri se exlude dela sine.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Loyd 1553 1272

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pantea Vasilie
Teus.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Augustin Pintye
Str. Pata 151
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kocsis György
Str. Mănăștur 87
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Grigore Moldovan
Kardosfalva

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Dan
Poiana Aries.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

In Pensionul din str. Regală No. 5
pe lângă bucătăria ardelenească
s'a deschis bucătărie franceză.
Viptul se poate duce și acasă,
Tot aicea se pot comanda și bancheturii. 2102

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Programul nou
al Grădinei de iarnă
„CENTRAL"
Cea mai mare sensație a Clujului.
Brodie and Brodie
original song and dance-duo.
2 Erellys 2
artist internațional de dans.
3 sisters Hortens 3
strălucitoarele regine
duett original englez de cântece și dans.
„Erry"
dansatoare cu vârful picioarele
„Lissy Candelly"
dansatoare fantezistă.
!! Juczi Szilágyi !!
neîntrecutul step solist.
? Margarethe ?
cu dansuri engleze.
? Jolanda ?
umoristă de salon.
Tayol
Favoritul Bucureștilor
umorist român de salon.
Având-se în vedere programul bogat, începutul este la **9.30** fix.
Bătai cu serpentine!
Dansuri de parchet!
Lloyd 1010 2407

Totfelul de șepci
pentru **Lice, gimnazii, C. F. R.,**
Capele militare, Chipiuri de ofițeri
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **Soziela D-V.**
nelntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Citiți „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Frământările din Constantinopol

Alegerea noului Sultan

Detronarea lui Mehmed al V-lea. Actul de condamnare

Iată cum a decurs ședința adunării naționale din Angora, când s'a ales noul Sultan:

Ședința s'a deschis sub prezedința lui Adnan bey, vicepreședinte.

Husseini Reuf bei, președintele consiliului comisarilor, a dat citire telegramei lui Refet pașa, care anunță din Constantinopol fuga sultanului.

Reuf bei a adăogat că istoria turcă nu cunoaște o astfel de dezertare și trădare, comisă sub imperiul fricei, că trebue să se procedeze la alegerea unei persoane demne de locul de calif.

*

Vehbieneffendi, comisarul afacerilor religioase, spune că fapta sultanului atinge islamismul și e o rușine strigătoare. Propune să se aleagă imediat altul.

— Feltva! răspund deputații în cor.

După citirea unei rugăciuni e-locvente de către Hagi Mustafa, deputat de Angora, se dă citire următorului act de condamnare:

„Primind fără nevoe grelele condiții ale inamicului, susceptibile de a pricinui distrugerea tuturor musulmanilor și manifestându-și astfel slăbiciunea de a apăra drepturile musulmanilor:

Întreprinzând efectiv, de acord cu inamicul, acte ce pot provoca rebeliunea musulmanilor în apărarea lor sfântă;

Persistând în această purtare și refugiindu-se sub protecția străină, dezertând din postul de Calif;

Șeful musulmanilor n'a renunțat oare de fapt la prerogativele Califatului conform prescripțiunilor Seriului?

Răspuns: Da, abdicat.

De aceea, spre a ocroti drepturile și interesele musulmanilor, nevoia de a face să depue jurământ de credință altă persoană capabilă și vrednică de Califat, nu se impune oare?

Răspuns: Da.

După aceasta a fost ales Sultan Abdul Megid, cu 148 voturi, contra 3 lui Selim și 2 lui Abdurchim, și 9 abțineri.

Un congres general viticol la Chișinău

In orașul Chișinău Basarabia se va ține în zilele de 19 și 20 Decembrie, un congres general al viticultorilor din întreaga Basarabie.

La acest congres au fost invitați toți viticultorii mari și mici din întreaga Românie. Directoratul agriculturei din Chișinău a fost însărcinat special cu adăpostirea congresiștilor și invitaților cari vor sosi în localitate. Congresul va dura două zile, în care timp se vor rezolvi toate chestiunile la ordinea zilei. In prima ședință se va face o dare de seamă asupra celor discutate anul trecut, desgustația de vinuri, producția locală și din celelalte regiuni ale țării și instituirea unei comisiuni: științifică, technică și studii diverse.

In ședințele următoare se vor continua desgustațiile și se vor întruni cele 3 comisiuni pentru întocmirea unui deziderat și pentru a se hotărî susținerea acestuia pe lângă guvern. Apoi toți participanții la congres vor vizita instituțiile principale viticole din acela localitate.

Au mai fost invitate la acest congres și unele case viticole străine.

Despăgubirile de război dela nemți și bulgari

— Cum va lucra conferința româno-germană — O atitudine dubioasă a Bulgariei

Am anunțat că la 1 Decembrie, se așteaptă sosirea în București a delegației germane în frunte cu dl Dernburg, fost ministru al coloniilor, spre a conferi cu delegația română, pe care am anunțat-o la timp, asupra chestiunii regulării despăgubirilor de război, ce ni se cuvin.

Din cercurile noastre oficiale, ni se afirmă că delegația română va aștepta propunerile delegației germane și apoi după ce guvernul nostru va lua cunoștință de ele, delegația română va avîza.

*

Deasemenea se așteaptă să sosească în Capitală și o delegație bulgară, care să trateze cu delegația noastră, potrivit înțelegerii dela București dintre dl Stambolisky și I. G. Duca, chestiunea despăgubirilor și reparațiilor de război încă pendinte între România și Bulgaria, conform tratatului dela Neu'ly.

Spre surprinderea cercurilor noastre oficiale, delegația bulgară și-a amânat sosirea în Capitala noastră, fără arătare de motive. Cercurile noastre conducătoare sunt informate, că premierul bulgar a decis această amânare la Lausanne, pe deoparte în așteptarea rezultatelor conferinței orientale, iar pe de altă parte în speranța că va putea rezolvi chiar la conferință unele litigii între noi și Bulgaria.

Vestea acestei amânări din partea bulgarilor a produs o impresie rea asupra cercurilor noastre conducătoare, întrucât atitudinea Bulgariei dovedește lipsă de sinceritate față de noi și o nehotărîre politică.

Citiți pag. 8-a

Inainte de-a cumpăra cele necesare pe sărbătorile Crăciunului

priviţi magazia noastră abundantă în stofe pentru paltoane de iarnă şi vestminte bărbăteşti

Succesori Carol Scherer şi Fii

GROMEN & HERBERT

Fabrica de postav din Sibiu CLUJ, Magazia lângă podul de fier de peste Someş Palatul Babos.

1 m. velur pentru palton de iarnă de coloare sur închis Lei 490

Mare asortiment de păturі şi tapete. 2399

Mica publicitate

Inchirieri:

MI AŞ SCHIMBA locuinţa mea de 5 odăi din promenadă pe etaj II, cu o locuinţă deopotrivă cu grădină. Oferte sunt de a adresa la administraţia ziarului sub moto „Eventual suprasolvesc". 2408

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCŢIONAR post superior la Stat, doreşte cunoştinţă cu o D-şoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund acrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru ziptbun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Augustin Katona
Str. Baciu 1
Cluj.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Avantajele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

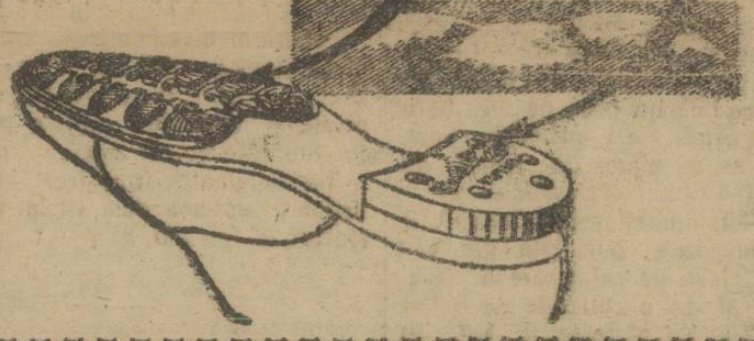

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprie.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Ilyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgu-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Soc. Banci Maroşvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvaneam S. A.
Aiud, Feuchel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupiecztics
Ulonră, Banca Ardeleană.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

SEMINŢE de TRIFOIU şi LUŢERNA

cumpărăm ori ce cantităţi şi pe preţurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie şi comerţ Secţia Cereale,

2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Reclama este sufletul comerţului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri excepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

In chestia Caselor cercuale
pentru Asigurările Sociale din Ardeal
Atacurile nedrepte ale pressei maghiare. Motivul atacurilor. Agitație sau rea-credință? Adevărul asupra cotizațiilor plătite astăzi

In timpul din urmă toate ziarele ungurești din Ardeal în special „Ellenzék", „Keleti Ujág" și „Brassoi Lapok", și chiar și unele ziare românești în cunoștință de cauză, — au pornit o vie campanie împotriva Caselor Cercuale pentru Asigurarile Sociale din Transilvania.

Motivul acestei campanii ar fi o ridicare cu 100 la sută a cotizațiilor de boală pe care trebue să le plătească Caselor Cercuale patronii, și muncitorii, în mod egal.

Asociațiile patronilor din Transilvania, au ținut adunări la Sighișoara și Oradea-Mare, ca să protesteze din nou, din toate puterile, contra acestei „Sporiri ilegale", și desigur, că aceste adunări vor continua.

Presa străină secondează cu vigoare această campanie, iar presa românească, în loc să ia informații reale dela vre-un funcționar ori Director de Casa Cercuală, ca în felul acesta să contribue la desvoltarea instituțiilor asigurărilor sociale ca unele ce sunt instituții democratice și de ocrotire a muncitorimei, traduce scriu gazetele ungurești.

Să vedem însă de câte ori s'au ridicat de fapt aceste cotizații, de când există legea asigurărilor sociale în Transilvania, fără ca patronii sau asociațiile patronale să fi cârtit și injurat prin gazete un an întreg o instituție, căreia, sub regimul românesc, i-s'a dat mult, puțin, caracterul statului în care se află.

Atunci era „Hungaria felix".... azi e România Mare.

Si.. fie care încearcă deci să-și dea contribuțiile lui la consolidarea statului, după intențiile pe care le are. Ce am putea spune mai mult?

Majorările cotizațiilor sub regimul unguresc

Sub regimul unguresc au fost trei majorări.

Prima majorare s'a făcut prin ordinul oficiului de stat din Budapesta Nr. 59820 | 910, punându-se în aplicare dela 1 Ianuarie 1911.

A doua majorare s'a făcut apoi la 1 Iulie 1912, și prin ordinul 4790 | 917, a treia majorare, la 1 Ianuarie 1918.

La toate aceste majorări ale cotizațiilor de boală făcute sub regimul unguresc, nimeni n'a suflat un cuvânt de protestare.

De abia la a treia ridicare a cotizațiilor, în 1918, s'a ridicat și ajutoarele de boală ale muncitorilor.

Majorările de sub regimul românesc

In luna Octombrie 1919, prin Decretul XIX, sa ridicat salarul de bază — la plata cotizațiilor — în raport cu lefurile muncitorilor, majorându-se și ajutorul de boală tot în acest raport.

Cu tot prorerul ce l'a făcut scumpetea dela 1919 până azi, reprezentând o creștere de 2-300 la sută a prețurilor și diferitelor taxe la spitale, și medicamente taxe pe cari trebue să le suporte Casele Cercuale, cotizațiile nu s'au mărit și nici ajutoarele nu s'au micșorat.

Printr'o administrație chibzuită s'a făcut față la toate greutățile.

La 1 August 1922, prin ordinul Oficiului de stat al Asigurărilor sociale din București, în urma hotărârei Consiliului permanent al Asigurărilor sociale, de pe lângă Casa Centrală din București consiliu compus din delegații patronilor și muncitorilor, s'a majorat nu mai salarul de bază și nici decum procentele cotizațiilor de plată, ridicându-se în acelaș raport și ajutoarele de boală.

Deci s'a majorat salarul de bază la stabilirea claselor de salarizare (încadrarea în clase) în cari au fost împărțiți muncitorii la plata cotizațiilor și la primirea ajutoarelor de boală și nu procentele, rămânând tot cele 4 la sută din media salarului stabilite în anul 1918, și nu 8 la sută cum ar trebui să fie dacă sar fi majorat cu 100 la sută cotizațiile.

Dacă s'ar fi ridicat cotizațiile cu 100 la sută, ar fi însemnat, că patronii și muncitorii să plătească în aceeași clasă (dinainte de 1 August 1922) după același salar (dinainte de 1 August) cotizația de boală dublă. Un muncitor din clasa VI de salarizare, cu un salar zilnic de 11 Lei, care plătea înainte de 1 August 1922, săptămânal, Lei 2'80 acum după același salar ar trebui deci să plătească Lei 5'60, adică cu 100 la sută mai mult.

Și aci reaua credință a acelora, cari voesc să facă agitații printre muncitori.

Adevărul este că majorându-se salarul de bază s'a schimbat și încadrarea în clasele de salarizare, după cari plătesc muncitorii cotizațiile și primesc ajutoarele legale.

Câteva exemple:

1. Un muncitor din clasa III veche, ajuns prin ridicarea salarului de bază în clasa II și care a plătit o cotizație de 1 Leu 12 bani, plătește și acum 1 Leu 12 bani.

2. Un muncitor din clasa VI veche, ajuns în clasa IV nouă, plătea înainte de 1 August 1922 o cotizație de boală de 2 Lei 80 bani, și acum plătește 3 Lei 36 bani, adică un plus de 56 bani săptămânal, deși primește însă un plus de ajutor de boală de 8 Lei 40 bani săptămânal.

3. Un muncitor din clasa VIII de salarizare nouă, față de vechea clasă de salarizare a X-a, când plătea o cotizație de 6 Lei 16 bani, azi plătește 8 Lei 40 bani, adică un plus de 2 Lei 24 bani de și primește un plus de ajutor de boală de 34 Lei 60 bani săptămânal.

Singuri cei din clasa X de salarizare nouă plătesc 100 la sută, însă primesc și ajutorul de boală majorat tot cu 100 la sută.

Așa dară, unde e sporirea și ridicarea cotizațiilor de boală cu o 100 la sută?

Ne permitem a întreba pe cei cari au început campania pe această chestie contra Caselor Cercuale pentru Asigurări Sociale, ce definiție putem da atitudinei lor?

Ori Asociației Patronilor din Transilvania nu i convine ca nenorocitul de muncitor să capete un ajutor mai ca lumea, când e bolnav? Pentrucă în oricare clasă s'au ridicat cotizațiile cu câțiva bani, ori chiar lei, s'au ridicat cu 40—50 la sută și ajutoarele de boală.

Față de raportul de scumpete din ziua de azi, chiar să se fi ridicat cotizațiile cu 100 la sută, nici atunci nu ar fi fost la locul ei o propagandă așa de ostilă ca aceasta, pe care o duc cu atâta lux de cuvinte ziarele ungurești, în contra asigurărilor sociale din Ardeal.

De sigur însă, că acestor ziare străine nu le convin cei câțiva conducători români, cari au ajuns în capul acestor instituții.

Să nu se treacă apoi cu vederea faptul că salariile medicilor dela 2—400 lei, cât aveau în anul 1920—21 azi s'au ridicat la 1400—1700 lei pe lună.

Prețul medicamentelor s'a ridicat și ei în ultimul timp cu 2—3oo la sută. Instrumentele medicale și materialul sanitar pentru laboratoare tot așa.

Taxele pentru îngrijirea membrilor în spitale, dela 10 lei s'au ridicat la 25—30 lei pe zi.

Proletar.

Comerțul Austriei cu statele vecine

Concurența germană. Spre o stagnarea completă a comerțului austriac. Comerțul cu România. Ungaria și Iugoslavia

Cercurile comerciale și industriale vieneze se plâng de o completă stagnare a vieții economice, în urma urcării prețurilor mărfurilor deasupra parităților valutare.

După declarațiile unui consilier juridic al Camerei de comerț și industriei din Viena, comerțul austriac este sdistrus de concurența germană. Urcarea continuă a prețurilor mărfurilor în Austria a îndepărtat cumpărătorii din statele vecine. Comerțul cu Cehoslovacia stagnează.

Ridicarea cursului valutei cehoslovace a pricinuit mari pagube negustorilor vienezi, deși trebuie recunoscut că negustorii cehoslovaci le-au făcăt cele mai mari înlesniri de plată.

*

Comerțul cu Ungaria stagnează deasemeni capacitatea de cumpărare a negustorilor unguri fiind din zi în zi mai redusă. La aceasta mai contribue și diferitele restricțiuni ale guvernului ungar și în primul rând centrala devizelor.

*

Comerțul cu Iugoslavia s'ar putea spune că e cu mult mai greu decât cu Ungaria, deși Iugoslavia ar fi cel mai bun debuseu pentru desfacerea mărfurilor austriace.

Regatul Iugoslav se îngrădește sistematic cu fel de fel de restricțiuni cari opresc sau lasă să pătrundă numai cu mari dificultăți vamale mărfurile străine în țară.

*

In România sunt mari stocuri de textile și comerțul român nu stagnează încă.

Din România sosesc numeroase oferte, însă negustorii vienezi nu sunt în curent cu situația cumpărătorilor români, cari dela războiu încoace s'au sporit foarte mult, răsărind firme noui, care vienezilor nu le sunt cunoscute încă.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 673 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 3 Decembrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . LEI 180
„ 6 LUNI . . . . . 90 „
„ 3 „ . . . . . 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

1918—1922

1 Decembrie 1918—1 Decembrie 1922.

Se împlinesc azi patru ani de când voința tuturor Românilor din Ardeal a proclamat unirea cu patria mamă. Patru ani de conviețuire frățească, de contopire încetă dar sigură de elemente ciocnite în aceiași substanță brută, dar modificate mai mult sau mai puțin de influențe străine și impuse.

Sunt patru ani și totuși pare atât de mult de-atunci.

Ne-am obișnuit atât de mult unii cu alții, atât de adânc s'au îmbuibat sufletele tuturor de ideea indisolubilității pe veci a românismului, cu data sfântă care se serbătore te astăzi pentru a patra oară de către neamul nostru, pare pierdută în depărtarea unor timpuri de mult trecute.

Vorbesc de acea penetrațiune sufletească, de acea nevoie covârșitoare de a te simți între ai tăi, de a trăi în familia ta, în familia cea mare românească, reîntregită după atâtea veacuri de pribegie departe de căminul comun; alunecând din brațe străine în brațe străine, care se deschideau să te primească prietenește, pentru a se închide în urmă-ți grele și strivitoare.

Orice s'ar spune, trebue să se recunoască, suntem atât de departe de în veci neuitata zi a unirei încât parcă am trăit împreună decând lumea.

E de ajuns să vezi aceasta, cornind agale pe drumurile satelor Ardealului. Acolo, în viața patriarhală a câmpului vei vedea minunea adevăratei uniri și te vei încredința că nici o forță din lume, nu va putea să clatine măcar ceea ce s'a întemeiat cu sânge și cu durere.

Acolo, departe de svârcolirea inutilă a orașelor, departe de străinia negativă a demagogiei urbane, departe de truda subterană a cârtiței anarhice, pacea s'a așternut domoi peste sufletele zbuciumate din lung de secole.

Acolo, ochiul blând și graiul primitor al țăranului îți vor spune răspicat că ziua mântuirei a venit în sfârșit și pentru el și că zorii ei luminoși, din ce în ce mai luminoși, nu pot vesti decât soare și lumină, tot mai mult soare, tot mai multă lumină Doar zorii n'au vestit niciodată reîntoarcerea în besna neagră, fără sfârșit, pe care au risipit-o. Iar ziua de apoi, ziua mântuirei niciodată nu se va isprăvi, va lumina cât vecii și nerontenit se va face tot mai frumoasă.

Aceasta o vei afla în liniștea mărcată a tuturor satelor românești de aici și de dincolo de munții aceia cari au fost până acum un crunt hotar și acum sunt leagănul unei nații întregi, așa, ca în vremuri mitenare.

Vei auzi pretutindeni același grai românesc, nestricat nici de ungurismele domnilor din Cluj și nici de franțuzismele domnilor din București.

Oamenii te vor privi curios când vei pronunța dinnaintea lor cuvântul „unificarea", dar vor zâmbi voioși, când vor auzi pe cel al cărui sens l'au înțeles într'adevăr: „unire"!. Și acesta pentru ei e sinonim cu „mântuire".

Fără îndoială, când te vei reîntoarce apoi iarăși la oraș, 1 Decembrie 1918, nu-ți va mai părea așa de depărtat în golul trecutului. Dimpotrivă, îți va veni prea ap oape de ochi și cuvântul „unificarea" îți va răsuna strident în auz din toate părțile.

— Ce s'a făcut în acest timp de patru ani vei auzi glasul domnului din comitetul, celor de o sută, — spuneți ce s'a făcut.

Și domnul din comitetul celor o sută va strânge supărat pumnii și-i va clătina amenințător, spre cele patru zări. Căci domnul acesta nu va ști către cine să îndrepte mânia sa, căci domnul acesta nu știe că toți întreabă ca și dânsul și nim ni nu întreabă, cum ar trebui să întrebe fiecare, apucându-se de mânecă: „Spune ce ai făcut tu însuți"!.

Cum ar putea să se întrebe astfel căci s'ar îngrozi de teribilul răspuns.

Și totuși și orașul. *Quantum mutatus ab illo.* Vi-l aduceți aminte Clujul acesta, nu imediat după 1 Decembrie 1918, dar chiar un an mai târziu. Ce turn al lui Babel, ce împestrițătură de graiuri, ce privire dușmanoase de pretutindeni. Acum cuvântul stăpânitor e înțeles pretutindeni iar teatrul unguresc joacă piesele lui Carageale. Până și partidul național, cel mai nebarbativ pentru unire dintre toate elementele ardelene, până și el a sfârșit de pertractat, unificându-se în cele din urmă cu un partid din vechiul regat.

Patru ani dela unire!

Bilanțul ce l'am închis aseară, în ajunsul lui 1 Decembrie este din cele mai satisfăcătoare.

Cine poate spune că peste alți patru ani, nu va fi cel mai strălucit?

Rolul Bisericei astăzi

De la o vreme ziarele altundeva în știri îngrijorătoare. Rubrica crimelor, hoților și nelegiuirilor de tot soiul crește continuu. O doamnă escrochează o întreagă lume de negustori serioși cu fabuloasa sumă de 94 milioane; într'un sat bănățean se desgroapă cadavrele pentru a fi despoiați de vesmintele morții; la Huși un om cu familie e gata să se însoare cu o fată nestiutoare și intervenind nevasta părăsită netrebnic, ticălosul nu găsește altceva mai bun de făcut decât să o bată; oamenii să jefuesc în codru ca și pe stradă, în tren ca și la biserică; împricinații se asasinează pe sălile tribunalelor; iar fatiții cari altădată aveau bunul obiceiu de a se pedepsi singuri, acum se mulțumesc să împuște oameni pașnici și nevinovați.

Toată această îngrozitoare realitate, afișată cotidian în paginile tuturor ziarelor, desvălue o decădere morală nebănuită. Războiul a adus multe posibilități de mai bine, dar a scos din cotloanele însondabile ale omenirei o nesfârșită serie de nenorociri.

Cea mai grea și cea mai vătămătoare e însă sdruncinul echilibrului moral pe care îl creiază educația în orice societate civilizată. Urgia morții a îndemnat la crimă; încălcarea legilor războiului a dus în mod firesc la nerespectarea tuturor legilor vieții sociale; lipsa a împins la furt și înșelătorie, privațiunea la lăcomie. In această zăpăceală generală, deschilibrul valorilor a creiat ca preconcept esențial vieții nesocotirea raporturilor și lipsa de respect față de orice și oricine.

Ceea ce e mai dureros, e că efectele războiului se simt astăzi mai puternic decât în primele zile ale păcii. Decăderea morală e în plin progres. Rubrica ticăloșiilor e mai bogată astăzi decât ieri, și mâne va fi mai bogată decât astăzi. Omenirea prinsă în vârtejul amețitor al decăderii, n'are timp să se gândească. Rostogolirea nu întâmpină în cale nici o piedică.

Dar unde mergem?

Aiurea Biserica are o misiune bine determinată, la noi mai puțin. Nici aiurea însă, nici la noi, n'am văzut încă această instituție al cărei unic scop este morala, pornind cu toată energia opera de îndreptare a omenirii rătăcite. Prin natura organizației sale, Biserica a stat principial în afară de toate cauzele cari au adus viața publică și cea de familie în halul de astăzi. Presupunem deci că a rămas în afară de vârtejul decăderii contemporane și nimic n'o îndreptățește să stea cu mânile încrucișate în fața situației de azi.

Am văzut la noi oamenii Bisericei dând destulă atenție luptelor politice. Liberi sunt ca cetățeni să o facă, dar i-am dori cel puțin tot atât de atenți și față de morala publică în decădere. Datoria de căpetenie a Bisericei în aceste vremuri de grea cumpănă este să-și consacre toate forțele către regenerarea moravurilor și nu ne îndoim că oamenii luminați cari stau în fruntea ei vor ști să înțeleagă toată gravitatea stării în care ne găsim. O acțiune energică și înțeleaptă e tot atât de trebuitoare în lumea intelectuală ca și în păturile largi populare.

Și nu morala de vorbe ne trebue, ci morala de fapte cinstite și cuget curat așteptăm.

D. I. C.

...tru ridicarea Austriei

...ajutorul Soc. Națiunilor, Austria se va putea ridica, declară ministrul de externe austriac

Austria va fi în sfârșit ajutată. Delegații Înțelegerii sunt la Viena pentru a elabora acolo un plan de însănătoșire a finanțelor austriace. In legătură cu aceste lucrări, ministrul de externe al republicei austriace, dr Grünberger, a făcut următoarele declarații optimiste cu privire la refacerea Austriei.

Ajutorul acordat Austriei înseamnă cel dintâi pas pe calea unei aplicări naționale a tratatului dela Saint-Germain. După ce a refuzat multă vreme să-l iscălească, ne aducem aminte acum cu toții, că în ziua când delegația austriacă semnă acest tratat, i s'au făgăduit creditele necesare pentru reconstrucția economică a nouei republici.

Acest rezultat îl datorim Societății Națiunilor, a cărei autoritate morală este cu mult mai mare decât cred detractorii ei. Il natorim deasemeni diplomației franceze, care, în tot timpul acestui an, n'a încetat să atragă atențiunea puterilor asupra situațiunei disperate a Austriei. Atitudinea sa a fost o mare greutate în balanță.

Metoda adoptată pentru a face țara noastră să retrăiască este fericită. Ea îngăduie poporului și statului austriac să nădăjduiască că vor ieși din haosul economic și financiar actual, că producția națională va fi garantată și că, în consecință, coroana se va stabiliza. Pe scurt, este în perspectiva ridicarea patriei noastre.

La întrebarea de atâtea ori ridicată: „Austria poate oare să trăiască?", faptele vor răspunde. Vremea discuțiilor teoretice a trecut. Austria va înceta să fie pentru vecinii ei imediați și pentru marile puteri un subiect stăruitor de grijă. Asigurând pacea în Europa centrală, Societatea Națiunilor înlătură în acelaș timp și primejdia unor complicațiuni neprevăzute. Ne bucurăm la gândul că ea este organul care va exercita controlul socotit necesar câtva timp, căci lumea întreagă are încredere în nepărtinirea ei.

Acțiunea hotărită la Geneva în favoarea Austriei nu a slăbit; dimpotrivă în fiecare zi primim dela statele interesate, noui dovezi despre voința lor de a izbuti. Modificările survenite în guvernele englez și italian nu vor întârzia cu nimic mersul lucrurilor. Pe de altă parte guvernul austriac va depune toate sforțările și toată grija pentru a rezolvi problema și în caz de nevoie, intervenția sa va grăbi mișcarea. Cât despre Austria, ea își va face datoria pentru izbânda planului propus de Societatea Națiunilor. De acord cu partidele cari îl susțin, guvernul a și luat măsurile necesare în acest scop din îndoitul punct de vedere tehnic și legislativ.

Declarațiile ministrului de externe austriac sunt cum se vede de un hotărît optimism. Sperantele sale nu sunt lipsite de temeiu. In cercurile politice ca și în cele economice din toate țările preocupate de problema austriacă, domne te convingerea că în urma ajutorului dat și a măsurilor luate de comun acord între marile puteri, situațiunea Austriei se va îmbunătăți în scurt timp. Rămâne să vedem dacă realitatea lucrurilor va confirma aceste presupuneri.

Tratatul comercial ungaro-cehoslovac

Negocierile comerciale dintre Ungaria și Cehoslovacia, care se urmează dela 16 Octombrie, au ajuns la încheierea unui tratat de comerț care au fost semnat la 22 Noembrie de către plenipotențiarii celor două țări.

Acest tratat de comerț care are 30 de articole și un protocol final, reglementează chestiunile generale ale politicei comerciale și relațiunilor comerciale dintre ambele țări. Statul societăților și cetățenilor stabiliți pe teritoriul unuia sau altuia dintre state cași modul schimburilor de mărfuri între cele două țări sunt întemeiate pe clauza națiunei cea mai favorizată. Chestiunile de transport, cele de tranzit și de navigație au fost rezolvite după un sistem paritar. Tratatul de comerț regulează în acelaș timp și un mare număr de alte probleme: statutul agenților consulari și al comisiilor voiajori, chestiuni de politică socială, — concurență reală etc. In cazul când interpretarea tratatului ar face să răsară contestații, acestea vor fi supuse unei curți de arbitraj.

Tratatul este încheiat pe o durată nedeterminată și va putea fi denunțat prin mijlocul unui preaviz de trei luni. El va intra în vigoare când va fi ratificat de parlamentele celor două țări. Restricțiunile de import și export până acum în vigoare în ambele state nu sunt regimentate de tratat deocât în mod general. Negocierile relative la schimbul mărfurilor vor fi urmate în contact permanent cu cercurile interesate.

In mod simultan cu tratatul de comerț s'a încheiat și o convențiune cu privire la homologarea întreprinderilor industriale și de transport precum și la acorduri e, vamale. O convențiune prevăzând înlesniri reciproce în transporturile de cale ferată face deasemeni parte integrantă din tratat.

Dnii Dvoracek și Vavrecka, plenipotențiarii Cehoslovaciei, au plecat la Praga pentru a lua instrucțiuni dela guvern cu privire la negocierile în vederea încheierii unei convenții administrative și a unui tratat de compensațiuni. Aceste negocieri se urmează acum la Budapesta.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Ispășire

Ziarele povesteau nu de mult, pățania fostului prim ministru francez Caillaux într'un restaurant din Tuolouse.

Dl Caillaux își lua foarte liniștit dejunul, când un domn sn prezentă la masa domniei-sale. Domnul se recomandă Ebelot, avocat dela curtea de apel și invită pe fostul premier să părăsească restaurantul cât se poate mai în grabă.

D. Caillaux ezită la început, dar la pretenția avocatului Ebelot se asocie în curând tot publicul din restaurant.

Si fostul puternic ministru al Franței, curbându-și spinarea sub ploaia vociferărilor, fu nevoit să cheme socoteala și să se îndrepte binișor spră ușă.

Defetistul Caillaux!

El nu ispășește acum decât vina de a nu fi crezut în victorie căci acuzația de trădător nu i-a fost deloc dovedită.

Pentru faptul însă că pe teritoriul unei țări neutrale a luat contact cu câțiva agenți ai dușmanilor, fără a se ști precis ce va fi pus la cale cu dânșii. Inalta Curte a Franței l'a condamnat.

O singură indicație, o singură probă cât se poate de simplă ar mai fi trebuit împotrivă-i, fostul președinte ce consiliu să fie legat la stâlp și împușcat.

Așa însă, a fost condamnat la un fel de exil, care fără îndoia la nu este din cele mai ușoare. Si dovada ne-o dă întâmplarea dela Toulouse.

Ce căuta Caillaux în Toulouse? I s'a isprăvit termenul pedepsei și reîntorcându-se în patrie, publicul francez se arătă împotrivă-i; mai sever decât legile?

Sau pedeapsa lui e un fel de interdicție a căminului, care-l silește să pribegească din oraș în oraș prin periferiile Franței, fără a avea îngăduința să se așeze undeva definitiv.

E mult de când a fost condamnat Caillaux și natura pedepsei sale am uitat-o. Fie una, fie alta, probabil că i se admite prezența pe pământul Franței, de vreme ce publicul l'a silit numai să iese din restaurant fără a-l preda poliției.

Și în cazul acesta pedeapsa lui e mai teribilă decât ori care alta. A fi alungat de pretutindeni ca un ciumat, a nu fi lăsat nici măcar să sfârșești masa sau să dormi liniștit o noapte!

Când ți-e lumea mai dragă; boc, boc la ușa:

— Cine e?

— Mă rog, aci găzduește dl Caillaux.

— Da.

— Eșiți imediat afară...

— Dar sunt complect desbrăcat...

— Vă dăm (francezii sunt politicoși chiar când dau pe cineva afară) cinci minute ca să vă faceți bagajele și să și părăsiți hotelul. Trăsura vă așteaptă afară...

— Bine domnule, dar unde să mă duc eu la ora asta. Pretutindeni...

— Băgați de seamă că a și trecut un minut...

... O singură greșală, o vorbă spusă în treacăt cândva, vre-o strângere de mână mai lungă, o privire mai curioasă a ochilor, ce urmări, incalculabile pot să aibe! Caillaux n'a făcut aproape nimic, față de cele ce au făcut defetiștii, sau cum le spunem noi „trădătorii" noștri.

Dar pe când la francezi, un defetist ani de ani e condamnat să sufere cele mai aspre umiliți, la noi spui cuvântul „trădător", așa cum ai spune cu un fel de admirație mălițioasă: mare secătură.

La noi, Caillaux, dacă ai fost român, ai conduce acum partide, ai prezida congrese, ai redacta proecte de Constituție. Și cine știe, mâine, poimâine, poate ai recăpăta chiar și portofelul ministerial...

Nemo Filax.

ECOURI

Un record

Un adevărat tur de forță a fost realizat de curând de stenografii Parlamentului din Innsbruck.

In decursul unor dezbateri cari au durat 32 de ore și 45 de minute, deputații au pronunțat peste 250.000 cuvinte. Redarea acestor discursuri ar ocupa vreo 30 de pagini de ziar.

*

Cu toate acestea, numai doi stenografi au făcut darea de seamă a acestei ședințe. Ei s'au schimbat la fiecare jumătate de oră exceptând timpul când s'au dus acasă pentru a lua o bae, spre a se înviora. Primul a lipsit trei ore, iar celalt locuind mai departe, nu s'a reîntors decât după cinci ore.

S'a tras la un moment dat atenția deputaților asupra nenorociților stenografi, însă tot ce s'a putut face, a fost ca ei să vorbească mai încet, mai ales după anumite pasagii violente.

Interesante descoperiri arheologice

Cu ocazia unor săpături făcute la Varna (Bulgaria), s'a găsit un cavou (sarcofag) având o vechime de 2000 ani. Cavoul e construit din marmoră și bogat ornamentat cu flori aurite și diferite figuri. Din inscripțiunile găsite s'a stabilit că în acest cavou se află înmormântat „Teotil", stăpânitorul de atunci al orașelor Constanța, Mangalia, Balcic, Varna și Caranasuf. In acel timp orașul Varna se numea „Odesos."

Săpăturile continuă cu speranță că se vor mai găsi și alte asemenea cavouri.

*

In Rodez (Franța) pe teritoriul comunei Laissac (Aveyron) la locul numit Montuerie, au fost descoperite urmele unui lagăr galo-roman. El măsoară un kilometru în lărgime și șase kilometri în lungime.

Cercetări făcute sub direcția prefectului din Aveyron, după indicațiile dlui Viré, profesor la Muzeum, au permis să dea la iveală amfore și olării din epoca galo-romană.

Un critic sovietic despre muzică

Criticul muzical al ziarul i sovietic „Isvestia", își publică în acest ziar sub iscălitura „Uriel", părerea asupra fruntașilor istoriei muzicale.

Iată ce spune el între altele: „Muzica clasică este repingătoare pentru un revoluționar ... Bach, Haydu și Gluck au personificat feudalitatea.

*

Tschaikovsky este muzicantul proprietarilor de pământuri, Schubert, Schumann și Chopin sunt mici pungași burghezi. Wagner a făcut muzica pentru junkeri și capitaliști".

Pe Beethoven și pe Mozart îi găsește ceva mai susceptibil, cu toate că Mozart este de un colorit cu totul catolic.

Singura muzică pentru popor este — după părerea lui Uriel — aceea ale cărei melodii aduc aminte de fabrici și cărbuni, de electricitate și locomotive.

Viața Universitară

Prelegerile dlui Prof. Dr. V. Papilian

— Istoria omului —

Domnul profesor doctor Victor Papilian și-a început seria prelegerilor dumenicale, în amfiteatrul Institutului de Anatomie, tratând anul acesta despre „Istoria Omului".

Vom căuta să redăm subiectul în linii generale, deși rezumatul succint e greu când vorbirea e bogată în cunoștințe și idei nouă și când se desfășoară într'o logică strânsă, matematică.

Istoria omului nu va cuprinde întreaga activitate omenească, ci desvoltarea filogenetică a omului, adică în decursul timpurilor.

Ne vom da seama de situația omului față de Univers, de pământ și de celelalte animale. Desvoltarea omului și a societății omenești au fost condiționate de existența unor legi fixe.

Din studiul sistemului cosmogonic al lui Laplace, din teoriile lui Laplace și Kant asupra formării pământului reiese că Universul este fără sfârșit și fără început. Fenomenele se vor repeta în mod infinit, veșnic. Se credea că forța, energia și materia alcătuesc totul; azi e dovedit că energia e singurul elemeut veșnic.

Dacă Universul e fără început, ne punem întrebarea: când, unde, și cum a apărut viața! Incontestabil că numai atunci când scoarța pământului i-a fost favorabilă și numai în interiorul elementului principal al existenței care este apă. Cum? Prin combinațiunea bioelementelor: carbonul, oxigenul, azotul hidrogenul, ce intră în constituția ființelor vii și a substanței, dând naștere unor formațiuni înaintașe numite coloide. Ce'ulele sunt formate din substanța coloidă, care la ultramicroscop arată că e formată din micele — molecule-atomi-electroni, totul într'o acțiune dinamică, în continuă mișcare.

Haeckel a crezut că și azi se mai elaborează viața în interiorul apei, socotind că o anumită substanță cleioasă, din fundul apei, ar fi o substanță incipientă monera lui Haeckel. —

Viața însă, a început mai elementar decât protoplasma lui Haeckel, ea a eșit dintr'o protoplasmă anucleară. Tranziția a fost foarte lentă între combinațiunea bioelementelor și manifestațiile morfologice ale substanței vii.

Ceea ce caracterizează astăzi viața e multiplicitatea formelor vii.

Ființele vii se prezintă ca având caractere individuale, ce deosebesc frații, și caractere specifice, prin ajutorul cărora se grupează indivizii. Cele individuale deși se evidențiază prin multiplicitate, totuș nu copleșesc pe cele speciale căci sunt neutralizate prin fecundare care exagerează specificele. Fecundarea nu se petrece decât în interiorul unei specii. Specia, deci, se caracterizează prin asemănarea indivizilor componenți și prin imposibilitatea fecundării înafară.

Putem deci zice că la suprafața pământului există o multiplicitate de specii.

In privința speciilor s'au emis două ipoteze: speciile sunt entități fixe, câte a creat Creatorul, — un rezumat deci al genezei biblice, emisă de Linné. Totuș acesta a admis speciile intermediare prin cunoscuta-i formulă; natura nu face salturi. Partizanul fixității a fost și autorul paleontologiei și al anatomiei comparate, Cuvier. A doua ipoteză, pe care, fiind îndeajuns de documentată o putem numi chiar teorie, e descendența. Speciile nu sunt entități fixe, ci eminamente variabile. Idea evoluționistă a fost enunțată în mod științific pentru prima oară de Buffon. Goethe a emis ideea transformismului — vertebralitatea craniului. Lamarck, însă, a pus clar problema transformismului. Darwinismul e numai o parte din transformismul lui Lamarck. Lupta dusă de Cuvier a adus căderea transformismului în Franța. In 1859 apărând „Originea speciilor," toate ramurile activității omenești au fost influențate.

Noțiunea de specie se bazează pe asemănarea dintre indivizi și pe fecundarea imposibilă între două specii. Omogenitatea însă nu e perfectă în toate speciile de aci varietăți, cari transmițând caracterele principale dau rasele. Din punct de vedere morfologic nu e diferența între rasă și specie; în natură se confundă.

In susținerea teoriei evoluționiste-transformisto-descendentă avem probe anatonice, paleontologice, embriologice și directe, experimentale, probe care ne duc la convingerea că omul s'a făcut singur, că existența noastră o datorăm numai propriilor noastre forțe și miliardelor de indivizi căzuți în luptă.

*

Prelegerile atât de interesante ale Dlui Papilian se vor urma în fiecare Duminică între orele 9—10 în sala Institutului de anatomie local.

Rep.

Bibliografie

Au apărut în editura „Cartea Românească"

1. „Ce pățește omul bun" de V. Pop. Prețul Lei 13.50.

*

2. „Probleme născute după războiu, economice, financiare, sociale," de I. D. Barzan, Prețul Lei 18.

*

3. „Le français parle" (Culegere de conversațiuni francezo-română de Ludovic Leist. Prețul Lei 30.

*

4. „Povestiri alese" din Guy de Maupassant și traduse de M. Sadoveanu. Prețul Lei 24.

*

5. Opere complecte de I. L. Caragiale. — Teatru — vol. I. Prețul Lei 20.

*

6. „Deutsches Lesebuch für die Privat-Elementarschulen Rumäniens" Vierter Teil de Ludovig Leist. Prețul Lei 27.

*

7. Dictionaire Romain-Francais III-eme edition, de Const. Șăineanu. Prețul Lei 75.

In colecția „Pagini Alese":

No. 96—97. „Frumoasa Lumii" de M. Eminescu Prețul Lei 2.

*

No. 98—99. „Făt-Frumos cu părul de aur." de P. Ispirescu. Prețul Lei 2.

*

No. 103—104. „O șezătoare la țară" de Anton Pan. Prețul Lei 3.

*

No. 105—106. „Din viața meseriașilor bănățeni de I. Popovici-Bănățeanu. Prețul Lei 2.

Cetiți „Infrățirea"

Reclama electorală

Cu prilejul ultimelor alegeri din Engliterra candidații au întrebuințat diferite subterfugii ca să captureze atenția alegătorilor. De pildă, căpitanul Erskine Bell, candidat într'o circumscripție din Londra, a fost tot timpul campaniei electorale întovărășit de un om plătit, care suna în urma lui un clopot. Firește, lumea da năvală și când se strângeau destui, candidatul sărea pe un scaun și-și debita cuvântarea. Altul, Collingwood Eughes a înregistrat pe plăci'e unui uriaș gramofon niște apeluri vibrante, a urcat aparatul într'un automobil și a pornit în circumscripție strângând în juru-i lumea ca la urs. In sfârșit, un alt candidat, voind probabil să fie și mai original, a trimis alegătorilor, fe nei din corpul de balet ca să-i aducă la vot.

Cronica politică

Congresul țărănist De câteva zile se continuă la Iași ședințele congresului țărănist. Discuțiile s'au desvoltat într'o atmosferă turbure care dovedește că în sânul partidului se sbat curente potrivnice. Conducerea partidului a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a da congresului o aparență impunătoare. Neseriozitatea lucrurilor spuse și ridicolul declarațiunilor făcute de către cei mai mulți din oratorii congresului, au făcut încercarea de prisos.

Se știe că asest congres, anunțat de atâta vreme, avea să stabilească programul și doctrina partidului țărănist. Se spunea chiar că acest program va însemna o depărtare dela proectul elaborat de dl Stere și discutat în congresul ținut anul trecut la București.

Nici una nici alta însă din aceste socoteli n'a fost realizată. In adevar nimeni n'a ținut la congres să arate cari sunt principiile politice și programul de realizari ale partidului țărănist.

In schimb am avut de înregistrat rapoarte ale diferiților membri, mai de seamă sau mai obscuri, ai partidului asupra unor chestiuni de cari, prin cele ce au spus, s'au dovedit toți străini de ele nu numai printr'o totala lipsă de pregătire ci și printr'o vădită neputință de a înțelege problemele cari frământată societatea românească.

Au vorbit d-nii Stere, Răducanu, Madgearu, Mihalache, etc., însă nici unul n'a fixat doctrina și programul partidului. Discuțiuni sterile, certuri, sgomot, iată care a fost activitatea congresului. De nicăeri nu s'a ridicat un gând serios de muncă și o preocupare cinstită pentru chestiunile la ordinea zilei. Congresul n'a fost decât o manifestație de demagogie, unde semănătorii de fagădueli și exploatatorii credulității populare și-au dovedit încă odată lipsa de scrupule.

Iată ce a fost adunarea țărănistă dela Iași. Ea constitue hotărât o decepție și pentru ultimii naivi cari mai puteau crede în seriozitatea politică a partidului țărănist.

GREȘALA DLUI LUPAȘ și supărarea „Unirei"

Intre membrii partidului național dihonia îndelung evitată și-a făcut hidoasa-i apariție. Cel puțin așa se poate deduce dintr'un articolaș al „Unirii" de la Blaj — ziarul care se chiamă astfel nu pentrucă ar reprezenta ceea ce spune cuvântul. D-l dr. Ioan Lupaș, profesor universitar și membru marcant al partidului național, este cu îndârjire atacat pentru faptul că a vrut să dovedească la întrunirea din Cluj a partidului național că „partidul național nu este catolic și nici cel puțin unit" după cum însăși „Unirea" spune.

Greșeala d-lui Lupaș este fireste mare, iar supărarea confratelui de la Blaj foarte îndreptățită. Intervenția „Unirii" nu credem să rămână fără efect, altfel nu am putea să găsim nici o explicare acestor rânduri destul de transparente:

„Dar, vor înțelege oare conducătorii acestui partid, în șirele cărula se găsesc atâția fii ai bisericii noastre, că cu astfel de „lupașiade" nu mai poate să meargă!?"

Celorlalți doi ortodoxi, d nii Goldiș și Braniște, cari alături de d-l Lupaș alcătuiau, până la fuziune aproape toată ortodoxia partidului național, li se dă un energic avertisment. In partidul național nu se poate nimeni atinge de catolicism fără să nu-și atragă cel puțin fulgerele „Unirii".

Dacă d-l Lupaș ar fi fost liberal — o simplă presupunere numai — și ar fi ținut același limbaj „nerespectos" față de fețele bisericești ale catolicismului — altă presupunere — desigur, confratele „Unirea" s'ar fi interesat mai puțin de prezența în partid a „fiilor" bisericei unite. In sânul partidului național însă o făcea ca stăpân; câtă vreme prezența credincioșilor celor două biserici în partidul liberal nu se datorește legămintelor religioase, ci convingerilor politice.

Și e o mică deosebire.

Delimitarea graniței româno sârbe

Comisiunea mixtă de delimitare a graniței dintre noi și jugo-slavi și-a reluat de cât-va timp lucrările pe teren întrerupte astă-vară din cauza că vecinii noștri nu voiau să se supună indicațiunilor tratatului dela Sévres care, după cum se știe, ne-a cedat comune din cele ocupate de sârbi după retragerea ce-au fost siliți să efectueze în Banatul ocupat la început aproape întegral de armatele sârbești.

Din informațiunile ce avem, aceeași rezistență se întâmpină și azi din partea comisiunei sârbești care nu vrea să înțeleagă că trebue să le cedeze în cele din urmă după cum trebue să cedeze și hotarele satelor care cad dincoace de granița stabilită de comisiunea păcei. Teritoriile ce se discută acum de către cele două comisiuni sânt cele dela Vărădia și cele din jurul Bisericei Albe.

IN JURUL NOUEI CONSTITUȚII

CONTRA CU ORICE PREȚ!

— Câteva reflexii prilejuite de noua Constituție —

Până acum criticii proiectului de constituție al actualului guvern s'au ridicat împotriva obligativității căsătoriei religioase, împotriva așa zisei restrângeri a libertății presei și împotriva întroducerei pedepsei cu moartea.

De fapt aceste critici sunt gratuite, pe vreme ce sunt premature. Const tuția cea nouă va fi discutată în Adunările Constituante și deputații opoziționiști cari au alte păreri și presa care are de făcut obiecțiunile ei, n'au decât să se amestece la timpul potrivit în discuțiune.

Precum se spune chiar de unele ziare care s'au arătat întotdeauna ostile actualei conduceri, guvernul a dispus să admită orice propunere sănătoasă pentru ca noua lege a legilor să mulțumească pe toată lumea.

Pentrucă însă s'a anticipat, se știe deci de pe acum, care vor fi punctele mai discutate din constituțiunea ce se pregătește.

Asupra obligativității căsătoriei religioase, argumentele contra par singure mai pline de temei.

E drept că acei cari au cerut această obligativitate s'au sprijinit pe principii de frumoasă și înaltă morală; dar și adversarii au la baza criticei lor, un principiu tot atât de serios, precum este acel al libertății, cultului și al opiniunilor religioase. Nu poți sili pe nimeni să admită practicele unui cult, în care nu crede.

Dar în privința așa zisei restrângeri a libertății presei, adversării hotărârilor admise de comisiuni, nu se reazimă câtuși de puțin pe un teren solid. Și nu se bazează pentru a greșelile proprii nu le permit aceasta.

Dacă discuția s'ar fi ivit în vremuri de moravuri mai cumpătate, fără îndoială că apărătorii libertății presei ar fi aruncat o greutate importantă în balanța disputei. Dar presa postbelică a dat atâta frâu liber calomniei celei mai odioase că mare e public nu va putea fi în nici într'un caz de partea ei.

Abuzul invectivelor fără control, al insultelor celor mai josnice, al învinuirilor fără nici o dovadă se răsbună.

Cum va putea bunăoară opinia publică să aprobe revolta „Aurorei" că i se ia dreptul de a face asasini, hoți, bandiți, pe cine va crede ea de cuviință, fără ca cineva să aibe drept a-i cere socoteala pentru acest lucru?

Iar cât privește pedeapsa cu moartea, argumentele contra, suferă de același meteahnă de care au suferit totdeauna când s'a discutat legitimitatea acestei grele osânde. Au în favoarea lor pe toți sentimentalii, pe toți cei care judecă cu sufletul și cu inima; pe când partizanii pedepsei cu moartea sunt toți specialiștii, cei mai mari penalogi ai lumei precum și toți cei ce s'au dedicat studiilor în legătură cu criminalogia.

Faptul că această pedeapsă e legiferată în cele mai civilizate state ale lumei; Statele Unite, Franța etc. este un indiciu din cele mai limpezi, că sistemul nostru penal de până acum, nu este cel mai de preferat, în aceasta privință.

Ori cum rămâne de văzut de partea cui trebue să ne așezăm, când părerile și ale unora și ale altora se vor ciocni în forul adunărilor legiuitoare.

Până atunci însă trebue să privim cu toată compătimirea, pe cei, cari se ridică împotriva orânduirilor ce se pregătesc, fără nici un motiv serios, fără nici o idee personală și numai de dragul de a contrazice cu orice preț și a neliniști degeaba spiritele.

Astfel cetim într'o gazetă bucureșteană:

„Comisiunea însărcinată cu unificarea și redactarea proectelor de coduri, găsește și ea că nu poate da o contribuție mai bună la moralizarea țării, decât mărind pedepsele corecționale. Dacă stăm rău, e fiindcă legile sunt prea blajine și pedepsele prea ușoare. De aceea maximul închisoarei corecționale pentru delictele politice și de drept comun a fost mărit dela 5 ani la 10 ani Detențiunea e azi dela 3 la 10 ani; va fi dela 5 la 15 ani. Se introduce apoi noui pedepse și se majorează toate cele vechi.

După restrângerea libertăților publice, agravarea codului penal. Nu se poate spune că guvernul liberal n'are o concepție de guvernământ!

E de înțeles de sigur să te îngrijorești de libertatea presei, — ca să fim pe placul acestor domni — să te îngozești de o pedeapsă prea grea, prea fără de îndreptare, ca aceia a morței.

Dar să iei apărarea borfașilor de rând într'o vreme când numărul acestora a ajuns o adevărată calamitate, aceasta e prea mult!

Curioasă mentalitate!

Mai ales că imediat, dedesuptul articolului din care reproducem, gazeta în chestiune scrie cu litere groase:

„Fraudele din stația Oradea Mare"; iar alături: „Arestarea unei bande de minori la Arad".

Advocații și Improprietărirea

Intr'un recent articol publicat în „Infrățirea" am arătat lipsa de bună credință a fruntașilor partidului de subt conducerea D-lui Maniu, cari la întruniri debitează cele mai năstrușnice palavre despre dragostea ce zic ei că o poartă țăranimei, iar în fața judecătorilor iau apărarea streinilor, murdărindu-se pentru banul lui Iuda.

Nu am obiceiul să spun lucruri pe cari nu le pot dovedi. De aceia mă surprinde afirmațiunea ziarului „Patria" care declară categoric că „advocații partidului național au refuzat și au înapoiat încredințări dela proprietari, numai pentru a nu se prezenta ca apărătorii marei proprietăți."

Afirmațiunea întreagă este un neadevăr, care merită același considerare ca și afirmația neghioabă a lui Lupaș că s'au furat voturile alegătorilor din cercul Ocnei.

Pentru-că un om cu simț de răspundere dovedește ceia ce srie și spune, rog „Patria" să înfiereze după merit gestul avocaților Dr. I. Lucian Borcia, fost și viitor candidat al cercului Reșinar Dr. Ion Mutin, fruntaș al partidului național, Dr. Enea Andrea propagandist al aceluiaș partid.

Dl Borcia reprezintă marea proprietate, contestând țăranilor români dreptul la pământ în comuna Ilimbav.

Dl Andrea a luptat din răsputeri să nu se dea pământ țăranilor din Bendorf. Și, culmea ironiei, acești țărani au fost toți pentru partidul național dând la trecutele alegeri toate voturile lor contra candidaților mei.

Dl Mutiu apără interesele familiei Buholzer împotriva țăranilor români din Nocrich, când unii membri ai acestei familii nici nu sunt cetățeni români.

Zice mai departe „Patria": „Putem afirma cu toată hotărârea că nici un membru al partidului național nu a eroperat nici un favor marei proprietăți."

Poate o fi așa. Dar asta nu pentru-că n'ar fi voit s'o facă, ci pentru-că judecătorii, așa „lifte regățene" cum sunt, dar au mai mult suflet și milă față de necăjitul nostru popor, decât ipocriții ce ise dau drept conducători.

I. U. Soricu.

Poveste veche și nouă

Partidul național și-a schimbat firma, nu și felul de a gândi

Partidul național, hotărîndu se să descalice fără program și să încalece fără șea în vechiul regat, se putea presupune că a renunțat la mentalitatea regionalisto autonomistă de până acum. Țara tot ar fi câștigat ceva de pe urma fuziunei cu rămășițele ultrareacționare ale conservatorismului takist.

Zădarnic însă. Povestea-e veche, și totuși veșnic nouă: lupul pără și schimbă . . . Astfel d. Dr. Aurel Lazar, deputat al Tincei, și d. Dr. Demetru Kiș, senator, după ce au ratificat Marți la Cluj fuziunea partidului național cu takiștii, s'au întors la Oradea Mare pentru a se trăda. Numiți ca membri în Eforia școlară a capitalei Bihorului cei doi fruntași naționaliști trebuia să depună jurământul prevăzut de legile țării. Dacă dlor Lazar și Kiș nu le convenia această onoare, n'aveau decât să o refuze și nimeni nu le ar fi imputat nimic.

Școala dlui Vaida însă nu a murit odată cu mutarea conducerii partidului național la București. Dnii Lazar și Kiș au găsit nimerit să aducă încă o nouă dovadă de sufletul lor străin demnității naționale. Domniile-lor au refuzat ostentativ jurământul și au îndemnat pe unguri să facă la fel, pe cuvânt că nu se supun dispozițiilor „unui guvern care nu este al țării ci al Regelui Ferdinand, **Incoronat în mod ilegal la Alba-Iulia**".

Faptul s'a petrecut în prezența subrevizorului Soroviu și a directorului Grama dela școala Nr. I. El a fost consemnat într'un dat oficial încheiat și semnat de revizorul Gh. Turbure.

Nu găsim îndestule cuvinte să condamnăm gestul brutal și lipsit de demnitate al celor doi fruntași naționaliști. Orbirea patimei de partid i a împins până la ofensa grosolană a Suveranului și legilor țării.

Cu astfel de maniere vrea partidul național să „*moralizeze*" vechiul regat?

Reforma financiară

Expozeul dlui ministru de finanțe la Cercul de Studii al partidului liberal din Capitală

După marele expozeu făcut în ziua de 27 Noembrie la Camera de Comerț din București, asupra unificării impozitelor directe în România Mare, dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe a făcut la cercul de studiu al partidului liberal din Capitală, un larg expozeu asupra întregii reforme financiare, din care extragem următoarele:

Reforma financiară

Intrând în subiectul conferinței d-sale, dl V. Brătianu, spune că introducerea impozitului progresiv pe venit, este un pas înainte în reforma impozitelor.

Dar nu acest motiv a determinat reforma de azi, ci nevoia indispensabilă a unificării impozitelor.

Sunt diferențe de impunere de la o provincie la alta, cari trebuiesc neapărat desființate.

De aceea n'am dat reformei un caracter fiscal pronunțat, dar am pus în primul plan nevoia unificării impozitelor.

Mai departe, inzistă asupra celorlalte considerente cari au reclamat reforma financiară.

Arată dificultățile ce legiuitorul întâmpină în împrejurările de azi pentru a pune bazele unei reforme financiare: lipsa de statistici, de constatări asupra impunerilor trecute, de recensăminte, etc.

Bazele politicei financiare

O politică financiară temeinică nu se poate baza de cât pe bogăția națională.

Dela 1876 până la 1916, am trăit în acelaș cadru mare de impunere cu care am pornit de la războiul independenței.

Totuși, cu aceleași impozite, am putut treptat să acoperim nevoile din ce în ce mai mari ale țării, dând totodată dela 1901 1916 excedente în fiecare an.

Pe această creștere normală a bogăției noastre, întemeiez optimismul meu, excluzând din reforma financiară cu care vin astăzi politica fiscală.

Greutățile financiare ale statului

Avem astăzi mari greutăți financiare, — aceasta nu trebuie ascuns

Avem datorii în străinătate, pe cari le-am consolidat pe 40 ani; datoriile interne, plata despăgubirilor, ordonanțele de plată din trecut, etc. cari vor trebui satisfăcute.

Mai departe ministrul de finanțe, arată că a înlăturat principiul de fiscalitate, pentru că veniturile Statului nu constau numai din impuneri, ci și din veniturile serviciilor publice. Deci numai o parte din impuneri, va influența bugetul nostru.

Impozitele indirecte

Avem două imposite: directe și indirecte. Nu putem renunța la toate impozitele indirecte, căci aceasta nu au numai caracter fiscal, ci unele au chiar un caracter economic național, cum sunt impunerile vamale pentru protecția industriei, monopolul alcoolului cu caracter de apărare a sănătății publice, etc.

Sunt unele impozite indirecte cari trebuiesc suprimate, altele cari se impun a fi menținute.

Un principiu de bază, este acolo că impozite e indirecte nu trebuie să întreacă, prin numărul și valoarea lor, pe cele directe, cari sunt mai preferabile, pentru că sunt mai echitabile și oferă o stabilitate a veniturilor Statului, deci o mai mare înlesnire de echilibrare a bugetului.

Impozitele directe

Inainte de războiu nu aveam o bază serioasă pentru întocmirea unei reforme financiare de impozite directe.

Azi însă avem nu numai proprietatea agricolă, dar avem industrie, avere imobiliară, comerțul, pe a cărui desvoltare contăm, industrie, profesiuni libere, funcționari și muncitori, cari constituesc baze reale pentru întocmirea unei reforme de impozite directe.

Precauțiuni pentru aplicarea reformei

Dar suntem obligați și la anumite precauțiuni, în vederea aplicării unui asemenea reforme: Aceasta trebuie să fie simplă și adaptată condițiilor actuale ale contribuabilor și ale aparatului fiscal Ea nu trebuie să stânjenească desvoltarea economică, să nu sperie prin modul ei de executare.

Din acest punct de vedere, ministrul de finanțe a ținut seamă că în momentul aplicării reformei, se va lovi de înflațiunea monetară. Dacă azi evaluările ce se fac pot fi drepte, mâine pot fi nedrepte, deci reforma trebuie să fi elastică, pentru a nu întemeia evaluările de astăzi și pentru bugetele viitoare ale țării.

A urmat deci o politică de prudență, și în aplicarea reformei va căuta să pună frâu constatărilor, pentru a nu da loc la bugete umflate, cari pot prevoca mai târziu decepțiuni.

Economia impozitelor

Dl ministru anunță că a fixat șase impozite cedulare, și deosebit impozitul global.

Explică necesitatea și principiul care stă la baza impozitului global, care este adoptat azi în toate țările. Demonstrează că impozitul pe îmbogățățiții de războiu, nu poate face parte dintr'o reformă de impozite directe.

Inzistă asupra principiului de impunere care a dominat economia reformei; cote joase pentru veniturile mici, progresivitate mai repede la veniturile mari.

Scopul final al impozitelor directe este ca încetul cu încetul să ajungem ca impozitele elementare să treacă dela stat la nevoile administrațiilor locale. De ex: impozitul asupra pământului să fie al județelor și comunelor rurale.

Tendința trebuie să fie ca Statul să-și bazeze bugetul pe impozitul general adică global.

Astăzi nu se poate încă pune în practică această tendință, pentru că am arunca politica, financiară a Statului în necunoscut.

Politica cotelor

Putem face o politică de cote mari sau de cote mici.

Cele mici, ar fi produs mulțumirea generală, dar bucuria ar fi iluzorie, pentru că ar fi trebuit mărite evaluările.

Am pus deci cote mijlocii, cari includ și veniturile comunelor și județelor. In concepția statului modern, județul și comuna face parte integrală din organismul general. Deci ambele trebuie hrănite din venitul impozitelor directe ale Statului.

Dar prin reforma mea se limitează împunerile județelor și comunelor dându-li-se un maxim de împunere.

Imunerile sunt suportabile

Fiindcă n'am plecat dela o preocupare exclusiv fiscală a acestui proect, am convingerea că cotele mele sunt mult inferioare celor votate de guvernul precedent. Dar pentru a vă dovedi și dv. aceasta, am recurs la concursul dlui Paulescu, profesor de matematici.

D-sa produce mai multe hărți grafice, întocmite de d. Paulescu profesor la facultatea de matematici, și cu ajutorul lor, demonstrează că impozitul agricol, pentru cultura mare și mică, este mult mai redus de cât în legea Titulescu.

Tot astfel arată că impozitul pe venitul din clădiri, proprietate mare și mică, impozitul global la venituri mari și mici, toate mult inferioare cotelor din legea 1921.

Echitatea impunerei

Impunerea de acum 30—40 ani, era mai draaptă, dar de 20 ani încoace, fiscul a căpătat un rol prop nderent.

Am căutat deci să înlocuesc acest inconvenient, înființând comisiuni mixte fiscale, compuse din reprezentanți ai tuturor breslelor sociale, cari să facă constatări drepte și imparțiale, după care fiscul să intre în rolul său Ca instanță superioară de constatare am înființat Comisia Centrală de impunere, dând dreptul contribuabilor de comerț să facă ele apel în numele contribuabililor pentru litigii de impunere de interes general.

De ex. citirea greșită a unui bilanț de organele de impunere într'o anumită localitate etc.

Declarațiile

Pentru înlesnirea impunerilor, am crezut necesar simplificarea formalităților și suprimarea inchiziției fiscale.

Declarațiile vor fi simple: contribuabilul va arăta pentru stabilirea impozitului global, numai averea ce posedă, venitul său profesional și sarcinile averei și venitului.

Veniturile Statului

Din evaluările făcute iată veniturile pe cari am putea conta din impozitele elementare:

Din proprietatea agricolă: 175 milioane;

Din proprietatea clădită: 190 milioane;

Din industrie: 135 mil.

Din comerț: 285 milioane;

Din salarii: 200 milioane.

Profesiuni libere: 27 milioane.

In total 900 milioane.

Din impozitul global cred că voi încasa 3000 milioane.

Totalul impozitelor directe va fi deci de 1.200 milioane din prezent.

Pentru comune și județe, cari încasează azi aproximativ 158 milioane după evaluările făcute, contăm pe 180 milioane.

Pentru Camerile de Comerț asigurăm mijloacele actuale de trai.

Ministrul de finanțe încheie expozeul, arătând că aceste venituri ale Statului, vor crește treptat în raport cu propășirea economică a țărei, fără a mai fi nevoie de alte sporuri ale impozitelor vechi sau de adăogarea altora noui.

Informații

Comisiunea ungară de despăgubiri care a sosit la București și-a început eri lucrările la ministerul de externe.

*

Capitala se pregătește pentru comemorarea a 4 ani dela unificare cu care ocazie vor avea loc Duminecă mari festivități.

*

Senatul și-a deschis eri ședința la ora 4 d. m. ocupându-se cu alegerea diferitelor comisiuni și a fost închisă la 5.

*

S'a înapoiat în capitală dela Subotița dl A. Tunescu, șeful Diviziei comerciale c. f. r. care a fost delegat din partea Direcțiunei generale pentru încheerea unei convențiuni pentru traficul direct de călători, bagaje și mărfuri între Iugoslavia și Rom nia.

Deocamdată s'a stabilit traficul de călători bagaje la fel cu cel din Cehoslovacia adică părțile aferente se vor plăti după moneda fiecărei țări.

In curând se va încheia și convenția cu traficul de mărfuri care e în studiu.

*

Pentru sărbători
Incepând de astăzi până la 31 Dec.
10%
Rabat
la toate mărfurile
face
Magazinu
„MISSIR”
Strada Memorandului 11
(Unio-u)
Lloyd 1195 2406

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior es'e Curacao de marca Szilágyi.

2332

Aseară a avut loc la Universitatea locală, adunarea centrului studențesc pentru a discuta chestiunea studenților medicinești evrei.

In urma presiunei masei studențești, d-l Adam Popa.

Președintele centrului studențesc și-a dat demisia împreună cu trei membri din comitet.

D-l Alexe a fost ales președinte ad. hoc al centrului studențesc și adunarea a decis ca să se ceară „numerus clausus” pe facultăți precum și strângerea legăturilor cu celelalte Universități în vederea unei acțiuni comune. La orele 1 noaptea, ședința a luat sfârșit iar studenții au plecat în ordine.

*

Dela 1 Decemvrie prețurile la trenul Simplon, atât pentru călători cum și pentru bagaje, se modifică astfel: București-Paris franci 548.25; București-Lausanne 516.85; București-Moutreux 506.50 și București-Londra 779.50.

*

S'a constatat că mulți ucraineni veniți din Ungaria, parte în mod fraudulos, parte de cu rând stabiliți în oraș, nu se prezintă la serviciile de siguranță pentru a-și regula situația față de legea controlului străinilor și stau în oraș numai cu buletinele de înscriere dela biroul de populație.

Cum în legea pentru controlul străinilor se prevede categoric, în art. 38 al 2 că străinul care își stabilește reședința obișnuită în o comună trebue să se prezinte în termen de 24 ore dela obținerea biletului de liberă petrecere în țară, când înscrierea lui se va face pe baza permisului de călătorie și a biletului de liberă petrecere în țară, consiliul orașu'ui Cluj, pune în vederea tutur r st einilor veniți în modul de mai sus în oraș, ca să se conformeze întocmai dispozițiunilor legei menționată. Contrar li se vor aplica pedepsele stabilite.

*

Din partea dlui avocat Adonis Papov, fostul șef al of. de închiriere s ntem rugați a publica următoarele:

„Deoarece șeful oficiului de închiriere, dl Enea Munteanu se scuză față de public pentru faptul că serviciul nu merge bine și pentrucă dsa nu pune termen părților care i-se adresează cu afirmația că aceasta se datorește faptului că eu nu i-am dat în primire serviciul, aduc la cunoștință publică că dela 24 cor. i-am predat serviciul și până la 29 a luat în primire toate actele.“

Datoriile Ungariei în străinătate

Guvernul ungar a semnat un decret prin care se dispune că datoriile dintre cetățenii unguri și supușii statelor cari au semnat tratatul din Trianon, nu vor mai putea fi reglementate în viitor pe cale judecătorească. Se vor înființa oficii de veriticare și compensație, pentru a regula creanțele dintre supușii unguri și supușii unguri și supușii englezi, francezi, belgieni și greci. Celelalte state cari n'au ratificat încă tratatul din Trianon vor trebui să declare dacă doresc să adereze la regula de mai sus.

In ce privește datoriile dintre supușii unguri și supușii cehi, polonezi, români și sârbi, trebue să se tranșeze în mod preliminar diferite chestiuni relative la valută.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Grădina de iarnă „Central“ BRODIE anò BRODIE

Inceputul la orele 9.30. Lloyd 1010 2222-1 **duo de canto și dans de mulatoli și senzațiile celelalte.**

Dela Tribunalul Cluj

Procesul crimei din Mănăștur

Tribunalul compus din D. D. *Dr. Alex. Bohățel* ca președinte, *Dr. I. Moldovan* și *Dr. Gh. Uivarași* ca membrii, au judecat procesul individilor Vasile Ciorban, Gh. Nerdeș, Mihai Ciorban, Gh. și Simion Lingurar, dați în judecată pentru leziuni corporale grave cari au cauzat moartea pădurarului Ion Chiorean, Conf. Art 308. C. P. M.

In anul 1921 individul Vasile Ciorban, fusese surprins de pădurar furând uscături din pădurea statului.

Cearta între el a durat până în fața locuinței lui Vasile Ciorban, când a degenerat în bătaie, pentrucă pădurarul a lovit cu patul armei de mai multe ori pe contravenient. In timpul acesta au venit la fața locului individii Mihai Ciorban, Gh. și Simion Lingurar, cu cari dispărutul petrecuse până atunci în cârciumă și la casa lui, și cari dorind să aplaneze scandalul, au fost loviți de pădurar.

Cu toate că Vasile Ciorban se ascunsese în casă împreună cu prietenul lui Gh. Nerdeș, totuși Ion Chiorean n'a vroit să asculte îndemnul vecinilor de-a părăsi ograda și-a stat la pândă până ce Vasile Ciorban a eșit din casă, lovindu-l din nou cu arma. In clipa când pădurarul ridica-se arma să dea din nou, Gh. Nerdeș i-o smulge din mână și-l lovește în cap, iar Vasile Cioban, îi implântă cuțitul în corp, lăsând victima în nesimțire care după câteva secunde a sucombat. Cei doi criminali au fost imediat arestați, iar în penitențiar, Vasile Cioban în urma sfatului și-a promis lui-lor tovarășului său Gh. Nerdeș, a aruncat vina pe ceilalți trei inculpați.

Acuzatul Vasile Cioban, în ședință a făcut mărturisiri complecte, dar Gh. Nerdeș negând orice amestec în comiterea crimei, a susținut că omorul fusese comis de Mihai Ciobanu, care ar fi lovit victima în cap cu o secure.

S'au ascultat peste 30 de martori, cari au scos în evidență, vinovăția lui Gh. Nerdeș și-a lui Vasile Ciobanu. Din actul medical s'a constatat, că moartea a provenit din lovitura dată de Nerdeș, întrucât înțepăturile de cuțit puteau fi vindecabile în scurt timp.

Ministerul Public reprezentat prin d-l Procuror Perjescu cere schimbarea calificărei infracțiunei în crimă de omor conf art. 279 C. P. M. Apărarea nu se spune iar d-sa își desvoltă rechizitoriul cerând pedepsirea individilor Vasile Cioban și Gh. Nerdeș ca făptași la muncă silnică pa timp mărginit, iar pe Mihai Ciobanu, Gh. și Simion Lingurar, ca complici.

Partea civilă reprezentată prin d-l advocat Gherman din partea soției dispărutului pretinde ca despăgubiri suma de lei 85 mil.

D. advocat *Virgil Bulbuc*, din partea lui Gh. Nerdeș pledează în favoarea acuzatului, susținând că Mihai Ciobanu ar fi adevăratul criminal.

Pentru individii Vasile Ciobanu, Mihai Ciobanu, Gh. și Simion Lingurar, au pledat advocații, D. Dr. *Giurgiu* și *Angelo Stătescu*, primul susținând completa nevinovăție a celor trei din urmă acuzați, iar al doilea documentând vădita cauză a legitimei apărări, plecând totdeodată și pentru multiplele circumstanțe următoare în favoarea lui Vasile Ciobanul în caz dacă Tribunalul nu ar admite legitima apărare.

Desbaterile au durat două zile. Curtea intrând în deliberare, condamnă pe individii Vasile Ciobanu la 2 ani și 6 luni, din care se scade nouă luni arestul preventiv, iar pe Gh. Nerghes la 3 ani și 6 luni în baza art. 361 și 307 al. 2 C. P. M. și 20 mii lei despăgubiri civile achitând pe cei lalți trei acuzați.

Apărătorii celor trei condamnați au făcut apel în baza art. 385 punct 1, a, b, c, și punct 3 Pr. P. M. Tribunalul respinge cererea de a se pune pe condamnați pe picior liber dar apărarea a făcut recurs în baza art. 378 Pr. P. M.

Problema culturală în fața scumpirii cărților

Prețurile cărților germane au luat forme grave. Și la noi se aud mereu plângeri cu toate că proporția prețurilor nu poate fi cumparată.

In Germania, un roman broșat costă acum peste 500 de mărci! Clasele mijlocii nu mai pot cumpăra romane cu care să și petrecă în mod util timpul.

De aceea au început să se constitue în Germania societăți de editură care să înlăture acest pericol. Societatea „Der neue Roman“ (Noul roman) va publica romane moderne în serii de volume mici (nu în fascicole) care cu timpul vor alcătui o bibliotecă cumpărată pe nesimțite.

Editorii vechi nu mai publică opere noui. Ei retipăresc numai operele autorilor cunoscuți, de a căror vânzare sunt siguri, ceia ce însemnă că se taie avântul la o mulțime de scriitori tineri cari sunt reduși la făcere.

Un editor spune că, după părerea lui, în anul viitor producțiunea de cărți germane va fi cu 50 procente mai mică decât în prezent.

Decadența editurei germane va avea și un efect de ordin politic-social, deoarece literatura germană era — mai mult ca oricare altă literatură — un fel de oficiu de recrutare de simpatii. Odată cu lipsa de export de cărți vor scădea și simpatiile în străinătate.

O. B.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

Externe

Grava situație din Grecia

Se așteaptă isbucnirea revoluției

Atena. — Situația în capitala Greciei a devenit foarte critică. Se așteaptă izbucnirea unei noui revoluțiuni. Se dă ca sigur că și ministrul plenipotențiar al Italiei ar fi primit instrucțiuni din partea guvernului său să depuie o notă de protestare în contra evenimentelor petrecute acolo.

Venizelos se retrage de la Conferența de la Lausanne

Lausanne — D. Venizelos și-a exprimat intenția să se retragă de a conferință în urma sentinței pronunțate la Atena.

Conferința dela Lausanne

Demilitarizarea insulelor din Egee. Venizelos nu mai ia parte la desbateri

Lausanne. — Comisia teritorială a adoptat raportul subcomisiunei în privința demilitarizării unor anumite insule în marea Egee. La aceste discuțiuni au luat parte lordul Curzon, primministrul italian Mussolini și Ismed pașa. Delegația turcă a păstrat o completă rezervă. D. Venizelos a lipsit. Subcomisiunea demilitarizărilor a discutat statutul insulei Tenedos, Imbros și Samos, care sunt situate la intrarea în Dardanele. Delegații turci au obiectat că discuțiunea acestei chestiuni este imposibilă în absența delegaților ruși.

*

Lausanne. — D. Beneș sosind la Lausanne a avut o întrevedere cu d. Nincici, Duca și lordul Curzon.

Răspândiți „Infrățirea“

Raporturile sârbo-bulgare

Ministrul de externe iugoslav Nincici a declarat într'un interviev că a fost foarte mulțumit de recenta vizită la Belgrad a dlui Stambulski. Această vizită a permis să se dizolve câteva neînțelegeri, a căror prelungire stânjenea reluarea raporturilor sârbo-bulgare. In consecință, dl Nincici va susține în fața conferinței revendicările bulgare, făcând oficiul de meditator între greci și bulgari relativ la chestiunea portului Dedeagaci. Ministrul s'a arătat foarte optimist asupra rezultatelor conferinței. El constată că s'a produs deja o ameliorare simțitoare în raporturile dintre turci și aliați.

Dela Teatrul Național

Vineri 1 Decembrie 1922 Trupa Teatrului Național din Cluj merge la Alba-Iulia unde va inaugura noul teatru din acest oraș. Teatrul va purta numele lui I. L. Caragiale.

Se va juca „O SCRISOARE PIERDUTA“ cu întreg ansamblul de la Cluj.

Sâmbătă 2 Decembrie c. pentru a doua oară „SANDA“.

Duminecă 3 Dec. (matineu) va avea loc un mare festival, pentru fondul Avram Iancu.

Marți 5 Decembrie c. se va representa pentru a V-a oară, marele succes „EXTEMPORALUL“

Joi 7 Dec. „SANDA“.

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

„Bogsza“

Liquer natural, garantat, preparat din esență de fructe și plante.

Lloyd 936 2103

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

377

Au sosit piane noi.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanență cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Lloyd 1553 1272

S'a pierdut adeverința militară a lui **Dl Dr. Iosif Patay,** eliberat la 9 Iunie 1921 dela Cercul de recrutare Cluj. Adresa: Cluj, Strada Universității, 5.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Calațan
Str. Jorolacului 3
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Sorban János
Str. Galamb 17
Cluj

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Iles
Str. Pata 42
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Herdi oska József
Kányafő 32
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Koncz Gábor
Str. Lépcső 13
Cluj.

*

Am pierdut biletul dc recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Tatár István
Str. Baciu 2
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Rus
Feleac.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Stanciu
Jud. Cojocna.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Barta József
Calea Lung 1
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Stefan Andreca
Ceanu Desert.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Augustin Astelian
Com. Tur,
jud. Turda-Arieș.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ban Gyula
Str. Szénatér 6
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rus Alexandru
Str. Lépcső 6
Cluj.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare.

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

Inainte de-a cumpăra cele necesare pe sărbătorile Crăciunului
priviți magazia noastră abundantă în stofe pentru paltoane de iarnă și vestminte bărbătești
Succesori Carol Scherer și Fii
GROMEN & HERBERT
Fabrica de postav din Sibiu CLUJ, Magazia lângă podul de fier de peste Someș Palatul Babos.
1 m. velur pentru palton de iarnă de coloare sur închis Lei 490
Mare asortiment de pături și tapete. 2399

Evenimentele din Grecia

EXECUTAREA foștilor miniștri greci

Anglia rupe relațiile diplomatice cu Grecia, Impresia execuțării în Occident

Șase miniștrii greci, condamnați la moarte de către Tribunalul instituit de noul guvern grec, au fost execuțați astăzi la Athena. Aceștia sunt: Gunaris, fost prim Ministru care în ultimul timp a fost greu bolnav; Protopapadakis de asemenea fost prim ministru; Stratos fost ministru de Interne. Theotokis fost ministru de războiu; Baltazzi fost ministru de Externe și generalul Hadjianestis fost comandant suprem în Ionia. Sentințe mai ușoare au fost pronunțate asupra celorlalți ofițeri.

Sentințele de moarte au fost executate împotriva prevenirilor serioase făcute de Mister Hindley, ministru englez în Atena, în numele guvernului britanic. Indată după ce au avut loc execuțările, Ministrul englez a cerut pașapoartele sale, notificând autorităților grecești că potrivit cu instrucțiunile primite dela guvernul său, se va retrage din Capitala Greciei. Dânsul asi plecat la Lausanne unde va depune lordului Curzon, raportul său. Această acțiune drastică este evident un protest împotriva procedeului necivilizat al actualei administrațiuni grecești, executând predecesorii ei. Un precedent pentru o asemenea retragere a fost creat cu ocazia asasinării regelui și reginei Serbiei de către revoluționari în 1913. Anglia atunci a întrerupt relațiunile diplomatice cu Serbia.

Ziarele engleze exprimă păreri serioase cu privire la aceste sentințe. „Daily Express“ de azi de dimineață spune: „Grecia are pretențiuni de a face parte din puterile civilizate. Dacă dorește a păstra această situație, noul său guvern revoluționar, va avea nevoie să studieze cu multă îngrijire, modul cu care celelalte națiuni civilizate au obiceiul de a conduce afacerile lor. Celelalte ziare exprimă părerea că acțiunea extremiștilor militari ar putea avea rezultate serioase pentru Grecia care are nevoie nu numai de sprijinul moral dar și de sprijinul financiar al Marilor Puteri.

Lipsa de lucru din Anglia

Ce măsuri a luat guvernul Bonar Law pentru remedierea acestui rău

Guvernul englez a terminat prepararea planurilor, pentru înlăturarea lipsei de lucru.

Potrivit comunicatului oficial, primul ministru a invitat la cooperare societățile principale de cale ferată, pentru construirea și înapoierea instalațiunilor principale, iar reprezentanții societăților au promis sprijinul lor pe toate căile. Au promis de asemenea că vor trimite guvernului o dare de seamă asupra măsurilor care au fost executate până acum și a planurilor care s'ar putea pune în practică mai târziu. Se aude că planurile care au fost întocmite, vor costa între 50 și 60 milioane. Se crede că punctul principal discutat astăzi a fost emiterea unui împrumut și a garanțiilor pentru acoperirea acestei sume.

In legătură cu aceasta, Makenna, bancher cu vază și fost cancelar al tezaurului, a avut un interview cu primul ministru, după ce acest din urmă se întâlnise cu directorii căilor ferate. Se zice că raportul întocmit de către comitetul lipsei de lucru se ocupă cu un mare număr de planuri înaintate de către autoritățile locale și care sunt: îmbunătățirea căilor ferate, înființarea de șosele, lucrări de irigație, tramvae, parcuri publice, băi și alte instituțiuni publice.

Deprecierea mărcei germane

Deprecierea mărcii germane a pricinuit o serie de falimente în statele succesoare unde nimeni nu se aștepta la actualul grad de scăderea este vremelnică, și negustorii de valută, pe măsură ce marca scădea, o cumpărau, până când s'au văzut ruinați.

In Ardeal se află deasemeni foarte însemnate sume de mărci germane, cari au fost cumpărate acum câteva luni, înainte de depreciere.

Pe când pentru unii, deprecierea mărcii constitue o ruină, alții, cari s'au bucurat de credite în Germania, de unde aducnm diferite mărfuri, au realizat frumoase câștiguri. Aceștia însă sunt foarte puțini la noi. De aceste avantagii se bucură mai mult Ungaria, care poate să-și achite cu ușurință datoriile ce le avea în Germania.

Negustorilor unguri mai cu seamă li se acordase mari credite în Germania, și pentru ei deprecierea mărcii este un eveniment fericit care îi ajută să-și achite datoriile.

Finanța franceză care își avea vârâte sute de milioane de franci în mărcile germane a suferit mari pierderi prin deprecierea mărcei. N'au rămas nepăcăliți nici americanii cari deasemenea și-au investit peste câteva sute de milioane de dolari în mărci germane.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ perfectă română maghiară caută post. Adresa Str. T. Ciparlu (Heltai) No. 1. Cafenea.

Închirieri:

MI AȘ SCHIMBA locuința mea de 5 odăi din promenadă pe etaj II., cu o locuință deopotrivă cu grădină. Oferte sunt de a adresa la administrația ziarului sub moto „Eventual suprasolvesc". 2408

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, doreste cunoștință cu o D-șoră sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Societatea Anonimă „OLTEANCA" din Slatina, caută

AJUTOR DE ȘEF MORAR

la o moară perfecționala cu o producție de 5 vagoane în 24 ore. Oferte „OLTEANCA" Slatina. 2404

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAIA"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 405.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livră instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER"

Societate Anonimă
SIBIU.

◆

Livrează prompt:

Motoare de benzină cu ferestrău circular Stărâmătoare simple și duble de porumb cu ventilator precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-1

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propril.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bandi Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reclama este sufletul comerțului

Dr. Pop—Dr. Szegő

Condică de Termene Advocațială pe anul 1923

cu Tabloul Nominal al Tuturor Advocaților din România-Mare

și al notarilor publici din Transilvania va apare între 5—9/XII.

Având în vedere ca condica se va scoate **într'un număr restrâns de exemplare** binevoiți a face comandă, și a expedia imediat incl. porto Lei 158 (cu ramburs Lei 162), dacă nu fost comandat și plătit deja înainte în abonement.

Pentru comenzi ulterioare timpul expedirei și schimbare prețului rezervat

Librarie LEPAGE Cluj. 1267

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Noul cancelar german

Personalitatea şi ideile politice ale cancelarului. Cuno şi Franţa. Politica financiară a noului cancelar

Noul cancelar al Republicei germane, directorul general al Societăţei de navigaţie „Hamburg-America Linie“ şi consilier intim, dl Cuno este puţin cunoscut marelui public. Se ştie numai că el a succedat, într'un moment deosebit de dificil, marelui animator al marinei comerciale germane. Alfred Balin, succedat subit, la 9 Noembrie 1918. El se bucură de o consideraţie generală în Hamburg pentru că ştiuse să reînsufleţească, graţie unui nou aranjament abil cu un grup american traficul maritim al Reichului.

Dl Cuno despre Franţa

Dl Cuno este, în acelaş timp, reprezentantul unui oarecare grup de industriaşi germani, acel care se opune, nu fără motiv, d-lui Hugo Stinnes.

Dl Cuno a figurat printre experţii tehnici germani la conferinţa din Genua şi la o întrunire a „Săptămânei maritime“ ţinută la Hamburg, la sfârşitul lunei August el a definit în termeni următori bilanţul acestei conferinţe:

„Toate discursurile, toate speranţele s'au sfărâmat, la Genua, de o voinţă neînfrântă, de o voinţă terîbilă care vrea pierderea noastră chiar dacă lumea întreagă ar fi târâtă împreună cu noi: voinţa Franţei.“

Pare tot odată că dl Cuno apa ţine acelui grup de oameni de afaceri germani cari s'ar putea aşeza printre partizanii Orientării anglo saxone. Şi într'adevăr asta el diferă esenţial de dl Hugo Stinnes, care preconizează o politică continentală.

Dl Cuno are ochii îndreptaţi spre marile căi comerciale cari traversează Oceanul. Credincios tradiţiunilor societăţii Hamburg-America, el caută să reconstitue sindicatele internaţionale de navigaţie.

Ce crede noul cancelar despre navigaţie

Dl Cuno, e drept, socoteşte că politica sa conduce la pacificarea popoarelor. Acum vre-o cinci luni, într'o publicaţiune engleză, el scria următoarele:

„Legăturile între naţiuni ar putea să fie reînodate în modul cel mai uşor prin navigaţie. Mă bucur de unirea realizată între societăţile de navigaţie puternice ale lumii vechi şi noui. Ea arată posibilitatea pentru oamenii de bună credinţă de a lucra alături pentru un scop comun, cu toată bariera teribilă pe care a ridicat-o marele război... Datoria clipei de faţă este de a ne îndrepta privirile departe, până la extremităţile lumii şi să ne deschidem spiritele ideilor noui: noi cari participăm direct la viaţa economică a naţiunilor, avem datoria de a merge cei dintâi pe aceste căi.

„Este datoria noastră să reducem distanţele, să înlesnim comunicaţiunile între oameni şi schimburile de mărfuri; şi precum câmpul nostru de acţiune, oceanul, nu cunoaşte nici frontiere convenţionale, nici baraje de netrecut, tot astfel relaţiunile mondiale, de lungă durată, nu pot fi nici regulate în mod convenţional, nici restrânse.“

Politica financiară

Judecând după măsurile pe cari dl Cuno le preconizează pentru asanarea financiară a Germaniei, pare că el s'ar mulţumi cu o modestă reajustare.

„Trebue să simplificăm ruajul administraţiei noastre. Tot astfel, s'ar putea simplifica percepţiunea impozitelor. Desigur, aceasta ar trebui să fie mai severă, fără să restrângă prea mult traiul, mai cu seamă în vremea de astăzi când impozitele sunt deja extrem de ridicate din cauza presiunei care se exercită din afară“.

Dl Cuno a expus, acest program mai mult decât modest, în luna August trecut, la Hamburg. Nimic nu l-ar împiedeca însă ca să-şi schimbe ideile acestea, a căzi când a luat puterea.

Activitatea biuroului internaţional al muncii

Biuroul din Genova cere informaţii din România

Biroul internaţional al muncii de la Geneva a cerut ministerului sănătăţii publice şi ocrotirei sociale, informaţiuni privitoare la chestiunile de care se ocupă acest birou, din care face parte şi ţara noastră.

Iată ce informaţii a cerut de la noi, biroul internaţional al muncii:

1. O listă nominală şi adresele, însoţite de scurte note biografice, a persoanelor celor mai influente şi remarcabile din România, aparţinând următoarelor categorii: personalităţi politice, ziarişti, patroni şi muncitori.

2. Lista nominală şi adresele asociaţiunilor care au cara terul de adevărate sindicate, însă sunt compuse în majoritatea lor, din patroni şi muncitori.

3. Lista asociaţiunilor importante de ajutor mutual, cooperative, etc.

4. Lista principalilor editori;

5. Lista principalelor instituţiuni de învăţământ instituţiuni de învăţământ industrial şi comercial, etc. Precum şi toate datele şi sugestiunile, ce ar putea contribui la creşterea propagandei în România pentru organizarea internaţională a muncii şi consolidarea relaţiunilor al cărora scop este marea operă de pacificare şi concordie socială şi pe care biroul internaţional al muncii este chemat să le realizeze în toată lumea.

Holera în Rusia

Se anunţă că, în Rusia, în prima săptămână a lunii Septembrie, s'au înregistrat 301 cazuri noui de holeră, din cari 234 confirmate şi 77 suspecte. Cifra nu e completă, de oarece lipsesc datele asupra Ucrainei.

E interesant de reţinut că numărul de cazuri de holeră înregistrate e o dată şi jumătate mai mare de cât anul trecut. Epidemia descreşte în Odesa.

Cum aveau să fie asasinaţi suveranii României şi Iugoslaviei

Declaraţiile unui conspirator maghiar arestat în Iugoslavia

Belgrad, Noembrie.

Instrucţia judiciară începută contra lui Geza Bela, arestat la frontiera maghiaro-jugoslavă cu câteva săptămâni înaintea căsătoriei regelui Alexandru, a fost reluată acum. Geza a fost arestat, deoarece avea o înfăţişare ce inspira bănueli. Dus la Subotiţa, el a făcut mărturisiri extrem de interesante, mai ales în ce priveşte legăturile sale cu asociaţia „Ungurilor, cari se deşteaptă“.

Această societate a însărcinat anul trecut pe Geza Bela să treacă frontiera şi să se ducă la Subotiţa, oraşul său natal, pentru a lua informaţiuni „asupra felului cum este organizat frontul contra Ungariei“.

La 27 Noembrie anul trecut, Geza Bela a trecut frontiera de jos, fără nici o dificultate şi s'a dus la Subotiţa, unde a stat câtva timp culegând amănunte asupra armatei jugoslave. Până în luna Ianuarie Geza Bela a fost bolnav într'un spital la Subotiţa iar la începutul anului curent s'a înapoiat la Budapesta.

Atentatul plănuit contra suveranului român

In Ianuarie asociaţia „Ungurilor, cari se deşteaptă“, cu care Geza era în legături, a ţinut o întrunire în cursul căreia s'a adoptat propunerea de a se începe acţiunea pentru executarea regilor României şi Jugoslaviei, în scop de a provoca anarchia în ambele ţări şi a face posibilă restaurarea Ungariei.

Un membru al asociaţiei a fost trimis imediat la Bucureşti pentru a vedea cum s'ar putea pune la cale un atentat. După reîntoarcerea acestui membru dela Bucureşti, mai mulţi membri importanţi ai organizaţiei au plecat în capitala României cu automobilul, condus de Geza, care trebuia să execute planul. Ca recompensă i s'au promis acestuia bani şi haine. Pe drum însă, voind să-şi aprindă o ţigară, el a pierdut direcţiunea volanului. Maşina s'a răsturnat şi Geza şi-a rupt un picior. A fost transportat la un spital din Sombatelji şi câteva săptămâni mai târziu, Geza a aflat că atentatul n'a putut fi pregătit căci regele şi regina României părăsiseră Bucureştiul.

Proectul pentru asasinarea regelui Alexandru

Atentatul dela Bucureşti eşuând, „Ungurii, cari se deşteaptă“ au încercat să execute atentatul dela Belgrad în timpul serbărilor căsătoriei. Geza afirmă că atentatul trebuia să fie executat cu revolverele, însă, după planul conspiratorilor, acţiunea revolverelor trebuia să fie ajutată de aceia a bombelor. S'a vorbit chiar ca bombele să fie aşezate în palatul regal şi ca explodarea să aibă loc în cursul ospăţului, în seara nunţei regale. Şefii organizaţiunei au fost de mai multe ori la Belgrad şi au conferit cu agenţii lor: avocaţi şi ofiţeri, însă cum căsătoria a fost amânată în mai multe rânduri au renunţat la planul lor.

Acesta e rezumatul mărturisirilor lui Geza Bela, care în toate aceste planuri joacă, de fapt, un rol de secundă importanţă. Se speră că continuarea instrucţiei va duce la descoperiri interesante.

Pretutindeni

în Ardeal

se citeşte

ziarul INFRĂŢIREA

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea“

anunţă pe Onoraţii săi abonaţi din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat în centrul oraşului (Piaţa Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica până la susziså datå dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut pe arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 674 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 5 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Politica financiară a guvernului

Războiul a evidențiat că relațiunile dintre state au la bază aproape totdeauna raporturile economice-financiare.

In lupta pentru asigurarea unei dominații economice, statul nostru în care împrejurările războiului au desorganizat viața economică și financiară a oferit un minunat teren de exploatare pentru toate țările, unde războiul n'a produs turburări de ordin economic, atât de intense ca la noi.

Și astfel am avut ocazia să vedem cum capitalul străin râvnind la bogățiile solului și subsolului nostru și profitând de dificultățile lăsate de războiul mondial a încercat să ne invadeze.

Bineînțeles că, pentru o refacere grabnică a țării și pentru buna exploatare a bogățiilor noastre, mijloacele de care dispunem sunt insuficiente și de aci nevoia de a căuta sprijinul capitalului străin, fără a stânjeni interesele naționale.

Capitalismul străin căutând să exploateze necesitățile noastre de refacere a vrut însă să facă din ajutorul lui un mijloc de subjugare economică, care atingea nu numai interesele desvoltării noastre naționale, ci chiar demnitatea țării.

Și dacă guvernul averescan a ajutat în mare parte răspândirea capitalului străin, care tindea să acapareze avuțiile noastre naționale, opinia publică a fost destul de puternică ca să reacționeze împiedecând tratativele care constituiau începutul robirei noastre economice.

Politica de slăbiciune și de neîncredere în forțele noastre, pe care a practicat-o guvernul averescan a făcut ca creditul statului să tie din ce în ce mai știrbit, cu toate că s'a oferit capitalului străin, în numele statului român, rând pe rând: petrolul, atelierele căilor ferate, gazul methan, în sfârșit toată bogăția statului pentru a se echilibra măcar bugetul.

Cu toată situația aceasta, venit la cârma țării, guvernul liberal nu s'a descurajat și din primele zile ministrul de finanțe, domnul Vintilă Brătianu a declarat că cu toate greutățile ce le are de întâmpinat, situația țării se poate îndrepta având în vedere bogățiile țării care pot asigura consolidarea financiară.

Prin inaugurarea unei politici hotărâte de import și export, prin oprirea inflațiunei monetare, prin oprirea contrabandelor de lei s'a pornit la îndreptarea situației noastre financiare.

In conferința pe care a ținut-o de curând la Cercul de studii al partidului liberal, Dl Ministru de Finanțe a dat noi lămuriri asupra problemei consolidării financiare, care are în vedere: bugetul țării întregite, unificarea impunerei consolidarea datoriei flotante, consolidarea datoriei interne și regularea monetară legată de reforma Băncei Naționale, organizarea creditului industrial și unificarea regimului sub solului, care să desăvârșească reforma agrară și să încurajeze tânără viață industrială.

Ca să putem asigura traiul țării prin noi în ine și nu cu ajutorul altora, Dl Vintilă Brătianu a găsit că e de neapărată nevoie de o reformă a fiscului, care să unifice cele patru regimuri diferite ale provinciilor și să dea o mai mare fixitate și siguranță vieții financiare a Statului.

Nefiind partizanul unor impozite care ar lovi prea mult societatea actuală, Dl Vintilă Brătianu aplicând principiul cotelor joase pentru veniturile mari, a exclus în parte preocuparea fiscală, fixând cote inferioare cotelor votate de guvernul trecut.

Astfel impozitul agricol pentru cultura mare și mică este cu mult mai redus decât în legea Dlui Titulescu, deasemeni impozitul global etc.

Dușman al excesului fiscului Dl Ministru de finanțe găsește cu drept cuvânt că politica financiară a României trebuie să aibă în vedere mai ales punerea în funcționarea normală a serviciilor publice și o ordine în cheltueli.

Refacerea financiară a țării depinde nu atât de mărimea impozitelor, cât din funcționarea normală a mecanismului statului, care să asigure o prosperare economică cât mai grabnică.

Politica de cumpătare, pe care a inaugurat-o guvernul chiar dela început nu va întârzia să-și dea roadele, restabilind creditul slăbit al statului și tinzând la consolidarea completă a datoriilor flotante externe.

Principiile fundamentale ale reformei financiare

— Expozeul dlui Vintilă I. Brătianu —

La cercul de studii al partidului liberal dl Vintilă I. Brătianu, ministrul finanțelor a făcut o largă expunere asupra principiilor cari stau la baza reformei financiare întocmită de dsa. Problema este de o importanță capitală pentru consolidarea și unificarea țării. Inalta competință financiară a dlui Vintilă Brătianu apare luminos din gigantica lucrare cu care dsa a înzestrat legislația țării. Vom căuta să expunem în rezumat principiile călăuzitoare ale reformei financiare, cu toate că ne dăm perfect seama că nu putem prezenta, până la apariția legii, decât un palid reflex al lucrării ministrului nostru de finanțe.

Politica economică

Principiile de bază ale legislațiilor financiare actualmente în vigoare atât în vechiul regat cât și în Ardeal și celelalte provincii unite se întemeiau pe fiscalitate. Acest sistem s'a dovedit cu prisosință insuficient. Dl Vintilă Brătianu a găsit admirabila soluție politicei financiare bazată pe forța de productivitate a țării. Dacă actualele legislații financiare în vigoare s'ar fi bazat pe principiile găsite de ministrul nostru de finanțe, România ar fi rezistat mai bine la toate greutățile cauzate de războiu. Forța economică națională ar fi opus un zid real și solid, lucru pe care fiscalitatea nu-l putea face în aceste vremuri de zăpăceală generală.

Reforma fiscului

Reforma fiscului urmează să fie pusă în concordanță cu principiul esențial al reformei financiare. In primul rând se de absolută trebuință egalizarea impunerii printr'o înțeleaptă unificare.

Asupra acestei chestiuni dl Brătianu a spus:

„In perioada gingașe ce este a se trece la început, se impune o reformă simplă și adaptată condițiunilor contribuabilului și aparatului fiscal de care dispunem. Trebue să ne bazăm pe ceea ce contribuabilul cunoaște și poate da. De aceea impozitele elementare trebue să fie cât mai apropiate de cele existente, iar cele noui — impozitul pe venitul global — cât mai mult izvorâte din constatarea celorlalte. In același timp în reforma impozitelor directe trebue să se țină seama de evoluția economică la care am ajuns și de condițiunile anormale în care ne găsim — inflațiunea etc."

Considerentele principale ale reformei fiscului

Datorită părerilor mai suscitate ministrul nostru de finanțe a accentuat necesitatea care l'a îndemnat să stabilească cele 7 cote. Impozitul progresiv pe venitul global este un impozit de repartizare mai dreaptă prin aceea că după ce toate veniturile și au plătit cotă parte la stat se ia o nouă cotă după belșugul fiecăruia, adecă după totalitatea veniturilor. Astfel echilibrarea se face rațional și just. Cel cu mai puține venituri va plăti mai puțin, cel ce are mai multe feluri de venit va plăti mai mult.

Economia reformei constă în cote joase pentru veniturile mici, progresivitate la veniturile mari.

Cotele

Intre cele două posibilități: cote mari și cote mici, dl Brătianu s'a oprit la o soluție mijlocie. Cu acest chip se închid la un loc și veniturile comunelor și ale județelor, cari în concepția statului modern fac parte integrantă din organismul general.

Cotele sunt astfel inferioare celor votate de guvernul trecut.

Avantajele reformei

Stabilirea obligațiunilor de fiscalitate se va face de către comisiuni mixte, în care vor intra reprezentanți ai tuturor categoriilor sociale. Se vor evita astfel excesele de fiscalitate. In același timp pentru înlesnirea impunerilor s'au simplificat formalitățile. Declarațiile vor fi simple. Contribuabilul va arăta pentru venitul global numai averea ce posedă, venitul său personal și sarcinele averei și veniturilor.

Expunerea dlui Vintilă Brătianu are dorul să înlăture toate comentariile intenționat false ale unor ziare de scandal.

Jubileul „României June"

Ziarele publică un apel către publicul românesc din întreaga țară, pentru a da cel mai larg concurs sărbătorilor ce se organizează în vederea aniversării semicentenarului societății vieneze „România Jună".

Intemeiată în anul 1871 în capitala fostei monarhii habsburgice de un grup generos de studenți, societatea aceasta a numărat printre membri unele din cele mai mari figuri ale culturei și redeșteptării românești.

Mihail Eminescu, Titu Maiorescu, bătrânul patriot Hurmuzescu, Andrei Bârseanu, Ciprian Porumbescu, M. Teliman, D. Onciul etc. au făcut rând pe rând parte din această societate, a cărei evoluție se confunda adesea cu însăși istoria noastră culturală.

Grație stăruințelor celor înscriși întrânsa s'a putut realiza una din cele mai grele de împlinit năzuințe ale românimei subjugate de dinainte de războiu: întemeierea catedrelor de limba și literatura română la universitățile din Viena și Cernăuți. Și tot din sânul ei, a pornit inițiativa ținerei marilor congrese studențești ale tineretului român ce pretutindeni, în orașele de seamă ale țării.

A enumara însă toate serviciile aduse de această societate culturală literaturei și cauzei noastre naționale ar fi a-i dedica pagini întregi.

Anul acesta, în zilele Crăciunului, urmașii marilor ei întemeietori vroiesc să le pomenească memoria, serbând jumătate de veac decând o mână de idealiști tineri au pus bazele Societății, acolo, departe, în mijlocul valurilor străinătății.

Aniversarea celor cincizeci de ani de întreținere necurmată a flăcării românismului în o așa mediu, celor ce doreau nimicirea unei jumătăți din poporul nostru, se va face în zilele sfintelor sărbători creștinești în toate orașele mari și mici ale Românieimari.

Intreaga suflare românească trebuie să primească trebuie să primească cu brațe deschise pe cei ce vin să ridice împreună cu frații desrobiți, omagiul lor plăsmuitorilor visului de aur.

„România Jună", după jumătate veac de apărare îndârjită împotriva cupidităților cotropitoare ale opresorilor noștri, înțelege să nu pună sfârșit, odată cu revărsarea zorilor viitorului măreț ce ne așteaptă, — unei vieți de cinste și de abnegație, unei activități rodnice și neuitate.

Acum, când năzuințele noastre politice s'au închegat în fapt, ea socotește de a sa frumoasă datorie, să aminteacă tuturor, datoria de recunoștință pentru cei ce au pregătit România de astăzi.

In primul rând deci este de datoria noastră a clujenilor să primim pe cei ce vor să ne îmbogățească orașul cu o operă de artă și să ne așeze aci în cetatea ce nu va fi de acum înainte decât a culturei românești, mărturia în bronz nepierilor, a strălucirei celei mai mari pe care a putut-o da geniul nostru național; — este de datoria noastră deci de a primi solii „României June" cu aceiași căldură cu care ei se îndreaptă spre noi.

Să le spunem deci de pe acuma: veniți, vă așteptăm cu inimile deschise.

Cehoslovacia nemulțumită de politica economică a Ungariei

Praga. — Ziarul „Cas" relevă că politica maghiară împiedică urmările favorabile, cari le-ar putea aduce tratatul de comerț încheiat de curând, în așa fel că mișcarea legitimistă încurajată de cercurile guvernamentale crește într'o măsură neobișnuită. Aceasta a fost demonstrat prin felul ostentativ cum s'a sărbătorit în toată Ungaria aniversarea nașterii prințului Otto. Bethlen, care este partizan al Casei Habsburg, s'a prefăcut în fața străinătății, că se opune propagandei legitimiste, fără însă să oprească prin nimic manevrele tinzând la restaurarea habsburgică.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Serbările „României June“

După cum se știe, Societatea academică „România Jună“, întemeiată la Viena în anul 1871, își sărbătorește anul acesta — în zilele Crăciunului — semicentenarul;

„România Jună“ în decursul unei jumătăți de secol a fost locașul de cultură națională a Românilor de pretutindenea. Aici pentru întâia dată s'a întâlnit bătrânul patriot Hurmuzache cu tânărul junimist Titu Maiorescu. Aici au dogorât în para visului milenar, de reîntregire a neamului, sufletele idealiștilor Mihail Eminescu, Ciprian Porumbescu și M. Teliman. Aici Andreiu Bârseanu a scris imnul societății: „Pe al nostru steag“ imn în care eroii noștri au trecut Carpații în anul 1916. Aici d-l Dumitru Onciul, președintele Academiei Române, a desvăluit comorile literaturii românești și de aici au pornit ani de-arândul, pe întreg cuprinsul românesc, învățații noștri, ducând cu ei conștiința națională și speranțe într'un viitor strălucit.

Trecutul „României June“ se ridică alb și triumfător prin jucenicia generațiilor ei, cari au mers până la închisorile din Seghedin și s'au scuturat ca floarea câmpului în urgia vântului furtunos al războaelor din 1877 și 1916.

„România Jună“ a dat ideea congreselor studențești și a luptat pentru înfăptuirea acestei idei, care a dat până acum cele patru congrese studențești din țară.

Deasemeni, ea a luptat pentru înființarea celor două catedre universitare de istoria și literatura română la Viena și Cernăuți. In anii 1883 și 1888, a ed tat cele două frumoase almanachuri, având de colaboratori pe cei mai de seamă scriitori contimporani, ca Eminescu, Alexandri, Creangă, Carmen Sylva, Maiorescu, Xenopol, Negruzzi, etc.

Astăzi „România Jună“ își aduce prinosul de recunoștință, întemeietorilor ei, ridicând în Cluj monument lui Mihail Eminescu și încrustând pe soclul lui figurile lui A. Mureșanu, Titu Maiorescu, A. Bârseanu, Ciprian Porumbescu, Ion Grămadă și ale altor apostoli ai societății noastre.

*

După cum se știe, în acest scop se vor organiza serbări în toate centrele mari din țară. La București, Iași, Cluj și Cernăuți se vor ține serbări la teatrele naționale. Programul serbărilor cu oarecari modificări, făcute de către comitetele respective ar fi următorul: Data între 25 Decemvrie și 25 ianuarie.

1. In dimineața zilei fixate, un parastas pentru pomenirea morților societății.

2. După amiază, sau seara, serbare la care se va obține concursul societăților culturale, filarmonice, corale, artiștilor, cum și al doamnelor care vor binevoi să-și dea concursul. Cu această ocazie se va împărți almanachul jubilar al societății și se vor lansa liste de subscripție pentru strângerea fondurilor. Suma adunată se va depune la o bancă de unde se va ridica numai în scopul de mai sus.

Serbările date de „România Jună“ vor fi astfel adevărate sărbători ale românismului întreg și ele vor fi desigur așteptate cu nerăbdare de toți Românii de inimă.

Anti-futurismul

Vorbind de curentele din actuala literatură a Italiei, revistele italiene declară, că futurismul nu mai are în Italia trecerea pe care a avut-o înainte de vertiginosul războiu mondial.

„A fost viguros înainte de război și și-a menținut interesul până de curând. Acum este mai mult un foc bengal, o aparență. Literatura serioasă s'a dat de partea clasiciștilor. Un grup serios de tineri, înregimentați în jurul organului „La Ronda“ a declarat războiu tendințelor extremiste nouă și propagă întoarcerea la vechile forme, la stricteța gramaticală și a vocabularului. Gruparea este foarte serioasă și foarte mult sprijiinită, — e un adevărat curent.

De pe urma futurismului rămâne totuși ceva. Curentul lui Marinetti a dat limbii expresivitate, repiditate și a contribuit ca să ridice versul liber la nivelul dreptului unei cetățenii.

Incolo, celelalte curente sunt mai puțin influente. Singure aceste două lasă urme: futurismul, pe ducă și neoclasicismul genios.“

Răspândiți „Infrățirea“

File de calendar

In țara idealului social

Din Moscova a venit știrea că delegațiunea italiană la congresul mondial al internaționalei III, care a sosit în capita a Rusiei sovietice, a fost în ziua de 15 Noembrie victima unui atac armat, în expresul ce-o ducea dela Odesa la Moscova.

In momentul când trenul străbătea stepele, delegații au fost asaltați de bandiți, cari-i au amenințat cu revolverele Un comisar al poporului rus, care însoțea delegația, a tras asupra bandiților fără să-i atingă, apoi de frică a fugit. Șeful bandiților a lovit cu mânerul armei pe d-rul Colairmi, șeful delegației, rănindu-l serios.

In acelaș timp acoliții au doborît pe ceilalți membri, jefuindu-i între altele, de trei ceasornice de aur și de carnetele lor de cecuri.

Prin urmare notați bine.

Comisarul sovietic care însoțea delegația italiană a tras un foc fără să nimerească, apoi a fugit.

Unde a fugit?

In celelalte vagoane? S'a aruncat din tren în stepă și a luat-o la goană în lungul câmpiei nesfârșite?

Unde putea să fugă comisarul sovietic?

Cum n'a cerut ajutorul celorlalți călători sau dacă trenul era special, cum de n'a chemat personalul trenului, care în astfel de împrejurări trebue să fie destul de numeros și bine înarmat?

Și cum de știau bandiții din stepă că în ziua aceia avea să treacă delegațiunea italiană, cu carnete de cecuri și cu ceasornice de aur?

Pentrucă, decând cu regimul sovietic, bandiții din Rusia nu mai puteau da loviturile lor persoanelor izolate pentru a le jefui de parale.

Cei mult ei puteau să năvălească noaptea în vre-o casă din oraș unde ar fi știut că ar mai fi rămas oarecare obiecte de preț. Dar a ataca un călător la drumul mare, chiar în expres, pentru ei ar fi fost treabă de prisos. Pentrucă nici un călător nu poate duce cu sine decât cel mult două geamantane de ruble sovietice și ce înseamnă două geamantane! Nimica toată. Trei, patru mese mai copioase. Atât.

Așa dar bandiții ar fi atacat mai degrabă vagonul de bagaje. Acolo puteau găsi grosul cuferilor cu ruble sau cu lucruri care ar fi putut într'adevăr valora ceva.

Cum de-au știut ei așa dar că în ziua aceia vor da de lire italienești și de ceasornice de aur?

Și iarăși cum comisarul sovietic s'a speriat așa de rău, că nici n'a nimerit cu glonțul dar a nimerit ușa? Și cum dacă era așa de sperios din fire, dându-și seama de pericolul ce reprezintă trecerea stepelor în vremurile acestea nu și-a luat o suită mai numeroasă, când știa că conduce o delegație străină, care putea atrage atenția jefuitorilor de trenuri?

Mister, mister, mister...

Mare minune dacă cele trei ceasornice de aur, cecurile și banii găsiți în buzunarele italienilor nu și-ar lua locul alături de rămășițele tezaurului român dela Moscova.

In cazul acesta, delegația comunistă italiană, venită să vadă la fața locului minunile paradisului bolșevic, a putu învăța chiar de pe drum una din inovațiunile sovietice: cum se poate alcătui un budget, într'o țară comunistă.

Nomofilax.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

CHESTIUNI ȘCOLARE

ȘCOALELE DE UCENICI

— Greutățile ce întimpină aceste școale. Un manual chinezesc. Mai multă atenție școalelor de ucenici —

După realizarea visului secular al neamului nostru s'a simțit adânc necesitatea unei noi îndrumări a întregii noastre vieți sociale. In sânul tuturor instituțiunilor de bază s'a observat îndeosebi lipsa de mijloace prin cari s'ar putea satisface noile cerințe impuse de vremurile actuale.

Școala în special, în urma războiului a avut mult de suferit și trebuie să treacă prin mari schimbări. Odată cu începerea erei noui, în viața școlară s'au ivit mari obstacole cari de abia acum par a dispărea. Prima și cea mai grea piedică, ce-a întâmpinat-o școala românească în avântul ce și l'a luat, a fost lipsa totală de manuale potrivite cu noile stări de lucruri, în cari această școală a ajuns să lucreze.

Cu bucurie putem constata însă, că lipsurile acestea din unele ramuri ale învățământului, în ultimul timp au început să dispară.

O atmosferă nouă a început să se simtă în școală, entuziasmul oamenilor de școală a început să crească și chiar cărțile de școală, au prins a fi mai îngrijite și mai apropiate de scopul urmărit.

Dar dacă această bucurie o putem avea referindu-ne numai la unele ramuri ale învățământului, la unele categorii de școli, cu atât mai mult însă trebue să ne întristăm când trecem în revistă viața și greutățile, ce se întâmpină, — și se vor întâmpina multă vreme încă — la școalele de ucenici, cari vegetează și azi mai în toate orașele. Pe lângă lipsa de edificii școlare proprii lipsa unui budget pentru susținerea lor, aceste școli duc o simțită lipsă de manuale didactice potrivite.

Cele câteva cărți apărute în timpul din urmă și dedicate școalelor de ucenici, pentru orice în lume pot fi bune numai pentru ucenici nu.

Autorii lor n'au studiat, și n'au pătruns în psichologia ucenicului nu și-au dat — nici pe departe — seamă de pregătirea anterioară școlară cu care pășește în școlile de ucenici massa mare a băieților noștri de la țară, cari în timpul din nouă îmbrățișează meseriile cu atâta sete.

Cărțile acestor autori date în mânile ucenicilor nu numai, că nu folosesc aproape la nimic, dar sunt o adevărată tortură pentru ei în decursul unui întreg an.

De astă dată vom aminti în treacăt ceva despre „Cartea de cetire pentru clasa I-a a școlilor de ucenici meseriași“ compusă de Petru Corolu, Iosif Tripon și Iuliu Muth.

In legătura cu cele spuse de noi mai sus, trebue cu regret să constatăm, de la început, că această lucrare, date fiind vremurile, starea actuală a școlilor de ucenici și gradul de cultură a elementelor, ce intră în școlile de ucenici — este sub orice critică.

Sunt considerațiuni generale, cari dacă la compunerea unui manual de școală nu sunt observate cu stricteță și sfințenie, atunci cu toată munca alegerii și împărțirii selecte a materiei, manualele respective rămân ca valoare e didactică, nule. In cadrul acestor considerațiuni generale cad în primul rând limba în care manuale sunt scrise precum și alegerea și predarea subiectelor ce trebuesc potrivite gradului de pricepere al celor căror aceste manuale se adresează. Ori cartea d-lui Iuliu Muth și soții păcătuește tocmai și prin limba în care e scrisă și prin subiectele cari, chipurile, sunt redate ca să fie pricepute de ucenici.

Limba românească este oribil scâlciată de autori iar materialul pur didactic din această pricină este neînțeligibil. Lecturile manualului care ar avea să fie morale iar din cauza limbii pocite caracterul unor anecdote cari ne-ar provoca râsul dacă n'am ști că ele sunt puse acolo pentru moralizarea elevilor!

Evident vina acestei monstruozități nu cade atât asupra autorilor, cari la urma urmelor ar fi putut să și glumească prin editarea unei astfel de lucrări, cât asupra recenzentului care a avut curajul să propue spre aprobare, pentru școlile de ucenici, acest manual, autorităților școlare superioare.

Priceperea și conștiinciozitatea recenzentului însă, au introdus această calamitate în școlile noastre de ucenici și astfel activitatea intelectuală și timpul atâtor tineri vor fi întrebuințate, un an întreg!, pentru descifrarea pithicelor expresii și lecțiuni din manualul dlor Muth, Corolu, etc.

Atingând însă chestiunea acestui manual, n'am vrut de fapt să fac în aceste rânduri o critică a acestei cărți cât mai ales să scot în evidență două lucruri de o capitală însemnătate pentru viitorul învățământului meseriilor la noi:

1. Greutățile cu cari au de luptat școlile românești de ucenici meseriași atât în ceeace privește laturea lor materială (localuri, ateliere, etc.) cât și în cea pedagogică (manuale didactice profesori, etc.)

2. Lipsa de grijă și de atenție a forurilor școlare superioare pentru aceste școli, lucru care face posibilă recomandarea ca bune a unor manuale ca cel semnalat de noi mai sus.

Suntem o țară agricolă și ne îndreptăm cu pași repezi spre industrializarea care ne lipsește și care, infimă cât o avem, este acaparată de străini.

Școalele de ucenici cresc astăzi viitoarea armată de meseriași români și pentru aceștia, pentru muncitorimea românească de mâine, ar trebui să fim mai cu grijă și mai atenți căci am vegbia de fapt asupra României de mâne.

G. A. învățător.

Cronica politică

Intră ori nu intră? Iată întrebarea pe care presa şi-o pune stăruitor în legătură cu partipciarea sau neparticiparea opoziţiei la lucrările Adunărilor Naţionale. Intrebarea în sine discuţiunile la cari a dat loc declaraţiile unor fruntaşi ai patidelor de opoziţie, toate vădesc cât a fost de bagatelizată o chestiune de importanţa acesteia. Căci retragerea partidelor de opoziţie din parlament este un act politic foarte grav pentru oameni cari înţeleg să pună politica deasupra violenţelor şi intereselor luptei de partid. Ori, tocmai pentrucă e un act atât de seros şi de important, nimeni nu are dreptul să se joace cu el. A părăsi azi parlamentul pentru a intra mâine, a-l părăsi din nou poimâne pentru a reintra cine ştie când înseamnă a bagateliza acest act politic foarte grav, a-l desbrăca de orice autoritate şi a face din el un caraghioslâc.

Dar opoziţia noastră n'a făcut decât tocmai acest lucru. A ieşit în sesiunea trecută din parlament fără să ştie cineva pentru ce, o parte die ea a reintrat acum, iar altă parte e aşteptată să se decidă pentru acelaş lucru. Toate partidele anunţă însă că vor părăsi din nou parlamentul dacă etc...

Ce dovedesc toate acestea decât neseriozitatea politică care prezidaeză toate actele unei opoziţii ahtiate de putere şi care nu-şi înţelege rostul politic.

Toate greşelile acţiunei acestei opoziţii şi tot ridicolul situaţiunei în care se găseşte ea astăzi şi pe care singură şi-a creiat-o, se datoresc pe de-oparte neputinţei de a pricepe care este rostul adevărat al unei opoziţie şi pe de altă parte lipsei de convingeri si seriozitate politică.

Retragerea ei din parlament în sesiunea trecută a fost stărnită de aceleaşi motive. In asemenea condiţiuni hotărîrea pe care o va lua mâine de a se întoarce de unde a plecat, înţelege oricine că nu mai prezintă nici o garanţie de seriozitate şi nici o importanţă.

„Intră ori nu intră?" a ajuns o glumă astăzi, pe care revuiştii o vor şti folosi desigur în cupletele lor.

O marturisire

După „Unirea" din Blaj, iată că şi foaia catolică „Albina" din Bucureşti protestează împotriva unui pasagiu din cuvântarea rostită de părintele Lupaş la întrunirea din Cluj a partidului naţional, pasagiu care ar fi fost injurios pentru biserica catolică.

Dar ridicându-şi mânia împotriva acestui fapt, „Albina" face o preţioasă mărturisire despre serviciile pe care biserica papală le-a făcut partidului naţional.

Iată ce spune foaia din Bucureşti:

„Nu e cel dintâi caz, că în adunările Partidului Naţional şi în oficiosul său se debitează injurii calomnii şi alte vorbe murdare, la adresa acelei instituţiuni, care a adus mai bine neamului omenesc şi românesc, în general, şi a adus şi Partidului Naţional în special...

Să continuăm?"

De câte ori noi am spus că între biserica unită şi partidul naţional există legături care obligă şi pe cel-lalt la anumite lucruri, ni s'a răspuns că aruncăm calomnii la adresa bisericii.

Mărturisirea „Albinei" confirmă ceiace am susţinut noi. Am voi să cunoaştem însă şi ce servicii a făcut biserica din Blaj partidului naţional.

De aceia spunem „Albinei", parafrazând ameninţarea ei, să continue. Continuarea poate să fie foarte interesantă şi să explice multe şi din actele partidului naţional şi din ale Bisericei Unite.

Aşteptăm.

Cavalerismul poporului Român

— Un apel ciudat —

A doua sedinţă a Camerii de Constituantă a fost consacrată memoriei marelui patriot şi luptător Vasile Lucaciu. Cu acest prilej deputatul maghiar d. Iosif Şandor a povestit un important episod din viaţa lui Vasile Lucaciu. Pornit în fruntea unei graudioase manifestaţii cu prilejul Memorandului, fostul secretar al partidului naţional de pe vremuri, a fost atacat, lovit şi călcat în picioare de ungurii, cari nici nu voiau să ştie că putem râvni la alte drepturi decât cele ale sclaviei. Cetăţeanul român de astăzi şi reprezentant în Parlament al minorităţilor maghiare din România afirmă că intervenind atunci l'a scos pe Vasile Lucaciu din mâinile fiarelor înverşunate, evitându-i un sfârşit prematur.

N'avem niciun motiv să punem la îndoială afirmaţiunea d-lui Iosif Şandor. Suntem fericiţi, că noul nostru concetăţean era pe vremuri dintre puţinii unguri, cari acordau poporului român din Ardeal oarecare drept la viaţă. Dar credem absolut inutil apelul prin care d-sa ne îndeamnă să fim cavaleri cu poporul maghiar din România.

Cavalerismul nostru s'a dovedit din cel dintâi moment al Unirii. Astăzi s'au împlinit patru ani, decând poporul român din Ardeal adunat la Alba-Iulia, după veacuri de grea şi nedreaptă asuprire, şi-a proclamat unirea veşnică cu celelalte ţinuturi româneşti şi cu o admirabilă generozitate faţă de asupritorii, cari il trântiseră în stradă pe Lucaciu, a aruncat vălul uitării asupra trecutului. Libertatea câştigată de noi cu jertfe pe cari d-l Iosif Şandor le ştie, a fost dăruită fără precupeţie poporului maghiar asupritor neîndurat până atunci.

Iată cavalerismul românesc, d-le Şandor. Poporul românesc a vrut să scutească pe conlocuitorii de naţionalitate maghiară de umilinţa cerşirei drepturilor sale între oameni. De ce oare să nu o faci şi d-ta?

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Ca să fim lămuriţi

în chestia turburărilor studenţeşti

Ziarele bucureştene povestesc cu mare lux de amănunte, cea mai mare parte petrecute în imaginaţia corespondenţilor locali, incidentele ce-au avut loc în rândurile studenţimei clujene.

Toate la un loc desavuiază „actele grave la care s'au dedat studenţii români împotriva celor evrei".

Nu avem intenţia să discutăm aci gravitatea acestor acte. Ancheta care a inceput, va dovedi de partea cui e vinovăţia, deşi în astfel de împrejurări vinovăţia porneşte din amândouă taberele.

Un lucru ţinem însă să amintim pentru a lămuri pe confraţii noştri, pe care informatorii respectivi nu au avut grija a-i lămuri cum trebuie.

Şi anume, că la manifestaţia antisemită ce a avut loc pe străzile Clujului, precum şi la conflictul ce a izbucnit la facultatea de medicină şi la teatrul izraelit, n'au luat parte numai studenţi români, ci şi studenţii unguri şi saşi din localitate.

A fost a adar un conflict de ordin — dacă se poate spune — confesional creştino-mozaic şi nu unul de ordin naţional romănosemit.

Credem necesar a aminti aceasta pentru o anumită presă, care s'a şi grăbit să fulgere împotriva... persecuţiei minorităţilor în Ardeal.

Să se ştie deci că nu e vorba de nici o persecuţie şi de nici o minoritate ci numai de un conflict pur studenţesc, care pare a persista încă şi care am dori să se curme cât mai repede cu putinţă, pentru bunul mers şi renume al universităţei locale.

Moartea extra-parlamentarismului

Obstrucţia se mută în Parlament

Reîntoarcerea ţăraniştilor în Parlament a produs o vie agitaţie în sânul partidului naţional. Curentul pentru reintrare, destul de puternic şi până acum, se agită din nou, iar după cât se pare conducerea partidului e dispusă să cedeze de rândul acesta. Nu e de mirare deci că peste câteva zile să ne trezim cu un comunicat al partidului naţional, în care să se constate pentru a nu ştiu câtea oară „ilegalitatea" Parlamentului, şi să ni se spună candid că deputaţii şi senatorii abstinenţi nu intră acolo decât pentru a salva democraţia.

In realitate reintoarcerea în parlament a ţăraniştilor ca şi a partidului naţional se ţine de considerafiuni mult mai puţin ideale. Partidul ţărănist ramas izolat nu mai putea face cu nimic faţă dezastrului său politic. O revenire asupra atitudinei sale de până acum aduce îndoitul avantaj de a evita anularea mandatelor şi a da oarecare lustru de activitate politică partidului ţărănist.

Partidul naţional se găseşte în aceeaşi situaţie. Fuziunea cu democraţii nu a schimbat nimic, aşa că revenirea ţăraniştilor pune într'o vădită inferioritate partidul „regnicolar" al d-lui Maniu.

Deocamdată ne mărginim să relevăm situaţia la care a ajuns politica de obstrucţie extraparlamentară, deşi credem că abolirea ei nu va aduce decât transplantarea obstrucţiei din afară în incinta Parlamentului.

Intre adevăr şi rea credinţă

Cele două laturi ale mişcării studenţeşti de la Cluj. Mişcarea mediciniştilor nu trebue confundată cu manifestaţia de stradă. Rolul profesioniştilor minciunei şi falsului stupidităţile presei clandestine şi de partid

Ziarele bucureştene discută cu firească aprindere agitaţia antisemită petrecută Marţi la Cluj. Din capul locului însă trebue să recunoaştem că discuţia este deplasată. Se pare că serviciul de informaţii al ziarelor celor mai reputate sufere de o incurabilă infirmitate. Evenimentele produse la 300 kilometri de Capitală ajung în redacţiile bucureştene cu totul denaturate, de nerecunoscut.

Nu mai vorbim de ziarele de reputata rea-credinţă cari denaturând şi ceea ce le parvine schilod, au atins recordul falsurilor de presă.

In cazul de faţă ziarele de bună credinţă chiar, comit o profundă eroare. Agitaţia studenţilor mediciniştii de nă şi în emelată, este confundată cu condamnabila mişcare de stradă, sălbatica şi dăunătoare. Sau diferenţiarea este absolut necesară. Mediciniştii au deschis o chestiune susceptibilă de discuţie serioasă, cerând un egal aport de jertfă pentru stiinţă populaţiei evreeşti. In aceste vremuri de egalizare în drepturi, egalizarea în datorii este o chestiune de morală. Creştinătatea s'a plecat în faţa imperativului ştiinţific şi se jertfeşte de atâtea secole pe masa de disecţie fără a întreba câţi necreştini se folosesc materialmente de jertfa ei. Dar când cadavrul celui dintâi evreu a fost smuls, jignitor şi brutal de pe masa studiilor ştiinţifice cu pretexte învechite de rit, pretexte la care creştinătatea renunţase demult, reacţiunea era fatală şi mai cu deosebire îndreptăţită.

Manifestaţia de stradă însă cu toate ororile şi excesele ei nu poate fi decât condamnată cu ultima energie şi sancţionată cu toată rigoarea. Asupra acestui lucru se pare că sântem cu toţii de acord. Dar intervine ceeia tă presă, presa de scandal, presa profesionistă a minciunei şi falsului: Insemnăm: „Patria", „Gazeta Transilvaniei", „Aurora", „Lupta", „Adevărul". Toate aceste gazete au găsit stupidul argument: „guvernul a încenat mişcarea antisemită de la Cluj".

„Aurora" scrie:

„Este deci evident că proporţiile mişcărilor huliganice dela Cluj au fost atinse sub instigaţia directă a guvernului".

Un alt ziar bucureştean arătat mai sus afirma că progromurile ţin de Sâmbătă, dând chiar amănunte asupra unor pretinse fapte petrecute anterior manifestaţiei de Marţi. Acelaş ziar cunoscut pentru influenţa pe care o are asupra conducerii partidului naţional, în acelaş loc încearcă să scuze partidul naţional de orice tentativă anterioare făcută cu scopul de a atrage studenţimea. Şi crezând că scuză, „Lupta" afirmă că dl Vaida informat din timp asupra intenţiilor studenţimei dela drept, aceeaşi prin urmare care a fost adusă de dl Emil Haţiegan la întrunirea partidului naţional din Cluj, a „chemat" la dsa pe câţiva dintre conducători stăruindu-i să nu facă nici o manifestaţie.

Aşa dar dl Vaida este în directă legătură cu studenţimea şi dispune de ea după împrejurări. Noi nu o credem deşi „Lupta" o afirmă, şi nu o credem pentru demnitatea studenţimei. Manifestaţia de Marţi — unica petrecută real în Cluj — este o greşeală săvârşită de tineretul nostru universitar educată prea de-aproape la şcoala gălăgioasă a unor anumite partide politice. Şi trebue să se ţină seama că studenţimea de la Medicină şi Ştiinţe n'a participat la ea.

Ziarele care acuză guvernul, ştiu prea bine că spun un sfruntat neadevăr, o fac însă cu nădejdea că vor creia o nouă greutate conducerii statului. Pentru cine raţionează, va înţelege că guvernul n'are niciun motiv să-şi ridice singur greutăţi în ţară şi în străinătate. Manifestaţia dela Cluj va avea repercusiune la Conferinţa dela Lausanne şi dacă studenţimea clujană s'ar fi gândit la acest lucru, nu s'ar fi dedat Marţi la acte vătămătoare atât liniştei şi armoniei interne, cât şi raporturilor noastre cu statele europene.

A. R. Gus.

Saci,
Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

INFORMAȚII

O lămurire

Comitetul Asociației profesorilor secundari, secțiunea Cluj, răspunde la nota publicată în ziarul „Patria“ din 14 Noembrie 1922, că în vederile sale n'a intrat nici o intenție politică, atunci când a luat inițiativa pentru înființarea Casei corpului didactic din Cluj. In trecut, n'a fost numit decât un director al acestei Case, d-l profesor universitar Bratu, dar, d-sa a fost numit pe timpul guvernului Averescu și nici n'a funcționat, căci nu s'a ajuns la constituirea filialei.

Cu acest prilej, comitetul roagă stărnitor pe toți membrii Asociației să nu mai facă pe viitor din chestiile profesionale ale Asociației chestii politice. Politica nu intră, sub nici un cuvânt, în activitatea Asociației.

România și despăgubirile

La ministerul nostru de externe și la direcția generală a despăgubirilor de războiu din ministerul de finanțe se lucrează acum la pregătirea lucrărilor necesare delegației române pentru conferința reparațiunilor care se va ține la Bruxelles.

Din câte am aflat, putem anunța că România va cere la Bruxelles revizuirea chestiunii reparațiunilor și restituirilor datorite nouă conform tratatelor de pace de către foștii inamici.

*

D-na I Gabor, profesoară titulară la școala normală de fete din Cluj, a fost numită directoarea acelei școli.

*

D. Dr. Patrichie Thera, protopop în Vinga, a fost ales protopop gr. ort. la Timișoara.

*

D. Coman profesor titular la liceul „Diaconovici Loga„ din Timișoara, a fost delegat să gireze direcția acelui liceu, în locul d-lui S. Bejan.

*

Direcțiunea asistenței sociale din ministerul muncii lucrează la întocmirea unui proiect de lege privitor la protecția copilăriei din prima și a doua vârstă.

La elaborarea proectului, se va ține seamă de organizațiile similare din Ardeal, care funcționează de multă vreme și au adus foloase reale.

*

CIORAPII Lloyd 147 1620
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Ministerul instrucțiunii a hotărât ca activitatea comisiunilor instituite pentru stabilirea drepturilor în învățământ ale membrilor corpului didactic din teritoriile alipite și pentru verificarea gestiunilor directoratelor respective, să continue până la ajungerea scopului pentru care au fost alcătuite.

*

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (II. Pasaj). 2014—3

Reprezentanții artistice

se dau în fiecare Miercuri și zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Prețuri obișnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă și Luni seara dela ora 1—12

*

Duminecă va avea loc un Teatrul Național din Cluj nu mare festival pentru Avram Iancu, al cărui semicentenar dela moarte se serbează acum. Artiștii Teatrului Național și ai Operii Române își vor aduce prinosul lor fostului Rege al munților apuseni.

Venitul reprezentației va reveni fondului pentru Statuia lui Iancu în Cluj.

*

După statistica oficiată americană au emigrat în Statele Unite în anul fiscal 1921—22 (anul fiscal american - începe la 1 Iulie) 7429 de români, cu 10 în plus față de cifra admisă de iege.

Potrivit legii rectificative dela 11 Mai 1922, asupra emigrării în Statele-Unite numărul românilor a mișcă a emigra într'un an fiscal este de 7419 la care s'a adăugat însă 2792 români de origină basarabeană. Inainta de legea rectificativă numărul total al românilor cari puteau intra în timpul unui an în Statele Unite era de 7419. Admițându-se cifra arătată de basarabeni, totalul românilor se urcă la 10.211.

*

La Tg.-Mureș a sosit o misiune italiană, compusă din capitanul Ricardo Gigante și locotenentul Acnille Menel, venind din Sighișoara. Comisia va trece la Reghinul săsesc și Bistrița.

Scopul acestei misiuni este căutarea soldaților italieni căzuți pe câmpul de luptă prin aceste locuri, apoi adunarea osemintelor și trimeterea lor în Italia. Misiunea a găsit în localitate 31 soldați italieni îngropați.

Inmormântarea lui V. Lucaciu

Astăzi la orele 11 d/m. a avut loc la Șișești înmormântarea lui Vasile Lucaciu. După cum se știe guvernul a făcut marelui dispărut, fineralii naționale.

Au asistat din I. I. Brătianu, prim-ministru, Gl. Moșoiu, ministrul Comunicațiilor, ca delegați din partea guvernului — o delegație de trei deputați și doi senatori ca reprezenți ai Corpurilor Legiuitoare, o delegație a partidului poporului, o delegație din partea armatei, una din partea partidului național precum și numeroș fruntași de dincolo și de dincoace de munți.

Dl I. I. C. Brătianu a ținut o cuvântare în care a făcut numele guvernului elogiile celui dispărut.

Tot astăzi dimineață, s'a oficiat un requiem la Mitropolia din Capitală. Amănunte complete vom da în no. viitor al ziarului.

*

Mâine, Duminecă înainte de amiază, se va ține în sala de ședințe a primăriei adunarea baroului din Cluj, pentru discutarea unificării justiției. La consfătuirea aceasta au fost invitate toate barourile și corporațiunile interesate.

*

Pentru sărbători începând de astăzi până la 31 Dec.
10%
Rabat
la toate mărfurile
face
Magazinu „MISSIR”
Strada Memorandului 11
(Unio-u)
Lloyd 1195 2406

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Uzinele „BABI“ Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

PARTIDUL NAȚIONAL și excesele studențești

— Valoarea declarațiunilor șefilor naționaliști —

Ne-a surprins acum trei zile, că „Patria“, organul partidului național, scriind despre manifestațiunea studențească de Marți, fără să arate cauzele acestei manifestații și fără să'și motiveze atitudinea luată prin articolul în chestiune, s'a grăbit să'și însușească principiul comunității izraelite privitor la disecarea cadavrelor evreiești și să atace de-oparte studențimea, iar dealta partidul liberal.

Cu ocazia aceasta „Patria“ a făcut fățiș instigație, îndemnând studențimea să jăfuească și să omoare pe liberali. Instigația aceasta am înfierat-o după cuviință îndată după apariția articolului semit al confratelui naționalist. Nu se putea trece cu ușurință peste un asemenea act, despre care nu mai putea spune nimeni că este nesocotit, după ce actul acesta face parte din sistemul de luptă al partidului național și după ce articolul în chestiune avea și păcatul de-a fi plin de perfidie.

Ne-am dat seamă, citind cele scrise în „Patria“, că manifestația studențească de Marți va servi ca o nouă armă de luptă opoziției. Știam mai dinainte, că după „Patria“ vor veni organele „democrate“ din capitală: „Aurora“, „Lupta“ și toate celelalte, câte sunt trecute la pasivele finanței internaționale. Nu ne-am înșelat. A doua zi ziarele bucureștene pomeniau despre un evreu mort și patru răniți. Și aceleași ziare acuzau guvernul, că a pregătit aceste mișcări antisemite. Sunt aceleași gazete, care acum câtva timp atacau guvernul și partidul liberal și câteva case de editură, spunând, că pregătesc antisemitismul în România, publicând broșuri împotriva evreilor.

La timpul său, calomnia aceasta a opoziției a fost desmințită cu toată energia și ar fi de prisos s'o mai aducem în discuție.

Dar manifestația studenților clujeni a adus în chestiunea aceasta o întorsătură. După articolul periid de a doua zi din „Patria“, d-nii Maniu și Vaida au găsit de cuviință să sară și ei împotriva studenților, după ce cu două săptămâni în urmă i-au îndemnat să manifesteze, să nu le fie de nimeni teamă, după-cum nu i-a fost nici d-lui Vaida la Budapesta și Viena. Firește, d-l Vaida se gândea la manifestațiuni studențești împotriva partidului liberal și de sinpate pentru partidul național și nu s'a gândit la aceea, că îndemnul său poate avea și altfel de rezultate, care nu i-ar fi pe plac.

A doua zi după aceasta s'a simțit și fratele d-lui Maniu obligat să facă declarațiuni privitor la manifestațiunea studenților. D l Cassiu Maniu, profesor de drept la universitatea de aici și — firește — membru mareant al partidului d-lui Maniu mezinul, a făcut prin „Kel-ti Ujsag“ declarațiuni de reprobare a manifestației.

Acesta e faptul. Puțin ne interesează, că d sa și a început declarațiile dela Romani și dela stăpânirea acestora asupra Palestinei, după cum nu ne interesează nici aceea, că de abil ce este în declarațiunile ce face, a trebuit să'i amintească ziaristul maghiar, că e interviewat într'o chestiune petrecută la Cluj și nu pe vremea lui Ponțiu Pilat. Ne interesează numai faptul, că domnul Cassiu Maniu, fratele domnului Iuliu Maniu și, firește, membru marcant al partidului, a desaprobat antisemitismul.

Ori, tot domnul Cassiu Maniu este acela, care a editat broșura contra evreilor: „Arătarea proorocului Ilie“, aceea, care a fost aruncată în cârca guvernului de către partidul național și de ziarele opoziției.

Chitanța de plată a acestei broșuri emanată dela fratele domnului Iuliu Maniu, credem că este îndeajuns de bună dovadă.

Am vrea să știm, dacă și după aceasta „Patria“ va păstra în chestiunea antisemitismului aceiași iezuitică atitudine.

Prigonirea intelectualilor în Rusia

Din ordinul departamentului politic, 136 de intelectuali cari se aflau arestați la Moscova, Iaroslav, Vladimir, Odessa și Kiev, au fost deportați în Siberia și Turckestan. Profesorii universitari bănuiți că nu simpatizează cu guvernul sovietic, sunt izgoniți peste graniță. Un grup de 42 asemenea profesori au fost izgoniți săptămâna trecută din Rusia. Alte grupe vor urma succesiv.

La Moscova au început să fie izgoniți în massă adversarii guvernului. Sunt arestați și comuniștii nemulțumiți de conducerea sovietelor ca și anarhiștii, care până în ultimul timp se bucurau de sprijinul autorităților.

Cerisviciaica (poliția secretă politică) desfășoară o mare activitate, operând zilnic numeroase percheziții și arestări. Teroarea administrativă și goana contra intelectualilor nu mai cunoaște margini. Se pare că guvernul bolșevic și-a propus să aresteze și să izgonească pe toți adversarii politici ai sovietelor.

Dela Teatrul Național

Sâmbătă 2 Decembrie c. pentru a doua oră „SANDA“.
Duminecă 3 Dec. (matineu) va avea loc un mare festival, pentru fondul Avram Iancu.
Marți 5 Decembrie c. se va reprezenta pentru a V-a oară, marele succes „EXTEMPORALUL“
Joi 7 Dec. „SANDA“.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Interne

Comisiunea germană de reparaţii în Capitală

Eri a sosit în capitală delegaţia germană prezidată de d. Dernburg, trimisă de guvernul german în chestia reparaţiilor.

Manfestaţiile studenţeşti din Cluj
Guvernul a orânduit o anchetă

Guvernul a deschis o anchetă în chestia exceselor studenţeşti din localitatea Iuând tot odată măsuri ca astfel de incidente să nu se mai repete.

Fraudele dela vama Nepolocăuţi

Ministerul de Finanţe a deschis o severă anchetă în chestia fraudelor dela oficiul vamal din Nepolocăuţi Fraudele de până acum se ridică la suma de 2 miloane de lei. Funcţionarii implicaţi au fost arestaţi. Ancheta continuă.

Şedinţele Sinodului

Membrii Sinodului au reluat ieri în discuţie chestiunea unificării bisericei. A luat parte la discuţie şi dl C Banu, ministrul Cultelor şi Artelor.

Congresul partidului poporului

Congresul partidului poporului va avea loc la 20 Decembrie la Sibiu.

Externe

Conferinţa de la Lausanne

O cerere a delegaţilor români. — Reparaţiunile datorite de Turci României

Delegaţia română de la conferinţa din Lausanne va cere ca Turcia să restitue bunurile ridicate de Turci în timpul războiului din România sau să plătească valoarea lor, adecă 500 milioane franci aur.

*

După declaraţiile delegaţilor greci de la conferinţa din Lausanne, Venizelos va refuza intervenţia engleză în evenimentele interne ale Greciei. Dacă Anglia va insista totuşi, Venizelos va ridica la conferinţă chestiunea executărilor patrioţilor irlandezi.

Ora 2 p m

In legătură cu evenimentele din Grecia, ziarul „Le Temps" se întreabă dacă principalii vinovaţi ai catastrofei greceşti, cari sunt ex-Kaiserul Wilhelm şi ex-regele Constantin, vor primi şi ei aceiaşi pedeapsă ca şi miniştrii greci.

*

Turcia la conferinţa din Lausanne

Ismid-Paşa într'un interviev acordat ziarului „Le Matin" şi-a exprimat regretul că conferinţa n'a regulat până acum, definitiv nici o chestiune. Delegatul turc speră însă într'un acord, Ismid-Paşa declară că Conferinţa nu se va mai ocupa cu chestiunea frontierei turco-siriene, întrucât această chestiune a fost aranjată prin acordul dela Angora.

*

Noulle evenimente din Grecia

Arestarea lui Netakos. — Protestul regelui George. Manifestul lui Venizelos. Proclamarea imminentă a republicei

Din sursă oficială se anunţă, că comitetul revoluţionar din Athena a arestat pe Netakos, şeful opoziţiei, având intenţia a'l executa

Regele George aflând despre intenţiile revoluţionarilor şi de arestarea prinţului Andrei, a protestat. Drept răspuns a fost pus sub pază. Venizelos a publicat în ziarele greceşti o scrisoare în care spune că Grecia e coaptă pentru a deveni republică.

— Proclamarea republicei deci e eminentă.

Desvelirea monumentului din Satu-mare

Eri, Vineri, la orele 10 dimineaţa, a avut loc, cu un deosebit fast, la Satu-Mare, dezvelirea statuei Eroului dela Mărăşeşti, ridicată din iniţiativa Culturii Poporului. S'a oficiat un Te-Deum, după care a vorbit la desvelire generalul Butunoiu prof. Marin Ştefănescu şi Boteş, glorificând memoria eroilor români căzuţi în luptele dela Mărăşeşti.

A. S. R. Prinţul Carol şi dnii miniştrii anunţaţi, n'au luat parte, urmând ca ei să sosească astăzi dimineaţa pentru a lua parte la înmormântarea părintelui Luca în.

Seara a avut loc un banchet la care au luat parte 250 de persoane.

Azi dimineaţă au sosit în Satu-Mare D. I. I. C. Brătanu prim-ministru şi D. I. Maniu.

Cine a făcut fuziunea?

O notă a partid. naţional

In „Patria" de alaltăeri a apărut în fruntea informaţiilor o notiţă în care se spunea că într'o „greşală de ordin technic" s'a scris că partidul naţional a fuzionat cu partidul democrat; ori, adăogă oficiosul d-lui Maniu, nu partidul naţional a fuzionat cu cel democrat, ci acesta s'a contopit cu partidul naţional.

Cu alte cuvinte partidul naţional ţine să se ştie că indemnul la fuziune a pornit dela tachişti, cari pierduţi politiceşte s'au agăţat de colacul de salvare care este partidul naţional. Notiţa lasă să se înţeleagă că partidul naţional i-a acceptat pe nenorociţii tachişti de milă.

Ce vor zice d-nii Derussi, Cantacuzino şi Mimi Plesnilă când vor cili rândurile din „Patria"?

Cât pentru noi, comunicatul este o dovadă de sinceritatea cu care a făcut fuziunea partidul naţional şi un indiciu al armoniei care domneşte în noul partid eşit din fuziune

Tunosram

„Bogsza"
Liquer natural, garantat, preparat din esenţă de fructe şi plante
Lloyd 936 2103

Cel mai frumos
se vopseşte şi curăţă chimic
blănurile de vulpe, blănurile şi ori ce fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: Contesa Cerseţoare. O frumoasă Comedie Pathé.
Marţi: Să nu ne mărităm O drăgălaşă Comedie franceză
Miercuri: Cartea Esterei dramă din Testamentul vechi.
Joi: Un mare Program de Comedii, El. Moric şi Tom-Mix.
Vineri: Aventurile unui Prinţ. O minunată dramă socială.
Sâmbătă: Aventurile unui Prinţ. O minunată dramă socială.
Duminecă: Mama mică. Dramă socială.

CINEMA UNIVERSITATII

Luni: Fenomen Circului. O mare dramă de aracţe.
Marţi: Fiica Brigadierului. O mare dramă de moravuri.
Miercuri: Fiica Grigadierului. O mare dramă de moravuri.
Joi: Prăpastia. O excelentă dramă socială.
Vineri: Mama mică. Dramă socială.
Sâmcătă: Mama mică. Dramă socială
Duminecă: Copilul Stepei O excelentă dramă de cow-boy.

CINEMA URANIA

Luni: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.
Marţi: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.
Miercuri: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.
Joi: Fiica Brigadierului. O mare dramă americană de moravuri.
Vineri: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Sâmbătă: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Duminecă: Prăpastia. O escelentă dramă socială.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Luni; Aria Fermecătoare.
Marţi: Aria Fermecătoare (pentru a 6 oră. Preţuri obicinuite. Abonament şters).
Miercuri: Măştile (pentru a 7 oră. Preţuri obicinuite, Abonament de zi Nr. 50 B.
Joi: A 8-a nevastă a lui Barbă Albastră (pentru a 4 oră. Preţuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 51 C.
Vineri, matineu: Nevinovatul Don Juan (pentru a 4 oră. Preţuri reduse).
Vineri, seara: Pasărea de aur Operetă. Premiera. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră Nr. 19).
Sâmbătă, orele 3 şi 5: El, ca bucătar. Mirele din New-York. In afară de acestea o întreagă serie de filme ştiinţifice. Reprezentaţie de cinematograf pentru tinerime cu preţuri de tot reduse).
Sâmbătă, orele 9 3|4: Şcoala de Cocote (preţuri obicinuite).
Sâmbătă seara orele 7: Pasărea de Aur (pentru a 2 a oră. Preţuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 52 A.
Duminecă, orele 3: Instituţiarea (Cu concursul Dlui Stefan Szentgyörgyi. Preţuri obicinuite).
Duminecă, orele 7; Pasărea de Aur (pentru a 3 a ora Preţuri de Premieră. Abonament şters).
Duminecă orele 9 3|4; Mazurca Al a tra (pentru a 19 a ora Preţuri obicinuite.
Luni seara; Pasărea de Aur (pentru a 4 oră, Preţuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 53 B).
Marţi seara: Pasărea de Aur (pentru a 6 oră. Preţuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 54 C).

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vând cu gros şi cu detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Grădina de iarnă „Central" 2 3 EREILYS Sisters Hortens 2 3 Lloyd 1010
Inceputul la orele 9·30 2222 2 Inceputul la orele 9·30 şi senzaţiile celelalte

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Lloyd 1552 1722

Înțelegerea fasciștilor italieni, croați și maghiari

Ziarul sârb „Vremia" publică facsimilul convențiunei încheiate

Ziarul „Vremia" publică facsimilul convențiunei încheiate la 5 Nov. 1922 între Frank, președintele comitetului croat al emigranților și deputatul Grandi cu locotenentul Vigni, reprezentantul fascismului italian.

Convențiunea recunoaște stăpânirea orașului Fiume de către Italia, a unei a treia zonă dalmațiană în schimbul ajutorului la pretențiunile de independență ale croaților.

*

Convețiunea prevede încheierea unor convențiuni similare în special între comitetul croat și fasciștii maghiari.

Convențiunea a fost scrisă în 5 exemplare dintre cari cel publicat de „Vremia" a fost trimes de Frank, baronului Friedrick, la Budapesta împreună cu o scrisoare în care Frank își exprimă convingerea că „Ungurilor cari se deșteaptă" va reuși să formeze frontul național unic „pentru fericirea patriei iubite".

*

Indicând agitațiunile inimice Jugoslaviei — întrucât convențiunea prevede încheerea altor convențiuni spre exemplu cu comitagii și banditii albanezi, — „Vremia" subliniază că șeful partidului fascist e azi președintele guvernului italian.

PRIMUL CONGRES al presei din România

— Programul Congresului —

Inaugurarea Palatului Sindicatului ziariștilor din București

In zilele de 3, 4 și 5 Decembrie se va ține în Capitală în noul Palat al sindicatului ziariștilor din București primul congres al presei din România, după următorul program:

Ziua I

Duminică 3 Decembrie 1922

Ora 10. Inainte de amiază. — Inaugurarea Casei Sindicatului ziariștilor din București.

Ora 3. După amiază. — 1. Deschiderea congresului. Prezidează d. C. Bacalbașa, președintele Sindicatului ziariștilor din București, care rostește cuvântarea inaugurală.

2. Secretarul general al congresului citește ordinea de zi și constată numărul congresiștilor delegați.

3. Raportul asupra subiectului: „Situația morală a presei". Raportor un delegat al Sindicatului presei române din Cluj.

Ziua II

Luni 4 Decembrie

Ora 10. Inainte de amiază. — Presidează d. Ion Agârbiceanu, președintele Sindicatului presei române din Ardeal.

1. Libertatea presei. Raportor d. C. Bacalbașa.

Ora 3. După amiază. — Presidează d. P. Halippa, președintele Asociației ziariștilor din Basarabia.

1. Raporturile dintre presă și autorități. Raportor d. C. Demetrescu.

Presidează d. Rudolf Șuțu, președintele Sindicatului ziariștilor din Moldova.

2. Industria tiparului în genere cu privire specială la ziare. Raportor d. N. Dașcovici.

3. Drepturile și limitele reportagiului în presă. Raportor d. H. St. Streitman.

Ziua III

Marți 5 Decembrie

Ora 10. Inainte de amiază. — Presidează d. H. St. Streitman președintele Uniunii ziariștilor profesioniști.

1. Contractul profesional al ziaristului. Raportor d. N. Dașcovici.

2. Delimitarea profesiunei de ziarist. Raportor d. Iosif Nădejde.

3. Asigurările de viață ale ziariștilor. Raportor un reprezentant al Sindicatului ziariștilor minoritar dela Cluj.

Ora 3. După amiază. — Presidează d. Hegedüs, delegatul Sindicatului ziariștilor minoritari din Ardeal și Banat.

1. Congresul internațional al presei. Raportor d. C. Mille.

Presidează d. C Mille, președintele Asociației generale a presei române.

2. Alegerea celui de-al doilea delegat al presei din România în comitetul permanent al Uniunei presei internaționale.

3. Necesitatea Federalei presei române. Raportor d. H. St. Streitman.

4. Alegerea comisiunei care să studieze chestiunea înființării federalei.

5. Inchiderea congresnlui.

*

Seara banchetul oferit congresiștilor.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Mare târg de Crăciun!
în magazinul de mode pentru femei al lui
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. p'uș pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195	„

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.
Delin de lână colorat 65 lei.
Telefon 479
2161

LA MAGAZINUL „COLOMBO"
AU SOSIT
Mari cantități de Coloniale și Delicatese:
Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspăt.
Pește proaspăt zilnic și Remorilloarea. Țuică de Valeni.
Prețuri cari zdrobesc concurența
la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica
2408 Piața Unirii, Palatul status Telefon 200.

De la 1 Decembre
magazinul de Automobile
EMIL BLAGA
s'a mutat în noul local din Piața Ștefan cel Mare 3
Cu care ocaziune s'a complectat depositul cu CAUCIUCURI, PIESE DE SCHIMB, ULEIURI, ETC.
Telefon: Magasinul 270. Garage și Atelier 10-11.

Produsele Reclama 2397
FABRICEI de BERE S. A. din TURDA
sunt de **prima calitate**
Berea „Coroana"
e stiut **cea mai cunoscută și bună.**
Berea nutritoare „GLORIA", din malț dublu, **e neîntrecută.**
2374

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprie.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighetul Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Gospodina prudentă întrebuinţează numai
veritabilul, prin curăţenia şi sporniviroa sa, neîntrecutul

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrându-şi astfel pentru mulţi ani, rufăria, economisind bani şi muncă conservându-şi mâinele albe şi frumoase, bucurându-se de rufa solipitoare şi parfumată. Observaţi marca „CERB" marca (depusa)

2174-2

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ perfectă română maghiară caută post. Adresa Str. T. Ciparlu (Heltai) No. 1. Cafenea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCŢIONAR post superior la Stat, doreşte cunoştinţă cu o D-şoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szűos Antal
Jegenye.

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

BIJUTERIA „SINGHER"
BUCUREŞTI, STR. CAROL No. 58.

Anunţă clientela că l-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete, impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.

Dr. Pop—Dr. Szegő

Condică de Termene Advocaţială pe anul 1923

cu Tabloul Nominal al Tuturor Advocaţilor din România-Mare

şi al notarilor publici din Transilvania va apare între 5—9/XII.

Având în vedere ca condica se va scoate **într'un număr restrâns de exemplare** binevoiţi a face comandă, şi a expedia imediat incl. porto Lei 158 (cu ramburs Lei 162), dacă nu fost comandat şi pl tit deja inainte în abonement.

Pentru comenzi ulterioare timpul expedirei şi schimbare preţului rezervat

Librarie LEPAGE Cluj. 1267

SEMINŢE de TRIFOIU şi LUŢERNA

cumpărăm ori ce cantităţi
şi pe preţurile de zi cele mai avantajoase
!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie şi comerţ Secţia Cereale,
Cluj, Str. Regina Maria No. 1
2402

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicări în articole de piele şi bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter şi soţul**

(fostul magazin Lakatoş) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianţilor li-se fac reduceri speciale. 1812

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brăţare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Toifelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate
Ludovic Auslănder
Cluj, Piaţa M. Viteazul 39.
Telefon 954. 1582

Fraţii Deutsch
casă internaţională de espediţiune.
Fondata în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piaţa Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORŞOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. George Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.

Expoziturî şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiare şi austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România.** Corespondenţă română, germană, maghiară. Lloyd 956 2110

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.
2378

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Înfrăţirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Din BUCUREŞTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL
Preţuri escepţionale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Infăptuirea dreptăței sociale

Aplicarea reformei agrare în ARDEAL

— Uneltirile celor interesați nu au prins pe lângă poporul ardelean —

Improprietăririle din Folt, Pricaz și Bobâlna

— Entuziasta manifestație făcută Generalului Traian Moșoiu —

Orăștie 27. — In fața operei serioase de guvernământ, în fața drumului, drept, legal, cinstit și bine definit, urmat cu îndârjire de guvernul actual, amenințările unor pretinși conducători ai poporului din Ardeal, ahtiați de pofte da măriri și înverșunați de pătimașele lor ambiții personale, nu mai prezintă azi nici un pericol pentru marea masă a țărănimei noastre din Transilvania.

La început când lupta criminală fratricidă a fost inaugurată de conducătorii celor 100 de doctori ai Ardealului, pe lângă durerea sufletească ce am simțit-o, o nelinițe adâncă stăpânea sufletele tuturor fiilor buni ai acestei țări. Era frica grozavă ca poporul ardelan obișnuit de veacuri cu opoziția și mai ales prea cinstit și conservator în sufletul lui să nu se lase amăgit de vorbele unor foști conducători și astfel să se sape iar între frații de același sânge o prăpastie mult mai adâncă ca cea formată de bariera Carpaților, prăpastia disprețului și urei între frați.

Unirea sufletească este un fapt îndeplinit

Pericolul a trecut. Sufletul curat al poporului din Ardeal conștient și plin de sentimente naționale a fost un zid prea puternic, ca de el să nu se sdrobească complect calomniile aduse vechiului Regat și insinuațiunile celor nepuincioși; conștiința înțelegătoare a masei țărănimei noastre a respins cu dispreț sămânța urei ce se arunca din buzele pătimașe și rotativele din slujba celor plătiți.

In fața realităților politice, săvârșite de guvernul liberal, dela timpul venirei sale la cârmă, unificarea sufletească a Ardealului cu vechiul Regat este un fapt îndeplinit. Și acei cari încearcă să pescuiască în apă tulbure, văd desamăgiți că în cârligile lor aruncate, nu au putut prinde decât disprețul și neîncrederea ce le este aruncată în obrazul lor, înroșit de neputință.

Brazde adânci în pământul ardelean se tae zilnic și la coarnele plugului ce își înfige fierul în ogorul până ieri străin, poporul vede cu dragoste pe membrii guvernului cari emoționați de bucuria ce strălucește pe fețele arse de soare ale țăranilor, își găsesc aici răsplata adevărată a muncei și străduinței lor fără preget.

Improprietăririle de lângă Orăștie

Nici odată nu ne-a fost dat să avem o impresie mai puternică și o emoțiune mai mare ca acum câteva zile (26/XI—1922) cu ocazia împroprietăririi din comunele Folt, Pricaz și Bobâlna, din apropierea Orăștiei.

Am luat parte la această serbare a țărănimei deoarece știam că o parte din pământul care se va împărți este moșia Bobâlna a fostului ministru de finanțe — de tristă memorie dr. Aurel Vlad, care neînțălegător al vremurilor care le trăim, avusese îndrăsneala ca depe banca ministerială să se rostească contra reformei agrare din Basarabia.

Eram curios să văd și să cunosc mai de aproape sufletul țăranului din țara marelui schimbător de coroane, căci mai mult ca ori unde în Ardeal, aici în jurul Orăștiei s'a făcut cea mai anarhică propagandă așa zisă naționalistă de către d-l dr. Vlad.

Serbarea de Duminică a țărănimei din jurul Orăștiei a fost cea mai crudă deziluzie pentru dl Vlad. Ea a devenit tuturor ca operă nefastă dusă cu atâta înverșunare de dl Vlad, nu numai că nu a pătruns în cumințenia maselor, dar ea a fost primită cu adânc dispreț.

Manifestațiile pentru Generalul Moșoiu

Guvernul țărei a fost reprezentat la această împroprietărire prin generalul Moșoiu, ministerul comunicațiilor și deputatul circumscripției. Sute de oameni nu numai din satele unde s'a dat pământ ci și din întreaga circumscripție au venit cu drapele, în frunte cu preoții lor și călăreți în costume naționale, pentru a saluta cu bucurie în mijlocul lor pe generalul Moșoiu.

Pe malul Mureșului, în fața miilor de oameni, protopopul Gorun a oficiat un mic Te-Deum, încheind serviciul divin cu o cuvântare frumoasă, a vorbit apoi Generalul Constantinescu senatorul Geoagiului și în aplauzele și însuflețirea poporului, arătând meritele partidului liberal în toate actele mari ce s'au săvârșit în țara noastră Generalul Moșoiu închide cuvântările.

Din mulțimea adunată un bătrân se prezintă domnului ministru și în cuvinte simple cu lacrimi în ochi arată că dr. Vlad a fost un adevărat tiran cu țăranii de pe moșia sa.

In mijlocul elanului și însuflețirei nespuse s'au terminat serbările improprietăririi, cari dovedesc încă odată ce departe sunt acei ce încearcă să turbure liniștea cuminte a țăranilor cari văd cu o hii, înfăptuirea reală de către guvern a dorințelor și nevoilor lor.

Comemorarea lui Mihai Viteazul la Alba-Iulia

Alba-Iulia. — Marți 21 Noembrie a. c. s'a oficiat în catedrala Incoronării din Alba-Iulia de către preotul I. Teculescu un parastas în amintirea lui Mihai Viteazul, gloriosul domn, care a căzut jertfă visului îndrăzneț de-a uni pe toți Românii. Au asistat toate autoritățile civile în frunte cu prefectul județului, autoritățile militare, elevii liceului „Mihai Viteazul" din localitate și un numeros public.

La sfârșitul serviciului divin cuviosul protopop din Alba-Iulia I. Teculescu a ținut o frumoasă cuvântare, evocând cu multă putere amintirea vremilor dispărute, când Mihaiu Viteazul sdrobind oastea dușmană la Șelimberg a intrat triumfător în Alba-Iulia luând în stăpânire Ardealul, arată măreția jertfei eroului dela Turda, care și-a închinat toată viața unui gând măreț Reînvie în amintirea ascultătorilor umilințele trecutului, când neamul românesc era asuprit pe pământul strămoșesc și măreția vremilor de astăzi, când Românii au ajuns stăpâni deplini pe soarta lor. Mulți din înaintașii noștri ar fi vrut să vază ce vedem noi. E un triumf al românismului stăpânirea românească în această cetate, în care a intrat învingător Mihaiu.

Catedrala dela Alba-Iulia, în care s'a încoronat cel dintâi Rege al tuturor Românilor, e biserica neamului românesc și va duce dealungul veacurilor faima acestor vremuri.

Un demers

al românilor macedoneni pe lângă conferința dela Lausanne

Telegrama societății de cultură macedo-română

Societatea de cultură Macedo-Română, reprezentanta tuturor comunităților românești din Peninsula Balcanică, în numele poporului român din Macedonia a trimis în ziua de 28 Noembrie crt., Președenției conferinței dela Lausanne, următoarea telegramă:

„Poporul Macedo-Român, supranumit în mod impropriu Cuțo-Vlah, reprezentat prin Societatea de cultură Macedo-Română, face apel la cele mai înalte sentimente de dreptate și umanitate ale conferinței Europene, întrunită la Lausanne pentru aplicarea angajamentului solemn luat din partea Serbiei, Greciei și Bulgariei încă dela tratatul din 1913, de a le asigura autonomia religioasă și școlară, precum și un șef religios propriu, în fiecare din aceste țări, angajament rămas până astăzi neaplicat".

O copie după această telegramă a fost expediată d-lui I. Duca, primul delegat român la conferința Europeană din Lausanne.

Cetiți „Infrățirea"

Totfelul de șepci
pentru **Lice, gimnazii, C. F. R.,**
Capele militare, Chipiuri de ofițeri
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fină.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** nelntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
◆
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

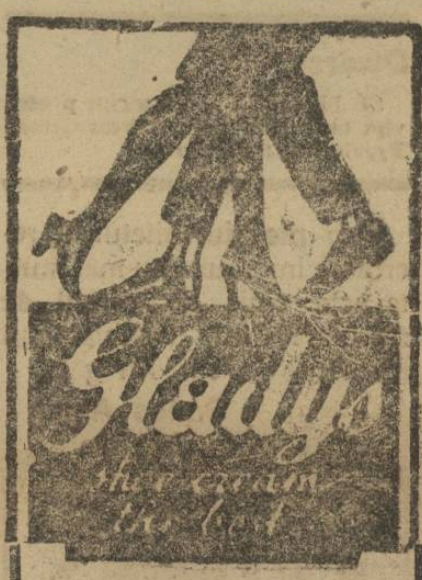

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

CARBUNI DE PIATRA
și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau mai
Sigismund Kohn
Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 675 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 7 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: No. 211

ABONAMENTE
PE 1 AN ... Lei 180
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Pe mormântul parintelui Lucaciu

In micul cimitir al Șișeștilor trupul părintelui Lucaci a fost așezat spre veșnică odihnă. Bulgării pământului s'au răstogălit sgomotos peste capul sicriului, pătolind pentru tot eauna sbuciumul acestei inimi nobile și generoase.

In pământul Șișeștilor, de unde a plecat încă aprig și semeț, înfruntând închisori și persecuții, propovăduind cu nepăsarea de pericol a martirului cuvântul cauzei românești, bătrânul luptător s'a întors obosit de cale, să și culce trudituł corp.

Fanfara răsunătoare a omagiului național l-a însoțit solemnă până'n pragul ultimei locuințe.

Sub maldărul de flori, ostenitul îmbrăcat în odăldii a ascultat-o parcă pe gânduri, ca venind de undeva de departe. Amintirea lui înfrântă de greul somn al morței, poate nu i-a înțeles sensul puternic triumfător. Căci în accentele ei nu putea să vibreze nici cel mai neînsemnat svon de jale. Luptătorul murise cu laurii izbânzei pe frunte și martiriul chinuitei lui vieți, se răzbunase, încununându-i în plină putere a gândului și-a trupului cu cea mai frumoasă aureolă, cu nimbul de aur al propriului vis împlinit.

Condus de fanfara sonoră până'n poarta vieței nesfârșite ce se deschide dincolo de moarte a fost primit în împărăția îngerilor, cu același cântec de biruință de fanfara războinicilor arhangheli.

Și bulgării de pământ cari i-au acoperit sicriul cu zgomotul lor dătător de fiori, n'au putut acoperi cântecul răsunător al celor ceruri muzici.

Căci bulgării aceștia cari înăbușă odată cu viața chiar amintirea celui pornit să nu se mai întoarcă, de astădată acopereau doar trupul celui ce a fost părintele Lucaciu.

Amintirea lui s'a ridicat însă și mai nouă și mai plină de viață deasupra mormântului proaspăt; crescând uriaș acoperind toată suprafața țărei mărite, pătrunzând înminți și în inimi strălucind pretutindeni orbitor de puternic, pildă în veci nestearsă de viață fără prihană plină de abnegații și de jertfe de luptă nepotolită răsplătită din belșug de harul divin al idealului împlinit.

Mormântul s'a închis asupra corpului părintelui Lucaciu; dar în același timp, Cartea de Aur a neamului s'a deschis să-i înscrie amintirea la cea mai frumoasă pagină a ei.

Și cartea aceasta nu cunoaște mormânt.

Inmormântarea lui VASILE LUCACIU

— FUNERALIILE NAȚIONALE FACUTE LA SATU-MARE ȘI ȘIȘEȘTI —

La Satu-Mare — Asistența — Cuvântarea Episcopului Hossu — Cuvântările Dlor I. I. C Brătianu, Oct. Goga, L. Mrejeriu, delegatul Camerei și I. Popovici, delegatul Senatului — Cortegiul funebru

— LA ȘIȘEȘTI —

La mormântul lui V. Lucaciu — Cuvântarea Dlui Ministru General Moșoiu; Cuvântul Bucovinei, al Basarabiei și al Ardealului — Aite cuvântări

„L'au mânat drumurile și țările; Numai a el și la Dzeu aveam cuvânt, noi săracii . . ."

Cu astfel de vorbe simple dar pornite din sufiete curate și neprihănite, jeleau bătrânii țărani din Șiseți pe acele care un sfert de veac a fost apostolul, martirul și vestitorul de mărire al neamului, — pe părintele V. Lucaciu. Guvernul înțelegător de tot ceia ce făcuse pentru neamul lui, acel care fusese „leul de la Șișești" a simțit ce datoria lui să facă marelui dispărut, funeralii naționale.

Insuși Prim Ministrul țărei, dl I. I. C. Brătianu, însoțit de dl Ministru Moșoiu și de 40 de parlamentari, delegații tuturor partidelor politice, delegații tuturor provinciilor reălipite, delegațiile tuturor societăților culturale din țară, delegațiile Universităților și a studenților, delegațiile armatei, delegații de țărani din toate satele județului Satu Mare, numeroși cunoscuți, admiratori și prieteni, au condus sicriul care închidea în el rămășitele pământești ale aceluia care n'a încetat o viață întreagă să ceară sus și tare, dreptate pentru neamul lui nedreptățit și asuprit.

De a doua zi după moarte, familia începuse să primească nenumărate telegrame din toate orașele și satele țărei. Toate delegațiile de care am pomenit mai sus, toți prietenii, vechi tovarăși de luptă, și toți cunoscuții au depus pe sicriul marelui dispărut coroane cu fel de fel de inscripții. Toată biserica românească din Satu-Mare unde fusese depus catafalcul era de jur în prejur îngropată aproape sub aceste coroane.

Incă de Joi au început să sosească la Satu-Mare delegații din toată țară care veneau să asiste la înmormântare. Sâmbătă dimineața la ora 9 au sosit în gara din Satu-Mare trenul special care aducea cu el pe delegații guvernului și ai parlamentului. La ora 9 și jumătate a început slujba în biserica românească care era ticsită de lume. Toată curtea bisericei și toată strada din față erau o mare de capete. Sufletele tuturora erau copleșite de jale adâncă și ochii tuturor erau umeziți de lacrimi.

Prohodul în biserică a fost oficiat de P. P. S. S. lor Episcopii Hossu de Gherla și Frențiu de Oradea-Mare înconjurați de 12 preoți și secundați de corul seminarului din Gherla.

După terminarea slujbei P. S. S. Episcopul Hossu rostește un simțit și magistral panegiric, arătând în cuvinte înduioșate măreția sufletului Părintelui Lucaciu. „In sufletul lui, — spune P. S. Sa Episcopul Hossu — două mari credințe au sălășluit credința creștinească în cea mai superioară formă, și credința neclintită în puterea, unitatea și măreția neamului său. Sub presiunea irezistibilă a acestor două credințe, ce vehiculocoteau în sufletul lui de apostol, și-a trăit părintele Lucaciu viața și și-a clădit nemuritoarea lui operă națională."

VASILE LUCACIU

Cuvântarea Dlui Primministru I. I. C. Brătianu

După Episcopul Hossu, Primministrul țării, d-l I. I. C. Brătianu, a rostit următoarea cuvântare.

Intristată adunare

„Guvernul a socotit ca o mare datorie să aducă prin mine prinosul recunoștinței sale memoriei părintelui Lucaciu. Cu dânsul se stinge o voce autorizată a patriotismului român, care a apărat și îmbărbătat neamul nostru în vremea celor mai aprige frământări și a celor mai mari realizări.

In sfânta lege a patriotismului, ca și în creștineasca noastră religie, nu pășesc pe căile adevărului și nu chezășuesc roade trainice vieții lor, decât acei, cari păstrează nestinse în suflet: iubirea, credința și nădejdea, fără cari nu se trezesc energiile binefăcătoare și nu se înalță clădirile trainice. In desvoltarea lor, popoarele au nevoe să creadă, să iubească și să spere, pentru ca viața lor să contribue la prosperitatea și civilizația obștească a omenirii.

Dar sunt clipe hotărâtoare în desfășurarea istoriei, în care aceste virtuți cardinale răsar stăpânitoare, mai strălucitoare ca ori când și când acei cari le întrupează se înalță, figuri eroice, în ochii posterității.

In asemenea vremuri, la ceasul înfăptuirii idealului secular i-a fost dat părintelui Lucaciu ca să rostească cu grai înflăcărat dorința dragostei și nădejdii unui popor întreg și deaceea numele său va rămânea pe veci legat de realizările măreție, pentru care a luptat fără preget și fără șovăire. Mari i-au fost încercările și durerile în mijlocul trudelor și a jertfelor prin cari s'a întemeiat unitatea României, dar patriotismul său înalt, cald și sincer a resimțit adânc mulțumirea neasemuită de a fi fost martor și părtaș la opera de mântuire dorită de veacuri. Acel patriotism se arată nestâns și neîntunecat chiar de pe jețul de suferințe al ultimelor sale zile, când cu prilejul Incoronării își vădă chinurile trupești și își manifestă astfel constanța sa de român."

Incântat de succesele strălucite ale actului patriotic de Incoronare, vă gratulez, dorind cu toată sufletarea românească, realizarea tuturor aspirațiunilor pentru mărirea și bunăstarea scumpei mele națiuni. Mare e bucuria în toată țara pentru entusiasta colaborare a partidelor conștiente de chemarea lor. Trăiască Regele, trăiască Regina, ca să se bucure de toată mărirea ce'i poate da coroana pusă de poporul său eroic.

Pentrucă fără încetare și fără preget, din tinerețe până la bătrânețe, sufletul lui Lucaciu a slăvit nădejdile neamului și în glasul lui a răsunat credința unui întreg popor, care se închină la mormântul din Șișești, unde se ridică azi la granița etnică a neamului un altar de veghe al românismului de pretutindeni.

In sentimentul unanim de pietate și de dragoste, care se întrunește în jurul acestui altar, neamul nostru află o nouă chezășie a solidarității care'l leagă și în care treaz, curat la suflet și la minte, e dator să asigure întărirea și propășirea sfintei moșteniri ce i-au lăsat cei din toate veacurile, cari și-au

Inmormântarea lui VASILE LUCACIU

închinat viața idealului național.

Prin pilda vieții sale și prin dragostea ce ne leagă de memoria sa, își păspăstrează marele român și dincolo de mormânt, vie și binefăcătoare înrâurirea asupra conștiinței naționale și numele părintelui Lucaciu va fi pomenit pe veci cu evlavie și recunoștință.

Fie-i țărâna ușoară.

*

După terminarea cuvântării dlui Popovici, delegatul Senatului, după care, domnul Leon Mrejeriu, a rostit în numele Camerei, următoarea cuvântare:

Cuvântarea dlui L. Mrejeriu, vice-președintele Camerei

Întristată adunare,

Sunt, în lumea aceasta, oameni, cari prin însușirile lor, deosebite, de inteligență, de simțire și de voință, întregite și prin o largă cultură, se ridica cu mult deasupra oamenilor obișnuiți.

Sufletul lor este bogat luminat, de nețărmurita dărnicie a firii și, la rândul lor, luminează epoca în care se manifestă.

Oamenii aceștia au tainice meniri de îndeplinit în lume. Ei sunt sorțiți să fie conducători de oameni, să fixeze idealuri, să dee direcții, să creieze curente, să organizeze lupte pentru atingerea acelor idealuri și să săvârșească în toate domeniile opere care poartă pecetea sufletului lor și îl veșnicesc.

Cele mai mari epoci ale timpurilor sunt caracterizate de destășurarea puterilor sufletești ale unor covârșitoare personalități, ca și cum sufletele tuturor s'ar concentra într'unul care să le domine pe toate.

Aceștia sunt eroii vremurilor lor: eroi ai științei, ai literilor, ai artelor, ai credinții, ai conducerii popoarelor și ai luptelor felurite pentru ideal.

Și dacă din pricina patimilor clocotitoare nu se recunosc și nu se prețuiesc totdeauna vrednicirilor în viață, la marginea mormântului se vede obiectiv opera care se cinstește și se urmează și care trăiește prin ea însuși.

Eroii se uită pe ei în luptă și au ochii deschiși numai pentru luminoasa țintă care-i atrage și-i însuflețește.

Din durere și din suferință ei storc putere, hotărâre și îmbărbătare.

Și neamul nostru, atât de frământat de greutățile sbuciumatei sale vieți istorice, și-a avut eroii lui, cari și-au așezat viața cu neclintită hotărâre, la temelia închegării și înțării lui. Lupta îndărătnică și jertfa lor au doborât viața lor, închinată întreagă neamului.

Părintele Dr. Vasile Lucaciu a fost un erou, un mucenic al românismului.

Viața lui smulsă din adâncurile sufletului neamului nostru, a fost sortită să trezească conștiințele, să apropie sufletele, să le întărească în luptă și să ție veșnic aprins focul sfânt al românismului.

Prin cultură la înțelegerea drepturilor noastre, prin înțelegere la unire și luptă și prin cultură, unire și luptă îndărătnică la izbândă, aceasta a fost caracteristica vieții eroului Vasile Lucaciu.

Și cât a avut de suferit pentru crezul lui! Dar suferința îl întărea și mai mult. Cauzele mari sunt sfințite prin suferințe grele.

Amenințări, insulte, lovири, amenzi, temniță n'au clintit dela datorie pe neînfrântul luptător.

El avea un rol tainic de îndeplinit în viața neamului său și cu strălucire și l-a îndeplinit.

Ca o trâmbiță de deșteptare și de chemare la unire și la luptă a răsunat glasul lui Vasile Lucaciu în tot cuprinsul hotarelor neamului românesc: din Sătmar până 'n Sălaje și din Carpați la Dunăre și la Mare.

Învățătorul de religie și de limba română din Sătmar, a ajuns învățătorul îndemnător la cea mai caldă iubire de țară și de neam a întregului popor românesc.

A început prin a învăța pe copii evanghelia, sfințită prin răstignirea lui Christos ca să sfârșească prin a îndemna cu hotărâre pe Români la datoria ceasului celui mare, pe la sfințit cu stăruitoarea sa muncă și suferință.

Redactorul Memorandumului întemnițat în Seghedin, de ine propovăduitorul avântat al luptei pentru realizarea idealului național în regatul vechiu, și al apărării drepturilor noastre naționale, ca deputăt în Budapesta și congresele din Roma, din Londra, Elveția, Franța, și apoi în America.

Cuvântul lui meșteșugit, convingător și fermecător era cuvânt de apostol.

Dar pe lângă munca aprigă dusă înlăuntru și în afară pentru organizarea și sustinerea luptei ca și pentru apărarea drepturi or noastre și pe lângă atâtea dureri, amărăciuni și suferințe îndurate, Vasile Lucaciu a avut și marea bucurie să vadă străduința unei vieți întregi luminată de Scumpa și Sfânta împlinire a Unirii tutror Românilor de a Nistru până la Tisa și din Ceremuș la Dunăre și Mare.

Din cei un milion de martiri ai cauzei naționale, cari au așezat la temelia întregirii României viața lor, înainte de a fi luminată de zâmbetul realizării Sfântului vis, Lucaciu a avut norocul să supraviețuiască și să fie încălzit de bucuria zbândei.

Eroule Vasile Lucaciu, ai fost preot al credinței lui Hristos și preot al credinței în idealul Neamului, și pe amândouă le-ai slujit cu munca și cu jertfa ta neîntrecute.

Din viața ta luminoasă se desprinde o învățătură și un îndemn.

Munca Stăruitoare încălzită de credința neclintită în ideal duce la bucuria izbândei.

Te-ai trudit o viață întreagă pentru fericirea țării tale, și truda ta a fost cu rod. Poți acum să te odihnești în pace, căci ți-ai făcut cu prisosință datoria.

Îndemnul care, firesc, se desprinde din viața ta și care, ca un glas de arhanghel, răsună în sufletele tuturor Românilor este:

„Faceți-vă datoria către România întregită prin munca și jertfele voastre; Luminați-vă, munciți în dragoste și unire și apărați-o cu orice jertfe sporindu-i puterea și prestigiul.

Iar la sfârșitul vieții voastre să puteți spune, ca și mine: N'am trăit zădarnic, ci am făcut tot ce-am putut pentru slava numelui de român".

Ai murit sărac, tu cel atât de bogat în fapte mari și în suferinți grele pentru neamul tău. Dar tocmai această bogăție a sufletului tău și a faptelor tale mari va purta pe aripele veacurilor numele tău slăvit.

Adunarea deputaților, prin mine, nu înțelege să plângă la mormântul tău, mare luptător al neamului căci eroii nu se plâng, ci slăvind munca ta, să ia îndemn și îmbărbătare în opera de întărire a României la a cărei întregire tu ai lucrat ca un neîntrecut erou.

Fie vrednică amintirea marelui mucenic al Neamului, Vasile Lucaciu, și veșnic îndemnătoare la datorie.

*

După cuvântarea delegatului Camerei dl Octavian Goga, a ținut următoarea minunată cuvântare:

Cuvântarea dlui Octavian Goga

Profeții visurilor împlinite, ocrotitorii idealurilor realizate, generații marilor izbânzi, de obicei pleacă discret din lume. Ei încarnează principiul luptei, prin ei cere cuvânt sbuciumul maselor anonime. Până în clipa biruinței mulțime e suspendată de privirea lor și-l urmează cu instinctul sigur al supunerei salvatoare. Ei pronunță cuvântul de ordine, ei dau semnalul de atac. Sosit odată timpul însă, nervii se destind, disciplina morală se atenuează, rândurile se sparg, ierarchia valorilor suferă o eclipsă trecătoare, arena e năpădită de figuranți și banchetul biruitorilor răsună zgomotos și profan. În acest val de beatitudine stearpă, marele chinuit nu e la locul lui, el se dă binișor la o parte și singurătatea creatoare îl învăluie cu încetul. Pe la răspântii se strigă încă lozincele lui, praznicul e în toiu, dar comandantul e absent.

Dacă moartea îl cercetează în asemenea momente, îl găsește părăsit și uitat, pentrucă el s'a topit în eternitate deodată cu izbânda, și de aceea plecarea lui e discretă și tristă ca un cântec de departe într'un amurg de toamnă.

Așa s'a dus din mijlocul nostru, părintele V. Lucaciu, închizând în sicriul lui protestarea istoriei Ardealului românesc de-o jumătate de veac. Sunt oameni predestinați să concentreze în sufletele lor aspirațiile publice, oameni-drapel, cari se ivesc pe toate câmpurile de luptă aducând par'că de sus, mistica flacără a credinței.

Sunt Tyrteii Eladei, profeți, cum le zice vechiul Testament, eroi cum îi numește Carlyle. Ființa lor este un rezumativ al societății, o concretizare a operei. V. Lucaciu a fost zidit din acest rar aluat. Frământarea politică a românismului încătușat sub Habsburgi de prin anii 80 ai veacului trecut și până după unire, se confundă cu zbuciumul lui personal. În această vreme, oriunde a fost Ardealul luptător, ori unde s'au afirmat drepturile lui de existență, fie că s'au răscolit valurile sentimentului popular, dincolo și dincoace de Carpați, fie că s'au strigat adevărurile în fața dușmanului sau în obrazul umanității, — oriunde a fost risipire de energie, oriunde a fost suferințe pentru neam, pretutindeni înseamnă că așa a vrut să fie acest popă din Șișești, mândru ca un senator roman și frumos ca un cardinal de pe vremea renașterei italiene.

V. Lucaciu — ca structură sufletească și moștenire intelectuală e continuatorul direct al treimei noastre din veacul al XVIII, trimisă din Ardeal în ucenicie pe malurile Tibrului — se întoarce acasă în suflet cu splendorile Romei. Ca și P. Maior Samuil Clain și Șincai părinții redeșteptărei noastre, tânărul vlăstar dela Baia-Mare, sub adăpostul aceloraș zidari dela „Propaganda Fide" sub acelaș cer clasic al anticului Lațiu, și-a împletit concepția de viață sub impulsurile monumentalității române reînviate de strălucirea Vaticanului. De aici, de sub arcurile de triumf, de sub coloanele de marmură ale Coloseului, de sub cupola dela Lateran, din simfonia de culori ale stampelor lui Rafael, din retorica amvonului dela San-Pietro și din toată vâltoarea resorgimentului italian, din cari se resimțeau încă pronunciamentele lui Mazzini și gesturile largi ale lui Garibaldi, din lumea aceasta de spectri luminoși și de sugestiuni mărețe, s'a înfiripat catechismul fanatic al acestui preot, care avea ca supremă dogmă latinitatea. Acest crez i-a dat arsenalul de gândire, scutul de apărare și ținta de luptă.

Temperament pasional, plămădit din sănătatea robustă a țăranilor noștri, optimist și păstrând până la bătrânețe sub sprâncenile arcuite picăturile de lumină ale unui romantism tinerese, el preconiza acțiunea și nu se putea închide în contemplația unei chilii mănăstirești Revărsările lui de energie cutropitoare se cereau la larg, în fața mulțimei cu mii de capete. V. Lucaciu adus deci pe tărâmul politicei militante patrimoniul de simțire dela Roma. Latinitatea și-a găsit în el pe vijeliosul tribun, idea națională pe agitatorul implacabil. Ce spectacol de măreție epică, zvârcolirea lui de 40 de ani pentru desrobirea unui colț de omenire! A fost idolul adunărilor populare pe care le zguduia avântul lui de retor ca un torent de lavă aprinsă; a fost locatarul închisorilor din Vaț și Seghedin pe urma Memorandului dela Viena; a făcut să tresoară cinismul parlamentului unguresc; a stors lacrimi la cetățenii din Ploești acum un sfert de veac; s'a cheltuit s'a risipit pe toate cărările, neatingând nici o desertăciune cu haina lui simplă de popă dela țară, negăsindu-și altă răsplată decât dragostea furtunoasă, a mulțimei, care la încununat cu aureola legendei și i-a trecut în doine, ca pe eroii baladelor populare.

Părintele Lucaciu a crescut așa pe fiecare zi, confundându-și rostul lui cu o țară robită. De pretutindeni, din mijlocul vârtejului de unde se urca profilul lui de vultur, ochii catifelați priviau departe spre columna lui Traian și glasul lui plin de sonorități de clopot, pios ca o rugăciune sau temător ca o răzvrătire, rostea crezul iluminat prins în curatele și stângacele versuri românești:

„Mama Roma cea bătrână."

A sosit în sfârșit ziua, când drama s'a apropiat de punctul culminant. Visul milenar fulgera în conștiința neamului nostru, continentul se încleștase în uriașa lui încăierare, ca la Judecata din urmă de pe pereții Capelei Sixtine. Părintele Vasile Lucaciu în acele zile și-a înțeles chemarea de profet, dându-și seamă, că îndrumătorii unui neam în vremuri de grea cumpănă trebue să treacă examenul moral și și-a părăsit deci casa dela Șișești, s'a scuturat de obezile tăcerii prudente și luând toiagul pribegiei în mână, luptătorul Ardealului s'a ivit ca o furtună în capitala României, acolo de unde trebuia să lovească spada liberatoare.

În această perioadă părintele Lucaciu a îndeplinit cea mai înaltă misiune politică a vieții sale, având rolul de factor determinant al ideii care trebuia să aprindă flacăra războiului de dezrobire, dar salvând în acelaș timp pe seama umanității și demnitatea românismului din Ardeal.

Din cele dintâi zile ale toamnei din 1914, neastâmpărul roșnic al acestui bătrân s'a dezlănțuit în fierbere fără răgaz. În fruntea Ligei dela București, care devenise un minister al conștiinței naționale întrunind toate căpeteniile țării alături de N. Filipescu din ale cărui cuvinte de granit se săpau adevărurile de rassă ale vechilor boieri români, alături de Delavrancea, trubadurul înviorat al cântecului nostru de biruință, alături de fermecătorul verb al lui Take Ionescu și de împletiturile de fulgere ale lui N. Iorga, părintele Vasile Lucaciu aducea prestigiul suferinței și încercările de prooroc din Biblie, acele vibrațiuni metalice, care se prăvăleau în suflete ca o zornăitură de lanțuri.

Această biciuire a sufletului românesc dela un capăt la altul al țării, necontenit, vreme de doi ani de zile, acest curs pripit de pedagogie națională care a împlinit multe lacune de conștiință și a resuscitat instincte adormite, ne-a dat războiul.

Istoriograful de mâine va descifra din vălmășagul marilor frământări, rolul mortului de azi.

Războiul însuși l'a așezat pe tribunal de eri într'o nouă postură, de apostol, și-a apucat drumul străinătății să strige Occidentului protestarea noastră.

El a răscolit atenția publică în America, a organizat legiuni de voluntari în Italia, a ținut conferințe în Elveția, a răspândit broșuri și a ra-

Inmormântarea lui VASILE LUCACIU

liat pretutindeni lumea în jurul cauzei noastre.

La Paris când se țeseau firele congresului de pace, figura lui vioaie era revărsată de o lumină nouă.

Latinitatea biruise și fruntea largă a acestui mag călător, — îmi aduc aminte, pe urma unei cuvântări a italianului Ferrero, — primise parcă un joc de lumini necunoscute încă. Era în frenezia triumfului, sorbea nectar simpozionul idealului împlinit și buzele i-se strângeau într'o linie dârză de pretor greco-roman, smuls parcă dintr'un baso-relief din arcul de triumf a lui Titus Vespasianus. O ceată de diplomați străini priveau cu admirație făptura lui care era cea mai perfectă legitimație a descendenței noastre, și când un american l'a întrebat dacă și Ardealul gândește la fel cu noi, Părintele Lucaciu i-a răspuns cu o seninătate de zeu:

„Fiți liniștit domnul meu, căci acolo unde sunt eu, acolo, bate și inima Ardealului".

Avea atât de multă dreptate! După biruință, întors acasă, cu lacrimi în ochi, uitându-se împrejur în lumea și în roiul cetelor recente de naționaliști neofiți, bătrânul schița un zâmbet de indulgență. V. Lucaciu nu avea nimic de cerut; — îl răsplătise D-zeu în visul lui, și-i era de-ajuns.

Concepția lui politică însă, păstra aceeași linie dreaptă. El, marele dărâmător de hotare, cerea topirea granițelor sufletești și dorea plivirea grabnică a buruenilor din trecut, pentru deplina consolidare a acestei țări, pe care inima lui largă se obișnuia de-mult s'o iubească de-o potrivă.

In plină acțiune l'a ținut boala pe patul de suferință. A fost o agonie lungă, o pulverizare lentă spre neant. Din toate părțile, chiotul energiilor desrobite de el în vreme ce moartea lui se depăna discretă ca un psalm în surdină. Vasile Lucaciu mu ea sărac într'o suburbie din Satu-Mare și când l'am văzut astă vară într'o căsuță strâmtă, nu mai era decât craterul unui vulcan stins. De sub pleoape abia mijeau ultimile lacrimi de jăratec.

Astăzi cărbunele s'a stins, ochii părintelui s'au închis pe veci.

Pleacă dintre noi cel din urmă romantic — reprezentantul pericadei eroice din politica Ardealului — lăsând generației de azi moștenire, imaginea lui luminoasă — darul cel mai trebuincios într'o vreme copleșită de o concepție prea pozitivă.

Toate steagurile se pleacă în fața acestui sicriu, asupra căruia, în numele Ardelenilor cu cari ai pribegit ieri pe drumul idealului, Părinte Vasile, eu, smerit ucenic arunc astăzi un bulgăr de țărână.

*

Vorbește apoi dl Trancu-Iași, fost ministru, în numele partidului poporului din care Părintele Lucaciu facea parte în ultimul timp.

Cel din urmă vorbește dl Ciciu Pop în numele partidului național și al „Astrei."

Cortegiul funebru la Satu-Mare

După terminarea cuvântărilor din biserică, Dl Prim Ministru însoțit de dl Ministru General Moșoiu, de cei 40 de parlamentari și de celelalte delegații, părăsesc sfântul locaș și ies în stradă unde așteptau: o companie de soldați care urma să dea ultimul salut mortului, toate școlile din Satu-Mare înșirulte pe trotuare, sute de țărani și toată lumea românească din Satu-Mare și împrejurimi. Au fost aduse apoi cele 63 de coroane care au fost așezate pe 3 care funebre. In cele din urmă, sicriul marelui dispărut a fost scos din biserică și așezat pe carul mortuar, în timp ce muzica militară cânta rugăciunea, soldații dădeau onorul și mulțimea se descoperea pioasă.

S'a format apoi un impunător cortegiu. In frunte erau toate școlile din localitate, apoi Episcopii Hossu și Frențiu însoțiți de 12 preoți. Urmau apoi carele cu coroanele, carul mortuar, familia dispărutului, și descoperiți, Dnii I. I. C. Brătianu, Generalul Moșoiu, Trancu-Iași, Oct. Goga, Gavril Tripon; Părintele Ilie Dăianu, Marin Ștefănescu, Col. Rădulescu, Col. Popescu din Cluj, cei 40 de parlamentari, și delegațiile.

Corpul defunctului a fost condus la gară și așezat într'un vagon cu care a fost după aceia transportat spre Șișești unde la dorința lui urma să fie îngropat, în biserica făcută de el, lângă soția lui.

La Șișești

Cortegiul — La Groapa Părintelui Lucaciu — Praznicul — Cuvântarea Dlui Ministru General Moșoiu — Alte cuvântări

Prin toate gările pe unde a trecut trenul mortuar, a fost nevoie să se facă opriri, căci din fiecare gară delegații de țărani și de fete în costume naționale, au depus coroane și flori.

Din gara Baia-Sprie până la Șișești, pe o distență de 8 km. toți acei, cari veniseră să ia parte la înmormântare, au mers cu sănile. S'a format un cortegiu de 240 de sănii.

Printre cei de față remarcăm pe d-l I. I. C. Brătianu, Primministru, care deși bolnav, a suportat pe un ger cumplit greutățile drumului de la București până la Satu-Mare și greutățile drumului cu sania printre munți până la Șișești; pe d-l ministru Moșoiu, Oct. Goga, Trancu. Iași cei 40 de parlamentari, Protopop Dăianu, Alex. Lapedatu, Marin Ștefănescu, Gavril Tripon, etc., etc.

D-nii Vaida, Maniu, Ciciu-Pop, etc. au lipsit.

Singur părintele Manu a luat parte ca reprezentant al partidului național.

Ajunși la Șișești, a urmat un praznic dat tuturor oaspeților și sutelor de țărani ce veniseră, după care a început slujba religioasă în biserica din Șișești clădită de V. Lucaciu.

După slujba religioasă oficiată de Episcopii Hossu și Frențiu, Episcopul Hossu, a făcut în cuvinte mișcătoare, elogiile defunctului.

A luat cuvântul apoi, d-l ministru General Moșoiu, care a ținut următorul panegiric:

Cuvântarea Dlui Ministru General Moșoiu

Intristată adunare,

Cu frunțile plecate și cu durerea în suflet, stăm astăzi în fața sicriului, în care zac rămășițele pământene ale aceluia ce a fost VASILE LUCACIU.

In biserica, în care timp de aproape o jumătate de veac, a răsunat voacea lui sonoră, ridicând rugi fierbinți sau dând povețe înțelepte poporului său iubit, iată-l răpus pe străjerul neînfrânt care a veghiat cu credință nebiruită la destinele neamului.

Dela început, din tinerețe, el a știut ce cale să apuce. In loc să ia calea ușoară a oportunismului atât de prielnic unora, sufletul său de elită l'a împins spre drumul virtuților și jertfelor pentru binele neamului. Talentele, cu care îl înzestrase natura din belșug au fost puse numai în slujba unei cauze mari, a unui ideal sublim, care culmina în realizarea întregirei neamului românesc.

Aproape cincizeci de ani a stat de veghe la granița de vest unde pericolul era mai mare și în această luptă uriașă n'a șovăit nici o clipă.

In sforțările pentru a ține trează conștiința națională în popor, el aducea neîncetat jertfe noi pe altarul românizmului.

Nu voesc să înșir aici toate faptele sale mari; voesc numai să înfățișez pe eroul luptător, care a trăit viața neamului întreg. In el clocoteau aspirațiunile românilor și activitatea lui pe terenul național a fost uriașă.

Il vedem cu memorandul la Viena. Il admirăm în procesul memorandului dela Cluj, pentru neînfrântul său curaj. Suferă temnița la Vaț. Luptă cu îndârjire în parlamentul din Budapesta și în congregația comitetului din Satu-Mare, în adunarea municipală unde se țăureau lanțuri noui pentru poporul nostru din aceste locuri, unde era scuipat și batjocorit pentru-că întrebuința dulcea limbă românească. Când izbucnește războiul mondial trece Carpații, luptând pentru intrarea în acțiune contra dușmanului milenar. Se retrage în Moldova cu armata română, trece oceanul în America, unde duce o campanie activă în favoarea cauzei noastre sfinte. Se întoarce în Europa și se duce la Roma unde organizează legiunea română din Italia.

Iată activitatea lui imensă.

El nu cunoștea decât lupta pentru atingerea idealului.

Goana de mai târziu a unora după demnitate, onoruri materiale și beneficii personale, nu l'a atras. El a fost un idealist, care nu cunoștea decât sacrificiul.

A căzut pentru neam.

Sbuciumările războiului și frământările politice de după războiu, l'au înfrânt, pentrcă simțirea și inima lui nobilă, erau grav atinse de acțiunea nefastă a acelora cari se opuneau unității sufletești a neamului.

Dute VASILE LUCACIU, acum între cei 800 mii de Martiri, cari s'au jertfit pentru același ideal ca și tine.

Dute alături de Horia, Closca Crișan și Avram Iancu.

Fii încredințat tu, mare erou al neamului, că dela mormântul tău, generațiunea actuală va pleca întărită sufletește, lăsând la o parte ambițiile personale și poftele materiale, consacrându-și forța, activitatea și toate puterile pentru consolidarea României întregite și pentru apărarea hotarelor patriei.

*

După dl General Moșoiu, Dl George Lungulescu, din partea Soc. „Mormintele Eroilor" și „Caselor Naționale" face apologia marelui martir — a cărui suferință închinată neamului, rămâne cea mai înaltă expresie a apostolatului patriotic.

Incheie arătând că la Soc. „Mormintele Eroilor" va sosi în fața bisericii simbolice dela Șișești — un stejar ale cărui frunze vor cerne necontenit laurii nemuririi — deasupra locului sfințit de mormântul și amintirea neuitatului mardr.

Cuvântul Bucovinei

Cuvântarea Dlui Deputat și prof. univ. din Cernăuți, Marmeliuc, în numele Bucovinei

In sicriul care se pogoară în pământ se închide o lume întreagă de doruri împlinite, de visuri realizate și de lupte biruitoare.

Părintele V. Lucaciu a fost în viață încă o figură de legendă. Cu făptură-i impozantă de legionar român, cu fața aceia frumoasă de Cezar, luminată de surâsu-i veanic biruitor, el a fost cea mai desăvârșită întrupare a energiilor naționale în luptă cu vrăjmașii seculari.

Glasul lui chemare continuă la pentru realizarea sfintelor revendicări naționale ale neamului, a trecut de multă vreme hotarele Ardealului său, pentru a deveni o goarnă de alarmă în toate ținuturile românești. Și dacă pentru ardeleni V. Lucaciu a fost tipul mucenicului luptător, dacă pentru frații din vechiul regat el a fost luptătorul a delean care răsărise cu strigareari de apărare și protest a oropsiților, pentru Bucovina el a fost ceva mai mult.

A fost simbolul îndepărtat al trăiniciei noastre etnice.

I-a fost dat Ardealului de către Pronia cerească un prisos de putere pentru ca din el să se severse valuri de energie națională peste toate ținuturile românești

Și apoi când violenia unui regim perfid în Bucovina venea pentru a ne umili mai mult, un discurs a lui V. Lucaciu rostit la vre'o adunare a „Astrei", ne trimitea noui forțe de fezistență. In mintea noastră, V. Lucaciu se ridica atunci ca un titan, care din umezeala temnițelor ungurești lua parcă alte energii, alte forțe de luptă, ca și legendarul Anteus de câte ori se atingea cu pământul.

Timp de 50 de ani și în deosebi dela Memorand încoace, V. Lucaciu a fost reprezentantul cel mai de frunte al acestei energii în luptele cu forțele vrăjmașe.

Și acum când sufletul lui mare s'a confundat cu veșnicul suflet al Universului, aceste energii nu pot să-și înceteze munca.

Ele vor lucra latent, inspirând forțele veșnic vii ale neamului.

Mormântul lui dela Șișești va fi astfel o santinelă la hotarul țării, dar va fi și ceva mai mult. Din el va ești necontenit un glas de îndemn pentru cei cari vor fi pe drumul cel adevărat al realizărilor naționale, de îndrumare pentru cei desorientați și descurajați și de aspră mustrare pentru cei rătăciți In numele sfântului pământ al Bucovinei care de multe ori s'a înfiorat de nădejdile plinirei de astăzi, la glasul lui fermecat, depun o lacrimă de admirație și recunoștință pe mormântul marelui dispărut. Bine cuvântarea unui neam întreg îi însoțește ultimul drum.

Fie-i somnul lin.

Cuvântul Basarabiei

Cuvântarea Dlui Deputat Pantea Gherman în numele Basarabiei

Intristată adunare,

Dați-mi voe și mie ca în numele Românilor din Basarabia să aduc omagii memoriei aceluia care azi se desparte de noi pentru totdeauna.

L'am cunoscut pe V. Lucaciu în primul parlament al României mari. La recomandarea mea că sunt basarabean, el cu lacrămi în ochi m'a sărutat și mi-a spus următoarele:

„Imi pare bine frate din Basarabia că ne întâlnim în parlamentul României Mari și întregite — acesta a fost idealul pentru care am luptat toată viața și pe care cu bucurie îl văd azi realizat."

Se mi fie îngăduit ca în numele Românilor din Basarabia să aduc prinos de recunoștință marelui român pe care basarabenii îl iubeau fără ca să-l vază, de ora ce lupta națională dusă de oarece mare fiu al neamului a avut răsunet dela Tisa până la Nistru. Fie-i țărâna ușoară și vesnica lui pomenire.

Au urmat apoi cuvântările Dlor Marin Stefănescu, deputat Ștefan Ireu, deputat Gavril Tripon în numele Ardealului, delegatul studenților din Cluj, Al. Moldovan, și alții.

*

La ora 8 seara, în timp ce muzica în curtea bisericei cânta rugăciunea, în timp ce companiile de onoare dădeau onorurile, în timp ce episcopii Hossu și Frențiu, secundați de 12 preoți și de cor, cântau „*desfegarea*" într'o liniște adâncă, sicriul de bronz care închidea în el rămășițele pământești ale aceluia care jumătate de veac a fost quintesența cea mai perfectă a sufletului și energiilor de luptă ale românismului de pretutindeni, fu scoborât în mormânt.

Strident și dureros răsunau bulgării de țărână prăvăliți brutal pe bronzul sicriului. Părintele Lucaci, pleca pe veci dintre noi, ducând cu el, în lumea dreptților, regretele tuturor sufletelor românești.

Stefan Paul.

INFORMAȚII

Indignați de felul cum a comentat manifestațiile studențești din ultimul timp, un grup de studenți din localitate au ars Duminică dimineața, în piața Unirei ziarul „Adevărul" sosit atunci.

*

Conflictul de la Universitatea locală nu a luat sfârșit nici azi, studenții creștini ne permițând studenților evrei participarea la cursuri.

*

Parlamentarii regiunilor distruse au ales în întrunirea de Vineri o comisie de studii și legiferare spre a aviza la rezolvarea chestiei desp gubirilor de război comisia e compusă din d-nii deputați: N. N. Săveanu-Putna, N. Bălănescu-Vlașca, M. Djuvara și A. Morariu-Bucovina, G. Șerban, E. Racoviță, Gr. Diaconescu-Bacău, Alimă șeanu-Dobrogea, Justin Stanescu, N. Boieru și Krauter-Banat.

A delegat pe d-nii N. Săveanu și N, Bălănescu să ia înțelegere și cu d-nii senatori în acelaș scop.

Azi, Marți 5 Decembrie această comisie a fost convocată spre a începe lucrarea.

*

Dl Victor Hodor, inspector general administrativ, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de prefect al județului Brașov, în locul d-lui dr. Alexe Sulică, care urmează a fi chemat în altă funcțiune.

*

Ministerul de finanțe a expediat tuturor legațiilor noastre din străinătate valoarea schimbului pentru studenți, până la 1 Ianuarie 1923, precum și toate restanțele.

*

„Monitorul Oficial" publică condițiunile concursului ce se va ține în ziua de 15 Decemvrie pentru admiterea la facultatea de litere și cea de științe a unui număr de 60 invațători.

*

D. A. Petrescu, diplomat al Academiei de agricultură dela Cluj a fost numit membru în comisia permanentă a învățământului de pe lângă ministerul de agricultură.

*

S'a găsit un ogar cine l'a pierdut să se adreseze la Administrația Ziarului „Infrățirea pentru a lua adresa.

Duminecă, 3 Decemvrie s'a celebrat la biserica română unită din capitală un parastas, pentru odihna răposatului mare român părintele *Vasile Lucaciu*. Panegiricul a fost rostit de P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu.

*

La prefectura poliției Arad s'a înființat pe lângă școala polițială existentă și un curs pentru poliția judiciară în vederea punerii în aplicare a codului penal din vechiul regat.

Cursurile sunt ținute cu concursul dnilor procurori dela parchetul Arad în frunte cu d. prim procuror Meculescu.

*

Confratele „Albina" organul greco-catolic din București, află, că P. S. Sa Florian Stan, ridicat de Papa la archierie, a primit bulele premergătoare hirotoniei și prin care i-se acordă titlul de Episcop al Axiopolei.

După cât suntem informați noul Episcop titular va fi hirotonisit în ziua de Sf. Niculae, în catedrala episcopală din Oradea-Mare.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.

2332

*

Reprezentanții artistice

se dau în fiecare Miercuri și zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Prețuri obișnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă și Luni seara dela ora 1—12

*

La școala de conducători tennici. Str. Barițiu No 26 să începe în 1 Decemvrie a. c. cursuri pentru manipulanți de motoare de gaz și de mașini de imblatit.

*

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY,** *Piața Unirei 23 Cluj.* Renovat având cabine absolut separate.

2014—1.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Se dă ca sigură contopirea Uniunei comercianților arădani cu Uniunea Organizațiilor Comerciale Bănățene. Acest fapt va ajuta ca ambele organizații să formeze o forță puternică în viața noastră comercială.

În curând Uniunea Organizațiilor Comerciale Bănățene va ține în Arad o mare întrunire, unde se vor discuta toate problemele mai importante din branșa comerțului. Comercianții bănățeni sunt un exemplu pentru toate celelalte ținuturi românești.

*

Maestrul violonist G. Enescu a întreprins un turneu prin orașele apusene ale țarii. In ziua de 7 crt. apreciatul nostru artist va da un concert la Timișoara, iar în zilele de 8 și 9 Decemvrie va fi oaspele Aradului. Concertele acestea se dau la invitația publicului amintitelor orașe, cari invitând în mijlocul lor pe artistul Enescu, au dat o nouă dovadă, că publicul ardelean înțelege și apreciază arta românească.

Un apel către inimile caritabile

Săteanul Bozgă Gavrilă, domiciliat în Coaș, plasa Șomcuta-Mare, fost voluntar în rândurile prizonierilor din Rusia, fost soldat în armata română, neposedând nici o avere și fiind rămas cu patru copii orfani, a căror mama a murit azi, în urma unei operații, la Clinica Universității din Cluj, a eleză pe această cale la publicul mărinimos spre a l sprijini pentru a putea face față cheltuelilor de înmormântare.

Binevoitoarele contribuții se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea".

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

CIORAPII Lloyd 147 1030

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Tribuna publică

Colegialitatea ziariștilor maghiari

O ciudată manifestare de recunoștință a presei maghiare față de un ziarist român

De la dl I. Paleologu, ziarist, primim spre publicare următoarele rânduri:

Die Director,

Vă rog să binevoiți a da ospitalitate în onor. Dv. ziar, rândurilor de mai jos, menite să ilustreze raporturile dintre noi și minorități.

Dau aci în copie scrisoarea de mulțumire adresată mie de Sindicatul presei maghiare, pentru că de două ori, prin intervenția mea, am împiedecat expulzarea unor ziariști maghiari.

Sindicatul ziariștilor din Ardeal și Banat

53—922 Cluj, 1922 okt. 18

Domnu Colege!

Conform avizului Colegilor noștrii, Dvoastră în vederea prezentării și legitimării prin Siguranță a colegilor noștri ziariști, precum și în ce privește apărarea drepturilor și intereselor ziariștilor străini, ați dovedit în totdeauna fără vre-o altă considerațiune, cel mai mare spirit de dreptate și altruism. Necruțând timpul și neconsiderând oboseală, ați ajutat și apărat pe colegii noștri și prin ocrotirea și intervenția Dvoastră valoroasă și importantă, ați facilitat mult situația ziariștilor minoritari membri ai Sindicatului nostru.

Prin acest gest, Dvoastră ați dat dovadă, că apreciați mult munca importantă, nobilă și de interes obștesc a presei și că aceste considerațiuni, în caz de nevoie, sprijiniți și cu fapte, precum ați făcut-o în cazul prezent.

Dați-ne voie, ca pentru acest gest care poartă deja în sine lauda, în numele membrilor sindicatului nostru, să-mi exprim mulțumita și recunoștința cea mai sinceră. Ne luăm cute ausa și Vă rugăm pe Dvoastră ca această bunăvoință să o păstrați și pentru viitor, față de reprezentanții presei.

Vă rugăm, primiți în numele Sindicatului expresiunea distinsei mele stime.

(ss) Subp eședinte
Dr. Emeric Miclos

(ss) Iuliu Vass și Coloman Erdélyi, secretari

Drept mulțumire pentru „valoroasa și importanta" mea intervenție, „Ujsag" insultă acum pe d. președinte Praporgescu, care plin de generozitate a intervenit personal, împiedicând svârlirea pe stradă a soției și trei copii ai mei, în toiul iernei cum ceruse proprietarul meu b. Fr. Gross, pe timpul când mă aflam bolnav la București.

Primiți vă rog Domnule Director, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

J. Paleologu
ziarist.

Problema pădurilor în Ardeal

In Ardeal, ca și în vechiul regat în timpul războiului, necesitățile mari de atunci au impus ca pădurile să fie tăiate pe întinderi neobicinuite. Din cauză mobilizării personalului silvic pădurile au fost tăiate de către autoritățile militare fără nici o normă și fără să se ție seama de restricțiunile impuse de regimul silvic.

Datorită acestei stări de lucruri, astăzi pădurile Ardealului cât și ale vechiului regat, dacă nu se vor lua urgente măsuri de îndreptare, sunt în pericol nu numai corespunție necesităților actuale, dar peste câtva timp să dispară.

De aceea este neapărată nevoie ca guvernul să intervie cu energie și prin dispoziții sănătoase în primul rând să impuie respectarea legei silvice în vigoare, iar în al doilea rând în același timp cu aplicarea reformei agrare privitoare la păduri, să se instituie un regim silvic care să asigure viitorul țărei în această direcțiune.

Căci, este tot atât de folositor țărei de a menține această producție națională, ca și asigurarea viitorului nostru din punctul de vedere special. Până acum exportul se rezima în fiecare an pe însemnate cantități de lemne, cerute pe piața streină, ceeace însemna pentru veniturile țărei, asigurarea unui câștig apreciabil în fiecare an, de care nu putem să ne lipsim.

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precizione. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Grădina de iarnă „CENTRAL"

Lloyd 1010 221-3

Szilagyi Juczi, Erry, Tayol

Favoritul Bucureștilor.

și senzațiile celelalte

Inceputul la orele 9·30

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13**

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Interne

M. S. Regina Maria a plecat Sâmbătă la ora 12 la Belgrad.

Călătoria M. S. e în strânsă legătură cu ultimele evenimente din Grecia.

*

Guvernul n'a primit până acum nici un comunicat oficios despre punerea sub pază a Regelui George.

*

Guvernul nostru a făcut cunoscut ministerului de externe francez, că nu are nimic împotriva numirii dlui Albert Theiny, ca plenipotențiar la București.

*

Agitația studenților din București

In cercurile studențești din București s'a pornit o vie agitație pentru a se introduce „numerus clauzus."

Spiritele sunt foarte agitate și sunt temeri că se vor produce turburări.

*

Studenții evrei din Iași au hotărât o grevă de o zi, ca prostest contra manifestației de la Cluj.

•

Eri după masă s'a aprins palatul ziarului „Universul". Sosind pompierii imediat la fața locului, focul a fost localizat.

•

București. — Intre gara Băicoi și Buda un tren petrolifer a scăpat la vale 20 vagoane încărcate, cari întrând în stația Buda au deraiat. Petrolul aprinzându-se a făcut câteva victime omenești. Gara este în primejdie.

*

Comunitatea evreească din Iași a hotărât extradarea cadavrelor evreești reclamate pentru nevoile institutului anatomic. Hotărâre aceasta a luat-o pentru ca să nu dea ocazie la tulburări similare celor din Cluj.

*

„Adevărul anunță, că guvernul ar intenționa acordarea unui credit de 4 miliarde, pentru nevoile armatei.

•

Doctorul Lupu care după cum se știe a petrecut ultimul timp în America a pornit în 22 Noembrie spre casă.

•

Dernburg, președintele com. germane de despăgubiri, a avut aseară o întrevedere cu Dnii miniștri Brătianu și Mârzescu. Comisia își va începe activitatea Miercuri.

După informațiile „Luptei", guvernul va prezenta Senatului proectul de constituție, Miercuri în 6 Decembrie.

Externe

Evenimentele din Grecia

Prințul Andrei părăsește Grecia

Atena. — Prințul Andrei a părăsit teritorul Greciei, eri, conformându se hotărârei consiliului de război.

•

Atena. — Generalul Nieder a demisionat. In locul său a fost însărcinat cu restabilirea ordinei în Tracia, ministrul de externe Pargalos. Din Azia-Mică, de asemenea vin știri despre turburări. In Kurdistan se afirmă că s'a instituit un guvern independent.

*

Datoriile germane

Paris. — Membrii comisiei de reparații și miniștrii de finanțe și externe au elaborat un proiect referitor la plata datoriilor germane. Proectul va fi înaintat conferinței din Bruxelles.

Venizelos în fruntea guvernului grec

Lausanne. După știrile sosite delegației grecești, Venizelos ar intenționa să plece la Atena pentru a forma un guvern nou, spre a întimpina alte desordini interne.

Alegerea președintelui Poloniei

Varșovia. — Pe ziua de 9 Decembrie a fost convocată adunarea constituantă pentru alegerea noului președinte. Candidatul partidului poporului e mareșalul Pilsudszky, actualul președinte al Poloniei.

Demisia cabinetului sârb

Belgrad. — Regele a acceptat demisia cabinetului Pasici.

Eventuala demisie a cabinetului belgian

Brüxelles. — E probabilă demisia cabinetului Theunis în urma chestiunei militare.

Nota Rusiei către aliați

Lausanne. — Unele ziare anunță, că Rusia a adresat o nouă notă aliaților, în care spune, că pentru a arăta vlădorința a Rusiei de a fi în pace, primește condițiile impuse de a participa numai la discuția chestiunii strâmtorilor. Cu toate acestea Cicerin nu renunță la cele susținute în notă precedentă.

Ora 2 p m

Demisia primministrului spaniol

Madrid. — Primministru Buerra a demisionat din cauza refuzului președintelui camerei de a conduce desbaterile răspunderilor evenimentelor din Maroc.

Demisia cabidetului portughez

Lisabona. — Guvernul portughez și-a prezentat demisia din cauza demonstrațiilor ostile din parlament. Președintele republicei a respins demisia.

•

Berlin. — Guvernul sovietic a încheiat o convenție cu uzinele Krupp.

*

Berna. — Plebiscitul proclamat în chestia proectului confiscării averilor a dat 730.000 voturi contra și numai 110.000 pentru.

Desbaterile Conferinței de la Lausanne

Punctul de vedere al României. Cuvântarea rostită de dl I. G. Duca la Conferință

Situația Europeană este considerată, ca foarte critică în cercurile aliaților. Comisiunea strâmtorilor s'a întrunit Luni sub președința lordului Curzon. Ismed Pașa a citit în ședință o declarație a comitetului național din Angora care revendică suveranitatea în chestiunea strâmtorilor. Lordul Curzon a observat insuficiența declarațiilor lui Ismed Pașa cari nu corespund programului conferinței. Cicerin manifestându-și regretul asupra excluderei Rusiei dela celelalte desbateri, a reclamat libertatea comercială a strâmtorilor și a cerut interdicția trecerei vaselor de război precum și oprirea edificărilor de fortificații pe teritorul turc.

A reamintit în continuare, operațiunile aliaților și ale lui Wrangel pronunțând amenințări voaia e relativ la actuala ocupație a strâmtorilor.

Dl. **Ministru Duca** a expus punctul de vedere al României, cerând ca Marea Neagră să rămână deschisă. Înțelege grija suveranității naționale turcești asupra strâmtorilor însă cu condiția salvări drepturilor străine. A mai arătat inutilitatea internaționalizări Dunării dacă Marea Neagră va fi închisă. Romînia cere libertatea strâmtorilor și libera trecere a vapoarelor comerciale, și demilitarizarea teritoriilor limitrofe.

Stambolinsky a expus punctul de vedere bulgar apoi a vorbit Venizelos. Lordul Curzon a constatat că nu Ismed Pașa ci Cicerin a expus clar deziderate Turciei adăogând că turcii periclitează conferința față de care sunt lipsiți de respect și încredere. Aliații vor ține o consfătuire după ședința conferinței.

Congresul general al presei romane

Congresul presei din țară, s'a inceput Duminecă la ora 10 a. m., când a avut loc inaugurarea noului local al sindicatului presei, participând generalul Anghelescu, mareșalul curții regale, domnii miniștrii Mârzescu, Sassu, Văitoianu, Vintilă Brătianu și alte personalități marcante.

După serviciul divin celebrat de Mitropolitul Miron Cristea, au luat cuvântul domnii C. Bacalbașa, președintele sindicatului; Constantin Mille, Streitmann și Agârbiceanu. Din partea guvernului a vorbit domnul Mârzescu, ministrul muncii.

In ședința de după masă domnul Tomescu, directorul ziarului „Infrățirea" a desvoltat o bine-întemeiată conferință despre: „Starea morală a presei".

Seara a avut loc la Operă o reprezentație de gală, dată în onoarea congresiștilor.

•

Ședința de ieri dimineața a congresului presei a fost prezidată de dl Ion Agârbiceanu, directorul ziarului „Patria". Dr. Bacalbașa președintele sindicatului presei, a desvoltat o conferință despre libertatea presei, protestând contra restrângerei acestei libertăți. Conferința a fost urmată de o vie discuție.

In ședința de după masă s'au continuat discuțiile, prezidând dl Halipa, ziarist basarabean. Dl Demetrescu a ținut o conferință despre relațiile dintre presă și autorități, iar dl Dascovici a vorbit despre legăturile dintre ziarist și tipograf, arătând criza în care a ajuns ziaristica în urma unor insuficiențe tipografice. La discuție au participat d-nii Constantin Mille, Paukerov Leonard și Costa-Foru, cari au cerut desființarea vămii pentru hârtia de ziar.

In onoarea congresiștilor Teatrul Național a dat aseară o reprezentație de gală.

Jugoslavia la chestia strâmtorilor

Belgrad. — Ministrul de externe Ninciti va rămânea și pe mai departe la Lausanne pentru a participa la discuția chestiunei Dardanelelor.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari, ofițeri și pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.
1718-2

Fabrica de ghete
BATA
a ocupat lumea, pentrucă ghetele îi sunt eftine și ținătoare.
◆
Radio 2814 2372
Depozitul din
Cluj, Piața Unirei 9

RAGLAN,
costume pentru domnii și băeți
1588
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
◆ 2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1553 1722

Specula
din restaurantele gărilor

In urma măsurilor luate de Direcțiunea Generală Cfr. transporturile pe Cfr. atât de călători, cât și de mărfuri au suferit însemnate îmbunătățiri.

Aproape pe liniile toateprincipale s'au sporit tremurile de persoane. din care cauză putem spune că în această privință calea ferată este normalizată. Dar, cu deosebire vrednic de remarcat este progresul realizat în legătură cu traficul de mărfuri. O comparație a situației de acum, cu aceia dinainte de războiu ne duce la concluzia că în prezent, după constatările făcute, trenurile de marfă au atins un număr cu totul superior.

De sigur însă că lucrurile nu se vor opri aici, de oare ce zilnic Direcțiunea generală Cfr. ia noui dispoziții impuse de împrejurări, atât pentru sporirea traficului de călători și mărfuri, cât și pentru regulata funcționare a trenurilor.

In timp însă ce autoritățile superioare ceferiste, își dau toate silințele ca să înlesnească călătoria pe căile ferate, suntem informați că restauratorii din gări în loc să-și ție obligațiunile lor hotărâte de contractele ce au cu Direcțiunea Cfr. dimpotrivă, ei caută să profite de împrejurări cu scopul de a specula publicul.

Astfel în cea mai mare parte din restaurantele gărilor și cu deosebire în Ardeal, nu se găsesc prețuri tarifate și dacă în unele gări ele există, restauratorii le țin ascunse, reușind în chipul acesta să obție prețuri cu totul ridicate și nepotrivite cu mâncările care se servesc.

Atragem atenția celor îndrept asupra acestei stări de lucruri, cu speranța că se vor lua măsuri în consecință. In primul rând se impune ca Direcțiunile regionale să procedeze imediat la revizuirea prețurilor din restaurantele gărilor și să le fixeze în raport cu chiria pe care restauratorii o plătesc pentru localul ce-l ocupă. Căci, se știe că în cele mai multe cazuri ei plătesc o chirie foarte mică, fixată astfel tocmai cu scopul ca prețurile din restaurante să fie condenabile. Ori, fapul e constatat, restauratorii nu numai că nesocotesc obligațiunile lor, dar ei se dedau la cea mai nerușinată specula.

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 38.
(Palatul Széky)
Telefon No. 463.
◆
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

De la 1 Decembre
magazinul de Automobile
EMIL BLAGA
s'a mutat în noul local din Piața Ștefan cel Mare 3
Cu care ocaziune s'a complectat depositul cu CAUCIUCURI, PIESE DE SCHIMB, ULEIURI, ETC.
Telefon: Magazinul 270. Garage și Atelier 10-11.

Reclama este sufletul comerțului

De la Opera din Cluj

Activitatea operei
— UN COMUNICAT —

Direcțiunea Operei române ne trimite spre publicare următoarele:

Față de zvonurile răspândite în ultimul timp de elemente rău informate asupra activității Direcțiunei Operei Române din Cluj această Direcțiune ține a lumina Opinia publică prin următorul comunicat:

1. Chestia Orchestrei

Incă din primăvara trecută Direcția Operei a intrat în tratative cu membrii orchestrei pentru încheerea contractelor pe anul următor. Orchestranții cereau însă un spor de 30 la sută adică cam o jumătate de milion în plus, ceia ce nu se putea acoperi din bugetul trecut. Nemulțumirea muzicanților a atras asupra Operei noastre boicotul sindicatelor streine de orchestranți. Toate încercările noastre de a face angajamente în timpul verei au rămas fără rezultat. In Septembrie d-l Ministru al Artelor, admițând satisfacerea cererei muzicanților, boicotul s'a ridicat și s'a putut face angajamentele. O greșală de transmitere a ordinului nostru de a se achita banii călătoriei la Berlin a cauzat o mare întârziere. Azi însă toți muzicanții orchestrei sunt la locul lor așa încât actualmente posedăm o orchestră mai mare și sperăm chiar mai bună ca anul trecut.

2. Chestia Corului

Neexistând coriști profesioniști în Cluj, opera noastră a fost nevoită în primii trei ani să se adreseze studenților, elevilor din Conservator și funcționarilor. Ei ne-au dat un prețios concurs pentru care le suntem recunoscători.

Dat fiind însă că Opera nu dispune în sala pe care o împarte cu Teatrul Național de cât de anumite ore de repetiție, ne-am isbit de un inconvenient grav: pentru cei mai mulți coriști, corul având o importanță secundară, el era neglijat. Orele de repetiție coincidând de multe ori cu orele de cursuri sau de oficiu, Opera era sacrificată. Așa nu mai putea merge. Ne trebuia un cor numai din elemente, pentru care Opera să fie preocupația de căpetenie. Negăsindu-le în Cluj și la București, am profitat de desființarea Operei din Chișinău și am ascultat o parte din corul ei, prin bunăvoința Conservatorului românesc de acolo. Toate vocile au fost examinate și astfel am angajat și complectat viitorul cor al Operei noastre, compus din *cetățeni români* și, cu prea puține excepțiuni, toți Moldoveni nea o i. Acest cor, harnic și disciplinat, posedând un repertoriu, din reprezentațiile de până acum, după mărturisirea celor mai mulți cunoscători și a maeștrilor noștri conducători, este cel puțin tot atât de bun, ca cel din trecut.

3. Chestia repertoriului. Soliștii. Salariile.

Direcția Operei declară solemn, că atât în trecut, cât și de azi înainte, n'a avut și nu va avea în vedere la fixarea salariilor, la angajarea artiștilor și la distribuirea rolurilor, de cât interesele Operei, prestigiul ei, și menținerea nivelului ei artistic recunoscut.

Direcția Operei roagă publicul să aibă ca și până acum încredere deplină în sincerile și devotatele sforțări ale membrilor ei, dela cel mai mic, până la cel mai mare, pentru a satisface cât mai deplin, menirea înaltă culturală pe care o are această instituție.

Svonurilor interesate sau cu vinovată ușurință puse în circulație nu le vom răspunde.

Cerem doar răgazul de a dovedi prin fapte neexactitatea lor.

Luni 4 XII 1922.

Direcția generală a Operei Române din Cluj.

Dr. Pop—Dr. Szegő
Condică de Termene Advocațială pe anul 1923
cu Tabloul Nominal al Tuturor Advocaților din România-Mare
și al notarilor publici din Transilvania va [illegible] între 5—9/XII.
Având în vedere ca condica se va scoate într'un num[illegible]strâns de exemplare binevoiți a face comandă, și a expedia imediat incl. port [illegible]158 (cu ramburs Lei 162), dacă nu fost comandat și plătit deja înainte [illegible]bonement.
Pentru comenzi ulterioare timpul expedirei și schimbare prețului rezervat
Librarie LEPAGE Cluj. 1267

ABI ORNSTEIN
Bucuresti, Str. Câmpianu No. 16

SECȚIA TECHNICA.
Livrează prompt din depozit:
Motoare de benzină, țiței și Diesel
Ferestrae
Mașini, unelte, strunguri
Mașini de fabricat Pungi „Matador
Mașini de tâmplărie
Mașini pentru fabrici de cartonage
Sârmă de aramă
Sârmă galvanizată
Compoziție de metal alb
Material de transmisiune
Curele de transmisiune
Piese și polizoare „Carborondum"
Bascule poduri de 3,4 și 5000 Kg.
Postamente și pietre de moară
Aparate telefonice
Unelte și articole technice etc.

SECȚIA PAPETARIE
Livrează prompt din depozit:
Hârtie Velină
„ Semivelină
„ Bücherstoff
„ Concept
„ Afișe colori
„ Pergament, etc., etc.
Pânză și hârtie de legătorie ca:
Pânză gradel diferite culori,
Lederimitațion, Monopol presse,
Kaliko, union glanz ete.
Registre, copiere, bibliorhapte,
Carnete, casete și caete
Mucava: brună, albă și gris
Rechiziție de birou și școală
Reprezentanța: Fabricei de Cretă „Zea" din Cluj.

Secția Chimica.
Reprezentanța: Chemische Fabrik auf Actien vorm. E. Schering Berlin. Chemoproducte A. G. Wiena.
Depozit permanent de: droguri technice, natron wasserglas, chorcalcium, schellack, antichlor și glicerină.
Mărfuri de proveniență austriacă și germană.
Prețurile cele mai reduse. 2410 Serviciul ireprosabil.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ perfectă română maghiară caută post. Adresa Str. T. Cipariu (Heltai) No. 1. Cafenea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Perderi:

CÂNE-LUP răspunde la numele de NERO, s'a pierdut de aproape zece zile. Găsitorul este rugat și înștiințesc Administrația ziarului „Înfrățirea" unde va primi o bună recompensă.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, dorește cunoștință cu o D-șoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

AVIS!

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" (ASTRA) caută propagandiști pentru loteria ei, pe lângă un comision de 25%, în toate centrele mai de seamă ale României întregite. Doritorii sunt invitați prin aceasta să se anunțe biroului „Asociațiunii", Sibiiu, strada Șaguna No. 6.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Schönberg Lajos
Str. Paris 68
Cluj.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1263
Se lucrează în rate lunare.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Totfelul de șepci
pentru **Lice, gimnazii, C. F. R.,**
Capele militare, Chipiuri de ofițeri
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

REUMATISMUL
gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat poștal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
În Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

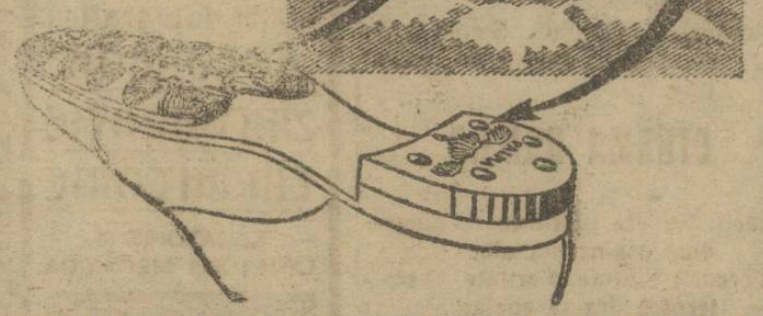

Reclama este sufletul comerțului

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite [illegible]ințări.
Ghips pentru îngrășarea [illegible] pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Pipuși din Cluj 1385

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
◆
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Telefonul fabricei 690
Telefonul magaziei 515
LEBEDA S. A.
Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.
Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini și tot felul de albituri de pat.**
Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scălmănat pene și scălmănăm și curățim orice cantități de pene.
Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mostrele cu prețurile fixate.
Vindem: Engros și detail tot felul de pene curățite și sortate seegrasaîric, lână (pieptănată).
In prețurile fabricei!
FABRICA: Cluj, Str. Iazilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 513
Lloyd 13 1834

LA MAGAZINUL „COLOMBO"
AU SOSIT
Mari cantități de Coloniale și Delicatese:
Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueuri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspat.
Pește proaspăt zilnic și Nemurilloarea. Țuică de Vâlcea.
Prețuri cari zdrobesc concurența
la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica
2408 Piața Unirii, Palatul status Telefon 200.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Reprezentanța Generală A.
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Sărbătorirea eroilor la Satu-Mare

Desvelirea monumentului soldatului român

Vineri 1 Decembrie a avut loc la Satu-Mare solemnitatea desvelirei monumentului „Soldatului român," Fondul pentru ridicarea acestei statui a fost strâns la inițiativa comitetului soc. „Cultura poporului" filiala Satu- Mare de sub prezidența inimosului general Butunoiu. E prima statue a „Soldatului român" care s'a ridicat în Ardeal. Ea reprezintă un dorobanț în luptele dela Mărășești în momentul când își scoate vestonul pentru a putea să se avânte mai ușor la atac. Ca execuție statuea e foarte reușită. Autorul ei este sculptorul Tudor.

Festivitatea a început la orele 10 dim. prin o slujbă religioasă.

A servit tronul episcopiei ortodoxe din Oradea-Mare, părintele Horvat, înconjurat de alți 3 preoți.

In vederea serbărilor a sosit în localitate dl Marin Ștefănescu, profesor universitar de la Cluj și președintele Culturii Poporului, mai mulți deputați bihoreni în frunte cu dl Colonel Negulescu și alte personalități.

La orele 11 un serviciu religios s'a oficiat în fața statuei pe o estradă improvizată în acest scop.

Răspunsurile leturghiei au fost date de corurile din jur sub conducerea învățătorilor.

După terminarea sfintei slujbe părintele protopop Horvat a ținut o creștinească cuvântare în care spune, că țara noastră în granițele ei de astăzi trebue să fie plină cu recunoștință față de acei eroi ai neamului, cari s'au jertfit pentru patrie.

D-l General Butunoiu citește o telegramă din partea d-lui general Petala în care acesta își motivează absența sa, arătând în cuvinte pline de entusiasm, că se află alături de românii, cari sărbătoresc în Satu-Mare pe eroii români.

Arătând, că statuia ridicată în oraș este munca și obolul tuturor cetățenilor d-l General Butunoiu se adresează d-lui primar al orașului dându-i-o în primire. In momentele acestea — spune d-l General — ne îndreptăm gândurile către conducătorii firești și demni ai Poporului Român, către Suveranii României și le urăm o viață lungă pentru binele patriei.

D-l Primar Ferențiu, din partea orașului, depune o cunună de lauri și ia în primire statuia mulțumind acelor, cari au lucrat la înfăptuirea ei.

D-l profesor Botez vorbește din partea Ligei Culturale din București, a depus o coroană de flori.

D-l Gocan, directorul regional al învățământului din Oradea-Mare, face un amănunțit istoric al luptelor purtate în Ardeal pentru libertate. Ceea ce se face astăzi, spune d-sa, nu este decât o sinteză a acestor lupte. Cei cari se făleau că ne vor stăpâni în veci, s'au înșelat. Românii au ieșit învingători din marele conflict european și astăzi puterea dreptății s'a afirmat și pentru națiunile mici.

D-l profesor universitar, Marin Ștefănescu, cu sufletul său cald și plin de sinceritate ține o înflăcărată cuvântare, împletită cu multă poezie.

Această mare icoană din fața d-sa, este a soldatului român care s'a desbrăcat de haină, strigând că mai bine vrea să moară pentru dreptate de cât să trăiască mai departe și să vadă cum suferă frații de-ai lui jugul robiei. In clipele mari ce le trăim astăzi și noi trebue să ne desbrăcăm de micimea sufletească. Astăzi când a murit marele apostol al neamului, luptătorul neîntrecut, Vasilie Lucaciu, un singur gând să ne frământe sufletele; Cum să lucrăm și noi pentru a imita pe marele dispărut

Termină felicitând pe fericiții inițiatori în frunte cu general Butunoiu, cari au lucrat la înfăptuirea acestei statui.

Cel din urmă la cuvântul țăranul Trifu din comuna. Chiușbaia care în graiul poporului își exprimă mulțumirea față de stăpânirea românească. Exemple pline de înțelepciuni și humor în același timp, descrețesc frunțile.

După terminarea cuvântărilor și desvelirea statuei a urmat un banchet în sala restaurantului „Dacia" unde s'au ținut numeroase toasturi. După prânz s'a dat un frumos festival unde a vorbit Dl Marin Ștefănescu iar seara s'a jucat în teatru Lipitorile satelor dramă din viața poporului dela sate în 3 acte și 2 tablouri, de V. Alexandri.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Marți: Aria Fermecătoare (pentru a 6 ori. Prețuri obicinuite. Abonament șters).
Miercuri: Măștile (pentru a 7 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 50 B.
Joi: A 8-a nevastă a lui Barbă Albastră (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 51 C.
Vineri, matineu: Nevinovatul Don Juan (pentru a 4 oară. Prețuri reduse).
Vineri, seara: Pasărea de aur Operetă. Premiera. Prețuri de Premieră Abonament de Premieră Nr. 19).
Sâmbătă, orele 3 și 5: El, ca bucătar. Mirele din New-York. In afară de acestea o întreagă serie de filme științifice. Reprezentație de cinematograf pentru tinerime cu prețuri de tot reduse).
Sâmbătă, orele 9 3 | 4: Școală de Cocote (prețuri obicinuite).
Sâmbătă seara orele 7: Pasărea de Aur (pentru a 2 a oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 52 A.
Duminecă, orele 3: Institutoarea (Cu concursul Dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).
Duminecă, orele 7; Pasărea de Aur (pentru a 3 a ora. Prețuri de Premieră. Abonament șters).
Duminecă, orele 9 3 | 4; Mazurca Albastră (pentru a 19 a ora. Prețuri obicinuite.
Luni seara; Pasărea de Aur (pentru a 4 oară, Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 53 B).
Marți seara: Pasărea de Aur (pentru a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 54 C).

Curierul spectacolelor

Opera Română

Miercuri: „Carmen" cu d-na Lya Pop, dl T. Grozăvescu, N. Bretan, A. Iarotzky, I. Crișan, d-na M. Nestorescu, dl dr. C. Olariu, dr. C. Lepădatu, d-ra Adela Ionașcu, Ana Rozsa.
Vineri: „Carmen" cu D-na Lya Pop, dl C. Pavel, N. Apostolescu, Sterian-Mandy, I. Crișan, d-ra A. Dicescu, dl dr. C. Olariu, Dr. C. Lepădatu, dra A. Ionașcu, A. Rozsa.

Dela Teatrul Național

Marți 5 Decembrie c. se va reprezenta pentru a V-a oară, marele succes „EXTEMPORALUL"
Joi 7 Dec. „SANDA".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Marți: Să nu ne mărităm O dezgălașă Comedie franceză
Miercuri: Cartea Esterei dramă din Testamentul vechi.
Joi: Un mare Program de Comedii, El. Morie și Tom-Mix.
Vineri: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.
Sâmbătă: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.
Duminecă: Mama mică. Dramă socială.

CINEMA UNIVERSITATII

Marți: Fiica Brigadierului. O mare dramă de moravuri.
Miercuri: Fiica Brigadierului. O mare dramă de moravuri.
Joi: Prăpastia. O excelentă dramă socială.
Vineri: Mama mică. Dramă socială.
Sâmcătă: Mama mică. Dramă socială
Duminecă: Copilul Stepei O excelentă dramă de cowboy.

CINEMA URANIA

Marți: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.
Miercuri: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.
Joi: Fiica Brigadierului. O mare dramă americană de moravuri.
Vineri: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Sâmbătă: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Duminecă: Prăpastia. O escelentă dramă socială.

„Bogsza"
Liquer natural, garantat, preparat din esență de fructe și plante.
Lloyd 936 2103

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprii. | Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés. | Aiud, Pennichel Lázár.
Satu-Mare, Banca Română S. A. | Lupeni, Fried Mayer.
Brașov, Brașovul S. A. | Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Târgul-Mureș, Petru Pototzky. | Uioară, Banca Ardeleana.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T. | Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Zălău, Ludovic Porjesz. | Simleul Silvaniei, în regie proprie
Déva, Dr. Nicolae Meskó. | Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Societatea Anonimă „OLTEANCA" din Slatina, caută
AJUTOR DE ȘEF MORAR
la o moară perfecționată cu o producție de 5 vagoane în 24 ore. Oferte „OLTEANCA" Slatina. 2404

Medicamentul sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, coafiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc. etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 676 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 8 Decembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA” STATU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... LEI 180
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Congresul Presei

Duminecă s'a deschis la București cel dintâiu congres al presei din România. Faptul are o importanță deosebită atât prin legătura pe care o stabilește între ziariști de pe întreg cuprinsul țării cât și prin discutarea problemelor din a căror rezolvire trebue să răsară mai mult bine și mai largi perspective pentru presă cât și pentru țară.

Pentru întâia dată ziariști din provinciile alipite se întâlnesc cu colegii lor din vechiul regat ca să chibzuiască și să hotărească împreună asupra nevoilor presei, asupra îndatoririlor și cerințelor ei, asupra putinței ei de desvoltare și asupra sporirei mijloacelor prin care ziarul și ziaristul își pot împlini mai bine și mai rodnic rostul lor în viața națiunei.

Nimeni nu tăgăduește astăzi însemnătatea rolului pe care presa îl are în lume. Activitățile din ce în ce mai numeroase și mai vaste, problemele din zi în zi mai dificile și mai întortochiate, curente de gândire mai impetuoase și mai dese decât oricând, iată împrejurări cari creiază presei îndatoriri cu fiecare zi. In necurmata sa goană după fericire, umanitatea a găsit în presă încă un mijloc prin care nădăjduește să cucerească mai multă fericire și mai mult bine.

De aceia trebuia să se asigure presei putința de a-și da contribuția ei la creiarea unor condițiuni în cari să se găsească cât mai mult din ceiace constituie eternul deziderat al umanității.

Incetul cu încetul, prin jertfa de muncă și de suflet a celor cari scriu, presa și-a netezit drumul. Nu în toate țările în aceiași măsură, da aproape pretutindeni ea înseamnă astăzi o forță activă. Mai este totuși foarte mult de făcut pentruca presa să-și poată împlini o misiune pe care ne-am grăbit să-i încredințăm fără a-i pune la îndemâna și tot ce i-ar fi putut înlesni această muncă.

La noi, de pildă, acum când atâtea probleme își cer dezlegarea, de care depinde întreaga desvoltare a societății românești, când prin întregirea energiei și conștiinței naționale, toate forțele până acum încătușate ale acestui neam se ridică tumultoas și se frământă dornice de realizări, presa își vede sporite la nesfârșit îndatoririle ei. Pentru a o pune în măsură să-și îndeplinească misiunea în mijlocul unei societăți încercată de atât de uriașe gânduri și sbuciumată de numeroasele nevoi și necazuri ale momentului, trebue să dăm presei, întâi, sprijinul dragostei, încrederei și bunăvoinței noastre. Trebuie să-i asigurăm apoi prin înțelegerea nevoilor și rostului ei, condițiunile necesare ca să dezvolte o muncă fecundă și binefăcatoare. Sprijinul acesta nu se cade cerut numai dela stat. Ne-am obișnuit prea mult să ne bizuim pe puterile acestuia. Impovărat de prea numeroase și grele sarcini, statul nu poate să dea presei întregul sprijin de care ea are nevoe. Societatea este chemată să completeze ceiace statul nu e în măsură să acorde.

Dar dacă se cere opiniei publice acest sprijin, dacă e o datorie pentru ea ca să-l dea, presei i se cer la rândul ei cu atât mai multe îndatoriri. Ea trebuie să se știe păstra în mijlocul sbuciumului prezentului, senină de tot ce ar putea-o îndepărta dela misiunea ei, de tot ce ar putea să-i întunece prestigiul și să stirbească din strălucirea nădejdei care s'a pus în ea. Intr'o vreme când ideile se ciocnesc cu atâta violență, când pasiunile își disputâ terenul cu atâta îndârjire, presa are datoria să nu coboare în această agitație decât un cuvânt de pace și de deslușire. In uriașa frământare de forțe care se chiamă viața unei națiuni, ea are un rol de îndrumare și de canalizare. Alături de îndatoririle ei de educatoare, împlinirea acestui rol constitue, cea mai de seamă datorie a presei.

Chemată să vorbească mulțimilor, presa nu trebuie să fie doar o vânturătoare de idei. Din vâltoarea lor, ea trebuie să știe a alege numai pe acele cari sunt creatoare. O vedem deci făcând o operă de selecționare care cere o mare putere de discernământ. Această putere este nevoie să fie sporită.

Iată câteve din însemnările cari se pot face în marginea discuțiilor Congresului Presei.

Ce a făcut ortodoxia?

Intr'o revistă de la Blaj descoperim un articol al ziarului catolic de la București, care ni-a scăpat. Pornind de la constatarea din nefericire adevărată că populația creștină din împărăția musulmană este masacrată cu fanatism și cruzime, „Albina” se întreabă „ce face ortodoxia”? De la început până la sfârșitul articolului însă toată grija oficiosului catolic nu e decât a pune în inferioritate „ortodoxia noastră turbulentă și agresivă”, „ortodoxia română, ortodoxia oficială, ortodoxia dominantă”, pe „strategii, cu și fără plete ai bisericei noastre dominante”, pe „episcopul ortodox al Clujului” care „descalecă la Ocoliș și la Feiurd contra bisericei unite, în aplausele presei oficiale a guvernului dela București”... toate acestea vezi Doamne, tocmai în momentul când plin de milă și îngrijorare Monseniorul Marmagii „a părăsit liniștea și pacea palatului episcopal din strada Esculap, înfruntând toate primejdiile și toate greutățile, de cari e legată o astfel de misiune”.

Oricât de abilă ar fi dialectica misionarilor catolici de la „Albina” ortodoxia noastră greoaie va înțelege perfidia atacului celor ce strigă împotrivă și provacă totdeodată „deslănțuirea luptelor confesionale”. Pentrucă „Albina” atacă și învinuește; atacă ortodoxia pentru sterea de „apatia” în care se găsește și o învinuește pentru că „descalecă” la Ocoliș și nu este acolo unde Monseniorul Marmaggi se găsește.

Pusă astfel chestiunea „Albina” pare că are dreptate. Catolicismul are, trebue să o recunoaștem, multă superioritate **politică** *asupra ortodoxiei. Biserica Catolică își poate permite să fie pretutindeni: la Angora ca și la Blaj, la Constantinopol ca și la București, între papuași ca și între români.*

Dar e nedreptată „Albina” când acuză ortodoxia românească și oficială de „apatie”, de lipsă de eroism și solidaritate religioasă. Paralele pe care o încearcă este dacă nu perfidă cel puțin nepotrivită. „Albina” uită că Biserica Ortodoxă nu este misionară cum e Biserica Catolică, ci națională. Catolicismul se găsește pretutindeni pentrucă are o organizație anume întocmită în acest scop, și duce o politică bine lămurită de principiul Universalității ei. Catolicismul este în permanență stare de ofensivă, Ortodoxia este defensivă și națională. Biserica noastră ortodoxă are deci la îndămână mai puține mijloace să stea în ajutorul nefericiților frați întru Christos de aiurea și nu lipsa de solidaritate religioasă a pus-o în această stare de inferioritate, ci altăceva ce uită „Albina”.

Veacuri de-a rândul ortodoxia națională românească a stat strajă neclintită năvălirilor semilunei musulmane. Peste Dunăre nicăiri n'a strălucit în țările românești trufia semilunei, iar dacă la Viena și Budapesta această rușine s'a întâmplat nu ortodoxia românească e de vină, ci catolicismul care prospera la adăpostul ortodoxiei luptătoare. Și atunci încă mâna de ortodoxi a lui Serban Cantacuzino a ajutat la despresurarea Vienei Catolice.

Inferioritatea actuală a ortodoxiei românești pe tărâmul politicei religioase nu ne poate fi decât mândrie. Este mândria trecutului de luptă, a trecutului care ne va da astăzi când ni-am întregit și întărit îndemnul spre propășirea de la care am întârziat pentru alții.

Și iată pentruce găsim nesinceră întrebarea „Albinei” când se întreabă „Ce face Ortodoxia” fără a se întreba „Ce a făcut Ortodoxia” românească națională.

D. I. C.

[illegible] noului guvern german

Noul guvern german de sub președinția lui Cuno s'a format prin excluderea extremiștilor din dreapta: naționaliștii, cât și a celor din stânga: socialiștii și comuniștii.

Noul cabinet e sprijinit de partidul centrului, de democrați și de populiști.

Trei miniștri: Hermes (finanțe), Goessler (apărarea națională) și Groener (transporturi) au avut aceleași atribuțiuni și în cabinetul fostului cancelar Wirth.

Prezența în cabinet a șefului populist Becker (economie publică) arată că acest guvern e reprezentantul burgheziei germane.

Din această cauză Cuno și-a depărtat pe socialiști și cu atât mai mult pe comuniști, care vor să se înțeleagă cu socialdemocrații pentru a da un vot de blam guvernului.

Caracterul autocrat al guvernului german s'a pronunțat și mai mult prin intrarea în cabinet a lui Oscar Ceser (interne), fost redactor la „Gazetta de Frankfurt” și fost ministru al căilor ferate și a lui Rosenberg (externe) diplomat de carieră, fost ministru la Kopenhaga și unul din negociatorii păcei dela Brest-Litowsk, unde a prezidat și conferința de pace dintre Ukraina și Rusia sovietică.

Prezentându-se Reichstagului, cancelarul Cuno a făcut un tablou al situațiunei actuale a Germaniei, declarând că posibilitatea de execuție a plăților față de Aliați este acum lămurită, Antanta fiind convinsă că Germania nu poate să suporte sarcinile impuse prin ultimatumul dela Londra.

Pentru a evidenția acest lucru, cancelarul german a adus ca motive nevoia din ce în ce mai accentuată a cărbunelui englez, prețurile ridicate din cauza deprecierei mărcii, dispariția economiei, scumpetea obiectelor de prima necesitate.

Ajungând la chestiunea reparațiunilor pentru a-și asigura concursul socialiștilor cancelarul Cuno a recurs la o tactică, pe care deja o prevăzuseră gazetele germane, înainte de deschiderea Reichstagului.

Aprobând politica fostului cancelar Wirth și acceptând nota pe care acesta a trimis-o Comisiunei reparațiunilor, cum aceasta fusese sprijinită de socialiști, cancelarul Cuno și a asigurat și concursul lor în această privință.

Reluând formula fostului cancelar „Pânea mai întâi și apoi reparațiunile', noul cancelar a declarat că reconstrucția regiunilor devastate din Franța va avea loc, numai după ce nevoile interne ale Germaniei vor fi satisfăcute.

Această formulă naivă sau ironică, cerând în privința execuțiunei moratoriul complect, cu excepția prestațiilor destinate regiunilor devastate, face ca noul guvern german să inspire puțină încredere Aliaților.

In privința împrumutului internațional părând de acord cu guvernul francez, cancelarul Cuno susține în realitate același lucru ca și fostul cancelar, fiind în dezacord complect cu Poincare asupra unui punct esențial.

Franța cere ca acest împrumut să fie destinat în cea mai mare parte serviciului reparațiunilor, pe când noul cancelar a lăsat să se înțeleagă, că acest împrumut va avea de scop numai consolidarea mărcei.

Puțina simpatie ce o are pentru Aliați a fost manifestată de cancelar mai ales în partea discursului său, referitoare la populațiunile regiunilor ocupate „care suportă o ocupațiune contrarie cu sentimentele lumei civilizate”.

Cu toată tactica întrebuințată pentru a-și atrage partizani, cabinetul Cuno a fost viu atacat de unii socialiști. Leaderul acestora, Breitscheid a declarat că guvernul Cuno nu prezintă nici o garanție, ne fiind decât un guvern al blocului burghez; dar deputatul comunist Koenen a acuzat noul guvern că e unealta lui Stinnes.

Corespondenții ziarelor „Daily News” și „Daily Chronicle” din Berlin afirmă dealtfel că, chiar presa și opinia germană e încrezătoare de scurta durată a guvernului prezidat de Cuno.

Pregătiri pt. marea expoziție engleză

Pregătirile pentru expoziționea imperiului britanic care se va deschide în Londra în 1923, progresează în mod rapid. Vor participa toate dominionurile. Interesul guvernelor transoceanice a fost stimulat în mod larg datorit sforțărilor înfăptuite de misiunea specială, condusă de maiorul Belchier, care se întoarce mâine în Anglia, după ce a călătorit peste 40.000 mile. Singura țintă a acestei expoziții este destășurarea comerțului inter imperial și primirea făcută membrilor misiunei, care în timpul călătorii lor au rostit peste 350 discursuri indică că publicul transoceanic va sprijini cu entusiasm și hotărire succesul acestei opere.

Exportul aurului prin contrabande

Ministerul de finanțe a tost informat, că dela diferite ateliere și fabrici, de unde se trimit piese de mașini spre a fi reparate, — în special în Germania — se expedia și cantități de aur și piese de argint, înfundate în piesele de reparat.

După știrile ministerului de finanțe, contrabandele de soiul acesta se făceau fără știrea conducătorilor fabricilor, ci ele erau numai opera lucrătorilor, cari ambalau piesele siguri fiind că vămile nu mai cercetează. Și așa era.

Aflându-se însă, meșteșugul contrabandelor, operat în voe și din cauza unei insuficienți vamale, ministerul finanțelor a dat ordine vămilor să cerceteze amănunțit toate piesele de mașini, expediate în străinătate pentru reparații, ca să nu se mai contrabanditeze aurul și argintul din țară.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

După spectacol

Cortina se lăsase peste ultimul act din „Carmen".

Sălile gemeau. Garderobierele abia pridideau. Și părerile se încrucișau peste capete:

— A fost adorabil

— Superb

— Idilot.

Am întors surprins capul ca să văd pe cel ce rostise ultimul cuvânt. Credeam c'a fost călcat pe bătătură.

— Idiot, domnule, continua omul indignat. Asta era tempo din „Carmen"? N'ai văzut: fals dela început, până la sfârșit. Spune singur, din atâtea melodii arhicunoscute din „Carmen" ai auzit vre-una așa cum o știai? Toate erau pe-alăturea. Complect fals...

— Bine dragă, ripostă cineva, dar asta-i originalitate de interpretare...

— Ce originalitate, ce interpretare! isbucni din nou înverșunatul critic. Eu am venit aici să aud pe Bizet, nu pe..

Un val de oameni, împingându-ne pe neașteptate, am fost împiedecat să aud ultimile cuvinte.

Am ieșit în gerul puternic de afară. Zăpada trosnea sub picioare. Urechile se sbârleau. Totuși aprecierile erau risipite cu dărnicie.

— Domnule, mărturisesc sincer, n'am mai văzut un spectacol atât de frumos!

Grăbesc pașii, alungat de frigul care se strecoară hoțește pe sub pardon.

Sunt în urma altui grup.

— De unde și până unde țigăncile alea cu pălării...

— Care țigănci.

— Vrăjitoarele de, din munți. N'ai văzut că aveau niște pălăriuțe mici....

— Și ăia erau toreadori? N'am mai pomenit o costumare mai anapoda și mai lipsită de gust...

Sunt în urma unei cocoane noștime, ce se mlădie ademenitor, la brațul unui uriaș.

— Superb. Mâine toată ziua am să cânt „Carmen" la pian. Ai văzut acolo în actul al doilea, par'că altfel....

Drumul se trifurcă în colțul pieței.

Grupurile își iau rămas bun veșele și sgomotoase.

O iau pe Corso.

Dinainte-mi doi domni gravi, pășesc încet tăcuți și meditativi.

Îi ajung din urmă. Îi recunosc. Sunt doi din membrii cei mai importanți ai comitetului de-o sută.

În sfârșit! Doi oameni cari nu comentează. Nu știu de ce, dar liniștea lor îmi face bine. Poate că și-au spus părerile până acum! Doar de un sfert de ceas de când am ieșit din teatru.... Și le-au împărtășit ușor, între dânșii, fără a le țipa în gura mare, cu fanfaronadă de snobi.

Pășesc amândoi apăsat, fără a micșora sau a lărgi pasul. Și trec înainte. Trec așa de plăcut că fără să-mi dau seama îmi modelez pasul după al lor. Și mă las gândurilor....

— Ei ce zici, întrerupe deodată unul dintr'ânșii tăcerea, o voce clară, bine baritonată. Ți-a plăcut?

— Foarte bine, foarte bine, răspunse celălalt cu o voce tot așa de lămurită. Frumoasă piesă domnule....

Și după o pauză:

— Foarte frumoasă. Trebue să fie de Regina Maria.....

Nomofilax.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Miercuri: Măștile (pentru a 7 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 50 B.

Joi: A 8-a nevastă a lui Barbă Albastră (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 51 C.

Vineri, matineu: Nevinovatul Don Juan (pentru a 4 oară. Prețuri reduse).

Vineri, seara: Pasărea de aur Operetă. Premiera. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră Nr. 19).

Sâmbătă, orele 3 și 5: El, ca bucătar. Mirele din New-York. În afară de acestea o întreagă serie de filme științifice. Reprezentație de cinematograf pentru tinerime cu prețuri de tot reduse).

Sâmbătă, orele 9 3 | 4: Școală de Cocote (prețuri obicinuite).

Sâmbătă seara orele 7: Pasărea de Aur (pentru a 2 a oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 52 A.

Duminecă, orele 3: Institutoarea (Cu concursul Dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, orele 7; Pasărea de Aur (pentru a 3 a ora Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Duminecă, orele 9 3 | 4; Mazurca Albastră (pentru a 19 a ora. Prețuri obicinuite.

Luni seara; Pasărea de Aur (pentru a 4 oară, Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 53 B).

Marți seara: Pasărea de Aur (pentru a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 54 C).

Invățătorii la Universitate

— Condițiile înscrierii —

In „Monitorul Oficial" de Sâmbătă a apărut o decizie prin care ministrul instrucțiunii având în vedere lipsa mare de profesori pentru școlile normale, cari s'au înmulțit anul acesta până la numărul de 85 și că viitorii profesori ai acester școli au necesitatea de o pregătire specială, atât în ceace privește cultură generală cât și cea pedagogică și luând în considerare și faptul că ministerul în virtutea legii poate acorda concedii pentru studii, decide:

Până la reorganizarea învățământului primar și normal-primar, se pot înscrie ca auditori chiar în anul acesta, în universitatea din București și anume la facultatea de litere și cea de științe în condițiunile stabilite în decizie un număr de 60 de candidați, în baza unui concurs dintre care: 20 absolvenți ai școalelor normale cari au satisfăcut legea de recrutare, și 40 de învățători cu o activitate de cel puțin 3 ani în învățământul primar.

Concursul va consta din două probe scrise și anume: una în limba română cu subiect din limba și literatura română sau din istoria românilor și o altă dintr'o traducere ușoară din limba franceză sau germană după alegerea candidatului.

Candidații reușiți la concurs vor urma în timp de un an cursuri de preparație, spre a-și trece examenele de diferență. Aceste cursuri se vor face în sânul celor două facultăți. Modalitatea ținerii examenului de diferență se va fixa ulterior.

In anul când învățătorii vor urma cursurile necesare examenului de diferență dânșii vor urma și primul an în facultatea respectivă.

Pe lângă cursurile facultăților de litere și științe ei vor mai urma o serie de cursuri speciale menite să le complecteze atât cultura în specialitate, cât și pregătirea pedagogică. Aceste cursuri sunt: Pedagogie și filozofie; Cursuri de specialitate.

Pentru practica pedagogică se vor înființa, cu începere din anul viitor, pe lângă școlile normale din București două școli de aplicație (una de băeți și alta de fete).

Cursurile speciale făcute de profesori și asistenți vor fi retribuite din fondul de delegații ale ministerului.

Programul amănunțit, precum și modul de funcționare se vor stabili ulterior. Cursurile se vor deschide la 21 Ianuarie 1922.

Doritorii de a se prezenta la concursul de admitere își vor înainta actele însoțite de avizele cerute până cel mai târziu la 5 Decembrie a. c., iar concursul va avea loc cu începere dela 15 Decembrie.

Ministerul va plăti în tot timpul concediului pe supleanții învățătorilor admiși la cele două facultăți urmând ca ei să se susțină din leafa pe care o primesc dela posturile lor.

Alte concedii pentru studii nu se mai pot acorda învățătorilor.

Să cumpărăm 1723
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Străgerii infinitului

— Viața păzitorilor de faruri —

Nimic nu poate duce mai sigur sufletul unui om, spre stări anormale, bolnăvicioase, decât viața pierdută, fără nici un contact cu lumea din afară, viață expusă tuturor pericolelor fără a avea cui cere un ajutor, supusă urletelor valurilor și vâjâitului vântului de mare — viața ce o duc păzitorii farurilor.

De obicei, doi oameni sunt însărcinați cu paza unui far. Unul veghează pe când al doilea se odihnește. Sunt însă prânzurile, orele de după masă când aceștia pot să se întâlnească. Între ei trebue să se nască atunci o atmosferă de dușmănie, de ostilitate, caracteristică lor. E și natural, căci sunt siliți să-și suporte mereu manile, defectele, tirile și de cele mai multe ori această obligație, în mintea fără nici-o ocupație a păzitorilor de faruri, la proporția unei constrângeri chinuitoare. Căci în creerul lor sguduit de vârtejul prăpăstiilor și amețit de urletele furtunilor, patimile și suferințele lor ajung până la exasperare. La Longship's Light-House în 1862 un păzitor a fost găsit cu pieptul străpuns de un pumnal. Camaradul său a declarat că nenorocitul se omorâse în prada unui acces de nervi.

Nu este rar cazul când unul dintre cei doi „exilați" își pierde mințile. Este cunoscută povestea păzitorului din Eddyston care într'o criză furioasă a omorât și mutilat într'un mod îngrozitor pe tovarășul său.

Care trebue să fie starea sufletească a celui care se vede închis singur cu un nebun, departe de orice ajutor! Așa se înțelege cum s'a putut găsi albit complect un tânăr care întrase ca pazitor al unui far cu două săptămâni înainte.

*

Păzitorii stau în deplină singurătate. Alimentarea se face din lună în lună când se oprește special câte un vapor din drumul lui ca să trimită o barcă spre stânca farului. Marinarii aceștia și păsările de mare sunt singurii vizitatori ai încercaților păzitori. Păsările aceste ale oceanului care dorm zburând în lungile lor călătorii spre găsirea unei insule, ajung de multe ori în stoluri de câteva mii și în lupta lor pentru viață se izbesc cu furie de pereții stâncilor și de aripile farului într'o întrecere nebună după un loc de odihnă.

De multe ori geamurile farurilor, groase de 2 cm. au fost sparte de aceste proiectile vii. În mintea deja aplecată spre superstiții, înfierbântată de singurătate și de pictiseală apăsitoare, incidentele acestea iau proporții fantastice. În „Farul", romanul psihologic al lui Paul Reboux, roman în care autorul a cules fapte autentice din viața acestor nenorociți oameni, se vorbește despre un păzitor care este convins că o invaziune de acest fel este datorită morții a două pasări pe care le prinsese pentru hrana lui, și că asaltatoarele vin să-și răzbune camaradele.

*

Păzitorul se îmbolnăvește. El e departe de oricine ar putea să-i vie în ajutor cu un sfat, cu un medicament. Moare. Camaradul trebue să facă sicriul său cerem nia funebră: îl aruncă în mare! Și poate se gândește că aceiași soartă o s'o aibă și el...

Doi Bretoni erau acum câtva timp păzitori ai farului din Gonne. Unul scoborându-se spre camera de provizii vede o namilă enormă ce se aruncă spre el. Nici unul dintre cei doi nu mai îndrăznește să se scoboare. La chinurile frice se mai adaugă și cele ale foamei și ale setei, până când sfârșiți, cu mult risc se scoboară pe scara exterioară, profitând de-o barcă rătăcită pe valuri la picioarele stâncei, și dispar în ceață.

În timpul nopții farul se stinge. Oameni veniți să cerceteze sparg ușa. O enormă pasăre cenușie rătăcită cine știe cum, — cauza întregei panici — își ia zborul spre larg...

*

Soarta pe care o au păzitorii farurilor apropiate de țărmuri nu este mai de invidiat. Oamenii aceștia suferă și ei — suferă ca marinarul pe care o fatalitate l'ar reține mereu la o distanță de țărmul atât de dorit și pe care îl vede.

Pentru un păzitor din Fluistire, posibilitatea de a vedea țărmul a fost cauza unui supliciu crud: Într'o dimineață vântul dinspre țărm îi aduse sunetele tânguitoare ale clopotului bisericuții din satul lui. Omul se uită, și scoate un țipăt. Casa lui pe care o recunoaște ușor cu ajutorul lunetei are poarta îmbrăcată în negru... A murit cineva la ei! Dar cine? Mama lui? Nevasta? Sora? Ochii lui plini de lacrimi vede formându-se cortejul funebru; punctele negre asemenea furnicilor se mișcă încet, aproape invizibil, două câte două. În capul coloanei un punct alb: preotul. Dar imposibil să distingi cine lipsește din grupul femeilor ce urmează coșciugul...

Numai după opt zile frământări sfâșietoare sărmanul păzitor a putut afla dela echipajul bărcii ce ținea contactul cu farul, că femeia lui murise subit...

Când, de pe terasa unui Casino, privești pe mare reflexele soarelui ce asfințește, și vezi aprinzându-se înaintea stelelor ce rești luminile, pitorești în licărirea lor, ale farurilor, nu te gândești însă la toate acestea. Admiri luminile roșii ale farurilor de pe coastă, focurile verzui din port, focurile vaselor din larg și poate, departe, steaua ce se stinge și se aprinde ca un licuriciu — farul din larg... Întârzii în forța acestui spectacol gândind la poezia ce naște din toate luminile acestea misterioase....

Aceasta este tot ceea ce știe orășanul despre faruri, atât de plăcute, de pitorești... În cursul unei excursii a fost vizitat unul ceata veselă s'a extaziat în fața luciului parchetului curat, Ajunși la aparatul optic, cărunta lentilele și prismele de cristal fin îi dau aspectul unui ereloc de diamante, vizitatorii au privit extaziați și au atins cu degetul sticlele strălucitoare. Cu ochii strălucitori și ei, au plecat fără să se gândească că un om o să-și petreacă iarna acolo, expus gândurilor straniî ce pot naște într'o singurătate atât de sbuciumată.

Cronica politică

Țărăniștii desbinați. Intr'o cronică trecută ocupându-ne de discuțiunile cari au avut loc la congresul țărănist, ținut la Iași, spuneam că din ele se desprinde impresiunea că partidul țărănist este frământat de curente potrivnice. Ciocnirile dintre aceste două, curente au ajuns atât de violente încât ele n'au putut fi evitate în timpul desbaterilor congresului, ei dimpotrivă, s'au manifestat în câteva prilejuri într'un mod atât de ostil, încât au fost nevoie de anumite intervenții pentru a nu stârni o spărtură.

Se pare însă că ceiace s'a izbutit la congresul din Iași, nu are șanse să dureze. Ruperea grupării în două fracțiuni e socotită la București, în cercurile politice inițiate în frământările cari încearcă pe țărăniști, ca inevitabilă.

Nu trebuie să se creadă însă că această ruptură se datorește deosebirei de vederi în ceiace privește participarea partidului țărănist la lucrările Adunărilor Naționale. Aceasta este doar un prilej. Ostilitatea dintre cele două curente este mai veche; ea datează dela întrarea în partid a d-lui Stere și se datorește unor cauze pe care nici un glas autorizat din partidul țărănist n'a avut curajul să le mărturisească limpede și fățiș.

■

Despărțirea în două a grupării țărăniste — dacă se va produce — va însemna un început de deslușire în ce privește rostul și acțiunea partidului țărănist. Intr'o oarecare măsură, contradicțiile și nelămuririle din programul țărănist se datoresc fricțiunilor dintre cele două curente. Din acest punct de vedere, frângerea partidului țărănist în două fracțiuni, înfățișând un act de lămurire politică, este explicabil și necesar.

Campania antinațională a „Aurorei"

Văzând că, campania de calomnii contra operei de reorganizare a țării n'are nici un efect, „Aurora" a început să atace guvernul, asupra politicei lui externe.

N'am avea nimic de zis, dacă măcar cele scrise de oficiosul țărănist ar avea la bază o argumentare cât de falsă, dar modul cum el încearcă să mistifice opinia publică vădește cea mai rea credință și lipsă de patriotism.

Sistematic în fiecare zi știrile privitoare la problema Orientului, poartă titluri, care ar denota situația agresivă a României, în special față de Rusia bolșevică.

Înțelegem această nouă manevră a țăraniștilor, cari nereușind să provoace dezordinea în interiorul țării prin procedee demagogice, caută acum din nou să se folosească de dușmanii țării pentru a turbura ordinea și a neliniști opinia publică.

Cei ce îndrăznesc să-și dea „arama pe față", dacă au acceptat să se reîntoarcă în parlament, trebue să-și dea seama că rolul lor e de a contribui la opera de legiferare a guvernului și nu acel de a sprijini interesele dușmanilor noștri.

Reintoarcea țăraniștilor în parlament

Falimentul politicei demagogice. Situația regionaliștilor

Indată după ruperea tratativelor dintre partidul național și cel țărănist s'a prevăzut reintrarea țăraniștilor în parlament, cu toată desmințirea ce au dat-o unii „leaderi" țărăniști, prin oficiosul partidului lor.

Pentru a legitima actul politic al reintrării în parlament, țărăniștii au căutat să profite de congresul dela Iași, unde parlamentarii au formulat declarațiunile „de reintrare declarațiuni care au fost citite de Dl Gr. Iunian la Cameră și de Dl Costăchescu la Senat.

Indiferent de cele conținute în aceste declarațiuni, care reeditează acuzările aduse guvernului în campania electorală, reîntrarea țăraniștilor în parlament e de o deosebită importanță prin faptul că se recunoaște de către însă și opoziția că politica de răzvrătire nu poate avea nici o influență asupra maselor populare și că singura cale de luptă legală e regimul parlamentar.

Povestea „salvării democrației", care e calul de bătae al celor ce au reintrat astăzi în parlament, nu e decât un paravan pentru a salva situația atât de perclitată a partidului țărănesc, care-și vede pe zi ce trece micșorându-i-se simpatiile, atât la sate, cât și la orașe.

Reventrea țăraniștilor în parlament izolează în același timp și mai mult partidul național, singurul, care continuă politica de obstrucție extraparlamentară.

Și situația regionaliștilor devine cu atât mai caraghioasă cu cât partidul democrat, care a fuzionat cu partidul național ia parte la dezbaterile parlamentului.

Dată fiind consecvența și simțul politic al regionaliștilor fără a fi profeți, bănuim totuși că Dnii Maniu și Vaida, consultând încă odată comitetul de 100, vor găsi că e mai bine să renunțe la obstrucție și să reintre în parlament.

Neseriozitatea politicei demagogice a partidelor din poziție e din ce în ce mai evidentă și opinia publică e acum pe deplin edificată asupra rolului netast, pe care-l joacă acei care n'au alt scop decât calomniarea operei guvernului și provocarea dezordinei.

De ziua unei înmormântări

De ce a fost reținut d. Vaida să nu ia parte la înmormântarea părintelui LUCACIU

Cu prilejul înmormântărei părintelui Lucaciu, d. Dr. Al. Vaida-Voevod a trimis o telegramă, în care își scuza lipsa dela trista ceremonie, printr'o boală subită, care-l împiedeca să părăsească patul.

D. Vaida ar fi putut desigur să trimeată o telegramă în care să-și exprime numai condoleanțele sale. Domnia-sa a înțeles însă că atâta ar fi fost prea puțin.

Intr'adevăr era înmormântarea nu a unui simplu membru oare care din partidul național, care dându-și duhul, nu mai reprezenta nici un interes pentru comitetul celor o sută.

Era înmormântarea unui mare luptător al neamului, a unuia din cei cari au suferit asprimea temniței grele pentru isbânda idealului său, a unuia însfârșit, din ale cărui fapte măreațe, partidul național își trage în bună parte titlul de glorie al trecutului său.

D. Vaida a înțeles deci, că lipsa d-sale dela această înmormântare trebuie motivată cu un pretext serios, care să nu mai lase nici o îndoială, că sufletește ia într'adevăr parte la conducerea spre locașul de veci a celui ce fu părintele Lucaciu.

Și cum alt pretext mai plausibil decât boala nu există; d-l Dr. Vaida se grăbi să imite pe micii elevi, cari confecționează cu abilitate, bilete de scuză, cu iscălitura artistic imitată a părintelui sau a corespondentului tutor.

Or chiar în ziua înmormântărei se întâmplă să se inaugureze la Cluj, noul local în care s'a mutat decurând, cunoscutul magazin de automobile Emil Blaga.

Cum se întâmplă în ast-fel de împrejurări, aceste inaugurări se sărbătoresc cu câteva toasturi stropite cu vin generos, toasturi care, cu cât vinul e mai generos, cu atât se prelungesc până pe înserate târziu.

Și cunoscutul magazin de automobile Blaga, se bucura de prea multă taimă în orașul nostru, ca să nu-și fi tratat invitații cu cel mai generos vin pe care-l are Clujul.

Dar spre stupoarea tuturor, cari știau nu de telegrama cu boala, dar că în ziua aceia e înmormântarea părintelui Lucaciu, d. Vaida își făcu apariția printre închinătorii de pahare.

Veinic și vesel, cum îl știe toată lumea, cel care lua telegrafic parte cu atâta durere la înmormântarea marelui Lucaciu, ridică paharul pentru prosperitat a magaziuului, arătându-și nețărmurita fericire că progresul comerțului și industriei române în Ardeal se accentuază pe zi ce trece.

Ba de prea mare fericire, d. Vaida rămase multă vreme printre comeseni, împărtășind cu tot sufletul bucuria tuturor.

Și'n vreme ce paharul se golea cu orice nou toast, acolo, departe, spre cimitirul Șișeștilor, un convoi de înmormântare înainta agale, ducând la locul de veșnic repaos un vechi și brav tovarăș de luptă, o mândrie a neamului românesc.

Dar morții cu morții; vii cu vii; Trăiască viața, cu toate darurile ei, cu vinul ei bun, cu veselia ei tumultuoasă, cu politica ei care te face primministru și te trimete la Paris, și'n alte orașe vestite, pline de cântec și lumină!

Ce însemnătate poate să mai aibă un biet bătrân mort, care n'a avut nici măcar meritul să rămână până la sfârșitul zilelor în comitetul celor de o sută!

Trăiască deci viața, dle Vaida, și-ți urez să te bucuri cât mai mult de ea! Pentrucă, vezi dumneata, când mori, până și prietenii cei mai buni, până și tovarășii de luptă, ca să zicem așa, cei mai devotați, nunumai că nu se ostenesc să te însoțească măcar, până la cimitir, dar îl mai trag și un chef sdravăn de ziua înmormântărei!

Să trăești, Șefule, ura!

G. Șomuz.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

România la Lausanne

Credincioasă convingerilor ei că numai o politică de pace ar putea să pregătească consolidarea Europei, țara noastră reprezentată la Lausanne prin dl I. G. Duca nu s'a depărtat de loc de principiile unei asemenea politici.

După telegramele sosite zilele acestea, delegatul României a propus conferinței nu numai libertatea completă a strâmtorilor, dar și demilitarizarea întreagă a Mării Negre.

Acei cari urmăresc politica păcei la Lausanne, au avut motive să se bucure mult de propunerea d-lui Duca, pentru că realizarea ei, ar însemna un mare pas înainte spre liniștirea lucrurilor în orient. Deși această soluție a fost îmbrățișată cu multă căldură de reprezentanții marilor puteri și deși este susținută încă la conferință, totuși realizarea ei se lovește de intransigența Rusiei sovietice, al cărei comisar sovietist dela externe a declarat că în actualele împrejurări o plată de răsboi în Marea Neagră este indispensabilă intereselor rușești.

Dar, guvernul sovietist afirmând acest lucru, n'a voit să spuie că Rusia sovietistă este stăpânită de tendințe militariste, ci în susținerile lui a invocat pretextul că Franța prin politica ei orientală urmărește acaparrarea în Persia a unor importante puncte de sprijin împotriva Rusiei. In cea ce privește temerile României de o eventuală agresiune din partea Rusiei, Cicerin a declarat la conferință că ele nu sunt justificate, cu atât mai mult cu cât guvernul sovietic a propus țărei noastre participarea la o conferință care urma să se ție la Moscova în vederea dezarmărei.

Delegatul sovietelor nu uită de loc însă ca să spuie că dacă România n'a acceptat această propunere, a făcut-o tocmai din considerentul că i se cerea ca o condiție să renunțe la Basarabia, — condițiune pe care noi nu o putem numi de cât fantezistă. In ori care caz însă, atitudinea de acum a reprezentantului guvernului din Moscova, cât și pregătirile militare din Rusia, dovedesc că statul sovietic nutrește gânduri războinice, pe care nu pierde nici o ocazie de a și le manifesta.

In asemenea condițiuni firește ca se impune din partea aliaților o politică energică atât față de Turcia, cât și față de Rusia. Ori care ori fi protestările acestor două state, libertatea completă a strâmptorilor și demilitarizarea Mării Negre propusă de România, se impun în interesul statornicirei păcei în Orient. Este drept în cazul când Turcia și Rusia nu vor cădea de acord cu marile puteri în această privință sacrificiile aliaților vor fi destul de mari, însă trebuiese făcute, fiindcă numai în chipul acesta vom putea obține garanțiile unei păci sigure în Orient.

„Bogsza"
Liquer natural, garantat, preparat din esență de fructe și plante.
Lloyd 936 2103

Saci, Musamale
Cumparare. ◆ Vânzare.
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

INFORMAȚII

M. Sa Regina Maria a României a sosit la Belgrad în ziua de 2 Decemvrie.

La gară a fost întîmpinată de către Suveranii Jugoslaviei, de principele Paul, de ministrul României la Belgrad, de primul ministru Pasici și de casa militară a M. S. Regelui Alexandru.

M. Sa Regina, va petrece câteva zile la Belgrad.

*

Dl inginer Dion Mardan, asistent la catedra de exploatări miniere a fost numit profesor de foraje și petrol la Școala Politechnică din Timișoara.

*

In zilele de 19 și 20 Decemvrie, se va deschide la Chișinău la direcția agriculturei un congres al negustorilor de vin. Se vor aduce probe de vin din întreaga România-Mare.

In legătură se va discuta și chestia exportului de vin.

*

Pentru sărbători
Începând de astăzi
până la 31 Dec.

10%

Rabat
la toate mărfurile
face
Magazinu
„MISSIR"
Strada Memorandului 11
(Unio-u)
Lloyd 1195 2406

*

A apărut **Almanachul ziarelor „Adevărul" și „Dimineața"**. Un volum de 240 pagini cu o copertă în 4 culori artistic executată și cu un material bogat și variat: literar, artistic și informativ; având colaborarea dlor I. Slavici, Mihail Sadoveanu, I. Agârbiceanu, Radu D. Rosetti, Ion Teodorescu, Gala Galaction, Septimiu Popa, Ion Pribeagu, A. de Hertz, Claudia Millian, Al. D. Stamatiad, etc. etc. — Prețul 15 lei.

*

In ziua de 2 Decemvrie s'a inaugurat în localitate noul magazin român de automobile a dlui Emil Blaga din piața Teatrului Național. Atât prin asortimentul cât și prin aranjarea lui moderna magazinul va putea servi cu prisosință pe automobiliști.

La serbarea inaugurării au luat parte atât personalitățile administrative oficiale cât și particulare, reprezentând diferite industrii și societăți din localitate, și care nu pot decât să se bucure de progresul obținut pe acest teren de o firmă românească.

Dorim și noi nouei întreprinderi tot succesul.

*

Ministerul de finanțe și cel de industrie și comerț, au fost autorizate să lase libere la export fără nici o taxă de export sau comision, mai multe cantități de cereale, destinate hranei populațiunei românești din comunele Biserica-Albă, Apșa de Sus și Apșa de Mijloc, alipite Statului cehoslovac.

*

Directorul liceului maghiar din Șimleul-Silvaniei a fost suspendat pentru agitații contra Statului român și pentru ofense aduse prin publicitate instituțiunilor țării.

*

La spitalul public județean din Beiuș, este vacant postul de medic de secție luat în buget în clasa de salarizare VIII 1., recerându se oarecare praxă chirurgicală.

Cererile de admitere se vor adresa în termen de 14 zile de la publicarea acestei direcțiunei spitalului public din Beiuș.

*

Reprezentanța generală și depozitul model din Calea Regele Ferdinand 70 al fabricei de liqueururi „Bogsza" înființată de firma Bognár și Szantó a fost preluată de Bela Löb, singurul vânzător al Franzbrantweinului „Borolin".

*

Să aduce la cunoștință celor interesați că terminul de începerea cursurilor de topometrie pe lângă Direcția Cadastrului din București fixat pe 5 Decemvrie s'a amânat pe ziua de 25 l. c.

*

Au sosit stofe fine, de prima calitate, pentru umbrele. Primesc ieftin îmbrăcarea umbrelelor. D-na DAKO (fost „Regele Bastoanelor") Str. N. Iorga (Jokai) 2. II. 2414

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.

2332

Congresul presei în ședința de eri a votat o moțiune cerând studențimei se înțeleagă că asemenea manifestații produc pagube imense bunului renume al țării.

*

— Marea comisie constituată pe ziua de eri, se va întruni în săptămâna viitoare.

*

— Joi se va întruni comisia fiscală.

*

— La întrunirea de eri ținută la fostul club democrat s'a hotărît contopirea vechei organizații cu organizația partidului național. Au vorbit dnii Mihai Cantacuzino, Clinciu, Filipescu și Mihai Popovici.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Sindicalizarea băncei ardelene

Când se va forma Sindicatul

Comisiunea pregătitoare a sindicatului Băncilor a terminat lucrările pentru pregătirea ședinței de constituire care va avea loc la 10 Decembrie în Oradea-Mare. — Ședințele regionale în Cluj, Brașov, Târgu-Mureș, Timișoara, Arad, și Oradea-Mare au fost ținute cu participarea reprezentanților institutelor de credit, care aparțin raioanelor respective. Ședințele regionale au discutat despre statutele înaintate de către Comisia pregătitoare astfel, că statutele care vor fi înaintate la ședința de constituire — cu modificările necesare — obțin o formă definitivă. — Din ședințele regionale se poate constata că institutele de credit sunt unitare la constituirea Sindicatului Băncilor.

Comisiunea pregătitoare din Oradea-Mare a făcut toate prelucrările în privința primirei și cartifuirii invitaților. Sâmbăta seara la ora 9, va fi întâlnirea în restaurant „Palace". Ședința de constituire se va începe Duminecă la orele 10 a. m. în sala mare a Halei Comerciale. cu următoarele ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței de către președinte. „Recensiunea statutelor" 2. Declararea constituirei 3. Declararea administrației și a comitetului de supraveghere. 4. Budgetul 5. Eventuale propuneri.

La ședința de constituire și-au anunțat participarea dnii N. Simionescu, Dr. Iuliu Tosa, Dr. Gheorghe Ciuta, Dr. Petru Groza. Dr. Ștefan Ládai consilier la Ministerul Justiției, autoritățile din localitate și cei 200 inși în calitate de reprezentați ai institutelor de credit.

Manifestațiile studențești

— Ce s'a întâmplat în Cluj? —

In chestia recentelor manifestații studențești din localitate, primim dela Dl Adam Popa, fostul președinte al centrului studențesc „Petru Maior" următoarele rânduri, cărora, în interesul lămuririi chestiunii, le facem loc în ziarul nostru.

Domnule Director!

Am urmărit cu atențiune tot ceace s'a scris în legătură cu cele petrecute la Universitatea din Cluj. Am căutat să cunosc și toate comentariile ce s'au făcut fie de presă fie de către persoanele mai însemnate din viața noastră publică. Din toate acestea am constatat ca s'au strecurat o mulțime de inexactități îndeosebi în reportagiile atât ale unei părți din pressa românească cât și în a celei maghiare. Ca fost președinte al centrului studențesc din Cluj, care mă găseam prin acest fapt în cea mai strânsă legătură cu studențimea vreau să dau unele lămuriri în interesul adevărului. Vă rog deci să dați loc în ziarul Dv. următoarelor rânduri:

Spiritul organizației studențești Centrale

Inainte de toate vreau să comunic adevăratul spirit al organizației noastre „Centrul Studențesc" „Petru Maior" care este o vie dovadă despre spiritul ce a dăinuit în tot timpul în sânul studențimei din Cluj

In organizația centrală, care cuprinde întreaga Studențime dela Universitatea noastră, au fost admiși fără nici o restricțiune și studenții minorităților: sași, maghiari, evrei etc.

Această hotărâre a fost adusă fără nici o obiecțiune. Studențimea noastră a înțeles să dovedească un larg spirit de toleranță și de echitate de care ea nu se bucurase în trecut.

Chiar din acest motiv — după cum spunea foarte bine d-l Lăbușcă președintele Centrului din Iași la congresul tuturor studenților ținut în Cluj în anul 1921 — noi nu am înțeles să plătim nimănui cu aceași monedă. In tot timpul și chiar și astăzi a domnit același spirit de largă toleranță în sânul studențimii clujene. Noi n'am dorit ca Ardealul suferințelor noastre să fie și pe mai departe un colț de pământ al suferințelor. Fapt e că nimeni în cei trei ani — nici chiar în primele timpuri susceptibilitățile erau poate mai ascuțite — n'a fost jignit în sentimentele sale naționale. Aici un incident în acest sens n'a fost înregistrat.

Cum a fost însă primită demnitatea atitudinei noastre? Foarte simplu! Mâna de prietenie întinsă cu atâta sinceritate n'a fost primită aproape de nimeni.

Dimpotrivă. S'a purces la atitudini provocătoare din partea celor chemați la o viață de frățietate studențească. Toți — maghiari, sași, evrei — s'au organizat în societăți aparte. Au înțeles să se ascundă într'o atmosferă străină de unde să se vegheze cu ochii în patru în afară dar unde nici un ochiu să nu poată pătrunde.

Evreii chiar — cari în trecut erau mână în mână cu maghiarii — sub influența nouei mișcări sioniste și desigur în strânsă legătură cu conducătorii acestei mișcări din Cluj, au format mai multe societăți naționale. Astfel a luat naștere „Ezra" și încă vre-o două-trei „Burschenschafturi" după sistemul german, unde ca și la Germani se întreținea un continuu spirit războinic îndeosebi prin instrucția duelului. Nou născutul naționalism avea nevoe de oameni eroici iar ei trebuiau educați prin instrucția duelului, care în Germania a dat spiritul războinic ce s'a deslănțuit în 1914 iar aci trebuia să pregătească desigur același spirit. Pentru ce? Remarc că aceste date îmi sunt cunoscute dela însuși președintele societății „Ezra", domnul Jambor.

Aceste societăți au existat și există și azi. Nimeni nu s'a îndreptat în contra lor. Și să nu uităm. Regulamentul de disciplină al Universității prevede clar că nici o organizație studențească nu poate exista fără aprobarea Senatului universitar. Or nici una dintre acestea nu avea aprobarea necesară. Totuși nici desființarea și nici cea mai mică piedecă s'au control nu li s'a impus. Aceasta numai fiindcă nici Universitatea n'a înțeles să răscolească sentimentele studenților minoritari.

Cred că este aceasta o atitudine care nu poate primi nici o interpretare greșită și orice afirmație contrară acestui adevăr este tendențioasă și de reacredință. Nu putem permite ca bunavoința noastră să fie astăzi interpretată în mod greșit și exploatată în contra noastră.

In numărul de mâine mă voi ocupa cu relațiile dintre studenții creștini și cei evrei și de conflictul izbucnit acum între aceștia.

Adam Pópa,
student în drept.

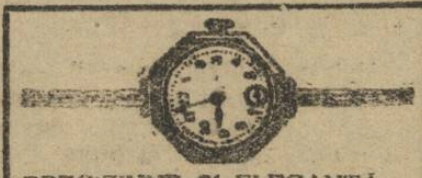

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 650.

Grădina de iarnă „Central" 2 3
Inceputul la orele 9·30 2222-2

ERELLYS 2
Sisters Hortens 3
Lloyd 1010 **Inceputul la orele 9·30**
și senzațiile celelalte

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Lloyd [illegible]

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Interne

Proectul constituției va fi discutat zilele aceste de comisiunea constituțională și va fi depus în parlament încă înainte de Crăciun.

•

La Câmpina a isbucnit un incendiu care a distrus două sonde a societății „Aquila Franco-Român." Incendiul continuă cu furie.

•

La ministerul de instrucție s'au intrunit directorii școlilor secundare din toată țara consfătuindu-se asupra reformei învățământului secundar. Dl Anghelescu a expus punctul de vedere al ministerului după care sau format șapte secțiuni cari vor studia această reformă.

•

Incendiul din gara Buda a fost localizat. Pagubele se ridică la câteva milione lei.

•

La banchetul dat cu ocaziă congresului presei au asistat dnii Mârzescu, Florescu, Cosma, Moșoiu Iorga, Dissescu, Argetoianu, cari au făcut importante declarațiuni asupra libertății presei.

•

Eri dimineața sa intrunit la București comisia de despăgubiri româno-bulgară sub prezidența d-lui Bilciurescu ministru plenipotențiar După discursurile d lor Mârzescu, Vintilă Brătianu, sa format o comisiune mixtă pentru aranjarea chestiunilor comune.

•

Duminecă la orele 11 dim., s'a oficiat un serviciu religios la biserica greacă din Capitală pentru odihna celor șease miniștri executați de armata revoluționară la Atena.

•

Delegația germană prezidată de Dernburg în sedința de azi a admis propunerea guvernului român, care a cerut ca Germenia să plătească României 80 milioane mărci aur ca despăgubire pentru depozitul statului aflat la Reichsbank înainte de război.

Externe

Desbaterile conferinței de la Lausanne

— Conferința aprobă libertatea strâmtorilor și demilitarizarea zonelor vecine strâmtorilor

Lausanne. — Plenipotențiarii aliați au aprobat proiectul stabilit de experții militari in chestia strâmtorilor. Acest proiect prevede libertatea strâmtorilor pentru vasele de comerț și de război. Consideră libertatea comerțului strâns legate de libertatea navigației. Cere instituirea unei comisiuni alcătuite din reprezentanții riveranilor Mării Negre a aliaților și a turcilor, cari să fie însărcinați cu controlul libertății strâmtorilor. Puterile mențin cererea demilitarizării zonelor vecine cu strâmtorile.

Un demers al Sf. Scaun la Conferință

Sfântul Scaun a trausmis conferinței o notă prin care cere măsuri de ocrotire pentru creștinii din Constantinopol. Delegația turcă a protestat susținând că acestea sunt în deplină siguranță.

•

Cercurile politice din Lausanne arată că conferința ar fi periclitată de intervenția rușilor și prevăd un apropiat eșec.

Procesul foștilor miniștri bulgari

Din Sofia se anunță că procesul foștilor miniștri bulgari și-a închis desbaterile. Procurorul a cerut pedeapsa cu moartea pentru Radoslavoff și Toncefi. Curtea va delibera treizeci zile.

Activitatea bandelor în Bulgaria

Bande revoluționare macedonene au ocupat orașul Kustendil situat la o sută km. de Sofia. Guvernul a luat măsuri de reprimare.

Acord italo-rus

Ziarul „Petit Parisien" anunță că între Krassin și Mussolini s'a stabilit un acord în privința trimiterei unui reprezentant politic la Moscova și înființarea unei comisii economice Italo-Ruse pentru studierea reluării relațiilor.

Ora 2 p m

Regele George cere disolvarea comitetului revoluționar

„Mat'n" anunță din Atena că regele George a cerut disolvarea comitetului revoluționar pentru a-i face posibilă continuarea guvernării.

Datoriile române în America

Succesul delegației românești

Conducătorul delegației române trimise în America pentru aranjarea chestiunei datoriilor de război, dl Antonescu, înainte de a pleca spre casă a declarat unor cercuri din Newyork că tratativele sale au avut succes întru cât cercurile competente din America sunt dispuse a da amânare și condițiunile favorabile pentru replătirea datoriilor române, cu rezerva aprobării aliaților.

In jurul conferinței de la Londra

Cercurile oficiale franceze socotesc că conferința dela Londra va fi un simplu schimb de vederi. La conferința dela Bruxelles va fi invitată și mica antantă.

Consiliul de miniștri de ieri

Consiliul de miniștri ținut ieri la ora 5 p. m. s'a ocupat cu manifestațiunile studențești. Dl. ministru al Instrucției, Dr. Anghelescu a raportat consiliului manifestațiile studențiunei și caracterul lor.

Consiliul a hotărât luarea demăsuri pentru evitarea pe viitor a exceselor. Dl. ministru Mârzescu a expus stadiul negocierilor comisiilor de reparați româno-bulgare și româno-germane.

S'a depus în Consiliu legea unificării barourilor advocațiale precum și legea controlului străinilor. Ministerile au fost îndemnate să facă tablouri de decretele legi neratificate de parlament și despre cele ce vor fi anulate.

MANIFESTAȚIA studențească de aseară

Intrunirea din sala de gimnastică. Primirea entuziastă făcută în gară d. Sion

Aseară la orele 8 a avut loc în sala de gimnastică a universității locale o consfătuire a studențimei universitare.

Președintele Centrului „P. Maior" a adus la cunoștința studențimei că Rectoratul nu a îngăduit ținerea ședinței plenare a Centrului. D-sa a citit telegramele de aderare a studențimei din Iași, București și Cernăuți. Citirea telegramelor a fost primită cu o vie insuflețire. S'a citit apoi adresa de aderare a studenților sași, și memoriul adresat Senatului universitar. S'a protestat contra închiderei facultății de medicină, și s'a hotărât ca președintele să facă intervențiile necesare pentru redeschiderea ei.

Intre aceste a sosit delegatul trimis la București, care a anunțat că studențimea de acolo e înflăcărată de același ideal și că studenții din București au făcut delegaților clujeni o mare manifestație de simpatie la care au participat peste 2000 studenți. Duminecă s'a hotărât ținerea de întruniri, pentru ajungerea scopurilor fixate, în toate centrele studențești, la aceiași oră.

D-l Alexa, a adus după aceasta la cunoștința studențimei că va sosi cu trenul de 11.30. D-l Sion, care a donat Bibliotecei din Cluj cărți și documente în valoare de aproape 5000.000 lei, îndemnând studențimea să'l întâmpine la gară.

Propunerea a fost primită cu însuflețire. Studențimea a plecat după aceasta încorpore la gară, cântând cântece naționale. Sosirea dlui Sion, a fost salutată cu urale. Lut pe umeri, dl Sion e dus în restaurantul gării, unde D-sa a mulțumit mișcat studențimei pentru manifestația făcută.

Din partea studențimei l-a adresat cuvântul de bine-venire, Dl Alexa, după care, dl Sion a fost dus pe brațe la trăsură. Studenții au desprins caii de la trăsură și manifestând călduros pentru generosul donator l'a condus ei înșiși până la locuință, unde dl Sion le-a mulțumit încă odată.

Studențimea s'a împrăștiat apoi în cea mai mare ordine.

Răsplata bine meritată dată dlui Sion a arătat că studențimea universitară e animată de frumoase sentimente și când manifestează numai ea, nu se produce nici un incident neplăcut.

Mâine Joi, are loc în una din salele bibliotecei universitare expoziția darului făcut de dl Sion universității.

Manifestațiile studențimii bucureștene

Valul mișcării pornite cu o însuflețire curată de studenții din Cluj a cuprins în întregime și studențimea bucureșteană. Luni seara peste două mii de studenți bucureșteni în frunte cu conducătorii lor au manifestat pentru studențimea clujană.

Timp de câte-va ore înșiruitul cortegiul a manifestat pe Calea Victoriei. In cursul manifestației studențimea s'a oprit în fața redacției ziarului evreesc „Măntuirea". Aci s'a protestat contra acuzelor violente aduse Studențimii Clujene.

Studențimea însuflețită și-a păstrat în întregime demnitatea și nu s'a întâmplat nici o agresiune.

Agitațiile studențimii bucureștene sunt în creștere. Ele păstrează încă caracterul intra-universitar și n'au nici o altă tendință.

Publicațiune.

In conformitate cu ordinul Marelui Stat Major No. 774 din 23 Septembrie 1922 viza fișeelor s'a prelungit până la 15 Decembrie 1922.

Stegarii și Elevii Plotonieri care și-au anunțat adresa în scris, se vor prezenta și ei personal la viză, de oare ce prezentarea în scris nu li se va lua în seamă, de oare ce această favoare nu o au decât numai ofițerii de rezervă.

Comandantul Cercului R. Cluj.
Lt. Colonel:
Indescifrabil.

Totfelul de șepci

pentru **Lice, gimnazii, C. F. R., Capele militare, Chipiuri de ofițeri**

Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj

M. FURMAN Str. Regina Maria 27.

Engro și endetail. ◆ 2364 Engro și endetail.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 373 2126

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

PROSPECT

pentru consolidarea bonurilor de tezaur emis de Statul Român în valute străine.

Ca urmare avizului publicat de Ministerul de Finanţe la 1 Decembrie 1921, suverinul Roman face cunoscut ca, în vederea consolidarii bonurilor sale de tezaur emise în monete străine, Ministerul de finanţe a fost autorizat prin legea promulgată la 24 Iunie 1922 cu decretul Nr. 2868 publicat în Monitorul Oficial Nr. 64 de a contracta un împrumut de consolidare în valoare nominală maximă de L. St. 35.000.000.

Titlurile împrumutului de consolidare vor fi la purtător şi vor produce dobândă de 4 la sută pe an. Cupoanele vor fi semestriale şi plătibile la 1 Aprilie şi 1 Octombrie a fiecărui an, primul cupon având scadenţa la 1 Aprilie 1923.

Cu începere de la 1 Aprilie 1928, Guvernul Român va intrebuinţa un fond semestrial de 2.503.405% din valoarea nominală totală a împrumutului la plata dobinzilor şi amortismentului titlurilor, astfel încât totalitatea titlurilor acestui împrumut să fie amortizată cel mai târziu la 1 Aprilie 1968.

Amortizarea se va face fie prin cumpărarea pe piaţa sub pari, plus dobândă până în ziua cumpărării, fie prin trageri la sorţi semestriale al pari.

In Franţa, plată cupoanelor şi rambursarea titlurilor împrumutului de consolidarea se va efectua la Paris la:
Banque de Paris et des Pays-Bas şi
Louis Dreyfus et. C-ie,
In Anglia, la biroul din Londra al Băncii „British Overseas Bank Limited“ şi
In New-York la corespondenţii Băncii British Overseas Bank Limited din Londra.
In România, aceasta plata va fi efectuată în lei, pe cursul schimbului la vedere asupra Londrei în ziua prezentării.

Capitalul şi dobinzile titlurilor vor fi scutite de orice impozit român prezent sau viitor.

Acest împrumut de consolidare constitue un angajament direct al Guvernului Român.

In virtutea legei promulgate la 24 Iunie 1922 prin decretul **Nr. 2878** publicat în Monitorul Oficial, sumele necesare serviciului dobinzilor şi amortismentului **Datoriei Române externe** vor face obiectul unui articol special al bugetului de cheltuieli.

Ministerul de Finanţe va deschide un cont special pentru serviciul datoriei publice externe, care, până la stingerea aceste datorii, va fi alimentat până la concurenţă unei sume egale cu 110 la sută din anuitatea totala necesară:

1. Cu devizele sau tratatele provenite din taxele de export, cari sunt şi vor fi platite **în aur sau devize străine**, cât tâmp aceste taxe vor fi în vigoare:
2. Cu veniturile generale ale Statului cu drept de prioritate asupra acestor venituri.

Imprumutul extern 4 la sută 1982 de l. St. 2.500.000 va avea asupra sumelor sus menţionate pentru serviciul dobinzilor şi amortismentului său, precadere asupra tuturor celor alte împrumuturi incl. împrumutul de consolidare.

In virtutea legei pronulgate la 23 Iunie 1922 prin decretul **Nr. 2869** publicat în Monitorul Oficial şi a convenţiei anexe încheate între Ministerul de Finanţe şi Banca Naţională a României, Ministerul de Finanţe va vârsa Băncii Naţionale, pe măsura încasărilor, toate taxele de export până la concurenţa sumei necesare serviciului totalităţii, **Datoriei Externe Române,** plus 10 la sută cum s'a spus mai sus.

Lipsurile părţiale (sau totale în caz când taxele de export ar fi suprimate) vor fi acoperite lunar de Ministerul de Finanţe prin vărsăminte în lei făcute Băncii Naţionale a României.

Banca Naţională a României îşi va procura prin mijlocul acestor lei, devizele necesare serviciului Datoriei Externe. In caz când Banca nu ar fi în măsură să-şi procure singura mijloacele de plata în străinătate, Ministerul de Finanţei le va procura prin organizarea exportului.

Prin prezentul prospect, Guvernul Română invită pe purtătorii de bonuri de tezaur emise în monede străine, cari au domiciliul în România, de a preschimba aceste bonuri prin titluri ale împrumutului de consolidare. Preschimbarea bonurilor se va face contra titluri libelate în L. St. în valoare egală, pe următoarele cursuri:

Livra sterlinga	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	al pari
Franci Frs.	convertiţi	în L. St.	50	Fr.	pentru	1	L. st.	
„ Belg.	„	„	„	53	„	„	„	„
Lire Italiene	„	„	„	88	Lire	„	„	„
Pesetas Spanioli	„	„	„	25·50	pes.	„	„	„
Cor. Suedeze	„	„	„	16·50	Cor.	„	„	„
Escudos portugezi	„	„	„	60	escudos	„	„	„

Bonurile de tezaur emise în dolari ai Statelor Unite sau în Dolari Canadieni, vor fi preschimbaţi al pari contra titluri ale împrumutului de consolidare emise în dolari ai Statelor Unite.

Dobinzile de întârziere calculate 6 la sută pe an, cu începere de la scadenţă bonului până la 1 Octombrie 1922 vor fi adougate la valoarea bonului şi plătite în titluri ale împrumutului de consolidare.

Dobinzile calculate 4 la sută pe an, dela 1 Octombrie 1922 până la scadenţă bonurilor, vor fi deduse din capital la bonurile cu scadenţa după 1 Octombrie 1922.

Se va aplică la calcularea intereselor aceleaşi cursuri ca şi pentru calcularea valorii bonurilor.

Sumele mai mici de L. St. 10 sau Dolari 50 vor fi reprezentate prin certificate fracţionare, cari vor da dreptul purtatorilor de a primi titluri contra remitorii lor, în valoare totală echivalenta unuia sau mai multor titluri, fără însă a se ţine seamă de mai mici de cât L. St. 1 sau Dolari 5.

Purtători bonurilor de tezaur în valută străină cari locuesc în România, sunt invitaţi prin prezentul prospect să depună bonurile lor, cu începere de la 25 Noembrie 1922, la ghişeurile;

Caseriei Centrale a Tezaurului Public şi
Băncii Naţionale a României.

Aceste institutii le vor renite, după verificarea bonurilor de tezaur, certificate próvizorii, care ulterior vor fi preschimbate prin titluri definitive, indata ce aceastea vor fi gata.

Preschimbarea se va anunţa detentorilor pe calea publicităţii.

Detentorii cari nu vor fi prezentat bonurile lor la conversiune înainte de 1 Februarie 1923, se vor considera că au pierdut dreptul la preschimbarea acestor bonuri prin titluri ale împrumutului de consilidare.

2387

Ministrul de Finanţe:
(ss) Vintila I. Brătianu.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Pasc Ilie
Str. Kis 1
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Lacko Iosif
Str. Sütő
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Nagy Károly
Aghireş.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Napău Petru
Aghireş.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Otenberger József
Aghireş.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Pop Gavrile
Válaszut

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Gheorghe Man
Com. Dancu

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Ilie Bogye
Aghireş.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Iuon Moldovan
Str. Maşinisti
Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Matei Vasile
Aghireş.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Hidalmás, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Samoil Kern
Simborul-mare

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Perderi:

CÂNE-LUP răspunde la numele de NERO, s'a pierdut de aproape zece zile. Găsitorul este rugat și înștiințesc Administrația ziarului „Înfrățirea" unde va primi o bună recompensă.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, dorește cunoștință cu o D-șoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund orișicui sectoare „Z. R." la ziar.

Diverse:

COPIEZ CU MAȘINA ori ce fel de acte în limba română, franceză, germană și ungară cu prețuri reduse și cu exactitate. Adresa Strada Izabela 10. 2415

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

BAROUL ADVOCAȚILOR: CLUJ.

Nr. 589—1922. bar. adv.

Convocare.

Toți domnii advocați, membrii a baroului: Cluj, sunt invitați prin aceasta la

Adunarea Generală Extraordinară

a baroului, care va avea loc în Cluj, la 17 Decemvrie 1922 ora 10 a. m. în sala cea mare de ședințe a Primăriei.

Ordinea de zi:

1. Discutarea noului proiect de lege privitor la unificarea organizării judecătorești din întreaga România-mare în vederea postulatelor unei legislații moderne.

2. Discutarea aceluiaș proiect din punct de vedere al unificării deosebitelor regimuri de drept.

Nb. Inafară de membrii din baroului sunt binevăzuți ca oaspeți și alți oameni de specialitate în aceasta adunare publică.

Baroul Advocaților.

Cluj. la 3 Decemvrie 1922,

Dr. AUREL ISACU m. p. Decan. — Dr. DIONISIU POP m. p. Secretar. 2414

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

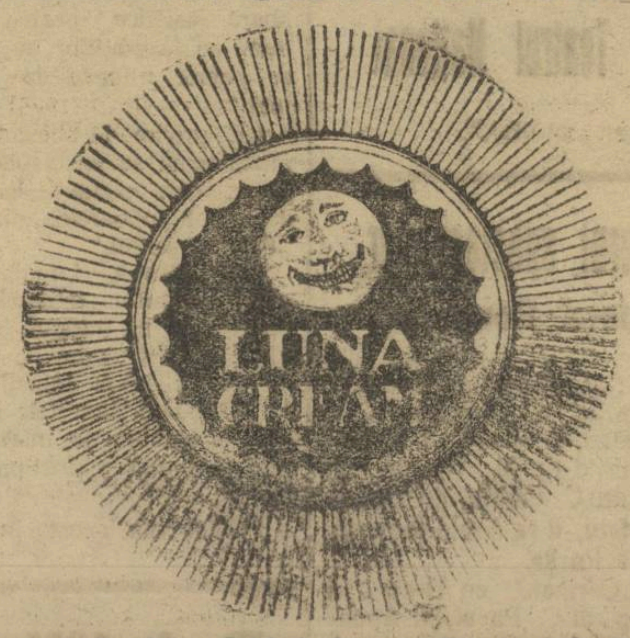

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, ÎNTREȚINE PIELEA
A o încerca, înseamnează a o adopta pentru totdeauna.
Depozitar p. vânzare Engros MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.
Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Dr. Pop—Dr. Szegő
Condică de Termene Advocațială pe anul 1923
cu Tabloul Nominal al Tuturor Advocaților din România-Mare
și al notarilor publici din Transilvania va apare între 5—9/XII.
Având în vedere ca condica se va scoate **într'un număr restrâns de exemplare** binevoiți a face comandă, și a expedia imediat incl. porto **Lei 158** (cu ramburs Lei 162), dacă nu fost comandat și plătit deja înainte în abonement.
Pentru comenzi ulterioare timpul expedirei și schimbare prețului rezervat
Librarie LEPAGE Cluj. 1267

TEVI de Fer Negre si Galvanizate
FERBATOARE, FITTINGURI
Materiale electrice
cu prețuri reduse la:
2413 **„ASTRA"** Reclama 2077
București, Strada Smârdan No. 31.

Pepinierele franceze PITEȘTI
VIȚA
altoite din țară și Algeria pot altoi 3309—1014 butași cu rădăcini
POMI 2411
fructiferi [illegible] în special pentru Ag[illegible] rabolan condițiuni speciale grădinari și revânzători. Comenzile se primesc la pepiniera sau la I. U. ȚARU, Strada Ștefan Mihăilescu 28, București.

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

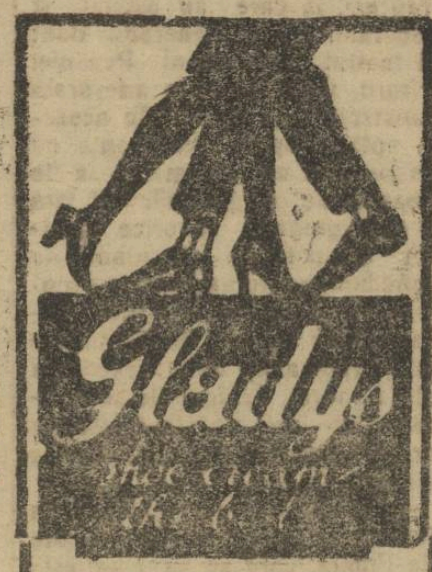

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Reclama este sufletul comerțului

BERSON
Tocuri și Tălpi de Cauciuc
sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei și frigului.
2378

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Reprezentanța Generală A.
Prețuri excepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

CHESTIA REPARAȚIUNILOR

Franța se va despăgubi singură

Măsurile pe care le va lua Franța pentru a-și asigura plata datoriilor germane. Consternarea Berlinului

Chestia reparațiunilor a intrat iar într'o fază critică. Nota agenției „Havas" asupra planului de acțiune ce ar fi fost stabilit la consiliul de miniștri francezi, la care au asistat și generalul Foch, generalul Baut și înaltul comisar al Renaniei Tirard, a provocat o adevărată consternare la Berlin. In această notă se spunea că Franța nu va permite ca Germania să fie liberată de obligațiunile ei fără a oferi garanții ca orice debitor obișnuit și că planul de sancțiuni pentru garantarea drepturilor Franței, pe care dl Poincaré îl va supune spre aprobare miniștrilor aliați la întrevederea din Londra, înainte de întrunirea conferinței de la Bruxelles ar fi cuprinzând următoarele măsuri:

1. O confiscare completă a Renaniei, actualmente ocupată de Franța, care se va manifesta în special prin înlocuirea funcționarilor germani prin funcționari francezi și

2. Ocuparea a două treimi din regiunea Ruhr inclusiv Essen și Bochum, astfel ca Franța să-și asigure cărbunii ce trebue să furnizeze Germania în contul reparațiunilor.

Franța va avea ceea ce își va lua singură

„Le Temps" scria cu acest prilej: „Franța va avea numai aceeace își va lua singură", iar „Le Petit Parisien" într'un articol vădit inspirat, spunea: „Deși situația actuală nu are nimic din tragicul primelor zile din August 1914, este cert că sunt iminente zile grele pentru Franța dacă marea industrie germană nu se va hotări în ultimul moment să ia o altă atitudine pentru a împiedica consecințele grave ale intransigenței sale".

Deși aceste știri alarmante au fost atenuate printr'o informație oficială franceză în care se spunea că s'au publicat informațiuni inexacte asupra consfătuirilor dela Elyseé, opinia germană continuă a se arăta foarte îngrijorată de acest prim insucces al ministerului Cuno, despre care se afirmase că a fost constituit tocmai fiindcă ar fi agreiat de Franța. Intr'adevăr, dolarul, acest infallibil barometru politic, care în momentul însărcinării d-lui Cuno cu formarea cabinetului scăzuse de la 9000 la 6000 mărci, ceeace fusese interpretat ca un semn al încrederei străinătății în noul cancelar, s'a urcat acum din nou la 8800 și sa prevede că în urma ultimilor deciziuni ale guvernului francez el va înregistra noui urcări vertiginoase.

Decepția provocată de noul guvern german

Cauza acestei schimbări în opinia franceză față de noul guvern este decepția provocată la Paris de programul expus în Reichstag de dl Cuno și de atitudinea marilor industriași germani.

Această decepție se explică prin revelațiile pe cari „Vorwaerts", organul social-democraților germani, le face asupra unui plan de reparațiuni ce marii industriași germani l'ar fi propus domnului Barthou șeful comisiunei reparațiunilor.

După acest ziar, în timpul recentelor tratative ale comisiunei reparațiunilor, anumiți reprezentanți ai marei industrii germane ar fi expus, la un dejun la care au luat parte domnul Barthou și alți membrii ai comisiunei reparațiunilor, un proiect ce ar fi deșteptat interesul domnului Barthou. Acest proiect vorbea de posibilitatea unui mare împrumut internațional, de 40 miliarde mărci aur de emis în două rate a câte 20 miliarde. Dobânda și amortizarea acestui împrumut, care avea să servească în primul rând reconstrucției ținuturilor devastate din Franța, trebuiau să fie garantate de marea industrie germană. In schimb, afirmă „Vorwaerts", marii industriași germani cereau înlăturarea guvernului Wirth și formarea unui guvern din care să nu facă parte socialiștii.

In urma acestei propuneri, continuă ziarul, s'a manifestat în întreaga presă dorința schimbării de guvern în Germania. Iar acum, când cancelarul Cuno, în expozeul său, s'a marginit să-și însușească punctul de vedere expus de predecesorul său în nota din 13 Noemvrie către comisiunea reparațiunilor și când domnul Stresemann șeful partidului marilor industriași, a făcut declarații vagi asupra necesității unei apropieri economice franco germane, francezii, cari — pe drept cuvânt — au sentimentul de a fi fost întrebuințați numai pentru o manoperă de politică internă a reacțiunei germane, au pierdut răbdarea și ei își somează partenerii ca să-și descopere cărțile.

Marii industriași bat în retragere

Asupra acestor pretinse propuneri a marilor industriași germani către d-l Barthou, s'au făcut aluzii destul de clare și în presa franceză. „Le Journal" pune ritos întrebarea: ce s'au făcut acum, când marii industriași au intrat în guvern, acele planuri de reparațiuni ale industriei germane despre cari d-rul Stresemann, trebue să fie bine informat? Insă d-rul Stresemann contestă că în convorbirile sale cu d-l Barthou ar fi expus un plan de reparațiuni al industriei germane, precum contestă și d-l Deutsch dela A. E. G. care a fost de asemenea numit în legătură cu acest plan, că ar fi fost vorba de un împrumut la dejunul menționat de „Vorwärts". Cu drept cuvânt însă „Vossische Zeitung" care reproduce revelațiile ziarului socialist, spune că nu se poate admite că d-l Barthou a visat oferta industriei germane și că trebue să fi fost industriași cu mare autoritate cari au povestit comisiunei reparațiunilor că industria germană are un plan propriu de reparațiuni, dar că-l va pune în practică numai dacă d-rul Wirth va ceda locul său reprezentanților industriei.

Dar când guvernul Wirth a demisionat, s'a produs faptul curios că marii industriași s'au silit să asume răspunderea; toți reprezentanții cu adevărat autorizați ai industriei și finanței au refuzat sub cele mai diverse pretexte, când d-l Cuno le-a oferit portofolii importante. A fost o adevărată grevă. Pare cert că s'au făcut d-lui Barthou și colegilor săi oferte definitive pe cari acei cari le-au făcut nu le mai recunosc acum, deși ar fi trebuit să-și dea seama de consecințele grave ce le va avea pentru Germania decepția causată la Paris.

Dela Teatrul Național

Joi 7 Dec. „SANDA".

Curierul spectacolelor

Opera Română

Miercuri: „Carmen" cu d-na Lya Pop, dl T. Grozăvescu, N. Bretan, A. Iarotzky, I. Crișan, d-na M. Nestorescu, dl dr. C. Olariu, dr. C. Lepădatu, d-ra Adela Ionașcu, Ana Rozsa.

Vineri: „Carmen" cu D-na Lya Pop, dl C. Pavel, N. Apostolescu, Sterian-Mandy, I. Crișan, d-ra A. Dicescu, dl dr. C. Olariu, Dr. C. Lepădatu, dra A. Ionașcu, A. Rozsa.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Miercuri: Cartea Esterei dramă din Testamentul vechi.

Joi: Un mare Program de Comedii, El. Moric și Tom-Mix.

Vineri: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.

Sâmbătă: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.

Duminecă: Mama mică. Dramă socială.

CINEMA UNIVERSITATH

Miercuri: Fiica Grigadierului. O mare dramă de moravuri.

Joi: Prăpastia. O excelentă dramă socială.

Vineri: Mama mică. Dramă socială.

Sâmcătă: Mama mică. Dramă socială

Duminecă: Copilul Stepei O excelentă dramă de cow-boy.

CINEMA URANIA

Miercuri: Suflete pierdute. O puternică dramă socială.

Joi: Fiica Brigadierului. O mare dramă americană de moravuri.

Vineri: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.

Sâmbătă: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.

Duminecă: Prăpastia. O escelentă dramă socială.

Propaganda mohamedană în Europa

Victoria Turciei a determinat lumea responsabilă mahometană să iasă din desinteresarea ei de până acum, să atace chestiunile mondiale și să taçă toate sforțările ca să se afirme ca factor printre puterile mondiale.

Primul pas îl va face în Decembrie cor., la Gaia la nordvest de Kalkuta, congresul panmohametan. La Bombay există, după-cum se știe, un comitet central al califatului din India, al cărui președinte este un oarecare Hotani. Acesta a invitat direct la acest congres guvernele mahometane din Angora, Constantinopol, Mesopotamia, Egiptul, Persia și Afganistan, precum și pe reprezentanții celorlalte țări musulmane.

In program pe lângă discutarea situațiunii politice generale mai stă și consfătuirea despre o procedare în comun cu celelalte popoare asiatice pentru creiarea unei confederațiuni de state care se poarte numele de „Asia Unită."

Cu privire la chestiunea curat musulmană se va elabora un program, care năzuește la o uniune a tuturor popoarelor musulmane: „Panislamismul."

S'a plănuit înființarea unei „Ligi a tuturor popoarelor musulmane care să întrețină secțiuni în toate țările musulmane precum și în acelea unde musulmanii sunt în minoritate. Statutele aceste ligi s'au și elaborat în trăsături generale și cuprinde cinci puncte principale:

Primul din aceste puncte cere să se țină în fiecare an congrese de ale ligii, la care să se invite delegați din lumea întreagă spre a discuta chestiuni privitoare la islamism. Congresele acestea au de scop să lucreze pentru unirea islamismului și discutând de fiecare dată situațiunea politică să sprijine fraternitatea tuturor musulmanilor.

Al doilea punct cere să se stabilească între popoarele musulmane din diferite state strânse legături comerciale, ca astfel să se facă, pe cât posibil, neatârnate de străinătate.

Al treilea punct prevede propaganda islamului prin misionari.

Al patrulea punct se ocupă de contrapropaganda împotriva agitațiunii antimusulmane ce va trebui să întreprindă comitetul central.

Ultimul punct este organizarea propagandei prin presă. Se vor înființa mai ales în Europa și America ziare, cari să se ocupe de chestiunile politice, religioase și economice ale islamului. In legătură cu aceasta se va înființa în acelaș timp și un întins aparat de informațiuni, care să culeagă din toate țările musulmane știri și să le răspândească în lumea întreagă.

Programul mai prevede trimiterea de studenții musulmani în Europa, mai ales în Franța și Germania, ca să-și completeze studiile. Spre a înlesni colaborarea mahometanilor cu prietenii lor din Europa se plănuește introducerea unui calendar nou după modelul european.

Relațiile ruso-germane

— Declarațiile ambasadorului german la Moscova —

Cum privesc germanii situația din Rusia

„Morning-Post" relatează din Moscova. „Sau comentat mult în cercurile politice germane și ruseți neobișnuitele declarații făcute de noul ambasador german la Moscova dl. de Breckdoff-Rautzau unui reprezentant al agenției sovietice „Rosta" și reproduse de „Isvestia" organul oficial al guvernului sovietic. In acest interview, contele de Brockdorff-Rantzau a declarat că timp de trei ani de zile s'a ținut la o parte politica și n'a consimțit să accepte din nou un post diplomatic decât fiindcă i s'a oferit să reprezinte Germania la Moscova.

Declarațiile făcute de ambasador sunt așa de senzaționale încât nu e de mirare că au suscitat un interes extraordinar în cercurile respective. După „Isvestia" dl de Brockdorff-Rantzau ar fi spus:

„Tot ce am văzut la Moscova și cunoștința ce am făcut-o cu bărbații de stat ai Rusiei m'au convins că speranțel ce le-am pus în Rusia n'au fost zadarnice. Conducătorii guvernului sovietic sunt exact oamenii de cari Rusia a avut mai multă nevoie. Lupta pe care Ruse o duce de cinci ani a convins toate clasele sociale din Germania de marele rol istoric pe care Rusia a fost chemată să-l joace. Simpatiile întregului popor german au fost întotdeauna cu Rusia revoluționară.

Intrebat asupra atitudinei Germaniei față de problema orientală, contele de Brockdorff-Rantzau ar fi dat următorul răspuns extraordinar:

„Actualmente, Germania nu e în stare să participe în mod activ la rezolvarea problemei. Germania nu poate nici măcar să-și permită luxul de a trimite dlui Poincare și marchizului Curzon note redactate în aceleași termeni ca acele pe cari Rusia le adresează, cu atâta demnitate aliaților.

Dar Germania nu este bătută și ea așteaptă prima ocazie pentru a sprijini cererile Rusiei".

Zgomotul făcut în presă în jurul acestui interview a avut ca rezultat că chiar a doua zi ministrul de externe german a publicat o dismințire oficială, afirmând că contele de Brockdorff-Rantzau n'a acordat niciun interview fie reprezentantului agenției „Rosta", fie ziarului „Isvestia". și că toate declarațiunile ce i s'au atribuit de organele oficiale ale sovietelor sunt cu totul lipsite de temei. In acelaș timp, guvernul din Berlin a făcut imediat demersurile necesare pentru a îndemna guvernul sovietic ca să pubilce la rândul său o desmințire a interviewului. La început Moscova a refuzat ritos, insistând că un reprezentant al agenției „Rosta" fusese primit de ambasadorul german și că acesta îi făcuse declarațiile publicate. Dar germanii au înmulțit argumentele lor de persuasiune reușind să convingă pe Cicerin și pe colegii săi să-și modereze atitudinea „Isvestia" a publicat, ascuns printre anunciurile din ultima pagină, o „scrisoare către editor" în care se spunea că reproducerea interviewului Brockdorff-Rantzau de către agenția „Rosta" nu corespunde faptelor.

In legătură cu această afacere, circulă zvonul că contele Brockdorff-Rantzau nu va mai rămâne multă vreme la Moscova.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 678 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 10 Decembrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

...silvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități „ 240

Contra dușmanului din no... și chestia reparațiilor

Starea sanitară a satelor și rolul intelectualității rurale

In numărul nostru de ieri am publicat un însuflețit apel adresat de către domnii Dr. Bașiota și Dr. Stanca preoților și învățătorilor. Intelectualitatea noastră rurală este chemată să dea sprijinul ei luminat la marea operă de însănătoșire trupească a satelor noastre bântuite de cumplite și neiertătoare boli.

Apelul domnilor Dr. Bașiota și Dr. Stanca desvălue întreaga grozăvie a unui tablou pe lângă care am trecut cu o condamnabilă nepăsare deatâteaori până acum. Războiul ni-a adus în lungul cortegiu de nefericiri și vătămarea puterilor de viață ale acelei rezerve naționale care este țărănimea. Ostașul întors dela datorie a adus, odată cu bravura faptelor sale, în casa modestă și tihnită de unde a plecat și nefericirea. Purtat din oraș în oraș, din sat în sat, după cum cereau necesitățile strategice, el a devenit în chip fatal principalul factor de propagandă al bolilor de tot soiul. Ftizia, sifilisul, bolile de piele — molime inerente tuturor epocilor de neliniște — și-au făcut cuib prielnic în satele noastre... Populația rurală neștiutoare a căzut pradă tuturor acestor îngrozitoare boli, iar contactul redus cu organele sanitare în stare a da ajutorul medical salvator a accentuat și mai mult ruinarea fizică a țărănimei un rând alb.

Mișcarea pornită de către cei doi medici dela Cluj nu poate fi decât salutară. Intelectualitatea noastră rurală are datoria să ajute cu aceeași râvnă la însănătoșirea trupească a țărănimei noastre, după cum trebue să vegheze la buna ei sănătate morală. Dar cea din urmă nu se poate realiza efectiv fără cea dintâi. Se deschide astfel învățătorimei și preoțimei un vast teren de bună și rodnică activitate și nu ne îndoim că aceste două corpuri de elită a vieții noastre culturale nu se vor desminți.

Dușmanul stă ascuns și lucrează tăcut în noi. Din această ofensivă, pornită cu atât curaj de oamenii științei, așteptăm să rezulte acea reînviere morală după care jinduim de atâta vreme. Țărănimea noastră cuminte și înțelegătoare nu așteaptă decât îndemnul care i-a lipsit, îndrumarea luminată către roadele binefăcătoare ale științei.

Stăm în pragul unei răspântii. Să ne gândim că generațiile chemate să aducă necontenita premenire a societății românești încă în formație, sânt condamnate pieirei încă din fașe. Satele stau de aproape zece ani sub teroarea molimei nemiloase; e timpul să ne trezim și să înțelegem că e mai mare și de neiertat rușinea de a nu-ți îngriji sănătatea, decât aceea de a spune medicului boala care te roade, oricare ar fi ea.

Pericolul este cu atât mai mare cu cât ignoranța este mai răspândită. Intelectualitatea noastră a avut toată grija să dea cât mai multă educație politică țăranului român și presupunem că toată această grijă a pornit din gânduri de bine. Nimeni însă nu s'a gândit până acum că formalismul civilizației așa cum îl dorim cât mai europenizat nu poate valora nimic fără o temeinică educație individuală, sanitară și morală. Odată cu ofensiva contra bolilor cari ne rod nemilos țărănimea, trebue să înlăturăm și dușmanul acela permanent amenințător care este ignoranța. Când țaranul va ști că știința este un bun al întregii omeniri și că boala nu se vindecă cu nimicuri băbești și nici cu acel leac al bolilor sufletești care este timpul, atunci vom putea năzui spre alte preocupări. Deocamdată datoria tuturor oamenilor luminați și cu dragoste pentru viitorul țării și al neamului românesc este să pună umărul la opera de însănătoșire trupească a satelor amenințate, și desigur cei dintâi indicați pentru aceasta sânt preoții și învățătorii.

Conferința orientală

Un mare succes al României

Dezbaterile conferinței întrunite la Lausanne nu numai pentru a pune capăt războiului greco-turc ci și pentru a reglementa odată pentru totdeauna anevoiasa problemă a libertății Strâmtorilor, au atins punctul cel mai critic. Discuțiunile cari au avut loc până acum n'au fost de fapt decât pipăiri de teren și schimb de păreri între delegații statelor participante. Chestiunile principale n'au fost abordate cu energie și cu dorința de a le pătrunde și soluționa, ci numai examinate sumar și parcă cu un fel de teamă de a le despica. Fiecare delegație se pregătea însă pentru momentul când printr'un fapt nou, atmosfera de lâncezeală a desbaterilor se va fi risipit,

Acest fapt s'a produs prin exprimarea punctului de vedere rusesc. Din tot ce a spus Cicerin înaintea Conferinței, se desprinde certitudinea că Rusia, Turcia și Bulgaria se prezintă solidare într'o acțiune pe care interesele păcii n'o pot privi decât ca porivnică. Discursul delegatului sovietelor a provocat despărțirea în două tabere a statelor cari iau parte la Conferință. Deoparte Rusia, Turcia și Bulgaria, de cealaltă parte toate țările aliate cari înțeleg să dea Strâmtorilor un regim menit să rezolve această veche și turburătoare problemă.

Trebuia însă ca în fața tezei rusești să se ridice teza în jurul căreia avea să se strângă toate statele ale căror interese se găseau lovite prin soluțiunile propuse de delegații Moscovei.

Cinstea și meritul de a fi realizat această strângere de rânduri au revenit delegatului României la conferința din Lausanne.

Dl I. G. Duca a expus punctul de vedere al României în problema Strâmtorilor. Intr'o formă precisă și limpede, dl Duca a cerut libertatea deplină a Strâmtorilor, delegatul României a propus și soluțiunile menite să asigure această libertate: instituirea unei comisiuni internaționale, alcătuită din delegați ai marilor puteri și ai statelor riverane, demilitarizarea Strâmtorilor, a coastelor mărilor Egee și Neagră și dezarmarea navală și aeriană în Marea Neagră.

Iată în câteva cuvinte esența tezei și a soluțiunilor propuse de ministrul nostru de externe. Temeinicia argumentelor aduse, fermitatea și energia cu care a apărat cauza păcii, spiritul practic al soluțiunilor date, hotărârea cu care s'a ridicat împotriva unei teze ostilă și păcii și dreptății între națiuni, au stârnit admirația și entusiasmul delegaților aliați cari toți s'au grăbit să aducă elogii d-lui Duca. Punctul de vedere românesc a fost adoptat de toți aliații.

Faptul constitue un mare succes pentru țara noastră. Prestigiul României pe care conferința dela Genua îl ridicase acolo unde trebuie să fie, să găsește reconfirmat prin izbânda cucerită acum la Lausanne. Importanța acestui succes nu poate scăpa nimănui. Printr'un regim al Strâmtorilor întemeiate pe teza și soluțiunile propuse de noi, marile interese ale României, de ordin politic, economic și comercial, se găsesc asigurate. Prin însușirea de către aliați a punctului de vedere susținut de dl Duca, interesele noastre sunt salvate, și odată cu ele interesele tuturor statelor. E de așteptat deci ca lucrările conferinței dela Lausanne să ajungă în curând la rezolvirea unui probleme de care depinde pacea mondială.

Contribuind într'o atât de largă măsură la această operă, România câștigă încă un titlu de glorie și încă un drept la recunoștința lumei.

— In jurul conferinței de la Bruxelles —

Ziarul „Le Figaro" ocupându-se de chestiunea reparațiilor de război, spune că conferința dela Bruxelles ce se va deschide zilele acestea, are în programul ei două puncte principale: Primul este de ce se fixa regimul reparațiilor, iar în al doilea rând consfătuirile de acolo vor trebui să găsească neapărut mijloacele prin care Germania ar putea deveni solvabilă. In ceia ce privește acest din urmă punct, se crede că soluția cea mai potrivită ar fi acordarea unui împrumut internațional Germaniei. In ultimă analiză deci, chestiunea se va mărgini la revizuirea stării de plată a Germaniei așa după cum a fost fixată la Londra.

Trebuie de amintit însă că revizuirea capacității de plată a mai fost cerută de Germania, dar atunci Franța s'a opus acestei cereri. Nu tot așa gândește opinia generală europeană și nici cea americană, de oarece mulți înclină în favoarea revizuirei. Cu toate acestea, problema reparațiilor trebuie privită cu o dilemă.

In adevăr, datoria germană fixată la 132 miliarde mărci în aur, astăzi are o valoare de 45—50 miliarde. După situația exportului Germaniei din prezent, această datorie va fi stinsă în 111 ani, iar dacă situația financiară germană se va mai îmbunătăți, aceiași creanță se va putea stinge într'un minimum de 74 ani. Prevederile unor scadențe lungi par totuși iluzorii, din care cauză s'a pus în discuție termene mai apropiate. Dar dificultățile stau tocmai aici. Căci, dacă se ia ca bază valoarea actuală de 45—50 miliarde a datoriei germane, cum se va putea cu această creanță să se stingă în 35 ani, considerând anuitatea de 5 miliarde, întru cât este evident că Germania nu poate să plătească astăzi această sumă.

Dilema deci este următoarea: sau anitățile pe care Germania trebuie să le achite rămân la o cifră rezonabilă, dar în acest caz ele se extind asupra unui secol întreg: sau, dacă amitățile sunt considerate la un total de 35 ani, ele se ridică la suma excesivă de cinci miliarde. Pentru ca datoria să fie stinsă în 35 ani printr'o anuitate de trei miliarde mărci în aur, aceia cari vor găsi o soluție satasfăcătoare, vor trebui să scadă valoarea actuală la aproape jumătate. Franța însă nu poate primi această modalitate.

Chestiunea împrumutului internațional este destul de cunoscută. Se știe că Germania vrea să întrebuințeze acest împrumut în scopul de a mări valoarea mărcei, pe când Franța dorește ca împrmutul să fie destinat în cea mai mare parte plății reparațiilor. Dar, presupunând că acordul va fi îndeplinit, rămâne atunci de văzut în ce condițiuni se va face împrumutul. De sigur că dificultățile nu vor veni din partea țărilor cu schimbul ridicat, ci mai mult din partea acelora cu valuta scăzută, de oarece acestea din urmă se numără printre creancieri Germaniei. Ori, se știe că împrumuturile statelor sunt deobicei subscrise de popoarele creanciere, din care cauză o parte din împrumutul german se va rezultă riscul mare al bancherilor francezi, dacă ulterior francul se va urca. Pe de altă parte, este evident că statul francez nu poate să garanteze pe cei ce vor subscrie împrumutul în contra riscului schimbului decât în proporție foarte redusă.

Prin urmare din această expunere reese clar câte dificultăți se pun în calea rezolvirei problemei reparațiilor dificultăți pe cari Conferința dela Bruxelles este chemată să le înlăture.

Datoriile supușilor ungari către aliați

Guvernul ungar a semnat un decret stipulând că datoriile între cetățenii unguri și supușii statelor aliate numite în tratatul dela Trianon, nu vor mai putea fi regulate în curând pe cale judiciară.

Oficiile de verificare și de compensațiune vor regula creanțele între supușii englezi, francezi, belgieni și supușii unguri.

Celelalte state cari nu au ratificat încă tratatul dela Trianon trebuie să informeze guvernul ungar dacă doresc să beneficieze de același fel de regulare a datoriilor.

Semănăturile de toamnă

Din cauza frigului semănăturile de toamnă au încetat. Suprafața însămânțată anul acesta e mai mică decât cea de anul trecut.

Semănăturile timpurii se prezintă bine și înfrățite. Viile, în marea lor majoritate, au rămas neîngropate din pricina înghețului.

Podgorenii, spre a evita înghețarea coardelor, fac movile de pământ în unul rădăcinilor fără a mai îngropa coardele.

Consiliul de miniștri de ieri

Consiliul de miniștri de aseară a hotărât, ca întâia ședință a comisiei constituante să se țină Marți.

A decis apoi trimiterea d-lui Franasovici la Iași pentru a face ancheta în chestia excesele studențești. S'a mai discutat chestiunea aprovizionării capitalei și situația externă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Donația „Sion“

Festivitatea dela Bibliotecă. Cuvântările domnilor Sion, Barbu și Călugăreanu. Expoziția. Banchetul

Cu ocazia deschiderii expoziției de cărți, ștampe și monede, toate donate de domnul G. Sion universității — s'a ținut ieri în sala festivă a Bibliotecii, o ședință pentru sărbătorirea generosului donator.

Au luat parte domnul rector Iacobovici, domnul Barbu, directorul bibliotecii, domnii Călugăreanu, Sextil Pușcariu, aproape toți profesorii universității noastre precum și studențimea.

Domnul Sion — care la intrarea în sală e aplaudat frenetic — ia cel dintâiu cuvântul.

Discursul domnului Sion

Vădit emoționat de dragostea ce i s'a arătat mai cu seamă de către studenți domnul Sion spune că pentru dânsul clipele de astăzi sunt cele mai solemne din viața sa, căci își află pe deplin răsplata morală a muncei depuse cu atâta râvnă. Domnul Sion arată apoi motivele cari l-au îndemnat să strângă marea lui colecție accentuând că unul din motive a fost curentul naționalist din vremea tinereții sale și dragostea ce o are pentru limba românească.

Continuând, d-sa arată ce l-a determinat să facă valoroasa donație universității din Cluj și nu altei universități — a fost dragostea pentru Ardealul care a suferit în trecut și exemplul distinșilor profesori cari și-au părăsit catedrele din țară pentru a veni la Cluj să arunce lumină în Ardeal.

Domnul Sion ține să mărturisească în public că cu toate acestea, donația nu s'ar fi făcut, dacă n'ar fi întâlnit pe domnii Sextil Pușcariu și Barbu „cari nu știu cum s'au purtat cu mine încât mi-au furat inima“.

Ultimele cuvinte, domnul Sion le adresează tot studențimii, arătându-le în cuvinte calde cât a fost în stare să-l înduioșeze cu primirea ce i-a făcut o.

După cuvântarea domnului Sion a luat cuvântul domnul Călugăreanu.

Cuvântarea domnului Călugăreanu

Domnul Călugăreanu, în puține cuvinte, amintește de măreția momentului cultural prin care trecem și arată importanța ce o are donația domnului Sion, despre care va vorbi mai pe larg domnul Barbu.

Discursul dlui Barbu, directorul bibliotecii

D-nul Barbu amintește împrejurările în care s'a făcut neprețuita donație: lipsa cărților vechi, scumpetea și imposibilitatea de a le procura și modestia cu care d-l Sion a venit să-i ofere acest dar.

D-l Barbu trece apoi la descrierea cărților, stampelor, monedelor și obiectelor donate de d-l Sion.

Pentru ca publicul să-și poată face o ideie de bogăția acestei colecții extragem din discursul d-lui Barbu următoarele:

„In colecția de cărți avem aproape 2000 volume din care 154 volume sunt cărți vechi românești și cam 600 volume cărți străine, cu referință românească. Dintre cărțile vechi găsim aproape toate tipăriturile vechi din Moldova și Muntenia, cu începerea anului 1642. Așa „Evanghelia învățătoare“, tipărită la Govora în 1642; „Cartea Românească“ tipărită la Govora în 1642; „Cartea Românească“ de învățătură tip lași 1643; „Psaltirea“ în versuri a lui Dorotteiu, tipărită la Chiev, în 1673; „Evanghelia“, tipărită la București în 1862; „Biblia“ lui Șerban din 1688 și multe altele.

Intre cărțile donate de d-l Sion, pe unele nu le are nici bogata colecție a Academiei iar, câteva sunt chiar exemplare unice, ca „Invățătură preoților pe scurt despre haine“, tipărită în Iași în 1732.

Avem trei cărți cu totul necunoscute bibliografiei noastre:

1. „Ceputurile temeinice ale istoriei de obște, istoriei vechi“ (partea I-a), Sibiu 1798.

2. „Invățătură pentru altuirea văsatului,“ Chișinău 1816“.

Dl Barbu continuă descrierea stampelor, etc scoțând în relief importanța deosebită ce-o are această colecție unică prin bogăția ei.

*

Din partea studențimii a răspuns dlui Sion studentul N. Alexe în cuvinte puține și simțite.

*

După terminarea festivității tot publicul a trecut la vizitarea expoziției, frumos aranjată în sala ce de acum înainte va purta numele de „Sala Sion“.

*

Dl Prefect al județului în timpul festivității a cerut voie dlui Sion ca una din străzile Clujului să poarte numele d-sale.

Banchetul

Seara s'a aranjat de către studenții facultății de litere și filozofie un mic banchet la Căminul studențesc.

Caldele cuvinte ale dlor Sion, Pușcariu, Banuțiu etc., corul și orchestra studenților au format o atmosferă cu desăvârșire caldă și intimă.

Dl Sion a fost aclamat în repetite rânduri.

Gheorge Sion

Pe neașteptate, i-a răsărit Clujului un mare donator. Un donator care se poate compara cu marii donatori ai Ungurilor cari au înzestrat „Muzeul Ardelean“.

Expoziția din sala Bibliotecei expune imense bogății de cărți, de manuscripte, de cărți, de stampe; dar cine-i donatorul o știu prea puțini.

Cine-i Gheorghe Sion, bătrânul plin de vreme și în fața cu roșeața sănătoasă a celor ce'și trăesc viața cumpătat și cu rost.

El este din neamul Sionilor de care adeseori s'a vorbit, încă dela începutul veacului trecut, când pentru prea marea lui dragoste de neam și țară un Sion a fost arestat la Iași și dus la București ca să fie anchetat de Rușii lui Kiseleff. Mai târziu, poetul G. Sion a ilustrat familia cu scrisul său, acum, ce-i drept, uitat.

Gheorghe Sion, donatorul este fiul boerului delângă Târgu-Ocna. Moldovan.

Moșia Brătești e departe de T. Ocna cale de vre-o dou ceasuri. O mamă văduvă, îngrijea de moșie, trăind în armonie cu țăranii care o iubeau mult.

Dela moșia aceasta din casele bătrânești de pe ea, a pleca într'o bună zi Gh. Sion donatorul de azi, ca să strângă din străinătăți și colecțiile ce le admirăm acuma în Biblioteca Universității. Alții au risipit vremea și banii în petreceri prin centrele streine, — Sion a trăit simplu și-a cruțat pentruca să poată dărui.

La Paris a studiat dreptul. Intors în țară a fost procuror de Curtea de Apel, într'un rând a fost și prefect Cu cinste a intrat în slujbe, cinstit a ieșit din ele.

Relațiile lui cu Bucovinenii apropiați și cu Ardealul estic, i-au insuflat de timpuriu iubire de frați subjugați. Unde era de zis ceva pentru ei, acolo, Sion nu lipsea. Donațiunea făcută Aredalului este cea din urmă dovadă a dragostii lui de neam.

Intre dragoste de copil — cărula caci are un copil ar fi putut să-i lase moștenire această avere — și între dragostea pentru Ardeal, Sion a ales — Ardealul!

Din dragostea pentru noi a ieșit gestul care pune o piatră puternică la edificiul împrăștietor de lumină românească din Cluj.

Din darul lui Sion, vorbește trecutul neamului întreg.

Un braț moldovenesc a întins astfel o mână de ajutor prețios celor cari clădesc aici noua Romînie.

Ce mulțumiri putem aduce unui astfel de om? Vorbe? — Nu! Mulțumirea va avea-o donatorul mai târziu, când — nu din vorbe — ci din fapte va putea vedea roadele faptei lui, care reînvie o întreagă tradiție de adevărată noblețe românească:

O. B.

„Bogsza“

Liquer natural, garantat, preparat din esență de fructe și plante.

Lloyd 936 2103

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Germanizarea Rusiei

Acum opt luni, când delegațiile germană și sovietică dela conferința dela Genova au venit în fața conferinței cu acel memorabil tratat secret dela Rapallo, încheiat în ziua Sfintelor Paști între Rusia și Germania, Europa s'a deșteptat toată ca la un strigăt de alarmă, ca să protesteze împotriva loviturii nemțești. Până atunci se vorbia mereu de tendința acoparatoare a industriei germane, dar cu toate acestea aliații întemeiați pe credința că reparațiunile sunt o suficientă catenă pentru Germania, n'au atribuit tendinței acesteia o mai serioasă importanță.

Poate de nu erau atât de mult în joc interesele englezești și belgiene dela Grozdny și din celelalte localități petrolifere rusești din Baku, aliații nu dădeau loviturii germane nici de data aceasta atenția serioasă cuvenită. In urma faptului acestuia însă, mânați de aceste interese ale englezilor relativ la subsolul rusesc dela Baku, opinia publică europeană s'a deșteptat, căci se trezise în fața unei prea serioase realități.

Convenția dela Rapallo se dădu e cu timpul uitării. Mai trebuia reînviorată de Reichstagul din Berlin. Aliații în timpul acesta și-au îndreptat privirile spre chestiunile celelalte dela ordinea zilei și în timpul acesta Germania a început să pună în practica stipulațiunile tratatului economic cu Rusia. Sub ochii aliaților, fără să 'i pese de ei, Germania proceda la acapararea industriei rusești și-a tot ce este exploatabil în sărăcita republică a sovietelor.

Pe urmă s'a întâmplat un lucru, care a redeșteptat din nou Europa. Un ziarist jugoslav a pus mâna pe o copie a tratatului secret dela Rapallo, care era o anexă a tratatului dela Rapallo anunțat aliaților în conferința genoveză. Tratatul acesta secret a luminat apoi diutr'odată toate ascunsele intențiuni ale Germaniei. Germania se angajase față de sovietele din Moscova să-le restaureze industria, să le refacă căile ferate, în sfârșit să normalizeze viața de stat a Rusiei, firește luându'și plata corespunzătoare. De data aceasta însă relațiunile ruso-germane nu erau numai de natură economică.

Tratatul secret destăinuia intențiuni militariste, din partea Germaniei învinse. Acest tratat secret obliga Germania să furnizeze sovietelor soldați instructori, ofițeri inferiori și superiori și totodată da drum liber în Rusia unui însemnat număr de Germani, aproximativ 150.000, cari, stabiliți în ținuturile rusești amenințate de contra revoluționari, mai cu seamă de Cazaci, aveau misiunea de a servi de proptele stăpânirii bolșevice.

Tratatul în definitiv, urmărea aceste două lucruri: pregătirea armatei bolșevice dela Nistru și dela granița polonează (lucrul acesta a fost spus verde de către comisarul Radek), iar de altă parte, înfrânarea contra revoluționarilor. Incă un fapt: cei 150000 coloniști germani aveau să fie recrutați numai din oamenii cari făcuseră armata, iar instructorii și soldații ce aveau să-i furnizeze Rusiei Germania, aveau să fie aleși în rândul dintâi din rândurile artileriei.

In schimbul acestor obligațiuni, care nu puteau decât să satisfacă Germania, Rusia făcea Germaniei concesiuni economice: îi da întreaga industrie a zahărului din Rusia de jos, exploatarea uzinelor, căilor ferate și în afară de aceasta, numeroase terenuri agricole.

Toate acestea, deși demascate au putut fi puse în practică cu ochii aliaților. Nu mai era de data aceasta în fruntea aliaților acel înverșunat germanofob contele Nortchiffe, care în cursul anului trecut informa zilnic pe aliați despre mersul și intențiunile industriei și finanței germane. Iar aliații erau ocupați acum cu alte chestiuni de politică externă care le răpiau toată atenția.

Constatăm un lucru: toate aceste convenții ale Germaniei au fost încheiate într'o vreme, când aliații erau ocupați cu chestiuni care nu priveau Rusia cu chestiuni care frământau întreaga Europa. Lucrul acesta s'a întâmplat și săptămâna trecută.

In timp ce conferința dela Lausanne punea la cale pacea Europei și siguranța strâmtorilor, la Berlin se încheia o nouă convenție între Rusia și Germania.

Firma Krupp din Essen primește concesiunea de a furniza locomotive și vagoane căilor ferate rusești. In schimb i-se concesionează un teren de 100.000 hectare în Rusia sudică. Sursa berlineză, care ne aduce această nouă știre despre Germanizarea Rusiei, nu ne spune, dacă contractul prevede și de data aceasta intrarea coloniștilor germani pe teritorul acela de 25.000 de diesiatine.

Noua convenție ruso-germană pune și mai mult în evidență intențiunile nemțești. Ne găsim în fața germanizării Rusiei, pe care intelectualii germani năvăliți acolo sub domnia lui Nicolae al doilea o germanizaseră culturalicește. De data aceasta, germanizarea e mai serioasă. Ea se face pe terenul economic, care permite Germaniei să'și satisfacă două condițiuni de capitală importanță pentru ea: regenerarea ei economică și asigurarea unui loc pentru surplusul de populație, care înainte de războiu era de mai multe milioane anual și care, acum, nu mai poate lua drumul coloniilor germane.

Punem în legătură toate acestea cu știrea stăruitoare despre înființarea blocului ruso-turco-bulgar și avem icoana serioasă a primejdiei, care amenință Europa și în rândul dintâi, Europa centrală. Ne găsim în mijlocul unui lanț de dușmani, dela Marea Estică, la Marea Neagră și până la Bosfor.

Blocul politic al celor trei state aliate acum la Lausanne, îl întregește Germania și avem impresia, în urma tuturor blocul de care se vorbește atât astăzi este pus la cale de ea, este sprijinit de ea și tot ea îi va fi sufletul conducător.

Cronica politică

Partidul național va intra în Parlament. De câtva timp o parte din presa bucureșteană care face politica partidului național și a cărei atitudine a inspirat de multe ori acțiunea acestei grupări, pledează pentru întrarea în Parlament a partiduiui d-lui Maniu. Două sunt faptele politice cari determinând împrejurări noi, necesită ca rezoluțiunea partidului național de a nu participa la lucrările Parlamentului să fie schimbată. Unul îl constitue revenirea la dezbaterile parlamentare a partidului țărănist, celalalt fuziunea tachiștilor cu partidul național.

Reintrarea în Parlament a țărăniștilor înseamnă falimentul activității extra-parlamentare. Ea înseamnă în acelaș timp o dezbinare vădită în acțiunea opoziției și o slăbire a ei. Căci am avea atunci o opoziție care s'ar lupta în Parlament și o altă opoziție care s'ar coborî să se războiască în stradă. Or partidele de opoziție sunt prea slabe ca să se poate hărțui cu guvernul pe două fronturi.

Cât despre fuziune, aceasta este un act care mai mult decât hotărârea țăraniștilor ar putea fi invocat pentru a susține modificarea atitudinei partidului național față de lucrările Adunărilor Naționale. Căci înainte de fuziune, partidul democrat, prin cei doi sau trei reprezentanți cari izbutiseră a intra în Parlament în cârca d-lui Iorga, se rostise pentru participarea la dezbaterile Corpurilor Legiuitoare. Atitudinea pe care o au ziarele tachiste din București față de această chestiune dovedește că foștii tachiști nu și-au chimbat punctul de vedere. Ei sunt și azi partizanii acțiunei în Parlament.

Acestea sunt argumentele pe care unele gazete din București le aduc în sprijinul îndemnului adresat partidului național de a reveni în Parlament.

Hotărârea din trecut o partidului național de a nu lua parte la discuțiunile din Camere a fost determinată de un calcul mărunt de tactică politică, în împrejurări în cari conducerea partidului național socotea că acest calcul îi va aduce foloase. In condițiuni schimbate și după trista experiență a activității extra-parlamentare este foarte probabil ca partidul național să revină asupra unei hotărâri pe care întreaga opinie publică o osândește.

File de calendar

„Ce-un secol ne zice"...

„Dintre cele patru otrăvuri sociale, — a spus un savant englez într'o conferință ținută la Institutul de Higienă din Londra — alcoolul, tutunul, ceaiul și cafeaua — aceasta din urmă și ceaiul sunt cele două otrăvuri mai rele. Cafeaua atacă inima, ceaiul băut ziliic strică stomacul. Cei cari nu fumează decât 20—25 țigări pe zi, nu au a se teme de consecințele nicotinei."

Așa dar alcoolismul și tabagismul nu sunt nimic pe lângă ceaiomanie și cafeaomanie. Un pahar de ceai pe zi e mai vătămător decât 25 de țigări, chiar de calitate mai proastă. Iar cafeaua, care e și mai periculoasă decât ceaiul, trebuie să facă ravagii grozave.

Acesta este ultimul cuvânt al științei. După mature chibzuințe aici s'a ajuns cu investigațiunile laborioase ale binefăcătorilor omenirei.

Cetind cele de mai sus, ne-am amintit de unul din admirabilile „Epilogues" ale scriitorului atât de frumos sărbătorit anul acesta Remy de Gourmont.

... Era pe vremea, când tot după mature chibzuințe știința pornise cea mai înverșunată ofensivă împotriva alcoolului. Cel mai mic pahar de vin, spunea atunci știința autorizată este o otravă de care organismul se resimte îndelungată vreme. Și marele scriitor francez se minuna, cum știința s'a schimbat așa deodată, când decenii întregi ea recomandase vinul ca unul din cele mai bune tonice; cu cât era mai vechi, mai puternic, cu atât efectele lui erau mai salutare terapeuticește.

Ceopotrivă cu alcoolul, ba chiar mai periculos decât el era considerat tutunul. Ravagiile unei singure țigări erau socotite considerabile pentru organism.

Cafeaua era privită ca inofensivă, ba chiar recomandabilă pentru a neutraliza efectul tutunului.

Iar ceaiul, avea chiar reputația de medicament, și încă din cele mai folositoare. Se spunea că sănătatea și robustimea Rușilor se datoresc în bună parte licoarei acestei plante asiatice.

Și iată acum, toate aceste adevăruri, sunt transformate de-adreptul în erezii printo simplă întorsătură de condei.

Ceaiul mai periculos de cât tutunul și alcolul? Unde ești Gourmont să auzi?

Dar fără îndoială, marele scriitor n'ar face decât să surădă cu zâmbetul său usturător.

Căci ar ști bine, până la sfârșitul unei noui vieți, știința ar mai întoarce-o de câteva ori. Ar lua-o iarăș dela capăt, decretând — ca cea mai periculoase rând pe rând din decenii în deceni? alcoolul, apoi tutunul, apoi ceaiul, apoi cafeaua. Și din nou dela început. Sau din coadă spre cap.

Doar nu trăim în epoca relativismului științific? Și de ce e ea știința, știință? Ca din când în când să mai descopere câte ceva... nou.

Nomo Filax.

Cetiți „Înfrățirea"

Teroarea sindicalistă

Amestecul străinilor în mișcările de organizare ale muncitorilor. Ce se petrece la Lupac. Un interesant caz de teroare sindicalistă. Inexactitățile unor afirmațiuni.

Legea asociațiunilor profesionale a fost creiată pentru a sta la îndemâna muncitorimei care crede că pe această cale interesele colective ale unei acelelași categorii muncitorești se pot apăra cu mai mult folos. Deci legea stă prin consimțimântul de proteguire al statului la îndemâna muncitorimei și pentru aceste motive am condamnat totdeauna amestecul persoanelor din afară de ea la orice mișcare muncitorească în acest sens.

Amestecul străinilor în organizațiunile muncitorești nu pot fi decât dăunătoare. Aproape totdeauna cu se urmărește decât anumite beneficii personale sau politice, încercându-se un nou și condamnabil procedeu de exploatare a muncitorimei.

Constatările noastre de până acum par a nu se desminți. Corespondentul nostru din Petroșani ne comunică un interesant caz de demagogie. Cazul e cu atât mai dureros cu cât aveam orecare încredere în organizația sindicatelor naționale. Sau în această împrejurare tocmai unii dintre conducătorii acestei organizațiuni muncitorești cu concursul unei gazete din Reșița, cad în culpă de rea credință.

Lucrurile stau astfel:

Ziarul „Reciția Noastră" a publicat acum câtva timp un articol alarmant asupra eșuării încercărilor de sindicalizare făcute la minele din Lupac, Un proces verbal, publicat tot acolo, afirmă că sindicalizarea muncitorilor de la Lupac nu s'a făcut pentru motivul că un domn Hübner, conducător al minei ar fi amenințat muncitorimea cu darea afară în caz de sindicalizare.

Desigur acuza adusă conducătorului minelor din Lupac era destul de serioasă. Dl Hübner căzuse în conflict cu prevederile legii asociațiilor muncitorești care oprește și pedepsește încercările de opresiune exercitate eventual asupra voinței muncitorilor.

Până aici totul pare a fi clar.

Se întâmplă însă că direcțiunea minelor din Lupac procedând la anchetarea cazului semnalat de „Reciția Noastră" ajunge la constatări cu totul contrarii afirmațiunilor făcute de ziarul condus de dl avocat dr. Emil Doboșan. Rândurile ce urmează dovedesc cu prisosință că muncitorii din Lupac nu au dorit sindicalizarea, că nici un delegat al acestor muncitori nu s'a prezentat „Sindicatelor Naționale" din Reșița pentru a patrona organizarea muncitorilor din Lupac, că dl Hübner nu a putut și nici nu a încercat să împiedece pe cineva să ia parte la convocarea pretinsă de către prezidentul S. N.

Următoarele rânduri sunt mai mult decât edificatoare:

PROCES VERBAL

Dresat la 13 Nov. 1922 în curtea cancelariei exploatărei minelor de cărbuni I. M. B. din Lupac, fiind de față muncitorii minelor amintite și cei subsemnați, în chestiunea articolului din revista „Reșița nouă" Nr. 12 pag. 2.

Muncitorilor adunați în locul amintit li s'au pus de directorul technic al societăței, subsemnat, următoarele întrebări:

1. Este adevărat că ei au dat delegațiune cuiva de a face demersurile necesare spre a fi înscriși în sindicatul noțional din Reșița?

2. Dacă da, cine a fost delegat și din partea cui?

3. Este adevărat că șeful exploatărei, dl. Reinhold Hübner i-a amenințat că-i va da afară din lucru dacă se vor înscrie în sindicat?

4. Dacă da, cui anume i-a spus acest lucru?

5. Se povestească ce știu despre sosirea delegațiunei din Reșița?

La care întrebări muncitorii au dat unanim următoarele respunsuri:

*

Ad. 1) Muncitorii în unanimitate declară că nu știu nimic de întreaga afacere și n'au delegat pe nimeni pe tru a cere înscrierea și că nici nu doresc a se înscrie în vre un sindicat, fiind mulțumiți fără amestec străin.

Ad. 2) Muncitorul Tileagă George declară ca au fost la 24 Oct. la Reșița, la revizia militară și că au venit la el un domn pe care nu'l cunoaște, spunându-i să se înscrie la „Verein" La întrebare că ce este acest „Verein" el a declarat că dă „Krankess" geld" (ajutor medical) când sunt bolnavi și pensie. La aceasta Tileagă a declarat că acesta nu e lucru rău, la care acel domn i-a răspuns că va veni și-i va înscrie.

Ad. 3) Nu este adevărat și nimănui Dl Șef al exploatărei nu a spus asemenea lucru nici nu a vorbit vreodată pentru sau contra acestui sindicat.

Ad. 4) (Punct rămas în mod firesc fără respuns — N. R.)

Ad. 5) Despre venir a delegaților la Reșița nu știu nimic — nu l-a chemat nimeni la vreo adunare și nici nu știu că s'ar fi batut toba pentru a-i aduna.

După cetire s'a iscălit de subsemnații ca reprezentanți ai societăței și ca oameni de încredere a muncitorilor.

(ss) Ing. **Cornelliu Beșa**
(ss) **R. Hübner**
(ss) **Tellaga George**
(ss) **Munteanu Nicolae**
(ss) **Jera Ioan**
(ss) **Stoianovici Dumitru**
(ss) **Jera George**

Prin urmare acuza adusă de către „Reciția Noastră" nu e decât o intrigă, menită să desonoreze în primul rând organizația Sindicatelor Naționale. Ea ne semnalează un caz nou de teroare exercitată asupra muncitorimei de către oamenii cari n'au nimic comun cu ea. Pentrucă legea asociațiunilor profesionale lasă deplina libertate muncitorului de a se asocia sau nu și oprește în egală măsură silnirea voinței muncitorești când ea vine dela oamenii întreprinderilor industriale sau dela cei ai diferitelor organizațiuni cu nemărturisite scopuri politice.

Inexactitățile publicate de către „Reciția Noastră" nu fac cinste nici ziarului care le publică și nici Sindicatelor naționale în numele cărora sunt publicate.

A. R. Gus.

PARTIDUL NAȚIONAL și trădătorii războiului

— Incercarea de reabilitare a dlui Marghiloman —

Partidul național a manifestat totdeauna o indulgență condamnabilă față de toți acei oameni politici din vechiul regat pe cari conștiința națională i-a eliminat din viața românească pentru atitudinea lor din timpul războiului. Dar să admitem că un exagerat spirit creștinesc îl îndemna la această indulgență. Partidul național însă a mers mai departe și a încercat reabilitarea politică a acestor înstrăinați de neam.

Nici un ziar al partidului național n'a avut vre-un cuvânt de osândă la adresa d-lui Stere sau a d-lui Marghiloman pentru a nu pomeni decât pe aceia cari ocupă un loc de frunte în galeria trădătorilor de neam. Dimpotrivă atât fruntașii partidului național cât și gazetele mai mici sau mai mari ale partidului s'au străduit să ni-i înfățișeze pe acești doi oameni ca valori morale și politice, ca buni români și sinceri democrați. Această acțiune de reabilitare a avut oarecari șanse aici în Ardeal unde lumea nu este inițiată în activitatea unora din oamenii politici din vechiul regat.

O dovadă mai mult a celor ce spunem găsim în foaia partidului național dela Orăștie.

In ultimul său număr sosit în Cluj „Solia Dreptății" publică un articol în care interpretând fals unele amănunte din Memoriile d-lui Vopicka, fost ministru al Americei la București, încearcă să ne convingă că d-l Marghiloman n'a fost omul lui Mackensen. Aceasta este o chestiune asupra căreia nu e nevoie să mai stăruim. Opinia publică românească, judecând acțiunea d-lui Marghiloman, și-a rostit sentința. Era nevoie însă să demascăm această încercare de reabilitare pe care o face partidul național. Căci îmbrățișând pe trădătorii războiului și pe reprezentanții ciocoismului vrăjmaș țărănimei, partidul național își dovedește în acelaș timp și lipsa de sentimente românești și lipsa de convingeri democratice.

INFORMATII

Pentru a avea timpul necesar întocmirei anteproectelor de legi în legatura cu autonomia și refacerea C. F. R., directorul general d Tancred Constantinescu va pleca zilele acestea într'un scurt congediu. Aceste anteproecte de legi, printre care este și unul pentru organizarea învățământului profesional pentru formarea personalului de cale ferată, vor fi aduse în parlament chiar în această sesiune.

•

Direcțiunea C. F. R. anunță ca toate vagoanele, cari c mpun trenul accelerat 15 circulă direct pentru Budapeste-Viena.

•

Inainte de a intra în desbaterile chestiunilor ce formează programul de lucru al comisiunei româno-bulgare pentru despăgubiri, delegațiunea bulgară a predat statului român suma de 19.107562 lei sau 16.037,069 leva, pe care noi am plătit-o guvernului bulgar pentru întreținerea prizonierilor români și pe care acesta era obligat să ne-o restitue.

•

Apa amestecată cu Kaiser-Borax este cel mai bun medicament contra catarului și durerii de gât.

2420—2

•

Ministerul de industrie și comerț, de acord cu cel de finanțe, a hotărît ca și pentru derivatele de porumb să se plătească aceleași taxe vamale de export ca și pentru porumb.

•

Societatea Principele Mircea, centru Cluj, va aranja în sala prefecturei Duminecă în 10 Decemvrie la ora 5 p. m. o Revistă a modei actuale și un festival artistic la care invită călduros publicul clujan.

Venitul net e destinat „Soc. Leagănul Principele Mircea“ dela fabrica de tutun și Mănăstur.

O splendidă toaletă va fi pusă la loterie.

Intrarea 20 Lei.

•

Reprezantațiile artistice

se dau în fiecare Miercuri și zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Prețuri obișnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă și Luni seara dela ora 1—12

•

De vânzare urgent 1 sifonier cu trei uși și una oglindă la ușă 1 masă de toaletă, 1 masă și 4 scaune fe ele scaunilor sunt brodate. A se adresa: Pia a Ștefan cel mare Nr. 9 Cluj. 2417

Numai în guma „Olla“ poți avea încredere

2419—1

•

Ministerul de industrie și comerț — în urma avizului comisiei speciale de aprovizionare — a hotărât să nu se mai atribue vite provenite din cota de contigentare decât orașelor cu o populație mai mare decât 50.000 locuitori.

Celelalte orașe cu o populație mai mică urmează a se aproviziona cu vite după bună învoială.

In acest scop s'a cerut direcției generale a statisticei să înainteze un tablou cu orașele mai mari de 50.000 locuitori.

•

Duminecă 10 Dec se va celebra în biserica greco-catolică din localitate un parastas pentru pomenirea răposatului Păr. Vasile Luciu. Slujba se va începe la ora 10 a m.

•

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.

2332

•

Cereți răspicat guma „Olla“

2419—1

Raportorul proectului Senatului de ră puns la Mesagiu, este dl N. Bottez. Discuțiunea generală asupra aderesei va începe Luni.

•

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame.

2420—1

•

La Târgu-Mureș se va deschide în toamna anului viitor o școală normală de băeți. In scopul acesta ministerul a cumpărat la începutul lunei acesteia un imobil al comunității „Târgu-Mureș.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Vineri: „Carmen“ cu D-na Lya Pop, dl C. Pavel, N. Apostolescu, Sterian-Mandy, I. Crișan d-ra A. Dicescu, dl dr. C. Olariu, Dr. C. Lepădatu d-ra A. Ionașcu, A Rossa.

Luni la 11 Decembrie: Tosca.

Miercuri la 13 Decembrie: Carmen I.

Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliaci

Duminecă la 17 Decembrie: Aida.

Luni la 18 Decembrie: Concert simfonic. Schuller.

Problema Orientului

— Succesul României la Conferința de la Lausanne —

Conferința dela Lausanne a precizat în sfârșit atitudinea Turcilor, evidențiând că între guvernul din Angora și bolșevici există o deplină înțelegere în ce privește atitudinea față de Aliați în Orient și față de problema Strâmtorilor.

Primul delegat turc, Ismet Pașa, a refuzat să exprime punctul de vedere otoman, dar a aprobat în totul declarațiile făcute de delegația sovietică prin delegatul său Cicerin, care expunând punctul de vedere sovietic a cerut pentru Turcia singură, dreptul de a și înarma coastele și de a avea flotă de războiu.

Răspunzând lui Cicerin primul nostru delegat I. G. Duca a cerut în numele României asigurarea efectivă a libertății Strâmtorilor, prin crearea unui regim internațional care să permită trecerea prin Dardanele a tuturor vaselor de comerț și de războiu. Deasemeni delegatul nostru a cerut completa demilitarizare a litoralului Mării Negre.

Prin aceasta România nu numai că e la adăpostul unui atac maritim din partea Rusiei, care nutrește încă gânduri agresive în legătură cu Basarabia, dar se servesc interesele pacifice ale tuturor statelor ce au interese comerciale în Marea Neagră.

Foarte semnificativă e atitudinea pe care au luat-o Bulgarii la Conferința de la Lausanne; legăturile dintre Stambulinski și Soviete se dau în vileag și cu această ocazie, Italia deasemeni înclină spre punctul de vedere ruso-turc și aceasta desigur că în legătură cu obținerea de avantagii comerciale în Marea Neagră, față de aceste două state.

Ecivocitatea Italiei, care a încurajat pe Bulgaria n'a intimidat însă pe Anglia și Franța care au adoptat în întregime punctul de vedere al delegației române.

Lordul Curzon a felicitat pe dl Duca pentru claritatea și precizinea cu care au fost expus punctul de vedere al României; iar delegații francezi au dat un banchet în onoarea delegaților români.

Acordul cu marii noștri aliați menține nestirbit prestigiul României în Orient și distruge planurile vecinilor noștri, cari nu scapă nicio dată ocazia de a-și manifesta intențiunile dușmănoase.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Pentru aplanarea conflictului dela Universitate

Datorită unei precaute atitudini a fruntașilor studențimii și a profesorilor, conflictul dela Universitatea din Cluj se pare că a intrat într'o fază mai puțin serioasă, și e probabil, că studențimea își va păstra și de aci înainte calmul din ultimele zile.

Va contribui la aceasta și deciziunea adusă de senatul universității în privința conflictului dintre studențimea creștină și studențimea mozaică, deciziune care a fost votată în ședința din 7 Oct. a senatului universitar și a fost afișată azi dimineața. Publicăm întocmai comunicatul senatului Universității, semnat de Dnii Jacobovici, rector, A Ostrogovici D Calugareanu, Dr. Urechia, I. Ursu, V. Onișor, Dr. Minea, și G. Bratu, profesori.

Comunicat

Senatul universitar în urma convorbirii telefonice avută de rector cu Ministerul Instrucțiunei Publice poate asigura:

1. Se va introduce „numerus clausus“ pentru cei cari nu sunt cetățeni români.

2. S'a promis să se dea fonduri pentru localurile actuale și construirea de localuri noui, iar până atunci senatul decide, ca începând cu anul viitor, înscrierea la Universitate să se facă în măsura locurilor disponibile, pe baza unui regulament care se va elabora.

3. Toate cadavrele nereclamate de familiile (rude apropiate indiferent de religie, vor fi date sălilor de lucrări.

4. Se vor da fondurile necesare pentru transportarea și prepararea unui număr sufficient de cadavre, pentru mobilarea localurilor și înzestrarea sălilor de lucrări

5. Se vor creia noui cămine studențești.

6. Sentem pe cale de a obține pentru Universitatea din Cluj un vast teren pentru crearea unui nou centru universitar.

7. Comisiunea instituită de Senat în ședința de'a 10 Nov, cu scopul de a studia starea studențimii din toate punctele de vedere, va începe lucrările. Această comisie se compune din profesori: Emil Hațiegan, Popescu-Voitești, V. Bărbat, V. Bogrea și S Dragomir. D-nii studenți sunt rugați să comunice direct și prin toate societățile lor, toate lămuririle și trebuințele, pentru a putea înfăptui o muncă rodnică și pașnică.

8. Senatul ținând peamă de împrejurările din Cluj, va continua să stăruie pentru realizarea cât mai curând a măsurilor potrivite spre a asigura buna stare și supremația culturală a poporului român.

9. Senatul decide deschiderea cursurilor facultății de Medicină pe ziua de 11 Dec.

10. Senatul sfătuește pe toți studenții să reia în liniște munca pacinică și rodnică pentru consolidarea prezentului și asigurarea scumpei noastre Patrii.

•

In urma comunicatului acestuia întrunirea studențească convocată pentru azi dimineața a fost amânată până azi seara.

Constatăm, că impresia produsă de comunicatul Senatului Universității a mai domolit spiritele. Cu toate acestea „numerus clausus“, care s'a pus în vedere pentru studenții, care nu sunt cetățeni români, stărueșce în sânul studenților discuțiuni destul de aprinse, întrucât, după cum am fost informați, numărul studenților necetățeni români înscriși în acest an la universitate este de abia de 15, dintre care majoritatea români din Sârbia și Ungaria.

In tot cazul Senatul Universității a dovedit un spirit practic atunci când nu s'a mărginit în preocupațiunile sale la conflictul actual, ci a avut în vedere și starea materială a studențimii, lucru, care a produs printre studenți o vădită satisfacție.

Dela Teatrul Național

Duminecă 10 Dec. — Matineu. Se va juca „O scrisoare pierdută“ iar seara „Hamlet“.

Marți 12 Dec. Se va relua comedia „Ginerile d-lui Prefect“ care a fost mult gustată de public în trecuta stagiune. Distribuția, aceia i din anul trecut, cuprinde pe d-nii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Mihăilescu Braila, și pe d-nele Jean Pop vici, Aprliana Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

Joi 14 Dec.: „Sanda“

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile d-lui Prefect“

Duminecă 17 Dec. — Matineu „Nepolitul“.

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Sanda de piatră“ a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat Ștefănescu, etc.

In decursul săptămânei viitoare vor a ea loc reprezentațiile date de Marioara Voiculescu și Vasile Leonescu.

Pentru sărbători începând de astăzi până la 31 Dec.

10%

Rabat la toate mărfurile face Magazinu „MISSIR“

Strada Memorandului 11

(Unio-u)

Lloyd 1195 2406

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultima oră telegrafică

Pe marginea unui fapt divers

Victoria care ne trebue

Reducerea importului din Ungaria —

O mică informațiune, rătăcită în josul unei coloane din ultima pagină a unui ziar maghiar, ne-a arătat, că în ciuda tuturor clevetirilor dușmane, guvernul actual a realizat pe terenul economic un progres, care ne dă frumoase speranțe pentru viitorul acestei țări.

Informațiunea din ziarul maghiar ne spune numai atât, că exportul Ungariei pentru România a scăzut în ultima jumătate de an la jumătatea cifrei de acum 12 luni.

Am putea să trecem peste această știre, cum se trece peste știrile pierdute într'un colț neobservat al gazetelor. Dar însemnătatea ei este capitală dintr'un punct de vedere mai înalt, acela al adevăratei dezrobiri a României, din punct de vedere economic.

Constatăm, — și această tristă constatare credem că nu este numai a noastră — că statele biruitoare se găsesc într'o criză, care le poate fi fatală. Franța, România și însăși Anglia, sufăr de-o acută criză economică, tocmai atunci când statele în ascensie se pregătesc pentru o penetrație puternică pe terenul acesta.

Iar Ungaria, țara despre care nu mai știm ce credem, țara care cheltuește miliarde pentru propagandă și alte miliarde pentru propagandă și alte miliarde pentru armată — cumpără în statele succesoare case de edituri, finanțează mișcările șoviniste, și tot odată își trimite întreprinderile fin nciare în statele succesoare pentruca să le subjuge economiceste.

Facem această constatare cu toată seriozitatea cuvenită. Ne este vie în minte sentința latinească, despre Atlica învinsă, care a biruit Roma învingătoare. A biruit-o prin cultură. Minoritatea maghiară are și ea pretenția aceasta, de a ne învinge și prin cultură. Nu ne lăudăm, ci spunem numai atât, și-o spunem cu convingerea pe care ni-a dat o un mileniu de stăruință, de suferințe. Vom vedea.

Sentința a Aticei învingătoare, s'o spunem verde, ne-a pus de multe ori pe gânduri. Elanul împlinirii visului visat de veacuri ne-a amețit, ne am pierdut capul și ne-am apucat să ne hărțuim între noi. Partidul național s'a apucat la harță cu frații. Uită acest partid, reprezentant al Ardealului, cum se intitula, că nu e timpul hărței fraterne. Pentrucă tot atunci străinii se apucaseră de ceva mai serios. Profitând de certele intestine, finanța străină, mai cu seamă cea maghiară, s'a apucat de capturat.

Am vrea să întipărim în minte tuturora, cât mai adânc, lucrul acesta: Pretutindeni, ori unde se manifestă pulsul ardelenesc, minoritățile și chiar și străinii, s'au introdus economiceste într'o măsură care ne pune pe gânduri. O singură dovadă: în ultimii ani, aproape toate societățile financiare și economice cu capital străin, și-au înzecit capitalal și emisiunile. Ni ar plăcea, dacă vre unul dintre economiștii noștri ar face bilanțul sporirilor de capital din ultimii ani la societățile străine.

Și-acum, să ne întoarcem de unde am pornit, la neînsemnata informațiune a gazetei ungurești. Informațiunea aceasta ne spune multe. România, țara tuturor produselor, a ajuns în sfârșit să'și reducă la jumătate importul. Ori, importul acesta consta din mașini și tot felul de produse, pe care le exportam noi înțăi, ca materii brute. Ori, aceasta înseamnă nu numai că ni-am redus importul, implicat cheltuelile, ci înseamnă totodată, că a luat un avânt îndoit industria românească.

Este un succes, pe care străinii au să ni'l invidieze. Știm, că mâine, ziarele maghiare au să învinuească guvernul român, că a redus importul din Ungaria; că a redus transportul între Romănia și țara vecină. Se vor găsi și ziare opoziționiste, care să le sprijinească.

Dar judece toată lumea. Atacurile vor fi ca toate atacurile pescuitorilor în apă turbure. Noi ne mulțumim cu faptul că economia românească a înregistrat un succes, pentru care trebuia să mai luptăm încă multă vreme.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

Răspândiți „Infrățirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Studenții medicinisti din București, cari ajunseseră ieri la o înțelegere, au ținut aseară o întrunire în urma refuzului societății studenților în medicină de a semna hotărârea lor.

In întrunirea aceasta s'a hotărât revendicarea următoarelor postulate: 1 numerus clausus; evreii să disece numai cadavre evreești; suspendarea cercetărilor parchetului din Cluj; avertizarea ziaristilor dela „Aurora" și „Mântuirea" de a nu continua ofensele la adresa studențimii.

*

In stația Colocna s'au ciocnit două trenuri de marfă din cauza manevrării greșite.

*

Rectorul universității din Iași d Bratu împreună cu unii profesori Bogdan și David și au înaintat demisia din cauza excesele studențești.

*

Dl Valaori, secretar general la ministerul Instrucției, a plecat la Iași pentru a ancheta excesele studențești.

*

Guvernul a respins cererea brutarilor din Capitală privitoare la urcarea prețului pâinei, motivând aceasta cu faptul, că brutarii lucrează cu câștiguri considerabile, dovadă numeroasele cereri pentru deschiderea de noui brutării.

*

Mâine are loc întrunirea studenților dela facultatea de litere; poimâne întrunirea studenților în drept. Duminecă se așteaptă manifestații noui.

*

Agitațiile din Iași continuă. Studenții au manifestat ieri la „Viața Românească", apoi au devastat instalațiunile ziarului „Opinia".

*

La Cernăuți s'au petrecut ieri desordini antisemite.

*

D. El. Venizelos reprezentantul Greciei la conferința din Lausanne a adresat Regelui George al Greciei o scrisoare prin care după ce dezminte afirmațiunile că ar aproba proclamarea republicei în Grecia, sfătuește pe Regele George să ridice moralul trupelor și să restabilească ordinea în țară.

Pentru încheerea unui nou contract de muncă între lucrătorii și direcția uzinelor și minelor Statului din Transilvania vor începe la 14 Decemvrie tratative sub conducerea inspectoratului.

*

Regele a acordat cuvenitul exequator d-lui Hans Freytag, numit consul general al Germaniei la București, având ca circumscripțiune consulară întreaga țară.

*

Dl Daeschner, fostul ministru al Franței la București, fiind rechemat, va părăsi Capitala la sfârșitul săptămânei. Noul ministru Theigny va sosi în 15 Decemvrie.

*

Ministerul de interne a îndrumat prefectura Capitalei, să ia măsuri pentru preîntâmpinarea conflictului măcelarilor detailiști cu angrosiștii, primii pregătind devastarea angrosiștilor.

*

Guvernul a oferit la Ministerul de externe un banchet în onoarea comisiei germane de reparații.

Ședințele corpurilor legiuitoare

Camera

Sedința Camerei se deschis, la ora trei sub prezidența dlui Orleanu. Pe banca ministerială dnii miniștri Anghelescu Florescu, Nistor Banu, Cosma, Mârzescu, Văitoianu, Sassu, Inculeț, Moșoiu, I. I. C. Brătianu primministru și Ventila Bratianu. Dupa sumar, dl Metianu cere Camerei desaprobarea mișcărilor studențești cari zice că sunt necivilizate și antidemocratice. Dl Simionescu (Bârlad) întreabă ce soluție s'a dat conflictului Stere Arion. Ministrul instrucției dl Anghelescu, spune că guvernul a făcut toate sforțările pentru a lanarea conflictului din Iași, In chestia Stere-Arion răspunde că sunt suspendați de facultățile respective iar profesorul Pangrati a fost însărcinat cu ancheta, care încă este în curs.

Doctorul Stern își desvolta interpelarea în chestia mișcărilor studențești. Arată durerea ce o resimte văzând că antisemitismul renvie. Oratorul își exprimă mirarea că conflictul a isbucnit tocmai la Cluj. Intr'o atmosferă agitată, provocată de protestările ardelenilor, oratorul spune că nu se aștepta la aceasta caci în Ardeal evreii au trecut chiar dela început de partea Românilor. Izvorul acestor agitații — spune dsa — trebuie căutat în răspândirea broșurilor antisemite cari s'au introdus în mijlocul marelui public.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
3673
METALE, FERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanența cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Lloyd 1853 1722

Fabricile de Masini „AND. RIEGER"
SOCIETATE ANONIMA
SIBIU.

Livrează prompt:

Sfărâmătoară simple şi dubie de porumb cu ventilator
Moară de măcinat napi,
Moară de tăiat napi,
Moară de urluială „Erika",
Teasc de uleiu, vertical pe 2 şi 4 stâlpi de fier,
Zdrobitoare de seminţe uleioase întreagă din fier.
Maşină de tăiat nutreţ mică şi mare,
Trioare cu ventilator
precum şi tot felul de maşini necesare gospodăriei. 2344-2

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.
DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11
Agenţii Principale deja înfiinţate:
Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Pepinierele franceze PITEŞTI
VIŢA
altoite din ţară şi Algeria pot altoi 3309—10114 butaşi cu rădăcini
POMI 2411
fructiferi de tot felul în special prune Agen şi Myrobolan condiţiuni speciale la grădinari şi revânzători. Comandele se primesc la pepiniera sau la I. UNTARU, Strada Ştefan Mihăileanu 28, Bucureşti.

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuşi din Cluj 1385

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** şi de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIŞ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Reclama este sufletul comerţului

Citiţi „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată şi se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Grădina de iarnă" Central" BRODIE and BRODIE
Inceputul la orele 9.30. Lloyd 1010 2222-1 **duo de canto şi dans de mulatoli şi senzaţiile celelalte.**

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu
Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni
Pentru autorităţi, bănci şi societăţi
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!
Ziarul „Infrăţirea"
anunţă pe Onoraţi săi abonaţi din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.
Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica până la suszisă dată dacă doresc să ridice foia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.
Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagiĭ. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, dorește cunoștință cu o D-șoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

COPIEZ CU MAȘINA ori ce fel de acte în limba română, franceză, germană și ungară cu prețuri reduse și cu exactitate. Adresa Strada Izabela 10. 2415

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Rus
Agarbiciu

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dragoie Mihail
Agarbiciu

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Fabian Ferenc
Jegenye

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Fehér
Agarbiciu Ariesu

Uzina electrică orășenească
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Székely)
Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Publicațiune de concurs.

Comitetul executiv pentru statua Avram Iancu, publică concurs pentru procurarea planului și modelului de gips a statuei AVRAM IANCU, care se va ridica în Cluj, cu ocaziunea comemorării centenarului nașterii eroului.

Programul și condițiunele sunt următoarele:

I. Program.

1. Să se facă proiectul unei statuii equestre, care să reprezinte caracteristic pe Avram Iancu din anii 1848—49 după tablouri și tradiție. Dimenziunile statuei să fie așa, încât privită din orice loc potrivit al împrejurimei să apară cu ceva mai mare ca mărimea naturală. Eventualele figuri secundare ori reliefuri să caracterizeze spiritul românesc și epoca de luptă a naționale dela 1848—49.

Proiectul va fi la scara 1:10.

2. Locul, unde e a se proiecta statua, e piața Cuza Vodă în fața Teatrului Național, înaintea catedralei greco-orientale române, plantată acolo

Planul locului stă la dispoziție.

3. Spesele statuei nu pot trece peste 2.000.000 (două-milioane) lei, referitor la spese e a se aduce un preliminar exact și detaiiat.

II. Condițiuni.

1. Concursul e internațional; se face cu plic închis, provăzut cu motto.

2. Sunt statorite trei premii: de 40.000, 20.000 și 15.000 lei, cari se vor estrada celor trei concurenți, a căror proiecte se vor afla mai bune și demne pentru a li se decerna premiile.

3. Termenul concursului e 1 Septemvrie 1923. Proiectele înaintate se vor pune 30 zile la vedere publică în Cluj și cel mai mult 10 zile după acest timp va decide jurjul.

4. Juriu va avea 7 membrii cari își aleg prezidentul și secretarul din sânul lor. Comitetul executiv va delega 4 membrii Universitatea din Cluj, Ministerul Cultelor și artelor și Asociațiunea câte un membru, consiliul orașului Cluj 2 membrii, iar comitetul executiv își rezervă dreptul de a invita ca membrii ai juriul i 2 sculptori din țară sau străinătate

5. Executarea oric rui proiect premiat se asigură numai în cazul când aceasta o va decide comitetul executiv, după ascultarea propunerei jurului, în caz contrar se susține libertatea deplină pentru a purcede eum va afla comitetul executiv mai bine. Ofertantul este obligat a lua asupra sa executarea întregei lucrări pentru suma din preliminarul său de spese. Comitetul își rezervă dreptul de a pune la dispoziție unele materiale necesare, contra costului lor din preliminar.

6 Operile premiate trec în proprietatea orașului Cluj, însă fără violarea proprietăți spirituale.

7 Comitetul își rezervă dreptul, ca ori care dintre operile nepremiate să le poată cumpăra cu suma de 10.000 lei.

Se invită cei interesați, ca lucrările lor de concurs să le înainteze în termenul susprecizat la secretariatul comitetului exacutiv (Cluj, str. Cogălniceanu Nr. 4 et. I)

Planul spațiului designat pentru ridicarea statuei, pe care e precuzată în lățimea edificilor din acea piață stă gratuit la dispoziția concurenților la biroul susamintit, de unde se dau la cerere verbală sau în scris ori ce deslușiri în legătură cu statua aceasta. Tot acolo se poate vedea modelul tablourui despre distribuirea speselor care trebue alăturat la plan.

Din ședința Comitetului executiv pentru statua Avram Iancu în Cluj, ținută la 28 Octomvrie 1922.

Secretar general:
DANDEA,
consilier orășănesc.

Președinte:
N. PETALA,
general de divizie.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bot György
Măcau.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Corovei Ilie
Agarbiciu Arieș.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ion Cîtean
Str. Anton Pann 9
Cluj.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Dracote
Agarbiciu Arieș.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de facturi, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă-torie de cărți. Fabricațiune de registre comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de fantazie.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creionașe mecanice, Registre de Contabilitate, etc. etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări-riri fotografice nelimitate în dimensiune, execu-tare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunț.

In județul Alba de jos este de vânzare

o moșie

cu circa 170 jugere edificat cu Castel și cu parc.

Prețul și celelalte deslușiri se pot lua dela Administrația ziarul „INFRĂȚIREA" Cluj aceasta până la 15 cor.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

SCRISORI DIN IAȘI

Congresul partidului țărănist

Aspecte. Absența țăranilor și intelectualilor. Dl. Stere și bolșevismul. Triumful stângei. Desbinarea partizanilor. Țărănismul nu-i altceva decât socialism deghizat. Inconsegnența dlui Mihalache. Drul Parhon, intermezzo comic. Țăranii nedumeriți și sârbiți părăsesc congresul

Asistența

Luni de zile înainte de adunarea congresului lor, țărăniștii i-au făcut o reclamă mai intensă decât aceea care se obișnuește atunci când se lansează o afacere importantă sau care precedează deschiderea vre-unei expoziții sau târg de mostre.

Numai cât mostrele expuse n'au corespuns nici pe departe celor făgăduite prin reclame. Program foarte apropiat de cel al Moscovei, libertatea discuțiunilor aproape inexistentă, tot după formula bolșevică, țărani și intelectuali foarte puțini.

Minuscula sală a Teatrului „Pastia" la început era pe jumătate goală și pentru a o umplea țărăniștii locali au făcut apel la cadrele evreești, câțiva croitori și băcani, cari, însoțiți de întregul personal al prăvăliilor lor și de numeroși alți coreligionari au reușit să „umple sala până la ultimul loc" cum se exprima eloquent a obscură foaie locală.

Absența țăranilor și intelectualității ieșene

Foarte puțini țărani congresiști intimidați de blăsurile scumpe și fețele simandicoase ale șefilor se pierdură în mulțimea orășenilor cari se înfruptară pentru a pune la cale viitoarea lor așezare.

Obosiți și flămânzi, (doar nu călătoriseră ca șefii în wagon-lit nici nu avuseseră putința să se ospăteze în wagon-restaurant), picurau de somn, tresărind numai când vre-un orator energic tipa prea tare.

Intelectuali de asemenea foarte puțini. Numai credincioșii dlui Stere de la „Viața Românească" veniseră cu mic cu mare să se închine idolului. Absența intelectualității ieșene, care totdeauna a urmat cu interes orice mișcare culturală și politică e semnificativă.

Absența țăranilor și abținerea intelectualilor sunt două fapte care au pus pe gânduri pe sturlubaticii conducători țărăniști.

Desbaterile Congresului. Ce vroia dl Stere?

Dl Stere a fost lamentabil. Bâlbâind, — vorbind românește stricat, cu o pronunțare curat rusească, deși atâta amar de vreme a profesat de pe o catedră a facult. juridice ieșene, deputatul de Soroca a apărat cu argumente mai mult sentimentale decât juridice proectul de constituție elaborat „după o muncă de 25 de ani".

Încruntat, cu pumnii strânși, scrâșnind din dinți, încurcându-se, revenind pentru o greșeală din nou, dl Stere făcea sforțări supra omenești întru îndreptarea corăbiei țărăniste spre meandrele cețoase ale ideologiei lui umanitariste, pentru a o conduce mai bine sub protecția acestui neguros înveliș spre mlaștina otrăvită a bolșevismului.

„Un partid nu-și merită numele și nu poate trăi dacă trecând peste interesele de clasă sau națiune nu răspunde chemării umanității și partidul țărănesc nu poate fi decât dintre acestea", exclamă furios dl Stere în aplauzele dlui dr Parhon, directorul ospiciului de nebuni.

Congresiștii partizani ai dlui Mihalache primesc cu răceală înflăcăratele declarații umanitariste ale fostului ocnaș siberian.

De altfel în tot timpul congresului stânga partidului s'a hărțuit cu dreapta și numai datorită intervențiilor stăruitoare ale dlui Mihalache s'a putut evita desbinarea.

Stânga a fost condusă cu impetuositate la atac de dl Stere; dreapta își avea privirile ațintite asupra dlui Mihalache; în sfârșit extrema stânga comunistă aclamă pe față ca șef pe dl Parhon. Din cauza excesivei prudențe a dlui Mihalache, dreapta a cedat pas cu pas exigențelor din ce în ce mai îndrăznețe susținute ale stângei, ba s'a plecat și în fața comicelor pretențiuni ale drului Parhon.

Constituția țărănistă — bolșevism curat

Despre constituția țăraniștilor operă a dlui Stere, nu ne putem ocupa aici în amănunțime, presupunând-o cunoscută, deoarece a fost publicată acum câteva luni. Vom insista numai asupra punctelor discutate la congres în proectul de constituție, dl Stere a propus și instituirea referendumului, propunere care a întâlnit rezistența înverșunată a basarabenilor și a numeroase organizațiuni țărăniste din Regat. Dl Stere a învins reușind a-și impune punctul de vedere, după o conferință de trei ceasuri.

Congresiștii, zdrobiți sub potopul demagogiei sbieretelor și gesturilor dlui Stere au admis principiul referendum-ului, trecând peste orice scrupul, numai ca să scape de terorismul retoric a ideologului partidului.

In Constituția țărănistă a fost înscris și pricipiul unui singur corp legislativ, ales prin vot universal, direct, secret și obligatoriu.

In această cameră vor fi reprezentate toate asociațiunile profesioniste de muncitori agricoli și industriali, de intelectuali și tehniciani. Schimbând denumirile sistemul unicameral al d-lui Stere nu l altceva, decât sovietul central pan-rus în ființă la Moscova.

Modul cum înțelege d-l Stere să garanteze minorităților etnice independența politică, duce deadreptul la întărirea și înmulțirea nucleelor antiromâne ti destul de numeroase și de puternice chiar astăzi.

In adevăr, el cere independența absolută a minorităților etnice în ce privește limba de predare în școală și personalul administrativ care va fi ales de către populație. Prima consecință a acestui deziderat ar fi dispariția elementului românesc din orașe, astăzi aproape complet înstrăinate.

Dl Madgearu a expus punctul de vedere al partidului în ce privește regimul industrial. Partidul țărănesc susține — ca și socialiștii — socializarea subsolului, a industriei ferului, în general a industriei mari. Un oarecare domn Macavei propune exproprierea urbană în folosul chiriașilor cari au stat în aceiași casă timp de zece ani.

Amiralul Gracoski propune înființarea miliției naționale. cu condiție ca soldații după eliberare să poată lua armele cu dânșii acasă desigur pentru a putea fomenta războiul civil atunci când vor binevoi să hotărască tovarășii Lupu și Stere. Ait fost ofițer în armată, un oarecare colonel Danielescu propune suprimarea pedepselor disciplinare. Aceiași dispoziție care a precedat descompunerea armatei rusești o luase și guvernul Kerenky.

Stânga partidului a vorbit prin dnii C. Stere, Paul Bujor, Madgearu, Răducanu, etc. Lipsea numai epitetul de tovarăș pentru a te crede în plin congres socialist.

Tovarășul Stere a fost când bolșevic, când socialist; moderat nu s'a înfățișat niciodată congresului. Cum majoritat a punctelor din program au fost expuse de membrii stângii și congresul le-a adoptat aproape fără să murmure — căci izolatele protestări cu brutalitate înăbușite de dl Stere nu conteaza — conchidem că din punct de vedere programatic, partidul țărănist e țărănesc numai cu numele.

Problema agrară după concepția țărănistă. Amendamentul d-ului Parhon. Dl Mihalache bate în retrage. Soliditatea convigerilor țărăniste ale țăraniștilor: jocul de-a demisia.

In expunerea problemei agrare, Dl Mihalache a făcut mai multă politică decât economie. Dsa s'a pronunțat pentru completa desființare a marei și mijlociei proprietăți câtă a mai rămas de pe urma exproprierii, urmând că în România să nu existe decât proprietatea mică, pentru ca pământul să fie exclusiv al celor cari îl muncesc.

Pe dl Mihalache puțin îl interesează cuvântul Economiei rurale care demonstrează necesitatea existenței atât a marei și a mijlociei proprietăți. După cum vedem, învățătorul de la Topoloveni, deși conduce dreapta partidului, e destul de radical în concepții. Ceea ce nu l'a împiedicat să afirme că partidul țărănesc e conservativ, național și pentru proprietatea individuală atunci când D-rul Parhon în numele unui grup de bolșevici a depus următorul amendament:

„Ținta partidului țărănesc care se îngrijește deopotrivă atât de mică proprietate rurală cât și de proletariatul agricol, este trecerea întregului pământ cultivabil în mânile muncitorilor agricoli, aceștia fiind liberi a-l munci în mod individual sau colectiv".

Totuși — consequent în inconsequente — Dl Mihalache n'a avut curajul ca, bazat pe cele afirmate mai sus, să propuie respingerea amendamentului Parhon, deoarece acesta legase rămânerea lui în partid de primirea amendamentului.

Dl Mihalache a cerut primirea amendamentului ca un deziderat pentru viitor. Prin urmare ținta ultima a partidului țărănesc e comunizarea bunurilor; lucru pe care noi l'am susținut din clipa când acest proaspăt partid a fost capturat de aventurieri internaționali ca Unii Stere și Lupu.

Grupulețul drului Parhon a amenințat cu demisia dacă i nu se admite amendamentul, și a reușit de aceași tactică s'au folosit basarabenii când au cerut intrarea în parlament.

Jocul de-a demisia pe care îl practică când o organizare, când un grup, când o personalitate conducătoare, arată cât de șovăitoare în disciplină și convingeri sunt cadrele țărăniste.

Absența dlui Mehedinți de la congres nu-i datorită bolii pe care n'a avut-o ci dușmăniei dintre dsa și dl Stere, dușmănie iscată cu prilejul discutării proectului de constituție în comitetul central al partidului.

Țărani adevărați și țărani țăraniștilor. — Nedumerire și plictiseală

Cei cari vorbiau în numele țăranilor s'au agitat, au discutat, s'au stădit chiar, și apoi au votat în unanimitate măsuri cari vor face fericirea țăranilor teoretici creați de ideologia cețoasă a dlui Stere sau mo elați după teoriile aflate în cărți de unii Madgearu Bujor etc. Țărani veritabili, în carne și oase erau și în sală câțiva.

S'au uitat, au plecat urechea la cuvântările „domnilor", s'au silit să prindă înțelesul celor spuse acolo, dar n'au priceput: se vorbea în adevăr despre țărani, dar ei nu-i cunoșteau pe aceia, ei neputând exista decât în închipuirea „boerilor" cu ochelari și blăni scumpe.

Și, nedumeriți, se strecurau țăranii unul câte unul din sală, lăsându-i pe domni să se felicite și să se laude unii pe alții pentru marile lor isprăvi. *R. x.*

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Vineri, matineu: Nevinovatul Don Juan (pentru a 4 oră. Prețuri reduse).

Vineri, seara: Pasărea de aur Operetă. Premiera. Prețuri de Premieră Abonament de Premieră Nr. 19).

Sâmbătă, orele 3 și 5: El, ca bucătar. Mirele din New-York. In afară de acestea o întreagă serie de filme științifice. Reprezentație de cinomatograf pentru tinerime cu prețuri de tot reduse).

Sâmbătă, orele 9 3 | 4: Școală de Cocote (prețuri obicinuite).

Sâmbătă seara orele 7: Pasărea de Aur (pentru a 2 a oră. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 52 A.

Duminecă, orele 3: Institutoarea (Cu concursul Dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, orele 7; Pasărea de Aur (pentru a 3 a ora. Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Duminecă, orele 9 3 | 4; Mazurca Albastră (pentru a 19 a ora. Prețuri obicinuite.

Luni seara; Pasărea de Aur (pentru a 4 oră, Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 53 B).

Marți seara: Pasărea de Aur (pentru a 6 oră. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 54 C).

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Vineri: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.
Sâmbătă: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.
Duminecă: Mama mică. Dramă socială.

CINEMA UNIVERSITATII

Vineri: Mama mică. Dramă socială.
Sâmbătă: Mama mică. Dramă socială
Duminecă: Copilul Stepei O excelentă dramă de cow-boy.

CINEMA URANIA

Vineri: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Sâmbătă: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Duminecă: Prăpastia. O escelentă dramă socială.

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 679 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marţi 12 Decembrie 1922

Infrăţi

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Barbaria „civilizată" dela B-pesta

Tratamentul deţinuţilor politici români. Ungaria işi trădează descendenţa. Starea inchisorilor maghiare O revoltă izolată

Chestiunea deţinuţilor politic români din Ungaria preocupă de multă vreme cercurile noastre diriguitoare. Ungaria dovedeşte o nemaipomenită rea credinţă in tratativele ce se urmează pentru rezolvarea acestei chestiuni. Schimbul de deţinuţi politicei sufere tot felul de greutăţi din partea guvernelor dela Budapesta.

Dintr'u început chestiunea prezintă o lature foarte curioasă. Ungaria nu dispune propriu zis de deţinuţi politici români, ci de simpli cetăţeni paşnici aflaţi acolo cu paşaport în regulă şi sechestraţi in lmod samavolnic. Totuşi guvernele noastre s'au arătat dispuse să considere ca detenţiune politică sechestrele ungureşti, cedând în schimb deţinuţi politici unguri cari n'au avut posibilitatea să pună în aplicare planurile pentru cari au fost deţinuţi.

Gestul guvernelor noastre era mai mult decât o dovadă de largheţă, el închidea în sine o generozitate pe care n'au înţeles-o Ungurii. Astfel se face că la un moment dat guvernul dela Budapesta a pus în fruntea listei de schimb deţinuţi unguri condamnaţi pentru crima de atentat la siguranţa ţării, ceea ce depăsea marginile convenţiei stabilite. Guvernul Take Ionescu, care, se afla atunci la putere, a refuzat protecţia ungurilor, somându-i să se conformeze obligaţiilor convenţiunei de schimb. Drept răspuns guvernul maghiar a sistat schimbul de prizonirei politici, supunând pe românii aflători în închisorile maghiare la un tratament de o sălbăticie nemaiauzită.

Sforţările guvernelor noastre de aproape de doi ani, de a da o soluţie civilizată acestei chestiuni au rămas infructuoase graţie încăpăţînării guvernelor de la Budapesta. După ştirile cari ne sosesc de câtăva vreme dela Budapesta situaţia deţinuţilor români devine întolerabilă. Barbaria maghiară şi-a atins apogeul şi credem că singura soluţie nu poate veni decât printr'o energică intervenţie a tuturor statelor civilizate ale Europei.

Din informaţiile pe cari le are confratele bucureştean „Universul" deţinuţii politici români din închisorile ungureşti au recurs la arma desperată: greva foamei. O scrisoare a unuia din aceştia, originar din Timişoara, dă un înfiorător tablou al tratamentului la care sunt supuşi românii deţinuţi. Bătăi, schingiuiri de tot soiul, murdărie şi lături drept mâncare, iată mizerabila viaţă pe care o oferă „civilizatul" stat vecin de peste Tisa unor oameni cari n'au nici o vină.

Scrisoarea nefericitului român ajuns în mâna barbariei sfidătoare de la Budapesta e un strigăt de desperare, care trebue să ajungă la urechea tuturor oamenilor de omenie din lumea întreagă. Faptul nu va putea fi desminţit de nici o notă oricât de oficială ar fi ea atâta vreme cât în analele parlamentului maghiar nu se va distruge interpelarea făcută de către deputatul Hebelt, el însuşi revoltat de regimul actual al închisorilor maghiare.

Amintind de stările din lagărul de la Zalaegerszeg, deputatul Hebelt a afirmat că

„stările din lagărul de la Zalaegerszeg sunt mai rele şi suferinţele deţinuţilor de aci sunt mai îngrozitoare decât în ocnele din Siberia".

Nu ştim cum a răspuns guvernul maghiar la această afirmaţie. Probabil prezidentul care mângâia cu privirea-i părintească obrăzniciile lui Szilagyi pentru a se desolidariza mai târziu, va fi zâmbit sardonic la vorbele deputatului Hebelt. Dar dacă obrăznicia maghiară a trebuit să se retragă în carapacea laşă a şovinismului la cea dintâi intervenţie a guvernului de la Bucureşti, nu va sta mai dârză nici atunci când vom şti să chemăm la simţiminte mai puţin hunice barbaria din centrul Europei.

Succesul mişcării medicinistilor crestini

Citind ziarele bucureştene — binen'ţeles anele ziare bucureştene — rămâi consternat. In oraşele universitare excesele antisemite au schimbat cu totul faţa lucrurilor. Se petrec cele mai neauzite orori la Cluj, la Bucureşti, la Iaşi. — Cel puţin aşa trebue să creadă cetăţeanul paşnic care îşi citeşte tacticos gazeta de toate zilele la cine ştie ce cafenea sau căzină provincială.

Dar noi? Citim gazetele bucureştene şi căutăm zădarnic în jurul nostru să vedem „teroarea antisemită", „nebunia studenţească" „huliganismul câinos şi prădalnic". Căutăm zădarnic, căci în jurul nostru găsim viaţa liniştită ce toate zilele a metropolei noastre provinciale. Ştirile alarmante aduse de gazetele bucureştene ne sdruncină şi rămaşiţa de credinţă în seriozitatea cuvântului scris. Mai poate oare cetăţeanul din Cluj crede în ştirile cari ni se dau asupra „mişcărilor antisemite" de la Iaşi şi Bucureşti, când aici la noi sântem minţiţi cu atâta lipsă de pudoare? Dar ieşanul, dar bucureşteanul care vede ce se petrece în jurul lui şi esercită un riguros control asupra reportajelor senzaţionale şi exagerate ale unei anume prese bucureştene?

Şi pe de-asupra acestora totuşi, m i ş c a r e a medicinştilor clujeni pornită dint'un sentiment de justeţă şi civilizaţie, cu toate excesele cari tindeau să o compromită şi exagerările presei interesate, n'a rămas fără răsuuet. Isbânda nu va întârzia să încoroneze un gând bun şi o justă pretenţie. Indărătul violenţelor pe cari vigilenţa autorităţilor va şti să le sancţioneze, îndărătul agitaţiilor de presă care n'au avut onestitatea să se ocupe de mişcarea *în sine, atât de separată de mişcarea de stradă, ideea superioară ridicată de către studenţii creştini ai facultăţii de medicină din Cluj, pare a fi învins. Din Iaşii „huliganismului antisemit" — cum le place unor ziare a denumi bătrâna capitală a Moldovei — ne vine ştirea că prezidentul societăţii evreieşti „Junimea studioasă medicală" aprobă în totul punctul de vedere al studenţilor medicinişti creştini din Cluj în chestia cadavrelor evreeşti.*

E un succes real. „Junimea studioasă medicală" a făcut intervenţiile cuvenite la Decanat şi instituţiile în drept pentru cedarea cadavrelor nereclamate necesare studiilor de anatomie descriptivă. Oamenii de ştiinţă ai evreilor din Iaşi au dovedit un adânc simţ de dreptate şi o necondiţionată superioritate intelectuală. Dacă de la început, mişcarea s'ar fi mărginit în cadrele unei discuţiuni civilizate, excesele de ambele părţi ar fi fost evitate, iar ziarele obişnuite a pescui în turbure, scutite de ridicolul exagerărilor.

D. I. C.

Insemnări de o zi

Cu prilejul întrunirii dela clubul tachist din Bucureşti, s'a hotărît ca organizaţia tachistă din Capitală să facă o grandioasă primire dlui Iuliu Maniu care va descălica Duminecă în Gara de Nord.

Dl Maniu va fi condus cu alaiu la clubul tachist unde veşnicul nehotărît va vorbi despre actul fuziunei şi după tendinţele politice ale noului partid naţional.

Să aşteptăm deci declaraţiile şefului.

...economică a Germaniei

Pentru a-şi face o idee mai precisă despre situaţia economică actuală a Germaniei, un ziarist francez a avut ideea să ceară informaţiuni unui mare financiar german. Ziaristul în chestiune s'a adresat astfel consilierului Richard Witting, preşedintele băncei „Darmstaeter National Bank" şi fratele celebrului polemist Harden.

Lămuririle date de acesta sunt cât se poate de interesante, întrucât ele concordă purului adevăr care însă e greu de discernut. Căci un mare financiar, nu putea vorbi unui ziarist francez, asupra unui subiect atât de complicat, decât cu oarecare rezerve, impuse de împrejurările actuale. Ori cât ar fi dl Witting frate cu Harden, ziaristul care a jertfit orice susceptibilitate personală pe altarul adevărului adevărat; financiarul german n'ar fi putut să se abată pentru nimic în lume dela punctul de conduită pe care lumea politică şi financiară germană şi l-a stabilit, de a fi veşnic în gardă faţa de ochiul cercetător al străinătăţei şi mai cu [illegible] băneşti ale Reichului învins.

Astfel dl Witting nu putea să răspundă decât în modul următor:

„Situaţia noastră financiară? Dar o găsesc desperată. Suntem sdrobiţi de impozite şi nu e nici un mijloc de a restabili echilibrul. Ce vreţi? Ne lipsesc oamenii capabili?"

Consilierul Witting nu ezită să acuze de incapacitate pe conaţionalii săi, numai şi numai să nu scape ceia ce ar părea mai aproape de adevăr: „Domnule, nu vrem să vă plătim, decât după ce vom obţine cele mai mari reduceri posibile. Avem oameni capabili, dar e rea voinţă la mijloc."

Dacă ziaristul francez s'a aşteptat la un astfel de răspuns ar fi dovedit o rară naivitate. Chiar fratele lui Maximilian Harden, nu putea să spună decât ceia ce spune astăzi oricare german

Când ziaristul i a obiectat că totuşi viaţa economică din Germania este din cele mai prospere, d. Witting s'a grăbit să răspundă că e numai o părere. In realitate, domneşte pretutindeni cea mai aspră mizerie. Toţi acei cari odinioară, erau bogaţi, acum se găsesc în condiţiuni precare. Situaţia văduvilor, a orfelinilor, a invalizilor, e spăimântătoare. Funcţionarii par bine retribuiţi la prima vedere. Un judecător la tribunalul regional are 600.000 mărci anual. Şi atât nu ajunge decât să mănânce carne odată pe săptămână. Clasa mijlocie n'are altă resursă decât specula camerelor închiriate străinilor. Fii de familii nobile dau lecţiuni ca să-şi ducă viaţa.

E drept că anume case de mari industriaşi şi comercianţi s'au îmbogăţit. Dar industria nu poate să cumpere materii prime şi ea trăeşte doar din credit. Agricultura de asemeni. Ţăranii, într'adevăr, au cel mai puţin a se plânge. Ei vând scump, foarte scump, produsele lor. Dar munca devine din ce în ce mai grea şi se resimte tot mai mult lipsa de îngrăşăminte. Iar ţăranii nu se îmbogăţesc decât cu marca-hârtie, a cărei valoare tinde să se apropie de zero.

In rezumat, a conclus dl Witting, viaţa economică germană, care pare atât de impozantă streinătăţei, nu este în realitate decât un castel făcut din cărţi de joc.

Aşa dar eternul cântec. Francezului nu i-a rămas decât s'o ia pe acelaşi ton şi să afirme la rându-i domnului Witting, că dacă într'adevăr situaţia Germaniei e atât de deplorabilă aceasta nu se datoreşte decât politicei ei „catastrofale" de după răsboi, politică al cărui scop a fost de a întârzia şi a îngreuna cât mai mult regularea compturilor.

Dl Witting a avut răspuns şi pentru aceasta; el a afirmat că tot Franţa e vinovată de acest lucru, căci „n'a ştiut să înţeleagă psichologia poporului german."

Cât priveşte acordul Lubersac-a făcut aluziune, spre a arăta că lucrurile s'ar putea îndrepta pe-o cale mai bună, d. Witting nu s'a arătat aşa de optimist: Fără să şi dea seama, a devenit deastădată mai sincer.

„incontestabil, a afirmat d sa, aceste acorduri vor avea un foarte bun efect moral. Din nefericire însă, recenta şi înfricoşătoarea cădere a mărcei face imposibilă orice predare şi orice executare de contract. De altminteri, a continuat, raporturile noastre cu Franţa, depind numai de şefii noştri.

Wirth şi cabinetul său 'n aveau nici un elan, erau mediocri şi nestabili: se temeau în primul rând de presă. Ei n'au avut încredere nici în industria nici în agricultura germană. Ori numai unirea acestor două forţe productive ne-ar scăpa din prăpastia, în care ne-am scufundat. Marii industriaşi cari văd clar, înţeleg că scăparea nu poate fi decât într'o înţelegere cu Franţa. Dar curentul naţionalist e atât de puternic, că zilnic ne temem să nu se profere vre-un nou cuvânt, care să fie o insultă pentru Franţa. Ura faţă de această ţară e cultivată mai ales de ziare, aşa că e foarte greu de schimbat radical şi instantaneu mentalitatea poporului german. Ast-fel orice tentativă de apropiere morală între cele două ţări, e condamnată eşecului. Nu poate fi vorba deocamdată, decât de o înţelegere economică, în vederea căreia vor fi câştigate poate şi cercurile naţionaliste germane".

Din aceste declaraţiuni reese limpede ca numai şovinismul german e cauza pentru care pacea deplină şi stabornică nu se poate aşeza definitiv asupra Europei. Răsboiul continuă acerb sub forma lui nouă, economică.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Feminismul in Statele Unite

Fernand I. I. Merckx a publicat de curând o carte: The Bolchevism of Sea, care a produs o sensație profundă în Statele Unite, din care extragem un interesant pasagin referitor la feminism.

In Franța feminismul e considerat ca o sforțare a femeei, care tinde să se ridice la nivelul intelectual al bărbatului, conservând calitățile și farmecul sexului său.

In Statele Unite feminismul ia însă un caracter mult mai agresiv. Femeea se crede aici egală, dacă nu superioară bărbatului.

Tirama masculină a secolelor trecute, a redus pe femee la o stare de semi-cavaj și să oprească la desvoltarea sa intelectuală.

Odată emancipată, femeia e chemată să ia direcțiunea mișcărilor intelectuale și sociale; intervenția sa politică e necesară pentru a repara greșelile bărbaților în guvernarea popoarelor.

Caracterul feminismului american își găsește originea în trei fapte particulare din Statele Unite: concepția greșită a faptelor istorice, ignoranța americanului în ce privește sufletul femeei și timiditatea intelectuală a bărbatului american.

Americanul păstrează o amintire foarte vie a fanatismului religios puritan din Anglia.

Americanul nici astăzi nu îndrăznește să citească operile lui Brantôme, Rabelais, La Fontaine.

El are impresia, că europeanul este un individ brutal și tiranic, abuzând de femeia sa.

Consecința naturală a acestei opinii l'a făcut să conceapă autoritatea maritală și paternă ca un abuz, rămășiță barbară, pe care democrația n'o poate tolera.

De aici legiferări care să restrângă ascendentul natural al bărbatului asupra femeei.

Pe lângă aceasta americanul ignorează unele condițiuni psihice și fiziologice, din care cauză rezultă o desordine metodică în funcțiunile sexelor; femeia care organic e pasivă e silită să ia inițiativa, față de bărbat, care posedă agresivitatea cuvenită.

Fonteziile femeei sunt acceptate din această cauză ca drepturi, iar sentimentele bărbatului deabia sunt tolerate, ca resturi atavice ale unui instinct abuziv.

Caracterul femeilor americane nu prezintă însă totdeauna această agresivitate, care lipsește bărbatului și multe din ele, deși își aroga felul de a fi al bărbaților, nu se gândesc nici odată să pună acest soi în practică.

Astfel Mrs. George H. Childs, președinta Clubului democratic feminin a spus într'un discurs: „Femeia nu va deveni nici odată un politician bun, ca un bărbat, ea rămâne creatoarea căminului, ea e datoare să păstreze farmecul sexului; acestea formează destinul ființei sale".

Soc. „România Jună" și moartea lui V. Lucaciu

Din partea președintelui societății academice „România Jună" din Viena, primim următoarele:

In anul sărbătorilor naționale, care au încununat cea mai strălucită epocă din istoria neamului nostru, doliul națiunei a fluturat neîncetat pe stâlpii culturii românești.

După moartea timpurie a marelui om politic Tache Ionescu, a romancierului Duiliu Zamfirescu, a cumințelui cărturar Andrei Bârseanu, dispariția părintelui Vasile Lucaciu e o nouă dureroasă perdere.

Suflet epic, autorul Memorandului, nu s'a înfrânt sub asupririle stăpânitorilor și nici de închisorile dela Seghedin și Vácz. De tânăr, sosit din Roma, unde a desprins din cronicele vechi originea poporului căruia el i-a închinat întreaga sa viață, a fost exponentul dorului de libertate într'o epocă de răsvrătiri naționale și prigoniri de rasă. Împlinirea visului de desrobire, a fost cea mai binefăcătoare răsplată pentru viața sa sbuciumată de apostol, care — la bătrânețe — în serile trudite de vară, își auzea doina lui pe plaiurile Ardealului.

In cadrul luminos al trecutului figura măreață a marelui luptător național Vasile Lucaciu, se va desprinde curată de pisma zilei și va trece de-adreptul în galeria eroilor naționali alături de Avram Iancu și Nicolae Bălcescu.

„România Jună" îngenunchează cu multă pietate în fața mormântului dela Sișești.

Președinte
OCTAV MOȘESCU

Secretar
ȘT. ARDELEANU

Admiterea învățătorilor la Universitate

Am publicat într'unul din numerele noastre trecute, condițiunile de admitere a învățătorilor la universitate.

Cum am arătat atunci, din toți cei cari îndeplinesc aceste condițiuni, se vor alege prin concurs numai șasezeci, cari vor putea să audieze cursurile facultăților de litere și științe.

Măsura aceasta, care era menită să pună capăt discuțiunilor ivite în jurul acestei chestiuni, a întâmpinat totuși oare care critici.

S'a obiectat pe deoparte că în felul acesta se despopulează școlile primare de învățători ceia ce constitue o gravă pagubă învățământului elementar, mai ales acum, când lipsa învățătorilor la sate se resimte mai mult decât oricând.

S'a obiectat deasemenea, că acești învățători vor fi pierduți pentru totdeauna pentru învățământul primar deoarece ei vor năzui și poate vor isbuti să-și realizeze dorința ascunsă de a intra în învățământul secundar.

Pe de altă parte, s'a criticat din partea învățătorimei faptul că numai la șasezeci de învățători cari au posibilitatea și intră în condițiunile admise de minister să poată frecventa cursurile universitare.

Primele două obiecțiuni sunt singure în stare să anihileze pe cea de a treia.

Nu se putea face cu nici un preț deocamdată mai mult decât s'a făcut. Afară de aceasta, măsura de care ne ocupăm e provizorie. La anul ea va fi modificată după constatările mai aprofundate ce se vor face până atunci în legătură cu această problemă școlară. In orice caz, școlile primare nu pot fi vădu-vite de învățători. Căci dacă s'ar admite învățătorilor accesul general la universitate, ce s'ar putea întâmpla dacă nu toți dar chiar jumătate dintre ei ar lua drumul capitalei și al celorlalte orașe cu universități? Că se vor găsi suplinitori cari să-i înlocuiască, nu mai încape îndoială! Dar e problematic dacă aceștia suplinitori vor fi la înălțimea adevăraților învățători.

Și afară de aceasta, sunt foarte multe școale cari n'au de loc învățători și unde necesitatea suplinitorilor se impune. Or nici aceștia nu răspund ca număr cerințelor. Așa că admițând chiar, că fiecare învățător care vrea să urmeze cursuri universitare, s'ar obliga să-și găsească suplinitorul respectiv, lacuna nu este câtuși de puțin umplută.

Mai târziu când numărul învățătorilor ar fi suficient dispoziția ministerială s'ar putea extinde pentru un număr mai mare dintre dânșii.

Până atunci însă, numărul hotărât de minister, credem că e cel mai nimerit.

Cât privesc primele două obiecțiuni, ele, socotim, nu-și mai au temei, de vreme ce măsura favorizează un număr restrâns de învățători.

Intr'adevăr învățământul primar nu se va resimți dacă numai șasezeci de învățători vor absenta dela catedrele lor fiind suplinîți de înlocuitori aleși după rânduelile în ființă.

Ei nu vor părăsi pentru totdeauna învățământul primar, căci modalitatea, după care sunt admiși la universitate, le interzice aceasta. După terminarea studiilor se vor reîntoarce la catedră înarmați cu cunoștințe depline pentru a-și continua apostolatul, într'un mod care să servească de model celorlalți colegi. Cei ce se vor distinge la studii vor putea fi întrebuințați ca revizori și inspectori școlari, schimbându-se normele de alegere ale acestora de până acum.

Invățământul primar în loc să păgubească deci cu admiterea celor 60 de învățători la universitate, va trage foloase destul de importante. Deciziunea ministerială, care-i deschide acest nou și făgăduitor orizont, este cât se poate de bună și limitarea ei în raport cu nevoile actuale ale învățământului primar, anihilează dela sine orice critică răuvoitoare ce i s'ar aduce.

File de calendar

De pe alt tărâm

Nu știu cum, m'am pomenit în mână cu un mic afiș:

„Atențiune!

Restaurantul „Parcul Trandafirilor" din Bulevardul Basarab 59; servește de un fix cu 16 lei, compus din: 3 feluri mâncare, un sfert vin și prăjitură.

Cu stimă:

Iosif Răcaru.

(Nu vă precipitați: e vorba de București!)

Tot în aceiași zi am cetit într'un ziar din Chișinău:

„Aflăm că dl Peaha, proprietarul bodegei-restaurant „Centrala", a făcut abonamente lunare la masa de prânz pentru funcționari și intelectualii cu prețul de 350 lei lunar.

E un bun sprijin pe care înțelesul român, îl dă intelectualilor în lupta contra speculei".

Ca un ziar, cel mai de seamă din Basarabia, să scrie așa-fel, printre primele informații, și încă cu cursive, despre acest eveniment, înseamnă că nu-i lucru de glumă. Cuvântul „inimos" denotă că informația n'a provenit dela administrația gazetei ci dimpotrivă a fost pusă de însuși redactorul ziarului într'un moment de sublim entusiasm.

Să nu ne mire însă: cei cari vin zilnic din București ne asigură că acolo viața (vorbesc de alimente) costă pe jumătate ca pe aici. Iar cei cari vin din provincie, din Iași din Craiova, aceia ne spun adevărate minuni. Îi privim cu totul uimiți când ne vorbesc de fripturi de curcan, care costă 10 lei și mâncări cu sos cu 4 lei porția. Parcă ne-ar povesti bizarerii de prin pădurile virgine din Congo, din pagodele indiene sau de pe tărâmurile Polineziei.

Dar ce ne privesc pe noi toate acestea? Ce ne privesc pe noi lucruri care se petrec în străinătăți așa de departe ca Bucureștii, Iașii, s'au Chișinaul.

O fi la ei acolo.

La noi, — nu vă uitați că se cere cu atâta insistență exportul vitelor — dar vite abia de există. Nu vă uitați că Clujul e înconjurat numai de păduri, — dar suta de kgr. lemne nu poate fi mai ieftină de 65 lei; nu vă uitați că în piață se găsesc tot felul de lăptării și legume — căci aceste sunt trufandele.

De fapt aici nimic nu există, absolut nimic: suntem înconjurați de cel mai sărăcăcios ținut și e vorbă de prisos să ceri tuiei să facă viorele. Că se țin expoziții de pasări, de mere, de semințe, etc. — acestea-s numai moșturi, de ochii lumei!

Cum poți pretinde Clujului să aibă aceleași prețuri ca la Iași? Pe ce grad de latitudine stă unul, și pe ce grad celălalt. Distanță ca dela ecuator la cercul polar!

Și pe urmă, de unde până unde, la noi nu s'au redus prețurile? Uite, bună oară la „Central!" E drept că o fripturică de rață costă 35 lei dar sunt și prețuri pentru funcționari: 18 lei dejunul.

Dejun fix. Și încă ce fix! Bună oară, ziua întâi: Supă, rasol, macaroane; ziua treia: supă, rasol, macaroane. Și așa mai departe.

Dar tot e și variație: azi bună oară supa e de tăieței, mâine cu orez, poimâine cu coș-cuș, a patra zi cu fidea. Și apoi de la capo. Tot așa și rasolul: azi cu brean, mâine cu sos de ceapă, poimâine cu sos de usturoi, iarăși d'a capo. Numai macaroanele sunt invariabile.

Și mai invidiem orașe exotice ca Iași, cu fripturi de curcan, zece lei porția. Ingratitudine!

Nomofilax.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Vineri, seara: Pasărea de aur Operetă. Premiera. Prețuri de Premieră Abonament de Premieră Nr. 19).

Sâmbătă, orele 3 și 5: El, ca bucătar. Mirele din New-York. In afară de acestea o întreagă serie de filme științifice. Reprezentație de cinematograf pentru tinerime cu prețuri de tot redușe).

Sâmbătă, orele 9 3|4: Școală de Cocote (prețuri obicinuite).

Sâmbătă seara orele 7: Pasărea de Aur (pentru a 2 a oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 52 A.

Duminecă, orele 3: Institutoarea (Cu concursul Dlui Stefan Szentgyorgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, orele 7; Pasărea de Aur (pentru a 3 a oară Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Duminecă, orele 9 3|4; Mazurca Albastră (pentru a 19 a oară. Prețuri obicinuite.

Luni seara; Pasărea de Aur (pentru a 4 oară, Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 53 B).

Marți seara: Pasărea de Aur (pentru a 6 oară Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 54 C).

Dela Teatrul Național

Duminecă 10 Dec. — Matinee. Se va juca „O scrisoare pierdută" iar seara „Hamlet".

Marți 12 Dec. Se va relua comedia „Ginerile dlui Prefect" care a fost mult gustată de public în trecuta stagiune. Distribuția, aceia din anul trecut, cuprinde pe d-nii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Mihăilescu Brăila, și pe d-nele Jean Pop vici, Aprilliana Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

Joi 14 Dec.: „Sanda"

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile dlui Prefect"

Duminecă 17 Dec. — Matinee. „Nepotitul".

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Stane de piatră" a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Peatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

In decursul săptămânei viitoare vor avea loc reprezentațiile date de Marioara Voiculescu și Vasile Leonescu.

Cronica politică

Răspunsul Parlamentului la Mesajul Regal. In ședința dela 6 Decembrie a Camerei și Senatului, raportorii au cetit adresele de răspuns la Mesajul Tronului. Din cuprinsul lor se desprinde hotărât gândul de muncă pe care aleșii Națiunei îl aduce la rezolvirea marilor chestiuni ale consolidării statului. Din fiecare cuvânt al acestor adrese răsare o preocupare și o cinstită făgăduință pentru înfăptuirea operei legislative cerută de necesitățile de așezare și de propășire ale vieții noastre naționale.

Rând pe rând sunt trecute în cuprinsul adreselor de răspuns la Mesajul Tronului legile și reformele pe care Parlamentul le va discuta și vota.

Atât Camera cât și Senatul mărturisesc hotărârea lor de a cerceta proectul de Constituție pregătit de comisiune și de a stabili într'un spirit larg democratic textul legii fundamentale a statului român. Reforma financiară și legiuirile cu caracter economic vor constitui obiectul unor cercetări adânci din partea Adunărilor Legislative cari înțeleg să așeze gospodăria țării pe temelii trainice și să dea posibilitate de îdezvoltare uriașelor bogății ale pământului românesc. Desăvârșirea reformei agrare este deasemeni una din chestiunile la a cărei desăvârșire Parlamentul va lucra din toate puterile pentru a asigura energiei rurale o cale netedă de expansiune și de progres. In acelaș timp pentru a stabili o egală îndreptățire în stat a tuturor factorilor de producțiune, Corpurile Legiuitoare vor alcătui un cod al muncei. după înscrierea drepturilor fundamentale ale muncitorimei în Constituție.

Reforma administrativă și statul organic al corpului de funcționari vor fi printre cele dintâi legi pe care Parlamentul le va întocmi și vota.

Acestea sunt cele mai de seamă legiuri pe care Adunările Naționale le vor realiza în deplină comunitate de gânduri și de simțăminte cu guvernul.

Adresele încheie asigurând pe Rege că Parlamentul, răspunzând îndemnului regal, pășește cu hotărâre și cu voioșie la săvârșirea operei care trebuie să creeze condițiunile necesare progresului național.

Improprietărirea la orașe

In timpul guvernărei averescane se emisese ideia ca locurile virane, proprietatea comunelor urbane, care în actuala lor stare nu au nici o întrebuințare publică, să fie atribuite invalizilor, de războiu, precum și funcționarilor.

Ideia aceasta lăsată în părăsire, guvernul actual a luat hotărârea de a o pune în practică. In acest scop dl General Văitoianu ministrul de interne, a întocmit un regulament, care a și fost aprobat de Consiliul de miniștri, prevăzând modalitățile în care îndreptățirii dela ora e vor fi improprietăriți.

Art. 1 al regulamentului întocmit spune:

Toate comunele urbane sunt datoare să oprească înstrăinările imobilelor lor, să determine terenurile comunale, (virane sau nu) de care are nevoie comuna pentru serviciile sau lucrările sale.

Toate celelalte bunuri cărora comuna nu le-a fixat o destinație se vor înscrie în tabloul terenurilor sau imobilelor care pot fi vândute potrivit legei și acestui regulament.

Locurile destinate vânzărei se vor parcela. Parcelele vor avea o formă constriubilă, nu vor fi mai mari ca 500 m. p. și nici mai mici de 150 m. p. în ocolul central sau 200 m. p. în celelalte ocoale.

Ordinea de preferință, în ce privește satisfacerea cererilor în limitele disponibilului de terenuri comunale, va fi (păstrându-se anumiți coeficienți ce se dau mai jos) următoarea:

1. Invalizi de războiu și anume:

a) Invalizii de războiu foști sau actuali funcționari comunali sau actuali funcționari comunali sau aflectați comunelor.

b) Invalizii de războiu foști sau actuali funcționari la județ sau:

c) Invalizii de războiu cu alte ocupațiuni.

II. Văduvele cu orfani de războiu.

In aceiaș ordine de mai sus.

III. Funcționarii și ofițerii-

a) Funcționarii comunali foști mobilizați în 1916—18 în armate de ocupațiuni și fiind în serviciul comunei încă de la 1 August 1916.

b). Ca cei dela III-a dar foști mobilizați pe loc, 1916—18 sau la servicii auxiliare ale ministerului de războiu.

c) Ca cei dela III-a, însă care au intrat în serviciul comunal după 15 August 1916.

d) Funcționarii județeni vor urma între ei aceiaș normă ca cei comunali, însă numai cei care au serviciul permanent în comuna urbană respectivă.

e) Funcționarii statului care au funcționat permanent în comuna respectivă, vor urma între ei aceleași norme ca cei comunali.

IV) Demobilizații.

a(Cei care au locuit în comuna respectivă de la 1 August 1914 și au fost mobilizați în armata de operațiuni, în serviciile frontului afară de etape.

b) Cei ca la litera a, dar mobilizați de la servicii dinapoia frontului și etape.

c) Cei ca la litera IV-a, dar mobilizați pe loc sau în servicii auxiliare ale ministerului de războiu și părți sedentare ale corpurilor de trupă.

*

Art. 7, al regulamentului întocmit stabilește următoarele cote:

Cererile clasate și admise la repartiția loturilor, vor urma la improprietărire în ordinea prescrisă la art. precedent, astfel ca 2/10 din numărul total al loturilor de repartizat în acea comună să se vândă invalizilor de războiu; 1/10 văduvelor cu orfani de războiu; 1/10 funcționarilor comunali; 1/10 funcționarilor județeni; 2/10 demobilizaților celorlalți.

Când coeficientul stabilit nu va fi împlinit la una din categorii, diferența se va repartiza la celelalte în mod egal.

In ultima parte a regulamentului se prevăd condițiunile de plată, care sunt extrem de ușurătoare pentru cumpărători.

După cum vedem, hotărârea aceasta a guvernului pe lângă că constituie un mare act de dreptate socială, dar ea este menită să contribuie într'o mare măsură la rezolvirea crizei de locuințe la orașe.

Știri și fapte politice

La București au avut loc o întrunire la clubul f stului partid democrat în vederea contopirii celor după organizații din Capitală ale partidelor fuzionate.

Au vorbit Dnii Mihail Popovici, Cantacuzino, Grigore Filipescu, etc.

Interesante sunt cuvintele dlui Grigore Filipescu, care între altele a spus:

„In opera pe care o întreprindem un lucru trebuie să dorim: cea mai deplină sinceritate. Și sinceritatea duce la stima reciprocă, iar stima duce la dragoste.

„Avem până la 15 Ianuarie o lună ca s ne cunoaștem.

„Depinde de noi toți ca această lună să fie luna de miere a partidului național din București, ca unirea pe care o serbătorim astăzi, să fie o căsnicie de dragoste".

Dl Filipescu mărturisește că cele două partide nu se cunosc deși au fuzionat. Noi credem că au fuzionat tocmai pentru că nu se cunosc. Când vor ajunge să se cunoască, suntem siguri că vor regreta actul pe care l'au făcut.

*

Tot în București și tot în aceiași zi a avut loc și o întrunire a comitetului executiv al partidului poporului. Comitetul, a continuat discuțiunile cu privire la reforma constituțională. Dl C. Argetoianu a citit raportul său asupra principiilor pe care trebuie să se întemeieze Constituția statului nostru.

Ce schimbări binefăc toare stăr nește situațiunea de opozant! De unde când era ministru de interne, pe d l Argetoianu nu-l preocupau decât „afacerile Schuler" incendiile dela Aprovizionare și alte afaceri mai mult sau mai puțin... tenebroase, iată că astăzi, când e în opoziție, începe să-l preocupe reforma constituțională.

E un proces, nu-i așa?

*

Ziarele anunță că parlamentarii țărăniști întruniți la clubul dela hotel Astoria, au hotărît să întreprindă o violentă campanie împotriva guvernului. Campania se va duce pe cale parlamentară prin interpelări și comunicări diverse.

Înțelege oricine ce înseamnă această violentă campanie parlamentară: obstrucție. Scandalurile și violențele cu cari ne-au obișnuit țăraniștii, vor începe din nou. Am crezut un moment că, văzând falimentul activității extraparlamentare, țărăniștii s au întors în Parlament pentru a aduce o contribuție de muncă și de gândire la opera legislativă. Hotărîrea de care vorbim mai sus dovedește că ei nu înțeleg să părăsească vechiul sistem. Se adeverește astfel că n au revenit în Parlament decât pentru a încassa diurnele și a face scandal.

Dependența comunismului român

Rolul partidului comunist — Ordinele de la Moscova și propaganda în Basarabia — Mărturisirea slăbiciunei politice — Relațiile partidului comunist cu asasinii de la Senat — Descoperirea unor dovezi zdrobitoare

In jurul procesului comuniștilor s'a făcut — nu e prea mult de-atunci — destul lux de humanitarism. Zlare cu subsidii dubloase și intenții asemănătoare au încercat în toate chipurile să prezinte hoarda de asasini aduși în fața justiției după atentatul de la Senat, ca victime ale junkerismului burghez. Justiția însă nu s'a lăsat intimidată și răsplata s'a împărțit după fapta fiecăruia.

Dar numai abia după câteva luni de la achitarea celor cărora nu li se putea aduce o invinuire de fapt, guvernul se găsește în posesia unui document care confirmă în întregime presupunerea că partidul comunist din România lucrează de comun acord și cu sprijinul vrăjmașilor noștri din străinătate contra intereselor noastre. Autoritățile vamale din Giurgiu arestând acum câteva zile pe femeia Hana toporovskaia din Chișinău pe când voia să treacă prin fraudă în Bulgaria, la percheziția ce i s'a făcut, s'a găsit asupra ei un raport al d-lui Gh. Cristescu, secretarul partidului comunist din România, către Federala comunistă din Balcani. Dl Cristescu a fost implicat în procesul comuniștilor și achitat din lipse de probe. Dar documentele aflate acum în posesia guvernului exclud orice îndoială asupra îndeletnicirilor partidului comunist și secretarului său.

Reproducem raportul dlui Cristescu datat din 29 Noembrie 1922 așa cum ni-l dă „Viitorul."

Iubiți tovarăși,

„Eu v'am scris de la ținerea conferinței de la Ploești de două ori și unde vă arătam pe scurt care este situația de la noi; v'am mai trimis și ziarul „Socialismul" cu desbaterile conferinței ca din cele ce veți lua cunoștința să ne faceți îndreptările ce le va crede federația că sunt necesare.

„In prezent partidul nostru nu poate să facă nici o activitate publică, conferințe, adunări sau întruniri nu ne este îngăduit de loc".

„Pe lângă prigoana burghezimei, mai adăogăm acum și pe a social-democraților care au luat o atitudine fățișă contra noastră a comuniștilor ce ne găsim în sindicate.

„Social-democrații care au pus mâna pe Casa Poporului ajutați de burghezie, duc o luptă ca să desființeze comisia locală a sindicatelor de azi pe motiv că este în majoritate comunistă".

Cristescu, după ce arată lupta social-democraților de-a pune stăpânire pe sindicate face un raport cu totul denaturat asupra grevei dela „Astra" din Arad. Apoi adaogă:

„In Basarabia s'a cerut de noi ca să obținem dreptul libertății de a face sindicate legale și nici până în prezent nu ni s'a admis. In Bucovina sindicate sunt, dar este în mâna social-democraților, ai noștri oameni sunt în minoritate."

„Aceasta se explică că cooperativele sunt în mâna democraților și dau avantagii materiale muncitorilor, mai este și obiceiul neamțului pe care îl cunoașteți".

In ce privește intervențiile făcute de Cristescu pe la autorități, spre a obține unele avantagii în favoarea organizației comuniste el spune:

„Toate intervențiile ce le-am făcut la autorități a obține libertatea de acțiune a fost fără răspuns favorabil.

„Am cerut pașapoarte pentru a merge la Congresul internaționalei comuniste și după ce ne-a amânat 15 zile că azi, că mâine, ne dă, au sfârșit că nu ne dă, dar fără să motiveze".

„Eu totuși am repetat din nou cererea și voi vedea care va fi al doilea răspuns. (Este adevărat că cererea s'a făcut și s'a repetat N. R.)

*

„Inainte de a-și termina raportul său. Cristescu își anunță tovarășii din Bulgaria și Rusia, că va candida la Baia-Mare, pentru scaunul de deputat, rămas vacant, prin moartea lui Take Ionescu și adaogă:

„Dorim să ne trimiteți „Imprecor" și alte publicații care vă vin acolo, noi cu multă greutate ne procurăm".

„Avem nevoie de literatura în limba rusă, noi aci nu putem tipări ne costă foarte scump, ne cer tovarășii basarabeni „cărți dacă aveți trimiteți-ne și nouă".

...Partidul luând în discuție situația delegatului nostru în Interbalcanica, a decis, până la trimiterea delegatului din țară care să stea acolo, reînoește împuternicirea ce a fost dată tov. Bădulescu de a reprezenta partidul nostru pe lângă biroul interbalcanic, în această privință trimitem și un mandat".

Este clar deci:

că partidul comunist din România se conduce după „îndreptările" organizațiilor comuniste dela Moscova;

că partidul comunist român pierde tot mai mult teren politic în țară;

că secretarul partidului comunist întreține propaganda contra românească din Basarabia cu broșuri și cărți trimise de peste granță;

și că — în urma împuternicirei dată de Cristescu și găsită la Hana Goporovskaia — același secretar al partidului comunist achitat la procesul de astăvară, are legături cu asasinii dela Senat eschivați dela sancțiunile justiției. Căci dl Cristescu dă mandat de a reprezenta partidul comunist român individului Bădulescu — alias Ghilbert Moscovici — condamnat în contumacie pentru complicitate la asasinatul de la Senat.

Credem că este destul de clar!

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

INFORMATII

Cu ocazia zilei de Sf. Nicolae a fost sărbătorită la Budapesta onomastica regentului Horthy

Seara a avut loc o retragere cu tor e.

Peste cinci mii de studenţi, în frunte cu profesorii universitari s'au dus la cetăţuia din Buda făcând ovaţii lui Horthy.

S'au rostit discursuri la cari regentul a răspuns că Ungaria trebuie dusă la mărire.

La manifestaţie au asistat nunţiul papal şi ambasadorul Italiei.

•

„Excelsior" înregistrează următoarea declaraţie făcută de d-rul Rakowski membru al delegaţiei sovietiste ruse la conferinţa dela Lausanne:

„Pot să vă afirm că în ultimul timp relaţiunile noastre cu România s'au îmbunătăţit".

•

Ministerul de finanţe a distribuit proprietarilor expropriaţi până la 5 Decemvrie, renta în valoare de 650,107.200 lei.

•

Comisiunea Constituţională a fost convocată pentru Marţi 12 Decemvrie cor.

•

Domnul N. Cantacuzino, actualul ministru plenipotenţiar al României la Viena, fiind rechemat dela postul său, a fost numit consilier al legaţiei române din Paris.

•

Am anunţat că d-l profesor V. Pella a fost însărcinat cu redactarea unui anteproect al legei speculei

Ante-proectul e gata şi în liniile generale, conţine nu o libertate deplină a comerţului, ci mai mult un regim mediu şi în care preţurile maximale işi au rolul lor bine definit.

Intr'adevăr, se prevede menţinerea preţurilor maximale în viitorul regim al speculei, numai pentru articole de strictă necesitate: pâinea, mălaiul, carnea pielea şi stofele.

Apoi vin mărfuri cari nu se vor vinde decât cu preţurile pieţei.

Restul mărfurilor nu vor avea preţuri fixe, totuşi justiţia sesizată contra unui neguţător, poate aprecia şi considera specul[ă] un preţ ce i s'ar păr[e]a exagerat.

Ante-proectul va veni în curând în studiul Camerelor de comerţ.

•

Marea artistă Voiculescu va da în cursul acestei luni o serie de reprezentaţii în oraşul nostru.

De data aceasta d-sa va veni însoţită de un alt mare artist, Vasile Leonescu.

Un afiş special va anunţa ordinea spectacolelor.

•

Guma „Olla" se află în toate droguerlile şi farmaciile. 2419-3

•

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Ministerul de industrie şi comerţ a permis exportul macului cu autorizaţie specială. Taxa de export s'a fixat la 40 mii lei pentru vagonul de 10 000 kgr. care însă se va plăti numai în monedă, forte sau lei aur efectiv şi anume 1590 lei aur efectiv sau 57 lire sterline engleze sau 1280 franci elveţieni, sau 2900 franci francezi sau 24[.] dolari Statele Unite sau 3045 franci belgieni, sau 5145 lire italiene sau 1560 pesetas spanioli sau 635 fiorini olandezi.

Afară de această taxă vamală, nu se va mai plăti nici o altă taxă de comision.

•

Comitetul Uniunei naţionale evreeşti din Ardeal, în urma şedinţei ţinute în 6 Dec. la Târgu Mureş, a lansat o moţiune, prin care desaprobă manifestaţiile cu caracter antisemit şi îşi exprimă dorinţa ca evreimea ardeleană să conlucreze în armonie cu naţiunea română pentru binele patriei comune.

•

In Cleveland s'au pus bazele unui „institut românesc de credit şi economii" cu un prim capital în acţiuni, de 50.000 dolari. Fiecare acţiune e de 100 dolari.

Scopul acestui institut e ca să educe pe românii din America în spiritul economiilor.

•

Guma „Olla" are un renume mondial. *2419—4*

•

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

Pentru sărbători
Incepând de astăzi
până la 31 Dec.

10%

Rabat
la toate mărfurile
face

Magazinu

„MISSIR"

Strada Memorandului 11
(Unio-u)

Lloyd 1195 2406

„Prager Presse" anunţă că negocierile cu delegaţii căilor ferate germane, poloneze şi austriace asupra traficului de mărfuri cu România au ajuns la un rezultat favorabil şi că hotărîrile vor intra în vigoare la 1 Februarie.

Astfel s'au terminat lucrările pregătitoare pentru viitoarele negocieri relative la reluarea comunicaţiei directe între Franţa, Belgia, Luxenburg pe deoparte şi între România şi Ungaria pe de altă parte.

•

Ministerul instrucţiunii a adresat o circulară prefecturilor de judeţ spre a se lua dispoziţiile necesare în vederea construirii de edificii pentru şcolile primare în comunele unde nu sunt edificii potrivite în acest scop.

Cheltuelile reclamate de aceste construcţii se vor acoperi din contribuţiuni publice şi benevole.

•

Guvernul a dat însărcinarea d-lor Valaori, secretarul general al ministerului instrucţiunii, şi Franasovic, secretarul general al ministerului de interne, să plece la [...] spre a ancheta excesele antisemite întâmplate acolo.

•

Vack-Kaiser-Borax se vinde în cutii roşii originale. 2420-4

•

De vânzare urgent 1 şifonier cu trei uşi şi una oglindă la uşă 1 masă de toaletă, 1 masă şi 4 scaune fe[ţ]ele scaunilor sunt brodate. A se adresa: Piaţa Ştefan cel mare Nr. 9 Cluj. 2117

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

•

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

•

Reprezentaţii artistice

se dau în fiecare Miercuri şi zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Preţuri obişnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Luni seara dela ora 1—12

•

Societatea Principele Mircea, centru Cluj, va aranja în sala prefecturei Duminecă în 10 Decemvrie la ora 5 p. m. o Revistă a modei actuale şi un festival artistic la care invită călduros publicul clujan.

Venitul net e destinat „Soc. Leagănul Principele Mircea" dela fabrica de tutun şi Mănăstur.

O splendidă toaletă va fi pusă la loterie.

Intrarea 20 Lei.

•

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. *2420—3*

Aplicarea reformei agrare

Proprietatea mijlocie trebue protejată

Aplicarea reformei agrare începută de actualul guvern în Primăvara anului curent îşi urmează cursul normal şi datorită activităţei depuse lucrările de expropriere sunt aproape de sfârşitul lor.

Deşi organele însărcinate cu aplicarea legei şi-au făcut cu prisosinţă datoria, totuşi prin unele locuri Comisiunile de ocol dintr'un exces de zel pare că n'au pătruns destul de bine spiritul legei în ceia ce priveşte protejarea proprietăţei mijlocii, a cărei existenţă este o necesitate pentru starea economică din prezent a ţărei.

In adevăr, trecerea marei proprietăţi în mâinile ţărănimei este firesc ca pentru moment să producă oare care perturbaţie în producţia agricolă a ţărei, urmând ca mai târziu economia naţională să resimtă într'o măsură mai mare binefacerile reformei care se aplică astăzi.

Totuşi interesele economice nu trebuiesc să sufere prea mult de pe urma acestei stări de lucruri, din care cauză toate speranţele noastre în această perioadă de tranziţie, se bizuiesc pe puterile de producţie ale proprietăţei mijlocii. De aceea legiuitorul în alcătuirea reformei a ţinut seama de aceste consideraţiuni, prevăzând că moşiile în întindere de 100 jugăre cultivate în regie proprie de proprietarii lor nu pot fi expropriate ori care ar fi situaţia juridică a acestor moşii, cu excepţia bineînţeles a absenteiştilor.

Justificarea acestui aliniat din lege după cum spuneam este perfect întemeiat, fiindcă pe de o parte aceşti proprietari posedă inventarul lor agricol, iar pe de altă parte, ei au o practică suficientă din punctul de vedere al culturei naţionale a pământului.

Considerând puterea de producţie a proprietăţei mijlocie în întindere de 10 jugăre lăsată de legiuitor şi considerând totodată şi puterea de producţie a marei proprietăţi rămasă astăzi la cota prevăzută de lege, lesne ne putem da seama că lipsurile determinate de expropriere, vor putea fi acoperite într'o măsură corespunzătoare necesităţilor atât pentru consumul intern, cât şi în ceia ce priveşte exportul.

De aceia, se impune Comisiunilor judeţene, cât şi Comitetului agrar, ca în revizuirile pe care le fac hotărârilor Comisiunilor de Ocol să ţie seamă de prevederile legei în această privinţă.

Industria forestieră

Situaţia exploatărilor pădurilor din Ardeal — Transporturile interne de lemne de foc şi de lemne fasonate — Exportul lemnelor

Se ştie că una dintre cele mai importante industrii ardelene este aceia a lemnăritului. Ardealul dispune de păduri exploatabile în măsură de a satisface toate necesităţile consumului intern, atât ca lemne de foc cât şi ca lemne de construcţie.

In ultimul timp datorită exploatărilor intensive şi chiar iraţionale a pădurilor, Ardealul a exportat cantităţi enorme de lemne.

Datorită faptului că mijloacele de trasport intern, s'au îmbunătăţit cât şi faptului că guvernul actual a înţeles să acorde anumite avantagii transporturilor în străinătate, industria lemnăritului a luat în ultimul timp un avânt remarcabil.

De unde în anul trecut, cantităţi însemnate de lemne de foc şi de construcţie, stăteau nevalorificate prin depozite, astăzi toate aceste cantităţi de lemne sunt sau exportate, sau transportate în acele regiuni ale ţării, unde se simţea nevoie de ele şi unde, prin urmare, puteau fi mai mult sau mai puţin valorificate.

Industria forestieră, prin faptul că i s'a dat posibilitatea de aşi valorifica produsele, a luat un avânt puternic care va contribui într'o largă măsură la prosperarea vieţei noastre economice.

In ceeace priveşte situaţia exploatărilor pădurilor din Ardeal putem afirma următoarele:

Inainte de începerea aplicărei reformei agrare, toţi marii proprietari de păduri, voind să scoată de pe proprietăţile lor împădurite cât mai mult folos, au pornit la o exploatare intensivă şi iraţională, nemai ţinând seamă de nici o lege silvică.

Cu chipul acesta, în anul trecut au fost distruse numeroase păduri bătrâne, neţinându se seamă nici de cel mai elementar principiu al legei silvice şi anume de acela că atunci când se taie o pădure trebuie ca terenul să fie replantat.

Aceste exploatări odată făcute Ardealul a ajuns la un moment dat cu o cantitate enormă de lemne nevalorificate, în depozite.

Guvernul actual, prin reorganizarea transporturilor şi prin înmulţirea vagoanelor de marfă, a uşurat transporturile interne şi exportul, a reuşit să dea posibilitatea valorificărei cantităţilor de lemne, existente în depozite şi astfel să ridice industria lemnăritului la valoarea ei adevărată. Pe de altă parte, tot guvernul actual a luat cele mai stricte măsuri pentru ca legea exploatărilor silvice să fie cât mai riguros aplicată, înlăturând astfel toate abuzurile exploatatorilor de păduri.

Cetiţi

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindeşte viaţa politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moţilor Nr. 15.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Interne

Mișcările studențești

Din București se anunță că consiliul facultății de medicin se va întruni azi, pentru a discuta asupra eventualei închideri a facultății de medicină pe timp nelimitat, din cauza continuelor agitații și a refuzului Societății Studenților de a primi acordurile deja stabilite. Spiritele medicinițtilor sunt foarte agitate. Demisia președinților societaților studențești este iminentă.

•

Consiliul profesoral al facultății de medicină din București a decis închiderea cursurilor și lucrărilor practice în primii doi ani, precum și suspendarea examenelor din sesiunea Decembrie. Studențimea întrunită aseară a cerut grabnica realizare a memoriului înaintat guvernului și a declarat că mișcarea studențească e lipsită de caracter antisemit.

•

București (Rador) Tratativele comisiunilor de despăgubiri germane și bulgare continuă lucrările intr'o perfecte cordialitate. Aceste lucrări vor dura o lună.

•

Comisia pentru reforma învățământului secundar a hotărât ca cursul gimnaziului să fie de trei ani. Cursurile liceelor vor avea o durată de șeapte ani și vor fi după același sistem.

•

Azi dimineață s'a prezentat la Ministerul de Interne o delegație de studenți care a cerut măsuri contra ziarelor „Mântuirea" și „Curierul Israelit".

•

Marele colegiu profesoral din Iași a votat o moțiune prin care îndeamnă pe studenții reștini să fie liniștiți amenințându-i la caz contrar cu închiderea universității.

•

Eri studenții evrei au fost izgoniți dela cursurile din Iași.

•

Primul ministru a trimis eri o lungă telegramă președintelui comunității izraelite asigurându-l de reprimarea turburărilor.

Ciocnirea de trenuri

In apropiere de Râmnicul Vâlcea sau ciocnit două trenuri de marfă, derainând 12 vagoane. Locomotivele au fost avariate. Șeful trenului a murit. A fost un grav rănit și alți 7 răniți mai ușor. Circulația a fost restabilită.

Externe

Disbaterile Conferinței dela Lausanne

Turcii devin intransigenți

Lausanne — După ultimile ședințe impresia generală e că turcii au redevenit intransigenți. Consfătuirea Ismed Pașa-Cicerin a durat șapte ore. După aceasta s'a întrunit comisia capitulațiilor care a avut lungi discuții dar din cauza atitudinei iprecise a turcilor n'a hotărât nimic.

Situația se îmbunătățește. Răspunsul Turciei. Cuvântarea lui Cicerin. Răspunsul delegatului român

Lausanne. Chestia străinătorilor este în principiu rezolvată. In ședința de eri a conferinței, Izmed Pașa a răspuns propunerilor aliate arătând că Turcia le aprobă în principiu, facând doar rezerve numai asupra demilitarizării coastelor și siguranței Constantinopolului. Cicernin și a exprimat surprinderea că Turcia și-a schimbat atitudinea. După aceasta spune că România a fost mulțumită cu fostul regim al străinătorilor. Statuiește România să evite a deveni instrumentul politicei străine. A mai declarat în mod formal că Rusia nu urmărește egresiuni și este gata să examineze soluțiile de împăcare a amBelor țării. Dl ministru Duca în răspunsul său, ia act de declarația delegatului rus apoi arată interesul României în chestiunea străinătorilor. După declarațiile reprezentantilor Greciei, Jugoslaviei și Bulgariei, lordul Curzon constată schimbarea radicală a situației și cere timp pentru studierea rezervelor turcești.

•

Propaganda germană

Berlin (Rador). Fostul cancelar german Wirth, anunță — ziarele germane — a fost invitat în America pentru a ține conferințe de propagandă. Wirth va pleca pe la mijlocul lunei.

•

Atentatul din Dublin

Londra (Rador) Pretinde parlament lui Irlandez din Dublin și deputatul Hales, comandantul armatei irlandeze, au fost atacați pe stradă cu focuri de armă. Primul a fost grav rănit, al doilea a murit pe loc.

Cetiți „Infrățirea"

1290 No. 1

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Sâmbătă: Aventurile unui Prinț. O minunată dramă socială.
Duminecă: Mama mică. Dramă socială.

CINEMA UNIVERSITATII

Sâmcătă: Mama mică. Dramă socială
Duminecă: Copilul Stepei O excelentă dramă de cowboy.

CINEMA URANIA

Sâmbătă: Copilul Stepei. O excelentă dramă de cow-boy.
Duminecă: Prepatita. O escelentă drama socială.

Răspândiți „Infrățirea"

CORON BLEU
(de alabástrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteior. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Curierul spectacolelor

Opera Română

Luni la 11 Decembrie: Toca.
Miercuri la 13 Decembrie: Carmen I.
Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliaci.
Duminecă la 17 Decembrie: Aida.
Luni la 18 Decembrie: Concert simfonic. Schiller.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari, ofițeri și pensionari
la spalatoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la
1718-2 toate sucursalele.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de stofe.

„Bogsza"
Liquer natural, garantat, preparat din esența de fructe și plante.
Lloyd 936 2493

Totfelul de șepci
pentru Lice, gimnazii, C. F. R.,
Capele militare, Chipiuri de ofițeri
Precum ori-ce articole în această branșă să găsesc cu prețuri eftine la Fabrica de șepci din Cluj
M. FURMAN Str. Regina Maria 27.
Engro și endetail. 2364 Engro și endetail.

Grădina de iarnă „Central" 2 ERELLYS 2 Lloyd 1010 Inceputul la orele 9·30
Inceputul la orele 9·30 2222-2 3 Sisters Hortens 3 și senzațiile celelalte

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Lloyd 1588 1722

PARAZIȚII ARTEI

La Arad, pe scena teatrului orășenesc, pe care se joacă cu predilecție ungurește, a fost fluerată deunăzi o mare artistă, d-na Petheu, despre existența căreia, dar cu atât mai puțin despre talentul ei, n'avea până acum nimeni cunoștință în România.

Marea artistă era acompaniată de un domn cu nume tot atât de românesc ca al ei, de unul Andrutzos. Dar nu faptul acesta ni-a oprit atenția. Pot cei doi mari artiști să fie de orice naționalitate, dacă joacă teatru românesc și dacă'l joacă bine.

Doamna Elena Petheu (original Pethő) și domnul Andrutzos nici nu știu românește! Așa ne informează unul dintre spectatori și aceasta e un lucru serios.

Dar faptul cu adevărat serios, pentru care ne-am hotărât să consacrăm aceste rânduri doamnei Petheu și domnului Andrutzos, urmează de aci înainte. Pe scena teatrului orășenesc din Arad cei doi mari artiști au jucat un vodevil banal și trivial, abondent în perle ca acestea:

„cu îi fac toată noaptea semn și el... de lemn; sau: să iubești al dracului când ești tânăr că pe urmă îi duci dorul", sau: „nu vezi că ești cât o batoză"; sau: „mă chiamă Făcăleț" și altele multe".

In fața unui public de elevi și eleve, de funcționari și funcționare, în sfârșit de inși neformați, cari și-au plătit locul cu 25 și 50 lei, domnul Andrutzos a ieșit pe scenă:

„cu cămașa scoasă din fundul pantalonilor, în care situație stă 20 minute, până când partenera sa trăgând de ea, scoate un prosop lung. Artistul nu-și pierde însă cumpătul și luând din nou prosopul din mâinile partenere, se întoarce cu spatele la public, ridică haina și introduce din nou prosopul acolo de unde i-l'a scos scumpa-i patroană!"

Așa ni-i descrie un spectator în confratele arădan „Solidaritatea" pe acești cabotini, cari vin să facă educație artistică tineretului ardelean. Confratele din Arad ne asigură, că teatrul a fost tixit de tinere și tineri, cu toată trivialitatea vodevilului și cu tot grotescul ieșirii pe scenă a artistului cu... prosopul.

Tot atunci când aflăm lucrul acesta, aflăm și că peste câteva zile va juca la Arad trupa Mărioara Voiculescu, că artistul Enescu face deasemenea un turneu prin părțile acelea și că acest mare artist al Românilor a executat andeva, în Ardeal, un concert în fața unui public de șapte oameni!

Firește, nu este inexplicabilă rezerva aceasta a publicului. După ce l-au înșelat toți cabotinii, toți escrocii internaționali și de ai noștri, rezerva publicului este întemeiată atâta timp, cât n'a fost cine să îi facă deosebirea între un simplu Enescu și marele artist Andrutzos.

După ce nu i s'a făcut publicului această educație, nu ne vom mira, dacă arta românească va fi mult încă străină urbelor ardelene.

Din considerațiunea aceasta deci, gestul arădanilor cari au fluerat pe doamna Petheu și dl Andrutzos, este primul indiciu, că ne găsim în fața unui început de deșteptare.

Am fi și rămas nedumeriți, dacă Aradul, care a fost tot timpul în fruntea mișcării românești artistice, culturale și naționale, nu dădea pângăritorilor artei românești palma pe care li-au dat-o. E un început de deșteptare și mai cu seamă este un îndemn serios pentru autorități, ca să controleze de aproape pe toți cabotinii voiajori și înainte ca aceștia să apară pe vre-o scenă, să îi învețe să facă deosebirea între un teatru și un varieteu.

Controlul școlilor particulare

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștință, că persoanele cari au fost delegate cu controlul învățământului la școlile particulare, vor trebui să țină seamă și de următoarele dispoziții luate de minister și comunicate școlilor: examenul de control să se facă cu stricteță în forma prevăzută de regulament; elevii nu pot fi întrerupți dela alte lecții, sau strânși la un loc mai multe clase, sau chemați la alte ore decât acele din orarul aprobat spre a se ține examenele; la o vizită să nu se facă controlul decât la o singură clasă; dacă examenul de control se face în ora 2-a, 3-a sau a 4-a de lecțiune, se consideră cu adevărat absenți numai elevii cari se vor constata că au lipsit și la orele anterioare. Ceilalți vor fi considerați că au refuzat să dea lucrarea și vor fi notați cu nota 1. Constatarea se face în ziua examenului de control prin catalogul clasei, de delegatul ministerului.

Spre a se cunoaște mai de aproape nivelul claselor și chiar individualitatea elevilor, delegații pot asista odată sau de două ori pe trimestru la lecțiile orale dela materia respectivă; cu această ocaziune ei nici nu dau note, nici nu intervin în nici un fel la lecția la care asistă.

Ora de clasă este 60 de minute.

Anul școlar este împărțit în trei trimestre.

De asemenea se va arăta ministerului observațiunile delegaților asupra cunoștințelor generale ale elevilor, asupra nivelului intelectual al claselor dela aceste școli în comparație cu cele dela școlile publice, asupra felului care se va face predarea materiilor, precum și orice observațiuni sau propuneri

Controlul acestor delegați ca specialiști, nu exclude pe cel obicinuit al inspectorilor permanenți ai ministerului.

: Citiți Infrățirea :

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru 150 (unasutăcincizeci) vagoane á 10.000 kgr. calitatea I. lemne de fag uscate.

Ofertele în plic închis și sigilate sunt a să inainta Administrației Clinicilor până la 21 Decembrie 1922.

Tot acolo să pot primi și informațiuni mai detailate.

Cluj, la 7 Decembrie 1922.

2421 Administrator: IOAN CRIȘAN.

CERETI

„Calendarul Gospodarilor"

pe Anul 1923.

Intocmit de profesorul I. SIMIONESCU dela Universitatea din Iași, apărut în editura

„CARTEA ROMÂNEASCĂ - București

Se găsește de vânzare la principalele librării din țară, cu prețul de LEI 7·50, pe lângă care se mai dă gratuit și un CALENDAR DE PERETE. Sărbătorile sunt tipărite cu roșu și cuprinde toate târgurile (bâlciurile) din România întregită. 2422

LA MAGAZINUL „COLOMBO"

AU SOSIT

Mari cantități de Coloniale și Delicatese:

Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Masline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspăt.

Pește proaspăt zilnic și Nemuriloarea. Țuică de Vâlcni.

Prețuri cari zdrobesc concurența

la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica

2408 Piața Unirii, Palatul status Telefon 200.

Butoae de fer de 200 și 400 litri

suflate cu zinc din nou și vopsite în brun precum și de 300, 400, 800 litri folosit

2110 se găsesc mai eftin la

Frații Deutsch

Piața Unirii 26, Cluj.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Mare târg de Crăciun!

în magazinul de mode pentru femei al lui

EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Ferdinand

No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. etamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă englezească	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. plus pentru mantale, lat de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195 „

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

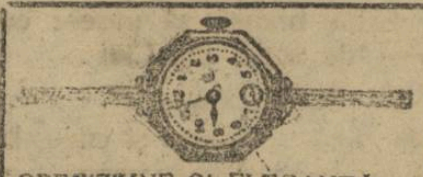

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brățară

— în argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 650.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, doreste cunoștință cu o D-soară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori sericase „Z. R" la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vițel bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate și

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități

și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,

2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

ABI ORNSTEIN

Bucuresti, Str. Câmpianu No. 16

SECȚIA TECHNICA.

Livrează prompt din depozit:

Motoare de benzină, țiței și Diesel
Ferestrae
Mașini, unelte, strunguri
Mașini de fabricat Pungi „Matador"
Mașini de tâmplărie
Mașini pentru fabrici de cartonage
Sârmă de aramă
Sârmă galvanizată
Compoziție de metal alb
Material de transmisiune
Curele de transmisiune
Piese și polizoare „Carborondum"
Bascule poduri de 3,4 și 5000 Kg.
Postamente și pietre de moară
Aparate telefonice
Unelte și articole technice etc.

SECȚIA PAPETARIE

Livrează prompt din depozit:

Hârtie Velină
„ Semivelină
„ Bücherstoff
„ Concept
„ Afișe colori
„ Pergament, etc., etc.
Pânză și hârtie de legătorie ca:
Pânză gradel diferite culori,
Lederimitație, Monopol presse,
Kaliko, union glanz etc.
Registre, copiere, bibliorhapte,
Carnete, casete și caete
Mucava: brună, albă și gris
Rechizitie de birou și școală
Reprezentanța: Fabricei de Cretă „Zea" din Cluj.

Secția Chimica.

Reprezentanța: Chemische Fabrik auf Actien vorm. E. Schering Berlin. Chemoproducte A. G. Wiena.

Depozit permanent de: droguri technice, natron wasserglas, chorcalcium, schellack, antichlor și glicerină.

Mărfuri de proveniență austriacă și germană.

Prețurile cele mai reduse. 2410 **Serviciul ireprosabil.**

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Martin Leon
Somășfalău.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau magazie

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259

Radio 2269 2142

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

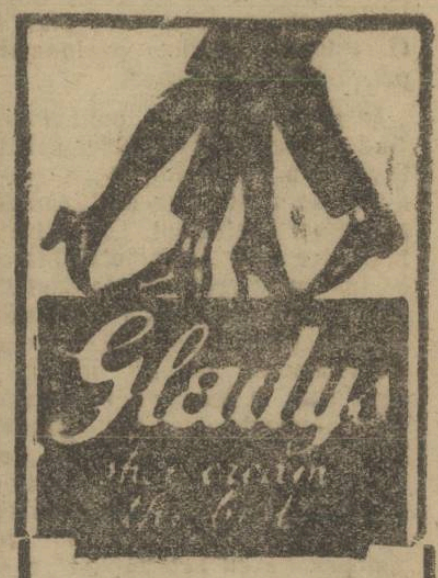

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Scrisori din Paris

Reabilitarea bolsevismului

Ce se încearcă acum în Franța. O trinitate odioasă: Lenin--Herriot--Caillaux

Acum câteva luni, opinia publică franceză era neîncrezătoare în conferința genoveză. Numai gândul că reprezentanții Franței vor sta alături de cei bolșevici nemulțumea Franța. Tratatul de la Rapallo îndreptățea neîncrederea franceză, desvăluind lumei planurile bolșevice. Trădători ai intereselor Aliaților la Brest-Litowsk, bolșevicii dădeau pe față în conferința de la Genova înțelegerea lor cu Germania.

La Genova, Moscova a arătat că înțelege să rămâie intransigentă din punct de vedere principial. Cu toate că Cicerin a reprezentat bolșevismul în frac și mănuși albe, nu această imagine a impus națiunilor, ci tot aceea a revoluționarului cu pumnalul în dinți, care condamna socialiștii ruși fără a le asigura măcar un simulacru de apărare.

Faptele enumerate mai sus sunt recente. Dar nu trecu mult timp și toate se schimbase. Asistăm la schițarea unei mișcări deosebite de prima aproape opusă. Se spune că sovietismul evoluiază. Herriot, șeful comitetului executiv al partidului radical socialist, condus și acuma din nenorocire tot de trădătorul Caillaux, s'a dus la Moscova și la întoarcere a scris în „Petit Parisien", ziarul lui Paul Dupuy, alt radical de seamă, chilometrice articole, vestind lumei miraculoasa transformare sovietică. Pentru a liniști burghezia, emisarul lui Caillaux la Moscova, afirmă că Rusia se face cu repezeciune și își va plăti datoriile. O nouă formulă.

Odinioară se spunea „Germania va plăti". Astăzi se pregătesc să spule „Rusia va plăti". Garantează Herriot, pasionatul pelerin de la Moscova.

In timp ce acești politicieni, tind să creeze o stare de spirit favorabilă Sovietelor, la congresul comunist francez „ochiul Moscovei" delegatul Executivei bolșevice, a arătat precis și tare ce înseamnă regimul comunist Tovarășul Manuilsky, comisar al poporului, a spus că nu va cruța amorul propriu nimărui, după cum în Rusia nu-i cruțată viața nimănui. A adus laude Rusiei pentrucă a mâncat pe burghezi, și s'a lăudat că el însuși a curățat partidul comunist de burghezi. Și vorbele lui au fost primite cu aclamațiuni entuziaste.

Acesta-i comunismul adevărat, așa cum îl concepe zelatorii săi, chiar în clipa când Herriot, unul din burghezii pe cari sovietismul nu-i admite cu niciun preț încearcă să reabiliteze bolșevismul.

Călătoria lui Herriot la Moscova este prologul comediei electorale pe care partidul radical-socialist al lui Caillaux se pregătește s'o joace Franței împreună cu bolșevici de la „Humanité".

Pelerinajul la Moscova a emisarului lui Caillaux nu poate fi nici ecolit nici amânat.

Fără de legarea pontifilor mascați, comuniștii francezi nu puteau conlucra cu burghezul Caillaux, deși acesta li era recomandat simpatiei lor tocmai prin condamnarea suferită pentru înțelegere cu inamicul.

Binecuvântarea dată, pactul Caillaux-Lenin poate fi considerat ca încheiat.

Slugă plecată a Germaniei până când condamnarea l'a scos din viața politică, Caillaux și-a schimbat stăpânul: în locul Kaiserului Wilhelm, Farul roș.

Pressa lui Caillaux de acord cu cea bolșevică a și reînceput vechiul cântec: blocul stângei asigură pacea Franței și deci a Europei; Franța fiind după aceștia cel mai reacționar și militarist stat din Europa. Dar pacea Franței nu poate fi asigurată decât printr'o strânsă alianță cu Rusia sovietică.

Să uităm toate jertfele și învățămintele războiului, articulează nevinovat politicienii radicali socialiști, și să ne înfrățim cu Germania, care a devastat 15 departamente, și cu Rusia, datorită defecțiunei căreia războiul s'a mai prelungit doui ani.

Și pentrucă francezii nu vor să uite nici completa lipsă de pregătire militară datorită acelorași faimoși radicali, nici sălbăticia germană, nici trădarea rusă, ei igoii radicalismului pentru a face diversiune, vor să reînvie anticlericalismul, calul de bătae al politicei lor timp de 30 ani.

Sforțări pe cât de desperate pe atât de zadarnice. Francezii, au avut ocazia să constate în timpul războiului cine erau patrioții: clericalii, cari au îndurat grozăviile unui război sălbatec sau radicalii, aciuați pe la marile cartiere?

Lumea îi cunoaște.

De aceea campania anticlericală complicată cu alta antinațională pe care o vor duce ambele partide în descompunere nu va prinde.

Putreda scândură de scăpare de care se încleștează într'o supremă încordare cei doui naufragiați îi va târi în adâncuri.

Radem.

Opinia engleza și Chestiunea Basarabiei

Un interesant articol al unei mari reviste engleze

Revista londoneză „The Economist" din 2 Decembrie, ocupându-se de atitudinea guvernului rus față de „problema Basarabiei", cum o numește autorul articolului, exprimă păreri, cari, dată fiind importanța mondială a revistei, merită să fie relevate.

Atitudinea guvernului sovietic, scrie revista, se rezumă în a refuza recunoașterea Nistrului ca frontieră și a cere restabilirea Prutului ca linie de delimitare a amberor state.

Sunt totuși puține schimbări teritoriale survenite în timpul și după războiul mondial cari să fie atât de justificate ca încorporarea Basarabiei la România.

Din punct de vedere etnic, bazându-ne pe recensământul făcut sub guvernul rus în 1912, — și nu se poate bănui c'a fost părtinitor Românilor — din populația totală a provinciei, care se cifra la 2,583,000 locuitori, 1,710,000 au fost găsiți români.

Dar importanța relativă a acestor 66 la sută din populație crește mult dacă se ananlizează statistica neromânilor.

Cea mai importantă minoritate este reprezentanța de:

Ruteni, cu 285,000 sau 11 la sută din populație.

In al doilea rând vin Eveii în număr de 245,000 sau cirea 9 la sută.

Rușii deabea dacă numărau 138,000 locuitori în Basarabia, cari, în majoritatea lor erau funcționari de stat și mari proprietari agricoli.

Partid republican maghiar în America

Maghiarii din America s'au constituit în partid republican maghiar.

Inițiatorul acestei organizări a fost I. Hock, preot reformat, fost deputat în Camera maghiară și unul dintre cei mai devotați aderenți ai conteiui Karolyi. La o telegramă omagială primită din America de la maghiarii republicani, contele Karolyi a promis că va merge în America. In partidul republican s'au înscris toți lucrătorii mineri maghiari aflători în America declarând că recunosc programul de luptă al octombriștilor revoluționari.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o pielița moale și fina. Va veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-V.

neîntrecuta 2214

Crème Simon PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de prima calitate

Berea „Coroana"

e știut cea mai cunoscută și bună.

Berea nutritoare „GLORIA", din malț dublu, e neîntrecută. 2374

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

BERSON

Tocuri și Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea.

Cele mai indicate contra umezelei și frigului.

2376

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj

Anul III. No. 680 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 13 Decembrie 1922

Infrăţii

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. ROMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Evenimentele din Bulgaria

— Regimul ţărănesc şi excesele de la Sofia —

Ceia ce se petrece astăzi în Bulgaria era de aşteptat, fiind consecinţa regimului ţărănesc inaugurat în urma războiului de partidul agrarian.

Partidul agrar bulgăresc are aceiaşi semnificaţie ca şi partidul ţărănesc de la noi, el reprezintă spiritul de revoltă şi de desconsiderare a legilor şi a constituţiei.

Suferind de mania reformelor el se bazează pe formula demagogică că ţărănimea formează majoritatea şi că ţăranul cu bunul său simţ şi cu onestitatea sa, e mai competent decât orice intelectual.

Ţaţionamentul acesta a fost infiltrat de către şefii agrarieni maselor ţărăneşti, care decepţionate de rezultatele războiului, credeau că vor găsi un remediu salutar în schimbarea metodelor de guvernământ, având în acelaşi timp prilej de răsbunare contra tuturor burghezilor şi intelectualilor, pe seama cărora dădeau întreaga responsabilitate a catastrofei războiului.

Zeificarea ţărănimei numită de demagogi „poporul pământului“ a avut chiar de la început două rezultate: incompetenţa guvernării demagogice şi crearea unui sistem de opresiune, graţie căruia s'a stirpat sinceritatea civică.

La început e drept că ideia ţărănismului, ca şi la noi dealtfel, a reunit o însemnată majoritate numerică în favoarea oamenilor noi, care cu Stambulinszki în frunte şi-au pus în gând să reformeze ţara.

Înconjuraţi de simpatii directe sau indirecte, au luat puterea, anunţând reforme radicale.

Partidul agrarian fiind însă partid de clasă, s'a început o adevărată luptă contra a tot ceia ce reprezenta intelectualitatea: avocaţi, medici, studenţi etc.

Funcţiunile publice au fost ocupate de semi-docţi, veniţi de la sate, cărora Stambulinski le-a oferit însărcinări, care sub regimul burghez cereau condiţii de stagiu, serviciu, instrucţie.

Bineînţeles că datorită acestui fapt, ierarchia în serviciile publice a dispărut cu totul.

Pe dealtăparte prin politica financiară a guvernului lui Stambulinski s'au impus la dări grele numai burghezia, reformele fiscale servind demagogilor, ca armă în lupta electorală.

N'a trecut însă mult timp şi prestigiul oamenilor noi a început să scadă simţitor, mai ales din cauza conflictului cu intelectualitatea, conflict care a început să ameninţe soliditatea statului.

Elementele burgheze au început să-şi recâştige influenţa şi atunci partidul agrarian ca să se poată menţine e recurs la represiuni sângeroase, asigurându-şi şi concursul comuniştilor pentru a se menţine la guvern.

La Genova se ştie că s'a şi încheiat între Stambulinski şi Rakovski, o alianţă privitoare la relaţiile dintre Moscova şi Sofia.

Lupta dintre partidul agrarian şi cele din opoziţie a ajuns atât de acerbă, încât a trebuit chiar intervenţia regelui Boris, ca miniştrii agrarieni să-şi ia angajamentul solemn că vor menţine ordinea şi vor respecta libertatea întrunirilor.

In timpul lipsei din ţară a lui Stambulinski, care se afla la la Lausanne, opoziţia a găsit momentul să răstoarne guvernul, pornind revoluţia de la Kűstendil, în unire cu organizaţiile macedonene. Ocuparea oraşului Kűstendil a fost un prilej foarte binevenit pentru ca guvernul bulgar să mobilizeze „garda verde“ compusă din ţărani la Sofia, care după cum se ştie s'a dedat la manifestaţii ostile burgheziei.

Cât timp politica guvernului de la Sofia n'a depăşit prin regimul inaugurat caracterul intern, ne-am ferit de a ne amesteca în treburile interne ale vecinului nostru, dar în ultimile evenimente de la Sofia, excesele gărzilor ţărăneşti au lovi şi pe supuşii români.

Aceste excese evidenţiază că cu toate vizitele diplomatice de la Sofia de la Bucureşti şi asigurările de prietenie date de premierul bulgar în trecerea prin Bucureşti, tonul adevărat al aspiraţiunilor şi sentimentelor bulgarilor faţă de noi nu s'a schimbat.

Dornică de a păstra ordinea şi a apăra civilizaţia în Orient, România neputând să sufere un atentat la prestigiul ei care ar putea să-i atingă suveranitatea va şti să ia măsurile cuvenite contra vecinilor de la Dunăre, care caută să cultive sentimente agresive, contra noastră şi să turbure din nou liniştea în Balcani.

Necesitatea tendinţei idealiste

Nepreväzute şi nenumărate sunt consecinţele nefaste ale războiului.

Ele se manifestă în toate ţările şi pe toate tărâmurile, resimţindu-se sub forme variate atât asupra vieţii materiale cât şi asupra celei spirituale.

Pe întinsul stepelor ruseşti, mii de vieţi se seceră din cauza foametei şi în asociaţiile savante se constată că noui boli s'au ivit, împotriva cărora se luptă cu greu, fiindcă organizmele s'au dezadaptat.

In Elveţia liniştită, în Finlanda civilizată, în Franţa, pretutindeni consecinţele pregnante ale războiului au făcut ca lumea să-şi dea seama de urmările concepţiei materialiste ale vieţii.

Din ziua în care a fost alterată credinţa în valoarea absolută a omului şi revendicările animalice au început să predomine asupra aspiraţiunilor sufleteşti, din acea zi, când a început să se vorbească de lupta pentru viaţă şi de supravieţuirea celor mai apţi s'a întronat concepţia materialistă, ale cărei consecinţe finale sunt imperialismul şi dictatura de sus sau de jos.

La baza concepţiunilor de civilizaţie modernă a stat totdeauna o anumită tendinţă idealistă; reducerea şi înlocuirea ei cu tendinţa materialistă ne-a adus la impasul de azi, când asistăm la opera de pulverizare a acestei concepţiuni.

Dacă materialismul istoric a dus la faliment civilizaţia, prin bancruta imperialismului, dacă cauza răului universal e părăsirea tendinţelor idealiste dezinteresate, totuşi mai există o nădejde în faţa neantului spre care ne îndreptăm.

Materializmul răpus, terenul rămâne curăţit şi experienţele noi sunt condiţionate de păstrarea civilizaţiei. Consecinţele războiului au dovedit, că pentru crearea şi menţinerea civilizaţiunei e necesară o tendinţă idealistă.

E greu să ne dăm seama în frământările actuale sub ce aspect se va înfăţişa această tendinţă, care va fi natura ei specifică.

Principalul e însă că necesitatea ei e imperios simţită, mai ales în statele care au cunoscut încercările grele ale războiului.

Ceea ce se cere însă, ca un postulat moral, e ca această tendinţă să fie cât mai larg cunoscută, pentru ca starea de neant sufletesc în care ne găsim, să nu conducă la dispariţiunea subită a unei civilizaţii, câştigată cu atâtea sacrificii.

Situaţia financiară a României

In rubrica „Săptămâna Financiară“ a marelui ziar francez „Le Temps“, citim următoarele interesante constatări relative la starea financiară a României:

„România dispune în anul acesta, de 150.000 până la 200.000 vagoane pentru export, în special de orz, ovăz, etc., care reprezintă patru milioane şi jumătate lire sterline de taxe de export afectate plăţii cuponului datoriei externe, atunci când întregul cupon al acestei datorii publice, atât celei dinainte de războiu cât şi al rentei consolidate actualmente în creaţiune, nu atinge decât două milioane şi jumătate lire sterline.

Din totalul acestei sume necesară plăţii cuponului, mai mult decât jumătate, adică mai exact un milion şi jumătate de lire sterline, se află de pe acum în cassa statului.

Această sumă, produsul taxelor de export efectuate până azi, nu reprezintă cu toate acestea nici măcar o treime din disponibilităţile totale de export pentru anul acesta. Şi este vorba numai de exportul cerealelor; cel al lemnului, este şi el în progres considerabil faţă de exportul lemnului din anul trecut.

...rea solidarităţii aliate

Problema strâmtorilor şi primejdia alianţei ruso-germane au refăcut blocul solidarităţii între aliaţi

Conferinţa dela Lausanne şi chestiunea Orientului domină în acest moment preocupările tuturor guvernelor şi ale opiniei publice mondiale.

S'a crezut un moment — şi această credinţă creiase conferinţei dela Lausanne o atmosferă foarte turbure şi neliniştitoare — că problema Orientului va stârni o ruptură între Franţa şi Anglia, adică între aliaţi, din pricina unor divergenţe de vederi cari riscau să se agraveze. In momentul de faţă, însă, aceste dificultăţi nu sunt aplanate. Ultimele dezbateri ale conferinţei dela Lausanne şi cu deosebire discuţiunile cu privire la regimul Strâmtorilor au avut darul să strângă din nou pe aliaţi în jurul aceluiaş punct de vedere.

S'a crecut o clipă că în cazul când naţionalismul otoman se va arăta prea intransigent, Anglia se va găsi despărţită de Franţa, ceiace ar fi adus de fapt ruperea solidarităţii aliate. Un fapt [illegible] căruia gravitate n'a putut scăpa reprezentanţilor aliaţi, a venit să refacă solidaritatea între aliaţi tocmai în clipa când se credea că ea este în mai mare primejdie. Acesta a fost atitudinea şi acţiunea Rusiei la Conferinţă. Teza pe care a susţinut-o cu atâta vehemenţă Cicerin şi soluţiunile propuse de delegaţii sovietelor pentru rezolvirea problemei Strâmtorilor, au dovedit reprezentanţilor statelor aliate că Rusia şi Turcia se prezintă solidare. Alături de ele, după ce şi-a văzut realizat gândul de a evea o ieşire la Marea Egee, printr'o întoarcere a cărei duplicitate e tradiţională în politica vecinilor noştri dela Sud, Bulgaria a luat atitudine pentru teza ruso-turcă.

In faţa acestei situaţiuni, delegaţii aliaţilor înţeleseră că singura cale pe care aveau s'o urmeze pentru a salva interesele păcii şi ale tuturor Naţiunilor era să se ralieze în jurul aceluiaş punct de vedere şi să opună în faţa blocului ruso-turco bulgar, în spatele căruia lucrează ocult mâna abilă a Germaniei revanşarele, blocul solidarităţii aliate.

Această refacere a solidarităţii între aliaţi se îndeplinea încetul cu încetul. Ea îşi dovedi puterea în clipa când delegatul României expuse teza noastră şi soluţiunile cele mai potrivite pentru rezolvirea chestiunei Strâmtorilor, soluţiuni cari se găseau conforme nu numai cu interesele ţării noastre ci cari se ştiau armoniza cu interesele tuturor statelor. In jurul punctului de vedere susţinut de dl Duca, se strâng toţi aliaţii şi astfel se ridică în faţa înţelegerii ruso-turco bulgare pusă la cale de Germania zidul solidarităţii aliate.

Este un mare titlu de mândrie pentru noi Românii că prin politica noastră am înlesnit rezolvirea problemei Strâmtorilor în conformitate cu interesele noastre şi în acelaş timp am ajutat într'o măsură pe care nimeni nu ni-o va tăgădui la realizarea acordului între aliaţi. Importanţa unei strânse colaborări între toţi aceia cari şi-au risipit energiii omeneşti şi aviiţii incalculabile pentru a învinge în războiu, nu trebuie să scape nimănui din vedere. Căci numai prin această colaborare se pot păstra roadele victoriei şi asigura opera de pace. Cât de mare utilitate şi câtă forţă reală reprezintă solidaritatea aliată ni-o dovedeşte rezultatele de până acum ale Conferinţei dela Lausanne. Câtă vreme a stăpânit impresiunea că acordul între aliaţii, dezbaterile Conferinţei s'au desfăşurat fără rezultate. Indată ce acest acord îşi dovedi tăria, lucrurile se schimbară. Telegramele ne vestesc că turcii se arată dispuşi să se alăture punctului de vedere susţinut de aliaţi, că înşişi Rusii au pierdut din intransigenţa limbajului lor de mai înainte, iar Bulgarii ne-având încotro par gata să se despartă de Turci. Din ştirile cari ne-au sosit până acum dela Lausanne se desprinde certitudinea că scopul Conferinţei se poate socoti ca atins şi că numai chestiunile mai mici şi de amănunt, sunt a se discuta. Locul diplomaţiilor l'au luat acum experţii.

Mâna Germaniei care a lucrat ocult la această Conferinţă şi primejdia unei alianţe a Rusiei cu statele învinse şi dornice de revanşă, au determinat refacerea solidarităţii aliate pe care dificilele împrejurări din vremea din urmă o puseseră la o foarte grea încercare.

De aceia rezultatul de până acum al Conferinţei dela Lausanne are îndoită însemnătate: problema Strâmtorilor este drumul unei soluţionări conformă cu interesele tuturor statelor, ceiace înseamnă un marea pas în realizarea operei de pace; refacerea solidarităţii între aliaţi, care constitue cea mai trainică chezăşie pentru liniştea lumei.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

In Țara dolarilor

Din oraș, în oraș, d. Clemenceau străbate țara Gankeilor starnind pretutindeni furtuni violente cu discursurile sale.

Americanii, propriu ziși, — adică cei de origină engleză — îl aprobă sau rămân neutri; americanii impropriu ziși, adică Germanii din Statele Unite, cari ori unde ar fi și după ori cate generații s'or trezi, nu-și uită iubitul Vaterland, îl combat cu vioiență. Unii, chiar l'au amenințat, că dacă va veni în cutare oraș, n'are să-i fie bine.

Totuși, și unii și alții se înghesuiesc în sălile de conferințe, curioși — o, terioiia curiositate americană! — să vadă tigrul și să-l audă mugind

Și atunci, eu, sărman proletar, din Cetatea Speculei, n'am putut să nu gândesc decât la un lucru, foarte meschin desigur, dar așa de apreciați, în vremurile astea, când o porție la restaurantul Central costă 35 lei; oare conferințele d-lui Clemenceau sunt cu "intrare"? Fără îndoială, alt-fel tot norodul american s'ar lua la bătaie, pentru a și cuceri un locșor mai bun de auzit, în cutare teatru popular, în care fostul premier francez, și-a anunțat discursul.

Așa că d. Clemenceau, se va reîntoarce în Europa, nu numai cu un rezultat moral din cele mai satisfăcătoare, dar și cu unul material din cele mai rotunjoare.

La fel cu eminentul bărbat de stat al sorei noastre latine, un alt barbat, care e tot de stat, dar mai e și unul din cele mai mari talente muzicale ale lumei, d. Paderewski, a pornit în turneu prin orașele continentului transatlantic.

Marele politician și muzician polonez, a fost angajat pentru iarna ce vine să dea 60 de concerte în Statele-Unite cu 5000 de dolari concertul.

Precum se vede, n'o s'o ducă rău cu lemnele, iarna ce vine, d. Paderewski!...

Căci numai 5000 de dolari fac, cu valuta actuală, câteva miliarde de mărci poloneze.

Înmulțind totul cu șasezeci, imaginația refuză să mai tragă o linie dedesubt și să stabilească produsul. Dl Paderewski se va întoarce în patrie, cu mult mai bogat decât patria sa însăși. Și atâta capita, vărât în combinațiile financiare din țară, nu se poate spune că nu a contribuit ca bogățita polonă să fie privită cu ochi mai buni pe viitor. Indirect dl Paderewski, în afară de câteva donații binevoitoare, va aduce un bun serviciu patriei strămorate.

Cum n'avem și noi un talent așa mare, într'o artă, pe care s'o priceapă toate limbile globului, cum e muzica! Oameni ne-am face, iar el, talentul... să nu mai vorbim! L'ar vedea Dumnezeu, cu neam cu tot, sute de generații de-a i încolo

Sau să avem așa un fel de tigru a la dl Clemenceau. Tot ar fi ceva... ba încă, slavă Domnului, destul.

A! Pardon! Avem! Domitorul Lupu. Cum îl uitasem? El n'a plecat oare la America, el n'a încasat și nu încasează mereu la dolari Mai cu greu, căci el doar cu Românii de-acolo are, ce are, și Români sunt cam puțini. Dar dacă nu curge, tot picură. Tot își croiește el o existență onorabilă pe tot restul vieții, plus ce-o mai vârsa pentru fondurile partidului țărănist.

Așa că, de ce să ne simțim umiliți: Francezii cu Clemenceau al lor, Polonezii cu Paderewski, noi cu Lupul nostru. Un orator, un muzicant și un ... un ... țărănist. Acum că muzicantul câștigă mai mult, oratorul mai la mijloc și țăranistul mai puțin, ce să-i faci? Așa e lumea acum, superficială. Îi place să dea banii pe muzică în loc pe serioasele teorii politice ale bravului nostru demagog, impecabile, în forma lor monumentală: „E orele unu domnilor..."

Ah, eterna nedreptate omenească, până și'n America te-ai încubat!

Nomofilax.

M. S. Regina și Soc. acad. „România Jună"

Luând cunoștință de marile serbări proectate de soc. academică „România Jună" din Viena, cu ocazia unei jumătate de veac de la înființare, M. Sa Regina Maria, a trimis societății următoarele înălțătoare rânduri:

Cu deosebită bucurie am aflat că societatea academică „România Jună" din Viena sărbătorește jubileul ei de o jumătate de veac de ființă și țin cu acest prilej să aduc prinosul urărilor ce din adâncul inimei și cu nemărginită dragoste le fac pentru propășirea acestui focar de cultură românească, care totdeauna a întrupat simbolul unității naționale și a înfrățirii Românilor de peste tot locul.

Ca și neuitata, întru fericire răposata Regină poetă Carmen Sylva, am admirat necontenit avântul și dorul de neam ce pururea a însuflețit tineretul românesc adunat de pretutindeni laolaltă, la vatra „României June", în jurul focului sacru al unității naționale, păzit, ca de niște vestale fără prihană, de agerii noștri flăcăi din toți munții, din toate plaiurile, văile și câmpiile românești.

Încă de pe vremurile când neamul nostru era oropsit sub jurul unor națiuni străine „România Jună" cu viziunea, ce un tineret entuziast și cu cugetul curat al iubirei de neam trebue s'o aibă, și-a dat seama că Românii de peste tot locul sunt un trup și un suflet" și au dat astfel o mare pildă de solidaritate națională și adevărată frăție. Cu dragoste de mamă înduioșată pentru copii ei iubiți sunt încredințată că și în viitor „România Jună" va sluji de pavăză a unității noastre naționale.

Fie ca și de azi încolo duhul maretul voevod Mihai, a lui Mucu, Șincai, Lazăr, Asachi, Eminescu și al celorlalți apostoli ai neamului nostru îndrumit și dăltuit să fie facla călăuzitoare a copiilor noștri.

Fie ca pildă de înfrățire națională dată de „România Jună" pe vremurile cele mai vitrege pentru neamul nostru să dăinuiască și să fie urmată de toți nepoții de pretutindeni.

Fie ca jertfele făcute de noi toți pentru înregirea neamului să fie de toți sfințite pentru binele patriei comune una și nedespărțită.

Fie ca tot Românul să mărturisească că are unul și același suflet, că iese din'o tulpină și vede într'o lumină, lumina patriei mărite!

Maria
Regina României

Decembrie 1922.

Cărți englezești

Arnold J. Toybee, profesor la universitatea din Londra, a făcut, însărcinat fiind de ziarul „Manchester Guardian", anul trecut, o călătorie de studii în Asia-Mică. Studiile au apărut în volum: „The Western Question in Turky and Greece". Eminentul universitar arată marea greșală de a se fi introdus idei occidentale într'o țară nepregătită pentru a le primi. Civilizația occidentală, bazată pe principiul naționalităților, s'a încercat să fie aplicată în apropiatul Orient.

Când ai de a face cu populații foarte amestecate, vorbind diferite limbi și neavând aptitudini pentru autonomie, nu trebue să svârli fermentul independenții în înțeles occidental, căci ajungi foarte repede la masacre Răspunderea spinoasei chestiuni orientale cade pe marile puteri. Lucrarea, serioasă și bogat documentată e fructul unei analize imparțiale și merită să fie cetită de oricine se interesează de problema Orientului.

•

Prințesa Elisabeth Bibescu, soția ministrului român din Statele-Unite și fiica lordului Asquith, publică un volum de cincispreze-e povestiri, dacă putem da acest nume frumoaselor tablouri de stări sufletești pe cari ni le înfățișează.

Prințesa Bibescu are predilecție pentru Oscar Wilde, dacă judecăm după cuvintele spirituale și resemnate pe care le atribuie unor personaje. Analizând diferite cazuri sentimentale, autoarea dovedește foarte mare subtilitate, poate mai mult literară decât psihologică.

Miss May Sinclair este scriitoarea romancieră cea mai reprezentativă a Angliei contemporane. Din 1904, când a publicat „The Divine Fire", a produs romane cari au făcut senzație prin implacabila analiză dovedită de romancieră. Ultimul volum: „Un romantios", e un roman emoționant și dureros, povestirea desamăgirei unei femei care dă opere un laș în acel pe care-l credea erou.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Hrana țăranului

Nu credem să mai fie nevoe să relevăm importanța covârșitoare a problemei ce ne am propus să tratăm, căci oricine își dă seama de ea. De soluționarea acestei probleme depinde în mare parte regenerarea noastră ca popor. Să vedem dar cum stau lucrurile în prezent, cum ar trebui să stea și fiecare ce are fi de făcut pentru aducerea unei îmbunătățiri cât de mici.

Toată lumea cunoaște tradiționala masă ce o ia țăranul român; mămăliga nu poate lipsi niciodată și pe lângă ea o strachină de fasole, o căpățână de ceapă sau dovleci fierți. Și dacă se întâmplă ca omul să fie mai bogat să aibă vre-o vită, două, mai bea puținul lapte pe care nu l'a dus la târg, iar din Paști în Crăciun mai taie câte un miel sau porc.

După cum se vede, un regim frugal de tot.

S'au făcut cercetări și statistici și oameni de specialitate au rămas înmărmuriți cum poate țăranul nostru să suporte un astfel de traiu în condițiile date.

Dacă socotim că țăranul nostru se hrănește cu vre-o 2500 calorii pe zi, când pentru munca ce o depune ar trebui să se hrănească cu 4 00 calorii, trebue să recunoaștem că el nu poate concura cu alte națiuni, hrănite cu 45 0 de calorii pe zi, fie dânsul cât de înzestrat de Dumnezeu.

Ce urmează de aici?

Evident o inevitabilă sleire a forțelor ce se resimte din generație în generație mai accentuat, — urcarea morbilității deci și a mortalității — consecințe nefaste nu atât familiilor cât nouă ca popor.

Pentru a da o soluție practică și posibilă de realizat trebue ne apărat să urmăm mai departe numai pe terenul științific:

Rezultatele (în medie) a statisticelor de după războiu ne spun că țăranul nostru mănâncă pe zi 20 grame de carne, 127 grame de lapte (inclusiv derivatele lui), 500—600 grame făină de porumb și 90 grame de fasole! Deci — o lipsă aproape totală de materii azotoase și grăsime. Materiile azotoase și grăsimile le găsim prin excelență în carne. Dar de unde și o poate procura țăranul nostru tocmai acum — cunoscută fiind lipsa de vite adusă de trebuințele războiului? Și chiar dacă am presupune că s'ar decide vânzarea carnii în măsură suficientă și la sate, ar merge oare țăranul nostru să dea în fiecare zi 20 de lei pe un kgr. de carne cu care abia ar putea astupa gura celor 5—6 copii? Nu o putem crede.

Însă această lipsă de carne și grăsime o putem înlocui cu Soya (un fel de fasole). Un kgr. de Soya conține 3200 de calorii. Boabele ei sunt bogate în materii azotoase (35—42 la sută) și în materii grase (15—20 la sută). Din Soya se poate face lapte (100 gr. făină de Soya la 1 kgr. de apă), brânză ca din laptele de vacă, uleiu, pâine (1/7 făină de Soya și 6/7 făină de grâu); cafea (are gustul de cacao), mămăligă (1/4 făină de Soya, restul mălaiu — ridicând azotul cu 50 la sută!) untdelemn, tărtă de Soya (nutreț admirabil pentru vite).

Ne miră faptul că cultura acestei plante nu se întinde decât foarte anevoios în țara noastră, unde cu toate astea terenurile sunt din cele mai prielnice și — și mai mult — cultivarea ei este foarte ușoară și productivă; un hectar de Soya cu toată munca și sămânța (75 kgr.) costa înainte de războiu 145 lei de pe care se recolta în schimb 2000—3000 kgr. numai de boabe afară de cele 20.000 kgr. de furaj. Spiritul conservator al țăranului nostru care nu-l lasă să se împrietenească cu lucrurile noi decât cu mare greutate, în cazul de față îi este dăunător.

Trecând la alte alimente, știm că zahărul este un aliment foarte important prin funcțiile ce le îndeplinește în organism. Acesta deasemenea însă lipsește cu totul din hrana țăranului nostru. El nu'l poate găsi decât în fructe.

Însă fructele pe care le consumă țăranul (merele, perele, corcodușele, și în al doilea rând prunele) au o cantitate redusă de zahăr. Pentru soluționarea acestei noi probleme, singurul lucru ce se poate face este îmboldul spre practicarea mai întinsă a viticulturei și apiculturei. Strugurii conțin cel mai mare procent de zahăr dintre toate fructele dar cultivarea lor este anevoiasă și nu se poate face decât într'anumite regiuni.

Așa că privirile ne rămân fixate tot asupra agriculturei; dar și aici ne ciocnim de neîndemânarea țăranului și de frica ce-o are să se lege de-o muncă mai costisitoare, mai grea.

Pentru ca țăranul, muncitorul și orice cetățean cu venituri mai mici să poată face uz de aceste resurse de hrană, vedem că înainte de toate ei trebue să aibă cunoștință despre ele, să fie convinși de utilitatea lor și apoi să aibă școala necesară pentru a le putea produce. Cum putem ajunge la aceasta? Tre ue făcută o silință, prin cursuri populare, prin publicistica ce pătrunde până în clasele ce suferă de-ace te lipsuri, prin broșuri speciale, fie chiar gratuite, căci trebue, cu cât mai curând cu atât mai bine să aducem o schimbare în starea de lucruri în care ne aflăm.

Numai astfel lucrând vom putea scăpa rasa noastră de degenerare, numai așa vom putea pregăti poporul pentru munca ce i se cere după războiu necesară ridicării economice și culturale dintre popoare.

Chestiunea hranei, a profilaxiei și curării boalelor de care suferim mai mult

Tuberculoza și sifilisul, aceste două probleme de căpetenie spre care trebue îndreptate toate puterile de care dispunem. In Ardeal, vedem aducându-se oarecare contribuție din partea d-lui Dr. Stanca Dominic, care lucrează mult și inteligent în această direcție — chiar pe teren, la sate.

In chestiunea primă nu știm de unde o să pornească inițiativa.

O. B

Cronica politică

Chestiunea trădătorilor în Parlament. Cu prilejul validării alegerei de deputat dela Sighetul Marmației, s'a adus în discuțiune chestiunea acelora cari nu și-au înțeles îndatoririle față de națiune sau cari s'au pus în slujba dușmanilor țării.

Este aceasta o chestiune care nu s'a discutat în deajuns la noi. Bucuria idealului realizat pe deoparte, o oarecare relaxare morală pe de altă parte, au făcut ca asupra tuturor netrebuincilor cari au păcătuit împotriva națiunei, să se arunce un văl de uitare și de îndulgență. Deși sunt fapte cari trebuesc iertate, totuși îngăduința generală le-a voit acoperite de uitare. In fața acestei voințe ne-am oprit protestul revoltei noastre. Dar oamenii cari beneficiară de această obștească indulgență, n'au vrut să înțeleagă că ceiace le rămânea de făcut era să răscumpere prin pocăința și smerenia lor crima pe care o făptuiseră.

In loc să rămână sub vălul pe care îl aruncase opinia publică, ei au încercat — cunoscând cât de repede se uită totul astăzi — să răzbuească din nou acolo unde nu avuseseră forța morală să se mențină. Incetul cu încetul, ei au apărut din nou la lumină și lăsând orice sfială sau orice remușcare la o parte, au năvălit în viața publică a României întregite.

Astăzi îi vedem făcând pe democrații, lingușind massele, erijându-se în apărătorii intereselor obștești, dând lecții de morală și de patriotism, țipând împotriva celor cari au pus o sforțare și un suflet la înfăptuirea României Noui.

Iată un spectacol care trebuie să ridice revolta tuturor acelora cari socotesc că cea mai înaltă morală se cere să stăpânească viața publică a țării. Vălul de îngăduință și de uitare trebuie dat la o parte, iar vinovații față de neam trebuesc judecați și osândiți. E o acțiune la care sunt datori să participe toate energiile cinstite ale țării, fără deosebire. Acest proces pe care-l cere dezlegat un interes superior de morală, nu mai poate fi amânat fără primejdie pentru moralitatea vieții nostre publice.

Gaz peste foc

In jurul agitațiilor studențești

Eri a fost o nouă manifestație antisemită în orașul nostru.

Abia se potolise aceste manifestații la Cluj, că vestea celor petrecute la București și Iași, a atățat din nou pe studenții Clujeni,

Și lumea se întreabă cu drept cuvânt, dacă vor înceta odată.

Fără îndoială că dacă din amândouă părțile spiritele se vor potoli, nu vom mai avea de înregistrat nici o manifestațiune.

Dar se toarnă într'una gaz peste foc și ceia ce e mai trist se toarnă din amândouă părțile.

Cei cari însă, doresc sincer ca să fie liniște, trebuie să înțeleagă odată pentru totdeauna că la acest rezultat nu se poate ajunge prin șicanarea la infinit a celor cari sunt în fierbere.

Și spunând ast-fel, mă gândesc la evrei.

Închipuiți-vă doi cari se ceartă și cari ajung la bătaie, lumea intervine, îi desparte. Cei doi luptători s'au răslețit. Printr'o împrejurare oare-care ei se trezesc iarăși față în față. Și unul dintre el începe din nou cu înjurăturile și amenințările. Fatal celălalt, care se simte mai în putere, se va năpusti pentru a doua oară asupra-i.

Același lucru se întâmplă și cu manifestațiile antisemite.

Medicinștii creștini din Cluj s'au agitat împotriva colegilor evrei dintr'un motiv, pe care, cum arătam în numărul nostru de eri l'au întreptățit chiar oamenii de știință ai evreilor.

Intr'adevăr, la Iași s'au întrunit la Spitalul Israelit dnii Ochs, Zilberstein, Margulis, Solomonovici, rabinii din capitala Moldovei, o delegațiune a medicinștilor evrei și epitropii comunității israelite. In urma discuțiunei avute s'a ajuns la cancluzia că în interesul științei, di ecarea unui cadvru nu poate fi o profanare sau o acțiune potrivnică prescripțiilor rituale.

Mai mult de cât atât, s'a amintit că și în timpurile biblice, autopsia era permisă: patriarhul Iacob a suferit și el bisturiul medicilor timpului său. Rabinii cari erau de față au aprobat concluziile medicilor și au cerut numai că după disecare să se facă morților formalitățile ritului.

Or dacă și evreii au recunoscut că motivul agitației medicinștilor clujeni a fost just, nu înțelegem cum unele gazete evrețești și de aici și din alte părți, au deslănțuit o campanie de presă, atât de violentă, împotriva creștinilor. Ele își dădeau perfect seamă că studenții creștini dela celelalte universități se vor solidariza cu colegii lor dela Cluj și totuși n'au existat să întrebuințeze un ton care nu putea să nu aibă efectul pe care l'a avut.

Admitem desigur că în împrejurări de acestea, rațiunea rece își face loc cu mult în urma patimei și a sentimentelor violente. Dar, odată lucrurile puse la punct și vinovățile stabilite, nu înțelegem de ce presa evreiască continuă cu aceiași îndârjire inițială. In felul acesta lucrurile nu vor ajunge nici odată la un liman: atățate și dintr'o parte și din alte, manifestațiunile acestea, al căror sfârșit îl dorește toată lumea, vor continua la absurd.

Saşii

şi partidul naţional

Sânt în deobște destul de cunoscute agitațiunile omului cu conștiința pătată de assinate și violuri, sărbătoritul partidului național, drul Dobrescu de la Brașov. Reputat scandalagiu, cinicul dl Dobrescu a provocat nu de mult un scandal enorm cu prilejul alegerii comisiunei agrare. Ca urmare a acestui scandal dnul Dobrescu a fost dat în judecată pentru ultragiu adus unui magistrat în exercițiul funcțiunei, iar partidul național care își face un titlu de glorie din respectul legilor a ținut să serbătorească pe sinistrul său partizan de la Brașov, printr'un banchet de proslăvire a „gloriosei" sale fapte.

Desigur că atât partidul național cât și ilustrul său partizan au provocat scandal și insultat magistratura românească în numele democrației. Sau cel puțin așa au căutat să explice foile naționaliste instigația la revoltă pusă la cale de asasinul ordonanței sale, dnul Dobrescu-Viol. Se întâmplă însă că nu toată lumea e de aceeași părere. Astfel ziarul „Kronstädter Zeitung" amintind tardiv de scandalul de la Comisia agrară din Brașov, atacă violent apucăturile dlui Dobrescu, ale partidului național și ale dlui Maniu.

Filipica ziarului săsesc de la Brașov confirmă în totul afirmațiunile noastre. Om de moravuri condamnabile, dnul Dobrescu este un agitator periculos care numai în partidul „demagogiei dlui Maniu" putea să se găsească fără a fi trimis la pușcărie. Partidul național s'a făcut și se face în permanență vinovat de denaturarea faptelor și criminale încercări de instigație, afirmă „Kronstädter Zeitung", iar „Gazeta Transilvaniei" nu e decât o gazetă de scandal care „folosește reforma agrară ca mijloc de agitație politică".

Iar despre șeful partidului național aceeași gazetă spune:

„Din nefericire acelaș lucru îl face în repetite rânduri și conducătorul Partidului național ardelean dr. Maniu în cuvântările sale rostite la adunările partidului, încât în cele din urmă chiar și cei cari mai stau la îndoială, vor ajunge la convingerea, că Partidul național nu consideră reforma agrară de-o problemă economică și socială ci de un scop național-șovinist".

Intelegem întreaga revoltă și toată neobișnuita violență de limbaj a ziarului german de la Brașov. O înțelegem mai mult cu cât știm că ea e îndreptățită „Kronstädter Zeitung" a avut naivitatea să creadă în seriozitatea politică și sinceritatea democratică a partidului național. Deșteptarea a fost cu atât mai amară cu cât ea a venit mai târziu. Demagogia partidului național a trebuit să-și poarte veninul prin toate unghiurile Ardealului pentru a fi mai bine cunoscută, iar când a fost cunoscută de către toată lumea aici, ea a descălecat dincolo, în acel dincolo înjurat în toate chipurile, unde a dat mâna cu ceea ce a avut mica Românie mai reacționar.

Ardealul începe a se trezi. După populația românească care de mult a retras orice credit politic partidului național, e a firesc să vină și minoritățile. Partidul național își culege roadele.

Două atitudini ciudate

Filosemitismul ungurilor dela noi și semitofobia din Ungaria

Agitațile actuale pe chestiunea primejdiei evreești și atitudinea față de aceste mișcări luate de conducătorii Ungurilor dela noi ne aduc în minte un lucru despre care s'a mai vorbit cândva în coloanele acestei gazete. Dl Al.Vaida simțindu-se chemat să vorbească despre manifestațiile antisemiste și necunoscând, ori nevrând să cunoască chestiunea a acuzat minoritatea maghiară, că a imitat aceste manifestațiuni prin instigații și înșemnări după exemplul Budapestei antisemite Dl Vaida uitase, că un membru marcant al partidului din care face parte, a editat cândva o grotească broșură contra evreilor. Deasemenea a uitat, că relațiunile dintre ungurii dela noi și evrei nu sunt câtuși de puțin atât de neprietenești, cum le arată dsa. Dacă fruntașul naționalist ar fi precizat, că e vorbă de ura față de evrei a poporului maghiar de jos, n'am avea un cuvânt de spus. De aceea tocmai pentrucă dsa aducea acuzații păturei maghiare inteligente, conștiente, nu ne mirăm că a fost atacat cu vehemență de către presa maghiară de aici.

Dar despre aceasta nu vorbim decât în treacăt. Lucrul asupra căruia trebue să stăruim este acesta: ciudata prietenie dintre ungurii și evreii din Romînia și ura față de evrei a ungurilor din Ungaria.

Nu este pentru nimeni o taină, că Ungaria e țara excelor antisemite. In țara aceasta a dictaturei șoviniste; evreii au fost aruncați în temnițe fără a fi judecați, au fost maltratați, aruncați în Dunăre; li-au fost profanate sinagogile, în care au fost aduși țiganii, ca să locuească; profesorii universităților ungurești au fost exilați, s'a introdus în universitățile lor „numerus clausus" și în fiecare Marți puținii studenți evrei primiți la universitate sunt bătuți, maltratați, șicanați, și strada pe care se întâmplă aceste excese, este dinadins lăsată în întuneric de către comună.

Tot atunci, când lucrurile acestea se întâmplă sub patronajul guvernului maghiar, pătura conducătoare a ungurilor dela noi arată evreilor o dragoste cu adevărat ciudată. Presa maghiară pretinde mereu pe evrei pentru minoritatea maghiară, le ține partea și se ridică cu ultima vehemență împotriva evreilor cari nu înțeleg să rămână în rândurile ungurilor.

De unde dragostea aceasta?

In articolul de fond de Sâmbătă seara al lui „Ellenzék", dl Grandpierre recunoaște că lupta minorității maghiare din România este purtată de către evrei. Este pentru întâia oară, când un fruntaș al ungurilor recunoaște aceasta. Noi am mai scris odată acest lucru.

Arătăm atunci că presa maghiară de aici este scrisă aproape numai de evrei. Insuși „Ellenzék", ziarul cel mai pornit împotriva statului român, este scris aproape numai de evrei. Este explicabil prin urmare, de ce minoritatea maghiară are tot interesul să lupte pentru cauza evreească.

Este tot atât de explicabil aceasta, dupăcum este tot atât de explicabil și de ce ziarul „Keleti Ujság", editat de evrei și scris numai de evrei, scrie în fiecare zi de două săptămâni încoace câte două pagini împotriva studențimii.

Negreșit, această colaborare evreo-maghiară ne interesează de aproape și nu putem admite, ca o minoritate etnică să se folosească împotriva noastră de elemente unei alte națiuni, pe care Ungaria de azi o urăște din cauza că a contribuit în cea mai mare măsură la distrugerea monarhiei austro-ungare.

Precizând acestea și accentuând asupra urei Ungariei împotriva evreilor mai trebue amintit ceva. „Numerus Clausus" n'a fost introdus la toate universitățile ungurești. La Universitatea din Seghedin el n'a fost introdus nici până astăzi, cu toatecă a fost introdus în toate celelalte. De ce s'a făcut excepția aceasta lucrul este iarăși explicabil: Ungaria știe bine că mai curând sau mai târziu, evreimea din Ardeal se va desmaghiariza. Și vă închipuiți ce va fi atunci, când ziariștii evrei de aici nu vor mai face gazetărie, scrie ziarele șoviniste ungurești.

Ori, explicația făcută cu universitatea din Seghedin s'a făcut pentru ca studențimea evreească dela noi să'și urmeze studiile la această universitate maghiară, și să nu piardă astfel contactul cu spiritul maghiar, pe care este chemată să'l continue în România. De fapt, printre studenții din România înscriși la Universitatea din Seghedin, sunt în afară de unguri și un număr considerabil de evrei.

Demascând toate acestea, atribuim relațiunilor evreo-maghiare toată importanța cuvenită.

Am face un păcat față de noi înșine dacă nu ni-am da seama, de ce fruntașii maghiari de aici se poartă așa de drăgoste cu evreii, în timp ce evreii din Ungaria sunt supuși celui mai inchizitorial tratament.

Lucrul acesta e azi de actualitate. De seriozitatea lui ne putem pătrunde mai mult ca oricând.

Dela Soc. „Cultura poporului"

Toți domnii membri ai comitetului societății „Cultura poporului" din Cluj sunt rugați cu foarte multă insistență să ia parte la ședința comitetului, care va avea loc Miercuri, 13 Dec. la ora 5, în sala Rectoratului Universității. Fiind la ordinea zilei chestiuni hotărâtoare pentru „Cultura poporului" este absolută nevoie de prezența a cel puțin 30 de membri.

Nici când și nicăirea nu s'au putut căpăta gata paltoane, pardesiuri

si vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

Răspândiți „Infrățirea"

SPECULA
cu gazul metan la Turda

Societatea de gaz metan formată exlusiv din maghiari intenționează să dubleze tarifu consumației de gaz — Atitudinea populației orașului Turda — E nevoie de o intervenție a Guvernului

Date și aprecieri culese la fața locului în Turda

Se știe că regiunea cea mai bogată în isvoare de gaz metan din întreg Ardealul atât în ceia ce privește cantitatea cât și în ce privește calorille gazului este jud. Turda-Arieș, și în special regiunile din jurul orașului Turda.

Orașul Turda tocmai din cauza faptului că este așa de bogat în gaz metan, a ajuns astăzi, unul dintre cele mai importante centre industriale ale Ardealului, cu aproape 20 de fabrici

Populația orașului Turda, tot datorită gazului metan, pe care îl întrebuințează și pentru încălzit și pentru luminat a avut de suferit foarte puțin din cauza scumpetei căci prin faptul că din necesitățile gospodăriilor au fost eliminate lemnele și electrica care azi sunt foarte scumpe, cheltuelile făcute pentru obținerea căldurei și-a luminei au fost reduse la o treime.

Această ieftinătate a gazului metan a durat numai până când toate fabricile și toți proprietarii de case din Turda, și au făcut instalațiile de gaz, adică până când societatea de exploatare a gazului, a ajuns la credința că, deoarece toți proprietarii de fabrici și de case din Turda au cheltuit cu instalațiile necesare, vor fi siliți prin aceasta să primească, orice condiții le-ar mai pune consiliul de direcție al societății. In consecință, societatea de gaz, a început să urce mereu tariful gazului așa că azi a ajuns ca acest tarif să fie majorat de 10 ori față de tariful de acum 2 ani și jumătate.

Această urcare enormă a prețului gazului metan nu numai că era și este contra prevederilor statutului societății și contra prevederilor precise din actul de concesiune, dar nu era justificată nici măcar de faptul că s'ar fi făcut cheltueli mai mari fie pentru repararea conductului Șărmaș-Turda, fie pentru înoirea rețelei de țevi din oraș, care toate sunt sparte și din cauza cărora s'au întâmplat numeroase nenorociri care au cauzat moartea mai multor oameni.

Anul acesta, odată cu venirea iernei, adică în ultima lună, conducătorii societății de gaz, în frunte cu dl dr Verten, fost deputat maghiar și azi cel mai încarnat șovinist, profitând de faptul că nici fabricile, nici populația Turdei nu s'a aprovizionat cu altfel de combustibil și că o aprovizionare în toiul iernei este imposibilă, — fiind prin urmare siguri că toți vor fi nevoiți să primească orice condiții ar pune societatea — intenționează să dubleze tariful consumațiilor de gaz.

Populația orașului Turda și conducătorii fabricelor revoltați de aceste neruși ate specule și de acest provocător abuz al societății de gaz, vor ține zilele a estea o mare întrunire publică de protestare și vor trimite o delegație care va cere naționalizarea societății de exploatare a gazului metan, desființând astfel acest cuib al speculei și al celui mai exagerat șovinism maghiar.

INFORMAȚII

Tratativele de împăciuire între patronii și salariații brutari din Timișoara au eșuat. Conflictul a fost deferit tribunalului Timișoara pentru arbitraj obligatoriu.

*

M. S. Regina României, însoțită de fiica sa M. S. Regina Jugoslaviei și de Prințul Paul Caragheorghievici au plecat spre Sarajevo, unde vor rămânea câteva zile.

Ambele Suverane vor întreprinde apoi, în tovărășia M. S. Regelui Alexandru, o călătorie pe coasta Dalmației până la Ragusa.

*

Prin intervenția inspectoratelor regionale ale muncii s'au încheiat contracte colective de muncă între salariații și patronii de la fabrica de aci sulfuric „Phenix", din Satu Mare, și la minele de piatră și fier din Teliculi Inferior (jud. Hunedoara), proprietatea soc. anonime de turnătorie și topitorie Călan.

*

Școala de ofițeri de rezervă dela Oradea-Mare primind un număr prea mare de tineri cu termen redus, prisosul a fost trimis celorlalte școli militare de infanterie din țară.

*

Direcțiunea Căminului Studențesc din str. Avram Iancu, aduce la cunoștința d or studenți că băile de aburi și cadă fiind terminate, ele stau la dispoziția Dlor studenți zilnic dela orele 5 la 8 p. m. Prețul este de 5 lei pentru studenții din cămin uri, iar 8 lei pentru ceilalți studenți.

„Onoratul public mare inimos este încunoștințat că lista de colectă No. 9 pentru pomul de crăciun al orfanilor dela școala primară No. 4 încredințată lui Silviu Bindea și Vasile Chendrean s'a perdut. Cel ce ar fi aflat-o e rugat a o aduce la direcția școl. primare No. 4.

*

La orfelinatul orfanilor din războiu „Principele Carol" din Cluj, este nevoe spre imediata aplicare de un măestru ferar, de trei supraveghetori și de o lingieră.

Informațiile necesare se pot lua la Soc. Orfanilor din război, Regionala IX (calea Dorobanților Nr. 42) și la Direcțiunea orfelinatului.

*

In urma intervenției „Uniunii naționale a foștilor luptători", dl ministru de războiu a declarat dlui Virgiliu Serdaru, președintele U. N. A. F. L., că a decis ca pe ziua de 1o Mai 1923 să se facă marea economie a nhumării eroului român necunoscut.

Ceremonia va avea tot fastul ce i se datorește.

„Uniunea națională a foștilor luptători" a propus ca locul de așezarea osemintelor, să fie la statuia lui Mihai-Viteazu.

*

Luni 11 cor, ora 10 a. m. se va ține licitație în cazarma Avram Iancu (str Victoriei 97 pentru vânzarea a diverse zarzavaturi recoltă nouă ciapă, cartofi, porumb ect. Deasemeni cca 2500 kgr fân foarte bun.

Doritorii se vor prezenta la sus zisa dată.

*

Tratativele de împăciuire între patronii și salariații comerciali din Lugoș au eșuat. Conflictul a rămas deschis. Munca continuă în condițiunile vechi.

*

Se recomandă tuturor cetățenilor din regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor să trimită prin poștă consulatului general al acestui regat str. Frumoasă nr. 14 București, adresele exacte indicând și membrii familiei care locuesc împreună în România.

Uniunea muncitorilor compactori, cu sediul la Cluj a cerut intervenția inspectoratului regional al muncii, pentru aplanarea conflictului ivit între patroni și muncitorii de această categorie, cu prilejul reînoirei contractului colectiv de muncă.

*

D. N. Boboc, șef de serviciu cl. I în direcțiunea generală a contabilității din ministerul sănătății publice al muncii și ocrotirilor sociale a fost numit subdirector cl. III la casa cercuală din Arad, în locul d-lui Iosif Lorant.

*

Un mare incendiu a distrus în Tg. Mureș un rezervor de beton armat care conținea 45 vagoane păcură, precum și mai multe maa aparținând rafinăriei de petrol din apropierea gării.

Sunt pagube imense.

*

Dl. P. Cățaveiu a fost numit pretor la plasa Făgăraș. din jud Făgăraș în locul vacant.

Comisiunea mixtă pentru regularea chestiunilor pendinte între România și Germania la cererea delegațiunei germane care are nevoie de roui informațiuni, și-a suspendat lucrările sale până la 15 Ianuarie 1923.

*

Noul comitet al „Societății Asistenților și preparatorilor Facultății de Medicină, din Cluj" s'a constituit pentru anul 1922—1923, în modul următor:

Președinte: Dr. I. Groze.

Vice-președinți: Dr. V. Stanilă și dr. Isaia Popa.

Secretar general: Dr. I. Glăvan.

Casier: Dr. V. Gherman.

Secretar de ședință: Dr. Liviu Telia și Al. Lupan.

Membri de control: Dr. Traian Popovici, dr. E. Colbași și dr. Lazăr Isaicu.

Membri în comitet: Dr. Gh. Popovici, dr. Em. Pocrianu și dr. I. Pop.

*

Guma „Olla" procură somn bun și conștiință liniștită. 2419—6

*

Comitetul Asociației profesorilor secundari, secția Cluj, roagă pe toți membrii Asociației să se întrunească la adunarea generală, care se va ține Marți, 12 dec., ora 3 p. m. la sediul său propriu din localul Muzeului industrial, (peste drum de liceul Gh. Barițiu). Se vor comunica și se vor discuta lucruri de o importanță deosebită.

*

La cafenea „Europa" vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Paveleseu.

Program absolut nou. 323—25

*

Durerea de dinți trece dacă puneți compresa cu Kaiser-Borax. 2420—5

Revista presei maghiare

Ant'semitismul

Sub titlul acesta confratele „Ellenzék" publică un mare articol al d-lui Emil Grandpierre, unul dintre fruntașii cunoscutei „Uniuni maghiare". Articolul acesta aduce lămuriri interesante cu privire la relațiunile dintre maghiarii de aici și evreimea maghiarizată din Ardeal.

Confratele maghiar ia atitudine fățișă împotriva antisemiților și răspunde cunoscutei acuzațiuni adusă de către dl Al. Vaida ungurilor prin ziarul bucureștean „Adevărul". Ungurii ardeleni nu pot fi învinuiți, că ar fi propagat antisemitismul, dup cum îi acuza d. Vaida. D. Grandpierre nu se mulțumește însă să desmintă cele afirmate de către d. Alexandru Vaida. Ci își sprijinește desmințirea cu lămurirea, că ungurii ardeleni au vederi deosebite de ale Ungariei, întrucât Ardealul și-a avut și în trecut concepțiunile sale și totdeauna provincia aceasta a fost un pământ al libertăților personale și confesionale.

N'avem gând de polemică pe chestiunea aceasta. Un fapt îl recunoștem și noi: că trecutul Ardealului separat de al Ungariei, a creat aici o mentalitate maghiară oarecum diferită de cea din actua a Unzarie.

Articolul d-lui Grandpierre aduce însă un alt motiv — esențialul — pentrucare ungurii de aici nu pot și nu trebue să lupte împotriva evreilor.

D-sa recunoaște un adevăr, acela, că minoritatea maghiară de aici este sub conducerea evreilor. O recunoaște aceasta mai puțin deschis, afirmând atât numai, că îndeplinirea unităților minorității maghiare de aici se datorește și muncii sincere a evreilor Această închegare a minorității ungurești privește unirea ungurilor într'un singur partid, făcută zilele acestea. Până acum, minoritatea maghiară era separată în mai multe partide și închegarea ei într'un singur partid s'a făcut prin concursul ziariștilor, cari sunt mai toți evrei. Noi am arătat-o aceasta mai demult, când arătam și rolul lui Ignotus și al lui „Keleti Ujság" în împăcarea dintre ungurii progresiști și reacționari. Faptul, că d. Grandpierre, președintele reacționarului partid național maghiar recunoaște aceasta, întărește categoric afirmațiunea noastră.

Luăm act de cele scrise în acest articol și le dăm toată importanța. Este timpul să știm și noi, că șovinismul maghiar de aici este servit de către intelectualii evreimii ungarizate.

Reprezantații artistice

se dau în fiecare Miercuri și zilele de sărbătoare în cafeneaua Europa după amiazi dela ora 5 — 7 va cânta orchestra.

Prețuri obișnuite în zilele de Vineri, Sâmbătă și Luni seara dela ora 1—12

*

Nimeni nu te-a doienit încă pentrucă ai cumpărat guma „Olla". 2419—5

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Apa amestecată cu Kaiserser Borax face pielea fină. 2420—6

Liqueurul BOGSZA

n'are nevoe de reclamă. Convingeți-va despre aceasta personal la seratele de gustare, la care fiecine va primi gratis un păhar de liqueur veritabil din esență de fructe și plante.

Azi, Luni în 11 seara, la „Half ow Half de Bogsza" la Cafeneane New-York.

Mâine seara, Marț, în 12 la Cafeneana Park, unde se va gusta „Abtei de Bogsza". 2103

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Conferința dezarmării de la Moscova

Suspendarea lucrărilor — Ce urmăresc sovietele? — Prudența României

Zilele acestea au început la Moscova dezbaterile conferinței pentru dezarmare propusă de Rusia sovietică. Participă Polonia și statele baltice.

Dacă această conferință nu are nici o importanță din punctul de vedere al situației europene, totuși din lucrările ei se lămurește perfect intențiunile din prezent a sovietelor și ne dă în același timp o măsură destul de exactă asupra tendințelor guvernului sovietic pentru viitor.

In adevăr, din telegramele sosite se constată că statele participante acolo au declarat că sunt gata să discute propunerile ruse, dar că ele doresc să determine mai dinainte bazele politice ale acelei discuțiuni, în care scop toți delegații s'au raliat la părerea delegatului polonez, ei cerând semnarea unui pact de neagresiune.

Fără îndoială că cererea statului polonez este pe deantregul îndreptățită, fiindcă atât dezarmarea cât și pacea nu pot fi concepute decât în limitele tratatelor războiului, care consfințesc în Europa o stare de lucruri bogate pe principiul auto-determinării popoarelor.

Dar, propunerilor delegaților participanți la Moscova, rușii au răspuns după cum le este obiceiul prin tergiversări, invocând motivul că propunerea Poloniei schimbă cu totul situația, din care cauză lucrările conferenței au fost suspendate.

Rezultă de aici că sovietele luând inițiativa conferenței pentru dezarmare dela Moscova, nu urmăresc de loc realizarea păcei în această parte a Europei, ci ele caută pe toate căile ca să întărească situația Rusiei în detrimentul celorlalte state încunjurătoare pentru ca la momentul oportun să-și pună în aplicare tendințele lor militariste.

De altfel această intențiune reesă foarte limpede nu numai din cele ce se petrec acum la Moscova, dar și din atitudinea lui Cicerin la Lausanne, opunându-se cu multă încăpățânare tezei României și aliaților, care în interesul păcei susțin libertatea completă a strâmtorilor și demilitarizarea Mării Negre.

Propunerile acestea în nici un caz nu pot să convie Rusiei, fiindcă se opun tendințelor ei militariste. Dacă lucrurile stau astfel și dacă din întreaga acțiune a sovietelor se desprinde lămurit intențiunile lor de a turbura liniștea Europei, aliații vor trebui să ia măsuri de natură să asigure pacea în orient împotriva tuturor planurilor războinice de la Moscova.

Acum când se evidențiază perfect scopurile urmărite de soviete prin convocarea conferinței pentru dezarmare dela Moscova, ori cine își poate de seama de prudența României de a nu participa la această conferință înainte ca Rusia să recunoască alipirea Basarabiei.

Criza de locuințe

— Cum s'ar putea soluționa — Exemplul Aradului — Un vechi proect Orădan și un proect din Timișoara

De câțiva ani incoace, decând populația orașelor s'a îndoit, iar în unele orașe chiar întreit și împătrit, chestiunea locuințelor a devenit o problemă, care, mai cu seamă iarna, preocupă pe toată lumea.

Cu toate acestea însă nu s'a găsit încă nimeni, ca să înceapă soluționarea ei, iar adevăratele foruri care ar trebui să 'i dea dezlegarea, — băncile, întreprinderile industriale și de alte categorii și în definitiv finanța și în primul rând finanța de dată recentă — nici când nu au să pornească odată mult așteptata acțiune a construcțiilor.

In orașul nostru problema a cartirului și construcțiilor a ajuns mai apăsătoare decât oriunde. Un început de soluționare a ei ni-a fost dat să înregistrăm în primăvara acestui an, dar începutul acesta nu ne poate satisface. Și aceasta cu atât mai puțin, cu cât pentru anul care vine nu ni-s'a dat nici o chezășie că acțiunea ajunsă la începutul începutului, va progresa.

Pentrucă ne găsim în plină iarnă, când chestiunea locuințelor este mai grea decât oricând și pentrucă cu toate acestea — ca prin minune — nu ni-se vorbește acum de loc despre ea și prin urmare competenții sunt lăsați în pace și nu le dă nimeni ghes ca să vină în ajutorul populației nevoiașe, ne făcea o datorie reducând chestiunea în discuție și reeditând apelurile, pe care le-am făcut în atâtea rânduri. Vom atrage de data aceasta atenția asupra preocupărilor pe acest teren ale altor orașe, cari au început să înțeleagă, că este timpul să înceapă munca.

Cu un an în urmă se începuse la Orade o vie discuție în privința aceasta și ziarele maghiare de acolo publicaseră zilnic, aproape o lună de zile, o anchetă întreprinsă în cercurile competente. Ca un rezultat al anchetei acesteia, primăria Orădii-Mari adoptase un proect interesant: să construească în casărmi, respectiv să amenajeze acolo locuințe confortabile pentru ofițeri. In felul acesta să se libereze un considerabil număr de locuințe în oraș care să fie date cetățenilor civili. Proectul însă s'a impotmolit și până în ziua de azi nu s'a făcut nimic.

Același proect se agită acum la Timișoara. Proectul acesta votat de primăria Timișorii și însușit de dl ministru dr Cosma, va fi supus guvernului și sunt speranțe, că de data aceasta va fi realizat și va servi ca îndemn și orașelor celorlalte.

In același timp Aradul a realizat un succes, de altă natură care ar trebui să ne preocupe și mai mult decât proectul orădan și timișerean. Acest oraș a făcut apel la toate întreprinderile industriale impunându-le să construească pentru angajații lor locuințe. Apelul a fost ascultat, întreprinderile industriale din Arad și-au dat adeziunea și odată cu venirea primăverii vor începe construcțiile.

Sursa care ni-a dat această știre, nu ne spune, dacă s'a apelat și la băncii și dacă și-a dat și acestea consensul, cu toate că e și o datorie a lor să colaboreze la această acțiune, întrucât sunt forul indicat, forul cu capital și care deține cladirile cele mai mari din oraș și întrebuințează nu persoane, care ocupă enorm multe camere și cari, domiciliate în locuințele băncilor, ar da problemei locuințelor o suficientă soluție. Oricum însă, succesul primăriei Aradului este edificator și în măsura în care a fost atins și e un exemplu frumos de urmat pentru celelalte orașe din țară și în primul rând pentru orașul nostru, a cărui populație s'a întreit în anii din urmă și care are întreprinderile și băncile cele mai multe.

Am stăruit asupra acestor inițiative din alte părți, întrucât sunt cele mai eficace dintre câte s'au recomandat. Consiliul comunal de aici are două frumoase exemple și n'ar face rău, dacă s'ar ocupa cât mai curând cu ele. Caci în zadar ne va da comisii peste comisii și oficii de închiriere și de cartiruire închise și redeschise după cum dă Dumnezeu, pentrucă atâta vreme cât nu se va porni o acțiune de construcții, numărul celor fără locuință nu se va micșora nici cu unul sau doi la sută.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Luni la 11 Decembrie: Tosca.
Miercuri la 13 Decembrie: Carmen I.
Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliacci.
Duminecă la 17 Decembrie: Aida.
Luni la 18 Decembrie: Concert sinfonic. Schuller.

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

Conferința din Londra

Declarațiile ministrului Franței

Londra. — Prima zi a tratativelor dintre primii miniștri aliați s'a terminat.

Impresiunea favorabilă produsă în cercurile politice de modul cum au decurs dezbaterile lasă să se spere ca concluziile vor urma cât de curând, dispărând orice neînțelegere dintre personalitățile diferitelor state. Fiecare ministru a expus punctul de vedere al țări sale.

Punctul de vedere al Franței expus de primul ministru francez constă în moratoriu de cel mult doi ani acordat Germaniei dacă aceasta va face plățile în natură. Pentru stabilizarea valutei germane, e de părere ca să i-se acorde un împrumut de 500 milioane mărci aur.

•

Londra. — Discuția notei germane a durat trei ore. Dl Poincare a arătat insuficiența propunerilor Germaniei spunând că proiectul este indiscutabil. Mussolini și Theunis s'au exprimat în același senz. Bonar Law a anunțat că va expune părerea engleză dar, numai după consultarea consiliului de miniștri. Poincare a cerut în cazul când se va acorda moratoriu Germaniei, controlul minelor din ținutul Ruhr precum și controlul oficiilor vamale. Bonar Law a făcut obiecții asupra acestor măsuri. Mussolini a cerut anularea datoriilor interaliate și încetarea ocupației ținutului Ruhr înaintea sfârșitului moratorului în cazul că Germania va executa corect obligațiile.

Noul președinte al Poloniei

Varșovia. — Adunarea națională a ales cu majoritate de 289 voturi ca președinte al Republicei poloneze pe ministrul de externe Gabriel Narutovici. Contra candidatul dlui Narutovici a fost dl Zamoiski, ministrul Poloniei la Paris, care nu a întrunit însă decât 227 voturi.

Desmințirea convenției militare ruso-turcă

Constantinopol. — Guvernul din Angora desmințe zvonul răspândit despre convenția militară ruso turcă cu scopul unui atac rusesc contra Basarabiei și a unui atac turcesc pentru ocuparea Macedoniei.

Conflict Franco-Englez

Londra (Rador) — Poincare a declarat că afirmațiile lui Lloyd George sunt injuste deoarece Franța nu urmărește nici o anexiune de teritorii germane. Pactul de neagresiune anglo-francez n'a fost iscălit pentru că Anglia n'a oferit Franței destule garanții.

Japonia la conferința din Londra

Londra (Rador). — Japonia a cerut admitarea sa la conferința premierilor aliați. America nu s'a pronunțat încă în această privință.

Ajutor american Europei

Londra (Rador). — Președintele Americei, dl Harding a declarat că America e dispusă să acorde un ajutor Europei, dar fără ca acest ajutor să întreacă posibilitățile sale, producându-i pagube.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Luni seara: „Pasărea de Aur."
Marți seara: „Pasărea de Aur."
Miercuri: „Ultimul Vals" (pentru a 9 oră. Cu concursul dlui Geza Örvössy. Prețu obișnuite. Abonament șters).
Joi: „Manon". (Operă. Premieră, cu concursul dnei Ileana R. Lorber. Abonament de premieră Nr. 20. Prețuri de premieră. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).
Vineri: „Strigoii" (al 3-lea matineu pentru muncitori. Prețuri de premieră).
Sâmbătă, matineu: „Gili Baba" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul dr Iosif Rózsa).
Sâmbătă seara: „Strigoii". (Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 55 A).
Sâmbătă, orele 9½: „Pasărea de aur" (pentru a 6-a oră. Prețuri obicinuite.)
Duminecă, matineu: „Regina popii" (pentru a 7-a oră. Prețuri reduse).
Duminecă seara: „Asia fermecătoare" (pentru a 7-a oră. (Abonament șters. Prețuri obișnuite).

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Lloyd 1553 1782

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru 150 (unasutăcincizeci) vagoane á 10.000 kgr. calitatea I. lemne de fag uscate.

Ofertele în plic închis și sigilate sunt a să inainta Administrației Clinicilor până la 21 Decembrie 1922.

Tot acolo să pot primi și informațiuni mai detailate.

Cluj, la 7 Decembrie 1922.

2421 Administrator: IOAN CRIȘAN.

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Korpos Dezsi Márton
Joboco.

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicolae Pop
Poiana Arieș

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Flueras
Feneșul-Săsesc

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Lőrincz Mihály
Feneșul-Românesc.

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gligore Pelea
Lunca Arieș

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Fábián Ferenc
legenye.

*

Am pierdut biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Juhász István
Jegenye.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

De vânzare
circa 3000 buc.
pomi de Crăciun
ab Cluj.
2424
Ofertele primește Lloyd Express, str. Iuliu Maniu 4

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1233
Se lucrează în rate lunare

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Biblorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareli și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Stefea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Grădina de iarnă „CENTRAL" Lloyd 1010 22213

Szilagyi Juczi, Erry, Tayol și senzațiile celelalte
Favoritul Bucureștilor.
Începutul la orele 9·30

Germania pregătește un răsboi de revanșă cu ajutorul Rusiei

La Berlin se crede că pregătirile nu vor fi terminate decât în zece ani

„Daily Mail" publică un memorandum asupra pregătirilor pe cari le-ar face Germania în vederea unui războiu de revanșă, din care extragem rezumatul acesta:

Toate clasele societății în Germania doresc un războiu de revanșă și chiar guvernul Reichului e animat de aceiaș dorință. De acela și îa dispoziținnl ca să-i pregătească în toate amănuntele, în care scop a încheiat cu sovietele un acord militar care-i va permite să împăneze frontiera de vest a Reichului cu o formidabilă armată rusă.

Spre a reuși în întreprinderea ei, Germania socotește:

1) că nu trebue să violeze deschis tratatul de Versailles;

2) că forțele chemate să lupte pe frontiera occidentală, vor trebui să aibă armele cele mai perfecționate.

3) ea vor trebui luate măsuri spre a preveni o acțiune inamică pe mare;

4) în sfârșit, că Rusia și Germania trebue să aibă o frontieră comună.

Germania face apel la Rusia

Spre a evita violarea tratatului de Versailles, pregătind în acelaș timp războiul de revanșă, Germania vă face apel la Rusia; în arsenalele vecinei sale, ea va construi o nouă flotă, care, grație echipagiilor ruse, va putea să se pregătească pentru războiul naval în marea Baltică; pe imensul teritoriu rus ea va ridica milioanele de oameni de cari era nevoie spre a duce la bun sfârșit întreprinderea ei. Cât despre cadre, ele vor fi constituite de cei 100.000 de oameni pe cari tratatul de Versailles o autorizâ să-i aibă.

Insă oameni și vase nu sunt de ajuns. Spre a putea susține victorios lupta, Germania trebue să se apere contra unui blocus care ar împedica-o să-și aprovizioneze armatele. Pentru aceasta ea va recurge iarăș la bunele oficii ale Rusiei care pretinde că este capabilă într'un viitor apropiat, să asigure singură aprovizionarea Germaniei.

Polonia trebue ștearsă de pe harta lumii

Al patrulea punct pare cel mai delicat. Intreg proiectul se dărâmă ca un castel de cărți, dacă Germania și Rusia nu reușesc să fomeze o singură frontieră.

Spre a atinge acest scop, Polonia trebue să fie ștearsă de pe harta lumei și spre a evita o violare a tratatului de Versailles, Germania va însărcina Rusia să strivească această țară.

La Berlin se crede că vor trebui 10 ani spre a termina pregătirile războiului de revanșă și nu e om în Germania care să nu spere că acest război va fi câștigat. Totul face să se creadă că la data acela Franța va fi pierdut pe alialții ei și că ea singură va trebui să ție piept legiunilor germano-ruse.

Tratatul secret pe care îl rezumarăm, a fost obiectul unor negocieri laborioase cari au trebuit să fie rupte în mai multe rânduri.

Ludendorff n'a ascuns că este ostil unui acord cu sovietele; el ar fi preferat o înțelegere între Franța, Marea Britanie și Germania, în scopul de a neutraliza Rusia. E interesant să se noteze că proiectul său n'avea decât prea puțini partizani în Germania.

Dela Teatrul Național

Marți 12 Dec. Se va relua comedia „Ginerile d-lui Prefect" care a fost mult gustată de public în trecuta stagiune. Distribuția, aceiași din anul trecut, cuprinde pe d-nii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, și pe d nele Jeana Popovici, Aprilliana Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile d-lui Prefect"

Duminecă 17 Dec. — Matineu. „Nepoftitul".

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Stane de piatră" a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

In decursul săptămânei viitoare vor avea loc reprezentațiile date de Marioara Voiculescu și Vasile Leonescu.

Etalonul aur introdus în Rusia

Un comunicat oficial publicat în „Izwestia" din 29 Noemvrie anunță că Banca de stat a emis bancnote garantate prin rezerva de aur și prin mărfuri ușor realizabile. Prima emisiune, în valoare de 5.140.000 ruble aur, este garantată în întregime prin rezerva de metale prețioase. Aceste bancnote au servit statului pentru scontarea tratatelor marei industri și pentru deschiderea de credite trusturilor statului. Cu începere dela 1 Decembrie aceste bancnote vor fi cotate la Bursă.

Comunicatul adaugă, că emiterea bancnotelor va continua în mod regulat. Noua emisiune este divizată în două categorii: bancnotele din prima categorie cari au o acoperire metalică de 100 la sută vor servi operațiunilor statului, iar cele din categoria a doua garantate doar în proporția de 25 la sută prin metale prețioase iar 75 la sută prin mărfuri ușor realizabile — vor înlocui emisiunile până acum în circulație.

Comunicatul salută în apariția acestor bancnote inaugurarea unei noui epoci în viața economică a Rusiei sovietice.

Mica publicitate

Inchiriari:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Căsătorii:

FUNCȚIONAR post superior la Stat, dorește cunoștință cu o D-șoară sau D-nă, pentru căsătorie. Răspund scrisori serioase „Z. R." la ziar.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vinul bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Stefan
Someșfălău.

•

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pozsonyi Lajos
Câmpia Turzi.

480 lei un stângen de lemne

Se pot procura Cluj, str. Clemencean 4. între orele 10—12 a. m. 2425

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

Cerneluri

negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comada la
papetăria
LEPAGE
CLUJ. 2426

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor ca în ziua de 16 Ianuarie 1923. la ora 11, se va ține licitație publica în localul Direcțiunii Regionale R. M. S. Cluj, Strada Șincai No. 16, în biroul Directorului Regional pentru tipărirea și confecționarea imprimatelor și registratelor notate mai jos:

Lot. I. Imprimate și registre pentru 26 depozite de vânzare.

Lot. II. Imprimate și registre pentru 3 Manufactura de tutun, 2 Fabrici de chibrituri și 7 Saline.

Lot III. Imprimate și registre pentru Administrația Centrala.

Ofertele se pot face pentru întreagă cantitate sau numai pentru unele loturi din ea.

Hârtie din care se vor confecționa registrele și imprimatele trebue să fie hârtie de scris ordinară, pe care însă să se poată scri curent cu cerneală neagră și roșie, fără ca cerneală să se întindă sau să p trundă pe cealaltă față a hârtiei.

Terme nul de predare al furniturii 15 Martie 1923

Ofertele trebue să fie însoțite de probe din materialul oferit pentru confecționare și de garanția provizorie de 3% din valoarea furniturii oferită, în numerar, efecte publice sau recepise de depuneri.

Modelele, specificarea registrelor și imprimatelor pe feluri și cantități și caetul de sarcini, se pot vedea în biurourile Serv. Contabilității de la adresa indicată mai sus, în zilele de 1—16 Ianuarie 1923, de la ora 8—13.

Plata furniturii se va face după predare fără nici o întârziere.

2427 Direcțiunea Regională R. M. S. Cluj.

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

Anunț.

In județul Alba de jos este de vânzare

o moșie

cu circa 170 jugere edificat cu Castel și cu parc.

Prețul și celelalte deslușiri se pot lua dela Administrația ziarul „INFRAȚIREA" Cluj aceasta până la 15 cor.

Reclama este sufletul comerțului

Articole de lână cu prețuri moderate

mare asortiment

în stofe pentru vestminte de bărbați, femei și copii

Cheviot
Kammgarn
Molton
Postav
Velur
Duble
Stofe

Lloyd 9

Serviciu constiincios — Stofe de lână curate

pentru paltoane de iarnă și pantaloni Bărbătești, covoare, pături, basmale și articole pentru croitori. Mare asortiment din fabricațiuni proprii și din străinătate.

SUCCESORI CAROL SCHERER și FII

GROMEN & HERBERT

Depositul de postav din Sibiu. Magazinul cu desfacere CLUJ, lângă podul de fier de peste Someș, Palatul Babos. 2428

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 49

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

MIȘCARILE STUDENȚEȘTI

Adunarea Centrului „P. Maior“ —

Manifestația de Duminecă

— Acțiune unitară. — Solidarizarea celorlalte universități. Delegația ieșenilor înaintează un memoriu — Armata intervine la manifestație — Manifestatia a avut un caracter pașnic —

Se știe cum conflictul ivit între pereții salei de disecții a institutului anatomic din Cluj, a avut ca rezultat mișcarea studențească despre care am vorbit cetitorilor noștri. Conflictul nu s'a aplanat nici până acum, pe de o parte fiindcă autoritățile superioare n'au știut ce vrea studențimea, pe de altă parte pentrucă studențimea creștină nu a putut dezbate modalitățile aplanării acestui conflict și reu și-a putut formula cererile, ședințele centrului „P. Maior“ convocate în acest scop, fiind interzise.

Mișcarea generalizându-se și asociindu-se și celelalte aplanarea conflictului a devenit o necesitate chiar și din punctul de vedere al intereselor superioare ale țării.

Dar aplanarea conflictului — precum am spus — nu se poate produce decât după ce chestiunea va fi temeinic discutată așa ca factorii competenți să știe cari sunt pretențiunile studențimei. Văzând și senatul universitar această necesitate, a dat învoire ca Centrul să'și țină Sâmbătă seara la ora 8, o ședință la care au participat cam o mie de studenți.

Ședința

Președintele ad-hoc al centrului, dl Alexe, deschizând ședința salută pe delegații studențimei ieșene și profesorii cari au fost delegați a asista la desbateri de Senatul universitar. Citește apoi adresele de adeziune nou sosite dela studențimea celorlalte universități din România.

Cuvântul Iașului

Dl Aurel Ibrăileanu student al universității din Iași, delegat de colegii săi, salută mișcarea pornită la Cluj, mulțumește studenților sași și unguri pentru adeziunea lor și trece apoi la expunerea situației din Iași și la povestirea celor petrecute acolo. Condamnă ziarele cari au falsificat evenimentele scriind neadevăruri. Citește apoi un afiș scris în românește și evreește care a fost lipit pe pereții caselor, și în care o anumită organizație muncitorească atâță pe muncitori contra „hoardelor de studenți“ spunând că datoria muncitorilor e de a le plăti cu aceiași monedă.

Limbajul necuviincios al afișului a indignat pe toți cei prezenți, cari au protestat contra acestor instigații mișelești.

Dl Ibrăileanu arată apoi cum studenții creștini din Iași, văzând că evreii au societăți aparte, au cerut aprobarea și permiterea unei societăți a studenților creștini dar au fost refuzați pe motivul că există una a evreilor. După patru luni de tărăgănare aceasta societate a luat ființă fără învoirea Rectorului.

D-sa cere solidaritatea studenților pentru realizarea idealului comun.

Urmează la cuvânt Dl Margineanu, student dela Iași, care citește memoriul Studenților ieșeni, și roagă Studențimea Clujană să-l complecteze cu cererile sale ca apoi cerându-se și părerea celorlalte centre, să fie înaintat guvernului.

Punctele memoriului

Revendicările studențimei ieșene se pot rezuma în următoarele 5 puncte:

1. „Numerus clausus“ la facultatea de medicină.
2. Evreii să disece numai cadavre evreești, în sale de disecții aparte.
3. Școli primare și secundare pentru evrei aparte.
4. Excluderdea evreilor din posturile de comandament ale armatei.
5. Numerus clausus“ la barourile advocațiale.

In încheierea memoriului, studențimea ieșană se declară solidară cu celelalte universități.

Discuția.

După cetirea memoriului urmează o vie discuție și o întreagă serie de propuneri.

La discuție iau parte și Dnii prof. univ. Sextil Pușcariu și Bogrea cari cer studențimei să judece cu mai mult calm și să renunțe la „numerus clausus“, care nu e ducător la scop. Frumoasele cuvântări au fost ascultate în liniște dar nu au abătut studențimea depe calea apucată.

Hotărârile Senatului

S'au desbătut și recentele hotărâri ale Senatului Universitar — publicate într'un număr trecut al ziarului nostru — și cu cari studențimea s'a declarat nesatisfăcută.

Discuția a urmat până târziu, rămânând ca Duminecă Comitetul executiv să facă memoriului amplificările cerute.

Referitor la deschiderea facultății de medicină, s'a cerut ca să nu se permită întrarea evreilor, până la rezolvarea definitivă a conflictului.

Manifestația

Pe ziua de eri în toate centrele Universitare s'a hotărât ținerea unor manifestații pașnice. La noi această manifestație a decurs în modul următor:

La ora 11 au pornit dela universitate — în frunte cu steagul universității — așezați în rânduri de patru, cam 1400 de studenți. Cântând cântece naționale, s'au îndreptat pe Str. Regina Maria spre Teatrul Național. Ajunși acolo a luat cuvântul d-l Mărgineanu care salutând studențimea clujană în numele studenților ieșeni, a cerut solidaritate, pentru realizarea celor propuse.

Primprocurorul Balasan dimpreună cu Maiorul Eliad, comandantul pieții și d-l Popovici, prefectul poliției, au încercat să înduplece studențimea a se împrăștia dar nici amenințarea cu escadroanele de cavalerie n'a avut nici un rezultat.

In cea mai perfectă ordine studențimea s'a îndreptat spre Calea Victoriei. Lângă Comandamentul corpului VI armată însă a dat de cordonul format de infanterie. Punându-se în vedere autorităților că manifestația e de caracter pașnic, dar că nu se renunță la ea, orice s'ar întâmpla, armata desfăcu cordonul iar studențimea a pornit spre Piața Unirei în frunte cu d-l Popoviciu, prefectul poliției care dădea ordine polițiștilor ca să împrăștie pe curioșii adunați pe ambele trotuare.

Ajunși în piața Unirei, studenții s'au oprit în fața statuei Lupoaicei unde a vorbit d-l Ibăileanu, după care d-l Alexa a cerut studențimei să meargă la universitate pentru a depune steagul la locul de onoare.

In fața universității au vorbit câți-va studenți, iar d-l rector a cerut studențimei să nu uite că o manifestație pașnică e cea mai impunătoare. A spus că de azi înainte ori de câte ori au de besbătut vre-o chestiune, salele universității le au oricând la dispoziție pentru a se întruni.

După călduroasa aclamare a d-lui rector Iacobovici, președintele Alexa a spus studențimei, că să se împrăștie în cea mai perfectă ordine, ceiace studenții au și făcut.

Uneltiri pentru scăderea francului francez

Intr'un număr recent „Narodni Listy“ relevă existența unei campanii organizate pentru determinarea unei scăderi a francului francez.

După numitul ziar cehoslovac consorțiul care duce această campanie își are sediul la Berlin și la Viena; câțiva bancheri din Praga ar face parte din acest consorțiu.

„Narodni Listy“ cere cercurilor financiare cehoslovace să se curețe de acești paraziți cari caută, prin mijloace lăturalnice să provoace o dezorientare în domeniul economic și să aducă pagube schimbului Franței și al altor aliați ai Cehoslovaciei.

E încă un indiciu precis, că în afară de cauzele economice și financiare ce determină deprecierea valutelor, în împrejurările critice ce au urmat războiului, sunt cauze de ordine psihologică ce au o putere de înrâurire în această direcție, uneori mult mai mare de cât cauzele economice și financiare că lupta trebuie dusă deopotrivă de energic pentru suprimarea tuturor acestor cauze.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea“

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 681 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 14 Decembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible] No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... LEI 180
„ 6 LUNI ... „ 90
„ 3 „ ... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități „ 240

O disociere care se impune

In jurul discuțiunilor cari au avut loc în Parlament cu prilejul validărei deputatului ardelean d. Petre Mihaly, unele ziare continuă a face un sgomot asurzitor. Și curios, cele mai vehemente din aceste ziare, sunt tocmai acelea cari s'ar opune cu aceiași îndărjire unei ayentuale încercări de determinare a responsabilității naționale a tuturor Românilor, foști cetățeni pe vremuri ai statelor străine.

In Cameră, împotriva validărei d-lui Mihaly a vorbit mai ales d. N. Iorga, care a încercuit în aceiaș ordine de idei pe deputatul ardelean cu fostul profesor universitar și actualmente președinte al partidului țărănist d. C. Stere.

Apropierea aceasta conține însă în ea o infirmitate, de ordin general, care o face improprie chiar din primul moment.

E vorba aici de două activități politice care se diferențează prin calitatea legală a factorilor care le-au determinat: deoparte avem activitatea unui cetățean pe vremea aceia străin, sub un guvern străin; iar pe dealtă parte avem activitatea unui cetățean român, supus legilor române, în legătură cu un guvern străin, cu care eram în acel moment în stare de ostilitate.

Nu judecăm aici gradul de vinovăție patriotică, a românului Mihaly sub regimul care a stăpânit înainte de războiu Ardealul. Dacă într'adevăr d. Mihaly s'a făcut vinovat de cele ce i se pun în sarcina conștiinței sale de român numai, — și dacă domnia-sa trebuie să fie făcut răspunzător de această vinovăție; în cazul acesta trebuie controlat cetastihul politic al tutror românilor foști cetățeni unguri sau ruși.

Am putea atunci scoate la iveală mulțime de surprize dureroase, care trebuiesc mai bine lăsate în umbră.

Și trebue lăsate ast-fel din două puternice motive, pe care d. Mihaly fatal a trebuit să le expună în apărarea sa. Cel dintâi, de ordin formal, cel pe care l'am pomenit mai sus și anume că toți în aceiași categorie cu domnia-sa n'au fost cetățeni români pe vremea când li se impută lipsa de patriotism, i sufletesc, mai sincer, mai scuzabil și mai puternic decât cel dintâi, rezumat în vorbele: eram constrânși de împrejurări să facem astfel.

Și atunci procesul se mută pe deantregul pe tărâmul psichologic.

Desigur că românul, fost cetățean străin, care s'a purtat ca un adevărat român chiar atunci când a fost constrâns să se poarte alt-fel, nu numai că merită toate laudele noastre, dar el este înscris deadreptul prin chiar curajoasele sale fapte în cartea sfântă a neamului.

Avem atunci în față un erou.

Și mulțul din care sunt plămădiți eroii, n'a fost împărtășit de Dumnezeu întregei lumi.

Nu trebuie să facem deci o vină de lese-patriotism celor ce n'au știut să fie eroi. Nu putem să acuzăm de răi români pe frații noștri înrolați în armatele străine, cari au continuat să lupte sub steagurile acestora, chiar când noi am început să ne războim cu ele. Nu putem să acuzăm de asemenea, pe toți cei din vechiul regat cari au rămas sub ocupațiunea germană, pe cei cari s'au cramponat la părțile sedentare, pe cei cari sub pretexte plausibile s'au sustras serviciului militar în timpul războiului. Constrânși de imprejurări aspre sau plămădiți insuficient sufletește, cu toate că ei s'au sustras dela datorie, sau cum e cazul luptătorilor români din armatele dușmane, cu toate că au fost nevoiți să lupte contra idealului național; n'a fost nici unul, nici dintre cei dintâi, nici dintre cei de pe urmă care să nu dorească înfăptuirea visului de aur al unirei tuturor românilor. Sub apăsarea călăiaului dușman, chiar caracterele cele mai tari rămân indecise. Cu atât mai mult se găsesc neputincioase în această situație penibilă, firile mai slab pregătite, care, în forul lor intim pot să nutrească cea mai adâncă revoltă contra asupritorilor, cea mai mare bunăvoință pentru cei ce luptă să-i salveze, și de multe ori cel mai mare desgust pentru ei înșiși, pentru debila lor construcție sufletească, care-i impinge uneori să săvârșească acte în condradicție vădită cu sentimentele lor ascunse.

Problema se poate complica astfel până la cele mai neașteptate concluzii. Iată cece, în fața ei, trebuie admisă, o singură modalitate de vedere, cea mai indulgentă cu putință: cei cari au fost constrânși să procedeze astfel, să dovedească în noul stat român că într'adevăr sunt români — de inimă și de fapte.

Nu tot astfel poate fi cu acei cari fiind cetățeni români în timpul războiului, s'au sustras cu rea voință dela datorie, au servit dușmanului țărei, și au manifestat dorința și bucuria că patria lor este înfrântă, îndemnând și pe cei buni să le imite reprobabilul exemplu. Pentra aceștia nu există și nu trebuie să existe nici o iertare, căci iertarea lor înseamnă încurajarea răului de care sunt învinuiți, într'o situație asemănătoare în viitor. Ei trebuesc înlăturați din societate și din treburile publice, pe motivul care nu admite replică al utilității naționale.

Și în categoria aceasta din urmă, nouii cetățeni ai României, locuitorii ținuturilor alipite, nu pot fi socotiți decât dacă se vor fi făcut sau se vor face vinovați, cu începere dela unire încoace.

Situatiunea morala a presei

Cu prilejul congresului care a întrunit la București pe reprezentanții tuturor organizațiilor de presă românești, s'a discutat printre alte chestiuni și aceia, deosebit de importantă, a situației morale a presei.

Confratele însărcinat să facă o expunere în această chestiune a afirmat în raportul său că una din cauzele care creiază un mare neajuns moral pentru autoritatea presei este aceia că în gazetărie s'au strecurat elemente nevrednice ca talent, ca pregătire și câteodată și ca moralitate. Și pentru a înlătura cel puțin în parte acest rău raportorul a propus înființarea unei catedre de ziaristică la Universitatea din București. Acest curs ar fi avut chemarea să îmbogățească cunoștințele generale și speciale ale viitorului gazetar. Impotriva acestei propuneri s'au ridicat unii colegii susținând că gazetăria nu e o știință ci o artă și că deci nu este nevoie de o diplomă pentru a intra în ea ci de talent. Desigur că ziaristica este un meșteșug în care se cere înainte de toate talent, este poate, meșteșugul în care lupta între valori se dă mai aprig decât în orice alt meșteșug. Dar necesitățile gazetăriei actuale cer pe lângă această însușire esențială și o vastă cultură.

Ca să fi astăzi un bun gazetar nu este de ajuns să fi un om de talent ci trebuie să fi în acelaș timp și un om de cultură. Ca să poți mânui ideile, ca să poți face o selecțiune a lor nu e de ajuns darul firesc ci trebuie și tot ceiace asimilezi prin cultură. Pictura este o artă care cere și ca în rândul întâi tot talent, și totuși sunt școli unde pictorii își desăvârșesc însușirile lor învățând. De ce n'ar fi și cu gazetăria acelaș lucru? Ce rău ar putea aduce meșteșugului nostru catedra a cărei înființare s'a propus?

Adversarii acestei propuneri au spus că „presa se va oficializa", adică va deveni sicarpă și searbădă. Diploma, acea nenorocită bucată de hârtie care dă anumite drepturi posesorului ei, a fost ținta unor batjocoriri îndreptățite în parte. Dar nu s'a gândit nimeni să facă din posesiunea unei diplome o condițiune sine qua non pentru a intra în gazetărie. N'a avut nimeni intențiunea să pretindă gazetarului, să zicem o licență în ziaristică, așa cum se pretinde magistratului o licență în drept sau profesorului una în litere ori în științe.

Cursul care s'ar fi înființat n'ar fi fost decât un mijloc ca gazetarul să-și îmbogățească o parte din cele strâns legate de meseria lui, iar diploma, doamne, diploma n'ar fi fost decât o garanție în ceiace privește cultura și cunoștințele speciale necesare ziaristului. Atât și nimic mai mult, iată de ce nu înțelegem împotrivirea manifestată de unii colegi față de propunerea aceasta. Poate că ea ar fi contribui la ceiace cu toții gândim și râvnim: la înălțarea prestigiului presei.

Situatiunea balcanica

Echivocitatea politicei bulgare

Inaintea războiului imperialismul german amenința întreaga Europă centrală dela Baltica la Marmara și la Marea Egee.

Statele formate sau întregite după războiu s'au grupat în această parte formând Mica Antantă (România, Cehoslovacia, Iugoslavia), la care s'a adăogat indirect Polonia prin alianța cu România și Grecia prin acordul cu Iugoslavia.

Gradul de intimitate între aceste țări e diferit, dar toate au o tendință comună: de a interveni în mod solidar contra dușmanilor care ar intenționa să turbure pacea, câștigată cu atât de mari sacrificii.

In fața micei Antante, Bulgaria a rămas izolată. Amintirea atitudinei sale în războaiele balcanice și noua sa trădare în războiul mondial, a făcut-o să fie suspectată de toți vecinii săi. Tentativele ei de a se apropia când de Serbia, când de România n'au avut nici un rezultat, din cauză că nu-și ține nici acum angajamentele, ce i le-a luat față de aceste două țări.

Atitudinea echivocă pe care o manifestă la conferința dela Lausanne și turburările interne, arată că nu se poate pune preț pe cuvântul bulgar și că posibilitatea alipirei Bulgariei la Mica Antantă, este încă pentru foarte mult timp exclusă.

Se știe că Mica Antantă a luat naștere din voința României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei de a consolida pacea și din dorința de a strânge legăturile politice și economice, dintre cele două țări.

Cel mai mare dușman al stabilizărei ordinei politice în Europa centrală e bolșevismul, care caută teren de infiltrare mai ales în țările învinse ca: Bulgaria. De aceia e lesne de înțeles că oricât s'ar vorbi de o lărgire a Micei Antante, ea nu se poate face atât timp cât cei ce vor să intre în Mica Antantă sunt prieteni cu comuniștii dela Moscova.

Pentru a profita de situația din Grecia, Bulgaria a căutat să se apropie de Sârbi, și la Lausanne Stambulinski a dat cele mai formale asigurări lui Nincici asupra Macedoniei, care formează mărul discordiei dintre cele două popoare, numai pentru a-și asigura concursul Serbiei în chestiunea Traciei orientale și a debuseului la Marea Egee.

Reaua credință a Bulgariei e însă vădită și față de Serbia, prin complicitatea politicei sale la Lausanne, care s'a orientat când după acea a delegaților turci și ruși, când după acea a României și Jugoslaviei.

Mica Antantă și problema Strâmtorilor

Situația în Orient după eșecul tratatului de Sevres se aseamănă cu aceea a Europei centrale în ziua armistițiului, totul trebuind să fie fixat din nou.

In fața Turciei victorioase, înțeleasă cu bolșevicii care nu pot renunța la visul revoluției mondiale, nimic nu e mai natural ca statele Europei centrale să se înțeleagă, pentru a duce o aceiași politică externă.

Pentru România, libertatea Strâmtorilor este o necesitate mai vitală decât pentru Rusia, căci n'are decât această ieșire la Mare.

Polonia care și-a asigurat prin tratatul cu noi un debuseu la Dunăre, a produselor sale comerciale, deasemeni nu poate rămâne indiferentă, asupra modului cum se va soluționa chestiunea Strâmtorilor.

Aliată cu România ea e tot atât de lovită de modificarea echilibrului balcanic care ne-ar atinge pe noi, ca și Cehoslovacia în cazul când Jugoslavia ar fi amenințată în drepturile ei la Marea Adriatică.

Cum însă Mica Antantă nu se conduce după principii rigide, incompatibile cu acele ale independenței naționale, ca în cazul fostei alianțe austro-germane, participanții ei fiind angajați prin sentimente de prietenie, fiecare problemă nouă poate forma obiectul unui acord special, conform cu interesele fiecărui aliat sau asociat.

Nu se poate deci vorbi de o soluție comună a Micei Antante în chestiunea balcanică; scopul ei general nefiind decât de a asigura pacea în Balcani prin acordul popoarelor balcanice, ciminând ingerințele streine și lăsând fiecărui popor dreptul de a-și urma politica sa proprie, conformă cu interesele naționale.

Deschiderea sanatorului din Toria

Societatea pentru profilaxia tuberculozei, a decis sanatoriul său toriasch Transilvania.

Sanatoriul primește bolnavi în faza întâi și a doua; plata sanatoriului este de 90 — 150 pe zi după cameră.

Se merge la sanatoriu, luând trenul la ora 7, 25 dimineea a din Brașov și se ajunge la ora 9 dim. la gara Ricsadul Oltului, unde Marți și Vineri brecul sanatoriului transportă bolnavii.

Sanatoriul este deschis în tot cursul anului.

Informațiuni detailate se capătă la Societate în București, str. Academiei No. 20, sau direct la sanatoriu.

Prospecte se găsesc și la medicii filialelor Societățel din toată țara.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Umbra lui Dumnezeu

„Din haremul cu trei sute de cadâne
A fugit sultanul noaptea
Când cântau cocoșii..."

Cam așa ar începe un poet simbolist să povestească în versuri ro nan a sultanului plecat să nu se mai întoarcă.

Ar continua apoi cu eunucii bu măcinați de somn, carî par'că simt că se petr ce ceva grav în jurul-le; și ar termina cu trei cadâne:

una brună
una blondă
alta... intermediară,

cari pornesc în trei părți de zare, să gă ească pe fugar.

Dar sultanul s'a ascuns
Pe un vas englez, în care
Este foarte greu de-ajuns...
. . . . . .

După țar, sultanul...

Cine și-ar fi închipuit acum două-zeci, trei-zeci de ani una ca asta!

Cei doi mari autocrați, cele două singure ființe în toată lumea, de care ascultau tre ouărând sute de milioane de alte ființe omenești... Singurii oameni rămași pe lume, la care îți fugeau gândurile fără să vrei, cetind versuri e lui Uhland:

„Privir a Lui e spaimă
Și râ ul lui urgie
Și b ciu e tot ce spune
Și sânge tot ce scrie"

Unul dintre ei, cel dintâi, sfârticat cu familie cu tot de câteva haimanale, de felul celora de a căror existență pe lume, „țăranul" nu lua cunoștință de cât când semna decretul de spânzur toare.

Al doilea mai prevăzător, fugind dinaintea mâniei populare pe o corabie străină și cerșind supușilor, — cari până atunci n'avuseră decât dreptul de a tremura la auzul numelui său cerșind mila și ajutorul de a fi instalat în scaunul uzurpat.

Ba încă mai lăsând pe urmă-i și un manifest, care ca stil și concepție, nu se prea deosebește de simlarele locale în vremea perioadel electorale:

„Musulmani, sunt calif a 380 milioane musulmani. Or uitând principiile sfinte, diriguitorii actuali a 8 milioane din coreligionarii voștri au adus atingere pentru a satisface interesele lor personale, prestigiului musulman isgonindu-mă dela tronul strămoșilor mei Osmanii și voind să-mi ridice demnitatea de calif:

„Pentru voi, Hinduși cari veți apăra suveranitatea noastră de calif conform legilor, vă trimet pe șeic-ul Islamului și pe ministrul nostru indicați de noi reprezentant și umbră a Domnului pe pământ.

„Vă ordon să vă conformați, după legile șeicului, ordinelor ce le-au fost dictate de persoana mea.

„Califatul este în pericol și acest pericol trebue să vă îngrijească pentru lumea islamică".

Iscălit **Mehmet**

Acum se poate închipui ușor cam ce fel de efect poate avea față de musulmanii indieni, strigătul disperat, al acestei umbre a lui Dumnezeu, care fuge de mânâncă norii în fața abia a vre-o opt milioane de răsvrătiți.

Și nici Allah și nici Mohamed profetul său nu-i vin în ajutor; nici unul dintre ei nu se sinchisesc că sunt în pericol să rămână fără umbră pe umilul nostru glob...

Mă gândesc la soarta tragică a bietului sultan de astăzi și-mi amintesc visul înfricoșetor de mărire al sultanului din scrisoarea lui Eminescu:

„Din pristolul dela Roma să dau calului ovăz".

O vanitas vanitatum...

Nomofilax.

Moartea unui luptător bucovinean: Vasile Lițu

Din Bucovina ne vine o tristă veste. A încetat din viață Vasile Liu, unul din cei mai aprigi luptători pentru cauza națională.

Prieten cu răposatul Ion Grămadă, crescut la școala și cultura naționalistă a vechiului regat, Vasile Lițu a fost și unul din cei mai de seamă apostoli ai unificării.

Fire năvalnică, cald prieten al poporului dela țară, i-a luat în toate împrejurările apărarea și cuvântul său a'ât prin viu grai la sfaturile pe care le prezida la Suceava cât și prin scris în „Neamul Românesc" și gazetele bucovinene a avut rusunet în tot cuprinsul Bucovinei.

Internițat de Nemți în timpul războiului tocmai în Steiermark, Lițu reîncepe cu curaj după pace, opera sa de propagandă culturală, înființând în Dorna Vatra un liceu și înjghebând o librărie de cărți românești. Moartea l'a găsit tocmai pregătindu-se să înființeze și o tipografie, în care să tipărească cărți pentru popor.

Plângem din suflet, dispariția acestui mare român, care n'a avut măcar fericirea să se bucure de truda muncii lui.

Tânăra generație bucovineană va ști însă să-i prețuiască această muncă și cea mai mare recunoștință e de a i-o continua cu același râvnă și dragoste pentru țară.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Miercuri la 13 Decembrie: Carmen I.
Joi 14 Dec.: „Sanda"
Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliacci.
Duminecă la 17 Decembrie: Aida.
Luni la 18 Decembrie: Concert sinfonic. Schüller.

Conferințele „Asociației" din Cluj

Programul Conferințelor

2.	15 Dec.	Prof.	G. Bogdan-Duică	Sistemul social și politic al lui T. Maiorescu
3.	22	„	Yves Auger . . .	André Chenier
4.	29	„	G. Oprescu . . .	Pictorul Th. Aman.
5.	26 Ian.	„	Marin Ștefănescu	Expl filos. a Evangheliei.
6.	2 Febr.	„	Dr. M. A. Botez	Probleme de populație.
7.	9	„	I. Agârbiceanu .	O carte necitită.
8.	16	„	D. Pompei . . .	Henri Poincaré.
9.	23	„	A. Lăpedatu . . .	Politica lui Mihai Viteazu
10.	2 Martie	„	Fl. St. Goangă .	Spre o nouă organizare socială print'ro nouă orientare științifică.
11.	9	„	V. I. Bărbat . . .	Lupta de clasă și lupta pentru cultură.
12.	16	„	N. Bănescu . . .	Un umanist bizantin: Mihail Psellos.
13.	23	„	V. Bogrea	Traian
14.	13 Apr.	„	Dr. Mihail D. . .	Expresiunea ochilor.
15.	20	„	Romul Boilă . .	Individul și statul modern
16.	27	„	Sextil Pușcariu .	Liga națiunilor.
17.	4 Mai	„	I. Ursu	Patriotismul.
18.	11	„	G. Serra	Giovanni Cena: un poet umanitarist.
19.	18	„	Dr. I. Minea . .	Cei doui creeri.
20.	25	„	V. Stanciu . . .	Aurul nostru.
21.	1 Iunie	„	I. Po escu-Voitești	Chestiunea Petroșului.
22.	8	„	D. Theodorescu .	Sarmizegetuza.
23.	15	„	C. Petran	Arta Ardealului.
24.	22	„	Em. Panaitescu .	Columna lui Traian.

Conferințele se vor ține în fiecare Vineri între orele 6—7 d. a. în sala No. IV a Universității.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria „EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tactica parlamentară

Tactica fiind în sensul specific al cuvântului, arta de a orândui trupele în vederea luptei, de a conduce evoluțiile unei armate, tactica parlamentară este arta de a conduce evoluțiile unui corp politic, de a dirigui o adunare deliberantă. Nu e deci arta stratagemelor parlamentare, aceia de a seduce o adunare, pentru a servi vederile unui om sau unui partid. Din contră, este prin excelență, știința serioasă și onestă a consiliilor reprezentative la popoarele libere, animate de un evident spirit democratic.

Fără tactică, nu ar fi posibil unei mari reuniuni de oameni chemați să delibereze în comun, de a funcționa, de a merge către scopul său. Ea ar fi în orice moment oprită în drum și gata de a se rătăci de la calea cea dreaptă; ea ar avorta sau ar atrage asupra ei și asupra Statului cele mai grave pericole. S'a zis cu dreptate: Pentru motivul că n'au știut nici odată să aibă o bună disciplină, o neviciată formă de deliberare, statele generale ale Franței au fost atât de slabe și de neputincioase. Și datorită tot relelor modalități de a delibera, practicelor vicioase, împiedecând formarea unei reale voințe comune, regatul Poloniei și a datorit isvorul tuturor nesanselor care i-au întunecat atâta trecutul său, naturalizând în inima Statului, anarhia.

In schimb, grație unei bune politici parlamentare, fructul experienței și a înțeleptelor maxime de conducere cu strictețe observate, camerele Angliei au știut să reziste furtunilor, să se mențină sub regii cei mai despotici și să mire lumea prin regularitatea funcționărei lor. Nu s'a remarcat destul că regimul intern al parlamentului britanic, formele, cărora el s'a supus cu sfințenie în exercițiul puterilor sale, au avut cea mai de seamă influență asupra menținerei și creșterei libertății naționale, și trebue să observăm că aceste forme nu sunt nici decum cuprinse într'un cod scris, că acestea sunt simple obișnuințe cari s'au conservat prin tradiție și care de mai bine de un secol au variat totuși foarte puțin.

Despre trecutul nostru parlamentar avem puține de spus. El începe propriu zis cu închegarea Statului român prin unirea principatelor. Mai înainte, în timpul domniei voivozilor cu putere absolută, instituția parlamentară la noi a existat cu insemnate și dese eclipse, șovăind continuu sub tirania a-tot-puternică a Domnului.

Mărturiile pe care le-am împrumutat în mod sumar din istoria parlamente'or, ne face să simțim mai bine decât toate preceptele, necesitatea unei tactici parlamentare și în ce constă dânsa.

Această tactică se traduce prin mersul rațional trasat dinainte deliberărilor unui corp, pentru a preveni tot ce l-ar putea face să devieze, să-l îndepărteze de la scopul său și să facă sterilă sau să denatureze acțiunea sa; tactica de care vorbim e concentrată în de obște în regulament, acest president tacit, acest șef permanent al oricărei adunări constituite.

Să nu ne înșelăm însă: aici nu e numai chestiune de formă în sensul strict al cuvântului, sau mai curând aici forma face să trăiască și să subsiste însuș corpul parlamentar, servindu-i de motor intim și indispensabil. Latinul spune în una din lapidarele sale maxime: forma dat esse rei. Este redarea cea mai exactă a ideiei exprimate.

Cutare corp politic ține conservat, pe când altul s'a dispus, prin singura diferență a modului lor de a delibera și de a lucra.

Regulamentul sau sistemul intern al unei adunări, are o extremă importanță, și trebue să recunoaștem că o ramură esențială a legislației unei țări.

El are în adevăr de scop să asigure libertatea tuturor membrilor săi, să protejeze minoritatea pentru ca ea să-și poată totdeauna pleda cauza sa până la sfârșit și să-și releveze toate argumentele sale. Deasemenea regulamentul are grija de a orândui chestiunile care se tratează într'o ordine convenabilă, pentru a evita orice surpriză, de a produce o discuție metodică pentru a ajunge în ultima analiză, la expresia fidelă a voinței generale, asigurându i acesteia stabilitatea necesară.

Trebue ca regulamentul unor adunări deliberative să fie apărat cu conștiinciozitate de trei mari dușmani care-i asediază în tot cursul existenței sale: precipitarea în discuțiune, violența și frauda. Trebue de asemenea ca acesta să fie înarmat contra altor doi inamici de temut, care stau totdeauna la porțile sale: oligarhia, prin care un mic număr de parlamentari ar domina voința majorității și anarhia, adică acea stare de indisciplină și de disolvare, când fiecare, gelos de independența sa, se opune formărei unei voințe generale.

Intr'un cuvânt regulamentul parlamentar trebue să fie catehismul adunărilor legiuitoare, impunându-le acestora necesitatea moderațiunei, a reflexiunei și a perseverenței, insuflându-le sentimentul-unității, a forței, a demnității lor.

E dela sine înțeles că pentru atingerea acestor realizări, un regulament care tinde spre perfecțiune, nu trebue să fie inspirat de idei a priori, fixe și inmabile; din contră el trebue să se nască din practică, pentru a putea servi nevoile ce le-a relevat și trebue să fie adecuat țărei și corpului politic căruia este destinat. Cu cât va avea la pasivul lui o mai intimă și o mai rodnică aplicare, care presupune neîndoios că s'a călit în fo culsacru al experienței, purificându-se de neajunsuri și inspirându-se necontenit din necesitățile reale, cu atât se va apropia mai mult de perfecțiune.

Ținând seamă de aceste principii, în desvoltarea unei tactici parlamentare, corpul deliberativ în lupta sa parlamentară va putea atinge rezultatul către care năzuește, realizarea unui cât mai mare bine pentru societatea care o reprezintă.

E. P.

Cronica politică

„**Intrarea în acțiune a opoziției.**“ Gazetele de opoziție și politicianii partidelor cari jinduesc binefacerile puterii ne asigură că opoziția va intra în acțiune. Asigurarea are de ce să ne mire. Căci tot ceiace a făcut opoziția până azi cum se cheamă? Campaniile violente ale ziarelor din solda diferitelor partide, întrunirile ținute prin orașe și sate, intrigile puse la cale, pertractările nesfârșite, declarațiile, rezoluțiile și memoriile, ce-au fost toate acestea? Dar retragerea din parlament, mijloc suprem de luptă pentru o opoziție înverșunată, ce-a însemnat? Ce rost au avut toate faptele pe care le înșirăm aci și la care asistăm de aproape un an dacă nu acela de a dovedi opiniei publice că partidele de opoziție duc cu energie lupta împotriva guvernului cu toate armele pe care cea mai desăvârșită lipsă de scrupule și cel mai condamnabil dispreț pentru interesele țării le puneau la dispoziție conducătorilor acestei lupte.

Și când, după atâta frământare, ni se spune că deabia acum opoziția va intra în acțiune, avem tot dreptul să rămânem uimiți și să ne întrebăm: dar tot ceaiace s'a făcut până acum ce a fost?

Dacă actele săvârșite de partidele de opoziție până astăzi nu înseamnă nimic, suntem curioși să vedem ce va fi acțiunea pe care o vor desfășura de acum încolo? Agitație, campanii de presă, întruniri, toate au fost zadarnice. Opinia publică înțelegând și văzând unde este munca, priceperea și grija pentru interesul obștesc și unde este minciuna și stearpa frământare a primit acțiunea de până acum a opoziției cu disprețul cuvenit. Campania n'a avut nici un răsunet în mulțime. Opoziția își dă seama că tot ce a făcut nu înseamnă nimic și atunci ascunde acest lamentabil eșec în dosul unei promisiuni de luptă care va avea, suntem siguri, același dureros rezultat pentru ea.

Criza valutara

Cauzele deprecierei monedei

In momentul când a izbucnit războiul, regimul economic al lumei era o adevărată minune, pe care noi o relevăm astăzi cu o admirație retrospectivă, amestecată cu melancolia, care e legată de amintirea bunurilor pe care le-ai perdut.

Echilibrul perfect care exista între schimburile comerciale ale diferitelor țări și între bugetele lor interioare era rezultatul unei adaptiuni continue, în decursul atâtor generații și s'ar putea afirma că ar trebui din nou munca acestor generații, ca să se poată restabili în același grad de perfecțiune, funcționarea organismului economic mondial.

De când viața comercială a lumei s'a desvoltat în așa fel încât a făcut nesuficient schimbul produselor în natură, s'a stabilit o măsură comună pentru aprecierea valorii, care e moneda.

Prin desvoltarea afacerilor și a creditului, moneda metalică a fost însă înlocuită în parte cu moneda fiduciară sau biletul de bancă.

Când băncile de emisiune n'au garantate prin un stoc metalic sau prin obiecte de schimb biletele de bancă, se știe că avem ceia ce se numește inflațiune.

Pericolele inflațiunei există însă chiar atunci când biletele de bancă au la bază garanții cât de solide, dacă ele nu pot fi plătite la cererea creditorului.

Decretarea cursului forțat în toate țările Europei a avut de scop apărarea încasărei metalice a băncilor.

Dar prin această atingere a legilor economice, asupra circulației fiduciare s'a depreciat valoarea monedei, fapt care a atras toate celelalte consecințe nefaste: ridicarea prețurilor, nestabilitatea raporturilor dintre monedele diferitelor țări, etc.

Inflațiunea monetară a fost un element de turburare în fiecare țară, care a influențiat în primul rând tranzacțiile internaționale.

Cursul schimbului, fiind în legătură ca și prețul oricărui lucru, de legea cererei și a ofertei, el va varia după raportul dintre importul și exportul țarei; astfel se explică cum țările cu un export redus față de import au o valută depreciată.

Dar există și un alt element care influențează asupra acțiunei schimbului: este încrederea mai mare sau mai mică pe care o in piră creditul unei țări. Acest element moral e de o foarte mare importanță și exemplul cel mai bun îl dă Germaniei, care deși e într'o stare înfloritoare economică, din cauză că nu și-a achitat la timp, datoria față de Aliați sufere astăzi o așa de mare scădere a mărcii.

Toate țările beligerante ale Europei sunt astăzi într'o situație precară; în unele din ele, (Austria, Rusia) moneda a pierdut aproape orice valoare. In Austria îți trebuie 60 de franci elvețieni ca să fii milionar, iar în Rusia numai trei.

Numai munca personală mai poate scăpa pe locuitorii acestor țări dela o mizerie absolută.

Cataclismul financiar care formează al doilea capitol al războiului mondial, cu efecte care întrec în suferință, în unele țări, pe acelea ale perioadei de luptă, nu-și poate găsi remediul decât în restabilirea echilibrului financiar universal, care exista înainte de război.

Pentru aceasta e necesar ca fiecare țară să caute să-și regăsească propriul său echilibru, adică al finanțelor interne și al balanței comerciale cu străinătatea, adică să aibă consolidată situația financiară internă și să-și creieze un export care să întreacă importul.

Atât timp cât acest echilibru nu va fi restabilit, e inutil să sperăm că valuta se va stabiliza.

Stabilizarea valorei monetare este drumul pe care săraca Europă trebuie să-l parcurgă, pentru a sfârși cu starea haotică, în care se sbate astăzi.

Situația

dăunaților de război

Discuțiile din Cameră

Camera în ultima ședință s'a ocupat de situația dăunaților de război. Cu acest prilej dl deputat Diaconescu a arătat pagubele suferite de locuitorii aflători pe fostele zone de război și neputința lor de a se reface din cauza lipsei de ajutor din partea statului.

Chestiunea aceasta de mare importanță pentru viitorul economic al țarei s'a pus în discuție în diferite rânduri nu numai la noi, dar și în alte țări. Pretutindenea însă convingerea generală este că refacerea completă a regiunilor devastate nu se va putea îndeplini de cât atunci când statele învinse își vor fi îndeplinit obligațiunile lor financiare față de țările învingătoare.

In legătură cu aceasta dl Vintilă Brătianu ministrul de finanțe, răspunzând interpelărei dlui Diaconescu a dat interesante explicațiuni. Dsa a arătat în chip documentat că ori cât de mare ar fi dorința guvernului de a rezolvi grabnic această problemă, cererile dăunaților de război de-o cam dată nu pot fi satisfăcute întru cât ele atârnă într'o mare măsură atât de consolidarea financiară a țarei, cât și de despăgubirile de război pe care statul are a le primi de la foștii inamici.

Ori, se știe că la conferința de la Spaa cererile României din punctul de vedere al despăgubirilor de război au fost nesocotite, sub motivul neîntemeiat că țara noastră n'a suferit de pe urma războiului. Dar, pentru ca cererile dăunaților să fie satisfăcute, mai rămânea soluțiunea de a se alcătui un fond necesar acestui scop din bunurile aflătoare în țară la noi care au aparținut supușilor statelor inamice și care au fost puse sub sechestru judiciar în timpul războiului. Această soluție nu mai poate fi pusă în practică, din cauza greșelilor politice făcute de trecutele guverne, care au găsit de cuviință să ridice aceste sechestre judiciare, la baza dispoziției lor nefiind de cât protejarea intereselor unor anumiți particulari.

De către mulți se spune însă că Franța în această privință a realizat progrese apreciabile și că această stare de lucruri s'ar datora unor străduințe mai mari depuse de oamenii politici francezi, ceia ce la noi nu s'a făcut. Afirmațiunile acestea nu corespund realității, de oare ce situația din Franța este cu totul alta de cât acea din România.

In adevăr, acolo regiunile devastate de război au fost ajutorate e drept mai mult, însă guvernul francez prin aceasta nu urmărea de cât un act politic în legătură cu reparațiunile pe care le pretinde de la Germania.

Referindu-ne din nou la țara noastră problema ajutorărei dăunaților de război, nu va putea fi rezolvită definitiv și favorabil, de cât atunci când finanțele statului vor fi consolidate într'o măsură care să îngăduiască acordarea de noui credite în acest scop.

Prestigiul țarei în streinătate

Politica partidului liberal

Conferința de la Lausanne, ca și cea ținută la Genova, vine să întărească odată mai mult temeinicia principiilor de care se călăuzește partidul liberal în politica externă.

In legătură cu aceasta trebue să amintim cât de neîndreptățite au fost atacurile ce s'au adus d-lui Ion I. C. Brătianu de către o parte din partidele politice de la noi atunci când s'a retras de la conferința de pace, la a cărei dezbateri drepturile țarei noastre au fost nesocotite.

Deși mulți spuneau cu acel prilej că atitudinea delegatului român a fost o greșală politică și deși învinuirile se aduceau cu multă vehemență din toate părțile, totuși conducătorii partidului liberal n'au renunțat un moment de a susține cu toată puterea lor, politica pentru apărarea demnității țarei în fața streinătății.

Rezultatele obținute până acum la conferința de la Lausanne de către dl Duca trebuiese considerate nu numai ca un mare succes al țarei, ci ele se resfrâng deopotrivă și asupra guvernului liberal. Faptul că marile puteri au adoptat în totul punctul de vedere al României în chestiunea strâmtorilor dovedește că de acum înainte țara noastră se va bucura în fața Europei de un nou prestigiu.

De netăgăduit că această situație ce ni s'a creat prin străduințele conducătorilor noștri din prezent va avea o influență nu numai din punctul de vedere moral, dar și din acel al apărărei intereselor noastre externe.

Marile puteri se vor fi convins acum că România nu urmărește de cât o politică de pace în interesul atât al nostru cât și al întregei Europe.

Prin urmare agitațiunile pe care statul maghiar le întreține în streinătate cu scopul de a ne discredită în fața marilor puteri, în urma politicei afirmate de noi la Laussanne, vor fi întărit convingerea Occidentului că Ungaria este un element discordant în politica de pace a Europei Centrale.

Dar, din succesele obținute de guvern la Lausanne, se mai desprinde și ideia că dacă actualii conducători prin iscusința lor au știut să pregătească prestigiul țarei în streinătate, de sigur că tot ei va ști să apere și interesele din năuntru. De aceia se impune ca să ignorăm acțiunea politică a acelor partide care nu-și dau seama de vremile pe care le trăim, și să ne manifestăm toată încrederea în conducătorii de astăzi, cari vor și și de acum înainte să ne călăuzească pe calea cea bună.

Insinuările presei opoziționiste

După ce tot timpul cât regretabila impulsivitate tinerească a studenților universitari s'a manifestat în mișcări anti-semite, ziarele aparținând unei anumite prese prin condamnabila campanie de insinuări și de exagerări a celor întâmplate, au întețit mai mult resentimentele — iau acum o revoltătoare atitudine de critică față de unele acte ale guvernului, menite tocmai să domolească exaltarea spiritelor.

E vorba de hotărârea luată de către guvern de a se opri în mod vremelnic întrunirile, mijlocul cel mai eficace pentru a seca isvorul agitațiunilor. De sigur o măsură cu totul temporară, cea mai împăciuitoare cu putință, ca să se evite alte incidente de acest soiu în viitor și care urmează să fie ridicată imediat ce spiritele se vor liniști și ordinea publică va fi asigurată.

Ei bine, același presă „democrată“, care fără a putea păstra obiectivitate în discuți, tuna și fulgera contra exceselor studenților în manifestațiile lor antisemite, cerând guvernului reprimarea mișcărei prin drastice și imediate măsuri, acum găsește subiect de critică unei deciziuni care n'are alt scop decât de a readuce ordinea și spiritul de împăciuire în sânul studențimei.

Atâta rea-credință și atâta lipsă de mentalitate sănătoasă din partea ziarelor în chestiune, nu poate fi decât consecința unei pătimașe judecăți a actelor guvernului. De aci la e foarte explicabil că opinia publică cu spiritul său obiectiv de interpetare și de cântărire a acțiunilor de interes obștesc, nu îngăduie ca insinuările acestei „anumite prese“ să-și facă drum și să-și găsească ecou. Când pentru rezolvarea aceleași chestiuni nu admiți soluțiile, care se impun și aduci o flagrantă contrazicere în discuțiunea lor prin păreri și critici, care se bat cap în cap, înseamnă că nu gândești nici de cum la armonia socială în stat, ci numai și încă cu o diabolică perseverență, la însemânțarea învrăjbirei între diversele curente din viața societății românești.

In cel mai scurt timp libertatea întrunirilor va fi aceiași de totdeauna, cu toate garanțiile sale constituționale pentru întronarea cărora în țara aceasta, a luptat cu atâta râvnă democratică, din cele mai îndepărtate timpuri, partidul de guvernământ de astăzi.

In același timp însă și spiritul agitat al tineretului universitar își va reveni la căile legale de discuțiune și la îngăduința necesară unei bune armonii sociale, grație măsurilor bine chibzuite ale guvernului; iar așa zisa presă democrată va rămânea blamată de întreaga opinie publică pentru acțiunea sa negativă de dissensiune și de atățare a resentimentelor.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2078
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

INFORMAȚII

Duminecă s'a înființat la Oradea-Mare sindicatul bancilor ungurești din Ardeal, Banat și Crișana. La adunarea de constituire n'au luat parte și bancile ungurești ardelene, de aceea asupra Centralei sindicatului hotărârea se va aduce într'o nouă întrunire.

Știrea aceasta n'o putem înregistra cu ușurință, cu care se înregistrează știrile despre o întrunire sau alta. Arătam nu demult, că finanța maghiară a început de câteva vreme să se organizeze. Inițiativa aceasta a luat-o concomitent cu hotărîrea finanței din Ungaria, de a prinde rădăcini în România.

Faptul este cu deosebire important și dacă ținem seamă și de aceea, că în finanțarea mișcărilor ungurești de aici potrivnice statului își are partea ei și finanța aceasta, reorganizarea dela Oradea-Mare nise prezintă sub un aspect destul de serios.

•

Numai în guma „Olla" poți avea încredere.
2419—1

•

La garderoba teatrului mi s'a schimbat gambeta având firma Rosner Alba-Iulia cu una ce are monogramul S. H. Rog pe domnul în posesiunea căruia se află, să mi-o aducă la Căminul studențesc camera 75 pentru a face schimbul.

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun lichior este Curacao de marca Szilágyi.
2332

•

La cafenea **„Europa"** vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

Program absolut nou.
3423

•

După cum să știe, la Cluj s'a luat inițiativa ridicării în acest oraș a unei statui lui Avram Iancu, cu ocazia comemorării centenarului nașterii eroului. In acest scop, comitetul executiv publică un concurs pentru procurarea planului și modelului de gips, acordându-se trei premii: de 40 de mii, 20.000, și 15.000 lei.

Statuia, equestră va represinta caracteristic pe Avram Iancu din anii 1848—49 după tablouri și tradiție. Eventualele figuri secundare ori reliefuri vor caracterisa spiritul românesc și epoca deșteptării naționale de'a 1848—9.

•

Casa școlilor a fost autorizată a primi donația Alteței Sale Regale Principesa Maria a României actuală Regină a Jugo-Slaviei în sumă de 1.000.000 lei, în condițiunile prevăzute în scrisoarea Alteței Sale, cu data de 4 Iunie 1922.

In urma unei convenții încheiate Duminecă de către autoritățile locale cu asociația morarilor clujeni, morarii au garantat pentru alimentarea Clujului o mie de vagoane făină în baza regulamentului contingentării.

Se speră, că în urma acestui fapt prețul pâinii va scădea simțitor, ceeace se aștepta demult în aceste zile de scumpete generală.

•

Autoritățile locale au luat hotărârea ca începând de mâine să se facă cel mai sever control laptelui ce se vinde pe piețele Clujului deoarece s'a descoperit nenumărate cazuri de falsificare.

•

Aseară a avut loc o razie polițienească pe la periferiile orașului arestându-se mai mulți indivizi suspecți.

•

Directorul general de finanțe din Cluj a hotărât să nu mai acorde nici o licență de beuturi spirtuoase pentru Cluj.

•

La alegerea de senator pentru Alba-Iulia, loc rămas vacant prin moartea lui Andrei Bârseanu, candidează părintele protopop al Clujului Dr. Ilie Dăianu, fost vice-președinte al Camerei.

•

Societatea de științe din Cluj, ține o ședință publică Joi, 14 Decemvrie 1922, ora 8 și jum. la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității).

Se vor face următoarele comunicări:

I. Grințescu: Despre Microsphaera quercina și înfăinarea stejarilor.

Al. Borza: Flora Romaniae exciccata.

I. E. Nyarady: Raportul de înrudire între Hypochoerii maculata și carpatica.

Gh. Bujorean: Două cazuri teratologice la Crocus banaticus.

I. Römer: Descoperirea plantei Limaea borealis în Transilvania.

•

Primim informațiuni din Odorhei, că autoritățile bisericești maghiare de acolo întreprind o nouă agitație pentru a sili pe credincioși să plătească impozitul cultural de 30 lei impus de către autoritățile acestea de fiecare membru de familie. Impozitul acesta, cum am mai arătat, este destinat școlilor ungurești.

•

La cumpărare să grijim de Vack Kaiser-Borax.
2420—7

•

Sunt amator de a cumpăra în Cluj una casă mare în valoare până la 2 milioane.

Plătesc remisă bună ori cărei agenții care îmi va procura. Informațiuni la Administrația ziarului Infrățirea.

•

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame.
2420—1

Asociația maghiară a proprietarilor de case din Cluj va ține mâine Miercuri o întrunire la Camera de comerț.

•

La Vechea societate „România Jună" din Viena s'a ținut zilele acestea o serată literară, la care a luat parte și scriitorul ungur Franyi Zoltan, care vorbind despre poezia lui Ady, a făcut o paralelă între marele poet ungur și Mihail Eminescu.

•

Cereți special guma „Olla"
2419—1

Dela Soc. Cultura poporului

Toți domnii membri ai comitetului societății „Cultura poporului" din Cluj sunt rugați cu foarte multă insistență să ia parte la ședința comitetului, care va avea loc Miercuri, 13 Dec. la ora 5, în sala Rectoratului Universității. Fiind la ordinea zilei chestiuni hotărâtoare pentru „Cultura poporului" este absolută nevoie de prezența a cei puțin 30 de membri.

Dela Teatrul Național

Marți 12 Dec. Se va relua comedia „Ginerile d-lui Prefect" care a fost mult gustată de public în trecuta stagiune. Distribuția, aceiași din anul trecut, cuprinde pe d-nii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, și pe d-nele Jeana Popovici, Aprilliana Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile d-lui Prefect"

Duminecă 17 Dec. — Matineu. „Nepoftitul".

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Stane de piatră" a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

In decursul săptămânei viitoare vor avea loc reprezentațiile date de Marioara Voiculescu și Vasile Leonescu.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stănilolu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakob* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Necesitatea nationalizarii societatii de gaz metan dela Turda

II.

Populația din Turda cere această naționalizare dintr'un interes național — Motivele legale pentru care statul poate retrage concesiunea și poate naționaliza societatea — S'au făcut încercări de naționalizare și sub guvernele trecute

Arătam în numărul de eri că în urma faptului că conducătorii societății de exploatare a gazului metan dela Turda voiesc să dubleze tariful consumației de gaz cu toate că n'au nici cel mai mic motiv plauzibil, populația din Turda și conducătorii tuturor fabricilor, intenționează convocarea unei întruniri publice în urma căreia să se ceară guvernului naționalizarea societății de gaz.

Această naționalizare este cerută de populația Turdei dintr un interes nu strâmt local ci dintr'un larg interes național și iată de ce: în primul loc, se poate afirma cu certitudine că prin modul cum guvernul trecut a înțeles să acorde concesiunea de exploatare a gazului metan societății care o exploatează și astăzi, statul a renunțat în favoarea Buda-Pestei și a șovinițtilor maghiari din Ardeal — la zeci de milioane pe cari azi le încasează membrii acestei societăți, exclusiv maghiari.

Din capul locului trebuie să spunem că de oarece gazul metan e o bogăție naturală și românească și de oarece statul român nu are nici un interes ca explotarea bogățiilor naționale să fie dată pe mâna străinilor, guvernul Averescu a făcut-o prin concesionarea exploatărei gazului metan unei societăți exclusiv străine și n'a luat-o pe seama statului, s'au n'a concesionat-o unei societăți românești.

Actualul guvern a cărui politică economică de încurajare a industriei românești e cunoscută suntem siguri că-și va da seama de această necesitate economică românească și va găsi soluția prin care una dintre cele mai mari bogății ale Ardealului — gazul metan — să fie luat din mâna speculanților străini, și volorificat în țară în interesul țărei.

Motivele legale pentru care statul poate retrage concesiunea de exploatare a gazului metan din Turda acordată actualei societăți.

E de ajuns o simplă lectură a statutelor actualei societăți de exploatare a gazului metan din Turda, aprobate acum doi ani de stat, și a actului de concesiune, pentru ca imediat concesiunea să fie retrasă iar societatea dizolvată.

In primul loc, statutele societății și actul de concesiune prevăd ca în consiliul de administrație și chiar în societate, cel puțin jumătate din numărul membrilor să fie români. In actuala formațiune a consiliului de administrație și a societății nu figurează decât un singur român.

In birourile societății toți funcționarii, până la unul, sunt unguri; toate scriptele, registrele afișele, ștampilele, chitanțierele, adresele, etc. sunt făcute exlusiv în ungurește.

Această manifestă călcare a condițiilor actului de concesionare, este de ajuns de puternică ca să desființeze cuibul de șovinism de la Turda.

In numărul viitor vom expune cel-lalte puncte din statutele tendențios calcate.

Excesele studenților evrei

Pentru organele noastre polițienești

Nu putem decât să felicităm organele polițienești din localitate, că cu ocazia ultimelor întâmplări din Cluj au dovedit o tactică și un simț al datoriei, care a împedecat, ca porniriile atițate să ajungă la lucruri regretabile.

Dar dacă recunoaștem acest merit autorităților polițienești, nu ne putem opri mirarea, că deși scandalurile nocturne a luat în timpul din urmă proporții de adevărată primejdie pentru persoanele solitare, nu se iau măsuri pentru o mai bună pază a ordinei publice. Ne-au venit în redacție repetite plângeri împotriva unor cete de necunoscuți turmentați, care atacă pe oameni în mijlocul străzii. Alaltăseară a fost bătut mai mort de către o ceată de evrei un student român, care trage acum de moarte la clinică. Cu o zi în urmă a fost bătut un alt student creștin, iar alții, atacați, au putut să scape numai datorită prezenței de spirit.

Dacă s'au luat măsuri, ca studenții creștini să nu se dedea în corpore la excese nu înțelegem deasemenea, ca din causa colegilor lor evrei acești studenți să nu poată umbla singuri pe stradă după ce se înoptează.

Atrăgând atenția organelor polițienești asupra acestor regretabile stări de lucruri, avem un cuvânt și către direcția uzinei electrice. Credem, că curentul electric ar putea să fie în ordine cel puțin acum când se întâmplă aceste turburări nocturne. Astă noapte de pildă strada Iuliu Maniu, era mai cufundată în beznă decât o cărare din codru.

Răspândiți „Infrățirea"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Mișcările studențești de Duminecă

Consiliul de miniștri de Luni

Manifestațiile studențești au continuat și ieri. La universitate a avut loc o mare întrunire pentru eliberarea studenților arestați.

*

Din Cernăuți ni se telegrafiază că și acolo s'au produs manifestații.

*

Consiliul de miniștri întrunit eri dimineață a examinat situația creiată de continuele manifestații studențești. Dl general Nicoleanu, prefectul poliției din capitală, fiind de față dimpreună cu dl Mosgos, procuror general, au luat la cunoștință intenția guvernului de a interzice agitațiile și manifestațiile studențești. Dl general Văitoianu a declarat ziarului „Viitorul" că dsa are convingerea că aceste agitații sunt rezultanta uneltirilor agenților streini cu scopul de a compromita țara în streinătate. Guvernul va menținea ordinea cu orice preț. Regretă că studenții au insultat și lovit ofițeri și soldați cari executau ordinele. Guvernul a luat toate măsurile de urmărire contra agenților streini introduși printre studenți. Universitatea din București a fost închisă pe 7 zile.

*

Duminecă, după amează, studențimea universitară a continuat manifestația începută înainte de masă. În rânduri compacte a înaintat până la statuia lui Mihai Viteazul. Armata postată acolo a împrăștiat pe manifestanți. La ora 6 studențimea s'a adunat în fața palatului regal dar armata și de data aceasta a intervenit împrăștiind manifestanții.

Autoritățile pentru preîntîmpinarea eventualelor turburări de cu vreme au postat în fața redacțiilor și administrațiilor de ziare forțe polițienești întărite cu jandarmerie.

Seara în întreg orașul a predomnit cea mai perfectă liniște.

Interne

Din București ni-se telegrafiază că cuvernul roman n'a primit încă nici o înștiințare oficială despre pactul de neagresiune dela Moscova.

*

Ziarul „Aurora" anunță că Dl ministru Duca a înștiințat guvernul că agenția telegrafică ungară desvoltă la Lausanne o vie propagandă pe chestia agitațiilor și excreselor antisemite dela noi. Dl Duca ar fi cerut lămuriri imediate.

*

Deputații germani din Cameră vor interpela azi asupra excreselor antisemite din Cernăuți.

*

Comisia anteproiectului legei specule și-a terminat lucrările înaintându-le ministrului Sassu.

*

La clubul progresist din Capitală s'a întrunit comitetul executiv și fotii demnitari al partidului. Dl Marghiloman a expus situația politică accentuând nevoia colaborării opoziției. Cei prezenți au declarat că au cea mai mare încredere în șeful partidului. După aceasta s'a ales un comitet pentru reorganizarea presei partidului.

Externe

Excese antisemite în Polonia

Varșovia. — Grupuri naționaliste au manifestat contra noului președinte, Narutovici, comițând excese antisemite.

*

Ora 2 p m

Belgrad. — Pasici a fost din nou însărcinat cu formarea cabinetului.

*

Atena (Rador) Generalul Papulas, fostul generalisim al armatei grecești din Asia-Mică, a fost eliberat de comitetul revoluționar.

*

Paris (Rador) Legația română din Paris organizezează o cameră de comerț Franco-Română.

*

Lausanne (Rador) — Cicerin a declarat ca Rusia niciodată nu va semna un tratat prin care se deschide Maria Neagră vaselor de război ceace micșorează suveranitatea Turciei.

*

Berlin. Presa germană publică textul acordului Micei Antante dela Marienbad și spune că-i garantează autenticitatea. Grede că cea mai importantă clauză este acea care precizează că orice cerere trebue supusă prealabil aprobării tuturor statelor micei antante și numai fiind aprobată va putea fi sprijinită de toate statele.

Sedințele Camerii

Sedința de Luni a Camerei e deschisă de dl Orleanu în prezența d-lor miniștri Vintilă Brătianu, Constantinescu, Văitoianu, Mârzescu, Anghelescu, Cosma și Moșoiu. Dl Pelia Vespasian cerând dosarele conflictului iscat între rectoratul universității din Iași și facultatea de drept, anunță interpelare în această chestiune.

S'a început apoi discuția răspunsului la Mesaj.

Mișcările evreimii din Ardeal

Constituirea blocului evreesc

Delegațiile evreilor ardeleni s'au întrunit alaltăeri la Oradea Mare și luând în considerație întâmplările din timpul din urmă, au hotărât să se unească cu toții. Dupăcum se știe, evreii din Oradea erau împărțiți în două tabere: a sioniștilor și a evreilor nesioniști. „Uj Kelet", ziarul împotriva căruia s'a dezlănțuit revolta studențească, era organul evreilor sioniniști. Acum, în urma hotărârii dela Oradea-Mare, ziarul acesta va apărea ca organ al tuturor evreilor ardeleni.

Hotărârea aceasta a evreilor din Ardeal înseamnă o totală schimbare de atitudine. Prin aceasta sioninismul își pierde în Ardeal terenul și evreimea se va orienta de-aci înainte după indicațiunile primite din partea acelora dintre evrei, cari până acum făceau o politică ungurească.

Asupra acestei însemnate dar totuși nu prea impresionate schimbări de tactică a evreilor ardeleni vom mai avea cuvântul. Din partea fruntașilor unguri schimbarea aceasta era urmărită de mult.

Producându-se odată cu ultimele evenimente, impresia ce-o face nu este aceeași, care ar fi fost cu o lună în urmă. În tot cazul, în urma semnificativei apărări a evreilor din presa maghiară șovinistă, impresia aceasta e mai rea decât cum ar fi fost mai înainte.

Cetiți „Infrățirea"

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra **pianine** dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

†

Adânc înfrățiți și în veci nemângâiați: Lucreția Bârsan soție, Felicia Bârsan fiică, Nicolae și Octavian Bârsan frați, Aurel Peia fiu vitreg, anunță rudeniilor, prietenilor și tuturor cunoscuților că Duminecă 10 Decembrie seara, s'a stins din viață scumpul lor

Gheorghe Bârsan

în vârsta de 36 de ani.

Înmormântarea va avea loc Mercuri, 13 Dec. în com. Beclean — Făgăraș — la ora 2 p. m.

Nici când și nicăirea

nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

RAGLAN,

costume pentru

1588 domnii și băeți

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Ligueurul BOGSZA

n'are nevoe de reclamă. Convingeți-vă despre aceasta personal la seratele de gustare, la care fiecine va primi gratis un păhar de liqueur veritabil din esență de fructe și plante.

Azi seara, Marți, în 12 la Cafeneaua Park, unde se va gusta „Abtei de Bogsza".

Mâine seara, Mercur, în 13 la Cafeneaua Metropol unde se va gusta „Vanilie de Bogsza". 2103

Cetiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

15% reducere

până la Crăciun

pentru funcționari, ofițeri și pensionari

la spălătoria chimică

CRISTALY

Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.

1718-2

Marele Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în locul fost D. S. Raffopol

Este asortat în permanență cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuonas Lucaciu
Aghireș.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kovács Simon
Turda.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Reclama este sufletul comerțului

De vânzare
circa 3000 buc.
pomi de Crăciun
ab Cluj.
2424
Ofertele primește Lloyd Express, str. Iuliu Maniu 4

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 19 Noembre		1922 11 Noembre	1922 18 Noembre
493,755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	
1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111	
14.455	aur (monete)	37.604.965	
4.524.722.111 / 3.029.263.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur	4.636.932.234	5.169.935.54 / 5.169.981.740
528.170	Argint și diverse monete	667.929	635.608
51.462.646	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	—
1.488,503.708	Efecte scontate	3.501.260.833	3.533.794.319
111.962.400	Împrumuturi pe efecte publice	139.243.450	
137.624.600	„ „ „ „ în cont curent 167.834.750		
171.001.239 / 59.038.839 78.585,761	din cari nu s'au ridicat lei 81.671.722	86.163.028	232.351.101 / 225.406.478
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
1.496.060.954	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
1.000.000.000	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
—	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749	
399.999.977	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000	
399,457.213	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
198.902.783	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816 / 5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
940.309.111	Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)	2.055.670.996	7.055.670.996 / 7.055.670.996
73.127.958	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	100.904.057	102.765.044
11.997.418	Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
9.605.880	Imobile	48.642,306	48.658.391
2.808.730	Mobilier și mașini de imprimerie	3.953 912	4.054.902
11.814.692	Cheltueli de Administrațiune	16.028.960	18.175.837
15.664 598	Conturi curente	176.813.669	182,209.640
298.879.772	Conturi de valori	21.832.732	29.822.604
1.489.659 938	Conturi diverse	391.506.766	401.432.389
19.229.250.433		22.058.488.124	22.112.527.267

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.168.979	Fond de rezervă	67.350.744	67.475.744
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
13.520.893.254	Bilete de bancă în circulațiune	15.481.588.381	15.385.993.201
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
26.305.427	Dobânzi și beneficii diverse	64.881.974	69.147.236
1 514.908.827	Conturi curente și recepise la vedere	1.499.531.646	1.654.408.222
4.073.120.719	Conturi diverse	4.898.784.998	4.889.152.483
19.229.250.433		22.058.488.124	22.112.527.267

19 Noemb. 1921	Efecte și alte valori de restituit	18 Noemb. 1922		
288.683.670	Efecte și alte valori în păstrare	320.752.767		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000	10.891.080.600	10.889.575.227
1.100.550.468	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.404.488.460		
11.083.568.138				
1.637.748.017	Conturi de ordine		1.757.197.460	1.754.641.093
12.721.316.155			12,648.278.060	12.644.216.320

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Grădina de iarnă „Central“ BRODIE and BRODIE
Inceputul la orele 9.30. Lloyd 1010 2222-1 **duo de canto și dans de mulatoii și senzațiile celelalte.**

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul, lucrând în numele și pentru Banca Generală a Țării Românești s. a. Sucursala Cluj, vinde în licitație publică ce se va ține cu intervenția not. public Dr. Ioan Cosma din Cluj în sarcina debitorului în întârziere Albert Stern comerciant dom. în Cluj costume de haine englezești, paltoane, haine cu veste, ismene trico bărbătești, cămăși trico bărbătești, pantaloni trico femeești, flanele de lână cu cârlige în valoare totată de Lei 166.070.

Licitația va avea loc la 15 Dec. 1922 și eventual în zilele următoare, în fiecare zi la ora 15 (3 p. m.) în Cluj, Strada Aprinjoarelor No. 13 magazinul M. Frenkel.

Prețul de strigare e Lei 166.070.

Marfa susindicată se va licita întâiu en block și se va vinde sub prețul de strigare. Dacă această încercare va rămâne fără rezultat, marfa se va vinde poziție de poziție, în lipsă de ofert corespunzător și sub prețul de strigare.

Licitanții vor depune 20% din prețul oferit ca vadiu și adjudecându-se marfa cumpărătorul va achita imediat întreg prețul de cumpărare, contrar vadiul se pierde și marfa se pune din nou la licitație.

Informațiuni mai precise se pot obține în biroul subsemnatului din Piața Cuza Vodă No. 9.

Cluj, la 11 Decemvrie 1922.

Dr. VALERIU POP, advocat.

De vânzare mică moșie
în Békás. Condițiuni avantajoase Dunky Cluj, Fötér 10.
Radio 2844. 2435

Să caută o femeie simpatică
de condițiuni mai bune în etate de 30—40 ani, care se știe să gătească și se conducă restul unei case.
Informații dă Administrația acestui ziar. 2431

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAVI“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 401
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

1290 No. 1

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

CONTABIL cunoscător a mai multor limbi se caută într'un birou. Răspuns cu referinţe complecte şi indicaţia salarului se va adresa la ziar sub No. 3624. 2429

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de aibituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână şi pene executate fin şi cu preţurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini şi tot felul de aibituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituţiuni, hotele şi tot felul de transformări. Prin maşina noastră cu curent electric de scălmânat pene şi scălmânăm şi curăţim orice cantităţi de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantităţi de păr de cai, păr de porc, păr de capră, lână şi pene. Rugăm a trimite mustrele cu preţurile fixate.

Vindem: Engros şi detail tot-felul de pene curăţite şi sortate seegrasafric, lână (pieptănată).

In preţurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iaşilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515
Lloyd 13 1384

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în Monitorul Oficial No. 192 din 2 Decemvrie a. c., la paginele 2035 şi 2036 publicaţiunea No. 85321/24678 a Direcţiunei Generale C. F. R. privind aplicarea acordului încheiat la 23 Noemvrie 1921 la Portorose între Statele succesoare ale Monarhiei Austro-Ungare relativ la restituirea vagoanelor particulare.

2432 Direcţiunea Generală C. F. R.

Direcţiunea Regională C. F. R. Cluj.

No. 34958—1922 M.

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa amatorilor că în ziua de 21 Decemvrie a. c, orele 12 se va ţinea licitaţie publică în localul Direcţiunei IV-a Regională C. F. R. din Cluj, pentru darea în exploatare a unui chiosc pentru vinderea produselor R. M. S. în staţia Teiuş.

Termenul de înscriere va fi de 2 (Doi) ani.

Licitaţia se va ţinea numai cu oferta închisă şi sigilată. Ofertele se vor adresa până la data aratată la Direcţiunea IV-a Regională C. F. R. Serv. P. Cluj. Ofertantul este obligat a depune la cassa centrală a Dir. Reg. Cluj, până la data 20 Decemvrie a. c. garanţie 10% a sumei oferite.

Supraoferte nu se primesc. Amănunte şi orice deslusiri se dau la Direcţiunea Regională C. F. R. Cluj, etaj II. camera 37.

Cluj, la 30 Noembrie 1922.

2433 Direcţiunea Regională IV-a Cluj.

Anunţ.

In judeţul Alba de jos este de vânzare

o moşie

cu circa 170 jugere edificat cu Castel şi cu parc.

Preţul şi celelalte deslusiri se pot lua dela Administraţia ziarul „INFRAŢIREA" Cluj aceasta până la 15 cor.

LA MAGAZINUL „COLOMBO"

AU SOSIT

Mari cantităţi de Coloniale şi Delicatese:

Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Şunca, Salam, Unt proaspăt.

Peşte proaspăt zilnic şi Homarii barea. Ţuica de Valeni.

Preţuri cari zdrobesc concurenţa

la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica
2408 Piaţa Unirii, Palatul status Telefon 200.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2813

in Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucuresti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie propriă.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Bandi Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Feuilchel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein.
Uioară, Banca Ardealeană.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Gáza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infratirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

O școală uitată
Scoala Medie technica din Cluj

Greutățile prin care trece această școală — Importanța ei pentru industria românească — Ajutorarea ei se impune de urgență ca o datorie

Nu e de mirare dacă în mulțele noastre frământări de toate zilele, neglijăm să aruncăm priviri mai atente asupra unor anumite de lumină. Clujul care găzduește miile de studenți ai Universității și Academiilor, mai are și o școală aproape uitată Școala Technică Medie. Cu destul de mari sacrificii materiale această școală e în al patrulea an de funcționare. La crearea ei s'a avut în vedere scopul de a se crește technicieni sub ingineri cari sunt atât de necesari vieții noastre industriale. In activitatea industrială, cei 3 factori de muncă sunt inginerul technicianul sub-inginer și meseriașul. Primul factor este inginerul, care în posesiunea cunoștințelor superioare teoretice, concepe creiază și elaborează procedele pentru valorizarea elementelor prime industriale. Pregătirea acestui factor o face cele două școli technice superioare din București și din Timișoara. Al doilea factor în industria mare este sub-inginerul, numit la noi și conductor, care, pregătit cu cunoștințe nu atât de superioare teoretice, posedă însă în schimb cunoștințele practice. Aceasta pune în aplicare proectele elaborate de inginer. In industria mică chiar el și elaborează și și aplică. Școala Technică-Medie, pregătește pe acest al doilea factor al muncei industriale. Și din acest punct de vedere, școala technică medie din Cluj, este unica în țară căci — deși mai există și la București, Cernăuți și chiar la Cluj, câte o școală de conductori de lucrări publice, activitatea scolii technice medii nu se mărginește numai la facerea de poduri și șosele, ca la cele din ora ele — amintite ci ea se estinde și în macanică, electro-technică, poduri și șosele chimie și arhitectură. Școalele politechnice posedă toate aceste secțiuni încât sunt în stare să dea anual un număr apreciabil de de specialiști în fiecare ram industrial, dar golul dintre factorul prim și al treilea al muncii, industriale îl umplu absolvenții școlilor medii technice, și în primul rând cei ai școlii technice din Cluj, care după cum am spus, cuprinde toate ramurile de industrie.

In toate țările cu industrie desvoltată, afară de țara noastră, raportul dintre numărul sub-inginerilor față de ingineri, este mai mare.

Și e limpede de ce, căci prin activitatea de fapt a sub-inginerilor se economisește în largă măsură, energiile și timpul inginerilor șefi.

Dar, cu aceste neasemuite foloase pe cari le pot aduce industriei absolvenți ca cei ai scolii medii technice locale, această școală, după cum am spus, se luptă cu multe greutăți și cu mari neajunsuri.

Pentruca să se poată susține a trebuit și trebuie să muncească din lipsa de profesori titulari specialiști, oameni cu suflet și dezinteresați ca inginerii, Dragoș, David, Sulițiu, Frank, Filipescu etc. cari au primit să și jertfească timpul liber, predând la această școală studii de specialitate, numai ca școala se poată funcționa. Atât directorul școlii cât și profesorii, se luptă din greu, neajutați, ca să ridice nivelul școlii și să'l înzestreze cu materialele necesare instituției.

Pentru venirea în ajutorul elevilor și pentru îmbogățirea bibliotecei tehnice, negăsindu-se cărți tehnice în românește, directorul, I. Kürtös, lucrează la editarea cursurilor trebuitoare și își traduce în românește lucrările mai vechi, numai pentru a face față cât de cât nevoilor elevilor.

Durata anilor de studii fiind de 4 ani, în anul acesta școala este complectă, având toate 4 cursurile cu un număr total de 120 elevi. Pe lângă ocupația lor zilnică de opt ore, elevii au și o societate de lectură, botezată „Aurel Vlaicu" simbol al geniului inventiv românesc. Societatea își ține ședințele literare, în fiecare Sâmbătă, având întotdeauna concursul unui profesor inginer, care ține conferințe în sânul societăți, despre probleme importante ale specialității și ale industriei.

E regretabil însă faptul că puțini români cunosc școala și o cercetează, și mai ales că puțini se interesează de dânsa.

Ca o ilustrație a acestei dureroase stări este faptul că *în anul al patrulea al singurei școale Tehnice Medii din România* **nu sunt decât 10 români!** Și chiar dacă unii români, dintre cei mai săraci, — căci aceștia de obiceiu vin la astfel de școli — ar dori s-o urmeze, starea materială nu peste mult îi silește să se retragă.

Deși statul dă pentru unii burse, acestea nu ajută cu mult la scoaterea unui număr mai mare de absolvenți, deoare-ce nici zidurile școli nu îngădue aceasta fiind prea neîncăpătoare. Localul este mic și de aceia nu se pot primi în anul I mai mult de patruzeci elevi, cum s'a primit chiar și în anul acesta, din peste 200 concurenți câți s'au prezentat la examenul de primire, cea mai mare parte din ei, streini. Pentru 27 români din această școală, statul aprobase burse, 20 la început, iar în acest an numai 6. Ceilalți elevi români, fiind fără mijloace materiale, s'au văzut siliți deci să părăsească școala, neputând suporta cheltuelile de întreținere.

Este de dorit și ar trebui ca Camera de Industrie și Comerț să poarte un mai mare interes acestei scoli și chiar comuna — Cluj, luând exemplu Timișoara, care pentru noua Politechnică a acordat peste 3 milioane Lei. Alături de școala Technică Medie din Cluj, este fabrica de tâmplărie Bach; prin sprijinul orașului și al Camerei de Comerț, ar trebui să se cumpere această fabrică, și să se atașeze școalei. Ar mai trebui apoi să se mai atașeze o secție chimică, în vederea exploatării bogățiilor subsolului și a gazului metan, atât de abundent în apropierile Clujului. Mărindu-și edificiul, îmbunătățindu-i-se secțiile, încurajându-se elementele românești, școală medie technică ar putea umple cu folos, golurile din industria națională, dându-i astfel un mai mare avânt.

Desinteresarea față de această școală și uitarea în care ea e lăsată, nu poate decât strica industriei pornită cu atât avânt în țara noastră în ultimii ani.

Cei cari au putința deci de a ajuta această școală, trebue să o facă și cât mai neîntârziat.

SCRISORI DIN IAȘI

Recruții ieșeni ai Dlui Maniu — Și cu Maniu și cu Iorga — Disputa cadavrelor — Bigotism asiatic — Sărbătorirea Dlui Bogdan — Înstrăinarea Ieșilor

Democrații ieșeni — vreu să vorbesc de naufragiații membri ai partidului Takist — s'au bucurat foarte când dl Cananău a venit de la București cu vestea mântuitoare că partidul național a cosimțit să fuzioneze cu partidul democrat.

Bucuria lor a isbucnit nestăpânită și năvalnică în adunarea ținută la club pentru sărbătorirea „marelui act". Chipuri încruntate de la moartea șefului s'au decretit, speranțe moarte au prins să înmugurească, partizanii, secătuiți de amara și nemîloasa opoziție, s'au închipuit bogați peste noapte; ambițioșii, în fine, s'au văzut anticipativ mari diregători.

Ce mai atâta vorbă de geaba; toți erau mulțumiți că se făcuse o „bună afacere". Primăvara era în sufletele democraților și în atmosfera clubului. Numai bietul „Eveniment", ziarul democrat, azi național, din Iași, a adus la cunoștința partizanilor fericita întâmplare cu accente mai mult jalnice decât entuziaste. Cum ar mai putea fi entuziastă bătrâna gazetă, când fondurile lipsesc, iar cetitorii scad zilnic.

La clubul „național" au cuvântat cei doi pretendenți la șefie: d-nii Mihai Negruzzi și N. Cananău și dl Gh. Ghibănescu, profesor și senator de Fălciu.

Entuziasmul clubiștilor pentru deplina reușită a „pertractărilor" a fost cu atât mai mare, cu cât încercările făcute anterior în scop de a fuziona cu naționaliștii ieșeni ai d-lui Iorga au dat greș, deoarece Iorghiștii, fiind hotărâți să facă o riguroasă selecție în mulțimea democraților, au respins modalitatea fuziunei, fiind gata a primi între dânșii, în urma cererii individuale, elementele takiste valoroase și cinstite.

Dl Gh. Ghibănescu, după ce s'a bucurat împreună cu ceilalți de reușită, a vorbit în termeni foarte elogioși de dl Iorga, analizând posibilitățile unei colaborări de guvern între democrați și naționaliști-den ocrotiți. După cum vedem, democrații, deși remarcați acum de regionaliștii d-lui Maniu, sunt gata să se agațe și de pulpana d-lui Iorga, când acesta ar fi chemat la cârmă.

Nu-i așa că democrații sunt mari diplomați?

*

Studenții creștini medicinișți au interzis accesul evreilor în sala de direcție până când comunitatea israelită nu va îngădui și utilizarea cadavrelor evrești în scopuri anatomice. Inainte de războiu lipsa cadavrelor nu era simțită, deoarece studenții erau puțini. Acum, când numai în Anul I s'au înscris peste 250 studenți din cari 85 la sută evrei, situația e cu totul schimbată: săli neîncăpătoare, masa de disecție neîndestulătoare, cadâvre puține.

Pe de altă parte legea mosaică interzice întrebuințarea cadavrelor pentru studiul medicinei. Această dispoziție anacronică e respectată cu sfințenie de comunitatea israelită, care reclamă cadavrele evreilor fără familie pentru a le îngropa pe socoteala ei.

Din această cauză numărul cadavrelor necesare disecției e foarte mic. Intervenții pe lângă conducătorii comunității în scop de a renunța la această dispoziție, care își avea poate rostul acum 2000 de ani în Iudeia, s'au făcut și înainte de războiu și după, dar fără nici un rezultat.

Evreii au respins cu îndărătnicie toate intervențiile. Acum majoritatea medicinișților evrei a admis să intervie pe lângă eforiile comunității pentru dăruirea Institutului anatomic a cadavrelor evreești nereclamate.

*

Dnul George Bogdan, cunoscutul profesor universitar de Medicină legală a fost sărbătorit printr'un banchet de profesorii și studenții universitari precum și de numeroși foști elevi, pentru treizeci de ani de activitate profesorală.

Meritele sărbătoritului au fost evidențiate de dnii T. Brato, I. Borcea și Șerban, profesori universitari precum și de dl Ressim, procuror general, după care i s'a înmânat un pergament ca amintire și omagiu.

Alcătuit preaditirambic, pergamentul e, după cât se vede, opera vre-unui student care încă nu și-a trecut examenul de Medicina legală, căci altfel n'am ceti fraze ca aceasta: „ridicând prestigiul Universității ieșene spre cinstea întregii Românii asupra căreia razele înaltei sale științi se resfrâng majestoase".

Ne închinăm în fața activității profesorale a dnului Bogdan, participăm sufletește la deplin meritata lui sărbătorire, dar credem că a spune neadevăruri pentru a linguși un om, nu-i nici cinstit nici civilizat. Dr Bogdan, care se cunoaște destul de bine, s'a roșit la auzul unor laude așa de exagerate, încât uneori păreau a fi ironii.

Dnul Bogdan merită să fie sărbătorit pentru activitatea lui patriotică, nu numai pentru cea didactică.

Fost rector al Universității ieșene, cu întinse relații în lumea pariziană, d-nul Bogdan a înființat în Iași în 1913, cercul Analelor, unde au conferențiat diferiți publiciști, literați și savanți francezi, contribuind astfel nu cu puțin la strângerea legăturilor sufletești dintre noi și Franța. Isbucnind marele războiu, d-nul Bogdan a fost de la început un interventionist hotărât. Alături de A. C. Cuza și alți bărbați politici ieșeni a cerut alipirea noastră de Aliați încă din Septembrie 1914. In timpul războiului a găzduit pe generalul Berthelot, cu care a legat indistructibilă prietenie.

Naționalist convins. D-nul Bogdan trebuia sărbătorit ca atare. Fiindcă acum, această rodnică latură a fost lăsat o umbră, nădăjduim că va veni și ziua când îl vom putea sărbători și pentru naționalismul său intransigent.

*

Intr'o interesantă conferință ținută în frumos grai moldovenesc la Ateneul popular, profesorul Gh. Ghibănescu a vorbit despre Ieșii de acum 100 de ani.

In 1822 aproape unanimitatea negustorilor erau români ca și locuitorii acestui nenorocit oraș. Comparând Ieșii din 1822 cu cei din 1922 ne îngrozim, căci constatăm că abia 40 la sută din locuitori mai sunt români; negustorii români aproape au dispărut.

Iată de ce autonomia orașelor va însemna completa desnaționalizare a orașelor.

R. x.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Marți seara: „Pasărea de Aur."
Miercuri: „Ultimul Vals" (pentru a 9 oră. Cu concursul dlui Geza Örvössy. Prețuri obișnuite. Abonament șters).
Joi: „Manon". (Operă. Premieră, cu concursul dnei Ileana R. Lorber. Abonament de premieră Nr. 20. Prețuri de premieră. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).
Vineri: „Strigoii" (al 3-lea matineu pentru muncitori. Prețuri de premieră).
Sâmbătă, matineu: „Gül Baba" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul dr Iosif Rózsa).
Sâmbătă seara: „Strigoii". (Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 55 A).
Sâmbătă, orele 9½: „Pasărea de aur" (pentru a 6-a oră. Prețuri obicinuite.)
Duminecă, matineu: „Regina nopții" (pentru a 7-a oră. Prețuri reduse).
Duminecă seara: „Arla fermecătoare" (pentru a 7-a oră. (Abonament șters. Prețuri obișnuite).
Duminecă, orele 9 și 3 sferturi: „Neuralgia". (Comedie. Prețuri obișnuite).
Luni: „Nevasta lui Barbă Albastră" (pentru a 5-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 56 B.)
Marți: „Manon" (pentru a 2-a oră, cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de premieră. Abonamente de premieră Nr. 57 C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid.)

Cetiți

Scrieri politice
1906—1914
de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 682 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 15 Decembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALA „ASTRA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

AGITAȚIILE STUDENȚEȘTI

Intreținute și întărâtate de mâini streine, mișcările anti-semite sunt exploatate în streinătate împotriva țării

In mai multe rânduri am arătat în ziarul nostru mișcările studențești cari au turburat puțin ordinea publică în timpul din urmă, nu sunt străine de încercările unor agitatori puși la cale de dușmanii noștri dinauntru și de peste hotarele țării. Avântul și buna credință a tinerimei au putut fi lesne rătăcite de oameni cari urmăresc cu tenacitate o acțiune de vătămare a prestigiului statului român și de subminare a forței lui. Am văzut astfel cum pe o mișcare inițială îndreptățită și foarte cuminte s'a altoit repede o altă mișcare, străină de scopul celei dintâi, care a stârnit excese fatal legate da mișcările violente de stradă.

O parte din presa noastră, care de după paravanul ideilor de democrație și de umanitarism nu face decât să sprijine și să încurajeze orice acțiune dăunătoare statului, s'a dovedit și cu prilejul acestor agitații cu totul neîntemeiate și străină de interesele românești.

Mișcările au fost îndată amplificate: exagerările au curs din toate părțile: s'au inventat progromuri și s'au răspândit svonuri alarmante, dându-se astfel unor manifestații de restrânsă însemnătate și, de nu prea mare răsunet în masse, un caracter de mișcare generală, întreținută chiar de guvern și pregătite pentru o acțiune îndelungată și vastă.

In fiecare zi anumite ziare au încercat să creieze, falsificând adevărul și exagerând importanța faptelor, o atmosferă prielnică intensificării agitației. Alături de aceste gazete s'au găsit politicieni cari au înțeles să speculeze mișcările studențești în folosul scopurilor lor de partid.

In asemenea condițiuni este de mirare că manifestațiile n'au luat proporțiuni. Cu tot tinerescul și încrezătorul ei elan, tinerimea noastră și-a dovedit cumințenia. Câteva acte de violență și câteva excese, cari s'au săvârșit pe alocuri sunt explicabile. Studențimea nu poate fi totuși osândită pentru faptele la cari a fost în unele cazuri stârnită, iar în altele îndemnată.

Alterându-se caracterul inițial al mișcării studențești și altoindu-se pe această mișcare o mișcare unde mâini străine își îndeplineau opera, am ajuns în situațiunea de a vedea coborându-se în stradă și dedându-se la acte reprobabile o mișcare pornită din sălile de cursuri ale Universității și care pentru atingerea scopului ei nu trebuia să se desfășoare decât acolo de unde pornise.

Dar interese dușmane statului nostru au pus totul în acțiune pentru a provoca scoborârea și alterarea mișcării studențești inițiale. Și într'o oarecare măsură au izbutit.

Dovada cea mai bună că lucrurile au fost puse la cale de vrăjmașii noștri de peste hotare și realizate de uneltele lor dinăuntru o constitue faptul că în străinătate s'a început o violentă campanie pe chestiunea agitațiilor anti-semite din țară.

Ziarul „Aurora", el însuși vinovat de întărîtarea spiritelor cu prilejul manfestațiilor studențești, anunță că dl. I. G. Duca, ministru de externe și delegat al României la Conferința Orientală, a înștiințat guvernul că Agenția telegrafică ungară desvoltă la Lausanne o vie propagandă, împotriva, țării noastre pe chestiunea mișcării studențești pe care o înfățișează ca fiind stârnită de guvern cu al cărui sprijin masacrează și terorizează populația evreiască.

Înțelege oricine cât de mare rău se poate face statului nostru când propaganda vrăjmașilor noștri ne înfățișează ca pe o țară de intoleranță, de barbarie și de dezordine. Este foarte lesne pentru agenții dușmanilor noștri să inducă în eroare opinia publică din străinătate puțin inițiată în cunoașterea adevăratei stări de lucruri dela noi. Și aceasta le este cu atât mai lesne cu cât în opera lor găsesc un neașteptat sprijin chiar în rândurile noastre.

Iată ce trebuie să ne dea de gândit și să ne facă mai atenți la cele cari se urzesc în mijlocul nostru.

Prestigiul țării

Il dorim cu toții înălțat până la cea mai impunătoare strălucire, dar puțini se străduesc pentru aceasta. Ba se găsesc încă destui, cari din inconștiență sau lipsă de cel mai elementar simț patriotic, jertfesc înalte interese obștești pentru patima care se svârcolește între pereții înguști ai spiritului de castă. Se face astfel dovada preferinței pentru meschine interese personale înaintea datoriilor de concepție mai largă, care cer neîngăduit un fond moral plămădit din alt aluat decât acel din care ies oamenii cu vederea limitată la sfera ambițiilor și nevoilor imediate.

De aceia este de o deosebită însemnătate să relevăm prilejurile în care țara, — această comunitate ce ne îngăduie și ne ocrotește libera noastră desvoltare individuală, — iese cu prestigiul mărit din acțiuni care folosesc tuturor. Asemenea ocaziuni sunt de scos în evidență pentru îndoitul merit, fiindcă pe de o parte dau o înobilată satisfacție sufletească acelora care lucrează pentru propășirea colectivității indicată sub denumirea de națiune, dând și un valoros exemplu celor zeloși de a le urma pilda, iar pe de altă parte pentru că lovește prin mărirea patrimoniului de demnitate și influență a țării, încercările nesăbuite ale acelor cari caută prin toate mijloacele s'o discrediteze.

Un astfel de prilej ni-l dă strălucita susținere a intereselor României de către delegații noștri în frunte cu Dl. Duca, ministru de externe, la recenta conferință dela Lausanne. Punctul de vedere politic al prevelărei intereselor naționale, în concordanță însă cu tendințele generale ale aliaților noștri, s'a impus ca reprezentând soluțiunea cea mai împăciuitoare și astfel succesul cauzei noastre a fost asigurat. Așa dar prin atitudinea fermă și luminos susținută a țării noastre, fructul unei politici îndelung chibzuite sub auspiciile diriguitoare ale justelor pretențiuni naționale, prestigiul țării a eșit cu un nou și însemnat adaus.

Este un bine meritat răspuns partidelor și grupurilor politice care fără să-și dea seamă de răspândirea ce-și iau față de țară, o compromit sistematic prin campania violentă de insinuări și calomnii întreprinsă contra guvernanților de astăzi.

In zadar partidul național ardelean oftează după nelegiuitul și înmormântatul regim de dominațiune maghiară; înzapar acelaș partid susține cu o vigoare rău utilizată absurdele revindecări ale minorităților, care știrbesc suveranitatea Statului. Aceste atacuri, pe lângă provocarea unui reprobabil efect de disensiuni interne, am văzut că trece cu ușurința calomniei granițele țării, spre a fi îndreptate ca arme contra noastră, de către dușmanii din afară.

Și totuși, ori cât de mult rău ne-ar face aceste condamnabile proceduri de ponegrire a țării, ele în mod fatal trebue să fie eclipsate, dacă nu distruse din germen, de către impetuoasele manifestări de solidaritate națională, reprezentate în momente grele de oamenii mari ai neamului.

Mussolini la Londra

Londra — Azi fost primit în audiență la regele Georgc premierul Italian Mussolini.

Chestiunea minorităților la Lausanne

O propunere interesantă: să se facă schimbul Grecilor din Anatolia cu Turci din Grecia

O ședință la Lausanne

Chiar a doua zi după victoria lor, Turcii au suggerat ideea, cam îndrăzneață în aparență, că s'ar putea simplifica grava chestiune a minorităților, dacă, de comun acord între naționalitățile interesate s'ar proceda la un schimb între populațiunile grecești locuind Turcia și populația turcească din ținuturile grecești.

Fără îndoială că pentru spiritele europene, mai ales în occident, ideea de a schimba în felul acesta populațiuni întregi, va provoca adâncă mirare. In Orientul balcanic însă, unde mișcările popoarelor se întâmplă mai des, evenimentul ar fi mai puțin surprinzător.

Propunerea doctorului Nansen

In cursul ședinței din urmă a cest punct de vedere pacea în Balcani, Dr. Nansen a făcut un expozeu mai detailat al acestei propuneri. El a declarat că guvernele Franței, al Marei Britanii și al Turciei sunt favorabile proiectului.

A amintit apoi precedentul creat la 1912 și a suggerat comisiunei că Societatea Națiunilor ar putea să procedeze cu destulă imparțialitate la acest schimb.

Ismet paș'a, delegatul Turciei, relevând atunci ultimele cuvinte ale doctorului Nansen, a făcut însă imediat după aceia rezervele cele mai exprese față de o colaborare eventuală cu Societatea Națiunilor, Turcia nefăcând parte din această societate.

Domnul Venizelos s'a asociat la părerea doctorului Nansen, lăsând astfel să se vadă că Grecia nu ar fi împotriva acestei păreri. Constatând deci acordul tuturor plenipotențiarilor asupra propunerei, domnul Barrère a opinat că ea ar trebui regulată prin negociațiuni care să aibă loc direct între Turci și Greci.

Chestiunea prizonierilor de războiu

Totuși discuțiunea a urmat mai departe, Ismet paș'a făcând unele obiecțiuni. Delegatul turc a pus următoarele condițiuni înainte de a proceda la o discuție separată cu Grecia:

1. Restituirea a 4000 de prizonieri civili Turci, cari se găsesc în mâinile grecilor.

2. Liberarea imediată a 10.000 de prizonieri turci reținuți în Grecia; Turcia rezervându-se, după usagiile în vigoare, să nu libereze în schimb prizonierii greci, decât la încheerea păcei.

Grecii din Turcia și Turcii din Grecia

Când discuțiunea a ajuns aci, lordul Curzon, luând din nou cuvântul a ceiit o statistică, ale cărei impresionante cifre au lămurit dezbaterile.

Statistica era americană și arăta că în Asia mică erau în 1914, un milion șase sute de mii de Greci. Acest număr a scăzut dela 1914 până la 1919 cam cu vre-o trei sute—patru sute de mii de suflete; dela 1919 la 1920, a mai scăzut încă cu vre-o două sute de mii și tot astfel între 1920—1922 cu aproape 500.000 suflete. N'au rămas deci astăzi în Asia mică, decât cam între cinci sute—șase sute mii greci, iar la Constantinopol nu mai mult de 300.000.

In schimb n'ar mai fi în Grecia decât 124.000 turci — în Tracia occidentală — și 360 000 în Grecia nouă — fără cele două Tracii.

După stabilirea acestor date, amândouă subcomisiunile au luat grija de a urmări studiul acestei probleme.

Din cine se va constitui subcomisiunea

S'a ajuns apoi de acord ca subcomisiunea, despre care e vorba, să fie constituită din câte un reprezentant ai celor trei puteri invitante: Franța, Anglia, Italia, un reprezentant al Greciei și unul al Turciei. Prezidența va fi oferită reprezentantului italian.

Subcomisiunea va începe lucrările imediat ce va fi constituită. Inainte de desemnarea membrilor ce o vor compune, s'a ridicat un incident: s'a anunțat anume că în unele cercuri britanice circulă zvonul că guvernul din Angora ar fi și publicat un ordin grecilor din Asia mică, de a părăsi țara înainte de 15 Decembrie, sub amenințarea că altfel vor fi masacrați.

Zvonul acesta începuse deja minteri să circule în jurul adunării Societății Națiunilor, chiar a doua zi după victoria turcilor. Reprezentantul turc de față a declarat că-l consideră ca o pură calomnie.

Se va ajunge la rezultate practice

Am socotit nimerit să arătăm pe larg cum a decurs ședința conferinței dela Lausanne, în care s'a desbătut această importantă chestiune, pentru a evidenția și mai mult însemnătatea ei.

Rămâne de văzut dacă ea va ajunge la rezultate practice. Din datele cetite de lordul Curzon, reese clar că populațiunile despre care e vorba, nu sunt așa de stabile, cum s'ar fi putut crede în mijlocul și în apusul Europei, așa că optimismul domnului Nansen ar putea avea sorți de izbândă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

File de calendar

Progresele spiritismului

Citesc într'o gazetă:

Spiritismul dela jumătatea veacului trecut dela francezul Allan Kardec — a sovăit o clipă. A proclamat nemurirea sufletului, — o susține! A trebuit să lupte, ca să poată convinge Dela marele războiu omenirea și-a îndreptat mult privirile spre „lumea cealaltă" și astăzi, doctrina spirită învingătoare numără milioane de adepți, cari, având în frunte numai oameni de seamă ai epocei noastre, urmăresc cu entuziasm progresele ei Dar pentru a ne putea și noi înrola în armata aleșilor adepți, e neapărată nevoie să cunoaștem adevărul asupra fazelor prin cari a trecut spiritismul pentru a ajunge la starea lui actuală.

Acest istoric va face obiectul articolului următor:

Autorul acestor rânduri crede că dacă va înșira în articolul viitor fazele spiritismului, are să-și convingă numai decât cetitorii.

Întrebarea însă rămâne: A fi or a nu fi! That is the question!

Bunul Hamlet muncit de îndoială și care se tot întreabă necontenit din vremurile lui Shakespeare și până astăzi se va mai întreba secole de-a rândul, fără să ajungă a-și da vreun răspuns sigur.

Și acest lucru Hamlet, de atunci de când a fost zămislit tiplicat atât de mult în ultimul timp, că aproape la fiecare pas te întâlnești cu el.

Spiritistul nostru, din care am reprodus rândurile de mai sus e bucuros că doctrina aceasta numără milioane de adepți

Parcă ar fi o doctrină politică, așa, un fel de bolșevism sau fascism, care s'or întinde deodată cu repeziciunea molimilor năpraznice, ridicând în câteva ceasuri un Lenin sau un Mussolini, la cea din urmă treaptă a puterei omenești.

Zi, dacă doctrina în chestiune ar mai acapara încă vre-o câteva milioane de adepți, în anul ce vine, ea va fi perfect adevărată. Din acel moment putem să fim convinși că sufletul este nemuritor și că dincolo de viața aceasta ne așteaptă alta veșnică și așa de frumoasă, că dacă am avea prilejul s'o vedem prin vre-un procedeu magic, ne am despărți îndată de sărmana viață de pe pământ.

O, de-ar fi așa!

Dacă ar fi să se stabilească prin numărul voturilor celor ce trăiesc, existența spiritelor în lumea viitoare! Ați putea să-mi găsiți vre-unul care să voteze contra?

Dar spiritul nostru se bucură de geaba. Pe vremea lui Shaekespeare exista un singur Hamlet și restul lumei credea.

Astăzi cred doar câteva milioane de oameni — să zicem așa, cam cât ar încăpea în Londra — iar restul se îndoiesc.

Nu prea văd progresul domnule spiritist! *Nomofilax.*

ECOURI

Stadioane imense în imperiul Britanic

O revistă engleză de sport dă următoarele date despre stadioanele imense în Anglia și coloniile ei.

1) Sydney Cricket- Grounds (și pentru Rughy) în sidney, capitala Australiei, are loc pentru 200.000 spectatori. 2) Hampden Park-Glasgow, arena clubului de amatori scoțian Queens Park pentru 150.000 privitori. Se mărește pentru 180.000 locuri. 3) Wembley Park, Londra N. W., va fi terminat în Martie 1923 va cuprinde 150.000 de privitori. 4) Villx Park în Birmingham cuprinde 100.000, din cari jumătate sub acoperământ. 5) Celtics Park și 6) Ilox Park în Glasgov cu câte 100.000 locuri. 7) Main-road noul loc al Manchester City, va fi terminat în toamna 1923, cu 100.000 eventual mărit pentru 120.000 locuri. 8) Old Treffort, arena vestită a tot așa vestitei Manchester United cu locuri pentru 100.000 privitori și cu pajiștea cea mai bună, cu care se poate mândri o arenă pentru footbal.

Inscripțiuni pe cer

In primele zile ale lunei Octombrie trecut, locuitorii Parisului au putut fi uimiți de o adevărată minune ce se arăta pe cer: inscripțiuni mari albe, destul de citețe, se desemnau pe cer la înălțimi foarte mari! In realitate era un aviator care, prin'r'un dispozitiv special al aparatului său, scria aceste cuvinte, la o înălțime de 5000 metrii cu fumul bogat și alburiu, produs de trecerea gazelor motorului, în mod intermitent, după voința aviatorului, printr'o spirală așezată în corpul aparatului, care conține uleiuri grele și materii chimice care se transformă în fum abundent.

Sub presiunea gazelor, fumul acesta alburiu scapă printr'un tub în urma aeroplanului Aviatorul, într'un plan orizontal scrie sau desemnează astfel ce figuri vrea. Partea cea mai grea este să pue pe i și să tae pe t. Alinierea și paralelismul literelor se obține cu ajutorul punctelor de reper de pe pământ. Literele sunt mari ca de un kilometru și rămân în aer dela 5 până la 6 minute.

Ceeace îngreunează însă peste măsură această ingenioasă operație este nevoia de-a scrie literile și cuvintele pe dos pentru a putea fi văzute cum trebue de jos.

Este cel mai bun mijloc de reclamă, inscripțiile acestea putând fi văzute și citite pe o rază de mai bine de 15 kilometri. Deocamdată costă prea scump. Reclama însă, făcută în felul acesta, bate toate reclamele americane cu care ne-am obișnuit până acum.

Studenții „români" în streinătate

Oficiul de statistică al republicei ceho-slovace trimete presei străine un extras din statistica instrucției publice — cu ultimele date.

Interesant este la noi să se cunoască acest raport în ceace ne privește direct.

In Ceho-Slovacia sunt patru universități: Cehii au trei, Germanii una. Cele trei universități cehe (Praga cu cinci facultăți, Brunn cu patru facultăți, și Breslau numai cu trei), au în total 9048 studenți, dintre care 7576 sunt la Praga. După naționalitate studenții sunt:

7457 Cehi
1491 Străni
100 Români.

O sută de Români! Ar fi mult — foarte mult. Dar iată ce ne mai spune statistica într'un alt tablou. Dintre acestia 100 de Români, de „naționalitate etnografică" adică Români curați, de sânge, sunt numai 10! Restul de 90 sunt Evrei, Nemți, etc., născuți sau încetățeniți în România.

Și mergem mai departe. Universitatea germană din Praga are 3009 studenți:

2817 din Ceho-Slovacia
132 Străini
60 Români.

Dar acelaș lucru: — dintre aceștia 60 de Români numai 3 sunt Români curați!

Și asta nu se întâmplă numai în universități. Dar și la școlile politehnice, la academiile de comerț — peste tot. Ne o dovedește cu prisosință — negru pe alb — numărul 22 din anul curent al statisticei de care am vorbit. (E intitulată „Rapports dela Republicue Tchécosiovaque").

In școalele politehnice?

Politehnicele germane din Praga și Brunn au toate laolaltă 4205 de studenți. Români sunt 331 dintre care numai 57 sunt naționalitate etnografică! In alte școale superioare, la Academiile comerciale, avem 21 de Români dintre care doar 7 de sânge, etc.

Făcând totalul vedem *că din 667 de studenți români câți sunt în Ceho-Slovacia doar 152 sunt Români curați!*

Cum putem explica faptul? Nouă ne pare clar; Românii sunt săraci în țara lor. Bani ca să-și susție copii în străinatate n'au; lucrul acesta și-l poate permite cutare negustor de ospătavuri sosit acuma 30—40 de ani din Galiția, sau cutare inginer neamț care pe lângă o leafă de 10—20 mii de lei lunar, mai are și venituri „extraordinare" dacă afacerile merg bine.

Noi, Românii — sărmanii de noi! — soarta ne-a hotărât să ne naștem poeți! O fi țara noastră bogată, om avea grâne, petrol și toate isvoarele de îmbogățire în ea, dar vezi poezia nu-ți dă timp să te ocupi cu ele. Și dacă mai sunt și dintre noi cari să-și plece ochii și spre proză ei dau mâna cu confrații de meserie; și studentul nostru rămâne în țară, la școala noastră bună, ra după cât am putut să ne-o facem și noi.

Am văzut cine sunt studenții „români" din Cehia. Să ne gândim acum puțin cine pot fi studenții „români" din celelalte țări ale apusului mult mai atrăgătoare pentru tineri cari au parale decât pentru studentul ce merge să învețe.

Noroc că n'au publicat și ele statistici că ne-am amări poate prea mult.

Dar la urma urmei, din bani unei țări așa de bogate dece nu și-ar complecta educația și alții? Vor ști să ne înjure poate mai bine...

O. B.

Cetiți „Infrățirea"

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Psichoanaliza

Sentimentele superioare nu sunt decât evoluția instinctelor elementare.

Primul care a tras această concluzie a fost Nietzsche, el e marele instigator al acestui evoluționism psichologic, pe care-l desvoltă psichoanaliza astăzi.

După el sensualitatea nu e suprimată îndată ce se manifestă condiția estetică, cum e de părere Schopenhauer, ci e numai transformată în așa fel încât nu mai apare în conștiință ca o excitație sexuală; e un fel de conservare a energiei instinctive cu direcția schimbată.

Această schimbare de direcție, psichoanaliza o numește sublimație (Gute Handlungen sind sublimirte böse (Human, Aph. 107 Nietzsche).

Instinctul fundamental, după Nietzsche e voința puterei. El găsește în orice act rămășițe de voluptate și de violență stăpânită și își însușește cu plăcere formula lui Novalis: „E de mirare cum de atâta timp, asociarea voluptății, religiei și cruzimei n'a făcut pe oameni să fie mai atenți, asupra originei lor intimse și a tendințelor comune".

Astfel, în linii mari psichoanaliza a fost scoasă la iveală de Nietzsche. Cartea sa: Genealogia moralei apare în 1887, iar primele lucrări ale lui Frend deabia în 1893.

*

Biologii au constatat cei dintâi că instinctele se transformă la animale.

Spalding, la pui de găină (1873), Forel la furnici (1874) au constatat transformarea instinctelor.

William James a introdus aceste noțiuni în psichologie, trăgând din ele concluzii educative pentru societatea umană.

Originalitatea lui Frend este că a stabilit o legătură, între încetarea acțiunei instinctului și transformarea acestei acțiuni.

Instinctul nu este suprimat decât în aparență; în realitate el se arată sub alte forme.

Instinctul care a reținut atenția psichologiei lui Frend, e instinctul sexual. Freud îl consideră ca o ramură a unor tendințe secundare (auto-erotism, homo sexualitate, algolagnie, sado-masochims, plăcerea vizuală și exhibiționismul etc.) care grupate în jurul tendinței principale (sexualitatea propriu zisă), există într un oare care grad chiar la individul normal.

Când sexualitatea principală e înlăturată, instinctul se descompune în mai multe componente secundare și apare perversiunea.

Analiza metodică a subconștientului arată că perversiunea e mai mult de natură psichologică, de cât fiziologică și poate fi vindecată prin însăși această analiză.

Uneori însă instinctul caută noi derivații una din ele este nevroza. Fiecare nevroză apare lui Freud ca o perversiune specifică de unde și formula: „O nevroză este negativul unei perversiuni.

Dar această derivație poate fi găsită și pe o cale mai fericită în o direcție morală, estetică, intelectuală și religioasă.

Aceasta o numește Frend sublimație.

Energia primitivă sexuală se prezintă astfel ca un curent divizat în mai multe brațe care pot să se separe, un obstacol opus unuia din ele face ca curentul să apuce pe o cale laterală, inaugurând o nouă derivație.

Frend distinge două feluri de instincte instincte sexuale și instincte personale. Filozoful Adler, pornind dela instintul personal a lui Frend (Ichtriebe) arată în cartea: Über den nervösen Character 1919 că instinctul fundamental care se disimulează sub forma sentimentelor celor mai evoluate, este instinctul de conservare, sau de expansiune a personalității: instinct analog cu voința puterei a lui Nietzsche.

Nevroza nu e de cât un mijloc de dominare asupra individilor din mediul înconjurător.

Un același fapt a fost explicat de Frend în funcție de instinctul sexual, iar de Adler în funcție, de acel al puterei.

Adler găsește între visurile și fanteziile nevropatului aceleași relațiuni ca și Frend, dar pentru ei aluziile sexuale nu sunt decât un modus dicendi, un simbol de preocupare al instinctului puterei.

Atitudinea sexuală a nevropaților e datorită slăbiciunei lor și fricei de relațiile sexuale normale, în care riscă să găsească un adversar mai puternic.

E important de remarcat că deghizările voinței puterei, sunt cele mai evidente semne de slăbiciune.

Și din acest fapt, Adler scoate o altă rațiune importantă, a compensației. Creațiunile imaginative, fantezia directrice care orientează viața, idealul fiecăruia din noi și în special idealul morbid al nevropatului sunt compensațiuni psichice ale unei inferiorități organice.

Adler ca și Frend nu e însă pesimist; ca și sexualitatea, voința puterei posedă și ea facultatea de a se sublima.

Jung a căutat să facă o apropiere între doctrina lui Frend și acea a lui Adler, bazându-se tocmai pe acest aspect ideal al psichoanalizei, pe opera ei altruistă.

Doctrina lui Jung unifică cele două doctrine, identificând aceste două principale energii instinctive.

Cronica politică

Situaţia partidelor de opoziţie. Falimentul activităţii extraparlamentare a dovedit partidelor cari şi-au făcut un fel de punct de onoare din boicotarea lucrărilor parlamentului, că acţiunea lor, străină cu totul de preocupările şi de nevoile ţării, a întâmpinat ostilitatea opiniei publice.

Cei dintâi, ţăraniştii şi-au dat seama de cât rău îşi pot creai partidului perseverând într'o hotărîre care n'avea nici un temeiu serios şi care nu fusese luată decât sub imperiul unui calcul de tactică politică greşit înţeles.

Congresul ţinut de curând la Iaşi hotărî, după dezbateri cari arătară câte curente frământă partidul dlor Stere şi Lupu, să ia parte la lucrările Parlamentului. Acesta a fost cel dintâi act care venea să vădească nu numai eşecul lamentabil al activităţit extraparlamentare, ci să însemne în acelaş timp şi un fel de recunoaştere din chiar partea opoziţiei a acestui rezultat trist pentru ea.

Partidul ţărănist a fost deci cel dintâi care a înţeles lucrurile şi care, înţelegându-le s'a şi supus cerinţelor generale şi împrejurărilor.

Partidul averescan, lipsit de o conducere energică, şovăeşte în a lua o rezoluţie şi aşteaptă că celelalte partide să se rostească pentru a vedea ce atitudine să ia.

Cât despre noul partid naţional răsărit în urma fuziunei cu takiştii, el se găseşte într'o postură mai dificilă. Căci conducătorii săi, strânşi între necesitatea politică de a intra în parlament şi între orgoliul de a nu călca în picioare toată acţiunea lor de până acum, nu sunt în stare să se decidă într'un fel sau altul.

Din aceste se poate vedea totodată şi neseriozitatea acţiunei desfăşurată de aceste partide şi lipsa oricărei unităţi în ceiace priveşte tactica şi mijloacele ei de luptă împotriva guvernului.

„EMKE"

Noui demersuri pentru admiterea fiinţării acestei societăţi — Rostul ei din trecut şi rostul ei în România

Sunt mai bine de doi ani, decând asociaţia „Emke" a început să se reorganizeze, de data aceasta cu noui scopuri, potrivite nouilor condiţiuni din Ardeal. Ardelenii cunosc această societate maghiară, îi cunosc trecutul şi ştiu toate dedesupturile. „Emke" e o organizaţiune cu trecut, un trecut care dacă se prelungea, nouă românilor ne putea fi fatal. Cu organizaţiuni pretutindeni în Ardeal, sprijinită cu toată bunăvoinţa de guvernul maghiar, „Emke" urmăria nici mai mult nici mai puţin decât maghiarizarea românilor ardeleni. Acei cari îşi amintesc despre sforţările Ungariei pentru desnaţionalizarea noastră, ştiu, că această organizaţiune iredentistă trebuia să fie ceva din cale afară de bine întemeiat, de serios şi nu se va mira nimeni, dacă românimea ardeleană a privit-o totdeauna ca pe cel mai mare duşman al ei.

Azi bilanţul societăţii „Emke" este încheiat. Din lupta ei cu noi, a ieşit biruită ea. Dar când ne gândim la hazardurile câte se petrec în istorie, ni-se strânge inima, gândindu-ne, că aveam să fim gătuiţi odată de această sociate, care solicită azi permisiunea guvernului român, pentru a putea fiinţa înainte. Nu ne putem transpune în mentalitatea maghiară. Trebue să fie din cale afară de ne-europeană această mentalitate, pentruca să vină să ceară dreptul la viaţă dela aceia, pe cari a căutat atâta vreme să-i omoare. Se mai găsiau titluri, sub care să se reorganizeze vechii noştri călăi. Ca să se reorganizeze sub acelaş titlu, de „Emke" este ceva curat unguresc. Şi ne miră, că ungurii din jurul lui „Emke" nu îşi închipue, că românul e şi el om cu susceptibilităţii.

Suntem acum încunoştinţaţi, că „Emke" a început să facă noui demersuri, pentruca să i se permită fiinţarea. Existenţa ei are un alt scop de azi înainte: să lupte din răsputeri pentru asigurarea penetraţiei culturale ungureşti, pentru asigurarea şcolilor şi bisericilor ungureşti, dar pe deasupra tuturora are scopul, de a păstra acelaş spirit şovin între unguri şi de a nu-i lăsa pe aceştia să intre în înţelegere cu naţiunea majoritară.

E locul aci, să stabilim un lucru. Va mai exista, sau nu va mai exista „Emke" de azi înainte, prea puţin ar trebui să'i importe pe conducătorii ei. E un lucru, pe care dintre români poate puţini îl ştiu, fiindcă ne-am obişnuit astăzi să ne interesăm prea puţin de mişcarea maghiară de aici. Este acela, că minoritatea maghiară are azi mult mai multe societăţi decât sub regimul maghiar şi decât noi firesce însutit mai multe. Toate aceste societăţi (economice, culturale, confesionale, şcolare etc. etc.) sunt una şi aceeaşi: aceiaşi membrii figurează în toate. Aceeaşi sunt şi la „Emke" şi la toate celelalte. In împrejurările acestea reînvierea societăţii iredentiste „Emke" are numai importanţa trecutului, care i-ar da de bunăseamă întâietate peste toate celelalte. Şi fără „Emke", organizaţiunea, pe care o cunoşteam noi sub acest titlu, există. E ceva serios aceasta. Şi dacă stăruie pentru reînvierea organizaţiunii „Emke", este cu atât mai serios pentru noi, cu cât de această reînviere nu era astfel nevoe şi s'a căutat prin urmare numai o jignire a toleranţei româneşti.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Atacuri neintemeiate

Campania contra C. F. R.

Se duce de câtva timp o violentă campanie contra căilor ferate române, atăcându-se pe această temă guvernul şi în special personalităţile care conduc astăzi această deosebit de importantă administraţie de stat, nervul vital al ţărei.

Câtsunt de lipsite de temeiu aceste atacuri isvorâte din patima de a găsi ori unde cusururi oamenilor de guvernământ de astăzi, ne-o devedeşte în mod neîndoelnic recentul raport adresat dlui Ministru al Comunicaţiilor de către sferele competente ale administraţiei C. F. R. In acest documentat roport se dovedeşte cu prisosinţă că cu toată sporirea cosiderabilă a traficului, atât în ce priveşte trenurile de mărfuri cât şi cele de călători, numărul accidentelor întâmplate pe C. F. R. în ultimul an, este mult redus faţă de acel de sub guvernele trecute.

Ne permitem a spicui câteva date din menţionatul raport, culese după statistici oficiale pentru a arăta de câtă rea credinţă este animată campania dusă contra adminis raţiei C. F. R.

Astfel din cifrirea tabloului de accidente constând din deraieri, ciocniri, acostări etc. pe diverse Direcţiuni regionale, vedem că numărul accidentelor survenite este de 2080 în anul 1922 faţă de cele 2611 din 1921 şi 3264 din 1920. Sau făcând raportul între numărul accidentelor şi trafic în fiecaree an, avem proporţie de 4,50 în 1920 de 3.07 în 1921 şi numai de 1.83 în 1922.

Această însemnată reducere a accidentelor este datorită măsurilor chibzuite aduse în exploatare, precum reparaţiunea materialului rulant, înlocuirea unui număr considerabil de traverse, lucru care ar fi trebuit făcut încă din timpul administraţiei anilor trecuţi prin completările de pietriş şi alte măsuri de rigoare

Numai prin luarea unor asemenea măsuri de îndreptare în organizarea căilor ferate, s'a putut permite revenirea aproape la normal a circulaţiei, sporindu-se numărul şi tonajul trenurilor şi mărindu-se de asemenea vitezile de circulaţiune, graţie căror ameliorări traficul la încasări a crescut dela 724 milioane în 1920, 1396 milioane în 1911, la 1550 milioane pe 9 luni din anul 1922.

De sigur că rămân încă lipsuri şi defecte inerente situaţiei C. F. R. aşa cum se găseşte astăzi cu un material uzat şi în neputinţă de a fi revizuit şi reparat în timpul războiului şi după acela. La aceasta se adaugă lipsa de personal suficient şi mai ales bine pregătit, căci nu trebuie să uităm că cu personalul existent în vechiul regat, a trebuit să servim toate liniile ferate din teritoriile alipite. Aceste lipsuri, ori câtă bunăvoinţă ar avea administraţia C. F. R. din prezent nu pot fi remediate radical în timpul de faţa, ci rămâne să fie îndreptate treptat, treptat în marginile posibilităţilor, într'un viitor cât mai apropiat.

Iată de ce atacurile aduse guvernului şi administraţiei superioare a căilor ferate este absolut lipsită de temeiu şi alimentată de cea mai revoltătoare rea-credinţă, mai ales când vine din partea presei averescane când se ştie cât de neprielnic a fost trecutul regim averescan oricărei îmbunătăţiri a situaţiei C. F. R.

Tovarăşii asasinilor

Cum se explică dl Cristescu şi partidul comunist

Comuniştii noştri, demascaţi acum câteva zile de către „Viitorul", se grăbesc cu explicaţiile. „Socialismul", oficiosul partidului comunist, explică; d-l Cristescu de asemeni. Dar şi unul şi celălalt explicând înjură pe cel mai caracteristic ton comunist.

„Socialismul" avertizează muncitorimea despre pericolul ce o ameninţă. Descoperirea autorităţilor vamale de la Giurgiu — spune ziarul comunist — este începutul unor noi serii de persecuţiuni „burgheze". Vezi Doamne! parcă „burghezia" a conceput raportul d-lui Cristescu către Federala Balcanică!

E nostimă de tot explicaţia pe care o dă „Socialismul" asupra legăturilor partidului comunist cu atentatorii de la Senat. „Tov. Bădulescu" este pentru „Socialismul" numai Ghiţă Moscu. Noi ştim că îl chiamă Moscovici, că a luat parte la atentatul de la Senat şi că pentru acest motiv a fost condamnat în contumacie la muncă silnică pe viaţă.

Morala comunistă pare a fi destul de elastică atunci când „Socialismul" se mulţumeşte să afirme că Moscovici n'are niciun amestec în afacerea de a Senat. E singura scuză pe care şi-o poate aduce partidul comunist pentru legăturile sale cu odioşii asasini şi alţi oameni de jos-nice îndeletniciri. Şi încă şi această scuză este o minciună.

Urât! Urât pentru acei ce cu asemenea moravuri au pretenţia să vorbească în numele muncitorimei care se osteneşte din greu în uzine şi atelere.

D-l Cristescu, în acelaş ziar, nu este decât ceea ce l'a cunoscut o lume până acum: un demagog, lipsit de scrupule ca şi de constiinţă. D-sa e mai prudent însă, şi nu aminteşte nimic despre Moscovici. Istoricul schiţat de d-sa este inutil. Nu legăturile fostului partid socialist au fost condamnate, ci legăturile actuale ale actualului partid comunist.

Dar în jurul acestora, atât explicaţiile „Socialismului" cât şi cele ale d-lui Cristescu păstrează cea mai îngrijită tăcere. Nici unul nici altul nu vorbesc nimic despre acel pasaj din raportul d-lui Cristescu care se referă la propaganda antiromânească din Basarabia. Sau acolo se cerea precis broşuri şi cărţi tipărite în ruseşte de către duşmanii integrităţii noastre din afară. La acest lucru nici „Socialismul" n'a îndrăznit să mintă şi nici d-l Cristescu să dea vreo explicaţie, pentrucă nici unul nici celălalt nu pot tăgădui crima, aşa cum a fost descoperită.

Politica de subsoluri

Gazeta Transilvaniei încearcă micşorarea succesului nostru de la Lausanne

Ziarele partidului naţional n'au ştiut nici o dată să pună stavilă vrăjmăşiei politice atunci când sânt în joc interesele superioare ale ţării. Sânt numai câteva zile decând acesta ziare, urmând o conduită binecunoscută, au găsit nimerit să facă din afirmaţiunile intenţionat eronate ale unui publicist străin, o armă de atac contra guvernului. Faptul a fost remarcat la timp în coloanele acestui ziar, deşi ni-am pierdut orice nădejde într'o eventuală schimbare în mentalitatea ziarelor naţionaliste.

Nu ne-am înşelat. Un caz de aceeaşi natură ne oferă confratele „Gazeta Transilvaniei", şi fără îndoială nu e ultimul. Astfel, faţă de succesul notoriu realizat de primul nostru delegat la Conferinţa dela Lausanne, dl I. G. Duca, oficiosul partidului naţional din Braşov încearcă o mistificare. „Gazeta Transilvaniei" face şi din această chestiune obiectul unei acţiuni de politică internă de cea mai meschină şi condamnabilă speţă.

Deprins a bârfi tot ceea ce nu este opera partidului naţional, ziarul stipendiat de d-nii Vaida şi Mihai Popovici, nu s'a putut opri de a nu lătra la poarta Conferinţei dela Lausanne. Succesul d-lui Duca, succesul României deci, supără. Supără neputinţa politică a partidului naţional şi stârneşte clevetirile de „ţaţe perfide" ale ziarelor naţionaliste. Iată de ce „Gazeta Transilvaniei" se căzneşte să înoade în papura argăţiei jezuite, argumentul pericolului rusesc.

In rezumat confratele braşovean face cam următoarea afirmaţie: „Recunoaştem că dl Duca a izbutit să impue conferinţei punctul de vedere românesc în chestia strâmtorilor; recunoaştem că toate statele europene a acceptat împreună cu Turcii, propunerile expuse de către dl Duca; este în adevăr un succes pe care nu-l putem contesta (Gazeta Transilvaniei nu îşi mărturiseşte regretul pentru acest lucru, dar se întrevede din toată atmosfera articolului). „Toate acestea sânt foarte bune, ce facem însă cu Rusia care n'a acceptat punctul de vedere al României? Şi fiincă Rusia n'a acceptat, succesul d-lui Duca nu face două parale, deoarece România este vecină cu Rusia şi Rusia nici n'a recunoscut alipirea Basarabiei. România va avea succes numai când Rusia va aproba punctele acceptate de conferinţă".

Presupunând că Gazeta Transilvaniei crede serios în ceeace a scris asupra succesului nostru la Lausanne, trebue să remarcăm de la început că face enorma greşeală de a socoti Rusia ca factor determinant la conferinţa orientală. Faptele vin să ne confirme afirmaţia. Ultimele declaraţiuni ale lui Cicerin dovedesc dorinţa Rusiei de a ieşi din izolarea de la început. Punctele României acceptate de întreaga Conferinţă vor fi acceptate şi de Rusia. Dar chiar dacă Rusia ar fi continuat să facă opoziţie, în faţa voinţei tuturor statelor europene, opoziţia ei ar fi însemnat prea puţin. Aceasta o ştia şi „Gazeta Transilvaniei" care s'a cam pripit când şi-a închipuit că poate înşela opinia publică asupra unui succes real al României.

INFORMAȚII

Toți domnii membrii al comitetului societății „Cultura poporului“ din Cluj sunt rugați cu foarte multă insistență să ia parte la ședința comitetului, care va avea loc Miercuri, 13 Dec. la ora 5, în sala Rectoratului Universității. Fiind la ordinea zilei chestiuni hotărâtoare pentru „Cultura poporului“ este absolută nevoie de prezența a cel puțin 30 de membri.

*

La vama Arad s'a descoperit o contrabandă de mătase în valoare de câteva sute de mii de franci elvețieni.

Mătasa era împachetată în lăzi, și declarată ca marfă de porțelănărie.

Prima ladă care a fost desfăcută era într'adevăr cu porțelan, restul lăzilor erau pline cu stofe de mătase.

Marfa a fost confiscată iar negustorul Biederman a fost arestat.

Marfa este expediată de firma Glasberg din Viena.

*

Comisiunea însărcinată cu studiul reformei învățământului secundar este aproape să-și termine lucrările.

Reforma are la bază o concepție cu totul nouă și luată în întregul ei. reforma prezintă deosebiri fundamentale de cea [illegible]

De exemplu: se introduce ca obiect aparte instrucția civică și lucrul manual în cursul inferior.

In cursul superior s'a hotărât:

1) Obligativitatea limbei latine și a limbei francezei.

2) Cea de a doua limbă modernă să fie lăsată la alegerea elevului, și această a doua limbă să fie germana, engleza sau italiana.

3) Obligativitatea limbei elene.

*

In zilele de 20, 21 și 25 Decembrie vor avea loc la Teatrul Național reprezentațiile date de trupa de sub conducerea mărei noastre artiste d-na Marioara Voiculescu.

D-nii Leonescu și Sârbul, doi din cei mai distinși artiști ai teatrului românesc, fac parte din ansamblul care va juca pe scena teatrului nostru.

Se vor reprezenta următoarele piese: NORA de Ibsen. la 20 Decembrie, HOȚUL de Bernstein, la 21 Decembrie și SALOMEA de Oscar Wilde.

Biletele s'au pus în vânzare la Cassa Teatrului.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Guma „Olla“ se află în toate drogueriile și farmaciile. 2419-3

Adânc întristata familie a Părintelui Vasile Lucaciu — neputând mulțumi fiecăruia în parte — exprimă pe aceasta cale, recunoscătoare mulțumiri tuturora acelora cari și-au adus aminte să dea cinstea din urmă rămășițelor pământești și memoriei neuitatului și iubitului lor tată.

In numele familiei
Dr. E. LUCACIU

*

In zilele de 19—20 Decembrie a. c. va avea loc la Chișinău un congres al viticultorilor.

Ministerul comunicațiilor a acordat, pentru congresiști o reducere de 75 la sută pe CFR la Chișinău.

*

Marea comisie constituțională s'a întrunit eri, Marți în prezența primului ministru. Împărțindu-se proiectul constituției între membri, ședința s'a amânat până azi.

*

Noaptea trecută la București s'a produs un mare incediu în str. Pitagora.

*

Ministru Sasu, studiază noul regim al importului și exportului.

*

Consiliul de război a pronunțat sentința în procesul de spionaj al colonelului din fosta armată țaristă Krasovsky condamnând pe colonel la un an închisoare, pe locotenentul Vorglitz la un an jumătate iar pe capitanul Krestiuk la două luni. Acuzații au făcut recurs.

*

Guma „Olla“ are un renume mondial. *2419—4*

*

Uzinele „BABI“ Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

La cafenea **„Europa“** vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

Program absolut nou.
4223

*

Hergalia Bonțida vinde prin licitație publică în ziua de Duminecă 17 Decembrie 1922 ora 9 dimineața la grajdul Valea Lonei 36 boi de muncă.
2438

*

Intrucât vămile au luat dela prizionerii români. cari s'au întors din Rusia, monetele rusești ce le aveau la intrarea în țară, ministerul de finanțe a dat ordin să se întocmească tablouri amănunțite de monetele ce au fost reținute, ca să poată hotărî apoi modalitatea de restituire a contravalorii în lei cetățenilor cărora li s'a luat acele sume.

A încetat din viață în Capitală, generalul C. Petala, fratele generalului de divizie N. Petala comandantul corpului 6.

*

Ministerul de externe Sâmbătă seara, în sala de gală a ministerului, un banchet în onoarea dlui Daeschner, ministrul Franței la București, rechemat de guvernul său.

Au toastat dnii: G. Mărzescu, ministru ad-interim la Externe și d. Daescher.

*

Eri 12 Decembrie a avut loc în localitate deschiderea expoziției de pictură a Dnei Doczi, Amalia Berde. Expoziția se poate vizita între orele 10—1 și 3—6 și va fi deschisă până la 23 Decembrie.

*

Din comunicările venite dela vămi până azi, rezultă că dela prizonierii români întorși din Rusia și cari au servit în armata austro-ungară li s'au reținut 246 coroane, iar dela refugiații din Ucraina s'au reținut 4364 coroane.

*

D. I. Simu, directorul exploatărei din S. M. R. a plecat în Varșovia pentru a organiza ca transporturile de emigranți din Polonia să se facă pe mare cu vapoarele S. M. R.

*

La Legația română din Paris se lucrează acum, la organizarea unei Camere de comerț franco-române. Se speră că în curând lucrările vor fi gata și Camera va putea începe să funcționeze.

*

In luna Noembrie 1922 la biblioteca Academiei, s'au consultat de 719 cetitori 2767 volume și broșuri tipărite; de 48 cetitori s'au consultat 112 manuscripte 179 documente, 6 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile Bibliotecei au sporit în această lună cu 213 volume și broșuri, 720 numere reviste române, 174 reviste străine, 3 atlase și hărți, 2 documente, 4 note muzicale, 1 obiect de muzeu și 101 monete.

*

Ministerul de industrie și comerț a admis propunerile făcute de comitetul bursei pentru alcătuirea unei comisii de studii care să redacteze un anteproect pentru unificarea și modificarea actualei legi a burselor. Zilele acestea se va decizia de numirea membrilor, cari vor forma comisia. Anteproectul de lege contra speculei a fost trimis și primăriilor urbane, ca să fie studiat.

Va fi apoi înapoiat ministerului de industrie și comerț cu observațiile făcute.

*

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. *2420—3*

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax este cel mai bun medicament contra catarului și durerii de gât.
2420—2

Combaterea boalelor la sate

Una din bolile cele mai frequente și care face cele mai multe ravagii pe la sate este fără îndoială sifilisul.

Mai ales după războiu procentul sificiticilor la populația dela sate a crescut considerabil în special în vechiul regat, din cauza lipsei ambulatoarelor a infirmeriilor și a dispensariilor la sate și din cauza lipsei medicamentelor. In Ardeal însă, în urma măsurilor sanitare luate de inspectoratul general sanitar din Cluj de comun acord cu ministerul sănătății publice, procentul sifiliticilor este mai mic de cât în Vechiul Regat, numărul celor vindecați crește mereu iar numărul celor întrați în tratament e considerabil.

Situația aceasta îmbucurătoare se datorește următoarelor împrejurări:

In primul loc se știe că în toate orașele și orășelele Ardealului au fost înființate și funcționează câte unul sau două ambulatorii înzestrate cu toate aparatele de operații și cu toate medicamentele necesare, ambulatorii, care tratează pe toți bolnavii și bolnavele în mod gratuit.

In aceste ambulatorii dela orașe, pe lângă că bolnavii și bolnavele dela țară și dela orașe, sunt curați, complect și gratuit, dar li-se mai dă și posibilitatea să învețe, în timpul tratamentului fel de fel de meserii (țesătorie, croitorie, tâmplărie, cizmărie, etc.) In aceste ambulatorii intră în fiecare zi în tratament câte 70—80 de bolnavi și bolnave.

Pe lângă aceste spitale dela orașe, inspectoratul general sanitar din Cluj a mai înființat prin sate așa zisele infirmerii și dispensarii sub conducerea medicului de plasă care face razii medicale, silind și indemnând pe bolnavii de sifilis sau de alte boli venerice să intre în spitale pentru a se vindeca.

Pe de altă parte și pentru satele cari nu sunt nici în apropiere de orașe pentru a se folosi de ambulatorii și care nu au nici dispensarii sau infirmerii, s'au înființat așa zisele echipe medicale ambulante înzestrate cu toate cele strict necesare tratamentului prim al sifilisului.

Aceste echipe medicale cutreeră toate satele, descoperă bolnavii și acolo acasă, îi tratează iar dacă boala e într'o fază prea înaintată, îi evacuează la orașe pentru a intra în spital.

Datorită acestor măsuri și datorită propagandei intense ce se face pe la sate de către medici, Ardealul are un procent de sifilitici mult mai mic decât vechiul Regat și în continuă descreștere.

Direcția orfelinatului „Principele Carol“ (fost institutul de corecție) aduce la cunoștința amatorilor că are spre vânzare de diferite flori, pe prețuri scăzute. Doritorii le pot cumpăra în fecare zi, la Direcțiunea orfelinatului,

*

Fostul rege Constantin al Greciei s'a hotărât să se stabilească în Danemarca.

Cetiți

Scrieri politice
1906—1914
de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani.— Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Miercuri la 13 Decembrie: Carmen I.
Joi 14 Dec.: „Sanda“
Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliaci.
Duminecă la 17 Decembrie: Aida.
Luni la 18 Decembrie: Concert sinfonic. Schüller.

Deschiderea unei universități populare la Arad

Duminecă la orele 5 d. a. s'a făcut inaugurarea deschiderii cursurilor Universității Populare din Arad, în sala festivă a Liceului „Moise Nicoară“.

D-l director al Liceului, Ascaniu Crișan a ținut un cuvânt de deschidere, vorbind despre origina universităților populare și despre importanța lor în răspândirea culturei în mijlocul maselor.

A urmat apoi d-l Ștefan Ciuceanu, profesor de istorie, ținând o importantă conferință despre obiectul Istoriei și împărțirea ei.

Impănată cu diferite aluziuni și spirite pe lângă ideile filozofice pe care le-a desvoltat, d. Ciuceanu a reușit să țină în ordată atențiunea sălei arhiplină.

*

Luni, la ora 6 d. a. au început adevăratele prelegeri.

Au vorbit d-l Șt. Ciuceanu despre origina poporului român și împărțirea istoriei Românilor. Dsa a arătat și demonstrat cu bogate argumente, diferitele influențe pe care le-a suferit neamul nostru. A urmat apoi conferința d-lui prof. Nestor Blaga despre: „Introducerea în lumea bacteriilor“. Conferința a fost bine studiată după un plan gândit și clar și în curent cu descoperirile și ideile cele mai moderne în legătură cu subiectul.

Publicul a asistat în foarte mare număr.

: Citiți Înfrățirea :

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13

Blănuri poți procura avantajos la blănarul **JANKY** Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Interne

Ministerul finanțelor a intervenit la ministerul domeniilor, pentru grabnica lichidare a Casei rurale.

*

Comisiunea de despagubiri româno-bulgară, și-a suspendat lucrările pe două zile, din cauza plecării delegaților bulgari la Sofia pentru a ratifica hotărârile luate în ședințele de până acum.

*

Sâmbătă parlamentul va lua vacanță până Miercuri.

*

Din cauza înzăpezirilor din regiunea Bălți trenurile nu pot circula.

Rusia dorește reluarea relațiilor cu România

„Indreptarea" afirmă, că ministerul nostru de externe a fost încunoștințat prin delegatul polon din Moscova, că Rusia dorește reluarea relațiilor normale cu România. Pentru realizarea acesteia crede că ar fi bună o conferință a ambelor țări, unde să se pună bazele discuțiunei. Condițiile de cari atârnă reușita ecestei conferințe sunt recunoașterea alipirei Basarabiei la România, din partea Rusiei, iar din partea Romaniei renunțarea la tezaurul român din Moscova și recunoașterea guvernului sovietic.

Prelungirea alianței sârbo-grecești

Ziarele din Atena anunță prelungirea alianței sârbo-grecești încă cu un an și dau că probabilă o viitoare alianță între România, Jugoslavia și Grecia, care ar forma partea sudică a Micei Antante.

*

Ziarul „Lupta" anunță: Refet Pașa, guvernatorul Constantinopolului a făcut unele declarații corespondentul nostru în senzul, că speră în abținerea Romaniei dela orice aventură balcanică. Referitor la situația internă a Turciei a declarat că ea e satisfăcătoare.

*

D. Tancred Constantinescu, directorul general al c. f. r. a obținut un concediu de o lună de zile, pe care și-l va petrece la Drezda, în căutarea sănătății. D-sa pleacă Joi 14 Decemarie.

Externe

Situația regelui George al Greciei

„Lupta" anunță ca Dl Barbu Știrbei — reîntors acum din Athena — s'a prezentat în audiență la M. S. Regele comunicându-i că regele Greciei se află în prezent la castelul din Tatoi. Colonelul Ganatos, capul revoluției grecești i-a declarat că situația regelui este sigură, el fiind ales pe cale constituțională și e recunoscut de revoluție.

Agitații naționaliste în Polonia

Varșovia — Noul președinte al republicei Narutovici a depus Luni jurământul. După depunerea jurământului s'a produs o încăerare între studenții naționaliști și grupe muncitorești. Au fost câțiva răniți. Prefectul poliției a fost suspendat. Ministrul de interne Camiensky a demisionat, Narutovici a primit demisia. S'au luat măsuri pentru împiedecarea agitațiilor naționaliste.

Papa și Rusia

Roma — Papa a ținut un discurs la ultima ședință a conzistorului care cere restabilirea păcei și ajutorarea Rusiei.

*

Lausanne. — In ședința comisiei experților militari, Stambulinsky a cerut recunoașterea dreptului Bulgariei de a ține armată. In continuare s'a desbătut chestiunea mării Marmara. Se crede într'un acord.

*

Acordul aliaților în chestia datoriilor germane. Declarațiile lui Poincaré

Londra. (Rador) — Poincar intervievat de ziariștii din Londra a declarat că e pe deplin mulțumit cu acordul aliaților care să evidențiat în mod atât de strălucit cu ocazia respingerei unanime a propunerilor germane, ceiace înseamnă adoptarea tezei franceze. Poincaré subliniază progresul făcut în chestiunea datoriilor interaliate, rezultat mai ales în urma declarațiilor lui Bonar Law care a spus că discuțiunea în această chestiune este posibilă chiar fără participarea Americei.

Ora 2 p m

Dezastrul grecesc în discuția parlamentului englez

Londra. In Camera comunelor, Grieg, secretarul privat al lui Lloyd George, a interpelat guvernul asupra unei scrisori pe care ar fi adresat-o Gunaris către lordul Curzon și în care scrie că situația din Asia mică ar fi defavorabilă. Intreabă de ce această scrisoare nu a fost comunicată membrilor fostului guvern. Primul ministru în răspunsul dat spune că această scrisoare a fost cunoscută de toți membrii guvernului trecut. Lloyd George contestă afirmația primului ministru. In Camera lorzilor, Lordul Birkenhead spune că nici dânsul nu a avut cunoștință despre această scrisoare și afirmă cu tărie că este convins că evenimentele grecești luau o altă întorsătură dacă scrisoarea ar fi ajuns în mâinile celor competenți. Lord Curzon fiind avizat despre acest incident s'a arătat foarte abătut.

*

Acord în chestia străinătorilor

Lausanne. (Rador) — Experții navali și militari interaliați au ajuns la un acord cu experții turci în chestiunea străinătorilor.

*

Berlin. (Rador) — Azi se începe procesul atentatorilor contra renumitului scriitor german Maximilian Harden.

Ligueurul BOGSZA

n'are nevoe de reclamă. Convingeți-va despre aceasta personal la serafele de gustare, la care fiecine va primi gratis un păhar de liqueur veritabil din esență de fructe și plante.

Seria VI, azi Joi, 14 Dec. seara, la 10 oară la Centralbar unde se va gusta „Karthäuser de Bogsza".

Mâine, Vineri 15 Dec. la Cafeneana Dacia unde se va gusta „Anisette de Bogsza"

Ședințele Parlamentului

Camera

Ședința de ieri a Camerei s'a deschis la ora 3 sub prezidența domnului Orleanu. Pe banca ministerială d-nii miniștri Constantinescu, Văitoianu, Mârzescu, Nistor, Cozma și Moșoiu.

Dr. Roth, deputat sas, interpelează în chestia suspendării reprezentațiilor teatrului german din Cernăuți, pe motivul că studențimea a manifestat contra acestui teatru.

Domnul ministru Nistor răspunzând, a spus că interpelarea domnului Roth e cam tardivă, deoarece reprezentațiile teatrului german continuă în sala Filarmonicei. Dr. Roth cere ca germanii să poată folosi și sala „Teatrului Național". Se începe apoi discuția răspunsului la mesaj la care iau parte dl Toma Iorga, care laudă guvernul și dl Irimescu-Cândești care spune că partidul liberal e singurul partid al realizărilor practice. Se trece apoi la votarea legei prin care se statifică căile ferate particulare din noile ținuturi și legei pentru modificarea unor articole din legea marinei comerciale. Domnul general Văitoianu aduce legea prelungirei mandatelor comisiilor interimare din Ardeal. Deputatul sas Fritz Connert cere restabilirea autonomiei comunale. Dl Văitoianu spune că legea e numai provizorie, așadar Camera o poate vota, ceea ce s'a și făcut.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Miercuri: „Ultimul Vals" (pentru a 9 oră. Cu concursul dlui Geza Örvössy. Prețu t obișnuite. Abonament șters).

Joi: „Manon". (Operă. Premieră, cu concursul dnei Ileana R. Lorber. Abonament de premieră Nr. 20. Preturi de premieră. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).

Vineri: „Strigoii" (al 3-lea matineu pentru muncitori. Prețuri de premier).

Sâmbătă, matineu: „Gül Baba" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul dr Iosif Rózsa).

Sâmbătă seara: „Strigoii". (Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 55 A).

Sâmbătă, orele 9½: „Pasărea de aur" (pentru a 6-a oră. Prețuri obicinuite.)

Duminecă, matineu: „Regina nopții" (pentru a 7-a oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: „Aria fermecătoare" (pentru a 7-a oră. (Abonament șters. Prețuri obișnuite).

Duminecă, orele 9 și 3 sferturi: „Neuraigia". (Comedie. Prețuri obișnuite).

Să cumpărăm 1736 dela Drogueria
EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II, Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri

și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Grădina de iarnă „Central" 2 **ERELLYS** 2 Lloyd 1010 Inceputul la orele 9·30
Inceputul la orele 9·30 2222-2 3 **Sisters Hortens** 3 și senzațiile celelalte

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**
Leyd 1553 1722

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iuon Tasa
Nadasel

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif Mureşan
Str. Cărămidarilor 51
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Turda, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Niculae David
Sânmihal de sus

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Mureş-Ludoş, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dumitru Dalcos
Turda.

Mott & fils
Champagne

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Ocaziune de Crăciun!

Soós şi Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide înzestrare cu articole de manufactură şi modă bărbătească şi femeească. 2436

Ciorapi
Căptuşeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecţiune)

Preţuri fixe.
Serviciu solid.

Târg de anul nou!

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

PROSPECT

pentru consolidarea bonurilor de tezaur emis de Statul Român în valute străine.

Ca urmare avizului publicat de Ministerul de Finanţe la 1 Decembrie 1921, suverinul Romau face cunoscut ca, în vederea consolidarii bonurilor sale de tezaur emise în monete străine, Ministerul de finanţe a fost autorizat prin legea promulgată la 24 Iunie 1922 cu decretul Nr. 2868 publicat în Monitorul Oficial Nr. 64 de a contracta un împrumut de consolidare în valoare nominală maximă de L. St. 35.000.000.

Titlurile împrumutului de consolidare vor fi la purtător şi vor produce dobândă de 4 la sută pe an. Cupoanele vor fi semestriale şi plătibile la 1 Aprilie şi 1 Octombrie a fiecărui an, primul cupon având scadenţa la 1 Aprilie 1923.

Cu începere de la 1 Aprilie 1928, Guvernul Român va intrebuinţa un fond semestrial de 2.503.405% din valoarea nominală totală a împrumutului la plata dobinzilor şi amortismentului titlurilor, astfel încât totalitatea titlurilor acestui împrumut să fie amortizată cel mai târziu la 1 Aprilie 1968.

Amortizarea se va face fie prin cumpărarea pe piaţa sub pari, plus dobândă până în ziua cumpărării, fie prin trageri la sorţi semestriale al pari.

In Franţa, plată cupoanelor şi rambursarea titlurilor împrumutului de consolidarea se va efectua la Paris la:
Banque de Paris et des Pays-Bas şi
Louis Dreyfus et. C-ie,
In Anglia, la biroul din Londra al Băncii „British Overseas Bank Limited“ şi
In New-York la corespondenţii Băncii British Overseas Bank Limited din Londra.
In România, aceasta plata va fi efectuată în lei, pe cursul schimbului la vedere asupra Londrei în ziua prezentării.

Capitalul şi dobinzile titlurilor vor fi scutite de orice impozit român prezent sau viitor.

Acest împrumut de consolidare constitue un angajament direct al Guvernului Român.

In virtutea legei promulgate la 24 Iunie 1922 prin decretul **Nr. 2878** publicat în Monitorul Oficial, sumele necesare serviciului dobinzilor şi amortismentului **Datoriei Române externe** vor face obiectul unui articol special al bugetului de cheltuieli.

Ministerul de Finanţe va deschide un cont special pentru serviciul datoriei publice externe, care, până la stingerea aceste datorii, va fi alimentat până la concurenţă unei sume egale cu 110 la sută din anuitatea totala necesară:

1. Cu devizele sau tratatele provenite din taxele de export, cari sunt şi vor fi platite **în aur sau devize străine**, cât timp aceste taxe vor fi în vigoare:

2. Cu veniturile generale ale Statului cu drept de prioritate asupra acestor venituri.

Imprumutul extern 4 la sută 1982 de l. St. 2.500.000 va avea asupra sumelor sus menţionate pentru serviciul dobinzilor şi amortismentului său, precadere asupra tuturor celor alte împrumuturi incl. împrumutul de consolidare.

In virtutea legei promulgate la 23 Iunie 1922 prin decretul **Nr. 2869** publicat în Monitorul Oficial şi a convenţiei anexe încheiate între Ministerul de Finanţe şi Banca Naţională a României, Ministerul de Finanţe va vârsa Băncii Naţionale, pe măsura încasărilor, toate taxele de export până la concurenţa sumei necesare servichiului totalităţii, **Datoriei Externe Române,** plus 10 la sută cum s'a spus mai sus.

Lipsurile părţiale (sau totale în caz când taxele de export ar fi suprimate) vor fi acoperite lunar de Ministerul de Finanţe prin vârsăminte în lei făcute Băncii Naţionale a României.

Banca Naţională a României îşi va procura prin mijlocul acestor lei, devizele necesare serviciului Datoriei Externe. In caz când Banca nu ar fi în măsură să-şi procure singura mijloacele de plata în străinătate, Ministerul de Finanţei le va procura prin organizarea exportului.

Prin prezentul prospect, Guvernul Română invită pe purtătorii de bonuri de tezaur emise în monede străine, cari au domiciliul în România, de a preschimba aceste bonuri prin titluri ale împrumutului de consolidare. Preschimbarea bonurilor se va face contra titluri libelate în L. St. în valoare egală, pe următoarele cursuri:

Livra sterlinga	. . . . .	. . . . .	. . . . .	al pari						
Franci Frs. convertiţi în L. St.				50 Fr.	pentru	1	L.	st.		
„ Belg.	„	„	„	„	53	„	„	„	„	„
Lire Italiene	„	„	„	„	88 Lire	„	„	„	„	„
Pesetas Spanioli	„	„	„	„	25·50 pes.	„	„	„	„	„
Cor. Suedeze	„	„	„	„	16·50 Cor.	„	„	„	„	„
Escudos portugezi	„	„	„	„	60 escudos	„	„	„	„	„

Bonurile de tezaur emise în dolari ai Statelor Unite sau în Dolari Canadieni, vor fi preschimbaţi al pari contra titluri ale împrumutului de consolidare emise în dolari ai Statelor Unite.

Dobinzile de întârziere calculate 6 la sută pe an, cu începere de la scadenţă bonului până la 1 Octombrie 1922 vor fi adougate la valoarea bonului şi plătite în titluri ale împrumutului de consolidare.

Dobinzile calculate 4 la sută pe an, dela 1 Octombrie 1922 până la scadenţă bonurilor, vor fi deduse din capital la bonurile cu scadenţa după 1 Octombrie 1922.

Se va aplică la calcularea intereselor aceleaşi cursuri ca şi pentru calcularea valorii bonurilor.

Sumele mai mici de L. St. 10 sau Dolari 50 vor fi reprezentate prin certificate fracţionare, cari vor da dreptul purtatorilor de a primi titluri contra remitorii lor, în valoare totală echivalenta unuia sau mai multor titluri, fără însă a se ţine seamă de mai mici de cât L. St. 1 sau Dolari 5.

Purtători bonurilor de tezaur în valută străină cari locuesc în România, sunt invitaţi prin prezentul prospect să depună bonurile lor, cu începere de la 25 Noembrie 1922, la ghişeurile;

Caseriei Centrale a Tezaurului Public şi
Băncii Naţionale a României.

Aceste institutii le vor renite, după verificarea bonurilor de tezaur, certificate próvizorii, care ulterior vor fi preschimbate prin titluri definitive, indata ce aceastea vor fi gata.

Preschimbarea se va anunţa detentorilor pe calea publicităţii.

Detentorii cari nu vor fi prezentat bonurile lor la conversiune înainte de 1 Februarie 1923, se vor considera că au pierdut dreptul la preschimbarea acestor bonuri prin titluri ale împrumutului de consilidare.

2387

Ministrul de Finanţe:
(ss) Vintila I. Brătianu.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CONTABIL cunoscător a mai multor limbi se caută într'un birou Răspuns cu referințe complecte și indicația salarului se va adresa la ziar sub No. 3624. 2429

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vițt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Să caută o femeie simpatică

de condițiuni mai bune în etate de 30—40 ani, care ne știe să gătească și se conducă rostul unei case.

Informații dă Administrația acestui ziar. 2431

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați că în Monitorul Oficial No. 192 din 2 Decemvrie a. c., la paginele 2035 și 2036 publicațiunea No. 85321/24678 a Direcțiunei Generale C. F. R. privind aplicarea acordului încheiat la 23 Noemvrie 1921 la Portorose între Statele succesoare ale Monarhiei Austro-Ungare relativ la restituirea vagoanelor partidulare.

2432 Direcțiunea Generală C. F. R.

Butoae de fer de 200 și 400 litri
suflate cu zinc din nou și vopsite în brun precum și de 300, 400, 800 litri folosit
2110 se găsesc mai eftin la
Frații Deutsch
Piața Unirii 26, Cluj.

Citiți „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINA
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde 3 lei numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicăiri în articole de piele și bijuterii.
Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

CERETI
„Calendarul Gospodarilor“
pe Anul 1923.
Intocmit de profesorul I. SIMIONESCU dela Universitatea din Iași, apărut în editura
„CARTEA ROMÂNEASCĂ - București
Se găsește de vânzare la principalele librării din țară, cu prețul de LEI 7·50, pe lângă care se mai dă gratuit și un CALENDAR DE PERETE. Sărbătorile sunt tipărite cu roșu și cuprinde toate târgurile (bâlciurile) din România întregită. 2422

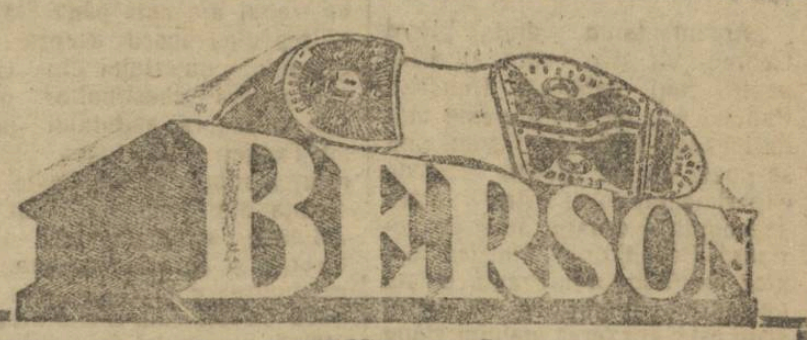

Tocuri și Tălpi de Cauciuc
sunt mai ieftine și mai durabile decât piele.
Cele mai indicate contra umezelei și frigului.
2378

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totodată se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Papuși din Cluj 1385

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Reclama este sufletul comerțului

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 868 2079

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Franţa nu urmăreşte anexarea malului stâng al Rinului

Poincaré răspunde la „inexactităţile“ unui articol publicat de Lloyd George

Proectul de anexare numai în imaginaţia lui Lloyd George

Din Londra se anunţă că în urma publicării unui articol semnat de Lloyd George în ziarul „Daily Telegraph“, dl Poincaré a făcut următoarele declaraţiuni reprezentantului agenţiei „Havas“:

„Argumentarea dlui Lloyd George va fi o mare surpriză pentru toţi cetăţenii francezi. Punctul său de plecare este atât de inexact, încât mă întreb cum se poate ca un politic atât de experimentat ca el este în stare să comită o eroare atât de curioasă. Fostul prim-ministru englez pretinde că în Franţa există un partid important al cărui scop este anexarea malului stâng al Rinului. Acest partid n'a existat nici odată decât în imaginaţia dlui Lloyd George. In Franţa nici odată n'a trecut prin capul vre-unui ministru, vre-unui guvern, sau vre-unui deputat sau senator, un proiect atât de temerar, care însemnează a supune populaţiunile germane din aceia regiune.

Pactul de garanţie din 1919

Dl Lloyd George spune în articolul său, că dacă a oferit în 1919 lui Clemenceau un pact de garanţie care să unească Franţa cu Anglia, aceasta a făcut-o pentru a uşura lui Clemenceau lupta în contra şovinismului concetăţenilor săi. Explicaţiunea nu este lipsită de abilitate, dar sunt sigur că ea nu corespunde în nimic cu preocupările lui Clemenceau.

Când în Ianuărie trecut, Lloyd George a prezintat din nou la Conferinţa din Cannes un pact de garanţie, textul acestui pact era în realitate absolut iluzoriu. Acest proiect avea mai înainte de toate defectul de a fi unilateral, eliminând prin urmare orice caracter de alianţă şi de egalitate. Pactul trebuia să fie încheiat pe timp de 10 ani.

Această perioadă, inferioară perioadei de ocupaţie a malului stâng al Rinului, ar fi putut să înceteze prin urmare în ziua în care pactul ar fi trebuit să intre în aplicaţiune. Pe de altă parte, proiectul de pact nu prevede nimic pentru cazul de agresiune indirectă a Germaniei, spre exemplu pentru cazul când Germania ar fi atacat Polonia. In sfârşit, pactul nu se sprijinea pe nici o garanţie militară. Lloyd George protinde că Franţa ar fi cerut atunci o convenţiune militară propriu zisă. Ar fi fost foarte natural să încheiem sub controlul Ligei Naţiunilor o convenţie asemănătoare cu cea care exista înainte de războiu între Anglia şi Franţa, convenţie care ne-ar fi asigurat ajutorul englez în caz de atac al Germaniei, într'un timp determinat.

Dl Lloyd George a refuzat Franţei această garanţie elementară. In consecinţă, noi am continuat tratativele, cerând ca pactul să prevadă cel puţin un contact permanent între statul major englez şi cel francez.

Un rechizitoriu contra lui Lloyd George

In ziua de 1 Februarie trecut, am trimis la Londra un memoriu, prin care arătam punctul nostru de vedere pentru ca pactul să fie într'adevăr o convenţiune de garanţii şi nu o simplă mistificare. D. Lloyd George ne a lăsat atunci să înţelegem că iscălirea pactului va trebui amânată până la stabilirea unui acord asupra programului conferinţei din Genova, asupra chestiunilor orientale şi asupra statutului portului Tanger. Chestiunea Tangerului a rămas în suspensie. conferinţa din Genova n'a dat rezultatele aşteptate de Lloyd George şi cu toate spusele sale, nelzbutirea conferinţei din Genova nu este vina nici a draculul, nici a guvernului francez, nici a telegramelor primite de Barthou.

Greşeala a fost numai a lui Lloyd George, ale cărui vederi n'au fost conforme cu realitatea. Afacerile orientale de asemenea nu au mers după placul regelui Constantin, a d-lor Gunaris şi Lloyd George şi nimic nu putea fi mai fericit pentru pacea generală. Conferinţa de la Lausanne dovedeşte că astăzi se poate realiza un acord complet între Anglia şi Franţa asupra politicei orientale. Din nefericire, acest acord nu exista de acum câteva luni. In sfârşit este inexact de a se spune că Franţa ar fi respins vreodată pactul de garanţie. Franţa a cerut numai ca pactul să aibă o forţă efectivă şi să nu depindă de conferinţa de la Genova sau de orientarea politicei franceze cu privire la conflictul din Orient.

Concepţia lui Lloyd George este dominată de o ciudată eroare psihologică. Dacă îşi închipue că există în Franţa un partid imperialist şi anexionist, atitudinea pe care a avut-o faţă de Franţa din momentul semnării tratatului de la Versailles se explică foarte bine. Trebue chiar să-i mulţumim că nu a mers mai departe cu concluziunile sale. Cu puţină logică, el ar fi putut să ne invite să aşteptăm indefinit bunăvoinţa germană pentru dezarmare şi reparaţiuni şi să recheme imediat armata de ocupaţie engleză de pe teritoriul german. Lloyd George, fiind un om de spirit şi un bun tactician, n'a voit să meargă până acolo, dar nu va dormi liniştit cât timp nu va ajunge scopul său final. Ar fi însă mult mai simplu să nu atribue Franţei intenţiuni pe cari nu le-a avut nici odată şi să-şi dea seamă de realitate, regăsind astfel liniştea sufletească necesară pentru a se abţine de a calomnia pe aliata cea mai credincioasă a Angliei.

Desbaterile de la Moscova

Pactul de non agresiune cu Rusia încheiat

L'a semnat şi România

— Textul pactului —

Conferinţa dezarmărei care s'a deschis la 30 Noembrie la Moscova, a dus la un rezultat.

Ruşii ceruseră ca să se semneze nu tratat pentru reducerea înarmărilor de nu chiar de dezarmare. Polonia şi statele limitrofe nordice au refuzat aceasta. Polonia, care prin prinţul Radziwill, reprezinta cu titlul de informatoare şi pe România s'a declarat însă gata să semneze un pact de non agresiune cu Rusia. Celelalte state reprezentate la conferinţă au aderat şi ele la această idee.

Sâmbătă, 9 Decembrie, conferinţa din Moscova a şi semnat pactul de non agresiune care are următorul conţinut:

Prin articolul I, părţile contractante se angajează să nu atace reciproc teritoriile lor fixate prin tratatele de pace sau prin orice alte înţelegeri fixând frontierele între ţările limitrofe, în timp ce tratatele de pace existau deja sau conform actualului state quo, chiar dacă n'a fost consfinţit prin vre-un acord.

Prin articolul al doilea, părţile contractante se obligă să nu acorde nici un sprijin unui alt stat, chiar dacă nu participă la acordul de faţă, în caz când acest stat ar comite vre-o agresiune armată pe teritoriul uneia din părţile contractante.

Prin articolul trei, se stabileşte că în cazul unei violări a prezentului pact adică dacă una din părţile contractante ar ataca pe alta, celelalte părţi contractante se angajează să nu acorde statului agresor nici un ajutor sau sprijin.

Prin articolul patru, părţile contractante declară că vor rezolvi toate diferendele cari s'ar ivi între ele pe cale pacifică.

Prin articolul cinci, părţile contractante convin ca în cazul când s'ar ivi diferende între ele pentru cauze în afară de cele tranşate prin tratatele de pace sau pentru chestiuni decurgând din stata-quo teritorial actual diferendele să fie supuse arbitrajului.

Modalităţile de aplicare ale prezentului articol vor fi precizate printr'un acord adiţional. Prin articolul şase se stabileşte că Statele neparticipante, la acest pact, pot adera la el, cu consimţământul ratificat al Parlamentului sau altor corpuri constituite.

Pactul de non agresiune va trebui să fie ratificat într'un răstimp de 3 luni începând dela data semnărei.

Schimbul ratificărilor se va face la Christiania.

Guvernul norvegian va primi spre păstrare actele de ratificare ale părţilor contractante.

Prezentul pact va intra în vigoare 15 zile după depunerea ultimului act de ratificare, fără a se aştepta încheerea acordurilor prevăzute la art. 1.

Părţile contractante declară că nu au nici un tratat sau convenţie în contradicţie cu acest pact de neagresiune şi arbitraj şi că Estonia, Letonia, Lituania şi Polonia semnatarii pactului şi membrii Societăţei Naţiunilor îşi rezervă dreptul de a propune introducerea modificărilor necesare în cazul când lucrările întreprinse de Societatea Naţiunilor în ceeace priveşte chestiunea generală a dezarmărei vor duce la rezultate necesitând modificări ale prezentului pact.

*

Conform instrucţiunilor pe cari le-a avut, prinţul Radziwill a semnat pactul acesta de non agresiune şi pentru România, sub rezerva ratificărei acestei semnături de către guvernul nostru, căruia încheierea pactului şi textul lui, i-au fost aduse la cunoştinţă fără de întârziere.

Problema reparaţiunilor

CONFERINTA DELA LONDRA

Propunerile germane nu sunt suficiente — Proectul unui împrumut german nu poate fi executat
Belgia de acord cu Franţa — Punctul de vedere francez

Primii miniştri aliaţi s'au întrunit spre a discuta nota germană, conţinând noui propuneri. Desbaterile au durat trei ore. D. Poincarè a arătat insuficienţa acestor propuneri făcute de Germania la ultima oră. Ele nu conţin nimic nici despre reforma budgetară, nici despre controlul financiar, nici despre garanţii şi gajuri, nici despre planul comisiunii reparaţiunilor pentru stabilizarea mărcii germane. Cu toate acestea, Germania cere două concesiuni noui şi anume: Moratoriul şi egalitate pentru schimburile comerciale, ceea ce este contrar clauzelor tratatului dela Versailles.

D. Poincaré a declarat că nu se împotriveşte unui împrumut destinat să uşureze Germaniei plata reparaţiunilor, însă observă că un împrumut intern benevol şi dispensat de sarcini fiscale, nu poate fi decât favorabil capitaliştilor germani, cari sunt responsabili de situaţiunea financiară actuală a Reichului. Cât despre un împrumut extern nota germană nu vorbeşte nici de suma la care s'ar putea ridica, nici de modalităţile emisiunei. Poincaré trage concluzia că proectul nu poate fi executat.

Mussolini s'a unit cu părerea d-lui Poincaré. Bonar Law a recunoscut slabiciunea proectului german, socotind totuşi că trebue examinat mai cu deamănuntul. Primul ministru belgian Theunis socoteşte că propunerile germane sunt tardive, lipsite de precisiune şi echivoce. Bonar Law a constatat opoziţia generală a tuturor delegaţilor şi a răspuns că va expune opinia engleză în urma consiliului de miniştri.

Nici o amânare fără garanţii

După discuţiunea proectului german, Poincaré a declarat că Germania este responsabilă de situaţiunea sa financiară actuală. După concesiunile ce i s'au făcut fără nici un rezultat, este imposibil de a i se mai da noui amânări fără a cere ca garanţie controlul minelor de cărbuni din ţinutul Ruhr şi controlul vămilor. Poincaré observă că teama acestor măsuri a provocat nouile oferte germane. El explică mai departe că executarea unui asemenea control n'ar obliga pe aliaţi să mărească trupele de ocupaţiune.

Bonar Law expunând părerea generală britanică, a obiectat că măsurile coercitive n'au dat până acum rezultatele aşteptate.

Theunis a aprobat în principiu proectul francez.

Mussolini a insistat mai cu seamă, asupra anulării datoriilor interaliate.

Văzând atitudinea hotărâtă a lui Poincaré, Bonar Law a declarat că va consulta consiliul de miniştri. Este posibil să se prezinte în faţa conferinţei o transacţie, după clauzele căreia ocupaţiunea ţinutului Ruhr ar putea înceta înainte de sfârşitul moratoriului, dacă Germania ar executa cu sinceritate un număr de obligaţiuni determinate şi reduse.

Punctul de vedere francez

Prima zi a conferinţei s'a terminat cu o impresie favorabilă. Este posibil să se ajungă la rezultate bune, cici deliberaţiunile acestei conferinţe sunt mult uşurate prin dispariţiunea neînţelegerilor personale cari au caracterizat ultimele tratative interaliate. Desbaterile au păstrat un caracter general, fiecare şef de delegaţiune expunând separat punctul de vedere al guvernului său.

Punctul de vedere francez pare a fi următorul: Moratoriul ar putea fi acordat Germaniei pe doi ani maximum pentru plătire în numerar, prestaţiunile în natură urmând însă să fie executate în proporţiuni reduse. Reichul ar trebui să-şi îmbunătăţească în curând starea financiară. I s'ar acorda un credit de 500 milioane mărci aur, la care s'ar adăoga o sumă egală preluată din rezerva Reichsbankului, în vederea stabilizărei mărci. Aliaţii şi-ar rezerva dreptul să percoapă 25 la sută asupra exportului german şi asupra produsului vămilor. Ei ar controla şi minele din ţinutul Ruhr.

*

Miniştrii aliaţi au hotărât în unanimitate că propunerile germane nu pot constitui baza unui acord.

Ce conţine nota germană

Germania se declară gata să emită bonuri în valoare de trei miliarde mărci aur aliaţilor, cari să le asigure plasare pe piaţa internaţională. Reichul acceptă de asemenea să emită un împrumut intern fără să fixeze suma; jumătate, care nu va fi inferioară unui miliard mărci aur, trebuind să fie afectată plăţii reparaţiilor, iar cealaltă jumătate la ridicarea creditului german.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 684 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 17 Decembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: RED...

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

DISCUȚIUNEA ADRESEI de răspuns la Mesaj

Potrivit unei frumoase tradiții păstrate în viața noastră parlamentară, discuțiunea generală asupra Adresei de răspuns la Mesagiul Tronului îmbrățișează vederi mai largi expunându-se cu acest prilej idei generale asupra vieței politice, prin critica programelor și prin anunțarea reformelor menite să asigure progresul tuturor claselor sociale. Obișnuit, la noi Adresa de răspuns are valoarea unui program de partid și el prilejuește critică activităței guvernului, precum și aceia a tacticei și mijloacelor de luptă ale partidelor din opoziție. Discuțiunile se traduc adeseori într'o animată și solemnă judecată a procesului dintre guvern și opoziție, majoritatea fiind chemată ca judecător să se pronunțe.

De data aceasta însă era de așteptat ca programul desbaterilor să fie ridicat în lumina evenimentelor mari ce ne-a fost dat să le trăim, cu rostul de a ne descătușa din strânsoarea hotarelor patimei și a ne înălța în lumea preocupărilor generoase.

Intre primii vorbitori la discuțiunea adresei a fost profesorul bucovinean dl Iorgu Toma, care în cuvântarea sa a pus tot sufletul curat al poporului bucovinean, alipit cu entuziasmul pe care i-l dădea o veșnic trează conștiință națională, la sufletul întregei românimi. Dl Iorgu Toma ne este cunoscut tuturor încă din vremurile stăpânirei austriace, când cărturarul bucovinean împreună cu alți vajnici naționaliști, lupta din răsputeri pentru menținerea culturei și drepturilor naționale în acest colț de țară românească atât de obijduit odinioară.

Din cuvântarea marelui naționalist desprindem în primul rând importantele declarații făcute în numele partidului Unirei, gruparea politică ce reprezintă cu adevărat pătura românească bucovineană, declarații care evidențiază odată mai mult cât de indestructibilă e unirea Bucovinei cu patria-mumă cimentată încă în timpul din urmă prin opera de românizare întreprinsă de guvernul actual. In adevăr din colaborarea partidului Unirei cu partidul de guvernământ de astăzi, n'au rezultat decât lucruri bune pentru bucovineni. Intâiu de toate înfrângerea regionalismului, atât de cultivat în Ardeal, apoi grăbirea operei de unificare prin românizarea vieței publice din Bucovina, rezultat la care s'a ajuns în bună parte și prin întroducerea limbei române în magistratură. Apoi în altă ordine de idei împroprietărirea țăranilor din această provincie, care fiind făcută în modul cel mai strâmt de guvernul averescan, este azi aplicată de guvernul liberal în cel mai larg și democratic spirit.

O altă cuvântare de reținut, cu ocazia discuțiunei Adresei de răspuns la Mesaj, a fost a deputatului de Dâmbovița I. Irimescu-Cândești. Tânărul orator și a consacrat debutul, printr'un bine meritat succes parlamentar. Vederile de ansamblu exprimate cu o elocvență care ese din comun, au aruncat multă lumină asupra situației politice actuale.

Partidele opoziției n'au știut să fie la înălțimea marilor vremuri la care cu toții am fost părtași, aceasta este o constatare făcută de întreaga opinie publică românească animată de un spirit de critică obiectivă. Lipsa de simțul datoriei a opoziției față de evenimentele mari din ultimul timp, a culminat prin abținerea sa aproape în întregime dela cel mai de seamă act istoric dela Unire încoace, actul Incoronărei. Această nesocotire a sărbătoarei, care din împărăția visurilor s'a pogorît în lumea realizărilor ca făcând parte din patrimoniul Națiunei, este o știrbire ca se aduce demnităței naționale și ea nu va putea fi iertată parti'elor din opoziție, de multe generații ce vor veni după noi.

Tot în discuția răspunsului la Mesaj s'a reliefat activitatea partidului liberal, sintetizată în două principale activități: cea dintâiu este a Dlui Ion I. C. Brătianu președintele consiliului și constă în prestigiul pe care l-a asigurat țărei în străinătate, cealaltă aparține Dlui Vintilă Brătianu care a știut cu atâta energie și pricepere să puie ordine în finanțele Statului.

Cum era natural, direcțiunea aceasta de principii, trebuia să se ocupe și de însemnatele reforme pe care țara le așteaptă dela guvernul de astăzi. Ele vor fi legiferate de actualele adunări legislative, care au necontestat caracterul de adunări naționale constituante.

De asemenea discuțiunea trebuia să îmbrățișeze dezideratele imperioase care urmează să fie traduse cât mai curând în realizări și anume intensificarea culturei în masele poporului și așezarea instituției României-Mari pe un fundament de legislație juridică unificată.

Și discuțiunea asupra Adresei de aceste chestiuni cu generozitate.

I. p.

ITALIA și problema orientală

Orientul e locul în care Italia a avut cele mai mari aspirații și cele mai mari deziluzii.

Inainte de răsboiul mondial, Italia reușise să-și asigure o situație favorabilă în sudul Anatoliei, la Smirna unde se aflau foarte mulți emigranți italieni, la Adalia și în hinterlandul său, unde guvernul turcesc îi încredințase însemnatele lucrări publice.

Această situație ținu din 1914, până în 1918 și în momentul încheierei armistițiului, cel mai exigent imperialism italian era mulțumit.

Punctul încheiat la Londra în Aprilie 1915, care a determinat-o să între în răsboi îi asigura posesiunea Dodecanesului, pe care-l ocupa ca garanție dela încheierea tratatului dela Ouchy (1912); iar acordurile de la Saint Jean de Maurienne și dela Londra (1917) îi asigurau suveranitatea asupra vilaietelor: Adalia, și Koniah cu orașul Smirna.

...iosă seamă de aceste promisiuni. Clemenceau, Wilson și Loyd George au atribuit Smirna și valea Meandrului Greciei venizeliste și toate sforțările lui Nitti la San Remo, unde au fost elaborate clauzele tratatului de Sevres de a relua Smirna Grecilor au fost zadarnice.

Hinterlandul Smirnei fu deasemeni redus și împărțit între Franța, Anglia și Italia. pentru a-i compensa pierderea Smirnei, Italia primi privilegiu asupra minelor dela Heraclea.

Prin acordurile directe Venizelos-Tittoni, apoi Venizelos-Sforza, Italia pierde și Dodecanesul în favoarea Greciei, în urma căderei dela putere a lui Venizelos aceste acorduri n'au fost însă executate.

Incepând din 1919, politica italiană a încercat să împiedice pan-helenismului în Asia mică și după căderea lui Venizelos, această politică franceză turcofilă, opunându-se politicei filoelene a Angliei.

In timpul din urmă (Iulie 1921) din cauza eșecului misiunei Tuozzi pe lângă Mustapha Kemal, Italia se apropie din ce în ce mai mult de politica Angliei și în Orient.

Conferința dela Genova a arătat apogeul apropierei anglo-italiene, fără însă să se poată găsi o formulă de acord italo-britanic, asupra problemei orientale, rămase astfel în suspensie.

Mai mult decât atâta, Italia se opune mandatului britanic în Palestina și creierei unui stat sionist.

Infrângerea greacă în Anatolia și atitudinea adoptată de Anglia față de Italia, când Loyd George a avut să excludă din conversațiile cu Poincare pe reprezentantul Italiei, au făcut pe Italia să părăsească din nou politica anglo-filă, condusă de Marchizul della Toretta și de Schanzer, secondați de Martino ambasadorul Italiei la Londra.

Și astfel găsim Italia iar alături de Franța atât în chestiunea reparațiunilor cât și în chestiunea Orientului.

Nici înțelegerea italo franceză în Orient nu poate fi însă durabilă, din cauză că ea se teme că în cazul când Grecia va pierde Smirna și Turcia, i se va da în schimb Dodecanesul, pe care-l reține încă Italia.

Italia deasemeni fiind silită să evacueze Valona și renunțând la mandatul asupra Albaniei are tot interesul să se opuie la orice atentat la independența Albaniei.

Italia se mai teme că Anglia și Franța să nu renunțe la acordul tripartit din primăvara acestui an, și caută deaceia să negocieze aparte cu Turcii.

Aici își găsește explicația și faptul că Italia a dorit ca Rusia și Bulgaria să ... ținerea de a se pronunța clar în chestiunea strâmtorilor.

Pan helenismul odată învins Italia nu poate decât să dorească un regim de liberă concurență în Orient, un regim de privilegiu economic în zona rezervată prin acordul cu Anglia și Franța și un regim de egalitate economică în țările de sub suveranitatea Franței și a Angliei.

Inainte de răsboiu două din trei părți din comerțul Triestului se făcea cu Smirna și de aci interesul economic al Italiei de a-și stabili privilegii economice în hinterlandul Smirnei.

Din cauza lipsei de capital pentru exploatare, Italienii s'au gândit să se alieze cu americanii creiând societăți de exploatare italo-americane, care ar depărta capitalul anglo-francez din regiunea Smirnei

Opinia italiană începe să-și dea seamă însă că Italia trebue să părăsească politica de echilibru, care n'are nici un rost atât timp cât Germania și Rusia sunt anihilate și să se apropie de Franța și de Mica Antantă, inaugurând o politică de loial liberalism, care nu poate decât să servească cauza progresului și a păcei în Orient.

Un dar din vechia țară

Sindicatul nostru a primit o adresă din partea consiliului comunal al orașului Galați, prin care e anunțat că primăria acestui oraș a aprobat și a votat în unanimitate suma de 10 mii lei pentru Căminul Presei din Ardeal.

Ca membri în sindicat nu ne rămâne decât să exprimăm mulțumirile noastre d-lor Thenea și Pascal, primarul și ajutorul de primar ai orașului dunărean, precum și d-lui prefect de Covurlui G. Onose, care a suggerat consiliului comunal ideea acestui dar ce ne umple inimile de cea mai caldă recunoștiință.

Gestul primăriei din Galați, ne amintește vremurile de dinaintea răsboiului, când ajutorul vechiului regat, venea la noi prin trecătorile Carpaților ascuns în zeghea vre-unui cioban sau în sacul legendar al bătrânului Cârțan.

El se strecura pe nesimțite prin potecile ascunse de stânci și de brazi, pentru a se revărsa în satele și orașele de pe clinul cestălalt al muntelui în argint sunător, cu puteri de iarbă a ziarelor, sau în maldăre de cărți scrise în graiul cel scump, spre stupoarea furibundă a Jandarmului maghiar.

De câte ori desagul acesta al bătrânului Moș-Crăciun al neamului n'a făcut acest drum, cunoscut numai adevăraților stăpâni ai muntelui, numai meșterilor cântăreți din fluer, născocitorii duioasei poveștii a Mioriței. De câte ori n'a dus el dintr'o parte într'alta și apoi iarăși înnapoi, comorile sufletului și ale gândului românesc.

A fost cândva demult!

Ce departe ni se par toate de mai înnainte, de când cu clipa cea mare a unirei, care par'că a pus zăgaz de veacuri între acel dureros odată și acest luminos acum.

„Acum" buni gospodari ai mândrului port dunărean nu mai caută pe curajosul păunaș al codrilor de munte să poarte pe sub nasul străjerului asupritor, darul lor către cei de acelaș sânge cu dânșii.

Acum, ei ne trimet prinosul frățeștilor lor simțiminte, nesupărați de nimeni cu liniște deplină în suflet că întâmplarea nu-l va duce în mâinile lacome ale stăpânitorilor de odinioară, că va ajunge în plină siguranță la îndeplinirea frumoasei lui meniri.

O piatră mai mult și una din cele mai temeinice, ne-au trimes gălățenii pentru Căminul Presei din Ardeal. O primim, cu cea mai călduroasă mulțumire, o primim mândri că ea vine din partea fraților peste munți, mândri că simțimintele lor frățești, au rămas neogoiate de nici un suflu răuvoitor de dihonie, că au rămas tot așa de curate, ca și clipele cele mari ale entusiasmului împlinirei visului de aur.

Finanțele Germaniei

Veniturile tezaurului, impozitele și veniturile vămilor, pentru primele șapte luni ale anului fiscal — Aprilie - Octombrie, — s'au ridicat la mărci 183.209.942.198, față de mărci 39.379.431.202, încasate în prima perioadă a anului precedent.

Imprumutul forțat a produs, dela 1 August, 2.751.408.760 mărci.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Pumnalul lui don José

Nici unul din spectacolele obișnuite de teatru nu-i mai convențional decât opera.

Dacă acest gen de artă e minunat, când e vorba de vre un duet liric, când e vorba de un marș vitejesc cântat în cor; el e dureros de comic în clipele de ură sau de ceartă și e îngrozitor când eroul sau eroina, cade sub o lovitură de pumnal. Am spus îngrozitor, nu în sensul că îngrozește publicul, căci în cazul acesta și-ar ajunge scopul. Am zis îngrozitor cu înțelesul că îți sgârie nervii, îți răvășește simțimintele estetice, îți revoltă și cea din urmă scânteie de bun simț, — și alungă și bruma de impresie ce putuse să-ți strângă muzica în suflet, cu toate sforțările contrarii ale libretului.

Am văzut aseară pe domn José. L'am și auzit, dar nu mi-a displăcut; nici nu mă uitam la el — numai ascultam ce spune. La urmă de tot a trebuit să ridic ochii, căci toată lumea se răsucea prin staluri și privea holbată spre căscătura scenei. Și a trebuit să mă uit și eu.

Vai, și ce am văzut!

Lasă că don José în loc de cântece, începuse acum să bolborosească vorbe fără rost și să geamă ca un taur înjunghiat. Dar la un moment dat începu să strige lungind silabele după indicațiile maestrului dela pupitru:

— Carmen, nu mă abandonaaaa

Așteptam par'că s'aud mai departe:

Un ....

Mi-a fost de ajuuuuns...

Când deodată don José scoate pumnalul, se repede la Carmen; aceasta se ferește, — el îi aținé calea — și când ea vede că nu mai e nici o scăpare, se repede singură spre dânsul.

Acuma de, știam noi că pumnalul acela n'avea să fie înfipt propriu zis în corpul artistei. Dar totdeauna în împrejurări de acestea se face așa încât să nu se vadă artificiul gestului. Cum Carmen sta cu spatele spre public, don José trebue s'o lovească în piept; sau dacă ținea — căci așa va fi stând scris la carte — s'o lovească cu orice preț în spate, n'avea decât s'o întoarcă cu fața spre public.

Sunt mărunțișuri de acestea, scăpate din vedere, care strică impresia unui spectacol întreg. Și opera — cum spuneam mai sus — fiind cel mai convențional gen de teatru, devine dintr'o astfel de de neglijență pură reprezentație de bâlciu.

Că se spune — la operă te duci pentru muzică! Bine, bine, cunoaștem acest cântec. Dar nu e perfect adevărat. Te duci în primul rând pentru muzică — dar nu numai pentru muzică. Altfel operele ar trebui preschimbate în concerte simphonice; cântăreții ar sta în frac pe scaun unul lângă altul și când le-ar veni rândul la vre-un duet sau mai știu eu ce, s'ar scula în picioare și-ar începe să cânte. Toate operile să fie prefăcute în așa zise opere-concert așa cum e „Damnation de Faust" bunăoară a lui Berlioz.

Dar s'ar produce atunci o adevărată revoluție printre cântăreți. Și ..... joact, ... Acestia vor .....

Dar dacă vor să joace, apoi să joace ca lumea.

Nomofilax

Balul presei Române din Ardeal la Galați

Se știe ca Sindicatul Presei Române din Ardeal, a hotărît să organizeze o serie de serbări, baluri și festivaluri, în toate orașele din Ardeal și Banat, pentru mărirea fondului de zidire a „Căminului Presei" cum și crearea unei case de ajutor și pensiuni a ziariștilor.

Sindicatul a înțeles să extindă organizarea acestor festivități și în vechiul regat. Astfel în seară zilei de 9 Decembrie a. c. a avut loc primul bal al presei ardelene române în vechiul regat la Galați, pentru reușita căruia ne-a oferit, concursul, în primul loc, cu cea mai mare dragoste, prefectul județului Covurlui dl G. Onose. Intreg consiliul comunal, în frunte cu primarul orașului dl Th. Thenea și dl I. Pascal, ajutor de primar, au ținut se manifeste, cu acest prilej, sentimentele cele mai calde de simpatie pentru presa ardeleană română votând în unanimitate o donațiune de 10 mii lei pentru mărirea fondului de zidire a Căminului Presei din Ardeal. Balul a avut, cu deosebire un succes moral complect satisfăcător.

Comitetul central al sindicatului ziariștilor din Ardeal, luând cunoștința de acest rezultat, mulțumește pe această cale, în mod deosebit, d-lui G. Onose prefectul județului Covurlui, d-lor. Th. Thenea și I. Pascal primarul și ajutorul de primar și ..... și publicului gălățean, care a onorat balul presei din Ardeal.

Pentru consolidarea elementului românesc din nouile ținuturi

Un apel al ministerului instrucțiunii către dăscălime — Pentru consolidarea sufletească a neamului — Se cere un sacrificiu din partea profesorilor

Printre marile probleme ridicate de întregirea patriei, una din cele mai grave și mai presante, este chemarea la viața sufletească complet națională a populațiunii românești din ținuturile noui.

Ministrul instrucțiunii printr'un apel adresat dăscălimii și populațiunii întregii țări, constată că în unele regiuni din nouile teritorii, acțiunea de înstrăinare a elementului românesc, s'a exercitat cu mai multă intensitate.

Datoria noastră, — spune apelul e de a se face tot ce e cu putință spre a se da culturii românești, desvoltarea și strălucirea de care are nevoie atât pentru prestigiul statului român cât și al consolidării lui. Din nenorocire, lipsa de personal didactic de care suferă învățământul nostru în timpul de față, a împiedecat ministerul instrucțiunii să înzestreze școalele din zona limitrofă a țării, nu mai cu puteri didactice de mâna întâia.

De aceea, ministerul face un călduros apel la profesorii titulari în special cei cari au ca specialități limba română și istoria, să facă sacrificiul să primească să funcționeze chiar ca detașați, în învățământul secundar din zona limitrofă. Ministerul instrucțiunii este dispus să acorde acestor profesori, înlesniri de deplasare și a retribuție suplimentară.

Orașele cari au nevoie deocamdată de profesori cu bună pregătire și experiență, sunt: Oradea-Mare, Satu-Mare, Sighetul Hotinul și Cetatea-Albă.

Dela Teatrul Național

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile d-lui Prefect"

Duminecă 17 Dec. — Matineu. „Nepoftitul".

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Stane de piatră" a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ștefănescu, etc.

In decursul săptămânei viitoare vor avea loc reprezentanțiile date de Marioara Voiculescu și Vasile Leonescu.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Dostoiewski înșelat

Date necunoscute asupra primei căsnicii a marelui romancier rus

Cunoscutul interpret în franțuzește al operilor lui Dostoiewski, Halperin-Kaminsky va face să apară în editura librăriei alon un volum de opere inedite ale marelui romancier rus, sub titlul „La Confession de Stavrogin". In acest volum se găsește un fragment de „jurnal" al lui Dostoiewski care conține odată cu planul unui roman rămas neterminat „Viața unui mare păcătos" foarte importante note de autobiografie.

Lui Dostoiewski nu-i plăcea să vorbiască de prima lui nevastă. Asupra acestei căsătorii se știe până acum prea puțin, și numai grație notelor de autobiografie cari alcătuesc planul romanului neterminat „Viața unui mare păcătos", lămurite de declarațiile drei Liubov fiica din a doua căsătorie a lui Dostoiewki, și datelor pe cari le găsim în „Suvenirele" baronului Vrangel — n' are nimic a face cu generalul cunoscut nouă — vălul ignorației dispare.

Dostoiewski a cunoscut pe dna Isaiev pe când își făcea stagiul ca simplu soldat condamnat la patru ani de muncă silnică în Semiplatinsk unde baronul Vrangel era seful magistraturei. Soțul dnei Isaiev era profesor la liceul din acel oraș. Era un bolnăvicios și un mare bețiv. Dna Isaiev „natură pasionată și exaltată" predispusă la tuberculoză ca și bărbatul său, era o ființă incapabilă de dragoste adevărată. Ea nu a iubit nici pe Isaiev, nici pe Dostoiewski după căsătoria care a urmat morții lui Isaiev.

Cât au stat la Semiplatinsk „ea se interesa mult de Fedor Mihailovici (Dostoiewski) — ne informează baronul Vrangel — cu toate că ea se pare a nu-l fi apreciat în justa lui valoare". In schimb Dostoiewski o iubea cu toată puterea sufletului său mare și ciudat. Aceasta se vede cu atât mai bine atunci când Isaiev a fost mutat la Kuznetzk, iar Maria Dimitrievna a trebuit să-l urmeze. Despărțirea a fost extrem de dureroasă pentru Dostoiewski și a avut o influență covârșitoare pentru starea lui sufletească!

Corespondența lor din această epocă este foarte interesantă. Deoparte Dostoiewski exasperat de imobilizarea lui forțată la Semiplatinsk, de alta dna Isaiev mai întâi desperată de singurătatea ei lângă un om bolnăvicios și veșnic beat, iar mai pe urmă făcând confidențe nefericitului amorezat dela Semiplatinsk asupra unei amiciții neașteptate cu un om „foarte simpatic" coleg cu bărbatul său. Cât a trebuit să fi suferit Dostoiewski la citirea scrisorilor așteptate cu atâta nerabdare și cari conțineau la fiecare rând o jicnire! Scrisorile dnei Isaiev trădau tot mai mult entuziasm pentru „mărinimia, afecțiunea și frumusețea sufletească a tânărului profesor". Asupra acestor vremuri baronul Vrangel face următoarea observație: „Dostoiewski se prăpădea de gelozie; și nu se putea privi fără strângere de inimă întristarea sa, durerea sa mută."

Dar Isaiev moare și Maria Dimitrievna rămâne cu un copil într'o situație desperată. Dostoievski cere de la baronul Vrangel un ajutor bănesc și îl obține. D-na Isaiev rămâne încă la Kuznetsk în tovărășia tânărului profesor pe când Dostoievski lipsit el însuși de multe continua să-i stea în ajutor, din exilul unde se afla. In sfârșit la 21 Decembrie el anunță în felul următor baronului Vrangel apropiata lui căsătorie:

„Dacă v'e-o întâmplare neprevăzută nu-mi va sta în cale, mă voi însura înainte de săptămâna mare. Știți cu cine. Ea mă iubește încă ... și mi-a răspuns; Da. Ceea ce vă scriam în vară privitor la ea are prea neînsemnată influență asupra afecției ce-mi păstrează. Ea mă iubește. Acum o știu cu certitudine. O știam de altfel pe când vă scriam astăvară. Ea s'a lămurit repede asupra realității nouei sale afecțiuni. Am știut-o din scrisorile sale, căci mi-a mărturisit totul. Ea n'a avut față de mine niciodată ceva de ascuns. Oh!... dacă ați ști ce femeie este!..."

Dostoievski s'a înșelat. Ea nu-l iubia. Căsătoria lor a fost o continuă tortură. Inrăită de boala care o sluția pe măsură ce avansa, Maria Dimitrievna lăsa lui Dostoievski rare orele de liniște trebuitoare creiației literare. Tot ce a scris el în această epocă, a lucrat înafară de casă, refugiat în colțuri retrase de țară. Cu toate acestea însă Dostoievski căuta totdeauna să ascundă lumei adevărul asupra situației sale familiare. Iată cum după nouă ani, la 31 Martie 1865, anunță el baronului Vrangel moartea soției sale:

„O altă creiatură care mă iubia — cealaltă era fratele său Mihai, mort cam la aceeași dată — și pe care eu o iubiam peste măsură, nevastă-mea, a murit de tuberculoză la Moscova, unde se instalaze încă cu un an înainte de a muri.

„Ah, prietene! ea mă iubea nemărginit, eu o iubiam la fel. dar nu trăiam fericiți. Vă voi povesti totul la cea dintâi întâlnire. Deocamdată voi spune numai că, cu toată nefericirea traiului nostru în comun, care ca o urmare a caracterului său ciudat, bolnăvicios și fantastic, noi n'am încetat o singură clipă de a ne iubi. Din potrivă; cu cât eram mai nenorociți împreună, cu atât ne atașam mai mult unul altuia. Oricât de ciudat s'ar părea aceasta, așa a fost.

Ea era cea mai onestă, cea mai nobilă, cea mai generoasă dintre femei, dintre toate femeile pe cari le-am cunoscut.

Cu toate că sufeream în tot cursul anului văzând-o murind, cu toate că și am ce pierdeam prin ea, nu mi-aș fi putut imagina mărele vid pe care îl sânt în viața mea, acum când ea nu mai este".

Aceste rânduri de adevărată durere le scria Dostoiewski după un an de când știa trădarea femeii sale. D-ra Liubov Dostoiewski mărturisește în „Amintirile" pe cari le-a publicat anul trecut în Germania, că Maria Dimitrievna crezându-se aproape de sfârșit, a mărturisit bărbatului său că nu l'a luat decât din calcul, atrasă de renumele lui și de relațiile sale cu lumea.

Urmându-și spovedania, ea a afirmat că noaptea precedentă căsătoriei lor a petrecut-o cu profesorul din Kuznetsk, iar legătura lor s'a continuat în tot timpul vieții conjugale cu Dostoiewski.

A urmat apoi despărțirea de la Moscova și după un an desnodământul inevitabil. Cât trebue să fi suferit în orgoliul lui acel mare și adânc cunoscător de oameni, e de văzut în discreția cu care caută să-și ascundă durerea. Nouă ani de rătăcire, e cea mai crudă ironie pentru un analist ca Dostoiewski, și răsbunarea o găsim întreagă în schița de roman „Viața unui mare păcătos" unde Maria Dimitrievna se numește d-na Alfonsky. **Sd.**

Cronica politică

Descălicarea dlui Maniu. Cluburile politice din București și ziarele înfeudate tachiștilor și partidului național au trecut prin violente emoții zilele trecute cu prilejul așa zisei descălicări a dlui Maniu în vechiul regat.

Demonstrația care a întovărășit acest fapt, cu toate silințele presei interesate și cu toate cheltuelile suportate de club, n'a izbutit să fie decât o obișnuită manifestație politică, așa cum orice partid este în stare să organizeze la București, bineînțeles făcând cheltuelile necesare.

Dar, nici în primirea făcută de public, nici în atmosfera întrunirii dela club, n'a fost nimic din elanul și din măreția, cari însoțesc un mare act public. Ceiace s'a petrecut la București cu prilejul descălicării partidului național, a fost o simplă demonstrație dela care entuziasmul mulțimii, a fost absent.

Faptul este foarte apreciabil. Dacă partidul național descălica în vechiul Regat mai de mult, dacă în tot acest timp partidul național n'ar fi desfășurat cea mai odioasă și mai deșănțată acțiune împotriva acestui vechiu Regat unde se duce astăzi ca să cucerească sufragii, desigur că descălicarea ar fi fost întâmpinată cu elanul și cu căldura cu care se primesc actele de însemnătate națională. Dar descălicarea partidului național are, în împrejurările în care s'a produs și după activitatea pe care a desvoltat-o, nu caracterul unui act de înfrățire și de înțelegere a deziderateler obștești, ci caracterul unui act silnic, săvârșit sub imperiul necesităților politice de partid.

Descălicarea s'a îndeplinit, apoi, în tovărășia unor oameni cari n'au nici un prestigiu politic și nici o autoritate morală. Lucrul a contribuit la răceala cu care opinia publică a primit actul descălicării.

In asemenea condițiuni, faptul descălicării a pierdut tot cecace putea face din el un act de semnificație națională și politică și rămâne să însemne doar o abilitate politică mulțumită căreia partidul național nădăjduește să-și facă uitate toate faptele prin care a păcătuit împotriva interesului național.

Un document interesant

Cine porunceşte în partidul naţional, sau cum se mistifică un discurs supărător

In urma unui discurs rostit de dl. dr. Lupaș la una din întrunirile partidului național toată presa catolicismului român a pornit o adevărată cruciadă în potriva fruntașului naționalist și profesor universitar din Cluj. „Unirea" din Blaj scria acum câtva timp un vehement articol la adresa dlui Lupaș, și nu se știa să facă imputări conducerii partidului național pentru tonul discursului și publicarea lui în „Patria".

Conflictul era evident, dar nu ne așteptam să se rezolve în felul cum ni-l anunță tot „Unirea". Astfel găsim în numărul dela 9 Decembrie al acestei gazete „bisericească-politică" următoarea semnificativă notiță:

„Da, am citit și noi în nr. 263 al „Patriei" „noul" discurs al dlui Lupaș, în care nu se mai suflă nici un cuvânt împotriva bisericii noastre, și nu se mai face nici o amintire de Mgr. Marmaggi, Nunțiul papal din București. In locurile mai ginguașe, „noul" discurs are chiar o seamă de întregiri, cari schimbă complect înțelesul supărător de mai înainte, așa că acestei rectificări i-se potrivește de minune cunoscutul clișeu de: „Ediția a doua emendată(!) și augmentată". Că lucrul acesta v'a făcut o plăcere, o credem și — pentrucce am ascunde-o? — ne-am bucurat și noi de această „mergere la Canossa" a păr. Lupaș. Ea nu este, ce-i drept, o retractare în toată forma — cum, poate, ar fi trebuit să se facă —, dar dacă „emendările" sunt ale autorului însuși și dacă ele pot să ne dea o garanție, că pe viitor d. Lupaș își va reserva ieșirile sale împotriva bisericii noastre altor tribune decât cele politice, este și acesta un punct câștigat. Și nu noi vom bagatelizza importanța acestui câștig".

Așa dar „Unirea" se declară mulțumită, chiar „bucuroasă" pentru mistificarea opiniei publice săvârșită de cea de adoua ediție „amendată și augumentată" a discursului dlui Lupaș. Morala moraliștilor dela Blaj e precum se vede destul de elastică. Ieșirile anticatolice ale dlui Lupaș nu supără decât făcute pe tribunele de întrunire publică ale partidului național, sau reproduse în oficioasele acestui partid. E drept că „Unirea" ar fi preferat „o retractare în formă" dar se declară mulțumită și cu mistificarea pasagiilor supărătoare din discursul dlui Lupaș.

Un fapt a cert. Din notița „Unirii" se strecoară în chip vădit satisfacția că preponderența unită în partidul național e încă eficace. Și sîntem obligați să recunoaștem că „Unirea" are pentru ce fi satisfăcută.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Vineri la 15 Decembrie: Cavaleria rusticana și Pagliacci.
Duminecă la 17 Decembrie: Aida.
Luni la 18 Decembrie: Concert sinfonic. Schüller.

Despăgubirile de război

Guvernul actual se ocupă serios de problema despăgubirilor de războiu. Dacă această chestiune nu și-a putut găsi până acum o soluțiune, pentru a putea fi trasă în realitate, se datorește situației noastre financiare care nu a ieșit încă din faza consolidării. Evident că bugetul așa cum e echilibrat acum, nu permite să fie luat ca unic izvor de resurse pentru plata despăgubirilor de războiu.

Netăgăduit trebue căutate și alte resurse care să fie afectate acestui scop. Presa opozițională, care e oricând gata să speculeze cu cea mai revoltătoare reacredință, orice activitate a guvernului, se folosește de declarațiile ministrului de finanțe domnul Vintilă Brătianu, care a pus în legătură plata despăgubirilor cu cota-parte ce ni se cuvine din totalul despăgubirilor pe care aliații au să le încaseze dela Germania, pentru a afirma sus și tare că guvernul nu se va putea ține de promisiuni.

Ea își bazează aceste afirmațiuni neîntemeiate pe faptul că guvernul a refuzat partea ce ni s'a afectat nouă din despăgubirile germane, ca fiind prea mică față de protențiunile noastre refuz care coincide și cu suspendarea vremelnică a lucrărilor comisiunei germano-române.

Dar aceste fapte nu au câtuși de puțin un caracter definitiv și ele nu pot aduce în nici un caz anularea drepturilor noastre. Indată ce conferința dela Londra își va relua activitatea sau va fi continuată de altă conferință care va trebui să ia ultimile deciziuni în chestiunea reparațiunilor ce are să le plătească Germania, guvernul va susține din nou justele noastre revindecări că energia și destoinicia de care a făcut în atâtea rânduri dovadă. Și făcând abstracție de ce se va realiza pe această cale, sunt deja în studiu crearea de noi soluții problemei despăgubirilor dănaților de războiu.

Așa că constatările și sancțiunile presei din opoziție sunt pripite în această chestiune și ele vor fi desmințite prin evidența faptelor.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoirul săptămânal

Vineri: „Strigoii" (al 3-lea matineu pentru muncitori. Prețuri de premieră).
Sâmbătă, matineu: „Gül Baba" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul dr Iosif Rózsa).
Sâmbătă seara: „Strigoii". (Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 55 A).
Sâmbătă, orele 9½: „Pasărea de aur" (pentru a 6-a oră. Prețuri obicinuite.)
Duminecă, matineu: „Regina nopții" (pentru a 7-a oră. Prețuri reduse).
Duminecă seara: „Aria fermecătoare" (pentru a 7-a oră. (Abonament șters. Prețuri obișnuite).
Duminecă, orele 9 și 3 sferturi: „Neuralgia". (Comedie. Prețuri obișnuite).
Luni: „Nevasta lui Barbă Albastră" (pentru a 5-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 56 B.)
Marți: „Manon" (pentru a 2-a oră, cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de premieră. Abonamente de premieră Nr. 57 C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid.)

Revoluția din România?

Cum caută dușmanii noștri să ne discrediteze în streinătate

Pentru a discredita România, în fața conferinței de la Lausanne și a determina curente ostile nouă în opinia publică elvețiană. Ungurii și Bulgarii trimit la Lausanne aproape zilnic telegrame cu știri tendențioase asupra situației interne din România și a modului cum sunt tratate la noi minoritățile.

Astfel o telegramă datată din Budapesta, aduce știrea că zece mii de Unguri întruniți la Biekiscsaba au cerut guvernului ungar intervenția pentru facerea unui plebiscit în Transilvania.

Pretextul acestei întruniri de protestare ar fi împușcarea unui institutor ungur, de către grănicerii români și expulzările din Ardeal.

Faptul acesta care se zice că a produs o „profundă impresie" în cercurile conferinței, nu e decât o odioasă plăsmuire, pentru a creia în sânul conferinței, opinii defavorabile nouă.

Dar nu numai Ungurii caută să debiteze calomnii pe seama noastră, ci și vecinii de la Dunăre, Bulgarii.

Astfel o versiune bulgară afirmă că turburările de la Kusteudil nu corespund adevărului și că dimpotrivă, România e aceia care se află în pragul unor mari frământări interne.

Revoluția ar fi cuprins chiar câteva orașe românești și au avut loc ciocniri sângeroase între populație și armată.

Aceste știri fanteziste menite să ne discrediteze în fața străinătății își vor găsi răsplata cuvenită.

Noi le menționăm ca titlu de curiozitate; remarcând însă că ele induc în eroare chiar pe unii din cei mai de seamă ziariști ai presei străine.

Numai astfel ne putem explica cum un ziar atât de serios ca „Journal des Debats" a putut să afirme prin scrisul lui Auguste Gauvain că „România e prada luptelor interne".

Dacă atitudinea dușmanilor noștri e explicabilă, ne miră însă foarte mult cum prietenii noștri Francezii, se lasă influențați de știrile tendențioase și nu caută înainte de a se pronunța, să le verifice autenticitatea.

Cine face confesionalism şi proselitism

— Cazul de la Beiuş —

In legătură cu polemica dintre ziarul „Unirea" din Blaj și dl Nicolae Iorga, s'a scris și în ziarul nostru un articol prin care se arăta că ceiace înstrăinează simpatiile noastre de biserica unită este faptul că această biserică face tot ce i stă în putință pentru a se dovedi în mijlocul nostru o avangardă a catolicismului cuceritor și războinic.

Și față de stat și față de biserica ortodoxă, biserica unită s'a arătat însuflețită de un spirit ostil pe care nici demnitatea statului nostru, nici mândria firească a bisericei ortodoxe, nu-l puteau admite. Intr'o continuă pozițiune de ofensivă, biserica din Blaj pare să fi rupt cu tradițiile ei și, animată de un spirit care se dovedește prea legat de spiritul bisericei papale, voește să-și cucerească în sânul poporului nostru, cu arme pe care nu pregetă să le aleagă, un loc mai mare decât acela creiat de împrejurările istorice.

Biserica din Blaj sau cel puțin foaia sa „Unirea" ne-ar voi pe toți românii catolici dintr'odată. Din această dorință pe care o credem inspirată de interesele catolicismului papal, își trage obârșia proselitismul la care, se dedă biserica unită. Iar acest proselitism în forma în care s'a manifestat și se manifestă, a creiat bisericei unite o atmosferă ostilă în rândurile românești.

Nimeni nu s'a gândit să tăgăduiască bisericei unite marile titluri de glorie pe cari le-a cucerit pe terenul luptei naționale și pe terenul culturii românești în Ardeal. Dimpotrivă fiecare român îi păstrează recunoștința pentru contribuția uriașă, pe care ea a adus-o în frământările energiei românești de aci. Cei mai mulți din marii dascăli ai conștiinței românești și-au plămădit sufletul național în școlile Blajului. Dela Blaj a pornit semnalul luptei naționale în Ardeal.

Dar tocmai pentrucă de Blaj se leagă o tradiție atât de glorioasă și de nobilă, oamenii cari se găsesc acum la conducerea bisericei unite trebue să dovedească prin spiritul și prin actele lor, că același spirit îi însuflețește și că ideia națională este cea dintâi credință, pe care o servesc. Conducerea de azi a bisericii unite pare că nu trăește animată de spiritul acesta. Zi cu zi biserica unită își pierde ceva din ființa ei națională și devine zi cu zi mai străină. Sub influența celor de a Vatican, ea tinde din ce în ce mai mult să însemne în mijlocul nostru un instrument de cucerire al catolicismului. Opera de proselitism pe care o face și conflictul, care s'a născut din această pricină sunt dovezi că biserica dela Blaj îndeplinește în țara noastră o muncă poruncită dela Roma.

In ziarul „Beiușul" Nr. 48 din 10 Decembrie, sub titlul „Cine face confesionalism", se publică un articol în care ni se arată precis faptele de proselitism ale unoa din păstorii bisericei unite. Ni se spune astfel că elevii ortodoxi ai liceului gr. catolice din Beiuș sunt convertiți la catolicism și că un oarecare preot unit cutreeră satele și îndeamnă sătenii să treacă la biserica unită dacă vor ca vlăstarii lor să intre în liceu fără să plătească vre-o dare. Cu astfel de ademeniri au fost convertiți câțiva elevi ortodoxi ai liceului din Beiuș precum și părinții lor.

Cele ce se petrec la Beiuș și în jurul acestui târg nu sunt fapte izolate. Oriunde poate și prin orice mijloace, biserica unită face această operă de proselitism. Și aceasta este o operă care tinde să ia proporții, amenințând prin conflictul confesional pe care l'a creiat, însăși unitatea națională.

Și atunci n'avem dreptul să spunem că prin activitatea sa prezentă, biserica unită se îndepărtează zi cu zi și de tradiția și de rostul ei național?

Revista presei maghiare

România la Moscova şi Lausanne

Ocupându-se de desele declaraţii de bună vecinătate cu România ale lui Cicerin şi Rakovski şi de acel cunoscut proiect al demilitarizării Mării-Negre, prezentat conferinţei dela Lausanne de ministrul nostru de externe, confratele „Keleti Ujság" are cuvinte împotriva politicei faţă de Rusia a guvernului român, afirmând, că ar trebui ca această politică să înceteze de a mai fi politica circumspectă şi de espectativă de astăzi. Cu toatecă în acelaş articol confratele maghiar relevă că alilierea la o politică străină sau alta, la politica engleză sau la cea franceză faţă de soviete, ar aduce România într'un greu impas recomandă totuşi României să o rupă cu politica prudentă de azi.

Constată, că celelalte state duc o puternică luptă pentru luarea relaţiunilor economice cu sovietele. Parlamentul cehoslovac pregăteşte actualmente poate pentru intensificarea relaţiunilor cu Rusia şi la fel Bulgaria şi Jugoslavia caută cu stăruinţă o intenesificare a raporturilor lor cu Moscova, în acelaş timp Polonia manifestă la conferinţa moscovită o politică ruso-filă, care i-a permis să-şi angajeze rolul de intermediară între România şi soviete

Implicit „Keleti Ujság" recomandă României o politică faţă de Rusia asemănătoare politicei acestor state vecine României

Dar tot atunci z'arul remarcă un alt lucru de importanţă deosebită, care nu permite României această orientare. Constată anume existenta, deocamdată nedeclarată, a unei alianţe ruso-germane, la care pomenitele state slave se vor alilia cândva.

„Emke"

Vorbiam într'unul din trecutele numere despre demersurile ale le face organizaţiunea „Emke" pentruca să i-se permită fiinţarea, lucru pe care'l solicită de doi ani de zile.

Am avut cuvinte aspre la adresa trecutului acestei organizaţiuni maghiare, al cărei scop, repetăm, era desnaţionalizarea Românilor ardeleni. Trecutul acestei organizaţiuni îl cunoaştem şi ştim prea bine, că această organizaţie nu era similară „Astrei" române ti dela Sibiu. Spre deosebire de „Astra", organizaţiunea „Emke" lupta pentru maghiarizarea altor popoare.

Cu toate acestea, confratele „Ujság" care s'a ocupat a doua zi de afirmaţiunile noastre, caută să ne demonstreze, că nu acesta era scopul urmărit de „Emke" şi că ea a fost întemeiată spre a ferii ungurimea ardeleană de desnaţionalizare! Şi aduce în sprijinul acestei afirmaţii faptul, că în judeţul Solnoc-Dobâca, în care populaţia era nu demult maghiară, ungurii de acolo s'au românizat mai toţi.

Constatarea aceasta nu spune nici un cuvânt în favoarea afirmaţiei confratelui maghiar. Faptul remarcat de „Ujság" în jud. Solnoc-Dobâca, s'a mai produs şi în alte părţi ale Ardealului. Este un fapt, care pentru noi prezintă o serioasă satisfacţie, nu din alte consideraţiuni, ci numai pentrucă confirmă marele motiv, pentru care întregirea României tot avea să se facă odată: vitalitatea românească.

Cu toată această constatare a lui „Ujság", organizaţiunea „Emke" n'a avut ca obiectiv pe Ungurii cari se dosnaţionalizau. Stăruinţele îl s'au depus numai într'o direcţie: aceea a maghiarizării.

Confratele întreabă, de ce „Astrei": i-s'a permis sub unguri să fiinţe şi nu i-se permite aceasta „Emke"i, în România. Firește, „Emke" nu mai este astăzi ca în trecut. Nu mai poate fi o primejdie ca pe vremuri Dar este totuşi o primejdie pentru singurul motiv, că de azi înainte „Emke" va urmări — în virtutea trecutului său — menţinerea, respectiv propagarea inamiciţiei între minoritatea maghiară şi statul român.

Celelalte întrebări, pe care ni-o pune confratele direct nouă: de ce am numit călăi pe ungurii cari se luptau pentru desnaţionalizarea noastră, — este de prisos să i-se răspundă. Întrebarea aceasta se putea pune oricui, dar nu românului ardelean, care a avut din partea ungurilor tratamentul pe care l'a avut.

Reforma şcolilor confesionale,

„Ellenzék" readuce în discuţie chestiunea şcolilor confesionale maghiare. În legătură cu proectul de lege al dlui ministru Anghelescu. Protestează contra faptului, că n'am fost chemaţi şi reprezentanţii minorităţii ungureşti la alcătuirea proectului şi comentând invitaţia ministrului instrucţiunii publice adresată parlamentarilor unguri, de a'şi spune cuvântul cu ocazia dezbaterilor din parlament, acuză România, că e un stat în care primează... forţa!.. Nu mai adăugăm nici un comentar.

Mare ocazie!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piata Unirii No 13 depozitul fabricei.

Funcţionarii cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5%.

2441

Cel mai preţios şi frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găseşte un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Şaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanţie pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea şi montarea gratuită. 977

INFORMATII

Din importul de 236 milioane chintale al Ungariei făcut în primele nouă luni ale anului acestuia 8 şi jumătate milioane chintale au provenit din România, după-cum arată statistica maghiară publicată acum. In schimb România a importat din Ungaria în acest timp 321.000 chintale de mărfuri.

■

D. dr. Pavel Diuba, a fost numit prim-pretor al plăşii Oraviţa din judeţul Caraş-Severin.

•

D. dr. Emil Dandea, a fost numit primar al oraşului Tg. Mureş în locul d-lui dr. I. Harşia.

•

D. profesor Petre Dejeu şi I. Ionaş au fost numiţi consilieri comunali ai oraşului Oradea-Mare, primul în loc vacant, secundul în locul d-lui dr. Tatu.

•

In cursul lunei Ianuarie, comisiunea superioară pentru stampilarea rentei, de pe lângă ministerul de finanţe, va lua în cercetare apelurile contra deciziunilor de respingere la stampilare a rentei prezentate fie la oficiile din ţară cât şi la cele ce au lucrat în streinătate.

■

„Monitorul Oficial" publică regulamentul pentru punerea în aplicare a legii, prin care se autorizâ comunale urbane să vândă loturi de case invalizilor, văduvelor cu orfani de războiu, funcţionarilor de stat, judeţ şi comună precum şi tuturor demobilizaţilor, plătibile în rate.

■

Lucrările comisiunei mixte relative la fixarea frontierei româno-jugo-slavă, cari durează de mai bine de o jumătate de an, nu fost terminate.

Au rămas încă câteva chestiuni în litigiu şi cari vor fi luate în desbaterile comisiunei militare interaliate desemnată de conferinţa ambasadorilor.

Această comisie se va întruni la Paris în cursul lunei lanuarie.

■

In urma răspunsului primit din partea prefecturei relativ la ora de închidere, asociaţia cafegiilor din localitatea hotărât ieri, că toate cafenelele şi localurile de consumaţie să închidă de bună voe la orele opt seara.

•

Cafegii din localitate s'au prezintat ieri dlui prefect Petru Meteş şi au cerut abrogarea măsurii privitor la închiderea localurilor la orele 10 şi 30 seara.

Prefectul judeţului li-a răspuns că nu poate reveni, întrucât ordonanţa a dat-o după îndrumarea guvernului, care i-a pus în vedere, ca în cazul când turburările nocturne ar continua şi ar lua proporţii, să interzică şi circulaţia pe stradă după orele 22 şi jumătate.

Numai în guma „Olla" poţi avea încredere.

2419—1

•

Autocamion de 4 tone, bine reparat, în funcţiune, vinde Industria Sârmei S. A, Cluj, Calea Victoriei 29.

Se poate vedea la Fabrica Ghiriş-Arieş.

1301

Adunarea de alaltă eri a Statusului catolic a hotărât urcarea cu 30 la sută a salariilor corpului didactic al liceelor catolice din Ardeal.

•

După informaţiunile noastre asociaţia chelnerilor şi lucrătorilor din localurile de consumaţie se va prezenta azi la d-l prefect Meteş spre a-şi arăta, că în urma ordonanţei care închiderea la orele 10 şi jumătate, 400 de chelneri şi lucrători sunt ameninţaţi cu mizeria. Delegaţia va cere să se revină asupra ordonanţei respective.

•

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame.

2420—1

•

La cafenea „Europa" vor debuta noui artişti: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

•

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.

2332

Guma „Olla" se află în toate drogueriile şi farmaciile. 2419—

•

La cumpărare să grijim de Vack Kaiser-Borax.

2420—7

•

In zilele de 20, 21 şi 25 Decembrie vor avea loc la Teatrul Naţional reprezentaţiile date de trupa de sub conducerea marei noastre artiste d-na Marioara Voiculescu.

D-nii Leonescu şi Sârbul, doi din cei mai distinşi artişti ai teatrului românesc, fac parte din ansamblul care va juca pe scena teatrului nostru.

Se vor reprezenta următoarele piese: NORA de Ibsen, la 20 Decembrie, HOŢUL de Bernstein, la 21 Decembrie şi SALOMEA de Oscar Wilde.

Biletele s'au pus în vânzare la Cassa Teatrului.

Dela consulatul Cehoslovac

Conzulatul Republicei cehoslovace în Cluj, comunică, că vechile bancnote de Stat de 5 coroane cehoslovace din 15 Aprilie 1919, cari circulă azi pe teritorul Republicei, vor fi scoase, cu data din 31 Decemvrie 1922 din circulaţiune şi mai târziu se vor schimba numai prin Banca Ministerului de finanţe din Praga, resp. prin filialele ei. După 1 Ianuarie 1925 aceste bancnote nu vor mai fi schimbate de loc, aşa că pentru deţinătorii lor ele nu vor mai reprezenta nici o valoare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi 14 Decembrie se va juca pentru a VI-a oară amuzanta Comedie **„Extemporalul"**

Sâmbătă 16 Dec. Ginerile d lui Prefect.

Duminecă 17 Dec.: matineu „Nepoftitul"

Marţi 19 Dec.: premieră „Stane de piatră" de H. Sudermann cu dnii N. Dimitriu, P. Bulandra, Psatta, Vasilescu, Ghiberi on şi d-nele Gina Sandry-Bulandra, Natalia Ştefănescu, Ap. Medianu

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piaţa Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Uzina electrică oraşului

Conducerea societăţii „SAVI"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit.

148

Cetiţi

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Cioto

Un volum de 200 pagini în care se oglindeşte viaţa politică a Ardealului în ultimii 15 ani.— Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Amboie volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moţilor Nr. 15.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Succesul României la Lausanne

Atitudinea Bulgariei. — Noua orientare a Sovietelor

Prin participarea ei, la Conferința dela Lausanne România înregistrează al doilea mare succes diplomatic din anul acesta, impunându-se în fața Europei, ca cel mai de seamă stat din Orient.

Acest succes nu e datorit decât faptului că partidul liberal, contrar obicelurilor celorlalte partide n'a făcut niciodată decât politica intereselor țării, pe care le a apărat totdeauna cu energie.

Punând în adevărata lor lumină interesele românești în chestiunea Strâmtori or, delegatul nostru dl I. G. Duca a atras atenția și aliaților asupra pericolului ce ar reieși pentru orice națiune cu interese comerciale în Marea Neagră, când s'ar adopta propunerea turcească, prin care Strâmtorile să rămâle tot în mâna Turcilor.

Turcii cât și bolșevicii, aliați astăzi cu ei ar fi oprit cu cea mai mare ușurință oricând ar fi voit, accesul oricărui pas aliat în Marea Neagră.

Dându-și seamă de gravitatea acestei probleme, aliații au renunțat la orice compromis în chestiunea Strâmtorilor și au adoptat în întregime propunerea delegatului român.

Succesul politicei române la Conferința dela Lausanne trebue privit și din alt punct de vedere, care lese în evidență dacă urmărim desfășurarea ulterioră a evenimentelor, după ce s'a adoptat, de către Aliați punctul de vedere român.

Se știe că dl Stambulinski, premierul bulgar a uitat angajamentele de prietenie ce și le-a luat față de România în trecerea prin București și iluzionat de rolul ce-l va putea avea formarea unui bloc ruso-turc-bulgar în tranșarea chestiunei Strâmtorilor s'a simțit foarte măgulit de a avea ocazia să se asocieze la punctul de vedere ruso-bolșevic.

Atitudinea fermă a României a făcut însă pe dl Stambulinski să se retragă dala o acțiune, care ar fi dăunat interesele Bulgariei, chiar în cazul când Bolșevicii și Turcii ar fi fost pe deplin stăpâni în Marea Neagră.

Mai mult chiar, Bolșevicii atât de intransigenți la început, au fost siliți să renunțe la pretențiunile lor și să caute a îmbrățișa o politică împăcuitoare cu România pe viitor.

Aceasta a făcut pe Cicerin să rostească declarațiile cunoscute, primele în care Sovietele părăsesc tonul arogant, căutând să trăiască în raporturi de bună vecinătate cu noi.

Roadele politicei guvernului, sintetizată prin formula „prin noi înșine" se arată și în chestiunile externe, împrăștiind calomniile opoziției, al cărei scop nu e de cât a turbura liniștea internă prin zvonuri alarmante.

Ședințele Comisiei Constituționale

— Chestia minorităților —

Comisiunea constituțională întrunită ieri la București a discutat libertățile individuale. Raportarul Ioanițescu, a cetit textul articolului 5, care precizează libertatea conștiinței, învățământului, presei, întrunirilor, pentru toții românii, înțelegându-se sub „român" ori care cetățean. Reprezentantul sașilor, dl Haus Otto, a discutat cu acest prilej problema minorităților, declarând că aceste nu voiesc să formeze stat în stat, dar cer drepturi culturale și dreptul asociației înscrise lămurit în noua constituție. Din partea ungurilor a vorbit dr. Kiss Béla, care a spus că Ungurii renunță la garanțiile internaționale, dorind rezolvarea chestiunei minorităților prin acord intern.

A cerut inscrierea acestor drepturi în constituție și a prezintat apoi o moțiune prin care a cerut înlocuirea termenului „român" din art. 5' cu aceea de „cetățean român", cerând precizarea expresă că fiecare cetățean fără deosebire de religie, naționalitate, este egal la exercitarea drepturilor politice.

Primul ministru s'a declarat de acord cu minoritățile arătând necesitatea precizării deplinei egalități cetățenești în noua constituție. D sa a făcut distincție între cetățenii loiali și cei iredentiști față de care sunt necesare măsuri speciale. A asigurat minoritățile despre toleranța tradițională a Românilor. In acelaș senz au vorbit dnii Disescu, Atanasovici și Leonte Moldovan.

Textul definitiv al articolului va fi mâine.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Interne

Ședințele Parlamentului

Camera

La ședința de eri a Camerei au fost de față dnii miniștri Vintilă Brătianu, Nistor, Mârzescu, Cosma, Inculeț și Florescu.

Dl. Iorga cere crearea de noui căminuri studențești. D. Grădișteanu întreabă dacă închiderea universităților nu ieste o măsură primită și noportună. Dl. Ministru Anghelescu răspunzând, spune că a avut convorbiri cu reprezentanții studențimii și speră că se va ajunge la înțelegere. De altfel a ordonat deschiderea căminurilor și cantinelor studențești. Dl. Iorga atribuie agitațiile studențești elementelor străine și propagandei doctoranților înscriși în diferite partide politice.

După aceasta dl. Ministru Anghelescu spune că studențimea cere „numerus clausus" Anghelescu arată imposibilitatea acestei măsuri. Dl. Mircea Juvara vorbește despre necesitatea modificării unor articole din legea chiriilor. Continuă apoi discuția răspunsului la mesaj. Dl. Tătărescu, atacă partidele oposiționiste și cere unirea bunilor români pentru înfăptuirea noii constituții.

Senatul

Senatul se deschide sub prezidența dlui Dimitriu. Pe banca ministerială dnii Banu, Vaitoianu și Moșoiu.

Se fac diferite comunicări și interpelări. Se trece apoi la votarea proiectului de lege a sabotajului, și a prelungirei mandatelor comisiilor, interimale din Ardeal. Se continuă discuția răspunsului la Mesaj. Vorbește senatorul liberal Bianu, căruia îi răspunde țăranistul Costăchescu.

Ședința se termină la ora 7 seara.

*

M. Sa Regina va părăsi Jugoslavia în decursul săptămânei viitoare.

*

Comisiunea reparațiilor și datoriilor fostei monarhii austro-ungare și-a terminat lucrările. Se crede că României îi va reveni jumătatea datoriilor fostei Ungarii.

Dl Ministru Sasu a făcut presei declarații în sensul că guvernul va amâna majorarea prețurilor petrolului până când petroliștii nu-și vor indeplini obligațiile aprovizionărli contractate, întru cât ministerul nu tratează sub atmosfera teroarei. A mai declarat că prețul pâinei în timp de un an va rămânea neschimbat. Autorizațiile de export de alimente sunt complect interzise pentru determinarea ieftinirei traiului.

*

Miercuri se începe congresul partidului poporului când se va discuta și intrarea în parlament.

*

Eri s'a prezentat la ministerul instrucției o delegație de studenți cerând redeschiderea căminurilor și cantinelor studențești.

*

Archiepiscopul Gurie din Chișinău a refuzat explicațiile cerute de ministerul cultelor în chestia averilor bisericești din Basarabia. S. Sa a părăsit Capitala în mod demonstrativ.

Externe

Demisia lui Pasici definitivă

Belgrad — Pasici a demisionat în mod definitiv, refuzând constituirea noului cabinet.

Ora 2 p m

Desbaterile de la Lausanne critice

Lausanne — Situația conferinței a ajuns din nou la un punct foarte critic. Tratativele decurg pe un ton aproape violent. Lordul Curzon e decis a propune închiderea conferinței în cazul că Turcii ar refuza admiterea protecțiunei minorităților și inființarea căminului armenesc.

Bursa

— 14 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1182
Londra	772
New-York	164
Italia	828
Elveția	31
Praga	516
Viena	1350
Berlin	206
Budapesta	7¼

Valuta

Mărci	220— 225
Leva	115— 118
Lire sterline	780— 788
Franci francezi	1190—1192
„ elvețeni	30— 31
Lire italiene	820— 825
Drahme	270— 275
Dinari	240— 245
Dolari	163— 164
Napoleoni	580— 585
Cor. austr.	26— 27
„ magh.	700— 25
Socol	505— 510
Mărci pol.	100— 110

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Atențiune!
Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu pearză ocazionea de a vizita
Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"
In centru — sub Grand Hotel — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. Grătar special sub conducerea renumitului șef Mitică Cocoș. Orchestra clasică Alex. Botea. Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. ...zii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290
Lloyd 1553 1722

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 26 Noembre			1922 18 Noembre	1922 25 Noembre
	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.169.981.740	5.169.984.972
4.554.722.111	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	4.049.263.115	disponibil, trate și bonuri de teasur aur		
	stoc metalic			
424.532	Argint și diverse monete		635.608	430.244
44.814.978	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat		—	
1.574.981.704	Efecte scontate		3.533.794.319	3.590.627.537
	113.166.600	Imprumuturi pe efecte publice 135.560.350		
172.008.474	137.638.900	„ „ „ „ în cont curent 173.381.350	225.406.478	219.539.882
	58.841.874 78.797.026	din cari nu s'au ridicat lei 89.401.818		
		83.979.532		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
1.496.060.954	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
399.999.977	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
399.457.213	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
198.902.783	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	7.055.670.996	7.025.614.908
955.706.470	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.025.614.908	102.765.044	102.714.107
73.725.625	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		11.997.418	11.997.418
11.997.418	Efectele capitalului social		32.958.207	32.958.207
32.908.657	Efectele fondului de rezervă		3.785.322	3.786.322
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		48.658.391	48.707.679
9.970.430	Imobile		4.054.902	4.067.046
2.827.480	Mobilier și mașini de imprimerie		18.175.837	19.110.582
11.986.388	Cheltueli de Administrațiune		183.209.640	177.039.454
4.145.430	Conturi curente		29.822.604	30.124.356
285.601.886	Conturi de valori		401.432.389	420.327.994
1.490.188.430	Conturi diverse			
19.322.265.818			22.112.527.267	22.147.208.080

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.168.979	Fond de rezervă	67.475.744	67.941.694
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
13.563.332.352	Bilete de bancă în circulațiune	15.385.993.201	15.361.485.526
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
28.371.300	Dobânzi și beneficii diverse	69.147.236	73.637.997
1 513.861.765	Conturi curente și recepise la vedere	1.654.408.222	1.684.642.023
4.122.678.195	Conturi diverse	4.889.152.483	4.913.150.459
19.322.265.818		22.112.527.267	22.147.208.080

26 Noemb. 1921	Efecte și alte valori de restituit	25 Noemb. 1922		
	288.687.445	Efecte și alte valori în păstrare	322.668.667		
11.096.679.733	9.694.324.000	Bonuri de tesaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.324.000	10.990.575.997	10.980.745.930
	1.103.058.288	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.393.743.153		
1.646.243.789		Conturi de ordine		1.754.641.093	1.748.014.786
12.732.323.522				12.644.216.320	12,628.760.606

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7% }

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Simion Marcan
Apahida.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kuicsár István
Mócău.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Alexandru Jakab
Tritul de sus.

Cerneluri
negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comada la
papetăria
LEPAGE
CLUJ. 2426

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerțului

Ce urmaresc Ungurii?

— Revizuirea tratatului dela Trianon —

O consfătuire confidențială la Budapesta. Declarațiunea ministrului de răsboi. Andrássy împotriva lui Horthy. Ștefan Friederich la Mussolini și Kemal Pașa

Cetim în „Prager Presse“:

„Ziarului maghiarilor expatriați, — aflați la Viena — „Bécsi Magyar Ujság“ i se comunică din Budapesta:

„Din inițiativa ministrului de răsboi maghiar Belitska s'a ținut în Budapesta o conferință, la care au participat și câțiva conducători ai opoziției. Scopul acestei consfătuiri a fost să îndupleace opoziția să voteze creditele militare fără discuție.

Ministrul de răsboi și-a motivat astfel argumentarea: Punctul de vedere al guvernului este, că după evenimentele din Italia și Turcia, luând în considerare și desbaterile dela conferința din Lausanne, sunt nădejdi întemeiate că puterile vor revizui și tratatul de pace dela Trianon(?!) precum au revizuit pe acela dela Sévres. Dacă această speranță a guvernului nu s'ar realiza, atunci vom fi nevoiți să formăm revizuirea tratatului de face dela Trianon că arma. fă-când răsboi. În vederea acestor evenimente, s'a alcătuit budgetul ministerului de răsboiu, care trebue să se voteze fără discuții.

După aceasta a mai spus ministrul Beliska, că și legea politienească, ce se face acuma, nu e altceva decât pregătirea în mod clandestin a stării de asediu. Prin legea aceasta, care obligă pe toată lumea la munca publică, guvernul ar avea posibilitatea să facă pregătirile de răsboi fără ca streinătatea să observe acest lucru.

După expunerile ministrului de răsboi, mai mulți oratori și-au arătat nedumerirea, cum s'ar putea face un răsboi cu o armată, ai cărei ofițeri sunt adversarii curentului legitimist.

Contele Andrassy a spus, că scopul unui răsboi nu poate fi altul decât reîntegrarea teritorială a Ungariei. Armata lui Horthy nu va lupta pentru scopurile legitimiștilor și refacerea regalității maghiare, nu vor lupta penttru Horthy, pe care nu-l recunosc de șef ai statului maghiar.

La sfârșitul consfătuirii a declarat Ștefan Friedrich, că în curând se va duce la Roma, unde va trata cu Mussolinii chestiunea fascismului maghiar și va încheia o convențiune militară cu Italia pentru cazul de răsboi. Dela Roma Friedrich se va duce Constantinopol și la Angora, tot în vederea încheierei unei convențiuni militare cu turcii“.

Publicăm cele de mai sus sub titlul de document.

Citiți pag. 8-a

Revoluțiile din Bulgaria

Guvernul bulgar le pune la cale

Misterul „revoluției“ din Kustendil începe a fi dezvălult.

Cu toate asigurările date de primul ministru Stambolinsky, atât la București, cât și în alte părți cum că Bulgaria de azi a renunțat la politica de sânge și nesinceritate față de vecini, ultimele evenimente dezmint cu desăvârșire aceste afirmațiuni.

Din cercetările făcute la fața locului și din dovezile culese și pe care le vom publica cât de curând, reese că așa zisa revoluția dela Kunstedil a fost inspirată de către însuși guvernul bulgar.

Bulgarii vor cu ori ce preț, folosindu-se de complicațiunile din penisula balcanică, să obție o eșire la marea Egee pe teritoriul național bulgar.

Atitudinea lui Stambolinsky la Lausanne, unde s'a dovedit pe față că este de partea bolșevicilor a dovedit că dictatorul bulgar nu se gândește la liniște în balcani.

Spre a face impresie că Bulgaria mai reprezintă o forță s'a înscenat revoluția dela Kustendil.

Revoluție în Tracia

Acum această mișcare a fost mutată în Tracia occidentală.

Folosindu-se de faptul că trupele grecești, ce se află acolo, pe lângă că sunt insuficiente mai au și moralul scăzut populația terorizată de comitagii bulgari este însumată cu forța în bandele acestora.

Posturile grecești sunt atacate și în multe părți respinse.

*

După ultimele știri podul de peste Marița la Karagaci a fost ocupat de comitagii.

Comunicația liniei ferate cu Salonicul a fost întreruptă în multe părți.

Spre a mări numărul revoluționarilor, grupul care a „atacat“ Kustendilul, sub ordinele fostului general bulgar Protogherof, a pecetluit de asemenea spre interiorul Traciei.

Răspândiți „Infrățirea“

Grădina de iarnă" Central" BRODIE anò BRODIE

Inceputul la orele 9.30. Lloyd 1010 2222 1 **duo de canto și dans de mulatoii și senzațiile celelalte.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

LA INTERNATUL școalei de Conductori Tehnici din Cluj, să caută din 15 Decemvrie a. c. bucătăreasă care să știe fierbe bine și vorbi limba română și maghiară. Să poate presenta la Direcțiune. Strada Gh. Barițiu 26 (Moril). 2443

SE CAUTĂ un vânzător pentru o prăvălie de articole mici metalice. Răspuns cu referințe complecte indicând salarul se va adresa la ziar sub „Vânzător". 2430

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

480 lei un stângen de lemne

Se pot procura Cluj, str. Clemencean 4. între orele 10—12 a. m. 2425

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Reclama este sufletul comerțului

No. 798—922.

Publicație.

In ziua de 21 Decembrie 1922, ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte timbrată și sigilată în localul Spitalului de Ortopedie și Chirurgie Infantila „Regina Maria" din Cluj (Str. Tunarilor No. 17) pentru furnizarea următoarelor materiale:

1. 2200 Kgr. otel pentru proteze ortopedice de diferite dimensiuni.
2. 100 Kgr. oțel cal. I de diferite dimensiuni pentru scule.
3. Țevi, tablă și sârmă de oțel.
4. Diferite parti de proteze.

Concurenții pot lua orice informațiuni dela Administrația Spitalului.

Cluj, la 1 Decembrie 1922.

Director Medic-Șef: Dr. A. Radules u. 2444 — Administrator: O. Gherasim.

No. 798—922.

Publicație.

In ziua de 21 Decembrie 1922 ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte timbrate și sigilate în localul Spitalului de Ortopedie și Chirurgie Infantila „Regina Maria" din Cluj (Str. Tunarilor No. 17) pentru furnizarea următoarelor materiale necesare atelierului de ortopedie:

Arcuri de oțel, diferite suruburi de specialitate, nituri de alamă, cuie de alamă, sârmă de alamă, fier plat, fier pătrat, suruburi de oțel, cuie, nituri și bolduri ortopedice, diferite unelte ortopedice, materiale pentru băia de nichelat, etc.

Concurenții pot lua orice informațiuni dela Administrația Spitalului.

Cluj, la 1 Decembrie 1922.

Director Medic-Șef: Dr. A. Radulescu. 2444 — Administrator: O. Gherasim.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER"

Societate Anonimă

SIBIU.

◆

Livrează prompt:

Motoare de benzină cu ferestrău circular Sfărâmătoare simple și dubie de porumb cu ventilator precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344 1

Apărut! Dr. Pop-Dr. Szegö Apărut!

Condică de Termene Advocațială pe anul 1923

cu tabloul nominal al tuturor advocaților din România-mare

franco Lei 158 (cu ramburs Lei 162)

2442 la

Librăria LEPAGE Cluj.

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PIATRA, SAPUNUL ADELINA, iar persoanele care nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. afaceri și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortiment. Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N

Banca Generală a Țări Românești caută un

Contabil corespondent

energic și priceput cunoscând perfect limba române pentru o Mină din cărbuni din Ardeal. 2449

◆ ◆

Magazia de mode „BARZA"

Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe și pânzeturi.

Preturi fixe. 1591 *Telefon* **957.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Miscare în magistratura ardeleană

In „Monitorul Oficial“ cu data de 12 Decemvrie, a apărut următoarea mișcare în magistratura ardeleană:

Dl Aniba! Placa, licențiat în drept dela facultatea din București, advocat, se numește judecător în clasa VII, gradul I, la tribunalul Zalău, în locul dlui Zoltan Kapeller, trecut în alt post.

Dl Teodor L. Nicolau, actual substitut la tribunalul Tutova, se înaintează procuror în clasa VII, gradul II, la tribunalul Timișoara, în locul rămas vacant prin trecerea în alt post a dlui Andrei Iörg.

Dl Gheorghe I. Agraru, actual ajutor de judecător la judecătoria de ocol Brabova din județul Dolj, se înaintează procuror în clasa VII, gradul II, la tribunalul Zalău, în locul dlui Iosif Bodor, trecut în alt post.

Dl Enea Munteanu, actual judecătur în clasa VII, gradul II, la tribunalul Cluj, se numește judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad, la ocolul Cluj urban, în locul rămas vacant prin trecerea în alt post a dlui Leonida N. Perseacu.

Dl Geza Medgyesy, actual judecător în clasa VI, gradul I, la tribunalul Zalău, se numește judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad, la ocolul Teregova din județul Caraș-Severin, în locul rămas vacant prin permutarea dlui Romulus Serescu.

Dl Zoltan Kapeller, actual judecător în clasa VII, gradul I, la tribunalul Zalău, se numește judecător în acelaș clasă și în acelaș grad, la ocolul Marghita din județul Bihor, în locul decedatului Adalbert Nyusztay.

Dl Ioan Colfescu, actual judecător în clasa VI, gradul III, la ocolul Rodna-Veche din județul Bistrița-Năsaud, se permută în aceiaș calitate la ocolul Turda, în locul rămas vacant prin permutarea dlui Constantin Stolcescu.

Dl Alexandru Arhiri, actual judecător în clasa VII, gradul I, la ocolul Făget din județul Caraș-Severin, se permută în aceiaș calitate la ocolul Șercaia din județul Făgăraș, în locul dlui Alexandru Doroș, demisionat.

Dl Aurel Gherasim, actual judecător în clasa VII, gradul III, la ocolul Ocna-Sibiului din județul Alba-de-Jos, se înaintează în clasa VI, gradul III, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Petre I. Petrescu, actual ajutor de judecător la judecătoria ocolului Calafat din județul Dolj, se înaintează judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Făget din județul Caraș-Severin, în locul dlui Alexandru Arhiri, permutat.

Dl Mihail Köves, actual judecător în clasa VII, gradul III, la ocolul Turda, se înaintează în clasa VII, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Ioan Budovsky, actual judecător în clasa VII gradul I, la tribunalul Turda, se înaintează în clasa VI, gradul III, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Andrei László, actual judecător în clasa VIII gradul III la ocolul Huedin din județul Cojocna, se permută în aceeaș calitate la ocolul Sasca-Montană din județul Caraș-Severin, în locul rămas vacant prin permutarea dlui Carol Weidin.

Dl Alexandru Socaciu, actual judecător în clasa VIII gradul I la ocolul Sercaia din județul Făgăraș, se înaintează în clasa VII, gradul II, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Hugo Friedrich Chsallner actual judecător în clasa VIII gradul II la ocolul Ibașfalău, se înaintează în clasa VII gradul III în funcțiunea ce ocupă.

Dl Viorel G. Ternoveanu, actual substitut la tribunalul Tulcea, se înaintează procuror în clasa VII gradul II la tirbunalul Satu-Mare, în locul dlui Tiberiu Gruescu, demisionat.

Dl Victor Gherasim, actual judecător în clasa VI, gradul II, la tribunalul Turda, se înaintează în clasa VI gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Ioan Baumgarten, actual judecător în clasa VI, gradul III la tribunalul Alba-Iulia, se înaintează în clasa VI, gradul II, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Zoltan Veres, actual judecător în clasa VII, gradul I la tribunalul Turda, se înaintează în clasa VI gradul III, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Valeriu Roșca, actual procuror în clasa VII, gradul II la tribunalul Dej, se înaintează în clasa VII, gradul I în funcțiunea ce ocupă.

Dl Adalbert Janota, actual procuror în clasa VIII, gradul III, la tribunalul Turda, se înaintează în clasa VII, gradul III, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Ioan Horvath, actual judecător în clasa VI, gradul II, la tribunalul Arad, se înaintează în clasa VI, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Iosif Bodor, actual procuror în clasa VIII, gradul II, la tribunalul Zalău, se numește judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la acelaș tribunal, în locul d lui Geza Medgyesy, trecut în alt post.

Art. I. D. Aurelian M. Bărbătescu, actual substitut la tribunalul Olt, se înaintează procuror în clasa VII, gradul II, la tribunalul Cluj, în locul d-lui Gavril Lador, trecut în alt post.

Dl Gavril Lador, actual procuror cu titlu provizoriu în clasa VIII, gradul II, la tribunalul Cluj, se numește judecător cu titlu provizoriu în aceeaș clasă și în acelaș grad la ocolul Cluj urban, în locul rămas vacant prin permutarea d-lui Emil Pușcariu.

Dl Nicolae N. Sigmireanu, actual președinte de Senat în clasa VI, gradul III, la tribunalul Zalău, se înaintează în clasa VI, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

D-l Alexandru Șuțu, actual judecător cu gradul de președinte de tribunal la ocolul Bucoveni din județul Ilfov, se numește judecător în clasa VI gradul I, la tribunalul Cluj, în locul d-lui Enea Munteanu, trecut în alt post.

D-l Gheorghe Hagi Chirea, actual judecător în clasa VI, gradul II, la tribunaalul Deva, se înaintează în clasa VI, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

D-l Leon Moroianu, actual judecător în clasa VI, gradul II la ocol Șighișoara, din județul Târnava Mare, se permută judecător cu titlu provizoriu la ocolul Chișlnău I urban, în locul rămas vacant prin permutarea d-lui Petre Crăciunescu.

D-l Ioan Raicolescu actual supleant la tribunalul Mehedinți, se înaintează judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Șighișoara din județul Târnava-Mare, în locul d lui Leon Moroianu, permutat.

D-l Nicolae M. Gheorghiu, actual judecător cu titlu provizoriu la ocolul Accadânlar din județul Durostor, se permută judecător clasa VII, gradul II la ocolul Nochrich din județul Sibiu, în locul d-lui Nicolae Vițeșescu, demisionat.

Repararea armament. teritorial

Câte 500,000 lei fie cărui corp de armată

Ministerul de război a alocat fiecărui corp de armată și comandamentului artileriei grele pentru exercițiul bugetar în curs, câte 500.000 lei. care vor fi întrebuințați pentru reparațiuni de armament teritorial respectiv, după chibzuința comandamentului, pe baza de referate ale serviciilor de armament și muniții respectiv.

Aceste reparațiuni însă se vor face în mod obligator în atelierul de reparațiuni al corpului de armată și al artileriei grele, fiind cu desăvârșire interzis să se dea din această sumă bani corpurilor de trupă pentru a-l întrebuința la reparațiuni de făcut în atelierele lor.

Comandamentelor trupelor cari nu fac parte organică dintr'un corp de armată și care deci nu posedă ateliere de reparațiuni proprii, li se alocă: pentru o divizie de cavalerie 12.000 lei, pentru comandamentul grănicerilor 12,000 lei, iar pentru comandamentul trupelor de munte 25.000 lei.

Având în vedere că sumele astfel alocate este tot ceeace s'a putut da în aceast exercițiu, comandamentele vor veghea ca ele să fie întrebuințate în mod rațional pentru împlinirea celor mai importante nevoi și vor veghia la aplicarea strictă a acestor prescripțiuni.

Industria zahărului în Polonia

Războiul a determinat o scădere considerabilă a producției zaharine în Polonia. Dar industria aceasta e pe cale de reculegere. Sunt în funcțiune, astăzi, 71 fabrici de zahăr, anul trecut erau 68; înainte de război, 88. Producția sfeclei este socotită anul acesta la minimum 22 milioane chintale, corespunzând la 330.000 tone zahăr. Această cantitate este departe de a fi cea dinainte de războiu.

Consumația interioară a scăzut considerabil; ea nu e decât de patru kgr. de locuitor pe an. Admițând chiar că ar fi o consumațiune de cinci kgr., țara nu va întrebuința de cât maximum 140.000 tone, astfel că se vor putea exporta 150.000 tone.

Comerțul Angliei în Noemvrie

Darea de seamă a ministerului de comerț arată o îmbunătățire apreciabilă în comerțul engiez, în cursul lunei Novembrie. Exporturile a căror valoare totală este de 66 milioane 490.784 lire sterline, înregistrează un spor de peste 6 milioane lire sterline în comparație cu exporturile din Octombrie și atinge cel mai înalt record dela Martie anul trecut.

Importurile care se urcă la 95 milioane 600.143 lire sterline au avut un excedent de peste 10 și jumătate milioane față de importurile din Octombrie.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea“

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 685 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 19 Decembrie 1922

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI (8)
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Intărirea românismului prin cultură

— In jurul apelului ministrului școalelor către profesori —

Urmându-și programul său cultural Ministrul Școalelor s'a gândit că una din nevoile cele mai imperioase ale provinciilor noi alipite, e chemarea la o viață complect națională a populațiunei românești din aceste provincii.

Din cauza lipsei de școli și școlăli suficienți în unele regiuni din noile teritorii, dușmanii noștri își dau toate silințele să înstrăineze elementul românesc.

De aceia Ministrul școalelor adresează un călduros apel către profesorii titulari secundari în special celor de limba română și istorie să accepte a primi catedre în orașele de pe lângă frontieră.

E lucru știut că față de nevoile țării noastre, avem de muncit foarte mult pentru școală spre a i putea împlini lipsurile și de aceia orice sacrificiu cerut de stat în această privință, trebue primit fără nici un înconjur.

Mai ales după războiu interesul pentru chestiunile școlare e din ce în ce mai mare și a pătruns și în populațiunea dela țară. Dovada cea mai bună e dragostea cu care țăranii strâng bani pentru clădirea școlilor.

Exemplul pe care-l dă țărănimea, dornică de cultură trebue să capete încurajare, din partea tuturor intelectualilor și desigur cei mai chemați pentru propagarea culturei sunt profesorii, cari și-au închinat viața apostolatului școalei.

In afară de opera de răspândire a culturei românești, școlile trebue să fie cel mai de seamă element de apărare al țării și necesitatea unei bune organizări a lor se simte mai ales acolo, unde elementul românesc e în mai mică proporție față de străini sau unde pericolul dușmanului dela graniță e mai mare.

Neajunsul de căpetenie al învățământului românesc a fost că în organizarea școalelor s'au gândit mai întâi la elevi, înloc să se gândească mai întâi de toate la profesor.

Profesorul reprezintă instituția școlară, el trebue să fie modelul după care să se îndrumeze viața elevului și fără de el, indiferent de aparențe, școala e numai o amăgire,

Partea esențială a carierei profesorului nu e numai apostolatul culturei ci și modul cum știe să înfiltreze această cultură în sufletul elevului.

Aptitudinele sale pedagogice sunt acelea care-i ajută să modele e sufletul elevului dornic de învățătură.

Și astfel ne și explicăm de ce ministrul școalelor a făcut apel tocmai la profesorii cu mai multă experiență școlară, cari și-au putut vedea deja rodul muncei lor în pregătirea elevilor.

In afară însă de profesorii secundari care sunt chemați să românizeze ținuturile dela graniță, suntem de părere că nu trebue uitați nici învățătorii, a căror menire e poate și mai importantă în aceste ținuturi, decât a profesorilor de liceu.

Cine cunoaște viața satelor românești își dă seama că adevărații diriguitori ai satelor sunt preoții și învățătorii; rolul lor atât din punct de vedere național e covârșitor și exemplul cel mai bun îl avem în viață satelor din cuprinsul Ardealului, unde populația e în majoritate românească.

Lupta care se dă contra analfabetismului, complectată cu cea pentru educația națională e opera învățătorului.

De la el se așteaptă ridicarea nivelului cultural al satelor, iar dela profesorul de liceu se așteaptă desăvârșirea culturei și educației căpătate în școala primară.

Dându-și seamă că dela felul cum își vor face datoria în aceste ținuturi, depinde viitorul Statului român, nu ne îndoim că întreg corpul didactic va îmbrățișa cu dragoste și căldură sfaturile Ministrului Școalelor și va lucra din toată inima la desvoltarea și răspândirea culturii de care atârnă consolidarea statului român în interior și care înalță prestigiul țării în străinătate.

Minoritățile și noua Constituție

Marea comisiune constituțională își continuă lucrările pentru redactarea textului definitiv al proectului care va fi supus examenului Adunărilor Legiuitoare.

In ultima ședință ținută joi, după ce s'a discutat chestiunea împărțirii administrative, a țării, s'a dat cetire articolului V din proectul de constituție, în care sunt cuprinse drepturile publice ale românilor.

Cu acest prilej s'a ridicat chestiunea minorităților etnice. Dnii Hans Otto Roth, reprezentant al populațiunei săsești, și Kiss Bella, reprezentant al minorității maghiare cer înlocuirea expresiunei de „român" prin aceia de „cetățean român", precum și înserarea unor clauze speciale pentru minorități.

La cuvintele rostite de cei doi reprezentanți ai minorităților sasă și maghiară, a răspuns primul ministru care a fixat în câteva cuvinte spiritul în care este privită problema minorilară în România.

Dl Ion I. C. Brătianu a spus că este în acord cu gândul care a domnit în cuvintele celor doi reprezentanți ai minorităților. Chestiunile de formă, privind modul de redactare sunt secundare și rămâne comisiunei să le precizeze. Constituția cea nouă va chezășui tuturor cetățenilor români din întregul regat deplina egalitate a drepturilor publice, fiindcă adevăratul temeiu al vieții de Stat nu constă în formele juridice ci în sufletul și în spiritul în care ele se aplică.

Oricât de bune ar fi textele dacă aplicațiunea lor nu se face cu sinceritate, ele sunt de prisos și datoria oricărui guvern este să se preocupe, în primul rând, de liniștea, solidaritatea și frăția dintre toate elementele Statului.

Există însă o primejdie din partea unora din minoritățile ungurești, nu aceea în numele căreia a vorbit dl Kiss, care încă are gânduri peste graniță nevoind să intre în făgașul vieței noastre publice. In această privință trebue să se ție seamă, în afară de orice principii, de siguranța statului, care este pe deasupra oricărei dispoziții, mai ales că ne găsim într'o periodă în care nu s'au închegat și cristalizat împrejurările sociale pe cari le-au născut războiul. Garanția pe care o cer d-nii Otto Roth și Kiss trebue s'o găsească în sentimentele, încrederea și iubirea românilor față de toate acele minorități, care au intrat pe deplin în făgașul vieței noastre de Stat.

Acestea sunt declarațiunile făcute de primul ministru. Ele înlătură orice posibilitate de suspicionare a politicei statului român față de minorități. Cât despre primejdia acelor minorități maghiare care păstrează gânduri peste graniță, subliniind-o și ținând să arate că pe deasupra oricărei dispoziții este siguranța Statului, primul ministru a dat un avertisment de care voim să credem că vor ține seamă cei vizați.

Comisiunea reparațiunilor și-a terminat lucrările

Comisiunea reparațiunilor a terminat lucrările pentru repartizarea datoriei Austro-Ungare — gajată sau nu — între statele succesoare: România, Italia, Polonia și Jugoslavia.

Problema datoriilor interaliate

Rolul conferinței de la Bruxelles și importanța chestiunei pentru normalizarea raporturilor financiare în Europa

După patru ani dela încheierea păcii, chestiunea reparațiilor e încă actuală. Conferința care se va convoca în curând la Bruxelles, va avea să se ocupe înainte de toate de datoriile interaliaților. Această importantă chestiune are trei laturi distincte, cari trebuesc examinate cu toată seriozitatea.

Vechea soluție

Cea dintâi consistă a compensa datoriile interaliate asupra creanțelor Germaniei. Cu alte cuvinte, Anglia plătește datoriile sale în Statele-Unite cu creanțe germane, pe cari americanii le anulează pur și simplu. Aceasta este cea mai veche soluție găsită. Ea se bazează pe însăși consimțământul Statelor Unite. Are însă inconveniente cari nu s'au putut până acum examina cu toată seriozitatea.

Pe de altă parte, dacă existența datoriilor interaliate este supărătoare prin faptul că în anumite împrejurări aceste datorii devin utile la regularizarea schimbului. Presupunând că împrumutul internațional pe care îl va contracta Franța reușește așa cum s'a proiectat, ea va primi anual mai multe miliarde de devize străine. Cu aceasta Franța ar realiza o bruscă revalorificare a francului, dar ar urma pentru stat în aceiași măsură o sporire a datoriei interne. Soluția are avantaje și desavantaje destul de mari și duce fatal la anularea datoriilor.

Anularea datoriilor

Cu aceasta însă se anulează în mod mecanic o parte corespunzătoare din datoria germană. Sau, presupunând că Germania, învingând criza actuală, își stabilizează marca la câteva centime. Din această clipă datoria internă a Germaniei ar fi suprimată prin desvaloarea mărcii, iar datoria exterioară în bună parte anulată. Contribuabilul german nu va avea de suportat decât o greutate neînsemnată, iar industria germană va fi pusă în condițiuni extrem de favorabile pentru a învinge rivalitatea industrială a țărilor rivale.

Vor accepta aliații această idee? Unicul creditor

In unele cercuri diriguitoare ele politicei mondiale financiare persistă ideea ca întreaga datorie a statelor aliate să se concentreze în mâinele Americei. Până acum însă nimeni nu a găsit soluția care să ducă la bun sfârșit această operație, și nici nu s'au găsit mijloacele eficace pentru reglementarea plăților.

Menținerea datoriilor

A treia soluție constă în a lăsa ca datoriile interaliaților să rămână în starea actuală. Plățile nu ar începe decât dela o dată anume stabilită și vor fi eșalonate într'un anume număr de ani. Sistemul este destul de seducător după unii. Principala dificultate pe care o creiază este că termenul lăsat înainte de începerea plăților diminuiază într'o extraordinară proporție valoarea actuală. Pentru exemplificare să luăm cinci plăți anuale de câte 4000 franci, presupunând că aceste plăți în loc de a se eșalona dela întâiul la al cincilea an, nu ar începe decât într' al șaselea pentru a se termina în al zecelea. Valoarea actuală a creanțelor care era de 4000 franci nu va mai fi decât de 1000. Reducerea este destul de simțitoare.

Interesele României

Aceste trei soluții, anularea totală, menținerea parțială și menținerea integrală a datoriilor interaliate, sunt singurele la cari s'a putut ajunge până acum, fiecare din ele conținând tot felul de variante și modalități. Conferința una din ele. In acelaș timp va trebui să rezolve și alte chestiuni importante. In ceea ce ne privește, așteptăm ca la această conferință să se soluționeze problema datoriilor contractate de noi în timpul războiului și pentru el. Suntem datori în Statele Unite, în Anglia, în Franța și în Italia. Dar față de neînsemnata cotă ce ni s'a acordat la repartiția reparațiilor, și față de recalcitranța debitorilor noștri, suntem în imposibilitate de a ne achita anuitățile.

Prima soluție ar fi salvatoare pentru toate statele mici, deci și pentru România. Franța însă în primul rând, apoi Anglia și Italia, se vor opune din răsputeri la acceptarea acestui punct, fiindcă aceste țări au tot interesul să țină industria germană sub nivelul industriei lor. Celelalte două soluții nu ne pot fi prea folositoare fără revizuirea cotei de despăgubiri ce ni s'a acordat și fără constrângerea statelor debitoare nouă de a ne plăti cel puțin în măsura de care avem nevoie pentru a ne plăti datoriile noastre.

Reducerea poliției secrete din Rusia

Din Moscova se anunță că după cercetarea preliminară a cheltuelilor pe primul trimestru din 1923, comisiunea budgetară a sovietelor a cerut comitetului executiv panrus să reducă budgetul actual al comisiunii politice — fostă „Ceka".

Comisiunea arată în raportul ei că cheltuelile acestei comisiuni politice întrec singure cheltuelile adunate ale comisariatelor instrucțiunii, muncii și sănătății publice. Cele mai mari credite budgetare sunt destinate organizației „Ceka".

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Mișcarea culturală în Ardeal

Cercul Ronsard — Cărți noui: „Pământ" poesii de Vasile Al. George

In orașul nostru s'a hotărât întemeierea unui cerc cultural pentru răspândirea limbei și culturei franceze în Ardeal. Cercul poartă numele marelui poet francez Ronsard despre care legenda spune că ar fi scoborâtor al vestitului ban Mărăcine, plecat cu oaste română la curtea Franței.

Scopul înființărei acestei „asociații transilvănene pentru propagarea limbei și culturei franceze" credem că se va lămuri mai bine cetitorilor, din însăși invitația pe care inițiatorii au trimis-o intelectualilor din localitate, invitație pe care o reproducem în întregime:

„Ori ce persoană cu adevărat cultivată, trebuie să se țină în curent cu manifestațiunile și creațiunile vieței intelectuale a popoarelor din Occident și pentru a putea face aceasta — cunoșterea limbei franceze îi este mijlocul cel mai util.

„Cultura franceză este de altminteri una dintre cele dintâi ale lumei, arta franceză a luminat dealungul tuturor timpurilor cu o vie strălucire și gustul francez este apreciat pretutindeni.

Numeroase personalități ale Clujului au tras concluzia logică a acestor adevăruri unanim acceptate și pentru a împlini dealtminteri dorinți adesexprimate au luat inițiativa să fondeze o Societate pentru a răspândi limba și cultura franceză în Transilvania.

„In afară de acest scop de interes general, Asociațiunea și-a luat sarcina de a procura membrilor săi avantagii intelectuale și materiale, ca și argumente și distincțiuni de un ordin superior.

„Acest program ar putea fi realizat prin mijloacele următoare:

a) Un loc de adunare elegant și atrăgător deschis mai multe zile pe săptămână dela orele 5 la 8, unde s'ar vorbi franțuzește unde s'ar putea consulta publicații franceze recente și unde s'ar putea examina chiar în natură, obiecte de artă pură și aplicată venite din Franța.

b) O bibliotecă cooperativă de lecturi franceze permițând a se citi cu puțină cheltueală cărțile și publicațiunile cele mai recente.

c) O expoziție permanentă de obiecte și de produse ale industriei artistice franceze ca mobile bibelouri, mode etc.

d) Cursuri de limba franceza pentru adulți.

e) Serate artistice și muzicale serbări câmpenești, excursiuni colective etc.

f) Relațiuni strânse cu asociațiunile culturale franceze.

Această enumerare de altminteri nu e limitativă.

„Asociațiunea înțelege a fi un organism pur cultural; ca face apel la toate persoanele culte fără distincție de sex sau naționalitate; ea oprește formal orice altă activitate confesională sau politică și aderenții trebuie să se angajeze a se abține dela orice discuțiune de acest ordin în localul societății."

Invitația e semnată, în numele comitetului de inițiativă de președintele lui, savantul profesor al universității clujene dl E. G. Racoviță.

Adunarea constitutivă va avea loc Duminecă 17 Decemvrie 1922 la ora 17 în sala de gală a Palatului Prefecturei.

Ordinea de zi va fi:

1. Expunerea scopului Asociațiunei și a mijloacelor morale și materiale, pe care ea poate conta.

2. Discuția și votarea Statutelor.

3. Alegerea președintelui și a 42 membri ai Consiliului de administrație.

La această adunare nu vor putea lua parte decât cei invitați special: rămâne să se discute în ședință modalitatea după care vor fi admiși și alți membri.

Fără îndoială că cea mai mare parte din publicul invitat se va grăbi să răspundă acestui apel.

Frumusețea țelului acestei asociații e prea eloquentă, pentru a mai insista asupra ei. Credem că în curând această societate va avea în rândurile ei un număr atât de important de membri, că va putea să se numească cea mai de seamă instituție culturală, particulară din Ardeal.

Unui dintre tinerii poeți ai Ardealului, cunoscut publicului de prin revistele și publicațiunile mai de seamă apărute la noi, a scos de curând un volum de versuri în editura Bonemisa. Sunt strânse aci poesii, care deși nu sunt puse în ordinea cronologică a apariției lor, dinotă totuși o evoluție.

Dela ritmul eminescian, cu cadență pronunțată; forma ia aspecte din ce în ce mai noi, pentru a se opri la poesia modernistilor, care nu păstrează din cea dintâi, decât dispoziția grafică a versurilor.

Astfel găsim:

„Vede neamuri de robie,
cum se scutură într'o clipă
„Vede brațe ridicate și că-
[tușile 'n risipă
„Iar prin zgomotul ce crește,
[de abia-l încape zarea
„Ca un monstru se 'ntraripă
[și se 'naltă Răsbunarea"
(Habsburg)

alături de:

„Lugubru fâlfâe prin aer tă-
[cerea
„Ca într'un sicriu...
„In mijloc rugul stins...
„In zare dispare cel din ur-
[mă stol...
„Mai fioros rămâne câmpul
„Mai fără margini
„Și mai gol"
(Sub cer de plumb)

Fondul urmează aceiași curbă, Poetul nu uită amarul vieței de bohem. După o icoană vie a Bucureștilor în orele lui de sgomot și lumină, el ne face cunoscuta antiteză:

„Mansarda rece.. Soba poate
[o fi uitat ce este focul, —
„In fiecare colț în umbră, pân-
[dește vesnic neprocul
„De mult netulburata tihnă
[la pasu-mi par'că prinde
[grai...
„Mi-e frig... Și cât ar fi de
[bine, dac'aș putea să
[beau un ceai"
(Miserere)

Craniul care rânjește, nu lipsește deasemeni. Râsul lui înfiorător apare chiar foarte adesea printre versuri. Cetit sumar d. Vasile Al. George face impresia unui romantic întârziat.

Dar părerea aceasta e justificată numai în parte. Nu arare întâlnești expresii noui, viguroase, pline de lumină vie, de plastică realizare:

„Multă vreme, ziua-noaptea,
[viu privi spre răsărit
„Și voiu sta așa pân'mintea-mi
[s'o desface ca o floare
„Luminându-se în raza răsă-
[ritului de soare..."
(Buddha)

Lipsa de spațiu ne împiedecă să citâm și altele. Amintim totuși vorbele de despărțire ce-și spun trupul și sufletul unui soldat în preajma luptei (Sufletului meu). Volumul se încheie cu câteva traduceri reușite de poesii bine alese din Longfellow, Merejkovskii, Szép Ernö, Babits. Dacă n'ar avea unele — puține dar grave — greșeli de tipar (spolierea, în loc de stolie rea pg. 41 etc.) cartea s'ar prezenta onorabil și tehnicește. Incheind, credem că se cuvine să aducem un cuvânt de laudă dlui Petre Groza, fără de ajutorul căruia poetul mărturisește în prefață că n'ar fi putut să-și dea la lumină volumul.

G. Ș.

O manifestație culturală

Pentru publicul românesc din Regen, ziua de 10 Dec. a fost o frumoasă sărbătoare, mulțumită Dlui căpitan Ioan, șeful Biroului de Propagandă națională al Corpului VI de Armată din Cluj.

Nu putem decât să mulțumim Dlui general Anastasiu pentru frumoasa idee de a trimite conferințieri și artiști în orașele de provincie, ignorate și de trupele de teatru și de orice manifestare culturală românească.

Mai mult ca ori unde, au fost binevenite cuvintele conferințiarului căp. Ioan: „...să pătrundem arta noastă, să ne cunoaștem, să ne adâncim în sufletul românesc plin de comori, și atunci ne vom iubi". Aici în Regen, unde zilnic se cântă și se vorbește, pe scena micului nostru teatru numai ungurește, mai mult ca ori unde, am avut nevoie de frumoasele declamații ale Doamnelor Lelia și Marcela Borsa, de cântecele și declamațiile Dlui Gh. Bănuțiu, artistul al Teatrului Național din Cluj — pentrucă ele au adus în orășelul nostru ca un fior înviorător de viață românească.

Deși dl. primar Schiffbauer nu a dat sprijinul pe care obișnuește să-l dea trupelor streine, deși sala nici măcar jumătate din publicul pe care l-a avut în aceași seară trupa de operetă a Dlui Feher Imre succesul moral a fost totuși neașteptat, publicul plecând foarte mulțumit. Atât timp cât armata, care cu atâta vitejie și-a făcut datoria la Mărăști și Mărășești, împreună cu artiștii noștri, vor munci desinteresați și cu entusiasm pentru trezirea conștiinței românești în cele mai îndepărtate colțuri ale Ardealului, putem să sperăm la rezultate satisfăcătoare, atât în ceea ce privește unificarea sufletească. Cooperarea armatei și intelectualilor civili, este un semn nou și îmbucurător pe care'l salutăm cu însuflețire.

Spectator.

File de calendar

Centenarul lui Pasteur

— Anul Centenarelor —

Intr'una din zilele lunei acesteia se va sărbători de către cercurile științifice dela noi o sută de ani dela nașterea lui Pasteur.

Marele binefăcător al omenirei va fi ridicat din nou în slăvile gloriei de către restrânsul număr al admiratorilor săi.

Zic restrânsul număr, pentrucă deși folioasele pe care le-au adus descoperirile sale, au fericit întreaga lume; numele acestui învingător al suferinței omenești este complect ignorat de marile mase.

Se vor ține deci noi discursuri entusiaste, se va fixa din nou importanța apostului ce l'au adus investigațiunile lui în domeniile chimiei și ale biologiei, se vor determina din nou contribuțiile lui la descoperirile de mai târziu ale celorlalți savanți.

Și la urmă, inevitabilă încheere, geniul francez va fi sărbătorit cu eclatantă adulație; cupe de spumoasă șampanie vor fi ciocnite în amintirea modestului profesor al sorei noastre de gintă latină, care în viața lui n'a cunoscut decât vinul și berea cele două băuturi democrate, ce împreună cu etilul formează obiectul studiilor lui asupra fermentărei alcoolului.

Iar la sărbătorirea aceasta vor lua parte — și la noi, și în Franța și în celelalte țări surori, vere, nepoate sau străine — savanții pleșuviți de studii, laboranți merituoși și cu perspective, studenți silitori, avizi de știință și de progres (cei mai puțin asidui la învățătură își vor vedea de ocupațiunile lor extrașcolare).

Cu toții se vor întrece în laude generoase la adresa inteligenței veșnic creatoare, în cinstea vredniciei, a abnegației a muncei îndărătnice, și fără de preget.

Și'n intimitatea sufletului lor își vor spune cu toții, că posedă aceleași calități; cei mai tineri, făcând bilanțul unui trecut impecabil ca silință și virtute școlară, vor trage cercu il optimiste și vor surâde scuturați de fiorii unei fericiri nelămurite, unui viitor aureolat ca un miraglu.

Și mulți dintre ei nu vor ști — iar alții nu vor voi de loc să-și amintească — că mult sărbătoritul, n'a prea fost fericit în epoca anilor lui de studiu. La o vârstă destul de înaintată pentru un student, marele Pasteur de mai târziu, n'a fost decât un mititel Pasteur, pe care profesorii nu s'au sfiit să-l lase repetent — bizară ironie a destinului — chiar la una din științele pe care avea s'o prefacă din temelii.

Intr'adevăr marele Pasteur a fost trântit fără prea multă tocmeală, chiar de profesorul său de chimie, pe când urma cursurile liceului de Besançon. După cum povestește recent un farmacist din localitate dl Nikels, — Pasteur a fost nevoit în această epocă vitregă.... pentru dânsul — între 1840 și 1842 — să ceară lecțiuni de chimie unui spițer din vremea aceia la Basancon.

Cinstită curbă a geniului omenesc! Povestea lui Pasteur, nu-i decât povestea lordului Byron, a lui Edgar Poe, a actualului Einstein, a atâtor altora, a aproape tuturor marilor figuri din istoria civilizației umane. Copii defracați sau obtuși mulți din ei au provocat descurajarea și desgustul profesorilor, au fost îndepărtați din școli, lăsați repetenți, dați ca cel mai josnic exemplu.

Pentru ca apoi să stârnească entusiasmul întregei omeniri și uimirea bieților dascăli, cari nu mai știau ce să mai creadă.

Și aveau dreptate bieții oameni. Parcă noi știm ce să mai credem cu aceste capricioase sărituri ale soarelui.

Einstein, Einstein, mult adevăr e în cuvântul tău: relativitate. Poate mai mult decât ți-ai închipuit singur.

Nemofilax.

ECOURI

Vederea prin telefon

Dacă sunt exacte concluziunile expuse de curând la societatea electricianilor din Paris de către Belin, cunoscut prin lucrările sale în telefotografie, atunci nu va trece mult și vom putea vedea la distanță prin ajutorul telefoanelor.

Se pare că știința a făcut mari cuceriri în această direcție.

Activitatea lui Slezak

Ziarul „Pester Lloyd" anunță: Leo Slezak, care a dat zilele trecute un concert la Budapesta, a făcut să se constate că marele tenor a pierdut foarte mult: — nu mai puțin de 13 kg.! Deficitul acesta a fost provocat de cura de înfometare pe care și-a impus-o în ultimul timp, apoi de numeroasele turnee de concerte, mai ales de cele din Elveția unde Slezak a suferit foarte mult de lipsa de unt, lapte și miere. Bine înțeles că Slezak se consolează de slăbirea lui, mai ales că pare mult mai tânăr".

El va pleca în curând — scrie ziarul — în Japonia, China și chiar în India, spre a delecta cu vocea sa și popoarele exotice, cari l'au invitat în mod foarte lingușitor să întreprindă un turneu de conferințe.

Slezak mai pregătește și pentru Europa două noi roluri wagneriene: Rienzi și Tristan.

Inlăturarea catastrofelor pe mare

Profesorul Langevin a inventat un aparat care permite să se înlăture catastrofele maritime, prin mijlocul undelor ultra sonore. Semnalul emisă de o instalație radiotelegrafică ordinară este transformată de un aparat special în unde sonore. Acelaș aparat primește ecoul transmis de obstacol și îl transformă din nou în oscilațiune electrică, care este înregistrată de o instalație radiotelegrafică. Este de ajuns a se măsura timpul care se scurge între emisiunea și întoarcerea undei pentru a obține îndoitul distanței la care se află fundul mării. Profesorul Langevin a putut efectua astfel sondaje maritime la mai multe mii de metri.

Cronica politică

Congresul partidului poporului. Ziarele anunță că în ziua de 20 Decembrie va avea loc la Sibiu congresul partidului poporului. Vor veni delegați ai tuturor organizațiilor județene ale partidului, și nu vor lipsi desigur nici fruntașii. Dl general Averescu va părăsi pentru câteva zile retragerea liniștită în care se complace la Severin și va veni în cetatea Sibiului ca să desfășure din nou cutele unui drapel compromis.

După un an dela căderea dela guvern și după o activitate însemnată cu toate nelegiuirile unui regim de imoralitate și de nepricepere, congresul dela Sibiu constitue cel dintâi pas pe care-l face partidul poporului pentru a reintra în viața politică.

Căci compromis în fața opiniei publice și lipsit de prestigiul unei legende creiate în vremuri de zăpăceală, partidul poporului și-a interzis orice manifestare din clipa căderii sale dela putere. Zdruncinat în toate organizațiile sale și dezorientat prin lipsa unei credințe, partidul poporului a așteptat tăcut ca disprețul opiniei publice să se șteargă pentru a încerca din nou o păsire în politică.

Congresul dela Sibiu înseamnă începutul acestei reintrări în activitate.

De ce se ține tocmai la Sibiu? Iată o întrebare la care nu se poate răspunde precis. Poate pentrucă a ținut la aceasta dl Goga, care voește să-și refacă prestigiul politic în Ardeal. Poate pentrucă se crede ca prin ținerea congresului la Sibiu s'ar face un gest de atențiune, un fel de omagiu politic adus Ardealului.

Nu știm încă precis ce se va discuta la congres. Se pare că se va fixa un program și se va hotărî chestiunea participării partidului la lucrările Adunărilor Naționale. In privința aceasta sunt indicii că hotărîrea congresului va fi pentru intrarea în parlament.

Măsuri regretabile, dar necesare

De la început am privit manifestațiunile studențești cu caracter antisemit ca pornind dintr'o impulsivitate tinerească și necugetată, alimentată încă de oameni, care lucrând în culise neobservați de studențime, își serveau interesele, străine și dușmănoase neamului.

Ecoul acestor manifestațiuni sortite „să tulbure viața universitățel în dauna prestigiului și a demnității acestei instituțiuni de înaltă cultură", a ajuns până și în auzul reprezentanților de la conferința din Lausanne, cu nu prea plăcute consecințe pentru demnitatea noastră națională.

Desigur că instigatorii ocului ai mișcărei au încercat să culeagă roadele și dacă n'au reușit în ce privește efectul, se pot bucura și cu izbânda unei atât de îndrăsnețe tentative.

E mare lucru pentru dânșii că au putut fi motorul inconștient al turburărilor anti-semite și această dintâiu reușită îi va ademeni să încerce altele.

Rămâne de văzut dacă studenții, element intelectual de primul ordin în Statul nostru, nu vor sesiza ei singuri înscenarea și în baza prestigiului ce trebue să și-l menție, nu vor căuta s'o descopere și s'o demaște.

Până atunci dispozițiile ministerului instrucției de a se convoca Senatul fiecărei Universități pentru a statua asupra gravității situației ce a creat-o frământările studențimei și în caz de nevoie a aplica sancțiunea închiderei Universității respective — le considerăm ca necesare, deși regretabile. Este însă singurul mijloc ca în mod leal și demn să se aducă o potolire a surescitărei studenților, care după o perioadă de liniște forțată, își vor da seamă cât de mult angajează manifestațiile lor prea avansate, prestigiul țărei.

In urma invitației ministerului instrucțiunei, Senatul Universității din București întrunindu-se a dat următorul comunicat prin care decide închiderea Universității și tuturor dependințelor sale:

Senatul Universității din București, întrunit azi, 13 Decembrie a. c., la orele 5 p. m.

Examinând manifestările și excesele la care studențimea s'a dedat, atât în interiorul Universității, cât și în afară; considerând că cu toate sfaturile binevoi oare date de autoritatea universitară și făgăduiala dată de aceiași autoritate de a examina cu atențiune și seriozitate mobilele care au provocat aceste agitațiuni totuși tinerimea universitară, nesocotind dispozițiunile luate de autoritatea universitară, turbură viața universității în dauna prestigiului și a demnității acestei instituțiuni de înaltă cultură.

pentru a preveni incidente de acest fel sau și mai regretabile și a înlesni calmarea spiritelor supraexcitate ale studențimii,

a hotărât ca, cu începere de azi Joi 14 Decembrie a. c. să se declare închise toate cursurile și lucrările din întreaga universitate și din instituțiunile anexe ei, precum și închiderea căminelor, cantinelor și bibliotecilor.

Redactor, M Vlădescu

13 Decembrie 1922.

Acest comunicat hotărât, e redactat în dorința evidentă de a se restabili ordinea în sânul Universității, prin calmarea spiritelor și încetarea pornirilor nejustificate.

Este de așteptat ca studențimea să înțeleagă și interesele superioare ale țărei, și prin revenirea la îngăduința și obiectivitatea ce sunt necesare unei bune armonii sociale, să nu mai dea prilejul instanțelor universitare de a lua măsuri de severitatea acelei pe care a hotărât-o senatul Universității din București.

Cum știe să mintă „Patria"

Sub titlu „Teroarea de la Alba-Iulia", „Patria" publică o nouă calomnie cu privire la alegerea parțială a senatorului de Alba-Iulia.

Acoperind de injurii pe dl Pompiliu Pizo și pe părintele Ilie Dăianu, candidat la scaunul de senator, „Patria" calomniază și pe dl Ioan Matei, aducându-i acuzarea că „a mobilizat întreaga învățătorime, punând-o la ordinele protopopului Pizo".

Suntem obicinuiți cu sistemul de calomnii, pe care le debitează zilnic „Patria" o relevăm pe aceasta pentru a aduce la cunoștința opiniei publice de câtă rea credință sunt capabili „bărbații de încredere ai partidului național".

Dl Ioan Matei, pe care-l calomniază „Patria" nici n'a fost măcar pe la Alba-Iulia, aflându-se în timpul alegerei, la București, de unde s'a reîntors de abia eri.

Minciuna deci e evidentă și explică încă odată tuturor, sistemul demagogic prin care partidul național caută să-și atragă simpatiile populației.

Inactivitatea opoziției în Parlament

După multe precupețiri și socoteli rușinoase, o parte din opoziție, reprezentantă prin partidul țărănist, se hotărâse a participa la lucrările Parlamentului Opinia publică, surprinsă de această decizie venită de la niște oameni care chiar din momentul când au intrat în arena politică, n'au știut ce-i spiritul de datorie și de sacrificiu, pentru binele obștesc, l-au privit neâncrezători. Și nu s-a înșelat Deputații și senatorii țărăniști n'au reintrat în Parlament ca să muncească, ci numai ca să aibă un mai bun prilej să-și încaseze diurnele, fără a da nimic în schimb.

Astfel cu ocazia discuțiunei în jurul Adresei de răspuns la Mesagiu, deși se înscriseseră la cuvânt o sumedenie de parlamentari țărăniști, când președintele Camerei i-a chemat la tribună, oratorii dispăruseră, ca prin farmec.

Se vede că țărăniștii sunt dispuși să amâne la nesfârșit discuția răspunsului la Mesaj, pentru a întârzia pe cât se poate mai mult desbaterile ce vor avea loc cu ocazia prezentărei de către guvern a reformei legislative, înaintea adunărilor constituante, data când parlamentarii țărăniști sunt hotărâți să se retreagă iarăși.

Această retragere este pricinuită de incapacitatea țărăniștilor de a face politică serioasă, unită cu obicinuința unei lenevii în care să complac de aproape un an de zile.

Opinia publică are prilejul să cunoască odată mai mult neseriozitatea concepției politice a oamenilor noui.

Schimbarea la față a „Epocei"

Prieteni noui. Atitudini noui. Revolta cu talc a „Epocei". „Epoca" și cazul dela Arad

Candidă „Epoca", foaie proaspăt naționalistă, se revoltă contra acuzei adusă dlor Goldiș, Marșeu, Micloș și Vlad, cari precum se știe la Arad s'au dedat la adevărate acte de instigație contra legilor țărei și autorităților însărcinate cu punerea în aplicarea a reformei agrare. Dacă ziarul dlui Grigoraș Filipescu ar fi de bună credință, ar trebui să știe că nu guvernul a lansat mandat de arestare contra acelor domni cari îndemnau țărănimea la revoltă, ci însăși magistratura atacată brutal de către fruntașii partidului național, cari dacă n'au fost vrednici să dea pământ țăranilor cât au stat la putere, se dedau astăzi la acte de instigație prevăzute cu pedeapsă severă în litera precisă a legilor țării.

Partidul național nu se află la cea dintâi acțiune de acest soiu. E destul să amintim cazul asemănător provocat de cunoscutul scandalagiu asasin dl Dobrescu, la Brașov, pentruca să ne dăm seama să ne găsim în fața unei acțiuni sistematice, patronată conștient de partidul național. Revolta „Epocei" o înțelegem numai într'aceea că ea tradează fondul de cugetare și simțire al camuflatei reacțiuni conservatoare sub masca demagogiei partidului național. Dar când, acest ziar de scandal se revoltă contra acuzei pe care avem dreptul să o ridicăm împotriva agitațiunilor criminale ale domnilor aceloa dela Arad, să ni se dea voie să opunem un energic „Nu"!

Nu! „Epoca" n'are dreptul să se scandalizeze când categorisim așa cum merită acțiunea nepatriotică și criminală a fruntașilor partidului național din Arad, dnii Goldiș, Iustin Marșeu, E. Micloș și Alex. Vlad. „Epoca" e cea mai puțin indicată să se revolte pentrucă nu sunt decât trei ani de când în coloanele acelui ziar fruntașii partidului național erau dovediți cu mult lux de argumente antinaționali și nepatrioți.

Dacă Dl Grigoraș Filipescu n'a dat încă ordin să se ardă colecțiile „Epocei" din vremea când dl Vaida era prim ministru, în filele păturite de vreme noii oaspeți sosiți la clubul takist din Calea Victoriei vor putea găsi aprecieri nu tocmai măgulitoare pentru românismul dlor Vaida, Ciceo-Pop Aurel Vlad și alți fruntași ai partidului național și camarazi politici cu dl Grigoraș Filipescu astăzi.

Iată pentruce nu-i permitem „Epocei" să se scandalizeze când afirmăm nepatriotismul dlor Goldiș, Marșeu, Micloș și Vlad, pentrucă cel dintâi ziar românesc care a afirmat lipsa de patriotism și simțiminte românești a tuturor conducătorilor partidului național a fost „Epoca", ziarul dlui Grigoraș Filipescu și oficiosul bucureștean al actualului partid național.

A. R. Gus.

Lucrările comisiunei constituționale

S'a zis cu dreptate de către un mare jurisconsult străin că „oamenii care depind de aceiaș suveranitate, fără a fi supuși aceloraș legi, sunt ca și streini unii de alții: ei sunt supuși aceleiaș puteri fără a fi membri aceluiaș stat, formând tot atâtea națiuni deosebite, câte legi deosebite au.

Este în bună parte situația dintre hotarele țărei românești întregite, unde asistăm cu durere la trista anomalie că fiecare din provinciile alipite se conduc de legi deosebite. De sigur această situație, evident vremelnică, însă foarte dăunătoare, nu poate decât să alimenteze tendințele de regionalism, care în mod fatal dăinuesc în epoca aceasta de oarecare frecări între reprezentanții diverselor provincii, cu destinație însă să dispară sub acțiunea purificatoare a unificărei sufletești.

Dar unificarea sufletească trebue să aibă în mod necesar ca fundament o serioasă și neîntârziată unificare legislativă. Aceasta formează preludiul contopirei tuturor aspirațiilor, și eforturilor națiunei în aceleași deziderate și manifestări de viață comună.

Noua constituție, a cărui proect se află în momentul de față în cercetarea marei comisiuni constituționale, are marele rol de a curma intolerabila stare de lucruri ce tinde spre desunire și a da tuturor românilor din fiecare colț de țară românească, aceleași directive de viață socială.

Formularea concretă a legei fundamentale, Constituția, era foarte necesar să se facă cu un moment mai de vreme, pentru că ori ce clipă care întârzie înfăptuirea unificărei legislative este scump plătită cu atâtea și atâtea neînțelegeri și disensiuni interne. O operă legislativă pornită dintr'un ideal juridic comun, nu poate decât să grăbească mai mult acțiunea de închegare a diverselor tendințe și de educațiune politică a poporului.

Dacă s'a întârziat atât cu realizarea acestui mare act politic, este din cauză că partidele de guvernământ ce s'au perindat în timpul din urmă până la venirea la cârma țărei a partidului liberal, nu dădeau destule garanții națiunei în legiferarea noei constituții.

Partidul liberal național — a cărui trecut politic, atât de bogat în înfăptuirea de mari reforme ce au asigurat progresul societății românești în decurs de decenii, este o chezășie pentru viitor — va ști și de data aceasta să fie la înălțimea eforturilor ce i se cer de către întreaga națiune.

Lucrările marei comisiuni constituționale sunt în toiu, deja chestiunea minorităților a fost desbătută și este pe cale de soluționare; alte chestiuni vitale pentru interesele țărei vor fi luate în discuțiune, așa că în curând, proectul de constituție primind redactarea definitivă, vom avea prilejul să salutăm votarea legei fundamentale de către adunările naționale constituante.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Duminecă la 17 Decembrie: Aida. Luni la 18 Decembrie: Concert sinfonic. Schüller.

INFORMAȚII

La Cluj s'au format două noui parohii ortodoxe. Pentru numirea celor doi parohi s'a făcut alegerea prezidată de părintele protopop tractual T. Roşescu şi de părintele protoereu Dr. I. Lupaş. Au fost aleşi preoţii V. Spătariu şi A. Muşat.

*

Mâine 17 Decembrie, fiind ziua de aniversare a M. S. Regelui Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor un Te-Deum va fi celebrat la biserica rusească din Capitală la orele unsprezece şi jumătate.

*

Examenul corector de maturitate va avea loc la liceul „Gheorghe Barițiu“ cu data de 25 a l. c. Candidații se vor prezenta la ora 9 a. m.

*

A apărut numărul al doilea din „Culisele“, revistă de teatru, în limba română şi maghiară, cu un bogat şi variat cuprins.

*

Dl Georgescu, girantul prefectoratului județului Arad, a fost numit prefect al acelui județ.

*

Notarii din comunele de munte au anunțat prefectura județului Cojocna, că în timpul din urmă lupii au început să năvălească în sate şi primejduesc populația.

*

Ministerul Instrucțiunii prin ordinul Nr. 124550/1922 a dispus prelungirea termenului de înscriere la secția pedagogică pe lângă Facultatea de litere şi Ştiințe din București până la 20 Decemvrie, cercetarea actelor până la 25 Decemvrie, iar începerea examenului pentru admitere la 25 Decemvrie a. c.

*

La academia comercială din București s'au suspendat cursurile până se vor linişti spiritele studenților partizani ai „numerus clausus“-ului.

*

La cafenea **„Europa“** vor debuta noui artişti: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu

*

Kalser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii şi catarului de gât. 2420—2

Prezidenții societăților studențeşti din Capitală şi-au înaintat demisia.

*

Tratativele comisiunei de despăgubiri româno-bulgare au fost întrerupte pe zece zile, delegații bulgari având nevoie de noi instrucțiuni din partea guvernului lor.

*

Comisia constituțională a continuat azi dezbaterile. Primul-ministru domnul Ionel Brătianu răspunzând reprezentanților minoritari a declarat că minoritățile vor avea drepturi egale cu ceilalți cetățeni. A admis apoi modificarea articolului 5 în acest senz.

*

Guma „Olla“ se află în toate drogueriile şi farmaciile. 2419—

*

În zilele de 20, 21 şi 25 Decembrie vor avea loc la Teatrul Național reprezentațiile date de trupa de sub conducerea marei noastre artiste d-na Marioara Voiculescu.

D-nii Leonescu şi Sârbul, doi din cei mai distinşi artişti ai teatrului românesc, fac parte din ansamblul care va juca pe scena teatrului nostru.

Se vor reprezenta următoarele piese: NORA de Ibsen, la 20 Decembrie, HOȚUL de Bernstein, la 21 Decembrie şi SALOMEA de Oscar Wilde.

Biletele s'au pus în vânzare la Cassa Teatrului.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2382

*

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

„Societatea Academică Română“ din Berlin își serbează în ziua de 21 Decembrie c. un sfert de veac dela înființarea ei. Sunt călduros invitați să ia parte la această sărbătoare foştii membrii ai societății precum şi toți Românii, cari se interesează de binele ei mers.

Participanții sunt rugați a vesti comitetul societății la Kurfürstendamm 101 Berlin Halensee.

*

Direcțiunea vămilor a comunicat oficiilor vamale că dela 20 Decembrie a. c. intră în vigoare noul tarif vamal minimal pentru toate țările care ne aplică acelaş tarif.

La ministerul de finanțe se pregăteşte acum şi un tarif maximal care va fi aplicat produselor țărilor, cari ne vor aplica un tarif maximal produselor noastre.

*

I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicola Bălan s'a prezentat la 30 Noemvrie a. c. în audiență M. S. Regelui şi L-a rugat să binevoiască a primi ca noul fond bisericesc format din contopirea fostelor fonduri „Francisc Iosefin“ şi „Rudolfin“ să poarte numele Suveranilor noştri.

M. S. Regele a primit cu plăcere rugarea aceasta.

Fondul bisericesc „Regele Ferdinand I şi Regina Maria“ are de scop întărirea sentimentului religios moral în popor prin întemeierea căminelor culturale, prin acte de filantropie, prin creşterea de misionari şi prin alte fapte creştineşti. El a fost creiat de către clerul şi poporul drept credincios din Arhidieceză de Alba-Iulia şi Sibiu ca un omagiu adus Suveranilor cu prilejul încoronării.

*

D-l general Mojoiu, ministrul comunicațiilor va supune în curând comisiunei bugetare anteproiectul de lege pentru reorganizarea poştelor, telegrafului şi telefonului.

*

Comisiunea ziariştilor însărcinată cu verificarea biletelor de tren se va întruni Miercuri 20 Decembrie, ora 4 şi jum. la serviciul comercial al c. f. r., din str. Fântânei.

*

Cu onoare aduc la cunoştința Onor. clientele, că am eşit din firma "Fraţii Sandor" şi am deschis în Piața Unirii No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje şi manufactură.

Rog sprijinul Onor. public
Cu stima
2451 *Sandor Samu*

Direcțiunea ocrotirei copiilor de pe lângă asistența socială lucrează la întocmirea bugetului dispensariilor de sugaci, colonilor de vară, grădinilor de copii, cantinelor şi a şcoalei de infirmiere, în scopul intensificării campaniei de lucru pe anul viitor.

*

Între credincioşii ortodoxi români din oraşul Mediaş pe de oparte şi autoritățile comunale, în majoritate saşi şi comunitățile religioase săseşti de alta, s'a iscat un conflict grav, şi anume: credincioşi ortodoxi români au cerut şi autoritățile în drept au aprobat, a se expropria un teren, proprietatea comunei din piața principală, pe cari să se clădească o biserică românească.

În contra acestei decizluni, saşii au pornit acțiune judecătorească.

Pierzând procesul, saşii au făcut recurs la instanțele superioare.

Ceeace e interesant din acest conflict este îndărătnicia saşilor de a nu permite românilor accesul în centru; ei propun a da un loc pentru clădirea bisericei româneşti, în mod absolut gratuit, dar nu la centru ci într'o piață mărginaşe.

*

Guma „Olla“ are un renume mondial. *2419—4*

*

Uzinele „BABI“ Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame. 2420—1

Studențești

Comitetul Societății studenților în medicină din Cluj pe anul 1922—1923 s'a constituit după cum urmează: Președinte: Zeana Dumitru; Vice-Președinte: Colhon Romulus; Secretar general: Cruceanu Haralambie; Casier: Cojocariu Aurel; Bibliotecar: Spârchez Tiberiu; Secretari de şedință: Bușulenga Anton, Mudreac Constantin, Varga Vasile; Membrii în comitet: Magda Alexandru, Abrudan Valeriu, Roşu Eugen, Poleacu Gheorghe.

Dela Teatrul Național

Sâmbătă 16 Dec. „Ginerile d-lui Prefect“

Duminecă 17 Dec. — Matineu. „Nepoțitul“.

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an, cu piesa „Stane de piatră“ a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericou, Virgil Vasilescu şi d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ştefănescu, etc.

În decursul săptămânei viitoare vor avea loc reprezentațiile date de Marioara Voiculescu şi Vasile Leonescu.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoiriul săptămânal

Sâmbătă, matineu: „Gül Baba“ (Reprezentațiile pentru tinerime cu prețuri de toi reduse. Conferează profesorul dr Iosif Rózsa).

Sâmbătă seara: „Strigoii“. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 55 A).

Sâmbătă, orele 9½: „Pasărea de aur“ (pentru a 6-a oră. Prețuri obicinuite.)

Duminecă, matineu: „Regina nopții“ (pentru a 7-a oră. Prețuri reduse).

Duminecă seara: „Arfa fermecătoare“ (pentru a 7-a oră. (Abonament şters. Prețuri obişnuite).

Duminecă, orele 9 şi 3 sferturi: „Neuralgia“. (Comedie. Prețuri obişnuite).

Luni: „Nevasta lui Barbă Albastră“ (pentru a 5-a oră. Prețuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 56 B.)

Mare ocazie!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piața Unirii No 13 depozitul fabricei.

Funcționarii cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5%.
2441

Magazinul de mode „BARZA“

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe şi pânzeturi.

Preturi fixe. 1591 *Telefon 957.*

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostra din Bucureștl)

Ora 2 p m

Externe

Sofia — Generalul Wrangel a sosit Miercuri la Varna, însoțit de mai mulți ofițeri de stat major, continuându-și drumul spre Constanța.

*

Sofia — Guvernul bulgar după ancheta făcută la frontiera Traciei desminte știrea formării bandelor de comitagii pe teritoriul bulgaric.

*

Londra — Camera comunelor a ținut d sbateri furtunoase în chestia șomajului.

*

Lausanne. Asan Bey din delegația turcă a plecat la Angora pentru expunerea situației conferinței.

*

Noul președinte al Elveției

La Berna a fost ales de președinte al Elveției, dl. Scheurer.

*

Condamnarea unor comuniști francezi

Deputații francezi Vaillant Coutourier și Marcel Cachin au fost condamnați la 5 luni închisoare pentru îndemnuri la rebeliune în mijlocul soldaților și pentru propaganda anarchistă.

Condamnarea atacatorilor lui Harden

Sentința în procesul atentatorilor renumitului scriitor german Harden Maximilian s'a dat erl. Grenz a fost condamnat la 4 ani și 9 luni, iar Weichardt la 2 ani 9 luni închisoare.

Demisia guvernului polonez

Varșovia (Rador) După depunerea jurământului președintelui Narutovici, guvernul și-a dat demisia.

BURSA - BUCUREȘTI

— 15 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1210
Londra	775
New-York	166½
Italia	843
Elveția	31¾
Praga	516
Viena	23½
Berlin	210
Budapesta	7¼

Valute

Mărci	225— 230
Leva	120— 123
Lire otomane	84— 86
Lire sterline	— 770
Franci francezi	1230— 40
„ elvețieni	31—31½
Lire taliene	820— 830
Drahme	270— 275
Dinari	230— 35
Dolari	163—63¾
Napoleoni	605— 610
Cor. austr.	27— 28
„ magh.	725— 750
Socol	505— 510
Mărci pol.	110— 115

Ședințele Parlamentului

Camera

Ședința Camerei se deschide la ora 2 sub președinția dlui Orleanu. Pe banca ministerială dnii Vintilă Brătianu, Văitoianu. Inculeț, Angelescu și Moșoiu. După comunicări și interpelări de o mai mică importanță, dl Răuțu cere lămuriri asupra stării CFR. Dl general Moșoiu arată în răspunsul dat, proiectul de refacere, a cărei realizare va ține 5 ani. Urmează la cuvânt dl Iorga care citește discursurile dlui Peter Mihalyi ținute în Camera ungară.

Dl Moșoiu depune proiectul de lege al sabotajului modificat de Senat.

După aceasta se trece la discuția răspunsului la mesaj, luând cuvântul Dl Madgearu deputat țărănist.

Senatul

La sedința Senatului sunt de față dnii miniștri Constantinescu și Banu. După comunicări puțin importante se continuă discuția adresei de răspuns la mesaj.

Vorbește senatorul Trandafirescu care cere senatorilor să urmeze exemplul dat de dl Ion Brătianu pentru împăcarea tuturor partidelor.

Cetiț

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani. — Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

RAGLAN,

costume pentru 1568 domnii și băeți

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

CORON BLEU

(de alabastrit rufe'e)

Albrastu inirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteior. Vopsele pentru padiment. 1357

Calitate garantată.

Cele mai eftine prețuri.

„LUXOR"

Cluj. 12-97

SACI, MUSAMELE

Cumpărare. ♦ Vânzare.

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II, Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Să cumpărăm 1733

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

15% reducere

până la Crăciun

pentru funcționari, ofițeri și pensionari

la spălatoria chimică

CRISTALY

Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.

1718-2

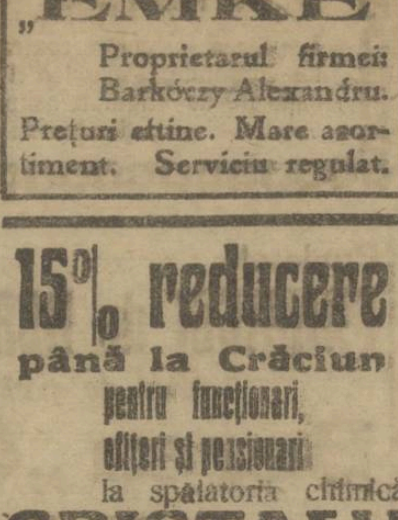

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA

aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, că

Berea nutritoare

speciale de malț dublu

GLORIA

2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,

calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.

Pretutindeni de obținut. ♦ Pretutindeni de obținut

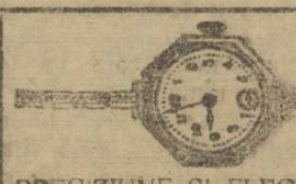

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brățară

— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 640 și 350.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o pielița moale și fina. Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-V. neîntrecuta. 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ce este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Reclama este sufletul comerțului

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăștur, fabrica de rom și lichier și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:

LICHIOR, ROM și COGNAC

BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale

VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ și de SOIURI și de BERE.

Toate acestea se capătă în butoaie și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malți dupiu „Hercules" speciala, și berea deschisă „Monostor" cele mai excelente și preferite pretutindeni

Reclama 2634

2216

Grădina de iarnă „Central" 2222-2

Inceputul la orele 9·30

2 ERELLYS 2

3 Sisters Hortens 3

Lloyd 1010 Inceputul la orele 9·30

și senzațiile celelalte

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Loyd 1553 1722

O măsură lăudabilă

Improprietarirea de la orase

Pentru invalizi, văduve și orfani, funcționari și demobilizați

Comunele urbane prin legea din 17 Octombrie 1921, au fost autorizate să vândă din domeniul lor loturi de case: invalizilor, văduvelor cu orfani de războiu, funcționarilor de Stat, județ și comună, precum și tuturor demobilizaților din războiul 1916—1918, plătibile în rate.

Regulamentul întocmit pentru punerea în aplicare a legii cuprinde dispozițiuni:

Vânzarea de loturi

Comunele urbane prin derogarea dela dispozițiunile art. 219 din legea asupra contabilității publice, sunt autorizate ca, printr'un vot al consiliului sau comisiunii interimare și cu aprobarea ministerului de interne, să vânză din domeniul lor: invalizilor, văduvelor cu orfani de războiu și funcționarilor comunali, județeni și dela Stat, domiciliați în acele comune, începând cu cei foști activi mobilizați în războiu 1916—1918, precum și tuturor demobilizaților din acest războiu, cari n'au vreo proprietate imobilă urbană, loturi de case, plătibile în rate, în termen de 20 ani.

Construcțiuni de case

Aceste locuri sunt inalienabile timp de 8 ani; dacă în acest interval cumpărătorul nu și-a construit casă, locul revine de drept proprietatea comunei care va restitui suma primită.

In acest scop, fiecare comună urbană va determina terenurile din domeniul ei necesare pentru servicille, lucrările ei și va specifica terenurile ce rămân disponibile, terenuri pe cari le va împărți în loturi de case și le va înscrie într'un tablou.

Lucrările edilitare

Loturile ce se vor vinde, vor corespunde planului de sistematizare al comunei, acolo unde este și planul de parcelare special raportat la planul general, în regulă aprobate potrivit art. 94 al legii comunale urbane, iar prețul lucrărilor edilitare aferente acestor loturi va fi suportat de comună, la care va contribui și cumpărătorul cu jumătate din costul lucrărilor, socotit pe metrul liniar de față.

Parcelele vor avea o formă construibilă și nu vor fi mai mici ca 200 mp.

In cazul când se impune prin planul de sistematizare obligațiuni speciale de construcțiune (grădini de față, vile etc.) sau terenul prezintă caz special de configurație, se va putea depăși cotele cu suprafața necesară ca să se poată îndeplini aceste condițiuni.

Data cererilor

Până la 1 Aprilie 1923 comunele urbane vor trebui să formeze liste pe categoriile prevăzute în acest regulament, de toate cererile primite.

Cererile vor fi adresate primăriei comunei respective înainte de 1 Martie 1923.

Actele cerute

Vor avea anexate următoarele acte:

Pentru invalizi: Certificatul dela administrația financiară și dela casieria comunală, că plătește dările în acea comună, specificându-se acele dări, precum și averea pe care petiționarul o posedă și în special că el nu posedă vre o proprietate imobilară urbană în orașul în care are efectiv reședința dela 14 August 1919;

Certificatul ministerului de războiu (I. O. V.), doveditor că este invalid de războiu.

O declarațiune că are un teren clădit sau nu.

Petiționarul se obligă a nu înstrăina sub nici o formă timp de 8 ani lotul de casă cumpărat, în caz de a nu fi construit pe el, sau în timp de 5 ani dela terminarea construcțiunii.

Pentru văduve cu orfani din războiu: Aceleași certificate și declarațiuni ca pentru invalizi.

La aceste acte se mai adaogă: Extractele actelor de naștere ale copiilor; Un certificat din partea poliției locale că acei copii sunt în viață și întreținuți de mamă văduvă.

Pentru funcționari și militari

In afară de actele și de declarațiunile cerute pentru invalizi vor mai prezenta următoarele acte:

Certificatul liberat de autoritatea unde petiționarul funcționează, indicând data de când funcționează salariul și accesoriile salariului precum și serviciul ce îndeplinește;

Funcționarii cari n-au fost mobilizați sunt scutiți de a depune acest act.

Pentru demobilizați: Certificatele și declarațiunile cerute pentru funcționari și militari.

Ordinea preferinței va fi următoarea:

Invalizi de războiu;

Văduvele cu orfani de războiu;

Funcționari și militari.

Distribuirea loturilor cedări de clădri

Atribuțiunea loturilor se va face de către o comisiune compusă din: primarul ca președinte, un membru desemnat de consiliul comunal sau de comisiunea interimară, șeful serviciului tehnic al comunei, un reprezentat al ministerului de interne.

Plata prețului vânzării va fi făcută în rate anuale pe timp de cel mult 20 ani. Pentru ratele întârziate cumpărătorul va plăti o dobândă de 6 la sută.

Loturile de case sunt inalienabile timp de 8 ani curgător dela data autenficării actului de vânzare cumpărare, cu sancțiunea, că dacă cumpărătorul mai înainte de împlinirea acestui termen va înstrăina lotul de casă, ori dacă nu-și va fi construit casă pe el, lotul să reintre de drept în proprietatea comunei care va restitui suma primită din prețul vânzării afară de dobânzi.

In caz când cumpărătorul a construit pe lotul de casă imobilul nu va putea fi înstrăinat decât după trecerea a 6 ani curgători dela completa terminare a construcțiunii.

Construcțiuni provizorii și barăci nu sunt permise.

Concurs de intreprindere.

Direcțiunea Institutului Speologie (strada Mico No. 5) escrie concurs pentru lucrări de constructor și pentru vânzarea unei scări de fer și de pareți de sticlă.

Ofertele sigilate sunt a se înainta la Inst. de Speologie până la 24/XII ora 12. Tot acolo se pot primi formulare de oferta.

Cluj, la 12 Decemvrie 1922.

2445 Direcțiunea Inst. de Spealogie.

Spitalul public județean Aiud.

No. 1449—1922.-

Anunț de licitație.

Se aduce la cunoștința generală, că cu data de 1 Ianuarie 1923 la orele 10 a. m. se va ține licitație publică în biroul Administrației spitalului județan Aiud, pentru vinderea alor 76 Hl. vin din anii 1920 și 1921 și 12 Hl. din anul 1922, produsel viei Sanatorului de tuberculoși Aiud.

Informațiuni asupra condițiunilor de licitație se pot obține zilnic în orele de serviciu, la biroul sus indicatei administrații.

Aiud, la 8 Decembre 1922.

Director: Dr. V. Fodor. 2448 Administrator: P. Fodorean.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj; în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Soc. Banci Marosvár.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ufoară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Soc. Banca Romînul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de prima calitate

Berea „Coroana"

e știut cea mai cunoscută și bună.

Berea nutritoare „GLORIA", din malț dublu, e neîntrecută. 2374

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24
(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală
Habig, Ita, Gyukits, Pichler

S. A. Cassa de Economie „AGRÁR" din Tg. Mureș

caută practicanți sau funcționari.

Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană. 2447

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Ocaziune de Crăciun!

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide înzestrare cu articole de manufactură și modă bărbătească și femeească. 2436

Ciorapi
Căptușeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecțiune)

Prețuri fixe.
Serviciu solid.

Târg de anul nou!

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

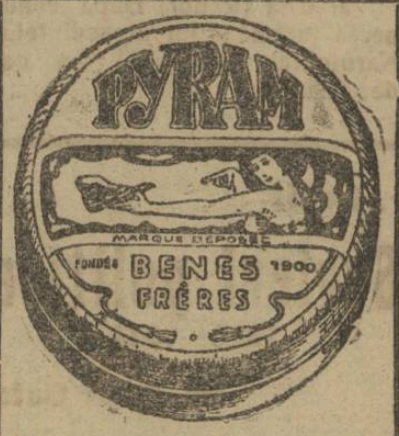

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

LA INTERNATUL școalei de Conductori Tehnici din Cluj, să caută din 15 Decemvrie a. c. bucătăreasă care să știe fierbe bine și vorbi limba română și maghiară. Să poate presenta la Direcțiune. Strada Gh. Barițiu 26 (Mozii). 2443

SE CAUTĂ un vânzător pentru o prăvălie de articole mici metalice. Răspuns cu referințe complecte indicând salarul se va adresa la ziar sub „Vânzător". 2430

TÂNĂR român, inteligent cu garanție morală și materială, scriese frumoasă și corectă, caută un post în orașul Cluj la ori-ce întreprindere. A se adresa la ziar în scris sub „C. P."

Închirieri:

LOCALUL MEU DE PRĂVĂLIE, situat pe stradă principală, constând din 2 încăperi, doresc să schimb cu 1 odae mai mare cu antreu, sau 2 odăi mai mici, cari sunt potrivite pentru un birou. Filodormă nu este exclusă. Adresa la „Reclama" Piața Unirei 5. 2446

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

MAȘINA de SCRIS pot învăța pe ori cine, în cel mai scurt timp și după cea mai nouă și perfectă metodă. Primesc de copiat lucrări limba română și maghiară, Str. Izabella No. 10 Cluj.

LA MAGAZINUL „COLOMBO"

AU SOSIT

Mari cantități de Coloniale și Delicatese:

Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Muștar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspăt.

Pește proaspăt zilnic și Nemurițoarea. Țuică de Voleni.

Prețuri cari zdrobesc concurența

la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica
2408 Piața Unirii, Palatul status Telefon 200.

Tocuri și Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei și frigului.
2378

CERETI

„Calendarul Gospodarilor"

pe Anul 1923.

Intocmit de profesorul I. SIMIONESCU dela Universitatea din Iași, apărut în editura

„CARTEA ROMÂNEASCĂ - București

Se găsește de vânzare la principalele librării din țară, cu prețul de LEI 7·50, pe lângă care se mai dă gratuit și un CALENDAR DE PERETE. Sărbătorile sunt tipărite cu roșu și cuprinde toate târgurile (bâlciurile) din România întregită. 2422

S'a deschis Măcelăria

„VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând cu gros și en detail, la cea mai [illegible]

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități
și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. Industrie și comerț Secția Cereale.
2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Butoae de fer de 200 și 400 litri

suflate cu zinc din nou și vopsite în brun precum și de 300, 400, 800 litri folosit
2110

se găsesc mai eftin la

Frații Deutsch

Piața Unirii 26, Cluj.

Cercetați Magazia de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri ***CABLE*** **MICHLIN**
CORD și R. U. **CONTINENTAL**

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Tragedia din Atena

Cauzele judecărei şi execuţiunei foştilor miniştri greci

Pe un crucişetor, sub pavilion britanic, prinţul Andrei fratele fostului rege Constantin a plecat în Anglia, în urma condamnării la degradare şi exil pe viaţă.

Fără îndoială, prinţul a beneficiat de noua stare de spirit care a succedat momentele de pasiune la Atena în afacerea Gunaris. Procesul său s'a terminat în mijlocul unei tăceri înfiorătoare. Atena e liniştită dar îngrijorată. Tragedia grecească nu s'a terminat: alţi miniştri alţi generali, alţi soldaţi vor fi judecaţi de tribunalul revoluţionar.

Conştiinţa responsabilităţii

Moartea celor şase miniştri a provocat o contrarietate în noţiunile de justiţie în materie politică în Occident.

In ochii grecilor însă exilul şi chiar ocna pe viaţă sunt sancţiuni efemere. Roata politicei se învârteşte repede de tot în Orient. Exilatul de eri devine adesea triumfătorul de mâne. Dar mormintele închid pentru totdeauna pe cei vinovaţi. Grecii au încă un argument, care merită a fi reţinut: ei găsesc în ţara lor politicianii au considerat până astăzi puterea ca un joc uşor şi nepericulos.

— „Responsabilii — spun dânşii — trebuesc să capete odată conştiinţa responsabilităţii lor". In felul acesta în cercurile ateniene, se prezintă judecarea şi execuţia miniştrilor şi a generalului Hadjianestis: ca o pedeapsă legitimă, dar şi ca un exemplu salutar.

„Amicii gloriei"

Nu aparţine nimănui dreptul de a aprecia actele unui guvern, în ceeace priveşte afacerile sale interne. Pare totuşi că în graba sa de-a lovi, naţiunea greacă s'a lăsat pradă unei înfrigurări şi obsesiuni. Există în această ţară un aer de disperare. Grecii, marii amici ai gloriei, au resimţit crud înfrângerea suferită cât şi bătăile de joc ale streinătăţii. Toţi îşi amintesc aici, cu durere, de biruinţa marelui rege Constantin, care a recucerit coroana cruciferă a Bizanţiului, de purpura smulsă osmanlilor şi de sceptrul căzut de opt veacuri din mâinile omonimului său alt Constantin.

Îşi amintesc toţi de ceeace a urmat şi stupoarea şi groaza pătrund cu înlesnire în sufletul unui popor propriu alarmării. De altminteri, mişcările de tot soiul nu încetează de loc a fi colportate pe o scară întinsă. In cursul audienţei din 14 Noemvrie, generalul Papulas, care nu era încă decât un martor, a recunoscut, în termeni proprii, că primind ordin de a trimite comunicate false pentru a linişti opinia publică, fusese obligat să se supue la asemenea ordine.

Vinovăţia lui Gunaris

Ultima şi cea mai importantă acuzaţiune adusă lui Gunaris şi alor săi, a fost aceea de a fi ascuns poporului grec informaţiunea că întoarcerea lui Constantin a adus după sine ruptura alianţei cu Franţa şi Anglia, cât şi nulitatea tratatului din Sevres. Este adevărat că pentru a eşi din încurcăturile născute din această ruptură, guvernul Gunaris a recurs la măsura extraordinară de a rupe biletele de bancă în două.

Şi astăzi se mai văd jumătăţi de bilete de câte o mie circulând în comerţ — şi aceasta, desigur nu a fost una din cele mai mici cauze ale panicei şi îngrijorării.

Cât despre dezastrul militar, poporul atribue întreaga responsabilitate celor executaţi. Unul din martori, locotenentul-colonel Spyridones a declarat în faţa curţei marţiale „că din punct de vedere moral, disciplină şi valoare, armata era incomparabilă, mai bună chiar decât armatele europene de la Salonic."

Execuţiunea

In aceste condiţiuni, după asemenea mărturii şi ţinând seama de exasperarea populară, soarta lui Gunaris şi a generalului Hadjianestis, era hotărâtă. Desigur, învinuirea de înaltă trădare şi trimiterea în faţa curţii marţiale puteau surprinde recea raţiune occidentală, dar tribunalele revoluţionare n'au obiceiu de a-şi supune sentinţele lor argumentelor de şcoală.

Acestea sunt raţiunile atenienilor. Militarii greci n'au pus nici o grabă în favoarea deciziunei lor. Ultimele replici ale avocaţilor şi comisarilor revoluţionari, au prelungit şedinţa până după miezul nopţii. In zori, judecătorii au reintrat în sala de şedinţe. Cuvintele înfricoşătoare au căzut în mijlocul tăcerei, consternării şi oboselii asistenţei. Patru ore mai târziu şease cadavre zăceau întinse dealungul unui zid, în strada Kiuhissia, din Atena.

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrinelor tinereţe
în tot locul să
găseste.

Lloyd 205 1540

Mare târg de Crăciun!
în magazinul de mode pentru femei al lui
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand
No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger şi Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. p'uş pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbaţi	195	„

Toate celelalte preţuri neînşirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Deliu de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Apărut! Dr. Pop—Dr. Szegö Apărut!
Condică de Termene Advocaţială pe anul 1923
cu tabloul nominal al tuturor advocaţilor din România-mare
franco Lei 158 (cu ramburs Lei 162)
2442 la
Librăria LEPAGE Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Ioan Dan
Gista.

YITE ALTOITE
Vite Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Sursă ieftine de cumpărare!
Ciorapi bărbăteşti, de dame şi copii, mănuşi şi pantaloni reform în mare depozit, se găsesc la magazinul:
Fischbein & Spitz
Cluj, Piaţa Unirii No. 29, Palatul Bánffy. 2439

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

480 lei un stângen de lemne
Se pot procura Cluj, str. Clemencean 4. între orele 10—12 a. m. 2425

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piaţa M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 886 2079

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIŞ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 686 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 19 Decembrie 1922

Intrăți...

2. România Soc. Anom. Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . LEI 180
„ 6 LUNI . . . . . 90 „
„ 3 „ . . . . . 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Român și cetățean român

Discuția din sânul marei comisiuni constituționale, despre care am vorbit în numărul nostru trecut s'a conttnuat și'n ziua următoare asupra celor două expresii „român" și cetățean român", dintre care cea mai potrivită rămânea să se așeze în proectul noului constituții. După noui vorbiri contradictorii s'a stabilit la urmă textul următor;

„Românii fără deosebire de origină, limbă și religiune se bucură de toate libertățile publice garantate de legi și constituțiune libertatea conștiinței, învățământului, presei, întrunirilor etc."

Această nouă redactare a împăcat și pe deputații minoritari, cari luaseră cuvântul împotriva expresioi de „român" pur și simplu cum era în prima redactare a articolului,

Adaosul „fără deosebire de origină, limbă și religiune, va spulbera desigur temerile sașilor, că s'ar putea da mai târziu interpretări felurite, modului cum fusese conceput acest articol generic. El e mai mult un atribut explicativ. Noțiunea principală de „român" chiar dacă rămânea singură, ea lăsa să înțeleagă dela sine această complectare care nu va mai lăsa minorităților nici o îndoială asupra bunelor intenții ale legiuitorilor actuali.

Românii sunt o naționalitate primitoare; ei acceptă cu bunăvoință pe cei ce doresc să se contopească sau să conlucuiască frățește cu dânșii.

Cât timp noui veniți în sânul marei lor familii, vor dovedi că știu prețui bunăvoința și prietenia ce li se arată, românii nu vor face nici o distincțiune între ei însăși — ceilalți.

Cât timp însă, cei primiți cu brațele deschise se vor arăta nerecunoscători, vor profita de găzduire pentru a dărâma adăpostul ce li s'a oferit sau vor unelti alături de vecinii-răi ai țărei noastre — atunci orice literă va fi înscrisă în constituțe sau în celelalte legi ale țării ei vor fi șterși de sub obăduirea binefăcătoar a acestei litere.

La fel de altminteri cu românii proprii-ziși chiar. Căci zadarnici în colonel Sturza, de exemplu, va fi ca origină, limbă și religie, român eget-beget, cum se spune; el nu va mai fi ocrotit nici când de o lege românească; dimpotrivă, când întâmplarea el va aduce din nou în raze aplicărei ei, această lege îl va lovi cu toată cruzimea, cuvenită nemernicelor lui tapte.

Suntem o naționalitate care știe că se ține de cuvânt: am făgăduit drepturi egale tuturor celor ce vor jura credință tronului și constituției noastre trebui să ne ținem cuvântul.

Dar dacă noi suntem capabili de ast-fel de sacrificii, cerem din partea celor pentru cari ne jertfim aceiași acnegație, aceiași nesovăială când e vorba de ales între interesele personale și interesele țărei.

A făcut, deputatul Roth o apropriere între actualul regim care guvernează pe consționalii săi sași cu trecutul rogim ungures. A supus anume că din pricine aceleiași lipse de precizeri în constituția maghiară, sașii au avut de pe urma foștilor stăpânitori ai Ardealului.

Primul ministru a răspuns atunci că frica sașilor nu are explicațiunea în experiența trecutului când au trăit sub dominațiunea ungară, ca oameni cari au simțit necesitatea unor drepturi în mijlocul unor populațiuni fără drepturi. Astăzi însă lucrurile s'au schimbat și sașii vor avea drepturi, alături de o populațiune conștientă de drepturile sale.

D-sa înțelege să se ceară și să se acorde garanții de principii cât de multe, dar nu trebue ca minoritățile să ceară pentru ele drepturi speciale, uneori mai mari de cât ale majorităților, ceea ce ar constitui o greșeală.

Ar constitui nu numai o greșală dar o veșnică nricină de neliniște și fobie reciprocă.

Să știe minoritățile a se arăta totdeauna la înnalțimea bunelor sentimente ce le avem față de ele; să știe a nu ieși niciodată din cercul de conduită, în mijlocul căruia înțelegem a ne mișca noi românii înșine: vor vedea atunci că nici odată nu se va auzi cuvintele. „noi" și „voi" ci numai cuvântul, singur cu putință atuncia: „noi".

Și atunci ele înșile vor cădea de acord că adausul din noua constituție ce se pregătește de „fără deosebire de origină, limbă și religiune" pe lângă cuvântul „român" nu va fi decât un adaos de prisos: și tot atunci ele vor vedea că a spune „român" sau „cetățean român" este absolut unul și același lucru.

Eșuarea propagandei bolșevice

Folosindu-se de împrejurări neobișnuite, bolșevismul a reușit să smulgă puterea politică a Rusiei țariste și să o deție, grație inculturei majorității populației, a dezorganizărei claselor orășănești, cât și a inerției și dezorientărei păturilor culte, care caracterizeza alcătuirea socială a Rusiei după revoluția din 1905.

Pentru a realiza ideile expuse de Lenin, bolșevismul a început prin a distruge mai întâi întreaga alcătuire economică și socială a vechei Rusii, ca apoi pe ruinele ei să alcătuiască societatea viitoare comunistă.

Ca toate regimele ce au la bază ura, bolșevismul a reușit să realizeze complect primul punct al programului său distrugerea organizației interne a Statului.

Cel mai scump au plătit experiența bolșevică orașele, care reprezentau focarele tinerei și viguroasei civilizații rusești.

Pentru a se putea menține, bolșevismul în mod fatal trebuia să intre în luptă cu alcătuirea burgheză a celorlalte țări europene.

Deaceia din primele zile ale celei de-a doua revoluții rusești Lenin a anunțat apropiata izbucnire a revoluției mondiale și de la această dată, s'a început în toate statele propaganda bolșevică.

Au fost momente când această propagandă, amenința să devie periculoasă și mai ales în statele industriale ca Anglia, Germania, Franța, unde viața economică e concentrată în orașele mari, reușita bolșevismului desigur că ar fi avut rezultate mai dezastruoase ca în Rusia.

Intronarea dictaturei proletariatului ar fi dus ca și în Rusia, dezorganizarea complectă a transportarilor și a producției.

Pentru a scăpa de propaganda ideilor comuniste, guvernele statelor civilizate au încercat să limiteze pericolul bolșevic la focarul lui, combătându-l la el acasă, ajutând toate mișcările din vechea Rusie contra comunismului. Și pentru a menține simpatia claselor de jos, toate aceste guverne au căutat să dea o cât mai grabnică soluție chestiei sociale și să ajungă la o înțelegere între capital și muncă.

Propaganda bolșevică nu și-a ajuns scopul, însă, nu atât grație rezistenței ce i-au opus-o burghezia conducătoare, cât mai cu seamă din cauza puținei simpatii ce și-a găsit-o în însăși masele proletare, care și-au dat la timp seama că regimul bolșevic periclitează chiar interesele proletariatului.

In Franța, alegerile au arătat că masele populare nu se solidarizează cu ideile comuniste, în Germania spartachismul a eșuat chiar de la început, în Anglia rezistența federalelor trade-unionilor a înlăturat pericolul unei revoluții sociale, iar în Italia unde se părea că bolșevismul și-a găsit cel mai propice teren de propagandă, revoluția fascistă a distrus speranțele celor de la Moscova.

Experiența bolșevică de la Budapesta n'a fost decât un amestec bizar de paroxism a u ei de clasă cu nebuuia sovinistă; cât despre țara noastră, propaganda bolșevică n'a prins la noi în primul rând fiindcă suntem un stat de țărani și e lucru știut că țăranul e cel mai fervent apărător al concepției individualiste de proprietate.

„Insula libertății"

Regimul actual în Ungaria — Vecinii noștri plănuiesc o lovitură

In 1911 în timpul unei călătorii în America, contele Apponyi spunea despre Ungaria că e „insula libertății". Un an mai târziu, s'a putut constata de către toată lumea că Ungaria nu numai că nu e „insula libertății", dar că dimpotrivă e chiar stânca de care se sfarmă toate corăbiile rătăcite de furtună ale libertății și păcei.

„Pester Lloyd" din 8 Decembrie c. reamintește că înainte de marele războiu, Parlamentul Budapestei a votat o lege „excepțională" suspendând, în caz de războiu, toate libertățile civile. Această lege trebuia să intre în vigoare odată cu declararea războiului și să înceteze șase luni după terminarea lui. Insă ungurii sunt oameni ingenioși: pretextele nu le lipsiră ca să proroge această lege excepțională. Ei făcură totul să dovedească negru pe alb că sfârșitul ostilităților coincide nu cu semnarea tratatului de pace în Iunie 1920, ci cu schimbul actelor de ratificare. Mai târziu guvernul găsi prilejul de a proroga din nou legea până după votarea budgetului provizoriu. Astfel sub acest regim de asediu, avură loc alegerile de unde a ieșit majoritatea care susține azi guvernul „insulei libertății".

Totuși, trebuie să admitem că această majoritate nu este chiar așa de solidă cum s'ar putea închipui, deoarece guvernul socotește de cuviință a proroga din nou legea în chestiune, când va sosi termenul expirărei — reînoind-o într'o altă formă. Intr'adevăr domnul Rakowsky, ministrul de interne, a depus în parlamentul din Budapesta, un curios proiect de lege, destinat la „menținerea ordinei". După acest proiect orice cetățean ungar trebuie să, se înscrie la biroul de poliție al locului, unde înțelege să domicilieze (art. 2). Articolul 3 dă poliției dreptul să expulzeze din țară orice persoană ale cărei acte sau conduită vor părea suspecte și susceptibile de a vătăma ordinea publică. Aceste persoane, pot fi puse sub supravegherea poliției sau, pot fi chiar internate, fără judecată într'o „casă de muncă". In virtutea articolului 4, este interzis oricărei persoane, ce cade sub prevederea articolului precedent de a se servi de telefon sau a lua parte la întrunirile publice. Mai mult, toată corespondența sa va fi supusă controlului. Articolul 5, după ce precizează regimul la care vor fi supuși pensionarii din „casa muncei" adaugă că internarea nu va putea trece o durată de 6 luni, însă că, fără avizul contrariu al personalului de administrație al acestei case, internarea poate fi prelungită din nou la șase luni.

Sunt pasibili de această internare, după articolul 6, toate persoanele, cari prin actele, vorbele sau conduita lor, vor da loc să se creadă că ele aprobă actele destinate a schimba ordinea stabilită că ele se arată împotriva unității și tradițiilor naționale, că ele caută să dăiămeze armata sau instituțiile naționale; că fac politică în adunări care n'au nimic politic în ele (e vorba de sindicate) etc.

Articolul 7 specifică, în cazul în care siguranța publică ar cere-o, că toate persoanele între 18 și 50 ani, vor putea fi chemate la lucrările publice și că vor putea fi rechiziționate vehicule și animale, ca și posturile de telegraf și telefon. Interesații vor putea fi constrânși cu forța a răspunde la apelul, ce li se va adresa.

Patrusprezece alte articole stabilesc cenzura corespondenții și restrâng libertatea presei.

Presa ungară nu pare să fi primit cu mult entuziasm acest frumos proiect de lege. „Nepszava", ziarul socialist, [illegible] lenă împotriva lui. Gazetele liberale „Budapesti Hirlap" și „Pesti Hirlap" repro eză guvernului de a face din Ungaria cu acest proiect un stat absolutist și polițist. Chiar oficiosul „Pester Lloyd" din 7 Decemvrie, îndrăznește să spună că o astfel de lege ar conveni perfect în timp de războiu, însă că e greu de admis, că în plină pace se poate atinge în felul acesta libertățile publice.

Dar toate aceetea nu sunt decât chestiuni de politică internă, față de care nu ne sosotim decât simpli spectatori.

Proiectul prezintă totu-i un alt aspect și acesta oferă pentru noi și pentru toată Europa, un interes de primul ordin.

Putem mai întâi, cum am și făcut, să ne întrebăm dacă guvernul ungurese caută prin acest proiect să se stabilească mai solid, la putere și în cazul acesta am avea a face cu ceva de ordin interior. Dar mai putem să ne întrebăm deasemeni, dacă luând astfel de măsuri excepționale, care nu se obișnuiesc să se ia decât în caz de războiu, Ungaria nu prepară vre-o lovitură de natură a turbura nu numai interiorul ei, ci toată Europa centrală?

Ungaria, — am repetat deatâtea-ori —, s'a forțat totdeauna nu numai de a întârzia demobilizarea armatei sale, însă, odată făcut acest lucru, s'a încercat în toate felurile a o reconstitui din nou. Grație vigilenței Micei Antante, ea a fost obligată totuși până la un anumit punct, de a proceda la desarmarea ce i impune tratatul dela Trianon.

Articolul 7 al proiectului Rakowsky apare acum limpede ca o nouă tentativă de a scăpa obligațiunilor acestui tratat. El prevede o adevărată mobilizare a întregei națiuni, cu rechiziții de mijloace de transporturi și de comunicațiune.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Peste gardul vecinului: Roata lumei

Cetim în articolul de fond al unui ziar de provincie din Ardeal:

„Roata lumei, scârție de multă vreme, scârțâe într'una. De când cu marele răsboi ea nu mai merge pe făgaș neted, ci sare din hop în hop. Meșterii cei mari ai neamului o tot cercetează și o caută o ferecă și o cârpocesc neîncetat, însă c'am degeaba. Ea din scârț-scârț nu mai lasă."

Și articolul merge astfel într'un scârțâit până la sfârșit. E un articol dealtminteri, scris cu cele mai bune intenții. Autorul sfătuiește ca să nu mai fie desbinare la noi în țară, în vremurile acestea când peste graniță clocotește fără chip de potolire vrajba neamurilor.

Stat frumos fără îndoială și venit cât se poate la timp, pe vremurile acestea de — cum ar spune poetul Topârceanu — lupte intestine.

Dar nu despre asta e vorba. Ci de ingeniozitatea stilistică a autorului. Confratele trebuie să fie literat. Altfel nu putem explica prezența reușitelor onomatopee de mai sus chiar într'un articol de fond. Autorul nu s'a mulțumit numai să ne spună că roata lumei pare neunsă de mult. Dar a vrut cu tot dinadinsul să ne facă s'o și auzim: „scârț, scârț". Numai așa puteam dealtminteri să ne facem o idee de ce se petrece la hotarele noastre. Omul nu crede până nu vede sau aude cu ochii sau cu urechile lui. Ce spun alții nu prea atârnă greu în cântarul crezământului.

Cetind însă articolul acesta și acum îmi țiue în timpane pătrunzătorul scârțâit. Noroc că articolul n'a durat mult, căci altfel îmi fărâmița toți nervi. In schimb am rămas perfect convins că roata lumei scârțâie, îngrozitor. Așa ca viorile țiganilor cari cântă vara prin pragul bodegilor:

„Dumnezeu a făcut — roata
— Roată —
„Să mă culc băiat să mă scol
fată — Fată" —.

Pe prinsoare că autorul articolului „Roata lumei" s'a culcat seara cu refrenul acesta în urechi, pentru a se scula a doua zi cu durerosul scârțâit al Europei în creer.

Frați români, potoliți-vă!

Și ascultați departe cum scârțâie roata, imensa roată a lumei. Să știți că nu e de-a bună! O să se aprindă.

Nu mai aruncați deci gaz peste foc. Mai bine s'o ungem puțin ca să nu ne mai înțepe așa de dureros auzul.

Hai s'o ungem coalea în colț și ca să meargă mai bine operația — s'aducem pe țigan să-i zică:

„Dumnezeu a făcut roata
— Roată
„Să mă culc băiat . . ."

In fața unui pahar de vin bun se duc toate necazurile, toate neajunsurile, toate nedreptățile. Să bem tihnit fraților și să fie pace între noi. Și lăutarul să cânte de dor.

Ce ne privește pe noi de ăla c'a fost botezat sau de celalalt că i s'a făcut într'altfel la naștere?

Să bem fraților! Și dacă între noi e pace și liniște, poate să scârție roata lumei cât o vrea și cât o putea de tare: în urechile noastre nu-și mai face loc stridentul ei sunet.

Nomofilax.

O societate de ajutorare a stud. români din Paris

Din inițiativa d-lui Victor Antonescu, ministrul nostru la Paris, s'a fondat acolo o societate, al cărei scop este ca să vie în ajutorul românilor nevoiași cari trăesc în Franța și mai ales în ajutorul studenților români. In circulara trimisă românilor cu dare de mână cari trăesc la Paris se spune că, „pentru a sustrage pe români delao bligația de a se adresa societăților similare franceze și pentru a salvagarda demnitatea națională, d. Victor Antonescu face un călduros apel către colonia română și o roagă să contribue la opera de înaltă moralitate a cărei inițiativă a luat-o legațiunea.

Asociațiunea va avea ca președinte de onoare pe d. Victor Antonescu. Președinte activ va fi d. ministru N. Cantacuzino și secretar general d. Fotak Pappudoff harnicul cancelar al legației.

Comitetul directot al asociației va fi ales ulterior de către subscriitori.

Asociațiunea va avea membri de onoare, membri donatori, membri aderenți și membri ordinari. Vor fi membri de onoare aceia cari în afară de sumele vărsate de membrii donatori, vor mai vărsa una de o mie de franci. Membrii donatori vor vărsa la început 500 franci și apoi o cotizație anuală de 200 franci. Membrii aderenți vor vărsa la început 200 franci și apoi o cotizație anuală de o sută de fr., iar membrii ordinari numai o cotizație anuală de 50 de franci.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Conferințele „Astrei"

— Conferința d-lui Bogdan Duică —

Sistemul politic și social al lui Titu Maiorescu

Vineri la ora 6, în sala IV a Universității, în fața unui public foarte numeros, dl. Bogdan-Duică și-a desvoltat interesanta sa conferință asupra „Sistemului politic și social al lui Titu Maiorescu. D-sa a început prin o foarte scurtă biografie a marelui critic și om de stat, după care a intrat în fondul conferinței, punând în evidență câteva părți din sistemul politic al lui T. Maiorescu. Titu Maiorescu, a spus conferințiarul, a fost totdeauna în contra ideologilor fanteziste și sterpe și-a făcut o viață întreagă politică de realități, considerând idealurile realisabile ca o tentație și ca o impulsiune. A fost conservator dar nu odată a admis și a aplicat și principiile liberale când se convingea că sunt mai bune. El pleca totdeauna dela filosofie la politică.

Maiorescu cerea tuturor oamenilor politici să aibă idei și principii precise pentru ce opinia publică să fie lămurită.

Statul e un organism complicat în care fiecare organ are un rol bine determinat, care se desvoltă singur, și în concordanță cu desvoltarea celorlalte organe.

Conferențiarul a expus apoi părerile lui T. Maiorescu asupra fiecărui organ component al marelui organism care e Statul; dinastia, arătând că Maiorescu a fost un mare dinastic; aristocrația, — pătura conducătoare de pe vremuri; — țărănimea; administrația; justiția; partidele politice; guvernul; miniștri; etc.

Conferențiarul a terminat prin un sfat dat studenților, spunându-le: înainte de a intra într'un partid politic, examinați-vă bine ideile și inima; examinați principiile conducătoare și oamenii partidului în care voiți să intrați, și după ce vă veți convinge că vă convine, intrați și în el să rămâneți.

Confrrențiarul a fost viu și călduros aplaudat.

ECOURI

Descoperire de radiu în Rusia

Din Riga s'a comunicat ziarului parizian L'Information știrea că în Turkestan s'au descoperit bogate zăcăminte (!) de radiu.

Exploatarea va începe în curând, se zice, sub controlul sovietelor.

Duse felicitată de guvernul italian

Primul ministru Mussolini însoțit de secretarul său a făcut o vizită artistei Eleonora Duse ca să-i exprime admirațiunea guvernului italian.

A vorbit cu marea artistă despre teatrul italian, consultând-o asupra măsurilor de luat pentru ridicarea și mai sus a teatrului ca element al vieții spirituale a națiunii.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Din viața Berlinului

Aspecte

Pare paradoxal dela prima citire, când — pentru a caracteriza spiritul Berlinezului de astăzi — spun că el este în acelaș timp apatic și iritabil. Totuși răsboiul, dar mai cu seamă pacea cu care s'a sfârșit cataclismul mondial, a reușit să-l aducă într'o astfel de stare.

Când vezi pe Berlinezi la ocupațiile lor, mergând unde îi chiamă ocupația, plimbându-se pe stradă, — nu'i poți asemăna decât cu niște manechine mari, automate, incapabile de ori ce reacțiune.

Ochii fixi, pasul prea măsurat, mișcările regulate, cumpănite — monotone ce nu te lasă să bănuești nici-o urmă de viață sufletească, îți dau straniul simțământ de artificialitate ce creează o atmosferă, apăsătoare pentru străinul viclu. Orientalul, obișnuit să simtă pulsul cald — chiar expansiv — al vieții din țările răsăritului — cu fantezia lui totdeauna vie, ar putea fără multă greutate să se închipue într'una din cetățile din povești a cărei viață a fost oprită deodată de cine știe ce suflu rău.

Insă, oamenii aceștia a căror apatie numai la aparență îți dă mult de gândit, la cea mai mică contrarietate devin violenți — de o violență impulsivă — și pumnul li se ridică contra oriu cui, cu sau fără motiv. Atitudinea lor parcă ți-ar spune să-i lași să sufere așa obosiți cum sunt, fără să-i atinzi, să-i lași să se odihnească în suferința lor.

Ii vezi în tramvaie cufundați în gânduri, posomorâți și temători. Dacă-și aruncă o privire împrejur, e o privire ascunsă, furișată, prin care parcă-ar vrea să se încredințeze că nu sunt pândiți de cineva, în urma căreia cad iar cuprinși de grijile zilei.

In cafenea unde te-ai aștepta să mai auzi câte-un râs, domnește acelaș aer trist.

Berlinezul e morăcănos din firea lui. La un cabaret sau varieteu rămâne acelaș — dacă se mai rătăcește pe acolo; la un pahar de vin se cufundă și mai mult în tristeța lui. Vorbește puțin, cât trebue pentru nevoile zilei; glasul lui nu mai are decât două tonuri: unul indiferent și altul poruncitor. Și în mediul acesta liniștit care îți dă însă de bănuit, se mai aud din când în când doar glasurile pline de viață al vre-unui grup de străini ce trec pe vre-un local de consumație, râsul vre-unei femei pierdute.

Trebue să te întrebi ce a putut să aducă Berlinezului epuizarea aceasta nervoasă pe care o vezi la bătrâni ca și la tineri, la femei ca și la bărbați. Ei au suferit poate și mai mult moralicește. La mizeria neagră ce-au trebuit să o suporte cei de acasă se adăuga grija pentru cei plecați în lupte, cari n'au avut o soartă mai bună. Să ne gândim că în Germania au fost foarte puține familiile cărora răsboiul nu le-a răpit pe cineva; cifra morților din Germania în timpul răsboiului atinge milioane. Și în urma tuturor suferințelor acestora a venit pacea. Ultima lovitură ce li s'a dat poate mai grea decât toate celelalte, pentru firea lor crescută într'un naționalism burghez, al cărui entuziasm era întreținut de cunoștința unei puteri, unei energii pe care se știau stăpâni. Din conștiința acestei puteri a răsărit puternicul „Deutschland über alles" acum devenit amintire vagă și de tristă memorie la care Germanul de astăzi surâde cu ochi sălbatici.

Tragedia ce se petrece în sufletele lor e de înțeles! Oameni care au suferit și perdut tot pentru o idee comună — e copilăresc să se nege acum entuziasmul cu care toată Germania s'a aruncat în foc — se văd astăzi striviți deodată.

Au fost înșelați în tot ce au avut mai sigur și mai aproape de „eul" lor sufletesc. Acum se găsesc pierduți în ruinele unui haos sufletesc și poate că Germanul care trece cu ochii în vag și cu pas agale în momentul de față se căsnește su scoată la suprafață din acest haos o judecată logică — de care să fie sigur și de care să se agațe.

Desigur cu Germanul nu mai poate face politică în starea de necredință completă în care se găsește. El își bate joc de ea. A auzit atâtea, i s'au dat atâtea speranțe „comunicate oficiale" de care a trebuit să se despartă la fiecare lovitură primită încât acum pentru el toate sunt vorbe numai vorbe. El se îndoiește dacă mâine va avea ce mânca; de ce ar mai crede tot ce se spune prin ziare.

Ii vorbești de chestia reparațiilor sau a despăgubirilor care altădată îl înfiorau: acum îți surâde nedumerit. In consecință Berlinezul nu mai citește ziare cotidiane.

Tirajul restrâns al acestora este susținut mai mult de străinătate. In schimb însă acelaș Berlinez se aruncă cu furie asupra unor foi ce au cu totul alt caracter. Sunt foile care prosperează mai mult în Berlin în timpurile de astăzi: revistele de caricaturi, revistele ilustrate toate cu un caracter modern (!), cele mai multe pornografice. Iată „Freundschaft"-ul (Pretenia), „Berliner 5 Uhr Tee" (Five o'clock-ul berlinez) și altele. Și aceste ziare se vând repede. Multe dintre ele au fost oprite de autorități.

Oameni siguri, liniștiți și energici de altă dată — burghezii care acum șase ani își beau în fiecare zi halba de bere gândindu-se cu plăcere la munca de mâine și mai făcând din când în când câte-o glumă sănătoasă — nemțească, au ajuns unde îi vedem.

Călător.

Nădejdi maghiare

Iarăși uniunea personală cu România

După cum ne informează un cunoscut ziar vienez, cercurile politice diriguitoare ale Ungariei pun mari nădejdi în posibilitățile de realizare a uniunei personale cu România. Chestiunea a mai preocupat cercurile politice ungurești și după cum era firesc a rămas nesoluționată. Despre o atare chestiune cercurile noastre politice nu vorbesc nimic. Uniunea personală cu Ungaria este în afară de conduita noastră politică și exclude deci orice preocupare. Rămâne de văzut dacă la Budapesta această discuție e serioasă și se menține strict în sensul chestiunei, sau dacă nu cumva sub masca acestei chestiuni se ascund cine știe ce intenții.

După datele pe care le avem până acum e sigur că nu ne bucurăm de niciun fel de prietenie în Ungaria. Atitudinea binevoitoare a guvernului maghiar față de uneltirile criminale ale „Ungurilor cari se deșteaptă", aceeași dubioasă îngăduință față de eșirile violente ale parlamentarilor maghiari iredentiști, ca și cele ale catolicilor lui Zadravicz, greutățile ce se fac românilor aflați în Ungaria, propaganda susținută sistematic cu banii guvernului în potriva României, agitațiile defavorabile nouă de la Lausanne și Londra, toate dovedesc cu prisosință o vrăjmășie permanentă și o ură care nu iartă. Cu astfel de sentimente conducătorii politici ai Ungariei nu pot nutri sincer ideea unei apropieri, care să meargă până la dualism, cu România.

Atunci, care să fie mobilul potincelor preocupări de la Budapesta? Dacă nu se încearcă o adormire a opiniei publice românești, în vederea cine știe cărei infamii politice, desigur atunci că Ungaria își dă seama că o revenire a vechilor sale drepturi pe pământurile românești nu e posibilă pe cale de violențe și instigații, și încearcă o revenire sub forma Uniunii personale.

Dar viitorul ne va lămuri.

CINE NE DISCREDITEAZĂ?

Acțiunea partidului național peste granițe

Ziarele partidului național reproduc cu deosebită satisfacție un nou articol al lui Scotus Viator (Seton Watson) în întregime defavorabil Românilor și românilor. Din partea partidului național nimic nu mai poate fi extraordinar, deci nici inconștiența cu care se bucură de aflarea încă unui dușman, sau dacă nu dușman, cel puțin neprieten.

Nu ne putem încă da bine seama de mobilul vrăjmășiei d lui Seton Watson care până mai dăunăzi ni se arăta destul de prieten. Credem, din ultima sa activitate politică, că este vorba pentru trecut de o prietenie adresată în mod special partidului național și retrasă astăzi tuturor românilor numai la dorința partidului național.

Cetind ultimul articol al lui Seton Watson nu ne vine să credem că e serios de cunoscutul publicist englez. Și nu ne vine să credem pentrucă d-sa intră în amănunte de politică internă cari nu sânt de demnitatea obiectivității care se cere oricărui spectător al vieții unei țări străine. Dl Seton Watson reeditează, cu o ușurință de nelertat toate exagerațiile electorale ale conducătorilor partidului național. Că le reeditează, nu are decât vina de a nu fi controlat știrile pe cari își construești aprecierile asupra României. Vina principală cade asupra partidului național, care în chip evident abuzează de prietenia publicistului englez pentru a-l determina să facă aprecieri inexacte asupra noastră.

Din articolul dlui Seton Watson reiese clar că informațiile sale sînt luate din cea mai autentică sursă naționalistă. Altfel ar fi greu să nu se poată explica de unde scoate d-sa afirmația că în România domnește teroarea, ilegalitate și abuzul, că trecutele alegeri generale au dat un parlament ilegal, că guvernul actual se ține contra voinței țării, că numai partidul național este capabil să îndrepte democraticește țara și că pentru aceste motive a descălicat dincolo acest partid.

Articolul, parcă ar fi fost scris în redacția ziarului „Patria". Găsim în el toată periculoasa mentalitate și toată abuziva demagogie a conducătorilor partidului național, așa cum ne-am obișnuit să o întâlnim la orice manifestare politică a acestora. Aceasta firește câtă vreme nu trece granița, ne lasă indiferenți. Dar ceea ce e mai dureros e că partidul național duce inconștienta sa campanie până la a informa tendențios străinătatea lucrând sistematic la dărâmarea creditului nostru politic și economic în afară. Veselia ziarelor naționaliste, tristă și hidoasă veselie, trădează un cinism pe care nu'l bănuiam la acei ce nu vor renunța niciodată a fi lipsiți de orice simț patriotic.

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Pentru ziarul studenților

Intr'o întrunire care a avut loc la București și la care au luat parte reprezentanții studențimei dela toate Universitățile, s'a hotărât înființarea unui ziar al studenților. Scopul acestei gazete este să apere interesele studențimei și să dea glas aspirațiilor sale.

Lumea românească pentru care studențimea reprezintă nădejdea viitorului, va asigura, nu ne îndoim, prin sprijinul ei apariția acestui ziar.

Din parte-ne facem un apel călduros la toți acela cari socotesc că trebuie să se pună la îndemâna tineretului nostru universitar toate mijloacele prin care el își poate afirma mai bine energia și avântul.

Deschidem deci în coloanele ziarului ndstru o listă de subscripție în scopul înființării gazetei studențești. Numele donatorilor se vor publica în ziarul nostru.

Lupta contra anarhismului demagogic

Una din primejdiile cele mai mari, care amenință consolidarea internă a țării e anarhismul demagogic pe care-l desfășură partidele noi.

Demagogie a existat totdeuna și la noi a fost caracterizată înainte de războiu prin politica frazelor sforăitoare și a lingușirei instinctelor mulțimei.

Ridiculul de altă dată a devenit însă astăzi un pericol, din cauză că „oamenii noi" au adaptat sistemul bolșevic al agitării maselor populare, cărora le exploatează ignoranța, în dauna ordinei și siguranței Statului.

Votul universal pe lângă marile sale avantagii a avut și defectul că a adus la viața publică și la conducerea țării elemente nouă și nepregătite, care asociate cu elemente străine, puse în slujba dușmanilor au creat o atmosferă de încurajare și chiar de direct sprijin a curentului anarchic și revoluționar, care caracterizează mentalitatea maselor populare după războiu.

Deosebirea între comuniști și anarhismul demagogic al partidelor noi e numai că, pe când primul luptă fățiș contra organizării actuale de Stat, cel de al doilea se servește de mijloace oculte, care adulează instinctele mulțimei numai de dragul satisfacerei intereselor particulare, ale celor ce agită acest anarhism demagogic.

Framântata viață politică ce o avem de la războiu încoace, în cuprinsul hotarelor întregite ne-a arătat că foarte multe elemente altădată de cea mai desăvârșită ordine, cuprinse de patima nestăpânită a ambițiunilor politice, au agitat mulțimea întrebuințând tot felul de motive demagogice; luptând astfel contra ordinei și liniștei interioare.

Contra acestor elemente demagogice, „fruct al vremurilor noi", care n'au nici cea mai elementară grijă de răspundere și a căror conștiință națională e adormită de patimă, cei ce ne dăm seamă de primejdia dezorganizării interne și a pericolului de la granițe suntem datori să luptăm din răsputeri, ca să nu periclităm consolidarea României întregite, înfăptuită cu jertfe atât de dureroase.

Cazul Ignotus — „Keleti Ujság"

Autoritățile au dispus expulsarea din România a lui, Ignotus, directorul confratelui maghiar din localitate „Keleti Ujság". Faptul acesta prezintă o oarecare importanță, îndeosebi că ordinul de expulsare s'a dat în urma opiniilor publicate prin presă privitor la acest cunoscut ziarist maghiar, care a jucat un rol în publicistica din fosta Ungarie.

Este cunoscută campania dusă de unele publicațiuni românești împotriva lui Ignotus. Campania aceasta a început-o presa ungurească și s'a continuat apoi în publicistica noastră, în „Țara Noastră", „Cele Trei Crișuri" și în coloanele ziarului nostru. Dacă am fost prea violenți, a fost explicabil. Am dovedit, că acest ziarist a facilitat dispariția spiritului conciliant din rândurile ungurești și odată cu apariția sa la numitul ziar maghiar, directiva ziarului intrat sub direcțiunea sa, s'a schimbat într'o clipă: Ziarul „Keleti Ujság" a încheiat concomitent cu aceasta o tranzacție cu casa de editură șovinistă „Atheneum" dela Budapesta (lucru care a fost mărturisit chiar de „Keleti Ujság") și îndată după aceasta au început prin coloanele sale atacuri violente la adresa României. Ni-a căzut rău aceasta mai cu seamă că ziarul „Keleti Ujság" avusese o atitudine care însemna o apropiere între Români și Unguri.

Am cerut, dovedind acestea, să se controleze, dacă este cazul aplicării respectivului paragraf al legii de presă, actualmente în vigoare aici, prin care se interzice cetățenilor străini de a publica ziare aici fără autorizația ministerului de interne. Am cerut aceasta nu numai în privința dlui Ignotus—Weigelsberg ci și pentru „Keleti Ujság". Firește ordinul de expulsare venit acum, fiind un lucru serios a trebuit să fie dat în urma unor cercetări temeinice. Poate se va reveni asupra lui; am aflat adică, că atât Ignotus personal, cât și Sindicatul presei maghiare au început îndată demersuri. Suntem însă siguri, că marile interese de stat nu vor suferi o atingere, de asemenea nici Ignotus nu va avea a se plânge, că i s'a făcut o nedreptate.

Amintim la acest loc, că cu o zi înainte de a primi somația, Ignotus și „Keleti Ujság" au intentat proces de presă contra dlui Al. Kereszturi și revistei „Țara Noastră" a dlui Goga, în care s'au publicat acuzațiuni la adresa lor. Ordinul de expulsare a venit a doua zi după aceasta și a pus capăt unui proces care ni a fi adus aminte, că sub vechiul regim ziarele românești ar fi fost extermitate, dacă cutezau să-și părască confrații maghiari.

Discuția la Mesaj

In jurul unei afirmațiuni țărăniste

Cu prilejul discuției la Mesaj din Senat, unul din reprezentanții țărăniștilor d. Costăchescu printre altele a ridicat din nou chestiunea acordului partidelor politice.

In susținerile lui senatorul țărănist ocupându-se de reforma constituțională a declarat că ea nu poate fi înfăptuită de actualul guvern sub motivul că în momentul de față nu există un acord al partidelor. Mai departe d. Costăchescu afirmă că este în interesul superior al țării ca guvernul să renunțe la proiectul noului constituțiuni.

Acest mod de a argumenta de sigur că ar putea conveni intereselor de partid ale țărăniștilor, iar nici decum intereselor țării. Astăzi toată lumea conștientă este convinsă că consolidarea țării este amenințată, dacă întreg organismul țării nu va fi primenit complect și într'un mod corespunzător noilor cerințe ale țării impuse de urmările războiului.

De atâtea ori s'a spus că ori cât de pricepuți s'ar arată conducătorii țării, nici cu progres nu poate fi realizat sub regimul a patru legislații diferte aflătoare astăzi în întreg cuprinsul statului român.

Dacă acesta este un adevăr și dacă chiar țărăniștii cu ocazia congresului lor au afirmat că vechea Constituție trebuie modificată, declarațiile reprezentantului partidului țărănist din Senat mai pot ele fi concludente cu realitatea? Răspunsul nu poate să fie decât negativ.

Suntem de acord în cela ce privește declarația că toate partidele politice au datoria să colaboreze la noua Constituție, dar pentru realizarea acestui scop toate partidele politice de la noi au reprezentanți în Parlament, având prin urmare posibilitatea să centribuie cu luminile lor la opera întreprinsă de guvern.

„Dar, o parte din opoziția de astăzi departe de a fi pătrunsă de această concepție potrivită cu cerințele interesului general, nu gândește de loc să dea tot sprijinul ei pentru aducerea la îndeplinire a marilor deziderate ale țării, ci dimpotrivă caută pe toate căile să creeze cât mai multe dificultăți străduințelor pe care actualii conducători le depun cu scopul de a îndrepta țara pe calea cea bună.

De aceia, afirmațiunea dlui Costăchescu că guvernul trebuie să renunțe la proectul constituției, întărește faptul că partidul țărănist a revenit în Parlament numai pentru a încassa diurnele și a creia neajunsuri operei de consolidare și de normalizare a stărilor noastre.

Curierul spectacolelor

Opera Română

Luni la 18 Decembrie: Concert simfonic. Schiller.

INFORMATII

Din inițiativa d-nei Cornelia Popescu, soția șefului de gară din Sighișoara, s'a deschis o colectă publică pentru ajutorarea celor 9 orfani rămași în urma accidentului de tren dela Archita, de acum trei săptămâni.

S'a strâns până acum multă îmbrăcăminte și un fond de peste 10 mii lei.

Doritorii de a contribui la ameliorarea suferințelor acestor nenorociți, sunt rugați a trimite obolul lor pe adresa d nei C. Popescu, gara Sighișoara.

*

Dl ministru Sassu, primind Vineri o delegație a exportatorilor de ouă, le-a comunicat că este inutil orice discuție asupra exportului de ouă, guvernul fiind absolut hotărât să nu permită exportul de alimente.

A sfătuit în acelaș timp delegația să pună neîntârziat ouăle în consumație, lucru ce pare că exportatorii l'au și decis.

*

Ministerul de finanțe a numit a comisiune compusă din d-nii: Dobrovici, director general al Contabilității statului, Teodoru, director general al regiei și Capitanoici director la Banca Națională care să studieze chestiunea baterei de monede de metal de 1, 2 și 5 lei care vor înlocui monedele de hârtie corespunzătoare.

In vederea aceasta comisiunea va lua în cercetare ofertele primite de minister și-și va da avizul.

*

Eri a avut loc în sala de consiliu a Primăriei din Cluj o conferință în legătură cu chestiunea libertății presei.

Sindicatul Presei române din Cluj n'a fost anunțat de acest lucru; deasemeni nici gazetele românești din orașul nostru.

Din această cauză dl Costă-Foru s'a văzut în situațiunea de a nu vorbi decât în fața confraților noștri maghiari, față de cari s'a avut o atențiune de care noi ziariștii români nu ne-am bucurat.

*

Vack-Kaiser-Borax se vinde în cutii roșii originale. 2420-4

*

Cu onoare aduc la cunoștința Onor. clientele, că am eșit din firma "Frații Sandor" și am deschis în Piața Unirii No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje și manufactură.

Rog sprijinul Onor. public
Cu stimă
2451 *Sandor Samu*

*

Comitetul de doamne al Societății de ocrotire „Caritas" va da Marți, 16 curent (Sf. Nicolae) un festival pentru copii, în pensiunea din Str. Regală No. 5. Inceputul la ora 4 p. m. Produsul e destinat pentru ajutorarea copiilor tuberculoși.

Azi, Luni, 18 crt. se întrunește la ministerul de finanțe comitetul raportorilor bugetelor ministeriale, ca să stabilească împreună cu dl ministru V. Brătianu normele bugetului viitor, care se va întocmi pe nouă luni (Aprilie-Decembrie 1923), conform noului proect de reformă fiscală.

*

Ministerul instrucțiunii a cerut directorilor de școli din întreaga țară, un tablou de profesorii grad. inferioare din contingentele 1899—1918 inclusiv, cărora urmează să li se libereze certificate de dispensă de mobilizare pentru anul 1923—1924. In acest tablou se va trece numele profesorului, locul nașterii, contingentul, gradul, corpul de trupă și cercul de recrutare din care face parte.

*

Comitetul Regional al Societății „Ocrotirea Orfanilor de Război" din Cluj, în ziua de 23 Decembrie 1922, orele 9 fix, aranjează o serată dansantă cu bufet și tombolă în saloanele prefecturei județului. Prețul de intrare 20 lei de persoană. Ținuta simplă.

*

Kaiser-Borax este indispensabil pentru orișice ocupație de podărie. 2420—3

*

In curând va apare „Gazeta Ceasornicarilor și Bijuterilor Români" în limbele Română și Ungară redactate de dnii Ioan Rațiu și Dr. Desideriu Szilagyi cu cooperarea celor mai excelenți scriitorii de specialitate și experți.

*

In direcțiunea generală a serviciului sanitar se află vacant postul de medic al circumscripției rurale Șura-Mare din județul Sibiu.

Dnii medici cari doresc să se transfere în acest loc, vor adresa petițiile lor în termen de 20 zile de la data publicării acesteia.

*

Guma „Olla" are un renume mondial. 2419—4

*

Dl C. Toma, primarul orașului Iași, a fost primit în audiență de M. S. Regele.

Cu acest prilej dl C. Toma a prezentat Suveranului, ca un omagiu din partea cetățenilor orașului Iași, un album cuprinzând imaginile evenimentelor cele mai interesante din timpul refugiului petrecut la Iași.

*

S'a deschis pe seama ministerului cultelor și un credit de lei 320.000 sumă ce va fi dată ca ajutor la 8 preoți trimiși de Mitropolia Ardealului, ca misionari în America.

S'a înființat un consulat de a II-a categorie (onorar) al României la Praga.

Dl dr G. Staca, docent la universitatea comercială din zisul oraș, a fost numit, consul onorific al României, ca titular al noului oficiu consular înființat.

*

Dl Virgil Bărbat a fost numit profesor titular la catedra de „Sociologie și Etică" dela facultatea de litere și filosofie din Cluj.

*

Comitetul Reuniunii „Sf. Maria" a femeilor gr. cat. din Cluj, mulțumește pe această cale, tuturor persoanelor cari au binevoit a suprasolvi cu ocazia seratei date în 11 Noembrie a. c.

*

Guma „Olla" se află în toate drogueriile și farmaciile. 2419—

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

La cafenea **„Europa"** vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

*

Sâmbătă seara a avut loc al restaurantul „La Hornarul" un banchet al funcționarilor fabricei de piele Renner, dat în cinstea unui coleg trimis de direcția fabricei la studii superioare în străinătate. Poate nu este tuturora cunoscută frumoasa inițiativă a acestei case industriale, care a srimis și trimite încă pe cheltuiala ia pe funcționarii nevoiași ai săi, îndeosebi studenți și în majoriate români, ca să-și continue studiile în streinătate, tirește în urma unui angajament încheiat cu studenții respectivi. Este, credem, o inițiativă, pe care ar trebui s'o urmeze și celelalte intreprinderi.

*

Dl Păcală a fost însărcinat cu girarea direcțiunii școalei normale de băeți din Tg.-Mureș.

*

După cum am anunțat în mai multe rânduri, Miercuri 21, Joi 22 și Luni 25 Decembrie vor avea loc la Teatrul Național reprezentațiile date de Marioara Voiculescu cu concursul artiștilor Leonescu și Sârbul.

Ordinea spectacolelor este următoarea: Miercuri „Nora" de Ibsen, Joi „Hoțul" de Bernstein și „Salomea" de Oscar Wilde.

Puținele bilete cari au mai rămas, se găsesc de vânzare la Cassa Teatrului. Deasemeni se vor rezerva bilete și în zilele de spectacol.

Muncitorimea și mișcările antisemite

Deosebirea de vederi dintre conducătorii muncitorilor și muncitori — Un cuvânt antisemit printre muncitori — Starea de spirit de azi a muncitorilor

Dorind a da cititorilor noștri câteva date precise asupra modului, cum muncitorimea ardeleană privește mișcarea antisemită din țară, am căutat să stau de vorbă cu câțiva conducători ai muncitorimei și cu câțiva lucrători și astfel am aflat o serie de date pe care le dăm cititorilor fără nici un comentar.

In primele zile ale manifestațiilor antisemite din țară, muncitorimea a fost plăcut impresionată însă s'a mulțumit numai cu atât, renunțând la orice manifestare a acestei simpatii.

Conducătorii lor însă, dintre care mulți sunt evrei, observând starea aceasta de aprobare tacită a mișcărilor antisemite din țară, au început să supravegheze mai de aproape spiritele muncitorilor și să caute să 'i smulgă de la o viitoare manifestare a aprobării pe care ei o dăd au mișcărilor antisemite. In momentul însă când conducătorii au început această acțiune de înăbușire a spiritului antisemit din muncitorime, mai ales cea maghiară, muncitorii au început să-și dea pe față antisemitismul și intenționau chiar să ție o adunare în urma cărora să înainteze și ei studenților o telegramă prin care să se arate că muncitorimea aprobă mișcarea lor.

Această adunare însă a fost împiedecată pe cale pașnică în urma acțiunei pornite de oficialitățile muncitorești, de stat, și de conducătorii lor. Astăzi muncitorimea ardeleană cu toate că în fond aprobă mișcarea studențească, s'a convins că o intervenție a ei ar fi greșită și că prin urmare ea n'ar avea nici un rost.

Patronii diferitelor întreprinderi din Ardeal, în interesul bunului mers al acestor întreprinderi, văzând că muncitorimea a renunțat la orice mișcare, care ar fi produs desordini și o scădere a producției, au mulțumit verbal muncitorilor și le-au acordat chiar unele avantagii.

St. P.

Sf. Sinod în actuala sesiune, ocupându-se de foarte multe chestiuni bisericești externe a găsit necesar să ceară guvernului înființarea unui episcopat al credincioșilor aflați în afară de regat precum în Macedonia, Albania și America.

*

In locul vacant de episcop al clerului militar de Alba-Iulia a fost confirmat P. C. preotul Teculescu din Alba-Iulia.

*

Dl V. Dutescu a fost numit polițai cl. I al orașului Orăștie.

*

Săptămâna aceasta va fi adusă în discuția senatului legea pentru luarea în exploatare de către Stat a Căilor Ferate particulare din provinciile.

Această lege a fost votată deja de cameră.

Cetiți

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindește viața politică a Ardealului în ultimii 15 ani.— Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moților Nr. 15.

Știri din Baia-Mare

— Electorale —
Chestiunea prefecturalului

In zilele de 17, 18 și 19 ale lunei curente se vor face în Baia-Mare alegerile pentru scaunul de deputat devenit vacant în urma morții lui Take Ionescu. Candidează dl Teofil Dragoș cu programul național-liberal și dl dr. Ion Coltor în numele partidului național. Amândouă aceste candidaturi au fost primite și candidații și-au început activitatea în plasă. Atacurile violente ale partidului național nu pot însă să înrâurească pe alegători, cari, cunoscându'i de mai bine de 30 de ani pe dl Dragoș și știindu'i purtarea de grijă față de cetățeni din timpul cât a fost în fruntea județului Satu-Mare, știu să distingă adevărul de calomnie. Alegerea d-lui Dragoș este astfel sigură. D-sa e născut și crescut în mijlocul alegătorilor și ani de-a rândul trăind în mijlocul lor li-a făcut multă ajutorare.

Demisionând dl Teofil Dragoș din portul de prefect al județului, locul d-sale e deținut ca girant de către dl I. Bălulescu. Alegerea noului titular se va face după alegerile dela Baia-Mare, discuțiile asupra personalei viitorului prefect au început însă de pe acuma. Se pare sigură numirea d-lui dr. Vasile Bretan prin-procuror la consiliul de război al Corpului 6 de armată din Cluj, care, ca fiu al județului și cunoscut ca om pe deplin corect, se bucură de simpatii generale în toate cercurile din județ.

După cum se anunțase, era să candideze la Baia-Mare și dl Octavian Goga, fostul ministru al Cultelor. D-sa însă nu și-a pus candidatura, rămânând astfel numai cele două amintite.

Coresp.

Sau deschis Antreprizele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Interne

BURSA - BUCUREȘTI

— 18 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1225
Londra	780
New-York	168
Italia	860
Elveția	32½
Praga	518
Viena	24½
Berlin	232
Budapesta	750

Valute

Mărci	235—	40
Leva	120—	25
Lire otomane	88—	90
Lire sterline	765—	770
Franci francezi	1235—	40
„ elveției	31½—	32
Lire italiene	830—	840
Drahme	270—	75
Dinari	205—	210
Dolari	166½—	70
Napoleoni	605—	610
Cor. austr.	27½—	28
„ magh.	7½—	8
Socol	508—	513
Mărci pol.	95—	100

Externe

Basil Zaharoff grav bolnav

Montecarlo (Rador) — Cunoscutul bancher Basil Zaharoff care Lunia trecută a făcut și țării noastre o vizită, se află grav bolnav.

Atentat la Sobrania bulgară

Sofia (Rador). — La ieșirea din Sobranie a ministrului de interne Dascaloff un individ necunoscut a aruncat două bombe pentru a-l asasina. Atentatorul e urmărit de poliție. Sunt bănuieli că cercurile opoziției n'ar fi străine de acest atentat.

Noul cabinet jugoslav

Belgrad (Rador). — Pasici a cedat formând noul cabinet jugoslav, în modul următor: Nincici la externe, Vuicici la interne, iar Marcovici la comerț. Toți miniștri fac parte din partidul radical. Cabinetul a depus eri jurământul.

Ședințe furtunoase în Camera maghiară

Budapesta. In ultimele săptămâni adunarea maghiară a avut ședințe extrem de furtunoase din cauza unei acuze aduse deputatului Rassai, că ar fi pactat cu cehii contra intereselor Ungarici.

In ședința de eri incidentul s'a aplanat printr'o declarație a primului ministru Bethlen, care declară acuzele de neîntemeiate.

Pașapoarte cehoslovace falsificate

Budapesta. Legația Cehoslovacă a descoperit o asociație clandestină care falsifica pașapoarte Cehoslovace.

In dicursul cercetărilor s'a stabilit că sunt în circulație peste 2000 pașapoarte falsificate,

Italia cere reducerea despăgubirilor germane

Paris. — Agenția Havas anunță că Italia a înaintat prin Mussolini un memoriu în care se cere reducerea despăgubirilor germane la 50 miliarde și menținerea sumei statorită pentru Austria, Ungaria și Bulgaria.

Furt din muzeul „Kaiser Friederich"

Berlin. — In noaptea trecută indivizi necunoscuți au furat din muzeul „Kaiser Friedrich" obiecte antice și artă în preț de mai multe milioane.

Moartea miliardarului John Wanemacker

New-York — Miliardarul american Iohn Wanemacker cunoscut pentru altruismul său, a încetat din viață în vârstă de 84 ani.

Condamnarea unui ziarist maghiar

Budapesta — Sakasits, redactor la ziarul budapestan „Népszava" a fost condamnat de regimul lui Horthy la 2 ani închisoare pentru introducerea făcută unui regortaj parlamentar.

Ora 2 p m

Asasinarea președintelui republicei poloneze

Varșovia. — Președintele republicei poloneze Narutovici, a fost asasinat cu un foc de revolver de către pictorul Nasilkievici Omorul l'a săvârșit cu ocazia inaugurării expoziției de pictură.

Vot de încredere lui Poincare

Paris — La cameră sau închis desbaterile în legătură cu conferința dela Londra, acordându-se vot de încredere guvernului.

Matchul Carpentier-Becket

Paris. — Matchul de box Carpentier-Beckett a fost amânat din cauza nerestabilirei complecte a primului, care precum se știe suferise leziuni mai grave cu ocazia luptei sale cu Battling Siki.

Dela Teatrul Național

Marți 19 Dec. va avea loc a opta premieră din acest an cu piesa „Stane de piatră" a lui H. Sudermann, cu d-nii D. Psatta, N. Dimitriu, P. Bulandra, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Ap. Medianu, Nat. Ștefanescu, etc.

Numai spirtul cu Menthol

„Transylvania"

este în stare a da slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinerețe în tot locul să găsește.

Lloyd 205 1540

Revista presei maghiare

Legea apărării naționale în Ungaria

Săptămâna trecută s'a depus în adunarea națională dela Budapesta proectul de lege, prin care se abrogă toate dispozițiunile excepționale din timpul războiului, în schimb se introduc măsuri noui pentru apărarea națională.

Comentând acest fapt și arătând, că noua lege înseamnă uciderea libertății personale în Ungaria, confratele timișorean „Temesvári Hirlap" scrie:

„Și în Ungaria și în alte părți, legea aceasta este fără exemplu. Legea țintește pur și simplu să facă din libertatea personală o propietate a statului, exercitarea drepturilor de libertate o deferă competinței discreționare a organelor guvernamentale, scrisoarea, telegrama și telefonul pot fi censurate, codifică posibilitatea punerii sub controlul polițienesc și chiar expulsarea din prilej de temeri. Cădrul noțiunii acestor persoane este atât de larg stabilit prin această lege, încât organele statului îl pot declara și aplica după bunul lor plac oricui. Proectul acesta de lege țintește să facă imposibile, încă în germene, orice propagandă, orice expresiune de opinii."

In timp ce acest proect de lege este adus Ungariei de guvernul său și în timp ce în afară de ziarul ziar timișorean celelalte ziare maghiare nu se ocupă de el, la București se aduce proectul unei constituții concepută în termenii celei mai moderne liberalități. Această nouă constituție a României este vehement atacată totuși de presa maghiară, care n'are un cuvânt pentru legea care pregătește Ungariei subjugarea oricăror libertăți personale.

Comentariile sunt de prisos.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Luni: „Nevasta lui Barbă Albastră" (pentru a 5-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 56 B.)

Marți: „Manon" (pentru a 2-a oră, cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de premieră. Abonamente de premieră Nr. 57 C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid.)

Mercuri: „Iubirea Cerească și Pământească (premieră Prețuri de premieră. Abonamente de premieră Nr 22).

Joi: „Iubirea Cerească și Pământească" pentru a 2-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 57 C).

Vineri: „Iubirea Cerească și Pământească" (pentru a 3-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 58 A.)

Sâmbătă: Matineu, orele 3 și 5 „Victimele Morfinei" (O senzațională dramă socială. Prețuri de tot reduse)

Sâmbătă seara: „Manon" (pentru 2-a oră. Cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de operă. Abonament de zi Nr. 59 B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala se închid

Duminecă Matineu: „Micul Lord" (Cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri reduse.

Duminecă seara: Nu este reprezentație.

Luni Matineu: „Copil de schimb" (Prețuri reduse).

Luni seara: Iubire Cerească și Pământească" pentru a 4-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Marți Matineu: „Ioan Viteazul" (Prețuri reduse).

Marți seara: „Voevodul Țiganilor" (Cu distribuția nouă a rolurilor. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Răspândiți „Infrățirea"

1500 No. 1

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY **Cluj, Strada Universității No. 1.**

Lloyd 873 3136

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

Lloyd 1853 1721

Grădina de iarnă „CENTRAL" Lloyd 1910 2221-3

Szilagyi Juczi, Erry, Tayol și senzațiile celelalte
Favoritul Bucureștilor.
Începutul la orele 9·30

Aviz.

Favoruri de călătorie pe liniile Căilor Ferate Somesene pentru anul 1923.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că carnetele de indentitate precum și biletele de liberă circulație eliberate respective vizate pe anul curent pentru liniile C. F. S. expiră cu data de 31 a lunei curente.

De la aceasta dată carnetele de indentitate și biletele permanente de liberă circulație vor fi valabile numai dacă ele sunt vizate resp. eliberate pentru anul 1923.

Solicitatorii indreptățiți și vor înainta deci cererile netimbrate direcțiunei C. F. S. Dej în timpul cel mai scurt. Cererile ni se vor trimite pe cale ierarchică, fiind provăzute cu sigilul oficiului respectiv și certificând că solicitatorul este în serviciu activ, ocupă post cu drept la penzie și a depus jurământul prescris. Referitor la soția legală și copii legitimi se va certifica, că trăiesc în gospodărie comună cu solicitatorul. Copii se bucură de favor de călătorie numai până la vârsta de 21 ani. Cererilor li se vor adăugura ca taxa de viză și emitere 10 Lei după fiecare carnet și mărci poștale în sumă corespunzătoară expedierei recomandate.

Pentru sume trimise în plic nu luăm răspundere.

Cerneluri
negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comada la
papetăria
LEPAGE
CLUJ. 2426

Mare ocazie!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piața Unirii No 13
depozitul fabricei.
Funcționarii cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5%.
2441

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAU"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit.
148

S. A. Cassa de Economie „AGRÁR" din Tg. Mureș
caută practicanți sau funcționari.
Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană. 2447

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerțului

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Magazinul de mode „BARZA"
Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.
Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe și pânzeturi.
Prețuri fixe. 1591 Telefon 957.

Viața muncitorească în Ardeal

Muncitorii de la fabrica de spirt „Krausz și Moscovitz" din Oradea-Mare au cerut direcțiunei fabricei sporirea salariilor cu 75 la sută.

Se vor începe tratative de împăciuire sub conducerea inspectoratului muncei.

*

S'a ivit un conflict de muncă între muncitorii și direcțiunea întreprinderei forestiere a fabricei de butoaie „Török" din Oradea-Mare.

Conflictul a fost provocat de direcția întreprinderei care a cerut reducerea salariilor cu 40 la sută.

*

Salariații cofetari de la fabricele de zaharicale din Oradea-Mare au încetat lucrul.

Muncitorii au cerut sporirea salariilor.

Conflictul a fost deferit unei comisiuni de arbitraj.

*

La uzina electrică din Arad s'a ivit un conflict de muncă între direcție și lucrători. Cazul a fost deferit comisiei arbitrajului.

*

Prin intervenția inspectoratului muncei din Arad, s'a încheiat un contract colectiv de muncă între muncitorii și întreprinderile industriei fierului, fabrica de mașini „Hundel" și altele.

*

Conflictul de la C. F. Arad-Podgoria între lucrători și direcție, a fost deferit Tribunalului Arad.

*

Comisiunea de arbitraj pentru încheierea unui contract colectiv de muncă între muncitorii mineri și direcția de la Petroșani și-a început lucrările azi Luni dimineață, la orele 9, la ministerul muncii, sub președinția dlui ministru G. G. Mârzescu.

: Citiți Infrățirea :

Italia și România

Sub acest titlu a apărut la Milan, o broșură scrisă de dl. Tommaso Fracssini. In pagini, împodobite cu ilustrațiuni care reprezintă situațiuni din țara noastră și scene din manifestările cu care au fost primiți de noi excursioniștii italieni care mai deunăzi ne vizitară, autorul confirmă marea simpatie a românilor pentru italieni. Confirmă aceasta și adaogă că Italia ar putea și s'ar cădea să răspundă cu o și mai expresivă și intensă dragoste.

Autorul mai arată că aceste țări — România și Italia — atrase reciproc prin moștenirea originii comune, sunt și trebue să fie legate și prin interese materiale. România e bogată de materii prime de care Italia are nevoie: cereale, vite, lemne, cărbuni, petrol.., iar Italia îl poate procura României, confecțiuni și fabricate industriale, pe care România le poate găsi în Italia mai bine decât la ori care alte țări producătoare din apusul Europii.

Indeamnă și stăruește ca guvernul italian să nu neglijeze, nici simpatia și nici bogăția țării surori.

Situația țărilor în Europa

Iată, după „Excelsior" situația statelor din Europa:

Portugalia: încurcături financiare; Spania: deficit bugetar de peste 1 miliard; separatismul catalan; agitația ofițerilor; Franța: chestia reparațiilor, — criza schimbului; micșorarea natalității; Anglia: 1.500.000 lucrători fără lucru; producția agricolă insuficienta, criza naționalităților din Irlanda, Egipt, India; Belgia: criză economică și financiară; mișcarea flamandă; Olanda: impozite grele; speculațiuni nenorocite; Elveția: dificultăți comerciale și financiare, provocate de un schimb prea urcat; Italia: mișcarea fascistă; dificultăți cu Iugoslavia; Germania: criză financiară (deficit de 800 miliarde); Danemarca, Norvegia, Suedia: schimb prea favorabil; Cehoslovacia: criză industrială, criza de naționalități; Austria, criza socială, economică, financiară, politică; Ungaria: dificultăți interne; Iugoslavia: criza de naționalități, problema Adriaticei; România: criză financiară, revendicarea Basarabiei de către ruși; Bulgaria și Albania: dificultăți interne; Grecia: convulsiuni revoluționare, criză financiară; Turcia: stare de răsboi și financiară, naționalități; Estonia, Lituania, Finlanda: amenințarea rusă; Rusia, dezastrul financiar, epidemie, foamete.

Despre România, ziarul citat scrie:

„Un om de afaceri spunea într'o zi: România e atât de bogată în cât dacă zece miniștri din cei mai incapabili s'ar succeda, n'ar putea să o ruineze".

Dacă răsboiul și invazia n'au ruinat România, ea are putința să reconstitue finanțele sale, să ridice leul, să administreze noile ei teritorii.

Vecinătatea rușilor, care nu renunță la Basarabia, e pentru românia o mare nesiguranță".

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR român, inteligent cu garanție morală și materială, scrie frumoasă și corectă, caută un post în orașul Cluj la ori-ce întreprindere. A se adresa la ziar în scris sub „C. P."

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

MAȘINA de SCRIS pot învăța pe ori cine, în cel mai scurt timp și după cea mai nouă și perfectă metodă. Primesc de copiat lucrări limba română și maghiară; Str. Izabella No. 10 Cluj

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Iosif Feldeu
Calea Victoriei 1
Cluj.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini și tot felul de albituri de pat.**

Întreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scămănat pene și scămănăm și curățim orice cantități de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustrele cu prețurile fixate.

Vindem: Engros și detail tot-felul de pene curățite și sortate seegrasatrie, lână (pieptănată).

în prețurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.

MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515 Lloyd 13 1334

Banca Generală a Țări Românești
caută un

Contabil corespondent

energic și priceput cunoscând perfect limba română pentru o Mină din cărbuni din Ardeal. 2449

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc

PALMA

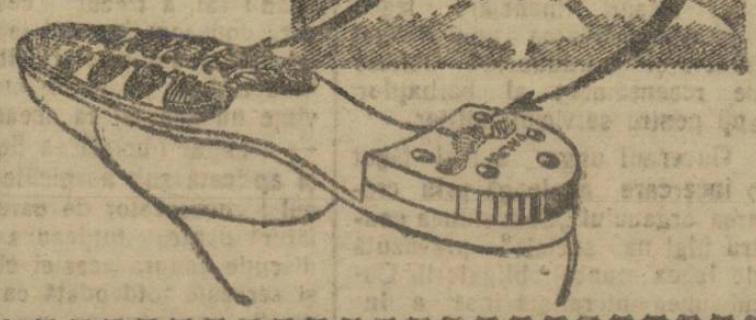

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Soc. Banchi Marosvásárhelyi Takarékpenztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Feunichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kuferstein
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Soc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Apărut! Dr. Pop-D. Szegő Apărut!

Condică de Termene Advocațială pe anul 1923

cu tabloul nominal al tuturor advocaților din România-mare

franco Lei 158 (cu ramburs Lei 162)
2442 la
Librăria LEPAGE Cluj.

FABRICA DE [illegible] S. A. din TURDA

aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să

Berea nutritoare

speciale de malț dublu

GLORIA

2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,

calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.

Pretutindeni de ob inut. ◆ Pretutindeni de obținut

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
în anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18., CLUJ.

Congresul asociației economice sasesti din Ardeal

In aula liceului ev. luteran din Sighișoara. „Asociația economică săsească din Ardeal" și-a ținut obișnuitul congres anual.

La acest congres au luat parte delegații din toate centrele săsești din Ardeal. Din partea oficialității a fost invitat în mod special, dl I. Ionescu, consilierul agricol al județelor Târnava-Mare și Odorhei.

Scopul acestei Asociații, care numără peste 14.000 membri, cu toții sași, este ca prin toate mijloacele să contribue la intensificarea agriculturii cu toate ramurile de producție în legătură cu ea; a îmbunătăți starea sașilor prin cooperație, etc.

Congresul a fost deschis de către dl Felix Schullerus (Sibiu), preș. Asociației.

Dl Schullerus atinge chestia aplicării reformei agrare, spunând ca elementul săsesc spre a-și menține independența economică, este dator a intensifica producția și a se organiza pe baze economice.

Dl dr Connert, deputat și director al acestei Asociații, printr'o documentată dare de seamă, arată activitatea și programul realizat de această organizație.

D-sa spune că poporul sas este și trebue să rămână agricultor, de aci naște și aceea înclinație de a-și păstra pământul moștenit dela părinți.

Ocupându-se de exportul vitelor, oratorul spune că această problemă, a fost soluționată de guvern în folosul producătorilor pentru că între export și perfecționarea rassei de vite este o strânsă legătură.

Din raportul dlui Connert reese că Asociația a aranjat o serie de conferințe la sate, cu subiecte din domenlul agriculturei și al gospodăriei casnice: și s'a dat 30.000 lei ajutor studenților ce urmează agronomia.

D. M. Roth, agronom, face un larg expozeu asupra „gunoirei artificiale a solului".

D. inginer-agronom I. Ionescu, consilier al județului, vorbește despre aplicarea reformei agrare în acest județ. D-sa spune că aplicarea reformei agrare resolvă problema pământului din două puncte de vedere: social și economic. Legea agrară, spune d. Ionescu, n'a luat naștere din ambiții politice, de partid, ci a isvorît din nevoile timpurilor chiar înainte de războiul mondial și a fost mult accelerată din cauza prefacerilor pe care toată Europa le a suferit după acest război.

„Aceasta mare operă se aplică în aceste județe (Târnava-Mare și Odorhei) încă din luna Mai a. c. ca și în restul Ardealului.

„Comisiile de ocol pentru expropiere, în număr de 6, puse sub conducerea celor mai de seamă magistrați, lucrează neîncetat, fără să cruțe nici timp, nici oboseli, la ducerea la îndeplinire a grelei misiuni ce le-a fost încredințată.

„Paralel cu expropierea proprietăților, se lucrează intensiv și la improprietărirea în massă a celor cărora legea le dă dreptul la aceasta".

Răspunzând celor cari susțin că prin reforma agrară se va reduce în mod considerabil recolta, d. Ionescu spune că „plugarul va ști să muncească, va ști să poarte plugul tot așa de bine cum l-a purtat și pe moșia marelui latifundiar".

Cu această ocazie s'a decis a se face de către Asociație o propagandă mai intensivă la sate spre a deștepta la sătenii sași dorința de cooperare.

Cetiti „Infrățirea"

Stiri din Ungaria

Impozitul apărării naționale

Parlamentul ungar continuă să examineze proectele de lege menite să înlocuiască decretele excepționale a căror validitate expiră la finele anului curent.

In primul rând legile supuse parlamentului urmăresc reînoirea puterilor discreționare de care dispunea guvernul până acum.

Astfel legea care interzicerea mai departe a funcționării curților cu juri. De asemenea se cere traducerea delictului de spionaj — al cărui sens de altfel legea nouă îl lărgește mult — în fața instanțelor militare, chiar dacă este vorba de un civil.

Aceste măsuri însă privesc doar pe cetățenii unguri, și ca atare sunt mai puțin interesante pentru noi:

Printre legile prevăzute sunt însă unele cari ne privesc de aproape, Astfel este legea „impozitului apărării". Sub masca unei măsuri financiare legea urmărește crearea unui buget militar și introducerea listelor de recensământ al bărbaților apți pentru serviciul militar.

Guvernul ungar a mai făcut o încercare analoagă prin crearea organului „Comisiunea pentru higiena sociala" prevăzută de legea muncei obligatorii. Comisiunea interaliată însă a interzis ratificarea acestei legi.

De astă dată legea se numește precum am spus mai sus „impozitul apărării" și este înglobată printre legile de reformă financiară.

Legea prevede obligația pentru orice cetățean ungur (cu excepția invalizilor) în vârstă de 20—30 de uni de a plăti un impozit special de 500 coroane iar pentru cei cari împlinesc 19 ani obligația de a se înscrie la autoritățile comunale, completând un formular denumit „Formular al impozitului apărării."

Abaterile de la această obligație se pedepsesc cu închisoare.

Legea mai impune bărbaților în vârstă de 19—30 de ani obligația de a înștiința autoritățile de orice schimbare de domiciliu sau deplasare mai îndelungată.

Anglia si Irlanda

Politica își are micile ei ironii. Astfel citâm ca exemplu cazul actualului guvern conservator, care numără printre membrii săi mai mulți aprigi opozanți de altă dată ai „Home ruleului" irlandez și care astăzi, printr'o întorsătură a scrutinului, este chemat să pună în aplicare constituția noului stat autonom irlandez. D-nul Bonar Law a însărcinat ca Bill-ul Constituției Irlandeze să fie considerat de către parlament ca o lege, care stă deasupra discuțiilor, pentru motivul că Anglia era legată prin angajamentele guvernului precedesor să respecte față de Irlanda cuvântul dat. Primul ministru a mai adăugat că datoria lor era de a veghea ca constituția noului stat, elaborată în Irlanda de Irlandezi, să corăspunză în toate privințele cu stipulațiunile tratatului Anglo-Irlandez, — ceia ce s'a și realizat. Guvernul, și spre marea satisfacție mai mult a opoziției, decât a unora din partizanii săi, a trecut acest bill, care consacră în mod legal înjghebarea noului stat liber Irlandez. Este poate în multe privințe un avantaj că această lege — esențial liberală să fie votată și aplicată sub auspiciile guvernului conservator de oarece înlătură pentru totdeauna orice discuție asupra acestei chestiuni și servește totdeodată ca o indicație prețioasă că un guvern britanic, în orice împrejurări, menține angajamentele interne și externe ale guvernului predecesor.

Executarea lui erskine Childers și a altor „rebeli"

Firește că cel mai de seamă eveniment recent din Irlanda a fost excutarea ciudatului revoluționar și cunoscutului autor care a fost Erskine Childers. Este într'adevăr tragic ca un bărbat cu capacitatea lui intelectuală dar cu un simț politic foarte bizar să fi ajuns la un asemenea sfârșit.

Childers era însă un pericol pentru Irlanda și noul guvern irlandez a fost constrâns de împrejurări, ori să procedeze drastic cu acei cari continuau să tulbure liniștea țărei, ori să dea frâu liber anarhiei. Acțiunea guvernului a necesitat mai mult curaj decât s'ar fi închipuit.

Irlanda s'a obișnuit într'un grad atât de mare cu războiul civil, încât mulți din cetățenii ei par'că ar tolera mai curând pe acei cari pun bombe și împușcă pe ascuns, decât pedepsirea unor asemenea comploturi. Noul guvern va trebui întâi să purifice Irlanda de astfel de elemente înainte de a putea spera într'un viitor de liniște și ordine. Guvernul a dat un exemplu prin executarea a șase rebeli incorijibili, fără a ține seamă de personalitatea individului; dar va grația pe toți acei cari vor preda armele, ori cât de pătat ar fi trecutul lor. Anglia nu are nici un amestec în aceste turburări domestice ale Irlandei, dar publicul englez aprobă măsurile salutare luate de guvernul irlandez, ea fiind singurele mijloace spre a restabili ordinea în Irlanda și implicit libertatea individuală a irlandezilor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți 19 Dec.: premieră „Stane de piatră" de H. Sudermann cu dnii N. Dimitriu, P. Bulandra, Psatta, Vasilescu, Ghiberi.on și d-nele Gina Sandry-Bulandra, Natalia Ștefanescu, Ap. Medianu.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 687 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 2[illegible] Decembrie 1922.

Infrăţirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU M[illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

„Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Răspândirea culturii franceze în Ardeal

— Cu prilejul înfiinţărei Cercului Ronsard —

Expansiunea culturii franceze în vechiul Regat, i-se datoreşte îndeosebi simpatia pe care şi-a găsit-o Franţa la noi, în epoca de pregătire a războiului nostru.

Necesităţile economice în mod fatal ne-a îndreptat o vreme spre Germania; cu toate acestea şi determinismul geografic a fost învins de forţa culturii franceze, care a stabilit acordul cu necesitatea sufletească a neamului nostru.

Odată cu terminarea războiului însă s'a schimbat configuraţia culturală a neamului.

Post înaintat al culturii latine în Orient, elementul românesc din vechiul Regat şi-a îndreptat energia culturală prin filtrul cugetării franceze; pe când celelalte părţi ale neamului românesc, Bucovineni, Ardeleni şi chiar Basarabeni şi-au adoptat direct sau indirect cultura germană.

Şi astfel e foarte explicabil cu Românii din noile ţinuturi desvoltându-şi aptitudinele într'un mediu cultural opus spiritului rasei şi au închis inteligenţa, la orizontul micilor necesităţi de existenţă locală.

Neavând contact direct cu marile curente ale civilizaţiei, desrădăcinaţi şi spiritului latin, românii din noile ţinuturi datoresc acestei împrejurări istorice-geografice lipsa unei cugetări clare, precise şi mai puţină spontanitate în acţiune, decât fraţii lor din vechiul Regat.

În sfera nouei vieţi culturale se impune să se adopte şi în noile ţinuturi tradiţia culturii franceze, pe care o reprezintă viaţa culturală a vechiului Regat spre a creia o concepţie unitară şi în sensul larg al culturei.

Necesitatea de a răspândi cât mai mult în România întregită cultura franceză se impune în deosebi acum, când Europa centrală a luat cu totul altă configuraţie, decât înainte de războiu.

Exemplul Rusiei, care subminată de prezenţa culturii şi a forţei economice germane, infiltrată în toată structura sa socială anterioară, evidenţiază că prietenia dintre state nu e asigurată niciodată de alianţele politice şi militare ci de tăria legăturilor de ordin cultural şi economic care există între ele.

Pentru a opri revărsarea culturii germane în România, cultură care nu e decât avantgarda intereselor sale economice şi noi şi Francezii suntem datori să strângem cât mai mult legăturile culture.

Şi această nevoie e cu atât mai imperioasă în Ardeal, unde spiritul culturii franceze aduce un dublu avantaj românismului, căci pe lângă că înlocue te cultura germană, îl emancipează şi de tutela pe care indirect o exercită asupra lui cugetarea maghiară, afiliată la cultra germană, care a dat totdeauna cel mai puternic sprijin sovisnismului dela Budapesta.

Sprijinul pe care ni-l dă cultura franceză în Ardeal prin profesorii trimişi aici cu menirea să ajute dezvoltarea virtualităţilor naţionale a găsit mai ales în Cluj ecoul necesar.

Spunem acest lucru referindune la iniţiativa pe care a luat-o intelectualitatea Clujului, de a răspunde la colaborarea generoasă a Franţei prin creiarea în oraşul a unei „asociaţii ardelene pentru propagarea limbei şi culturei franceze", numită Cercul Ronsard.

Anunţându-şi un program pur cultural izvorâtă din iniţiativa lăudabilă a intelectualităţei române din Cluj, Asociaţia face apel la toată intelectualitatea Clujului, fără deosebire confesională sau politică.

Prin creiarea acestei asociaţii limba şi cultura franceză îşi găseşte un nou teren de activitate lucrând prin ajutorul ei nu numai la răspândirea artei, literaturei şi a tuturor celorlalte manifestări ale civilizaţiei franceze, în sânul românismului din Ardeal, ci şi la apropierea dintre Români şi minorităţile naţionale, care dintr'un spirit şovinist rău înţeles, ezită să-şi însuşiască cultura română.

In epoca actuală, când preocupările exclusiv politice şi economice domină activitatea omenească, salutăm din toată inima iniţiativa luată de intelectualitatea Clujului şi urăm Asociaţiei spor la muncă, pentru a-şi realiza scopurile propuse, cimentând şi în Ardeal, amiciţia seculară dintre România şi Franţa.

După înapoierea din America

Terminându-şi în acelaş timp şi opera de ponegrire a statului în străinătate şi însărcinarea pe care i-a plătit-o Banca Blank, dl Dr. Lupu s'a înapoiat zilele trecute în ţară, mai bogat desigur ca o sumă respectabilă de dolari şi mai pornit pe luptă ca niciodată.

Şi cel dintâi lucru pe care l'a făcut ca să dovedească cu ce înverşunare se asvârlă în bătaie, a fost să pună la cale o întrunire în faimoasa sală „Dacia" din Bucureşti.

După ce au vorbit doi transfugi politici din vechile partide, astăzi fruntaşi ţărănişti şi neînfricaţi războinici ai democraţiei şi după ce savantul domn Madgearu, cea mai înaltă competinţă a partidului, şi-a debitat discursul, a luat cuvântul ilustrul bărbat politic, dl Dr. N. Lupu.

N'am da nici o importanţă faptului, dacă discursul dlui Lupu s'ar fi mărginit la obişnuitele răfuieli pe cari le aruncă demagogia noilor democraţi. Dar în cuprinsul rostirii se găsesc două afirmaţiuni cari dovedesc până unde poate înainta lipsa de scrupul unită cu obrăznicia. Căci vorbind de cum este privită ţara noastră în străinătate, dnul Lupu are neruşinarea să spună că străinii cunoscând România, i-au mărturisit că, în afară de ţărănime şi muncitorimea dela oraşe, totul este putred în ţara românească. Iată o insultă asvârlită întregei lumi româneşti intelectuale: profesori, scriitori, funcţionari; întregei lumi comerciale şi industriale; tuturor acelora prin a căror muncă şi prin ale căror forţe se conduce activitatea acestei ţări. In afară de muncitorul dela oraş şi de ţăran, nimeni la noi n'are dreptul la respect pentrucă toţi suntem roşi de viermii putreziciunei.

Dar atunci cu ce drept vorbeşte dl Lupu? D-sa nu este nici ţăran şi nici muncitor. A fost odată doctor de plasă şi vrea să fie astăzi om politic. Face deci parte din lumea celor pe cari i-a stigmatizat cu atâta violenţă. Şi alături de dânsul se găsesc toţi fruntaşii şi toţi membrii partidului ţărănist.

Ce seriozitate de gândire, ce onestitate politică poţi aştepta dela un om care are îndrăzneala şi cinismul să arunce astfel de afirmaţiuni!

După ce însă a învelit în acest blam întreaga pătură conducătoare a ţării, încercând să deschidă prăpastia neîncrederii în virtuţile şi în forţele ei, dl Dr. Lupu se repede şi asupra dinastiei spunând că înalţătoarele serbări ale Incoronării n'au fost decât „vicleimuri medievale". După încercarea de coborire a prestigiului păturii de conducere, ironizarea unui act de înălţare naţională şi intenţiunea de discreditare a unui principiu şi de răsturnare a unui simbol.

Dar omul care în străinătate ne dădu dovadă prin activitatea sa de acolo cât este de străin de sufletul ţării, nu putea, întors la vatră, decât să-şi continue opera. Pentru aceasta, doar, se deschid băerile pungilor cari întreţin activitatea partidului ţărănist. Ne aşteptam chiar, după călătoria Drului Lupu în ţara dolarilor ca această activitate să fie sporită. Intrunirea dela „Dacia" şi cuvintele drului Lupu ne confirmă.

Intervenţia Americei în criza economica europeana

Examinând situaţia exonomică a Europei, observăm că deşi sforţările din partea tuturor statelor au fost facute în toate direcţiile în timpul celor patru ani de la războiu încoace, totuşi acestor încercări de normalizare nu le-a corespuns de loc rezultate apreciabile.

Şi trebuie să recunoaştem că bărbaţii de stat europeni şi-au dat toate silinţele cu scopul de a îndeplini realizările economice ale popoarelor de dincoace de Ocean. Ameliorări însă nu se constată, dimpotrivă pare că starea de lucruri din punctul de vedere economic şi financiar prezintă pentru viitor simptomele unei crize şi mai mari de cât până acum. In Anglia de pildă numărul şomerilor în cursul anului trecut s'au ridicat la două milioane, cela ce reprezinta cinci milioane suflete a căror existenţă trebuie să fie înlesnită de stat, în care scop guvernul englez a cheltuit cinci miliarde franci. De sigur, că a[illegible] asupra situaţiei precare economice în care se afla Anglia. Şi, dacă astfel stau lucrurile în ţara unde înainte de războiu economia naţional marca progresul cel mai desăvârşit, ne putem face o idele destul de precisă despre cela ce se întâmplă în ţările cu resurse industriale şi financiare cu mult mai inferioare de cât ale Angliei.

După părerile economiştilor americani această situaţie precară se datoreşte stărei de nesiguranţă politică în care se află Europa, determinată cu deosebire de lipsa unui acord între Franţa şi Anglia. Fără îndoială că acestea sunt cauze de căpetenie ale crizei economice europene, dar ori cât de mari sforţări s'ar face în această direcţie, s'a ajuns la convingerea generală că nu se vor putea obţine rezultate pozitive pe această cale.

Soluţionarea crizei economico-financiare de care este bântuită în prezent Europa, se va realiza numai în urma intervenţiei Americei.

In prima perioadă a războiului, Statele Unite profitând de perturbaţia produsă în economia europeană, a reuşit nu numai să acapareze toate debuşeurile comerciale ale marilor centre industriale din Europa, dar să şi crediteze cu sume imense statele aflate în războiu. Astăzi întreaga Europă este debitoarea Americei şi firesţe că dacă finanţele europene nu pot fi normalizate, aceasta se datoreşte într'o mare măsură şi relaţiilor financiare dintre Europa şi America. Atâta vreme cât Statele Unite vor păstra rezerve faţă de interesele economice ale Europei, criza nu va putea fi rezolvită.

Telegramele din Washington ne aduc acum ştirea că în urma unui Consiliu de miniştri ţinut sub preşedenţia d-lui Harding, Statele Unite au hotărât să intervie în afacerile economice ale Europei. In acest scop, se vorbeşte că preşedintele Harding ar intenţiona ţinerea unei conferinţe economice la Washington în vederea de a se soluţiona situaţia critică din Europa.

Ştirea aceasta de mare importanţă trebuie pusă în legătură cu călătoria d-lui Clemenceau în America. In adevăr, se vorbeşte că bărbatul de stat francez, ar fi reuşit să convingă guvernul Statelor Unite, că ameliorarea stărei din Europa nu se poate face decât prin sprijinul american. Agenţia „Havas" publică informaţii din care reesă că consilierii preşedintelui Harding recunosc că Statele Uuite ca mare naţiune creditoare au o influenţă inevitabilă asupra afacerilor Europei şi că administraţia americană nu doreşte de loc să se eschiveze dela responsabilităţile ei.

Congresul partidului poporului la Sibiu

Prin telefon dela corespondentul nostru special

Deschiderea congresului

Congresul partidului poporului s'a deschis azi la ora 10 la Sibiu. Prezidează generalul Averescu. Printre fruntaşii partidului prezenţi la congres am remarcat pe Dnii Argetoianu, Goga, Dori Popoviciu, Trancu Iaşi gen. Văleanu P. P. Negulescu, păr. Dăianu, Octavian Prie etc.

A vorbit dnul general Averescu despre situaţia politică o ţării, declarând că partidul poporului va fi alături de partidele de ordine adică partidul naţional, partidul conservator şi partidul dlui Iorga, osândind acţiunea anarhică a partidului ţărănist. Atacă partidul liberal arătând că nu este nici o înţelegere cu acesta în vederea reintrării în parlament. Atmosfera congresului este neînsufleţită. Curentele potrivnice din sânul congesului nu s'au lămurit încă. Şedinţa de dimineaţă s'a încheiat fără a se lua vre-o hotărâre.

Şedinţa a doua a congresului va avea loc după amiazi.

Mişcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Mişcarea culturală în judeţul Solnoc-Dobâca

Prelegeri şi şezători

In ultima cronică a evenimentelor culturale din judeţul nostru am vorbit despre reorganizarea despărţământului Dej al Asociaţiunii. Noul comitet după o muncă stăruitoare a izbutit să înfiinţeze agenturi şi biblioteci în vreo 30 sate din plasa Dejului. Iar pentru deşteptarea şi luminarea poporului profesorii liceului: „Andreiu Mureşanu" au desfăşurat din Septemvrie—Decemvrie o muncă vrednică de laudă. In Dej aproape în fiecare Duminecă s'au ţinut prelegeri cu proecţiuni luminoase şi un şir de lecturi din istoria neamului scrisă cu o măestrie neîntrecută de marele prozator Sadoveanu în „Lacrimile Ieromonahului Veniamin" Muncitorii, cari au luat parte la aceste prelegeri ascultau cu evlavie povestea tragică a strămoşilor, scrisă în dulcea limbă moldovenească a vechilor cronicari, pe care o înţelegeau fără de greutate. Nu putem în de-ajuns recomanda această nepreţuită carte tuturor acelora, cari vreau să dea poporului o lectură plăcută şi înălţătoare.

Aceiaşi profesori necunoscând oboseală au alergat pe vreme urâtă la sate şi-au ţinut prelegeri: Directorul despărţământului V. Motogna în Dej. I. Varna în Ocna Dejului. Dr. Şanta în Mihăeşti şi Mănăştur. R. Fischer în Reteag. N. Sonerin în Giurgeşti.

Această propagandă atât de folositoare, după cât sunt informat, se va continua în cursul lunilor de iarnă.

Pentru intelectualii din Dej, pe lângă cele amintite, în ziua încoronării s'au aranjat 2 matineuri; unul din partea liceului, iar altul de către şcoala primară: cu cântări şi recitări. In 25 Noembrie a. c. liceul a aranjat o serată literară muzicală în teatrul judeţan cu un program ales, care a fost executat cât se poate de bine. Corul liceului a cântat 2 cântece poporale şi foarte bine un marş dovedind un progres sigur.

Recitările din poeţii noştri mari au fost bine alese şi executate.

Un solo de violină (A. Pop cl. VIII) un duo de vioare (A. Pop cl. VIII şi I. Lang cl. V) şi o piesă la pian (Irina Nagy cl. VIII) au fost mult aplaudate. La sfârşit „Vicleniile lui Scapin", comedia nemuritorului Moliere a fost jucată cu mult brio de elevii şi elevele liceului.

Duminecă în 17 Decemvrie s'a inaugurat la „Cercul militar" din localitate seria de conferinţe pentru intelectuali. Cu acest prilej a vorbit Prof. Dr. I. Şanta despre Avram Iancu marele erou dela 48 dela a cărui moarte, s'au împlinit acum, 50 ani.

Astfel nădăjduim ca şi în viitor să putem da veşti bune despre străduinţele culturale din judeţul Solnoc-Dobâca grupate în jurul liceului Andreiu Mureşanu.

Corespondent.

Cel mai preţios şi frumos cadou de Craciun se poate da un pian.

Se găseşte un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Şaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanţie pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea şi montarea gratuită. 977

ECOURI

Consimţirea la căsătoria lui Dickens

La Londra s'a vândut zilele acestea biblioteca răposatului colecţionar Frederick A. Crisp. Cu prilejul acesta s'a plătit 85 livre sterline pentru consimţimântul Arhiepiscopului de Canterbury la cununia lui Charles Dickens cu Katherina Hogarth în biserica St. Lukas din Chelsea în 1835.

Juraţii şi cultura juridică

In Franţa numărul asociaţiunilor profesionale a sporit cu încă una şi poate nu cu cea mai banală.

S'a constituit o societate a tuturor acelora, cari au figurat ca juraţi şi cari prin urmare au perspectiva să mai judece.

Ei vor să-şi facă educaţia juridică, pentru ca să nu cadă în cursa fie a procurorilor prea iscusiţi, fie a preşedinţilor, adesea pornită dintr'o direcţie sau alta.

In atingerea acestui scop, se vor ţine conferinţe, se vor trata probleme complicate de psihologie, medicină legală, etc.

Ideea este desigur foarte bună şi rămâne să vedem dacă aplicaţiunea va da roadele dorite.

Centenarul lui Pasteur

Două sute de studenţi belgieni vor veni să asiste la serbările centenarului lui Pasteur la Sorbona.

Ziarul „Liberte" dă următoarele precizіuni asupra programului serbărilor organizate la Strassburg In prima zi, la 23 Decembrie va avea loc inaugurarea de către preşedintul Republicei a monumentului ridicat în faţa palatului Universităţii din Strassburg lui Pasteur; urmează apoi inaugurarea muzeului higienei în scop de a perpetua descoperirile sale şi desvoltarea bacteriologiei. In fine o expoziţie internaţională de higienă numită „centenarul lui Pasteur".

File de calendar

Peste gardul vecinului:

A plecat un om

La rubrica aceasta, în numărul trecut reproduceam câteva rânduri dintr'un articol de fond publicat într'un ziar ardelean de provincie. Trecem acum şi la fraţii regăţeni.

Iată ce titlu găsim deasupra tot a unui articol de fond, într'unul din ziarele ce apar în oraşele de provincie de peste munţi:

„Pleacă generalul Rudeanu! Pleacă un om!"

Articolul ce urmează dedesupt este prea elogios pentru dl general Rudeanu, ca să credem că autorul a vroit să comită vre-o ofensă la adresa celui de care se ocupă.

Intr'adevăr, dacă pleacă generalul Rudeanu, din oraşul unde apare ziarul în chestiune, ce alt putea să plece de cât un om?

Noi credem că sublinierea aceasta este superfluă. Ba chiar poate da loc la maliţiozităţi, ce nu se cuvin faţă de o persoană care lasă atâtea regrete în urmă-i.

Ne amintim desigur celebrul: „Ecce homo!" — vestita exclamaţie a lui Pilat, arătând evreilor pe Isus cu coroana de spini pe frunte şi 'n mână drept sceptru cu un băţ de trestie. Exclamaţia aceasta perpetuată dealungul secolilor şi trecută prin toate disputele şcoalelor a luat aspecte de simbol. Cuvântul „om" s'a apropiat de cel de „Dumnezeu", — lăsând astfel să se înţeleagă că a fi într'adevăr un om în toată puterea cuvântului, adică a te purta astfel cu semenii tăi încât să nu aminteşti niciodată obârşia animalică din care ne tragem cu toţi — este ceva aproape de divin.

Napoleon, imitând pe procuratorul Iudeii, a exclamat deasemeni, designând pe Göethe: „Voila un homme".

N'avem intenţia desigur să punem la îndoială meritele dlui general Rudeanu, pe care nici nu-l cunoaştem dealtminteri. Nici prin gând nu ne trece să-i contestăm dreptul de a-şi atrage o exclamaţie, pe care a smuls-o semenilor lor un Crist sau un Göethe.

Poate chiar n'am fi avut nimic de spus dacă exclamaţia ziaristului care-şi ia rămas bun dela dânsul ar fi fost construită după cunoscutul tipic: iată un om.

Dar transformată în felul cum a fost transformată: „pleacă un om!" nu ştiu cum dar par'că îşi greşeşte menirea.

Intr'adevăr priviţi dumneavoastră: Pleacă un om!

Ei şi dacă pleacă?

Câţi oameni nu pleacă zilnic dintr'o localitate, într'alta. Trenurile sunt pline. Ce atâta mare eveniment!

Aşa, ori de câte ori vom vedea vre-o persoană, pe care o admirăm dintr'un motiv sau altul, în cine ştie ce ipostază, ar urma să tragem de mânecă pe însoţitor şi să-i arătăm înfioraţi;

„Trece un om!

Sau:

„Mănâncă un om!

Sau

„Doarme un om!

Sau dacă „omul" e zgomotos în timpul somnului:

„Sforăie un om!"

Şi aşa la infinit Vorbele mari, spuse de oameni mari sunt foarte delicate. Trebue să umblăm cu ele cu multă luare aminte, altfel ni se sparg în cap. Să ne amintim deci, tot de o vorbă mare de acestea, pe care nu trebue s'o uităm niciodată. E cunoscutul adagiu al lui Horaţiu: est modus in rebus...

Nici odată să nu ne îndepărtăm de el.

Nomafilax.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Responsabilitatea scrisului

— în jurul unui caz neglijat —

De câtva timp, în legătură cu cazul Ignotus, a început să se agite prin presă o chestiune evident importantă în aceste vremuri, când anonimii tiparului au asupra marilor mase ale poporului o înrâurire aşa de mare. Este responsabilitatea scrisului, care s'a mai adus şi până astăzi în discuţie, iar la Bucureşti, îndată după înfrângerea germană, s'a produs chiar o vâlvă deosebită în jurul acestui lucru. Din păcate însă chestiunea s'a îngropat odată cu osândirea câtorva mucenici anonimi ai condeiului, cari îşi precupeţiseră scrisul pe vremea ocupaţiunii nemţeşti. Responsabilitatea aceeasta a scrisului, dată apoi uitării, ar fi trebuit însă să intereseze şi în noile provincii, faţă de cari, dintr'o înţeleasă trecere cu vederea, România veche nu s'a arătat atât de susceptibilă, din potrivă unii scribi cu conştiinţa elastică s'au putut impune, şi impune serios, şi în România tuturor Românilor.

Discutam aseară despre aceasta cu un amic biblioman, care posedă o întreagă colecţie de articole apărute în presa maghiară şi română în ultimul deceniu. Discutam cazul lui Ignotus şi m'a convins, că acest scriitor ungur de marcă n'ar trebui expulsat.

Ar trebui numai să i-se reediteze unele dintre articolele apărute în „Világ" şi chiar „Nyugat" în anii răsboiului. Imi spunea şi mi-a documentat, că nu toţi idolii sunt ceeace 'i credem. Ii poţi lesne reduce la adevărata valoare, indiferent că s'ar opune la aceasta o pretenţioasă şi barbară sintaxă nouă a scrisului lor.

Cazul lui Ignotus se va îngropa şi el, cum se 'ngroapă toate, o ştim aceasta. Din partene nici n'ar trebui să 'i atribuim o alta importanţă decât aceea pe care o cere în cadrul chestiunii minoritare ungureşti, în măsura în care această chestiune minoritară câştigă în aspect datorită acestui publicist Ignotus, care, o repetăm, este un publicist de seamă şi cu un trecut deosemenea impunător.

Dacă însă îi atribuim de această dată şi o alta consideraţiune, este, pentrucă în jurul acestui caz trebue începută o altă discuţie, care până acum a fost tot amânată. Revenim la acea responsabilitate a scrisului, pe care unii dintre intelectualii acestei provincii nu şi-au însuşit-o nici în trecut şi o neglijează şi astăzi. Ne-a interesat mai cu seamă cazul unui publicist de-al nostru, care printr'o asiduu profesată elasticitate s'a ştiut impune în acelaş timp şi Românilor şi Ungurilor. Datorită unei nechemate intervenţii într'un conflict al d-lor Oct. Goga şi Ignotus, acest simbolist ardelean, ajunsese din graţia lui Ignotus cronicar al lui „Nyugat" din Budapesta pentru chestiunile româneşti. Se reprezentase la Bucureşti „Domnul Notar" al lui Goga şi se ştie, că justiţia maghiară a confiscat pretutindeni în Ungaria piesa aceasta, îndată după reprezentaţia din Capitala Românilor simbolistul român dela Cluj s'a simţit chemat să ia peste picior pe d-l Goga, iar piesa „Domnul Notar" s'o învrednic ască de injurii. Ne amintim de un pasaj din această cronică din revista „Nyugat". Poetul dela Cluj scria acolo, că va veni o vreme, când lumea românească se va mai uita (era pe la începutul răsboiului) la jandarmul maghiar, cu ochii cari l'au privit până acum.

Cuvinte de acestea la adresa românilor au fost însă contrabalansate de autor cu alte articole de curtoazie la adresa României, publicate în presa şi revistele bucureştene. Acelaş autor însă nu găsia pentru Ardealul aspiraţiilor româneşti decât vorbe de ocară, declamând că nu-i place valahul rural, că Ardealul acesta cântat de poeţi, e o ţară cu femei murdare, cu bărbaţi pelagroşi ş. a. d. a. Fireşte adoratorul budoarelor conteselor nu se simţea bine între aceşti valahi rurali obijduiţi.

A fost firesc deci să pornească împotriva lui o campanie care dupăcum se ştie, a fost destul de violentă când s'a pus în discuţie aducerea personajului în fruntea „Gazetei Transilvaniei".

Am pomenit toate acestea în treacăt, cu gândul numai de a atrage atenţia asupa unui lucru necesar, asupa unei revizuiri de conştiinţe care azi, în al cincilea an dela unire, se impune. Dacă am tras la răspundere publiciştii străini pentru elasticitatea conferinţei lor, nu trebuie să o trecem cu vederea la ai noştrii.

A fost explicabilă tragerea la răspundere de către „Ţara noastră" a scriitorului Ignotus pentrucă a tradat ideile profesate în trecut când să o recunoaştem publicistul acesta dela Budapesta a avut şi cuvinte de mângâere pentru români. Dar nu este natural, ca aceasta să se facă numai faţă de un scriitor ungur care, la o adică, dacă n'ar fi în România şi n'ar avea rolul pe care'l are, n'ar trebui să ne intereseze.

Cazul lui Ignotus are pentru noi această parte mai interesantă. Şi ar trebui, să şi dăm părţii acesteia toată atenţia.

Cronica politică

Rezultatul alegerilor parţiale. Zilele acestea au avut loc două alegeri în Ardeal: una pentru scaunul de deputat din circumscripţia Baia-Mare, rămas vacant prin moartea lui Take Ionescu; cealaltă pentru un loc de senator în circumscripţia Alba-Iulia, rămas deasemeni vacant prin moartea lui Andrei Bârseanu.

La Baia-Mare lupta electorală s'a dat între candidatul partidului liberal şi candidatul partidului naţional, şi s'a terminat prin izbânda celui dintâi. La Alba-Iulia, guvernul n'a pus nicio candidatură, încât câmpul de bătaie electoral n'a cunoscut decât pe candidatul partidului naţional, dl Valer Moldovan şi pe candidatul partidului poporului, părintele Elie Dăianu. Şi aci lupta s'a sfârşit prin înfrângerea partidului naţional.

Rezultatul ambelor alegeri este deci cu totul nefavorabil partidului naţional. Semnificaţia acestei înfrângeri care vine imediat după ce partidul naţional a făcut fuziunea cu tachiştii, este falimentul politicii regionaliste. Alegerile generale de astă-primavară şi alegerile parţiale care au mai avut loc de atunci încoace, arătaseră lămurit partidului naţional că prin politica de ură şi de agitaţie pe care o face, îşi înstrăinează sufragiile opiniei publice din Ardeal.

Avertismentul n'a fost înţeleles decât prea târziu. Fuziunea cu tachiştii care însemnă primul act de renunţare la regionalism şi la politica de învrăjbire între provincii, făcută în preajma alegerilor şi în condiţiuni de natură a nu inspira încredere, n'a putut produce un reviriment în lumea românească.

Alegând doi oameni din partide politice deosebite, dar reprezentând aceeaşi ideie de unificare, Ardealul a înţeles să rostească o osândă definitivă pentru acţiunea de până acum a partidului naţional.

Rezultatul alegerei dela Baia-mare

Succesul candidatului partid. liberal

Duminecă au început operaţiunile electorale pentru ocuparea scaunului de deputat al circumscripţiei Baia-Mare, rămas vacant prin moartea lui Tache Ionescu.

Lupta între cei doi candidaţi, dl. Dr. Teofil Dragoş, fost prefect, şi dl. Dr. Ion Coltor, s'a dat în condiţiuni irepros abile de legalitate şi de libertate, deşi propaganda făcută de agenţii partidului naţional nu se ferea de îndemnuri la agitaţie şi anarchie.

Operaţiunile electorale, începute, Duminecă dimineaţa s'au terminat în aceaşi zi seara în toate secţiunile de votare.

La despuerea scrutinului s'au constatat 4053 voturi valabile, din cari candidatul partidului liberal, dl. Dr. Teofil Dragoş, a obţinut 2241, iar candidatul partidului naţional, dl. Dr. Ion Coltor, n'a întrunit decât un număr de 1812 voturi.

In consecinţă preşedintele biuroului electoral a proclamat ales pe dl. Dr. Dragoş, care a avut o diferenţă în plus de voturi sensibilă faţă de adversarul său.

Atât în zonele localurilor de vot cât şi în întreaga circumscripţie n'au avut loc turburări nici în ziua de alegere, nici în zilele precedente.

Tot ceace s'a scris în „Patria" despre pretinse ilegalităţi cari s'ar fi comis cu prilejul alegerei nu sunt decât minciunile şi calomniile prin care oficiosul partidului naţional încearcă să explice înfrângerea candidatului său, înducând opinia publică în eroare.

Rezultatul alegerei dela Baia-Mare înseamnă condamnarea politicei regionaliste şi anti-româneşti a partidului naţional. El constitue în acelaş timp o dovadă că partidul liberal îşi creiază legături din ce în mai numeroase şi mai trainice în opinia publică din Ardeal.

Cetiţi

Scrieri politice

1906—1914

de Aurel Ciato

Un volum de 200 pagini în care se oglindeşte viaţa politică a Ardealului în ultimii 15 ani.— Volumul al doilea din aceste scrieri va apare în curând.

Ambele volume costă 60 Lei

Se poate procura la autor Cluj, Str. Moţilor Nr. 15.

Ungurii din statele succesoare

Situaţia avantajoasă a ungurilor dela noi, faţă de cei din J.-Slavia şi Cehoslovacia

Dacă n'am citi decât ziarele ungureşti şi n'am fi în contactul cotidian cu minoritatea maghiară de aici, ne-am închipui, că această minoritate etnică este cea mai oropsită dintre câte sunt sub soare. Nu este ziar maghiar, care să nu fulgere împotriva stăpânirii româneşti; să nu aducă doleanţe peste doleanţe, însoţite de ataeuri împotriva a tot ce este românesc. O critică obiectivă n'am văzut în presa maghiară. Ne-am întreba de motivul acestei porniri ungureşti împotriva noastră. Ne-am întreba de asemenea, cum se împacă bătăioşia aceasta a minorităţii ungureşti, cu declaraţiile ce le face mereu, că vrea să fie o naţiune de buni patrioţi, dar vrea să i-se facă dreptate.

Firesţe, la baza acuzaţiilor acestora există şi o duşmănie, dar şi o tactică. Pe noi, care am cunoscut regimul maghiar, iar azi cunoaştem din contactul zilnic situaţia maghiarilor de la noi, ne surprinde ploaia aceasta de acuzaţii.

Vedem însă, că din când în când presa maghiară îşi uită de sine şi se aventurează în comparaţii cu situaţia ungurilor din celelalte state necesare. Astfel mai zilele trecute am citit şi reprodus nişte declaraţiuni ale preşedintelui partidului maghiar din Jugoslavia, care arăta, că în România au fost improprietăriţi şi proletarii agricoli unguri; că în administraţia din ţinuturile locuite de unguri, se valorifică [illegible] noaşteri de felul acestora.

De data aceasta aflăm un lucru nou. După ce preşedintele partidului maghiar din Iugoslavia a recunoscut, că în România ungurii sunt mai favorizaţi de soartă decât conaţionalii lor din Iugoslavia, vine confratele „Ujság" din localitate şi fulgeră împotriva guvernului român, împotriva lui Passici şi-a lui Beneş, acuzându'i pe toţi că oprimă minoritatea maghiară. Dar acelaş ziar, în acelaş articol, ne spune, că ungurii din Iugoslavia n'au nici un deputat în parlamentul iugoslav, n'au nici un teatru.

Nu ne-a impresionat fulgerele confratelui maghiar. Din toate câte înşiră împotriva guvernului român, am desprins constatarea aceasta: că în Iugoslavia minoritatea maghiară nu are nici un teatru. Tot atunci la noi există o sumedenie de teatre ungureşti, în timp ce românii n'au aici decât unul. Unde'l atunci opresiunea?

Suntem recunoscători confraţilor maghiari, că fac din când în când comparaţii între stările de lucruri de la noi şi din celelalte state succesoare. Totdeauna, decâteori au făcut comparaţiile acestea, balanţa a fost în favoarea noastră. Şi cu toate acestea, nu este stat mai cu vehemenţă atacat de unguri — atât de cei de aici, cât şi de cei din Ungaria — decât statul român. E aici ceva la mijloc. Să nu fim însă prea maguliţi cu aceasta, — e toleranţa din cale afară pe care am manifestat-o mereu faţă de unguri, în toate privinţele, dar mai cu seamă în privinţa şcolilor. Lamentaţiile presei ungureşti ne servesc o constatare, pe care ar trebui să ni-o întipărim bine în suflete: că sunt elemente faţă de care trebue toleranţă şi sunt altele, faţă de care toleranţa din cale afară se răsbună.

Noua organizare a Corpului avocaţilor

Zilele acestea va fi depus pe birourile legislative, proectul definitiv al reorganizărei Corpului de advocaţi.

Necesitatea acestei reorganizări, simţită de mult timp e cu atât mai imperioasă pentru noile provincii, unde se ştie că datorită menţinerei sistemului vechiu de legislaţie, advocaţii din vechiul regat au de întâmpinat foarte multe piedici pentru a fi înscrişi în barourile ardelene.

La Condiţiile de admitere şi de exercitare a profesiei de advocat, avându-se în vedere că trebue să se consacre în mod legal starea actuală de fapt, se admit a fi advocaţi şi femeile.

Tânărului licenţiat sau doctor în drept i se cere pe lângă vârsta de 24 de ani şi un stagiu prealabil de patru ani şi un examen de admitere în corpul advocaţilor, condiţiuni care lipseau până acum pentru ca licenţiatul în drept să-şi poată exercita profesia de advocat.

Pe lângă alte dispoziţii conţinute în acesta prolect, referitoare la norma de constituire a tablourilor de advocaţi şi a drepturilor de pledare şi de reprezentare în faţa judecăţei, proiectul expune pe larg acţiunea de apărare a advocaţilor, de către consiliu şi acţiunea disciplinară în contra acelora care calcă datoriile profesionale.

In privinţa apărătorilor, se menţine exercitarea profesiunei ca în vechiul regat, numai în faţa judecătorei de ocol.

In Basarabia şi Bucovina apărătorii îşi păstrează dreptul de a pleda, dar numai în faţa instanţelor pe lângă care erau înscrişi înainte de unire, fără dreptul de transferare.

Proiectul prevede şi admiterea de a pleda în faţa instanţelor din provinciile noi şi a advocaţilor din vechiul regat, cu condiţia de a avea din partea baroului de unde se transferă o decizie motivată, prin care să se dovedească că au exercitat acolo în mod neîntrerupt profesiunea timp de 5 ani, în afară de stagiu, nesuferind condamnări penale sau disciplinare; în cazul când trec din magistratură la advocatură se cere dovada că au servit timp de 5 ani în magistratură.

Pentru comisiunea de unificare

Denumirea comunelor în Ardeal

[illegible] românească numirea nemţească a unei comune, iar în altă foaie tot românească numirea veche ungurească a altei comune, — lucru ce mi s'a părut cu atât mai straniu, cu cât ambele comune sunt locuite numai de români.

Şi vina acestei desorientări o purtăm noi, căci multe sate de ale noastre locuite numai de români poartă, şi acum după 4 ani de domnie românească tot numirea schimonosită, nici tradusă barem corect, din nemţeşte sau ungureşte. Se pot enumăra cu duiumul aceste sate, locuite şi fondate de saşii colonizaţi, sau unguri în alte părţi, cari însă au scăzut în număr ori sau stârpit cu totul, lăsând în urma lor pe românii aşezaţi pe răzoare, în deal sau la poalele satului, lucru ce se observă şi acum în satele noastre mixte.

Să analizăm puţin numai numele unor comune depe „Valea Hârtibaciului."

Avem comuna curat românească Fofeldea, dela nemţescul Hochfeld (Câmpul de sus). Am aflat că comuna ar fi avut doară, sau s'ar fi găsit pe o hartă veche românească, numirea „Câmpina". Ce nume frumos!

Săsăuş dela Sachsenhausen, Himbav dela Eulenbach (Valea Bufniţelor).

Ţichindeal, nu după numele vechiului scriitor „gură de aur", al lui Eminescu din „Epigonii", căci acela a fost născut în Becicherecul-mic (Banat), ci dela nemţescul Zigenthal (Valea Caprei). De ce să nu se boteze Căpruţa sau Valea Caprei sau chiar Căprioara, — nume frumos şi românesc.

Şi alte multe comune, pe cari nu ne-am dat silinţa nici azi să le aflăm un alt nume românesc!

Nu e nici o piedecă de a se supune aceste comune le un nou botez, cu nume curat româneşti, [illegible] răsboiul sau numiri istorice din

Să schimbăm în toate părţile numirile vechi, de cari nu ne leagă nimic, decât numai suferinţi, dându-le altele noui, chiar şi ale şesurilor, movilelor şi dealurilor, de regulă străine, schimbându-le cu numiri istorice din răsboiul de acum, după trupa sau eroul etc... care a luptat sau a căzut în aceste locuri şi cari au închegat unitatea noastră naţională.

Se mai observă în unele părţi în Ardeal, unde sunt în funcţii de conducere străini şi scrierea pocită şi greşită a comunelor sau străzilor, mai ales pe la gările ce cad pe linii laterale, sau în oraşe lucru care revoltă orice simţ adevărat românesc.

După patru ani dela unire s'a cuveni ca asemenea lucruri să nu se mai întâmple.

Agnita, XII.922.

Eugeniu Munteanu.

Mare ocazie!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piata Unirii No 13 depozitul fabricei.

Funcţionarii cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5%.

2441

Răspândiţi „Infrăţirea"

O lipsă de atenție regretabilă

— In atenția organelor de încuartiruire —

Ni-a plăcut tuturora, că datorită vigilității polițienești și asiduității comenduirei pieții, turburările antisemiste de aici n'au luat proporții dăunătoare siguranței acestui oraș. Am văzut zilnic și'l vedem și azi pe comandantul pieții Clujului obosind pentru asigurarea liniștei acestui oraș, împărțindu se ziua și noaptea între studenți pe care trebuia să-i liniștească, între elementele turbulente și cetățeni, și printr'un exemplar devotament și simț al datoriei știind să pună capăt unor stări de lucruri, cari puteau deveni primejdioase.

Cu toate acestea stăruința aceasta a dlui maior Eliad, comandantul pieții locale, n'a fost răsplătită așa cum trebuia Am fost încunoștințați anume, că acest brav ostaș, cu o familie de trei membri, a solicitat o locuință în acest oraș apărat de dsa, în care toți străinii își găsesc adăpostul primitor și sprijinul autorităților. Poate însă, ca un răspuns la străduința depusă de dl maior Eliad pentru asigurare liniștei Clujului și implicit pentru siguranța populației necreștine de aici, locuința solicitată de dsa a fost dată străinilor, și evreilor, cari nu sunt funcționari ai statului. Cererea dsale a fost repetată, în toate rândurile însă locuința solicitată a fost dată unora, care nefiind funcționari ai statului, nu aveau dreptul la proprietate. Au fost favorizați față de dsa dni Katz și Lustig cari nu ocupă nici o funcție la stat.

Socotim în urma asiduității dlui Eliad depusă în interesul public, că echitatea față de acest credincios al țării și datoriei era o datorie a autorităților. Este negreșit inechitabil, ca un comandant care garantează ordinea publică, să-și adăpostească familia într'o cancelarie de comandatură, în timp ce străinii ajung la un acoperemânt chiar prin sprijinul unei autorități.

Chestiunea Teatrului din Timișoara

Vineri 15 Decembrie, comisiunea financiară a teatrului în proiect de reconstrucție a ținut o ședință publică în sala de consiliu a primăriei. Au luat parte, între alții, domnul Georgeviciu, primarul orașului, domnul general Găvănescu, comandantul diviziei și domnul Iuliu Coste, prefectul județului, care a prezidat.

Domnul Georgeviciu a făcut un istoric al chestiunei arătând ce s'a făcut până în prezent: inițiativa luată imediat de domnul general Găvănescu, grație căruia s'au putut strânge aproape un milion lei, donația făcută de șapte mari industriași din Timișoara în valoare de 950.000 lei, aportul primăriei în sumă de 5 milioane. Teatrul, după evaluarea inginerilor trebuind să coste circa 18 milioane restul de 10—12 milioane e vorba să se acopere fie prin liste de subscripții, fie prin contractarea unui împrumut oferit de Banca Națională a României, cu o dobândă foarte mică, de 2 la sută.

Domnul general Găvănescu a arătat rolul de înfrățire ce-l joacă azi teatrul. Ca reprezentant al principelui Carol în chestiunile culturale în Banat, d-sa comunică dorința acestuia de a face ca, dându-se bineînzestratului muzeu al orașului o altă exploatare, venitul ce ar rezulta să fie destinat teatrului. Domnul general a mai propus, apoi din partea d-sale, în acelaș scop, construirea unui cinematograf al teatrului, al cărui venit să acopere nevoile teatrului, o loterie, emiterea unor timbre de 25 și 50 bani, benevole, baterea unor plăci de marmură pe care să figureze numele tuturor acelora care vor dona dela 100.000 de lei în sus.

Domnul Stan Vidrighin, fostul primar al orașului, a propus ca toți cetățenii, indiferent de breaslă sau profesiune, să ofere cinci zile din cursul unui an pentru întreținerea teatrului, ceeace ar aduce circa 10 milioane anual.

Domnul Brasoy, profesor, a propus, întrucât reconstrucția va costa mult mai mult decât se prevede, întreg materialul necesar reconstruirei să fie donat de către industriile locale.

Domnul Korody, profesor, și-a exprimat speranța că teatrul va fi al tuturora.

Domnul general Găvănescu i-a răspuns că Statul nostru a arătat până azi foarte multă condescendență minorităților și teatrul nu va fi al nimănui ci al orașului.

Domnul Richard Kuhn din partea cetățenilor minoritari a cerut un fel de garanții că cuvintele domnului general Găvănescu vor fi respectate. Pentru aceasta a emis ideia ca să se emită acțiuni la purtător.

Propunerea domnului Kuhn a stârnit protestele domnilor Iuliu Coste, prefectul județului, care a cerut vorbitorului să-și retragă cuvintele care sunt o ofensă pentru Statul român. Domnul general Găvănescu a arătat de unde pornește o asemenea propunere, irealizabilă, întrucât chestiunile culturale nu pot fi comercializate.

Domnul Georgeviciu a afirmat înc'odată că teatrul va fi al tuturor cetățenilor și consfătuirea s'a terminat urându-se ducerea la bun sfârșit a reconstruirei.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari, ofițeri și pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.
1718-2

INFORMAȚII

Din lipsă de spațiu suntem nevoiți să amânăm pe mâine publicarea cronicei dramatice despre piesa: „Stane de piatră" care s'a jucat eri seară pe scena teatrului nostru.

*

La liceul „Em. Gojdu" din Oradia-Mare, este vacantă catedra de chimie, iar la liceul „Andrei Șaguna" din Dej, catedra de matematici.

Doritorii vor face cereri Ministerului.

*

Absolvenții școalei comerciale superioare române din Brașov promoțiile înainte de răsboi și anume 1911—12, 1912—13 și 1913—14 sunt rugați a-și trimite adresele lor dlui prof. I. Garbacea, Cluj, Strada Romei Nr. 1, pentru a primi comunicări relative la organizarea serbării de reîntâlnire, ce s'a proiectat.

Ziarele sunt cu insistență rugate a reproduce acest aviz.

*

Prințul Nicolae e bolnav de pojar.

Din această cauză familia regală va mai întârzia la Sinaia.

*

Joi, 21 Decemvrie, la orele 11 dimineața, se va oficia în biserica Amza din Capitală, un parastas de 6 luni, pentru odihna sufletului marelui dispărut Take Ionescu.

*

Ministerul de externe a adresat reprezentanților Italiei în streinătate o circulară, prin care le pune în vedere că în toate școlile italiene din circumscripția lor trebue să se afle portretul regelui Italiei și un crucifix. Circulara adaugă că guvernul va retrage orice subvenție școlilor cari nu vor respecta această dispoziție.

*

Guma „Olla" se află în toate droguerille și farmaciile. 2419—

*

Nu mai cumpărați ghete nuoi fără a l sa să vi se aplice totodată tălpile de cauciuc BERSON și tocurile de cauciuc BERSON. Avantagiile tălpilor de cauciuc **BERSON** și tocurilor de cauciuc „Berson" sunt marea elasticitate, durabilitate și paza contra umezelii, Mersul ușor și plăcut vă păzește de oboseală și vă menajează nervii 2378

*

Cu onoare aduc la cunoștință Onor. clientele, că am eșit din firma "Frații Sandor" și am deschis în Piața Unirii No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje și manufactură.

Rog sprijinul Onor. public
Cu stimă
2451 *Sandor Samu*

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax face pielea fină. 2420—6

„Asociația generală a corpului didactic al școalelor de meserii din România" va ține în ziua de 16 Ianuarie, ora 9 dimineața, un congres în București cu următorul program:

1. Reorganizarea învățământului profesional; 2. Modul de aplicare a actualei legi a învățământului școalelor de meserii; 3. Diverse alte chestiuni.

*

După cum am anunțat în mai multe rânduri, Miercuri 20, Joi 21 și Luni 25 Decembrie vor avea loc la Teatrul Național reprezentanțiile date de Marioara Voiculescu cu concursul artiștilor Leonescu și Sârbul.

Ordinea spectacolelor este următoarea: Miercuri „Nora" de Ibsen, Joi „Hoțul" de Bernstein și „Salomea" de Oscar Wilde.

Puținele bilete cari au mai rămas, se găsesc de vânzare la Cassa Teatrului. Deasemeni se vor rezerva bilete și în zilele de spectacol.

*

„Argus" anunță:

Ministerul de finanțe a hotărât scoaterea din circulație a monedelor de hârtie de 1, 2 și 5 lei, înlocuindu-le cu monedă de metal.

In acest scop s'a instituit la Ministerul de finanțe o comisiune formată din dnii: Căpitanovici, director la Banca Națională, G. Dobrovici, directorul general al contabilității generale a Statului și Teodoru, directorul general al regiei, care să studieze toate ofertele primite de Minister pentru baterea acestor monete.

Comisiunea va face și alte demersuri la diferite fabrici pentru a obține oferte.

Comanda se va face pentru suma de 2—300 milioane.

Prima ședință a comisiunei se va ține azi, Miercuri 20 Dec. la Ministerul de finanțe.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

„Monitorul Oficial" Nr. 203 din 16 Decemvrie a. c. publică jurnalul consiliului de miniștri, relativ la prohibirea exportului de porci, dispoziție pe care am anunțat-o la timp.

Se știe că în baza acestor măsuri, exportul porcilor rămâne neprohibit cu începere dela 20 Septemvrie 1922, iar autorizațiunile de export de porci emise de Ministerul Industriei și comerțului, pe baza aprobărilor anterioare zilei de 20 Septemvrie 1922, trebuesc executate până cel mai târziu 15 Decemvrie 1922, chiar dacă termenul lor ar expira după această dată.

Autorizațiunile neexecutate până la 15 Decemvrie 1922, rămân de drept anulate, iar prelungirea lor este și rămâne oprită.

Joi, 21 Decemvrie la orele 9 seara membrii „Societății de Biologie" sunt convocați la o ședință intimă în amfiteatrul Institutului de fiziologie pentru a lua cunoștință și discuta chestiuni urgente de organizație.

*

Dl I. Pătârlageanu, director la Regionala din Cluj a Ocrotirii Orfanilor din răsboiu, a fost decorat cu Coroana României în gradul de Cavaler.

*

Guma „Olla" are un renume mondial. 2419—4

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Durerea de dinți trece dacă puneți comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2072
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515
LEBEDA S. A.
Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.
Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai departe **matrate, perini si tot felul de albituri de pat.**
Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scălmănat pene și scălmânăm și curățim orice cantități de pene.
Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustrele cu prețurile fixate.
Vindem: Engros și detail tot felul de pene curățite și sortate eegrasafric, lână (pieptănată).
In prețurile fabricei!
FABRICA: CLUJ, Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515, Lloyd 13 1334

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

La alegerile pentru locul de senator care a avut loc la Alaba-Iulia, părintele protopop Elie Dăianu, din Cluj, candidatul partidului poporului, a reuşit, întrunind 4000 voturi mai mult de at adversarul său, dl Valer Moldovan, candidatul partidului naţional.

Alegerea a decurs în liniște.

*

Dl Dr Angelescu, ministrul instrucţiunei publice fiind solicitat de studenţi să redeschidă universităţile o spus că aceasta nu o poate face până nu se vor potoli agitaţiile.

*

Transporturile de mărfuri pe linia Ploeşti—Braşov sunt oprite de trei zile din cauza blocărei staţiilor.

*

Ştirile sosite în Capitală anunţă agravarea situaţiei din Bulgaria şi că s'a declarat starea de asediu.

*

La congresul de azi al partidului poporului s'au remarcat două curente. Unul reprezentat de dl Argetoianu, care cere reîntrarea în parlament; şi altul reprezentat p in generalul Averescu cerând abţinerea dela lucrările parlamentului.

*

Studenţii medicinişti vor cere rectoratului redeschiderea universităţii, dar fără participarea studenţilor evrei.

*

La Botoşani curtea cu juraţi a achitat pe Ioan Georgiu, secretarul prefecturei Bacău, care fiind acuzat de fraude şi incorectitudine într'un moment de revoltă a tras cu revolverul asupra colegilor săi, omorând pe funcţionarul Filimon.

Sâmbătă bandiţi înarmaţi au atacat satul Ciurgiusciuc (Bazarcic) dar au fost respinşi de jandarmerie. S'au format potere pentru urmărirea comitagiilor.

Externe

Conferinţa dela Lausanne

Problema Strâmtorilor. — Propunerea turcă. — Atitudinea României şi a ţărilor balcanice

Lausanne. — Comisiunea stramtorilor a ţinut eri o şedinţă la care lordul Curzon s'a declarat adversar proiectului rusesc menţionând că aliaţi sunt dispuşi să acorde turciei încă una sau două ultime concesiuni. Izmed Paşa a protestat din nou contra amestecului comisiunei internaţionale în chestiunile interne ale Turciei. Dânsul a declarat că garanţia Societăţii Naţiunilor ar fi iluzorie, preferând un angajament colectiv între puteri în sensul că se obligă a respecta inviolabilitatea Strâmtorilor atât în timp de pace cât şi în timp de războiu

Ministrul Romaniei domnul Duca s'a declarat contra propunerei turceşti şi ruseşti pe motivul că sunt inacceptabile, aderând împreună cu Iugoslavia, Grecia şi Bulgaria la propunerile aliate. Comisiunea va fixa azi Miercuri deciziunea definitivă.

In şedinţa de ieri a comisiunei Strâmtorilor Ismet Paşa a făcut obiecţiuni referitor la proiectul aliaţilor relevând că Turcia ar accepta demilitarizarea numai lăsându se Turciei alte mijloace de apărare şi insulele Samos, Imbros şi Tenedos.

Constituirea partidului fascist maghiar

Budapesta. Duminică a avut loc întrunirea de constituire a partidului fascist. A vorbit între alţii şi Friedrich.

*

România şi conferinţa reparaţiunilor

Paris. „Le Matin" anunţă că România va participa la conferinţa din Paris posterioară conferinţei marilor aliaţi. Aici se va discuta programul general al reparaţiunilor şi datoriilor interaliate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apolo

Miercuri: Regele Flarelor. Mare dramă de circ.
Joi: Milioanele furate. Mare dramă de aventuri.
Vineri: O noapte de iubire. O excelentă dramă socială.
Sâmbătă: In ghiarele banditilor. O frumoasă dramă de aventuri.

Cinema Universităţii

Miercuri: Suprema lovitură. Partea V.
Joi: Suprema lovitură. Partea V.
Vineri: Iubirea diavolului. O puternică dramă socială.
Sâmbătă: Lordul William Ratcliff. O excelentă dramă socială.

Cinema Urania

Miercuri: Suprema Lovitura. Partea III-a.
Joi: Suprema lovitură. Part. IV.
Vineri: Asămănarea fatală. O minunată dramă socială.
Sâmbătă: Doctorul Jim. O frumoasă dramă socială.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Mercuri: „Iubirea Cerească şi Pământească (premieră Preţuri de premieră. Abonamente de premieră Nr 22).
Joi: „Iubirea Cerească şi Pământească" pentru a 2-a oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 57 C).
Vineri: „Iubirea Cerească şi Pământească" (pentru a 3-a oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 58 A.)
Sâmbătă: Matineu, orele 3 şi 5: Victimele Morfinei" (O senzaţională dramă socială. Preţuri de tot reduse)
Sâmbăta seara: „Manon" (pentru 2-a oră. Cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Preţuri de operă. Abonament de zi Nr. 59 B. La ridicarea cortinei uşile dinspre sala se închid

Serbare şcolară în Gherla

Duminecа trecută ne-a fost dată plăcerea să asistăm publicul oraşului în frunte cu P. S. S. Dl Episcop, împreună cu aproape toate şcolile, la serbarea aranjată cu ocaziunea împărţirii darurilor de Crăciun. Ne-a căzut bine să înregistrăm în viaţa noastră socială o faptă altruistă săvârşită chiar partea Doamnei Colonel Toderiţa, care prin apeluri şi oboseală personală a adunat vestminte în valoare de 21000 lei, pe seama elevilor săraci. Serbarea ţinută în faţa unei asistenţe numeroase a fost un prilej de încurajare a iniţiativei particulare, un îndemn la colaborarea societăţii cu şcoala şi totodată un moment educativ pentru elevii şcolilor, care trebue crescuţi în spiritul întreprinderilor de filantropie şi ocrotire socială. Reuşita serbării a fost ajutată de un program muzical-literar realizat de elevii şcoalei primare. Din partea elevilor a mulţumit Doamnei Toderiţa un elev dela liceu.

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

este în stare a da: slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinereţe în tot locul să găsească.

Lloyd 205 1540

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în locului fost D. S. Reftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

1280 No. 1

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii şi băeţi
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Grădina de iarnă" Central" BRODIE and BRODIE
Inceputul la orele 9.30. Lloyd 1010 2222-1
duo de canto şi dans de mulatoii şi senzaţiile celelalte.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2125

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1553 1722

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Apărut! Dr. Pop—Dr. Szegő **Apărut!**

Condică de Termene Advocațială pe anul 1923

cu tabloul nominal al tuturor advocaților din România-mare

franco Lei 158 (cu ramburs Lei 162)

2442 la

Librăria LEPAGE Cluj.

Aviz.

Favoruri de călătorie pe liniile Căilor Ferate Someșene pentru anul 1923.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că carnetele de indentitate precum și biletele de liberă circulație eliberate respective vizate pe anul curent pentru liniile C. F. S. expiră cu data de 31 a lunei curente.

De la aceasta dată carnetele de indentitate și biletele permanente de liberă circulație vor fi valabile numai dacă ele sunt vizate resp. eliberate pentru anul 1923.

Solicitatorii indreptățiți și vor înainta deci cererile netimbrate direcțiunei C. F. S. Dej în timpul cel mai scurt. Cererile ni se vor trimite pe cale ierarchică, fiind provăzute cu sigilul oficiului respectiv și certificând că solicitatorul este în serviciu activ, ocupă post cu drept la penzie și a depus jurământul prescris. Referitor la soția legală și copii legitimi se va certifica, că trăiesc în gospodărie comună cu solicitatorul. Copii se bucură de favor de călătorie numai până la vârsta de 21 ani. Cererilor li se vor alătura ca taxa de viză și emitere 10 Lei după fiecare carnet și mărci poștale în sumă corespunzătoară expedierei recomandate.

Pentru sume trimise în plic nu luăm răspundere.

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Ocaziune de Crăciun!

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide înzestrare cu articole de manufactură și modă bărbătească și femeească. 2436

Ciorapi
Căptușeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecțiune)

Prețuri fixe.
Serviciu solid.

Târg de anul nou!

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor“

Cluj Piața Unirii 24

(fostul local Jeszenszky).

◆

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Banca Generală a Țări Românești

caută un

Contabil corespondent

energic și priceput cunoscând perfect limba române pentru o Mină din cărbuni din Ardeal. 2449

◆ ◆

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA

aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să

Berea nutritoare

speciale de malț dublu

GLORIA

2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,

calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.

Pretutindeni de obținut. ◆ **Pretutindeni de obținut**

S. A. Cassa de Economie „AGRÁR“ din Tg.-Mureș

caută practicanți sau funcționari.

Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană. 2447

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283

Se lucrează în rate lunare

LA MAGAZINUL „COLOMBO“

AU SOSIT

Mari cantități de Coloniale și Delicatese:

Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspăt.

Pește proaspăt zilnic și Nemuritoarea. Țuică de Vălenii.

Prețuri cari zdrobesc concurența

la Magazinul **„COLOMBO“** proprietar Jonel Aldica

2408 Piața Unirii, Palatul status. Telefon 200.

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE“

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

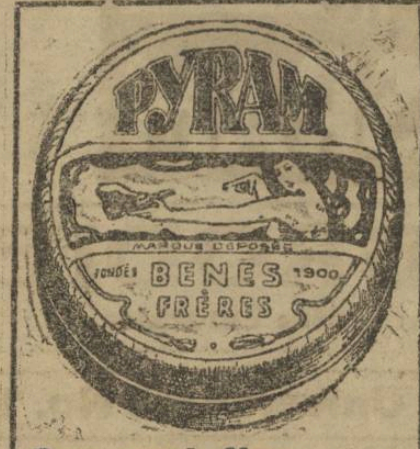

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Tocuri și Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei și frigului.

2378

CERETI

„Calendarul Gospodarilor“

pe Anul 1923.

Intocmit de profesorul I. SIMIONESCU dela Universitatea din Iași, apărut în editura

„CARTEA ROMÂNEASCĂ - București

Se găsește de vânzare la principalele librării din țară, cu prețul de LEI 7·50, pe lângă care se mai dă gratuit și un CALENDAR DE PERETE. Sărbătorile sunt tipărite cu roșu și cuprinde toate târgurile (bâlciurile) din România Întregită. 2422

Cercetăți Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

MAȘINĂ de SCRIS pot învăța pe ori cine, în cel mai scurt timp și după cea mai nouă și perfectă metodă. Primesc de copiat lucrări limba română și maghiară, Str. Izabella No. 10 Cluj.

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Uzina electrică orașului Conducerea societății „GAVI"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăștur, fabrica de rom și lichior și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:
LICHIOR, ROM și COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ și de SOIURI și de BERE.

Toate acestea se capătă în butoaie și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malți duplu

„Hercules"

Reclama 2684 specială, și berea deschisă

„Monostor"

2216 cele mai excelente și preferite pretutindeni

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferit: întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banell Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Mesko.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenyesi Lajos.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ucoră, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, Imre Gergely
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Magazinul de mode „BARZA"

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe și pânzeturi.

Prețuri fixe. 1591 *Telefon 957.*

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL

Reprezentanța Generală A.

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Glasul Ardealului în Parlament

Cuvântarea d-lui senator Dr. Vasile Bianu, rostită în şedinţa Senatului dela 14 Decembrie 1922, cu ocazia discuţiei generale asupra proiectului adresei de răspuns la Mesagiul Tronului

Domnilor Senatori, sunt fericit că pentru a doua oară am urcat această tribună, luând cuvântul în discuţia generală asupra proiectului adresei de răspuns la Mesagiul Tronului şi mă cred obligat a face chiar dela început aceeaşi declaraţiune pe care am făcut-o şi în şedinţa Senatului dela 27 April a. c. că vorbesc ca Român ardelean, ca reprezentant al Ardealului în Parlamentul României Mari şi ca membru al partidului naţional liberal şi ca atare aprob din toată convingerea, votând fără nici o rezervă răspunsul la Mesagiu.

Dar, domnilor senatori, trebue să mărturisesc că sufletul meu de ardelean este încă sub impresiunea adâncă pe care l-au lăsat'o sărbătorile Încoronării, cari au avut loc cu tot fastul şi cu toată splendoarea, mai întâiu, în Cetatea lui Mihaiu Viteazul, în Alba Iulia, în oraşul în care a strălucit pentru o clipă concretizarea marelui vis al Unirii neamului românesc de pretutindeni şi în care marele Voevod a profeţit România Mare, şi apoi în Capitala Ţării întregite.

Sărbătorile Încoronării constituie actul care a încheiat o lungă perioadă de sublimă jertfă a unui neam, dar şi de o negrăită măreţie istorică, de vreme ce, după veacuri grele, neamul românesc şi'a împlinit visul realizării unităţii sale etnice.

Faţă de un eveniment atât de mare, toate inimile româneşti au fost încălzite de cel mai viu entuziasm patriotic. Toţi Românii, toţi adevăraţii Români din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, ca şi Românii din vechiul Regat, din Basarabia şi Bucovina, au sărbătorit cu tot elanul sufletului lor, cinstit şi patriotic, pe Regele tuturor Românilor, în ziua sfântă a Încoronării, în ziua simbolului Unirii noastre pe veci, pe care nici un partid politic cu mască naţională nu o va putea sdruncina vr'odată.

De aceea toate partidele politice au luat parte cu toată inima şi cu tot patriotismul la ungerea şi încoronarea Regelui nostru, afară de partidul naţional din Ardeal, care a făcut o tristă excepţie. Cu multă părere de rău trebuie să constatăm că acest partid naţional n'a priceput că încoronarea Suveranilor ţării nu are caracter politic, că ea nu preamăreşte un partid, nu pune în lumină o concepţie politică' ci glorifică un fapt care depăşeşte cadrul luptelor politice şi dă viziunea curată a veciniciei istorice. „Păcat, zice d. Iorga, de cine n'a simţit, ori care ar fi fost motivele care l'au oprit, această emoţie fără nume care, peste toate tristeţile prezentului, asigură în inimile tuturora viitorul neamului!"

Şi printr'o ciudată mistificare în momentele cele mai vrednice de a fi cinstit prin prinosul dragostii de neam în chiar pământul unde ar trebui să se simtă şi mai adânc fericirea desrobirii acest partid naţional din Ardeal, n'a făcut şi nu face decât să otrăvească spiritele şi să înăbuşe în patimi mărunte avânturile cele mai nobile ale Românilor, făcând o politică regionalistă şi o demagogie deşartă, o înveninare şi o dezunire între noi şi ei, căci iată ce scrie Patria oficiosul partidului; „Cei patru ani din urmă sunt pentru noi Ardelenii calvarul celor mai dureroase suferinţi, pe cari le-a putut înregistra în decursul veacurilor istoria neamului nostru."

Această conduită este o dovadă că partidul naţional este îndrumat de şefii săi spre o politică făţiş antiromânească şi această politică pătimaşe şi antinaţională a avut şi are din nenorocire un efect dezastruos pentru neam, servind de argument duşmanilor noştri pentru a ataca însuşi actul Unirii Ardealului, după cum se poate vedea din discursul deputatului ungur Szilagyi, rostit în parlamentul din Pesta, şi în care el a cetit manifestul partidului naţional dat cu ocazia încoronării, precum şi pentru propaganda furioasă pe care o face Ungurii în străinătate în contra României.

Apoi unde mai punem hotărârea partidului naţional de a ţinea un congres în chiar sălele istorice din Alba-Iulia, profanând astfel trecutul acestei sfinte cetăţi, transformând'o într'un cuib de desunire, de ură şi de vrăjmăşie între fraţi, la care congres s'au gândit pentru un moment să invite şi grupările minoritare, ungureşti şi săseşti, ca să discute împreună chestiunile româneşti şi să salveze „democraţia".

Şi în această luptă fratricidă partidul naţional a umblat mult şi cu multe pertractări să câştige şi tovărăşia partidului ţărănist; un alt partid al urii, care caută să pătrundă în sate, în masa poporului, prin tot felul de idei demagogice şi anarhice, luate după calapodul bolşevicilor din Rusia, care face o propagandă vie în ţară şi în străinătate, până chiar şi în America, în contra Dinastiei şi a intereselor ţării; un partid al desordinii şi al ruşinii, care s'a vândut pe bani intereselor străine; un partid respins de întreagă opinia publică, ca fiind potrivnic spiritului de moralitate, care trebuie să stăpânească societatea noastră.

Domnilor Senatori, această opoziţie antinaţională şi internaţională, nefiind capabilă să aducă soluţiuni bune pentru opera de consolidare a României Mari, nu poate să câştige sprijinul opiniei publice româneşti, în lupta de răsturnare pe care o duce în contra guvernului şi nu are nici un răsunet la sate, unde nu se face astăzi decât o singură politică: a muncii cinstite şi rodnice.

Ţăranii din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş se mulţumesc cu o administraţie bună şi părintească; ei sunt cu sufletele curate şi cu poftele măsurate.

Ei au deplină încredere în oamenii înţelepţi, pricepuţi şi muncitori dela cârmă şi urăsc pe aventurieri. Ei au văzut cu mulţumire că în scurtul timp deoând se află la putere, guvernul liberal a adus linişte şi siguranţă la graniţe şi regulă în toate; a întocmit un buget echilibrat, aducând excedente; a oprit risipa banilor, cheltuelile nefolositoare şi afacerile necinstite; a ameliorat transporturile de mărfuri stabilind un regim sănătos al importului şi exportului; a consolidat datoria flotantă, internă şi externă, a ţării, restabilind prestigiul şi creditul Statului; a început de mai multe luni să facă cu mare râvnă improprietărirea, care a adus o nouă viaţă în Ardeal, unde lucrările reformei agrare se execută în mod cinstit şi cu dreptate în toate judeţele, împărţindu-se până astăzi mai mult de un milion şi jumătate de lugăre de pământ, ceea ce a produs mare bucurie în populaţia rurală. Este neuitată sărbătoarea dela Oriad-Cristur, din judeţul Turda, care a umplut de fericire inimile întregului popor din Ardeal.

O astfel de sărbătoare a avut loc acuma de curând, cu binecuvântarea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Sibiului, în prezenţa d-lor miniştri Alex. Constantinescu şi generalul Traian Moşoiu şi în istoricul sat. Şelimbăr, unde Mihaiu Viteazul a sdrobit armata lui Andreiu Bathori punând stăpânire pe Ardeal şi croindu-şi intrarea triumfală în Alba-Iulia.

Domnilor Senatori, cu vie mulţumire sufletească noi reprezentanţii poporului din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, am cetit în Mesagiul Tronului lungul şir de legiuiri şi reforme, mari şi radicale, cari toate au de scop să consolideze Statul nostru, să restabilească situaţia României şi să-i asigure un viitor mare şi strălucit.

In fruntea lor este noua Constituţie, care se întemeiază pe principii scoase din condiţiunile de existenţă proprii României Mari şi din noua evoluţie politică şi socială a lumii civilizate, şi care va garanta înainte de toate existenţa şi propăşirea neamului nostru, fiind în acelaşi timp un aşezământ larg democratic, prin care să se solidarizeze întreaga masă a poporului la mersul şi progresul Statului şi să asigure astfel desvoltarea tuturor energiilor naţionale. Această nouă Constituţie va acorda minorităţilor etnice întreaga putinţa de desvoltare culturală şi deplina libertate confesională.

Cu deosebită plăcere vedem că noua lege administrativă să bazează pe cea mai largă descentralizare, aşa că comunele şi judeţele vor avea viaţa lor de sine stătătoare şi puterea centrală nu va interveni în conducerea lor decât numai în măsura impusă de Unitatea Statului, având în vedere marile interese ale Statului unitar. Această lege credem că va răspunde pe deplin nevoilor şi aspiraţiunilor tuturor fiilor României întregite.

Să înţelege că în legătură cu această lege şi potrivit asigurărilor repetate ale guvernului să va vota Statutul funcţionarilor publici, pentru a să da organismului Statului mai multă stabilitate şi siguranţă.

Intru cât priveşte reforma fiscală şi legea bugetară deasemenea cu mare mulţumire vedem că s'a căutat să se rezolve chestiunea mult dorită a unificării impozitelor şi a contribuţiilor directe, precum şi a înfiinţării impozitului progresiv pe venitul global. Un firesc spirit de dreptate impune ca toţi fiii României Mari să plătească în mod egal obligaţiile băneşti către Stat şi prin urmare cetăţenii din Ardeal, Basarabia şi Bucovina nu vor mai fi nedreptăţiţi, plătind impozite mai mari decât cei din vechiul Regat. Cu legea astfel întocmită, obligaţiunile băneşti ale cetăţenilor către Stat vor fi mult uşurate, iar tezaurul public va fi încontinuu şi bine alimentat de resursele economice ale ţării. Reforma pregătită de ministrul finanţelor, dl Vintilă Brătianu, corespunde atât necesităţilor democratice ale vremii, cât şi nevoilor imediate ale Statului, şi ea este o garanţie mai mult pentru prosperitatea României în viitor şi pentru normalizarea ei de astăzi.

Vorbind de politica externă nu pot ca să nu amintesc acţiunea desfăşurată de distinsul şi eminentul nostru ministru al afacerilor străine, d. Duca, la conferinţa dela Lausanne, care prin pronunerile sale a obţinut un succes strălucit, dovedind lumii civilizate că România reprezintă în Orientul european un factor de ordine şi de echilibru şi că politica ei de pace ştie să armonizeze interesele naţionale cu acelea ale politicei generale europene.

Domnilor Senatori! Insufleţit de principiile cele mai democratice şi călăuzit de un un vast program bine chibzuit din toate punctele de vedere, cu mândrie vedem că partidul liberal păşeşte plin de încredere şi cu toată puterea la îndeplinirea lui, căci timpul vorbelor a trecut şi ţara aşteaptă fapte. Partidul liberal a făcut unitatea naţională, tot el este chiemat acum să desăvârşească şi consolidarea acestei unităţi prin libertate, democraţie şi solidaritate.

Politica de fapte pe care o fac actualii conducători ai României a desminţit politica de opoziţie şi în special a partidului naţional, politica cu care ţăranii ardeleni au fost hrăniţi în cei trei ani din urmă.

Unitatea sufletească este bine închegată cu toată politica de ură şi şi vrăjmăşie a partidului naţional şi cu toată guvernarea de tristă memorie a partidului poporului.

A trebuit să vină la cârmă guvernul liberal, guvernul însănătoşirii morale şi al dreptăţii sociale, şi a fost o mare fericire că a venit la timp, ca să îndrepteze greşelile din trecut şi să dele nădejdi pentru viitor. Guvernul liberal a pus ţăranul ardelean în stăpânirea pământului şi pentru această faptă mare, precum şi pentru celelalte fapte bune ale lui, ţăranii ardeleni au votat în alegerile parţiale din urmă pe candidaţii lui, iar nu pe aceia ai partidului naţional.

Dacă partidul naţional de eri a fost Ardealul, partidul naţional de astăzi nu înfăţişează decât o mână de oameni, cari exploatează un trecut, şi speculând greutăţile prezentului vreau să fie satisfăcuţi în ambiţiile şi în patimile lor. Ardealul nu poate fi o moşie personală a unor indivizi, nici a unui partid politic, fie acela chiar partidul naţional, în care să-şi creleze situaţii excepţionale. Ardealul este al României, precum şi România de azi este a tuturor Românilor. Oricare partid politic din România Mare are dreptul şi datoria să meargă în Ardeal, ca să se organizeze acolo, cu aceleaşi drepturi pe care le are şi partidul naţional, şi oricare ar fi acel partid el va reprezenta acolo aceeaşi forţă, pentrucă şi aci şi dincolo şi oriunde în cuprinsul ţării el exprimă aceleaşi năzuinţe şi aceleaşi interese. Oricât s'ar sbuciuma partidul naţional, el nu se va putea împotrivi unui proces care va fi rezolvat numai de necesităţile reale ale vieţii politice a ţării.

Orientările politice noi, cu cari se laudă partidul naţional au fost necinstea, corupţiunea, risipa, şi anarhia, pe când era la guvern, iar decând este în opoziţie: ura regională şi desunirea.

Având în vedere că dintre toate partidele politice ale vechiului regat, cel care are un trecut mai mare şi covârşitor în mersul şi desvoltarea Statului românesc şi care a contribuit în măsură mai mare la realizarea visului nostru de veacuri, la unirea tuturor Românilor, este partidul liberal, noi Românii din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş ne-am adunat în jurul steagului acestui partid, fiind hotărâţi ca să contribuim din toate puterile la înfăptuirea programului său salvator, pentru a face o Românie tare şi fericită!

Domnilor Senatori! Inainte de a termină vă rog să binevoiţi a-mi acorda încă două minute pentru ca să vă pot arăta în toată măreţia ei fericirea de care este cuprins şi pe care o simte sufletul meu de ardelean în această clipă.

In anul 1876, când s'a serbat în Blaj aniversarea zilei memorabile de 3/15 Maiu 1848, după cum era obicelul, printre oratorii acelei serbări a fost şi acela care are onoarea să vă vorbească acum, pe vremea aceea elev în clasa a 8-a liceală. El şi-a terminat cuvântarea rostită în mijlocul pieţii, în faţa catedralei, înaintea vestitei mănăstiri, cu aceste urări: Să trăiască speranţa noastră România! Să trăiască marele român Ion C. Brătianu! Să trăiască tot Românul cu simţeminte bune!

Această cuvântare a fost cauza pentru care guvernul ungaresc a oprit pe viitor serbarea acestei aniversări cu ameninţarea de a închide pentru totdeauna şcoalele din Blaj; iar cei cinci oratori au fost siliţi să treacă Carpaţii, în Ţară, aci la pământul făgăduinţii, în Canaanul românesc, unde au avut fericirea să muncească cu toată dragostea şi cu tot devotamentul, servind şi el de legătură sufletească între fraţii de dincoace şi fraţii de dincolo, până în timpul războiului sfânt al întregirii neamului. De atunci această serbare n'a mai avut loc până în anul 1919, sub noua domnie românească, cu binecuvântarea I. P. Sfinţitului Mitropolit Vasile.

Şi acum în această clipă înălţătoare, sub impresiunea adâncă a actului Incoronări din Alba-Iulia, de pe această tribună de pe care a răsunat glasul celor mai înţelepţi şi mai mari oameni de stat ai neamului nostru, ca reprezentant al Ardealului în această incintă a senatului român, eu acel tânăr licelan, de acum 47 de ani, am marea fericire să închei'u această cuvântare strigând împreună cu d-voastră:

Să trăiască România Mare!

Să trăiască marele şi gloriosul Rege al tuturor Românilor, Ferdinand I, şi întreagă Dinastia Română!

Să trăiască marele român Ion I. C. Brătianu, unul din făuritorii României Mari.

Cetiti „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 688 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 23 Decembrie 1922

SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No: 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

DISCUȚIA LA MESAGIU

Cuvantul dlui Iorga

— O lecție de patriotism —

Remarcabilul discurs rostit de dl Profesor Nicolae Iorga cu prilejul discuției Adresei de răspuns la Mesagiul Tronului; dovedește pe lângă necontestabila dsale valoare politică, dar și cea mai pătrunsă conștiinciozitate a omului politic care și-a înțeles îndatoririle în aceste grele împrejurări prin care trece țara.

In prima parte a discursului, șeful partidului naționalist democrat se ocupă de atitudinea opoziției față de guvern, afirmând că dsa în totdeauna stă alături de toți oamenii cuminți fie din partidul liberal, fie de aiurea, căci mai înainte de orice trebue să treacă iubirea față de această națiie și grija de ordine care se impune să domnească în țară.

D. Iorga a criticat cu asprime activitatea politică a partidelor național și țărănist, care prin atitudinea lor prejudiciază interesele obștești. Cu deosebire dsa se declară adversar hotărât împotriva tuturor afirmațiunilor care tind să dovedească streinătății că în țara noastră nu s'a lucrat nimic din punctul de vedere al consolidării. In sprijinul acestui adevăr, oratorul citează declarația unui om politic american care vizitând România a declarat că ori care ar fi fost conducătorii, li n'ar fi putut face mai mult decât a făcut acest stat tânăr ieșit din vâltoarea războiului.

Mai departe, domnul Iorga referindu-se la programul politic al țărăniștilor, contestă acestui partid dreptul de a elabora un proiect de constituție al cărui autor a servit pe ocupanții germani împotriva armatei românești. In privința serbărilor încoronării dela Alba-Iulia, d-sa declară că dacă era îngăduit partidului țărănist, a cărui activitate îmbrățișează în sine și interese internaționale, să lipsească dela acest mare act din viața noastră națională, în nici un caz nu se cuvenea ca partidul național să păstreze rezerve față de solemnitatea dela Alba-Iulia. Fiindcă în afară de meritele Suveranilor și în afară de vrednicia unui popor întreg care-și încununa acolo toate realizările lui naționale, era vorba de sărguința din trecut a partidului național și de toate străduințele lui de a ține treează conștiința națională în Ardeal.

In a doua parte a discursului, domnul Profesor N. Iorga se ocupă de politica guvernului în legătură cu evenimentele externe. Oratorul documentează că partidul liberal atât înainte cât și după războiu a făcut o dibace politică externă, reușind astfel să aleagă momentul oportun pentru întrarea României în războiu. Sprijinit pe această convingere domnul Iorga afirmă că se cuvenea guvernului liberal să prezideze serbările dela Alba-Iulia.

In ceeace privește politica externă actuală, șeful naționaliștilor democrați este stăpânit de aceleași păreri ca și guvernul, în senzul că țărei noastre i se impune o politică de pace. Nu rezultă însă de aici că cineva ar putea pretinde României să facă o politică de umilință față de soviete, cerând pacea guvernului dela Moscova. In acest scop, dl Iorga în ultima parte a discursului se ocupă de forța noastră militară, spunând că este o datorie absolută ca țara să sacrifice ultimul ban pentru armată.

Prin urmare, deși d. profesor Nicolae Iorga este un adversar al guvernului, totuși d-sa nu uită de loc că împrejurările prin care trece țara impun din partea tuturor sprijin guvernului, fiindcă mai pre sus decât interesele de partid se află interesele neamului întreg. D aceea d-l. Iorga spre deosebire de partidul național a înțeles să participe la lucrările Parlamentului, fiind însuflețit de dorința de a contribui cu luminele d-sale la opera de consolidare a țărei iar nici decum mânat de ambiții personale.

Se impune deci ca învățămintele ce isvoresc din remarcabila cuvântare a dlui Profesor Iorga să pătrundă adânc în mintea tuturor celora care concep politica numai prin prisma intereselor personale.

Spre un ideal umanitar

Vălul confuz al tranziției descoperă în fiecare zi, o ordine de lucruri ignorate până astăzi.

Intreaga Europă e în pragul unei imense schimbări; toate popoarele trăesc în faza unui început de evoluție cum nu s'a mai văzut în istorie.

Nu trebue să uităm că întreaga civilizație a continentului bazată pe știința forței a fost creiată de cuceritorii tuturor timpurilor.

Acest spirit de cucerire al epocilor anterioare îl găsim sub forma luptei și a credinței în forță, ca un principiu util al lumei în toate instituțiunile civilizației actuale.

Teoria darwiniană, apărută la mijlocul secolului al 19-lea a avut un efect neașteptat, asupra modului de desfășurare al civilizației. Ea sintetiza stăpânitorilor o concepție a lumei, care se traduce exclusiv în termeni de forță și de luptă.

Și în cadrul acestei concepții, lumea civilizată a devenit o imensă piață de arme; armatele permanente fiind considerate ca adevărate necesități ale societăților moderne.

La începutul secolului nostru, în revistele, ziare, cărți, în parlamente și congrese, subiectul principal de discuție e războiul, care e privit nu ca un rău ci ca o necesitate; iar nu ca o crimă, ca o sfidare a concepțiilor fundamentale ale creștinismului.

Și în loc ca națiunile superioare să evolueze dincolo de războiu, tot așa cum individul superior s'a ridicat deasupra crimei, s'a întâmplat tocmai contrariul din cauza că ideia fundamentală în civilizația Europei, concepea societatea ca fiind în o stare permanentă de războiu.

Desmeticită de grozăviile războiului, vechea Europă se îndreaptă astăzi către un spirit nou.

Puternică și conștientă, democrația pune stăpânire în toate țările pe putere și vor s'o întrebuințeze de acum înainte în favoarea și nu în detrimentul ei.

Dându-și seamă că starea de războiu între națiuni nu poate fi un termen de comparație în evoluția civilizației, democrația se grupează metodic pretutindeni pentru a rezista și în contra reacțiunei de sus în jos și în contra celei de jos în sus.

Tinzând către un nou echilibru care să asigure o bună înțelegere între toate clasele societății, lumea de astăzi urăște pe toți acei cari întrebuințează căile violente pentru a-și satisface concepțiile lor, despre raportul ce există între Stat și individ.

Aspectele diferite ale violenței au fost în mod egal condamnate de opinia publică.

Acțiunea ex-kaizerului, revoluția bolșevică, executarea foștilor miniștri greci, recenta asasinare a președintelui Republicei polineze, acte de violență, ce sunt opera diferitelor clase sociale, au fost în mod unanim condamnate, fără distincție de clasă sau popor.

In fața concepției egoiste primitive, care ajunsese la formula că scopul scuză orice mijloace, se ridică tot mai puternic spiritul nou, care condamnă cu o egală putere orice act de violență, atingând idealul umanitar, ținta spre care se îndreaptă astăzi popoarele dornice de a menține cu orice preț pacea, atât de necesară pentru liniștea lor și pentru progresul civilizației.

Un ziar care dăiunește

Români cari nu citesc românește și-și dau copiii la școlile maghiare

Amărâciunea care n-ea cuprins pe noi, îl va cuprinde fără îndoială pe toți românii luptători pentu prosperitatea României întregite, când vor afla despre faptul îngrijorător ce ni-a fost adus la cunoștință zilele acestea. Este un fapt semnificativ și mâhnitor, că cu tot elanul care a cuprins spiritele românești în vâltoarea vremurilor din urmă, nu toată sufiarea românească a acestei provincii a putut să se dezbare de unele deprinderi, cari și-au avut ele explicația lor pe vremuri, dar cari astăzi nu mai pot fi socotite decât ca păcate sau neglijențe neiertate.

Lucrul acesta s'a constatat mai cu osebire în privința cititului. Un lucru foarte semnificativ, după unire presa românească cu tot avântul subit ce'l luase în primii doi ani după unirea acasta s'a văzut silită să se retragă.

Cauza nu e numai scumpetea tiparului și hârtiei și nici numai acea deprindere neiertată a multor cititori, de a nu abona și cumpăra ziare pentrucă aceste pot fi citite și la oficiul postal la cafenea sau la un prieten. Ci este și desconsiderarea presei românești, de către marea parte a publicului cititor care și azi citește mai curând ziarul maghiar.

Lucrul acesta a adus o situație deplorabilă presei românești ardelene și nici când situația aceasta nu ni-a părut mai semnificativă și serioasă decât azi, când aflăm despre un lucru petrecut la Satu-Mare. Apărea în acel oraș dela graniță un ziar „Satu-Mare", care umplea un gol în acea parte a țării. Ziarul acesta, din lipsă de sprijin public și în urma situației sale mteriale, a trebuit să se vândă unei edituri ungurești. Astfel ziarul acesta apare azi editat de o întreprindere maghiară. Este ceva, cum nu se poate mai semnificativ.

Am stăruit asupra acestora în treacăt, întrucât între ele și 'ntre faptul că ni-a fost adus la cunoștință, este o dureroasă legătură. Am fost adică încunoștințați, că tot se mai găsesc părinți români, cale 'și dau copiii la școlile maghiare. Ni-s'a afirmat, că la institutul „Marianum" din Cluj sunt destule fetițe de români, al căror loc, astăzi, n'ar fi acolo.

Negreșit, este un fapt, care te umple de amărăciune. Va fi la mijloc și o veche mentalitate, care-i face pe părinți să tragă la școala cu care s'au obișnuit ei; o deprindere adică. Dar ni-se mai spune, că e și o încredere mai mare față de aceste școli maghiare din partea părinților în chestiune. Considerațiunea aceasta este cea mai serioasă și este aceea, care ar trebui aât de mult combătută.

Faptul în sine poate ar mai putea fi explicat. Dar nu e nevoe de aceasta. Este întristător și nu ne îndoim, că aceia, cari au făptuit greșala, n'au prea stat mult să cumpănească, dacă fac sau nu fac bine, înstrăinându-și odraslele. In tot cazul, dacă steteau mai mult de vorbă cu glasul acela intern din ei, cu sufletul lor românesc, poate nu făceau aceasta.

Nu avem atât cuvinte de dojană, cât de îndemn, pentru acești părinți. Oricât de mâhnitor, faptul e deajuns să fie semnalat și să nu trebuească să se caute motivări, care dor în tot cazul.

Tot ce se poate mai nemerit face, este să se atragă atenția. Cu toatecă un glas ascuns din noi ne spune, că în al cincilea an dela Unire, chiar dojana cea mai grea este prea ușoară, pentru un astfel de păcat față de națiune.

Stăruind asupra acestora, ne gândim iar la legătura dintre acest fapt și dintre faptul celalalt mai atras către scrisul maghiar, cotidian sau periodic. Ne gândim, că în familiile românești cu băeți trimiși la alte școli decât cele românești, limba românească trebue să fie limbă de serbătoare, iar tipăritura străină trebue negreșit să nu lipsească.

Faptul acesta are o importanță mai mare decât acela, că generația actuală nu citește românește. Ne gândim anume, că odată cu venirea nouei generații, păcatul generației de azi va dispărea. Ori faptul, că se trimit copiii români la școlile altora, atacă tocmai această credință, speranța aceasta a noastră în noua generație.

Ne-am hotărât să cercetăm toate anuarele școlilor ungurești de aici și să stăruim cu cifre asupra faptului, pe care 'l semnalăm cu ocazia aceasta. Și socotim, că vom avea tot asentimentul public în campania pe care o vom deschide.

BURSA - BUCUREȘTI

— 20 Decemvrie 1922 —

Valute

Mărci	255—	60
Leva	123—	26
Lire otomane	90—	92
Lire sterline	760—	70
Franci francezi	1240—	50
„ elvețieni	32—	32½
Lire italiene	850—	55
Drahme	270—	75
Dinari	210—	25
Dolari	164—	65
Napoleoni	605—	609
Cor. austr.	29—	30
„ magh.	7½—	7¾
Socoi	490—	500
Mărci pol.	100—	103

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Cronica dramatică

— STANE DE PIATRĂ, piesă în 4 acte de Sudermann —

Turneul Marioara Voiculescu: Nora de Ibsen

Intre Hamlet și Ginerele dlui Prefect, Teatrul Național din Cluj ne-a oferit Marți seara premiera presei Stane de piatră a scriitorului german Sudermann.

Piesa este în deajuns de cunoscută și publicului ardelean cași celor din vechiul regat, căci face parte din acel repertoriu internațional în fața căruia ne plecăm de multe ori cu prea multă ușurință.

Ar fi fost o piesă cu tează dacă autorul n'ar fi făcut din ea și de dragul unor efecte scenice ușoare și din neputința, de a pătrunde probleme mari, o melodramă. Privită astfel desigur piesa are toate însușirile pe cari i le poate da un autor stăpân pe celiace s'a numit tehnica teatrală și cunoscând perfect preferințele și gustul artistic al majorității publicului.

Teza ar fi aceasta: reabilitatea omului care a cunoscut pușcăria. Iar subiectul este următorul: La meșterul pietrar (Zarneke) un om de treabă, bun și ingăduitor, înțelegând păcatele și slăbiciunile firii omenești, este primit în serviciu un fost condamnat cu numele Biegler. Acesta întâlnește aci dela început ostilitatea și mânia ridicolă a unui veteran Eicholtz, în locul căruia intrase el ca păzitor de noapte, și ura pietrarului Göttling cuceritor de femei, violent și brutal, pe care îl supără simpatia ființă dintre Biegler și Laura, iubita pe care a părăsit-o și pe care în fiece clipă o batjocorește.

Printr'o întâmplare nenorocită se află că Biegler a fost osândit pentru omor. De pretutindeni îl încojură răutatea și dușmănia. Societatea care l'a pedepsit, nu-l reprimește, după ce și-a făcut osânda. In această atmosferă ucigătoare pentru timidul și pentru nenorocitul Biegler, doar Laura, și ea o nenorocită și o nedreptățită, înseamnă o mângâiere și un îndemn.

Conflictul dintre Göttling și Biegler isbucnește, și printr'un gest de curaj și de mărinimie sufletească, Biegler își cucerește reabilitarea și odată cu ea și dragostea Laurei.

Dl N. Dimitriu în rolul lui Biegler, foarte potrivit temperamentului său, ni-a arătat măsura însușirilor sale artistice. Infățișarea, gesticulația și vorba sa erau ale chinuitului și sfiosului Biegler. A înțeles rolul și a știut să-l redea printr'un joc emoționant, care nu s'a cheltuit în mișcări de prisos și a fugit de efectele eftine, ispititoare pentru artist, și pe cari autorul le risipește din belșug în cursul celor patru acte. Acest lucru constituie un merit deosebit pentru dl Dimitriu.

In Laura, dna Gina Sandry-Bulandra a pus o impresionantă energie sufletească, dând rolului un mai viguros suflu dramatic.

In palidul rol al Marici, dra Medianu a avut potrivite accente de duioșie și de bunătate.

Dl Ionescu-Ghibericon în rolul, atât de interesant al lui Struwe, ni-a făcut dovada unui joc inteligent, vioiu și de un humor irezistibil.

N'avem decât cuvinte de laudă pentru bună interpretare pe care a dat-o dl Psatta lui Zarneke, omul de bine și înțelegător al tuturor slăbiciunilor omenești și al tuturor vicisitudinilor vieței.

Dl Virgil Vasilescu, ale cărui frumoase calități am avut prilejul să le relevăm deseori, a împrumutat rolului lui Eicholtz o notă tragică nepotrivită, întru cât fostul soldat trebuia să rămână ridicol în toate momentele piesei.

Cât despre dl Petre Bulandra a fost atât de slab în rolul lui Göttling, care dealtfel nu e potrivit pentru dsa, încât prin jocul său a stricat momentul culminant din actul al treilea.

Montarea meschină în actul doi și ștearsă în actele unul și trei.

*

Aseară a avut loc în fața unei săli care dovedea că este public pentru teatru în Cluj, „era" lui întâi reprezentație din cele trei pe cari dna Marioara Voiculescu le va da pe scena Teatrului Național de aci.

Turneul pe care l'a întreprins în Ardeal doamna Marioara Voiculescu întimpină toată solicitudinea noastră. Trebuie să facem cât mai dese și mai puternice manifestările de artă românească aci unde este o datorie pentru noi să ne dovedim forțele culturale și artistice. De aceea salutăm cu o recunoscătoare însuflețire orice străduință care vine să ridice aci în Ardeal prestigiul culturei și al artei românești.

Repertoriul pe care ni-l oferă doamna Marioara Voiculescu se compune din trei piese: „Nora", de Ibsen, „Hoțul" de Bernstein și „Salomea" de Oscar Wilde. Câteși trele sunt străine și din literaturi deosebite; două din ele de o valoare artistică unanim recunoscută, a treia de o valoare discutabilă.

Aseară s'a jucat „Nora" de Ibsen. Această piesă este printre cele dintâi lucrări cari au impus lumei geniul dramatic al marelui scriitor norvegian. Alături de Shakespeare și de Molière, Ibsen este unul din uriașii scriitori creiatori ai literaturei dramatice universale.

„Nora" sau „O casă de păpuși" este o piesă în care toate marile însușiri de dramaturg ale lui Ibsen. Psichologia personagiilor este în acelaș timp și delicată și puternică, acțiunea mereu vie, gradația conflictului minunat condusă, desnodământul firesc, motivat și zguduitor.

Ca toate piesele sale, „Nora" este și ea o piesă cu tează, dar ca toate celelalte și ea ne arată că nu este o piesă cu tează în senzul strâmt al cuvântului. Căci lucrările lui Ibsen ne înfățișează resonanțele infinite pe cari marile idei anumite fatalități naturale sau prejudecățile și superstițiile educației pot să le răscolească în suflete.

Ca cele mai multe din piesele ibseniane, „Nora" este și ea o exaltare a insului.

Figura centrală a acestei piese, „Nora", este o individualitate care în clipa când se descoperă pe ea însăși își descoperă și nevoia de libertate. „Nora" nu se codește să-și părăsească soțul și copiii pentrucă în atmosfera căminului individualitatea ei s'ar fi simțit prizonieră. Calcă în picioare o tradiție, se desparte de copii și de soț, înfruntând judecata și regula societății, mânată de porunca dată de conștiința superiorității ei.

Conflictul între individul superior prin inteligență și prin virtute și societatea incapabilă să-l înțeleagă, vrăjmașa chiar, gata în orice clipă să-l înhațe pentru a-i pune în lanțurile mediocrității ei morale și intelectuale, conflictul acesta ne apare și în Nora, mai slab desigur decât în capodopera Un dușman al poporului, și sub altă formă, dar oricum același conflict.

Zburdalnică și veselă ca un copil la început; apoi, pe nesimțite aproape, pe măsură ce conflictul merge spre deznodământ, pe măsură ce revelația pătrunde încetul cu încetul în mintea ei, pe măsură ce ea se descoperă pe sine și descoperindu-se vede și cine o înconjoară, Nora pierde aparența de păpușe vie și ni se înfățișează ca un spirit de elită.

Dar cât zbucium în această revelație și câtă energie morală pentru a rupe lanțurile.

D-na Marioara Voiculescu a fost această Nora. Cu o grație desăvârșită, printr'o artă subtilă, printr'o deplină stăpânire a mijloacelor de realizare artistică, printr'o profundă intuiție sufletească, d-na Marioara Voiculescu a atins culmile nimbate ale Artei. In Nora, d-sa realizează o minunată creațiune.

O figură impresionantă, dl Leonescu în doctorul Ranck, o victimă a acelor fatalități naturale cari stârnesc atâtea dezastre.

Convingător în momentele de emoțiune, plin de o naturalețe căreia nu i-ar fi stricat nuțin mai multă distincție, dl Sârbu a pus la contribuție toate frumoasele sale însușiri pentru a împlini cerințele unui rol nu tocmai potrivit temperamentului său artistic.

Corect dl Economu în rolul avocatului și mai mult decât mulțumitor d-ra Sandu în rolul Christinei.

Decorul, negru și violet, obositor pentru ochi, dădea camerei aspectul lugubru al unui cavou. Mărturisim că nu înțelegem alegerea aceasta. Să fie oare doar mijlocul pentru a stoarce un efect?

Universitatea populară din Cluj

Se anunță, spre știința tuturor, că Universitatea populară din Cluj își va începe activitatea în ziua de 22 Ianuarie. De la această dată se vor primi înscrierile. Se vor anunța la timp orele și cancelaria, unde se fac înscrierile. De asemenea și programul lecțiilor.

Cursurile se țin în localul Universității de la orele 6 la 8 seara. Deschiderea cursurilor va fi în ziua de 29 Ianuarie 1923 și vor dura până în Mai.

Oricine poate să se înscrie. Se vor da certificate de absolvirea cursurilor.

ECOURI

Conferința hoților

O inovație fascistă

Grupul fascist din Alexandria (Piemont), alarmat de numărul mare al spargerilor și tâlhăriilor, a stabilit o listă cu toți hoții din oraș și împrejurimi și apoi a convocat pe răufăcători la o conferință.

Hoții s'au prezentat în număr mare.

Secretarul grupului fascist, le-a spus:

„V-am convocat aci ca să vă punem în vedere următoarele: Dacă nu puneți capăt activității voastre, fasciștii vă vor bate, sau ucide.

Trebue să schimbați meseria și să fiți oameni de treabă, folositori societății.

Ce declarații aveți de făcut în această privință?"

A urmat o discuție interesantă.

Mai mulți hoți au declarat că ei sunt dispuși să schimbe meseria lor; alți nu s'au pronunțat.

După această întrevedere, fasciștii locali au organizat un serviciu de poliție. Doi hoți, prinși în flagrant delict, au fost crunt bătuți.

D. Mussolini, primul ministru, a trimis o telegramă de felicitare grupului fascist din Alexandria, pentru inițiativa luată de ei.

Condamnarea unui autor de poezii obscene

Tribunalul din Copenhaga a pronunțat de curând o foarte aspră sentință în contra scriitorului Anker-Paulsen.

Acesta publicase un volum cu o colecție de poezii intitulată. "In costum de bae și alte poezii erotice."

După titlu se poate foarte ușor ghici conținutul acestui volum.

Procurorul a cerut retragerea și distrugerea volumelor tipărite precum și aplicarea unei pedepse foarte aspre autorului. Tribunalul a dat curs acestei cereri condamnând pe autor la 14 zile închisoare.

Avionul fără pilot

va fi în curând o realitate. Dispositivul de comandă la distanță se asemănă oare-cum cu acela care slujește funcționării planelor mecanice. Un carton perforat înfășurat pe un cilindru, pus în mișcare printr'un mecanism de orlogerie, comandă regimul motorului. E de ajuns deci să se fixeze pe carton planul călătoriei ce vrea să se imprime avionului, pentru ca acesta condus de pe sol să asculte orbește. Căpitanul Arbanère care face acum încercările cuvenite, nădăjduește mult să reușească. Consecințele acestei descoperiri vor fi considerabile: în timp de război trimitere de avioane încărcate cu explosibile de-asupra punctelor strategice sau a orașelor de distrus; în timp de pace transporturi poștale și de mărfuri. Forța, energia la distanță, fără fir, iată o mare revoluție în știință.

O dramă cu eroi invizibili

La Manchester s'a reprezentat de curând o piesă, care se deosebește de celelalte lucrări scenice prin aceea că persoanele cari iau parte la acțiunea ei, nu apar pe scenă.

Lucrarea aceasta dramatică unică în felul ei, se desfășoară astfel:

La ridicarea cortinei, apare în fața publicului o cameră de culcare cu ușa deschisă: persoanele cari sunt așteptate în piesă nu apar însă nici odată; sunt doi bărbați și două femei.

Publicul nu le aude de cât vocea, de oarece scenele se desfășoară, parte pe scara ce duce spre locuință, parte în anticamera dormitorului.

De oarece drama aceasta invizibilă a repurtat un mare succes, este afară de orice îndoială că se vor găsi și alți literați întreprinzători, cari să cultive genul acesta extrem de efin în ce privește „costumarea interpreților".

Autografele lui Strindberg

Zilele trecute s'a vândut la licitație în Berlin o colecție de diferite lucrări ale lui Strindberg, aparținând lui Emil Schering, cunoscutul traducător al lui Strindberg în limba germană.

Schering a fost silit, din cauza dificultăților financiare în care se află să se despartă de o mulțime de amintiri despre Strindberg, între cari diferite autografe, scrisori, etc.

Numărul curioșilor la această licitație, a fost mult mai mare de cât acel al amatorilor și biblioteca regală a fost reprezentată fără a cumpăra însă ceva.

Nu s'au obținut prețuri prea mari pentru manuscrisele licitate.

Cursuri universitare la Neapole pentru studenții Români

De mult timp s'a recunoscut nevoia de a se ține în Italia cursuri speciale instructive pentru străinii cari doresc să cunoască limba, literatura și istoria Italiei. In consecință ministrul instrucțiunii din Italia, a dispus ținerea acestor cursuri la Florența și Neapole, dând ordine ca anul acesta, să aibă loc în timpul perioadei vacanțiilor de vară și pe lângă Universitatea din Neapole, ținerea acestor cursuri instructive pentru studenții străini, cu preferință pentru studenții români și ai celorlalte state din Europa orientală. Orașul Neapole oferă frumuseți naturale și mai multă înlesnire de trai. Ministrul instrucțiunei publice italian a dat instrucțiuni autorităților academice să procedeze cu îngrijire la formarea programului și la aducerea lui la cunoștință în țările străine. Ministrul intenționează să dispună ca în vara viitoare să se mai țină și alte cursuri pe lângă institutul de studii superioare din Florența.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Cronica politică

Primejdia revoluției și amenințările țărăniste. Dela înapoierea d-lui Lupu din America în țară, campania partidului țărănist a luat o înfățișare nouă. Și până acum agenții țărăniștilor își făcuseră meseria lor de agitatori, dar de câtva timp acțiunea țărănistă a trecut dela opera de agitație la aceia de instigație. Indemnul la revoltă și amenințările cu răscoala și cu violențele de stradă, iată temeiurile pe cari se desvoltă activitatea partidului țărănist.

In privința aceasta nu încape nici o îndoială. Cuvintele d-lui Lupu la întrunirea din București și scrisul „Aurorei" sunt mărturii evidente.

Iată de pildă cum se rostește într'un articol de fond, oficiosul partidului țărănist.

„Acțiunea pornită de masse, sub stindardele țărăniste, este un început sau, poate, un deznodământ."

Iar la întrunire d-rul Lupu a spus:

„Noi, câți suntem, vom urmări acest guvern și de va fi nevoie vom mobiliza o sută de mii de țărani că cămășile albe și înconjurând Parlamentul vom cere să nu se voteze Constituția silnică, iar dacă nu vom fi ascultați, vom uza de ultimul mijloc ce ne mai rămâne."

Amenințarea cu răscoala și îndemnul la revoltă nu pot fi negate. Decât noi credem că acțiunea revoluționară a partidului țărănist este osândită unui lamentabil eșec. Cumințenia poporului nostru pe de o parte și lipsa acelor cauze întemeiate cari dau naștere focului revoluționar, iată ce ne asigură că primejdia nu există. Că se vor găsi câțiva nebuni și câteva conștiințe vândute, e foarte posibil. Dar dezordinele vor fi lesne și aspru reprimate de spiritul de ordine și de nevoia de liniște a țării întregi.

Amenințările țărăniste nu sperie pe nimeni, instigațiile lor nu ne neliniștesc.

Sunt svârcoliri pe cari ridicolul le copleșește și le face inofensive.

Mișcarea studențească dela Cluj

Adunarea generală dela Universitate — Raportul delegației trimise la București pentru a înainta dlui Ministru Anghelescu, memoriul întregei studențimi creștine — Răspunsul dlui Ministru, — Numerus clausus — Intervenția d-lor Profesori — Studenții clujeni rămân intransigenți — Studenții evrei nu sunt primiți la cursuri — O gazetă a studențimei clujene

Agitațiile studențimei universitare din Cluj au luat în ultimul timp un mai mare avânt și întresigența tuturora în special în ceia ce privește numerus clausus și chestia cadavrelor, merge crescând cu toate măsurile represive uneori chiar exagerate luate de catre autoritățile locale și de către Universitate. Alaltăeri a avut loc la Universitate o grandioasă întrunire studențească la care au luat parte peste 1500 de studenți și câțiva domni profesori. Cu ocazia acestei adunări generale, delegații studențimei clujene care fusece trimîși la București cu memoriul cunoscut, întorcându-se la Cluj, a făcut raportul asupra celor petrecute la București accentuând asupra audienței, de 5 ceasuri la dl ministru Anghelescu — Raportul dela început afirmă ca delegația a fost întâmpinată de dl ministru cu bunăvoință și că toate chestiunile din memoriu au fost discutate pe larg și cu toată libertatea de argumentație.

Rezultatul a fost că majoritatea punctelor din memoriul studențimei creștine a fost primită de dl ministru al instrucțiunei. Astfel s'a promis studențimei că guvernul actul va acorda Universităților suma de 100,000,000 pentru complectarea și înmulțirea căminurilor.

Singurele puncte din memoriu și anume „numerus clausus" și chestiunea cadavrelor n'au fost acceptate de către dl. ministru.

Dar faptul că guvernul nu a admis cererile cu privire la „numeru clausus" și la chestiunea cadavrelor, este exploatată de cei cari socotesc că mișcarea studențească nu trebuie să înceteze.

In consecință s'a hotărît ca să se interzică studenților evrei frecventarea cursurilor cât timp cele două pretențiuni cuprinse în memoriu nu vor fi satisfăcute.

Spiritele sunt agitate iar încercările stăruitoare ale unora dintre profesorii Universități de a potoli mișcarea, n'au dat rezultate.

Azi de dimineață a avut loc un nou conflict între studenții evrei și cei creștini aceștia din urmă nevoind să admită la cursuri pe cei dintâi.

Din această cauză Facultatea de medicină s'a închis din nou. Este vorba ca să se ție o nouă adunare generală a studențimei clujene.

Printre studenți circulă ideia unei greve generale a tuturor studenților creștini din țară.

*

Cu începere de Sâmbătă se spune că va apărea un ziar săptămânal al studențimei Clujene. Titlul gazetei va fi „Dacia Nouă".

Regionaliștii în presa streină

„Patria" de ieri publică un articol tradus din „Journal de Geneve", cu privire la unirea partidului democrat cu cel național, în care autorul bate în struna concepțiilor regionaliste, atăcând guvernul.

N'am avea nimic de zis dacă în adevăr, autorul articolului ar fi un strein, căci suntem obișnuiți să citim adesea în ziarele elvețiene, engleze sau americane tot felul de calomnii cu privire la situația politicei noastre interne.

Zvonurile răspândite la Lausanne în timpul din urmă de presa plătită de Unguri și Bulgari au fost însă sprijinite tocmai de dușmanii din țară, cărora nu le ajung calomniile care le răspândesc în ziarele lor și recurg și la presa străină.

Dovada cea mai evidentă că și acest articol, care sub pretextul unirei partidului democrat cu cel național, atacă partidul liberal care e la cârma țării, e scris de un fervent apărător al politicei regionaliste.

Exemplul D-rului Lupu, care alimentează ziarele americane cu baliverne demagogice a prins și în Ardeal.

Regionaliștii cât și D rul Lupu pot să se felicitze reciproc, că deși n'au reușit să ajungă la nici un rezultat cu ocazia pertractărilor, se înțeleg totdeauna când e vorba de a calomnia pe acei care lucrează la consolidarea internă a țării.

Povestea cu „venirea la putere" a partidului național — „cel mai puternic ca număr și ca capacitate" cu care se termină articolul din „Journal de Geneve", evidențiază că scopul campaniei de calomnii contra guvernului e numai dorința regionaliștilor de a veni la cârma țării. Dar vorba românului: Vrabia mălaiu visează...

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Joi: „Iubirea Cerească și Pământească" pentru a 2-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 57 C).

Vineri: „Iubirea Cerească și Pământească" (pentru a 3-a oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 58 A.)

Sâmbătă: Matineu, orele 3 și 5: Victimele Morfinei" (O senzațională dramă socială. Prețuri de tot reduse)

Sânbătă seara: „Manon" (pentru 2-a oră. Cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de operă. Abonament de zi Nr. 59 B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala se închid

Duminecă Matineu: „Micul Lord" (Cu distribuția nouă a rolurilor, Prețuri reduse.

Duminecă seara: Nu este reprezentație.

Luni Matineu: „Copii de schimb" (Prețuri reduse).

Luni seara: Iubire Cerească și Pământească" pentru a 4-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Marți Matineu: „Ioan Viteazul" (Prețuri reduse).

Marți seara: „Voevodul Țiganilor" (Cu distribuția nouă a rolurilor. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Organizarea evreilor ardeleni

Reapariția lui „Uj Kelet" — Solidarizarea evreilor — Eventuale consecințe

Ceeace s'a prevăzut încă din primele zile ale manifestațiilor antisemite, atacurile creștinilor au provocat o solidarizare a elementului evreiesc din Ardeal, care până atunci era împărțit în două grupuri: al sioniștilor și al evreilor solidari cu ungurii. Duminecă a fost săptămâna, fruntașii evreilor ardeleni s'au întrunit la Oradea-Mare, și dupăcum am anunțat cu ocaziunea aceea, ei hotărâseră unirea tuturor evreilor din Ardeal.

Tot atunci au decis să pornească din nou ziarul sionist „Uj Kelet" din Cluj, împotriva căruia s'a deslănțuit cunoscuta manifestație. De data aceasta însă „Uj Kelet" nu mai avea să apară ca ziar al evreilor sioniști, ci ca unul al tuturor evreilor de-aici.

Ziarul „Uj Kelet" a și reapărut alaltăeri, dar numai în două pagini spre a dovedi publicului, că 'i este peste putință o altfel de reapariție în urma devastării tipografiei. In treacăt fie zis, devastarea aceasta, contrar știrilor răspândite, n'a fost tocmai așa de radicală, dupăcum se zvonise. Căci în scurt timp după aceea tipografia lui „Uj Kelet" s'a văzut în stare să tiparească din nou ziarul morarilor și alte organe și broșuri, cari apăreau în tipografia ziarului sionist.

Intârzierea reapariției lui „Uj Kelet" și modul insuficient al acestei reapariții se datorește unui înțeles spirit comercial. Voim să zicem, că dacă ziarul nu făcea aceasta, ar putea avea mai puține pretenții la eventuale despăgubiri.

Ci toate acestea nu ne interesează decât în treacăt. Este mult mai serios faptul, că înfiptuindu-se solidarizarea tuturor evreilor ardeleni, unirea aceasta a lor s'a făcut nu dintr'o orientație spre sionism, ci spre politica grupului evreu solidar cu minoritatea maghiară.

Aceasta înseamnă un succes maghiar și repetăm la locul acesta o afirmațiune ce-am făcut-o nu demult în legătură cu un interviev al dlui Vaida: că fruntașul naționalist a greșit, când i-a făcut pe unguri anti-semiți sinceri. Vedem în această nouă orientație a evreimii de aici o îndoită tactică maghiară. Dacă este adevărat, că manifestațiunile trecute n'ar fi fost lipsite de un reazim din partea ungurilor, este de asemenea adevărat, că aceasta s'a făcut și în scopul de a atrage evreimea spre ei, abătând-o dela o înțelegere cu românii.

Lucrul devine din zi în zi mai limpede.

Francmasoneria rediviva

Nu demult, în legătură cu antisemitismul inaugurat în orașele cu universități ale României, un confrate maghiar căuta să convingă studențimea, că lupta ei nu va duce la rezultat, dimpotrivă va avea tocmai un efect contrar, făcându-i pe evreii din întreagă lumea să'și strângă rândurile. Confratele maghiar profetiza, că antisemitismul îi va alunga pe evrei în lojile masonice, de unde vor lupta pe toate căile contra creștinilor.

Ne-am amintit de acest avertisment, când am aflat despre aceea, că 'n urma faptului că s'a permis în toate țările redeschiderea lojilor masonice, s'au început și la noi demersuri în acest scop. Lojile acestea erau și 'n trecut un factor important în conducerea statelor de pretutindeni. Au avut o puternică influență peste tot și influența aceasta n'a fost întotdeauna în bine.

Dinpotrivă lojile masonice se bucurau de o faimă cu adevărat rea. Prin ele finanța, evreească mai cu seamă, conducea destinele statelor în aceeași măsură, în care o făceau aceasta guvernele. Pentru motivul acesta, întrucât se știe la ce a dus în Ungaria francmasoneria, guvernul maghiar n'a permis nici astăzi, în al patrulea an după răsboi, redeschiderea lojilor masonice.

La noi francmasoneria se prezintă sub un aspect cu adevărat special. Față de cele trei loji masonice din vechea Românie, Ardealul are mai bine de douăzeci. Ori, se știe, că toate acestea sunt străine. Românii de aici nu credem să aibă nici un francmason, alături de atâția, câți sunt din sânul națiunilor celorlalte de aici. Și când ne gândim, că loja de aici a făcut cauză comună cu Uniunea maghiară, găzduind-o pe aceasta în localul său, este explicabil, să avem toate rezervele față de opera viitoare a francmasoneriei.

Obiecțiunile acestea trebue ținute minte pentru singurul motiv, că la noi francmasoneria nu poate fi privită sub alt raport, decât acela al unei chestiuni minoritare. In ziua, când chestiunea minoritară va fi judecată la noi așa cum trebue; când ne vom da seama depiin, că organizațiunea maghiară este aici ceva absolut serios, ne vom da seamă, de seriozitatea acțiunii masonice. Firește, va veni o zi, când organizațiunile acestea vor trebui redeschise. Ar trebui, ca ziua aceea să găsească și românismul organizat. Deocamdată însă, din păcate, nu numai că suntem lipsiți de organizații dar de o conștiință a realităților.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.

La *Friedmann* Stănilolu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

INFORMATII

Fondul general al Statului pentru deschidere de credite suplementare și extraordinare a fost sporit cu suma de 6.943.600 lei, care a fost anulată din bugetele ministerelor de războiu și sănătății publice în scop de a se complecta creditul de 600.000.000 lei, pentru plata suplimentului de primă de scumpete acordată funcționarilor Statului.

■

Primim spre publicare următoarele:

In numele întâiului congres al presei din România și cu însărcinarea tuturor celor cari au participat la lucrări adresez mulțumiri publice tuturor acelor instituțiuni și persoane care și-au manifestat stima și simpatia lor pentru presă, trimițând scrisori și telegrame de felicitare sau adesiune.

Președintele Congresului,

•

Semănăturile de toamnă sunt acoperite de zăpadă pe alocuri — mai ales în Moldova. Dacă vremea se va menține călduroasă, se vor putea face semănături până la Ianuarie.

■

„Echo de Bulgarie" anunță că aranjamentul încheiat între administrațiile poștale din România și Bulgaria a fost ratificat de ambele guverne.

■

Comisiunea pentru studiul anteproectului de lege al proprietății artistice și literare terminând lucrările, a însărcinat pe dl Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casație, să dea forma definitivă proectului.

Proectul va fi supus parlamentului imediat după sărbători

•

Guma „Olla" procură somn bun și conștiință liniștită. 2419—6

•

Cu onoare aduc la cunoștința Onor. clientele, că am eșit din firma "Frații Sandor" și am deschis în Piața Uniri No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje și manufacturâ.

Rog sprijinul Onor. public
Cu stimă
2451 *Sandor Samu*

•

„Monitorul Oficial" cu data de 19 Decembrie promulgă legea pentru complectarea art. 1 al legii din 18 Martie 1904, specificând îndatoririle editorilor din întreaga țară cu privire la bibliotecile oficiale

•

Ministrul afacerilor străine din Cehoslovacia, a informat Societatea Națiunilor, că guvernul său afectează o sumă de un milion coroane cehe, comitetului de higienă a Societății, pentru lupta împotriva epidemiilor.

•

Nimeni nu te-a dojenit încă pentrucă ai cumpărat guma „Olla". 2419—5

Noul cabinet jugoslav a fost format în frunte tot cu dl Pasici.

El se compune din membrii partidului radical. Noile alegeri vor avea loc în luna Martie.

•

După ziarele din Viena, subscripțiile la noua bancă de emisiune a întrecut cu mult capitalul de acțiuni, care trebuia subscris.

■

Comisiunea pentru candidații din aeronautică la gradul de maior, va fi prezidată de fiecare din inspectorii tehnici ai armelor respective de origină ai ofițerilor candidați, iar ca membri vor fi colonelul Rujinski Gh., directorul superior al aeronauticei și locotenentul-colonel aviator Popovici Andrei, directorul aeronauticei din ministerul de războiu.

Examenul se va ține în București, în intervalul dela 25 Decembrie 1922—6 Ianuarie 1923.

■

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. 2420—3

•

La Praga s'a constituit un așa numit „Parlament economic." El e compus din 150 membri, din cari 60 vor reprezenta pe patroni, 60 pe muncitori și 30 membri vor fi experții din diferitele ramuri numiți de guvern.

Dl Kovarschik fost ministru de lucrări publice, va prezida acest „parlament", care va fi corpul consultativ pentru toate chestiunile de comerț și industrie cari trebue să treacă prin corpurile legislative.

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii și catarului de gât. 2420—2

•

Ministerul de industrie și comerț de acord cu cel de finanțe aduce la cunoștința celor interesați că, pe baza art. 5 din jurnalul consiliului de miniștri No. 3577 din 920 și pe temeiul legii pentru reglementarea exportului decretată sub No. 3780 din 920 cum și pe baza jurnalului consiliului de miniștri No. 3706 din 18 Decembrie 1920, se permite exportul articolelor alimentare de orice fel, în cantități de 50 kgr., numai cu ocaziunea călătoriei sau a strămutării în străinătate a solicitatorului respectiv.

Pe de altă parte, prin o dispoziție administrativă a serviciului tarifelor, vămile au fost invitate să primească și pachete a câte 5 kgr. alimente lunar pentru străinătate, expediate de una și aceiași persoană.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu aranjează în seara zilei de 23 Decembrie a. c. o serată împreunată cu tombolă, buffet, dans, etc. în favorul orfanilor din războiu în Sala Prefecturei.

Inceputul la ora 9 seara.

Muzica militară.

Prețul de intrare de persoană 20 de Lei.

Bilete se pot scoate seara la cassă și înainte la Cassa Societății în Strada Dorobanților Nr. 42.

•

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

Aviz

Societatea științelor medicale din Cluj anunță că ședința ordinară a Societății va avea loc Sâmbătă 23 Decembrie 1922 la ora 5 p. m. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi:

1. Dr. Cimoca: Prezentări de bolnavi.
2. D I. Popa: Un caz de cihosă hepatică.
3. Clinica neurologică: Prezentări de bolnavi.
4. Prof. dl Iacobovici: Neurom cicatr.
5. Prof. dr. Hațiegan: Icter hemolitic.
6. Prof. D. T. Vasiliu: Prezentări de piese.

Comitetul.

Numai spirtul cu Menthol „Transylvania"

este în stare a da: slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinerețe în tot locul să găsește.

Lloyd 205 1540

Scrisori din Italia

Reducerea numărului funcționarilor publici — Viața universitară — Alegerea din Milano — Viața artistică

A început iarna și în Italia.

Ceva din ghiața ei a străbătut viața parlamentară. Mussolini a plecat la Londra, ceilalți dau simple interwievuri.

Funcționarii sunt agitați, pentrucă o mare parte dintre dânșii vor fi dimiși sau permutați. „Am avut o enormă inflație monetară a spus un fruntaș fascist — avem o inflație de funcționari, mai înăbușitoare pentru țară decât bancnotele". Agitația o fac mai penibilă mutilații, invalizii de războiu, cari fac presiuni, — greu de rezistat, — ca să se demită femeile din funcțiunile de stat, și locul lor să-l ocupe cei demi i și în primul rând invalizii. Ba încă această hotărâre vor să o impună până și întreprinderilor private. Opinia e de partea lor.

Preocuparea financiară a adus în încurcătură până și Universitățile. Cea din Messina nu a putut să și deschidă cursurile, pentrucă de la începutul anului studenții sunt în grevă. Le-a venit la cunoștință, că guvernul dorește să reducă Universitatea din Messina. Ei însă nu vor să se odihnească, până nu vor primi răspuns rezolut dela Ministrul Instrucțiunii, că va abandona acest plan.

O altă agitație nu mai puțin gravă, ci încă și extinsă asupra tuturor Universităților, este greva provocată de studenții ex-militari cari sunt foarte numeroși. Se știe, că în Italia sunt numai 2 sesiuni de examene, în Iunie și în Octombrie. Fiecare student însă în decurs de 4 ani trebuie să treacă în mediu 24 examene. Aglomerația studiilor este atât de mare încât în vremuri normale e o raritate, ca un student să-și ia laureatul înainte de 26 de ani. Pentru a face înlesniri studenților militari, li-s'a admis încă o sesiune. în Ianuarie. Ministrul Gentile însă, cu mână de fier; dorește să reîntoarcă mersul normal al învățământului, și a sistat sesiunea extraordinară. Toate violentele agitații ale studenților au fost zădarnice. Studenții au fost nevoiți să cedeze.

In cadrul multelor frământări, se desvelesc și orizonturi mai optimiste și mai hotărîte vorba, că blocul naționalist a pus mâna pe administrația orașului Milano. In noile alegeri comunale ținute astăzi naționaliști au repurtat o învingere cu 21.000 voturi. Faptul acesta e de o hotărîtoare însemnătate. Marele oraș industrial era considerat ca cetatea nelnvinsă a socialiștilor. Aci le era centrul și câmpul de activitate în mulțimea lucrătorilor din toate fabricile. Pare că Milanul s'a trezit la o nouă viață: a dat lumii un papă (Pius XI), Italiei ministru pre edinte (Mussolini) și însfârșit a renegat comunismul.

In ajunul iernii se fac cele mai de seamă manifestări artistice. Anul acesta publicul Romei a avut parte să guste din cerescul dar meșteșugul neperitor al artei cum rareori i-s'a dat ocaziunea într un restimp de câteva săptămâni. După trecerea parizienei Sarah Bernhardt a urmat la teatru Costanzi Eleonora Duse în piesa „Cetatea moartă" de Gabriele D'Annunzio. Cu această manifestațiune artistică s'a învederat într'un mod tot mai evident nu numai o comparație instructivă în prestațiunile de elită ale teatrului francez și italian. Eleonora Duse dorește astăzi mai mult; intenționează să înființeze un teatru, care să fie cu desăvârșire strein de tendința de comercializare care coboară tot mai mult nivelul artistic ai teatrelor moderne. Cu teatrul condus de dânsa va da reprezentații în toate provinciile Italiei.

Corespondentul.

Veniturile regiei monopolurilor Statului

Incăsările Regiei monopolurilor Statului din vânzarea produselor sale în cursul lunei Noembrie au fost după cum urmează:

Din vânzarea tutunurilor s'a incasat 125.416.450 lei, dela hârtia de țigarete 19.816.160, dela chibrituri 15.733.471, dela cărțile de joc 1.389.949, dela explozibile 3.148.988, dela sare 14.541.187 Incasările totale în luna Noembrie au fost de 180 046.205 lei, adecă cea mai mare sumă care a fost încasată până acum într'o lună.

Incasările generale dela 1 Aprilie până la 30 Noembrie 1922, comparativ cu primile opt luni din exercițiul trecut, au fost:

Dela tutunuri 913.571.1660 lei cu un plus de 213.082.792 față de același interval din anul trecut, dela hârtia de țigarete 137.962.930. cu un plus de 95.102.921; dela chibrituri 107.283.835, cu un plus de 24.820.239; dela cărțile de joc 7.049.749 cu un plus de peste patru milioane, dela explozibile 14.275.150, cu un plus de 5.601.574, dela sare 104.176.834, cu un plus de 27.025.554.

In total s'au încasat din vânzarea tuturor produselor regiei, în primele opt luni din exercițiul curent 1.284.319.659 lei, cu un plus de 369.688.296 lei, față cu încăsările efectuate în același interval din exercițiul trecut.

Congresul învățătorilor din Bucovina

La Rădăuți s'a ținut zilele trecute un congres politic și cultural al învățătorilor din Bucovina și cu acest prilej s'a pus bazele societății „Frăția Românească".

Pentru conducerea societății, s'a ales următorul comitet provizoriu:

George Bodnariu înv., Ion Forgaci prof., Samuil Ionet înv. sup., Spiridon Mercheș, înv., M. Cerchez, forest., Al. Buburuzan, agr., I. Brădățan, înv., C. Cozmiuc, înv., Em. Cimpoeș înv., G. Dorofiei rev. școl., Trifon Falat înv., Dr. Constantin Leontieș prof., C. Mercheș preot., Em. Sahlean prof., Al. Sahlean înv., V. Turculeț înv., V. Olinci înv., M. Vasilovici înv., D. Furtuna preot, D. Olinic rev. șc., Șt. Sorocean dir. șc., Ilie Sabin înv., Dr. Tr. Brăilean prof. univ., At. Boghean înv., P. Teleaga înv., G. Posteuca înv.. I. Tigăra înv., V. Tcaciuc înv., E. Smocot înv, D. Mitrofanovici înv. sup., A. Hoinic înv. sup., Șt. Cioban jud., V. Cuciurean agr., T. Benchea înv., Al. Tocariu înv., Al. Cerchez înv., I. Brăteanu prof., N. Simionovici înv., E. Ionet înv., Dr. E. Botezat prof. univ.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Congresul partidului poporului

Ziua I, după amiazi

— Dela trimisul nostru special —

Discursul de dimineață al d-lui General Averescu a produs o puternică diversiune în sânul congresului. Faptul s'a constatat la discuțiunile ce au urmat asupra „principiilor de constituție“ expuse de d-l Argetoianu și asupra problemei „naționalizării subsolului“, raport făcut de d-l A. Teodorescu.

Cele două curente despre care s'a vorbit în presă, s'au desemnat hotărât în această împrejurare.

La discuția asupra principiilor constituționale grupul d-lui Argetoianu, care este pentru reluarea activității parlamentare, prezenta toate șansele de izbândă. Congresul se pare până la un timp a fi în unanimitate sub influența d-lui Argetoianu. Vorbesc d'nii Argetoianu, Atanasiu, Iuliu Dragominescu, Lazăr Popescu cu destul succes.

Din grupul d-lui Averescu, d-l Pogonat vorbește și deschide focul contra intențiilor d-lui Argetoianu. Sala oscilează, Intervenția d-lui General Averescu determină desechilibrul și sorții rămân nehotărâți.

Raportul dlui Aniba! Teodorescu asupra „Naționalizării subsolului“ este nu atât un atac în potriva partidului liberal, cât contra grupului Argetoianu. Dl Ioanițescu intervine în discuție și combate cu multă claritate tema dlui Teodorescu, arătând că punctele propuse de dsa nu înseamnă decât naționalizare sub altă formă.

Dl Teodorescu e pentru drept de redevență statului, redevență și preemțiune proprietarului. Dl Ioanițescu dovedește că acolo ajunge și soluția naționalizării, dar cu avantajul de a da statului posibilitatea de a veghia ca bogăția generatoare să nu se epuizeze și nici să treacă în mâni străine.

Dl Iulian Vrăbiescu susține menținerea vechii legislații. Dl general Averescu intervine și admite o nouă studiere a chestiunei.

Ambele discuții au produs o vie încordare și o complectă desorientare în sînul congresului. Cele două curente sînt încă în luptă și nu se poate ști de partea cui vor închina sorții.

Ziua II

Se continuă discuția în jurul problemii electorale. Administrative, funcționarilor, financiare, industriale și economice și muncitorești.

Mâne se vor lua hotărîrile definitive asupra atitudinei politice față de parlament și situația actuală.

: Citiți Infrățirea :

Cel mai frumos
se vopsește și curăță chimic
blănurile de vulpe, blănurile și ori ce fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

RAGLAN,
costume pentru domnii și băeți
1588
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Mare ocazie!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piata Unirii No 13 depozitul fabricei.
Funcționarii cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5%.
2441

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.
Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul
I. TRISKA
Cluj, Str. Șaguna No. 14.
Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Adunările Constituantei

Ședințele de Miercuri

Camera

Ședința se deschide în prezența dlor miniștri Văitoianu, Brătianu Vintilă, Sassu, Banu, Anghelescu și Mosoiu. Doctorul Lupu cere lămuriri primului ministru pentru acuzele ce i-a adus, spunând că ar fi bolșevic. Dl Madgearu interpelează în chestiunea societăților industria Română de Petrol și creditul Minier. Mai vorbește deputatul liberal Ciurculescu după care ia cuvântul țărănistul basarabean Buzdugan, care aduce la cunoștința camerei mai multe cazuri de ilegalitate din Basarabia. Incheie spunând că Basarabia trebue să rămână a noastră. Urmează o vie polemică între dr. Lupu și Ciurculescu dar președintele închide ședința nefiind în număr camera.

Senatul

Prezidentul senatului dl Ferechide după deschiderea ședinței citește scrisoarea generalului Berthelot în care mulțumește pentru darul făcut de parlamentul român. Se votează apoi în a treia citire proiectul de regulament al senatului. Dl Petrescu cere amelioarea situației funcționarilor dela justiție. Dl Grigore Vasile atacă partidul țărănist. Vorbind despre armată afirmă că nu era pregătită în 1916 dar se baza pe vitejia soldaților. Laudă guvernul liberal pentru că a refăcut finanțele. Dl Demetriade senatorul universității din Iași cere aplanarea situației critice dela acea universitate. Dnii Porfire, Pală și Ștefănescu expun situația Basarabiei.

Delegația bulgară pentru despăgubiri care plecase la Sofia pentru instrucțiuni, e așteptată azi în capitală.

Intre Chitila și Ciocănești sau ciocnit 2 trenuri de marfă. 4 vagoane au deraiat. Linia e distrusă pe 20 metri lungime. Circulația suspendată. Accidente de persoane n'au fost.

Externe

Noul președinte al Poloniei

Warșovia — Adunarea națională a republicei a ales de președinte cu 298 voturi pe Dl Voicikovki candidatul stângei, contra dlui Maraosky, candidatul dreptei, care a întrunit numai 227 voturi.

Scăderea dolarului

Berlin — Scăderea dolarului a provocat o mare reducere a prețurilor mărfurilor.

Presa turcă și grecii din Constantinopol

Constantinopol — Presa turcească atacă violent pe greci, somându-i să părăsească orașul.

Nota americană cu privire la reparații

Washington. — Guvernul american așteaptă răspunsul Franței la nota oficioasă transmisă prin Hughes, în care se sugerează ideia evaluării despăgubirilor germane de către un comitet internațional de bancheri.

Marele incendiu din Str. Iuliu Maniu

Magazinul de fer al d-lui Babos și trei clădiri vecine distruse de flacări

Azi soapte la ora 11 tot orașul 'a alarmat la vederea unor înfiorătoare limbi de flacări ce izbucniau din Str. Iuliu Maniu Nr. 20.

Un foc groaznic cuprinsese de jur împrejur marele magazin de fier Babos, două case vecine și magazinele de ghete care se găseau în bărăci în fața magazinului lui Babos.

După părerile de până acum focul ar fi luat naștere dela soba unui birou al magazinului. Șeful acestui birou ar fi plecat lăsând soba în care ardea un foc puternic, cu ușa deschisă, iar în fața sobei ar fi uitat un fotoliu.

Probabil din cauza scânteilor s'a aprins fotoliul și de oarece nu mai era nimeni nici prin birourile învecinate, focul s'a întins și la restul mobilelor și în celelalte birouri.

Astfel ar fi luat naștere focul. Era ora 10 și jumătate când flacările au început se năvălească pe geamuri și când prin urmare s'a dat alarma. La ora 11 sosesc pompierii, Nenorocirea însă a fost că toată activitatea pompierilor a rămas nulă pentru că apa era oprită. A trebuit să treacă mai bine de jumătate de ceas până ce s'a dat drumul apei. Era târziu însă, focul cuprinsese pe o mare întindere clădirea.

Cu toată curajoasă activitate a pompierilor, focul n'a putut fi înlăturat sau măcar localizat ci a cuprins toată clădirea care avea vreo 3 etaje și s'a întins și la două clădiri vecine.

Focul a continuat până azi la ora 11.

Pagubele nu s'au putut evalua până acum.

Nr. 3144—1922 m. p.

Publicațiuni de licitație

La cererea d-lui Herman Weisz locuitor din Cluj vor fi vândute în ziua de 22 Decembrie 1922 ora 3 p. m. Str. Regina Maria 11 (în partea de contra Strada Vlahuță) în licitația orală-publică:

1. O mașină de cusut „Singer“ la mâna stânga Nr. 10—6119.
1, o mașină de cusut „Minerva“ normal Nr. 51660.
2 dulapuri brunete
2 paturi brunete cu două dulapuri de noapte.

Obiectele de văzut în Cluj str. Memorandului Nr. 3 etaj I și Str. Regina Maria 11 din partea stradei Vlahuță.

Condițiunile de licitație sunt afișate în cancelaria mea între orele oficioase.

Cluj, la 16 Decembrie 1922.

Dr. Laurențiu Nestor, m. notar public.

2460

Revista presei maghiare

Partidul maghiar

Scriind despre închegarea tuturor ungurilor din România într'un singur partid — Partidul maghiar — d. Andrei Dozsa publică în „Keleti Ujsag“ un articol prin care stabilește frumoase principii atribuite acestui partid. După d. Dozsa, principiile fundamentale ale acestui partid ar fi: iubirea deaproapelui, în schimb aceeași iubire pretinsă din partea altora pentru unguri; apoi un larg spirit democratic, iar din partea statului român aceeași democrație și respectarea pretențiunilor minoritare.

Firește principiile acestea sunt ale partidului maghiar. Știm că noul partid maghiar este condus de către membrii fostei uniuni maghiare, de către reacționarii din gruparea Iosika—Grandpierre.

Parlamentarii maghiari

„Ujsag“ se ocupă de cuvântarea ținută în parlament cu ocazia discuției la Adresă de către deputatul maghiar Kiss Geza. Parlamentarul maghiar n'a fost pe atât de iredentist pe cât ar fi voit ungurii și de aceea confratele maghiar îi dă titluri de ocară.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**
Loyd 1553 1722

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

In luna Ianuarie deschid cursuri pentru MODISTE și PĂLĂRIERE de DAME madame Sándor pălărier, Cluj, Str. Memorandului 6. 2456

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Reclama este sufletul comerțului

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Szekernyés
Potfălău.

Am pierdut certificatul comunal liberat de primăria comunei Morou sub No. 1400—1922 cu mai multe acte, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Maxim Ello
2454 Satu-Mare.

Cerneluri

negre și colorate pentru tipografii și litografii

se pot comada la papetăria

LEPAGE

CLUJ. 2426

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA

aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să

Berea nutritoare

speciale de malț dublu

GLORIA

2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,

calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.

Pretutindeni de obținut. ◆ Pretutindeni de obținut.

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **plicuri.**

Cereți catalog și modele. 2458

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupierstieh Ujoară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Gézá.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

UNDE

să'ți cumperi cele necesare de Crăciun

?

Numai la firma

IACOB DICK ȘI FIUL

magazinul cel mai ieftin din Cluj.

Mare târg de Crăciun

Prețuri senzaționale de ocazie!

Cartoane modeluri minunate	21·75
Barchetle, modeluri minunate	23·75
Pânzături pentru lingerie	24·75
Grenadine de modă	24·75
Pânzeturi galbine	27·75
Barchette de catifea	27·75
Zefiruri netede englezești	28·75
Pânzeturi pentru trusouri	28·75
Canavase pentru lingerie	34·75
Stofe spălabile pt. dame	21·75
Stofe Pepit . . .	35·75
Stofe de lână bărbătești și femeești	98·75
Pături	98·75
Saluri la modă . .	119·75
Ciorapi de dame și bărbați	15·75
Tricouri bărbătești și femeești . . .	69·75
Fețe de masă de damast	149·75

Resturile se vând în prețuri convenabile.

Funcționari cu legitimație și muncitorii vor ave și de aci 'nainte reduceri. 2457

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc

PALMA

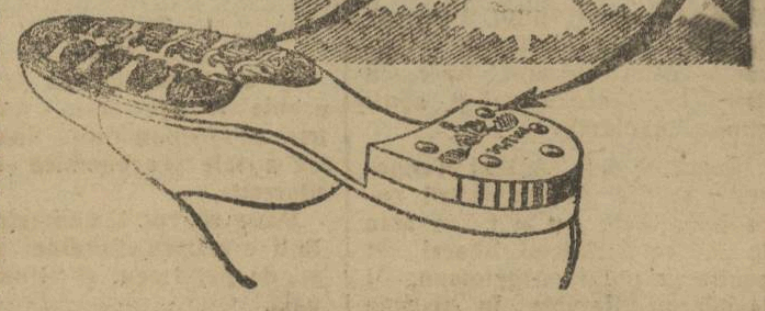

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Adr. telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri

Lloyd 898. 2025

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Grădina de iarnă „CENTRAL“ Lloyd 1010 7222-3

Szilagyi Juczi, Erpy, Tayol și senzațiile celelalte
Favoritul Bucureștilor.
Începutul la orele 9·30

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA
cumpărăm ori ce cantități
și pe prețurile de zi cele mai avantajoase
!!
Oferte împreună cu mostre să se adreseze la
BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,
2402 Cluj, Str. Regina Maria No. 1

LA MAGAZINUL „COLOMBO“
AU SOSIT
Mari cantități de Coloniale și Delicatese:
Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Masline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueuri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șunca, Salam, Unt proaspăt.
Pește proaspăt zilnic și Remarcabil. Țuică de Oțeleni.
Prețuri cari zdrobesc concurența
la Magazinul „COLOMBO“ proprietar Jonel Aldica
2408 Piața Unirii, Palatul status. Telefon 200.

Magazinul de mode „BARZA“
Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.
Cel mai avantajos izvor de cumpărare
Mătăsuri, stofe și pânzeturi.
Preturi fixe. 1591 Telefon 957.

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea“
anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Primim și noi abonamente pentru chiosc.

Banca Nationala a României si capitala Ardealului

Succesul orasului Cluj in chestia imprumutului prim de 20,000.000 lei

Este cunoscut, faptul, că încă din anul 1920 edilii oraşului nostru au hotărît contractarea unui prim imprumut de 9.000,000 de lei pentru aranjarea datoriilor flotante, contractate şi uitate de fosta administraţie maghiară.

Trebuie să mai ţinem seama, că fosta administraţie nu contractase aceste datorii flotante, ţinându-că lucrări urgente impuneau ridicarea de sume în mod temporar, ci pentru acoperirea deficitului lor bugetar, dovada unei incurii sau incapacităţi fără seamăn.

Din aceste 9.000,000 mai urmau apoi să se termine unele lucrări cari reclamau o urgenţă deosebită şi cari aşteptau mijloacele financiare din realizarea acestui imprumut proectat.

Imprumutul acesta nu s'a realizat. Este drept, că între timp situaţiunea generală a oraşului s'a schimbat în aşa fel, că aceste 9 Milioane nici nu ar fi contribuit cu mult la realizarea programului de consolidare pe care oraşul şi-l fixase.

Pentru aceste motive oraşul a intervenit pe lângă Guvern cerând pe lângă cele 9.000.000 lei acordarea autorizaţiei unui al doilea imprumut de 11 Milioane aceste douzeci milioane dând oraşului posibilitatea de a face primul pas în consolidarea şi convertirea datoriilor din trecut şi începerea acelor lucrări edilitare, cari nu mai permit nici o amânare, şi de cari ne vom ocupa mai la vale.

In primăvara anului acesta oraşul a reluat chestiunea realizărei imprumutului, a avut însă durerea de a constata, că la Băncile locale nu va putea avea nici un sprijin.

Presa maghiară bagateliza toată acţiunea noastră şi prorocea o nereuşită sigură.

In astfel de împrejurări trebuia să ne aducem aminte, că suntem Români, că avem o mândrie naţională un guvern român şi din punct de vedere financiar privind — avem o Bancă Naţională a României!

El bine primirea ce s'a făcut cererei oraşului Cluj pentru acordarea unui imprumut de 20,000,000 în timpul actualei grave crize de numerar, era nu numai binevoitoare, ea era direct frăţească şi amabilitatea Guvernatorului Băncei noastre de emisiune Dl Oromolu, a directorului Dl Oscar Kiriacescu, foşti miniştrii şi a întregului consiliu de administraţiune, va rămâne viu întipărit în memoria reprezentanţilor oraşului Cluj, care au fost însărcinaţi cu tratarea acestui prim imprumut românesc pentru capitala Ardealului.

Fără multe formalităţi, fără tratări şi pertractări, conducerea Băncei Naţionale a României a pus la dispoziţia inimei Ardealului suma de 20 milioane lei cu titlu de imprumut pe termen de 2—3 an şi cu o dobândă de 6 (şase) la sută pe an. (Fără vestitele comisioane, spese şi diferite cheltueli laterale ale băncilor dela cari au împrumutat în trecut oraşul).

Acesta este un succes necontestat al oraşului nostru, succes pentru care trebuie să exprimăm mulţumirile noastre şi ale populaţiunei clujene gestului larg şi frăţesc făcut de Banca Naţională a României.

Această bunăvoinţă ce ni s'a arătat în capitala Ţărei, acest prim pas în consolidarea şi convertirea datoriilor trecute, cum şi în executarea planului de activitate a oraşului, a făcut consiliul să avizeze la mijloacele şi posibilitatea de a-şi unifica acţiunea financiară şi de a-şi asigura posibilitatea nu numai a acoperirei împrumuturilor vechi, dar şi executărei fără întrerupere a lucrărilor edilitare de absolută urgenţă.

In executarea primului punct de program; consolidarea datoriilor din trecut, au fost convocate băncile: Erdélyibank és Takarékpénztár R. T. (Banka Ardeleana) Kolozsvári Takarékpénztár (Casa de păstrare) Leszámitolóbank (Banca de scont) şi Erdélyi Jelzálogbank (Banca de hipothecă la cari oraşul are o datorie flotantă moştenită de 6,7 milioane pentru a încerca o înţelegere.

Pentru a se vedea „patriotismul" acestor domni, cari în timpul stăpânirii ungare (până la preluarea administraţiei de noi) cereau Primăriei 4 — 5 %, acum şi-au zis că a venit momentul să facă transacţiuni mai bune, : — căci sunt doar prigoniţi de noi — şi ca urmare au cerut, să le plătim de acum încolo ..... 20 % dobândă. După lungi tratative s'au declarat gata să facă un sacrificiu deosebit pentru oraş, mulţumindu-se cu o dobândă de 18 %!

Este natural că nici demnitatea noastră, nici interesul nu ne mai permitea să stăm de vorbă cu astfel de cămătari. Găsisem doară între timp drumul la banca-mumă, la Banca Naţională a României şi prin ea am fost în stare să ne mândrim că suntem Români: am rupt deci scurt orice contact cu băncile maghiare, punându-i în vedere, că datoria către ele va fi achitată după o bună revizuire a conturilor, fără întârziere, Aceasta s-a şi întâmplat în urma unui vot al consiliului orăşănesc dat la propunerea subsemnatului, astfel datoria aşa convertită reclamă dobândă de 6 % (Banca Naţională) şi 1 ½ % (Băncile intermediare Banca Generală a Ţărei Româneşti şi Banca „ Albina" ambele sucursale din Cluj) în total 7 ½ şi nu 19 sau chiar 20 %.

Beneficiul astfel realizat de oraş. adăugându-se revizuirea conturilor şi restituirea unei părţi de dobânzi de băncile ungare, se ridică la frumoasa sumă de peste 400,000. — un fapt destul de însemnat pentru timpurile actuale de criză financiară.

Dar nu numai acest succes material este acela care ne încântă, ci mândria noastră naţională, că cu ajutorul primului nostru institut financiar, am putut respinge oneroasa ofertă — care puteadeveni la un moment dat obligaţiune de a plăti băncilor maghiare 20 % într'un timp când chiar aceste se bucură de un rescont cu 6 %.

Mai avem de mulţumit pe aceaş cale pe lângă conducătorilor Băncei Naţionale a României, cari prin înţelegerea faţă de nevoile oraşului ne-a acordat sprijinul ei larg, sprijin pe care suntem convinşi că vom putea conta şi în viitor — mai trebuie să mulţumim Institutului Economic Românesc şi directorului său d-l Dr. Gheron Netta, care ne-a uşurat drumul punându-şi binevoitorul concurs la dispoziţia oraşului nostru şi al reprezentanţilor ei. Istoria oraşului nostru va fi de acum încolo strâns legată de numele acestor buni Români şi cronicarul viitor va vedea când şi prin ce mijloace s'a emancipat administraţia românească de apăsarea financiară a trecutului — şi pe rând uitatului — regim maghiar.

Rugăm conducerea şi a Institutului Economic Românesc (Băncei Naţionale României) să se acorde acest sprijin cătră-ros şi în viitor, pentru ca să putem trece la definitiva ordonare a gospodăriei capitalei Ardealului.

Aici e locul se exprimăm sincerile noastre mulţumite şi d-lui Carol A. Iaboda, industriaş, membru în comisiunea financiară a oraşului, care a pus cu abnegaţiune toate cunoştinţele şi capacitatea sa în serviciul reuşitei acestui prim pas de consolidare, realizat deja şi continuă să lucreze cu acelaşi zel şi pentru desăvârşirea operei începute.

Primul rezultat e auspiciu bun pentru planul viitor, arătat mai jos.

Ultimul consiliu orăşănesc ocupându-se în urma referatului subsemnatului cu chestiunile financiare şi edilitare, şi primind şi adresa Ministerului de Interne Nr. 99366 din 24 Noembrie 1922 şi prin care se dă autorizaţiunea principală oraşului Cluj de a emite un împrumut în formă de „scrisuri funciare" sau „obligaţiuni" a decis conform propunerei următoarele:

Oraşul Cluj va emite un împrumut de Lei 50,000,000 în obligaţiuni la purtător în valoarea nominală de Lei 5000 fiecare cu o dobândă de 6 la sută şi cursul de emisiune 98.

Imprumutul amortizabil în 20 de ani. Cupoanele vor fi scadente la 30 Iunie şi 21 Decembrie ale fiecărui an.

Fiecare obligaţiune, va participa în fiecare an la tragerea unui premiu de 100,000 lei plătibili imediat.

Se va interveni la Guvern ca aceste titluri şi cupoanele lor să fie scutite de orice impozite prezente şi viitoare.

De asemenea ca ele să fie primite în valoare nominală în garanţie la ori ce licitaţiuni pe teritoriul României.

Cupoanele anului în curs pot fi întrebuinţate pentru plata dărilor comunale în Cluj.

Acest împrumut se va întrebuinţa pentru:

Lei 7,000,000	fond pentru convertirea datoriilor în străinătate
„ 6,200,000	acoperirea datoriilor flotante.
„ 12,000,000	construirea unui noui uzini de apă.
„ 3,000,000	un nou pod peste Someş.
„ 3,000,000	măr. abatorului.
„ 2,250,000	rest, fondurilor.
„ 750,000	măr. tîrg. vite.
„ 12,800,00	lucrări edilitare urgente investiţiuni.

iar mijloacele pentru plata dobânzilor şi amortizarea plus premiul au fost asigurate din

a) Uzinele electrice
b) uzina de apă
c) vamă
d) abator
e) târgul de vite a căror venit este aproape îndoit sumei necesare anuităţilor şi dobânzilor.

Oraşul Cluj va mai garanta cu întreaga sa avere, (ca 600 milioane lei) acest unic împrumut, numit împrumutul românesc al oraşului Cluj.

Oraşul declară că în afară de datoriile mai sus arătate şi cari vor fi convertite prin împrumutul unitar de 50,000.000 nu mai are nici un fel de datorie către nimeni.

Toţi acei buni romîni, cari nu sunt avizi de a cere oraşului Cluj 20 la sută — ca băncile maghiare — dar cari cred că pot face un mic sacrificiu în actualele împrejurări şi pot sau voiesc a semna obligaţiuni ale Oraşului Cluj, să binevoiască a adresa cererile lor:

Institutului Economic Românesc în Banca Naţională a României, Bucureşti, str. Lipscani, unde se concentrează de către oraşul Cluj toate lucrările referite la acest prim împrumut românesc. Chiar şi semnările cele mai modeste (natural în margine sumei de 5000 lei valoarea unei obligaţiuni) vor fi cu plăcere primite: ele vor dovedi că fraţii români vor cu o oră mai curând desrobirea financiară a oraşului şi realizarea politică de consolidare românească urmărită cu atâta perseverenţă de conducătorii oraşului nostru.

Dr. E. A. Dandea

Transporturile de mărfuri în Ardal

Situaţia s'a îmbunătăţit simţitor. Echipele volante de lucrători. Ce-i cu vagoanele ardelene din vechiul Regat,

Chestiunea transporturilor este fără îndoială una din chestiunile de situaţia bună a cărora depinde într'o largă măsură valorificarea produselor naturale şi industriale a unei ţări, însăşi progresarea economică a acelei ţări. In urma războiului în ceia ce priveşte în special Ardealul, transporturile au ajuns într'o stare deplorabilă din cauza lipsei de ateliere de reparaţie şi din cauza faptului că un număr considerabil dintre vagoanele ardelene, duse cu diferite mărfuri în regat au rămas acolo.

Datorită acestei crize de vagoane din Ardeal industria ardeleană şi valorificarea produselor ardelene a avut foarte mult de suferit, mii de vagoane de lemne de foc şi de construcţie, mii de vagoane de cărbuni, sare, etc. stăteau neîntrebuinţate prin depozite.

Situaţia aceasta trebuia cu orice preţ şi cât mai îngrabă înlăturată.

Odată cu venirea guvernului actual la cârma Statului, unul din punctele principale a politicei sale economice a fost refacerea căilor ferate şi prin urmare normalizarea şi îmbunătăţirea transporturilor.

Cum s'a ajuns la această normalizare şi îmbunătăţire a transporturilor

Prima chestiune care trebuia rezolvată a fost fără nidolală înlăturarea crizei de vagoane de marfă. Ce s'a făcut pentru aceasta?

In primul rând s'a mărit numărul atelierelor de reparaţie şi s'a dublat aproape capacitatea de lucru a atelierelor existente prin procurarea de noi maşini şi prin angajarea de noi lucrători. S'au înfiinţat aşa zisele echipe volante de lucrători care merg prin diferitele remise de vagoane de marfă reparându-le în cazul când stricaciunile nu sunt aşa de mari pentru a fi nevoie de transportat la atelierele de reparaţie principale.

S'au luat dispoziţi ca toate vagoanele de marfă care aparţineau direcţiunilor regionale din Ardeal şi care au rămas prin diferite staţii ale vechiului regat să fie readuse în Ardeal. Toate aceste vagoane se găsesc astăzi în Ardeal şi pot fi utilizate la transporturi. La toate aceste mai adăugându-se şi aducerea din streinătate de noi locomotive situaţia transporturilor din Ardeal s'a îmbunătăţit foarte mult şi se apropie cu paşi repezi de normalizare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Joi: Milioanele furate. Mare dramă de aventurii.
Vineri: O noapte de iubire. O excelentă dramă socială.
Sâmbătă: In ghiarele banditilor O frumoasă dramă de aventurii.

Cinema Universităţii

Joi: Suprema lovitură. Partea
Vineri: Iubirea diavolului. O pasternică dramă socială.
Sâmbătă: Lordul William Radcliff. O excelentă dramă socială.

Cinema Urania

Joi: Suprema lovitură. Part.
Vineri: Asămănarea fatală, minunată dramă socială.
Sâmbătă: Doctorul Jim. O frumoasă dramă socială.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 689 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 24 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Naționalizarea subsolului și politica militantă

— Un strălucit exemplu de neseriozitate politică —

La congresul partidului poporului domnul Anibal Teodorescu expunându-și raportul asupra problemii „naționalizării subsolului", a comis neiertata greșală de a târî această importantă chestiune de stat în domeniul considerațiunilor de ordin politic militant. D-sa se opune ideii preconizată de partidul liberal pentru motivul că „cine ne dă garanția că ideea naționalizării nu va deveni apanajul politic al vr'unui partid".

Așadar este precis: dl Teodorescu combate ideea naționalizării subsolului pentru „singurul" motiv că ea pornește dela partidul liberal și d-sa nu e dispus să aibă încrederea în acest partid. Sentimentele domnului Anibal Teodorescu față de partidul liberal nu au nici o însemnătate în această discuție. Rămâne să vedem deci seriozitatea argumentelor cari l'au determinat, ca în numele unui partid politic cu pretenția de partid de ordine și guvernământ, să ia atitudine fățișă contra naționalizării.

Mobilul atitudinei domnului raportor la congresul partidului poporului în chestia naționalizării subsolului, îl găsim în replica izolată a coreligionarului său politic de Ioanițescu. Domnul Anibal Teodorescu comite două fundamentale erori: 1. confundă cuprinsul ideii de naționalizare, și 2. pornește cu o premiză falsă la analiza acestei idei.

Astfel d-sa propune ca soluționare a chestiunii subsolului ca „exploatarea să devină în viitoarea legislație concesiune de stat". Privind deci reversul soluției sale, d-sa vede în ideea naționalizării subsolului, dacă nu însăși etatizarea valorilor subsolului — ceea ce e foarte posibil — o samavolnică deturnare a drepturilor de proprietate. Sau naționalizarea nu înseamnă altceva decât dreptul Statului de a veghia, după „norme" cari se vor specifica în mod special în lege, la o rațională exploatare a bogățiilor naturale ascunse în mădularele pământului, ferind aceste bogății de o secătuire nenaturală și mai cu seamă ferind averea și apărarea națională de a încăpea pe mâni streine neamului nostru și ca sentimente și ca interese economice.

Concesiunea de stat nu satisface decât teama sa da eventualele samavolnicii la acordarea dreptului de proprietate minieră. Și nici această restricțiune nu poate fi eficace, dacă normele de cari vorbiam mai sus nu vor da toată garanție de imparțialitate pe care o așteptăm dela orice lege. Nu satisface însă cu nimic celelalte două mari idei călăuzitoare ale naționalizarii; raționarii exploatării și apărarea siguranței și avuției naționale. Cu alte cuvinte în cuprinsul noțiunei de naționalizare ideea concesiunei de stat la proprietățile miniere poate oricând ocupa loc și niciodată ideea concesiunei de stat nu va putea lua locul ideii de naționalizare cu pretenția de a satisface în tot complexul ei problema exploatării bogățiilor miniere. Iată ceeace dl Anibal Teodorescu n'a înțeles sau n'a vrut să înțeleagă când și-a propus să combată ideea naționalizării subsolului.

Dar acolo unde găsim întreagă toată explicarea atitudinei dlui Anibal Teodorescul este în faptul relevat de dl Ioanițescu, că se analizează orice problemă de interes vital național cu spiritul de ușurință al cancanurilor politice. Dl Anibal Teodorescu, a declarat-o, vede în problema naționalizării subsolului o „cointeresare liberală". Cu o astfel de mentalitate, scuzabilă ziarelor de scandal, oricine își poate de seama câtă seriozitate s'a pus în raportul făcut la congresul partidului poporului în această chestiune primordială pentru viitorul nostru economic și național.

D. I. C.

Reforma învățământului secundar

Rupând cu tradiția foștilor miniștri de instrucție publică de a lăsa pe seama unui cerc restrâns de profesori, de cele mai multe ori exercitându-și profesiunea mai mult ca directori de minister decât ca profesori de liceu, sarcina pregătirei reformelor învățământului, actualul ministru al școalelor a inaugurat ideia fericită de a supune proectul de reformă al învățământului secundar desbaterilor publice.

Relevăm cu privire la această reformă care sunt criteriile conducătoare ale comisiunei însărcinate cu alcătuirea proiectului de lege.

In urma experiențelor făcute cu liceul trifurcat s'a văzut că pledează în favoarea liceului unitar două argumente puternice. Intâi e că studiul limbelor clasice neglijat în liceul actual e un mijloc puternic pentru exercitarea și desvoltarea funcționarilor sufletești.

Dacă însă această lipsă din programul liceului actual la secția modernă și reală e compensată totuși prin faptul că și științele pozitive au un însemnat rol educativ, contribuind la formarea inteligenței elevilor reintroducerea culturii clasice e necesară și prin faptul că ne dă posibilitatea de a aprofunda mai bine cultura modernă, ale cărei origini le găsim în vechea cultură greco-romană.

Din cauza dezorientării în care se află absolventul de liceu când trece dela metodele de predare din liceu la cele dela universitate, o cerință cât se poate de lăudabilă e crearea unui an preparator, care ar înlocui cl. VIII ficeală și ar servi ca o adevărată punte de trecere între liceu și universitate.

Noua organizare a liceului, după sistemul unitar cere în acelaș timp o simplificare de programe. Detaliile de erudiție nu-și au rolul lor în învățământul secundar, ele trebuesc înlocuite prin o pătrundere mai clară a principiilor fundamentale ale fiecărui obiect la care vor fi de un real ajutor un cât mai bogat material de exemplificare și de aplicare.

Programul diferitelor obiecte va avea în vedere nu atât interesul specialității, care e în grija universității cât mai cu seamă interesul pedagogic.

Un mare folos se va aduce raporturilor actuale dintre individ și stat, faptul că se va introduce în programele de învățământ educația civică.

Prin instrucția civică și prin cultivarea virtuților cetățenești școala secundară e menită să fie primul pas al generațiilor tinere, către înțelegerea vieței sociale democratice a statului și în acelaș timp un folositor element de armonizare atât între diferitele clase sociale cât și între elementele minoritare din provinciile alipite.

Înțelegerile ceho-poloneze

Litigiul de la Javorina

Lumea politică cehoslovacă e din preocupată de chestiunea frontierelor cu Polonia.

Opinia publică la rândul ei sesizată de campaniile presei și de discuțiile din parlament a cerut guvernului să persevereze în apărarea drepturilor ceho-slovace față de pretențiile poloneze.

Se știe că tratatele de pace au lăsat cehilor și polonezilor grija de a-și fixa frontierele în regiunea Teschen și în comitatele Spiss și Orava. După lungi discuții care n'au ajuns la nici un rezultat, pentru a se evita soluția plebiscitului, ambele state au recurs la arbitrajul Conferinței ambasadorilor și au primit frontiera delimitată de această conferință.

Această frontieră însă cuprindea în teritoriul ceho-slovac regiunea Javorina, obiectul litigiului actual.

Conferința a stipulat trasarea graniței de către o comisiune de delimitare și cum se prevedeau multe greutăți, s'a specificat că această comisiune va avea depline puteri spre a propune concesiuni cari ar putea justifica interesele particulare, în apropierea frontierilor.

Lucrările de delimitare s'au executat fără nici o piedică, până în momentul când guvernul polonez a cerut modificări importante de graniță în regiunea Javorina.

Guvernul ceho-slovac a răspuns că Javorina, aparține Ceho-Slovaciei, în virtutea frontierilor delimitate de conferința Ambasadorilor, fără nici o posibilitate de contestație.

Pretențiile Poloniei erau sprijinite de argumente economice! Sesizată de acest litigiu Conferința a suspendat timp de șase luni lucrările comisiunei de delimitare, pentru a da posibilitate ambelor părți să se înțeleagă.

Dacă până la 15 Ianuarie 1922 nu va interveni vre-o înțelegere — spunea decizia ei — comisiunea de delimitare va proceda imediat la trasarea frontierei, după cum a fost stabilită prin hotărârea din Iulie 1920.

Termenul s'a prelungit până în luna Mai și apoi până în August, dar nefericire nu s'a putut stabili nici un acord.

In baza acestei hotăriri delegatul cehoslovac a cerut comisiunei de delimitare, soluționarea imediată a litigiului, amintindu-i că nota Conferinței ambasadorilor a precizat că în lipsa unui acord, ea trebue să procedeze la trasarea frontierelor fixate de Conferință.

Cu toate acestea comisiunea de delimiture a ignorat nota conferinței ambasadorilor și a procedat în mod arbitrar la soluționaroa litigiului, conform dorinței manifestate de polonezi.

Protestul pe care-l face acum Cehoslovacia e bazat pe faptul că comisiunea arogându-și acest drept, s'a făcut vinovată de un abuz de putere.

Punând Cehoslovacia în fața unui fapt îndeplinit, Polonia caută să mascheze chestiunea Javorinei, prin atacuri foarte abile ale presei asupra neînțelegerilor din trecut dintre Polonia și Cehoslovacia.

Presa poloneză a deschis din nou chestiunea Teschenului și a Galiției orientale, atrăgând atenția cercurilor burgheze asupra atitudinei Cehoslovaciei în timpul invaziei bolșevice.

Presa cehoslovacă la rândul ei răspunde Poloniei, aducând argumente în chestiunea Teschenului care nu putea să fie acordat decât Cehoslovaciei, datorită faptului că a făcut parte din țările Bosmiei șase sute de ani.

In timpul invaziei bolșevice, Cehoslovacia nu putea da ajutor Poloniei nefiind încă consolidată neputând sacrifica existența de dragul unui vecin, care dealtfel nu manifesta intenții prea prietenești față de ea.

Cât despre Galiția orientală, Cehoslovacia declară că nu ia în discuție această chestiune, atât și-au rezervat dreptul de a hotărî de soarta ei.

Opinia publică poloneză mai învinuește pe cehoslovaci și asupra faptului că în repetate rânduri s'a opus la transitarea munițiilor ce erau trimise de Franța, Poloniei.

Și datorită acestor frământari ale opiniei publice și ale presei care-și găsesc ecoul cuvenit în cercurile politice, dieta poloneză n'a ratificat acordul polono-ceh, așteptând soluționarea litigiului de la Javorina.

De incriminările ce se aruncă din amândouă părțile, incriminări care nu pricinuesc decât răcirea relațiilor dintre Polonia și Cehoslovacia profită în schimb, care bolșevicii continuă cu înverșunare propaganda lor, agitând pe unii contra celorlalți.

Reorganizarea Monitorului Oficial

In urma întepelării în cameră a d-lui deputat de Buzău Justin Stănescu, la ministerul de interne se pregătește proiectul de decret pentru scindarea „Monitorului Oficial" în două părți, cari se vor pune în vânzare separat.

Prima parte oficială va cuprinde legile, decretele, jurnalele consiliului de miniștri, deciziile emanate de la Parlament și autorități, iar partea a II-a — neoficială — va conține, ca și până acum, tot ce se referă la diverse publicațiuni ministeriale, judiciare, administrative și particulare.

Numărului oficial îi se va menține prețul de un leu, iar numărului neoficial îi se va fixa prețul de 2 sau 3 lei.

Abonamentul la ambele numere va fi de 300 lei anual.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

METEMPSICHOZA

Descoperirile lordului Carnarvon în Valea Regilor lângă Luxor, preocupă viu toate cercurile ştiinţifice din apus. Însuşi lordul Curzon, lăsând pentru un moment preocupările sale politice, a vorbit cu mult entusiasm de întreprinderea reuşită a savantului său compatriot.

Dar nimeni, mai bine decât descoperitorul, nu ştie descrie cele aflate lângă mormântul regelui Tutankhamen.

Să facem deci loc cuvântului său de învăţat:

Dealungul zidului" situat în partea de apus se găsesc trei paturi de paradă, toate aurite şi susţinute de picioare foarte delicate şi fin sculptate. Aceste paturi sunt foarte spaţioase şi pot cuprinde fiecare cu uşurinţă trei persoane, una lângă alta. La marginea sudică a zidului de apus se află tronul regelui Tutankhamen. Este primul tron al regilor Egiptului desvăluit timpurilor moderne, şi este de o frumuseţe rară. Lord Carnarvon se simte foarte fericit că a avut norocul ca descoperirea sa să cuprindă acea perioadă din viaţa Egiptului în care arta de a lucra metaluri şi petrele atinsese cea mai înaltă perfecţiune. In colţul sud estic al camerei se găsesc patru care aurite, demontate. Părţile acestor care sunt incrustate cu pietre semi-preţioase, iar intervalul din pietre preţioase cu o minuţiozitate foarte bogată din cel mai curat aur.

Probabil că acest mormânt a fost prădat de hoţi la câtva timp după înmormântarea regelui; totuşi valoarea artistică şi istorică a obiectelor rămase încă în cavou este de o valoare imensă.

La marginea sudică a zidului din partea de apus se află intrarea ce conduce în a doua cameră care nu este până acum explorată. Intrarea la camera internă şi care se presupune a fi mormântul regelui Tutankhamen se află în partea centrală a zidului de nord şi este păzită de două statui gigantice bituminoase reprezentând pe regele Tutankhamen".

De mii de ani regele Egiptului, aştepta dormindu-şi somnul de mumie în mijlocul strălucitorului decor, ca sufletul lui să se întoarcă, să-l atingă uşor, să-i redea viaţa cu sufiul lui nemuritor:

— Hai, scoală, a sosit clipa nouii noastre simbioze!

In locul tovarăşului care pornise să dea o raită prin infinit însă, sapa arheologului englez a trezit liniştea sepulcrală a marelui faraon mâinile lui au apucat profanatoare podoabele mormântului şi sicriul regesc s'a mutat din somptuosul mausoleu într'o ladă de cele ce se obişnuiesc în negotul en-gros, pentru a lua drumul Londrei.

Fără îndoială, la Britisch Museum capacul sarcofagului va fi ridicat şi raza eternului soare se va furişa din nou sglobie pe chipul de pergament al celui de care pentru odinioară un popor. Astfel minunea metempsichozei se va împlini şi cu trupul conservat al acestui faraon cum s'a împlinit şi cu celelalte mumii cari populează acum muzeele europene.

Şi cine ştie, mai târziu, — de va fi adevărat cele prezise de învăţaţii magi ai antichităţei — poate sufletul lui Tutankhameu se va reîntoarce într'adevăr să-şi regăsească trupul părăsit. Doar pentru o clipă în nemărginirea eternităţei: vai, cum îi va da atunci lui în gând, în faţa mormântului jefuit, că-şi poate găsi armura de piele argăsită şi oase tocmai într'un muzeu londonez!

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Vineri: O noapte de iubire. O escelentă dramă socială.
Sâmbătă: In ghiarele bandiţilor. O frumoasă dramă de aventuri.

Cinema Universităţii

Vineri: Iubirea diavolului. O puternică dramă socială.
Sâmbătă: Lordul William Ratcliff. O escelentă dramă socială.

Cinema Urania

Vineri: Asămănarea fatală. O minunată dramă socială.
Sâmbătă: Doctorul Jim. O frumoasă dramă socială.

ECOURI

Romane franceze premiate

Premiul Academiei Goncourt a fost conferit anul acesta unui ziarist autentic: Henry Béraud, redactor la „Petit Parisien" pentru care face actualmente o călătorie în Orient. Volumul premiat e intitulat „Martiriul obesului" şi constitue o satiră amuzantă a chinurilor amoroase la cari sunt expuşi nenorociţii cari cântăresc peste o sută de kgr. E un fel de auto-persiflaj, căci autorul însuşi depăşeşte această greutate şi posedă o figură de lună plină aproape întotdeauna învăluită în fumul pipei. Cartea e dedicată mareşalului Foch şi altor personalităţi cunoscute din Paris cari se bucură de un diametru respectabil. Cei slabi ar putea crede că este vorba de o carte veselă, dar autorul e convins că cei graşi îşi vor găsi oglindite într'însa durerile. Protagonistul voluminos al cărţei povesteşte cum trebue să alerge ca o sfârleză dintr'un continent la altul în tovărăşia unei femeiuşti subţirice, supărată pe bărbatul ei necredincios, fără să fi putut obţine vreodată dela dânsa cea mai mică compensaţie. Femeia îl râde în nas când face pe sentimentalul. Sfârşeşte totuşi prin a înţelege că a fost prea crudă şi e pe punctul de a-i conceda răsplata râvnită, dar tocmai atunci el e apucat de frica de a fi ridicol şi fuge. Odată cu „Martiriul obesului". Academia Goncourt a înţeles să premieze şi romanul precedent al autorului „Le vitriol azur". roman istoric despre conjuraţia care a dus la atentatul contra lui Louis XV. Prin premierea lui Béraud Academia Goncourt a adus un omagiu neobişnuit ziarismului.

In aceeaşi zi, juriul feminin de'a „Vie heureuse" a conferit premiul „Femina" tânărului romancier Jacques de Lacretelle pentru romanul intitulat „Silbermann" în care povesteşte peripeţiile unui licean ovrei printre colegii de şcoală catolici.

Instituirea unei comisiuni pentru controlul filmelor cinematografice

Zilele acestea, s'a întrunit comisiunea compusă din d-nii Kiriţescu, directorul general al învăţământului secundar, Botez, directorul asistenţei sociale, Maxim, secretarul general al ministerului muncii, dr. Bordea, directorul general al serviciului sanitar, dr. Minovici ş. a. spre a redacta un proect de lege pentru controlul filmelor cinematografice.

In principiu, comisiunea a stabilit ca nici o reprezentaţiune cinematografică să nu se mai dea, decât cu avizul unei comisiuni speciale instituită în acest scop.

Nu se va mai reprezenta nici un film cu caracter revoluţionar, ori subversiv.

Afară de acestea se vor prevedea sancţiuni serioase contra infractorilor, amenzi mari şi închisoare.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Patriarchatul ecumenic

Să spunem câteva cuvinte despre această instituţie, care a avut mare importanţă în fostul imperiu otoman şi care va primi o nouă organizare în tratatul de pace de la Lausanne.

Pentru a înţelege chestiunea patriarchatului, trebue să ne amintim că imperiul otoman a fost un stat compus din mai multe naţiuni, neavând între ele afinităţi nici religioase, nici de rassă, nici de limbă. Fiecare din popoarele supuse şi-a putut păstra personalitatea etnică, atât din cauza extremei deosebiri a civilizaţiilor cât şi datorită unei administraţii adesea ori numai cu numele şi concesiunilor sultanului.

Biserica creştină s'a împărţit la origină în patru diocese principale:

Roma pentru Apus, Antiochia pentru Răsărit, Alexandria pentru Africa, apoi, mai târziu din cauza prezenţei împăratului, Constantinopol. Să mai adăugăm a cincea diocesă a Ierusalimului, mai puţin însemnată din punctul de vedere al întinderei dar bazată pe tradiţie.

Această împărţire coincidea cu aceea a imperiului roman în patru prefecturi a pretorilului.

Titlul de patriarch fu dat pentru întâia dată papei Leon cel Mare de Conciliul din Chalcedonia în 451, apoi rezervat patriarchului din Constantinopol, care în veacul al VI. s'a proclamat ecumenic, adică universal.

In veacul al XI-lea despărţirea dintre cele două biserici creştine: de răsărit şi de apus, a fost definitivă şi patrarchii Constantinopolului au devenit conducătorii Bisericei ortodoxe. Dar acest titlu pur spiritual nu le dădea în realitate putere de jurisdicţiune asupra bisericilor nedepinzând de patriarchat. In biserica răsăriteană sectele se înmulţesc.

Urmează invazia arabă care măturâ patriarchatele Ierusalimului, Alexandriei şi Antiochiei. Pariarchatul din Constantinopol singurul care rezistă furtunei, provoacă cruciade din 1204. Imperiul latin, care se substituise celui bizantin, moare sub loviturile turcilor.

A doua zi după cucerirea Constantinopolului, Mahomet II-lea impune grecilor o chartă sonstituţională. Confirmând pe patriarchul Constantinopolului în funcţia de protector a creştinilor ortodoxi din imperiu, îl face în Bcelaşi timp şeful religios şi civil al naţiunei greceşti învinse. Acest gest se explică prin constituţia Statului turcesc, eminamente teocratică, unde sultanul este în acelaşi timp şi çalif. Dela sultan patriarchul primeşte învestitura şi sceptrul de aur. Mai mult patriarchul devine intermediarul obligat dintre Poarta şi ceilalţi supuşi ortodoxi ai Turciei; bulgari, sârbi şi albanezi. Predominarea lui spirituală asupra patriarchilor din Ierusalim, Alexandria Antiochia, reînfiinţate, e recunoscută.

Intinderea jurisdicţiunei şi autorităţei spirituale a patriarchului ecumenic a scăzut din următoarele motive: 1. Principiul autocefaliei, după care independenţa politică a fiecărui popor ortodox implică şi pe cea religioasă. 2. Slăbirea imperiului otoman cu putere şi micşorarea lui ca întindere. 3. Raţiuni politice diverse cari au depărtat de patriarchatul ecumenic mai mult sau mai puţin definitiv, popoare ortodoxe: Rusia sub Petru cel Mare, bisericile Serbiei şi Romăniei făcute independente prin tratatul din Berlin, biserica bulgară în 1870. Ultima e chiar schismatică şi din acest motiv excomunicată.

Afară de biserica bulgărească, toate bisericile enumerate mai sus recunosc preeminenţa spirituală a Patriarchatului ecumenic. Aşa de pildă, Fanarul le furnizează acestora Sfântul Mir.

In rezumat, autoritatea efectivă a Patriarchiei, din punct de vedere dogmatic, se exercitează asupra creştinilor ortodoxi din imperiul otoman, asupra patriarchatelor Alexandriei, Antiochiei, Ierusalimului, asupra Greciei şi în general asupra provinciilor desfăşite de imperiul otoman sinoadele naţionale trebuind să-şi mărginească activitatea în a menţine numai disciplina bisuntrică în statele corespunzătoare.

Patriarchul trebue să fie supus otoman şi-i ales de adunare cuprinzând Sinodul şi Consiliul naţional mixt.

Sfântul Sinod se compune din 12 arhiepiscopi chemaţi să ţie şedinţe un timp limitat, în ordinea unei liste care cuprinde de drept pe toţi arhiepiscopii din diocesele Turciei şi de fapt pe titularii câtorva diecese din fostul imperiu otoman dezorganizate din cauza stării de anarhie şi războiu cu începere dela 1908. Mitropoliţii din ţările ortodoxe independente nu participă la lucrările Sinodului în virtutea principiului autocefaliei.

Sinodul împreună cu Patriarchul veghează asupra păstrarei dogmelor şi menţinerei disciplinei, păstrând în acelaş timp unele atribuţiuni judiciare de pildă în materie de divorţ. Consiliul naţional mixt cuprinde membri eclesiastici şi laici şi se ocupă de afaceri temporale. Patriarchul, investit, la început cu putere temporală şi spirituală şi-a văzut reduse cu timpul funcţiunile temporale de activitatea Consiliului naţional şi în urma tratatului din Paris, a comisiunei centrale eclesiastice care se ocupă cu chestiuni şcolare.

Alegerea trebue confirmată de un „berat" al Porţei. Această formalitate n'a fost încă făcută pentru Meletios IV, sub pretext că nu-l supus otoman. Patriarchul poate fi depus de Sinodul şi Consiliul naţional care l'au ales.

Meletios Metoxakis a fost cunoscut ca mitropolit al Atenei şi colaborator al lui Venizelos. Depus de regimul constantinian s'a refugiat în America. Alegerea lui ca patriarch a fost făcută cu unanimitatea voturilor, opozanţii retrăgându-se.

Ne aducem aminte opoziţia manifestată de guvernul lui Gunaris faţa de alegerea lui Meletios IV. Această opunere care a îmbrăcat haine atât eclesiastice, cât şi politice, s'a prăbuşit repede şi guvernul a bătut prudent în retragere după o luptă înverşunată ale cărcia amănunte nu-i nevoe să le mai amintim.

Căderea lui Constantin a schimbat atitudinea guvernului din Atena şi acesta a recunoscut oficial pe patriarch, socotind că se va folosi de trecutul istoric al Patriarhiei pentru a obţine oarecare clauze avantajoase în viitorul tratat de pace.

Isprăvind, să arătăm care va fi atitudinea Kemaliştilor faţă de Patriarhie. Congresul turco-ortodox a ales un patriarch în Anatolia: Papa Effim care bine înţeles este osul patriarchului din Constantinopol.

Papa Effim e o personalitate bine cunoscută, foarte bogată şi exercitându-şi funcţiunile la Cesarea (unde există scaun de archiepiscop din veacul al III lea). Fost superior al unei mănăstiri din Ierusalim, fost secretar al comunităţei ortodoxe de la Sfântul Mormânt, ar fi primit asentimentul patriarchului din Ierusalim. Papa Effim a tradus în turceşte rugăciunile şi Evangelia.

In curând, la Lausann va începe lupta dintre cei doui reprezentanţi ai ortodoxismului şi de sigur că nu va fi lipsită de interes.

In jurul plecarii lui Ignotus

In urma unui ordin al guvernului, publicistul maghiar Ignotus a părăsit ieri Clujul, plecând în streinătate, de unde s'a rătăcit între noi. Firește, în urma celui exilat, ca în urma unui mort, n'ar mai trebui spuse lucruri rele. Cel mult, să se spună, cum a spus-o acest publicist maghiar despre Maximilian Harden, numai adevărul. Nu se poate nimeni îndoi, că sentința ce s'a adus în privința fostului director al lui „Keleti-Ujsag", a fost dată după serioase cercetări, pentruca nici publicistului Ignotus să nu i-se facă o nedreptate și nici interesele de stat să nu fie atinse.

Acuzațiile aduse omului care a condus cunoscuta revistă budapestană „Nyugat", sunt cunoscute și nu mai trebue reeditate. Ceea ce, la plecarea sa, mai trebue spus, este un cuvânt în jurul atmosferei creiate în jurul acestei expulzări. In dimineața zilei în care Ignotus a părăsit Clujul, „Keleti Ujsag" a adus o sentimentală scrisoare către dânsul a domnului Costa-Foru, cunoscutul gazetar bucureștean. D-nul Costa-Foru trăgea la îndoială acuzațiile ce s'au adus domnului Ignotus și lui „Keleti Ujsag" pentru motivul, că un om cuminte nu poate lupta pentru idealuri cam îndepărtate, cum ar fi acelea ale iredentei.

In aceeaș scrisoare domnul Costa-Foru vorbia despre o republică a Statelor-Unite europene, pentru care luptă d-sa și Ignotus.

Ca să vorbești despre aceasta într'un timp când în Europa de abia acum a triumfat deplin principiul național, să anunți aceasta în România, în Ardeal, unde, de fapt, minoritățile se zbat din răsputeri pentru o supremație pe toate căile, credem, că nu este de loc nimerit și nici cuminte.

Tot atunci, într'un editorial de asemenea sentimental, „Keleti Ujság" își ia rămas bun dela Ignotus asigurându-ne pe noi, că exilatul a luptat pentru înfrățirea româno maghiară.

Este, cum vedem, o ploae de sentimentalism și de partea aceasta și dacă n'ar fi acuzațiunile aduse și n'ar fi sentința care s'a adus în urma cercetărilor acestor acuzațiuni, i-ar veni omului să creadă, că s'a făcut nedreptate unui visător.

Se respectă totdeauna sentimentele și convingerile cuiva. Cu toate acestea, la acest loc, facem rezervele noastre. Vom vedea adică peste câteva zile, unde a dus drumul lui Ignotus: în Ungaria, sau în țările celelalte. Avem impresiunea că Ardealul este pentru emigranții unguri un loc de ispășire a păcatelor făcute față de Ungaria. Un loc de ispășire, unde se face prepararea unei întrări triumfale, sau cel puțin tolerată, în Ungaria. Impresia aceasta n'o avem numai de azi. Lucrul este simplu: emigranții, huiduiții Ungariei, ne simțindu-se aici la locul lor, neavând aici posibilitățile ce li-ar da Ungaria, își pregătesc aici un fel de martiraj, care să le faciliteze intrarea în Budapesta.

Privim cariera ardeleană a lui Ignotus și din punctul acesta de privire. Mâine ne vom convinge.

Roadele unei politici criminale

Acțiunea drului Lupu în America

Cu prilejul discuției la Adresa de răspuns la Mesagiul Tronului, dl N. Iorga servindu-se de un ziar american a dovedit cu prisosință în fața Camerei propaganda lipsită de scrupule pe care drul Lupu a întreprins-o în America cu scopul de a dl. credită conducătorii României, el ne dându-și seama că prin aceasta discreditează însăși țara noastră, periclitându-i astfel cele mai vitale interese.

Roadele acestei propagande criminale începem să le culegem. In adevăr, se știe că România este debitoarea Statelor Unite cu suma de 38 milioane dolari, — împrumut ce-a fost contractat în timpul războiului în vederea de a duce la bun capăt acțiunea noastră națională pentru reîntregirea neamului.

Datorită crizei financiare care bântuie cu furie în Europa și care era firesc să se respângă într'o mare măsură și asupra țării noastre, până în prezent finanțele române n'au fost în stare să acopere obligațiunile față de America. Ori cine va socoti că întârzierea plății nu se datorește relei noastre voințe, ci situației precare în care se află România din punctul de vedere financiar. Și, aceasta cu atât mai mult, cu cât drepturile României au fost nesocotite, ori de câte ori Conferințele europene s'au ocupat de chestiunea despăgubirilor-de război.

In legătură cu aceasta, trebue să amintim că nici Franța cu resurse financiare mult mai mari decât ale noastre, nu a putut până acum să acopere împrumutul contractat de ea în America, deși guvernul Statelor Unite în nenumărate rânduri a făcut intervenții în acest scop.

Totuși guvernul român în ultimul timp a trimis o Comisiune în America care să trateze cu Statele Unite chestiunea împrumutului nostru.

După cât aflăm misiunea trimișilor români a reușit să convingă pe creditorii americani că se impune amânarea plății împrumutului român până la termenul când va interveni un aranjament general în această privință cu toți aliații.

Deși dreptatea cererilor României s'a găsit a fi perfect întemeiată, totuși s'au găsit glasuri izolate în presa americană care să protesteze împotriva demersului nostru, recurgându se chiar la atacuri destul de vehemente.

Fără îndoială că aceste atacuri din partea presei americane la adresa țării noastre, survenite pe neașteptate și fără a fi câtu-și de puțin legitimate, trebuiesc puse în legătură cu vizita d-rului Lupu în America. In această privință, noi am atras atenția opiniei publice românești încă din timp, ca dacă ameliorarea situației noastre financiare suferă eșecuri pe piața streină, aceasta se datorește acțiunei criminale pe care o parte din opoziție a întreprins-o atât în țară, cât și în streinătate.

Lumea cinstită va ști însă să facă deosebirea între un guvern capabil, care-și dă toate silințele să ridice prestigiul țării în fața streinătății și între o opoziție inconștientă care nu-și dă de loc seama de rolul ei în împrejurările actuale.

Afirmațiuni neadevărate

In jurul scrisoarei deschise adresată primului ministru de „Gazeta Transilvaniei"

Înțelegem perfect ca partidul național să-și ascundă slăbiciunea lui, afirmând în toate organele lui de publicitate că norocuita candidațiilor naționali în ultimele alegeri parțiale se datorește ingerințelor pe care le-ar fi făcut guvernul. Fiindcă este un vechi obicei, pe care o parte din partidele noastre politice țin să nu-l uite de loc, atunci când simt că opinia publică nu la mai acordă credit politic, să se năpustiască asupra guvernului fără ca să crute vre un mijloc fie el oricât de nepermis.

Nu înțelegem de loc însă ca partidul național să recurgă la neadevăruri dezmințite de realitate și care departe de a-i servi interesele lui politice nu fac decât să-l discrediteze și mai mult în fața marelui public.

Astfel „Gazeta Transilvaniei", publicând o scrisoare deschisă primului ministru, spune între altele că partidul liberal disprețuiește țăranii și că nu apleacă urechea la plângerile poporului.

Fără ca să ne referim la actitatea din trecut a partidului liberal cu privire la ridicarea țărănimei și fără a aminti că dacă astăzi există votul obștesc și improprietărirea țărănimei din vechiul regat înfăptuită, — ci mărginindu-ne numai la aplicarea reformei agrare în Ardeal săvârșită în vara trecută de guvern, constata cât de lipsit de scrupule este partidul național în întreaga lui acțiune politică.

Cici, lucrul este în deobște cunoscut că în timpul cât dl Vaida a condus țara nu s'a îngrijit câtuși de puțin de interesele țărănimei. Deși atunci exista legea agrară în Ardeal, totuși fruntașii naționali n'au avut grijă să o aplice, nesocotind astfel cu desăvârșire cel mai de căpetenie deziderat din viața țărănimei ardelene: împroprietărirea.

Nici anul nu s'a împlinat de când actualul guvern se află în fruntea țării și aplicarea reformei agrare în Ardeal este aproape de sfârșitul ei.

De aici se poate lesne constata cât de lipsite de adevăr sunt afirmațiunile „Gazetei Transilvaniei", a cărei concepție o înțelege toată lumea cinstită, că este de a exploata din opoziție interesele țărănimei, iar atunci când partidul național se află la guvern, el se ocupă numai de interesele partizanților lui politici.

BURSA - BUCUREȘTI

— 20 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1230
Londra	772
New-York	168
Italia	850
Elveția	31¼
Praga	490
Viena	25½
Berlin	258
Budapesta	760

Valute

Mărci	255—	60
Leva	123—	26
Lire otomane	90—	92
Lire sterline	760—	70
Franci francezi	1240—	50
„ elvețieni	32—	32½
Lire italiene	850—	55
Drahme	270—	75
Dinari	210—	25
Dolari	164—	65
Napoleoni	605—	609
Cor. austr.	29—	30
„ magh.	7½—	7¾
Socol	490—	500
Mărci pol.	100—	103

ASPECTE

dela intaiul congres general al partidului poporului

Nu ni-am făcut iluzii și nu am avut deci ce înșela. Congresul deschis ieri la Sibiu a fost ceva ce ne așteptam să fie: o adunare politică în cerc restrâns, unde vorbitorii aruncă sămânța neadevărului într'o sală dispusă să o primiască cu îngăduință când e vorba de „partidul nostru" și cu explozii de stranie pornire când e vorba de „partidul cutare".

La „Unicum" în „grossen Saale", așa cum sibienilor le place să o numească, sânt strânși vre-o 300—400 de partizani. Cauți în sala plină de chipuri diferite, dela brunul, rotundul și rumenul averescan craiovean, până la blondul bucovinean și smeadul basarabean, licărirea de ideal, idea forță care i-a adunat aici în acest colț depărtat de țară, și o cauți zădarnic. Vorba moale a „tătucului" se rostogolește surd în valul de șoșoteli care umple sala. Ideile generoase, grija generalului de a ridica gândirea asistenței la preocupări superioare intereselor de toate zilele, rămân neputincioase. Generalul Averescu pare străin în simț acestei mulțimi difuze ca simțire și cugetare, pare străin chiar atunci când, dezasperat de indiferența adunării, încearcă să o bicluiască, atacând violent pe liberali.

Zădarnice sânt toate. Dl Argetoianu, la mijlocul celui dintâi rând de scaune între dl Trancu-Iași, radios și jovial, și dl Oteteleșanu, grav și cu barbete, surâde sardonic printre cutele feței sale de faun modern. Și dela tribună, expozeul se consumă. Dl Averescu vorbește despre rolul congresului actual și sala îi silește să se gândiască la fixarea orașului în care se va ține viitorul congres. Sigur de imposibilitatea de a reface o situație pierdută în vechiul regat, d-sa propune ca viitoarele congrese să se facă în noulle provincii. Chișinăul va urma Sibiului, Cernăuții probabil, Chișinăului, Bazargicul acestora și așa mai departe.

Odată terminat cu viitorul, dl General Averescu, trece la examinarea situației prezente. Și fiindcă orice pocăit începe cu o profesie de credință, șeful partidului poporului începe prin a afirma nestrămutata credință dinastică a partidului pe care îl conduce. D-sa analizează apoi situația raportându-se la raporturile partidului poporului cu celelalte partide politice. Partidului liberal i-se face onoarea de a i-se da locul întâi și de a i-se contesta orice calitate politică. Dl general are o veche obsesie: răspunderile. Ni-ar fi mirat dacă atacând actualul guvern d-sa nu ar fi făcut uz de vechia flamură averescană. Combinațiile politice din ultimele luni și-au arătat acum roadele. Dl General este foarte îngăduitor cu „rămășițele" partidelor conservatoare, cărora le dorește o cât mai grabnică restabilire. Poza d-lui Marghiloman nu a apărut în „Indreptarea" pentru ultima oară în luna Decembrie. Față de partidul național, partidul poporului trebue să înceteze lupta de exterminare dusă atâta vreme cât acest partid se încăpățâna să rămână în cadrele înguste ale regionalismului politic, de astăzi înainte, spune d-sa, așteptând să vedem ce se va scrie pe steagul partidului național, nu putem avea față de ei decât o atitudine binevoitoare. Capul d-lui Goga la auzul acestor declarații este inenarabil.

După ce se informează de la d-l Argetoianu de cum îi zice partidului național democrat, d-l Averescu mărturisește că e destul de încurcat când trebue să caracterizeze ființa politică a acestui partid. In sfârșit se hotărește pentru „nestabilitate", afirmând că relațiile cu partidul național democrat depind de lolalitatea și consecvența de cuvânt a acestuia.

In rezumat d-sa declară:

„Partidul poporului este gata să dea sprijin oricărui guvern de ordine venit la cârma țării pe căi legale".

Pentru țărăniști deschide un capitol aparte. „Cu acest partid, care s'a născut din escrocherie și trăiește din minciună nu putem avea nicio legătură". Spune d-sa. Dar adaogă că partidul poporului e gata să ierte totul, dacă „acest partid născut din escrocherie" va veni să se pocăiască în organizația mumă de unde s'a desfăcut. Adunarea a suplinlat cu vii aplauze aceasta ciudată invitație de colaborare.

D-l General Averescu a mai vorbit și despre socialiști, pe cari contrar principiilor sale din 1919, i-a declarat periculoși și despre alte lucrări. Când a vorbit de corectitudinea de guvernământ a guvernului său, desigur d-sa era sincer și convins, dar adunarea ovaționându-l părea oarecum stânjenită. Să mai întrebăm de ce fiecare căuta cu privirea ceva invizibil în scaun-

Apoi d-l Dori Popovici a crezut că e nemerit să vorbiască despre drepturile acelora ce în noulle provincii au luptat necontenit la înfăptuirea unirii. Fostul ministru al Bucovinei era încă sub impresia destăinuirilor făcute zilele trecute la Cameră asupra activității sale și probabil de aceea își reclama „drepturi'e" sale cu atâta vehemență. D-l Goga însă a avut un nou ceas rău când d-l Dori Popovici a proclamat datoria respectului față de toți conducătorii politici ai „noulor provincii"; iar d-l General Averescu s'o fi gândit că e ușor a invita minoritățile să facă politică generală, dar e greu să-ți convingi de aceasta pe însăși partizanii tăi.

D. Petre Dragomirescu citește un palid istoric al activității partidului poporului în care nu găsim nimic de nebunia permiselor, de desechilibrul financiar, de Brutinel și ruina căilor ferate, de anarchia apovizionării; de Tăzlăuanu și alte binefaceri averescane.

Cuminte părintele Cociușca aduce salutul fără perorații al basarabenilor; iar d-l Argetoianu, în ciuda pumnului, care amenința parlamentul trecut și invitaților, cari l'au făcut celebru pe d-l Madgearu și-a permis ironia de a vorbi despre: Principiile constituționale.

Acestea Miercuri dimineață.

Sibiu, 20. Dec. 922.

A. R. Gus.

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMATII

Direcţia construcţiilor din ministerul muncei, a intervenit pe lângă ministerul de interne ca diferitele administraţiuni comunale să nu mai impue la diverse taxe pe proprietarii cari au făcut case în baza legei încurajărei construcţiilor.

Taxele ce primăriile vor încasa vor fi numai pentru apă, gunoi şi alte asemenea.

■

La dejunul oferit de mareşalul Foch şi de „Comitetul Unfunei Interaliate" ofiţerilor străini cari participă la ciclul de întormaţiuni al ofiţerilor generali, au participat între alţii, dnii general Condeiescu, colonel Antonescu, colonel Moruzi şi locot.-colonel Iordăchescu.

•

Guma „Olla" procură somn bun şi conştiinţă liniştită.
2419—6

•

Sâmbătă 23 Decembrie a. c. se va întruni la Marele Stat Major comitetul permanent de educaţie fizică al armatei.

Eri dim. s'a întrunit la ministerul de răsboi consiliul superior al armatei. S'au luat în discuţie proectele de legi militare care vor fi prezentate Parlamentului.

•

Azi 22 Dec. orele 6 d. a. în Sala IV dela Universitate are loc conferinţa dlui Prof. Auger despre André Chenier.

Durerea de dinţi trece dacă puneţi comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

•

Macedon Cionca primpretorul plasei Oclaud în 16 Dec. a. c. a fost promovat de doctor la Universitatea din Cluj.

■

O ştire din Moscova anunţă că s'a deschis acolo o universitate pentru români, polonezi, letoni şi evrei.

Informaţia nu ne spune dacă se predau cursurile în toate aceste limbi. Rector al universităţii a fost numit profesorul polonez Marchalevszki.

■

O colecţie de 600.000 de fluturi a fost vândută la Londra, printre care sunt exemplare în valoare de peste 1.200.000 mărci.

•

Numai în guma „Olla" poţi avea încredere.
2419—1

•

Dau locuinţa mea compusă din 4 camere, 1 bucătărie, 1 cămară nemobilate pod şi pivniţă.

Curte singură în centru, pentru 2 camere bucătărie şi baie tot nemobilate Adresa Administraţia „Infrăţirea."

•

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.
2332

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu aranjează în seara zilei de 23 Decembrie a. c. o serată împreunată cu tombolă, buffet, dans, etc. în favorul orfanilor din războiu în Sala Prefecturei.

Inceputul la ora 9 seara.

Muzica militară.

Preţul de întrare de persoană 20 de Lei.

Bilete se pot scoate seara la cassă şi înainte la Cassa Societăţii în Strada Dorobanţilor Nr. 42.

■

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. *3420—3*

•

In urma faptului că studenţii creştini dela medicină şi filozofie n'au voit sub nici un motiv să primească la cursuri pe studenţii evrei, Rectoratul Universităţii după o şedinţă de 4 ceasuri a senatului universitar a dat un comunicat prin care anunţă că cu începere de azi, 22 Decemvrie Universitatea se închide pe timp nelimitat.

•

Societatea asistenţilor şi preparatorilor dela facultatea de medicină aduce la cunoştinţa publicului că conferinţa dlui Rector al Universităţii prof. dr Iacobovici, anunţată pe Duminecă din causa închiderii Universităţii s'a amânat pe-o dată ulterioară, când se vor publica anunţuri noui. Invitaţiunile expediate rămân valabile şi pentru data ce se va anunţa ulterior.

•

La cafenea **„Europa"** vor debuta noui artişti: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

•

Cauciuc în loc de talpă. Este cunoscut faptul că în Anglia şi America fiecare poartă de ani de zile, tălpi şi tocuri de cauciuc, cauza fiind numeroasele avantagii ce acestea le posedă. Aplicaţi la ghete tălpile de cauciuc „Palma" şi tocurile de cauciuc „Palma" ele sunt cele mai durabile şi mai eftine decât talpa de piele, fiind chiar o binefacere pentru nervii şi picioarela dvoastre. 2377

■

Cereţi special guma „Olla"
2419—1

•

Cu onoare aduc la cunoştinţă Onor. clientele, că am eşit din firma "Fraţii Sandor" şi am deschis în Piaţa Unirei No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje şi manufactură.

Rog sprijinul Onor. publice

Cu stimă

2451 *Sandor Sanu*

Delegaţiunea bulgară pentru despăgubiri care a plecat pentru câteva zile la Sofia e aşteptată să sosească în Capitală.

In acest caz, azi tratativele vor fi reluate.

In ce priveşte delegaţiunea germană, după toate probabilităţile, nu se va mai înapoia de cât după ce guvernul german va fi luat cunoştinţă de hotărârile Conferinţei dela Bruxelles.

■

Ziarul comunist german „Rote Fahne" anunţă convocarea pentru 28 Ianuarie, la Lipsca, a congresului partidului comunist german.

■

Eri s'a ţinut la ministerul muncii comisia de arbitraj pentru încheerea unui contract colectiv de muncă la minele de pe Valea Jiului.

Lucrările au fost prezidate de d-l ministru Mârzescu.

Şedinţa va continua şi azi.

•

Pentru aprovizionarea cu păcură a diferitelor instituţii ale statului precum şi a industriilor, d. ing. Stoica, directorul combustibilului a convenit cu reprezentanţii societăţilor de petrol ca acestea să pună la dispoziţia ministerului de industrie şi comerţ întreaga producţie de păcură din a doua chenzină a lunei Decembrie producţia de circa 900—1000 vagoane.

Această cantitate va fi împărţită de către minister diferitelor stabilimente al statului şi industriaşilor.

In chipul acesta criza de combustibil a fost momentan rezolvată.

•

Din Constanţa se anunţă că consulatul ceho-slovac a anunţat Camera de Comerţ că se acordă o reducere de 50 la sută la taxele de călătorie şi vize pentru ataceri în Cehoslovacia.

Se cere însă un certificat de atestare din partea Camerei de Comerţ.

■

Antreproectul de lege contra speculei, întocmit de comisiunea specială a ministerului de industrie şi comerţ, a fost aprobat de către d. V. Sassu ministrul de industrie şi comerţ şi va fi trimis, în cursul saptămânei viitoare, spre studiere tuturor comunelor cu o populaţie mai mare de 50·000 locuitori camerelor de comerţ.

■

Comitetul Societăţei Principele Mircea roagă călduros toate persoanele care au cumpărat bilete la matineul din 10 Decembrie cât şi acele care mai cumpără bilete să participe la tragerea irevocabilă a loteriei în ziua de Duminecă 24 Decembrie ora 3 p. m. în sala mică a Prefecturei. Rochia este expusă la Gratz unde se mai găsesc bilete a 20 lei no.

Stiri din Banat

Timişoara are prea mulţi notari publici — O amendă de două milioane şi jumătate pentru contrabandă de mătasă — Două cazuri sinistre

Timişoara, 19. Notarii publici din Banat, s'au întrunit într'un congres la Timişoara discutând între altele şi chestiunea celor cinci notariate din Timişoara, prea multe pentru oraşul nostru. Dl dr. Dimitrie Chiroiu, preşedintele adunării, propune să se trimită un memoriu ministerului de justiţie, prin care să se ceară desfiinţarea celui dintâi notariat care îşi va sista activitatea, indiferent de motivul care determină această sistare a activităţii.

•

Comerciantul Nicu Rubin din Bucureşti a încercat o contrabandă de mătasă fapt pentru care vama din Curtici l'a amendat cu două milioane şi jumătate. In urma apelării celui amendat, chestiunea a ajuns în faţa tribunalului din oraş, care — în lipsa comerciantului — a declarat sentinţa oficiului vamal Curtici ca definitivă.

•

Intr'una din străzile mărginaşe ale cartierului Fabric a fost găsit, îngheţat, un om ca de 40—50 de ani. Identitatea nefericitului nu s'a putut stabili, deoarece nu s'a găsit asupra sa nici un fel de act. Un caz similar s'a întîmplat pe drumul ce duce dela Timişoara la Aga. Intr'o magazie de cărbuni de pe acest drum a fost găsit îngheţat paznicul magaziei, Ion Juhasz, în etate de 64 de ani. Cele două cadavre au fost duse la morgă.

Chestiuni economice

Activitatea „Cercului de studii agronomice" — Problema creşterei vitelor —

Zilele acestea „Cercul de studii agronomice" din capitală şi-a ţinut obicinuită şedinţă, cu care ocazie dl. I. Ionescu a desvoltat o interesantă conferinţă, tratând despre: „Chestiunea îslazurilor în legătură cu creşterga şi o mai bună selecţionare a vitelor".

După cât suntem informaţiuni conferinţa a avut un deplin suces, autorul ei reuşind să atragă interesul celor prezenţi şi a deştepta în acelaş timp atenţia generală asupra acestei probleme atât de vitală pentru progresul nostru economic.

Conferenţiarul a arătat în mod documentat că din cauza exproprierei marei proprietăţi, creşterea vitelor legată strâns de cultura raţională a pământului este în pericol de a nu mai corespunde reali ărilor economice, dacă conducătorii nu vor interveni cu scopul ca să încurajeze creşterea vitelor.

In ţara noastră altă dată a existat o rasă de vite dintre cele mai renumite şi a dispărut numai datorită faptului că oficialitatea nu a intervenit la timp cu destulă energie în vederea soluţionări acestei probleme. Acum când marea proprietate nu mai există şi când ţăranii nu posedă cunoştinţe suficiente asupra culturei raţionale, este de aşteptat ca rasa vitelor din ţara noastră să degenereze într'o proporţie şi mai prenunţată.

Pentru înlăturarea acestui pericol dl. inginer Ionescu propune ca în legea îslazurilor să fie introdusă obligaţiunea ca o parte din pământurile expropriate să fie cultivate cu furaje consistente, Fiindcă practica a povedit-o că ameliorarea rasei vitelor nu se va face prin aducerea reproducătorilor de rasă ci mai mult prin asigurarea unui bun şi suficient nutreţ pentru vite.

Dacă din expunerea conferenţiarului se constată o îngrijorare în ceia ce priveşte economia naţională din punctul de vedere al creşterei vitelor, tot din ea se constată însă şi tendinţa de a se soluţiona favorabil această problemă.

Iniţiativa „Cercului de studii agronomice" este dintre cele mai bune, se impune însă ca activitatea lui să fie generalizată într'o măsură mai largă în întreaga ţară. Cu deosebire aici în Ardeal, ar fi de dorit ca agronomii să pună bazele unui asemenea cerc, unde să se discute şi să se propue soluţiuni în legătură cu agricultura.

Atacuri evreesti la Cluj

Scandalul de astă noapte

Dacă ne-am făcut datoria vestejind excesele săvârşite de unii studenţi creştini trebue să desaprobăm şi atitudinea mei părţi a elementului evreesc, care, în loc să caute printr'o retragere paşnică o conciliere între cetăţeni, se dedă la acte reprobabile.

Astă noapte un grup de vre-o patruzeci studenţi evrei a aşteptat în piaţa Carolina din dosul cafenelei Dacia pe studenţii creştini, cari ieşiau din cafeneaua aceasta. Cei patruzeci erau înarmaţi cu ciomage, şi s'au năpustit asupra unui grup de trei-patru studeţi români, pe care i-au ciomegit închipui cei mai barbar, apoi au zvârlit după ei cu lemne din stânjenii din apropiere. Unul dintre studenţii români a rămas mai mort în urma unei lovituri de box ce i-s'a aplicat după ureche.

A trebuit să intervină publicul, ca să liniştească pe studenţii evrei.

In cursul nopţii scandalul s'a repetat în alte părţi ale oraşului. Ni-s'au adus la cunoştinţă câteva cazuri al studenţilor creştini, cari au fost bătuţi crunt de grupul de evrei înarmaţi.

Ni-se afirmă, că atacul acesta s'a produs în urma celor întâmplate ieri la clinici, unde studenţii creştini n'au voit să participe la cursuri la olaltă cu evreii.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Cronica dramatică

Hoțul de Bernstein cu Mărioara Voiculescu

Aseară a avut loc a doua reprezentație a trupei de sub conducerea dnei Marioara Voiculescu. S'a reprezentat „Hoțul" de Henri Bernstein.

Dela Nora lui Ibsen la Hoțul lui Bernstein depărtarea este atât de mare, atât de mică îți apare piesa parizianului Bernstein față de lucrarea scriitorului norvegian, încât toate silințele interpreților n'au făcut decât să sublinieze tocmai ce voiau să acopere: lipsa de valoare artistică a „Hoțului".

Ca toate lucrările dramatice ale lui Bernștein pe care l'a consacrat nu valoarea operei sale ci o anumită lume pariziană, Hoțul se înfățișează ca o piesă admirabil meșteșugită, poate chiar prea bine construită din punct de vedere al technicei teatrale, dar pe care n'o străbate nici un suflu de viață. Este ca o minunată operă de mecanică care poate da iluzia vieței, dar apropiindu-te de ea vezi înșelătoria și auzi scârțâitul rotițelor.

Violența ciocnirilor, brutalitatea și cruditatea cuvântului, nu pot înlocui decât pentru un public care se lasă înșelat de forța aparenței, cerințele unei opere dramatice care să trăiască.

Pasiunile, sentimentele, caracterele sunt astfel diformate, aranjate cu meticulozitate și mecanizate, încât nici o piesă a lui Bernstein nu ne prezintă oameni ci manechine.

Manechine care se mișcă vorbesc, au toate aparențele vieței. Dar când îi scrutezi descoperi îndată artificiul care-i mișcă fără să-i însuflețească.

Interpretarea pe care ni-a oferit-o d-na Marioara Voicolescu a făcut tot ce i-a Stat în putință pentru a da piesei viața pe care autorul n'a știut-o pune. In rolul Marie-Louisei, d-na Biculescu și-a pus la contribuție toate infinitele resurse ale marelui său talent și a izbutit să dea rolului o viață interioară care-i lipsea.

Dl Economu a făcut lăudabile sforțări pentru a fi la înălțimea partenerei sale. Dl Niculescu Brumă, stângaciu în rolul lui Fernand Lagardes. Cuvinte bune pentru d-ra Anina Sandy.

Dl Leonescu foarte reușit în rolul detectivului Gandoin. Iar dl Sârbu corect în acela al lui Raymond Lagardeș.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Direcțiunea generală CFR studiază majorarea tarifelor de călători și mărfuri cu 50 la sută, începând cu 1 Aprilie 1923.

*

Comisiunea constituțională întrunită azi dimineață a luat în discuție drepturile politice ale femeilor. Pentru acordarea drepturilor atât femeilor căsătorite cât și celor necăsătorite vorbește dl Bălănescu. Dnii Gârboviceanu, Pangrati Emil și gen. Constantinescu vorbesc contra spunând că prin aceasta se amenință viața familiară. Dl Dissescu susține raportul comisiei care acordă drepturi civile femeilor. Drept politic însă numai în ceiace privește alegerile comunale. Hotărârea definitivă se va aduce mâine.

*

Ministerul industriei a avizat presa să restrângă tirajul de oarece e iminentă o totală lipsă de hârtie, fabricele ne mai având combustibil lichid fiind că depozitele existente au fost rechiziționate de căile ferate.

*

Luni noaptea s'a întâmplat la Galați o groaznică nenorocire. O barcă cu nuntași s'au ciocnit din cauza ceței cu vaporul Vasile Lupu. Toate încercările de salvare au eșuat, Raportul oficial afirmă că sunt numai 4 victime, dar informațiile particulare anunță 20.

*

Guvernul este preocupat serios de lipsa semănăturilor agricole de toamnă și a luat măsuri pentru procurarea grâului necesar semănăturilor de primăvară, preîntâmpinând astfel o criză economică.

Adunările Constituantei

Ședințele din 21 Dec.

Camera

Ședința se deschide în prezența aproape a tuturor miniștrilor. Se fac diferite comunicări și interpelări de puțină importanță, după cari ia cuvântul dl Iorga. Dsa vorbește despre situația dela Universitatea din Iași și acuză pe prof. Barbulescu și Pascu de activitate antipatriotică. Se începe o vie discuție prin întrerupere între d. Iorga și țărăniști. Intre dl Stere și Florian se naște un incident în urma căruia președintele suspendă ședința. După deschidere dl Stere luând cuvântul se apără de acuzele ce i-s'au adus. Dl Anghelescu răspunzând dlui Iorga spune că își va face datorința. In timpul vorbirei dlui ministru se naște din nou un violent incident între dnii Lupu și Iorga In continuare dl Iorga se declară mulțumit cu răspunsul dlui Anghelescu dar cere darea în judecată a dlui Stere.

Ședința de noapte a camerei se începe la ora 9 seara.

Senatul

Dl. vicepreședinte al senatului Dimitriu deschide ședința la ora 3 în prezența dlor Moșoiu, Constantinescu și Sassu. Senatorul Bran cere achitarea la timp a pensiilor văduvelor și orfanilor de răsboi. Mai vorbesc d-nii Trofin și mitropolitul Suciu al Blajului. S. S. protestează în contra acuzelor aduse bisericei catolice că nu ar fi participat la încoronare. După aceasta se continuă discuția răspunsului la mesaj luând cuvântul dnii Toni Iliescu și Tomov. Dl. ministru Constantinescu răspunzând dlui Tomov arată că reforma agrară se face conform legei și guvernul este dispus a lua cele mai severe măsuri de reprimare contra celor ce ar specula legea reformei agrare, imediat ce i-se aduc la cunoștința cazuri concrete.

Închiderea congresului partidului poporului

Ziua III.

Joi noaptea s'a terminat congresul partidului poporului care a avut loc la Sibiu. Nu s'a luat nici o hotărâre în privința intrării în parlament. Grupul Argetoianu care era pentru intrarea în parlament a renunțat la aceasta hotărâre și s'a aliat cu părerea domnului Averescu după care să lasă tuturor parlamentarilor din partidul poporului libertatea de a intra sau nu în parlament.

Zvonuri tendențioase

„Aurora" continuă să speculeze bunacredință a opiniei publice, lansând de câte ori are ocazia știri tendențioase, cu scopul de a alarma lumea și a atâța spiritul public contra guvernului.

Astfel ea publică într'un număr recent, știrea că în proectul viitor de lege asupra chiriilor s,ar scoate de sub regimul excepțiilor chiriașii intelectuali ca: avocați, ingineri, ziariști, profesori particulari, meseriașii, muncitorii etc. Toate aceste categorii, afirmă oficiosul țărănist, ar rămâne conform noului proect de lege la libera tranzacție a proprietarului.

Acest zvon, cu totul neîntemeiat, „Aurora" îl pune în sarcina personală a Dlui Ministru de Justiție, care ar intenționa prin a cerceta părerea opiniei publice în această chestiune.

Chiriașii nu trebue să ia în considerare vorbele goale ale agitatorilor; proectul de lege care va fi depus în curând pe biroul Camerei va fi cea mai bună dovadă că noua lege a chiriilor, prin dispozițiile luate va ușura relațiile dintre proprietari și chiriași, și ușurând în același timp și quantumul chiriei pentru categoria funcționarilor publici.

Nu ne îndoim însă că ele nu vor avea crezare și că opinia publică va ști să reacționeze așa cum trebue contra tuturor acelora, care caută să-i turbure liniștea, colportând știri neverosimile cu privire la opera legislativă a guvernului.

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanență cu:

Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Mare ocazie!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piata Unirii No 13 depozitul fabricei.

Funcționarii cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5%. 2441

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excele[illegible]e. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Lloyd 1583 1722

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1288
Se lucrează în rate lunare

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515
LEBEDA S. A.
Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.
Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână și pene executate fin și cu prețurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini și tot felul de albituri de pat.**
Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituțiuni, hotele și tot felul de transformări. Prin mașina noastră cu curent electric de scălmânat pene și scălmânăm și curățim orice cantități de pene.
Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantități de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână și pene. Rugăm a trimite mustre cu prețurile fiate.
Vindem: Engros și detail tot felul de pene curățite și sortate seegrasafric, lână (pieptănată).
în prețurile fabricei!
FABRICA: CLUJ, Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.
MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515 Lloyd 13 1334

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1921 3 Decembre	ACTIV	1922 25 Noembre	1922 2 Decembre
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	
1,689.111	aur (lingouri)	1.689.111	
14.455	aur (monete)	37.609.714	
4.061.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.636.932.235	
4,556.722.111	stoc metalic	5.169.984.972	5.169.986.489
434.126	Argint și diverse monete	430.244	442.717
1.627.623.971	Efecte scontate	3.590.627.537	3.576.374.235
112.188.700	împrumuturi pe efecte publice	140.638.450	
137.740.600	„ „ „ „ în cont curent	169.513.400	
170.368.335		219.539.882	250.478.957
58.179.635 79.560.965	din cari nu s'au ridicat lei	59.672.893 109.840.507	
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749	
	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000	
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
5.294.420.928	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816 5.282.135.816
	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
7.071.540.457	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.027.924.188	7.025.614.908 7.027.924.188
74.341.775	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	102.714.107	95.254.874
11.997.418	Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32,908.657	Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
10.378.715	Imobile	48.707,679	48.707.680
2.852.709	Mobilier și mașini de imprimerie	4.067 046	4.160.542
12.394.590	Cheltueli de Administrațiune	19.110.582	19.573.615
12.136.193	Conturi curente	177.039.454	186,224.967
266.405.310	Conturi de valori	30.124.356	26.521.590
257.954.519	Conturi diverse	420.327.994	414.739.621
19.414.314.692		22.147.208.080	22.159.258.794

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.168.979	Fond de rezervă	67.941.694	67.941.694
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
13.614.037.784	Bilete de bancă în circulațiune	15.361.485.526	15.353.199.620
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
30.334.823	Dobânzi și beneficii diverse	73.637.997	78.036.763
1.523.501.924	Conturi curente și recepise la vedere	1.684.642.023	1.713.297.672
4.152.417.955	Conturi diverse	4.913.150.459	4.900.432.664
19.414.314.692		22.147.208.080	22.159.258.794

3 Decemb. 1921	Efecte și alte valori de restituit	2 Decemb. 1922		
288.512.820	Efecte și alte valori în păstrare	323.600.467		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000		
1.118.683.888	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.412.618.391		
11.101.530.708			10.880.745.820	10.900.552.858
1.639.691.754	Conturi de ordine		1.748.014.786	1.739.051.220
12.741.222.462			12,628.760.606	12.639.604.078

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

Legislația internațională a muncii

Sănătatea muncitorilor

Măsurile luate în toată lumea. Biroul internațional al muncii și inspecția uzinelor

Sănătatea și siguranța muncitorimii fiind una dintre cele mai importante griji ale Biroului internațional al muncii de pe lângă Liga Națiunilor, o atențiune specială a fost acordată din partea acestuia chestiunii inspecției uzinelor.

O decizie a primei Conferințe internaționale a muncii, care a avut loc la Washington în 1919, recomanda tuturor statelor care erau membri ai Organizației internaționale a muncii, înființarea unui serviciu oficial de inspecție a uzinelor, acolo unde încă nu există, alături de servicii publice însărcinate în special de grija apărării sănătății muncitorilor.

Până în prezent zece țări au răspuns la chestionarul Biroului internațional al muncei adresat diferitelor guverne în această privință. Legislația muncii concordă cu deciziile Conferinței de la Washington în aceste zece țări care sunt: Austria, Africa de Sud, Belgia, Britania, Bulgaria, Finlanda, Norvegia, România, Suedia și Țările de Jos.

Pe lângă aceasta Danemarca, Franța, Germania, Italia, Spania și Ungaria se bucură de existența serviciilor de inspecție a uzinelor.

In Chili, Luxemburg, Polonia și Svițera au fost votate legislații care să introducă aceste măsuri.

Cu ocazia celei de a 4-a Conferințe internaționale a muncii, care a avut loc la Genova în Octombrie, și care s'a ocupat de soluționarea problemelor de emigrare, inspectorii uzinelor care se aflau prezenți s'au întâlnit și au schimbat vederile lor asupra diferitelor aspecte ale problemei sanitare muncitorești.

: Citiți Infrățirea :

Știri din Dej

— Inființarea unei reuniuni de cor —

Vedem cu ochii noștri cum copacul culturii românești crește din zi în zi tot mai falnic, tot mai puternic. Aproape în fiecare zi vedem pe ei un nou ram plin de viață — o nouă societate culturală românească.

In zilele trecute am avut bucuria de a înregistra un nou fapt de acest fel. Directoara școalei medii de fete din Dej, d-na Cornelia Pop, a lansat un apel către toată inteligența română din Dej în care arată scopul D-sale de a înființa o reuniune de cor, convocând publicul pe ziua de 16 l. c. la o consfătuire în sensul acesta. Din numerosul public ce-a luat parte la consfătuire și cu nespus entuziasm a primit propunerea directoarei, remarcăm pe d-nii: col. Marcoviciu, protopop Hermann, protopop Marga, dir. liceului. prof. liceului, dir. școalei primare, dr. Domide etc. etc.

Directoara școalei în cuvântarea sa a arătat importanța ce-ar avea-o această reuniune în acest centru de județ, arată apoi scopul măreț ce-l are o astfel de societate și evidențiază lipsa ce se simte în Dei pentru o societate culturală românească. Spune că, conducerea corului ar lua-o dl Bena prof. la Conserv. din Cluj.

Il răspunde dl protopop Marga care apreciând zelul directoarei atât în școală cât și în activitatea sa extrașcolară — propune constituirea unui comitet care să realizeze deplin această idee atât de bineprimită. Vorbește apoi dl col. Marcoviciu a cărui viu interes pentru mișcările culturale românești este bine cunoscut de publicul dejan și care în cuvinte alese aduce elogii directoarei zicând că speră că, acest fel de artă va fi mai călduros îmbrățoșat de către românii dejeni de cât atâtea mijloace pe cari le-a 'ncercat și d-sa în acest scop.

D-nul Motogna dir. liceului luând cuvântul, propune constituirea unui comitet care să lucreze la înscrierea membrilor și să pună bazele acestei reuniuni. Comitetul s'a format din d-nii: col. Marcoviciu, dr. Domide, protopopii Hermann și Marga dir. liceului și d-na Brehariu.

Astfel a luat ființă o nouă societate culturală, mulțumită directoarei C. Pop. Dorim ca înțelegându-și rolul ce-l are, să muncească cât mai intensiv la zidirea temeliei culturale a țărei noastre.

Felix.

O nouă Soc. Cehă de navigație

La începutul anului viitor va fi constituită la Praga „Compania cehoslovacă de navigațiune pe Dunăre".

Parcul ei flotant se compune din 15 remorchere și 120 șlepuri atribuite Cehoslovaciei în virtutea tratatelor de pace.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

PUBLICAȚIE. Se caută o Semitabilă de 250 până la 300 H. P. cu condensație și cos, în perfectă stare, livrare promptă. Oferta și indicațiunile ca: marca, anul de fabricație, feurung precum și toate detaliile se vor adresa la intreprinderile S. Fildermann, Bacău. 2459

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj
pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **pliculi.**
Cereți catalog și modele. 2458

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA
aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să
Berea nutritoare
speciale de malț dublu
GLORIA
2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,
calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.
Pretutindeni de obținut. ◆ Pretutindeni de obținut

Fabricile de Masini „AND. RIEGER"
SOCIETATE ANONIMA
SIBIU.

Livrează prompt:

Sfărâmătoare simple și duble de porumb cu ventilator
Moară de măcinat napi,
Moară de tăiat napi,
Moară de urluială „Erika",
Teasc de ulei, vertical pe 2 și 4 stâlpi de fier,
Zdrobitoare de semințe uleioase întreagă din fier,
Mașină de tăiat nutreț mică și mare,
Trioare cu ventilator
precum și tot felul de mașini necesare gospodăriei. 2344-2

Atențiune!
Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita
Splendida Grădină de Iarnă
Restaurantul „TUNELUL"
In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Grădina de iarnă „CENTRAL"
BRODIE AND BRODIE
duo de canto și dans de mulatoii și senzațiile celelalte. Inceputul la orele 9·30
Lloyd 1010 2222 1

Dr. Paul Engländer
Fabrici de lacuri
Wien-Neulengbach.
Lacuri
de prima calitate pentru căruțe, zmalțuri, mobile și pardiment.
Specialități: lacuri pentru toate branșele marei industrii.

Transportul în prețurile originale de fabrică, ab depozitul-comision din Cluj.
1742

Sucursala pentru întreg Ardealul:
Segesváry și Soții Cluj
Mare magazin de lacuri și vopsele.
Furnizăm specialități de prima calitate:
Ultramarin, vopsele pt. zugrăvit pereți, vopsele chimice și de pământ.

Citiți „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALATIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de dasaune, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- **Fabricațiune de pliuri** comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURO și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru poziri individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareli și ulei, plăci de email în afferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri *CABLE* MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Uneltirile bolşevicilor ruşi

Propaganda comunistă în Basarabia

Amănunte în jurul descoperirei organizaţiunei teroristo-comuniste din nordul Basarabiei

Am dat zilele trecute o informaţie prin care făceam cunoscută descoperirea făcută de către siguranţa Basarabiei a unei organizaţii de spionaj terorist-comuniste în oraşele din nordul Basarabiei. Iată noui amănunte.

Sediul principal al acestei organizaţii era în oraşul Cernăuţi, având legături cu toate oraşele din nordul Basarabiei şi cu Chişinăul.

Cine sunt cei arestaţi

Până în prezent au fost arestaţi un număr de 54 membri, din care notăm:

David Reşetnic de fel din com. Voloscovo jud. Hotin, cel mai periculos agent terorist, întru cât a săvârşit numeroase atentate teroriste contra liniilor ferate. A fost arestat în gara Ocniţa. Asupra lui s'a găsit o maşină infernală pe care intenţiona a o pune în acea gară. La domiciliul lui s'au găsit enorme cantităţi de dinamită ecrasită, multe grenade şi 15 revolvere. M. Manulis din com. Secureni găzduitorul agenţilor comunişti.

Vilghelm Kistenburg zis Frustenburg, cu nume conspirativ „Liliput" de fel din Odessa — primprezident şi conducătorul organizaţiilor de spionaj şi terorism din intreaga Romanie. Acesta este unul dintre semnatarii tratatului de pace dintre Polonia şi Rusia Sovietică.

Volf Beer cu nume conspirativ „Bonapart" a domiciliat în târgul Noua-Suliţă unde era şi casa conspirativă; ca agent principal şi prezident în acel târg primea informaţiunile militare şi curierii de peste Nistru.

Dina Gamburg cu nume conspirativ „Nady" de fel din Hotin, organizatoarea comitetului comunist din oraşul Hotin în număr de 35 persoane.

Dora Sechman cu nume conspirativ „Dgioconda" curiera principală între Kamenitz-Podolsc-Hotin, Bălţi-Noua Suliţa şi Cernăuţi.

Pregătirea de noui atentate

Afară de aceştia au mai fost arestaţi 33 de membri. Noui arestări sunt în curs.

Din cercetările făcute până în prezent s'a constatat că scopul lor era de a săvârşi noi atentate teroriste contra liniilor ferate române şi gărilor precum şi asupra instituţiilor publice.

Deasemenea s'a mai constatat că bandele care de luni de zile terorizează nordul Basarabiei au fost înfiinţate de aceşti agenţi care le dădeau tot concursul băneso şi informativ.

Cetiţi Infrăţirea

In Austria viaţa se eftineşte

Indexul de scumpete în Austria, pe timpul 15 Noembrie — 14 Decembrie a înregistrat o nouă scădere de 3 la sută.

Este pentru a treia oară că comisiunea paritară, instituită în Austria prin legea după care salariile tuturor categoriilor de muncitori variază în proporţia, în care variază preţurile articolelor de prima necesitate (legea a fost votată sub presiunea grevelor muncitoreşti din luna Iunie 1922) înregistrează o scădere a costului vieţei.

*

Începând cu 15 Iunie de când a fost aplicat sistemul indexului, şi când s'a convenit că în calculările viitoare să se ia ca bază preţurile din acel moment, socotite drept 100, indexul de scumpete a suferit următoarele modificări:

Iunie—Iulie 141.
Iulie—August 316.
August—Septembrie 606.
Septembrie—Octombrie 355.
Octombrie—Noembrie 322.
Noembrie—Decembrie 506.

Ca urmare a scăderei preţurilor s'au operat şi scăderi proporţionale în salariile muncitorilor.

Prin ultima reducere a salariilor cu 3 la sută, statul va realiza o economie lunară de 14 miliarde asupra salariilor funcţionarilor săi.

Comertul nostru cu Ungaria

Exportul nostru în Ungaria după datele statistice ungureşti

Biuroul statistic din Budapesta a publicat de curând noule date statistice referitoare la comerţul Ungariei cu străinătatea.

In ce priveşte importul Ungariei, România ocupă locul principal.

Ungaria a importat din România din Ianuarie până în Septembrie a. c., opt şi jumătate milioane măji metrice mărfuri.

Din Cehoslovacia şase şi jumătate; din Germania trei milioane; din Austria 1,8 milioane: din Jugoslavia 831.000 şi din Italia 109.000 măji metrice.

Importul Ungariei, care până în primăvara anului curent se făcea aproape în proporţii egale din România şi Cehoslovacia s'a micşorat faţă de aceasta din urmă în favoarea României, pe măsură ce valuta cehoslovacă îşi ridica cursul.

In primul rând Ungaria a adus din România 8,221,413 chintale de lemne de foc, de construcţii şi produse de cherestea.

In această cifră se cuprinde şi 84,569 chintale de mangal.

Din Ianuarie până în Septemvrie Ungaria a importat din România 32.000 chintale benzină şi 36,844 chintale ulei lampant.

A mai importat 51,185 chintale piatră de var şi var nestins, 43,103 chintale fier brut şi vărsat.

Deasemenea şi vite tăiate şi în stare vie, Ungaria a dus aproape exclusiv din România. In total s'au exportat din România în Ungaria 9976 vite şi 1622 porci.

Importul României din Ungaria

Faţă de acele opt şi jumătate milioane chintale importate din România, Ungaria a exportat la noi în cursul aceluiaşi timp, abia 321,923 chintale mărfuri, aproape toate meşini agricole şi articole de fierărie.

Principalul debuşeu pentru Ungaria a fost anul acesta Austria care este cea mai avizată la produsele agricole ungureşti.

Plăţile externe aranjate cu creditorii francezi şi englezi

Comisiunea de comercianţi pleacă în străinătate cu sprijinul ministrului de finanţe şi Băncei Naţionale pentru a trata chestiunea datoriilor comercianţilor noştri în străinătate a avut de curând întrevederi cu departamentul comerţului din Londra.

După cum relatează „Adevărul", punctului de vedere românesc s'au opus următoarele propuneri din partea Camerei de Comerţ din Manchester.

1. Plăţile să fie eşalonate pe un termen de 5 ani, nu de 8 ani cum ceruse delegaţia română;

2. In primul an să se plătească 10 la sută din totalul sumei, în al doilea an 15 la sută şi succesiv cu o dobândă de patru la sută plata întregei datorii;

3. Admite valuta transacţională pentru plata imediată la jumătate din cursul actual al lirei sterline, adică 350 lei, nu 250 cum cereau comercianţii noştri.

4. Admite celelalte condiţiuni privitoare la garanţiile de plată şi în special, bineînţeles, garanţia Băncei Naţionale.

Comercianţii englezi au mai arătat că aranjarea plăţilor în valută străină, s'ar putea face mai uşor prin tratative directe dela creditor la debitor luând ca bază o valută transacţională.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea"

anunţă pe Onoraţi săi abonaţi din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Primim si noi abonamente pentru chiosc.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 690 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 26 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNII" Sibiu

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — „ 90 „
„ 3 „ — „ 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Închiderea Universităților

Porțile universităței s'au închis și orașul nostru. Sălile de curs stau goale în așteptarea reîntoarcerii celor ce le-au părăsit; laboratoriile zac inactive, lipsite de mâna harnică a studenților. Volumele lâncezesc în rafturile bibliotecei; răsfoitorul lor glas molcom și ademenitor a amuțit cine știe, poate vreme îndelungată.

Inactivitatea tronează suverană deasupra celor mai mari instituții de cultură ale țărei noastre, într'o vreme când domnia ei este atât de puțin de dorit.

„Viața academică„ s'a refugiat din sonorele săli de întruniri sau fărâmițându-se în cenachuri anonime.

Cine știe pentru câtă vreme.

Poate până după vacanța Crăciunului, poate mai târziu.

Și sunt abia câțiva ani dela marele răsboi. Rănile lui sunt încă deschise, cicatricea abia prinde crustă pe sângele ce mustește necontenit.

Am fi avut nevoie de multă liniște pentru convalescență. Nevoia refacerii depline, nevoie întăririi definitive a celor câștigate cu atâta trudă și cu atâta jertfă ne striga din toate părțile, ne îndemna de pretutindeni la pașnică conviețuire, la muncă asiduă și spornică.

N'am ascultat acest strigăt desperat ce pornea din toate colțurile României nou născute. asurzitoare peste mormanele de cadavre, înnăbușind cu sgomotul ei indecent țipătul de râs-și triste.

Am privit pe noui veniți în arena vieței sociale cu priviri mai întâi surprinse, apoi înveselite de coniscul spectacolului.

Privitori, ca la circ, ne-am înșiruit prin tribunele parlamentare, aplaudând pe cel ce urla mai tare subliniind cu hohote de râs gestul celui ce știa să facă mai multe ghidușii.

Și'nvremea aceasta țara gemea sub apăsarea grea a indiferenței sau a nepriceperei. Spectatori de comedie bufă, nu ne dăm seama că în timpul divertismentului, sărmana țară alunecă pe nesimțite pe povârniș, deasupra căruia o ridicasem cu prețul atâtor vieți.

Și când am început a ne trezi, răul se încuibase deasupra piramidei sociale: rădăcina lui cu greu mai putea fi găsită. Ne rămânea totuși o mângâiere, și una din cele ce aducea mai multe nădejdi tinerimea e la lucru, conducătorii de mâine se pregătesc de zor pentru a primeni atmosfera îmbâcsită a actualităței.

Tocmai mâna energică a celor ce ne cârmuiesc astăzi, începuse curățirea terenului: după-o seară de distracție veselă, lumea se trezise într'un fapt de ziuă spornică și îmbietoare la muncă. Și iată, tocmai când credeam că am apucat pe drumul cel bun, zâzania și-a întins tentaculele periculoase chiar printre cei, de cari se aninaseră toate nădejdile noastre.

Vrajba a pătruns în sânul studențimei propagându-se neconte-nit cu o iuțeală amețitoare, a caparând într'una tot mai multe inimi, tot mai multe conștiințe. Când crezi că s'a potolit într'o parte, isbucnește alăturea cu și mai mare furie, cu și mai mare înverșunare. Pașnica discuție academică s'a transformat în ură violentă și aridă, în vacarm nepotolit și de prisos.

Universitățile stau închise tocmai acum, când toate privirile dușmane și amice s'au deschis asupra noastră; tocmai acum când analfabetismul poporului nostru a ajuns de notorietate europeană; tocmai acum când marile mase de jos așteaptă revărsarea luminei nesfârșite a adevărului.

Să fie un blestem asupra noastră, un blestem tiranic, neînduplecat, să nu ne mai ridicăm deasupra nevoilor, să nu mai sfârșim nici odată de urcat Calvarul acestor triste vremuri!?

Cu neputință să nu-li se deslușească studenților români teribila înfățișare a impasului crunt în care ne sbatem. Cu neputință ca sufletul lor tânăr să nu rămână impresionat de tristul lui aspect. E cu neputință ca tinerii cetățeni ai universităților noastre, să nu ceară ei înșiși redeschiderea celor mai înnalte școli românești, spre reabilitarea bunătăței tradiționale a poporului nostru, spre păstrarea prestigiului. ce ni l'am durat din greu printre vecini și amici.

Congresul de la Sibiiu

Eri s'au terminat dezbaterile congresului ținut de partidul poporului la Sibiu, congres care a voit să însemne o reintrare în politică a acestui partid și o lămurire a acțiunei sale. A fost deci o verificare de forțe și o încercare de raliere a lor în jurul bătrânului general care ține cu îndărătnicie să păstreze în mâinele sale zdreanța care a fost odată un steag.

Două au fost necesitățile de partid care au determinat ținerea acestui congres. Prima a fost aceia de a arăta că partidul poporului n'a fost îngropat sub rușinea guvernării sale de doi ani; a doua aceia de a strânge rândurile rărite prin numeroase dezerțiuni și împărțite în două tabere.

Toate celelalte discuții în jurul problemelor la ordinea zilei, rapoartele cetite de diferiți membrii însărcinați cu studiul unor chestiuni prea mari pentru competința raportorilor, declarațiile făcute de general asupra situației politice, toate acestea n'au fost decât lucruri menite să dea o aparență de prestigiu și de autoritate congresului. Căci în nici una din discuțiunile cari au avut loc și în nici unul din rapoartele cetite n'am văzut o ideie nouă, o soluție serioasă, o preocupare cinstită și o judecată vrednică de ținut în seamă.

Dar nici cel puțin cele două necesități cari au prezidat la ținerea congresului, n'au fost împlinite. In adevăr congresul, prin atmosfera și prin înfățișarea lui n'a putut da nici celor mai grăbiți să clădească iluzii, impresiunea unei manifestări de forță politică. Trei sute de oameni chemați din toate colțurile țării s'au adunat într'o sală pentru a se lămuri între dânșii. Iată ce a fost congresul. Ceeace e însă și mai trist pentru partidul poporului e faptul că nici această lămurire intimă nu s'a realizat. Căci congresul s'a terminat printr'un compromis. Având să hotărască între curentul reprezintat prin domnul Argetoianu care se rostise pentru participarea partidului la desbaterile Adunărilor Constituante, curent întrunind sufragiile celor mai mulți dintre membrii prezenți ai partidului, și între curentul reprezintat de generalul Averescu care era împotriva reintrării în parlament, congresul a lăsat la libera voință a parlamentarilor averescani hotărârea de a lua parte la lucrările Corpurilor Legiuitoare.

Lupta dintre cele două curente nu s'a terminat printr'o rezoluțiune limpede. Ea s'a temperat vremelnicește printr'un compromis.

Faptul acesta dovedește însă starea de descompunere a unui partid pe care l'a ucis politicește nu numai nenorocitul sistem de guvernare pe care l'a dat țării ci și lipsa unei ideologii politice care a eșit necruțătoare la iveală îndată ce s'a destrămat legenda din care luase ființă partidul poporului.

Se verifică astfel încă odată teoria că un partid nu poate aspira să trăiască decât întemeindu-se pe o doctrină și pe o idee morală și reprezentând nevoia de exprimare a unor curente sociale.

Chestiunea strâmtorilor a fost rezolvită

Lausanne — Chestiunea strâmtorilor este considerată ca lichidată. Toți delegații și-au exprimat satisfacția. Turcia a primit proiectul aliat. Amănuntele vor fi rezolvate prin tratative particulare între lord Curzon și Izmet pașa.

Închiderea conferinței de la Londra

Inconvenientele și avantajele ei

In momentul de față cancelariile europene sunt frământate deopotrivă de chestiunea păcei dintre turci și greci, ca și de problema reparațiilor. Discuțiunile de la Lausanne continuă și deși știrile ce vin de acolo, ne anunță că dificultățile sunt încă destul de mari, totuși datorită acordului dintre aliați până în cele din urmă dezbaterile vor conduce la bun sfârșit.

Nu tot așa putem vorbi de chestiunea reparațiilor. Cabinetele occidentale și acum, ca și în trecut își dau cele mai mari silințe ca să soluționeze problema într'un mod convenabil tuturor părților. Premierii statelor interesate zilele trecute s'au întrunit din nou la Londra însă nici de data aceasta, după cum nici în luna August, ei n'au ajuns la rezultate pozitive și aceasta din cauza lipsei unui acord între aliați și mai ales neînțelegerilor dintre Franța și Anglia. Discuțiunile de la Londra în această privință au fost amânate pentru 2 Ianuarie 1923, când primminiștrii Franței, Angliei, Italiei și Belgiei se vor întruni din nou la Paris.

De sigur că temporizarea acestor discuții se pune în legătură cu intervenția Americei, dar după unele telegrame pare că nu se poate pune prea multă speranță nici pe această eventualitate deoarece Statele Unite ar impune Germaniei condițiuni grele pentru un împrumut. După alte telegrame dimpotrivă America ar fi conceput în chestia reparațiilor un plan acceptabil atât pentru aliați, cât și pentru Germania.

In orice caz îngrijorările sunt cu atât mai mari, cu cât se știe că scadența de 15 Ianuarie 1923 se apropie și Franța în ipoteza unei neplăți din partea Germaniei este hotărîtă să recurgă la sancțiunea ocupărei bazinului Ruhr.

Ziarul „Journal des Débats" ocupându-se de chestiunea reparațiilor în legătură cu conferința de la Londra, scrie că după trei zile de discuțiuni problema reparațiilor a fost amânată din nou pentru 2 Ianuarie 1923, fără ca nimeni să poată ști dacă această pauză de două săptămâni va modifica într'un chip simțitor tezele care încă odată se vor ciocni în acestă chestiune.

Ne găsim exact în aceleași condițiuni ca și acum patru luni — continuă ziarul francez — când am părăsit Londra în August trecut, așa că putem spune că dacă patru luni de gândire, în care timp au venit la putere oameni noui, n'au adus nicio schimbare în situație, nu credem că într'un timp mai scurt ne am putea aștepta la ceva mai bun. De aceia se acreditează din ce în ce tot mai mult ideia repetabilă că chestiunea reparațiilor este rău dirijată, în timp ce reglementarea ei este o necesitate vitală pentru noi.

Pentru englezi Ruhrul este o adevărată obsesie și acest subiect trebuie abordat în fața lor cu multă precauțiune. pe de altă parte guvernul francez este de părere că înainte de a intreprinde sancțiuni trebuie să epuizeze mai întâi toate posibilățile unei înțelegeri. Ceia ce s'a petrecut la Londra este o nouă etapă a acestei politici.

Așa stând lucrurile, aliații noștri nu vor avea nimic să ne reproșeze mai târziu. Deci care sunt adevăratele rezultate obținute de pe urma acestor întrevederi în aparență sterile, dar nu în realitate.

Vom rupe cu politica de compromisuri și de concesiuni pentru a ne afirma voința noastră. Aliații noștri sunt preveniți, Germania este deasemenea și dacă mai ... se aranjeze dinainte într'un mod convenabil, Franța o primește cu satisfacție.

Cu aceste cuvinte „Journal des Debats" termină importantul articol din rândurile căruia reesă lămurit că Franța în hotărârile ei se arată a fi intransigentă, neînțelegând să cedeze la 15 Ianuarie, dacă Germania nu-și va îndeplini obligațiunile ei.

Căile ferate somesene

Prelungirea termenului pentru luarea în exploatare de C. F. R.

Prin jurnalul consiliului de miniștri publicat în „Monitorul Oficial" Nr. 206 din 21 Decemvrie a. c. s'a revenit asupra întregii deciziuni luate prin jurnalul Nr. 2880 din 4 Octomvrie 1922, și a fost autorizat dl ministru al comunicațiilor de a prelungi până la 1 Februarie 1923, termenul pentru luarea în exploatare de către direcțiunea generală CFR. a căilor ferate particulare concesionate și exploatate actualmente de societatea căilor ferate someșene.

Consiliul de administrație al acestei societăți de căi ferate, va convoca de urgență adunarea generală extraordinară, pentru ca acea adunare să împuternicească unul sau doi delegați cari să trateze cu ministrul comunicațiilor, încheierea convențiunii pentru luarea în exploatare de către Stat a căilor ferate someșene.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Arborele poetului

Se spune că la Lugoj, poliția a arestat un poet ungur, din pricina unei poesii fanteziste, în care era vorba de un arbor bătrân sau tânăr, pe care toamna l'a îngălbenit și amorțit; poetul deplângând copacul se resemna la urmă, încredințat că moartea lui nu-i decât trecătoare și că la primăvară el va reînvia și mai împodobit de frunziș strălucitor, ca în anul trecut.

Atât ne spun ziarele despre motivele arestării autorului acestei poesii fanteziste. Probabil însă că ele sunt ceva mai complicate, căci altminteri nu înțelegem ce amestec ar avea politica în creațiile bardului lugojan.

Fără îndoială e vorba de vre-o comparație străvezie între arborul de care ne vorbește cântărețul ungur și vechia lui patrie. Poetul Szabó, — așa-l chiamă — trebuie să-și fi asigurat în versuri pe concetățenii săi că marele copac al maghiarimei, dacă stă acum despuiat de frunzișul fostelor sale provincii, afacerea asta se întâmplă numai din causa iernei care bântuie asupra popoarelor învinse; în curând însă va veni primăvara și înțelegeți atunci... copacul va fi cu mult mai frumos, cu mult mai falnic și frunzele căzute îi vor da la loc.

Acuma e de discutat dacă profeția poetului ar putea să se împlinească. Lucrurile cam așa ar sta cum spune dulosul aed, dacă frunzele căzute ar fi aparținut copacului în chestiune. Dar totul n'a fost d cât o iluzie optică, destul de puternică pentru a înșela simțurile unui poet. In desimea pădurei, copacul unguresc părea într'adevăr mândru și viguros.

Crengile lui se amesteca seară însă printre crengile copacilor vecini și atât de bine se încolăciseră împrejurul lor că păreau chiar proprietatea copacului „falnic". Intâmplarea a făcut ca un pădurar mai drept să pornească cu foarfeca prin pădure. El a tuns copacii, i-a curățit de ramurile acaparatoare ale buruienilor vătămătoare și le-a dat libertate de a crește fiecare prin seva proprie.

Copacul unguresc s'a trezit astfel din mândrețe de pom, într'o biată trupină chilală, așa cum s'ar trezi capul pietos al unui poet după o tunsoare radicală la cazarmă sau la închisoare!

Că arborul râvnește să-și întindă iarăși nuielele ce i-or mai ieși la primăvară, printre crengile vecinilor, asta-i altă socoteală. Dar pădurarul de-acuma veghiază și foarfeca clănțăne mereu...

Așa că ori cât s'o entuziasma poetul Szabo la gândul nuielelor ce vor ieși pe viitor din trupina fostei țări, noi opinăm să i se dea drumul din arest...

Comparația cu arborele e prea din cale afară banală ca să constituie un pericol național. Totuși, în numele artei, felicităm pe bravii polițiști din Lugoj, care ne având ceva mai bun de facut, se apucă să rotunjească renume de eroi poeților localnici. Fără dânșii, — dacă și celelalte trouvailles-uri din poesiile d-lui Szabo sunt la fel cu cel de față, — numele său n'ar fi ajuns nici măcar la Caransebeș, necum la Budapesta unde de astă dată grație bine voitorului lor concurs, va ajunge neîntârziat.

Nomofilax.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Sâmbătă: Matineu, orele 3 și 5: Victimele Morfinei" (O senzațională dramă socială. Prețuri de tot reduse)

Sâmbătă seara: „Manon" (pentru 2-a oră. Cu concursul doamnei Ileana R. Lorber. Prețuri de operă. Abonament de zi Nr. 59 B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala se închid

Duminecă Matineu: „Micul Lord" (Cu distribuția nouă a rolurilor, Prețuri reduse.

Duminecă seara: Nu este reprezentație.

Luni Matineu: „Copii de schimb" (Prețuri reduse).

Luni seara: Iubire Cerească și Pământească" pentru a 4-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Marți Matineu: „Ioan Viteazul" (Prețuri reduse).

Marți seara: „Voevodul Țiganilor" (Cu distribuția nouă a rolurilor. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Cinema Apollo

Sâmbătă: In ghiarele banditilor. O frumoasă dramă de aventurii.

Cinema Universității

Sâmbătă: Lordul William Rateliff. O escelentă dramă socială.

Cinema Urania

Sâmbătă: Doctorul Jim. O frumoasă dramă socială.

Societatea Anglo-Romana

Când va avea loc adunarea de constituire

Incă în cursul războiului a luat ființă la Londra „Societatea Anglo-Română" (The Anglo-Rumanian Society) care și-a fixat drept țintă cu tivarea unor relațiuni mai strânse între Anglia și România prin studiul reciproc al vieței, literaturii și al condițiilor economice din ambele țări. Societatea și-a dat silința de-a răspândi cunoștințî cât mai largi privitoare la țara noastră, la situația ei politică și greografică în sud-estul Europei, apoi la importanța ei particulară pentru Anglia și pentru menținerea păcii în Europa. Datoram mult acestei societăți faptul, că în timpul, când la Paris și la Londra, se croiau noile hotare ale țărilor, și-a luat sarcina de-a face cunoscute și de-a sprijini aspirațiunile juste ale României. Numele cele mai ilustre din Anglia împodobesc președinția și consiliul general al Societatei Anglo Române.

Președintele este Lordul Hugh Cecil, iar între vicepreședinți sunt Marchizul de Crewe, Vicontele Gladstone, Cardinalul Bourne, Episcopii de Londra, Oxford și Vinchester, Lorzii Burnham, Carnock, Dunedin, Tenuyson, Primarul Londrei, Sir I. A. Eving, principalul universității din Edinburgh, Sir George Reid, Sir Frederic G. Kenyon, Directorul Muzeului Britanic și al Academiei Britanice, Sir Edvin Cooper Perry Vicecancelarul Unio, din Londra, Sir Harry R. Reichel Principalul Unio, de North-Nales, Sir Bertram C. A. Vindle președintele Colegiului Unio, din Cork, A. E. Shipley, vicecancelarul Unio, din Cambridge.

Președinte al Consiliului General este Ducele de Bessborough, iar în Consiliul General sunt cei mai distinși reprezentanți ai bisericei, științei și presei engleze, astfel: Rev. Sir. William Boyd — Carpenter, Rev. H. I. fynes. Clinton, secretarul asociației anglicane și a bisericelor orientale; profesorii univ. I. B. Bury, W. A. Craigie, W. Macneile Dixon, Sames fitzmaurice — Kelly, Israel Gollancz, H. I. C. Gilerson, George Gilbert Murray Sir Walter Rabigh și distinsul nostru amic R. W. Seton Wat on (Scotus Viator); dintre publiciști remarcăm pe dnii Robert Donald editorul dela Daily Chroniele, I. L. Garvin dela Observer, St. Loe Strachey dela Spectator, Maurice Gerottlwohl dela Daily Telegraph.

Pentru a răspunde cu recunoștință nizuințelor atât de nobile ale Societății Anglo-Române s'a luat inițiativa de a se întemeia la Cluj o societate similară. Consulul englez din Cluj, dl Charles Goodvin a primit să fie președintele de onoare, numeroși profesori universitari și cei mai de seamă reprezentanți ai vieței noastre publice și-au oferit colaborarea pentru a promova înjghebarea Societății Anglo-Române.

Comitetul de inițiativă invită pe toți amicii și pe admiratorii civilizației engleze la adunarea de constituire a societății care se va ținea la 31 Decemvrie a. c. la orele 6 d. m. în sala III-a fac. de litere dela Universitate.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Scrisorile

Alexandrei Feodorovna către Nicolae al II-lea

In editura Slovo din Berlin a apărut un mare volum cu textul original englez și traducerea în rusește a scrisorilor împărătesei Alexandra Feodorovna către Nicolae al II-lea.

Această corespondență găsită la Ekaterinsburg, după asasinarea familiei imperiale, începe la 27 Aprilie 1914 și sfârșește la 17 Decemvrie 1916, data asasinării lui Rasputin. Ea numără vre-o 400 de scrisori, material pentru două volume din care primul a apărut.

Putem spune că în puține cărți sufletul o nenesc apare mai desbrăcat de orice convenționalism ca în această corespondență. Alexandra își exprimă cele mai neînsemnate cugetări, sentimentele sale cele mai intime. Adânc religioasă, superstițioasă ca cea mai ignorantă dintre țărance, ambițioasă, temându-se să nu fie întunecată de ceva străiucirea domniei bărbatului său, această femeie, această împărăteasă, se înalță plină de viață dintre scrisorile ei, cu toată dragostea și cu toată pasiunea ei.

Carte remarcabilă și teribilă. Remarcabilă, prin sinceritatea absolută și care o înrudește cu confesiunile lui Rousseau; teribilă când te gândești că din cauza influenței împărătesei asupra lui Nicolae, soarta unui imens imperiu era în mâinile unei femei, sub ugată de Rasputin.

Din scrisorile ei reese — și pentru aceasta ni-i foarte simpatică — dragostea-i nețărmurită pentru bărbatul și copii săi, dragostea imensă, aproape supraomenească.

Putem spune că întreaga corespondență nu-i decât un strigăt de dragoste pentru alesul inimei sale.

Această femee de 46 ani, mamă a 5 copii, când scrie bărbatului său se exprimă ca Julieta care ar scrie lui Romeo: scumpul meu, unica mea comoară, soarele meu, sufletul meu, Te binecuvântez. Sărut scumpa ta față, gâtul tău delicat, mâinile tale iubite cu toată aprinderea unei inimi iubitoare etc.

Impărăteasa e tot așa de drăgostoasă și când vorbește de copii săi, mai cu seamă de țarevici. Sănătatea lui „baby", ocupațiunile, jocurile, studiile lui ocupă un loc important în scrisorile sale.

In scrisorile ei, Alexandra dă socoteală împăratului de viața-i zilnică în cele mai neînsemnate amănunțimi. Corespondența ei descrie viața de curte cu atâta vioiciune și veridicitate încât nici un document n'ar putea-o înlocui. Pe când împăratul era la cartier, Alexandra îngrijea răniții în spitale cu un devotament și dragoste încât provoacă admirația.

Raporturile împărătesei cu d-na Vyrubov erau cam ciudate și nu ne putem explica legătura ei cu doamna de onoare decât ca ascultarea dorințelor lui Rasputin. In primele scrisori, împărăteasa vorbește mai mult defavorabil de D-na Vyrubov. Pe alte parte ar rezulta din aceste scrisorii că între împărat și Vyruboa ar fi fost ceva. Recriminările împărătesei împotriva Vyrubovei sunt din ce în ce mai rare pentru a înceta. Acum, dimpotrivă, îl roagă pe Nicolae să-i scrie Vyrubovei mulțumindu-i pentru cărțile și ziarele trimise. Vedem că Anla câștiga un loc important în viața suveranilor și aflăm că la dânsa se întâlnea împărăteasa cu Rasputin dela care vine să ieа cuvântul de ordine. La acea vreme, influența Vyrubovei e așa de mare încât chiar și numirea miniștrilor nu se face fără aprobarea ei.

Dacă silit de împrejurări, împăratul numea într'un post pe cineva care nu avea pentru Rasputin admirație nemărginită, Alexandra îi scria o scrisoare lungă prin care îl roagă să alunge „pe acest dușman al între ei familii imperiale, care îndrăznește să nu-i iubească pe prietenul împăratului."

In toate scrisorile sale îl sfătuește pe Nicolae să ție sus drapelul autocrației. Și scrie în Iunie 1915:

„In vremurile în care trăim e necesar ca glasul tău să fie auzit pretutindeni, să tune când miniștrii nu-ți execută poruncile sau întârzie cu executarea. Să tremure înaintea ta.

Adă-ți aminte că d-ni Philipp (un francez în grațiile familiei imperiale) și Grigori (Rasputin) au spus același lucru."

Dacă comparăm această corespondență a împărătesei și succesiunea faptelor din ultimii ani ai domniei lui Nicolae al II le, constatăm că toate actele i-au fost dictate și suggerate de Alexandra Feodorovna și că Nicolae al II-le, om fără voință, n'a fost decât un instrument în mâinile ei. Alexandra a încercat să joace rolul Ecaterinei și dudă cum neînsemnata prințesă de Anhalt-Zerbst devenise adevarată împărătească rusă preocupată numai de interesele noului sale patrii, tot așa neînsemnata prințesă de Hessa, ajunsă împărăteasa Alexandra Feodorovna, s'a consacrat cu tot sufletul cauzei Rusiei.

Mai mult de cât atât: convertită la ortodoxsim cu ocazia căsătoriei, îmbrățișează cu credință arzătoare noua sa religie pe care o practică cu naivitatea și aprinderea unei țărance ruse. Crede în acțiunea miraculoasă a icoanelor și moaștelor și trimite împăratului și trupelor icoane.

Alt om pe care îl urăște împărăteasa în aceiaș măsură ca și pe marele duce Nicoale Nicolevici e gucikov, leaderul partidului octobrist parcă presimte rolul pe care îl va juca acesta în abdicarea lui Nicolae II-lea. Când îl sfătuește pe împarat să uzeze de legile excepționale din timpul războiului pentru a-i încarcera; când, într'un moment, de furie îl scrie să spânzure pe Gutcikov și banda. Aflând că acesta va face o călătorie pentru a inspecta uzinele, se duce la biserică, unne se roagă Domnului pentru deraierea trenului cu condiție ca Gutcikov să fie singura victimă.

Chestiunea neliniștitoare: Alexandra Feodorovna a tradat, a favorizat negociațiunile secrete cu Germania? In general, era opusă acestui război. De mai multe ori amintește împăratului că Rasputin a fost totdeauna contra războiului.

Impărăteasa dorește să lucreze pentru binele Rusiei, dar, în mod inconștient suggerează împăratului ideile cele mai dăunătoare. Se ridică cu hotărâre împotriva întregei societăți ruseți și-și silește soțul să fie alături de dânsa.

Scrisorile împărătesei Alexandra Feodorovna, prețios document omenesc vor apare în curând și în traducere franceză.

Cronica politică

Declarațiile generalului Averescu la Sibiu. La congresul ținut la Sibiu, generalul Averescu rostind cuvântarea de deschidere a schițat o expunere e situației politice interne și a indicat care va fi în linii generale politica partidului poporului.

Ne-am fi așteptat din partea unui șef de partid care a fost și șef de guvern, ca declarațiile sale să înfățișeze aceea seriozitate în gândire și aceea cumpătare în exprimare atât de necesare unui adevărat om de stat.

Cuvântarea generalului n'a fost însă decât o violentă și nedreaptă ieșire împotriva guvernului și a țărăniștilor.

Deschizând focul împotriva acestor doi adversari, generalul a făgăduit partidului țărănist luptă până la exterminare, iar cu partidul liberal a spus că nu voește să aibă nici o legătură.

Dar generalul s'a rostit și împotriva intrării în parlament și a fost atât de intransigent în această chestiune încât majoritatea partidului care era pentru participarea la lucrările parlamentului, a trebuit să-și înfrângă voința și să primească acea formulă de compromis, care a părut pentru moment că împacă cele două curente. Încăpățânarea generalului de a nu veni în Parlament dovedește și ea o miopie politică și o lipsă de înțelegere a realităților, care ne îndreptățesc a spune că sub conducerea d lui Averescu partidul poporului e dus spre ruină.

Din tot ce a spus DI general o singură declarație înseamnă și o hotărâre chibzuită pe care însă o fac ineficace și greșelile dsale și ale fruntașilor din alte partide cărora dl Averescu le adresează o invitație la colaborare. Șeful partidului poporului a declarat că nu va fi alături decât de partidele de ordine.

Dacă partidul poporului se va ști păstra pe drumul ordinei, atunci are posibilitatea unei acțiuni politice utile.

Suntem curioși sa vedem, însă, cum vor răspunde celelalte partide la invitația guvernului,

O nouă demascare a țărăniștilor

Vorbind în Cameră cu ocazia discuției asupra adresei răspunsului la mesagiu, d-l deputat Chirculescu a atins și chestiunea partidului țărănist, care nu și-a putut până acum întocmi programul, din cauza concepțiunilor internaționale pe care le nutresc unii membri ai partidului.

D-sa a citit un proces verbal prin care d-l Simion Mehedinți a primit să intre în partidul d-lor Lupu și Mihalache, numai dacă aceștia vor renunța la unele concepții, cu tendință comunistă. Intrând în partidul țărănist, în urma asigurărilor date, d-l Simion Mehedinți s'a văzut însă înșelat și neputând să-și asume convingerile revoluționare ale d-rului Lupu, d-sa nu a mai luat parte la nici o ședință a clubului „Astoria" și nici la congresul de la Iași. Dovada cea mai evidentă că chiar între conducătorii partidului țărănist există mari neînțelegeri, din cauza tendinței comuniste ce caută s'o imprime partidului d-rul Lupu.

În timp ce vorbea la Cameră, d-l Chirculescu, la Senat, avea loc un alt rechizitoriu al țăraniștilor, făcut de d-rul Demetriade, reprezentantul Universității din Iași.

Senatorul țărănist Costăchescu, în cuvântarea sa a căutat să acopere părerile antireligioase, ale unor membri marcanți ai partidului. Dl. dr. Demetriade însă a demonstrat Senatului că Dl. Costăchescu a vorbit de religie în numele partidului țărănesc.

Dovada adusă de dnul Demetriade e că în fiecare an, la deschiderea cursurilor universitare din Iași, profesorii țărăniști se opun la oficierea serviciului divin. Același lucru și în privința armatei.

Nu toți din partidul țărănesc, a afirmat Dl, dr. Demetriade doresc întărirea armatei, din potrivă mulți fac ochi dulci comunismului.

Pentru aceasta n'avem decât su ne aducem aminte de cunoscuta formula a unui leader țărănist: „Lumina vine dela răsărit", formulă care edifică pe deplin pe toți acei, cari ignorează încă scopurile ascunse ale politicei țărăniste.

Această nouă demascare a țăraniștilor, care nu sufere nici o desmintire arată opiniei publice că adevăratul scop al lor, nu e decât turburarea liniștei în țară, pentru ca cu ajutorul dezordinei să-și poată satisface interesele personale, care se identifică cu a dușmanilor de peste Nistru.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1882

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

În jurul fascismului maghiar

Educarea opiniei publice din Ungaria

Telegramele nu ne aduc din Ungaria lucruri de un deosebit interes. Se pare că această țară n'ar fi ocupată decât cu revizuirea trecutului, cu procesele acelora, cari au provocat proclamarea republicei ungurești și odată cu aceasta ruina pretextată a ei.

Se mai pare iarăși, că în țara vecină nouă se exercită o cenzură severă a tot ce se trimite în străinătate, ori că se lucrează pe toate căile, cu toate mijloacele, în secret, la pregătirea unor situațiuni viitoare.

Cu toate acestea, din telegramele acestea desprinzi de multeori lucruri, din cari îți faci o idee precisă, despre ce se petrece în Ungaria.

O știre de aseară ne aducea la cunoștință, că într'o întrunire a fasciștilor unguri s'a readus în discuție linia ferată Constantinopol-Bagdad și viitorul conflict pe chestiunea aceasta. Informațiunea budapestană mai spunea, că discursurile rostite la întrunirea fascistă în chestiunea aceasta au produs o vie impresie în Ungaria și publicul a început să se ocupe de chestiunea externă.

Din faptul acesta ne dăm bine seamă despre un lucru, pe care l-am mai arătat odată: că fascismul maghiar, spre deosebire de fascismul din celelalte țări, nu are scopuri de ordin intern, ci este, sub patronajul guvernului, un organ cu menirea de a pregăti spiritele pentru revanșa cu străinii.

Ne dăm din știrea aceasta seama, că toate preocupările ungurești se îndreaptă către această revanșă, care este pregătită meticulos și cu sârguință.

Partidul fasciștilor unguri este partidul lui Friedrich, acel personaj pe care Ungaria îl prezintă străinătății ca pe un aventurier, dar de care se folosește mereu pentru atățarea spiritelor. Acum o lună de zile omul acesta și fasciștii săi erau amenințați. S'au luat declarații la poliție, iar azi cu toate acestea ne trezim, că în Ungaria există — tolerat și sprijinit chiar — un partid fascist, care impune întregii țări preocupațiuni de ordin extern.

Lucrurile acestea, judecate mai propund, au o semnificare deosebită. Peste granița dela apus a țării noastre, toată lumea nu se ocupă decât cu pregătirea răfuelii. Chiar socialiștii maghiari — ne amintim declarația lor din Adunarea națională — nu urmăresc decât reîntregirea Ungariei cu ajutorul muncitorimii din statele succesoare.

Stând în fața faptelor acestora și considerând deasemenea, că lumea externă nu e lăsată să se informeze despre stările de lucruri ungurești, impresia ce ne-o lasă toată acestea este, că Ungaria s'a pus stăruitor pe lucru. Faptul serios însă nu este acela, că o sumedenie de organizațiuni ungurești lucrează pe toate căile pentru scopul reîntregirii maghiare, ci faptul, că această muncă tacită, asiduă, generală, nu este contrabalansată cum s'ar cuveni de opinia publică a Statelor vecine Ungariei

De vânzare

urgent din cause familiare un bar într'un oraș grănițăresc. Aranjament splendid. Mers admirabil. A se interesa sub „mină de aur" la Rădio Cluj, Str. Regina Maria 34. 2436

În atentia oficiului de închiriere din Cluj

În urma mai multor plângeri ce-ni s'au făcut în contra sistemului de funcționare a oficiului și a comisiei de închiriere supunem acestor oficii următoarele cazuri rugindu-le să ne dea câteva lămuriri, cerute și de opinia publică.

De dată aceasta nu facem decât să expunem faptele și să cerem lămuriri, renunțând la orice comentarii.

Un tip de decizie

Decizie No 5236. a oficiului de închiriere;

„Având în vedere că dl dr. Eugen Lustig a fost evacuat **„fără nici o formă legală"** (iată o acuzație gravă pe care o autoritate o aduce alteia) din clădirea reședinței episcopale, și că prin aceasta este fără locuință și fără birou în care să-și exercite profesiunea de advocat, **sub rezerva hotărârei comisiei deliberative** îl plasăm provizoriu și **pe al său risc** în cele două camere libere din Calea Victoriei No. 6.

Președinte Dr. Cruciu.

■

Remarcăm numai faptul că acest provizorat sub rezerva „aprobărei ulterioare a comisiei de închiriere" și pe **„al său risc"** durează de trei luni de zile și că dl Lustig nu este și n'a fost nici când funcționar de stat.

Al doilea caz

In str. Eminescu No. 7 a stat Locot. Băgu, din Reg. 3 Vânători, cu familia. Plecând din ordinul superiorilor săi la manevre, oficiul de închiriere a plasat tot **provizoriu** în această locuință, cu toate că nu se declarează vacantă și că Locotenentul după manevre trebuia să se întoarcă în Cluj, pe Dr. Katz care iarăși nu e funcționar.

In acest timp la oficiul de închiriere erau înregistrate 348 de cereri de-ale funcționarilor de stat care de luni de zile stau prin birouri sau prin hotele.

Alt caz

Locuința din Str. Dorobanților 24 rămasă liberă prin plecarea Maiorului Pleșoianu a fost atribuită dlui Muntiu funcționar la Banca Agrară care după câte știm are sau ar fi putut avea locuință căci banca a dat funcționarilor sai, un apartament în localul băncei.

Această locuință a fost cerută de 14 **funcționari de stat** care au fost însă înlăturați. Motivele... Dosarul No. 2341 cuprinzând toată aceasta afacere... s'a pierdut (!) ca foarte multe altele, și apelurile s'au pierdut și ele.

Așteptăm lămuririle precise a oficiului de închiriere pentru a reveni.

Politica României față de soviete

Învățăminte trase din atitudinea Angliei față de Rusia sovietistă

În legătură cu părerile acelora care cred că o politică cuminte din partea guvernului ar fi ca Statul român să înceapă tratative cu sovietele în vederea reluărei relațiilor între România și Rusia, o telegramă din sursă engleză ne lămurește perfect asupra oportunității acestei inițiative.

In adevăr, d. Roland Meneill subsecretar parlamentar în afacerile externe ale Angliei, răspunzând unei obiecțiuni că rău a procedet guvernul britanic când și-a recunoscut „de jure" Rusia sovietică și ocupându-se de refuzul guvernului din Moscova de a ratifica acordul comercial „Urguhart", — între altele d-sa afirmă.

„Guvernul sovietic refuzând ratificarea acordului Urguhart, nu a făcut de cât să spună la îndoială onestitatea intențiunilor sale la încheierea acestui acord comercial. Această acțiune a sovietelor, face ca să credem foarte greu că guvernul sovietic ar fi cooperat sincer și consecvent în operațiunile Urguhart, chiar dacă guvernul britanic este doritor de a vedea Rusia reintrând în comitetul națiunilor.

In cursul celor doi ani trecuți Anglia a dat destule dovezi atât Rusiei cât și lumei prin hotărârile luate în conferințele în care au fost reprezentate 26 state Rusia însă nu a arătat nici un semn de bună voință prin care să dovedească că se învoiește la condițiunile propuse".

Aceste afirmațiuni venite din partea unui om cu multă răspundere față de politica externă a Angliei, ne dau o măsură exactă asupra modului cum înțeleg sovietele să răspundă statelor doritoare să ajungă la o înțelegere cu Rusia sovietistă. Și, trebuie să observăm că Anglia este una dintre țările asupra cărora sovietele n'au de ridicat pretenții teritoriale.

De aici rezultă nefondata la ce ne-am putea aștepta noi, luând inițiativa unor tratative cu sovietele.

Greșala unei asemenea politice ne-o dovedește cu prisosință afirmațiunea dlui Roland Meneill, atunci când spune că „nu poate să creadă în o cooperație sinceră și consecventă din partea guvernului sovietic."

Prin urmare, rând pe rând împrejurările externe vin să confirme în totul temeinicia principiilor politice de care sunt călăuziți conducătorii noștri din prezent și în același timp să dovedească că adversarii partidului liberal nu luptă decât împotriva intereselor țărei

15% reducere

până la Crăciun

pentru funcționari, ofițeri și pensionari

la spălătoria chimică

CRISTALY

Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.

1718-2

INFORMAȚII

Societatea studenților români din Graz (Austria) „Carmen Sylva" desființată în anul 1916 și-a reluat anul acesta activitatea fiind compusă din 25 de membri.

*

Pe ziua de 1 Ianuarie va reîncepe să funcționeze în localul Prefectu ei județului „Oficiul de încartiruire" care va avea atribu ia să rechiziționeze 1 sau cel mult 2 camere pentru funcționari.

*

Prefectura Poliției a primit ordin să suspende dispoziția de închidere a localurilor la ora 10 și jumătate și să le tolereze deschise până la ora 12 noaptea.

*

Luni va avea loc o ședință a Consiliului orașului în care se va discuta mijloacele de accelerare a introducerei la Cluj a tramvaiului electric și a gazului metan.

*

Azi apare la Cluj „Dacia nouă" ziarul studențimei Clujene.

*

Sinodul parochial ortodox român din Mercurea-Ciuc întrunit în o ședință extraordinară pentru a alege un comitet de inițiativă în vederea zidirei bisericei „Sf Niculae" din Mercurea-Ciuc a ales ca președinte de onoare pe D. Profesor Dr. Ștefan Bogdan, președintele societății creștine sociale „Solidaritatea", iar ca președinte al comitetului pe Dl S. D. Spătar, prefectul județului Ciuc.

Sinodul parochial prin această alegere a pus în mâini vrednice și competente zidirea bisericii, deoarece atât dl Dr. Bogdan cât și dl Spătar sunt lucrători neobosiți pe tărâmul cultural-național.

*

Azi după amiază are loc la Asociația Morarilor din Cluj o conferință pentru discutarea modalităților de aprovizionare a populației cu faina necesară la conferința aceasta la parte și un delegat al guvernului.

*

Curtea de Casație, Secția III, a judecat Luni recursul d-lui Basil Târnoveanu directorul contabilității inspectoratului general pentru Ardeal și a desființat ordinul de destituire dat în 1921, reintegrându-l în drepturile sale.

*

Guma „Olla" procură somn bun și conștiință liniștită.
2419—6

*

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu aranjează în seara zilei de 23 Decembrie a. c. o serată împreunată cu tombolă, buffet, dans, etc. în favorul orfanilor din războiu în Sala Prefecturei.

Începutul la ora 9 seara.

Muzica militară.

Prețul de intrare de persoană 20 de Lei.

Bilete se pot scoate seara la cassă și înainte la Cassa Societății în Strada Dorobanților Nr. 42.

Ședința prezidențială de ieri a Camerei de comerț din localitate a hotărât, ca funcționarii camerei de comerț să dea examen de limba română prin luna Martie, iar până la sfârșitul anului ce vine toți aceștia să'și însușească limba română.

*

In legătură cu dispariția de pe piață a făinei, cu ocazia sărbătorilor, autoritățile am întreprins azi o anchetă, pentru descoperirea negustorilor vinovați că ar fi provocat dispariția aceasta din considerațiuni de speculă.

*

Decanul academiei de drept din Oradea-Mare a declarat în legătură cu adresa baroului din Timișoara prin care se cerea mutarea academiei orădene în capitala Banatului, că adresa aceasta nu va fi luată în considerație.

*

Direcția regională a căilor ferate române din Arad a hotărât să construească locuințe ieftine pentru personalul său, considerând că din cauza crizei de locuințe angajații căilor ferate au rămas fără adăpost.

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax face pielea fină.
2420—6

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Conform instrucțiunilor din București, d. prefect Metes a hotărît, ca închiderea localurilor publice să se facă după cum urmează: restaurantele și bodegile cl. I. se vor închide la orele 24 iar cafenelele și restaurantele de lux la ora 1.

*

„Figaro" vorbind de propunerile importante cari — după unele ziare — române — vor fi făcute de România aliaților săi în cursul apropriatii conferințe interaliate din Paris, scrie următoarele:

„Intr'adevăr, după calculele recente ale experților, pare că pagubele suferite de România de pe urma intrării României în războiu contra imperiilor centrale, sunt mai importante de cât prevăzuse prima evaluare, care a servit la fixarea cotei-părți a României la conferința dela Spa în 1920.

In consecință, guvernul român are inte țiunea să ceară conferinței din Paris să consimtă la sporirea părții din reparațiuni ce va trebui so capete România din sumele datorate de Germania.

*

Comitetul Societății Principele Mircea roagă călduros toate persoanele care au cumpărat bilete la matineul din 10 Decembrie cât și acele care mai cumpără bilete să participe la tragerea irevocabilă a loteriei în ziua de Duminecă 24 Decembrie ora 3 p. m. în sala mică a Prefecturei. Rochia este expusă la Gratz unde se mai găsesc bilete a 20 lei no.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi.
2332

Prin intervenția inspectoratului muncii din Tg. Mureș, s'a încheiat un contract colectiv, de muncă între lucrătorii și patronii pantofari din Tg. Mureș.

*

De asemenea, s'a încheiat un contract de muncă între Uniunea muncitorilor industriali în piele și Uniunea pantofarilor din Turda.

*

Direcțiunea generală a construcționilor de căi ferate din ministerul lucrărilor publice a fost trecută pe ziua de 1 Ianuarie 1923 la ministerul comunicațiilor.

*

Comisia examinatoare pentru candidații înscriși să urmeze secția pedagogică universitară, s'a instituit astfel: Mihail Dragomirescu, președinte; G. Adamescu, I. Rusu și Charles Drouhet.

*

Invățătorii și normaliștii înscriși să urmeze secția pedagogică de pe lângă Facultatea de litere și științe din București sunt înștiințați că examenul de admitere începe în ziua de 26 Decembrie a. c. ora 9 a. m. în localul școalei primare „Cuibu cu Barză" din Str. Știrbei Vodă București.

*

Nimeni nu întrebuințează trăsuri fără roți cu cauciuc, fiind expus la zguduituri neplăcute. Mersul asemenea zguduie și obosește, dacă nu se aplică ghetelor tălpile de cauciuc „Palma" și tocurile de cauciuc „PALMA". V'ați gândit vr'odată la aceasta?

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Aseară a avut loc o mare întrunire a studenților Clujeni în care s'a hotărât rezistența până la completa satisfacere a doleanțelor studențimei.

*

La cumpărare să grijim de Vack Kaiser-Borax.
2420—7

*

La Oradea-Mare va apărea peste câteva zile revista „A rora" (literară, artistică, teatrală, socială) în limba românească și ungurească, „Aurora" va publica traduceri reciproce din cele două literaturi; se va ocupa cu mișcarea artistică și teatrală din amândouă părțile, publicând cronici și recenzii bogate; va căuta să dea o îndrumare pașnică și înfloritoare societății Statului nostru prin articole dela cele mai de frunte personalități. Revista va apare săptămânal (Duminecă) sub Direcția dlui George Bacaloglu, directorul și fundatorul cunoscutei reviste „Cele trei Crișuri" având ca redactori principali pe George A. Petre, Keresztury Sándor și Salamon László. Redacția și administrația: str. Francisc Deák Nr. 2 Oradea-Mare.

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA
aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să
Berea nutritoare
specială de malț dublu
GLORIA
2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,
calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.
Pretutindeni de obținut. ◆ Pretutindeni de obținut

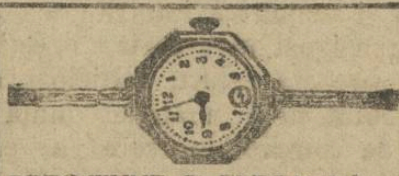

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioară și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

RAGLAN
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloi. Vopsele pentru padiment. 1387
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

De Joi se găsește în România în județul Arad cunoscutul om politic al opoziției maghiare, Carol Rassay care s'a făcut cunoscut mai cu seamă în ultimii ani prin vehemente filipice la adresa guvernelor maghiare.

Rassay a venit în România, ca să-și viziteze rudeniile și după cum a declarat la Arad vizita sa nu are nici un caracter politic.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Guma „Olla" are un renume mondial. *2419—4*

*

Cu onoare aduc la cunoștința Onor. clientele, că am eșit din firma "Frații Sandor" și am deschis în Piața Unirii No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje și manufactură.

Rog sprijinul Onor. public
Cu stimă
2451 *Sandor Sanu*

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

BURSA - BUCUREȘTI

— 20 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1283
Londra	794
New-York	175
Italia	880
Elveția	33
Praga	518
Viena	25½
Berlin	275
Budapesta	8

Valute

Mărci	265— 70
Leva	120— 28
Lire otomane	88— 90
Lire sterline	770— 75
Franci francezi	1255— 50
„ elvețieni	31½— 32
Lire italiene	855— 60
Drahme	270— 75
Dinari	200— 210
Dolari	166—66½
Napoleoni	610— 15
Cor. austr.	28— 30
„ magh.	7½— 8
Socoi	495— 500
Mărci pol.	100— 110

*

Sinodul a somat biserica basarabeană ca în termen de o lună să readucă averile bisericești înstrăinătate în mod ilegal.

*

Ministerul de război a însărcinat pe gen. Stratilescu să ancheteze toate amânările de studii acordate dela 1920 încoace.

*

Rusia n'are nici un drept asupra Basarabiei

Senzaționala declarație a lui Rakovsky

„Adevărul" publică un interviu cu Rakovszky care a făcut declarații relativ la punctul de vedere rusesc față de România. Rakovszky crede că România a făcut din chestia strâmtorilor jocul Angliei susținând teza contrară proiectului rus. Referitor la Basarabia, Rakovszky desminte intențiile agresive ale Rusiei și arată că guvernele române au evitat în tot deauna înțelegerea. Eu personal — spune Rakovszky — doresc înțelegerea cu România a cărei singură piedică este diferendul ivit în jurul Basarabiei, dar care sper că se va aplană. Rakovszky a recunoscut că Rusia nu posedă nici un drept asupra Basarabiei.

*

Camera va începe mâine discuția generală asupra reformei impozitelor directe.

Sedințele comisiei constituționale

— Drepturi civile femeilor. Discuțiile asupra încetățenirilor. —

In ședința comisiunei constituționale s'a redactat articolul relativ la drepturile femeilor hotărându-se acordarea de drepturi civile egale cu ale bărbaților. Drepturile politice vor fi acordate numai printr'o lege specială care urmează să fie votată în parlament cu majoritate de două treimi. Tot o lege specială va fixa drepturile comunale și județene. Comisiunea a discutat apoi chestiunea naționalizării străinilor adoptând propunerea ca și acest a să se stabilească prin o lege specială. La discuția începută pentru a se stabili cine să acorde naturalizarea, d-l Atanasovici a propus puterea executivă pentru străinii având stagiul cerut prin legea specială și puterea legislativă în chestiuni de dispenză de stagiu. D-l Disescu a propus acordarea naturalizării prin puterea executivă întrucât motivele istorice cari au provocat articolul șapte din vechea constituție au dispărut.

D-l Kiss Géza spune că cetățenia pentru minorități se stabilește în baza tratatelor de pace. Cere să se precizeze cine a devenit prin anexiune cetățean român.

Răspunde d-l ministru Florescu care arată că naturalizarea trebue încredințate puterii executive și arată că dispoziția cerută de d-l Kiss este inutilă întru cât la ministerul justiției funcționează o comisie care rezolvă cererile minorilarilor cari doresc încetățenirea

*

Dl. Grigore Filipescu a adresat o scrisoare deschisă d-lui Lupu somându-l să precizeze în termen de 24 ore afirmația făcută în sala „Dacia" că D-sa ar fi amestecat în mișcarea antisemită.

*

Ministerul finanțelor a dispus vânzarea averilor supușilor inamici prin licitație. Sumele rezultate sunt destinate fondului de despăgubiri a cet țenilor români.

Externe

Lipsca. — Curtea de justiție pentru judecarea vinovaților de războiu a închis dosarul generalului Mackensen găsindu-i nevinovat.

*

Washington. — După ziarele americane în cazul unei acțiuni militare franceze în ținutul Ruhr, America își va retrage trupele.

*

Berlin. — Consfatuirile cancelarului cu cercurile industriale s'au terminat cu un desăvârșit acord între aceștia și guvern. Guvernul lucrează la noile propuneri pentru conferința din Paris.

Desbaterile dela Lausanne

Lausanne. — In chestiunea strâmtorilor turcii par a accepta controlul aliat discutând numai modalitățile.

In ședința comisiunei minorităților, Turcii au acceptat libertatea emigrației, amnestia, garanța înființării unei curți superioare de justiție sub controlul ligei națiunilor, dar au menținut refuzul amestecului străin și propunerea pentru încorporarea streinilor în batalioane speciale.

*

Belgrad — Parlamentul a fost dizolvat. Noile alegeri vor avea loc în 19 Martie.

*

Varșovia. — Poliția a făcut numeroase arestări în decursul cercetărilor pentru descoperirea ucigașilor lui Narutovici. După indicii vinovații apartin organizației generalului Haller.

*

Roma. — Mussolini a prezentat consiliul de miniștri proiectul de amnistie care va fi supus astăzi spre semnare Suveranului.

Cercurile franceze și nota americană

Paris. Cercurile politice franceze păstrează tăcere asupra notei americane relativă la refacerea Europei evitând până acum chiar confirmarea existenței demersului.

*

Berlin. — Maximilian Harder, a făcut apel contra sentinței adusă în procesul agresorilor săi

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

: Citiți Infrățirea :

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinerețe
în tot locul să găsește.
Lloyd 205 1540

Vând Automobil Marca „OPPEL"
30 H. P. cu 2 caroserii în perfectă stare de Funcțiune.
130.000 Lei.
Se poate vedea: „Auto-Mecanica Garaj Leonida" Cluj, Calea Dorobanților 18. 2466

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da cu un plan.
Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul
I. TRISKA
Cluj, Str. Șaguna No. 14.
Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 4 Ianuarie 1923 orele 12 a. m. se va ține de către Comisiunea Incoronărei Suveranilor în Bucu ești în Palatul Ministerului Lucrărilor Publice (Direcțiunea Cenerală a Porturilor) și la Alba-Iulia în localul Primăriei Orașului: o licitațiune publică cu oferte închise, pentru vânzarea următoarelor materiale de lemnărie rămase de la lucrările Incoronărei.

1. 500 buc. ghile de brad în lungime de 15—17 m.
2. 67 „ „ „ „ „ „ 7—10 „
3. 136 mc. „ „ „ „ „ 2.6— 5 „
4. 137 „ scânduri de brad diferite mărimi
5. 2 tribune mai compuse fiecare din 81 cm. scânduri și 110 cm. lemn cioplit și rotund.
6. 15 bărăci, în suprafață de câte 5×10 compuse fiecare din câte 5.3 m. scânduri și 2.9 mc. lemn cioplit și rotund.
7. 3 bărăci în suprafață de câte 3×3 compuse fiecare din câte 3 mc. scânduri și 1 mc. lemn rotund și cioplit.

Condițiunile în care se vor ține licitațiile sunt următoarele:

a. Domnii licitatori vor putea oferi atât pentru întreaga cantitate cât și partial făcând însă oferte seperate.

b. Ofertele vor fi închise și vor fi însoțite de o garanție în numere de 10% asupra valoarei totale a materialului pentru care s'a ofertat.

c. Ofertele netimbrate se vor refuza.

d. Supraoferte nu se vor primi.

Aceste materiale se găsesc pe Santierul de la Alba-Iulia unde se pot vedea în fiecare zi.

Materialele vor trebui ridicate în cel mult 10 zile, de la data licitației, de către persoana sau persoanele asupra cărora au fost adjudecate.

Sumele cu care au fos adjudecate materialele vor trebui depuse cu anticipatici la Comisiunea Incoronărei din București sau D-lui Inginer șef R. Oprean Delegatul Comisiunei la Alba-Iulia.

Președinția Comisiei Incoronărei.

No. 2047. 2464

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1583 1722

Traficul României cu Occidentul

Găsim, în ziarele din Praga, câteva considerațiuni asupra traficului de mărfuri dintre România și țările occidentale, considerațiuni pe cari credem interesant să le redăm cu titlu de documentare.

Traficul de mărfuri dintre România și țările occidentale urmează, de preferință, în ultimul timp, ruta ducând prin Polonia și Germania, frachtul fiind mult mai ieftin pe acest traseu decât celelalte legând România de Occident.

Singurul inconvenient al acestei rute este că punctele de frontieră dintre Polonia și Germania nu sunt pregătite pentru un trafic intens.

Prin împărțirea Sileziei superioare, stațiuni cari în trecut erau de importanță secundară, servesc acum drept puncte de frontieră. Din această cauză se întâmplă frecvent ca liniile congestionându-se, traficul să fie întrerupt pe câteva zile.

Această eventualitate poate fi evitată dacă se recurge la ruta Oderberg-Petrowitz; transportul revine mai scump pe această cale, întrucât străbate 13 kilometri în teritoriu cehoslovac plătibili în corone cehe.

Cursul urcat al valutei cehoslovace face ca traficul via Halmeu prin Cehoslovacia să fie foarte puțin întrebuințat.

O altă cale, prin Ungaria și Austria, care în trecut era concurența drumului prin Polonia, prezintă puține avantagii astăzi; în urma urcărilor succesive ale frachturilor în Austria iar în ultimul timp și în Ungaria.

Cum valuta acestor state este oarecum mai fermă în ultimul timp, tranzitul prin Austria și Ungaria va descrește în mod treptat, dacă nu va interveni o reducere a tarifelor.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosfulre! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Placi de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

UNDE
să'ți cumperi cele necesare de Crăciun
?
Numai la firma
IACOB DICK ȘI FIUL
magazinul cel mai ieftin din Cluj.

Mare târg de Crăciun

Prețuri senzaționale de ocazie!

Cartoane modeluri minunate	21.75
Barchette, modeluri minunate	23·75
Pânzături pentru lingerie	24·75
Grenadine de modă	24·75
Pânzeturi galbine	27·75
Barchette de catifea	27·75
Zefiruri netede englezești	28·75
Pânzeturi pentru trusouri	28·75
Canavase pentru lingerie	34·75
Stofe spălabile pt. dame	21·75
Stofe Pepit	35·75
Stofe de lână bărbătești și femeești	98·75
Pături	98·75
Saluri la modă	119·75
Ciorapi de dame și bărbați	15·75
Tricouri bărbătești și femeești	69·75
Fețe de masă de damast	149·75

Resturile se vând în prețuri convenabile.

Funcționari cu legitimație și muncitorii vor avea și de aci 'nainte reduceri. 2457

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi. 2465-2

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Ocaziune de Crăciun!

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide înzestrare cu articole de manufactură și modă bărbătească și femeească. 2436

Ciorapi
Căptușeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecțiune)

Prețuri fixe.
Serviciu solid.

Târg de anul nou!

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Caută
spre imediate angajare
un Corespondent
sau corespondentă pentru limba franceză și germană bun dactilograf. Oferta a se adresa la

Fabrica de Ciment din Turda S. A.
Turda. 2462

Sursă ieftine de cumpărare!

Ciorapi bărbătești, de dame și copii, mănuși și pantaloni reform în mare depozit, se găsesc la magazinul:

Fischbein & Spitz

Cluj, Piața Unirii No. 29, Palatul Bánffy. 2439

Fabrica Franco-Română
de argăsit și vopsit piei

A pus în vânzare **un mare asortiment** de Piei, Căciuli de Spani, Patagonia, Hârși, etc.

BLĂNĂRII FINE: Skongs, Veipi Albe, Caudi, Lutru, Biberet, Grifop, etc.

cu prețuri care învig ori-ce concurență. **Export-Import.**

P. FRIEDMAN
BUCUREȘTI, PASAGIUL VILACROS No. 14. 2452

LA MAGAZINUL „COLOMBO"

AU SOSIT

Mari cantități de Coloniale și Delicatese:

Cafea, Ceaiu, Orez, Stafide, Măsline, Heringi de Olanda, Unt delemn surfin Extra Blanche, Cognac, Liqueruri extra fine, Vinuri, Rom, Champagne, Conserve de legume, Mustar, Sardines, Brânzeturi, Chocholat, Biscuits, Șuncă, Salam, Unt proaspăt.

Pește proaspăt zilnic și Homuriioarea. Țuică de Vălani.

Prețuri cari zdrobesc concurența

la Magazinul „COLOMBO" proprietar Jonel Aldica
2408 Piața Unirii, Palatul status. Telefon 200.

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.
Cluj, Piața Unirei 20.
Ad. telegr.: Mártonffypelz
Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri Lloyd 393. 2025

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24
(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală
Habig, Ita, Gyukits, Pichler

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL

Reprezentanţa Generală A.

2223

Preţuri excepţionale de eftine.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

SOCIETATE de asigurare de primul rang caută funcţionari şi funcţionare, dactilografi şi dactilografe aceia cari vorbesc şi scriu în mai multe limbi să prefereză. Oferte detailate ne rugăm a trimite sub chiffra „Viitorul" la administraţia acestui ziar. 2455

Vânzări şi Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon şi piane. Adresa la administraţia ziarului Înfrăţirea.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

PUBLICAŢIE. Se caută o Semimobilă de 250 până la 300 H. P. cu condensaţie şi cos, în perfect stare, livrare promptă. Oferta şi indicaţiunile ca: marca, anul de fabricaţie, feurung precum şi toate detaliile se vor adresa la intreprinderile S. Fildermann, Bacău. 2459

Grădina de iarnă „CENTRAL"
2 Erellys 2
3 Sisters Hortens 3
şi senzaţiile celelalte. Inceputul la orele 9·30. 2222-2

SCHENKER & Co.
TRANSPORTURI INTERNAŢIONALE
Arad, BUCUREŞTI, Braşov, Cernăuţi, Cluj, Constanţa, Episcopia-Bihorului, Galaţi, Giurgiu, Halmeu, Nepolocouţi, Oradea-Mare Satu-Mare, Timişoare.
2453
Case aliate sau reprezentanţe în toate oraşele principale.

BERSON
Tocuri şi Tălpi de Cauciuc
sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.
2378

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicări în articole de piele şi bijuterii.
Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter şi soţul**
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianţilor li-se fac reduceri speciale. 1812

Maşini de scris de orice sistem la
TORPEDO **Libraria LEPAGE Cluj.**

Indepozit: ...ici, perne, hârtie carbon ...go, hârtie pentru maşini de scris etc., etc.

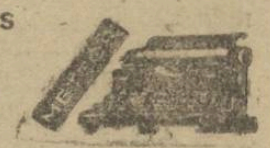

2461
Cereţi ofert.

Frideric Czell şi Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrica de bere Mănăştur, fabrica de rom şi lichier şi comerţ engros de vinuri.
CLUJ, Strada Mănăştur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:
în produsele de:
LICHIOR, ROM şi COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ şi de SCIURI şi de **BERE.**
Toate acestea se capătă în butoaie şi sticle!!
Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malţ dublu **„Hercules"** speciala, şi berea deschisă **„Monostor"** cele mai excelente şi preferite pretutindeni
Reclama 2684
2216

Candelabre electrice 1546
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Cercetaţi Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.
2207
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.
Casa proprie. **Casa proprie.**

Magazinul de mode „BARZA"
Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.
Cel mai avantajos izvor de cumpărare
Mătăsuri, stofe şi pânzeturi.
Preţuri fixe. 1591 *Telefon* **957.**

Marele incendiu din Salonta-Mare

O moară distrusă. Pagube de peste 24 milioane

Miercuri seara un groaznic incendiu a distrus moara Toldi din Salonta-Mare (Ardeal).

Cu toate măsurile de apărare cari au fost luate, moara a fost consumată complect de flăcări în câteva oră.

Au ars 100 vagoane de grâu şi secară ale societăţii Toldi, un vagon şi jumătate de făină, proprietatea întendenţei armatei şi câteva vagoane de cereale ale negustorilor din localitate şi împrejurimi.

Sunt pagube de peste 24 milioane lei

Moara era proprietatea unei societăţi pe acţiuni.

Cele mai multe acţiuni le poseda familia contelui Tisa, contele Beody şi d. Martin Weiss.

Focul s'a declarat în sala de maşini a morii şi s'a întins apoi la rezervorul de ulei, cauzând catastrofa.

Ancheta urmează.

Anglia şi recunoaşterea Rusiei sovietice

Anglia n'a fost sigură de sinceritatea sovietelor

S'a publicat de curând corespondenţa dintre Ed. Morel, membru în parlament şi Roland Monell, sub-secretar parlamentar în afacerile externe, corespondenţă în legătură cu recunoaşterea „de jure" a Rusiei.

Morel arată că nerecunoaşterea „de jure" a Rusiei a fost o piedică la desvoltarea relaţiunilor comerciale anglo-ruse şi unul din motivele de căpetenie a eşuărei acordului Unquhart.

Monelll relevă, în răspunsul dat lui Morel că, după declaraţiunile guvernului sovietic, respingerea acordului Unquhart a fost hotărâtă de Ruşi ca o măsură prin care să se poată exercita presiune asupra guvernului britanic, pentru ca acesta să acorde recunoaşterea de jure a Rusiei sovietice şi să invite pe Ruşi să ia parte în toate secţiunile conferinţei din Lausanne.

Guvernul sovietic, refuzând ratificarea acordului Unquhart nu a făcut decât să pună la îndoială onestitatea intenţiunilor sale la încheerea a estui acord comercial. Această acţiune a sovietelor, face ca să credem foarte greu că guvernul sovietic ar fi cooperat sincer şi consecvent în operaţiunile Urquhart, chiar dacă guvernul britanic ar fi plătit preţul pe care guvernul sovietic îl cerea pentru această ratificare.

Guvernul britanic este dornitor de a vedea Rusia reintrând în comitetul naţiunilor. In cursul celor doi ani trecuţi ea a dat destule dovezi atât Rusiei cât şi lumei prin hotărârile luate în conferinţele în care au fost reprezentate 26 state. Rusia însă nu a arătat nici un semn de bună voinţă prin care să dovedească că se învoeşte la condiţiunile propuse.

Mare târg de Crăciun!

în magazinul de mode pentru femei al lui

EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger şi Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. etamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă englezească	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. pluş pentru mantale, lat de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbaţi	195 „

Toate celelalte preţuri neînşirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Confecţiunea de hârtie, Lepage Cluj

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) şi **plicuri.**

Cereţi catalog şi modele. 2458

Dr. Paul Engländer

Fabrici de lacuri Wien-Neulengbach.

Lacuri

de prima calitate pentru căruţe, zmalţuri, mobile şi padiment.

Specialităţi: lacuri pentru toate branşele marei industrii.

Transportul în prejurile originale de fabrică, ab depozitul-comision din Cluj.

1742

Sucursala pentru întreg Ardealul:

Segesváry şi Soţii Cluj

Mare magazin de lacuri şi vopsele.

Furnizăm specialităţi de prima calitate:

Ultramarin, vopsele pt. zugrăvit pereţi, vopsele chimica şi de pământ.

De Crăciun şi Anul nou cumpăraţi-vă o frumoasă carte ilustrată.

Ediţiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzaţia de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Reclama este sufletul comerţului

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Techale Transilvaneau S. A.
Aiud, Fenaichel Lázár.
Lupeni. Friod Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

SEMINŢE de TRIFOIU şi LUŢERNA

cumpărăm ori ce cantităţi

şi pe preţurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie şi comerţ Secţia Cereale,

2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 69[illegible] — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Mercuri 27 Decembrie 1922

Infrăți[...]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL[...] MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: RED[...] No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Țara adevărată

Intr'un ziar franțuzesc se scria deunăzi că România este sfâșiată de lupte intestine care împiedecă desfășurarea unei munci rodnice atât de necesară pentru refacerea țării.

Desigur că aceasta trebuie să fie impresiunea unui străin venit la noi care fără să ia contact cu țara adevărată, se mulțume te să rămână la legăturile pe cari i le oferă politica. Și tot aceasta poate fi impresiunea și a unui băștinaș care, examinând stările din țară doar la suprafață, nu-și dă osteneala să coboare o judecată mai adâncă și să facă un examen mai serios al vieții noastre.

Violența luptelor politice, tonul presei noaste, nemulțumirile tuturor ambițioșilor mai mari sau mai mici cari trăesc printre noi, agitația unor cercuri restrânse trăind numai din și de pe urma politicii, toate acestea pot da unui om care nu cunoaște realitățile mari ale vieții noastre naționale impresiunea că în țara românească zbuciumul luptelor interne înăbușe spiritul de armonie și de liniște și face imposibilă desvoltarea unei munci fecunde.

Dar pentru toți aceia cari cunosc însușirile neamului nostru, pentru toți aceia cari nu se opresc la aparențe ci străbătând sgura dela suprafață știu să pătrundă în adâncul lucrurilor, pentru aceștia viața statului nostru se înfățișează în adevărat ei frumusețe și în nobila ei măreție.

Privelistea unei mări înfuriate ți dă impresiunea că imensitatea aceie de apă se sbuciumă din adâncurile ei insondabile, se frământă toată cuprinsă de mânie și de revoltă. Și totuși la câțiva metri dela suprafață, apele sunt liniștite, iar viața marelui ocean se elaborează tainică și calmă în adâncuri, insensibilă la sbuciumul de deasupra ei care n'o poate împiedeca în munca ei creiatoare.

Cam așa este, dacă ni se îngăduie comparația, și viața unei națiuni.

Sbuciumul dela suprafață, pe care îl întrețin aceia cari nu aduc nici o contribuție de muncă și de creațiune la viața națiunei, n'are nici o repercusiune asupra marei opere de viață pe care o îndeplinesc mulțimile muncitoare și productive.

Dela țăranul care fecundează glia, la muncitorul care întreține activitatea uzinei și apoi la intelectualul care îndrumă și care aruncă sămânța ideilor creiatoare, toți îndeplinesc o muncă. In sforțarea și în energia lor cântă imnul vieții.

Acești creiatori pe cari sociologia i-a numit factori de producție, își au expresiunea lor în politică, adecă în partide prin care munca națiunei se îndrumă și se guvernează. Partidele politice care le înfățișează sunt realități ale vieții naționale. Dar pe lângă acestea au răsărit acum la noi, în urma răsboiului, și alte câteva partide, zise noui, care nu snnt realități ale vieții naționale ci înjghebări făcute de oameni fără rost în activitatea națiunei, cari au înțeles că nu-și pot avea loc în mijlocul societății, decât exploatând durerile și nădejdile obștești printr'o deșănțată agitație a lor.

Iată aceștia sunt cei cari prin fapta și prin vorba lor, întrețin o agitație sterilă, o frământare necontenită care poate înșela pe oricine nu-i cunoaște și nu cunoaște în acelaș timp nici țara.

La noi nu sunt lupte intestine care să impartă națiunea în cete vrăjmașe, la noi este doar o agitație de suprafață pe care am arătat cine o poartă și cine o stârnește. Dincolo de această agitație, națiunea întreagă desfășură liniștită și unită elanul unei munci fecunde. Toate forțele ei fizice și toate energiile ei sufletești, străine de această stearpă frământare, își îndeplinesc menirea lor de creațiune. Țara adevărată este numai aceasta.

„Ești un dobitoc"

Cu aceste vorbe, cineva din gloata de urlători ai d-rului Lupu, a apostrofat pe d-l Iorga în ședința de dăunăzi a Camerei, când șeful naționaliștilor democrați a executat în chip magistral pe „omul ocupației germane".

Desigur d-l Orleanu, prezidentul Camerii, care a propus, și d-l Iorga care a acceptat, au dovedit multă superioritate morală, hotărând să se omită din „Monitorul oficial" toate insultele aruncate vorbitorului de pe banca țărăniștilor, inclusiv apostrofa celui ce a rămas „o voce dela țărăniști". Dar credem că s'a făcut o mare greșeală luându-se această hotărîre. Ultimele două ședințe ale Camerii au scos la suprafață toată josnicia „oamenilor noui" și e păcat ca această caracteristică a vieții contemporane să fie pierdută pentru istorie.

De la trivialitățile d-rului Lupu până la răgetele d-lui Madgearu; de la grosolana violență a d-lui Buzdugan până la anonimul laș care sbiară în tumultul țărănist: „Ești un dobitoc", toată atmosfera aceasta adusă în incinta Parlamentului de către țărăniști, e bine să figureze acolo în paginele „Monitorului oficial" unde să fie găsită de istoriograful viitor al zilelor noastre, și de unde să se știe prin ce nebănuite greutăți s'a făurit regenerarea noastră morală și politică.

Pentrucă a apostrofa pe un om ca d-l Iorga, cu care țara românească se mândrește, așa cum a fost apostrofat de către țărănistul d-rului Lupu, este fără îndoială tot ceeace putea să producă mai caracteristic o grupare politică lipsită de echilibrul sufletesc al pregătirei politice. „Ești un dobitoc" este și va rămâne deviza reformatorilor de ocazie, îmbulziți la ușa dregătoriilor statului cu singura idee călăuzitoare a satisfacerii ambițiunilor nejustificate și a apetiturilor nepotolite.

Viața parlamentară românească a avut în trecutul ei de înregistrat destule momente critice. Vrăjmășiile și adversitățile erau cel puțin tot așa de puternice ca astăzi, dar niciodată nu l'am fi auzit pe convinsul democrat Rosetti, sau pe marele Panu, rostind cuvinte injurioase, ca d-rul Lupu, care deasemenea se pretinde deasemeni democrat. Și lupta atunci avea în adevăr o justificare temeinică. Democrația se împiedeca la tot pasul de nesfârșitele piedici ale unui conservatorism puternic, stăpân pe țară, stăpân pe bogățiile ei, stăpân pe întreaga viață socială. Democrații acelor timpuri, au fost în adevăr democrați. Cuvântul rostit era cuvântul gândit adânc, iar gândul nu s'a înjosit niciodată la injurie și grosolănie. De aceea am văzut izbânda acestei democrații temperate, și înfrângerea conservatorismului până la desființarea lui.

Dar astăzi?

Astăzi democrația este călăuzitoare aproape tuturor factorilor politici. O luptă pentru democrație e dacă nu o minciună, cel puțin o aberație. Lupta contra cui?

Cele două zile de desbateri din ultimele zile ale Camerii, au adus însă, cu toată neplăcerea scenelor petrecute, lămurirea unor stări de lucruri de multă vreme bănuite. Țărănismul nu poate pretinde că luptă pentru democrație, când prima condiție a democrației este stabilirea raporturilor de respect reciproc între factorii sociali. Și în apostrofa anonimă și obraznică adresată d-lui Iorga numai respect nu se poate pretinde că există!

Suspendarea conferinței dela Lausanne

Lausanne. — In vederea Crăciunului catolic, conferința s'a suspendat.

Delegații puterilor invitate — afară de lordul Curzon — au plecat din Lausanne.

Inainte de plecare Barrere a avut o consfatuire cu ceilalți delegați. Toți și-au manifestat dorința de a menține acordul actual.

[...]itarea aviației germane

[...]eghierea Aliaților [...]cepând de anul acesta, aviația germană a început din nou să-și afirme activitatea.

In birourile de studii dela Friedrichshafen, o pleiadă de ingineri specialiști dirijează lucrările technice.

De curând industria germană a scos din atelierele sale aeronautice, un nou tip de avion, în întregime metalic.

La Stettin se lucrează la amenajarea unei gări aeriene pentru traectul Berlin—Königsberg, prelungit până la Kovno și Riga. Această gară va avea legături aeriene și cu Scandinavia.

O altă linie aeriană va lega stațiunile balneare de pe țărmul Balticei.

Pentru dezvoltarea traficului pe cale aeriană, serviciul aeronautic a decis să scoboare prețul călătoriei, pentru a nu depăși echivalentul costului pe calea ferată.

Iar pe de altă parte Deutscher Luftfährverband, care tinde să absoarbă toate societățile aeronautice, urmărește cu multă asiduitate să bage pe Germania în federația internațională de aviație.

Se știe că prin convenția din Octombrie 1919 se interzice de către Aliați, zborul avioanelor germane deasupra oricărui teritoriu străin.

Germania, care nu face parte din această federație, e sprijinită de Spania, Olanda, Statele Scandinave, care au refuzat să adere la această convenție, pentru a protesta contra excluderei Germaniei.

Cum puterile angajate prin acest acord, n'au ratificat încă semnăturile delegaților lor, convenția devine caducă pe ziua de 1 Ianuarie 1923.

Se zice că în acest caz Germanii se vor opune și ei, zborului avioanelor străine deasupra teritorului lor, împiedecând traficul aerian al liniei franceze Paris-Praga, care trece deasupra teritoriului german pe o distanță de 360 kilometri.

Profitând de ocazia că Cehoslovacii vor să înființeze o mare gară aeriană la Praga, industria germană caută să obție concesionarea ei, oferind materialul pe un preț mult mai scăzut decât Francezii.

Cu Rusia, proiectele sunt și mai avansate, având aprobarea formală a guvernului sovietic.

Compania Aero-Union din Berlin, care dispune de capitaluri date de Hamburg-America-Linie, a stabilit deja planul liniei aeriene Berlin—Moscova, via Königsberg. Transportul corespondenței care face acum 5—6 zile cu trenul va fi efectuat numai în 22 de ore pe calea aerului.

In Italia societatea de transporturi aeriene se găsește în mânile germanilor; iar în Elveția avioanele Junker și hydroavioanele Dornier au luat locul avioanelor franceze.

Chiar în Indiile olandeze, ofițerii germani au creiat școli de pilotaj care utilizează Albatros-urile și Fokker-arile germane; iar în Japonia deși ofițerii aviatori francezi instruesc armata aeriană japoneză, catedra de aeronautică dela Universitatea din Tokio e încredințată unui inginer german.

Perspective și mai grandioase se deschid însă viitorului aeronautic german, mai cu seamă în America.

In Statele Unite, Casa Zeppelin prepară creiarea unei linii transatlantice aeriene.

Germania mai plănuește crearea unei linii aeriene între Spania și republica argentiniană.

Baza plecărei din Europa ar fi la Sevilla, unde s'ar construi trei hangare imense, adăpostind zeppelinuri de 130.000 m. cubi, umplute cu heliu și capabile să transporte 40 de persoane, în condiții de comfort identice cu ale marilor paquebot-uri. Linia va fi pusă în circulație peste 2 ani, durata călătoriei va fi de 3 zile și s'a fixat chiar prețul de 1600 pesetas, inferior tarifurilor maritime.

Gara aeriană dela Sevilla, ar fi în comunicație și cu cea dela Friedrichshafen pe lacul Constanța cu o escală interme[...] la Geneva.

Toate aceste simptome ale sforțărilor aeronautice germane dau de gândit aliaților.

Franța care o fost totdeauna superioară atât în ce privește valoarea piloților și calitatea aparatelor, cât și în importanța liniilor și regularitatea traficului, e cea mai de aproape interesată de sforțările aviației germane.

O insinuare nepermisă

Confratele „Gazeta Transilvaniei" pretinde că dl I. Agârbiceanu, deputat, director al ziarului „Patria" și „Prezident al Sindicatului Presii Române din Ardeal" a fost arestat cu prilejul alegerilor dela Alba-Iulia.

Nu știm întrucât confratele brașovean se apropie de adevărul faptelor. Un lucru e însă sigur, că dl I. Agârbiceanu putea prin prezența sa la lupta electorală de la Alba Iulia, să dea loc la o arestare, dar această arestare privea în mod exclusiv pe deputatul naționalist și pe directorul ziarului „Patria"; în niciun caz ea nu putea să privească pe prezidentul Presei Române din Ardeal, căruia nu-i este îngăduit să facă corteșie, orice ar fi el, în numele acestei demnități și pentru orice partid politic.

Cu acestea zise credem că „Gazeta Transilvaniei", care atunci când vorbia de congresul presii de la București nu găsise d-lui D. Tomescu (în G. T. a apărut greșit D. Ionescu) decât calitatea de membru al Sindicatului Presii Române din Ardeal, n'a făcut decât un exces de prietenie față de dl. Agârbiceanu, atribuindu-i calitatea de Prezident al Sindicatului Presei Române din Ardeal într'o împrejurare unde această calitate n'are ce căuta.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

INTRE SAAIE ȘI CONDEI

În redacția confratelui local „Patria" s'a petrecut un fapt de natură a schimba cu desăvârșire obiceiurile stabilite în practica gazetărească.

Ziarul partidului național a primit din partea unuia din membrii partidului un manuscris spre publicare. Secretarul de redacție, ocupat ca de obicei peste măsură, a înmânat unuia dintre colegii săi articolul primit, rămânând ca acesta să stabilească dacă merită sau nu să vadă lumina tiparului.

Manuscrisul intrat astfel în mâinile colegului nostru Mișu Procopiu, nu știm dacă a fost cercetat cu luarea aminte cuvenită, căci pe cât se povestește, chiar dela primele fraze înclina spre gura a tot primitoare a coșului. Nu ne îndoim însă că răbdarea profesională — la care vreți salahori ai scrisului, sunem cu toții condamnați — a făcut pe gazetarul Procopiu să soarbă până la ultima picătură, paharul teribilei amărăciuni.

Și până 'n fund, nimic, nici o cântec de nădejde, nici un strop purgător de inteligență, care să-i facă să-și ia inima în dinți, și să dea o ocânduire mai omenească șirului de aberațiuni! Nu adăugăm nimic dela noi: ne spunea astfel cineva, care văzuse manuscrisul.

Până acum însă, după cum veți, nimic nou sub soare. Câte manuscrise, pe care factorul le trimite zilnic pe masa redacției, n'au avut aceiași crudă soartă! Și nimeni, nimeni n'a protestat. Căci ar fi fost vreme pierdută de prisos. Nici manuscrisul nu se mai întorcea din mormântul lui; nici autorul nu-și mărea prestigiul făcând să audă o lume întreagă, ceia ce n'ar fi știut altminteri decât el și discretul secretar de redacție.

Domnul Dr. Ioan Giurgiu, tatăl monstrului pe care redactorul „Patriei" n'a putut să'l introducă în coloanele ziarului, a crezut totuși că această putere nelimitată a hulitului scrib, de gazetă, trebuie sfărâmată în țara noastră curat constituțională.

Deci domnul Dr. a făcut întâi formalitățile cuvenite: a trimes la redacția confratelui pe secretarul său — căci domnul Dr. are în ciuda tuturor celor înșirate mai sus un secretar — l'a trimes înc'odată să se intereseze de soarta manuscrisului.

— Ce s'a făcut cu articolul domnului Dr. Giurgiu, mă rog?

— Nu se publică.

— De ceee?!?!?!?

— Pentrucă e... prost...

De obicei în astfel de împrejurări, convenționalismul societății noastre impune răspunsuri de acestea:

— Nu e loc! sau — Avem prea multă materie! sau — Nu e în vederile gazetei (cel mai plauzibil dintre toate).

Colegul Procopiu, care se vede că în această privință a adoptat părerile lui Nordau, a îndrăsnit totuși să fie sincer. Or pentru a-ți permite astăzi acest lux, trebuie să tragi apoi cele mai grave consecințe.

Colegul Procopiu a avut norocul să tragă una mai ușoară: a fost doar provocat la duel!

Vrând, nevrând a trebuit omul să-și constitue martori.

Precedentul fiind deci creiat, acum țineți-vă secretari de redacție și mai ales o voi, directori de reviste literare! Pe voi din urmă, vă compătimesc mai ales, unii cari nu aveți nici măcar scuza, că poeziile ce vi se trimet — zilnic cel puțin o duzină —, nu sunt în vederile publicațiilor voastre!

Deacum înnainte toți inteliei exploratori ai besnei coșului, vă vor dovedi cu spada sau cu boxul ceea ce n'au putut să vă dovedească cu condeiul. Scara valorilor va fi răsturnată cu susul în jos și cu drept cuvânt: un pumn bine plasat la încheietura maxilarului superior cu cel inferior, nu dă oare mai multe emoții decât cele mai frumoase pagini din Dostoievski? Deci jos cu Shakespeare de pe soclu și puneți în locu-i pe Carpentier!

Iar reformatorului nedreptei stări de lucruri de până acum, d-lui dr. Ion Giurgiu aduceți-i prinosul recunoștinței voastre! Mulțumiți-i că și-a introdus inovația la timp, tocmai când e vorba întemeierea unei școli a presei.

Astfel dintre obiectele de studiu se uită tocmai ceia ce e mai important: catedra de scrimă.

Nomofilax.

Propaganda culturală în provincie

Șezătoarea artistică din Târgul-Mureș

La 22 Decembrie, în sala Palatului Cultural din Tg. Mureș, a avut loc o șezătoare literară al cărei beneficiu s'a pus la fondul necesar pentru cladirea bisericei ortodoxe de aici.

Șezătoarea a fost deschisă printr,o conferință de o jumătate de oră, ținută de dl. Căpitan Ioan, care a vorbit despre contradicția ce există între vorbele și faptele omenești. Cu o frumoasă dicțiune, cunoscută de altfel în acest oraș de pe timpul când era între noi, — d-sa în cuvinte spirituale și cu exemple plastice a subliniat această contradicție. La sfârșit a arătat rostul șezătorii, spunând că din inițiativa dlui general Anastasiu se vor ține asemenea șezători în toată regiunea Comandamentului 6 Teritorial, și scopul lor este înfrățirea între intelectuali și sate, prin răspândirea literaturei și a muzicei populare. A îndemnat în cuvinte calde și pline de avânt pe intelectualii locali să ducă mai departe această inițiativa pentru folosul necontestat al poporului.

Au urmat apoi declamațiile dlui Bănuțiu, artist dela teatrul național din Cluj și a d-șoarelor Lili Marcela Borsa, Dl. Bănuțiu a declamat cu mult sentiment „Scrisoarea III" de Eminescu, iar d-șoarele Borsa „Oltul" de Octavian Goga, „Cântecul fusului" de G. Coșbuc și „La icoană" de A. Vlahuță S'au jucat comediile „Ce știa Satul" de Valjean și „Cererea în Căsătorie" de N. Cehov răsplătite cu multe aplauze și chemări la rampă.

Aproape 700 de persoane au luat parte la această șezătoare, care a tras o dungă luminoasă în întunericul de aici, unde atât de rar ni este dat să avem o reprezentare românească, dar unde teatrul maghiar are reprezentații serale.

Țin să aduc mulțumiri și pe această cale, dlui general Anastasiu nu numai pentru că beneficiul a fost acordat bisericii ortodoxe, dar mai cu seamă pentru frumosul gest de a trimite oameni competenți cari să trezească gustul pentru literatură și teatru, în centrele izolate.

Cu durere însă trebue să constat că dela această manifestare pur culturală s'au abținut frați noștri greco-catolici pentru motivul că beneficiul era... al bisericei ortodoxe! Credem că dacă am fi apelat la alte confesiuni am fi avut concursul lor. Greco-catolicii sunt însă „mai catolici de cât Papa."

Nu comentez, las altora, marelui public, să tragă concluziile logice.

Trebue să mulțumesc d-lui Bănuțiu și d-șoarele Borsa pentru ceasurile plăcute ce ni le-au procurat.

Dl. Zaharia Bârsan directorul Teatrului Național face un frumos gest permițând artiștilor să ia parte la aceste șezători organizate de biroul de „ Propagandă Națională" dela Comandament.

Protopop Russu — senator

P. S. Rog pe d. dr. să mă îngăduie cu răspunsul la aceste glume proaste ce fac pe socoteala sa, cu vre o trei luni, barem până ce mă familiarizez cu ținutul sabiei... **N—f.**

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

IGNOTUS

Abia sosit în mijlocul nostru, cunoscutul publicist maghiar dela revista „Nyugat" din Budapesta a devenit obiectivul multor atacuri, care au avut ca rezultat expulsarea întâmplată Vinerea trecută. Atacurile acestea s'au părut multora inexplicabile. S'o mărturisim sincer, ne venia și nouă greu la început să credem, ceeace s'a dovedit pe urmă, că democratul publicist maghiar, care a afișat odinioară drepturile românilor din Ungaria, ar fi putut să-și schimbe acum părerile. Pe urmă însă, îndată ce am dat de urma faptului, am semnalat schimbarea aceasta a politicei primului redactor al lui „Keleti Ujság" și pentrucă vedeam în aceasta o primejdie, am fost cei dintâi, cari am cerut autorităților măsurile corespunzătoare.

Cu ocazia expulsării sale, a început în public un fel de curent favorabil lui Ignotus, — vorbim de publicul, care nu'l cunoștea, dar care auzise despre trecutul său de demult. D. Costa-Foru, d stinsul confrate bucureștean, îi luase apărarea și prin intervenții la autorități și printr'o scrisoare deschisă, în care ni'l arăta ca pe un martir al ideilor noui. D. Costa-Foru nu li citise până acum nici un articol, nici dintre cele vechi, nici dintre cele de aici. Era deci explicabil să'l laude în numele unui trecut, pe care însă fostul conducător al lui „Nyugat" l-a părăsit demult.

Scrisoarea aceasta și sentimentul care te cuprinde la plecarea cuiva, au stârnit, cum am spus compătimirea din partea acelora cari nu'l cunoșteau. Pentruca să spulberăm deci nedumeririle, vom stărui în rândurile acestea asupra activității fostului conducător al lui „Nyugat" și „Keleti Ujság", din primele zile decând i-o cunoa tem și până în ziua, când a trebuit să părăsească conducerea lui „Keleti Ujság".

În vechea Ungarie, la sfârșitul întâiului deceniu al acestui veac, Ignotus s'a impus publicului prin revista sa „Nyugat", în jurul căreia grupase toată elita noilor scriitori. Înainte de aceea persoana sa n'a jucat un rol mai mare, a fost un simplu publicist dintre mulții anonimi dela gazete. Odată însă cu pornirea revistei „Nyugat", cuvântul lui a început să aibă mai multă greutate. Revista „Nyugat", prin faptul că era revista celor mai de seamă dintre scriitorii maghiari, a fost în Ungaria o revistă răspândită și a format un curent, care mai persistă în Ungaria și astăzi.

Scriitorii de seamă de astăzi ai Ungariei și-au început adevărata carieră în coloanele acestei reviste și după debutul dela Do riin și Oradea-Mare, însuși Andrei Ady a ilustrat „Nyugat"-ul cu cele mai de seamă dintre scrierile sale.

Firește, în urma acestui fapt, datorită și influenței revistei sale și și scrisului său, Ignotus a ajuns în publicistica maghiară un om cu greutate.

E nevoe în acest loc să arătăm, că revista „Nyugat" a avut cuvinte de aparare pentru noi și multe dinte ele au fost spuse de Ignotus. Cu toate acestea politica avută față de minoritatea română de „Nyugat" și de Ignotus nu ni-a putut fi prea de multeori pe plac. S'au scris în această revistă lucruri nu tocmai bune despre români. Au fost în coloanele ei și cuvinte de huiă la adresa noastră și regretabilul a fost, că au fost scrise în cea mai mare parte de un român de-al nostru de la Cluj. În general, politica față de români a lui Ignotus și-a lui „Nyugat" a fost până în primii ani ai războiului aceea, de a ne atrage spre unguri cu momeli.

Prin aceasta am caracterizat întâia perioadă din activitatea lui Ignotus. A fost perioada strălucirii sale.

În cea de a doua perioadă, din ultimii trei ani ai războiului, Ignotus și-a schimbat atitudinea. D. Weigelsberg, devenit Ignotus mai târziu, știuse să nise impună ca „european", ca occidentalist (revista sa era intitulată „Apusul" „Nyugat"). Ori, acest european a scris mai târziu în „Világ" lucruri, cari numai europenismul nu i-l trădau. Ne amintim de un articol din foiletonul ziarului „Világ", în care europeanul Ignotus arăta cam cum ar ucide dânsul pe italieni și francezi: spânzurați cu capul în jos, până li-s'ar scurge ochii pe față; legați cu sfoară dată cu rășină ș. a. m. d., lucruri demne de sangvinismul talmudist.

În această perioadă a doua a activității lui Ignotus, n'am mai avut de înregistrat nici din partea sa, nici din partea revistei „Nyugat" lucruri bune la adresa românilor. Se începuse războiul cu România și fostul nostru „prieten" să dădu pe față.

După aceasta, a urmat prăbușirea monarhiei austro-ungare și după resurecția reacțiunii maghiare Ignotus a luat drumul pribegiei. S'a exilat singur și, după-cum ni-a declarat-o singur, a lucrat în Elveția pentru propaganda maghiară. A avut chiar un birou al său de propagandă.

Poate acestui lucru i-se datorește, că a fost rechemat la Budapesta. Împăcarea sa cu regimul reacționar budapestan s'a făcut deci acolo, în Elveția. In urma acestora ne este acum explicabil, că venind dsa în România, a schimbat îndată directiva ziarului filoromân „Keleti Ujság." Ignotus a venit în România pe la sfârșitul verii, când politica minorității ungurești de aici era împotmolită. Reacțiunea maghiară de aici, din gruparea partidului național maghiar, ajunsese într'un greu impas și era ca și sigură triumfarea ideii democrate, filoromâne, în sânul ungurimii de aici.

Atunci a apărut în România Ignotus.

L-am primit cu prietenie, ca pe un prieten de demult. Nu știam, că a doua zi după venirea sa în fruntea lui „Keleti Ujság", ziarul acesta va începe atacuri violente la adresa statului român, va face transacția cu clericala casă de editură „Atheneum" din Budapesta și că îndată după venirea lui Ignotus aici, partidul democrat ungurese va fuziona cu reacționarii.

•

In linii generale aceasta a fost cariera aceluia, pe care dl Costa-Foru, necunoscându-l, a căutat să ni-l prezinte ca pe un martir al ideilor noui. Poate, de ii știa acest trecut din ultimii ani și nu se lua numai după auzite și după sentimente colegiale, nu-i scria acea scrisoare, în care a lăudat șovinismul maghiarilor de aici și din Ungaria.

No. 1. CLUJ, 1922. SĂPTĂMÂNA CRĂCIUNULUI

EDIȚIE SPECIALĂ

REDACȚIA: CALEA REGELE FERDINAND — ADMINISTRAȚIA: CALEA REGELE FERDINAND

ȘTIRI MAI IMPORTANTE:

Decisul conferinței din Londra.

Acordul între marile puteri.

Sunt oare ființe vii în lună?

Descoperirea senzațională a unui savant. Interview-ul unui învățat de renume mondial.

Bravura unui detectiv.

Drăjitorul.

Foiletonul original al „Ediției Speciale."

RUBRICA ECONOMICĂ:

Despre fabricarea lichiorului, ș. c. l., ș. c. l.

Destăinuiri senzaționale despre o mare fabrică din Cluj.

BURSA.

București: Marca germană 255, francul francez 1255, lira sterlină 775, dolarul 169, lira italiană 858, coroana cehoslovacă 506, coroana austriacă 25, coroana maghiară 7·50.
Zürich: leul 3·07
Paris: leul 8·10.

Șampania Favorit a avut mulți cumpărători, alte fabricate nu s'au căutat.
Cererile în lichiorurile Szilágyi sunt mari.

ULTIMA ORĂ.

Acordul între marile puteri!

Declarațiile senzaționale ale lui Mussolini și Poincare.

S'a înfăptuit pacea lumii!

Conferința dela Londra nu s'a prorogat.

Ni-se comunică din Paris: Nu corăspunde adevărului știrea răspândită de ziare despre întreruperea neașteptată a conferinței dela Londra. Corespondentul nostru a avut ocazie să vorbească cu premierii marilor puteri, cari toți au desmințit știrea aceasta.

Mussolini desminte categoric declarația ce i-s'a atribuit, că conferința dela Londra s'ar fi sfârșit fără nici un rezultat. Căci s'a realizat tot ce s'a sperat dela activitatea ei: s'a produs acordul privitor la datoriile de reparații ale Germaniei, s'au șters datoriile interaliate și s'au făcut importante constatări relativ la multe alte chestiuni.

Toate acestea le afirmă și Poincare, care mai face și declarația senzațională, că la Londra nu s'a desbătut nici oficios și nici în convorbirile particulare nu a fost vorba despre o eventuală ocupare a regiunei Ruhr. Lucruri cu mult mai importante au format obiectul discuției, — lucruri ce ating foarte de aproape interesele omenimei. Această declarație a domnului Poincare a făcut o mare senzație în toată lumea.

Acest rezultat al conferinței dela Londra a produs un efect extraordinar nu numai in Germania, ci și în America. Reprezentanții tuturor marilor puteri au căzut de acord și au mai hotărît, că vor lua în desbatere și memoriile prezentate de reprezentanții marei industrii a alcoolului. Părerile lor asupra mostrelor de lichior și rom le vom anunța cetitorilor noștri.

Primul rezultat pozitiv al conferinței dela Londra este, că premierii tuturor marilor puteri au constatat, precum că lichiorul ELEONORA SZILÁGYI este unic și fără pereche în felul său pe întreg continentul european.

Constatarea aceasta nu ne surprinde, câtă vreme chiar și la conferința dela Lausanne deviza era aceeași: ***cel mai bun lichior este „Curacao" al lui SZILAGYI.***

Sunt oare ființe vii în lună?

Senzaționala descoperire a unui savant. — Se organizează o expediție în lună. — Interview cu un învățat de renume mondial.

(Raportul telefonic al corespondentului nostru din Grenwich.)

Primim o știre ce poate fi privită ca fiind de mare însemnătate chiar și în timpul nostru — în timpul descoperirilor și al invențiunilor — și care a fost considerată până acum ca ceva de necrezut. Știrea însași deschide o largă perspectivă a posibilităților surprinzătoare, nu numai înaintea științei, ci și înaintea comerțului ce sondează o nouă piață mondială. Este vorba de un lucru nu mai puțin însemnat ca acela, că un învățat de renume mondial, a constatat, cu ajutorul telescopului observatorului din Grenvich, că în lună există viață, și există oameni, — oamenii Lunei.

Sub impresiunea senzaționalei descoperiri, societățile științifice din lumea întreagă au inițiat o colectă pentru o expediție în stil mare — în lună, și în curând s'a și colectat o sumă considerabilă. Cât ce a aflat de știrea senzațională, corespondentul nostru din Grenvich a și cercetat numai decât pe bătrânul învățat în laboratorul acestuia, care a avut amabilitatea să facă, înaintea corespondentului nostru, următoarea, preaimportanta declarație:

„Drept e, că mi-a succes să constat fără orice îndoială, că în Lună există o viață organică. Dacă există acoloși oameni? — la întrebarea aceasta pot răspunde cu toată pozitivitatea. Da, sunt, incontastabil — și încă oameni deștepți, inteligenți, culți — cari sunt foarte pretențioși în ce privește igiena modernă. Că din ce cauză afirm eu aceasta cu atâta pozitivitate — în această privință îți prezint cu plăcere dovezile mele.

Eri seară, când cercetam Luna prin telescopul cel mai mare, am avut o surprindere neobișnuită, Intreaga suprafață a Lunei era acoperită de un afiș colorat, făcut de oameni, în o mărime gigantică de neînchipuit, și pe afiș puteai ceti un cuvânt miraculos.

Lichiorurile și șampania Eleonorei Szilágyi nu au pereche nici pe Pământ, nici în Lună, căci sunt excelente și curate.

Vezi, domnul meu — astfel termină bătrânul savant — ceice sunt atât de bine orientați despre fabricatele de lichior, aceia numai oameni culți și deștepți pot fi, pentru cari are importanță și aceea, ca beuturile bune să fie și manipulate curat.

* Regele lichiorurilor este TRIPLE-SEC al lui SZILÁGYI. Se poate căpăta în toate prăvăliile de spițerii și de delicatese, în restaurante și cafenele mai de seamă.
* Beți numai șampanie FAVORIT!
* Cele mai bune vinuri de specialitate se pot cumpăra din pivnița ELEONREI SZILÁGYI.

Bravura unui detectiv.

— Dela riporterul nostru —

Trecătorii de pe piața principală au fost martori, mai zilele trecute, unei senzaționale întâmplări. Un om cu păr roșcat, cu capul gol fugea dealungul străzilor, stringând subsuori un mic pachețel. Oamenii au observat surprinși, că în urma individului alerga nu detectiv puternic, bine făcut, stringând în gura mare:

„Hoțul! Prindeți-l!“

Cu ajutorul publicului trecător a și fost prins îndată individul ce părea a fi hoț. Detectivul l-a și luat numai decât la întrebări, când colo iasă la iveală, că respectivul nu este hoț, ci medicul de circumscripție rurală, cu bună reputație, Dr. X. W., care cumpărase dintr'o prăvălie de delicatese două sticle de *Triple-Sec* veritabil de-al *Eleonorei Szilágyi*, și de aceea alerga așa din toate puterile, ca familia sa, ce sta la hotelul New-York, să poată gusta cât mai curând această neîntrecută specialitate de lichior excelent.

Publicul a aclamat călduros pe acest prevenitor tată de familie.

Nu au pereche specialitățile de lichioruri ale
Eleonorei Szilágyi

Ne-am convins, că cel mai bun este
RUMUL MANDARIN
al ELEONOREI SZILÁGYI

Vrăjitorul.

De: F. Yelnats.

Vrăjitorul și micul lui servitor călăriau tăcuți. Cam cu un cias înainte de masă au ajuns la o mică casă țărănească, și atunci vrăjitorul și-a oprit calul ce era tot spume.

Descalcă! — se aude porunca aspră de pe buzele subțiri, rase, ale stăpânului. Intră în casă! — zbiară el ucenicului său, — bate la ușe și spune celor din casă, că Solomon Cointreaux din Paris poruncește să i-se dea două găini. Ucenicul trece prin curtea strâmtă și spune femeii ce venia față în față cu el, care este porunca vrăjitorului. Femeia, fără să zică un singur cuvânt ca răspuns, predă băiatului cele două găini, cari zăceau legate acolo pe vatră. Dar servitorul nu s'a mirat de nimic și a dus vrăjitorului găinile.

„Ascultă!“ — zice maestrul, și vorba lui suna parcă ar ieși din negrul pământ, — „du-te în orașul ce stă înaintea noastră, și vei afla în piață o crâșmă, pe ir ma căreia sunt pictați trei porumbei. Ofere găinile acestea spre vânzare, și cere pentru ele o sticlă de lichior fin. Ai înțeles?“ — Ucenicul făcu sem afirmativ.

Nu peste mult băiatul se rentoarce cu o sticlă de lichior, iar vrăjitorul pune lacom sticla la gură. „Brr .., ce marfă rea ai adus! Fire-ai al naibii de crâșmar! Voi merge însumi!“

Cam cu o oră mai târziu, un călăreț se oprește la ușa crâșmei ce-i zice „La trei porumbei.“ Străinul era îmbrăcat în negru din creștet până'n tălpi, și se arăta atât de mândru, ca și când ar dispune de o întreagă ceată de însoțitori, cu toate că nici măcar un servitor nu călărea în urma lui. Fața î-i era lungăreață, îngustă și atât de rigidă, par'că ar fi fost înghețată. Crâșmarul suprins se scărpina în cap. Cu toată experiență lui, nu a putut constata, cine să fie străinul și ce rang are el; dar, ca să se convingă, s'a apropiat de călăreț, și l-a întrebat dacă dorește ceva.

„Voi lua masa aici,“ — răspunse străinul cu amabilitate, — descălecă, și trecu crâșmarului frâul. La mișcarea aceasta se desfăcu mantaua cea neagră, și înaintea ochilor mirați ai crâșmarului apărură patru figuri cabalistice, cari erau brodate cu ață pe interiorul mantalei.

Străinul porni cu pași domoli spre camera de oaspeți ce sta goală, — părea că s'a cufundat cu totul în gânduri, și s'a oprit. Deodată, străinul se întoarse spre crâșmar, vociferând: „Asta e, — asta e!“ — zise străinul. „Am aflat! Casa aceasta este amenințată de un mare pericol!“

„Cum?“ — întreabă crâșmarul îngrozit, — „vre-un pericol?“

„Este aci vre-un bolnav?“ — întrebă străinul, ținând privirea lui rece asupra omului.

Nu, Măria Ta, — cu siguranță nu.

„Este vre-un schilav în casă?

„Nu Măria Ta.“

„Și altcum sunt toate în ordine?“

„Da, Măria Voastră.“

„Te înșeli“ — răspunse străinul, — trebuie să știi, că eu sunt Solomon, fiul lui Solomon Cointreaux, nepotul lui Mihai din Paris, pe care învățații l au numit înțeleptul înțelepților, care vede în viitor, și care aleargă pe negrul cal al

Vinul bun se preface în sânge, să bem deci vinul „Rózsamál” al lui Szilágyi!
Se capătă în toate restaurantele, cafenelele și prăvăliile de delicatese mai de seamă.

Destăinuiri senzaţionale despre o mare firmă din Cluj! Secretele culiselor unei fabrici de lichior.

Istoricul firmei Eleonora Szilágyi.

Luăm din gazeta oficioasă de specialitate a hotelierilor, cafegiilor, etc. din ţară, — gazeta numită „Hotel“ — următoarea destăinuire interesantă:

Firma a fost fondată la anul 1832 de către un fost călugăr imigrat la noi din Franţa. Fabrica, ce pornise în condiţii modeste, încă pela jumătatea secolului trecut devenise cunoscută, prin fabricatele ei excelente, în toate oraşele din Ardeal. Mai târziu, după moartea fondatorului, — Iosif Ioan Csik a preluat fabrica, care, aceasta, la anul 1907 ajunsese în proprietatea lui Andrei Szele.

La anul 1919 fabrica s'a transformat în societate pe acţii şi cu aceasta să începe o nouă eră a firmei ce avea acum 87 ani de existenţă.

Societatea pe acţii a cumpărat prima fabrică ardeleană de şampanie şi pregăteşte după sistemul francez şampaniile sale DEMI-SEC, EXTRA-SEC, FAVORIT. etc., cari se bucură deja de consideraţia publicului. Preparatele sale de lichior şi rom, cari se prepară după principiile vechi şi conform receptelor vechi, — au devenit noţiuni. Bunătăţii mărfurilor sale este a se atribui bunul nume, de care se bucură ea nu numai în ţară, ci şi în străinătate.

Fabrica dă ocupaţie la circa 300 muncitori şi 100 funcţionari. A participat la expoziţiile din cele mai multe oraşe mondiale şi a obţinut cele mai înalte distincţiuni. Ca o recunoştinţă pentru calitatea excelentă a fabricatelor ei, *Majestatea Sa Regele Ferdinand I. a dăruit firmei titlul de Furnizor al Curţii Regale.*

---

morţii! Toate lucrurile ascunse îşi deschid înaintea mea secretul!“

Crâşmarul privea cu gura căscată la cel ce îi vorbea.

„De aceea am venit aici, ca să-ţi fac horoscopul. Vai ţie, crâşmarule gospodar, — în casa ta văd semne ce prezic dezastrul. Gospodarule, — pentruce nu ţii lichiorurile cele mai bune din lume, fabricatele Eleonorei Szilágyi?! Pentruce nu ai în pivniţa ta vinul „Rozsamál“ al lui Szilágyi?! Omule! dacă ai gusta şampania „Favorit“ a lui Szilágyi, şi ai vedea cum curge din pahar spuma ei ca mărgeaua, nici când altă beutură nu ar atinge buzele tale. Priveşte aici în globul acesta fermecat, şi vei vedea, că dacă îmi vei asculta sfatul, soartea-ţi sinistră se va îndrepta spre bine. Crâşma ta va răsuna de gura oaspeţilor, — şi în veci nu vei mai ţinea altă beutură, decât aceea, care se vinde la Eleonora Szilágyi! Aşa este scris!“

Crâşmarul abia aflase timp să mulţumească străinului. A alergat în stradă după el, dar vrăjitorul călărea acum departe pe calul lui sur.

Dorul inimei mele.

De-un dor sălbatic inima-mi plânge...
Buza-mi e palidă, friptă;
Cer sucuri ce sete ştiu a stinge,
Cum cerbul îşi stinge a lui sete cumplită.

Treacă dela mine şi acest pahar...
Aşează-te, suflet, nu eşti topit,
Căci, iată, 'ndulceşte ce-a fost amar
Şampania Szilágyi „Favorit“!

Voios îţi cânt acum osanale,
Neîntrecut nectar „Favorit“;
Varsă, ah varsă, spume de corale,
Şi ne încălzeşte pe gerul cumplit!

Poeta.

ECONOMIA NAŢIONALĂ

Despre fabricarea lichiorului.

Scopul articolului de faţă nu este lauda ori reclama, ci popularizarea. Un vechiu defect al producţiilor ţării noastre este, că nu se fac cunoscute, şi poate şi aceasta este una din cauzele, din cari s'au născut indiferentismul şi prejudiţiile publicului nostru. Scopul nostru este deci, ca să Vă facem cunoscută industria lichiorului în ţara noastră, şi sperăm, că, făcând comparaţiile cuvenite, învingătorii vom fi noi.

In ţara noastră nu s'a prea dat atenţie până acum fabricării lichiorului, astfel, că dreptul fabricării acestui articol l-a putut câştiga oricine, fără să aibă nici o pregătire specială. In fine a văzut acum şi guvernul, că stările acestea nu se mai pot menţinea, şi de aceea a reglementat această chestiune prin ordonanţa emanată relativ la aplicarea cap. XIX. din legea sanitară. Această ordonanţă are greşeli, dar cu atât mai multe avantage prezintă în privinţa sănătăţii publice. Natural, că ordonanţa va fi salutară numai dacă se va face să se respecteze cu rigoare. Conform ordonanţei, lichior pot fabrica din materii prime (poame, plante, drog. etc.) numai persoanele având instrucţie specială. Ordonanţa interzice — şi foarte corect — punerea în comerţ a esenţelor prin agenţi, comercianţi, droguişti şi farmacişti, deoarece abuzurile cele mai multe au obvenit tocmai la producerea acestor esenţe. Astfel de împrejurări au ridicat apoi la suprafaţă şi mişcarea antialcoholistă. Dar şi participanţii la această mişcare ştiu fără îndoială, că numai consumarea necumpătată a alcoolului este stricăcioasă, precum este stricăcios şi excesul în amor, cu toate că, în lipsa amorului, omenimea s'ar fi stins de mult. Medici învăţaţi pescriu de multeori bolnavilor alcool, şi aceştia prind puteri noui dela alcool. Din vremuri străvechi cunosc oamenii alcoolul, a cărui fabricare şi punere în comerţ în mai multe forme este cel mai mare izvor de avere naţională. Nu putem trece însă cu vederea de a face atenţi pe oameni la cumpărările de lichioruri. In privinţa aceasta recomandăm în modul cel mai călduros lichiorurile S. A. Eleonora Szilágyi, pregătite din fructe şi plante, cari lichioruri, în privinţa bunătăţii şi a gustului plăcut, concurează cu oricare fabricat din străinătate, — şi, ce este mai important: ele se pot procura cu mult mai ieftin decât acelea.

Sunt foarte mulţi oameni, cari într'atâta s'au obişnuit cu lichiorurile din străinătate, încât nici nu au mai voit să audă măcar de fabricate din ţară. S'a întâmplat nu de mult, că o societate constătătoare din astfel de oameni s'a decis în fine să guste acestea, şi a făcut critică asupra lichiorurilor noastre din ţară. Au turnat în sticle fără vignete lichioruri veritabile franceze, olandeze, şi de ale S. A. Eleonora Szilágyi din Cluj. La servire, numai bărbaţii de încredere ştiau proveniența lichiorului. Gustarea s'a terminat cu un rezultat senzaţional — pentru ei numai — căci noi ştim încă de mult, şi comisiunea aceasta cenzurătoare asemenea a constatat unanim, că totuşi, cele mai bune lichioruri sunt *ale Eleonorei Szilágyi.*

POŞTA REDACŢIEI.

Dr. Nopcty, Milano. Vă miră, că lichiorurile Szilágyi se capătă şi în Neapole? Doamne sfinte, — doar lichorurile acestea se pot căpăta ori-unde au oamenii poftă de beuturi absolut bune.

K. Blanka Ca spărietoare pentru poeţii fără talent, Vă redăm aci omaiul ce-ni'aţi adus în poezie:

Toţi cari aşteaptă îngerul,
Lichior Szilágyi să ceară,
Fără păreche-i el, drăguţul.

Omul bătrân nu e moşneag. Iţi credem, că de când bei şampania „Favorit“ a lui Szilágyi, de atunci te simţeşti mai tinăr cu 30 de ani.

Băieţi cheflii, Bucureşti. Mulţumim de gratulaţie. Ştim şi noi, că vinurile şi şampania Eleonorei Szilágyi domineză piaţa. Sorbim şi noi bucuros şi cam des, vinul de „Rózsamál.“

Lui A. J., Bucureşti. Este adevărat, că firma Eleonora Szilágyi a participat de mai multe-ori la expoziţiile din Paris, Londra, Viena şi Budapesta, primind din fiecare loc recunoştinţă şi distincţiune.

Lui D. G., Galaţi. Ai dreptate, şi se poate convinge oricine, că şampania „Favorit“ a Eleonorei Szilágyi se pregăteşte după sistem francez din cele mai bun vinuri.

Turnaţi în ceaiu
Rom Mandarin
dela
ELEONORA SZILAGYI
De vânzare pretutindeni!!

Relaţiile încordate încă se ameliorează, dacă societatea va **bea Şampania „FAVORIT” alui Szilágyi**

Cele mai frumoase, mai bune și mai practice

Cadouri de Crăciun și Anul nou!

Cel mai bun lichior este Triple-Sec al lui Szilágyi

Beutura specialiștilor de vinuri este vinul „Rózsamál" al lui Szilágyi

Beutura favorită a femeilor este șampania „Favorit"

De vânzare în toate prăvăliile de spițerie și delicatese, în restaurantele și cafenelele mai de seamă

Tipografia Națională S. A. Cluj, str. Regina Maria No. 4

Cronica politică

Activitatea ţărăniştilor în parlament. Când acum o lună Congresul ţărănist dela Iaşi hotărî ca partidul să ia parte la lucrările Adunărilor Constituante, ne exprimam dorinţa ca această reintrare să însemne şi o depărtare dela ceiace fusese până atunci activitatea parlamentară a partidului ţărănist, adecă să părăsească scandalul şi violenţa cuvântului ca manifestări în parlament. Dar ne mărturiseam în acelaş timp şi teama că oamenii partidului ţărănist nu vor înţelege să renunţe la scandal şi la insultă pentrucă în lipsa unor arme civilizate, acestea sunt singurele mijloace prin care parlamentarii ţărănişti socotesc că-şi pot justifica prezenţa şi valorifica politica în adunarea ţării.

Dorinţa nu ne-a fost împlinită, dar teama pe deplin îndreptăţită.

Indată ce doctorul Lupu, întors din America, îşi făcu aparaţia în Parlament, ţărăniştii cari fuseseră până atunci lipsiţi de şeful bandei de scandalagii, şi-au reluat sistemul din trecut.

Insultele, minciunile şi înjurăturile pe care le întrebuinţează la întruniri şi în stradă, le-au adus în parlament, mânjind astfel prestigiul instituţiei şi împiedecând prin scandal, activitatea celor cari se găsesc acolo pentru a îndeplini o operă naţională.

In şedinţa de Joi a Camerei, deputaţii ţărănişti au stârnit un scandal în care cele mai triviale înjurături şi cele mai murdare insulte au sburat de pe băncile ocupate de parlamentarii partidului ţărănist.

Opinia publică este încă odată pusă în situaţia să vadă ce înseamnă activitatea parlamentară a partidului ţărănist şi din aceesta să înţeleagă şi ce este partidul ţărănist.

O solie a adevărului

— In jurul plecărei celor opt preoţi la America —

Opt preoţi ardeleni au plecat spre America pentru a duce fraţilor noştri de acolo salutul patriei mame şi cuvântul adevărului.

Cercetaţi doar de aventurieri politici şi de râvnitori ai banului lor, agonisit prin muncă cinstită în ţara bogăţiei; românii din America n'au auzit până acum decât veşti de huiă şi de dihonie asupra adevăratei lor patrii.

Era de ajuns să citeşti un singur număr din ziarele româneşti ce apar în America, pentru a te convinge de câtă amărăciune infiltraseră trimişii diverselor partide dela noi, în sufletele curate ale fraţilor de peste Ocean.

Pentru ei, România actuală părea o ţară mai de plâns, decât Ardealul pe vremea ungurilor; oamenii n'aveau ce să mănânce ţăranii gemeau sub apăsarea abuzului şi-a banului piac al stăpânilor, răsvrătirile se ţineau lanţ, ura dintre fraţii abia uniţi creştea cu tot mai multă furie, întreaga ţară fierbea ca un cazan gata să plesnească în mii de bucăţi.

De bună credinţă, bieţii oameni credeau tot ce li se spunea, de către cei veniţi pe la ei, ca să le cerşească dolarul miraculos, singurul leac cu putinţă pentru refacerea bietei patrii ajunsă la aman.

Sperlaţi de atâtea grozăvii ei se grăbeau să le reprobe prin ziarele lor, cum se grăbeau să dea şi obolul pentru salvarea ţărei nenorocite.

Şi-n necunoştinţa adevărului, fără a-şi da seamă, se făceau unelte în mâna propagandiştilor unguri contra noastră, cari, pentru aşi dovedi afirmaţiunile lor mincinoase se foloseau cu uşurinţă chiar de re'atările ziarelor române din America despre noi.

Ori starea aceasta de lucruri atât de dăunătoare neamului şi Statului nostru, trebuia să înceteze odată.

Cei opt preoţi plecaţi într'acolo şi-au luat astfel, nobila misiune de-a lumina pe cei înşelaţi de răuvoitori.

Prin predicile ce vor ţine în biserici, prin conferinţe publice şi prin articole scrise în gazete, ei vor zugrăvi adevărata înfăţişare a României actuale, desigur cu destulele ei necazuri, dar şi cu rezultatele bune ce le-a dat până acum munca refacerei.

El vor duce vestea liniştitoare, că în ţară nu domneşte nici o răsvrătire, că ţăranii îşi văd de munca lor, că lucrările împroprietăririi continuă cu asiduitate, că transporturile s'au îmbunătăţit considerabil faţă de ultimii ani, că nemulumiri nu există decât în mintea demagogilor dornici de putere şi lacomi de câştig.

Vor mai povesti desigur şi de specula care ne tiranizează încă şi de recolta care n'a fost după aşteptările noastre; dar în acelaşi timp le vor arăta deasemeni, că comparativ cu valuta, viaţa e cu mult mai uşoară la noi decât în alte părţi ale lumei şi chiar decât la ei în ţara dolarului şi a celei mai înaintate industrii.

In sfârşit le vor mai atrage atenţia cei opt preoţi, că ar face mai bine să-şi ţină banul în pungă şi să nu-l dea primului rătăcit pe la ei, căci în felul acesta nu numai că nu-şi ajută cu nimic ţara, dar o şi deservesc, încurajând diverse organizaţii demagogice dela noi, cari nu se pot susţine decât prin agitaţii şi propovăduiri de învrăjbire.

Pentru a face cunoscut aceste lucruri fraţilor din America, au plecat cei opt preoţi ardeleni.

Iată de ce nu trebue să pară de mirare dece „Patriei" nu i-a convenit plecarea lor şi nici de ce această plecare nu-i convine „Luptei".

Cât priveşte „Aurora" ea n'are nimic de zis în această privinţă, căci şi-a făcut suma!

Schimbarea de atitudine a Rusiei faţă de România

In faţa blocului aliat, Rusia s'a găsit izolată la Conferinţa de la Lausanne.

Speranţele ce şi le punea că va avea de partea sa în afară de Turcia şi pe Bulgaria şi Italia au fost de scurtă durată.

Crezând că România poate fi intimidată cu aşurinţă, delegaţii bolşevici s'au arătat ca de obicei foarte puţin curtenitori faţă de ai noştri, la început.

Văzând însă simpatia de care se bucură ţara noastră la Conferinţă şi faptul că Lordul Curzon a adoptat propunerea delegatului nostru I. G. Duca, în chestiunea Strâmtorilor, Ruşii şi-au schimbat imediat atitudinea.

Primul pas l'a făcut Cicerin, care într'o şedinţă plenară a conferinţei a declarat că Rusia e gata oricând să înceapă cu noi, discutarea tuturor chestiunilor în litigi; manifestându-şi dorinţa unor raporturi cât mai amicale între noi şi ruşi. — Cicerin a căutat însă în acelaşi timp să convingă pe Dl I. G. Duca, că punctul de vedere rusesc în privinţa Mării Negre ar fi mult mai favorabil decât cel aliat.

In acelaşi scop, reprezentantul Ukrainei, Dnul Racowski s'a grăbit să facă declaraţii de simpatie „poporului românesc."

Cu toată diplomaţia întrebuinţată, dnul Racowski, care a pledat aşa de bine tema rusească asupra chestiunei navigaţiei în Marea Neagră, într'un interview acordat Corespondentului ziarului „Dimineaţa" a scăpat o afirmaţie destul de preţioasă pentru clarificarea pretinsului litigiu cu Basarabia.

„Chestia Basarabiei înainte de a fi o chestie românească, ucraineană, sau rusească este o chestie a populaţiei basarabene însăşi"-a zis Dnul Racowski.

Dacă însaşi conducătorul Ukrainei bolşevice recunoaşte acest lucru, e lesne de înţeles că Rusia n'are nici un drept să determine soarta Basarabiei.

Ea şi-a manifestat voinţa liberă, prin unirea sa cu vechiul regat, în primăvara lui 1918, când ţărănimea moldovenească a cerut ajutor fraţilor de peste Prut pentru a se apăra contra ororilor bolşevice şi pentru a o ajuta să-şi recâştige libertatea.

Cetiti „Infrăţirea"

După alegerea de la Alba-Iulia

Greşeala foilor naţionalilor. O minciună care nu mai merge. Impopularitatia partidului naţional. Cum s'a ales Păr. Dăianu. O păţanie mai veche care ilustrează pe cea de acum

In jurul alegerilor de la Alba-Iulia şi Baia Mare ziarele partidului naţional nu mai contenesc cu pretinsele ingerinţe electorale, pe cari le ştim trâmbiţate încă dela trecutele alegeri generale şi parţiale. Partidul naţional şi-a făcut un sistem din a ascunde trista impopularitate în care a căzut, sub potopul de afirmaţiuni nedovedite al furtului de urne, al arestărilor ilegale, al votărilor nepermise, al împiedecării adunărilor, şi aşa mai departe.

Bunul simţ nu este o specialitate a foilor naţionalilor cu atât mai rău pentru partidul naţional. Dacă ziarele acestui partid ar fi ştiut că repetarea minciunei nu e niciodată un folos pentru cine minte, ele şi-ar fi dat osteneală să descopere la fiecare cădere a partidului naţional scuză nouă şi cel puţin plauzibilă. Dar să se mintă cu aceleaşi minciuni, repetate stereotip, de câteori candidaţii partidului naţional sunt trimişi de către alegători să se mai cuminţească, e ca să zicem aşa ridicol!

La alegerea de la Alba-Iulia candidatul partidului naţional a avut să lupte cu părintele Dăianu, candidat al partidului poporului. Partidul liberal nu a avut candidat, desi admiţând că guvernul a făcut presiune în alte alegeri, nici un motiv să facă, pentru simplul motiv că-i era absolut indiferent dacă va reuşi dl Valer Moldovan sau părintele Dăianu, ambii adversari guvernului şi membri ai celor două partide cari cari stau afară de Parlament.

Lupta electorală era deci în afară de voinţa guvernului, iar organele administrative scoase de sub orice influenţă. Partidul naţional avea de luptat liber cu partidul poporului. Era aşa dar o chestiune de popularitate.

Dintr'un început însă ziarele partidului naţional au încercat o infamie, răspândind sodnul că partidul poporului a dat mâna cu guvernul. Această afirmaţie avea două avantaje: Mai întâi, se nădăjduia ca alegătorii nemulţumiţi de actualul guvern să se dea de partea partidului naţional şi deci să se majoreze massa electorală favorabilă acestuia şi al doilea, în caz de nereuşită, partidul naţional să fie acoperit de povestea furtului de urne.

Infamia însă n'a reuşit: Nu ştim dacă alegerea d-lui Dăianu se datoreşte în primul rând impopularităţii partidului naţional, sau numai faptului că populaţia a luat de bună afirmaţia că această candidatură e sprijinită de guvern şi a ţinut să-şi exprime pe această cale încrederea ce o are pentru ei şi partidul liberal. Un fapt e cert. Partidul naţional a dat dovada înstrăinării sale de massele populare ardeleneşti, iar partidul poporului a folosit din această împrejurare.

A pretinde însă că dl Dăianu s'a ales la Alba-Iulia cu concursul guvernului este o absurditate. La congresul dela Sibiu partidul poporului s'a afirmat cel puţin tot aşa de ireductibil adversar guvernului ca şi partidul naţional. Acest partid făcând uz de aceleaşi stupide argumente ca şi partidul naţional, a decretat nelegalitatea actualului Parlament şi abţinerea dela lucrările lui. La aceste hotărâri a luat parte activă şi părintele Dăianu, noul ales dela Alba-Iulia, care desigur că ar fi avut aceeaşi soartă ca dl Valer Moldovan dacă ar fi spus alegătorilor că nu se va duce la Parlament.

Este deci mai mult decât evident că partidul naţional a căzut fiindcă nu dă destule garanţii de seriozitate poporului, iar gazetele acestui partid mint cu o neruşinată încăpăţinare când pretind că s'au făcut ingerinţe la ultimele ca şi la celelalte alegeri.

De altfel partidul naţional şi-a popularitatea. In 1920 în acelaş judeţ unde a căzut acum dl Moldovan, a fost trântit de către un „suster" socialist, însuşi dl Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional. Atunci se ştie goana în miez de noapte a fostului prefect averescan, care călare pe catâri răscolia munţii apuseni să găsiască urna nelespoiată în care să se introducă voturile menite să scape de ruşine pe acel ce întruchipa pretenţia de reprezentanţă exclusivă a Ardealului. De atunci cunosc probabil foile naţionaliste sistemul urnelor furate pe care astăzi îl dau în socoteala partidului liberal.

A. R. Gus.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Luni Matineu: „Copil de schimb" (Preţuri reduse).
Luni seara: Iubire Cerească şi Pământească" pentru a 4-a oară. Abonament şters. Preţuri de premieră).
Marţi Matineu: „Ioan Viteazul" (Preţuri reduse).
Marţi seara: „Voevodul Ţiganilor" (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Abonament şters. Preţuri de premieră).

Grădina de iarnă „CENTRAL"
Szilágyi Juczi, Erry, Tayol
Favoritul Bucureştilor şi senzaţiile celelalte. Inceputul la orele 9,30.
Lloyd 1010. 2222-3

Aprovizionarea Clujului cu paine

Chestiunea aprovizionării oraşului Cluj cu făina de grâu necesară fabricării pâinei a fost viu desbătută de autorităţile locale. De la început se hotărâse să nu se ia în discuţie decât ofertele acelea care ar fi putut oferi populaţiei clujene chilogramul de pâine cu un preţ mai mic decât cel de azi. Mai mult de cât atât, s'a hotărât ca preţul pâinei să nu poată fi mai mare de 3.5o kgr. de pâine neagră şi 5.5o kgr. de pâine albă.

In cele din urmă vine dela Bucureşti şi anume dela Ministerul de industrie şi comerţ un ordin prin care se îndrumeaza autorităţile clujene ca pentru asigurarea aprovizionării clujului să se încheie contracte legale cu cei mai convenabili dintre ofertanţi.

Autorităţile locale au încheiat atunci un contract cu Asociaţia morarilor din Cluj înfovărăşiţi cu soc. „Consumul funcţionarilor" şi cu un mare angrosist de cereale.

Prin acest contract ofertanţii se obligă să aprovizioneze Clujul cu făină de grâu în tot timpul anului curent până la noua recoltă şi pe preţul stabilit de primărie adică 3.5o kgr. de pâine neagră şi 5.5o kgr. de pâine albă.

De remarcat faptul că acest contract are două mari avantajii şi anume: în primul loc Clujul este asigurat până la noua recoltă în ceia ce priveşte cantităţile de pâine necesare consumului populaţiei şi în al doilea rând că preţul pâinei la Cluj în tot anul curent va fi mult mai mic ca până acum.

Contractul acesta, astfel încheiat a fost dus la oficiul pâinei din ministerul de industrie şi comerţ de către 2 delegaţi ai Primăriei, spre a fi aprobat. Până acum n'a sosit nici un răspuns dela Minister nu este însă nici o îndoială că acest contract se va aproba având în vedere avantagiile ce rezultă din el, pentru oraş.

Intr'un caz extrem însă când contractul nu va fi aprobat de Minister, atunci se va lăsa liberă aprovizionarea oraşului cu faină de gr u stabilindu-se numai preţul care va fi tot acel prevăzut în contract.

Construcţiile de şcoli primare din jud. Cojocna

Se ştie că în vechiul Regat în urma unei admirabile iniţiative luate de dl ministru al instrucţiunei publice s'au clădit în ultimul [illegible] şcoli primare. Mare parte din fondurile necesare clădirei acestor şcoli au fost donate de ţărani, care au contribuit nu numai cu banii lor dăr au ajutat şi cu munca braţelor lor la construirea şcolilor. In felul acesta cu banul şi cu munca ţăranilor încurajate şi susţinută de stat s'au putut clădi în vechiul Regat peste 2000 de şcoli.

Incurajat de strălucitul succes pe care această măsură a avut o în vechiul regat, dl Ministru Anghelescu s'a hotărât să o aplice şi în Ardeal. Pentru aceasta a convocet zilele trecute la Bucureşti pe toţi revizorii şcolari prefecţii de judeţ şi directorii de şcoli normale la o mare confătuire, spre a le da toate instrucţiile necesare.

In ceia ce priveşte jud. Cojocna suntem în măsură să dăm următoarele date în ceia ce priveşte măsurile luate de dl prefect Meteş de comun acord cu dl Wilt revizorul şcolar.

In toate satele din jud. Cojocna prin organele administrative locale pretură secretariate etc. s'au organizat comitele de ţărani şi de intelectuali (preot învăţător etc.) care şi au luat sarcina să colecteze bani dela săteni pentru fondurile de clădire a şcolilor.

Tot aceste comitete au organizat şi organizează încă donaţiile în natură aşa de exemplu în fiecare sat sunt câte 5—6 până la 1o ţărani care în anumite zile pe săptămână pun la dispoziţia comitetului căruţele cu cai sau carele lor cu boi pentru a aduce din pădurile statului lemnele necesare construirei şcolilor, lemne care sunt date pe gratis de către stat şi care sunt fasonate tot pe gratis de către meşterii lemnari ai statului.

Alte grupuri de ţărani s'au angajat să fabrice cărămidă şi să ciopleasca piatra necesară clădirei şcolilor.

Pentru colectarea banilor se îngrijesc şi eforiilor şcolare care sunt în curs de înfiinţare şi care strâng banii din colecte şi din taxele stabilite de judeţ pentru fondul şcolar.

In urma măsurilor luate s'a pornit astăzi prin toate satele judeţului Cojocna un curent viguros pentru construirea de localuri şcolare.

Până acum nu ştim care este situaţia în celelalte judeţe ale Ardealului.

Cel mai preţ os şi frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găseşte un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Şaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanţie pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea şi montarea gratuită. 977

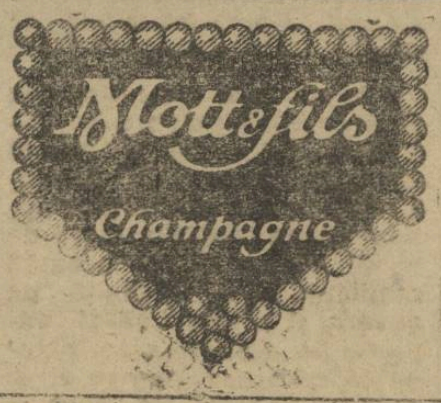

INFORMATII

Cu începerea din prima Duminecă de după Crăciun se vor începe în sala „Redута" şezătorile artistice şi culturale organizate de soc. „Cultura Poporului".

*

Farmacistul Căpitan de rezervă Aristide H. Ioan este rugat să-şi comunice de urgenţă adresa la Comandamentul Diviziei 16 în Bistriţa, spre a i se putea transmite ordine urgente.

*

La resortul de agricultură din Cluj sosesc rapoarte după care până cel mai târziu la 15 Ianuarie lucrările de expropriere din întreg Ardealul vor fi terminate.

*

Dl. A. Dandea fost consilier financiar al Primăriei oraşului Cluj, şi care a fost numit Primar al oraşului Târgu-Mureş, îşi va lua postul în primire în ziua de 1 Ianuarie

*

Consiliul oraşului Cluj a hotărât ca în Martie să se înceapă o reparaţie generală a conductului de apă din oraş.

*

Convertirea francilor francezi la C. F. R. se va face: un franc francez egal lei doisprezece.

*

In cursul lunei Ianuarie începe în toată ţara campania de montă la depozitele de animale ale Statului.

*

Nimeni nu te-a dojenit încă pentrucă ai cumpărat guma „Oila". 2419—5

*

Cu onoare aduc la cunoştinţă Onor. clientele, că am eşit din firma "Fraţii Sandor" şi am deschis în Piaţa Unirii No. 9 sub *firma Sandor* magazin de tricotaje şi manufactură.

Rog sprijinul Onor. public

Cu stimă

2451 *Sandor Samu*

*

Prefectul Poliţiei, dl. V. Popovici, în urma nenumăratelor intervenţii făcute de proprietarii de cafenele clasa I. şi de lux, a promis că în cele trei zile a Crăciunului catolic va tolera deschise până dimineaţa localurile publice de clasa I. şi cele de lux.

*

Guma „Oila" procură somn bun şi conştiinţă liniştită. 2419—6

*

Ministerul instrucţiunii aduce la cunoştinţa generală că în învăţământul profesional al fetelor din Cluj se găsesc vacante catedrele de matematici, caligrafie şi desemn.

Cererile pentru ocuparea acestor catedre se vor adresa ministerului până în 30 zile de la publicarea acesteia.

A apărut în editura:

Cartea Românească

Daruri pentru copii. Povestiri ilustrate alese pentru copii mici de Apostol D. Culea. Preţul Lei 10·—

Glume şi poveşti ilustrate de Maftei Gradu. Preţul Lei 10·—

Povestiri şi poveşti pentru copii deştepţi de V. Demetrius. Preţul Lei 15·—

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Ministerul de răsboiu a aprobat, în mod excepţional şi numai anul acesta, amânări de studii elevilor din clasa V-a şi a VI-a ale şcolilor normale.

In acest scop ministerul instrucţiunii a făcut cunoscut tuturor şcolilor normale să pună în vedere elevilor, cari aparţin ctg. 1923 şi intră în categoria celor de mai sus, să-şi întocmească actele de studii, plătind şi taxele respective. Actele trebuie înaintate cercurilor de recrutare, cărora aparţin acei elevi, spre a fi trimise cât mai urgent ministerului de răsboiu, spre soluţionare.

*

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame. 2420—1

*

Societatea „Mormintele eroilor" a început organizarea cimitirelor de eroi din Banat, în oraşele Orşova unde vor fi grupaţi sau centralizaţi toţi eroii căzuţi în luptele de pe valea Cernei şi muntele Alion.

La Caransebeş, Lugoj şi Timişoara se vor organiza cimitire pentru eroii streini şi în special pentru miile de eroi sârbi, morţi în lazaretele şi spitalele din aceste oraşe.

Lucrări monumentale se vor face la Arad, unde se găsesc peste 15 mii de eroi streini în cimitirile din localitate.

*

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii şi catarului de gât. 2420—2

*

Reparaţiunile costisitoare la încălţămintea D-voastră le puteţi economisi dacă aplicaţi la ghetele D-voastră tălpile de cauciuc BERSON şi tocurile de cauciuc „Berson" căci acestea sunt mai eftine şi mai durabile decât pielea şi îngăduie un mers elastic. 2378

*

Guvernul nostru a trimes instrucţiuni dlui Al. Zăucianu, delegatul României în comisia de lichidare a Băncei imperiale-regale austro ungare din Viena să accelereze lucrările şi să îngrijească de expedierea în ţară a restului de aproximativ 50 de milioane coroane aur, ce ni se mai cuvin din cota-parte de moştenire.

Ziarul „România" din Cleveland (America), anunţă că dl Charles Upson Clark — unul din buni prieteni al Romaniei — ţine o serie de conferinţe despre „Transilvania, Elveţia carpatină." Prima conferinţă a ţinut-o la 8 Decembrie în Buffalo, iar a doua va fi ţinută la 26 Decembrie la New-York.

*

Direcţiunea generală a C. F. R. a pus în vederea restaurantelor din gări ca să interzică orice pretenţiuni de bacşişuri din partea chelnerilor întrucât aceste pretenţiuni sunt prevăzute în preţurile ce urmează a fi fixate în listele de bucate şi controlate de şefii de gară respectivi.

*

Ministerul de agricultură a intervenit printr'o adresă oficială la şcoala superioară de agricultură dela Herastrău pe lângă Academia agricolă din Cluj şi şcoala superioară de silvicultură din Bucureşti, pentru a desemna şase delegaţi dintre cari să se aleagă cei cinci membri pentru comisia de judecată a corpului didactic din învăţământul agricol ce urmează a se înfiinţa şi la ministerul de agricultură.

Exproprierea în Ardeal

Ministerul de interne direcţia comunală a făcut cunoscut tuturor subprefecţilor din Ardeal următoarele:

Progresul şi rapiditatea lucrărilor pentru aplicarea reformei agrare atârnând într'o bună parte şi de concursul pe care autorităţile administrative urmează să-l dea organelor de aplicarea acestei legi, Ministerul roagă să se pună în vedere tuturor primarilor comunelor din acel judeţ.

Să aducă din timp la cunoştinţa sătenilor zilele cari au fost fixate de comisiunea de ocol pentru începerea lucrărilor de expropriere în comună, făcând în acest scop cele mai întinse publicaţiuni.

Pentru îndeplinirea la timp şi în condiţiuni cât mai bune a procedurei, domnii primari să aibă în vedere că citaţiunile ce se vor trimite celor interesaţi pentru a fi faţă la începerea lucrărilor de expropriere, în conformitate cu art. 70 din lege, să fie înmânată fără întârziere, iar dovezile de predare să se păstreze la primărie şi să se predea preşedintelui comisiunei de ocol în ziua fixată pentru expropriere.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Unificarea în Basarabia

Infiltrați de același spirit regionalist ca și „naționalii" noștri, unii basarabeni nu scapă nici o ocazie, ca să calomnieze guvernul în chestiunea operei de consolidare și de unificare, pe care o exercită în Basarabia elementul românesc din vechiul Regat.

Conferința pe care a ținut-o de curând la cercul de studii al partidului liberal, dl ministru Inculeț scoate în adevărata ei lumină situația actuală a Basarabiei, risipind toate calomniile regionaliștilor basarabeni.

Ocupându-se de revoluțiunea și de istoricul unirei, dl Inculeț a arătat lupta aprigă ce a dat-o elementul țărănesc pentru democratizarea Basarabiei și rolul precumpănitor ce l'a jucat în organizarea națională a soldaților moldoveni dl Gherman Pântea.

Dacă la început au existat în Basarabia tendințe regionaliste ele aveau însă la bază o convingere sinceră democratică, pornind din dorința menținerei votului universal și a reformei agrare, despre a cărei existență și în vechiul Regat, țărănimea basarabeană n'avea cunoștință.

Partidul liberal înfăptuind în vechiul Regat reforma agrară și desăvârșind și pe cea din Basarabia a făcut primul pas către adevărata unificare a Basarabiei.

În același timp cu unificarea s'a început și opera de naționalizare, asupra căreia se fac în special afirmațiunile cele mai pătimașe.

Se spune că Basarabia a fost invadată numai cu elemente din vechiul regat, care ar deține funcțiunile cele mai de seamă în organizarea administrativă a Basarabiei.

Dl Inculeț a arătat însă tocmai contrariul, dovedind cu date statistice că astăzi Basarabia e condusă în cea mai mare majoritate de băștinașii Basarabiei.

Astfel 75 la sută din învățători sunt basarabeni; la celelalte funcțiuni proporția fiind următoarea: magistrați cu 50 la sută, medici 80 la sută; căile ferate 75 la sută etc.

Cât privește acuzațiile ce se aduc guvernului asupra omorurilor săvârșite ele sunt neîntemeiate; armata și jandarmeria nu-și fac decât datoria și jertfele ce le-au suferit sunt cea mai bună dovadă că nu fac altceva decât să răspundă provocărilor, conform cu dispozițiunile luate contra tuturor celora cari amenință siguranța Statului.

Rezolvirea crizei de locuințe

— La noi și aiurea —

Telegramele străine ne anunță că programul pentru construirea de locuințe eftine la Paris, este în curs de executare, acum se lucrează la clădirea a 9000 locuințe mici, iar pentru campania viitoare se studiază construirea a altor 17.000 locuințe.

De sigur că în marele oraș francez unde criza de locuințe se resimte mult după război, edilii s'au gândit mai puțin la soluționarea acestei probleme prin legi care să reglementeze atribuirea locuințelor deja existente, ci ei s'au gândit mai mult să pue capăt crizei de locuințe prin luare de măsuri practice, care nu pot să fie altele decât alcătuirea unui program de construcții.

La noi, dimpotrivă, s'a crezut că cerințele de locuințe pot fi satisfăcu e prin restrângerea dreptului de locațiune a proprietarilor urbani. De netăgăduit că această măsură se impunea cu atât mai mult cu cât se dovedea că unii dintre proprietarii de locuințe nu-și înțeleg îndatoririle lor în aceste împrejurări critice. Dar dacă pentru moment reglementarea locuințelor existente poate să amelioreze întru câteva criza, nu tot așa am putea spune pentru viitor. Căci pe măsură ce timpul trece și necesitățile în această privință devin tot mai mari.

Rezolvirea temeinică a problemei locuințelor nu se va realiza, decât printr'un program de construcții întocmai ca și în Franța. In legătură cu aceasta, în cursul verei trecute la București s'au construit un mare număr de locuințe, dar al este aproape infim față de necesități.

In afară de aceasta construcțiile s'au mărginit numai în ceia ce privește capitala, pe când în restul orașelor nu s'au construit locuințe aproape de loc, deși criza de locuințe se resimte deopotrivă în toate părțile.

De aceia credem că exemplul Parisului trebuie extins și la noi. Pentru ajungerea acestui scop fără îndoială că în primul rând se impune o lege sănătos concepută care să stimuleze inițiativa în această privință.

Citiți pag. 8-a

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

Amnistia din Italia

Roma. — Regele a acordat amnistie pentru toți făptuitorii de crime ordinare sau militare în legătură cu ultimele evenimente cu scop național. Deasemenea amnistiază pe toți făptuitorii de crime din motive sociale și economice. Nu se amnistiază făptuitorii crimelor comise pentru motive personale.

Chestiunea reparațiilor și presa engleză

Londra. — Ziarele scriu în mod favorabil despre intervenirea comitetului de bancheri în chestia reparațiilor, dar în locul americanilor ar prefera un comitet internațional.

Jugoslavia refuză ratificarea convenției relativ la Salonic

Belgrad. Guvernul a refuzat ratificarea convenției cu Grecia relativă la zona liberă dela Salonic, dată fiind lipsa de garanții suficiente pentru export.

Guvernul german pregătește planurile despăgubirilor

Berlin — Guvernul german continuă consfătuirile cu grupurile marilor industrii, pregătise planurile de despăgubiri, cari apoi le va prezenta conferinței din Paris, care va avea loc în 2 Ianuarie. Până acum s'a asigurat concursul grupului Stinnes.

D-l Beneș și situația politică a Europei

Praga. — Benes publică în ziarul „Venkov" bilanțul politicei externe a anului trecut. Analizând situația Europei, ajunge la concluzia că e absolut defavorabilă.

Perspectivele anului viitor — scrie Benes — nu sunt mai roze.

■

Lausanne — Chestiunea strămutorilor este considerată ca lichidată. Toți delegații și-au exprimat satisfacția. Turcia a primit proiectul aliat. Amănuntele vor fi rezolvate prin tratative particulare între lord Curzon și Izmet pașa.

Mișcarea socialistă în Ardeal

Spiritul comunist înlăturat din partidul socialist. Infrângerea extremiștilor. Începutul unei apropieri între socialiștii români și unguri

Se știe că de multă vreme adică de mai bine de 1 an și jumătate în sânul partidului socialist Ardelean s'a pornit un puternic curent contra comunismului care prin agenții lui, refugiați de prin Ungaria sau Rusia, începuse să câștige oare, care teren în rândurile muncitorilor. Odată cu apariția acestui curent, muncitorimea ardeleană s'a împărțit în două — fracțiunea socialistă extremistă și fracțiunea socialistă moderată. De remarcat faptul că aceste fracțiuni existau și în sânul muncitorimei maghiare și în sânul celei românești.

Fracțiunea socialistă extremistă era formată în majoritate de unguri.

Cu alte cuvinte muncitorimea ardeleană era împărțită în două tabere dintre care cea mai puternică era fracțiunea socialistă moderată. Incetul cu incetul toți sau aproape toți românii cari pentru moment intrase în rândurile extremiștilor au venit la moderați așa că la un moment dat lupta care se da între moderați și extremiști ajunsese în ultimul timp să se dea între socialiștii români și câteva sute de unguri și sași de o parte și socialiștii unguri de altă parte. Lupta era cât se poate da inegală și toate șansele de victorie erau de partea moderaților. Pe de altă parte conducătorii partidului cari vedeau cum din causa deselor lupte interne puterea și autoritatea socialismului ardelean scădeau cu fiecare zi, iar moderații câștigau aderenți chiar în sânul muncitorimei extremiste maghiare, au căutat în interesul unei acțiuni unitare a partidului, o înțelegere.

In vederea acestui fapt s'a început o vie propagandă printre muncitori îndemnându-i să părăsească orice preocupare de luptă în sânul partidului și prin o bună înțelegere să se ajungă la o acțiune unitară a tuturor forțelor socialiste din Ardeal. Spiritul general al muncitorimei este pentru socialismul național moderat.

E vorba deci de o apropiere între socialiștii unguri și socialiștii români, și prin urmare de o acțiune comună. Mișcarea aceasta pornită din sânul muncitorimei maghiare, extremistă până mai ieri, dacă e sinceră și fără nici o intenție subversivă și în detrimentul patriei comune — ar poate se fie decât în interesul muncitorimei în general și în interesul ordinei care trebue să domnească în țară.

Ținem însă se atragem atenția muncitorimei românești și îndrumările ce trebue să dea din fracțiunea socialistă moderată, asupra faptului următor:

Conducătorii extremiștilor au fost prea fanatici în ideile lor care mai de loc nu diferau de veritabilul comunism și au avut prea intinse legături cu comuniștii din Ungaria și din Rusia — pentru ca această dorință și situație de apropiere cu moderații români să nu fie numai o simplă manevră diplomatică care sub masca unei renunțări la extremismul socialist de altă dată să urmărească tocmai sfărmarea solidarității din sânul moderaților și să conrupă pe aceștia la socialismul extremist.

O simplă teamă aceasta și să dea Dumnezeu ca ea să nu fie întemeiată.

Datoria publică în Grecia

Serviciul datoriei publice în Grecia necesita anual, pentru plata dobânzilor, 1 milion 182.000 lire sterline, 12 mil. 699.000 franci aur și 300.000 drahme aur.

In buget, este prevăzut o sumă de 400 milioane drahme, pentru asigurarea serviciului împrumutorilor aur.

Mare ocazie!!!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.

Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Blănuri poți procura avantajos la blănarul **JANKY** Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Lloyd 1553 1722

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1921 10 Decembre			1922 2 Decembre	1922 9 Decembre
4,596.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.169.986.489	5.169.986.489
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	4.101.263.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur		
		stoc metalic = 4.636.932.234		
315.524	Argint și diverse monete		442.717	508.118
1.696.395.842	Efecte scontate		3.576.324.235	3.581.625.289
170.942.676	112.015.300	Împrumuturi pe efecte publice	250.478.957	219.036.617
	137.638.000	„ „ „ „ în cont curent 172.144.400		
	58.927.376 78.710.624	din cari nu s'au ridicat lei 89.470.083		
		= 136.362.300 + 82.674.317		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.294.420.928	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000		
7.071.575.285	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	7.027.924.188	7.025.979.613
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.025.979.613		
74.200.708	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		95.254.874	95.632.401
11.997.418	Efectele capitalului social		11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă		32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.785.322	3.785.322
12.138.228	Imobile		48.707.680	48.707,680
2.860.447	Mobilier și mașini de imprimerie		4.160.542	4.170 853
12.745.098	Cheltueli de Administrațiune		19.573.615	19.986.619
12.128.369	Conturi curente		186,224.967	175.688.865
222.714.435	Conturi de valori		26.521.590	26.512.445
248.291.766	Conturi diverse		414.739.621	446.343.461
19.472.192.361			22.159.258.794	22.153.097.769

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.168.979	Fond de rezervă	67.941.694	67.955.106
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.366.900
13.723.365.773	Bilete de bancă în circulațiune	15.353.199.620	15.304.988.370
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
32.607.291	Dobânzi și beneficii diverse	78.036.763	82.505.716
1 529.657.987	Conturi curente și recepise la vedere	1.713.297.672	1.744.125.321
4.092.540.104	Conturi diverse	4.900.432.664	4.907.155.738
19.472.192.361		22.159.258.794	22.153.097.769

Efecte și alte valori de restituit

10 Decemb. 1921		9 Decemb. 1922		
290.740.820	Efecte și alte valori în păstrare	333.822.367		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.900.552.858	10.911.867.898
1.119.568.598	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.413.711.531		
11.104.643.418				
1.649.300.423	Conturi de ordine		1.739.051.220	1.732.797.864
12.747.943.841			12.639.604.078	12,644.665.762

Taxa: { **Scont 6%** **Dobânda 7%**

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Vând Automobil Marca „OPPEL"
30 H. P. cu 2 caroserii în perfectă stare de Funcțiune.
130.000 Lei.
Se poate vedea: „**Auto-Mecanica Garaj Leonida**" Cluj, Calea Dorobanților 18. 2466

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Papuși din Cluj 1385

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Grădina de iarnă „CENTRAL"
BRODIE AND BRODIE
duo de canto și dans de mulatolii și senzațiile celelalte. Inceputul la orele 9·30
Lloyd 1010 2222-1

Reclama este sufletul comerțului

Industria hârtiei în Polonia

După datele publicate de „Uniunea fabricelor de hârtie", cele 12 fabrici care aparțin acestui cartel au produs în medie, în cursul primelor cinci luni din 1922 câte 304 vagoane lunar față de 230 vagoane în aceiaș perioadă din 1921.

Producțiunea a patru mari fabrici cari nu aparțin cartelului a fost în mijlociu de 90 vagoane lunar.

Industria hârtiei utilizează circa 5000 lucrători față de 4080 în 1921.

Rendementul fabricelor ar putea fi mult sporit dacă ar putea obține cantitățile de celuloză necesare.

Fabrica de celuloză din Wloclawek și alte două fabrici mai mici nu pot produce însă împreună decât circa 200 vagoane lunar, așa că fabricele de hârtie sunt obligate să importeze cantitate însemnată de celuloză.

O dificultate mare o formează însă cursul depreciat al mărcii poloneze.

Prețul celulozei indigene, spre sfârșitul lunei Octombrie, era de 35490 mărci 100 de kilograme; prețul celulozei în Bohemia, singurul loc de unde se pot aproviziona mai avantajos fabricele din polonia era la aceiași epocă, de 140 coroane cehe 100 de kilograme, cari la cursul de 400 mărci poloneze, fac 56.000 mărci poloneze în loc de 36.000 cât costa celuloză indigenă.

Intre timp, greva lucrătorilor dela fabrica din Wloclawek, care a durat toată luna Octombrie, a adus o scumpire de 26 la sută la celuloza indigenă.

In general, industria de hârtie în Polonia nu acoperă decât cel mult 60 la sută din consumul intern, deși capacitatea de producțiune a instalațiunilor ar permite și un excedent liber la export.

Singura excepție o formează hârtia de țigări din care exportează calități apreciabile în România și Rusia.

Cantitatea de hârtie importată în primele cinci luni din 1922 a fost de 5898 tone și s'au exportat doar 403 tone.

Cetiți Infrățirea

Prezentarea ofițerilor de rezervă la Cercurile de Recrutare

Din cauza diferitelor mutări pe care le-au avut ofițerii de rezervă în ultimii ani, o bună parte din ei nu cunosc precis corpul de trupă din care fac parte, iar corpurile nu cunosc adresa exactă a ofițerilor de rezervă pe care-i au înscriși în registrele lor.

Din această cauză, mulți ofițeri de rezervă nu răspund la diferite chemări cu ocazia concentrărilor, și sunt urmăriți ca nesupuși.

Pentru a se evita această situație, ministrul de războiu a hotărât ca, toți ofițerii de rezervă dela gradul de Sublocotenent la gradul de Colonel inclusiv, să se prezinte în cursul lunei Ianuarie 1923, începând dela 1 la 31 Ianuarie în orice zi de lucru, la cercul de recrutare de care depinde localitatea unde își are domiciliul său obișnuit și unde ofițerul își exercitează ocupațiunea sa liberă sau profesiunea (funcționar, student, etc.) indiferent de cercul de recrutare de origină (unde a fost înscris la recrutare) sau la care ar fi fost înscris anterior.

Prezentarea se face în haine civile și ofițerul va primi o adeverință pentru efectuarea acestei prezentări.

Ofițerii de rezervă care nu vor răspunde la această prezentare vor fi urmăriți și pedepsiți conform cu art. 224 bis din codul de justiție militară.

Fascismul maghiar

Declararea de luptă a „hungariștilor"

— Un discurs incendiar al lui Friedrich —

După cum s'a anunțat organizația fascistă ungară a ținut Dumineca trecută, adunarea ei generală constitutivă, la care au luat parte vre-o 6000 de persoane, printre cari 6 membri ai Adunării Naționale, precum și mulți ofițeri și funcționari publici. O parte dintre membri veniseră în „cămașa neagră."

Președintele adunării, Csudy, a declarat că fasciști unguri vor lupta împotriva prepondereții economice a evreilor.

Deputatul A. Hormiansky a spus că națiunea este sătulă de vorbele late ale liberalilor și că trebue instituită o dictatură economică creștină.

Ștefan Friedrich a spus: „Să zdrobim cel mai mare dușman, șarpele cu mai multe capete, căruia îi zice „Înțelegere". De asemenea nu mai vrem ca ofițerii Înțelegerii să mai cotrobăiască prin cazărmile noastre.

Anunț că va fi o îngrozitoare înviere dela Hamburg la Bagdad. Anunț războiul sângeros și neînduplecat. Războiul mondial este departe de a se fi sfârșit, deabia acum începe adevăratul război. In stadiul acesta trebue să întindem iar mâna acelora cu care am luptat împreună în războiul mondial. Intindem mâna cinstită și tare a rasei ungare poporului german și fraților noștri din Turin și vom lupta pentru reînvierea noastră și szeklerii noștri din Slovacia și pentru frații noștri sloveni și croați. Anunț o nouă cruciadă, lupta pe viață și moarte.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT pentru fetița mea de 7 ani Domnișoară sau doamnă, care să o instruează în franceză și la pian. Băleanu, director de fabrică, Cluj, Str. Paris 68 (provizoriu). 2468

CAUT POST de bucătar ori unde a se adresa Ștefan Szabó Str. Brătianu 25 Cluj. 2467

Vânzări și Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon și piane. Adresa la administrația ziarului Infrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Vasilie Szalajan
Potfălău.

Medicamentul sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva
Dej. 2331

De vânzare urgent din cause familiare un bar într'un oraș grănițăresc. Aranjament splendid. Mers admirabil. A se interesa sub „mină de aur“ la Rădio Cluj, Str. Regina Maria 34. 2463

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.
2465-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **plicuri.** Cereți catalog și modele. 2458

Fabrica Franco-Română de argăsit și vopsit piei

A pus în vânzare **un mare asortiment** de Piei, Căciuli de Spani, Patagonia, Hârși, etc.

BLĂNĂRII FINE: Skongs, Vulpi Albe, Canin. Lutru, Biberet, Gritop, etc.

cu prețuri care invig ori-ce concurență. **Export-Import.**

P. FRIEDMAN

BUCURESTI, PASAGIUL VILACROS No. 14. 2452

Avantajele sunt mari: purtați încălțările și talpa de cauciuc PALMA

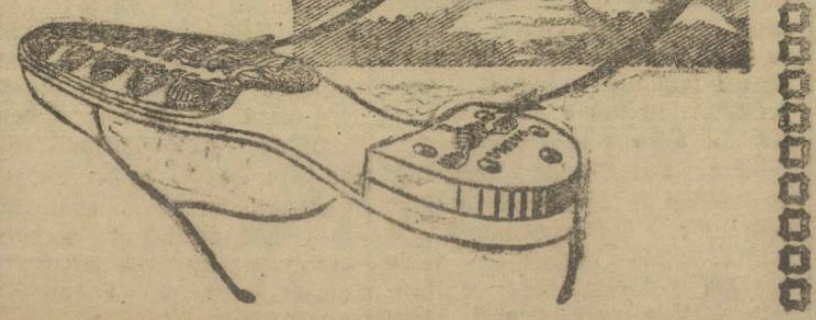

FABRICA DE BERE S. A. din TURDA

aduce Publicului prin aceasta la cunoștința, să

Berea nutritoare specială de malț dublu

GLORIA

2248 va fi pusa cu ocazia sărbătorilor de **CRĂCIUN** din nou în circulație,

calitatea acestei bere fiind cu **mult superioară** celei de până acuma.

Pretutindeni de obținut. ◆ Pretutindeni de obținut

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Intrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

Publicatiune de concurs

Cu termenul de 31 Ianuarie 1923 se publică concurs pentru ocuparea postului de învățător-director la școala primară din Vulcan, susținută de către „Petroșani“ Societate Anonimă pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni.

Având a conduce cel ales școală paralelă — română și maghiară — cu 13 puteri didactice laolaltă, vor fi preferiți, cei ce cunosc și limba maghiară.

Retribuțiunile sunt cele statorite și provăzute la școlile primare ale Statului, la cari se mai adaugă: locuință, încălzit și luminat gratuit plus toate favoarele și reducerile, de cari se imbucură învățătorii societății „Petroșani“ la magazia de alimente.

2471 Direcțiunea minelor „Petroșani“ în Vulcan.

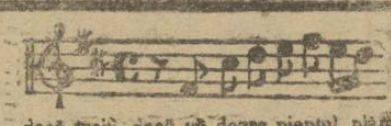

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Învățători etc. dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămânii, dacă suferiți de bronșite veșnică, cereți la drog. și farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL la plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei 21 și veți vindeca de sudenia D-voastră. Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a bolilor de piept. Cereți prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

2356-4

Reclama este sufletul comerțului

La stabilimentul „Ingrășătoriei Clujene S. P. A.“ să află **de vânzare**

PORCI

Grași buni pentru untura prima calitate în detail sau engros aleși după învoială. 2470

Informații la stabilimentul societății; str. Cărămidăriilor lângă podul mare peste Someș. Telefon 121. Deslușiri detaliate în str. Avram Iancu 26. Telef. 163

Cerneluri negre și colorate pentru **tipografii și litografii** se pot comada la papetăria

LEPAGE

CLUJ. 2426

Căutăm spre imediate angajare **un Corespondent** sau corespondentă pentru limba franceză și germană, bun dactilograf. Oferta a se adresa la

Fabrica de Ciment din Turda S. A.
Turda. 2462

Se găsește în toate librăriile și depozitele în hârtie.
2469

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Probleme sociale

Lupta contra tuberculozei

Ce s'a făcut până acum: sanatorii și dispensarii. O nouă formă a luptei anti-tuberculoase. Un oraș de tuberculoși: Papworth

Tuberculoza e lepra lumei moderne. Un sfert dintr'o generație are baccilul tuberculozei iar din cei atinși de tuberculoză a opta parte mor. E mai omorător acest baccil decât toți ceilalți la un loc ai bolilor contagioase și epidemice. Folosindu-se de războiul care a adus foametea și aprins epidemiile tuberculoza a devenit a tot puternică, alegându și victimele mai cu seamă dintre prizionerii de război și oamenii săraci. La Paris tuberculoși sunt de zece ori mai numeroși în cartierele sărace decât în cele bogate. Aceleași constatări pentru Geneva, unde mortalitatea datorită ftisiei intră în proporție de 23 la sută pentru cei săraci și numai de 7 la sută pentru clasele bogate. Drysdale a constatat aceiași proporție la Londra și Helsingfors. Din 10.000 parizieni 40 mor anual de tuberculoză, pe când în întreaga Franța mor numai 30 din 10.000 locuitori.

Extinderea extraordinară luată de această boală e datorită înghesuelii din locuințele mici, insuficenței alimentare și alcoolismului. Aerul stricat din camerele supra populate e omorător pentru plămânii gingași predispuși la însămânțare a baccilului.

Medicii semnalează că, de câtva timp, tuberculoza prezintă o deosebită gravitate la cei săraci. Astăzi ea acționează repede.

Numai rămâne ca odinioară latentă ani îndelungați și se pare că își pierde tendința naturală pentru însănătoșirea spontană. Cauza aceste agravări stă în [illegible] vieței urbane.

Progresele higienei au îmbunătățit condițiunile de rezistență ale organismului omenesc, dar alcoolul, surmenajul, și subalimentația corolar fatal al scumpetei vieței, au neutralizat bunele efecte ale măsurilor generale luate pentru a salva sănătatea publică.

Ceea ce se petrece sub ochii noștri justifică maxima: „Vae miseris"! Pentru a micșora mortalitatea tuberculozei, ar trebui să aducem în luptă doui agenți de succes: voința de a reuși și continuitatea în sforțări.

Programul e cunoscut și consistă în a da muncitorilor locuinți aerisite, curate și sănătoase, în a combate contagiunea și a sustrage copii dela acțiunea ei distructivă, în a suprima alcoolismul și a micșora mizeria a face să înțeleagă toată lumea că tuberculoza care omoară anual câteva zeci de mii de oameni este una din fețele chestiunei sociale.

Programul însă nu valorează decât prin metoda prin care îl executăm. Ori nici una din măsurile preconizate mai sus n'a fost complet aplicată.

Spitalele din orașe nu sunt de cele mai multe ori decât niște tuberculozerii.

Oamenii au prăpădit miliarde cu războaiele, și n'au găsit milioanele necesare pentru a crea organizații speciale în care baccilul ar fi pus în imposibilitate să acționeze. Conducătorii popoarelor n'au dat încă ftisicilor fără mijloace posibilitatea de a trăi în aer curat.

Acești nenorociți ar învinge boala dacă ar avea un pat bun pentru a dormi, puțin aer curat pentru a respira, hrana necesară și mai cu seamă odihna la care n'au drept până acuma cei săraci lipiți pământului. Nimeni nu vrea să utilizeze pe acești nenorociți cari lucrează rău și cari își contaminează camarazii. Se închid ușile în fața bietelor femei, lucrătoare sau servitoare, care aduc germenul în familii și îl transmit copiilor. De toți acești nemorociți îl e groază societății. Spitalul nu-i pentru dânșii decât anticamera mortei. Incetul cu incetul sub pretext de apărare socială sunt îndepărtați de pretutindeni.

Mâne dacă nu veghem, vom vedea reînviind obicelurile medievale și vom trata pe tuberculosi ca pe niște pestiferați.

Trebue de știut că multă vreme, dela începutul boalei majoritatea tuberculoșilor e vindecabilă.

Bolnavii cuminți răbdători și perseverenți cari se mulțumesc cu hrană bună, aer curat și repaos, înving mai totdeauna răul Ceilalți, ignoranții — și câți nu se complac în a ignora gravitatea bolii — caută cu aviditate leacul care-i va vindeca. Din nenorocire, panaceul făcător de minuni n'a fost încă descoperit.

In multe țări sanatoriile au simbolizat lupta împotriva tuberculozei. Cura de aer, scaunul-canapea și alimentația reparatoare sunt temeiile pe care odihnește această cură. Bunele rezultate obținute în sanatorium nu-s totdeauna durabile. Când acești bolnavi relau contact cu viața și se regăsesc în aceleași condițiuni de mai înainte, baccilul se reînsămânțează și totul trebue luat dela început.

Sorții de a se vindeca s'ar înmulți dacă ar intra în sanatoriu din clipa îmbolnăvirei.

Din păcate, așteaptă până în ultima clipă, pentru a nu-și părăsi familia a căror susținători sunt. Ei știu că, odată plecați, va lipsi pânea acasă. Asistența pentru familiile tuberculoșilor e prevăzută în unele țări, dar e mai tot deauna insuficientă.

Atunci bolnavii se întorc acasă înainte de a se vindeca: prezența lor e indispensabilă. Și multă vreme înainte de a lua această hotărâre care compromite tot rezultatul curei, și-au pierdut deja liniștea morală care este din punct de vedere al succesului curei tot așa de necesar ca și repaosul fizic, cura de aer și supralimentația.

Eșind din sanatorium se găsesc în aceleași condiții de muncă și viață dinainte, așa că vindecarea definitivă e compromisă. La noi din lipsa mijloacelor necesare s'au înființat dispensarii relativ puțin costisitoare unde se împart medicamente și sfaturi. Dar la ce folosesc aceste remedii, când tuberculoșii se culcă în locuințe insalubre, mănâncă prost și continuă să lucreze? Nu cu sfaturi, stupitori de buzunar și pilule date bolnavilor se va stârpi boala. Nu precizând curățenia trupească spălarea podelelor și aerisarea locuințelor se va pune capăt hecatombei. Trebue altceva pentru ca milie de tuberculoși împrăștiați la țară și în orașe să nu mai fie primejdioși societății

Acest altceva a fost realizat la Papworth, târgușor așezat la 15 km. de Cambridge. Acolo în jurul unui castel, înconjurat de un parc măreț și de 140 ha plante furajere, s'au strâns casele primului sat de Tuberculoși. Castelul a fost transformat în spital. Ascunse de boschete peste o sută de căsuțe individuale, construite din lemn și conținând un pat, o masă, și un scaun, legate cu serviciile centrale printr'o dublă rețea electrică permite însorirea și aerisirea cont nuă.

Săli de întrunire, sofragerii, lavatoare, ateliere numeroase și variate au fost judicios amenajate. Găsim printre locuitori Papworthului lemnari, cismari, bijutieri, saidacari. Grădinăria și creșterea animalelor domestice sunt de o potrivă practicate. Nu se face cultura prea obositoare pentru tuberculoși. Toate atelierele sunt abundent aerisite și luminate. Căsuțele din sat au parter și un etaj și sunt compuse din trei sau patru camere și o bucătărie-sofragerie. Camera bolnavului dă într'un balcon acoperit care îngăduie aerisirea continuă. Grădina și gălnăria dau legume și ouă, în asemenea case locuește tuberculosul cu familia și copii. Infirmierele supraveghează higiena locașului.

Acest orășel are școală, prăvălii cu obiecte fabricate, biserică, poștă, în tezumat tot ce necesitează viața în comun.

Când vine, bolnavul este examinat de medic. Dacă-i grav atins e internat în spital, dacă poate să trăiască în comun cu ceilalți e trimis la sanatorium și atelier. Indată ce starea generală se ameliorează, bolnavul are o viață mai liberă într'un hostel, continuând în același timp să lucreze în ateliere. Produsul vinderii obiectelor fabricate este întrebuințat pentru salarizarea lucrătorilor.

Neincetat satul se întinde datorită mano-d'operei locale, adică în condițiuni de eftinătate, întrecând orice concurență.

In această cetate a tuberculoșilor, întâlnim reprezentanți ai tuturor claselor sociale, dar asemănarea vieței colective dusă la Papworth crează un spirit comun și dă naștere unei frății între locuitorii amenințați de de același primejdie.

Această instituție a fost înființată datorită inițiativei private la care s'au adăugat apoi și subvenții publice. Pe de altă parte vinderea produselor fabricate sau recoltate este un isvor apreciabil de venituri.

Papworth e proprietatea unei societăți care administrează printr'un consiliu executiv, bugetul coloniei.

Pleacă un tuberculos vindecat? Casa devine disponibilă. Moare un bolnav? Administrația îi plasează nevasta și copii. Văduva nu stăpânește casa, bolnavii neființd decât locatari. Această măsură e preferabilă căci altfel dreptul de proprietate ar fi o piedică pentru continuitatea instituției.

Sufletul Papworthului e Dr. Warrier-Jones care a deschis acum șase ani spitalul, pe urmă sanatorium-ul, atelierele, celе dintâi case și în fine hostel-ul. Pentru a reuși în asemenea întreprindere trebue suflet de apostol și calități administrative puțin comune.

Găsi-vă acest admirabil apostol imitatori la noi?

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza reolpisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamente pentru chiosc, se primesc la Adm. ziarului Infrățirea str. I. Mania 3

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 692 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 28 Decembrie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 LUNA Pentru autorități 240 „

Eventualitatea unor tratative româno-ruse

— In jurul declarațiilor lui Racowski —

Conferința de la Lausanne a fost un nou prilej pentru delegații sovietici ca să discute relațiile lor cu România. Ca și în alte rânduri și de data aceasta, ei s'au plâns că dacă până astăzi între cele două state nu există raporturi de bună înțelegere, aceasta se datorește politicei de agresiune pe care țara noastră o întreține, față de Rusia.

In susținerile acestei afirmațiuni cei doi principali delegați sovietiști Cicerin și Rakovski, aduc argumente cu totul necorespunzătoare situației atât de drept, cât și de fapt. In adevăr, în primul rând sovietele afirmă că în politica ei, România ar face jocul altor state și cu deosebire la Lausanne delegatul român a apărat mai mult interesele Angliei, decât pe cele ale României.

Afirmațiune cu totul nejustificată și desmințită de întreaga politică externă pe care țara noastră a înțeles să o facă de la încheierea păcei și până acum. Căci oricare ar fi guvernul în mânile căruia ar sta apărarea intereselor noastre, el nu se va gândi de cât la o politică de pace care să asigure desvoltarea și consolidarea țării. Și, tocmai pe acest punct s'a sprijinit acțiunea diplomatică pe care dl Duca primul delegat român a desfășurat-o cu prilejul desbaterilor de la Lausanne.

Nici jocul Angliei, nici al Franței și nici al uneia din marile puteri nu poate să-l facă România, ci o politică de proprii interese. Aceasta este concepția pe baza căreia s'a alcătuit Mica Antantă și în limitele căreia această organizație de state înțelege să-și orienteze punctele ei de vedere în relațiunile cu celelalte state.

Dar, sovietele și-au manifestat nemulțumirea lor nu numai față cu atitudinea pe care România a înțeles s'o adopte la Lausanne, ci purtătorii de cuvânt ai guvernului din Moscova persistă în a crede că atmosfera de neîncredere reciprocă dintre noi și ruși, se datorește refuzului guvernului din București de a răspunde la propunerile de tratative pe care sovietele ni le-au făcut în mai multe rânduri. In privința aceasta este foarte adevărat că conducătorii români n'au răspuns întotdeauna inițiativelor venite dela Moscova, dar numai după ce noi eram convinși că Rusia sovietistă înțelege să începă tratative ridicând din nou în discuție chestiunea Basarabiei.

Ori, noi considerăm această chestiune tranșată definitiv și alături de noi înțeleg în acest fel problema basarabeană toate marile puteri, după cum au dovedit-o atât desbaterile dela Genova, cât și ceea de acum dela Lausanne. Că chestiunea Basarabiei nu poate fi privită decât în acest mod, reese chiar din declarațiile făcute de Rakowski, al doilea delegat sovietist la conferința din Lausanne, care în legătură cu aceasta a declarat categoric ziarului „Adevărul", următoarele: **„Chestia Basarabiei înainte de a fi o chestie românească, ucraineană sau rusească, este o chestiune a populației basarabene însăși.**

E dela sine înțeles — continuă delegatul sovietist — că noi vrem să aplicăm și în privința Basarabiei, același principiu pe care îl aplicăm în rezolvarea tuturor chestiunilor naționale. Basarabenii n'au decât să hotărască ei înșiși de soarta lor".

Ori, deși România era îndreptățită să alipească această provincie românească în baza drepturilor istorice pe care le are asupra ei, totuși n'a procedat în felul acesta, ci a preferat să nu se depărteze de principiile izvorâte din război. Căci, se știe că actul unirei Basarabiei cu România s'a făcut în baza principiului autodeterminărei popoarelor. Votul Adunărei Naționale a Basarabiei, urmat imediat după trecerea trupelor române dincolo de Prut, consacră pentru totdeauna această situație de drept.

Când lucrurile stau astfel, mai pot oare sovietele să ne vorbească de problema basarabeană ori de câte ori se pune în discuție reluarea bunelor relații între România și Rusia? Iată, deci pentru ce guvernul nostru nu se arată dispus de a răspunde propunerilor de tratative venite de la Moscova și vina de sigur că nu este a noastră.

Pe lângă aceste considerațiuni, dacă România ezită astăzi de a sta de vorbă cu Rusia, se mai datorește și faptului că tratativele începute anii trecuți la Varșovia între guvernul nostru de atunci și delegații sovietici n'au dus la nici un rezultat bun și chiar dacă ar fi dus, fără îndoială că ar fi survenit în urmă altei încercări din partea rușilor, întocmai după cum s'a întâmplat cu tratativele comerciale dintre Anglia și Rusia, ale căror rezultate n'au fost ratificate de soviete.

In asemenea condițiuni, de sigur, că se impune multă prudență din partea României, ea ne putând face nici un pas de apropiere față de soviete, decât în cazul când ne-ar fi asigurat că actualii conducători ruși, au renunțat la concepția veche politici a Rusiei Țariste.

Solidaritatea învinșilor

Conferința dela Lausanne a avut darul să stabilească un acord între Aliați, grație căruia pacea în Orient pare să fie restabilită.

Pentru a-și asigura concursul Angliei în chestiunea reparațiunilor, Franța a servit cu loialitate la Lausanne drepturile și interesele engleze în Orient.

Conferința dela Londra, a scos însă în evidență politică puțin sinceră a lui Bonar Law, al cărui punct de vedere în chestiunea reparațiunilor e cu totul opus, celui al lui Poincaré.

Franța nu vrea să acorde un moratoriu Germaniei, decât în schimbul unor gajuri productive.

Anglia împotrivă urmărește restaurarea Germaniei, care odată refăcută ar fi în putință să plătească.

Ceia ce o interesează pe Franța, e ca Germania să plătească datoriile sale în 4—5 ani, căci starea finanțelor ei îi interzice o așteptare mai îndelungată.

Anglia e mai puțin interesată de modul cum își va plăti Germania, datoriile; pe ea o privește mai mult refacerea Germaniei.

Germania reprezintă pentru industria engleză, în același timp o piață de desfacere cât și o concurență.

Marca, odată revenită la un oarecare nivel, se crede că relațiile comerciale cu Anglia, vor fi reluate cu aceiași intensitate și concurența va înceta.

Nimic deci mai obișnuit ca în chestiunea reparațiunilor să existe deosebire între punctul de vedere francez și cel englez, deși există și interese identice, care lasă posibilă calea discuției.

Ceia ce trebuie să îngrijească însă pe aliați, e că aceste divergențe sunt în favoarea adversarilor lor. S'ar putea spune cu un cuvânt, că în timp ce Antanta învingătoare din 1918, se desmembrează, învinșii se apropie din ce în ce mai mult, constituind un bloc, pe care să-l opuie Aliaților.

Ultimele evenimente au arătat în deajuns că nu mai există o chestiune germană, una turcă și una rusă; toate trei devenite solidare nu formează decât una singură.

Cele trei guverne nu scapă nici odată ocazia să se susție.

Angora și Moscova sunt aliate deja prin tratatul din Martie 1921, Moscova și Berlinul au restabilit din nou relațiunile lor diplomatice.

Intre Berlin și Angora, negocierile care se fac prin intermediul Moscovei sunt extrem de curioase.

Pare că expansiunea germană, odinioară îndreptată spre Mesopotamia, își creiază acum drum către regiunile dintre Rusia și Turcia, adică Georgia, Armenia, Azerbeidjan.

Ofițerii germani debarcați în portul Poti, în timpul războiului, transformați astăzi în agenți comerciali, străbat aceste regiuni.

De aici influența germană se răspândește pe două părți în Armenia și Anatolia, pe de alta spre Persia și Turkestan.

Vechiul comitet germanofil „Uniune și Progres" a reînviat, având de conducători pe Nuri-Pașa, fratele lui Enver și pe Doctorul Nazim, cari prin Moscova, stabilesc legătura între Berlin și Angora.

Vedem astfel deoparte Antanta dezbinată și neliniștită, iar de celelaltă Turcia, Germania, Rusia, formând un bloc comun.

Anularea tratatului de Sevres creiază deja un precedent primejdios, care trebue să dea de gândit Aliaților, făcându-i să menție cu aceiași tărie unirea ca și în timpul războiului, pentru a fi totdeauna în stare de apărare, în fața pericolului ce iarăși se evidențiază.

ARMAREA GERMANIEI

Guvernul German pretinde că a satisfăcut clauzele tratatului asupra dezarmării

Nota către conferința Ambasadorilor

Guvernul german a remis conferinței ambasadorilor răspunsul său la notele conferinței ambasadorilor din 29 Septembrie și 17 Noembrie cu privire la desarmarea Germaniei.

Guvernul german, după ce enumără cele cinci puncte cunoscute formulate de guvernele aliate în privința desarmării, declară că dacă în timpul ultimelor cinci luni nu s'au putut constata progrese sensibile în ceeace privește desarmarea Germaniei, aceasta se datorește faptului că desarmarea este aproape complect terminată, nu numai în cadrul tratatului dela Versailles, ci și în cadrul clauzelor militare ale ultimatului dela Londra.

Nota declară apoi că guvernul german n'a lăsat o serie de chestiuni în suferință, dar că a protestat pe lângă guvernele aliate împotriva exigențelor nejustificate ale comisiunei militare interaliate de control cerând guvernelor aliate să se pronunțe asupra lor, dar că n'a primit nici un răspuns. N'a fost în această nici un fel de obstrucție sistematică din partea organelor executive germane în ceeace privește punerea în executare a desarmării, dacă s'au produs cazuri izolate, guvernele aliate sunt rugate să le aducă la cunoștința guvernului german care va lua măsurile necesare pentru a le remedia.

Distrugerea materialului și reparațiuni

Dacă guvernul german n'a dat urmare exigențelor guvernelor aliate conținute în cele cinci puncte, aceasta se datorește faptului că cele cinci puncte sunt strâns legate de necesitățile vitale ale economiei germane, de siguranța Reichului ca și de considerațiuni de politică internă.

Dacă guvernul german vrea să rezolve problema reparațiunilor el trebue să concentreze toate forțele economice ale națiunei și să sporească producția, lucrul este cu neputință dacă Germania este obligată să distrugă un material indispensabil producției agricole și industriale.

In ceeace privește chestiunile de ordin pur militar, guvernul german răspunde că socotește că în ceeace privește executarea lor, el a mers dincolo de cadrul tratatului dela Versailles. Guvernul german se arată dispus să fie conciliant asupra acestui punct, întrucât el are tot interesul ca activitatea comisiunei militare interaliate de control să fie definitiv terminată.

Chestiunile nerezolvite

Guvernul german anexează la nota sa o altă notă în privința chestiunilor de ordin militar care după avizul comisiunei de control, n'au fost încă rezolvite.

Guvernele aliate sunt rugate să se pronunțe asupra lor și să...înle-ar conține. In ceeace îl privește, guvernul german este convins de contrariul și socotește că Aliații se vor convinge la rândul lor că Germania nu caută să se sustragă dela obligațiunile impuse prin clauzele tratatului dela Versailles.

Noua constituție și drepturile femeii

Comisiunea însărcinată cu elaborarea proiectului nouei Constituții își continuă zilnic ședințele.

In ultimile întruniri ținute comisiunea s'a ocupat cu chestiunea drepturilor cari urmează să fie recunoscute femeilor prin noua lege fundamentală a Statului.

In comisiune au fost glasuri, cari însușindu-și în întregime toate dezideratele mișcării feministe, s'au rostit pentru acordarea tuturor drepturilor pe cari le au bărbații și femeilor. Era vorba în special de drepturile politice.

După discuțiuni îndelungate, comisiunea a hotărît următoarele:

Se acordă femeilor egalitatea drepturilor civile.

Acordarea drepturilor politice s'a lăsat pe seama legiuitorului obișnuit, care o poate oricând rezolvi printr'o lege adoptată cu majoritate de două treimi.

Acordarea egalității drepturilor civile, în fapt cel mai de seamă deziderat al lumii femenine, egalitatea drepturilor politice nefiind decât un deziderat al feminismului outrancier, constitue un mare act de dreptate și de necesitate socială.

In uriașa muncă care ni se cere, femeia română are, prin rezolvirea acestei chestiuni, posibilitatea să aducă o contribuție mai bogată, mai folositoare și puternică de energie și de suflet.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Clar — obscur

S'a spus că una din calităţile poesiei noui ar fi şi innaccesibilitatea ei minţei comune. Cu alte cuvinte dispoziţia sintactică a cuvintelor şi alăturarea lor cu totul neaşteptată, scapă această poesie de gura lacomă a banalizărei.

Cu cât aşa dar, noţiunile exprimate sunt mai abstracte şi aşezarea lor e mai încurcată, cu atât aşa zisa poesie nouă se ridică la un nivel mai înalt. Ducând mai departe şiragul deducţiilor ajungem ast-fel fatal la proclamarea prolixităţei ca dogmă estetică.

Şi ast-fel revoluţonara poesie răstoarnă vechile precepte literare.

Pe vremuri prolixitatea era considerată ca unul din defectele cele mai mari ale compoziţiei literare. Astăzi defectul a fost întronat la rangul de calitate.

Stranie concepţie!

Decât, dacă poate fi un merit prolixitatea literară, ea nu e apanagiul exclusiv al poesiei noui.

Poeţi prolixi, au fost în toate timpurile. Şi acum, ca şi oricând ei au populat şi populează cu nemiluita coşurile redacţiilor.

Dintre cei cari au avut posibilitatea să fie daţi totuşi publicităţei, nu fără îndoială din cauza acestei prolixităţi, ci pentru că în harababura formei lor lăsau să se întrevadă unele lucruri de preţ, — a făcut oare care vâlvă în trecutul literaturei [illegible], poetul Bodnărescu.

Cei cari îşi băteau zadarnic capul să înţeleagă pe Bodnărescu aveau iluzia că tocmai din causa greutăţei ce-o oferea înţelegerea poesiei lui, bardul ieşan ar fi mai mare chiar decât Eminescu.

Ce-a rămas apoi din Bodnărescu şi ce-a devenit Eminescu, care de asemeni nu prea era înţeles de contimporani, s'a văzut pe urmă.

Dar Eminescu era innaccesibil pe vremea acea minţei contimporanilor săi nu din pricina limbei sale încurcate, căci literatura eminesciană a avut darul tocmai să deştelenească şi să fixeze adevărata limbă literară română ci din pricina înălţimei concepţiilor sale, pe care numai firi mai alese mai subtile le puteau sezisa.

Pe când Bodnărescu şi-a semnat condamnarea la moarte, tocmai cu lipsa de claritate a poesiei sale, al cărui aport în domeniul sensibilităţei omeneşti rămâne un veşnic semn de întrebare.

Oare acelaşi semn de întrebare vrea să-l lase după ea şi poesia nouă? Oare frica de banalizare o sperie într'atâta, în cât ea ar vrea să se închidă cu totul în turnul de fildeş al unei complecte izolări. De ce dar se mai plânge că nu e pe gustul actualităţei?

Totuşi am putea înşira cu nemiluita la aşa zişi poeţi noui, cari nu numai că sunt de o claritate care ar rivaliza cu poesia populară, dar cari, mulţi — dintre dânşii, — sunt de o banalitate strigătoare. Dintre ei unii sunt cu adevărat poeţi mari, nu pentru modul cum au spus ce-au avut de spus, ci pentru că au avut într'adevăr ceva nou de spus. Iar alţii, sărmanii, or cât au întortochiat ei cu cuvinte măestrit aşezate sărăcia inspiraţiei lor, şi au putut s'o ascundă câtuşi de puţin.

Ţipă stomacul de foame, chiar sub hlamidă regească!

E deci o deosebire mare, a nu fi înţeles de marile mase pentru că concepţia ţi-e prea superioară posibilităţilor de înţelegere ale acestora şi a nu fi înţales pentru că în loc să spui banalul „frunză verde" spui „o! frunză de culoarea wagnerianelor motive".

E o mare deosebire a fi Göethe, care nu e deloc popular şi a fi N. Davidescu care deasemenea nu e popular.

Nomofilax.

Situaţia intelectualilor în Germania

Medicii îşi părăsesc carierele pentru ocupaţii mai bănoase

Mizeria intelectualilor germani, ca şi a întregei clase mijlocii este în strânsă legătură cu deprecierea mărcii, căci mărirea salariilor funcţionarilor, este departe de-a corespunde acestei deprecieri.

Această mizerie stăpâneşte mai ales carierele libere începând cu studenţii; optzecişitrei la sută dintre aceştia fiind siliţi să muncească cu braţele pentru a putea să-şi continue cursurile. Profesorii nu pot să-şi mai cumpere nici cărţile nici instrumentele de lucru indispensabile şi institutele ştiinţifice sunt astfel inactive.

Un microscop care în 1918 costa 100.000 de mărci costă astăzi 4.500,000; un chilogram de mercur s'a urcat într'un an dela 300 de mărci la 25'000.

Din cauza acestei excesive scumpiri atât studenţii, conferenţarii cât şi o bună parte din profesori sunt siliţi să-şi câştige existenţa muncind prin diferite întreprinderi industriale: căi ferate, uzine, mine, etc.

Statisticele arată că din 3000 de medici de spitale din Berlin, 1368 au lefuri sub 10.000 de mărci în timpul trimestrului Aprilie—Iulie. Să nu uităm că 10.000 de mărci fac cam 200 de lei, exact preţul actual unei perechi de ghete, în Germania! 254 de medici n'au avut decât o leafă săptămânală de 300 de mărci (aproape 6 lei!) Unii chiar n'au putut da măcar o singură consultaţie. Rezultatele acestei stări de lucruri n'au întârziat să se arate: un mare număr de medici părăsesc cariera medicală pentru a căuta o ocupaţie mai bănoasă. Astfel a fost recunoscut la Potsdam un doctor care vindea seara şi noaptea cârnaţi calzi călătorilor din trenuri.

Numeroşi medici sunt chelneri în varieteuri şi localuri de noapte, unde, din cauză că cunosc mai multe limbi sunt foarte căutaţi. La Koepenick, lucrătorii au descoperit printre ei un doctor; un alt medic a fost aflat printre oamenii de serviciu ai unei bănci. Societatea medicilor din Berlin a creiat de curând un serviciu special pentru plasarea medicilor în mizerie, punându-se pentru aceasta în legătură cu marile instituţii financiare şi întreprinderile industriale. Deasemenea au fost înfiinţate birouri de plasare la Berlin şi la Frankfurt, şi pentru oamenii de litere.

Situaţia advocaţilor nu e nici ea mai strălucită. Onorariile acestora se reglează, caşi acele ale medicilor, la perioade fixe şi din această cauză advocaţii se văd siliţi să-şi închidă birourile, neavând cu ce-şi plăti personalul. Pe de altă parte sporirea taxelor de procedură judiciară au micşorat numărul impricinaţilor, asvârlind şi pe advocaţi în situaţia medicilor. Deaceia, caşi aceştia din urmă, advocaţii germani îi-şi părăsesc meseria lor, atât de bănoasă altădată alergând cu toţii spre ocupaţii mai puţin intelectuale dar mai rentabile.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Luni „In Ghiarele Banditilor". Mare drama criminală.
Kedd, dtto.
Miercuri „Veritas vincit. Partea I. O dramă senzaţională de aventurii.
Joi dtto.
Vineri „Veritas vincit" Partea II.
Sâmbătă dtto.
Duminecă „Elicea vie." O frumoasă dramă socială.

Cinema Universităţii

Luni „Lordul William Ratcliff". O puternică dramă socială.
Marţi dtto.
Miercuri „Amor la cârma". O drăgălaşă inscenare cinematografici.
Joi dtto
Vineri dtto.
Sâmbătă „Patima" O excelentă dramă din viaţa muncitorilor.
Duminecă „Cela morţii.

Cinema Urania

Luni „Doctorul Jim". Una dintre cele mai frumoase drame sociale.
Marţi dtto.
Miercuri „Tigrul". O puternică dramă orientală.
Joi „Patima". O excelentă dramă din viaţa muncitorească.
Vineri dtto.
Sâmbătă „Julot apaşul", O mare dramă de circ.
Duminecă „Răsplata".

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cronica dramatică

SALOMEA

tragedie de Oscar Wilde

Turneul companiei Mărioara Voiculescu

Compania Voiculescu a făcut adevărată revoluţie în paşnicul nostru oraş. Cele trei săli pline ale reprezentaţiilor d-nei Voiculescu la Teatrul Naţional spulberă legenda că nu avem public de teatru. Un autor celebru şi o operă de adevărată valoare dramatică pe afiş alături de numele unei artiste de talentul d nei Voiculescu, pot face minunea pe care teatrul local n'a ajuns în patru ani să o facă.

Iată Salomea, iată Oscar Wilde, iată Marioara Voiculescu! Cine n'a auzit măcar o singură dată cuvântul sinuos al personajului biblic? Cine nu cunoaşte măcar un singur amănunt „picant" din viaţa sbuciumatului englez?... şi cine nu a gândit cu invidie şi admiraţie — după sex — la Marioara Voiculescu? A fost destul să se împerecheze pe hârtia unui afiş aceste trei nume magice pentruca în Clujul sălilor de teatru lipsite de public să se dea o sală plină până la ultimul loc, gata să îndure întreg supliciul unei ore şi jumătate de atenţie încordată.

Desigur, un rar succes se va zice. Dar nu, e o simplă lecţie intuitivă de artă dramatică aplicată.

Şi acum piesa.

Tragedia lui Oscar Wilde închide într'însa un mare secret. E însuşi trucul prelucrării sguduitoarei legende biblice şi e tocmai ceeace estetica artei dramatice moderne a putut da mai slab ca realizare.

Legenda e cunoscută. Salomea, fiica Irodiadei din prima căsătorie, e atrasă către misterul fiinţei Iokanan, confiscat de către Irod şi închis în una din fântânele palatului Curţei Iudee. Crescută în atmosfera de perversitate şi sensualism a acestei Curţi, ea însăşi o sensuală şi o perversă, vrednică urmaşă a incestuoasei sale mame, Salomea vrea. îl vrea pe omul acela ciudat şi cast care vorbeşte în metafore şi care o desprefueşte pe ea, fiică de rege, pe ea frumoasa Salomee râvnită de toţi ochii, de la acel ai tânărului căpitan Sirian, până la ochii pofticioşi desgustător de pofticioşi, ai însuşi regelui, bărbatul mamei sale.

Motivul dramatic e atât de puternic în însăşi naiva legendă biblică, încât dramaturgului nu-i rămâne de adăogat de cât accesoriile — atmosfera, motivarea situaţiilor conflictul verbal — Oscar Wilde a făcut-o cu toată puterea talentului său ciudat, cu toată măestria genialităţii sale voit perversă. Traducerea românească a schilodit suficient realizarea dramaturgului englez, pentruca în unele locuri ascultarea lamantaţiilor lui Irod şi chiar a imprecaţiilor profetului să devină supărătoare.

Desnodământul estetic, de un estetism rar, ni-l oferă de-asemeni legenda. Disprefuită şi alungată, Salomea vrea gura lui Ioan Botezătorul, o vrea cu toată vigoarea sensualităţii ancestrale, cu toată perversitatea educaţiei ce i s'a dat. Irod, înfierbântat de beţie, o vrea libidinos pe Salomea, vrea ca fiica Irodiadei să dauseze „pentru el". Simţurile moarte turburate de alcool şi de frumuseţea fecioarei, se mulţumesc cu desfătările dansului în care Salomea, după al şaptelea voal aruncat rămâne goală în toată splendoarea formelor tinereşti şi aţâţătoare.

Se face târgul. Irod oferă „chiar jumătate din Regatul său". Salomea dansează şi vrea numai capul lui Iokanan.

Zădarnice sunt toate ofertele lui Irod, zădarnic d rueşte el paunii săi cei albi „cum nici un rege nu are", zădarnic întinde tentaţia topazelor şi smaraldelor. Salomea vrea capul lui Iokanan şi regele trebue să-l dea. Şi capul profetului stă pe tavă la picioarele „femeei" ofensate de refuz. Fecioara disprefuită îşi cântă acolo iubirea omenească, iubirea simţurilor ferbinţi ale tinereţii nesăturate, iar femeea suge de pe buzele pălite de securea morţii o picătură de amar. E amărăciunea dragostei sau o fărâmă din disprefuul pe care i-l aduce şi după moarte profetul?

Cheea conflictului e dansul. El e supremul argument al pofftitei fecioare pentru a obţine capul lui Iokanan. Dna Voiculescu cu bogatele resurse ale talentului său consacrat aduce în scenă întreg suflul de senzualitate nativă care călăuzeşte scurta existenţă omenească a nefericitei Salomea. Scena cu Sirian e plină de femeiesc, scena cu regele când îi smulge jurământul deasemeni, scena când în faţa capului lui Iokanan îşi plânge înfrângerea nefericită e tot ceea ce poate fi mai complex ca simţire omenească. Dansul său însă e slab şi nu convinge. Toată înfăţişarea scenică a lui Oscar Wilde se ţine animată, în afară de voinţa autorului, de acest amănunt coreografic, iar dna Voiculescu nu este o coreografă. După ce ultimul voal a căzut leneş la pământ, te întrebi de ce a stăruit atâta Irod şi de ce a cedat capul lui Iokanan, de care-i e atâta frică?

Dl Leonescu în Irod are treceri de multă inteligenţă artistică. Persoana sa, cu tot plecticosul monoloagelor pe alocurea, umple scena şi-i dă mult colorit.

Restul ansamblului corect, iar montarea lipsită de tot cadrul de mister şi feeric necesar piesei.

D. I. C.

Cronica politică

In slujba străinilor. Cu prilejul închiderei discuției adresei de răspuns la Mesajul Tronului, dl. G. G. Mârzescu, vorbind în numele guvernului, a dovedit legăturile cari există între conducerea partidului țărănist și oamenii din fruntea sovietelor rusești.

Dl. Mârzescu a citit adunărei deputaților o telegramă adresată de dl. Vaida d-lui Ciclo Pop, pe vremea când dl. Vaida era șeful guvernului din 1920 și reprezenta România la conferința de pace, iar dr-ul Lupu îndeplinea slujba de ministru de interne,

Iată textul acestei telegrame:

„V'am cerut ca Lupu să susție intervenția mea prin emisar. Nu știu ce rezultat a avut. Cred că Lupu are, în situația actuală, credit în Rusia".

Din aceste cuvinte se poate vedea, fără umbră de îndoială, că dr-ul Lupu, care este alături de dl. Stere, conducătorul politicei țărăniste, avea legături cu Sovietele, legături de așa natură încât d-sa se bucura de un credit deosebit în Rusia, de veme ce dl Vaida se vedea nevoit să facă apel la bunele servicii ale dr-ului Lupu.

De altfel întreaga atitudine a foii pe care o conduce precum și cuvintele rostite de dr-ul Lupu, fie în parlament, fie în afară de el, cu privire la legăturile României cu Rusia, dovedesc că fruntașul demagogiei țărăniste s'a făcut totdeauna apărătorul cauzei sovietelor, de cele mai multe ori împotriva intereselor țării noastre.

Nu voim să cunoaștem motivele acestei simpatii pentru oamenii dela Moscova. Chiar dacă ele n'ar fi de ordin pur... material, vinovăția dr-ului Lupu și prin urmare a întregului partid țărănist, rămâne aceeași.

Acțiunea anti-națională pe care o desfășură gruparea d-lor Stere și Lupu, îi scoate din rândurile partidelor politice românești.

Ședința Parlamentului în care s'a făcut dovada acestei grave păcătuiri împotriva națiunei, a fost una din cele mai dureroase pentru mândria și patriotismul instituției și al țării.

Congresul dăunaților de răsboi

Zilele acesta s'a ținut la Mărășești congresul dăunaților de răsboi, trimițându-se guvernului o moțiune prin care i se atrage atenția asupra stărei precare a acestora și prin care guvernul este rugat să soluționeze această problemă cât mai neîntârziat.

Dăunații de răsboi nu trebuiesc legate exclusiv de daunele ce vom lua dela foștii noștri dușmani din afară, ci mai mult de cele ce ni se datorează de dușmanii din năuntru ai statului nostru, căci dacă prin răsboi s'au creat din acest punct de vedere raporturi dela stat, de sigur că există și raporturi dela stat la particulari.

Credem că problema reparațiilor de răsboi privită în acest fel este greșită, fiindcă dăunații au suferit pagube numai de pe urma răsboiului și venirea în ajutorul lor s'ar putea realiza într'o măsură mai mare numai prin lichidarea generală a despăgubirilor ce sunt obligate să plătească statele învinse.

Firește că nu rezultă de aici că statul român dacă i-ar sta în putință, n'ar interveni cu propriile lui resurse în favoarea dăunaților, cu atât mai mult cu cât această intervenție trebuie considerată și ca un act de bună gospodărie internă. Insă problema s'a pus în mai multe rânduri, cu care prilej s'a arătat că finanțele actuale ale țărei nu sunt în stare să facă față cu mai mult acestei nevoi.

Ori câte congrese s'ar mai ține în această privință, deocamdată statul nu poate face mai mult. Toată lumea e convinsă de necesitatea venirei în ajutorul acestei categorii de nedreptățiți de pe urma răsboiului, dar soluționarea problemei nu poate fi realizată decât atunci când statele învinse își vor fi îndeplinit obligațiunile lor.

De altfel această problemă nu s'a pus numai la noi. In Franța regiuni intregi devastate de răsboi au primit prea puține ajutoare în raport cu pagubele suferite. Și, sacrificiile făcute de statul francez în această privință, au fost făcute mai mult în vederea unor realizări politice față de Germania. Toate statele dăunate de răsboi așteaptă ca și noi lichidarea generală a reparațiilor de răsboi.

Până atunci orice agitațiuni în legătură cu această chestiune sunt zadarnice și ele departe de a obține vreo ameliorare, dimpotrivă nu fac decât să creeze și mai multe dificultăți normalizărei finanțelor țărei. Înțelegem un congres al dăunaților de răsboi, care alături de guvern să protesteze împotriva piedecelor ce pun statele debitoare nouă în îndeplinirea obligațiunilor lor financiare, dar nu înțelegem de loc agitațiuni al căror scop este să pretindă statului sacrificii pe care în nici un caz nu poate să le facă în situația actuală.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Ce știe dl Boilă despre M. S. Regele

Un interview al distinsului . . . jurisconsult naționalist dat lui „Ellenzék"

Printre alte intervievuri, declarații, confesiuni și orientări, confratele „Ellenzék" a ținut să dea de Crăciun cititorilor săi și un interview luat dlui dr. Romul Boilă cunoscutul fruntaș, eminentul jurisconsult strălucitul profesor și fericitul soț de casă al dlui Iuliu Maniu.

D. Boilă voia cu orice preț să se pomenească și numele său la această creștinească sărbătoare a catolicilor prin familiile unguresti și a căutat prin urmare să fie senzațional. A dat confratelui maghiar asigurări că partidul național va revizui opera constituțională a liberalilor (tot confratele maghiar ne încunoștiințează că are și dl dr. Boilă un proiect de constituție!), și trecând la chestiunea minoritară, dl Boilă a mai declarat, că numai partidul național poate da o soluție pe placul minorității ungurești, problemei constituției statului român.

Până aci nimic de zis. Nici despre proiectul de constituție al profesorului de care tot „Ellenzék" și-a bătut joc acum un an, când publicase, că la cursurile sale de drept se doarme; nici despre satisfacerea ungurilor, a căror părtinire e atât de insistent solicitată de partidul dlor Maniu și Boilă.

Dar interviewul a trebuit să fie senzațional. Cel puțin așa a voit dl Boilă, care nu s'a mulțumit cu reeditările de mai sus ci a vorbit ziarului maghiar și despre aceea, că M. S. Regele este împotriva reformei constituționale a guvernului național-liberal.

Nu știm de unde și-a culeș marele jurisconsult naționalist informațiunile. Fapt este însă, că „Ellenzék" sau nu i-a crezut cuvântul, sau a avut mai multă decență decât d. Boilă, — ne voind să amestece Coroana în politica partidului național, — și s'a mulțumit să ne anunțe numai în titlu, că d. Boilă a vorbit și despre M. S. Regele. In colo, în text nu găsim nici un cuvânt despre cele declarate de d. Boilă în această privință.

Și desigur că în urma acestora, Crăciunul unguresc al dlui Boilă a fost foarte puțin plăcut. I-ar fi putut doar crede cuvântul cel puțin ziarul „Ellenzék". Aceste însă a găsit de cuviință să'și bată pentru a doua oară joc de competința dlui legiferator Boilă.

Cel mai preț'os și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.
Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul
I. TRISKA
Cluj, Str. Șaguna No. 14.
Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Presa din Ardeal

și proectul de lege pentru reorganizarea barourilor

Un ziar din București, comentând faptul cu baroul din Cluj s'a pronunțat împotriva noului proect de lege al unificărei barourilor, adăuga printre altele că nici un ziar din Ardeal n'a luat apărarea acestui proect.

Afirmațiunea aceasta, corespondentul ziarului în chestiune, o făcea cu vădită satisfacție, ceia ce denotă limpede, că din motive ce-i privesau, împărtășea în totul vederile baroului din Cluj.

Lăsând la o parte însă opiniunile personale ale informatorului confratelui bucureștean, pentrucă e vorba de presa din Ardeal, socotim că trebuie să insistăm puțin asupra acestui punct.

E drept că presa din Ardeal n'a luat apărarea proectului de lege al dlui ministru Fiorescu. Dar tot așa de drept este că nici nu s'a grăbit să se pronunțe împotriva lui. A înregistrat hotărârea baroului din Cluj, numai sub titlu informativ.

Și motivul pentru care presa din Ardeal a rămas indiferentă față de acest proiect e simplu: presa nu-l cunoaște, pentru că ministerul justiției l'a trimis numai barourilor și nici unui ziar din Ardeal.

Iată de ce baroul din Cluj nu poate deduce din tăcerea gazetelor transilvănene, nici aprobarea, nici desaprobarea hotărârei lui.

Proectul însă va fi adus în discuția parlamentului și atunci va deveni de notorietate publică Atunci numai, presa atât din Ardeal, cât și din întreaga țară va avea cuvântul în această chestiune.

Deocamdată ziarele ardelene nu cunosc din acest proect de cât unele rezumări vagi și incomplecte, pe care le-au publicat câteva gazete din București. Atâta însă e prea puțin, pentru a se anticipa asupra unei discuțiuni care pentru importanța ei merită o desvoltare cu mult mai largă.

In Parlament, proectul va fi discutat articol cu articol și astfel atât presa cât mai ales cei interesați, vor avea latitudinea necesară să-l aprobe sau să-l desaprobe.

Se va vedea atunci și dacă baroul din Cluj a avut sau nu dreptate să se pronunțe contra proectului. Și se va vedea deasemeni asupra căror puncte din proect acest barou este mai intransigent.

In motivele pe care le-a enunțat în moțiunea de respingere, publicată de gazete, baroul n'a specificat decât foarte puțin. După câteva motive mai mult sau mai puțin eloquente, moțiunea s'a grăbit să adauge expresia foarte comodă: „și alte motive".

Am fi curioși să cunoaștem și noi aceste motive. Dacă ele nu sunt atât de multe, în cazul acesta de ce întregul proiect a rămas neaprobat? Ministerul ceruse doar o consultație cât mai amănunțită barourilor și nu o simplă rezoluție dată cu o grabă care surprinde.

Și de ce baroul din Cluj ține cu orice preț ca și barourile celelalte din Ardeal să adopte același procedeu? De ce numai barourile din Ardeal?

Să fie oare la mijloc aceiași rea voință care se atribue avocaților din Cluj față de cererile de înscriere în baroul local a câtorva din colegii lor din vechiul regat?

Rămâne de văzut. Până atunci însă nimic nu ne poate face să credem că acesta ar fi motivul unic care determină pe avocații din Cluj să tărăgăneasă unificarea barourilor.

Corpul avocaților ardeleni formează tocmai falanga de elită a intelectualității române din Transilvania și ca atare e hazardat a i pune în sarcină nutrirea unor sentimete atât de puțin colegiale și atât de puțin românești.

Așteptăm deci discuțiunea legei și obiecțiunile ce vor aduce și celelalte barouri proiectului, pentru a ne forma adevărată părere asupra simțimintelor avocaților ardeleni față de colegii lor din restul țărei simțiminte pe care le dorim cât mai în putință a risipi atmosfera de suspiciune, de care sunt înconjurați pe nedrept.

Cel mai frumos
se vopsește
și curățâ chimic
blănurile de vulpe,
blănurile și ori ce
fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Cetiți
„Infrățirea"

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

INFORMAȚII

Societatea studențească „Junimea Sătmăreană" va aranja în 21 Ianuarie 1923 în sala teatrului orășenesc din Baia-Mare o serată dansantă precedată de un program variat. Invitări speciale nu se vor trimite, intelectualii români sunt invitați pe această cale.

•

Dela 23 Noembre până la 17 Decembre a. c., s'au ținut la Oradea-Mare de către comisia compusă din dnii general Popescu insp. Technic al Inft. și col. Todicescu și Cănciulescu examenele de maior și au fost declarați reușiți următorii căpitani dela Corgul 6 armată din Cluj:

Din promoția 1913 și mai vechi: căpitanii Simionescu Cons., Gheorghe Marin, Bădănoiu, Dumitrescu Teodor, Constantinescu G., Moloiu, Aramă, Strat Pricopie, Ghițescu și Izbășescu;

Din promoția 1914: căpitanii Petriman Nicolae, Visarion, Dumitrescu Vasile, Sandu și Stavrache.

•

Comisiunea de arbitraj pentru aplanarea conflictului de la mine din Valea-Jiului, și-a amânat lucrările pdntru mâine 27 Decembrie — în interval fiind Crăciunul catolic, — când delegații societăților miniere și ai muncitorilor urmează să se întoarcă în Capitală.

•

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. *2420—3*

•

Toți inspectorii financiari au fost convocați azi la ministerul de finanțe spe a primi instrucțiuni în vederea recensământului cerut de aplicarea noilor impozite.

•

Toate Băncile românești din Ardeal — luând exemplu celor din București — au hotărât să dea de Crăciun funcționarilor, ca gratificație, salarul pe o lună, având în vedere și scumpetea enormă ce este.

•

Expirând la întâi Ianuărie 1923 contractul primăriei cu uzina Ganz relativ la uzina electrică a Clujului și nefiind încă încheiat noul contract, primăria locală a luat înțelegere cu numita firmă, ca și de la această dată să furnizeze curentul electic, până când se va încheia noul contract.

•

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

•

Cumpăr casă în Cluj compusă din 4—5 camere, grădină, prefarabile pe lângă Some. Plătesc preț bun. Ase adresa la ziar sub „Ioan C. G."

Ministerul cultelor aduce la cunoștința celor interesați, că pentru calificarea viitorilor rabini, ministerul a întocmit o comisiune formată din 3 rabini și 1 delegat al ministerului pentru limba română.

Această comisiune a început să funcționeze sub președinția d-lui dr. Petre Ionescu, director general în minister și în primele zile ale lunei Ianuarie 1923 va ține examene de rabini.

Viitorii rabini vor trebui să facă cerere de înscriere la examene cât mai curând, adresând-o ministerului și anexând următoarele acte:

a) Certificatul de naștere;

b) Certificatul din care să se constate că este cetățean român;

c) Certificatul de studiile ce le posedă — (dacă are) și

d) Două sute lei în numerariu plata examenului.

•

Vack-Kaiser-Borax se vinde în cutii roșii originale. 2420—4

•

Poimâine, 28 Decembrie, are loc la Cluj constituirea partidului maghiar, înființat prin fuzionarea partidului poporului maghiar cu partidul național maghiar.

•

Primim la redacție întâiul număr dintr'un ziar maghiar ce apare la Șomcuta-Mare, sub Titlul „Kövár és Vidéke" (Chioarul și împrejurimile).

Remarcăm această apariție pentru faptul, că Șomcuta-Mare este numai o comună rurală și locuită fiind numai de români, nu are decât câteva familii maghiare. Ni-se pare destul de semnificativ aceasta.

•

D-nii Teodor Popp-Rosethy și Victor Bradu-Ghițulescu, autorii uneia din cele mai importante lucrări național-educative au sosit în localitate, spre a plasa în tot orașul nostru tabloul „Vitejii neamului" din a cărui vânzare ce va ridica momentul „Eroilor morți și necunoscuți" după autografiul Maiestății Sale Regina Maria.

Lucrările sunt autorizate și recomandate de toate autoritățile din București.

Recomandăm cu toată căldura această lucrare atât de folositoare și cu un important rol educativ.

•

Guma „Olla" se află în toate drogueriile și farmaciile. 2419—

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Delegația bulgară de despăgubiri s'a reîntors în București. Instrucțiunile ce le-a primit se pare că sunt în senz conciliant.

Dela 1 Ianuarie intră în vigoare tariful suplimentar al C. F. R. pentru călători și bagaje, pe liniile cari vor fi declarate ca aparținând zonei de 120 km.

•

Parchetul din București cercetează afacerea diplomelor false dela Facultatea de drept a Universității din București. Până acum a găsit o asemenea diplomă la Pârvulescu Covaiță, avocatul case Cooperației. Pretinsul avocat a fost arestat. Făcându-se percheziție s'a găsit asupra lui stampila falsă a facultății de drept din București.

•

Numai în guma „Olla" poți avea încredere.

2419—1

Curierul Speetacole'or

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Marți Matineu: „Ioan Viteazul" (Prețuri reduse).

Marți seara: „Voevodul Țiganilor" (Cu distribuția nouă a rolurilor. Abonament șters. Prețuri de premieră).

Miercuri: Matineu, orele 3 și 5: „Copilul nimănui". (Un senzațional film american cu Marry Pickford. Prețuri de tot reduse).

Miercuri seara: „Sylvia". Operetă. Cu distribuție nouă a rolurilor. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 60. C.

Joi: „Seducătorul". Premieră. Abonament de premieră Nr. 23. Prețuri de premieră.

Vineri: „Seducătorul". Pentru a doua oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 61 A.

Sâmbătă: Matineu: „Ioan Viteazul". Prețuri reduse.

Sâmbătă seara; „Madame Nittouche". Prețuri de operă. Abonament de premieră și operă Nr. 24. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid.

Sâmoătă noaptea: Cabaret „Astronomia" „Leul". Alte noutăți. Program bogat și variat. Prețuri de premieră

Duminecă: Matineu: „Aria Fermecătoare" Pentru a 7 oră Prețuri reduse.

Duminecă seara orele 6 și jumătate: „Poetul și Moartea" Premieră. Premersă de „Invalidul". Dramă populară cu distribuție nouă a rolurilor. Cu prilejul aniversării 100 de ani dela nașterea lui Petőfi. Abonament șters. Prețuri de premieră.

Duminecă noaptea orele 9 și un sfert: Cabaret. Seara de Sylvestru „Furtuna", „Imbecilul". Noutăți. Program de tot nou. Prețuri de premieră.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Propaganda Ungariei

Ungaria are o armată prea mare. Mărturisirile presei americane

Ne-am obișnuit, ca în materie de chestiuni ale Ungariei, streinătatea să ia mereu partea țării ungurești, a cărei propagandă, exercitată pe cea mai întinsă scară a produs în exterior un curent absolut favorabil chestiunei maghiare. De data aceasta însă înregistrăm și un fapt contrar. Citim adică în ultimul număr al lui „Gazette de Praque" o reproducere dintr'un cotidian american asupra situației din Ungaria.

Intre clauzele tratatului de pace semnat de Ungaria, scrie ziarul din Statele-Unite, a fost una care interzice serviciul militar forțat.

Totuși au fost chemate în ultimele luni mai multe clase la instrucție militară și cadrele menținute de Ungaria sunt într'o proporție cu desăvârșire prea mare față de populația de azi a Ungariei".

„In afară de aceasta Ungaria a pornit o foarte întinsă propagandă, menită în special să influențeze elementul intelectual din Europa și America. Principiul argument al propagandei este, că populația maghiară cuprinsă în statele învecinate este victima opresiunii politice și nu i-se acordă nici un cuvânt în guvernarea acelor state".

Cotidianul american încheie afirmând, că propaganda aceasta nu va înceta înainte de a se realiza între Ungaria și vecinii săi o apropiere.

Deducția aceasta e făcută în America. Dacă ziaristul american era mai inițiat în politica Ungariei, pe care în tot cazul o cunoaște mai bine de cum cunoaște statele succesoare, nu ajungea la o astfel de concluzie.

In tot cazul cele spuse despre propaganda și armata maghiară, cu toate că nu împărtășește acuzațiunile aduse Ungariei privitor la acel vis al ei de a restaura vechea monarhie, trebuesc reținute.

Partidul Maghiar

Pregătirile în vederea adunării de poimâne. Perspective. Alianța sașilor cu ungurii. Declarațiile deputatului sas Otto Roth

De mai bine de trei luni dupăcum am arătat aceasta în mai multe rânduri, minoritatea maghiară de aici și-a însușit o nouă orientație politică. Pe la sfârșitul verii luptele dintre cele două partide: național-maghiar și populist maghiar, erau încă vehemente și balanța era aplecată tot de partea celui din urmă, care datorită principiilor sale democrate similare acelora mult afișate ale partidului țărănist cu care acest partid al poporului maghiar se asemăna mult întoate privințele a câștigat o oarecare popularitate în detrimerul partidului național maghiar de sub șefia lui Grandpiere.

Acum trei luni însă situația s'a schimbat fără veste. Fruntașii maghiari atribuie aceasta schimbare faptului, că nu s'a încuviințat ființarea Uniunii maghiare. De fapt s'a petrecut însă altceva un lucru cam greu de înțeles schimbarea bruscă de tactică a lui „Keleti Ujság" organul partidului poporului maghiar venirea lui Ignotus în fruntea acestui ziar și a doua zi declararea fuziunii partidului poporului maghiar cu partidul reacționarilor sub o denumire nouă.

Nu este greu să se vadă în aceste lucruri ce s'au produs fără veste mâna guvernului maghiar.

Au urmat respectivele adunări apoi, de o lună și jumătate încoace, adunările de adeziune din provincie.

Azi ne găsim în fața unei organizațiuni, ale cărei scopuri și mijloace de luptă le vom arăta Vineri, în urma adunării de constituire ce se va ține în Cluj.

Anticipăm deocamdată atât: fuziunea au făcut-o democrații cu partidul național maghiar, iar tactica noului partid va fi aceea a intransigenței, potrivit principiilor partidului cu care s'a făcut fuziunea.

La acest loc mai trebue amintit un lucru la fel de important, cu privire la această constituire a partidului maghiar unitar. Este un interview, pe care l-a dat ziarului maghiar din Arad „Arad Hirlap" d. Otto Roth, deputatul sașilor. D. dr. Roth dorește o acțiune comună a sașilor cu ungurii și declară în numele minorității săsești, că această colaborare se va realiza în ziua, când cele două minorități etnice vor avea în parlamentul din București reprezentanța corespunzătoare.

Deocamdată cele două națiuni se sprijinesc mutual, iar în ziua când se va împlini deziderațul mai sus enunțat, sprijinul acesta reciproc va fi impunător.

Declarația aceasta apasă destul de greu în cumpăna politică și închegarea minorității ungurești, care se realizează acum, trebue să o privim și prin prisma aceasta.

Un episcopat pentru românii din Grecia

In legătură cu intervenția autorităților bisericești românești la Lausanne în favoarea patriarhiei grecești din Constantinopol și ca o compensație bine meritată, presa greacă crede a ști că s'a hotărît crearea unui Episcopat românesc în Grecia, episcopate ale cărui puteri spirtuale să cuprindă pe românii din Macedonia Grecească, Epir și Tesalia.

Astfel se va pune capăt curentului pornit din Bulgaria și care caută să atragă pe românii macedoneni în acțiunea pentru autonomia Macedoniei.

De altfel, românii macedoneni constată că pe calea armonizării intereselor româno-elene pot folosi mai mult de cât din ideia utopistă a autonomizării Macedoniei idee ce-i în contradicție cu interesele neamului românesc care nu admite anularea tratatelor actuale și curentul autonomizărilor.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Relațiile româno-americane

Puterea de refacere economică și financiară a țărei

Ziarele se ocupă pe larg de misiunea delegațiunei române compusă din dnii Eftimie Antonescu și Antoniade pe lângă guvernul Statelor-Unite cu scopul de a tranșa chestiunea datoriei contractată de guvernul român în timpul războiului.

De data aceasta presa este unanimă în a recunoaște că misiunea pe lângă guvernul american a reușit pe deplin. De sigur, că admiterea cererilor României de către Statele-Unite trebuiesc privite ca un succes al străduințelor depuse de membrii delegațiunei, dar nu-i mai puțin adevărat că dacă guvernul american a convenit să admită concesiuni țărei noastre, aceasta se datorește și meritelor actualilor conducători români, carî prin activitatea lor depusă în timp de un an de zile au știut să împrăștie atmosfera de neîncredere ce se formase pe piața streină în puterea de refacere economică și financiară a României.

Dl Eftimie Antonescu în discuțiile pe care le-a avut cu reprezentanții americani, au arătat acestora programul de refacere al guvernului român și rezultatele obținute până acum de țara noastră.

Deși, Comisiunea americană avea mandat precis de a licihda datoriile aliaților pe baza unui regulament precis și limitat, ceia ce nu îngăduia de loc nici o concesiune, totuși cererile delegaților români au fost admise trecându-se astfel peste instrucțiunile date la început de guvernul din Washington.

Aceasta dovedește în primul rând că actuala conducere a României, a reușit să dobândească încrederea străinătății, iar în al doilea rând că principiile economice și financiare ale guvernului român de astăzi corespund și sunt aprobate de Statele a căror autoritate în materie economică este neîntrecută.

Întemeiați pe aceste considerațiuni și referindu-se la opoziția rău înțeleasă pe care unele partide politice dela noi o face guvernului în legătură cu refacerea țărei, lesne ne putem da seama cât de puțin cugetată este întreaga această companie.

De aceia, resultatele obținute de delegația română la Washington, apar de o semnificație deosebită nu numai din punctul de vedere al intereselor noastre externe, ci ele își au importanța lor și din punctul de vedere al politicei interne.

Fiindcă încrederea manifestată de guvernul american, constitue o indicație pentru opinia publică dela noi asupra capacității de muncă și price ere a actualilor conducători.

Relațiile dintre România și Cehoslovacia

Declarațiile ministr. României la Praga

Ziarul „Lidové Noviny" din Praga publică o convorbire cu ministrul p'enipotențiar al României Hiott, care a fost la Brünn, spre a instala în postul său pe noul consul român, director Franz Henrich. Dl Hiott a declarat între altele, că crearea consulatului român din Brünn a fost înfăptuită spre a corespunde dorinței Camerei de comerț și industrie din acel oraș. Relațiile de afaceri dintre România și Brünn, unul din principalele centre industriale ale Cehoslovaciei, au făcut necesară înființarea consulatului.

Sunt sigur — a spus dl Hiott — că noua reprezentanță va contribui la întărirea relațiunilor cordiale existente Această, de altfel nu e greu, căci între ambele noastre state nu există nici un antagonism, nu suntem concurenți. Noi vă trimitem produsele țării noastre, în special petrol, și dv ne dați în schimb produsele frumoasei industrii cehoslovace. După cum există între noi solidaritate politică, există și comunicate de interese economice.

Țările noastre au fost printre cele dintâi, cari au încheiat după război o convenție comercială. Trebue constatat, că dificultățile izvorâte din războiu mai stau deocamdată în calea unei complecte rezolvări a afacerilor, totuși acestea sunt, pe lângă situația valutară, fenomene pe care le întâlnim în toate țările.

In străinătate doar nici nu se știa ce pagube a pricinuit dușmanul în România. In deosebi căile ferate erau în toată accepția cuvântului într'o stare desperată.

Din parcul de locomotive ale României ne rămaseseră numai 300 bucăți, din care jumătate erau neutilizabile. Transportul pe c. f. a suferit extraordinar și numai cu sforțări de nedescris am reușit să-l readucem pe o scară corespunzătoare. Aceleași sforțări au trebuit să fie făcute pentru alte multe ramuri ale vieții naționale. Mai întâi trebue să înlăturăm ruinele, spre a clădi pe o bază solidă. In urmă va fi lesne a se adapta condițiunile economice situațiunei.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, HERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Ultime Informații

Prin ftr special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

Interne

Eri, fiind prima zi a Crăciunului catolic, M. S. Regele a asistat la servicul divin din catedrala Sf. Iosif, oficiat de S. S. episcopul Netzhamer.

M. S. Regina a asistat la serviciul divin dela biserica anglicană.

*

Guvernul sovietic a hotărât facerea recensământului populației Rusiei.

Activitatea d-lui ministru Duca în Apus

„Adevărul" anunță din Lausanne începerea tratativelor ruso-române în chestia Basarabiei, precum și plecarea d-lui ministru Duca la Paris, unde va fi primit de președintele republicei. D-l Duca va pleca din Paris la Roma, unde va fi primit de Papa și va avea o întrevedere și cu Mussolini.

In chestia împrumutului românesc în Franța

D-l Vintilă Brătianu va pleca la Paris pentru a contracta un împrumut de una sută milioane și pentru a participa la conferința de despăgubiri din 2 Ianuarie.

Situația în Bulgaria

Ministrul României din Sofia s'a prezentat azi la ministerul de externe, făcând un amănunțit expozeu al situației din Bulgaria. D-sa a declarat că situația nu mai e periculoasă, agitațiile fiind potolite.

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinerețe
în tot locul să găsește.
Lloyd 205 1540

Comercianții clujeni și scumpetea

Un curent pentru înlăturarea scumpetei a început să circule printre comercianții clujeni.

S'au făcut din partea autorităților și în foarte puține ocazii chiar din partea consumatorilor clujeni, nenumărate intervenții prin fel de fel de măsuri pentru a se putea obține o eftinire a traiului, care în ultimul timp ajunsese la o scumpete ce întrecuse toate margenile.

Toate aceste măsuri însă din cauza intransigenței speculanților precum și din cauza lipsei unor mijloace serioase de control, au rămas ineficace și singurele lor rezultate au fost sau că mărfurile dispăreau de pe piață sau că prețul lor se urca și mai mult.

*

Această situație durează de mai bine de trei ani, atât în detrimentul bieților consumatori cât și în detrimentul însă și al comercianților.

Zicem că această scumpete a lovit și în interesul comercianților pentru că tocmai din cauza acestei scumpete „deverul" tuturor prăvăliilor a scăzut și scade mereu.

Orice comerciant e și el, ori cum un consumator și scumpetea mărfurilor pe care le vinde el este provocată sau acoperită de scumpetea mărfurilor pe care le cumpără.

Iată prin urmare cum scumpetea este și în detrimetrul comercianților.

Convinși de aceasta un grup de comercianți români și unguri din Cluj, în urma unei consfătuiri a hotărât convocarea unei adunări generale a comercianților clujeni pentru a se discuta și a se găsi cea mai bună modalitate pentru eftinirea traiului.

E vorba de o cooperație a tuturor comercianților clujeni care să facă intervenții pe lângă guvern pentru ca acesta să le facă avantajii la transporturi la furnizori și anumite scutiri de taxe.

Pe pe altă parte să se boicoteze de către toți comercianții clujeni angrosiștii cari vor urca prețurile sau cari nu vor găsi modalitatea de a le scobori.

E o acțiune oricum laudabilă în ale cărei rezultate suntem însă neîncrezători.

Oricum așteptăm.

Slovacii despre părintele Lucaciu

Intr'una din ședințele trecute ale Camerei, s'a amintit, că deputații slovaci din parlamentul cehoslovac au trimis Camerei române o adresă de condoleanțe cu prilejul morții părintelui Vasile Lucaciu. Publicăm acum textul acelei adrese :

„Deputații și senatorii slovaci ai Adunării naționale a Republicei cehoslovace exprimă poporului român cele mai adânci condoleanțe cu prilejul marei perderi, ce a îndurat prin moartea renumitului său fiu și a neînfrânatului său luptător pentru libertate dr Vasile Lucaciu. Poporul nostru nu va uita niciodată luptele și suferințele, în fruntea cărora a stat dr Vasile Lucaciu, ca luptător viguros pentru drepturile și interesele vitale ale națiunilor oprimate din fosta Ungarie.

*

In istoria poporului cehoslovac, el rămâne pentru totdeauna un factor important prin participarea sa la apărarea în procesul memorandului slovacilor, prin lupta comună în parlamentul din Bpesta și prin lupta de apărare comună împotriva Austro-Ungariei desfășurată în decursul războiului mondial, în afară de hotare. Vasile Lucaciu a fost prin îndrăzneala lui și prin pilda sa luminată totdeauna printre cei dintâi în aceste lupte de apărare. Amintirea sa va fi totdeauna scumpă poporului nostru și numele său e un simbol al înfrățirei acestor două națiuni.

Răspândiți „Infrățirea"

Comerțul exterior al Cehoslovaciei

Desvoltarea din ultimii 3 ani

„Gazette de Pregue" scrie: După statistica oficială [illegible] comerțului exterior cehoslovac pentru anii 1920, 1921 și 1922 (până la sfârșitul lui August) se constată că exportul e în constantă urcare în cursul acestei perioade.

In Ianuarie 1920 s'a urcat că un total de 4,500.000 chintale și în Iunie 1923 a atins aproape 10.506.000 chintale; cu alte cuvinte exportul s'a dublat aproape, cel puțin în ceeace privește cantitatea. Augmentarea ne sa avut desvoltare din cauza coborârei cursului schimbului străin. E interesant de notat că exportul lunar minim a fost în perioda scunse, între începutul anului 1920 și luna August 1922 de aproape 4,500.000 chintale (în Februarie 1922) Diminuatorea a fost cauzată de prima ridicare a cursului coroanei cehoslovace. Ea nu a fost de cât trecătoare și chiar în luna Martie exportul călugea 9 milioane chintale. In lune August 1922 indicn o scădere considerabilă, pentru aceleași motive scădere care s'a continuat aidoma în Septembrie.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard.
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 1853 1722

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 4 Ianuarie 1923 orele 12 a. m. se va ține de către Comisiunea Incoronărei Suveranilor **în București în Palatul Ministerului Lucrărilor Publice (Direcțiunea Generală a Porturilor) și la Alba-Iulia în localul Primăriei Orașului:** o licitațiune publică cu oferte închise, pentru vânzarea următoarelor materiale de lemnărie rămase de la lucrările Incoronărei.

1. 500 buc. ghile de brad în lungime de 15—17 m.
2. 67 „ „ „ „ „ „ 7—10 „
3. 136 mc. „ „ „ „ „ 2.6— 5 „
4. 137 „ scânduri de brad diferite mărimi
5. 2 tribune mai compuse fiecare din 81 cm. scânduri și 110 cm. lemn cioplit și rotund.
6. 15 bărăci, în suprafață de câte 5×10 compuse fiecare din câte 5.3 m. scânduri și 2.9 mc. lemn cioplit și rotund.
7. 3 bărăci în suprafață de câte 3×3 compuse fiecare din câte 3 mc. scânduri și 1 mc. lemn rotund și cioplit.

Condițiunile în care se vor ține licitațiile sunt următoarele:

a. Domnii licitatori vor putea oferi atât pentru întreaga cantitate cât și partial făcând însă oferte separate.

b. Ofertele vor fi închise și vor fi însoțite de o garanție în numere de 10% asupra valoarei totale a materialului pentru care s'a ofertat.

c. Ofertele netimbrate se vor refuza.

d. Supraoferte nu se vor primi.

Aceste materiale se găsesc pe Santierul de la Alba-Iulia unde se pot vedea în fiecare zi.

Materialele vor trebui ridicate în cel mult 10 zile, de la data licitației, de către persoana sau persoanele asupra cărora au fost adjudecate.

Sumele cu care au fos adjudecate materialele vor trebui depuse cu anticipatici la Comisiunea Incoronărei din București sau D-lui Inginer șef R. Oprean Delegatul Comisiunei la Alba-Iulia.

Președinția Comisiei Incoronărei.

No. 2047. 2464

Grădina de iarnă „CENTRAL"
BRODIE AND BRODIE
duo de canto și dans de mulatoii și senzațiile celelalte. Inceputul la orele 9·30
Lloyd 1010 2222-1

Cautăm
spre imediate angajare
un Corespondent
sau corespondentă pentru limba franceză și germană bun dactilograf. Oferta a se adresa la
Fabrica de Ciment din Turda S. A. Turda. 2462

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Librăria și editura de opera muzicale
Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Mașini de scris de orice sistem la
TORPEDO **Libraria LEPAGE Cluj.**

Indepozit: panglici, perne, hârtie carbon indigo, hârtie pentru mașini de scris etc., etc.

2461
Cereți ofert.

No. 774 - 922.

Publicațiune.

În baza deciziunei Ministriale de No. 69787—1922. **Târgul de țară** în comuna Surduc (județul Solnoc-Dobâca) se va ține în 16 și 17 Ianuar 923, 17 și 18 Aprilie 1923, 17 și 18 Iulie 1923, 16 și 17 Octombrie 1923. In ziua de primă târg de vite, în ziua a două de m rfuri. Fiind gara prevăzută cu rampă și jurul bogat în vite, târgul va fi cercetat.

Surduc, la 20 Decembre 1922.

ION POPOVICIU m. p. notar cercual. ION VANCEA m. p. primar.

La stabilimentul „Ingrășătoriei Clujene S. P. A." să află **de vânzare**
PORCI
Grasi buni pentru untura prima calitate în detail sau engros aleși după invoială. 2470
Informații la stabilimentul societății: str. Cărămidăriilor lângă podul mare peste Somes, Telefon 121. Deslușiri detailate în str. Avram Iancu 26. Telef. 163

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Székyl)
Telefon No. 403
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

De la vecinii noștri

Biserica din Rusia

Intre desidenții din Ucraina par a se pronunța unele indispoziții.

Ziarele din Volhinia, în special anunță, că pe chestiunea ucrainizării Bisericei s'au ivit serioase neînțelegeri între cler și credincioși.

Clerul vrea să rămână și pe mai departe vechea limbă slavonică ca limbă liturgică, pe când credincioșii doresc limba vorbită azi ucraineană, și în acest scop s'a și făcut traducerea tuturor cărților bisericești. Clerul că toate acestea persistă să celebreze tot în vechea slavonă.

„Biserica vie"

„Biserica vie"' adecă cei ce primesc să se introducă și în chestiunile religioase principiile bolșeviște, cearcă să nu piardă terenul. Ziarele bolșevice din Ucraina anunță, chiar că din prilejul universării de 5 ani a comunismului rusesc, administrațiunea eparhiilor din Charcov și a comitetului „Bisericii Vii a organizat pretutindeni printre aderenții săi tedeumuri, la care au luat parte întreg clerul bolșevic.

E util să spunem câteva cuvinte despre administrațiunea bisericească a rușilor cari petrec în străinătate.

In Serbia și Polonia

In Sârbia, Uniunea învățătorilor Ruși a hotărât să adreseze Mitropolitului Hrapolisld, președintele Bisericii rusești din străinătate, o petiție prin care îi cere să intervină în chestiunea lichidării administrațiunii bisericești superioare, care fusese desființată prin o ordonanță a patriarhului Tichon.

In petiția aceasta se ridică cel mai energic protest împotriva lichidării. Și prin urmare rușii și atunci când sunt în străinătate caută să influențeze afacerile bisericești de acasă.

De altmintrelea consiliul bisericesc rusesc din Jugoslavia nu se poate întruni decât cu consimțământul guvernului și al patriarhului sârbesc. Așa s'a făcut, că la sinodul general ortodox din Jugoslavia, care decurge tocmai acum, nu a fost invitat și Consiliul bisericesc rusesc, ci consiliul tuturor rușilor, patriarhul sârb Dimitrie, a dat voia să fie ținut abia în Ianuarie 1923.

In Polonia e și astăzi chestiune deschisă aceea a arhiepiscopului Elefterie, pe care preoții înșiși l-au depus din scaun, și care acum cere să i se permită a ieși din țară.

In Estonia

In Estonia guvernul a ordonat să fie închis „Consiliul Spiritual Rusesc". Cum sunt în minoritate ortodoxii ruși față de ortodoxii estonieni, sunt puține speranțe pentru o întărire a rusismului în această țară. Totuși, arhiepiscopul Alexandru le-a dat voie să-și aleagă doi reprezentanți în sinodul central, dar dintre candidații prezentați de arhiepiscopul și fără vot decisiv în sinod, ci numai cu vot consultativ, și numai în afacerile cari privesc parohiile rusești.

Intelectuali ruși dela Berlin

E interesant a se urmări mișcările intelectuale rusești dela Berlin.

Zilele din urmă a sosit aici mulți filosofi și oameni de literatură, cari sunt preocupați de chestiunile religioase. Un colaborator al revistei „Russkulta" a și luat mai multe interviuri privitor la pacificarea bisericilor. Toți afirmă, că interesul pentru chestiunile religioase e foarte mare; în Moscova, în Petrograd, Kaluga, etc. au loc discuțiuni publice, numai și numai cu scopul să preocupe gândirea iarăș cu chestiunile religioase.

Aceiași literați și filosofi fugiți din Rusia, au fondat o Academie religioaso-filosofică, cu scopul să trezească interesul rușilor față de cele spirituale. Academia aceasta s'a deschis la 26 Noembrie, și de atunci se țin mereu ședințe de caracter religios.

In felul acesta Berlinul a ajuns să fie un centru interesant, iar guvernul sovietic a decis să fie deschisă din nou biserica ambasadei, unde la sfatul episcopului Antoniu numește de paroh pe cunoscutul agitator al „Bisericii VII", protoiereul Vedenski.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanența cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintării.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN

Reprezentanța Generală A. **CORD și R. U.** CONTINENTAL

2223 Prețuri escepționale de eftine.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mi publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT pentru fetița mea de 7 ani Domnișoară sau doamnă, care să o instruează în franceză și la pian. Băleanu, director de fabrică, Cluj, Str. Paris 68 (provisoriu). 2468

CAUT POST de bucătar ori unde a se adresa Ștefan Szabó Str. Brătianu 25 Cluj. 2467

Vânzări și Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon și piane. Adresa la administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Reclama este sufletul comerțului

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **pliouri.**

Cereți catalog și modele. 2458

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Maramației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24

(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Magazinul de mode „BARZA"

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe și pânzeturi.

Prețuri fixe. 1591 *Telefon 957.*

SCRISORI DIN ITALIA

Italia și datoriile de războiu. Soluția lui Mussolini. Convocarea unei conferințe generale în Ian.

Roma, 21 Dec. 1922.

Sosirea d-lui Mussolini dela Londra a produs o satisfacție vie în capitala Italiei. Aderenții guvernului nu încetează a afirma, că atitudinea fermă a Președintelui de Consiliu a asigurat Italiei o poziție de primul ordin în concertul european, nemai avută de decenii. Mussolini are incontestabilul merit de a fi pus problema reparațiunilor în strânsă legatură cu datoriile aliate și de a fi cerut o rezolvare simultană și definitivă. Dacă America își dă asentimentul politica premierului italian constitue un succes formidabil al politicei Italiei. D-l Mussolini e convins, că Germania poate să plătească pagubele cauzate de războiu. Dar să plătească imediat totul, ca să se pună odată sfârșit nesiguranței economice ce planează asupra continentului. El dorește să se termine odată cu nenumăratele conferințe, cari se anunță și întrunesc la infinit și totdeauna cu un rezultat insuficient.

Problema nu e ușoară. Să ferești Germania de falimentul inevitabil, care ar ruina-o nu numai pe dânsa, dar întreg centrul și orientul Europei, și în acelaș timp să salvezi și principiul despăgubirilor, care necondiționat trebue satisfăcut, este într'adevăr un lucru uimitor. „Italia nu e în stare să facă Germaniei daruri bogate" a declarat Benito Mussolini. Și nota cancelarului Cuno a fost respinsă de aliați cu unanimitate.

Pentru a pune capăt haosului financiar general, cea dintâiu presiune grea a trebuit să o exercite Mussolini asupra Angliei. De fapt, d-l Bonar Law s'a opus cu hotărâre ca Franța să ocupe teritorii germane în stânga Rinului, ca garanție pentru despăgubiri. Pentruca Franța să se abțină dela acest plan trebuie să i se ofere alte garanții și Mussolini se simte mulțumit, că a reușit să convingă Anglia ca să reducă din datoriile pe cari ceilalți aliați mari și mici, i-le datorează.

Mussolini afirmă, că a reușit să determine Anglia la acest pas și Franța, văzând că are să plătească mai puțin Angliei a renunțat dela planul de ocupare a provinciei Ruhr. Ca întreaga chestiune a despăgubirilor de războiu și a datoriilor interaliate să nu se mărginească numai la chestiuni dependinte între Anglia și Franța. Mussolini a sugerat ideia convocării unei conferințe generale a tuturor aliaților, în care chestiunea datoriilor de războiu și a despăgubirilor să se soluționeze odată pentru totdeauna. Această Conferință va fi convocată la 15 Ianuarie 1923. Aliații vor continua conferința dela Londra în 2 Ianuarie, când se vor putea întruni cu materialul pregătit în întregime. Ultimele știri anunță, că America chiar ar fi aderat la această conferință, care în acest caz ar fi de o imensă însemnătate.

Căci dacă Statele Unite vor face concesiuni Angliei, aceasta va putea cu mai multă ușurință să reducă datoriile pe cari trebue să i le plătească ceilalți aliați. O întrunire comună, la care să participe și America, dispusă a face concesiuni pentru cheltuielile făcute în comun cu toți aliații, nu poate fi decât binefăcătoare pentru economia întregului continent.

Nemulțumirile produse de guvernul fascist

Întors la Roma, d-l Mussolini a convocat Consiliul de miniștri, cerându-i puteri depline, ca să poată acționa cu deplină putere în contra tuturor celor nemulțumiți cu venirea fasciștilor la putere și cari cearcă anihilarea activității guvernului. De fapt aceștia sunt foarte mulți și cei mai îndârjiți sunt agrarii, proprietarii pământurilor, cari se agită în contra ministrului de finanțe îndeosebi. Anume, obținând dela parlament depline puteri pentru sanarea finanțelor, d-l Tangorra a aruncat dări noui asupra proprietăților imobile. Sindicatele agricole din întreagă țara s'au întrunit în congrese să protesteze în contra acestor intenții oneroase pentru ei.

Școlarii și politica. În 1920 comuniștia, zi fasciști.

În acelaș timp Mussolini a convocat adunarea generală a comitetului fascist spre a lua dispoziții pentru activarea și mărirea propagandei și organizației fasciste. Organizația în cadre militare în loc să se micșoreze, după ce și-a ajuns ținta politică, — se accentuiază din ce în ce mai mult. Pe străzile Romei în zi de sărbătoare defilează copii din școala elementară în haina albastră, în uniforma gardelor naționale. Lucrul nu-mi pare curios decât numai din cauză, că în cea dintâiu zi când am petrecut la Roma, în 1920, tot copiii de școală erau aceia cari strigau, cântând în gura mare, de răsuna quartierul „Bandierra rossa trionferă", internaționala comunistă. În 1921 a fost chiar o scurtă perioadă în care era oprit să se cânte imnuri naționale ori comuniste. În 1922 copilașii umblă în cămașa neagră și fesul fascist cu capul m rții...

Logodna principelui moștenitor

Principele Umberto, moștenitorul Italiei se va logodi în curând cu principesa Maria Iosefina, fiica regelui Albert al Belgiei. Cu această ocaziune i-s'a donat palatul „Consulta", care a fost până acum al Ministerului de externe. „Cosulta" a avut în istoria politică a ultimilor 80 ani aceiași însemnatate, ca nu demult „Ballplatz"-ul din latul „Chigi".

terne al Italiei s'a mutat în pa- Viena. Acum minister ul de ex-

Corespondent.

D'Annunzio și fascismul

Triumful subit al reacțiunei asciste, a fost a doua zi după ovitura de stat a „cămășilor negre" și a constituirii ministerului Mussolini acceptat de toată talia fără împotrivire. Se părea că ouii stăpâni al Italiei erau, de drept, asigurați să exercite, pentru un timp al cărui termen nu se putea prevedea, o putere contra căreia ar fi fost o nebunie să se facă cea mai mică încercare de opunere.

Situația fascismului este, e drept, în momentul de față de o soliditate incontestabilă. Dar nu este mai puțin adevărat, că surprize sunt posibile și că toți nemulțumiții, fără să procedeze încă pe față lucrează, de pe acum, la gruparea forțelor lor. Impozanta minoritate întrunită de socialiști în ultimele alegeri municipale din Milano, este o dovadă despre aceasta.

La Milano, de asemenea, încărcările de unificare a forțelor sindicale ostile fascismului continuă și au provocat, din partea dlui Mussolini amenințări foarte neted formulate.

S'a anunțat că poetul d'Annunzio va lansa un mare ziar cotidian și că întemeiază o casă de editură împodobită cu îndrăznețul titlu: „Fronda".

Personalitatea lui Gabriele d'Annunzio, care nu poate fi suspectă celor mai exaltați dintre patrioții italieni, pare a fi fost aleasă de numeroasele cercuri antifasciste, ca susceptibilă de a putea, cu oarecare șansă de succes, lua conducerea opoziției ce încearcă să se formeze contra dictaturei lui Mussolini.

Dela Teatrul Național

Repertoriul: Joi 28 Decembre „Extemporalul", pentru a șaptea oară.

Sâmbătă 30 Decembre: „Stane de piatră".

Duminecă 31 Decembrie. Matineu: „Ginerile domnului prefect".

Marți 2 Ianuarie. Premieră: „Visul unei nopți de vară".

*

A opta premieră din această stagiune va fi „Visul unei nopți de vară" de Shakespeare. Din distribuție fac parte d-nii Neamțu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon, Nae Dimitriu, Virgil Vasilescu, P. [illegible]ndra, I. Vanciu, C. Pot[illegible]nele Gina Sandry-Bu[illegible]a Popovici-Volna, Sta[illegible]rescu, Sylvia Jipescu, [illegible] Landry, etc.

Spectacolul va fi acompaniat de muzica de Mendelsohn, cântată de orchestra operei sub conducerea maestrului Hermann Klee.

Costumul și decorurile noui.

Piesa e pusă în scenă de domnul G. Mihăescu.

Având-se în vedere cheltuielile extraordinare pe cari le necesită reprezentarea acestei piese direcțiunea a hotărât ca la toate spectacolele cu „Visul unei nopți de vară" prețurile să fie ridicate cu 15 la sută.

Creionale și Tocurile Penhala

cu peniță de aur sunt cele mai bune și se găsesc în toate librăriile și depozitele de hârtie. 2469

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamente pentru chiosc, se primesc la Adm. ziarului Infrățirea str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotativă Carter Românească. Cooperativă înființată de arte grafice Cluj

Anul III. No. 693 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 29 Decembrie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Refacerea creditului național

Aprecierile unui reputat ziar francez ne dau încredere în viitor

Se știe în ce grele împrejurări a consimțit partidul liberal să ia greaua sarcină a guvernării. România glorioasă, a ieșit din răsboiul care i-a adus integritatea teritorială, cu desăvârșire sdruncinată. Vechiul Regat și Bucovina ruinate de ocupație vrăjmașă și de toate calamitățile unui răsboiu peste puterile noastre; Ardealul, Banatul și Basarabia trecute prin vârtejul revoluției care le a alipit trupul național; toate acestea cu viața socială sdruncinată, cu industria și comerțul distruse, cu mijloacele de existență reduse la minimum de rendement; iar peste tot acest jalnic tablou al gloriei noastre roasă de nevoi și neajunsuri planând nesiguranța și haosul tuturor ideilor reformatoare cari ne veniau și de peste Tisa și de peste Nistru.

In aceste împrejurări am avut nefericirea să încercăm crude și costisitoare experiențe sociale. Oameni lipsiți de scrupule s'au [illegible] de grele străduințe depuse de partidul liberal, ca și de haosul general în care se sbătea viața noastră publică. Am văzut după răsboiu apărând la suprafața vieții politice oameni lipsiți de orice pregătire și ca atare iresponsabili. Am văzut nebunia „oamenilor noui", oamenilor salvatori, a reformatorilor moralei și orânduelii publice, și am avut naivitatea să credem în ei și să ne facem vagi speranțe de mai bine.

Guvernele cari au urmat la cârma țării după retragerea partidului liberal în 1918, au desăvârșit ruina explicabilă în care ne aflam. Lipsa de pregătire și de sinceritate a celui dintâi guvern de colaborare n'a fost numai o desiluzie pentru acei cari așteptau mântuirea dela oamenii partidului național. Guvernul Vaida a trebuit să plece în clipa când mișcări sociale bine conduse dela Moscova și Budapesta tindeau să ne ducă în prăpastia de unde să nu mai putem ieși. Guvernul Averescu a avut destulă energie să stavilească rostogolirea. Dar numai atât. Viața noastră de stat a mers din rău în mai rău și în zăpăceala dezastrului care amenința mai înfricoșător din altă parte, ni-a fost dat să vedem acea nebunie și decadență care va rămâne clasică în evoluția noastră istorică: epoca permiselor și a samsarlâcului oficios, epoca bonurilor de tezaur și a afacerilor veroase făcute cu toate formele legale și nelegale.

In această stare ne găseam acum aproape un an. Inăuntru, demoralizare și ruină administrativă; înafară, discreditul și certitudinea falimentului economic și politic.

Țara avea nevoie de o conducere energică și pricepută pentru a fi salvată. Partidul liberal n'a stat o singură clipă în cumpănă să primească sarcina de jertfe și grele osteneli a guvernării. Cine ar fi primit-o cu conștiința întreagă a greutăților ce are de întâmpinat? Și conștiința aceasta n'a lipsit partidului liberal. Dovadă este toată hotărârea cu care a pornit la muncă și stăruința care n'a slăbit o singură clipă măcar.

Desigur nu acum putem constata în întregime roadele acestei munci. Ruina ni-a fost atât de profundă încât ar fi absurd să vedem reparat într'un an tot ceea ce s'a distrus zi cu zi în 5 ani. Dar cele dintâi roade se arată și dovedesc că guvernul a pornit pe drum bun. In ziarul franțuzesc „Le Temps" găsim admirabile cuvinte de laudă pentru operația consolidării datoriei noastre în afară. Dela rezolvirea acestei importante probleme depinde toată garanția consolidărli noastre ca stat european modern. Și în ciuda tuturor criticelor menite să împiedece opera guvernului, un ziar franțuzesc vine să ne dea nădejdii înviorătoare de viitor. Orice bun patriot se va simți mai sigur pe actele sale știind că în afară creditul nostru își reia locul cuvenit. Iar aceasta e opera reală a guvernului actual.

Daruri de sărbători

Sărbătorile Crăciunului abia [illegible] todocși bat la ușă. După bătrânescul obiceiu, pretutindeni pregătiri, pretutindeni târgueli, pretutindeni mari sfaturi gospodărești.

Marele mister al Nașterei Domnului e așteptat și acuma, ca și în trecut, cu aceiași evlavioasă nerăbdare, cu acelaș gând frățesc de împăciuire între oameni și de reculegere sufletească.

In marile mase ale poporului de la țară, în lumea nevoiașilor de la oraș, în lumea bogaților de pretutindeni, în lumea chiar a scepticilor cari s'au îndepărtat de Domnul, sfintele sărbători aduc și acum la fel ca în vremurile dedemult, un suflu nestăpânit de veselie, de pietate, de mulțumire sufletească, de compătimire pentru cel vitregit de soartă.

Instinctiv, dorința de a face bine, de a veni în ajutorul celui ce pătimește, se coboară în suflete, așa cum se cobora în vremurile biblice, harul duhului sfânt.

Până și în inima celor ce se îndoiesc de răsplata lumei viitoare, fenomenul acesta se produce cu mai multă sau mai puțină intensitate, odată cu venirea marilor sărbători creștinești.

E o adânc înrădăcinată obișnuință, lăsată în sufletul omenesc de șiragul nesfârșit al celor dispăruți, al celor ce sălășluieșc acum în împărăția drepților.

Sunt strămoșii noștri, sunt morții cari vorbesc cu glasul nostru, cari ne împing mâna să facem gestul dărniciei.

E puterea religiei strămoșești care în ciuda tuturor negărilor, tuturor respingerilor, tuturor ereziilor noastre, se manifestă atotstăpânitoare asupra fărâmei noastre de trup, asupra gândului, asupra inimei noastre.

Mă gândesc astfel aruncând o privire pe vraful de ziare mici [illegible] pe masă.

Văd colea: „Domnul cutare, fost decan al baroului, fost deputat, etc. împreună cu fiica sa a donat primăriei suma de cinci mii lei, spre a fi distribuită săracilor din oraș cu ocazia sărbătorilor Crăciunului."

Văd dincolo: „Cunoscutul om de bine... a împărțit la cei săraci lemne în valoare de 10.000 lei." Ș'apoi dincolo la fel, și dincolo, și dincolo, și dincolo...

Văd chiar pe fariseu:

„Ca de obicei la sărbătorile mari, subsemnatul apelez la toți dnii directori și directoare de școli primare, a-mi recomanda câte o femee săracă, spre a le da ajutoare în natură."

Și fostul decan, și marele chiristigiu și băcanul ce-și afișează solemn bunătatea, vor să îndulcească puțin suferința omenească, aruncând câte ceva din belșugul lor și celui ce n'are. Câtă frumusețe în gestul lor, chiar în gestul celui ce ține să aflăm că la toate sărbătorile mari face la fel!

Și câți alții nu fac tot așa, unii mai puțin, alții mai mult, unii în văzul lumei, alții pe ascuns. E credința strămoșească aceia care le înarmează brațul, aceia care le pune gândul cel bun în minte. E religia părinților, aceia care le dictează gestul cel mai frumos, gestul dărniciei.

E Dumnezeu care tronează încă, — chiar și în sufletele celor ce au căutat să'l alunge.

Mesagiul președintelui Cuno

Berlin (Rador) — Cancelarul Cuno a adresat poporului un mesagiu de Crăciun prin care arată importanța viitorului apropiat pentru existența Germaniei și îndeamnă la muncă și liniște.

Ungaria si chestiunea reparatiilor

Guvernul maghiar se opune plăței reparațiilor. Demersuri la Paris și Londra. Ungaria nu poate spera la sprijinul Italiei

Ziarul „Gazette de Prague" ocupându-se de chestiunea reparațiilor de răsboi impuse Ungariei prin tratatul dela Trianon, spune că presa maghiară de câtva timp a deschis o adevărată campanie împotriva obligațiunilor financiare ale statului maghiar față de statele învingătoare.

Am avut prilejul încă din timp de a arăta unul din argumentele întrebuințate în vedere de a scuti Ungaria de sarcinele ei în această privință. Guvernul dela Budapesta își dă toate silințele de a obține ca nota de plată să fie repartizată între toate statele moștenitoare a vechei Ungarii.

Este foarte îndoelnic dacă o asemenea argumentație atinge pe acei cărora guvernul maghiar li se adresează, din care cauză în cercurile politice maghiare se observă o mare atmosferă de neliniște. Această neliniște se manifestă mai ales prin forțările presei maghiare de a cunoaște dispozițiile [illegible]

Ungaria a trimis un delegat la Paris și Londra, pe d. Karanyi. Totuși asupra acestei misiuni se cunosc prea puține rezultate: După „Pesti Hirlap" din 12 Decembrie d. Karanyi ar fi fost invitat la Paris să supună o propunere în ceia ce privește sumele pe care le datorește Ungaria. Comisiunea reparațiilor ar fi promis chiar să examineze cu multă bunăvoință proectul prezentat. Delegatul maghiar după ce a referat contelui Bethlen asupra demersurilor făcute în streinătate, n-a îndrăznit să prezinte nici o propunere precisă. Discuțiunile lui, după acelaș ziar, i-au permis totuși de a constata până la care punct Comisiunea era informată asupra resurselor Ungariei.

Cu toate acestea, ungurii nu ezită de loc să ducă campanie împotriva tuturor plăților privitoare la reparațiuni. Raționamentul lor într'un cuvânt se reduce la un singur argument; Ungaria în imposibilitate materială ca să plătească. Din acest punct de vedere, contele Apponyi la 10 Decembrie publica în „Pester Lloyd" un articol care rezumă cum nu se poate mai bine teza maghiară.

Contele Apponyi se ridică mai întâi împotriva contelui Bethlen când acesta din urmă recomandă resemnarea, fiindcă o astfel de atitudine a însemna sfârșitul Ungariei. Ungaria nu poate să se resemneze de loc față de situația ce i s'a creiat prin tratatul dela Trianon. Acesta este un tratat neaplicabil, cu deosebire în privința reparațiilor.

Se zice că această chestiune nu este tranșată, totuși ea este tranșată încă definitiv pentru contele Apponyi. Pentru el chestiunea nici nu mai trebuie pusă, fiindcă el a proclamat imposibilitatea absolută pentru Ungaria de a plăti, fie chiar orice sumă.

Articolul dlui Apponyi spune mai departe, că mizeria provocată în Ungaria de pe urma situației actuale este dintre cele mai mari. Nimeni nu își poate închipui dificultățile cauzate industriei din pricina lipsei materiei prime și a cărbunelui; uzinele trebuesc să facă sforțări uriașe ca să subsiste. Ungaria nu vrea să sufere soarta Austriei. Contele Apponyi are convingerea că guvernul maghiar nu va întârzia ca să furnizeze Comisiunei de reparații toate datele necesare pentru a fi luminată în această privință.

Guvernul maghiar își pune toate speranțele lui în sprijinul Italiei. După Contele Apponyi nu este vorba de simpatiile guvernului italian pentru Ungaria, cât mai mult de interesul Italiei de a exista o Ungarie puternică în vederea unui eventual conflict italo jugoslav. Ori, a obliga Ungaria la plata reparațiilor, ar însemna nu numai slăbirea ei, dar chiar ar fi amenințată însăși independența ei. In legătură cu politica guvernului maghiar în chestiunea reparațiilor, presa maghiară înregistrează cu multă emoție știrea potrivit căreia d. Mussolini ar fi impus la Londra plata integrală a reparațiilor datorite de Austria, Bulgaria și Ungaria. Cele mai multe dintre ziarele maghiare refuză să creadă în verosimilitatea acestei știri. Astfel ziarul „Nemzeti Ujság", spune că dacă informațiunea de mai sus se adeverește, aceasta înseamnă că Italia ia față de Ungaria o atitudine ostilă și că toate speranțele maghiarilor puse în Italia rămân acum o crudă decepție.

Deși, speranțele guvernului maghiar în chestiunea reparațiilor s'au spulberat una câte una, totuși presa maghiară continuă să agite proectul Ungariei de a nu-și îndeplini obligațiunile ei financiare față de statele învingătoare.

Pământ pentru școlile rurale

Casa centrală a împroprietăririi a dat ordine tuturor consilierilor agricoli să rezerve școalelor din fiecare sat sau comună câte un lot tip al comunei sau să-i completeze un lot dacă școala mai posedă ceva pământ.

Această lucrare fiind de mare importanță, deoare ce scopul urmărit, e să se dea învățământului primar o nouă îndrumare cu caracter practic utilitar, consilierii agricoli au fost rugați să cerceteze cu toată atențiunea această chestiune.

Acolo unde până acum nu s'a putut da, sau completa lotul necesar, consilierul agricol va căuta pe orice cale și din orice disponibilitate de teren va avea să facă acest lucru, având în vedere scopul de utilitate generală.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Un răsbunat

Dacă redacția confratelui „Patria" e foarte severă cu colaboratorii ocazionali ; în schimb e cât se poate de indulgentă cu corespondenții din provincie.

Iată ce-i scrie unul dela Brașov (reproducem textual după confratele nostru, atât de riguros când e vorba de stil:)

„La Brașov zilele trecute s'a sinucis tânărul Zborovsky Paul, trăgându-și un glonte în piept. Cauza este că tânărul a fost amorizat într'o femee cu moravuri ușoare, părinții lui nevoind să audă despre căsătoria lor. Tânărul Zborovsky avea înțelegere cu amanta lui de a-i urma în moarte, dar ea nu a avut îndrăzneala să se sinucidă."

Bietul tânăr Zborovsky Paul! Cine l'a pus pe el să se amorizeze așa de mult într'o femee cu moravuri ușoare! Dacă se amoriza într'alta cu moravuri mai puțin ușoare (căci cu moravuri austere, e foarte greu de găsit în ziua de astăzi) părinții desigur nu aveau să se opună la căsătorie și tânărul Zborovsky ar fi încă cetățean al României Mari . . .

Oare nu-și putea el închipui că pentru o femee ușoară, o obligație așa de grea ca venirea la un rendez-vous pe lumea cealaltă e cu neputință de îndeplinit!

Acum bietul om așteaptă singur în poarta curței lui Dumnezeu și privește nerăbdător în lungul drumului, pe care a venit. Oare „dincolo", chinul așteptărei va fi tot așa de groasnic ca pe pământ?

In cazul acesta nu e de loc de invidiat soarta bietului om. Va aștepta mult și bine, zeci de ani de acum încolo (în infinit atâta lucru poate să fie însă o bagatelă) și abia hăt târziu va întrezări prin sbârciturile unei bunicuțe pe mult dorita de acum.

Și în vremea aceasta, câți alții tineri tot ca dânsul, dar mai puțin încrezători în făgăduelile femeești nu se vor amoriza, cum spune fără să vrea corespondentul „Patriei", tot într'ânsa! Rând pe rând vor depune la (și nu „în", sau cum mai zici d-ta fără nici o perdea d-le corespondent) picioarele ei, prinosul iubirei lor și după fiecare ea se va spăla pe mâini, ca biblicul Pilat, în amiutirea celui ce nu avu țăria să-l scape, nici să-l urmeze în moarte.

Iar uitarea se va așterne peste totul, îngropând frumosul gest de Romeo al tânărului Zborovsky, în vălurile ei nepătrunse.

Suflet al lui Zborovsky, lumea prea e ocupată acum cu valuta (poate chiar din cauza acesteia nu te-a urmat logodnica!) pentru a mai avea timp de admirat gesturi romantice!

Fapte ta poate nici n'ar fost băgată în seamă, dacă corespondentul „Patriei" n'ar fi pus înaintea „femeii cu moravuri ușoare" ce ți-a fost iubită, prepoziția pe care o merita.

Dormi deci liniștit Zborovsky: ai fost răsbunat!

Nomofilax.

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcționari,
ofițeri și pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunțite la toate sucursalele.
1718-2

Congresul studentimei slave

S'a deschis zilele trecute, în Praga, congresul general al studenților slavi.

Afară de marele congres din 1848 ținut tot la Praga, acesta este primul congres unde au reușit să se grupeze reprezentanți ai studențimei din toate țările slave.

Printre studenții adunați în capitala Cehoslovaciei, de fapt, s'au întâlnit alături de cehoslovaci, delegați ai Rușilor albi, ai Bulgarilor, Polonezilor, Rușilor, Ucrainienilor și Jugoslavilor. Aceste delegațiuni formate din câte șase membri de fiecare națiune, reprezintă „asociațiile tinerimii universitare" — corespunzătoare societăților noastre studențești.

In prima ședință a congresiștilor, toate aceste delegații și-au propus dela început să stabilească o apropiere mai intimă între corpurile studențești ce reprezintă, în vederea unei mai eficace colaborări pe tărâmul economic și intelectual.

Prin aceasta, congresul a arătat un nou mod de a înțelege ceea ce s'a numit altădată „solidaritatea slavă".

Toate lucrările congresului au tins spre stabilirea unui program capabil de a contribui în mai mare măsură la această intimă apropiere a întregei tinerimi universitare slave, după cum s'a și văzut din discursul ținut de dl Beneș în ședința de deschidere a congresului.

La această ședință — ținută cu cel mai mare fast — afară de dl Beneș au mai asistat reprezentanții diplomatici ai Bulgariei, Serbiei, Croației și Sloveniei; un delegat al ministerului de instrucție Cehoslovac; profesorul Horacek, rectorul universității ceh și un mare număr de personalități atât din viața politică cât și din cea economică și intelectuală. Insă dl Lalfr, președintele comitetului de organizație a declarat dela început că congresul nu poate avea un caracter politic, ci numai unul național.

Intr'un discurs urmărit cu cel mai mare interes, dl Beneș a apcobat ideia de-a nu se atribui nici un caracter politic congresului, ci numai unul național, căci numai așa scopul lui va putea fi atins.

In momentul — a spus dl Beneș — în care studențimea slavă caută să stabilească o colaborare, trebue ca dv să căutați numai acele puncte de vedere în discuțiile ce veți avea, care vor putea să vă apropie și prin care dela sine se vor înlătura toate chestiunile mărunte de confesiune și regionalism."

„Ați spus că o să vă ocupați cu chestiuni de ordin înalt intelectual, menite numai pentru o cunoaștere mai intimă între dumnevoastră.

Cred că acum inaugurați cea mai bună dintre politicele slave. Știți prea bine cât și cum s'a vorbit asupra acestui subiect, dar mai știți încă, că nu toate punctele marei probleme sunt clarificate.

Acest rău provine numai din acela că nu cunoaștem suficient relațiile dintre noi: ca popoare diferite"...

D-l Beneș, conduce acum, cu energia lui obișnuită, studențimea a cinci popoare spre o operă comună, operă din cele mai grandioase, care s'a înfăptuit vre-odată în lumea intelectuală a Răsăritului pe teren național.

Rămâne de văzut acum întinderea acestei opere și rezultatele ei practice în viitor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Miercuri „Veritas vincit. Partea I. O dramă senzațională de aventurii.

Joi ditto.

Vineri „Veritas vincit" Partea II.

Sâmbătă ditto.

Duminecă „Elicea vie." O frumoasă dramă socială.

Cinema Universității

Miercuri „Amor la cârma". O drăgălașă inscenare cinematografici.

Joi ditto

Vineri ditto.

Sâmbătă „Patima" O escelentă dramă din viața muncitorilor.

Duminecă „Cela morți.

Cinema Urania

Miercuri „Tigrul". O puternică dramă orientală.

Joi „Patima". O escelentă dramă din viața muncitorească.

Vineri ditto.

Sâmbătă „Julot apașul", O mare dramă de circ.

Duminecă „Răsplata".

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Samoil Marc
Cluj.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Exotismul în literatură

„Lord Jim" de Ioseph Conrad

Numele scriitorului englez Joseph Conrad, polonez de origine e cunoscut deabia decurând în literatura universală europeană, grație traducerei operilor sale de către „La nouvelle revue française".

Ultima sa carte Lord Jim evidențiază caracterul particular al lui Joseph Conrad, care e exotismul.

In Lord Jim ca și în „Tifonul" sau „Sub ochii Occidentului" găsim relația ce există între sensibilitate, instinct și conștiința clară, inteligența, morala, relațiile între ceia ce suntem și ceia ce credem sau ceia ce voim să fim.

Și această relație nu e străină nici de sensațiile de exotism, caracteristice operei lui Conrad.

Minunatele peisagii pe care le coutiu romanele lui Conrad sunt întrebuințate ca decor al pasiunilor omenești.

Gândul care preocupă mai mult pe romancier e reprezentarea oamenilor, atât de diferiți ca rasă, limbă, moravuri în cadrul naturei.

Exotismul a avut totdeauna atracție asupra cititorului. Povestirile fabuloase, asupra țărilor necunoscute și-au relevat pretutindeni influența asupra sufletului lui.

In evul mediu, ignoranța a mărit farmecul și puterea iluziei, în rolul pe care-l joacă misteriosul, tratatele de Geografie se intitulau „Tratate de minuni", povestirile lui Marco Polo și a lui Manderille erau foarte căutate.

Până în epoca modernă însă exotismul ignorează viața morală.

Cu renașterea, curiositatea lui Montaigne pentru sălbaticii din America e pornită dintr'un spirit nou, care nu e altul decât acel ce are la bază noțiunea de umanitate.

Iar din secolul al XVIII-lea desvoltându-se gândirea laică și odată cu ea noțiunea de umanitate; ceia ce interesează pe scriitor nu e numai costumul, peisagiul ci chiar sufletul primitiv și întregile condiții de viață ale sălbatecului.

In locul lui Robinson din romanul puritan, apare Europeanul vinovat sau degenerat, în fața sălbatecului virtuos.

Bernardin de St. Pierre, Raynal și Chateaubriand sunt primii, cari pătrund în sufletul misterios al raselor streine.

Loti și Kipling insistă deasemeni asupra acestui mister și caută în lungile lor călătorii să pătrundă și să-și explice sufletul indigen.

Aproape totdeauna scriitorii exotici de astăzi sunt convinși că Indienii, Turcii sau Arabii deși nu gândesc ca ei, pot să le traducă gândurile.

Psichologia lui Joseph Conrad e cu totul alta. Experiența sa mai lungă mai aprofundată decât a celorlalți scriitori îl fac să nu caute să-și explice niciodată atitudinea indigenului, ci îl arată în acțiune.

Psichologia europeanului nu-l face să vadă în el totdeauna stăpânul, dreptatea, ca în opera celorlalți scriitori.

La unele rase sentimentul onoarei și al datoriei se atenuiază când scoatem individul din mediul care l'a format când îl depărtezi de patrie și de familie.

De aceia adesea un european decăzut e inferior unui indigen.

Exemplul îl avem în Jim, un marinar englez curajos și bine crescut. El aparține elitei Europei și totuși ca și ceilalți tovarăși de pe vas nu poate să-și ascundă instinctul de lașitate, în fața pericolului.

Conrad nu idealizează pe european, căci își dă seamă că conștiința sa sentimentul datoriei profesionale pot să dispară dintr'odată lăsându-l la fel ca și pe omul primitiv.

El nu idealizează însă nici pe omul sălbatic. In Lord Joni ca și în celelalte romane ale lumei malaeze este vorba totdeauna de malaezul mai mult sau mai puțin civilizat crescut la influența islamismului.

Malaezii au în general respect pentru cuvântul dat cred adesea în cuvântul europeanului și-l recunosc chiar autoritatea.

Celace caracterizează însă pe Conrad mai ales în Lord Jim e că apropiind pe indigeni de europeni nu arată că felul lor de gândire e la fel cu al nostru, ci numai că diferitele rase de oameni au aceleași sensibilitate, aceleași instincte.

Acest sentiment foarte profund și foarte dureros, pe care-l regăsim în toate romanele lui Conrad, acest nihilism moral, în contrast cu sentimentul de datorie și martirajul vieței de marinar, pe care el a cunoscut-o dă operei sale și în special lui Lord Jim mai mult decât un caracter de romantism byronian prin atingerea sentimentelor cele mai profunde ale sufletului omenesc Conrad se apropie de Shakespeare.

De aceia nu trebue să ne pară curios că Jim care nu și-a salvat onoarea față de ai săi se sacrifică pentru ea în fața indigenului.

E un adevăr psichologic, care evidențiază că sălbatici sau civilizați cu toții suferim în acțiunile noastre, influența împrejurărilor.

Exotismul lui Conrad nu e numai o podoabă strălucitoare fără care opera n'ar însemna nimic ca în Loti de exemplu. Lord Jim ca și celelalte romane arată trăsătura caracteristică a lui Conrad aceia de a îmbina înfățișarea naturei cu sentimentul umanității. Omenirea prezintă aceleași contradicții și individul superior le are pe toate pentru că simte de bine sau rău. Felul cu ele se desvoltă nu ține atât de rasă, de climat, de religie cât mai cu seamă de mersul particular al evenimentelor care constitue viața condusă de ceiace numim noi noroc, destin, sau providență.

Cronica politică

Dl Iorga și situația politică. Duminecă a avut loc la București o întrunirea a partidului naționalist—democrat de sub conducerea dlui N. Iorga.

Cu acest prilej, dl Iorga a făcut o expunere asupra situației politice precizând care este politica sa și ce acțiune trebuie să desfășoare partidul la conducerea căruia se găsește.

Dl Iorga a început prin a cere ca parlamentarii partidului național să vie la dezbaterile Camerei. In caz când nu vor renunța la atitudinea pasivă de până acum, să se aplice regulamentul, întrucât nu este logic și nici moral să poseci un mandat pe care nu-l îndeplinești.

Dl Iorga a arătat apoi neseriozitatea și lipsa de sinceritate politică a partidului„național care după ce a pertractat cu toate partidele, a sfârșit prin a fuziona cu rămășițele fostului partid conservator democrat.

Dl N. Iorga a respins oferta de colaborare pe care i-a făcut o generalul Averescu, arătând că nu poate colabora cu un partid care prin guvernarea sa a pierdut orice autoritate morală.

Despre partidul țaranist, dl Iorga a vorbit cu asprimea pe care o merită acțiunea anarchică și anti-naționala a acestui partid.

Dl Iorga și-a încheiat expunerea arătând nevoia de ordine a țării atât în direcția politică cât și în cea morala.

Iar la banchetul care a avut loc în seara aceleași zile șeful naționaliștilor democrați a afirmat încă odată și cu toată țaria:

,,Eu fac politică pentru nația româneasca în întregime una și nedespărțită. Politica de clasă n'am făcut, nu fac și nu voi face".

Partidele „democratice" și reforma financiară

Reforma financiară întocmită de dl Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a fost depusă Miercuri pe biroul Camerei și, zilele acestea va fi luată în discuția Parlamentului.

Campania dusă de partidele de opoziție împotriva acestei legi începută mai de mult, se reia acum cu o vigoare sportivă.

Ziarele diverselor partide au deschis un foc violent împotriva reformei financiare. Și dacă țărăniștii, fideli principiilor bolșevice și consecvenți în acțiunea lor demagogică atacă noua lege pe temeiu că nu este îndeajuns de democratică, alte partide cari își dau toate silințele pentru a convinge lumea de democratismul lor, îi aduc învinuirea că este revoluționară. Cât de serioase sunt acuzațiile ambelor părți se poate vedea din contrazicerea lor. Căci în vreme ce pe unii nu-i mulțumește democratismul legii ministrului de finanțe, pe ceilalți îi supără că reforma nu este inspirată după legislația sovietică.

Astfel ziarul „Universul" ale cărui legături cu partizanii defunctului Tache Ionescu sunt îndeobște cunoscute, își începe cu numărul de eri campania împotriva legii.

Chiar dl Stelian Popescu, directorul gazetei și fost ministru în scurta guvernare a lui Tache Ionescu, publică un articol de fond în care se plânge că marile averi, societăți, bănci, întreprinderi etc., sunt lovite prea dureros prin noile impozite, primejduindu-se astfel economia națională.

Dl Stelian Popescu ar voi desigur ca tot contribuabilul lipsit să plătească impozitele, iar cei cari beneficiază de venituri și averi mari să fie scutiți de obligația față de stat și de societate cerând aceasta în numele unei primejdii care de fapt nu există.

Aceeași temă o susținea de unăzi, la congresul din Sibiu al partidului poporului, și dl C. Hălăceanu, raportor în chestiunea reformei financiare. Și tot cu aceleași argumente am văzut combătând reforma și cele două organe oficioase ale noului partid național, am numit „Epoca" și „Patria".

Ridicându-se tocmai împotriva principiului de dreptate fiscală care constitue temeiul moral și democratic al nouei reforme, partidele național și al poporului dovedesc astfel cât sunt de străine de marele cuvânt de „democrație" pe care il aruncă cu atâta ușurință.

Era de așteptat ca aceste partide cari se intitulează democratice, să ridice împotriva nouei reforme fiscale alte argumente. Dar, ambele partide oligarchice în fond, iar democratice numai pentru ochii mulțimei, trebuiau să se ridice împotriva unei legi care înțelege să pună la contribuție toate clasele sociale în raport cu puterile lor.

In campania întreprinsă de aceste două partide împotriva reformei fiscale găsim încă o dovadă despre falsa lor democrație.

Unificarea impozitelor directe

In jurul declarațiilor Dlui Aurel Vlad

Se știe că astăzi va începe în adunarea deputaților discuțiunea generală a proiectului de lege asupra unificării impozitelor directe.

Dl Aurel Vlad fost ministru de finanțe în epoca Consiliului dirigent, a crezut necesar să-și spue părerea asupra acestui proect într'un interview dat ziarului „Lupta".

Deși declarațiile făcute sunt inspirate de spiritul regionalist Dl Aurel Vlad e uneori sincer. Astfel d-sa recunoaște că „suprimarea cedulei C este incontestabil, o mare favoare pentru agricultură și deci bine venită pentru Ardeal."

Dar d-sa critică ridicarea unora din cotele impozabile, necesitată tocmai în urma suprimărei cedulei C, fără a-și da părerea cum crede d-sa să apere veniturile Statului, în urma suprimărei acestei cedule.

Fostul ministru de finanțe nu admite ca în Ardeal să se mărească impozitele, sub cuvânt că s'ar zdruncina finanțele județelor, orașelor și ale comunelor din Transilvania.

E lucru știut că în vechiul regat, contribuabili au de suferit mult mai multe impozite decât în Ardeal și o unificare e deci absolut necesară dacă admitem că cu toții cetățeni ai Statului român, avem aceleași drepturi și datorii.

Cât privește finanțele județelor, orașelor și comunelor din Transilvania ele sunt destul de înfloritoare și contribuabilii lor sunt deasemeni mult mai avantajați, decât cei care mai ales în regiunile devastate în timpul răsboiului din vechiul regat, au de făcut sforțări mari financiare pentru refacerea edilitară a orașelor.

Experiențele făcute în detrimentul țării de primele guvernări ce au urmat răsboiului, arată că e ușor să critici, dar e foarte greu să alcătuești o lege. D-l Aurel Vlad, ar trebui să nu uite aceasta, mai ales că a fost și D-sa ministru de finanțe, în „primul minister al României întregite", fără a contribui cu nimic la refacerea financiară a țării.

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timișoara-Fabrica.

Să cumpărăm dela Drogueria 1738

„EMKE"

Proprietarul firmei Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Prestigiu și politică

Două concepții diferite

Acum câteva zile confratele „Albina" de la București afirma că Biserica unită nu face politica partidului național și nici partidul național nu face politica Bisericei unite. Intr'o ultimă ședință a senatului I. P. S. S. mitropolitul Vasile Suciu al Blajului făcea cam aceleași declarațiuni, și ne bucuram. Ne bucuram pentrucă socotim incompatibil cu demnitatea Bisericei, amestecul ei în manevrele politice ale partidelor.

Dar nu au trecut nici douăzeci și patru de ore de la bucuria noastră și o nouă deziluzie, ni-a fost dat să încercăm „Unirea" din Blaj publică un articol semnat de dl prof. dr. Alexandru Rusu, în care e vorba de „Clerul în alegeri". D Dr. Rusu se ocupă în special de alegerea Păr. Dăianu la Alba-Iulia. Dsa veștejește faptul că un cleric se poate înjosi până acolo încât să accepte a fi ales în Parlament prin fraudă, și ilustrându-și indignarea cu datele cazului de la Zlatna, procurate de foile partidului național, autorul cere intervenția autorității superioare bisericești.

Dsa spune:

„Autoritatea bisericească este în drept și este datoare să vegheze asupra prestigiului, de care trebuie să se bucure clerul, prin rostul căruia se vestește lumii dreptatea și perfecțiunea evangelică. Are deci drepul și este datoare să oprească pe clericii săi dela acte care pot să-le coboare prestigiul, ori chiar să-i compromită în ochii credincioșilor săi. Or, cazul, ce va rămânea proverbial, de la Zlatna, și atâtea altele, cari dacă nu s'au putut ridica la această înălțime a necinstei, sunt totuși suficiente pentru a știrbi autoritatea celor ce, direct ori indirect, pot să contribuie la săvârșirea lor — nu pot avea darul de-a ridica prestigiul nimănui.

Până aici s'ar părea că dl dr. Rusu are toată dreptatea. Prestigiul bisericei înainte de toate. Un fapt însă ni se pare curios. D-nii de la Blaj și-au adus aminte de acest prestigiu tocmai acum abia când Păr. Dăianu a fost ales cu o sdrobitoare majoritate în potriva candidatului partidului național.

Indignarea d-lui dr. Rusu pare cel puțin întârziat, mai cu seamă că ea se intemeiază pe un fapt necontrolat. Cazul de la Zlatna nu există decât în imaginația înfierbântată a foilor naționaliste, iar d-l dr. Rusu avea datoria ca atunci când pornește întru apărarea prestigiului bisericei să cerceteze cu rigurozitate veracitatea faptului pe care se bazează. Altfel nu Păr. Dăianu e acela care scade prestigiul Bisericei ci însăși indignatul domn dr. și profesor Alexandru Rusu.

Căci a susține că Păr. Dăianu s'a ales la Alba-Iulia prin fraudă este o absurditate.

Par. Dăianu este membru al partidului poporului și în această calitate a candidat. Guvernul n'avea niciun motiv să părtinească pe nici unul din cei doi adversari atâta vreme cât amândoi erau dușmani lui. Alegerea s'a făcut în cele mai bune și evidente condiții de imparțialitate și totuși dl Rusu pornește cruciada contra Păr. Dăianu în numele prestigiului Bisericei.

Este prin urmare neîndoios că resentimente politice au îndemna pe dl Rusu să cadă în păcatul de a primi drept sfânt ceea ce ziarele partidului național știu că este o minciună. Dacă e vorba de prestigiu și încă de prestigiul Bisericei unite, fără gândul de a strecura încă odată sub această instituție politica partidului național, de ce oare n'a controlat dl Dr. Rusu „cazul dela Zlatna" și de ce încearcă dsa să strecoare însinuarea că Păr. Dăianu s'a ales la Alba-Iulia cu concursul guvernului?

E o chestiune de nuanță pe care dacă ar fi fost vorba numai de prestigiu și nu de altăceva, dialectica subtilă a școlii dela Blaj nu a putut-o ascunde.

Intensificarea producției naționale

O măsură a guvernului

In legătură cu despăgubirile care urmează să se împartă daunaților de răsboiu, suntem informați că Ministerul de finanțe a hotărât să vină în ajutorul unora dintre daunații de răsboi, fără să mai aștepte despăgubirile cuvenite de la statele foste inamice.

In acest scop s'a dispus chiar începerea lucrărilor pregătitoare. De sigur, că guvernul când a măsuri, a avut în vedere pe de o parte interesele daunaților, iar pe de altă parte satisfacerea unor interese impuse de cerințele generale.

In adevăr, statul român aflându-se în perioada de refacere financiară, s'a crezut util că e bine să se vie mai întâi în ajutorul acelor daunați de răsboi de pe urma cărora ar putea ca producția națională să fie intensificată. Deci, nu se va putea plânge nimenea că guvernul în luarea acestei măsuri a fost părtinitor, întru cât dispoziția tinde la ameliorarea stărei noastre economice.

Se știe, că în regiunile foste zone de răsboi se află instalații industriale, a căror activitate stagnează din cauză că proprietarii lor n'au putut nici până acum să se reabiliteze din punctul de vedere financiar.

Este echitabil și în interesul general al țărei ca statul să intervie cu ajutoarele necesare în vederea de a remedia această stare de lucruri.

Cu privire la fondurile care vor servi acestui scop, Ministerul de finanțe pe lângă sumele pe care le va pune la dispoziție din visteria statului, a mai luat măsura ca toate averile supușilor asupra cărora au fost instituite sequestre judiciare, să fie vândute prin licitație.

Credem că aceasta este încă o dovadă de solicitudinea pe care actualul guvern o poartă atât interesului economic și industrial al țărei, cât și celor cari au avut de suferit de pe urma răsboiului.

Cetiți „Infrățirea"

INFORMAŢII

Numeroşi admiratori ai operei fostului profesor A. D. Xenopol au hotărît să aducă dela Paris la Iaşi osemintele savantului istoric.

In acelaş timp i-se va ridica o statuie în grădina Universităţii.

Totodată se va ridica acolo şi o statuie şi lui Simeon Bărnuţiu.

*

La şcoala de agricultură dela Geoagiu (Hunedoara) mai sunt vacante câteva locuri pentru elevi.

Doritorii vor adresa cererile lor, direcţiunei învăţământului agricol din ministerul agriculturii.

*

Din Bucuresti se anunţă că în locul regretatului episcop unitar † dr. Vasile Saftu, a fost numit episcop militar protopopul Ion Teculescu, căruia s'a încredinţat şi noua catedrală dela Alba-Iulia spre îngrijire.

*

Guma „Olla" are un renume mondial. *2419—4*

*

Ministerul instrucţiunii a numit o comisiune de profesori specialişti dela şcolile de surdo-muţi din ţară, care va elabora un anteproect de lege cu privire la organizarea învăţământului copiilor anormali, precum şi programa analitică a acestor şcoli.

*

La primăria Timişorii s'a ţinut alaltăeri o consfătuire în chestiunea reclădirii teatrului ars. Au luat parte la consfătuirea aceasta şi reprezentanţii şvabilor cari au cerut, ca noul teatru să fie pus şi la dispoziţia lor.

Guma „Olla" se află în toate drogueriile şi farmaciile. 2419—

*

In ziua de 24 Decembrie ora 4 p. m. s'a tras loteria Soc. Principele Mircea în prezenţa delegatului Administraţiei financiare.

Rochia a fost câştigată de No. 1.

Persoana care posedă numărul unu este rugată să se prezinte cu biletul stampilat în decurs de 30 zile la dna Barbul, strada Regina Maria No. 20—I.

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Consiliul oraşului a votat suma de 50 000 lei pentru repararea apaductului din Cluj

*

La resortul de finanţe din Cluj se lucrează la o statistică generală a încasărilor impozitelor în întreg Ardealul.

*

Durerea de dinţi trece dacă puneţi comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Dna şi dl ministru Cosma au binevoit să primească patronajul la festivalul organizat de către Sindicatul Presei din Ardeal la Timişoara în ziua a 3-a de Crăciun.

Concursul pentru championatul de şah al oraşului Cluj, după 4 săptămâni de interesante peripeţii a luat sfârşit. Premiul întâiu şi titlul de champion la câştigat dl dr N. Bródy. Al doilea premiu l'a câştigat dl inginer Pompeiu Dragoş. Distribuirea premiilor se va face Joi, 28 Decemvrie la ora 6 seara în sala cafenelei „Park". Cu această ocazie championul va aranja un joc simultan, luptând de-odată contra 20 jucători. Cei cari doresc să participe la acest interesant concurs sunt rugaţi să-şi aducă şahul cu dânşii. Tot cu acest prilej se vor pune bazele unei societăţi de şah atât de mult dorite de amatorii din Cluj.

*

Prefectura judeţului Timiş-Torontal, — după cum ne anunţă corespondentul nostru din Timişoara, — a descoperit o vastă organizaţiune, care îndemna populaţiunea rurală să emigreze, în special în Brazilia, la culturile de cafea, unde li se promitea emigranţilor lefuri mari şi avantagii enorme, pentru ca pe urmă naivii şi încrezătorii ce îşi părăseau pământul şi casa, să fie lăsaţi în voia soartei sau daţi pe mâna speculatorilor.

Pentru oprirea acestui curent dezastruos şi pentru luminarea poporului dela sate, Prefectura a luat întinse măsuri pentru prinderea tuturor agenţilor speculatori şi aducerea la cunoştinţă a stărei lucrurilor, prin organele sale administrative.

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax face pielea fină. 2420—6

*

Fruntaşii băncilor din Oradea-Mare a ţinut o consfătuire, în care au hotărât, ca, în viitorul apropiat să înfiinţeze o bursă de devize.

*

După noile dispoziţii ale ministerului de agricultură, toate şcolile rurale vor fi înzestrate cu câte un lot de pământ.

Consilierateie agricole vor face tot posibilul să se conformeze acestor dispoziţiuni.

*

S. S. R. (soc. scriitorilor români) a comemorat Duminecă d. a. la Ateneu, pe marele Barbu Delavrancea.

Au vorbit d-nii M. Dragomirescu şi M. Rădulescu.

*

Guvernul cehoslovac a instruit consulatele sale din România, Jugoslavia, Austria, Ungaria, Polonia şi Bulgaria, ca să reducă cu 50 la sută taxa pentru viza paşapoartelor persoanelor cari vor putea prezenta un certificat emanând dela o Cameră de comerţ cehoslovacă, şi atestând că persoana denumită pleacă în Cehoslovacia în interes de afaceri

*

M. S. Regina a primit în audienţă la Palatul Controceni pe marea noastră artistă şi compatriotă Elena Theodorini, care i-a remis suma de 38000 de lei pentru copii tuberculoşi, sumă adunată la concertul dela 1 August al cursului de can'o ce ilustra cântăreaţă conduce la Rio de Janeiro (America).

Ieri, Miercuri 27 Dec. am pierdut portmoneul în care se afla: cartea de lucru, extrasul de botez, atestatul de şcoală şi 154 lei.

Acel, care l'ar găsi este rugat să binevoiască a trimite subsemnatului portmoneul cu actele, banii însă să-i reţină pentru sine.

ALEXANDRU JURCA
maşinist

Tip. „Cartea Românească"

*

Ministerul de războiu aduce la cunoştinţa ofiţerilor activi şi de rezervă precum şi gradelor inferioare, care au luat parte în prima sau a doua campanie pentru întregirea neamului, să se adreseze Corpurilor şi Serviciilor unde au contat la 1 Iulie 1918 sau 1 August 1920, care sunt în drept să le facă propunerea necesară şi să le înmâneze brevetul şi medalia „Crucea Comemorativă" a războiului 1916—1919.

*

La Oradea-Mare a fost arestată Iuliana Szapiaki, care a trecut peste 4300 kgr. de monedă de argint, în Ungaria, prin contrabandă.

Contrabandista avea doi complici, funcţionari la vama Cheteghein, cari au fost arestaţi de asemenea şi înaintaţi parchetului.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână şi pene executate fin şi cu preţurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini si tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituţiuni, hotele şi tot felul de transformări. Prin maşina noastră cu curent electric de scălmănat pene şi scălmănăm şi curăţim orice cantităţi de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantităţi de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână şi pene. Rugăm a trimite mustrele cu preţurile fixate.

Vindem: Engros şi detail tot-felul de pene curăţite şi sortate seegrasairic, lână (pieptănată).

In preţurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iaşilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.

MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515 Lloyd 13 1334

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)

Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mueteior. Vopsele pentru padiment. 1357

Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.

„LUXOR"
Cluj, 12-97

Casele de depuneri poştale ale fostei monarchii Austro-ung.

Convenţia de Lichidarea lor între Ungaria şi statele vecine. Terminarea tratativelor dela B.-pesta

Au fost terminate tratativele ce au avut loc la Budapesta între reprezentanţii Ungariei şi ai României, Cehoslovaciei, Jugoslovaciei, Austriei şi Poloniei în chestiunea lichidării Caselor de depuneri poştale—a căror centrală este Budapesta — şi în cari cetăţenii statelor succesorale au însemnate sume depuse încă dinainte de războiu şi până în 1919.

O convenţie a şi fost semnată de către rvprezentanţii guvernelor ungar, cehoslovac şi jugoslav, urmând ca zilele aceste să fie semnat şi de către reprezentanţii României, Austriei şi Poloniei.

La Budapesta domneşte credinţa că ratificarea acestei convenţii de către guvernele statelor interesate, nu va întârzia întrucât ar fi în interesul tuturor ca această problemă să fie cât mai curând rezolvată.

Ungaria îşi ia angajamentul, prin această convenţie ca să cedeze statelor interesate un anumit număr de valori pentru acoperire. Cedarea de către Ungaria a valorilor depozitate se va face în mod succesiv şi statele interesate vor trebui să anunţe Ungaria despre pretenţiunile cetăţenilor lor.

Convenţiunea prevede termenul până la care trebue satisfăcute obligaţiunile. In caz de neînţelegere va hotări o comisiune arbitrală adhoc, al cărei preşedinte va fi ales de către guvernele statelor interesate şi cel ungar.

Preşedinte al comisiunei va putea fi ales numai un om care nu aparţine nici unuia dintre statele interesate.

Cercurile ungureşti cred că lichidarea se va putea face în curs de un an.

Acum îi mai rămâne Ungariei să lichideze aceiaşi chestiune şi cu Italia.

După ratificarea convenţiei, statele interesate vor solicita pe cetăţenii lor să-şi anunţe pretenţiunile ce le au faţă de Ungaria.

RAGLAN,

costume pentru domni şi băeţi

1538

M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

Curierul Spectacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Miercuri: Matineu, orele 3 şi 5: „Copilul nimănui". (Un senzaţional film american cu Marry Pickford. Preţuri de tot reduse).

Miercuri seara: „Sylvia". Operetă. Cu distribuţie nouă a rolurilor. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 60. C.

Joi: „Seducătorul". Premieră. Abonament de premieră Nr. 23. Preţuri de premieră.

Vineri: „Seducătorul". Pentru a doua oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 61.A.

Sâmbătă: Matineu: „Ioan Viteazul". Preţuri reduse.

Sâmbătă seara; „Madame Nitouche". Preţuri de operă. Abonament de premieră şi operă Nr. 24. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid.

Sâmbătă noaptea: Cabaret „Astronomia" „Leul". Alte noutăţi. Program bogat şi variat. Preţuri de premieră

Duminecă: Matineu: „Aria Fermecătoare" Pentru a 7 oară Preţuri reduse.

Duminecă seara orele 6 şi jumătate: „Poetul şi Moartea" Premieră. Premersă de „Invalidul". Dramă populară cu distribuţie nouă a rolurilor. Cu prilejul aniversării 100 de ani dela naşterea lui Petőfi. Abonament şters. Preţuri de premieră.

Duminecă noaptea orele 9 şi un sfert: Cabaret. Seara de Sylvestru „Furtuna", „Imbecilul". Noutăţi. Program de tot nou. Preţuri de premieră.

Cel mai preţios şi frumos cadou de Crăciun se poate da numai din piua.

Se găseşte un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Şaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanţie pe lângă această pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea şi montarea gratuită. 977

Răspândiţi „Infrăţirea"

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 650.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Inaugurarea spitalului din Reghimul-Săsesc

Duminecă 24 Decembrie s'a inaugurat în orașul Reghinul-Săsesc noul spital de Stat deschis deja publicului din ziua de 10 Decembrie.

Deschiderea solemnă s'a făcut în prezența d-lui Prof. Dr. T. Gane, Inspector general sanitar al Ardealului, a d-lui prefect al județului Mureș-Turda, Colonelul Popovici, a medicului-prim de județ, Dr. Tilea, a directorului spitalului din Tg.-Mureș, Dr. Musca, a autorităților locale și a reprezentanților confesiunilor din oraș.

Spitalul este instalat într'un local închiriat dela Presbiterul Evanghelic din Reghinul-Săsesc și pentru care Inspectoratul sanitar plătește o chirie anuală de 20.000 lei.

Inspectoratul sanitar al Ardealului a făcut reparațiuni și adaptări în valoare de peste 250.000 lei și a dotat spitalul cu mobilierul și instrumentele necesare.

In cuvântările ținute s'a accentuat importanța acestui spital pentru oraș și împrejurimi care n'aveau alt spital până acum decât la Tg.-Mureș. In special dl Dr. Musca a remarcat ca laudă pentru statul Român că dela 1810, astăzi, se înființează un al 2-lea spital în regiunea aceasta, primul fiind cel dela Tg.-Mureș.

Dl Prof. Dr. Gane, Inspectorul general sanitar, a declarat că Inspectoratul sanitar al Ardealului a dat dovadă de o deosebită solicitudine pentru Ardeal și că numai în scurtul timp de când funcționează D-sa în această calitate, a deschis pentru uzul bolnavilor, sanatoriul din Geoagiu, spitalul din Reghin, spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă din Cluj, și în curând se va inaugura solemn sanitoriul de tuberculoși din Aiud și Dispensariul de copii din Cluj. A insistat asupra concepției statului Român care înțelege să acorde o egală atențiune tuturor naționalităților și a exemplificat cu numeroase cazuri toleranța guvernului românesc față de toți conlocuitorii Țării noastre.

După solemnitate a urmat o masă comună la care s'a toastat pentru Rege și Dinastie și pentru autoritățile prezente, punându-se în evidență însemnătatea deschiderei acestui nou locaș pentru sănătatea publică și combaterea relelor de care sufere populațiunea.

Congresul viticultorilor

In ziua de 15 Decembrie a avut loc la Chișinău deschiderea marelui congres al viticultorilor din întreaga țară.

Congresul — la care au luat parte peste 300 persoane — a fost prezidat de d. Cardaș directorul „Casei Noastre" din Basarabia.

Au vorbit dnii Radu Georgescu și Ion Costin cari au făcut diferite propuneri pentru remedierea crizei prin care trece astăzi viticultura.

A doua zi, Miercuri, viticultorii strânși în trei comisiuni: technică, științifică și economică au redactat deziderat ele ce vor fi supuse cunoștinței ministrului agriculturei.

Dezideratele sunt următoarele: „Viticultorii cer intervenția guvernului în aranjamentele și convențiunile comerciale privitoare la export; reducerea taxelor de vin, la transport; aplicarea legei pentru pedepsirea fraudelor în vinificație și comerțul cu vinuri și asupra Basarabiei; prohibirea fabricației alcoolului de cereale; libertatea comerțului cu vin pentru podgoreni; stabilirea sortimentelor-tip de vite proprii fiecărei regiuni viticole din țară; participarea organizațiilor viticole la alcătuirea proectelor de lege".

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Acord româno-rus ?

Indreptarea anunță că dl Mârzescu a confirmat tratativele româno-ruse din Lausanne, începute de d-nii Diamandi și Cicerin cu scopul de a se cimenta bazele cari eventual vor servi la restabilirea raporturilor normale între cele două țări. Intrevederea a decurs în cea mai mare armonie și promite a avea un real rezultat. Tratativele sunt în curs.

In jurul plecării d-lui Vintilă Brătianu la Paris

București (Rador). — Domnul Vintilă Brătianu va pleca la Paris numai în cazul că prezența d-sale va fi absolut necesară, întrucât mâine începe la Cameră discuția impozitelor directe.

Orașul Tulcea este complect izolat de patru zile din cauza ceței care împiedecă circulația vapoarelor pe Dunăre.

*

La Ploiești poliția a arestat un grup de studenți cari afișau manifeste antisemite.

Apropiata eventuală anulare a mandatelor parlamentarilor absenți la desbateri

„Viitorul", discutând cererea dl Iorga de a se aplica regulamentul în privința deputaților cari nu iau parte la desbaterile parlamentare, scrie că mandatele deputaților absenți, vor fi anulate, întrucât marile reforme ce se desbat necesita prezența tuturor deputaților.

Externe

O zonă liberă pentru România la Salonic

Milano (Rador) — „Coriere dela Sera" anunța că Grecia intenționează să ofere României și Cehoslovaciei zonă liberă la portul Salonic. Aici au loc mari concentrări navale engleze. Peste una suta de unități de marină debarchează detașemente în strâmtori.

Perspectivele economice al Italiei în anul 1923

Anul 1923 va fi probabil pentru Italia anul refacerei îndelungate dar sigure. In urma crizei, cu alte cuvinte nu va fi anul oportunităților strălucite și al prosperităței, ci anul preparatoriu pentru făgăduințe mai solide în viitor.

Increderea de care se bucură actualul guvern, care mai presus de orice dorește restaurarea finanțelor de stat, a și adus roada dând imbold proaspăt întreprinderilor variate industriale și comerciale.

Piețile din Milan și Genova înregistrează o îmbunătățire. Dacă actualul guvern va putea pătrunde cu politica sa spre a restaura finanțele statului, iar dacă condițiunile politice interne vor urma pe calea pacificărei și a colaborărei mai intensă a tuturor italienelor, pentru propășirea și regenerarea economică, Italia va trece cu bine prin criză pășind cu hotărîre pe un teren solid.

Programul guvernului de a preda întreprinderilor private pe cât posibil serviciile de utilitate publică va fi desigur un mare impuls pentru aceste întreprinderi, liberându-le astfel din încătușarea naționalizărei din programul socialist.

S'au pus la cale negocieri spre a se lăsa în sarcina întreprinderilor private, telefoanele, căile ferate, asigurările pe viață, eclerajul electric al vapoarelor de linie.

De asemenea se speră mult din liberarea capitalului strain, din taxele pe venit italiene, căci s'a vădit deja o tendință lămurită, pentru reîntoarcerea capitalului în Italia.

Dela Teatrul Național

Repertoriul: Joi 28 Decembre „Extemporalul", pentru a șaptea oară.

Sâmbătă 30 Decembre: „Stane de piatră".

Duminecă 31 Decembrie. Matineu: „Ginerile domnului prefect".

Marți 2 Ianuarie. Premieră: „Visul unei nopți de vară".

*

A opta premieră din aceasta stagiune va fi „Visul unei nopți de vară" de Shakespeare. Din distribuție fac parte d-nii Neamțu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon, Nae Dimitriu, Virgil Vasilescu, P. Bulandra, I. Vanciu, C. Potcoavă și D-nele Gina Sandry-Bulandra, Jeana Popovici-Voina, Stanca Alexandrescu, Sylvia Jipescu, Jeana Landry, etc.

Spectacolul va fi acompaniat de muzica de Mendelsohn, cântată de orchestra operei sub conducerea maestrului Hermann Klee.

Costumul și decorurile noui.

Piesa e pusă în scenă de domnul G. Mihăescu.

Avându-se în vedere cheltuielile extraordinare pe cari le necesită reprezentarea acestei piese direcțiunea a hotărât ca la toate spectacolele cu „Visul unei nopți de vară" prețurile să fie ridicate cu 15 la sută.

Solemnitatea dela Căminul studențesc

Inaugurarea casinei studențești — O operă demnă de imitat

Marți la orele 5 p. a. avut loc în localul căminului Studențesc din Strada Avram Iancu solemnitatea deschiderei nouei casine a studenților și a băiei.

Au luat parte la această solemnitate dl. Iacobovici rectorul Universității, dl. Ștefănescu Goangă, directorul căminului, dnii profesori: Bărbat, Ursu, Onișor, Boilă, Ostrogovici, Panaitescu, Popescu-Voitești, dl. Popovici, Administratorul căminului precum și un număr de studenți.

Solemnitatea s'a deschis prin cuvântarea directorului căminului dl. Ștefănescu-Goangă, care a arătat sentimentele de care este condus pentru ameliorarea soartei studențimei din căminuri, promițând studenților că va lupta din toate puterile pentru a le ușura traiul.

După D-sa dl. Baciu președintele studenților din cămin, a mulțumit d-lor. profesori și d-lui director al căminului pentru solicitudinea avută față de studenți.

După câteva cântece cântate de corul studenților din cămin de sub conducerea studentului Cadar, dnii profesori au vizitat instalați de băi, recent construite, care au costat aproape jumătate de milion de lei și noua casină.

Casina se află instalată într'o sală spațioasă, familiară și cu mult gust aranjată, amenajată cu tot confortut modern. Un billard, mese de joc, domino, ahle, ziare, reviste române și streine, precum și diferite consumații ieftine și sunt puse la dispoziția studenților cu un preț extrem de redus față de cele din oraș.

Atât profesorii cât și studenții au rămas încântați de acest fapt și și-au exprimat mulțumirea d-lui Profesor Ștefănescu-Goangă și d-lui Popovici, administratorul căminului.

Dnii profesori Iacobovici și Popescu Voitești au donat fondului căminului câte 500 lei.

Nu putem decât admira munca depusă de conducătorii actuali ai căminului studențesc Clujan, și am dori ca și celelalte căminuri din localitate și din alte orașe universitare să imite pilda dată.

Presa franceză și revendicările României

Paris. „Le Journal" comentând prezența d-lui Duca la Paris scrie că este natural ca România să revendice un rol activ la desbaterile conferinței din 2 Ianuarie, întru cât România intenționează reclamarea revizuirei repartiției îndemnizației germane, cerând o participare mai însemnată și asigurarea plăților. Crede că Franța va sprijini proectul român.

Scrisori din Timișoara

O importantă industrie

In orașul Timișoara funcționează de 1 an și jumătate una dintre cele mai moderne și mai complecte instalații industriale pentru producerea diferitelor derivate ale laptelui.

„Intreprinderea bănățeană pentru industria laptelui" este condusă de dl Augustin Vac. Uzina aceasta de lapte prepară zilnic 3000 de litri de lapte.

La secția untului există mașini electrice speciale care fabrică untul, îl presează și'l împachetează aplicându-i în acelaș timp și eticheta fabricei.

Cunoscuta specialitate de cașcaval „Kamanberg" este produs l acestei fabrici.

Intreprinderea are o fabrică de ghiață în care se prepară zilnic pentru nevoile proprii câte 13 lăzi de ghiață.

Muncitorii specialiști ai fabricei sunt aduși din Cehoslovacia și Germania.

De remarcat faptul că această fabrică mai mult ca oricare alta de acest gen, furnisează cantități foarte mari de unt, cașcaval și alte brânzeturi, celor mai mari prăvălii din Ardeal și din vechiul regat.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Lloyd 1858 1722

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanta Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL
Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Mare magazin de blănuri!!

Fraţii Márton ffy & Comp.
Cluj, Piaţa Unirei 20.
Ad. telegr.: Mártonffypelz
Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie şi blănuri de prima calitate. Nu cumpăraţi blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui şi blănurile noastre. Expoziţie perpetuă de blănuri
Lloyd 898. 2025

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Confecţiunea de hârtie, Lepage Cluj
pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) şi **plicuri.**
Cereţi catalog şi modele. 2458

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuşi din Cluj 1385

Gr dina de iarnă „CENTRAL"
2 Erellys 2
3 Sisters Hortens 3
şi senzaţiile celelalte. Începutul la orele 9·30. 2222-2

:::: Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine Ceasornice de oreziune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Librăria şi editura de opera muzicale
Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIŞOARA** Banat şi Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Reclama este sufletul comerţului

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piaţa Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcţionari cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Cercetaţi Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.
2207
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.
Casa proprie. Casa proprie.

Problema agricola in Anglia

— O industrie de care Anglia se poate dispensa — Discuţie contradictorie între Lloyd George şi Bonar Law

Desbaterile în Camera Comunelor asupra mersului agriculturei în Anglia au fost de un interes deosebit. Dl Lloyd George, vorbind pentru prima dată în noul parlament a stărnit asupra unei serioase examinări a situaţiunei agricole; această pledoarie a fost bine primită de guvern.

Dar ideea esenţială a cuvântărei sale, anume posibilitatea unui revirment în agricultura Angliei, a fost combătută de dl Bonar Law cu argumente logice şi convingătoare. Dl Lloyd George a citat statistice exemplificând marele revirment agricol în Germania din ultimele decenii ale secolului al 19-lea şi a arătat cât de mult a rămas înapoi Anglia în intensificarea cultivărei solului.

Punctul de vedere al lui Bonar Law

Răspunsul d-lui Bonar Law a fost în esenţă următorul: Suprafaţa de pământ potrivită pentru cultura agricolă este limitată şi îndată ce se depăşesc aceste limitate ale solului favorabil culturei, nu se mai poate susţine o cultivare rentabilă a pământului fără concursul şi subvenţia statului.

Dl Bonar Law însă respinge din capul locului ideia unui concurs sau a unei subvenţii pentru agricultură. Această declaraţie este de o mare însemnătate din mai multe puncte de vedere şi implică mai ales intenţiunea partidului conservator de a renunţa definitiv la taxele asupra alimentelor, din cari acest partid nădăjduia să facă baza unui mare proect de taxe vamale protecţioniste pentru întregul imperiu.

Industrie prea costisitoare

Astfel declaraţia d lui Bonar Law atrage după sine, după cum scrie un ziar financiar de frunte, o recunoaştere a absurdităţei ideiei de a încuraja o industrie care implică mari cheltueli, când — în schimbul unui export de mărfuri fabricate — să poate obţine mai eftin din străinătate articole produse de această industrie. Cu alte cuvinte Marea Britanie este o ţară industrială prin excelenţă, fiindcă trăeşte din exportul fabricatelor sale în schimbul alimentelor şi materialelor brute importate. Dar ori cât de evident ar fi acest adevăr, necesitatea supravegherei oficiale a mersului agriculturei nu poate fi tăgăduită. În timpul războiului şi în primii doi ani după războiu, agricultorii au avut o perioadă de mare prosperitate, dar în ultimii doi ani au avut de luptat însă cu multe dificultăţi; şi acei cari (de exemplu foştii soldaţi) au îmbrăţişat de curând agricultura nu au avut şansa de a beneficia de anii buni spre a suporta perioada depresiunei. In unele privinţe o examinare a condiţiunilor agriculturei ar fi de folos; a putea de exemplu provoca propuneri în ceea ce priveşte plasarea produselor, transportul şi acordarea de credite, cari ar folosi foarte mult tuturor agricultorilor. Totuşi ideia că cultivarea solului Angliei ar putea absorbi pe mulţi dintre acei muncitori pe cari industria nu-i poate hrăni, nu este acceptată de specialişti.

BILANŢUL ANUAL al politicei externe

— Expunerea dlui Beneş —

Dl Beneş fostul prim-ministru şi actualul ministru de externe al Cehoslovaciei, publică în ziarul „Venkov" bilanţul anual a politicei externe, stabilind o deosebire între problemele rusă, orientală, a reparaţiunilor şi a evenimentelor politice interne din Anglia, Italia, Polonia şi în sfârşit chestiunile cari privesc Societatea Naţiunilor.

Rusia se afirmă

Problema rusă a culminat la conferinţa de la Genova, unde Rusia, deşi numai cu titlul de factor politic şi nu economic, a intervenit în mod activ în politica europeană.

Desbaterile de la Lausanne au arătat că Rusia sovietică era recunoscută de fapt, dar nu de drept, situaţie care probabil va continua şi anul viitor.

Aliaţii n'au fost destul de energici

Aşa cum s'au desfăşurat evenimentele în Orient, arată gafa fundamentală a aliaţilor, căci în loc să ordoane dezarmarea Turciei după pacea de la Sévres, au lăsat Greciei sarcina să rezolve conflictul, ceea ce a uşurat acţiunea lui Kemal.

Evenimentele recente din Orient, departe de a îmbunătăţi situaţia internaţională şi a soluţiona chestia Orientului, justifică mai curând nelinişte cu privire la gravele conflicte ce ar putea rezulta.

Politica reparaţiunilor

Politica reparaţiilor urmată până acum arată un bilanţ pasiv Actuala criză putea fi lichidată la conferinţa din Paris, sau cu ocazia deliberărilor de care putea fi urmată. Toate acestea se repercutează asupra situaţiei interne a Germaniei care din cauza caracterului ei grav ar putea uşor să atragă după ea o criză financiară şi economică.

Beneş declară că deşi bilanţul total al politicei externe nu e de loc favorabil şi că perspectivele pentru anul 1923 nu sunt din cele mai bune, nu trebuie să fim pesimişti.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon și piane. Adresa la administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Ocaziune de Crăciun!

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide înzestrare cu articole de manufactură și modă bărbătească și femeiască. 2436

Ciorapi
Căptușeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecțiune)

Prețuri fixe.
Serviciu solid.

Târg de anul nou!

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăștur, fabrica de rom și lichior și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:
LICHIOR, ROM și COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ și de SOIURI și de **BERE**.

Toate acestea se capătă în butoaie și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malți dupiu **„Hercules"** Reclama 2084

speciala, și berea deschisă **„Monostor"** 2216

cele mai excelente și preferite pretutindeni

Tocuri și Tălpi de Cauciuc

sunt mai leftine și mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei și frigului.

2378

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Dr. Paul Engländer

Fabrici de lacuri
Wien-Neuenghach.

Lacuri

de prima calitate pentru care, zmalțuri, mobile și padiment.

Specialități: lacuri pentru toate branșele marei industrii.

Transportul în prețurile originale de fabrică, ab depozitul-comision din Cluj.

1742

Sucursala pentru întreg Ardealul:

Seşesváry și Soții Cluj

Mare magazin de lacuri și vopsele.

Furnizăm specialități de prima calitate:

Ultramarin, vopsele pt. zugrăvit pereți, vopsele chimica și de pământ.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2076

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Toiefelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicări în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Magazinul de mode „BARZA"

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare Mătăsuri, stofe și pânzeturi.

Prețuri fixe. 1591 *Telefon* **957.**

Frământările din Ungaria

— Grave evenimente in perspectiva —

Partidele monarhice iau ofensiva

— Alarma in Ceho-Slovacia —

Ziarul din Roma, „Il Messaggero“ publică două corespondenţe din Budapesta şi Praga, cu data de 18 curent, pe care apreciem util să le punem în faţa cetitorilor noştri.

Budapesta, 18

V'am comunicat la timp că guvernul ungar şi în special ministrul de interne şi-au atribuit pline puteri excepţionale pentru menţinerea ordinei publice. Aceste măsuri trebuesc considerate ca având largi consecinţe politice, de oarece sunt simptome ale curentului naţionalist care domină azi scena politică ungară.

Ziarele maghiare democrate, „Az Ujság“ şi „Világ“, care apără şi interesele israelite, contra cărora sunt îndreptate noulle măsuri guvernamentale, spun că aceste puteri absolute sunt asemănătoare acelora pe care guvernele şi le atribuesc în timp de războiu.

Măsuri militare

Ministrul de războiu, generalul Pelesky, a luat mari măsuri cu caracter militar, după ce a avut lungi conversaţiuni cu reprezentanţii diferitelor partide naţionale.

In una din aceste conferinţe, cu caracter strict confidenţial, ministrul Belesky, înainte de a face vre-o declaraţiune, a cerut adunărei să păstreze cea mai riguroasă tăcere. Totuşi s'au strecurat câteva indiscreţiuni: [illegible] prezenţi toţi şefii partidelor legitimiste şi că ministrul vorbea din însărcinarea guvernului.

De asemenea se ştie că acea conferinţă era prezidată de contele Appony şi printre personagiile mai importante erau de faţă Ştefan Rakovsky, contele Czitaky, Ştefan Friederich, Iuliu Andrassy, Gabriel Ugron, marchizul Pallavicini.

Revizuirea tratatului din Trianon

Generalul Belesky a adus la cunoştinţă ca se prepară o agitaţiune pentru obţinerea revizuirei tratatului de la Trianon şi că evenimentele sunt iminente. In caz de extremă nevoie şi dacă circumstanţele ar fi favorabile, guvernul ar fi decis pentru a obţine acest rezultat, să facă uz de armată, ministrul a declarat că vor fi reprimiţi în armată generalii şi ofiţerii legitimişti care au fost îndepărtaţi din serviciu sau au demisionat.

După aceste declaraţiuni, un complect acord a fost încheiat între Guvern şi opoziţie. Care a promis tot sprijinul.

Mişcarea de revanşă

Relativ la măsurile excepţionale deliberate, este cunoscută aceia care prevede obligaţia pentru toţi cetăţenii, bărbaţi şi femei, cuprinşi între 18 şi 50 de ani de a presta serviciu în caz de necesitate naţională. Nu se spune lămurit de ce fel de serviciu este vorba, dar este dela sine înţeles că acest serviciu poate fi militar.

Cum este ştiut, tratatul dela Trianon reduce forţa armată a Ungariei la 35 mii de oameni, care este insuficientă patru o acţiune armată.

Sunt şi alte simptome care denotă importanţa acestei mişcări de revanşă: de curând preşedintele consiliului contele Bethlen, a ţinut în Adunarea naţională două discursuri semnificative: în unul el a salutat cu călduroase cuvinte pe Mussolini, făcând aluziuni de o nedoloasă semnificaţiune, la acţiunea care se prepară în Ungaria; în altul, ţinut la 7 curent, Bethlen a declarat că plebiscitul din Oedenburg a dovedit că principiile tratatului dela Trianon sunt falşe şi tratatul trebue revăzut pentrucă nu corespunde legilor morale.

In afară de aceasta, Kemal Paşa a fost salutat oficial de adunarea naţională ungară.

Ceho Slovacia se alarmează

Praga, 18

In cercurile politice cehoslovace se semnalează, cu o crescândă preocupare, situaţiunea din Ungaria care interesează direct politica cehoslovacă, întru cât noua mişcare ungară are un aspect iredentist.

Se asistă, în substanţă, la formarea şi la augmentarea unei mişcări monarhice, dublată de o mişcare de revendicări iredentiste. Această mişcare este direct încurajată de guvern, în care se află, cum este ştiut, reprezentanţi ai partidului legitimist. Ministrul războiului, generalul Belesky, a avut o conferinţă confidenţială cu partidele legitimiste din opoziţiune; Ziarul „Cias“ pretinde a şti că legitimiştii vor să provoace un războiu după modelul turcesc şi să la sub controlul lor armata îndemnând pe Horthy să declare că scop hotărât să ceară revizuirea tratatelor de Trianon şi reintronarea monarhiei.

Guvernul maghiar nuo pune nici o rezistenţă: ministrul de războiu a convins opoziţia să nu facă o critică prea mare bugetului, asigurând că cele mai mari sume sunt în realitate destinate unor scopuri naţionale ocultе şi că guvernul este hotărât să ceară revizuirea tratatului dela Trianon.

Printre semnele caracteristice este şi aceasta: comisarul guvernului Adolf Pehanyi a ţinut la clubul naţional ungar o conferinţă cu privire la politica naţionalităţilor în Ceho-Slovacia, declarând că sub influenţa sa toate regiunile maghiare căzute în dominaţiunea cehoslovacă, traversează o criză gravă: de aceia, după Pehanyi restaurarea integrităţei teritoriale maghiare este o cale deschisă.

Ungaria de după tratatul de pace

— Populaţia perdută şi traseul frontierelor —

Câteva cifre interesante

Dl Ladislaus de Buday, fost şef al serviciului statistic ungar, a publicat sub titlul de mai sus, un volum în care, pe lângă Ungaria de azi, pe care, în lucrarea lui, n'o numeşte altfel decât „Ungaria ciuntită“ se mai ocupă şi de ţările succesoare. Am găsit acolo câteva cifre pe cari, le redăm în cele ce urmează.

Inainte de războiu, întinderea Ungariei, faţă de Croaţia şi Slavonia, era de 282.870 km. pătraţi. Azi e de 91.114 km. p. Ea a perdut deci 32.2 la sută din suprafaţa posedată. România s'a ales cu 102.787 km. p. sau cu 30.4 la sută din fosta întindere a Ungariei. Dl Ladislaus de Buday spune că România s'a mărit cu 126 la sută faţă de teritoriul ce a avut înainte de războiu. Din aceste 126 la sută, 78.2 la sută revin teritoriului luat dela unguri, 33 la sută celui luat dela ruşi (Basarabia), 7.9 la sută dela bulgari (Cadrilaterul) şi 0.3 la sută dela austriaci (Bucovina).

Cehoslavilor s'a dat 62.937 km. p. teritoriu unguresc, lugoslavilor 20.956 km. p. şi Austriei 4.798 km. p.

Populaţia pierdută de ungaria

Din 18.2 milioane locuitori, i-au rămas ungariei 7.481.000 sau 41.1 la sută. Românilor s'au dat 5.265.000 locuitori, cehilor 3.578.000, lugo-Slavilor 1.499.000 austriacilor 344.000. Autorul spune că în România de azi trăesc aproximativ 2 milioane de unguri, în Ceho-Slovacia 1 milion şi că Ungaria a pierdut 39.7 la sută din populaţia ei curat ungurească. Statele succesoare sunt deci, după dl Ladislaus de Buday, state polietnice şi, deoarece minorităţile ar fi persecutate, vom avea în toate aceste ţări mişcări iredentiste foarte puternice.

Traseul frontierelor

Hotarele, spune apoi autorul, sunt rău trase. Sunt locuri unde frontiera tae comune înainte unite între ele, desparte sate de proprietăţile sătenilor şi regiuni cari aparţin unei unităţi economice. Dar nu numai hotarul între „Ungaria ciuntită“ şi celelalte ţări e imposibil, ci şi aceia care s'a fixat între diferitele ţări succesoare. Aci, autorul citează exemplul Banatului. Banatul constitue o unitate. Ea completa marea pustă ungară. Graniţa care tae Banatul în două nu e naturală. România şi Iugo-Slavia vor putea adapta cu greu frâiturile situaţiei lor geografice.

Cartea se închee printr'un apel la capitalul strein, ca să vie să ajute „Ungraia ciuntită“ de a se reface economiceşte.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea“

anunţă pe Onoraţi săi abonaţi din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Abonamente pentru chiosc, se primesc la Adm. ziarului Infrăţirea str. I. Maniu 3

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 694 | 8 pagini 1 LEU 8 pagini | Vineri 29 Decembrie 1922

Infrățiți

Asoc. pentru cult. și lit. române a poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6681

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] AJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Problema impozitelor

Cum a venit la cârma țării, partidul liberal și-a precizat punctul său de vedere în privința reformei financiare, pe care o necesită în primul rând reorganizarea internă a țărei.

In diferite ocaziuni, ministrul de finanțe, dl Vintilă Brătianu a arătat că cea dintâi sarcină a guvernului e de a scăpa țara de cheltuelile inutile și oneroase create de războí, și că problema fundamentală a refacerei financiare nu depinde atât de mărirea veniturilor în proporție cu cheltuelile, cum au încercat să arate alte guverne, ci de a micșora sau mări cheltuelile, după veniturile ce-și poate creia țara.

Reforma financiară, pe care a căutat s'o inaugureze fostul ministru de finanțe, Titulescu greșea prin faptul că impunea măsuri prea radicale și uneori nepracticabile, în ce privește stabilirea și modul de încasare al impozitelor.

Orice reformă financiară trebuie să ție seamă de posibilitățile administrative și de psichologia contribuabilului; altfel nu numai că nu-și ajunge scopul fiscal, fiindcă nu asigură statului venituri suficiente, dar nici pe cel moral, căci spoliază pe unii, în timp ce nu impune pe alții.

In actuala dezordine economică, variațiuni foarte diferite au afectat valoarea obiectelor și o simplă mărire, proporțională a tarifelor de impozit, desigur că ar aduce ruina unei mari părți din contribuabili. Deacea e necesară o operă de adaptație; rezultatele unei revoluții fiscale nu corespund niciodată așteptărilor.

Făcând abstracție de orice considerațiuni politice, nu putem să ignorăm în societatea actuală, rolul capitalului în restaurarea economică.

Exemplul Rusiei e proba evidentă a rolului fundamental și complex pe care-l joacă el în producție și prin aceasta în condițiunile de viață.

E lucru cert, că întreaga noastră civilizație se întemeiază pe organizarea capitalistă și ori cât ar dori-o socialiștii nu se poate distruge această organizație prin violență sau prin legi absurde.

Legile organice ale impozitului pe venit trebue să limiteze materia impozabilă, protejând capitalurile care îndeplinesc deja o funcțiune economică.

Considerațiunile sociale trebue să prevaleze deasemeni considerațiunile fiscale, căci numai astfel există o proporție justă între sforțările cerute diferitelor clase ale societăței.

Proectul financiar al dlui Titulescu are marea greșală că fără nici o utilitate fiscală, lovea anumite categorii de cetățeni, în detrimentul economic al țării în timp ce menaja pe altele mai numeroase, care ar putea să procure fiscului resurse mai însemnate.

Teoria progresiunei impozitelor a fost interpretată rău, mai ales de masele muncitorești, care găsesc în ea o soluție radicală a refacerei economice, pretenție de origină comunistă.

Legile economice arată că un număr restrâns de indivizi, oricât de bogați ar fi ei, nu vor putea să furnizeze finanțelor Statului, toate resursele pe care el le așteaptă dela impozitele directe.

Căci impozitul care va cere 5 lei la câteva milioane de oameni, va aduce totdeuna mai mult decât acel care va cere 100 de lei la câțiva indivizi.

Vechiul sistem de impozite avea între altele o mare lacună: nu taxa profesiunile liberale; interesații se obișnuiseră să considere ca un drept incontestabil această greșală fiscală, care nu-și găsea explicarea decât în dificultatea de a găsi o formulă de impozit practic. Patenta din unele cazuri particulare, nu reprezenta decât o prea slabă impunere.

Ori venitul profesiunilor liberale reprezintă sume considerabile, mai ales acum în urma războiului; se impune deci ca o absolută necesitate ca acest venit să fie impozabil, lucru pe care dealtfel îl are în vedere noul proect de reformă financiară.

Problema finanțelor noastre nu trebue considerată numai ca o chestiune de technică fiscală. Echilibrul bugetar nu poate fi realizat decât prin impozite asupra transacțiilor comerciale, aceste impozite care participă la viața economică sunt de un mai mare folos decât sforțări prea mari din partea unor categorii de contribuabili, cum prevedea reforma dlui Titulescu.

Și înainte de orice, însănătoșirea finanțelor noastre depinde de o politică de economii, de menținerea tuturor resurselor actuale și de măsurile care le va lua Statul pentru a favoriza marile intreprinderi economice naționale.

Exemplul, care ni-l dă politica actualului ministru de finanțe — este cea mai bună dovadă că aceasta e singura cale de refacere economică a țării.

Nicăeri ca la noi...

Inregistrând actele de politică internă întâmplate de la războí încoace, vom constata că nici într'un alt stat conducătorii nu s'au isbit în opera lor de consolidare socială și economică de dificultăți mai puternice ca la noi.

Și, dacă în alte țări acțiunea de regenerare a suferit oare care defecțiuni, ele erau datorite unor dificultăți venite mai mult din afară, decât unoru din năuntru.

La noi dimpotrivă lucrurile s'au petrecut într'un mod cu totul nepotrivit tendințelor urmărite de o țară în aceste vremi.

In adevăr, referindu-ne la actele politice săvârșite în cursul ultimului an, fiindcă numai în această perioadă se poate spune că ne-am bizuit pe un guvern înțelegător al îndatoririlor lui, vom observa că încercările de normalizarea publică s'au bucurat de o deosebită solicitudine din partea streinătăței, pe când alcătuirile politice din năuntru ale opoziției departe de a-și înțelege rostul lor, au dus o nesocotită campanie împotriva guvernului.

Dar, caracteristica acestei situații politice, de sigur, că constă în faptul că lupta opoziției nu este condusă de principii izvorâte din dorința de ce contribue la o bună îndrumare a progresului țărei, ci din dorința de șicană pusă în serviciul ambițiunilor personale și intereselor înguste de partid.

Temeinicia acestei afirmațiuni reesă cum nu se poate mai evident din atitudinea unei părți din opoziția reîntrată în Parlament. Discuția la Mesaj, dovedită a fi în toate timpurile un prilej pentru opoziție de a-și expune vederile ei politice față cu interesele țărei, de data aceasta nu numai că n'a corespuns marilor cerinți ale împrejurărilor, dar ea a degenerat într'o discuție de scandal, dovadă precisă că nouile partide politice nu-și pot găsi niciо legitimație în viața publică a țărei,

Faptul mai trist este că atitudinea opoziției nu poate fi justificată cu nimic, fiindcă întreg sgomotul ce se face în jurul actelor guvernului, întâmpină o complectă dezaprobare în fața streinătăței, confirmată de solicitudinea pe care aliații o arată ori de câte ori actualul guvern le solicită sprijinul.

Că aceasta este realitatea, ne amintim cum în timpul guvernelor precedente, creditul țărei era complect sdruncinat în streinătate, căci în toate ocaziunile conducătorii țărei se loveau atunci de chiar întrasigența aliaților noștri.

Deși greutățile din năuntru au fost mari, totuși actualul guvern încetul cu încetul prin muncă și pricepere, după un an de zile a reușit să redobândească încrederea streinătăței și să restabilească prestigiul țărei în afară.

Rezultatele le cunoaștem. Toate însărcinările misiunilor române în streinătate au fost încoronate cu succes, iar cuvântul delegaților noștri la conferințele europene a fost ascultat cu toată atențiunea datorită reprezentanților unui stat care în Europa însemnează astăzi o autoritate.

Dacă politica actualului guvern a obținut rezultate atât de strălucite, o logică firească ne îndeamnă să spunem că aceleași rezultate vor fi obținute și înăuntru, deși dificultățile le întâmpinăm mai mult din partea a lor noștri.

Ungaria — statul polițist

In jurul legii pentru apărarea națională, trecută acum prin parlamentul maghiar

In preziua discuției reformei constituționale a României, adunarea națională dela Budapesta a votat o lege, asupra cărela trebue să se stărue mai mult la noi, — legea apărării naționale. Legea aceasta nu putea să fie nici când mai la timp venită. Acum, când se pregătește României întregite o constituție nouă, care, bazată pe principii moderne, să aibă în vedere de aproape interesele noului stat român, și când minoritatea maghiară, prin presa ei de pretutindeni, nu găsește la adresa acestei reforme constituționale decât atacuri, legea din parlamentul maghiar, vine tocmai la timp.

Avem și noi și are și Ungaria minorități etnice. Cu deosebirea numai, că minoritatea maghiară dela noi are totatâtea școli câte avea pe timpul vechiului regim, are teatre, ziare și alte instituții culturale, câte nu vor avea Românii nici peste [illegible] pe toate terenurile de o situație, pe care (reproducem declarația președintelui partidului maghiar din Iugoslavia) „i-o invidiază minoritățile maghiare din alte state succesoare".

Tot atunci minoritatea românească din Ungaria înfundă pușcăriile, i-se face în biserici slujbă ungurească, iar cât despre școli și alte asemenea instituții la care drept în virtutea aceluiaș principiu pe care ni-l scoate veșnic înainte minoritatea maghiară de aici, nu li-a avut și poate nu le va avea nici odată.

Nu e însă de ajuns aceasta. N'au fost deajuns nici acele fioroase maltratări, deportări și omoruri, care ni-au ajuns și nouă anul trecut le cunoștință. Și acum Ungaria aduce lege, care ucide pe veci orice minoritate etnică de pe teritorul ei.

Legea aceasta ni-a fost tăinuită până acum. Paragrafele ei nu se cunosc la noi nici azi. Presa maghiară, care înregistrează și cea mai neînsemnată știre ungară, poate tocmai spre a se evita o discuție acum în preajma reformei costituționale n'a pomenit nici un cuvânt din textul acestei legi. Am aflat cu toate acestea unele din punctele legii. Legea „apărării naționale" dă poliției drepturi discreționare.

Va fi oprită orice întrunire, care, după părerea șefului de circumscripție polițienească sau de jandarmerie, este împotriva intereselor statului. Libertatea individuală este pusă cu desăvârșire la discreția organelor polițienești. In linii generale, legea are aceste principii, pe cât de elatice, pe atât de categorice: se va avea în vedere asigurarea autorității naționale și de stat profesarea sentimentelor patriotice și religioase și însfârșit creditul statului, respectiv a națiunii, și în toate aceste cazuri, organele polițienești vor proceda după cum vor crede de cuviință.

Și până aci, legea aceasta este despotică. Să se dea poliției controlul sentimentelor creștinești, este ceva de pe timpul inchizițiunii spaniole. Cât despre aceea, că organele polițienești vor proceda dupăcum vor crede de cuviință, aceasta este iarăși ceva ce nu s'a prevăzut în nici o lege civilizată. Dar aceeași lege mai are și alte monstruozități de acest fel.

Intr'un loc, legea spune categoric despre cei cari vor lua parte la întruniri, și cari n'ar fi pe placul poliției, că „vor fi închiși într'un local închis, unde li-se vor face lecții de religie și morală."

Mai prevede legea ungară, controlul sever al presei, măsuri draconice pentru restrângerea libertăților de presă și altele de acestea, dar socotim că nu mai este necesar să stăruim, dupăce am [illegible] după bunul plac polițienesc a persoanelor cari pot să fie închise, spre a li se da lecții de morală și religie, „după cum vor crede de cuviința".

Toate acestea s'au votat de către adunarea națională în preziua aducerii reformei constituționale în parlamentul României! Minoritatea maghiară protestează mereu împotriva nu știu căror prevederi ale nouii constituții In mod natural ne întrebăm acum noi: s'a permis cel puțin, dupăce ascultat n'a fost, glasul minorităților din Ungaria, atunci când li s'a pus existența la discreția ultimului sergent de stradă ?!

Interesele României la Conferința din Lausanne

Agenția „Havas", telegrafiază din Paris, că d. Duca a fost intervievat de către ziarul „Intransigent". D-sa a declarat că negocierile dela Lausanne, în ce privește chestiile cari interesează România, au fost rezolvate în interesul țărei. Conferința dela Lausanne, va reuși în fine să rezolve chestiunile în litigiu cu toate dificultățile inerente problemelor cu cari se ocupă această conferință.

D. Duca a scos în evidență caracterul pacific al politicei României, subliniind raporturile amicale dintre România și Franța.

Ziarul „Intransigent" crede a ști că d. Duca se va pune de acord cu d. Poincaré cu privire la chestia reparațiunilor.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Țara tinereței

Doctorul Joseph Barcroft, un savant englez, șeful unei expediții în Peru, cu scopul de a studia efectul marilor înălțimi asupra oxigenului pe care îl conține sângele, a descoperit că pe vârfurile munților Anzi din Peru se află o rassă de oameni care și-au fixat limita etății și omoară pe toți acei cari au trecut peste această limită.

Doctorul Barcroft, care acum ține o serie de conferințe la Institutul Lowell din Boston, America de Nord spune că, în fiecare sat este numit un funcționar care hotărește de destinul persoanelor cari trăesc prea mult. Persoanelor cari n'au trecut peste limita prescrisă, dacă s'au îmbolnăvit și moartea lor pare o siguranță într'un viitor mult sau mai puțin apropiat, li se fixează o zi; și dacă bolnavul nu moare în ziua aceea, călăul satului îi pune capăt zilelor...

Deci o țară a tinereței și a sănătății.

Gârbov l și suferindul n'au ce căuta în rândul cetățenilor ei.

Caricatura umană, pe care o face stârgitul vieței din mândrul corp omenesc n'o mai vezi în bizara țară de pe vârful Anzilor.

Numai oameni voinici ca brazii înconjurători poți să întâlnești acolo Și femei frumoase, voinice puternice.

Oare cum s'o socoti acolo limita vieței? După numărul anilor, după argintul părului sau după puterea corpului.

Sunt oameni cari îmbătrânesc mai de vreme. La cinci zeci de ani sunt niște biete umbre. Sunt alții, cari la 90 de ani par abia de 40.

Probabil că funcționarii destinului omenesc, se servesc de criteriul din urmă. Cum văd pe cineva că începe să se încovoaie sub greutatea anilor, cum îl înhață.

Vă închipuiți ce grijă pe bieții bătrâni să pară cât mai țanțoși, cât mai sprinteni și mai veseli.

Chinul veseliei forțate!

Sau poate numai nouă să ni se pară un chin. Căci este iarăși, foarte posibil, ca bătrânii înșiși, când văd că tot ce putea să-i bucure în viața aceasta a alunecat pe clinul apusului, să se ducă de bună voie la regulatorul destinelor și să-i spună:

— Deacum sunt al d-tale.

Și deasemenea, e cu putință ca celalalt să-i răspundă, plictisit ca un funcționar dela biroul de închirieri:

— Nu, nu, încă te ții bine, n'am timp acum de d-ta. Sunt alții la rând.

Ba te pomenești că se dau și bonuri și te mai pomenești c'o fi și bătaie pe aceste bonuri.

Pentru că — cine știe ce credințe vor fi având acești oameni despre viața viitoare! Frica morței nu se naște decât în fața groasnicului necunoscut, a groasnicului întunerec de dincolo de mormânt. Dacă am fi oare noi siguri că „dincolo" se mai poate trăi și încă se poate trăi bine, nu ne-am încălera pe bilete de liber—parcurs spre câmpii elizei? Mai ales acum când suta de kilograme de lemne costă pe pământ la Cluj, 70 de lei?

Fără îndoială că da.

Ferice de cei nestrămutați în credința vieței viitoare! Dacă aș fi și eu ast-fel, nu cred c'aș mai întârzia mult prin aste meleaguri.

Dar mi-e frică. Mi-e frică să [illegible]. Căci între nimic — înțelegeți grozavia acestui cuvânt — între nimicul complect și mizeria cea mare din viață, prefer fără nici o cumpăneală pe cea din urmă.

Nomofilax.

Istoria războiului mondial la Sorbona

In prezența lui Paul Appell, rectorul academiei din Paris și înaintea unei numeroase asistențe domnul Pierre Renouvin și-a început zilele trecute, în anfiteatrul Guizot lecțiile consacrate studierei critice a cauzelor marelui războiu european. După ce a reamintit metodele științifice ale istoriei, care nu se pot pronunța decât fiind bazate pe documentele autentice, și după ce a stabilit punctele de vedere — singure la care pot fi obiective, tânărul profesor a stabilit izvoarele la care trebue să se recurgă pentru studiul războiului: documentele oficiale, militare sau civile (diplomatice), memorii, raporturile parlamentare, jurnalele, etc., și a mai amintit și de precauția pe care trebue să o aibă oricare istoric când intră într'un studiu atât de nesigur. După aceea a mai arătat în ce fel se prezintă astăzi problema originii războiului, problemă asupra căreia Germania nu mai încetează, de mai bine de trei ani, să facă o propagandă puternică atât în țară cât și în străinătate.

Domnul Pierre Renouvin a încheiat spunând că în Franța se poate ataca studiul critic al războiului fără nici o frică și fără a se depărta câtuși de puțin de regulele cele mai severe ale istoriei. Conferențiarul a mai declarat dela început că nu va da niciodată cursului său un caracter de propagandă opusă unei alte propagande.

Succesul primei lecții a fost destul de viu. Ea a lăsat să se întrevadă înălțimea vederilor tânărului profesor care din noua sa catedră va continua cursul de istorie a războiului.

In preajma Congresului didactic din Cluj

In vacanța Crăciunului se va ține la Cluj un congres de-a cărui însemnătate voim să informăm lumea chiar de pe-acum. El interesează pe profesorii secundari, pe cei din Ardeal mai ales și poate fi decisiv pentru îndrumarea mișcării didactice și educative a întregei țări.

Congresul este organizat de „Asociația profesorilor secundari cu centrul în București. El are deci valoarea unei noi descălecări culturale în Ardeal, unui început de unificare mai pronunțat. La Cluj se va discuta despre ideile cari au călăuzit școala secundară română mai ales în ultimele două decenii; și despre orientarea viitoare a ei. Congresul va fi și un loc de întâlnire și de ciocnire de sigur a celor două pedagogii, românească și ungurească, dintre care cea din urmă a avut și ea câțiva corifei distinși deși ea a imitat mult mișcarea germană dela care fără îndoială ne-am adăpat și noi.

Vechiul Regat a avut dela începutul veacului trecut, un liceu original, Lic. Sf. Sava din București; peste originalitatea lui primitivă s'a așezat mult spirit francez; dela ministerul lui T. Maiorescu și D. A. Sturza au fost introduse cu plăcere și întocmiri germane: dar a venit apoi Spiru Haret, cpre cunoștea perfect tot învățământul nostru ca unul care trecuse prin el ca școlar și de pe la 1873—74 ca profesor Spiru Haret a refăcut totul conform trebuințelor naționale, moderne.

Din acest proces de adaptare a ieșit liceul românesc, pe care astăzi îl conduc profesori crescuți în spiritul legilor lui, definitivați după probele grele cerute de aceste legi, convinși prin practica lucrului de eficacitatea curentului imprimat școalei secun are, de Sp. Haret. De aceia cu cât mai prudente vor fi modificările ce se vor aduce organizației înfăptuită de Haret, cu atâta mai bine va fi de școală.

După părerea noastră Congresul dela Cluj ar trebui să se ocupe deci, mai ales despre părțile amendabile care asigură un spor tradiției culturale, nu cu idei de refaceri radicale.

Un proiect al ministerului este acum în lucru. Din norocire actualul ministru este un vechiu haretist pe care, de excelentul său premergător nu-l leagă numai legături de cea mai intimă prietenie, ci și convingeri de specialitate didactică, pedagogică și de naționalitate în cugetarea-i socială.

Congresul din Cluj se va găsi astfel în fața unei evoluții îndelungate, care cere să fie cercetată cu seriozitate și cumpăt și — cu bunăcredință.

După vechiul „bun" nu poate veni decât un „mai bun". Cu acest bun vin și profesorii secundari la Cluj.

Clujul îi așteaptă cu prietenie.

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Probleme ale învățământului

Invățământul științelor fiz.-chimice și teoriile recente

Dintre toate științele predate elevilor din licee și școli diferite, fizica este aceia care a suferit în ultimi 25 de ani modificări mai multe.

Descoperirea raxelor X de către Roentgen în 1895, a radioactivității de către Becquerel, în 1896, a unor corpuri radioactive de către soții Curie, doi ani mai târziu, au fost de bună seamă origina unei adevărate răsturnări cu privire la noțiunile fizice pe cari le predau profesorii și manualele clasice de școală.

Lucrul nu mai poate dura. Insuși învățământul secundar trebuie să se resimtă de influența acestor descoperiri. Această neapărată coordonare între datele fizicei moderne și teoriile clasice trebuie s'o realizeze întâi profesorii și în al doilea rând manualele.

Invățământul de care este nevoie, este acela al „științei pe cale să se facă", iar nu acela al „științei făcute", așa cum se predă astăzi în școlile și în universitățile noastre.

Științele fizice evoluiază de un sfert de veac, sub impulsiunea unor descoperiri capitale, până acolo în a suferi adevărate transformări. Toți asistăm cu o emoțiune adâncă la această operă. Câmpul cercetărilor științifice se lărgește zi cu zi, se luminează, toți așteptăm nerăbdători revelațiile pe care ni le va aduce mâine.

Intregul învățământ al fizicei și al chimiei, chiar manualele școlare trebuie să se resimtă de pe urma acestor frământări

S'a schimbat ceva nu numai în legătură cu teoria ralativității, dar și în noțiunile elementare de mecanică și de greutate, și mai cu seamă; în tot ceiace privește cercetările asupra fenomenilor electrice, fiind-că acestea din urmă iau o însemnătate din ce în ce mai fundamentală. Din zi în zi observi că electricitatea este la baza a mulțime de fapte pe care le-am constatat numai, dar a căror origină n'o cunoaștem.

Același lucru și cu structura atomilor. Când lucrările privitoare la această chestiune vor fi terminate, va fi imposibil să nu spui, tu ca profesor, copiilor că elementele constitutive ale materiei sunt în număr de două.

Actualmente se vorbește elevilor de tubul lui Crookes, generator de raze X, dar lucrul acesta se face fără a lega această noțiune cu restul fizicei, și totuși această înlănțuire de fenomene nouă cunoscute a îngăduit să se ajungă la razele X.

Penetrațiunea teoriilor noui

Penetrațiunea teoriilor recente în învățământul secundar se va opera în mod progresiv. Faptele clasic observate au rămas în general aceleași, interpretarea și semnificația lor s'a schimbat.

Poate că nu este ușor, nici chiar posibil, să introduci imediat modificări în studiul elementar al fizicei și chimiei.

Profesorii învățământului secundar se formează în învățământul universitar; trebuie să așteptăm ca ei să fie formați.

Dar iarăși este foarte dăunător faptul că elevii liceelor sunt singuri străini de mișcarea modernă a științelor.

Intrebarea este dacă acești elevi sunt destul de tari în matematici pentru a înțelege, de pildă, teoria relativității.

Hotărât că vor fi atunci, când teoria va fi temeinic așezată. Ceiace este dificil, este să cauți soluțiunea unei probleme. Calle intortochiate pe care le-a apucat Einstein orbecăind desigur, pentru a ajunge la minunatele sale rezultate, necesită fără îndoială întrebuințarea matematicelor superioare. Dar când va fi vorba să indici unui elev din clasa a 7-a sau a 8-a rudimentele relativității, lucrul se va putea îndeplini prin mijlocirea cunoștințelor matematice normale în aceste clase.

De altfel nu este imposibil ca admiterea unor teorii de acest gen să nu aibă o repercusiune asupra studiului matematicelor chiar. Deseori, necesitatea unei aplicațiuni de efectuat a orientat lucrările matematicienilor sau învățământul elementar pe care îl dau.

Toată această dezvoltare recentă va duce mai curând la o simplificare decât la o complicare a ideilor noastre.

Necesitatea modificării programelor este limpede pentru oricine înțelege să dea științei rostul la care are drept în învățământ.

*

Poate că până acum s'a exagerat prudența. Nu trebuie cu nici un preț, să se predea un lucru nou, care riscă să fie desmințit a doua zi prin experiență. Tocmai pentru unele noțiuni actualmente bine stabilite profesorii de liceu ar putea să se pună în curent cu ele. Și nu numai profesorii, dar chiar manualele nu trebue să mai ignoreze anumite lucruri.

Cronica politică

Majorităţile, guvernul şi opoziţia. Discuţia adresei de răspuns a Camerei la Mesajul tronului s'a închis cu luminoasa cuvântare a dlui Gh. Gh. Mârzescu, ministrul muncei şi ocrotirilor sociale. Dezbaterile au fost potrivit de lungi. Ele n'au fost însemnate prin discuţiuni lungi şi, în afară de incidentele provocate de scandalagii dlui Lupu şi de cuvântarea acestuia, atmosfera desbaterilor a fost ridicată prin talentul, prin claritatea şi prin autoritatea morală a reprezentanţilor majorităţii şi guvernului la înălţimea importante or probleme şi preocupări care ne încearcă.

Cuvântările celor câţiva deputaţi din sânul majorităţii cari au luat parte la discuţia adresei de răspuns la Masajul Tronului şi cu deosebire marele discurs al dlui ministru Mârzescu, vorbind în numele guvernului, au vădit pentru oricine urmăreşte cu atenţie activitatea Parlamentului superioritatea de pregătire, de valoare şi de suflet a majorităţilor şi a guvernului faţă de reprezentanţii opoziţiei. Căci din mijlocul opoziţiei un singur nume se ridică şi se impune: N. Iorga. Din întreaga opoziţie, dsa este singurul om care prin prestigiul culturei şi spiritului său prin autoritatea credinţei şi a cin tei sale, înfăţişează ceiace se chiamă o opoziţie.

Toţi ceilalţi oameni cari se găsesc în Sfatul Ţării prin puterea demagogiei, nu constituesc în adevăr opoziţia. Nu sunt opoziţie decât prin violenţa cu care atacă guvernul, prin reaua-credinţă cu care-l combat şi prin scandalurile pe cari le stârnesc.

O preocupare serioasă, o grijă cinstită pentru nevoile ţării n'am văzut în nici una din cuvântările prin care şi-au spus gândul oamenii opoziţiei. Şi nu numai asta, dar n'am văzut nici măcar la ei căldura şi entuziasmul pentru o credinţă, pentru o doctrină politică, fie chiar greşită şi păgubitoare.

Lipsa de seriozitate, lipsa de suflet şi lipsa de pregătire a tuturor oratorilor cari s'au perindat la tribuna parlamentului pentru a ne vorbi în numele opoziţiei au arătat prin contrast cu frumoasa pregătire şi cu forţa morală a guvernului şi majorităţii cât de puţine cuvinte are această opoziţie ca să ceară locul de răspundere la conducerea ţării.

Limba românească în instituţiile publice

Intrebuinţarea limbei româneşti în instituţiunile publice din noile provincii este iarăşi la ordinea zilei.

Ziarele publică o dispoziţie recentă a Ministerului instrucţiunei, privitoare la şcoalele din Basarabia.

Conform acestei deciziuni nici un învăţător, institutor, profesor şi maestru de orice categorie nu va mai putea să se folosească de limba rusă, ci numai de limba română în predarea lecţiunilor, în conversaţie cu elevii, în cancelarie şi în tot cuprinsul şcoalei.

Personalul pedagogic ajutător şi cel administrativ al şcoalelor de asemeni, va fi obligat să se folosească numai de limba română în tot timpul serviciului şi în tot cuprinsul şcoalei.

Corespondenţa se va face numai în limba română

Limba rusă se va întrebuinţa în conversaţii numai cu părinţii, sau corespondenţii elevilor, când aceştia au nevoie de lămuriri şi numai în cazul când nu cunosc limba română.

Orice abatere dela această dispoziţie va fi pedepsită cu asprime.

Pe de altă parte, privitor la Ardeal, aflăm că dl prefect al judeţului Cojocna, Meteş şi primarul oraşului dl Iulian Pop au trimes un memoriu ministerului de interne cerând ca celor douăzeci şi trei funcţionari maghiari cari urmau să fie destituiţi pe motiv că nu au învăţat limba română, să li se prelungească termenul de destituire pentru luna Aprilie 1923.

Nu ştim ce rezultat va avea memoriul dlor Meteş şi Pop la Minister; e cu putinţă ca el să fie admis. Funcţionarii publici pentru cari au intervenit ocupă slujbe cari ar putea îngădui o păsuire.

In ce priveşte însă, şcoalle în Basarabia, dispoziţiunea ministerului e prea categorică, pentru a mai admite noui răgazuri. Şcoala este prima instituţie a cărei unde caracterul naţional trebuie să domine. Graţie ei nu-mai, mai mult de jumătate din opera unificării şi a naţionalizării, poate fi înfăptuită.

Dar dacă în celelalte provincii alipite românizarea şcolilor de stat s'a făcut cu uşurinţă, în Basarabia această românizare întârzia într'un mod care vădea dela prima aruncare de ochi reaua voinţă a profesorilor ruşi, ce continuau să profeseze sub noul regim.

Din dările de seamă ale gazetelor de acolo, reeşeau în această privinţă lucruri de necrezut: se vorbea chiar de interzicerea expresă a limbei române într'unele şcoli în care majoritatea catedrelor erau cupate de ruşi.

Se impune o deci'o măsură energică, măsură, care după cum vedem n'a întârziat să vie.

Şi a venit la timp. Cei patru ani acordaţi până acum profesorilor ruşi de a-şi însuşi limba română au format un timp destul de lung pentru dobândirea ei, aşa că nu se poate spune că autorităţile şcolare n'au fost extrem de îngăduitoare cu nouii lor funcţionari.

Ori ce nouă îngăduire ar fi fost interpretată drept slăbiciune şi ar fi târâganat fără folos condamnabila stare de lucruri de până acum.

Acelaşi lucru trebuie să se petreacă şi cu celelalte instituţiuni atât din Basarabia cât şi din restul provinciilor noui.

Fără a ne referi la funcţionarii maghiari pentru cari au intervenit d-nii Meteş şi Pop, socotim că a trecut vremea amânărilor şi tergiversărilor. In ori ce caz, ori ce nou temeu s'ar mai acorda, să fie cât mai scurt şi cu adevărat „ultimul termen."

Cetiti „Infrăţirea"

Aspecte din România Mare

Saşii şi respectul datorit autorităţilor româneşti. Cum se explică la Sibiu măsura schimbării firmelor şi indicatoarelor publice. Şovinismul german în acţiune

Acum câtăva vreme ziarele germane din Ardeal şi în special cele dela Sibiu, porniseră o violentă campanie în potriva măsurei administrative care are în vederea aplicarea limbei româneşti la nomenclatura străzilor şi a firmelor. Ce se întâmplase? Această măsură aplicată astăzi în întreg Ardealul a rămas complect ignorată în câteva centre germane. La Braşov şi în alte câteva oraşe unde populaţia săsească e în preponderenţă, administraţia a isbutit să se facă ascultată. La Sibiu însă toate sforţările pentru aplicarea măsurei pe cale paşnică au rămas zădarnice,

In faţa recalcitranţei saşilor, prefectul de poliţie din Sibiu a dat la începutul lunei Decembrie o ordonanţă categorică. Toate firmele şi orice indicaţie publică trebue să poarte în primul rând arătarea cuvenită în limba română şi apoi cu literă de aceeaşi mărime arătare în limba germană sau maghiară. Ordonanţa a fost primită cu o ostilitate inexplicabilă de către cetăţenii români de naţionalitate germană; iar ziarele a pornit acea amintită campanie tot aşa de inexplicabilă.

Care e situaţia?

Am vizitat Sibiul după douăzeci de zile dela apariţia ordonanţei cu boclucul. Eram complect străin de această chestiune şi prin urmare nu păseam în ceea ce are pretenţia de a fi „Metropola germanilor din România" cu nici un gând preconceput.

Cel dintâi lucru care m'a isbit a fost litera gotică a tăbliţelor pentru indicaţia străzilor. Litera aceea colţuroasă, care sparge retina n'are nici o scuză într'o ţară latină. Fără să vreau am văzut în ea o provocare. Am avut totuşi tăria de a înăbuşi în mine orice gând rău şi mi-am căutat de drum.

Din piaţa Unirii începe târgul. Pravalii, Case de Bancă, Teatre, Intreprinderi, ca într'un oraş mare. Ochii aleargă curioşi de la o vitrină la alta intercalând, varietatea lucrurilor expuse cu varietatea firmelor. Zădarnic caut o indicaţie românească. Aproape pretutindeni firme scrise în limba germană, de astădată cu latine. Şi nu ştiu cum, dar prima impresie neprietenoasă se întregeşte parcă şi în jurul meu nu simt decât vrăjmăşie, tăcută şi încăpăţinată.

La un cinematograf — „Apolo" mi se pare — dau peste acelaş lucru. Din aproximativ 80 de anunţuri-reclamă câte se proiectează înainte de începerea spectacolului abia trei sau patru au şi traducere românească şi acestea date de negustori români: un fabricant de lichear, un cismar şi un negustor de coloniale, dacă nu mă înşel. Oare populaţia românească a Sibiului nu simte provocarea şi nu poate răspunde paşnic cu boicotarea celor ce-i îndeamnă în prăvălia lor numai pentru a le lua banii, nu şi pentru a-i cinsti româneşte? Şi sunt acolo vre-o cincisprezece mii de români, după câte ştim!

In tramvai, pe stradă, în prăvălii, la teatru — există la „Unicum" un teatru de varietăţi cu afişul făcut numai în limba germană, unde nu se vorbeşte decât nemţeşte şi unde am văzut destui români — la bănci, nu ţi se adresează cuvântul decât în limba germană.

Atunci am înţeles rostul ordonanţei dată de bunul român care este dl Zamfir Filoti. După patru ani dela unire am înfrânt şovinismul maghiar dar nu şi pe cel săsesc, care vrea egalitate la drepturi nu însă şi la datorii.

Administraţia comunală

Firesce că în aceste împrejurări am părăsit celelalte treburi şi m'am consacrat nouei mele descoperiri. Chestiunea mă pasiona. Dădusem peste cea mai autentică rămăşiţă de medievalism german aici în inima românismului nostru latin. Am căutat deci să cunosc administraţia comunală. Aici totul era precum am prevăzut. Primăria Sibiului are în fruntea ei un primar **care nu ştie românesce.** Dl Dr Goritz este numele acestui înalt demnitar. Pe lângă dsa nici un român. In consiliul restrâns al comunei se găseşte un singur român şi acesta a fost exilat la oficiul de închiriere pentru a nu stânjeni cu prezenţa sa lucrările Rathausului dela Sibiu. Funcţionarii comunali sunt absolut toţi saşi, afară de măturătorii de stradă.

Astfel s'a putut vedea în ziua de Sft. Neculai măturătorii români spărgând ghiaţa străzilor pe când din turnurile frumoasei catedrale ortodoxe clopotele chemau credincioşii la rugăciune. Toate lucrările Primăriei sunt făcute în limba germană. Numai când Primăria trebue să ia contact cu vre-o autoritate de stat, numai atunci se traduce în românesce sdelca care în nemţeşte se păstrează la dosar.

Concluzii

Toate acestea ne dovedesc cu prisosinţă că avem de face cu o organizaţie sistematică, un fel de „burg" rătăcit pe pământul ţării româneşti, şi care vrea să-şi păstreze cu tot dinadinsul caracteru-i străin în organismul nostru de stat. Inţelegem deci vrăjmăşia cu care negustorimea germană se opune ordonanţei de schimbare a firmelor. Această schimbare înseamnă pentru şovinismul german o cedare, o plecare în faţa autorităţii de stat româneşti pe care o detestă şi pe care o acceptă numai într'atât în cât nu se poate opune.

Dar oraşul acesta care a crescut şi s'a înflorit din exploatarea, fie permisă, a satelor româneşti din împrejurimi, oraşul acesta care este pentru noi centrul Bisericei româneşti naţionale, trebue să dea românismului măcar o parte din ce îi datoreşte. Şi noi nu-i cerem decât ca alături de vorba germană să poată sta şi cuvântul românesc, iar de la colţul străzilor să dispară tăbliţa cu litera barbară a scrierii gotice.

Aceasta deocamdată trebue să se facă.

A. R. Gus

Legăturile ţăraniştilor cu sovietele

— Destăinuirile dlui Ministru Mârzescu —

Afirmaţiuna că partidul ţărănist are legături cu sovietele dovedită în atâtea rânduri de însăşi atitudinea acestei alcătuiri politice în toate împrejurările a fost confirmată pe deplin de argumentarea dlui Gh. Mârzescu ministrul sănătăţei, muncii şi ocrotirilor sociale făcută cu prilejul discuţiei la Mesaj.

Dl Mârzescu în discursul său a arătat că dacă dr. Lupu a intrat în guvernul Vaida în 1919, aceasta s'a datorit numai creditului politic pe care patronul ziarului „Aurora" îl avea în Rusia sovietică şi posibilităţei acestuia de a trimite emisari sovietelor.

La pertractările drului Lupu că nu are nici un fel de legături cu bolşevicii dl Mârzescu a dat citire unei telegrame trimisă din Londra la 1 Martie 1920 preşedintelui ad. interim al consiliului de miniştri de atunci. Cuprinsul acestei telegrame se referea la tratativele începute de dl Vaida în vederea închirierei păcei cu bolşevicii în termenii următori:

„V'am cerut ca Lupu să susţie intervenţia mea prin emisari. Nu ştiu ce rezultat a obţinut... Sper că săptămâna aceasta să ducă la o deciziune în ce priveşte Basarabia şi pe Unguri. Cred cu Lupu are în situaţia actuală, credit în Rusia...

De sigur că aceste rânduri găsite în arhiva diplomatică a Ministerului nostru de externe constituesc un document complect edificator asupra legăturilor drului Lupu cu bolşevicii din Rusia.

Zilele trecute când d. Ion Brătianu denunţa Camerei internaţionalismul partidului ţărănist, dnul Lupu se apăra de această învinuire, spunând că se fac simple afirmaţiuni fără de dovezi. Credem însă că în urma documentelor oficiale produse în Parlament de d. Mârzescu, ţăraniştii nu vor mai avea îndrăzneala să tăgăduiască acest lucru.

Planul francez al reparaţiunilor

Paris (Rador). — Poincaré, Barthou şi experţii militari au discutat planul garanţiilor. Ziarele precizează că guvernul francez studiază planul exploatării malului stâng al Rinului complectat prin stabilirea barierei vămale între Renania, bazinul Ruhr şi Renania-Reich- dorind ca planul să devină sechestru asigurator productiv şi nu o expediţie militară de anexiune.

INFORMAȚII

Mâine Vineri 29 l. c. la orele 5. p. m. va avea loc în sala de gimnastică a liceului „Regina Maria“ prima întrunire a soc. „Femeia sportivă“ unde vor putea lua parte toți cei interesați.

*

Dl Inginer Ion Protopopescu sub directorul manufacturii de tutun din localitate a fost numit asistent pe lângă catedra de geometrie descriptivă și laboratorul de mecanică și geometrie dela Universitatea din Cluj.

*

Eri, 27 l. c. a încetat subit din viață, în gara „Dorna-Vatra“ Comandantul regimentului 97—98 din Tarda, Col. Cernăuțeanu. Înmormântarea va avea loc în Cernăuți, locul de origine al defunctului.

*

Durerea de dinți trece dacă puneți comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Societatea studențească „Crișana“ din Cluj a hotărât să dea la Beiuș o serbare pentru fondul destinat ridicării unui monument în amintirea avocaților dr. Ion Ciordaș și dr. Bolcaș din Beiuș uciși mișelește acum patru ani de către terorii tii săcui.

*

„Monitorul Oficial“ No. 210 din 26 Decembrie a. c. promulgă legea prin care guvernul este autorizat, în interesul unei bune gospodării, a prelungi, cu aprobarea regală, mandatele actualelor reprezentante și antistii comunale din Transilvania, Banat, Crișana, Satmar și Maramureș până la maximum un an dela expirarea lor

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax face pielea fină. 2420—6

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Studenții univ din regiunea Sibiiu invită publicul la Serata Literară-Artistică, urmată de dans ce o vor aranja la Sibiiu în ziua de 9 Ian. 1923 (a treia zi de Crăciun), în sala „Unicum“

Inceputul la orele 8 și jumătate seara.

Invitări speciale nu se fac.

Ținuta de stradă. Sunt de preferat costumele naționale.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

Ministerul de finanțe a luat măsuri ca, în cazul când pentru consumațiunile dela restaurante, cofetării, berării, cafenele sau bodege din orașe, nu se liberează adeverințe de plată din carnetele de plată oficializate ce exploatatorii sunt datori să țină, să se pună în contravenție nu numai patronii, ci și chelnerii sau personalul de serviciu care s'ar face vinovați de această călcare de lege.

*

Guma „Olla“ se află în toate drogueriile și farmaciile. 2419—

*

La liceul „Em. Gojdu“, din Oradea-Mare, este vacantă catedra de chimie, iar la liceul „Andrei Șaguna“ din Dej, catedra de matematici.

*

Uniunea chiriașilor a depus la Oficiul de închiriere o listă de 10 membri din care președintele comisiunei deliberative va trage la sorți un membru și un supleant în comisiune pentru anul 1923. Tragerea la sorți va avea loc în ședință publică în cursul lunii.

*

Dl I. Comșulea, fost învățător în comuna Râușor și actual profesor suplinitor la liceul „Radu Negru“ din Făgăraș a fost numit subrevizor la Făgăraș, în postul vacant.

*

Conferințele publice ținute la Universitate sub auspiciile „Astrei“ se amână după sărbătorile Craciunului, când se vor anunța la timp.

*

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința generală că la școala superioară comercială din Cluj se găsesc vacante orele din limba română și limba franceză.

Cererile se vor adresa ministerului.

*

Sâmbătă 30 Decemvrie ora 8 seara va avea loc un concert dat de Reuniunea corală „Corul bărbătesc al Episcopiei ortodoxe române din Cluj“ cu concursul dnelor Lya Pop și Mimi V. Nestorescu și cu un program foarte bogat și variat.

Bilete se află de vânzare la Consistoriul ort. rom. din strada Iuliu Maniu 31 și seara la cassă.

*

In cursul săptămânei viitoare când Parlamentul va fi în vacanță, ministerul de finanțe va convoca pe reprezentanții tuturor instituțiilor publice să ia în discuție anteproectul de lege al statutului funcționanilor.

Discuția va dura în tot cursul vacanței parlamentare, după care va fi întocmit proectul ce va fi depus în Parlament în cursul lunei Ianuarie.

Inspectoratul general al învățământului primar și normal a înaintat ministerului următoarele propuneri cari s'au primit și vor fi aplicate: să nu poată fi rechemat la catedră un dascăl, dacă de la propunerea sa la pensie până la data la care a cerut rechemarea, au trecut mai mult de trei ani școlari.

Rechemarea să se facă cu avizul consiliului inspectorilor primari pe termen numai de un an, cu dreptul de a se prelungi după aceleași norme și pentru anul, sau anii următori.

In tot timpul funcționării, cei rechemați să fie supuși unor dese inspecțiuni, având ca scop să se constate: frecventarea regulată, chipul de predare și autoritatea asupra școlarilor.

Aceste inspecțiuni se vor face de către revizorii școlari, pentru învățători și de către inspectorii de circumscripții, pentru institutori.

*

Cumpăr casă în Cluj compusă din 4—5 camere, grădină, prefarabile pe lângă Someș. Plătesc preț bun: A se adresa la ziar sub „Ioan C. G.“

*

Uzinele „BABI“ Werk

RAPAPORT JOZSÉF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Guma „Olla“ are un renume mondial. *2419—4*

*

Din Praga vine știrea că din cauza traficului restrâns s'a redus la de 4 ori pe săptămână circulația vagoanelor paturi pe linia Praga—Halmi—București. Plecarea din Praga a acestor trenuri va avea loc Marți, Miercuri, Vineri și Duminică la orele 7.10 iar din București Joi, Sâmbătă, Luni și Marți. Intre Praga și București circulă un tren zilnic cu vagonpaturi, care urmează ruta Praga-Cracovia, Lemberg-Cernăuți-București.

*

Din informațiunile date de decanatul baroului Capitalei aproape unanimitatea barourilor din țară, au fost de părere ca congresul asociațiilor să se țină la Oradea-Mare în vacanța Paștelui.

Cel mai frumos
se vopsește și curăță chimic
blănurile de vulpe, blănurile și ori ce fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Educația fizică a femeilor

Societatea Femeia sportivă

— Prima adunare publică —

Din inițiativa unui grup de doamne și profesoare de gimnastică din Cluj a luat ființă în vara anului acesta societatea „Femeia Sportivă“ cu menirea de a răspândi educația fizică și sportul în cercurile femeiești.

In scopul acesta s'a hotărât convocarea primei întruniri în ziua de Vineri 29 Decemvrie a. c. ora 5 p. m. în sala de gimnastică a liceului „Regina Maria“, strada Minerva no. 1. Pentru a desvolta și a face cunoscut programul vast și chemarea nobilă a acestei societăți pe o scară cât mai întinsă, grupul de inițiativă roagă cu insistență toate membrele active precum și toate doamnele și domnișoarele din Cluj să binevoiască a lua parte la această întrunire.

Societatea crede de bine să îmbrățișeze toate ramurile aparținătoare unei educații fizice a femeilor, făcând secții de gimnastică, scrimă, sporturi de iarnă, etc. ca astfel, pe lângă desvoltarea sportivă să capete și un colorit distractiv unde toate membrele să se simtă bine, cimentând o armonie sufletească în societatea Clujană.

In credința că năzuințele societății vor afla răsunet în sufletul cercurilor femenine din Cluj, nutrim nădejdea că la aceasta întrunire vom putea saluta pe toate doamnele și domnișoarele din Cluj, mai ales că e prima societate de felul acesta în Ardeal.

Dela Teatrul Național

Repertoriul: Joi 28 Decembre „Extemporalul“, pentru a șaptea oară.

Sâmbătă 30 Decembre: „Stane de piatră“.

Duminecă 31 Decembrie. Matineu: „Ginerile domnului prefect“.

Marți 2 Ianuarie. Premieră: „Visul unei nopți de vară“.

*

A opta premieră din această stagiune va fi „Visul unei nopți de vară“ de Shakespeare. Din distribuție fac parte d-nii Neamțu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon, Nae Dimitriu, Virgil Vasilescu, P. Bulandra, I. Vanciu, C. Potcoavă și D-nele Gina Sandry-Bulandra, Jeana Popovici-Voina, Stanca Alexandrescu, Sylvia Jipescu, Jeana Landry, etc.

Spectacolul va fi acompaniat de muzica de Mendelsohn, cântată de orchestra operei sub conducerea maestrului Hermann Klee.

Costumul și decorurile noui.

Piesa e pusă în scenă de domnul G. Mihăescu.

Având-se în vedere cheltuielile extraordinare pe cari le necesită reprezentarea acestei piese direcțiunea a hotărât ca la toate spectacolele cu „Visul unei nopți de vară“ prețurile să fie ridicate cu 15 la sută.

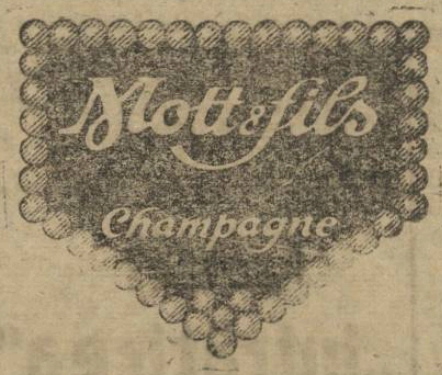

In preajma sărbătorilor

O părere a lui Nansen

Presa țărilor apusene aruncă în preajma sărbătorilor, o ochire asupra evenimentelor economice și politice din anul trecut și face pronosticuri pentru anul viitor. De observat este că optimismul cel mai mare domină la Londra unde se prevede că anul 1923, dacă nu va aduce îndeplinirea tuturor dorințelor cu privire la refacerea Europei, va constitui tuturor un pas hotărât spre normalizare.

*

In Enciclica sa către Episcopi, Papa insistă asupra relelor cari bântue lumea și enumără o serie de remedii spre alinarea lor.

*

Puțin optimist a fost celebrul explorator Nansen în remarcabilul discurs ce l'a pronunțat la Christiania, în momentul când îi s'a remis premiul Nobel. A arătat că în Europa stăpânește încă egoismul, invidia, confuzia și neîncrederea între clase și națiuni.

S'a spus că marele războiu ar fi ultimul că de acum înainte se va face războiului. Ce a rămas din aceste frase frumoase? Azi se dovedește că, chiar pentru învingători, războiul e negativ și că nici nu poate fi altfel cu toate acestea se vorbește chiar azi de războiul de mâine.

„Suntem pe drumul spre barbarie, continuă Nansen. Ori cine a călătorit prin Tracia a putut vedea, târându-se pe șosea o populație cu căruțe, cu vite, porci, un cortegiu imens șerpuind cât prinde ochiul — par'că ne-am fi întors spre vremurile migrațiunilor. Am revenit spre timpuri când un popor întreg a putut fi exterminat, ca armenii. Cu groază constatăm că în ținuturile Volgei, populațiunea se stinge.

Ne întoarcem spre barbarie.

Ne trebue încredere între națiuni, încredere în viitor.

Nu văd altă nădejde decât Liga Națiunilor“.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Joi „Veritas vincit. Partea I. O dramă senzațională de aventurii.

Vineri „Veritas vincit“ Partea II.

Sâmbătă ditto.

Duminecă „Elicea vie.“ O frumoasă dramă socială.

Cinema Universității

Joi „Amor la cârma“. O drăgălașă inscenare cinematografici.

Vineri ditto.

Sâmbătă „Patima“ O excelentă dramă din viața muncitorilor.

Duminecă „Cela morții.

Cinema Urania

Joi „Patima“. O excelentă dramă din viața muncitorească.

Vineri ditto.

Sâmbătă „Juliot apașul“. O mare dramă de circ.

Duminecă „Răsplata“.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

CRIZA DE LOCUINȚE și biroul de cartirulre

Atribuțiile biroului de cartiruire, Legătura între el și oficiul de închiriere

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru am publicat ştirea că cu începere dela 1 Ianuarie va începe să funcţioneze în Cluj din nou biroul de cartiruire care a funcţionat până acum 4—5 luni. Azi suntem în măsură să dăm câteva relaţii mai amănunţite în această chestiune.

Acest birou de cartiruire va funcţiona în localul Prefecturei judeţului. Atribuţiile şi drepturile lui vor fi limitate la rechiziţionarea de camere numai pentru funcţionarii de stat. Numărul camerelor pe care le poate rechiziţiona şi acorda acest birou va fi de cel mult două. Cu alte cuvinte, biroul de cartiruire nu va putea rechiziţiona decât apartamente formate din cel mult două camere.

*

Infiinţarea acestui nou oficiu de locuinţe pe lângă oficiul de închiriere, dar independent de acesta, a fost şi o credem necesară din cauza următoarelor motive:

Se ştie că dela desfiinţarea biroului de închiriere, desfiinţare care s'a produs acum câteva luni, şi până astăzi, au venit în Cluj fel de fel de persoane complect dispensabile şi care n'au nici un rost în Cluj. Pe de altă parte au plecat din Cluj foarte multe persoane lăsând prin plecarea lor nenumărate camere goale care au fost ocupate legal sau clandestin tocmai de acele persoane nou venite şi care n'au nici un rost în Cluj.

In acelaş timp, zeci de funcţionari cu familiile lor, dorim şi astăzi prin birouri, prin hoteluri sau îngrămădiţi câte 7—8 într'o odăiţă pe la mahalale.

Situaţia aceasta nu putea fi înlăturată de biroul de închiriere care avea un prea mare număr de lucrări, el soluţionând chestiunile de locuinţă şi a funcţionarilor şi a particularilor. Pe de altă parte, acest birou de închiriere nu mai făcea sau nu mai putea face în ultimul timp nici un control serios prin oraş aşa că azi numai întâmplător se putea afla că din cutare locuinţă a plecat cineva sau că cutare cameră e liberă.

Nu mai vorbim de zăpăceala şi neregula care domneşte la oficiul de închiriere unde amănările desbaterilor comisiunei sunt de luni de zile, unde dosarele se pierd şi unde populaţia aşteaptă cu zilele ca să-i vie rândul să poată vedea pe d-l „şef".

Noul birou de cartiruire, care după ştirile ce le avem până acum va începe să funcţioneze dela 1 Ianuarie, va avea ca primă grijă să facă un riguros control al tuturor locuinţelor din Cluj, pentru a constata camerile ocupate în mod clandestin, camerile libere şi camerile rechiziţionabile.

Toate acestea vor fi rechiziţionate de către biroul de cartiruire şi vor fi atribuite exclusiv funcţionarilor de stat.

Până aci toate bune.

Chestiunea însă de care depinde în întregime succesul biroului de cartiruire este legătura între acesta şi oficiul de închiriere. In ce ne priveşte, suntem convinşi că dacă biroul de cartiruire va fi dependent de cel de închiriere, înfiinţarea lui este inutilă căci situaţia s'ar agrava atunci mai mult.

De aceia credem în complectă independenţă a acestor două oficii de locuinţe şi între ele să fie pur şi simplu o legătură de colaborare reciprocă.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

BURSA - BUCUREŞTI

— 27 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1265
Londra	795
New-York	170
Italia	870
Elveţia	32½
Praga	525
Viena	2475
Berlin	263
Budapesta	740

Valute

Mărci	268 — 70
Leva	110 — 12
Lire otomane	90 — 92
Lire sterline	785 — 70
Franci francezi	1270 — 75
„ elveţieni	31½ — 32
Lire italiene	860 — 75
Drahme	270 — 80
Dinari	200 — 10
Dolari	1093/4 — 70
Napoleoni	615 — 620
Cor. austr.	28 — 30
„ magh.	7¼ — 7½
Socol	519 — 22
Mărci pol.	100 — 105

*

Ministerul de finanţe a ordonat Băncii Naţionale să plătească pentru lucrările îndeplinite de căile ferate în ultimul timp încă 110 milioane lei.

*

Dl Oromulu guvernorul Băncii Naţionale, împreună cu directorul ei dl Cioranu, s'a prezentat astăzi la dl Vintilă Brătianu discutând cotarea leului la bursa din Paris şi eventualele măsuri de îndreptare.

*

O însemnată donaţie pentru studenţii din Bucureşti

Dl Vasiliu, mare proprietar din Prahova, a anunţat Ministerul instrucţiunei că donează 14 milioane lei pentru construirea unui cămin studenţesc în Capitală.

*

Numeroşi prefecţi din vechiul regat au fost convocaţi azi la ministerul de interne pentru a se discuta măsurile contra mişcărilor antisemite. Rând pe rând se vor convoca pentru acest scop toţi prefecţii din ţară.

*

Ministerul de Industrie şi comerţ, a ordonat o cercetare pentru o eventuală interzicere a executării tuturor permiselor de export de petrol din cauza crizei interne. Trenurile petrolifere au fost oprite şi îndreptate spre localităţile cari actualmente sunt lipsite de petrol. Se crede că această măsură provizorie va ameliora întru câtva lipsa ce bântue în unele părţi ale ţării.

Externe

Desbaterile Conferinţei din Lausanne. Intransigenţa Turcilor

Lausanne (Rador) — Conferinţa a continuat tratativele cu Turcii în chestia străinătorilor chiar şi în zilele Crăciunului, dar cu toate că aliaţii au făcut noi concesii privitor la controlul străinătorilor nu s'a ajuns la un rezultat pozitiv.

Sub comisiunea schimbului populaţiilor a examinat problema patriarchatului. Delegaţia greacă a arătat motivele istorice şi religioase cari fac necesară menţinerea patriarchatului la Constantinopol. Grecia—a spus delegatul —va refuza în mod categoric orice discuţie în această chestiune.

Moartea unui mare bogătaş ungur

Budapesta. Marele industriaş şi tot odată cel mai bogat om al Ungariei de azi Weisz Manfred, a decedat eri la Budapesta.

Protestările Turciei

Constantinapol. (Rador) Ziarele turceşti continuă cu protestarea violentă contra continuelor debarcări de trupe engleze şi se întreabă de rostul acestor măsuri militare în timpul conferinţei de pace.

Graţierea atentatorilor la viaţa lui Venizelos

Paris. Atentatori lui Venizelos anume Tseropis şi Kirlakis au fost graţiaţi de restul pedepsei în urma intervenţei lui Venizelos la guvernul francez.

Enciclica papală de Crăciun

Roma. — Cu prilejul Crăciunului, Papa a lansat o enciclică arătând primejdia luptelor naţionalităţilor şi luptei de clasă. Crede sosit timpul pentru revenirea unei păci reale după grozavul război mondial.

RAGLAN,

costume pentru
1588 domnii şi băeţi

M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

Aviz.

Consiliul oraşului Cluj în sedinţa ţinută în 15 Dec. a. c. a hotarît distribuire de lemne de foc în mod gratuit la săracii oraşului. Invităm pe cei îndreptăţiţi să se prezinte la şefii circumscripţiunilor lor pentru ridicarea bonurilor respective cu cari vor căpăta cantităţile de lemne de foc votate din uzinele de lemne indicate în bonurile din chestiune şi anume în următorul rând:

Circumscript. I. în 2 Ianuarie 1923.
Circumscript. II în 3 Ianuarie 1923.
Circumscript. III în 2 Ianuarie 1923.
Circumscript. IV. în 3 Ianuarie 1923.
Circumscript. V. în 4 Ianuarie 1923.
Circumscript. VI. în 5 Ianuarie 1923.

Curierul Spectacolelor Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Joi: „Seducătorul". Premieră. Abonament de premieră Nr. 23. Preţuri de premieră.
Vineri: „Seducătorul". Pentru a doua oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 61.A.
Sâmbătă: Matineu: „Ioan Viteazul". Preţuri reduse.
Sâmbătă seara; „Madame Nittouche". Preţuri de operă. Abonament de premieră şi operă Nr. 24. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid.
Sâmbătă noaptea: Cabaret „Astronomia" „Leul". Alte noutăţi. Program bogat şi variat. Preţuri de premieră
Duminecă: Matineu: „Aria Fermecătoare" Pentru a 7 oară Preţuri reduse.
Duminecă seara orele 6 şi jumătate: „Poetul şi Moartea" Premieră. Premersă de „Invalidul". Dramă populară cu distribuţie nouă a rolurilor. Cu prilejul aniversării 100 de ani dela naşterea lui Petőfi. Abonament şters. Preţuri de premieră.
Duminecă noaptea orele 9 şi un sfert: Cabaret. Seara de Sylvestru „Furtuna", „Imbecilul". Noutăţi. Program de tot nou. Preţuri de premieră.

Numai spirtul cu Menthol „Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinereţe
în tot locul să găseste.

Lloyd 205 1540

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat şi costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie (3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

Loyd 553 1722

Publicatiune de concurs

Cu termenul de 31 Ianuarie 1923 se publică concurs pentru ocuparea postului de învățător-director la școala primară din Vulcan, susținută de către „Petroșani" Societate Anonimă pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni.

Având a conduce cel ales școală paralelă — română și maghiară — cu 13 puteri didactice laolaltă, vor fi preferiți, cei ce cunosc și limba maghiară.

Retribuțiunile sunt cele statorite și provăzute la școlile primare ale Statului, la cari se mai adaugă: locuință, încălzit și luminat gratuit plus toate favoarele și reducecerile, de cari se îmbucură învățătorii societății „Petroșani" la magazia de alimente.

2471 Direcțiunea minelor „Petroșani" în Vulcan.

Grădina de iarnă „CENTRAL"
Szilágyi Juczi, Erry, Tayol
Favoritul Bucureștilor și senzațiile celelalte. Începutul la orele 9.30.
Lloyd 1010. 2222-3

Reclame este sufletul comerțului.

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ
Ocaziune de Crăciun!
Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Sursă solide în zestrare cu articole de manufactură și modă bărbătească și femeească. 2436
Ciorapi
Căptușeală
Stofe
Pânzeturi
(în mare selecțiune)
Prețuri fixe.
Serviciu solid.
Târg de anul nou!
PRĂVĂLIE NOUĂ ! PRĂVĂLIE NOUĂ

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din TIMIȘOARA Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Alexandru Nagy
Frata
jud. Cojocna.

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj
pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și plicuri.
Cereți catalog și modele. 2458

ACADEMIA DE AGRICULTURĂ CLUJ.

No. 1669—1922.

Publicație de licitație

La Direcțiunea Academiei de Agricultură din Cluj va avea loc la 15 Ianuarie 1923 ora 9 a. m. o licitație publică unde se vor vinde următoarele:

Flores rosarum pupurea	2·5 kg.
„ „ damascena	1·5 „
„ verbasci	2 „
Herba Menthae piperitae Mischam	6 „
„ „ „ Agnelliana	5 „
„ „ „ Russia	45 „
„ „ crispe	6 „
„ Melisae	38 „
Folia plantagnis	28 „
Herba Hyssopi	162 „
Fructus foeniculi	8 „
„ coriandri	40 „
Herba salviae	3 „

Licitația se va ține conform art. 72-8 din legea comptabilității statului.

Director: Ciomac. 2472 Secretar: Krausz.

Berea nutritoare de malț dublu,
2248 specialitatea
GLORIA
produsă de
Fabrica de bere din Turda
se capătă iarăși pretutindeni.
Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Liniile particulare ardelenești

— Trecerea la CFR. a două linii —

Prin jurnalele consiliului de miniștri publicate în „Monitorul Oficial" No. 209 din 24 Decembrie a. c. s'a decis următoarele:

Linia Beclean Rodna veche

Autorizâ pe d. ministru al comunicațiilor, să dispună luarea în exploatare de către direcțiunea generală C. F. R. a căii ferate particulare Becean-Ilva-Mică-Rodna-Veche, concesionată „Societății anonime de căile ferate locale din Năsăud" și exploatate actualmente de direcția C. F. Somesene și cu începere de la 1 Februarie 1923.

Linia Jibou-Baia Mare

De asemenea se autorizâ d. ministru al comunicațiilor să dispună luarea în exploatare de către direcțiunea generală a C. F. R. a căei ferate particulare Jibou-Baia-Mare, cu ramificația Silymeghiu-Cehul Silvaniei, concesionată „Societății anonime de căi ferate locale Jibou-Baia-Mare și exploatată actualmete de direcția C. F. Somașene cu începere de la 1 Februarie 1923.

Consiliile de administrație ale acestor societăți de căi ferate vor convoca de urgență adunări generale extraordinare pentru ca să împuternicească pe unul sau doi delegați cari să trateze cu ministerul de comunicații încheierea convențiunilor pentru luarea în exploatare de către Stat a liniilor ferate mai sus amintite.

In acelaș timp direcțiunea exploatatoare va întocmi și prezenta în mod complect cu ocaziunea predării inventarelor, materialelor de orice natură, mașinelor, vagoanelor, instalațiunilor clădirilor mobilierului, arhivei, etc.

D. ministru al comunicațiilor va dispune întocmirea la timp a unei comisiuni mixte, care va proceda la predarea și luarea în primire cu procese verbale și inventarea liniilor, clădirilor, lucrări de artă, instalațiuni, ateliere, material rulant și de cale, mobilier, etc.

Cetiți Infrățirea

Noul șef al statului polon

Câteva date biografice

D. Stanislas Wojciekowski, noul președinte al republicei polone, e o personalitate de primul ordin. Ca și Mussolini, el a debutat, în viața politică, ca socialist și în timpul regimului țarist a stat mult timp în închisoare.

In anul 1893, d. Wojciekowski, în vârstă de 29 ani (el e născut la Kalisz, la 15 Martie 1864), a fost liberat și atunci a plecat în Elveția; apoi a vizitat Franța și Anglia.

In 1904 el s'a despărțit de partidul polon socialist. După doui ani a reintrat în Polonia și a participat la mișcarea cooperativă țărănistă naționalistă și a fost ales președintul uniunei centrale a cooperativelor.

In 1914, isbucnind războiul, d. Wojciekowski s'a declarat pentru războiul înverșunat împotriva Germaniei și Austro-Ungariei.

El a făcut parte, ca ministru de interne, în cabinetul Paderewski, de la Ianuarie până la Iulie 1919. In ajunul alegerei sale ca președinte al republicei polone, d. Stanislas Wojciekowski nu aparținea nici unui partid politic.

Rusia și chestiunea Mării negre

Punctul de vedere britanic. — Ce urmăreau sovietele

Rolul jucat de Ruși în dezbaterile asupra chestiunei Strâmtorilor nu a ușurat întru nimic lucrările conferinței dela Lausanne. Fapt este că planul Rusiei era să transforme Marea-Neagră într'un lac rusesc unde Rusia ar fi, după cum s'a exprimat un ziarist englez, „știuca între crap".

Turcia, flatată mereu de Ruși, ar fi avut rolul să țină la distanță pe nepoftiți, lăsând astfel Marea Neagră și statele dunărene, din punct de vedere naval și militar, la discreționea Rusiei. Lordul Curzon denunțând scopul ascuns al Rușilor, a pus proectul aliaților, care urmărea demilitarizarea Strâmtorilor, punându-le sub controlul unei comisiuni internaționale, prezidată de un reprezentant al Turciei; traficul liber al comerțului în Strâmtori și trecerea unui număr limitat de vase de război astfel ca toate interesele naționale să fie ocrotite.

Restricțiunile, propuse de aliați erau de așa natură că convingeau orice minte obiectivă, că aliații nu urmăreau nici un plan de agresiune și că dorința lor era de a împiedeca agresiunea Rusiei, sau a altei țări.

Faptul că Statele-Unite și țările din Europa Orientală au susținut cu stăruință propunerea aliaților în chestiunea Strâmtorilor a dat și mai multă forță acestui punct de vedere, care n'a rămas fără ecou nici în rândurile delegaților turci. Există însă un punct pe care cei înțelepți între turci nu-l omit în întregime, anume că țara lor este în stare de faliment și că vor avea nevoe de un serios ajutor financiar și tehnic pentrucă Turcia mărită să nu fie ca o coaje fără miez.

Multe țări cari se află în condițiuni similare nu îndreaptă spre Rusia cererile lor de ajutor ci spre Londra, sau Washington, și astfel Turcia își dă seamă că o bună înțelegere cu aceste două puteri este indispensabilă prosperității sale.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon și piane. Adresa la administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Reclama este sufletul comerțului

Mașini de scris de orice sistem la

TORPEDO Libraria LEPAGE Cluj.

Indepozit: pangliol, perne, hârtie carbon indigo, hârtie pentru mașini de scris etc., etc.

2461

Cereți ofert.

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2318

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototsky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvaneau S. A.
Aiud, Pennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein
Ulpiară, Banca Ardeleana.
Sighetul Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități
și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,
Cluj, Str. Regina Maria No. 1

2402

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Propaganda românească în Franța

Festivalul dela „Union chrètienne de Jeunes Gens de Paris

Acum câteva zile s'a dat la Paris un festival, în sala din Rue de Trévise, în plin centru, lângă marile bulevarde, sub președinția d-lui Victor Antonescu, ministrul nostru plenipotențiar.

D-l Georges Lacour-Gayet de la Academia de științe morale și politice a ținut o conferință despre „România, trecutul ei istoric și izvoarele de bogății."

Adânc cunoscător al istoriei neamului nostru, cât și a României pe care a vizitat-o, conferențiarul, rând pe rând, începând cu luptele între Daci și Romani, ne face să trăim cu gândul cronica glorioasă a poporului românesc până la încoronarea dela Alba-Iulia, care însemnă popasul glorios al năzuințelor noastre naționale.

Majoritatea asistenței compusă din studenții și lume franceză au ascultat cu cel mai vădit interes, ovaționând pe distinsul conferențiar, care este un mare prieten al României.

Proecțiuni cinematografice despre „România pitorească" au dat prilej asistenței să admire peisagii, costume naționale, belșugul câmpiei și munților noștri, vederi arhitecturale și danțul călușarilor. Artiștii români aflători în Paris, cât și orchestra română Codolban au contribuit la succesul festivalului.

D-ra Romanitza, dela marea operă din Paris, bună școală ce canto și facilitate de emisiune, a fălmăcit cu măestrie: „Spune mândro". „Bade zău n'o fi păcat și „Pe unde umblă dorul."

Dl Siroescu, tenor al operei comice, distinsă siluetă pariziană, care știe să fie sufletește român, pune în „Fluerag" aceeași măestrie ca în Pelleas et Mélisandre al cărui creator este la opera comică.

D-ra Bernard, violoncelistă din cuartetul Cappelli, ne-a dat dovadă de calități technice de mare valoare, interpretând bucăți de genuri diferite.

Remarcăm cu plăcere artistică, în cinda rolului secundar al pianului pe d-șoara Etchepare. Cu virtuozitatea unei degetații impecabile, d sa a știut să acompanieze canto și violoncelul, dând adesea clapelor de fildeș atari accente și valori melodice, încât pianul egala aproape instrumentul principal sau vocea.

Orchestra română Codolban a fost la înălțime, făcând deliciul sălii. Rând pe rând, francezii au aplaudat „Doina," „Ciocârlia" și celelalte cântece naționale.

Serbarea a luat sfârșit cu „Marsilieza" și „Trăiască Regele," ascultate cu religiozitate în picioare.

Și dacă succesul moral a fost atâta de strălucit, aceasta se datorește consulului nostru la Paris, d. F. Papudof, organizatorul festivalului, care de mult încă, — muncind cu o răbdare rodnică de albină, a reușit să imprime în metropola lumei, interesul Franței pentru țara latină îndepărtată — atât de bogată în jertfe și plină de făgăduinți pentru ziua de mâine.

In sala arhiplină populată în majoritate de studenți și public francez, însemn în treacăt: D. Victor Antonescu, ministrul nostru plenipotențiar, d-na Elena Văcărescu, secretara Ligii Națiunilor, F. Papudof, însărcinatul nostru de afaceri consulare la Paris, Kalinderu, gen. Pressan, colonel Antonescu, ataşatul nostru militar, colonel Gelu Petrescu, președintele comisiunei militare române la Paris, căpitan Mincu, adjutantul ataşatului militar, vicontesa de Borgarrd, d-na Viney, d-rele Eugenia și Raluca V. Eminescu, d-na Balkis, d-rele Denise Gèrvy, Bernard, Silvia Petrescu, publicistă, d. Veller, consulul nostru la Caën, G. Căpitaneanu și V. Petala, secretari la legația din Paris, Victor Eminescu, I. N. Dima Iulian, secretar al serviciului consular Paris, Algazli, redactor la Le Temps, d. Echepare, d. Țicu Ștefănescu, profesor de canto al teatrului Gaité Lyrique, concertistul N. Buica, dr. Chochard, Massoche, secretarul general al Uniunei Chrétienne, C. Vișoianu și Gheorghiu, președintele și vicepreședintele Asociației studenților români, pictorul Burada, Const. Vlădescu, președ. Asociației art. rom. în Franța, d'Ambrosio, secretarul soc. Junimea artistică română, cât și un mare număr din colonia și studenții români la Paris.

Cum se călătorește în Franța

Un nou tip de vagoane de cale ferată

Ziarele franceze vorbesc în terment foarte elogioși despre un nou tip de pat-vagoane inaugurate zilele trecute de către „Compagnie internationale des Wagons-Lits et des Grands Expres Européens" pe liniile Calais-Nisa și Paris-Nisa.

Noile vagoane reprezintă, sub raportul confortului și luxului, un atare progres încât au stârnit până și admirația americanilor cari obișnuiți „să trăiască mai mult în drumul de fier" au spiritul critic foarte ascuțit în ce privește comoditatea vagoanelor.

Astfel, „Nev-York Times" scrie următoarele cu privire la ele:

Nu există nimic în Statele-Unite care să se compare cu aceste inteligente dispoziții ce asigură maximum de confort și de intimitate, unit cu o economisire de cheltueli și spațiu".

Noul mod.l francez al Companiei internaționale de Wagons-Lits și al Expresselor europene pune de astă dată categoric capăt legendei că în Franța nici trenurile și nici hotelurile nu sunt comode. Dar în afară de confortul pe care îl oferă, trenul denumit „Calais Mediteranée-Express" reprezintă și un mare progres din punctul de vedere al vitezei. Distanța dintre Paris și Nisa a fost făcută în 16 ore numai.

România văzută de streini

Cum înfățișează un mare ziar german situația politică și economică dela noi — Un îndemn Germaniei de a intensifica raporturile cu România

„Frankfurter Zeitung" consacră un lung articol situației politice și economice a României de după războiu.

Credem interesant să semnalăm unele pasagii mai importante din acest studiu:

Prin alipirea mănoaselor provincii, printre cari Basarabia și cea mai importantă parte a Banatului bogate în cereale, iar Transilvania și Bucovina neasemuite în bogății forestiere, România a devenit un stat din cele mai dotate și cu o configurație geografică din cele mai avantagioase.

La aceasta se adaugă puternicul mijloc de comunicație al Dunărei, cu porturi bine amenajate, precum și o coastă însemnată scăldată de marea Neagră, cari o pun în poziția de a avea relațiuni economice cu toată lumea.

Faptul însă că această situație favorabilă, și noile bogății au fost obținute pe calea armelor, ca rezultat al războiului mondial, condiționează politica fundamentală a României. Dușmănia ascunsă sau oficială a statelor în detrimentul cărora s'a produs mărirea României, va împrima, în mod permanent, directiva politicei externe a conducătorilor români.

In special, adversitatea Rusiei, care se manifestă în mod oficial, cântărește greu în politica României. Ea explică alianța româno-polonă, ambele state având a se teme de un atac rusesc.

Eficacitatea alianței militare româno-polone, poate fi obiectul unor controverse pentru cazul când Rusia va redeveni puternică; deocamdată însă, alianța aceasta asigură ambelor state posesiunea provinciilor deslipite de Rusia.

Amenințarea din partea Ungariei, care, la rândul ei, se va împăca cu greu cu gândul că a perdut pentru totdeauna bogatele provincii transcarpatice și cu ele o numeroasă populație maghiară, România a zădărnicit'o intrând în coaliția statelor slave Cehoslovacia și Jugoslavia.

Trecând la situația economică a României autorul articolului insistă asupra neasemuitelor bogății naturale ale solului românesc.

România Mare nou creată, oferă posibilități economice și ascunse bogății neexploatate încă, cum cu greu se poate găsi o a doua țară din Europa.

România este un grânar al Europei, prin productivitatea Basarabiei, a vechiului regat și a unei părți din Banat.

Industria petroliferă din vechiul regat, bogatele zăcăminte miniere din Transilvania și Banat, întinsele păduri răspândite în toată România, crescătorii de vite bine desvoltate și, în plus, nenumărate și puternice căderi de apă, — toate încă insuficient exploatate și desvoltate — oferă surse neasemuite de avânt economic, așa cum nu-l pot spera epuizatele state occidentale.

Articolul închee observațiile de mai sus cu un îndemn către factorii economici din Germania de a căuta să intensifice raporturile comerciale cu România, folosindu-se de intermediul populației germane din România, în număr de circa 400.000.

Creionale și Tocurile Penkala

cu peniță de aur sunt cele mai bune și se găsesc în toate librăriile și depozitele de hârtie. 2469

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamente pentru chiosc, se primesc la Adm. ziarului Infrățirea str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 695 8 pagini 1 LEU 8 pagini Sâmbătă 30 Decembrie 1922

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

asoc. pentru cult. și literatura a pop. român
1 Sibiu
R28

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN .... LEI 180
„ 6 LUNI .... 90 „
„ 3 „ .... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Cuvântarea dlui ALEX. LAPEDATU LA MESAGIU

Viitorul de azi aduce, în suplement, după notele stenografice, cuvântarea rostită de dl Prof. Alex. Lapedatu, deputat de Ceica, în Cameră, la 21 ale l. c., cu ocazia desbaterilor adresei pentru răspuns la Mesagiu. Ni se dă astfel posibilitatea să cunoaștem, în mod complet și autentic, cuprinsul acestei cuvântări, pe care, după rezumatele defectuoase și tendențioase ale presei din Capitală n'am fi putut-o desigur aprecia după toată însemnătatea ei.

Ca unul ce vorbia în numele deputaților ardeleni și bănățeni din partidul național liberal, dl Lapedatu s'a văzut nevoit, cum spune la începutul cuvântării sale, să lase deoparte chestiunile politice, de ordin general sau particular, ce s'au desbătut în Cameră cu ocazia discuțiilor la Adresă și să trateze o chestiune specială a celor în numele cărora vorbia — chestiunea acuzației ce li se aduce că prin întemeierea organizațiunilor național liberale din Transilvania și Banat ar fi contribuit la distrugerea solidarității politice naționale a românilor din aceste ținuturi.

In acest scop a fost adus să facă o expunere critică a politicei partidului național, — expunere în care zace, pentru noi, tot interesul deosebit al cuvântării dlui Lapedatu. Căci dsa nu s'a mărginit a privi lucrurile numai la suprafață, ca atâția alții; pentru a face politicei partidului național una din acele obișnuite critice — ușoară și eftină. Ci fără de nici o pasiune și cu toată obiectivitatea, potrivit temperamentului său așezat și stăpânit și disciplinei sale intelectuale, de istoric, dl Lapedatu a pătruns în miezul însuși al lucrurilor pentru a face o critică pe cât de serioasă pe atât de întemeiată politicei partidului național.

Trei constatări esențiale se desprind, clar și convingător, pentru cetitor din expunerea dlui Lapedatu pe care o reproducem și noi în corpul ziarului pentru ca să poată fi urmărită de cei doritorii în toată desvoltarea ei.

Intâia. Că politica partidului național, dela Unire încoace, lipsită de orice rezultate pozitive, e datorită concepției eronată principiar, irealizabilă practic și lipsită de simțământul istoric al vremurilor ce trăim, pe care conducătorii acestui partid și-au făcut-o, dela început, cu privire la situația și rolul pe care partidul lor trebuia să le aibă în noua noastră viața viața politică, și perzistenței cu care aceiași conducători au căutat să ducă cu orice preț la îndeplinire postulatele rezultate din această Concepție.

Și anume: de a rămânea în Transilvania și Banat singurul dominant și exponent al politicei poporului român și de a avea în politica generală a țării un rol diriguitor și hotărâtor pe lângă toate guvernele.

A doua, că greșeala inițială fundamentală, din care au decurs apoi, fatal, toate cele ce-i urmară, pe care partidul național a făcut-o pentru realizarea postulatelor arătate, a fost colaborarea, la guvern și în opoziție, până în ultimul timp, cu oamenii așa zisei democrații, ai partidelor nouă, nu numai fără pregătire și experiență de guvernământ, dar profesând principii politice extremiste și preconizând mijloace de luptă radicale pe cari poporul român, îndeosebi cel din Ardeal și Banat, cu construcția sa sufletească particulară, de tendințe conservative și cu spiritul său de ordine, nu le-ar putea, evident, niciodată aproba și urma, simțind, cu bunul său instinct călăuzitor, că cu astfel de principii și cu astfel de mijloace nu se poate ajunge la consolidarea patriei române, ci, dimpotrivă, la ruinarea ei...

A treia, că organizațiile național-liberale din Transilvania și Banat nu sunt întemeiate din ambiții și interese personale ale unora și altora, ci sunt rezultate, în mod firesc, din însăși evoluția vieții politice recente a acestor ținuturi și că misiunea lor — a organizațiilor de care vorbim — nu este să distrugă o solidaritate politică inexistentă de altfel și fără rost în noile împrejurări ale vieții noastre naționale, ci să sprijine, să susțină, din toate puterile unei convingeri sincere și depline, politica reală, pozitivă, de fapte, în conformitate cu interesele mari, actuale, ale politicei, — politica partidului național-liberal, singurul care poate garanta opera de consolidare a noului Stat român.

Aceste sunt, în rezumat, constatările de căpetenie pe cari se razimă expunerea făcută de domnul Al. Lapedatu în cuvântarea sa la Mesagiu asupra partidului național. Cine vorbește așa cum a vorbit d-sa — cu pătrundere, obiectivitate și lipsă de pasiune — nu este, desigur, un detractor al partidului național, cum s'au grăbit unii confrați să-l classeze, ci unul din acei înțelegători ai realităților și necesităților vieții noastre naționale, cari și-au dat seama mai de cu vreme că politica de după unire a partidului național nu este aceea pe care o aștepta țara, neamul dela acest partid și dela oamenii săi conducători.

O pildă si o mustrare

Un domn Vasiliu dela Ploiești se spune, cunoscut pentru binefacerile sale, a dăruit ministerului de instrucție douăsprezece milioane de lei pentru a clădi un mare cămin studențesc la București.

Actul dlui Vasiliu este atât de frumos, de o generozitate atât de largă, încât ne plecăm în fața lui ca în fața unei fapte pe care realitatea vremei aproape n'o mai cunoaște.

Căci astăzi apriga dorință de câștig, lupta din ce în ce mai dârză pentru existență, a înăbușit în societate mila și a frânt aripile oricărui elan generos. Și totuși niciodată n'a fost mai multă nevoe de milă, de bunătate, de solidaritate și de generozitate ca acum. Fiindcă tocmai acest formidabil „strughe for life" care este viața modernă, creiază nenumărata armată a nenorociților neînarmați pentru luptă.

Dar în afară de aceste considerații umanitare darul d. Vasiliu înseamnă și o faptă culturală pe care trebue so prețuim cu atât mai mult cu cât ea înseamnă și o pildă și o mustrare. Inseamnă o pildă pentru toți și o mustrare pentru aceia cari nu dăruesc nimic din prisosul averei lor.

Sunt la noi oameni cari cheltuesc milioane cu politica, întreținând agenți și cumpărând conștiințe; sunt la noi oameni cari risipesc în streinătate sau în țară bani atât de folositori pentru a acoperi atâtea mizerii sau a veni în sprijinul statului solicitat din atâtea părți. Pentru toți aceștia actul dlui Vasiliu constitue o mustrare din care voim să credem că vor învăța ceva.

Miliardarii americani se întrec în donațiuni pentru cultură și în acte de binefacere. Sunt în America societăți de binefacere cari dispun de sume formidabile strânse din darurile acestor miliardari. Sunt universități, școli, institute de știință întreținute de acești faimoși regi. Mii de tineri din care se va recruta mâine armata științei, se formează în aceste instituții de cultură.

In mai mic, desigur lucru se poate face și la noi. Căci și în țara noastră sunt destui oameni cari dispun de averi mari. Și este și la noi o mare nevoie de carte și energii culturale. Atâtea forțe sunt pierdute la noi pentru cultură din lipsă de mijloace.

Dania făcută de d. Vasiliu împlinește o parte din acest gol. Ar mai trebui multe fapte ca acela a dlui Vasiliu pentruca să se înlesnească expansiunea științei și a culturei românești. S'ar găsi totuși oameni cari să le facă, dacă ei n'ar fi surzi la chemarea culturei. Pe aceștia i-am dori mișcați de frumusețea faptei dlui Vasiliu. E un îndemn pe care nu l'am voi fără urmare.

Discuția adresei de răspuns la Mesagiul Tronului la Cameră

Cuvântarea dlui ALEX. LAPEDATU

Deputat de Ceica

O magistrală expunere a stărilor politice din Ardeal. Concepția greșită a conducătorilor partidului național. — Cuvântare rostită la 21 Decembrie —

Domnule prezident și

Domnilor deputați!

Insărcinat de colegii mei din partidul național-liberal, reprezentanți ai cercurilor electorale de peste munți, să vorbesc în numele lor la dezbaterile adresei pentru răspuns la Mesagiu, — socotesc, că cu un asemenea mandat special, trebue să las deoparte chestiunile politice, de ordin general sau particular, ce au făcut obiectul cuvântărilor rostite până acum de la această tribună și să mă ocup în deosebi cu o chestiune a noastră a celor în numele cărora vorbesc — și anume de chestiunea situației și rolului ce, avem în organizațiunile cărora aparținem, în viața politică actuală a României din părțile ei de peste Carpați.

Căci de doi ani de zile, de când s'au constituit, în Transilvania și în Banat, organizațiuni ale partidului național-liberal, conducerea acestui partid și noi toți câți ne-am înrolat, dincolo, sub cutele steagului său, suntem atacați, la toate ocaziile, prin presă și întruniri, adesea în mod pătimaș și calomnios că, conduși numai de interese și ambițiuni personale, am fi contribuit la distrugerea solidarității de acțiune politică unitară, tradițională, a Românilor, transcarpatini, — solidaritate, necesară, după socoteala unora, tot așa de mult ca și pe vremea regimului maghiar.

Ori cât de neîntemeiată ar fi socotită această acuzațiune, întru cât e afirmată cu o deosebită stăruință și este de natură să inducă în rătăcire pe cei mai puțin cunoscători ai raporturilor și manifestărilor vieții publice de peste munți, e necesar, cred, domnilor deputați, ca pentru lămurirea publicului serios și onest să examinăm aci, dela acest loc de răspundere al cuvintelor, cu toată seriozitatea și obiectivitatea, cât temeiu de adevăr este în această acuzațiune și câtă bună credință în afirmarea și susținerea ei. Și aceasta nu pentru apărarea personală, căci în conștiința noastră nu ne putem socoti atinși de ea, ci pentru justificarea politicei ce reprezentăm și pe care, în împrejurările actuale, o considerăm a fi cea mai, corespunzătoare intereselor noastre de Stat și naționale.

Pentru aceasta voiu fi adus să fac o scurtă expunere critică a politicei partidului național, ca să pot scoate mai bine în evidență împrejurările și cauzele cari au determinat constituirea organizațiunilor partidului liberal peste munți și deci temeinicia și buna credința acuzației ce ni se aduce în legătură cu întemeierea acestor organizațiuni... Voiu face însă această expunere domnilor deputați, țin să vă asigur, fără nici o pasiune, potrivit temperamentului meu, și cu toată activitatea potrivit spiritului meu, — cuvinte pentru care trebue să vă solicit puțină bunăvoință și oarecare paciență pentru urmărirea ei.

Politica partidului național — Situația acestuia la 1919

In toamna a. 1919, când cetățenii noilor provincii alipite vechiului Regat au ajuns să participe în chip solidar la viața politică a României întregite, în Transilvania și Banat nu exista de cât un singur partid politic românesc, — vechiul partid național, de organizațiune specifică, fără cadre adică întru cât lui îi aparțineau, de drept și de fapt, toți cei ce, sub fosta stăpânire maghiară, au purtat și susținut luptele mari și grele pentru conservarea ființei naționale a poporului român de peste munți.

Toți parlamentarii aleși atuncea cu excepția a doi trei declarați independenți și bine înțeles a reprezentanților minorităților etnice, erau membri ai acestui partid. Ardeleni și Bănățeni necontestați, întru cât conducerea partidului național nu voise să accepte — și veți înțelege îndată de ce — candidaturi din afară, din Regat, combătând cu energie pe acei Ardeleni și Bănățeni de origine, trăitori aci, cari ținuseră totuși să se prezinte la alegeri și că și nu mi amintesc ca vreunul din aceștia să fi izbutit a se alege atunci în Parlament.

Voci: Nimeni.

Cu o asemenea perfectă unanimitate și solidaritate se înfățișă așa dar partidul național în primul Parlament al României Mari, în care, prin situația preponderantă pe care i-o dădea numărul reprezentanților săi, putea, negreșit, să aibă un rol de căpetenie, hotărâtor pentru noua piață politică a țării întregite, dacă concepția pe care conducătorii și o făcuseră despre acest viitor rol politic al parti-

(Urmare în pag. II-a)

— Discursul dlui deputat ALEX. LAPEDATU. —
(*Continuare*)

ținutului lor n'ar fi fost, din nenorocire, complet eronată principial și imposibil de realizat practic.

O concepție politică eronată, irealizabilă și lipsită de simțământul istoric

Într'adevăr, domnilor deputați, ca și cum nici s'ar fi ținut seama de fundamentala prefacere petrecută în viața noastră românească, prin urmările războiului pentru întregirea neamului, conducătorii partidului național își imaginară că se mai poate menține acestui partid, într'o împrejurările noue, total schimbate, situațiunea și rolul pe cari le-a avut înainte de Unire — de a fi, adică, peste munți singur dominant și unic exponent al politicei poporului român de acolo și, prin aceasta, a-și asigura, în politica generală a țărei, un rol diriguitor.

Concepție complet eronată, principiar, pentru că dacă, odinioară, sub fostul regim unguresc, de luptă națională, o asemenea situație și un asemenea rol erau nu numai de mare folos, dar chiar necesare, acum, în România unității noastre politice, ele puteau li dea dreptul păgubitoare intereselor naționale cari reclamau, nu o îngrădire mai departe a acțiunilor și manifestărilor vieții noastre politice pe partide între hotarele noilor provincii ci, dimpotrivă, o circulație cât mai liberă și mai intensă a lor de o parte și de alta a vechilor granițe.

Iar că această concepție era irealizabilă a dovedit-o, domnilor, cele urmate, de atunci încoace, în viața politică de peste munți, unde, azi, nu mai sunt ca la 1919, numai organizațiuni ale partidului național, ci și organi ațiuni ale partidului poporului, ale partidului liberal și, dacă dl Iorga n'ar fi avut atâta menajare, cam ingrat răsplătită, pentru partidul național, am fi putut avea și organizațiuni ale partidului naționalist democrat, pe care de altfel, a se întemeia acum... și o do odește, mai bine de cât ori ce, fuziunea pe care partidul național s'a văzut nevoit s'o facă cu democrații din țara veche.

Dar, domnilor, concepția aceasta politică, eronată principiar și irealizabilă practic, era lipsită chiar de simțământul istoric al vremurilor mari pe cari D-zeu ne a învrednicit a le apuca noi, generația unității naționale.

Suntem de două mii de ani aci. Colonizarea și romanizarea Daciei nu s'a făcut de capriciul Imperatului Traian, ci de mari necesități de ordin politic, economic și cultural ale Imperiului — de a întemeia, aci, la Dunărea de jos în mijlocul lumei barbare de atunci și de mai apoi, a lumei slave de azi, un post înaintat a culturii și civilizațiunii latine. (Aplauze).

Și de atunci, domnilor, ne frământăm, cum nu s'a mai frământat popor pe lume, să ne găsim forma de Stat a vieții noastre naționale, unitare și temeinic așezată, ca să putem realiza această misiune istorică, fixată acum două mii de ani. Iar acum că am găsit această formă de Stat, să nu avem noi simțământul că nu mai putem trăi, un ceas mai mult măcar, așa cum împrejurările vitrege ne-au despărțit: Ardelenii creației politice a regilor maghiari, Bucovinenii creației perfidiei austriace și Basarabenii creațiunii brutalității moscovite, ci așa cum am fost până acum o mie de ani și cum am ajuns să fim iar și astăzi — Români și numai Români pe toată fața pământului strămoșesc. (Aplauzd).

Necesitatea aceasta este pentru ori și cine, așa de evidentă, că nesocotirea ei nu poate fi explicată de cât admițând existența, la mijloc, a unor planuri și interese politice egoiste și cu toate acestea, conducerea partidului național a fost dominată, dela început cu totul, de această concepție și preocopată, în toate împrejurările în cari a avut a acționa numai de realizarea ei. Se poate zice chiar că criza politică în care acest partid se zbate din Martie 1920 e datorită exclusiv năzuinții de a duce cu orice preț la îndeplinire postulatele rezultate din această eronată și irealizabilă concepție politică, — năzuință care a dus direcția partidului cum vom vedea din greșeală în greșeală.

Greșeala politică inițială și capitala a partidului național

Greșeala principală însă, din care au decurs apoi, fatal, celelalte, a fost cea dela început: atitudinea străine pentru cine n'ar cunoaște scopul urmărit, pe care acest partid a fost nevoit s'o ieie din momentul chiar al intrării sale în curentul politicei generale a țărei, — atitutidine prin care se nesocoteau; și evoluția istorică a Statului român, și raporturile de forțe politice reale, și situațiunile nou create aci după războiu.

Într'adevăr țara fu împărțită în două: de o parte, așa zisa oligarhie, oamenii vechilor partide, care creaseră Regatul și înfăptuiseră unitatea națională și cărora li se contestau acum ori ce merite și li se atribuiau toate relele și greutățile în care ne găseam; de altă parte: democrația, oamenii noilor partide, cari nu avuseseră încă prilejul să creeze și să facă ceva pozitiv în slujba țării, dar cărora li se acorda cel mai larg credit, socotiți fiind chiar ca viitorii regeneratori politici ai neamului.

Și lozinca fu: nici o acțiune, nici o legătură cu oligarhia, cu partidul liberal în deosebi singurul reprezentant atunci în număr însemnat în Parlamentul țărei și lupta pentru excluderea, pentru exterminarea lui din viața politică a României, ca unul ce nu putea fi, desigur, instrumentul politicei urmărite de conducătorii partidului național (Aplauze).

Și, cum vă amintiți negreșit domnilor deputați, așa se și procedă: în locul oamenilor cari aveau cu dânșii capacitatea, experiența și prestigiul, pentru a face față împrejurărilor nespus de grele pe cari conducătorii Regatului urmau să le înfrunte și să le învingă întru consolidareu noului Stat român partidul național, în urmărirea realizării postulatelor arătate: dominația exclusivă peste munți și rolul diriguitor în politica generală a țării — căuta colaborarea celor ce nu puteau aduce cu sine, deocamdată, pentru înfăptuirea unei asemenea mari opere, de cât doar cei mai mulți din ei, bune voințe, dar puteau fi, în schimb, instrumentul de care vorbiam.

Dar mai este ceva, domnilor. Pe lângă lipsa de pregătire și de experiență în materie de guvernământ, oamenii aceștia noi, democrație, profesau concepții politice și preconizau mijloace de luptă atât de radicale și de riscate că poporul român, cel din Ardeal și Banat în deosebi, cu construcția sa sufletească de tendințe tradiționale, conservatoare, și cu spiritul său de ordine, nu le pueta de sigur, nici aproba și nici urma, înțelegând, cu minunatul său instinct conducător, că prin asemenea concepții politice și cu atari mijloace de luptă, noul Stat român poate merge mai curând spre desagregare de cât spre consolidare.

Și din acest punct de vedere așa dar, atitudinea adoptată de partidul național era o greșeală, greșeală fundamentala din care au decurs, cum am spus, toate cele ce îi urmară și pe care, acum, după trei ani, conducerea acestui partid crede a o putea repara, vai, prin fuziunea sa cu ceia ce, într'adevăr, zisa oligarhie are în această patrie mai reprezentativ, natural în acțiunile și tendințele sale negative.

Învățăminte politice din trecut...

De câte ori mă gândesc, domnilor deputați, la această atitudine politică a partidului național — explicabilă numai prin scopurile ce urmăria — îmi vine în minte răspunsul pe care înțeleptul Rege Carol, atunci un tânăr de 27 ani, l-a dat ofițerilor ce veniseră, în numele onoarei militare, să ceară noului Domn al Principatelor-Unite îndepărtarea din armată a camarazilor lor, cari, călcându-și jurământul, participară la complotul pentru detronarea lui Vodă Cuza. Ca militar, le-a zis tânărul principe, nu pot decât să vă aprob și să vă felicit pentru demersul dv. Trebue însă să țineți seama că eu am venit să împlinesc în noua mea patrie și un rol politic și, ca atare, „n'am să judec un trecut, ci să creez un viitor". (Aplauze).

O, domnilor, dacă conducătorii partidului național n'ar fi nesocotit realitățile nou create și necesitățile izvorâte din ele și și-ar fi dat ostenela, înainte de a fi intrat în viața politică a României întregite, să cunoască mai deaproape trecutul nu așa de depărtat al vechiului Regat, ar fi înțeles desigur că misiunea lor, în țara cea nouă, nu era să-și păstreze cu orice preț o situațiune ce nu se mai impunea noii ordine politice naționale și nici să caute a osândi, indirect, prin atitudinea-i politică, un trecut ce n'a fost nici așa de rău cum îl socoteau cei ce-l ignorau și nici așa de ticălos cum îl prezentau cei ce aveau interes să-l deprecieze și calomnieze (Aplauze); ci să creeze, prin mai multă jertfire de sine, ce privește situațiile colective sau personale, și prin colaborare cu cei capabili și devotați intereselor naționale, temeliile pe care avea să se clădească tot rostul viitor al neamului nostru la Dunărea-de-Jos.

Și ar mai fi înțeles, iarăși, că tocmai oamenii partidului, pe care dintr'un greșit și orgolios calcul, voiau să-l excludă din viața politică și să-l distrugă, tocmai oamenii aceștia au avut, dealungul acestui trecut, rolul de căpetenie în mai toate evenimentele mari și hotărâtoare ce ilustrează istoria noastră politică contemporană și că era de neînțeles cum opera de consolidare a României întregite s'ar fi putut face fără de concursul lor. (Aplauze).

Politica de „acasă" a partidului național

Dar, domnilor, pe când aci, în Vechiul Regat, partidul național adoptă această greșită atitudine, acasă, în Transilvania și Banat, ei urmă, față de același Vechiul Regat o politică s'ar putea zice biruitoare demnității noastre naționale și desigur păgubitoare intereselor noastre de Stat. Căci sub cuvânt că oamenii din țara veche n'ar avea pregătirea necesară și, ar mai fi pe lângă asta, crescuți în mediul unei vieți publice inferioare, de natură a balcaniza stările superioare sub acest raport, în care au trăit până aci ținuturile de peste munți, se refuza, sistematic, concursul lor mai însemnat la opera de organizare și guvernare a acestor ținuturi.

Pe de altă parte se lucra, tot sistematic, la îngrădirea acestei administrații și guvernări speciale a Transilvaniei și Banatului împotriva ori cărui amestec mai intim al ei cu administrația și guvernarea din Regat, prin măsuri păgubitoare intereselor reclamate de necesitățile unei politice de rezonabilă unificare. Și toate astea, în unicul scop: de a conserva partidului național și conducătorilor săi în deosebi, dominația politică exclusivă în Transilvania și Banat și prin aceasta, poziția excepțională ce acest partid ținea să-și asigure în politica generală a țării...

Rezultatele politicei partidului național

Retragerea d-lui Goga și a partizanilor săi

In cât, domnilor, rezultatele acestei politici nu întârziară a se arăta: — prin falimentul încercării partidului național de a guverna țara cu concursul oamenilor noi, — prin nemulțumirile provocate de modul de administrație și guvernare al Consiliului dirigent și exponenților săi, care se dovediseră, mulți, tot așa de nepregătiți și de neexperimentați ca și cei ce își asumaseră, cu atâta ușurință și prezumție, guvernarea țării, ba unii chiar și abuzivi, — prin îngrijorările explicabile ce se manifestară din toate părțile față de urmările ce-ar putea avea pentru consolidarea unirii noastre naționale, politica pronunțat regionalistă a aceluiași consiliu dirigent. (Aplauze).

Reacțiunea produse atunci în chiar sânul partidului național, prin retragerea d-lui Goga și amicilor săi, care, cu mai multă intuiție politică, cu mai bună pătrundere a problemelor la ordinea zilei și cu mai larg spirit de înțelegere a raporturilor ce trebue să existe între vechiul regat și oamenii săi și între noile provincii alipite, își luă libertatea de acțiune și — în guvernul d-lui Averescu — reprezentă în urmă o politică tocmai opusă aceleia a partidului național, mai în conformitate deci cu realitatea situației politice și cu interesele naționale — politica, nu de izolare, ci de strânsă legătură cu vechiul regat și de consolidare, în acelaș timp, a Unirei prin unificarea administrațiilor publice.

Retragerea d-lui Goga și prietenilor săi slăbi considerabil poziția partidului național în Transilvania și Banat și dădu, prin urmările sale, lovitura de grație politicei pe care o reprezenta. Faptul l'a dovedit rezultatul alegerilor de la sfârșitul lui Mai 1920, alegeri în cari partidul național a pierdut 2/3 din mandate și-l știu toți cei ce cunosc starea de spirit de atunci a opiniei publice — cu satisfacția provocată de desființarea Consiliului Dirigent și de începutul lucrărilor de unificare efectivă.

Criză internă în partidul național

Dar procesul de desagregare nu se opri aci căci, pe când lumea în Transilvania și Banat, aștepta, pe urma celor întâmplate, o nouă orientare politică a partidului național, conducătorii acestui partid ca și cum n'ar fi experimentat nimic, perzistară mai departe în același cale. Urmărind mereu planul inițial de a fi și rămâne în Transilvania singuri stăpâni pe situațiunea politică a țărei, spre a-și recâștiga terenul pierdut ei se angajară, în scopul nimicirei aci, a partidului poporului d-lui Goga, în acțiuni de opoziție tot cu noile partide din regat și manifestară iarăși tendințe regionaliste, lânsând cunoscuta, faimoasa formulă: Ardealul al Ardelenilor.

Nemulțumirile se întețiră și criticile se iviră din ce în ce mai numeroase și mai cutezătoare, chiar printre membrii, de la conducere, ai partidului național. Exponentul lor, față și hotărât, în public, fu unul din vicepreședinții partidului, care tăcea, prin interviewuri și articole de presă, politicei de până aci a comilitorilor săi cel mai aspru rechizitoriu, arătând că singura ieșire din situația dificilă în care ajunse partidul era o colaborare cu partidul liberal.

Dl Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice: Era dl Goldiș.

Dl Alexe Lapedatu: Ei, domnilor am spus că mă voi ține în cadrul celei mai stricte obiectivități și mă voi feri a cita chiar nume.

Rechizitorul acesta și soluția erau în asentimentul a foarte mulți membri ai partidului și dacă, în urma atitudinei pe care organul oficios al acestui partid o luă față de vicepreședintele său, amenințându-l cu excluderea acesta ar fi avut curajul să înfrunte disciplina de partid, e absolut sigur, că o mare parte a tovarășilor săi de principii l'ar fi urmat și soarta partidului național ar fi fost încă de atunci pecetluită.

Împrejurările și acuzele ce au determinat constituirea organizațiilor naționale liberale de peste munți

In acest timp speranțele puse în guvernul Averescu începuseră a se spulbera una după alta și în Transilvania și în opinia publică își făcea tot mai mult convingerea că marea și greaua operă de consolidare a țărei nu se va putea face decât cu concursul partidului național-liberal. Revirimentul ce se produse atunci în țara veche în favorul acestui partid, care, prin istoricele acte de guvernământ ce avea în urmă, prin încrederea de care se bucura și prestigiul ce-l aveau conducătorii săi în fața opiniei publice din țară și din afară și prin întinsa și solida organizație politică de care dispunea, era singurul care putea chezăsui viitorul patriei, — revirimentul acesta se produse firește într'o măsură ceva mai mică, și în noile teritorii, în Transilvania și Banat.

Iată cari sunt, domnilor, împrejurările evoluției vieței noastre politice atât de recente cari au determinat și cauzele cari

(*Urmare în pag. III-a*)

— Discursul dlui deputat ALEX. LAPEDATU. —

(*Continuare*)

...o provocat, în chipul cel mai firesc şi logic constituirea organizaţiunilor politice ale partidului naţional-liberal de peste munţi. Nu deci interese şi ambiţiuni personale pe cari nu voiu avea eu naivtatea să le contest în mod categoric, întru cât sunt inerente păcătoasei firi omeneşti şi lucrează în organizaţiile tuturor partidelor de pe lume, ci preocupări curate şi cinstite, de ordin moral şi naţional, au hotărât rând pe rând pe atâţia oameni de bine şi de merit, ca în faţa politicei negative a partidului naţional şi în faţa insuccesului din ce în ce mai vădit al guvernării averescane, să se simtă îndemnaţi, obligaţi chiar în conştiinţa lor civică şi în simţul lor patriotic a se înregimenta sub cutele steagului partidului naţiona-liberal şi să înceapă constituirea organizaţiilor sale proprii în Transilvania şi Banat (Aplause).

Şi cine ar putea lua în nume de rău conducerii acestui partid că, văzând mişcarea începută, a venit în aceste ţinuturi să încurajeze, să sprijine, să susţină aceste organizaţiuni spre a le avea ca instrumente necesare vitoarei sale opere de guvernământ? De altfel, domnilor, partidul naţional liberal este cel din urmă care a împietat teritoriul dominaţiunii ce-şi rezervase siesi exclusiv partidul naţional — Transilvania şi Banatul, întru cât el a venit aci după partidul poporului, reprezentat prin d. Goga, şi chiar după ce partidul ţărănesc încercase a se organiza şi el dincolo, cu concursul binevoitor al unora dintre membrii partidului naţional, fără să fi izbutit însă.

Procesul distrugerii solidarităţii politice

Dacă ar fi deci, domnilor, să se facă cuiva proces pentru distrugerea solidarităţei de acţiune politică unitară, tradiţională a românilor de peste Carpaţi...

O voce: era distrusă.

D. Alex. Lapedatu: Eu mă refer, domnilor, în expunerea ce fac, nu la cazuri izolate, ci la curente mai generale.

...solidaritate întrebuinţată, cum am văzut, de la unire încoace, nu pentru a servi interesele reale şi năzuinţe ideale ale neamului, ca pe vremea regimului unguresc, ci scopuri politice netireşti şi deci irealizabile şi vădite ambiţiuni personale ale conducătorilor săi (aplauze)... acest proces este a se face mai întâiu însuşi partidului naţional care tocmai prin această politică a împins la distrugerea tradiţionalei solidarităţi, apoi a d-lui Goga şi amicilor săi şi numai în urmă nouă. De altmintreli, ce ne priveşte, suntem gata să împărtăşim acuzarea aceasta, având convingerea că o vom suporta fără nici o mustrare de cuget şi că istoria nu ne va judeca câtuşi de puţin vinovaţi că, ţinând seamă de realităţile şi necesităţile vieţei noastre naţionale, am servit, prin celeace am făcut, numai interesele patriei şi ale neamului, aşa cum am socotit noi mai bine.

Căci, domnilor, ori cât s'ar afecta contrariul, constituirea organizaţiunilor politice liberale de peste munţi, au slăbit şi ele mult poziţia partidului naţional în Transilvania şi Banat. Altfel nu s'ar explica campania, calomnioasă, plină de pătimă şi ură, la adresa noastră de doi ani de zile încoace.

Şi dacă partidul naţional n'a dat un contingent mai însemnat nu numai acestor nouă organizaţiuni politice, ci şi altora, cauza este, vă pot asigura, şi tratativele începute în vara 1921 de partidul liberal cu cel naţional, în vederea încheierii unui acord de conlucrare politică şi de colaborare la o eventuală guvernare.

Căci aceste tratative, prin speranţele ce deşteptară ca odată cu realizarea acordului aşteptat, dorit chiar, se va schimba şi direcţiunea politică a partidului naţional, au ţinut pe loc pe unii din cei ce — nemulţumiţi — se găseau atunci în pragul uşei, gata de plecare.

Dar dacă lucrurile stau aşa cum vi le înfăţişez eu, mă veţi întreba cu drept cuvânt, de ce atuncea, când tratativele au eşuat, membrii partidului naţional gata de plecare au mai rămas în cadrele organizaţiilor acestui partid?

Pentru că, domnilor, în partidul naţional există, adevărat, o nobilă solidaritate, sentimental-politică, cimentată pe vremea fru oaselor lupte naţionale din trecut, care va ţine pe unii din membrii săi, chiar când au alte păreri şi convingeri de cât conducerea lor, sub cutele steagului acestui partid până în ultimul moment, fatal şi dureros, al lichidării.

Pentru că apoi conducătorii acestui partid exercită, sub fălăcioasa formulă a disciplinei, un adevărat terorism — expresia vă rog să credeţi, nu e exagerată — asupra conştiinţei şi acţiunii membrilor săi, care-i împiedică a-şi exprima şi manifesta, totdeauna, sincer şi hotărât, părerile şi sentimentele şi îi face să creadă, serios, că luându-şi libertatea de acţiune, n'ar putea suporta odiul ce s'ar revărsa asupră-le din această cauză.

Pentru că, în fine, fie dintr'o greşită apreciere a situaţiilor politice, fie dintr'altă cauză, nu-mi pot da bine seama, direcţia partidului naţional care se bucură înaintea membrilor săi e drept de mare autoritate, a ştiut suggera acestora, cu deosebire în anul din urmă, convingeri cari s'au dovedit simple sinamăgiri, dar cari au fost de natură să întreţină, în mijlocul lor, o stare de spirit caracterizată prin o mare, desăvârşită încredere în rezultatul pozitiv al acţiunilor politice ale partidului naţional.

Câteva exemple mai concrete, vă vor lămuri, domnilor, mai bine despre ce e vorba.

Politica de sinamăgire a partidului national si Incoronarea

După tratativele cu liberalii, conducerea partidului naţional încredinţă pe membrii săi că partidul liberal nu va putea ajunge la guvern singur, adică fără partidul naţional. Şi încredinţarea aceasta — careia este a se atribui, socotesc, şi faptul că acest partid refuzase o situaţie în Transilvania cu care, de sigur, nu se va mai întâlni — era aşa de tare şi devenise aşa de generală că nicăeri surpriza şi decepţia n'a fost mai mare, în ziua de Botezul Domnului, a anului acestuia, la vestea contrară, ca în Transilvania, şi nicăeri în Transilvania ca la Cluj, şi nicăeri în Cluj ca printre membrii partidului naţional,

Iar după ce au trecut cele trei zile ale ori cărei minuni, aceiaşi oameni erau convinşi, tot aşa de serios, că liberali vor cădea în alegeri în toată ţara. Şi lumea, în cele mai multe părţi era aşa de sigură de căderea anunţată, că primele rezultate ale alegerilor din vechiul regat. Bucovina şi Basarabia, comunicate în Transilvania au fost considerate, de oameni foarte serioşi şi de perfectă bună credinţă, ca un truc electoral. Tot aşa după alegeri, s'a dat asigurarea că Parlamentul „octroat prin lovitură de Stat" nu va putea lucra. De aci asaltul impetuos, din toate părţile, asupra lui, telegramele, cărţile negre, pregătirile pentru Alba-Iulia, cu adunarea membrilor fostului mare Sfat naţional şi celelalte. Şi de aci apoi, noua decepţie, — a Parlamentului care poate totuşi lucra...

A venit în fine, chestiunea încoronării.

S'a scris şi mai ales s'a vorbit, domnilor, la noi şi peste hotare, cu deosebire la vecinii noştri neconsolaţi de la Apus, despre abţinerea demonstrativă, motivată, ştiţi cum, a partidului naţional de la actul solemn al încoronătei Suveranilor noştri. S'a interpretat apoi, fel şi chip, şi s'a comentat, tot aşa, această nepatriotică, eu aşi zice numai nenorocită atitudine politica a partidului naţional.

S'a mers până a se contesta acestui partid principiile monarhice car zac, de două mii de ani dela Împăratul Traian, în conştiinţa politică, atâta câtă şi cum a putut fi după vremuri, această conştiinţă, şi-n tradiţia istorică a neamului românesc, — sentimentele dinastice ale membrilor săi, — gratitudinea şi ataşamentul lor pentru actuala Casă domnitoare chiar înţelegerea pentru importanţa naţională şi istorică a actului sacru dela Alba-Iulia şi aşa mai departe.

Nimic, domnilor, din toate astea. Şi-mi fac o datorie so spun, s'o afirm aceasta aci, în Parlamentul încoronării, căci nu este ertat ca pe conştiinţa patriotică şi pe sufletul românesc al propriilor noştri fraţi, cari au luptat şi au suferit pentru reîntregirea ţărei în străvechile-i hotare, să se arunce, cu atâta uşurinţă, atari defăimări. Nu, membrii partidului naţional sunt, toţi, călăuziţi de acelaşi principii monarhice pe care le profesează întreg poporul românesc. Ei sunt dominaţi de sentimentul dinastic în aceiaşi măsură că ori care din noi ar reclama mai tare pentru sine acest sentiment. Au pentru actuala Casă domnitoare aceiaşi caldă iubire şi acelaş sincer devotament pe cari le avem cu toţii. Şi în sfârşit, şi-au dat perfect seama de importanţa, politică şi naţională, a solemnităţei dela Alba-Iulia. Au doară de aceia atâtea şi atâtea rânduri de predecesori, al căror sânge curge în vinele fraţilor noştri de acasă, au coborât cu ei în mormânt viziunea clară a măreţei apoteoze pentru ca urmaşii lor să nu fi fost stăpâniţi, în toate fibrele fiinţei lor, de simţimântul importanţei politice şi naţionale a unei zile aşa de mare norocire a generaţiei noastre?

Evident, nu!

Şi dacă cu toate acestea au lipsit dela ea, este pentru că, sub nefericita suggestie a direcţiei partidului, membrii săi erau încredinţaţi că încoronarea nu se va face fără de dânşii şi că, prin hotărârea lor de abţinere vor sili deci retragerea actualei cârmuri şi instituirea în locu-i a unui guvern, aşa zis naţional de încoronare, iar cei câţiva cari nu s'au lăsat suggestionaţi de această încredinţare, au trebuit să accepte nefericita hotărâre, spre a salva disciplina de partid şi afirma în astmod rău înţeles sentimentele de solidaritate cu direcţia partidului.

Suggestia aceasta a stăpânit deci sentimentele cele mai frumoase şi-a biruit conştiinţele cele mai tari şi, sub imperiul dezastruos al ei, s'a luat o hotărâre pripită şi de aceea ireparabilă, pe care, fiţi încredinţaţi că în momentul când a constatat că speranţele legate de dânsa nu sunt realizabile, a regretat-o cu toţii, chiar şi acei ce, din orgoliu personal, ar spune contrariul.

Cu aceste zise, eu nu voesc, domnilor, să scuzez nelertata greşeală politica a conducerii partidului naţional, ci numai s'o explic, aşa cum îmi apare mie. Căci, în politică, greşelile nu se scuză, ci se plătesc. Şi se plătesc atât faţă de contimporani, cât şi faţă de urmaşi — prin judecata, nepărtinitoare şi necruţătoare, a istoriei, înaintea căreia conducătorii partidului naţional rămân direct răspunzători, ei, de hotărârea impusă partizanilor lor, faţă de cel mai important şi mai solem act al istoriei noastre naţionale. (Aplauze prelungite).

Fuziunea cu democraţii. — Sfârşitul partidului naţional, — cel istoric

Astfel, domnilor, din suggestie înşelătoare în suggestie şi mai înşelătoare, trecându-se dela o greşală la alta, s'a izbutit a se întreţine speranţele mereu înşelate şi rândurile continuu zdruncinate ale membrilor partidului naţional în jurul steagului până la ultimele şi cele mai mari înşelări a acestor oameni care vor fi încă, de sigur, şi ultimele şi cele mai mari dizilluzii ale lor: împedecarea votărei Constituţiei prin neparticiparea la lucrările actualului Parlament şi speranţele puse în recenta fuziune a partidului naţional cu democraţii.

Dar ca să vă daţi seama de cum e privit acest ultim act politic al partidului naţional, ar trebui să vă puteţi pune în starea de conştiinţă şi de suflet a atâtor din membrii săi, bărbaţi în adevăr de valoare şi de merit, cari, prin nefericita politică negativă a conducerii partidului lor, sunt împiedecaţi a servi, azi, când nevoia e mai mare şi mai grabnică, binele public, după dorinţa, puterile, priceperea şi patriotismul lor, ca să constataţi câtă decepţie trebue să fi adu în sufletul lor sentimentul, case, vreme de peste şeaptezeci de ani, a slujit aşa de frumos şi de credincios, interesele vitale şi năzuinţele ideale — aceste până la împlinirea lor — ale unui neam întreg, dar pe care, durere, actuali lui conducători, plecând dela o concepţie politică eronată şi irealizabilă, au crezut că-l mai pot ţine, în împrejurări total schimbate, peste sorocul său, cu acelaşi misiune şi în acelaşi funcţiune, — pregătindu-i astfel, un trist şi întunecos apus.

Şi e dureros acest apus, chiar şi pentru cei ce n'au făcut parte din organizaţiunea lui, dar cari, înainte de Unire, erau sufleteşte şi ei totdeauna în rândurile sale, considerându-l prin rolul ce îndeplinea, ca patrimoniu al Românismului întreg. Căci, negreşit, partidul naţional merita un sfârşit mai frumos şi mai luminos. Putea steagul său să fi fost plecat şi închinat la Alba-Iulia îndată după săvârşirea marelui act istoric al unirei. (Aplauze). Putea, apoi, să fi fost plecat şi închinat, în palatul Ateneului din Bucureşti, după ce întreaga naţiune reprezentată acolo a ratificat actul solemn dela 1 Decemvrie 1918. (Aplauze).

Dar, urmărind o himeră politică, el a fost preumblat, durere, pe la limanurile inospitaliere ale tuturor partidelor, cum aşa de frumos zicea dl Tătărescu, pentru ca în cele din urmă să fie depus, nu într'o sală de glorioase trofee naţionale şi într'un sanctuar de doctrină naţionalistă, ci într'un străvechiu club politic din Bucureşti, (Aplauze), pe frontonul căruia s'au perindat atâtea firme şi în lăuntrul căruia s'au succedat atâţia şefi, decât cari, dat fiind tradiţia casei, dorim dlui Iuliu Maniu să fie mai norocos şi mai fericit. (Aplauze).

Rolul organizaţiilor partidului naţional liberal în Transilvania şi Banat

După această expunere asupra politicei partidului naţional, făcută, pe de o parte, pentru a evidenţia împrejurările şi cauzele ce au determinat constituirea organizaţiilor partidului naţional-liberal din Transilvania şi Banat şi situaţia pe care o au ele azi acolo, iar pe de altă parte, pentru a se arăta ce valoare are acuzaţiunea ce ni-se aduce cu distrugerea solidarităţii politice a Românilor de peste munţi şi la ce mai poate sluji astăzi o asemenea solidaritate, — viu, acum, domnilor, la chestiunea rolului ce avem cu organizaţiile cărora aparţinem, în viaţa politică a României de peste Carpaţi:

Faţă de interesele generale ale ţărei

De a reprezenta, mai întâiu, ca toţi dv. membrii ai majorităţii, în celelalte părţi ale ţării, tradiţia politică a celei mai vechi, mai statornice, mai folositoare şi mai devotate lucrări patriotice pe care vreun partid politic a pus-o până acum, la noi, în slujba intereselor superioare ale neamului şi ale Statului român, dela întemeierea lui până azi, — politică, modificată şi acomodată, totdeauna, cu pricepere şi seriozitate, intereselor de cari vorbesc, ori de câte ori împrejurările noi ale vieţii naţionale au cerut-o.

E politica partidului naţional-liberal pe care, în condiţiile ce v'am arătat, am impus-o şi peste munţi, în Transilvania şi Banat, cu preţul criticelor celor mai nedrepte şi pătimaşe ce s'au revărsat din această cauză asupra celor mai mulţi din noi, dar cu convingerea sinceră şi deplină că prin această politică servim, actualmente, mai bine, mai real şi mai grabnic, trebuinţele bine pricepute ale patriei noastre. (Aplauze).

De a reprezenta, în al doilea loc, politica de realizare a marei necesităţi a vremii prezente: consolidarea Statului român, du-

(*Urmare în pag. IV-a*)

— Discursul dlui deputat ALEX. LAPEDATU. —

(Continuare)

pă un program de lucrări, a căror seriozitate o garantează competența și autoritatea celor ce l-au întocmit și au luat răspundere, în fața țării, pentru ducerea lui la bun sfârșit, — conducătorii partidului liberal. Și fiind că ne dăm seama că acest partid e azi singurul în măsură să desăvârșească opera de consolidare a Statului — înțelegem că este o datorie patriotică din partea noastră să stăm cu încredere și devotament în sprijinul guvernului său. (Aplauze). Căci dacă legile și măsurile anunțate prin Mesagiu sunt în interesul și folosul general al țării, — mai mult de cât bună oară în vechiul Regat, ele sunt așteptate, trebue s'o spunem, în noile teritorii.

Intr'adevăr, domnilor deputați, unde mai mult de cât în aceste teritorii trebue să fie așteptată întocmirea nouei Constituțiuni, pe temeiul căreia au a se alcătui legile organice de unificare — legea administrativă în primul loc — ca se să pună odată capăt regimului de azi din Transilvania și Banat — nici vechiu, nici nou, nici unguresc, nici românesc, ci cum e mai rău ? (Aplauze).

Și unde iarăși sacriticiile țării pentru satisfacerea trebuințelor armatei naționale pot fi mai bine înțelese și sprijinite decât în aceleași teritorii cari știu prea bine, că, dat fiind situația în care se găsesc, multă vreme încă, oastea țării le va fi pavăza cea mai puternică și sigură? (Aplauze.)

Tot așa, domniler, noul regim fiscal unitar e așteptat de mult și cu nerăbdare peste munți să ia locul, cu un ceas mai de grabă, vechiului regim sub care Transilvania și Banatul stau și azi și care, ce privește impunerile, e mult mai oneros de cât cel din țara veche și de cât cel nou întocmit în proectul de lege prezentat de dl ministru al finanțelor. (Aplauze.) La fel stau lucrurile cu proectul de codificare a muncei, întrucât ținuturile noastre de peste munți, mai industrializate decât celelalte ale țării, au o numeroasă populație de muncitori cari așteaptă ca condițiile lor de lucru să fie reglementate și asigurate în codicele anunțate.

Față de interesele speciale, locale ale ținuturilor de peste munți

De a reprezenta, domnilor, în al treilea loc, trebuințele legate de interesele specifice, locale, ale ținnturilor de peste munți. Și sunt multe și varii aceste trebuințe mai multe și mai varii decât în ori cari alte părți ale țării. Ele pot fi rezumate în următoarele categorii.

Sunt mai întâi trebuințele, cele mai stringente și mai urgente, datorite stării de lucruri excepționale, în care ne găsim, — regimului special de tranziție, sub care trăește azi viața publică a Statului român peste munți, cu două feluri de legiuiri și sisteme, cu două rânduri de oameni, de educații și mentalități deosebite, — izvor a tot soiul de conflicte, de nemulțumiri și de plângeri, de ordin general și, mai ales, particular.

Trebuințele aceste nu vor putea fi satisfăcute ne dăm seama, în cea mai mare parte a lor, de cât prin unificare. De aceia solicităm întocmirea cât mai grabnică și mai serioasă, a legilor anunțate în acest scop și — odată cu ele — rezolvarea a două chestiuni cari sunt cele mai arzătoare pentru viața publică a noilor teritorii: regularea salarizării și revizuirea încadrării — cu repararea tuturor nedreptăților și abuzurilor săvârșite anterior — a funcționarilor publici, în spiritul cel mai echitabil și cel mai larg pentru asigurarea, în condiții mulțumitoare, a rostului și vieții lor. Apoi rezolvarea, cu recunoașterea drepturilor câștigate și răsplata mărinimoasă a serviciilor făcute, a chestiunii pensionarilor, rezolvare ce nu mai poate suferi amânare.

Sunt apoi, trebuințele impuse de necesitatea conservării, potrivit noilor împrejurări create, a acelor bunuri de ordin moral, social, cultural și chiar politic, devenite patrimoniu comun al tuturor cetățenilor. fără osebire, de neam și de lege, de peste munți, pentru că sunt rezultatul desvoltării istorice, proprii, milenare a Transilvaniei și Banatului, care a dat acestor ținuturi caracterul unor individualități bine distincte, ce privește anumite stări de lucruri, tradiții de cultură, raporturi și manifestări ale vieții publice.

Grija trebuințelor legate de necesitatea conservări acestor bunuri cade în sărcina tuturor Ardelenilor și Bănățenilor care-și dau seama de valoarea și de însemnătatea lor, — deci și a noastră. Tot ceeace trebue menținut în folosul lor și al noului Stat român, (aplauze) va trebui păstrat și pus în condiții bune de desvoltare. Și tot ceeace trebue schimbat sau modificat potrivit actualei ordine politice, va trebui schimbat sau modificat, cu reboniticarea drepturilor legitime și menajarea intereselor rezonabile legate de ele. Chestiuni grele, delicate și pline de răspundere de care va trebui să se țină seamă la întocmirea noii legislații — cu deosebire a aceleia care va reglementa raporturile vieții culturale și confesionale.

Sunt, în fine, domnilor deputați, trebuințele rezultate din necesitatea imperioasă a ridicării, prin toate mijloacele, a poporului român de peste munți din situațiunea de inferioritate în care el se găsește în toate privințele — și socială și economică și culturală și politică — față de celelalte popoare conlocuitoare, — ca urmare a stării de sclavaj politic și de exploatare economică, seculară, în care a fost ținut de națiunile dominante și privilegiate (aplauze).

Trebuințele aceste sunt așa de mari și de grabnice, că e necesar să fie înscrise într'un program de lucrări bine studiat, chibzuit, serios și stăruitor îndeplinit, program pe care să și-l însușească toate cârmuirile ce se vor succeda la conducerea statului, până la realizarea lui.

Nu e domnilor, acum, momentul a stărui asupra unui asemenea program. Ceeace ținem să arătăm numai e că noi îl considerăm ca început — și bine început — prin opera de expropiere și de împroprietărire înfăptuită și peste munți de când actualul guvern se află în fruntea afacerilor Statului și care este întâia mare lucrare, pozitivă, îndeplinită, dela Unire încoace pe seama poporului român de acolo (aplauze).

Și mă țin dator ca în numele celor ce vorbesc și a întregului popor, pe care ei îl reprezintă aci, în Casa țării, să aduc omagiile noastre de gratitudine și de recunoștință d-lui președinte al Consiliului, d-lui ministru al agriculturei (aplauze), atât de stăruitor și neobosit, și tuturor ce i-au ajutat pentru seriozitatea și felul cu care au pus în lucrare legea agrară în Transilvania și Banat, scoțând pământul strămoșesc din mâinile celor ce l-au folosit fără să-l fi lucrat și dându-l celor ce l-au lucrat, fără să l fi folosit (aplauze)

Și îi rugăm ca lucrurile așa de bine începute să fie duse cu aceiași stăruință și iubire, la capăt, să se înfăptuiască cât mai repede împroprietărirea pe deplin, să se curme odată agitațiile ce se mai fac pe această temă, să se liniștească și așeze poporul, știindu-se stăpân fiecare pe al său, să se poată începe celelalte mari opere în folosul său — cu ridicarea nivelului cultural ce trebue să urmeze împroprietărirei.

Și aci mă fac iarăși interpretul colegilor mei exprimând domnului ministru al instrucțiunii mulțumirile noastre pentru interesul deosebit ce poartă școalei naționale de peste munți și pentru hotărârea ce a luat de a face, la anul viitor, acolo, aceiași mare lucrare de înzestrare a satelor cu localuri de școală pe care a făcut-o anul acesta, aci, în țara veche (aplauze).

Dar mă opresc, domnilor deputați, socotind că sunteți îndeajuns edificați asupra rolului ce avem și cată să îndeplinim în viața politică a Românlei de peste munți ca membri ai organizațiunilor liberale de acolo și ca reprezentanți ai poporului român din acele părți ale țării. Și termin arătând că avem deplina conștiință a drepturilor ce acest popor ne-a trimis ii acest Parlament și a datoriilor ce neam luat față de el când am primit aceste drepturi: de a vorbi și lucra în numele și pentru folosul său.

Cu această conștiință suntem aci și vom fi ori unde interesele poporului pe care-l reprezentăm ne va cere. Și cu această conștiință am fost la Alba-Iulia, să afirmăm, prin prezența noastră acolo, pentru posteritate, statornica tradiție monarhică a neamului românesc din Transilvania și Banat, neclintitele sale simțăminte dinastice, calde și recunoscătoarea sa iubire pentru Regele și Regina unității noastre naționale și credința sa mântuitoare în România întregită și nepieritoare (aplauze îndelungate).

Un interview al dlui ministru Duca

Paris. — „Petit Parisien" publică un interview luat dlui ministru Duca. Dl Duca și-a exprimat satisfacția că în întrevederea avută s'a convins despre armonia dintre politica franceză și română. Dl Duca speră că problema reparațiilor se va putea rezolva fără a se atinge prietenia anglo-franceză, care este o condiție esențială a păcii. D-sa aduce mulțumiri dlui Poincaré, care a declarat că România trebue să participe la desbaterile chestiunei reparațiilor unde este atât de mult interesată. Ministrul român termină arătând primejdia refacerei blocului inamic și necesitatea uniunei aliaților cu scopul de a menținea actualele tratate de pace.

MISIUNEA dlui Duca în streinătate

Chestiunea despăgubirilor de război — Ce spune un ziar francez

După ce domnul Duca ministrul de externe și primul delegat al țărei noastre la conferința dela Lausanne și-a îndeplinit cu prisosință mandatul ce i s'a încredințat în legătură cu tranșarea chestiunilor orientale la ordinea zilei, d-sa continuă cu mult spor să apere în fața străinătății și alte interese vitale pentru viitorul României.

Nu cunoaștem însărcinările pe care domnul Duca le are de îndeplinit pe lângă marile cancelarii occidentale, dar dacă îi urmărim activitatea în streinătate lesne ne putem da seama că vizitele pe care le face au de scop rezolvirea unor probleme de ordin 'atât politic cât și economic, de pe urma cărora putem spera ca țara noastră să dobândească multe înlesniri în mersul ei către normalizare.

In legătură cu aceasta, ziarul „Le Journal" ocupându-se de chestiunea despăgubirilor de războiu, spune că este foarte natural ca România să revendice un rol mai puțin pasiv la conversațiunile interaliate, care vor avea loc la 2 Ianuarie. Dacă aceste conversațiuni — scrie ziarul francez — vor ajunge la stabilirea unui acord, ele vor fi urmate de-o mare conferință.

In cazul acesta România s'ar gândi să reclame revizuirea împărțirei indemnității germane, pentru a cere să i se atribuie o cotă mai mare și ca plățile să-i fie garantate prin mijloacele cele mai eficace.

„Le Journal" termină spunând că dacă acest proiect s'ar preciza, România nu va întâmpina nici o piedică din partea Franței.

Desigur, că rândurile marelui cotidian parizian sunt inspirate de prezența domnului Duca la Paris, sosit acolo în vederea de a pregăti terenul favorabil revendicațiunilor pe care România are dreptul să le pretindă în chestiunea despăgubirilor de războiu.

Căci, dacă este vorba ca reparațiunile de războiu să fie revizuite, țara noastră este în drept să facă acum toate demersurile ca să i se repare nedreptatea făcută la conferințele trecute, când cererile României în această privință au fost nesocotite, deși jertfele noastre pentru câștigarea războiului au fost deopotrivă de mari ca și cele ale aliaților.

Curierul Speetacolelor

Teatrul Maghiar

Repertoriul săptămânal

Vineri: „Seducătorul". Pentru a doua oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 61.A.

Sâmbătă: Matineu: „Ioan Viteazul". Prețuri reduse.

Sâmbătă seara: „Madame Nittouche". Prețuri de operă. Abonament de premieră și operă Nr. 24. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să rămână.

Sâmbătă noaptea: Cabaret „Astronomia" „Leul". Alte noutăți. Program bogat și variat. Prețuri de premieră

Duminecă: Matineu: „Aria Fermecătoare" Pentru a 7 oră Prețuri reduse.

Duminecă seara orele 6 și jumătate: „Poetul și Moartea" Premieră. Premersă de „Invalidul". Dramă populară cu distribuție nouă a rolurilor. Cu prilejul aniversării 100 de ani dela nașterea lui Petőfi. Abonament șters. Prețuri de premieră.

Duminecă noaptea orele 9 și un sfert: Cabaret. Seara de Sylvestru „Furtuna", „Imbecilul". Noutăți. Program de tot nou. Prețuri de premieră.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Vineri „Veritas vincit. Partea II. O dramă senzațională de aventurii.

Sâmbătă ditto.

Duminecă „Elicea vie." O frumoasă dramă socială.

Cinema Universității

Vineri „Amor la cârma". O drăgălașă inscenare cinematografici.

Sâmbătă „Patima" O escelentă dramă din viața muncitorilor.

Duminecă „Cela morții.

Cinema Urania

Vineri „Patima". O escelentă dramă din viața muncitorească.

Sâmbătă „Julot apașul". O mare dramă de circ.

Duminecă „Răsplata".

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lanberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra pianine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Dela adunarea Partidului Maghiar

Ardealul al Ungurilor

Constituirea Partidului Maghiar Unitar. O nouă definiție a democrației. Biruința reacțiunii. Omagiul evreilor. Evrei oportuni și inoportuni. Insulte la adresa României, a parlamentului. Regelui și a constituției românești. Autonomie pe toată linia

Pregătită de-atâta timp, adunarea de constituire a Partidului Maghiar înjghebat, din unirea partidului poporului maghiar cu partidul național maghiar, s'a ținut ieri la Cluj, în localul Camerei de Comerț, (pe care o știam până acum că nu face politică), într'o atmosferă ungurească entuziastă, cu multe autoglorificări și cu și mai multe insulte la adresa României.

Adunarea aceasta, însemnând îngroparea democrației ungurești ardelene, a fost și o decepție și o nouă întărire a credinței, că politica maghiară a apucat un drum care poate s'o coste mult.

S'au rostit la adunarea aceasta multe laude la adresa perseverenței și durerii ungurești.

Am constatăt aceasta chiar din primul moment, din cuvântarea de deschidere a dlui Kecskemethy, fostul președinte al fostului partid popular maghiar. Dl Kecskemethy a vorbit despre visurile ungurești și în contra acuzație de iredentism. Apoi a declarat, că **poate să se fure ungurilor de aici pământul de sub picioare, li se pot lua casele, pot fi urmăriți ect. dar ei nu vor ceda în vecii veciior.** A sfârșit cu o frază patetică și firește frumoasă: „Suntem cei mai bătuți de Dumnezeu și prin urmare cei mai măreți."

A luat apoi cuvântul dl Emil Grandpierre, fostul președinte al fostului partid național maghiar, care a vorbit despre măreția unității maghiare, declarând deschisă luptă pe baze legale și cu mijloace legale, fără sprijinul cuiva.

D-sa a cerut, ca un postulat, autonomia, sub cuvânt că aceasta serește pacea mondială.

Pentru aceasta, pentru lupta în vederea autonomiei, — zice dl E. Gr. — s'a făcut unirea celor două partide ungurești adverse.

Cel de al treilea orator, dl Hajdu Ștefan dela Târgu-Mureș, a fost și mai entuziast. A comparat minoritatea maghiară cu adevărul, pe care 'l urmărește mincluna (națiunea majoritară). A vorbit apoi despre stăruința maghiară, despre legea dăinuirii materiei și a pus în vedere guvernanților să nu uite, **că ungurii vor rămânea în veci unguri, că legea aceasta nu poate fi calcată de cineva nepedepsit.**

A subliniat apoi, că România are datoriile dela Alba-Iulia față de unguri. Pe urmă a trecut la reforma constituțională, insinuând, că ea n'ar da libertăți decât românilor, și apoi la chestiunea școlară: ungurii n'au o universitate, școlile primare sunt sugrumate, etc.

A mai spus apoi, că ungurii n'au alte scopuri decât cele de până acum, și a acuzat România că e imperialistă și că nu face dreptate egală. D-sa a declarat că el și partidul maghiar nu recunoaște ca parlamentari maghiari decât pe parlamentarii desemnați de „Uniunea maghiară" și de-aci înainte de „Partidul Maghiar".

D. Hajdu a citit la urmă o moțiune, declarând Unirea tuturor Ungurilor (erau vre-o două sute la adunare) și alegerea baronului Iosika în fruntea Partidului Maghiar.

Baronul Iosika Samu e salutat de d-l Grandpierre în numele „democrației". D-l Iosika, a vorbit împotriva acuzației de șovinism.

Dr. Váradi Aurel a vrut apoi să citească programul Partidului Maghiar. Dar pentrucă el trebuia să apară seara și în „Ellenzék", s'a renunțat la aceasta.

Cu această împrejurare s'a produs și un incident: D. Ugron Zoltán, fost deputat maghiar, vrând să spună ceva, s'a încurcat, a început să bâlbâe, isbutind totuși în cele din urmă să declare cu violență că „Ardealul e al ungurilor."

Declarația, fiindcă a fost prea sinceră și-a dat multe pe față, a produs senzație. D-l Ugron a rectificat apoi: „Ardealul e al ungurilor ardeleni".

Cu greu elanul s'a domolit și a luat apoi cuvântul d-l Sebestyén Miklos din Tg. Mureș, ungur de confesie mozaică. Vorbind despre acel „Nihil sine Deo" de pe emblema României, oratorul a dorit înscrierea acestui principiu ca un principiu fundamental în noua constituție a României, insinuând zeflemitor, ca acest principiu să fie respectat „dela ministru până la ultimul slujbaș al statului". A făcut aluzii la corupția funcționarului român, în nădejdea că se va vorbi și despre funcționarii maghiari fără jurământ, a căror reîncadrare au cerut-o unele ziare maghiare în vederea asanării moravurilor funcționarilor români.

D-l Sebestyén, reprezentantul evreilor maghiari, a declarat în extazul tuturora, că nu consideră ca robitor pe acela, care îi leagă picioarele și mâinile, ci pe acela cari îi atacă dulcea limbă maghiară („édes magyar nyelvünk").

Ca o ironie, poate ca o laudă, d l deputat Sándor Jozsef a luat apoi cuvânt l vorbind împotriva evreilor trădători. A atacat apoi pe parlamentarii maghiari trimiși în parlament de poporul maghiar și nu de Uniunea maghiară.

D. Sandor a vorbit și despre egalitate, despre Alba-Iulia și despre convenția parisiană, formulând ideea că „România a căpătat" teritorul Ardealului cu obligația de a da ungurilor și femeilor maghiare trecute de 21 de ani, drept de vot".

În sensul acestora s'a citit și o moțiune.

D. Jakobbfy din Lugoj a atacat reforma agrară, pe care a prezentat-o ca o nedreptate socială și a avut îndrăzneala să spună, că reforma agrară nu se face în numele M. S, Regelui.

S'a citit chiar și o moțiune împotriva reformei, prin care se declara că Partidul Maghiar va interveni la rege, ca să îndrepte reforma agrară. Alt orator, d. Kovács Kálmau, secretarul episcopiei unitare, a vorbit despre școlile confesionale, citind o moțiune, prin care P. M. își ia angajamentul să lupte pentru școlile maghiare.

D. Záponi dela „Keleti Ujság" a vorbit despre libertățile personale și naționale, citind o moțiune, prin care Part. Maghiar protestează contra expulsărilor. (Cazul lui Ignotus) pentru respectarea legilor; pentru circulația liberă, egalitate etc.

Dl Fekete Nagy Béla raportorul chestiunilor economice, vorbind despre penetrația economică românească a avut contra ccestela violente atacuri. A început de acolo, că industria era în mâna ungurilor, a citit numai statistica muncitorilor minieri și întreprinderilor industriale și nu și a populației ardelene dinainte de 1918 și s'a revoltat că azi, (cu toată majoritatea populației românești) populația română nu se lasă pe jos. A atacat toate inițiativele românești și fiindcă avea să vorbească despre economie, chestiunea cea mai de seamă a fost de-o vehemență fără seamăn, taxând administrația românească de „imbecilă" (Calificativul a fost subliniat și de orator și cu aplauze, și de congresiști).

După d-sa, s'a trecut apoi la alegerea comitetului. Cele două partide unite s'au împărțit astfel: baronul Josica (reacționar) președinte; Ambrozi (reacț.), Barabas (idem) Jakabffy (idem) Szabo'cska (idem) Sándor (idem) Grandpierre (idem) Kecskeméthi (democrat populist): Proporția aceasta s'a păstrat și în privința comitetu'ui central, executiv și de o sută. O altă dovadă a înfrângerii democraților și biruinței reacționarilor din Uniunea Maghiară respectiv din partidul național maghiar, este de prisos.

Darea aceastea de seamă n'o putem termina fără a pomeni despre alte câteva lucrări.

D. Hajdu, vorbind despre democratismul Partidului Maghiar, a spus, că democrația adevărată pentru care va lupta partidul maghiar este aceea, care va realiza scopurile ungurești. Este cea mai nouă și mai elastică definiție ce se dă democrației, în numele căreia ține să declare că pornește fiecare partid.

Subliniem deasemenea un cuvânt rostit la adresa parlamentului României Mari. S'a spus în această adunare, că parlamentul român e „o casă de nebuni."

S'au mai spus și alte insulte la adresa Românilor.

Ne e nevoe să le înregistrăm pe toate, dupăcum la fel nu putem decât să ne mirăm de semnificativele întreruperi și hohote ironice, care au urmărit pe oratori totdeauna decâteori aceștia spuneau ceva jignitor la adresa statului român.

Și oratorii și publicul au fost la fel. Singur baronul Iosika, din scaunul prezidențial, a fost majestos, îngăduitor și tăcut.

Cu acest început, Partidul Maghiar s'a făcut odios din chiar primul moment al existenței sale.

Rep.

Informații

Dl general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a primit o adresă de mulțumire din partea societăților particulare de navigație pentru modificările ce a adus legei de organizare a marinei comerciale, potrivit cărora pavilionul român își asigură existența și urmează să pășească cu încredere pe calea progresului economic.

*

Kaiser-Borax este indispensabil pentru oricare gospodărie. *2420—3*

*

D. inginer Victor Vlad a fost numit profesor provizoriu la catedra de geometrie descriptivă și construcțiuni civile la școala politehnică din Timișoara.

*

Halta Prejmer de pe linia Brașov-Sf. Gheorghe, se deschide ca stațiune, sub denumirea de Ilieni, pentru traficul de călători, bagaje și mărfuri în vagoane complete. a căror încărcare și descărcare incumbă părților.

Aceste dispoziții intră în vigoare la 1 Ianuarie 1923.

*

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii și catarului de gât. 2420—2

*

În vederea sărbătorilor de Crăciun, s'a dispus ca primele și salariile personalului ceferist să fie plătile la epocile fixate.

Pentru lucrătorii din ateliere și dela serviciul de întreținere, listele de plată vor fi întocmite din vreme, astfel ca salariile să fie achitate cel mai târziu până la 5 Ianuarie st. n.

*

Ziarul „America" din Cleveland scrie că d. Anton Bibescu ministru plenipotențiar al României în Statele Unite, după o lungă ședere la București s'a întors iarăș la postul său. Cu ocazia întoarcerei sale d. Bibescu a făcut o vizită coloniei românești din Philadelfia unde a fost primit sărbătorește de către reprezentanții autorităților americane și de membrii coloniei noastre de acolo.

*

Ni se aduce la cunoștință un fapt pe care la rândul nostru îl supunem cunoștinței d-lui general comandant al corpului VI de armată. Și anume, ofițerii medici ai Institutului Sanitar din Cluj n'au primit nici cel puțin soldele cuvenite pe luna Decembrie.

Socotim că d-l general va da ordin pentru repararea acestei nedreptăți.

*

După cum am anunțat ieri, la Budapesta a murit alaltăeri marele industriaș Weiss Manfred, cel mai bogat dintre fabricanții din Ungaria.

Șantierele sale și uzinele de locomotive, vagoane și arme din insula Csepel (Budapesta) au fost vândute acum un an cu peste un miliard, unui consorțiu englez.

*

Cereți special guma „Olia" 2419—1

Aducem la cunoștința organelor competente, — dacă sunt — dela Primărie, că de vreo câteva zile, cel puțin pe strada Iuliu Maniu, nu se mai dă drumul apei decât la orele 6 seara. La prânz adică tocmai când este mai multă nevoie de apă, ea lipsește.

Cerem d-lui Primar să ordone revenirea dela această dispoziție care dă loc la neajunsuri.

*

D-l Prof. univ. O. Ghibu, a fost achitat zilele trecute de către instanțele judiciare de pedeapsa celor trei zile închisoare la care fusese condamnat pentru niște pretinse calomnii la adresa armatei.

*

Numai în guma „Olia" poți avea încredere. 2419— 2

*

Ministerul de finanțe a dispus către Banca Națională ca din disponibilul pe care ministerul îl are acolo să plătească 110 **milioane la diferite industrii** care au executat **reparațiuni** pentru căile ferate.

Pe lângă această sumă, ministerul a mai plătit acum câtva timp, aceloraș industrii, încă 190 de milioane.

*

La conferința din Lausaane se susține că cel mai bun lichior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Societatea Principele Mircea, centru Cluj, va aranja în sala prefecturei Duminecă în 10 Decemvrie la ora 5 p. m. o Revistă a modei actuale și un festival artistic la care invită călduros publicul clujan.

Venitul net e destinat „Soc. Leagănul Principele Mircea" dela fabrica de tutun și Mănăstur.

O splendidă toaletă va fi pusă la loterie.

Intrarea 20 Lei.

*

Studenții univ din regiunea Sibiiu invită publicul la Serata Literară-Artistică, urmată de dans ce o vor aranja la Sibiiu în ziua de 9 Ian. 1923 (a treia zi de Crăciun), în sala „Unicum"

Inceputul la orele 8 și jumătate seara.

Invitări speciale nu se fac.

Ținuta de stradă. Sunt de preferat costumele naționale.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**
Ford 553 1722

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

CAUTĂM mobile de vândut Dormitor, Salon și piane. Adresa la administrația ziarului Infrățirea.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Uzina electrică orașului Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 405.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Căutăm

spre imediate angajare

un Corespondent

sau corespondentă pentru limba franceză și germană bun dactilograf. Oferta a se adresa la

Fabrica de Ciment din Turda S. A.
Turda. 2462

Căutăm

pentru conducerea unei fabrici **un măiestru dărăcitor și torcător de lână.**

In ofertă se va arăta pretențiunile de plată și starea familiară și se vor înainta la ziar sub „Societate Anonimă". 2473-2

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj
pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **pilcuri.**
Cereți catalog și modele. 2453

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 **specialitatea**

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

Tocuri și Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei și frigului.

2378

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriă.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Publicatiune de concurs

Cu termenul de 31 Ianuarie 1923 se publică concurs pentru ocuparea postului de învățător-director la școala primară din Vulcan, susținută de către „Petroșani" Societate Anonimă pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni.

Având a conduce cel ales școală paralelă — română și maghiară — cu 13 puteri didactice laolaltă, vor fi preferiți, cei ce cunosc și limba maghiară.

Retribuțiunile sunt cele statorite și prevăzute la școlile primare ale Statului, la cari se mai adaugă: locuință, încălzit și luminat gratuit plus toate favoarele și reducerile, de cari se imbucură învățătorii societății „Petroșani" la magazia de alimente.

2471 Direcțiunea minelor „Petroșani" în Vulcan.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Cerneluri

negre și colorate pentru tipografii și litografii

se pot comanda la papetăria

LEPAGE

CLUJ. 2426

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri excepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

BURSA - BUCUREŞTI

— 28 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1265
Londra	795
New-York	170
Italia	870
Elveţia	32½
Praga	525
Viena	2475
Berlin	2·3
Budapesta	740

Valute

Mărci	245— 50
Leva	110— 15
Lire otomane	90 — 92
Lire sterline	790 — 800
Franci francezi	1265— 70
„ elveţieni	32—32½
Lire italiene	875— 880
Drahme	270— 75
Dinari	200— 205
Dolari	171½—72
Napoleoni	610— 15
Cor. austr,	28— 30
„ magh.	7¼— 7½
Socol	525— 530
Mărci pol.	100— 105

Naţionalizarea intreprinderilor ardelene

Bucureşti — Comisiunea naţionalizării intreprinderilor din Ardeal a decis să naţionalizeze deocamdată numai intreprinderile financiare unde două treimi din capital este strein.

*

Bucureşti — Eri a avut loc la ministerul industriei o importantă consfatuire în chestiunea aprovizionării armatei cu imbrăcăminte.

Noua lege a recrutării

Bucureşti — „Lupta“ publică amănunte din noua lege a recrutării. Serviciul militar se reduce la doi ani la toate armele afară de marină unde va fi 3 ani. Se vor reduce şi dispensele militare la minimum posibil. Intre altele se va desfiinţa dispensa fiilor văduvelor.

Dela comisia constituţială

Comisiunea constituţională intrunită azi a decis că naturalizarea să se facă prin puterea executivă. A mai decis desfiinţarea titlurilor de nobleţă. S. S. episcopul Bartolomeu a cerut măsuri constituţionale impotriva arestării preventive.

D-ni Disescu şi Florescu au arătat că garanţiile actuale sunt suficiente.

Dl ministru Constantinescu a propus grăbirea „lucrărilor“ comisiei cerând şedinţă fie noapte, intru cât guvernul intenţionează depunerea proiectului în parlament imediat după vacanţa de Crăciun.

Guvernul va aduce în parlament încă inainte de Crăciun proiectul amnestiei militare.

*

Guvernul a decis să verse la Banca Naţională în contul datoriei statului, suma de un miliard, care va rezulta din plata exproprierilor.

Externe

Roma (Rador) Ştirea absenţei dela conferinţa din Paris se confirma.

*

Congresul Sovietelor

Moscova (Rador) Eri s'a început congresul general al sovietelor. Prezidează Camenev, întrucât Lenin nu s'a restabilit complect. Alegerile pentru congres în comunele rurale au dat majorităţi anticomuniste.

Chestia Mossoul-ului

Lausanne (Rador) Lordul Curzon într'o notă adresată Turcilor răspunde în chestiunea Mossoul, spunând că Anglia refuză categoric cedarea acestor teritori, acordând cel mult o rectificare la frontiera dela nord.

*

Leafild (Rador) Ceaţa groasă de pe Oceanul Atlantic a provocat numeroase naufragii cu victime omeneşti.

*

Berlin (Rador) Ziarele germane comentează violent note aliaţilor în care guvernul a fost anunţat că în cazul neefectuării livrării de lemne se vor aplica sancţiunile reprimatoare.

*

Paris (Rador) Ministrul de externe român, dl, Duca, a confirmat unui redactor dela „Le Temps“ ştirile despre tratativele româno-ruse.

Jugoslavia şi atacurile bandelor bulgare

Premiu pe capul unui şef de bande

Belgrad. — Oficiosul „Politica“ anunţă că guvernul jugoslav a hotărât să acorde un premiu de 100 de dinari aceluia care va denunţa, prinde sau omorâ pe voevodul Teodor Alexandrof, unul din conducătorii principali ai comitetului Macedo-revoluţionar.

Alexandrof, în fruntea mai multor bande bulgare, operează actualmente în Coceana şi Doiran, unde atacă autorităţile sărbeşti.

Grecia va intra în Mica Antantă

Conferinţa dela Belgrad între dnii Venizelos, Duca, Beneş şi Nincici

Belgrad. — Se anunţă în mod oficial că, după terminarea conferinţei din Lausanne, se vor întruni la Belgrad dnii Venizelos, Beneş, Duca şi Nincici, pentru a stabili modalitatea intrării Greciei în Mica Antantă.

Comunismul în Bulgaria

Sofia, 28 — O telegramă oficială sosit la ministerul de externe, anunţă că locuitorii din comuna Dolin şi Lucovitz au instituit dictatura ţărănească comunistă, izgonind vechile autorităţi.

Locuitorii au ales un soviet, compus din 4 ţărănişti, soviet care a luat conducerea financiară şi administrativă a comunei.

Preşedintele sovietului a fost ales învăţătorul Constantin Procefi. Noua administraţie a ordonat un mare număr de arestări şi percheziţii domiciliare la adversarii politici. Guvernul a luat măsuri pentru reprimarea mişcării, care ameninţă să se întindă.

*

Desbaterile dela Lausanne

Situaţia se agravează iarăşi

Lausanne (Rador) — Speranţele optimiste din ultimul timp sunt înlăturate de intransigenţa turcilor. Sunt tot mai multe îndoieli asupra reuşitei conferinţei şi sunt temeri că peste câteva zile conferinţa se va întrerupe. Chiar pentru aceasta aliaţi vor face propuneri concrete cu un ultim termen de primire.

Situaţia s'a agravat prin cererea turcilor ca Anglia să restitue vilaetul Mossoul. Grecii au declarat că refuză semnarea pactului în cazul evacuării patriarchului din Constantinopol.

*

Un nou război mondial?

Părerea unui economist american

Washington (Rador) — Congresul american a început discuţia în chestia convocării conferinţei economice mondiale. Senatorul Lodge se teme de rezultatele primejdioase ale amestecului American, Borach sprijineşte ideia şi crede că situaţia disperată a Europei va pricinui un nou război mondial.

Adunările Constituantei

Camera

Şedinţa se deschide sub presidenţia dlui Orleanu la ora 3 p. m. în prezenţa dlor miniştri Vintilă Brătianu, Banu, Moşoiu, Inculeţ, Cosma şi Anghelescu.

Dl Băicoianu cere dosarele anchetei făcută de inspectorul financiar Goma asupra activităţii ca prefect a dlui Teofil Dragoş, noul deputat de Baia-Mare.

Dl Bârsan mulţumeşte în numele Camerei, dlui Vasiliu pentru donaţia de 12 milioane făcută căminului studenţesc din Capitală.

Dl Bălănescu cere achitarea despăgubirilor de război. dl Vintilă Brătianu răspunde că aceasta se va face la mijlocul lunei Ianuarie.

Preşedintele declară că dl general Averescu a optat pentru Vlaşca deci la Ilfov se declară ales dl Joanitescu. Dl. Alexandru Vaida opteaza pentru Sasca-Montană declarandu-se vacant cercul Ighiu. Se votează apoi legea etatizării căilor ferate Someşene.

Senatul

La senat a vorbit dl Teofil Lupu despre abuzurile cu reforma agrară din Bucovina.

Dl ministru Constantinescu cere să i se aducă la cunoştinţă cazuri concrete

Dl Pangrati anunţă o interpelare în chestia Stere. Se votează apoi 2 indigenate. Şedinţa se ridică la ora 6. p. m.

*

Bucureşti. — Comisiunea constituţională în şedinţa de noapte a decis dreptul confiscării averilor supuşilor inamici. Chestiunea pedepsei cu moartea s'a agitat mult şi după mai multe discuţii s'a lăsat soluţia pentru corpurile legiuitoare. După discuţia unor chestiuni de ordin economic s'a trecut la chestiunea libertăţii presei, hotărîndu-se că delictele de presă să se judece şi pe mai departe de către juraţi; afară de atacurile contra Regelui cari se lasă tribunalelor. Calomniile se vor judeca de către comisia de arbitraj. Pentru hotărîrea definitivă în aceasta chestiune se va cere avizul guvernului.

*

Ministerul instrucţiunei a decis începerea vacanţei şcolare pe ziua de 5 Ianuarie.

Cetiţi Infrăţirea

Iarăşi Uniunea Maghiară

Spre a complecta darea de seamă despre adunarea de ieri a Partidului Maghiar, ţinem să adăogăm, că noul partid, rectificând acel paragraf din Statutele Uniunii Maghiare prin care se declarau ca membri ai ei toţi ungurii trecuţi de 21 ani, cari mărturisesc că sunt unguri (indiferent, dacă în calitatea aceasta voesc sau nu să facă parte din Uniunea maghiară), — declară ca membri ai săi pe toţi ungurii trecuţi de 21 de ani, fără deosebire de sex, cari declară în scris aderiunea la partidul maghiar unitar.

Deasemenea nu trebue să se treacă cu vederea un alt lucru, care a fost uitat din darea de seamă publicată în alt loc al ziarului nostru.

Printre membrii comitetului executiv compus în cea mai mare majoritate din foştii membrii ai reacţionarei Uniuni maghiare şi într'o disparentă proporţie din membrii fostului partid popular maghiar, fost democrat, figurează şi doi evrei: dnii Berkes Salamon şi Sebestyén Iosif din Târgu-Mureş.

Comemorarea lui Nicolae Bălcescu la Braşov

Braşov, 26.

Duminică după masă în sala liceului „Andrei Şaguna“ s'a sărbătorit în mod solemn memoria idealistului scriitor N. Bălcescu, cu ocazia împlinirii a 70 ani dela moartea sa. La serbare a participat un număr însemnat de intelectuali, elevi şi public românesc.

Serbarea a început cu corul liceului „Andrei Şaguna“ cu cântecul „Rătăcesc prin ţări streine.“

A urmat apoi o disertaţie a dlui profesor G. Popa, despre opera şi viaţa lui Bălcescu.

Biografia idealistului scriitor, a impresionat mult publicul. Idealismul lui Bălcescu, ultimile zile ale vieţii sale sfârşite în streinătate şi întreaga viaţa sa plină de sbucium a risipit şi ultima acuzaţie adusă pe vremuri distinsului scriitor.

Serbarea a continuat cu declamarea poeziei Roga, de Nichifor Crainic şi recitirea câtorva bucăţi din Bălcescu: Scrisoarea sa către Ion Ghica şi discursul lui Bălcescu în 1881 ţinut unui cerc de amici din Paris în care spune impresiile sale din timpul mişcărilor românilor din Ardeal în 1848.

Ca încheere corul liceului a cântat „Bălcescu mort“ de G. Dima.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească“ Piaţa Unirii No. 7.

La *Friedmann* Stănilor Piaţa Unirii
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Coc Gavrila
Rogojel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicolae Roşca
Com. Rogojel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pascalo Dumitru
com. Rogojel

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Gheorghe Roşca
Rogojel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Dumitru Pascalău
Rogojel.

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pascalo Gavrila
com. Rogojel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bus Ioan
com. Rogojel.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Potra Simion
Vişag.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Mates Ioon
Vişag.

*

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pascalau Ioan
com. Vişag.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Farkas) 8. Consult. 9—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1383
Se lucrează în rate lunare

Angajam dela 1 Ianuarie 1923
o dactilografă
care să știe stenografia în limba maghiară și germană. Se cere și cunoștința limbei Române. 2473
În oferta se va arată pretențiunea de leafă și unde a funcționat până în prezent. Adr. la Administrația ziarului sub „Societate Anonimă"

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva
Dej. 2334

Librăria și editura de opera muzicale
Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din TIMIŞOARA Banat și Ardeal. Execută prompt tot felul de comenzi. 2465-2

Reclama este sufletul comerțului

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicolae Negru
Sacueu.

*

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szabó Iosif
Sacueu.

*

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Matis Veselie
com. Ghişag.

*

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Pleş Petre
Magarel.

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuşi din Cluj 1385

Aviz.

Consiliul orașului Cluj în ședința ținută în 15 Dec. a. c. a hotărît distribuire de lemne de foc în mod gratuit la săracii orașului. Invităm pe cei îndreptățiți să se prezinte la șefii circumscripțiunilor lor pentru ridicarea bonurilor respective cu cari vor căpăta cantitățile de lemne de foc votate din uzinele de lemne indicate în bonurile din chestiune și anume în următorul rând:

Circumscript. I. în 2 Ianuarie 1923.
Circumscript. II în 3 Ianuarie 1923.
Circumscript. III în 2 Ianuarie 1923.
Circumscript. IV. în 3 Ianuarie 1923.
Circumscript. V. în 4 Ianuarie 1923.
Circumscript. VI. în 5 Ianuarie 1923.

Grădina de iarnă „CENTRAL"
BRODIE AND BRODIE
duo de canto și duos de mutatoni și cuplete celelalte. Începutul la orele 8.30
Lloyd 1010 2222-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA BELA MICA PUBLICITATE

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locșlui fost D. S. Reflopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precizune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamente pentru chiosc, se primesc la Adm. ziarului Infrățirea str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotativă Casa Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 696 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminică 31 Decembrie 1922

ASOCIAȚIUNII — SIBIU

Infrăț

asoc. pentru cult. și lit. a pop. român
Sibiu

R CLUJ 1. 7206

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211
ABONAMENTE: PE 1 AN — 6 LUNI — 3 — 1 AN Pentru străinătate 24

Iredentism și reacționarism

Cu prilejul constituirii noului partid unitar maghiar

Joi dimineața a avut loc întrunirea prin care s'a constituit partidul maghiar unitar. Noul partid a luat ființă prin unirea partidului popular cu partidul național maghiar. Această unire fusese pregătită mai de mult și ea s'a realizat prin abdicarea partidului popular dela ideia democratică pe care afirmase că o înfățișează și prin raliarea în jurul programului iredent și reacționar pe care faimoasa uniune maghiară l'a afișat totdeauna.

Din această unire, forțele democrației maghiare din Ardeal ies înfrânte deocamdată, iar ideia iredentă și ideia reacționară înfrățite în programul noului partid maghiar se afirmă stăpânitoare în cercurile de sus ale minorității ungurești.

Cum s'a întâmplat lucrul acesta într'o vreme când pretutindeni în lume ideia democratică cucerește tot mai mult teren, nu se poate explica decât prin faptul că directiva și acțiunea politică a conducătorilor maghiari din Ardeal se inspiră din Ungaria, singura țară din Europa unde stăpânește teroarea celui mai înverșunat reacționarism. Numai în modul acesta, adică prin influența politică pe care o exercită iredenta reacționară din Budapesta se explică înjghebarea noului partid maghiar din Ardeal, înjghebarea realizată prin renunțarea la luptă a elementelor democratice și prin încolonarea lor sub steagul iredentei oligarhice. De altfel recenta schimbare de atitudine și de directivă a unuia din ziarele maghiare din Cluj pe care crezusem că-l putem socoti ziar democratic, schimbare care s'a făcut sub inspirația, dacă nu cu subsidiile Budapestei, era un indiciu că politica așa zișilor conducători ai maghiarimei ardelene își potrivea din ce în ce mai mult acțiunea și direcția după ordinele și indicațiile iredentei dela Budapesta.

N'avem decât să examinăm desbaterile cari au avut loc cu prilejul întrunirii de constituire a noului partid maghiar unitar pentrucа să vedem îndată că cele două idei de cari vorbeam mai sus: ideia iredentă și ideia reacționară alcătuesc programul noului partid. Atmosfera în care s'au urmat discuțiile, spiritul care a pus în mișcare întreaga adunare, mai mult decât orice declarații vin să ne arate care este postura noului partid maghiar față de noi românii și de statul românesc.

Ideia iredentă și-a găsit o formulă care ne amintește de alta, mai dureroasă pentrucă pornea dela un partid românesc, în cuvintele unuia dintre verbitori. D-l Ugron Zoltán, fost deputat maghiar, a declarat în aplausele entuziaste ale celor de față că „Ardealul este al Ungurilor". Și pentru că mărturisirea păru prea sinceră i se adaogă corectivul „ardeleni". Sub această nouă formă declarația fu socotită ca destul de blândă, de vreme ce nu de mult un om politic român de aici nu se sfiise să arunce formula „Ardealul al Ardelenilor" și s'o voiască realizată prin toată acțiunea partidului său.

Cât despre reacționarismul noului partid maghiar, el se vădește dela început prin atitudinea luată față de reforma agrară. Interesele marilor proprietari maghiari, nobili stăpânind moșii întinse, se găseau lovite prin împroprietărirea țăranilor, români și unguri ținuți până acum ca adevărați robi pe domeniile magnaților și tuturor nobililor maghiari. Declarându-se vrăjmași ai reformei agrare, cea mai democratică lege din câte stau la temelia statului român, partidul maghiar unitar își manifestă spiritul său reacționar. Prezența în comitetul de conducere al partidului a câtorva din cele mai reprezentative figuri ale oligarhiei maghiare constitue o dovadă mai mult despre ce poate fi ideia politică a noului partid. Dealtfel este o strânsă legătură, ca dela cauză la efect între reacționarismul și iredentismul conducătorilor partidului maghiar. Într'un stat organizat pe baze democratice cum este statul român, oligarchiile de orice fel nu se mai bucură de privilegiile de cari se bucură spre pildă în Ungaria lui Horthy.

Iată ce este noul partid maghiar și înțelegem atunci și care poate fi acțiunea și țelul lui.

Așteptăm să vedem cum va fi privit el de către mulțimea maghiară din Ardeal. Nădăjduim că forțele ei democratice, deocamdată inactive și dezorientate, vor ști să reacționeze în cele din urmă.

Drepturile autorității românești

— O interesantă manifestare minoritară —

Într'un număr trecut al ziarului ni-am ocupat pe larg de conflictul ivit între autoritatea statului și populația germană a Sibiului. După patru ani de la unire acest oraș a rămas singurul din Ardeal în care românul nu se poate orienta pentrucă negustorii nu vor să schimbe cu nici un preț formele. Cazul este destul de grav și desvălue o stare de fapt nebănuită. Un oraș de peste 30.000 locuitori din cari 12—14 mii sînt români, care ține numai de cât să facă excepție de la normele generale ale administrației românești, acesta este Sibiul de astăzi.

Nu avem pretenția, ca într'un timp atât de scurt să se schimbe structura vechilor administrații comunale. Autoritățile noastre au înțeles aceasta atunci când au lăsat în grija timpului această lucrare. Dar ceea ce e-a de neaparată necesitate, era ca aspectul exterior al vieții publice în orașele nouilor provincii să mărturisească existența ei în cadrele vieții sociale românești. De aici a pornit măsura schimbării firmelor și tuturor indicatoarelor publice, în sensul ca alături de orice altă limbă în uzul minorităților, și în prim loc, să stea indicația făcută în limba română.

Măsura aceasta nu este o simplă măsură administrativă, o impunere. Ea închide în sine un act de dreptate față de populația românească a acestor ținuturi care timp de aproape o mie de ani a înbogățit populația străină a orașelor fără să i se dea dreptul să știe cui lăsa agonisita unui an când venia la târg.

Și care negustor român ar fi îndrăznit să-și facă cunoscut negoțul în altă limbă decât cea pe care o dicta guvernul de la Budapesta? Atunci era în adevăr opresiune. Dar acum?

Statul român înțelege să acorde exercițiul tuturor libertăților. Greșiți sînt însă acei ce iau această mărinimie drept o slăbiciune și socot că exercițiul libertăților cetățenești nu-și are obligațiile lui.

Iată de ce nu găsim nici-o scuză opoziției negustorilor sibieni de a pune pe firma lor alături de arătarea germană pe cea românească a statului în care trăiesc. Încăpățînarea de a păstra Sibiului aspectul de burg medieval german în inima românismului nu-și are nici ridicola motivare a superiorității numerice. Din cei 30,000 de locuitori ai orașului e drept românii nu sînt decât 12—14 mii, evrei și ungari 4 mii, ceea ce dă o majoritate evidentă sașilor. Dar nu trebue uitat că Sibiul este centrul unui județ cu o populație românească de 120.000 pe când sașii nu ating decât 50 de mii. Dacă lipsește astăzi o negustorime românească capabilă să dea caracter românesc orașului, nimic nu îndreptățește disprețul pe care negustorimea germană îl manifestă față de supremația limbii românești, decât un șovinism rău înțeles și ne la locul lui. Înregistrăm astfel cu surprindere o ciudată manifestare a spiritului minoritar.

NOUL PREȘEDINTE al Republicei poloneze

— Situația politică în Polonia —

Trebuia oare ca să cadă la Varșovia o victimă pentru a înteți și mai mult pasiunile necompatibile cu oncarea și cu nevoile unei națiuni democratice liberată de curând de sub jugul strein? Aceasta este întrebarea pe care ziarul „Gazette de Prague" și-a pus-o la citirea telegramelor privitoare la rezultatul alegerei noului președinte al Republicei poloneze.

Singur viitorul va putea răspunde la această chestiune. Pentru aceasta trebuie ca mai întâi să cunoaștem fondul, scopul și importanța recentelor evenimente de la Varșovia. Se poate totuși spune că sacrificiul ar fi fost crud și nedemn de o națiune democratică, dacă n'ar fi avut ca scop decât de a face să dispară candidatul minorităților etnice. Dar indignarea s'a ridicat deopotrivă din toate părțile și chiar din cercurile cărora aparținea asasinul.

Metodele violente nu conduc niciodată la rezultate durabile în luptele politice. Constatarea aceasta s'a făcut deja în Polonia cu prilejul crizei de guvern produsă în Iunie trecut. Demisiunea forțată și nemotivată a cabinetului Ponikowski nu făcuse atunci decât să întărească poziția dreptei, și în acelaș timp să mineze pe cea a șefului statului d. Pilsudski. Aceasta a judecat deci cu prudență când a renunțat la președinție.

Tot așa actul de violență a lui Niewadowski n'a fost de nici un folos dreptei. Dimpotrivă, el a permis noului candidat al stângei de a obține mai multe voturi de cât obținuse predecesorul său. Dreapta intimidată de asasinarea primului președinte, a trebuit să accepte aceasta soluție după cum a fost acceptată și de stânga.

Noul președinte se va bucura de întreaga încredere a minorităților etnice. Această încredere nu va fi folositoare autorităților sale personale, ci deopotrivă va folosi autorității internaționale a Republicei poloneze.

D-l Vojciechowski a luat o parte considerabilă la lupta purtată în favoarea independenței Poloniei. Meritele sale sunt necunoscute chiar de adversari. Om politic cu vederi largi, el se opusese mult timp înainte de război radicalismului camaradului său Pilsudski de care el se despărți din cauza programului național al acestuia prea strâmt. El trecuse atunci de partea Antantei, unde a luptat alături de emigrații grupului național democrat, pentru independența Poloniei. Faptul acesta îl apropie de dreapta, însă până acum nu se știe dacă voturile minorităților etnice, care au hotărât alegerea sa împotriva candidatului dreptei, nu-i vor înstreina din simpatiile grupului din dreapta Dietei. De sigur, că o bună înțelegere ar fi mai profitabilă intereselor Poloniei.

D-l Vojciechowski face parte din gruparea piastă a cărei majoritate împreună cu prezidentul ei d. Witos, înclină către dreapta. Acesta este un considerent mai mult pentru apropierea d-lui Wojciechowski de dreapta. Totuși minoritatea partidului piast, condusă de d. Damboski secretarul de stat al afacerilor externe îndeamnă toată gruparea spre stânga, de care partid s'a legat în timpul crizei din Iunie. Ca o urmare a acestei scisiuni, partidul piast nu poate să se hotărască nici către dreapta de care îl unește interesele sale politice și economice și nici către stânga unde îl atrage simpatiile. In consecință el a luat în Dieta actuală, un loc foarte important, dar tot atât de ingrat [illegible] de centru din [illegible] constituantă. De mult timp, acest partid caută să reconcilieze cele două grupări în conflict.

Împăcarea dreptei cu stânga este astăzi cea mai importantă chestiune a politicei externe din Polonia. Căci de ea depinde alcătuirea unei majorități parlamentare cuprinzând toate partidele poloneze și prin urmare un guvern parlamentar tare, în stare să asigure Poloniei, liniștea atât în afară cât și înăuntru, de care acest stat are absolută nevoie pentru refacerea economică a țărei. Dacă d. Witos va reuși să împace dreapta cu stânga va dobândi cu drept titlul onorabil de salvator al Poloniei.

Dar, trebuie de constatat că chestiunea majorității parlamentare și a guvernului se poate tranșa imediat și foarte leșne, dacă d. Witos s'ar hotărî să fie pentru dreapta, fie pentru stânga. Totuși lui i se pare mai folositor să joace un dublu rol: de a rămânea bine cu toți. Urmând însă această cale partidul piast va suferi un complect eșec, după cum au pățit și alte partide care au făcut o asemenea politică.

O nouă revoluție în Grecia?

Sofia. — Ziarele bulgare află din Constantinopol, că trupele elene rămase credincioase regelui Constantin s'au răsculat arestând și măcelărind pe ofițeri. Deasemenea ziarul „Posta" în Rusciuk anunță revolte în insulele grecești din Marea Egee.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Ocolul pământului de jos

Citesc într'o gazetă:

„Șiretul Marmației. — A sosit în localitate dl Merdingher, ziarist din Viena, care pornind încă din 1910 din Austria concurează la ocolul pământului pe jos. Până acum d-sa a parcurs Europa, Africa, Asia și America.

Este mai mult ca probabil că dl Merdingher va fi câștigătorul premiului de 2 milioane coroane austriace.

Dl Merdingher care este căsătorit cu o bucureșteancă părăsește acum Ardealul trecând în Cehoslovaca."

Vai, sărmane dl Merdingher!

De doișprezece ani și mai bine decând tot ocolești mereu! Nu te-au speriat nici furiile iernelor, nici asprimile căldurilor tropicale, nici râurile sălbatece fără pod, nici pădurile virgine și înțesate de sălbătăciuni, nici antropofagii sau triburile asiatice mai sălbatece decât antropofagii, nici mări, nici înghețuri, nici vânturi, nici ploi, nici viscole, nici zăpezi, nici stânci, nici munți, nici pustiuri nici tot ce figurează în manualele de geografie sau în romanele de aventuri ce produc emoții în sufletele burghezilor cetitori, când stau seara în pat, pentru a-și ușura digestia.

Poate pe acolo, pe unde ai rătăcit, vre-un chip frumos de fată, te-o fi reținut puțin din drum și poate te-o fi îmbiat cu voce ademenitoare.

Și cine știe poate vei fi ascultat fermecat, glasul dulcios ca un [illegible] se vor fi îndreptat instinctiv spre frumoasa din povești.

Dar te-ai recules repede și ți-ai poruncit aspru în adâncul sufletului:

— Nu, înainte și tot înainte!

Doisprezece ani ai rătăcit d-le Merdingher, un sfert de viață: și nimic nu te-a putut opri din drum.

Căci dincolo, la limanul tuturor oboselilor, tuturor neajunsurilor, tuturor suferințelor era ceva atrăgător ca mirajul, îmbătător, ca reflexul aurului, făgăduitor, ca ceasloavele bisericești.

Erau cele două milioane de coroane austriace.

Te-ai sbătut deci și ai învins.

Acum ai ajuns la Șighetul-Marmației. Peste câteva zile vei fi la Viena. Ce te mai desparte așa dar, de fericirea cea mare, în căutarea căreia pornita-i atât de încrezător în răbdarea și bărbăția dumnitale, — acuma doisprezece ani de zile? Nimica toată!

Par'că te și văd sosind în cetatea biruinței. Căci pentru d-ta acum Viena e cetatea biruinței. Te văd punând victorios pasul în mahalele ei, apoi pornind biruitor să-ți încasezi premiul.

Și cu cele două milioane de coroane în buzunar, te văd intrând în primul restaurant, trăgând o masă copioasă, stropită cu vin generos, tocmai bine potrivită pentru un om așa de obosit ca d-ta și atât de costisitoare, cât să-ți mai rămână și un bun bacșiș pentru chelner.

Și atât.

Ospățul biruinței! Vorba latinului: Finis coronat opus.

Ferice de d-ta, domnule Merdingher. Știu că după atâta oboseală, cel puțin, ai să mănânci bine!

Doar cu două milioane de coroane, poți mânca astăzi la Viena un prânz de adevărat milionar.

Nomofilax

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Sindicatul pressei române din Ardeal

Convocare

Conform Art. 25 din statutele Sindicatului se convoacă la Cluj, în sala de ședințe a „Băncii Agrare", pentru zilele de 19 și 20 Ianuarie st. n. 1913, adunarea generală ordinară a Sindicatului pressei române din Ardeal, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului central către adunare.
3. Raportul casierului asupra gestiunii financiare a anului 1922.
4. Raportul cenzorilor.
5. Modifi area articolelor XII, XV, XVII, XXV.
6. Eventuale propuneri.
7. Alegerea noului comitet.

Comitetul.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apolo

Sâmbătă „Veritas vincit. Partea II. O dramă senzațională de aventurii.

Duminecă „Elicea vie." O frumoasă dramă socială.

Cinema Universității

Sâmbătă „Patima" O escelentă dramă din viața muncitorilor.
Duminecă „Cela morții.

Cinema Urania

Sâmbătă „Julot apașul", O mare dramă de circ.
Duminecă „Răsplata".

„KULTURAMT"

Cultura germană s'a compromis foarte serios în anii 1914—1918. În timpul războiului se afirma că în numele ei trebue cucerită lumea, care să fie pătrunsă apoi de această cultură... După război, laudele au mai încetat.

In România Mare ea are reprezentanți pe Sași și Svabi, și coloniile bucovinene și basarabene. Toate corpurile acestea se apropie tot mai mult, se concentrează împrejurul instituțiilor vechi și noui, — și se întăresc.

Mișcările la care dau prilej concentrările sunt interesante. De exemplu: Episcopul din Sibiu vizitează cu mare zel pe credincioșii săi de pretutindeni; la Brașov se aduce ca preot un erudit din Cernăuți și este primit cu mari cuvinte de învățatul dr. Netoliczkai și altele multe. Paralel, politicește, se continuă lupta ca minoritatea germană să se poată mișca ca un corp unic, străin de neamul în mijlocul căruia trăiește.

Mișcarea aceasta este pornită în numele culturii și de cultură, și ne îndeamnă să lucrăm și noi la fel.

Pentru ducerea înainte a mișcării s'a constituit la Sibiu un „Kulturamt", un „oficiu al culturii".

Intâia faptă remarcabilă a acestui „Kulturamt" este înființarea de biblioteci pentru satele nemțești. Bibliotecile se compun — nu din cărți de erudiție — dar dintre cele mai alese cărți ale literaturii germane.

Zeci de cărți se trimet deodată pe un preț de nimic, care se achită deodată, ori treptat. Bibliotecile sunt stabile, nu sunt ambulante. Deci în fiecare sat se adună un stoc de cărți bune, cu care — puține din cărțile noastre, ar putea rivaliza.

Facem și noi, paralel, același lucru „Asociația" are biblioteci, dar aceste sunt mult mai subțiri ca cele germane. Ministerul cultelor s'a interesat de această mișcare; s'au luat măsuri, s'au lansat apeluri pentru strângerea cărților care să fie trimise la sate. Dar utilitatea lor nu poate fi măsurată cu acea a cărților străine, cu pricepere alese în toate bibliotecile lor.

Noi, nu putem face aici studii amănunțite; dar ne credem datori să atragem atenția că, îndată ce, în interiorul Statului nostru, se ivește un rival, fie el și cultural, datoria noastră este să ne măsurăm cu el. De-aceea am dori să vedem aprecieri critice asupra cărților ce se trimit la sate, asupra efectelor ce le au în ele. Aceste ar servi ca un îndemn pentru scriitorii populari, pentru eventualii traducători, etc. și în al doilea rând ar orienta și pe donatori cari — oricât de puțini ar fi — au adus deja servicii destul de mari. Tot prin acest mijloc s'ar putea ajuta cei cari din inițiativă particulară înființează biblioteci sătești. Așa sunt o mulțime de societăți culturale — mare parte studențești — care ar avea prin astfel de lămuriri o normă de conducere. Lucrul nu prezintă nici-o dificultate; ci cere numai ceva muncă și stăruință.

Înainte de-a termina avem un cuvânt de spus: a învăța dela vecin nu e rușine; a căuta să-i întreci e chiar lăudabil. De-aceea repetim: „Kulturamt"-ul săsesc este un fenomen de care ar fi bine să ne ocupăm. La început vedem poate un exemplu în el. Mai târziu un tovarăș căruia învins sau nu, îi vom întinde poate mâna.

Am pierdut mai multe acte împreună cu bilerul de recrutare emis de cercul de recrutare Cehul Silvaniei, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Kiss Miklós
Huedin.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CENTENARUL LUI PASTEUR

Intreaga lume civilizată sărbătorește o sută de ani dela nașterea lui Pasteur, unul din cei mai mari savanți ai omenirei și în același timp, unul din cei mai mari binefăcători ai ei.

Louis Pasteur, al doilea copil al tăbăcarului Ioan Ioseph Pasteur s'a născut în Dole (Jura) la 27 Decembrie 1822.

Încă din clasele primale se relevă la el un talent remarcabil la desen, talent de care tatăl său nu prea era încântat. deoarece Louis își pierdea prea mult timp cu schițarea oamenilor.

Dragostea de studii și-o formează Pasteur, sub imboldul profesorului său de filozofie Romanet, la liceul din Arbois.

Romanet îl ajută să plece în 1838 la Paris împreună cu colegul său Jules Vercel; nu stătu mult aici însă din cauza dorului de casă. Reintors în Dole se puse din nou la desenat și când plecă la Besancon pentru a termina liceul, poseda o adevărată galerie de portrete.

Din nou la Paris, în pensiunea Barbet Pasteur se prepară pentru școala normală, unde reușește în 1843 al 4 lea la secția științifică.

Elev al chimiștilor Dumas și Ballard, timp de 3 ani, trece după terminarea studiilor ca profesor de fizică și chimie la Dijon.

La vârsta de 22 de ani, publică prima sa lucrare: Etude des phénomènes relatifs à la polarisation rotatoire des liquides și apoi Recherches sur le dimorphisme, lucrare, care avea să atragă atenția întreagei lumi științifice asupra lui.

El concepe universul ca un ansamblu disimetric, iar viața, așa cum se manifestă e în funcțiune de consecințele ce le implică disimetria universului.

„Viața e dominată de acțiuni disimetrice! Presimt chiar că toate spețele vii sunt în structura și în formele lor exterioare. funcțiuni ale disimetriei cosmice spune Pasteur.

Numit în 1852 profesor la Facultatea de științe din Strasbourg, trece apoi la Lille, la școala normală din Paris, iar în 1857 devine profesor de chimie la Facultatea de științe din Paris.

Descoperind fermenții și studiind în mod minuțios fermentațiunile, Pasteur explică putrefacția și transformarea perpetuă ca materiei în natură, distrugând prin experiențe de laborator pentru totdeauna, teoria generației spontanee.

Dela fermentațiuni, Pasteur trece în domeniul patologiei animale, studiind pebrina, boala vermilor de mătase și arătând cauza boalei și mijloacele care trebuiesc întrebuințate pentru a apăra vermii de îmbolnăvire, dă o bază științifică sericiculturei.

Trecând la studiul boalelor mamiferelor și în special a omului, Pasteur se preocupă de periculoasa boală numită antrax, care făcea mari ravagii printre animalele de toate speciile, descoperiud microbul și găsindu-i ca leac un vaccin anti-carbonos, care oprește moartea animalelor.

Descopere deasemeni că osteomyelita (tifosul oaselor), este datorită unui furuncul osos.

Studiind antraxul, el dă la lumină și metoda de a cultiva în mediu artificial orice microb în stare absolut pură, cu ajutorul căruia face apoi cercetări experimentale. Metoda vaccinării, bazată pe principiul slăbirei virulenței microbilor se practică astăzi cu un desăvârșit succes în întreaga omenire.

Cu un omagiu pentru cercetările sale științifice, Franța prin subscripție universală creiază în 1888, institutul Pasteur, unde el împreună cu elevii săi: Chamberland, Nocard, Richet, Metschnikoff, Raux actualul director al Institutului începe studiul turbărei.

După îndelungate cercetări reușește să dovedească că virusul boalei își are sediul în creer și măduva spinării, descoperind și mijlocul de a prezerva de turbare pe oamenii mușcați, salvându-i de la o moarte sigură.

După el s'au întemeiat în toate țările din lume serviciile antirabice.

Lupta lui Pasteur pe terenul științific a fost uriașe, mai ales că a avut de întâmpinat dificultăți enorme din cauza detractorilor, care polemizau cu el la Academia de Medicină.

Unul din cei mai însemnați adversari ai lui a fost marele clinician, Peter.

Onorat cum n'a mai fost un savant în lume, membru al tuturor societăților savante, Pasteur a rămas același cercetător asiduu și în locuința modestă, la Ville neuve de l' Etang unde a înființat un institut anti-rabic, a continuat munca istovitoare, care l'a doborât la 28 Septembrie 1895.

Opera sa monumentală rămâne cea mai strălucitoare din toate timpurile, pentrucă descoperirile sale n'au fost numai consecința științei și a imaginației sale, ci și a spiritului său, călăuzit de dragostea binelui.

Higiena socială de astăzi și chirurgia, care salvează viețile atâtor oameni n'ar fi ajuns la progresele cunoscute, dacă n'ar fi existat descoperirile lui Pasteur.

Mare apostol al științei, cât și al umanității, Pasteur sintetizează prin calitățile sale, prin excelență geniul rasei franceze, care se mândrește cu drept cuvânt că a servit omenirei un așa de mare binefăcător.

Cronica politică

Declarațiile dlui Argetoianu

Intr'un interview acordat ziarului „Lupta“ din București, d. Argetoianu, care este de fapt conducătorul partidului poporului încearcă să dea câteva explicații, cu privire la hotărîrile congresului dela Sibiu și la viitoarea activitate a partidului poporului.

Dl Argetoianu începe prin a spune că în congresul ținut la Sibiu, partidul poporului n'avea să ia nici o hotărire cu privire la participarea sau neparticiparea partidului la dezbaterile Adunărilor Constituante.

De fapt, tocmai aceasta a discutat congresul, iar dl Argetoianu care avea atunci alt punct de vedere în chestiunea revenirei în Parlament, a fost înfrânt împreună cu dl Goga prin adoptarea acelei formule de compromis care lăsa la libera voință a fiecărui parlamentar averescan hotărîrea de a lua parte sau nu la lucrările Parlamentului.

Dar inexactitățile pe cari la afirmă dl Argetoinu dovedesc pirueta politică pe care a făcut-o dsa. Dealtfel și din cele ce se spun în restul interviewului reese că o schimbare s'a produs în ceiace privește atitudinea partidului poporului.

Cuvintele de invitație la o acțiune comună pe care le rostește dl Argetoianu la adresa partidului național precum și adoptarea aceleași tactici politice înseamnă o încercare de apropiere între cele două partide. Vrăjmași ai acestei încercări se găsesc în ambele grupări politice: dl Goga și partizanii săi în partidul poporului și foștii tachiști în partidul național.

Din aceasta precum și din alte cauze pe care le-am arătat altă dată, încercarea va rămâne fără rezultat pozitiv. Ea dovedește însă cât de lesne se fac în politica noastră schimbările de atitudine. Ca și girueta care se învârtește după bătaia vântului, partidele noastre se mișcă după cum li se pare că suflă adierile ademenitoare ale puterii.

Un rechizitoriu

Declarațiile dlui G. Mârzescu la discuția Mesagiului. De ce nu s'a făcut colaborarea cu partidul național?

In magistralul discurs rostit de dl G. Mârzescu cu prilejul discuției la Mesaj, ministrul sănătății publice, muncii și ocrotirilor sociale a explicat de ce nu s'a făcut colaborarea partidului liberal cu partidul național. Chestiunea e veche de mai bine de un an de zile, dar așa cum împrejurările actuale au permis dlui Mârzescu, explicația ce ni se dă acum pune în adevărata ei lumină politica partidului național.

Dl Mârzescu accentuează că „nu pentru motivul meschin al numărului de mandate în parlament, ci pentru motive cu mult mai mari și cu mult mai adânci cari se leagă strâns de unica grijă a consolidării acelei unități naționale pe care am înfăptuit-o cu toții“ colaborarea de guvern cu partidul național nu s'a putut face.

Partidul național aducea în aceste vremuri de muncă și sacrificii o mentalitate politică dăunătoare ideii de consolidare. Spiritul disolvant al politicei regionaliste a fost cea dintâi cauză hotărâtoare, Partidul național trebuia așteptat să evolueze în conformitate cu interesele generale ale țării și nu mai atunci se va putea pune într'însul oarecari nădejdii.

Astăzi opera de guvernământ care unitate de vederi și hotărire în acțiune. „O colaborare sinceră nu se poate realiza cu rezervă mintale, cu preocuparea de a-ți asigura o importanță numerică nu pentru a înfăptui ci pentru înfăpturile necesare țării“, a spus dl Mârzescu. Faptele cari au urmat alegerilor generale sunt cea mai strălucită dovadă că ministrul muncei a avut dreptate și că nu poate fi regret pentrucă nu s'a făcut acum un an colaborarea.

Dsa continuă:

Desființarea organizmelor politice cu care este chemat a colabora, conservarea unui guvernământ local, monopolul politic asupra unei provincii, spiritul regionalist, de care și-au putut de seama toate partidele politice care au tratat cu partidul național sunt atâtea cauze care justifică în deajuns denunțarea colaborării“.

E cea mai potolită critică ce se putea aduce acestul partid care de 10 luni își dă toată silința să pună fel de fel de piedici consolidării. Dl Mârzescu s'a mulțumit să facă o analiză cât mai obiectivă pentru a dovedi o imposibilitate de fapt. In sprijinul său stăteau faptele trecutului ca și cele ale prezentului. Actualmente partidul național a trecut Carpații, vechea mentalitate însă n'a dispărut. Colaborarea încercată fără succes în altă parte s'a oprit la partidul democrat. Rămășițele unui partid deja în descompunere conveneau politicei îngust a partidului. Nu e mirare deci că după colaborarea, contribuția democraților în acțiunea partidului nou să rămână nulă iar partidul-national să continue aceeași politică pentru țară dezastroasă, ca și pentru el.

Oauto-apărare

Dl Vaida și cazul dlui Lupu

Dl Vaida s'a grăbit să ia apărarea dlui dr Lupu pentru acuzațiile aduse de dl Mârzescu la Cameră. E foarte frumos din partea dlui Vaida, e creștinesc gestul, dar viceprezidentul partidului național având aerul că apără pe dl Lupu nu face decât să se apere pe dsa.

Dl Mârzescu a afirmat în Cameră că dl Vaida pe când era primministru a recurs la concursul dlui dr Lupu „pentracă e bine văzut la bolșevici“ Diplomația dlui Vaida se mulțumea cu această calitate a dlui dr Lupu și căuta să o utilizeze. In apararea pe care o face acum, dl Vaida confirmă exactitatea afirmațiilor dlui Mârzescu.

Aceasta voiam să aflăm de la dsa. Dar dacă dl Vaida na s'a întrebat și nict nu se întreabă de ce este drul Lupu „bine văzat de bolșevici“ se găsesc în țara românească destui oameni care să se întrebe. Dovadă dl ministru al muncii care în ședința Camerii a exprimat această firească întrebare a sutelor de mii de alegători uimiți de personalitatea turbulentă a fruntașului țărănist român.

Intervenția dlui Vaida explică nu legăturile dlui Lupu cu dușmanii noștri de peste Nistru ci propria sa greșeală. Dl Vaida are mustrări de cuget? sau numai o simplă vanitate de șef politic prins în flagrant delict de nepricepere a situațiilor și oamenilor? Nu știm: Ceea ce e sigur, e că dl Vaida își dă seama că a greșit grăbindu-se să aprecieze „calitățile drului Lupu, datorită cărora nu a lipsit mult să fim dați vrând nevrând pe mâna bandei care conduce astăzi destinele Rusiei.

Mare târg de Crăciun și Anul Nou!

10%

reducere aceluia, care, cumpărând dela mine haine femeiești și de băeți, se va referi la anunciul acesta.

Eugen Sipos

Cluj, Piața Unirii No. 17.

2483

Cum schimbă vremurile...

Cuvinte sincere pentru „Unirea“

Nu voim să discutăm aici felul cum a decurs alegerea dela Alba-Iulia ori din alte părți. Dar pentru neconsolații noștri antinaționali avem un cuvânt nu de mângâiere, ci unul pe care suntem datori să'l spunem ca să reducem la justa lor valoare încercările antinaționalilor de a se orija înaintea opiniunei publice ca singurii apărători ai prestigiului preotesc.

„Unirea“ ziarul serios de altă dată, ajuns sub stăpânirea capricioasă a d-lui dr. Alexandru Rusu, alături de d-l dr. Aurel Dobrescu, inculpatul medic dentist, n'are altă dorință mai ferbinte decât să se știrbească drepturile politice și cetățenești al tuturor preoților cari nu sunt de aceleași vederi politice cu membrii partidului național.

„Autoritatea bisericească — scrie „Unirea“ — este datoare să vegheze asupra prestigiului de care trebue să se bucure clerul prin rostul căruia se vestește lumei dreptate și perfecțiunea evanghelică. Are deci dreptul și este datoare să oprească pe clerici dela acte cari pot să-le coboare prestigiul, ori chiar să-i compromită definitiv în fața credincioșilor săi.

Preoții bisericei noastre cari vor fi avut norocul atât de compromițător de a fi prezidat în alegeri vre-o secție de votare în jurul căreia se vor fi comis cunoscutele ingerințe electorale, de cari vorbește lumea întreagă, oricât de curați se vor fi simțind poate în sufletul lor rămân pătați în fața opiniunei publice și asta înseamnă că nu pot rămâne în locul pe care'l ocupă“.

Anevoie credem că „Unirea“ ar fi în stare să dovedească ceia ce afirmă. Că vorbește despre ceva lumea antinațională, aceasta nu-i de ajuns. Dimpotrivă, „Unirea“ ar fi mai dreaptă dacă ar reaminti alte lucruri, de pe urma cărora suferă nespus mai mult autoritatea și prestigiul bisericei. Și d-l Prof. dr. Rusu este în situație să le știe, dar în loc să se ridice cu hotărâre împotriva acestora, D-sa caută toate mijloacele ca să le ascundă. Astăzi „Unirea“ cere intervenția autorității bisericești ca în viitor să nu mai admită în situațiunea dată orice participare a membrilor clerului la birourile electorale“ deși acum 4 ani, cerea cu totul altceva. Atunci însă, alta era „situațiunea dată“. Și părerile de atunci cu privire la participarea clerului la birourile electorale sunt altele!

„Unirea“ mai uita si altceva. Nu are un singur cuvânt despre faptele unor membri ai partidului antinațional, cari după terminarea liturgiei cu cuvintele predicei a îndemnat poporul să voteze împotriva candidaților neagreați. Aceste ingerințe electorale nu vatămă nici un interes superior pentrucă sunt îndreptate împotriva oligarchiei, etc. . .

Sau de ar fi „Unirea“ sinceră si n'ar apăra din spirit de partid prestigiul clerului, ar trebui să ceară, cel puțin după un an, pedepsirea cuvenită a unui prof. dela o înaltă școală preoțească care a fost denunțat lumei prin ziare și broșuri ca autor al unor lucruri imorale „de cari vorbește lumea întreagă“. „Unirea“ a trecut cu tăcere, a îndosit după putință faptele acelui domn deputat de Ileanda mare, cu toate că și acel profesor de preoți „prin rostul său vestește studenților în teologie dreptatea și perfecțiunea creștinească“. Dar „Unirea“ de astăzi, sub stăpânirea d lui Rusu nu este de loc revoltată, deoarece prof. Manu este membru al partidului național și'l acopere cinstea partidului său, după cum acest partid acopere și pe inculpatul medic dentist dr. Aurel Dobrescu.

S'ar cuveni ca „Unirea“ să fie alarmată și să ceară intervenția autorității bisericești și pentru atitudinea scandaloasă a acelui domn deputat și educator de preoți care în ziua încoronării nici n'a intrat în biserica catedrală din Gherla; ba a sfidat chiar și serbarea poporală din acea zi mareață, ceace i-a atras mustrările colonelului din garnizoana Gherlei. Aici este locul „Unirei“ să intrevină, și aici ar fi potrivite cuvintele d-lui Rusu din acelaș articol: „Biserica nu este și nu poate fi din dispoziția dumnezeiască unealta nimănui și de aceia membrii clerului său nu pot fi siliți să lucreze împotriva marilor ei interese“. Ne îndoim însă că „Unirea“ ajunsă sub stăpânirea d-lui Rusu ar avea cuvânt de mustrare pentru ținuta acelui cleric, care împotriva ordonanțelor bisericei sale s'a făcut unealta intereselor streine de biserică.

„Unirea“ de sub stăpânirea d-lui Rusu a vorbit însă și ea despre „Incoronarea liberală“ și ar fi inconsecventă de-ar scrie acum asifel.

Este neînțeles zelul „Unirei“ pentru partidul național, care în vremea Consiliului Dirigent a fost cu desăvârșire nepăsător față de durerile bisericei. Partidul național, are însă două atitudini și două morale: într'un fel a lucrat fiind la putere și altfel vorbește astăzi din interese electorale. Dacă „Unirea“ este doritoare o vom servi cu documente luate chiar din coloanele sale proprii de acum 3 ani și ceva. Și este lucru neiertat că din dragostei pentru un partid un ziar ca „Unirea“ de altădată să ajungă așa de intolerantă față de alți cu alte vederi politice și să ascundă intenționat păcatele propriilor partizani.

Dacă însă „Unirea“ n'ar fi înhămată într'o slujbă atât de urâtă, și dacă patima politică a redactorului său de astăzi n'ar fi așa de carbă desigur însă că atunci și biserica ar avea o tribună mai demnă și mai cu autoritate decât aceea pe care i-o servește „Unirea“.

Alfa.

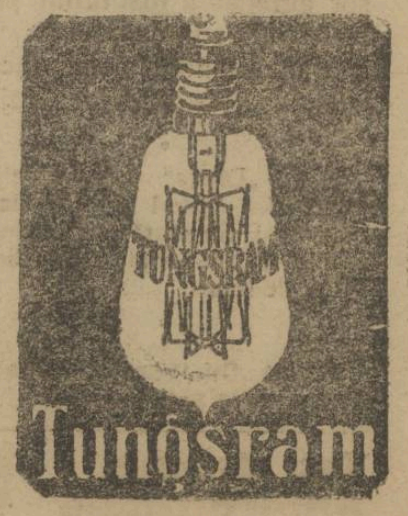

INFORMAȚII

După cum am anunțat Corul bărbătesc al Episcopiei ort. rom. din Cluj dă în sala Prefecturei astăzi seara Sâmbătă 30 Decembrie, un Concert cu un bogat program în folosul fondului pentru zidirea catedralei din Cluj, având concursul Doamnelor Lya Pop și Mimi V. Nestorescu.

Dat fiind scopul festivității, nu ne îndoim că publicul românesc va lua parte în număr cât mai mare.

*

Sf. Sinod a decis în principiu ,instituirea unui episcop misionar pentru Românii cari trăesc afară din țară — ca emigrați, și pentru îngrijirea sufletească a celor amenințați de propagandele streine.

Deciziunea Sinodului se va traduce în fapt cât de curând.

*

Durerea de dinți trece dacă puneți comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Ministerul de industrie și comerț a dispus prohibirea la export a sămânței de trifoi și lucernă, comunicând în acelaș timp ministerului de finanțe și oficiilor vamale această dispoziție

*

In urma discuțiunilor cu delegații muncitorilor și patronilor Ministerul muncei a luat hotărârea ca cotele taxelor de asigurare ale muncitorilor să fie sporite dela 5 la 7 lei. nu 10 lei cât se propusese la început.

*

Din Neapole se anunță că principesa Elena a României și principesa Irina a Greciei au sosit pe vaporul „Citta Catania".

Ele au fost primite de un membru al familiei regale, care le-a însoțit la palatul regal Capodimonte.

*

Vack-Kaiser-Borax se vinde în cutii roșii originale. 2420-4

*

Dl dr. Petre Gălășescu, conferențiar la facultatea de medicină din București, a fost numit profesor titular la catedra de istologie și embriologie dela facultatea de medicină din Cluj.

*

A luat ființă școala pregătitoare de plutonieri de artilerie, pe lângă școala de tragere a artileriei, în Râșnov.

*

Dl dr. N. Costeanu profesor agregat a fost numit profesor titular la catedra de chimie anorganică dela facultatea de filosofie din Cluj.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Guma „Olla" se află în toate drogueriile și farmaciile. 2419—

Din Viena se anunță că subscrierea de acțiuni pentru noua Bancă Națională austriacă s'a închis încă la 15 ale lunei curente.

Subscrierile au acoperit întreaga sumă a capitalului acțiuni de 30 milioane coroane aur.

Constituirea Băncii Naționale Austriace a avut loc la 22 ale lunei.

După propunerea guvernului, a fost numit președintele Băncii d. dr. Reich, vice-președintele Creditului fonciar.

Subscrierile pentru împrumutul fezanului austriac 8% au un curs foarte favorabil și continuă până la 31 ale lunei în curs.

*

Doresc pe calea aceasta

AN NOU FERICIT

on. clientele, colegi, cunoscuți și prieteni buni.

CAROL KASSAI

proprietarul cafenelei „Europa',

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Societatea Principele Mircea, centru Cluj, va aranja în sala prefecturei Duminecă în 31 Decemvrie la ora 5 p. m. o Revistă a modei actuale și un festival artistic la care invită călduros publicul clujan.

Venitul net e destinat „Soc. Leagănul Principele Mircea" dela fabrica de tutun și Mănăstur.

O splendidă toaletă va fi pusă la loterie.

Intrarea 20 Lei.

*

D-l Vasile P. Popa din Lugoj a oferit d-lui rector al Universității din Cluj un fond inițial de un milion pentru alcătuirea unui bazar-restaurant și a unei țesătorii, cu scopul de a veni în ajutorul tineretului studios, fără deosebire de naționalitate. In primul studenții vor căpăta hrana necesară, iar țesătoria va servi să le procure îmbrăcămintea.

In vederea construirii urgente a pavilionului respectiv, d-l Popa a rugat prefectura de Cluj, să'i acorde în centru un loc viran.

*

Crucea Roșie-filiala Cluj, dă la 27 Ianuarie 1923, Sâmbătă, în saloanele Prefecturei județului, un Bal Costumat și mascat. Dat fiind prestigiul de care se bucură această Societate de elită, așteptăm cu vie nerăbdare acest bal dat cu un atât de nobil scop.

Dl Prof. Alex. Lapedatu va face mâine, Duminecă, 31 c., la Ateneul din Giurgia o conferință publică despre „Noile hotare ale țării."

*

Ministerul de finanțe a înștiințat pe toți comisarii guvernului de pe lângă diferite instituții din țară, să înainteze ministerului în cel mai scurt timp un memoriu al activității fiecăruia pe lângă instituțiile unde a fost numit.

*

In conformitate cu prevederile legilor vamale, ministerul de finanțe a distribuit prin direcțiunea generală a vămilor, funcționarilor din serviciile externe și centrale, cotele din primele de contrabande.

Aceste cote au dat ocazia acestor funcționari să câștige leafa pe 5—6 luni.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

In curând va apare „Iașii de odinioară" lucrare datorită d-lui Rudolf Suțu, Directorul ziarului „Evenimentul" din Iași și vice președintele „Sindicatului ziariștilor" din Moldova.

Volumul va cuprinde importante date asupra vieței politice, literare și artistice a Iașului, din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

Suntem siguri, că lucrarea va atrage tot interesul intelectualilor români prin importanța studiului social ce conține.

*

București. — Ministerul instrucțiunei a primit o nouă donație pentru învățământ. D-l Tudorache Popescu a donat imobilul său din Corabia în valoare de 3 milioane lei, cu scopul înființării unui liceu.

*

Eri Academia Română a ținut o ședință festivă de comemorare a lui Pasteur, prezidând M. S. Regele având la dreapta pe M. S. Regina iar la stânga pe A. S. Principele Carol. Au asistat toți miniștrii, toți academicianii și tot ceeace românismul are mai distins. Au vorbit M. S. Regele, d-l Onciul și d-l Babeș.

*

Studenții univ. din regiunea Sibiiu invită publicul la Serata Literară-Artistică, urmată de dans ce o vor aranja la Sibiiu în ziua de 9 Ian. 1923 (a treia zi de Crăciun), în sala „Unicum"

Inceputul la orele 8 și jumătate seara.

Invitări speciale nu se fac.

Ținuta de stradă. Sunt de preferat costumele naționale.

Cetiți Infrățirea

In chestia căilor ferate particulare din Ardeal

— O desmințire oficială ziarului „Ellenzék" —

Ziarul „Ellenzek" din localitate în numărul din 22 Decembrie a publicat un articol sub titlul „Diferendul în jurul luării în exploatare a căilor ferate particulare de către stat".

Acest articol pe lângă că e tendințios dar afirmă o serie de neadevăruri provocate de sigur de următoarele împrejurări:

Se știe că în Ardeal există un mare număr de societăți, particulare de căi ferate, care până mai anul trecut își aveau centralele la Budapesta. Datorită acestui fapt, toate veniturile acestor societăți care se urcau la sume considerabile luau drumul Ungariei. Pe de altă parte, consiliile de administrație a acestor societăți și întreg personalul funcționăresc erau în întregime format din Unguri și încă dintre aceia cari nu nutreau sentimente prea frumoase și bine voitoare țării.

Silit de această situație guvernul a căutat întâi să facă să dispară orice legătură a acestor societăți cu Budapesta și să le naționalizeze. In ultimul timp se încearcă luare ea căilor ferate particulare din Ardeal, în exploatare de către stat.

Această situație naturai, nu putea să convină ziarului „Ellenzék", care a și are foarte multe simpatii față de unele dintre aceste societăți, și atunci a publicat articolul tendențios de care pomeneam mai sus. Adresându-ne d-lui Dr. V. Pop, comisarul guvernului pe lângă societățile de căi ferate particulare din Transilvania, la declarațiile cărula, în chestia luării de către stat a căilor ferate particulare, se referă „Ellenzék", am putut constata ca acest ziar a denaturat cu totul faptele.

Corespondentul acestui ziar maghiar, nu spune dl Pop, s'a prezentat la mine cerându-mi câteva lămuriri în chestiunea luării în exploatare de către stat, a căilor ferate particulare iar eu i-am declarat că nu pot să-i comunic „nimic nou", spunându-i numai că intențiunea organelor în drept de a lua statul în primire căile ferate particulare este bazată pe legile în vigoare în Ardeal și anume pe legea XXXI din 1880 și legea IV din 1883, cari, exact ca și actele de concesiune, asigură statului atât dreptul de răscumpărare cât și dreptul de a lua în exploatare aceste căi ferate particulare.

In consecință tot ce se spune în articolul de care vorbeam mai sus și apărut în „Ellenzék", sunt simple invenții — ca și acuzele și critica nerușinată pe care această foiță maghiară, o face dlui Ministru al comunicațiilor, tuturor organelor căilor ferate române și mai ales sistemului de funcționare a biroului „Controlei veniturilor CFR. din Sibiu".

Dl dr V. Pop mai adaugă că ușa d-sale va rămâne închisă pentru un asemenea ziar ca „Ellenzék" care tendențios și cu rea credință denaturează faptele.

Această desmințire oficială a unor date și fapte publicate de ziarul „Ellenzék" — ne întărește în convingerea că acest ziar și-a pierdut de mult orice conduită onestă în informarea cititorilor lui.

Cel mai prețios și frumos cadou de Crăciun se poate da un pian.

Se găsește un mare asortiment dela fabricele din străinătate Wirth, Stingl, Lauberger, Förster, Hoffman la reprezentantul

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna No. 14.

Se poate cumpăra planine dela Lei 18000 în sus cu garanție pe lângă aceasta pentru cei din localitate timp de un an se face acordarea și montarea gratuită. 977

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fină.**

Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**

nefntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Sau deschis Anterpozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

BURSA - BUCUREŞTI

— 28 Decemvrie 1922 —

Devise.

Paris	1218
Londra	823
New-York	176
Italia	896
Elveţia	3275
Praga	545
Viena	25½
Berlin	245
Budapesta	760

Valute

Mărci	245 — 250
Leva	110 — 115
Lire otomane	90 — 92
Lire sterline	800 — 805
Franci francezi	1270— 75
„ elveţieni	32—32½
Lire italiene	870— 875
Drahme	250 — 260
Dinari	200— 205
Dolari	176—
Napoleoni	617— 20
Cor. austr.	28— 30
„ magh.	7½— 7¼
Socol	525— 30
Mărci pol.	100— 30

Şedinţele constituantei

Camera

După mai multe comunicări şi propuneri de mica importanţă d-l Marcu depune în proiect pentru ridicarea diurnelor parlamentarilor la 3000 lei lunar plus 300 lei de fiecare şedinţă.

D-l Giurculescu cere aşezarea bustului lui Delavrancea în parlament.

S'a continuat apoi discuţia legei fiscale.

Senatul

Şedinţa senatului s'a deschis sub preşidenţia d-lui Dumitriu, vicepreşedinte. Se fac mai multe comunicări. D-l Popoviciu cere urcarea diurnelor senatorilor şi excluderea d-lui Stere din învăţământ. Generalul Lambru propune aşteptarea sentinţei judecătoreşti, iar d-l Balif vorbeşte contra urcării diurnelor.

Se trece apoi la discuţia proiectului legei advocaţilor. In discuţia generală legea se primeşte, trecându-se la discuţia pe articole. Vorbesc mai mulţi senatori la cari le răspunde d-l ministru Florescu. Proiectul se votează cu 70 voturi contra 5.

*

Congresul comuniştilor belgieni

Bruxelles — Congresul comuniştilor Belgieni a decis retragerea din cadrele internaţionalei a treia, pentru tendinţele prea avansate ale acesteia.

Externe

Cine judecă pe foştii miniştri bulgari

Sofia. Guvernul bulgar a arestat doi consilieri dela înaltul tribunal care judecă pe foştii miniştri din cabinetul Radoslavov. Acuza adusă consilierilor este complicitatea cu bandele cari au operat la Küstendil. Procesul foştilor miniştri s'a suspendat din cauza descompletării tribunalului.

Tratamentul foştilor miniştri bulgari

Ei sunt sub regim de închisoare comună

Sofia 27. — Ziarul „Den", organul blocului constituţional, anunţă că regimul la care sunt supuşi în închisoare foştii miniştri din cabinetele dela 1922, 1923 şi 1918, e foarte aspru.

Ei sunt trataţi la fel cu deţinuţii de drept comun şi nu pot comunica cu rudele de cât o dată pe săptămână.

Din această cauză — adaugă „Den" majoritatea foştilor miniştri arestaţi sunt bolnavi.

Un milion donaţiune pentru studenţi

Dl. Vasile P. Popa din Lugoj a oferit d-lui rector al Universităţii din Cluj un fond iniţial de un milion pentru alcătuirea unui bazar-restaurant şi a unei ţesătorii, cu scopul de a veni în ajutorul tineretului studios, fără deosebire de naţionalitate. In primul studenţii vor căpăta hrana necesară, iar ţesătoria va servi să le procure îmbrăcămintea.

In vederea construirii urgente a pavilionului respectiv, dl Popa a rugat prefectura de Cluj, să'i acorde în centru un loc viran.

Generosul donator a plecat zilele acestea la Cluj, însoţit de arhitecţi şi maeştri constructori, pentru a grăbi începerea lucrului.

*

Paris. — Izmed paşa a acordat un interview ziarului „Matin" declarând problema Mossoul ca un punct critic al conferinţei din Lausanne, care face întreaga conferinţă fără speranţe.

*

Berlin. — „Newyork Herald" află că guvernul Mexican a concesionat sindicatului capitalist anglo-franco-belgo-italian importante regiuni petrolifere.

*

Lucrările conferinţei din Lausanne pe sfârşite

Lausanne. — **„Matin" află că lucrările conferinţei din Lausanne au avansat atât în cât e posibilă redactarea tratatului.**

: Citiţi Infrăţirea :

Curierul Spectacolelor

Dela Teatrul Naţional

Sâmbătă 30 Decembre: „Stane de piatră".

Duminecă 31 Decembrie. Matineu: „Ginerile domnului prefect".

Marţi 2 Ianuarie. Premieră: „Visul unei nopţi de vară".

*

Teatrul Maghiar

Sâmbătă seara; „Madame Nittouche". Preţuri de operă. Abonament de premieră şi operă Nr. 24. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid.

Duminecă seara orele 6 şi jumătate: „Poetul şi Moartea" Premieră. Premersă de „Invalidul". Dramă populară cu distribuţie nouă a rolurilor. Cu prilejul aniversării 100 de ani dela naşterea lui Petöfi. Abonament şters. Preţuri de premieră.

Duminecă noaptea orele 9 şi un sfert: Cabaret. Seara de Sylvestru „Furtuna", „Imbecilul". Noutăţi. Program de tot nou. Preţuri de premieră.

*

Cu gust, voie bună şi senzaţie îşi începe producţiunile în ziua de anul nou seara la orele 8 şi jum. Teatrul „Biazini" de sub conducerea domnului Balint Bela. Punctul culminant la deschidere va fi „Violina fermecătoare" de Offenbach în care vor rola: Ileana Tőkes şi Iosif Marcus. Vor fi şi roluri particulare unde pe lângă amintiţii vor debuta şi următorii renumiţi artişti: Virgina Bejan, M. Bejan, conferenţiar membru al teatrului naţional din Bucureşti şi renumitul comic Florea Mateescu. Pe lângă aceste roluri se vor reprezenta cele mai bune atracţiuni de varieteu. Vor debuta acrobaţii excentrici Ajax şi George, J. Hamilton???, Mica Claudia dansatoare de opt ani. Tora And Ingeborg Malmatröme, dansatori svedieni. După reprezentaţie dans de parchet. Mâncări reci şi calde precum şi beuturi cu preţuri moderate vor sta la dispoziţia on. public. 2482

CORON BLEU
(de albăstrit rufele)
Albastru mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mucilor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj 12-97

15% reducere
până la Crăciun
pentru funcţionari, ofiţeri şi pensionari
la spălătoria chimică
CRISTALY
Lămuriri amănunţite la toate sucursalele. 4718-2

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat şi costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie (3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

SACI, MUSAMELE
Cumpărare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparaţie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinereţe în tot locul să găseşte.
Lloyd 205 1540

RAGLAN,
costume pentru domni şi băeţi
1588
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 650.

Mare ocazie!!!
Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje
BLATT
Cluj, Piaţa Unirii 13, depozitul fabricei.
Funcţionari cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială.
Telefon No. 401, 290
Loyd 553 1272

LUPTA pentru materiile prime

— Politica economică a popoarelor —

Pe măsură ce țările au devenit industriale, ele au căutat pe lângă alimentele necesare populației să împartă materiile prime necesare ca să întrețină viața uzinelor. Anglia de patru secole și Germania de 1/3 secol au dus o politică pentru realizarea imperialismului economic. Acesta din urmă comportă debușeuri comerciale și ale materiilor prime. Anglia a făcut stoarări militare și diplomatice pentru a pune mâna pe petrol care îi lipsea în domeniul colonial și împiedeca pe Americani să realizeze un monopol în această direcțiune. Economiștii germani s'au făcut propagatorii ideei Mittel-Europa și a expansiunii coloniale germane. Ei reproșau totuși Angliei, Statelor Unite și Rusiei că practică formarea de teritorii destul de întinse pentru a se putea acoperi consumul. Germanii urmăreau și căpătarea bazinului de fier din Briey. Se poate arăta însă că nici un stat nu-și poate face față necesităților interne. Statele Unite au importat în 1919 pentru 7 miliarde franci articole alimentare; și pentru 10 miliarde jumătate materii prime. Imperiul britanic cu toată întinderea lui nu poate procura Angliei cele necesare 65% din import venea din străinătate și numai 35% din colonii. Anglia nu se poate izola deoarece depinde pentru bumbac de Statele Unite, pentru lână de Argentina și pentru minereu de fier de Spania. Germania trebue în afară de cărbune și potasă să importe majoritatea materiilor prime din străinătate. Prin pierderea colonilor situația a devenit și mai grea. Franța [illegible] mai dezavorizata.

Teritoriile coloniale din Africa nu-i aduc aproape nimic iar solul național nu-i produce nici combustibil nici minereuri, nici în prișăminte, nici bumbac. In afară de mătase și sulf ea nu are aproape nici o materie primă industrială. Franța importă aproape totalitatea textilelor ce consumă (bumbac, lână și mătase). In condițiuni normale se socotește pentru cărbuni un deficit de 30 milioane tone. Producția petrolului e neînsemnată ca și a tuturor minereurilor în afară de cele de fier. Franța e cea mai bogată țară din Europa în minereuri de fier. Districtul Provence asigură Franței monopolul bouxitei în Europa, posesiunile și protectoratul Africei de nord pe acel a fostului iar Alsacia îl dă posibilitate să lupte cu Germania. Exploatarea mai intensă a zăcămintelor de fosfați din Africa ar scuti pe Francezi să importe trei sferturi din consum din America și i-ar da posibilitate să domine piața mondială. Deasemeni bouxita s'ar putea transforma în Franța iar nu ca acuma când se transportă în streinătate pentru a reveni sub formă de aluminiu, Coloniile ar putea să furnizeze; lemn, bumbac, lână, mătase, semințe, oleaginoase.

După războiu în multe țări s'a manifestat naționalismul economic. In acest sens se lucrează în Anglia pentru constituirea cu ajutorul tarifurilor adequate, o Confederație economică cu Dominiunele. Canada, Australia și Noua-Zelandă pot furniza Angliei tot ce ea importă azi. Ar urma ca Dominiunele și Anglia să se închidă în frontiere protecționiste astfel ca să nu mai fie nevoe de import prin redistribuția forțelor productive. Situația de fapt însă se opune la o realizare mai curândă. Astfel dacă Canada exportează cantități egale în Anglia și Statele-Unite ea importă 62 la sută din Statele-Unite și 6 la sută numai din Anglia.

Germania se ocupă de înainte de războiu de depedența ei față de Anglosaxoni. Ei au importat pentru 6 milioane. Deaceia urmăreau crearea unui imperiu colonial. Fără materii prime nu e posibilă o industrie și prin urmare nici export de fabricate. Această grijă de a-și rezerva produsele naturale ale Rusiei, Ucrainei, Romăniei și a țărilor baltice le-a inspirat politica față de aceste țări. Toate publicațiile relative la scopul războiului apărute după 1916 reflectează această preocupare. Germanii voiau să impune inamicilor învinși despăgubiri în materii prime. Era vorba deasemenea de a schimba produsele care urmau să fie impuse prin eftinătate contra materiilor prime.

In urma conferinței economice din 1916 aliații au creat un consiliu al transporturilor maritime care însărcinat de a fixa pentru repartiția tonajului un ordin de prioritate între necesități și importațiuni. In timpul războiului această organizație internațională a adus mari foloase. Ea a fost desființată în urma cererii Americei. Anglia însă a menținut și în perioada de refacere principiul de ajutor mutual. Prin acordul din 1918 (Anglia-Franța) ea s'a obligat să livreze țărilor ce au avut teritoriu ocupat materii prime în cantități suficiente pe prețul din Anglia majorat numai cu costul transportului. Acest acord subordona execuția de adoptare măsurilor analoage de America. Refuzul acestuia a adus eșecul oricărei cooperații internaționale.

Comerțul României cu America

O interesantă propunere pentru intensificarea lui

Atașatul comercial american din Constantinopole, dl Louis E. Van Norman într'un raport special adresat departamentului comerțului din Washington, sugerează, pentru desvoltarea relațiunilor comerciale americane cu România, crearea în București a unui birou comun de desfacere a anumitor produse speciale americane, cum sunt produsele ferului, oțelului, furniturile de sondaje, instrumente agricole, mărfuri și fabricate de pielărie, textile, etc.

Dl E. Van Norman anunță că un număr de fabricanți englezi, cari au interese în România, ar fi deschis de curând un astfel de birou în București, biroul „industriilor engleze asociate."

Cheltuielile acestei organizațiuni sunt suportate proporțional, după volumul afacerilor, de toate firmele cari fac parte de această organizațiune.

Dl Van Norman sugerează că o organizațiune similară a principalilor fabricanți americani ar putea fi creată în avantajul lor mutual în București.

De vânzare o casă.

Locuință se poate prelua imediat. Prețul 45.000'— lei la Dunky, Cluj, Főtér 10.

Publicație.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 17 Decemvrie 1922 inclusiv și nerăscumpărate în termenul legal se vor vinde prin licitație publică forțată ce se va ține la **18 Ianuarie 1923 orele 9** în localul casei din Calea Victoriei 25.

Casa de Imprumut pe Amanet
VICTOR ILIESCU.

Publicatiune de concurs

Cu termenul de 31 Ianuarie 1923 se publică concurs pentru ocuparea postului de învățător-director la școala primară din Vulcan, susținută de către „Petroșani" Societate Anonimă pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni.

Având a conduce cel ales școală paralelă — română și maghiară — cu 13 puteri didactice laolaltă, vor fi preferiți, cei ce cunosc și limba maghiară.

Retribuțiunile sunt cele statorite și provăzute la școlile primare ale Statului, la cari se mai adaugă: locuință, încălzit și luminat gratuit plus toate favoarele și reducerile, de cari se imbucură învățătorii societății „Petroșani" la magazia de alimente.

2471 Direcțiunea minelor „Petroșani" în Vulcan.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2076

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Prima fabrica Ardelsană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosturi! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

Grădina de iarnă „CENTRAL"

2 Erellys 2

3 Sisters Hortens 3

și senzațiile celelalte. Inceputul la orele 9·30. 2222-2

Dr. Paul Engländer

Fabrici de lacuri

Wien-Neulengbach.

Lacuri

de prima calitate pentru căruțe, zmalțuri, mobile și padiment.

Specialități: lacuri pentru toate branșele marei industrii.

Transportul în prețurile originale de fabrică, ab depozitul-comision din Cluj. 1742

Sucursala pentru întreg Ardealul:

Segesváry și Soții Cluj

Mare magazin de lacuri și vopsele.

Furnizăm specialități de prima calitate:

Ultramarin, vopsele pt. zugrăvit pereți, vopsele chimica și de pământ.

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități

și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,

2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Mica publicitate

nzări şi Cumpărări

AUTĂM mobile de vândut Dor-or, Salon şi piane. Adresa la ninistraţia ziarului înfrăţirea.

hirieri:

AUT CAMERĂ mobilată. Plătesc e, ofer şi avantagii. Adresa la sub V. P.

gajam dela 1 Ianuarie 1923

o dactilografă

care să ştie stenografia în limba maghiară şi germană. Se cere şi cunoştinţa limbei Române. 2473

oferta se vă arată pretenmea de leafă şi unde a ncţionat până în prezent. dr. la Administraţia ziarui sub „Societate Anonimă"

lbrăria şi editura e opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIŞOARA** Banat şi Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi. 2465-2

ea mai fina crema pentru ghete

yd 981 2219

ăutăm

ntru conducerea unei fabrici **un măiestru dărăcitor şi torcător de lână.**

ofertă se va arăta preten iu e de plat şi starea familiară se vor înainta la ziar sub ocietate Anonimă". 2473-2

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.

2378

Atenţiune!

Toţi cei cari sosesc în Capitală, să nu pearză ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"

In centru — sub Grand Hotel — str. Mihai Vodă No. 2, Preparaţiuni excelente. Băuturi fine. Grătar special sub conducerea renumitului şef Mitică Cocoş. Orchestra clasică Alex. Botea. Se servesc banchete etc. etc. Preţuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Maşini de scris de orice sistem la

TORPEDO **Libraria LEPAGE Cluj.**

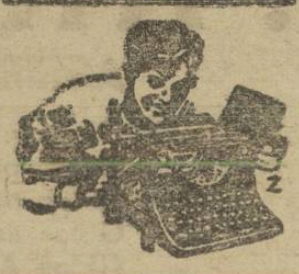

Indepozit: pangilci, perne, hârtie carbon indigo, hârtie pentru maşini de scris etc., etc.

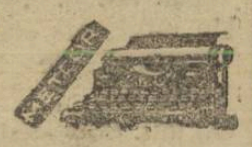

2461

Cereţi ofert.

Frideric Czell şi Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăştur, fabrica de rom şi lichior şi comerţ engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăştur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:

LICHIOR, ROM şi COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ şi de SOIURI şi de BERE.

Toate acestea se capătă în butoaie şi sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malţi duplu **„Hercules"** specială, şi berea deschisă **„Monostor"** cele mai excelente şi preferite pretutindeni

Reclama 2634

2216

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Tecnic Transilvaneau S. A.
Aiud, Fenuichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein
Uioară, Banca Ardeleană.
Sighi. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei primele şi în condiţiunile cele

Sursă ieftine de cumpărare!

Ciorapi bărbăteşti, de dame şi copii, mănuşi şi pantaloni reform în mare depozit, se găsesc la magazinul:

Fischbein & Spitz

Cluj, Piaţa Unirii No. 29 Palatul Bánffy. 2439

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la Fabrica de Eternit **METEOR S. A.** Oşorheiu jud. Bihor.

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.

Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicări în articole de piele şi bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter şi soţul**

(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13

Comercianţilor li-se fac reduceri speciale. 1812

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri ***CABLE*** **MICHLIN**

CORD şi R. U. **CONTINENTAL**

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

AMERICA și finanțele germane

Ajutorul american va putea remedia starea actuală a finanțelor germane? Cari sunt părerile fostului ministru de finanțe Helfferich

Trimisul special la Berlin al ziarului „Le Temps" scrie că guvernul german, parlamentul, presa și publicul sunt viu impresionate de svonurile senzaționale cari vestesc de dincolo de Atlantic o intervenție politică și financiară a Statelor-Unite în favoarea Germaniei. Bursa a fost foarte agitată de scăderea dolarului și a altor devize străine. Nu se mai vorbește decât de împrumuturi de miliarde de dolari, de stabilizarea mărcei precum și de garanțiile ce se zice că s'ar da domnului Morgan pentru asigurarea plății dobânzilor și amortizărei viitorului împrumut. Aceste garanții ar fi vămile și drumurile de fier.

Se spune deasemeni că se va fixa la 50 miliarde cifra definitivă a reparațiilor și că Franța va evacua în curând țărmul stâng al Rinului și bazinul Sarre.

Financiarii americani și falimentul german

Aceste svonuri au mai circulat în luna Mai trecut în timpul conferinței bancherilor. Presa germană și speculațiunea le dau drumul din nou acum, păzindu-se de a face cunoscut publicului condițiile draconice pe care le-ar pune financiarii americani pentru lichidarea falimentului german.

Capitalul american ar cere desigur un control al finanțelor germane, analog cu acela care funcționează la Viena precum și unele măsuri energice pentru [illegible] capăt dezordinei politice [illegible] Cum [illegible] americani [illegible] svanii dolarii în b[illegible] Danaidelor; ar trebui mai întâi ca guvernul Cuno să pună un fund solid acestui butoi".

Industriașii germani și plata reparațiunilor

Industriașii germani, după ce au făcut pe d. Cuno să înțeleagă că ei sunt stăpânii, străduesc să ceară o soluțiune definitivă a problemei reparațiilor. Cancelarul a început deci să modifice planul prezentat la Londra de către d. Bergmann. Aspectul noului proect va depinde de rezultatul luptei ce se dă între diferitele grupe industriale pentru a obține o soluțiune potrivită cu interesele lor.

In ultimul timp, d. Helfferich a evaluat pentru industriașii regiunei Halle valoarea în aur a acțiunilor tuturor întreprinderilor industriale germane.

După vechiul director de la Deutsche Bank, aceste titluri ale căror cursuri sunt exprimate prin mărci hârtie, reprezintă un maximum de trei miliarde mărci în aur din cari aproape un miliard se află în mâinile capitaliștilor străini D. Helfferich face „nebunia marxistă" răspunzătoare de toate eresiile financiare asupra capitalului german, pe care socialiștii l-au distrus. El a încheiat: „Dacă astăzi s'ar mai contracta noui obligații în aur, ele ar fi semnate cu sângele poporului german.

Unde se va decide soarta financiară a Germaniei

Dacă s'ar întreprinde așa dar, serios, opera de stabilizare a mărcii, toți și-ar da seama că nici la Newyork, nici la Londra, nu se va decide soarta financiară a Germaniei, ci numai la Berlin. Scăderea ca și micșorarea puterii de cumpărare a mărcii, se datoresc relei politici economice socialiste, aplicată de toate ministerele de la revoluție încoace. La 1 Decembrie trecut s'a continuat majorarea prețurilor de transport, care a provocat o scumpire formidabilă a tuturor materiilor prime, ca și a mărfurilor alimentare. Intreprinderile statului și comunelor, încearcă în zadar s echilibreze budgetul, impunând sarcini covârșitoare publicului. Drumurile de fier, poștele și telegrafele și tramwayele, sunt în faliment. Cea mai bună dovadă de gestiunea defectuoasă a statului se vede în încasările căilor ferate și altor mijloace de transport ce aparațin societăților private cari permit să se distribue dividende însemnate acționarilor. Când se va ști că 25 orașe germane au trebuit să suprime exploatarea tramwayelor lor municipale, toți își vor da seama de ravagiile produse de etatismul socialist.

Pentru stabilizarea mărcii trebue mai întâi să se reconstruiască economia germană și să se elimine otrava marxistă. Deprecierea monedei germane a fost provocată de economia nebunească a Germaniei, și numai Germania singură poate s'o remedieze.

Dispozițiuni vamale

Serviciul taritelor din direcțiunea generală a vămilor a dat un ordin circular tuturor vămilor prin care le invită să aplice, cu toate strictețea, prevederile art. 165—168 din tarifal vamal, relativ la importul mătăsurilor, astfel cum s'au modificat prin decretul No. 3614 din 15 Decembrie 1922, nepermițând nici-o vămuire fără taxe de lux în aur a diferitelor țesături ce vor conține peste 30 la sută mătase.

Este știut că până la 15 Decembrie curent, se puteau importa tot felul de țesături fără taxe de lux, ce conțineau sub 50 la sută mătase.

*

Sesizată de mai multe cereri, direcția vămilor, serviciul tarifelor face cunoscut că calcomașiul cu figuri, în coale mari, pentru a fi reproduse cu deosebire pe mobile, nu sunt prohibite la export.

*

Ministerul de industrie și comerț aduce la cunoștința exportatorilor că, întrucât vitele sunt permise la export, se consideră a fi libere la export și burțile de vite (de la boi, vaci, bivoli, etc).

*

Printr'un ordin circular, serviciul tarifelor amintește vămilor ca să se păstreze aplicațiunea cu strictețe a dispozițiunilor jurnalului consiliului de miniștri No 955 din 20 Aprilie 1920. prin care s'a luat măsura ca taxele vamale și de consumație să se perceapă în lei pe baza valorilor de schimb în aur, fixându-se la de cinci ori taxele prevăzute în tarifele în vigoare.

Mare târg de Crăciun!

în magazinul de mode pentru femei al lui

EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. etamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă engleză	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă engleză, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. p'uș pentru mantale, laț de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă engleză de lână curată pt. bărbați	195 „

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Confecțiunea de hârtie, Lepage C

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și pilcuri.

Cereți catalog și modele.

Mare magazin de blănuri

Frații Márfonffy &

Cluj, Piața Unirei

Ad. telegr.: Mártonf

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină echipare cu tot felul ticole de blănărie s nuri de prima calit Nu cumpărați blănu inte de a vedea mo noastre cele mai n blănurile noastre. ziție perpetuă de b

Lloyd 898.

Berea nutritoare de malț dublu

2248 **specialitatea**

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), ingu șământ artificial de pământ și produ chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ț
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obi de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuin
Ghips pentru îngrășământul pământu

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24

(fostul local Jeszenszky).

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.